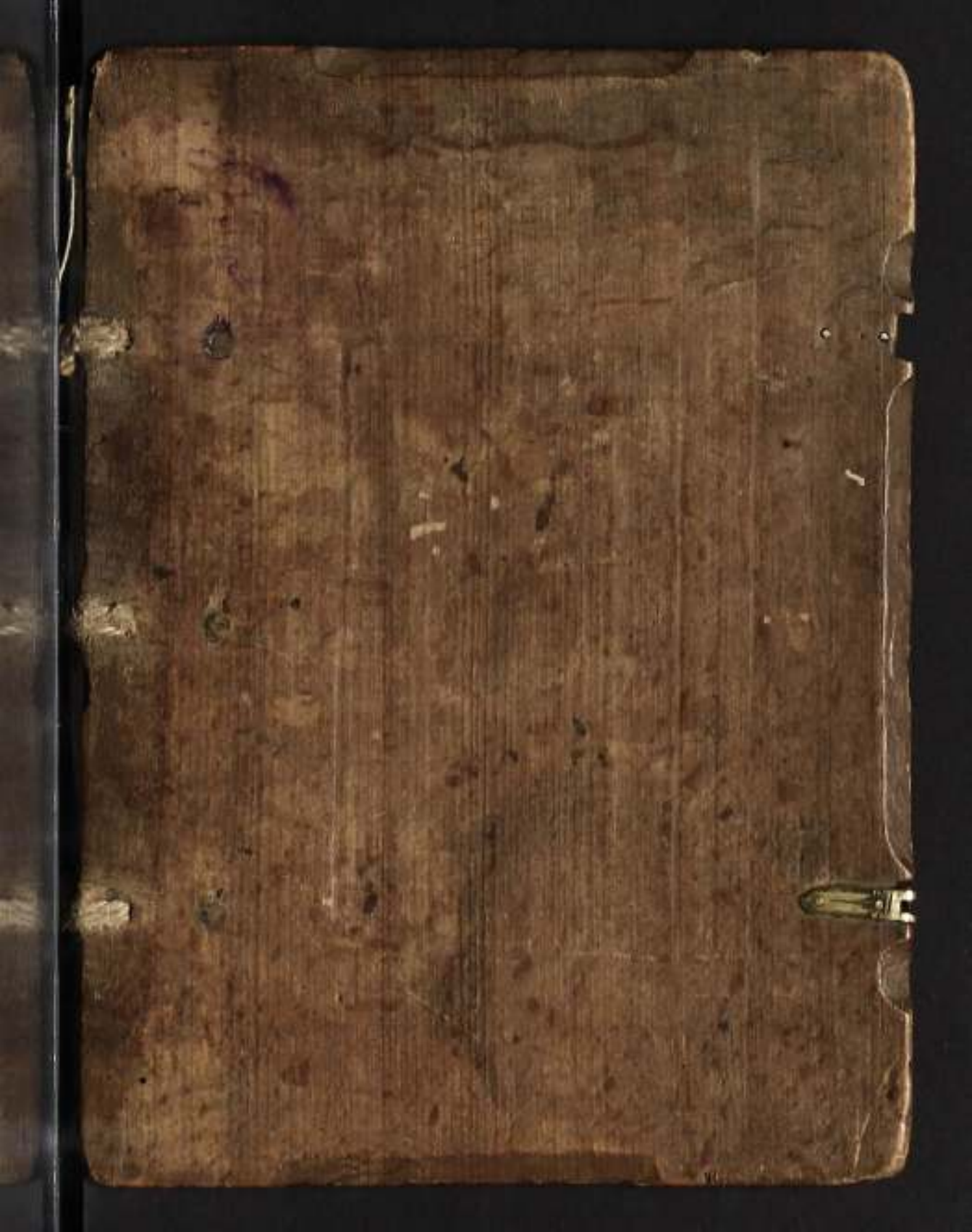

1488 2650 8

Lombardica Historia
seu legenda sanctorum
quas collegit Frater
Jacobus Januensis
de Ordine Predicatorum.

Norimberge
apud Georgium Stuchs de Sulzbach
impressa Anno salutis
1488. kalendis 8bris.

Ars imprimendi
ab 1462 inventa,
hinc liberalis,
26 annis post
inventam artem
imprimendi, impressus.

Stadt Bibliothek
Aug. V. C. P.
14.117

Яков из Ворагина (Варагина, Вирагина) -1298

История Ломбардии или легенды про святых. Нюрнберг, Георг Штухс, 1488.

Автор книги - генерал ордена доминиканцев, архиепископ Генуи. Впервые перевел Библию с латинского языка на итальянский, но она не была напечатана. Написал также " Генуэзскую хронику", " Беседы" и др.

В нашей инкунабуле первый инициал в книге исполнен четырьмя красками, другие - красной или синей.

V O R A G I N E de ,J a c o b u s

L o m b a r d i c a h i s t o r i a seu l e g e n d a e s a n c t o r u m quas in unum collegit frater Jacobus Januanensis de Ordinis Praedicatorum. Nürnberg,Georgius Stuchs de Sulczpach, I.Octobris I488.

273 ff.,2 ff.nn.

D e f e c t u s.Deest folium primum non numeratum sine texto.

Copinger,6450. - BMC II,p.468. - Schubert,A. Die Wiegendrucke der Studienbibliothek zu Olmütz, I650. - Badalić,J. Inkunabule u Narodnoj Republici Hrvatskoj,603. - Louda,J. Soupis prvotisku Universitni knihovny v Olomouci,IOI9. - Kocowski,B. Katalog inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu,I538.

Ars imprimendi
ad 1462 inventa,
hinc liberalis,
26 annis post
inventam artem
imprimendi, impressus.

Inst. Wzornictwa
AM. Y. P.
14.117

¶Incipit prologus in legēdas sanctorum quas collegit in vnū frater Jacobus ianuensis de ordine predicatorū.

Diuersitz temp⁹ ptesentis vite in quatuor distinguit̄. s. in temp⁹ deuiatiōis. renouationis siue reuocatiōis. reconciliationis. ⁊ peregrinationis. ¶Temp⁹ deuiationis fuit ab Adā posit̄. s. a deo deuiauit. ⁊ duravit vsq; ad Adoysen. ⁊ illud tēpus rep̄sentat ecclesia a septuagesima vsq; ad pascha. vñ ⁊ tūc legit̄ geneseos liber. s. in quo ponit̄ deuiatio primoꝝ parentū. ¶Tempus renouatiōis siue reuocationis incepit a Adoyse: ⁊ duravit vsq; ad natiuitatem xp̄i an quo homines per ꝓphetas ad fidē reuocati sunt ⁊ renouati. Et illud temp⁹ rep̄sentat ecclesia ab aduētu dñi vsq; ad natiuitatē xp̄i. vñ tunc legit̄ Jsaias vbi de h̄ reuocatiōe aperte agitur. ¶Tēpus reconciliatiōis est tēpus in quo per ꝓm̄ summus reconciliati. Et illud temp⁹ rep̄sentat ecclesia a pascha vsq; ad pentecosten. vñ ⁊ tunc legitur apocalipsis vbi plene agit̄ de misterio huius reconciliationis. ¶Tēpus peregrinatiōis ē tempus ptesens̄ vitam quo peregrinamur ⁊ in pugna semp sumus. Et illud tēpus rep̄sentat ecclesia ab octaua pentecostes vsq; ad aduentū dñi. vñ tunc leguntur libri regū ⁊ machabeoꝝ. in quib⁹ de multiplici pugna agit̄ per quam nr̄a pugna spiritualis signat̄. ¶Tempus autē illud qđ est a natali dñi vsq; ad septuagesimā: partim continet̄ sub tpe reconciliationis qđ est tempus leticie. s. a natali vsq; ad octauā ep̄yphanie. partim sub tempore peregrinatiōis. s. ab octaua ep̄yphanie vsq; ad septuagesimā. ¶Et ꝑ̄ot accipi hec qđruplex temporū variatio. Primo penes quatuor temporū distinctiones. vt hyemis referat̄ ad primū. ver ad scōm. estas ad tertium. autūnus ad quartū. Et rō apptopriationis satis patet. Secūdo penes quatuor partes diei vt nox referat̄ ad primū. mane ad scōm meridies ad tertiū. vespera ad quartū. Licet autē ꝑ̄ius fuerit deuiatio q̄ renouatio: tñ ecclesia ola officia sua ꝑ̄ot⁹ incepit in tēpore renouatiōis q̄ deuiationis. i. in aduētu ꝑ̄ot⁹ q̄ in septuagesima Et hoc triplicā rōne. Primo ne videat̄ incipere ab errore: teneret enī rem ⁊ non seq̄ ordinē tēporis. sicut ⁊ ꝓ̄ageliste episcopi faciūt. Secō qñ per aduentū xp̄i ola renouata sunt. ꝓpter qđ tēpus illud dicit̄ tempus renouatiōis. Apoca. xxi. Ecce ego noua facio ola. Congrue igit̄ in hoc tēpore renouationis ecclesia ola officia sua renouat. Et igit̄ h ordo tpis ab ecclesia diligenter seruet̄. Primo agemus de festiuitatibus que occurrūt infra temp⁹ renouatiōis. qđ tempus rep̄sentat ecclesia ab aduentu vsq; ad natiuitatē dñi. Secō de illis que occurrūt infra tempus qđ partim cōtinet̄ sub tēpore reconciliatiōis. partim sub tpe peregrinationis. qđ tempus rep̄sentat ecclesia a natiuitate vsq; ad septuagesimam Tertio de illis q̄ occurrūt infra tempus deuiatiōis. qđ tempus rep̄sentat ecclesia a septuagesima vsq; ad pascha. Quarto de illis q̄ occurrūt infra temp⁹ reconciliationis. qđ tempus rep̄sentat ecclesia a pascha vsq; ad octauam pentecostes. Quinto de illis que occurrūt infra tempus pegrinatiōis. qđ tempus rep̄sentat ecclesia ab octaua pentecostes vsq; ad aduentū dñi. ¶Explicat ptolog⁹.

¶Jncipit legēda sanctoꝝ que longobardica noiatur hystoria. Et primo de aduentu domini.

Duent⁹ domini per ānos septimanas agit̄. ad significandū q̄ est quadruplex aduent⁹. s. in carne. in mente. in morte. ⁊ ad iudiciū. Ultima aūt septimana vite finit̄. qt sanctoꝝ gloria que dabit̄ in vltimo ad-

ventu. nūq̄ terminabitur. Hinc ē etiā q̄ primū responsoriū prime dñice aduē
tus. cōputato gloria p̄ri quattuor vltis cōtinet. vt predictos quattuor aduent⁹
designet. Cuius cutē aut cui magis conueniat. prudens lector attēdat. Licet au
tē qua drupler sit aduēt⁹. tñ ecclesia specialiter de duplici. s. in carne ⁊ ad iudi
cū videt memoriam facere. sicut in offi
cio ipsius tp̄is patet. Hinc ē etiā q̄ ieiu
niū aduent⁹ partī est exultationis. ⁊ par
tim meroris. Hā ratione aduent⁹ in car
ne dicit ieiunū exultationis. rōne aduē
tus ad iudiciū. dicit ieiunium meroris
Et ad hoc innuendū ecclesia cātat tunc
quedā cantica letitie. ⁊ hoc p̄p̄ter aduē
tum misericordie ⁊ exultatiōis. quedaz
vō deponit. ⁊ hoc p̄p̄ter aduentū seuere
iustitie ⁊ meroris. Circa aduentum
igit̄ in carnē duo videri possunt. s. aduē
uendi opportunitas. ⁊ aduentus voluī
tas. Opportunitas venīdi attenditur
Primo ex p̄te hominis q̄ primo in lege
nature cōtinet⁹ fuit de defectu cognitio
nis diuine. vñ ⁊ tunc in pessimos errores
ydolatrie cecidit. ⁊ iō coactus est da
mare ac dicē illumina oculos meos ⁊c.
Deinde aduenit lex scripta. in qua pui
tus est de ipotentia. cū prius damaret
nō deest q̄ impleat: sed q̄ iubeat. ibi enī
est solūmodo eruditꝰ sed non a peccato
liberatus. nec per aliquā gratiaz ad bo
nū adiutus. ⁊ ideo coactus ē damare ac
dicere. nō deest q̄ iubeat sed q̄ adimple
at. opportune igit̄ filius dei aduenit q̄n
hō de ignoātia ⁊ ipotentia puict⁹ fuit.
ne si forte añ venisset. hō suis meritis sa
lutē asciberet. ⁊ iō medicine gratis nō
esset. Sēdo ex p̄te tēporis. q̄n venit in
plenitudine tp̄is. Gal. iiij. At vbi vēit
plenitudo tēporis ⁊c. Aug⁹. Adulti di
cunt. quare nō ante venit xp̄s: q̄ nōdū
venerat plenitudo tēporis. moderante
illo per quē facta sunt oīa tempora. Be
niq̄z vbi venit plenitudo tp̄is. venit ille
qui nos liberauit a tpe. Liberati autem
a tpe. venturi sumus ad illā eternitatez
vbi nullū ē tempus. Tertio ex p̄te vlne
ris ⁊ morbi vniuersalis. q̄n cui morbus
erat vltis opportunū fuit vniuersalem
exhiberi medicinā. Añ dicit Aug⁹ tunc
magnus venit medicꝰ q̄n per totū
mundū magn⁹ iacebat egrotus. Añ ec
clesia in septē antphonis que cātant añ
natiuitatē dñi. offēdit multiplicitatem
sui morbi. ⁊ ad quālibet petit remediuz
medici. Añ siquidē aduen: tū filij dei in
carne eram⁹ ignorantes siue ceci. penis
eternis obligati. serui diaboli. mala pec
cati cōsuetudine vincti. tenebris adiu
ti. exules a patria ⁊ expulsi. ideoq̄ in
digebamus doctore. redemptore. edu
catore. illumiatore. ⁊ saluatore. q̄ igitur
ignoātes eram⁹. ideo a ipso doceri in
digebamus. ⁊ ideo stati in prima anthi
phona damam⁹. O sapiēcia que ex ore
altissimi p̄diisti veni ad docendum nos
viam prudentie. Sed parū prodesset si
doceremur ⁊ non redimeremur. ⁊ iō ab
ipso redimi postulam⁹: cum in secunda
clamamus. O adonay ⁊ dux domꝰ ih̄u ⁊.
veni ad redimēdū nos in brachio tē
to. Sed q̄d prodesset si essemus docti et
redempti. si adhuc post redemptionem
detineremur captiui. ⁊ ideo liberari pe
timus. cū in tertia clamamus. O radix
yesse ⁊c. veni ad liberandum nos. iā noli
tardare. Sed q̄d prodesset captiuis si es
sent redēpti ⁊ liberati: sed tū nondū es
sent ab oī vinculo absoluti. vt. s. sue po
testatis essent ⁊ libere quo vellēt ire pos
sent: parū igitur p̄desset si nos redimis
set ⁊ liberaret. si tū adhuc vinctos tene
ret: ideo ab oīs peccati vinculis edu
ci petimus: cū in quarta clamamus. O
clauis dauid. Veni ⁊ educ vinctos de
domo carceris sedētes in tenebris ⁊ vm
bra mortis. Sed q̄ illi q̄ diu fuerūt in
carcere habēt oculos obtenebratos. nec
clare videre possūt ideo post absolutionem
a carcere restat nos esse illuminan
dos. vt videamus quo ire debeamus. et
ideo in quinta clamamus. O oriēs splen
dor lucis eterne. veni ⁊ lumina sedētea

in tenebris ⁊ vmbra mortis. Sed ⁊ si essemus docti. redẽpti ⁊ ab inimicis penitus liberati ⁊ illuminati. ad quid valet ⁊ nisi deberemus saluari. ⁊ ideo in duabus sequentibus saluan petimus cũ dicimus O rex gentium veni salua hominẽ quẽ de limo formasti. Jtẽ o emanuel rẽ. veni ad saluãdũ nos dñe deus noster. In prima autẽ petimus salutem gentiũ. vñ dicit. O rex gentiũ. In secũda salutem iudeoꝝ quib⁹ deꝰ dederat legez. vñ dicit. O emanuel rex ⁊ legifer noster. ¶ Utilitas autẽ aduentus xpi a diuersis sanctis diuersimode assignat. Ipse nãq; deus sicut patet Luce. iij. ꝓpter septem vtilitates se venisse ⁊ missum esse testatẽ dicẽs. Spiritus dñi super me rẽ. vbi per ordinẽ dicit se missum esse ad pauperũ cõsolationẽ. ad contritoꝝ sanationẽ. ad captiuoꝝ liberationẽ. ad indoctoꝝ illuminationẽ. ad peccatoꝝ remissionẽ. ad totius humani generis redemptionem. ⁊ ad meritoꝝ retributionem. ¶ Aug⁹. autẽ ponit tres vtilitates aduentus xpi dicens. In seculo isto maligno quid abũdat nisi nasci. laborare ⁊ mori. Hec sũt mercimonia regionis nostre. ⁊ ad tales merces mercator ille descẽdit. Et qz olim mercator dat ⁊ accipit. dat qđ habet. et accipit quod nõ habet: xpus in ista mercatura dedit ⁊ accepit. Accepit quod ꝫ abundat. s. nasci. laborare ⁊ mori: dedit nobis. resurgere ⁊ in eternum regnare. Jtẽ venit ad nos celestis negociator: accipere cõtumeliam. ⁊ dare honorez. subire mortẽ. ⁊ dare vitã. hanrire ignominiam. ⁊ dare gloriaz. ¶ Greg⁹. autẽ ponit q̃tuor vtilitates siue causas sui aduentus dicẽs. Studebant omnes superbi de Adam stirpe genus prosperare vite presentis appetere. aduersa deuitare. obprobria fugere. gloriaz appetere. Venit inẽ eos incarnatus dñs aduersa appetens. prosperа spernẽs. obprobria amplectẽs. gloriã fugiens. Jdem xps expectat⁹ venit venturo nouo docuit docẽs. noua mirabilia operatus. mira faciens. prauа tollerauit. Bernũ. quoq; alias ponit di. Triplici morbo miserabiliter laboramus. nã ⁊ facies sumus ad seducẽdũ. debiles ad operandũ. ⁊ fragiles a resistendũ. Si discernere volumus inter bonũ ⁊ malũ decipimur. Si ẽptamus facere bonum deficimus. Si conamur resistere malo superamur. Necessarius proinde salutaris aduentus est venire in nobis per fidez habitare illuminer cecitatẽ nostrã ⁊ nobiscũ manens adiuuet infirmitatẽ nostram. ⁊ pro nobis stans: fragilitatẽ nostram protegat ⁊ propugnet. hec Bernũ. ¶ Circa secũm aduentũ. s. ad iudicium duo videnda sunt. s. antecedẽtia iudiciũ ⁊ cõcomitantia. Antecedentia sunt tria Signa terribilia. Anticpi fallacia. Et ignis vehemẽtia. Signa autẽ terribilia precedẽtia iudiciũ ponunt quinq; Luce. xxj. Erũt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis ⁊ in terris pressura gentiũ pre confusione sonitus maris ⁊ fluctuũ. Tria ꝑma signa determinant Apoc⁹. vj. Sol factus est niger tãq̃ saccus cilicin⁹. ⁊ luna facta ẽ sicut sanguis: stelle celi ceciderũt super terraz. Sol igit̃ dicitur obscurari vel q̃tũ ad sui luminis priuationem vt patrefamil. i. hoie monẽte quẽ quasi ingere videat. vel q̃tũ ad maiorus lucis. i. claritatis xpi superuentionẽ. vel q̃tum ad methaphoricã locutionẽ. qz ꝑm Augusti. taz seuera erit vindicta diuina. qz etiã sol ipsam respicere non audebit. vel q̃tum ad misticam significationem: qz sol iustitie xps tunc obscur⁹ erit. qz nullus ipsum confiteri audebit. Celũ autẽ dicit hic aerem ⁊ stelle vocant̃ a sub. que habent similitudinẽ stellarũ. ⁊ dicunt̃ stelle cadẽ de celo ꝑm vulgi opinionem qñ a sub descẽdit. vñ ⁊ scriptura conformat se cõi modo loquendi. Tũc autez maxime fiet talis impressio. qz ignea q̃litas abundat. ⁊ hoc faciet dñs ad terrorẽ peccatoꝝ. Vel stelle dicuntur cadere. qz ignea comes emittẽs vel multi qui videbant̃ stelle. de ecclesia cadẽt. vel qz retrahent lumen suũ vt minime videantur

v. 1374.

De quarto signo q̄ erit pressura in terr̄ legitur Dath. xxiij. Erit tunc tribulatio qualis nūq̄ fuit ab initio mūdi ꝛc. Quintum signum, scz confusionē maris quidaz existimant esse q̄ mare cum magno fragore perbibit a pristina qualitate. Fm illud Apoca. xvj. ꝛ mare iā non est. Vel fm alios. ille sonitus magnus erit: qñ non sine murmure magno. xl. cubitis super montes elevabiē. ꝛ postea deprimetur. Vel ad litterā fm Grego. tunc fiet nova et inaudita maris ꝛ fluctuum perturbatio. Hiero⁹. autez in annalibus hebreorum invenit quindecim signa precedētia iudicium: sed vtz continue futura sint an interpolatim nō expressit. Prima die eriget se mare. xl. cubitis super alamidinem montium. stās in loco suo quasi murus. Secunda die tantum descendet vt vix videri possit. Tertia die marine belue apparentes super mare dabunt mugitus vsq; ad celū. ꝛ earum mugitus solus deus intelliget. Quarta ardebit mare ꝛ aq̄. Quinta arbores ꝛ herbe dabunt rorem sanguineū In hac etiam quinta die vt alij asserūt omnia volatilia celi congregabūtur in campis vnūquodq; gen⁹ in ordine suo non gustantia nec bibentia: sed vicinū adventum iudicis formidantia. Sexta ruent edificia. In hac etiam sexta die vt dicitur: fulmina ignea surgent ab occasu solis contra faciē firmamenti vsq; ad ortum concurrentia. Septima petre adinvicem collidentē ꝛ in quatuor partes scindentur. ꝛ vnaquaq; pars vt dicit̄ collidet alteram nescietq; homo sonum illum. sed tñ deus. Octava fiet generalis terremotus. qui adeo erit magnus. vt dicatur: q̄ nullus homo nullum animal stare poterit. sed ad solū omnia prosternētur. Nona equabitur terra ꝛ omnes montes ꝛ colles in pluueē redigentur. Decima exibunt homines de cauernis ꝛ ibunt velut amētes. nec mutuo sibi loqui poterunt. Undecima surgunt ossa mortuorum. ꝛ stabunt supra sepulcra: oia enim sepulcra ab ortu solis vsq; ad occasum aperientur. vt inde mortui exire valeant. Duodecima die cadēt stelle. omnia enī sidera errantia ꝛ stationaria spergent ex se igneas comas. ꝛ iterū tunc valde generabūt a sub. In hac etiā die dicit̄ q̄ omnia animalia veniūt ad campos mugientia nō gustātia nec bibētia. Tredecima morientur viventes vt cum mortuis resurgāt. Quartadecima arcebit celuz ꝛ terra. Quintadecima die fiet celum novum ꝛ terra nova ꝛ resurgunt omnes. Scōm quod p̄cedit iudicium erit antixpi fallacia. Ipse enim omnes decapere conabitur quatuor modis. Primo per calliditam suasionem sive scripturarum falsam expositionem: Nitetur enim persuadere et ex scriptura firmare se esse messiaz in lege promissum. vnde ꝛ legez christi destruet ꝛ suā statuet. psal. Constitue domine legislatorem super eos ꝛc. glosa. i. antixp̄m legis prave latorem. Danielis. xj. Et dabunt abhominationem et desolationez templi. glosa. Antixp̄s in templo dei sedebit. quasi deus vt legem dei auferat. Secundo per miraculoz̄ operationez. ij. Thessal. ij. Cuius adventus erit fm operationem sathane in omni virtute ꝛ signis ꝛ prodigijs mēdacijs. Apoc. xiij. ffecit signa vt etiam ignem faceret de celo in terram descēdere. Glo. vt apostolis datus est spiritus in specie ignis. ꝛ illi dabunt spiritum malignum in specie ignis. Tertio per donorum largitionez. Dan. xij. Dabit eis potestatem in multis ꝛ terraz dividet gratuitu. Glo. Antixp̄s decepti dona multa donabit ꝛ terram suo exercitui dividet quos enī suo terrore subiugare non poterit: auaricia subiugabit. Quarto per tormentorum illationem. Dan. vij. Supra q̄ credi potest vniuersa vastabit. Item Gregoriꝰ loquēs de antixp̄o dicit. Robustos q̄pe interficit cum eos qui mente inuicti

ſūt corporaliter vincit. Tertium qđ precedet iudicium erit ignis vehemētis qui quidem precedet faciem iudicis. Ille enī ignem emittet deus propter q̄tuor. Primo propter mūdi innouationem purgabit enim ⁊ renouabit omnia elemēta. vnde ⁊ instar aque diluuij. xv. cubitis montibus altior erit. sicut dicitur in hystoria scolastica. qr opera hominum tm̄ ascendere poterant. Secundo propter hominum purgationem: qr illis qui tunc viui reperient erit locus purgatorij. Tertio propter maiorem dāna torum cruciationem. Quarto ꝓpter maiorem sanctorum illuminationem. Mā ſm basilium. Deus facta mundi purgatione diuidet calorem a splendore ⁊ totum calorem mittet ad regionem dānatorum vt amplius crucientur. ⁊ totum splendorem ad regionem beatorum vt amplius iocundentur. ¶ Concomitātia autem iudicium erūt plura. Primū est discepratio iudicis. Iudex enī in vallem iosaphat descēdet. ⁊ bonos a malos iudicabit. bonos a dextris. ⁊ malos a sinistris statuet. Et credendum est in loco eminenti eum futurū. vnde ceteri poterunt eum videre. Nec intelligendum est qr omnes inter illam fallitiam concludantur: qr hoc esset puerile vt dicit Hiero⁹. Sed qr erunt ibi ⁊ in locis circūiacentibus. In parua autem terra in numerabilia milia hominū esse possūt: maxime quando constringuntur. Et si ne esse fuerit. electi erunt in aere corporum agilitate. Dānati vo etiam esse poterunt diuina suspendēte virtute. ⁊ tūc iudex cū malis discepratabit ⁊ eos ꝓ operibus misericordie quando non habuerunt: obiurgabit ⁊ tunc omnes super se plangent. ſm qr ostendit Crisō⁹. super Math. 24. Plāgēt se iudei videntes viuentē ⁊ viuificātē quē ipſi hoiez mortuū existiabāt ⁊ nuncētes se corpore vulnerato scelerū suorū denegare nō poterūt. Plāgēt se ⁊ gētiles q̄ vanis disputatiōib⁹ philosophorum decepti. irrationabilez stulticiam putauerunt deum esse colore carnis. Plangent xp̄m peccatores q̄ magis dilexerunt mundum q̄ deuz vel christum. Plangent se heretici qui puz hominem crucifixum dixerunt: eum videant ipsum esse iudicem in quem conspuerunt iudei. Plangent se omnes tribus terre. qr nec resistendi virtus est cōtra eum. nec fugiendi facultas ante faciē ei⁹ est. nec penitētie locus. nec satisfactionis tempus. ex angustia omnium penuribilq; eis remanet preter luctū. ¶ Secundum est differentia ordinis. nam sicut dicit Grego⁹. In iudicio quattuor erunt ordines. Duo ex parte reproborū ⁊ duo ex parte electorū. Alij enī iudicantur ⁊ pereunt. sicut hi quibus dicet. Esurui ⁊ non dedistis ⁊c. Alij non iudicantur ⁊ pereunt. sicut hi de quibus dicitur. Qui non crediderit iam iudicatus est qr nec iudicio verba percipiunt. qui eius fidem nec verbotenus seruare voluerūt. Alij iudicanē ⁊ regnāt. sicut hi quib⁹ dicetur. Esurui ⁊ dedistis mihi ⁊c. Alij nō iudicāt ⁊ regnāt. sicut viri ꝓfecti q̄ alios iudicabūt. non q̄ sniam ferāt. qr hoc soli⁹ iudicis ē: z dicunē iudicare. i. iudicāti assistere. Et illa assistē tia erit. Primo ad honorē scōz. Magn⁹ enī honor erit cū iudice sessionē habere Jux̄ qđ ꝓmisit oīs⁹ di. Sedebit⁊ super sedes ⁊c. Secūdo ad sniē ꝛ confirmatōez. sentētiā enī iudicis approbabunt sicut aliqñ illi q̄ iudicāti assistūt. eius sniam approbāt. ⁊ ad ipsam approbandā subscribūt. Pro sal. vt faciant in eis iudiciū ꝛscriptū ⁊c. Tertio ad maloz ꝛdēnationez quos qdē ꝛdēnabūt ex vite sue cōparōe Tertiū ē insignia passiōis. s. crux clauī ⁊ cicatrices in corpore xp̄i. Hec enī erūt ꝓmo in oīssionē sue glorioſe victorie. et ō in excellentia glorie apparebunt. vñ Crisō⁹. super Math. erūt cicatrices radiis sol⁹ erūt lucidiores. Jtē ꝛsidera q̄nta sit virt⁹ crucis. sol obscurabit. ⁊ luna

non dabit lumen suū. vt discas q̄ tum
cur & luna luceat: et sole p̄clarior est.
Scdo in ostensiōe sue misericordie. vt
ex hoc ostendat q̄ misericorditer boni
sint saluati. Tertio in ostensione sue iu-
stitie. vt ex hoc ostendat q̄ iustissime re-
probi sint dānati. q. s. tñ p̄cauī sui san
guinis contēpserūt. vñ in hec verba eis
exprobabit. vt dicat Crisos. sup Matth.
dicēs. Ego p̄pter vos hō factus sum. p̄-
pter vos alligatus fū & delusus et cesus
& crucifixus. vbi est tantarū iniuriarum
meaꝝ fructus. Ecce p̄cū sanguinis mei
quē dedi pro redemptione aīarum vra-
rum. Ubi seruitus vestra quaz mihi p̄
precio sanguinis mei dedistis. Ego sup
gloriā meam vos habui cū essem de⁹ ap-
parens hō. & viliorem me oībus reb⁹ ve-
stris feastis. Hā omnē rem vilissimam
terre amplius dilexistis q̄ iusticiā meā
& fidē. hec Crisos. ¶ Quartū est seueri-
tas iudicantis. Hō enī flecteretur a more
q̄ oīpotens est. Crisos. nec resistēdi vir-
tus est cōtra eā &c. nec munere. q̄ditti
mus ē. Berñ. veniēs veniet dies illa in
qua plus valebunt pura corda q̄ astu-
ta verba: & scia bona q̄ marsupia ple-
na. ille enī est qui nō falletur verbis nec
flectet donis. Jtaz Aug⁹. expectat dies
iudicij. & adest ille equissimus iudex q̄
nullius potēcie psonā accepit. cuius pa-
lacia auro & argento nullus epūs vel ab-
bas vel comes corrumpere poterit. Nec
odio q̄ optimus ē. Jn eum enī q̄ optimus
est odiū cadere nō potest. Sap. xij
Nihil odisti eoꝝ que fecisti. Nec amo-
re q̄ iustissim⁹ ē. Uñ fratres suos i. fal-
sos xp̄ianos nō liberabit. p̄s. frater non
redimet. Nec errore q̄ sapientissimus ē
Leo papa. Jsta ē scla sūmi iudicis. Jste
tremendus aspectus cui partium est oē
solidū. & apertū oē secretuz. Cui obscu-
ra clarēt: muta respondēt. silentiū cōfite-
tur. & sine voce mēs loquit. Et ideo cuz
eius sapientia sit talis et tāta cōtra ipsi⁹
sapientiā nil valebūt allegatiōes aduo-
catoꝝ. nec sophismata p̄hoꝝ. nec p̄cla-
rissima eloquia oratoꝝ: nec astucia ver-
sutoꝝ. De his quattuor sic dicit Piero.
Quanti illic elingues & muti felciores
loquacibus erūt: quo ad primū quanti
pastores p̄his: quo ad scōm. quanti rusti
ci oratoribus: quo ad tertium. quāti ebe
tes argutis p̄ferendi sunt Ciceronis
quo ad quartum. ¶ Quintū est accusa
tor horribilis. tres enī tunc accusatores
cōtra peccatorē stabunt. P̄imus ē dya-
bolus. Aug⁹. p̄sto tūc erit dyabolus re
citans verba p̄fessiōis nostre. & obici-
ens nobis quecūqz fecimus. & in quo lo-
co & in qua hora peccauimus. & quid bo
ni facere debuimus: dicturus est enī il-
le aduersarius. equissime iudex iudica
istuz meū esse ob culpā. qui tuus esse no-
luit per gratiā tuus est p̄ naturaz. meus
per miseriam tuus ob passionez. me⁹ ob
suasionē. tibi inobediēs. mihi obediēs.
a te accepit ūmoꝝ talitatē stolā. a me acce
pit hāc pānosā q̄ induit⁹ est tunicā. tuaz
vestem dimisit cū mea huc venit. equis-
sime iudex iudica illū meum esse & me-
cū dānanduz esse. heu heu poteric̄ ne ta
lis apire os qui talis inuenīt vt iuste cū
diabolo deputēt. hec Aug⁹. Secundus
accusator erit proprius scelus. peccata enī
propria vnūquēqz accusabunt. Sapiē.
iij. venient in cogitatione peccatorum
suorum timidi. et transducent illos ex
aduerso iniquitates eoꝝ. Berñ. tunc lo-
quentia simul eius opera dicent tu nos
egisti. opera tua sum⁹ nō te deseremus sed
semper tecum erimus. & tecum ad iudi-
cium pergimus. multisq̄ & multiplici-
bus criminibus eum accusabant. Tertius
accusator erit totus mundus. Grego⁹.
Si queris quis te accusabit: dico totus
mūdus. offenso enī creatore: offendetur
totus mundus. Crisos. super Matth. in
illo die nihil est quod respondeamus.
vbi celū & terra sol luna &c. & totus mun
dus stabūt ante deū aduersus nos in te-
stimoniuz peccatoꝝ nostroꝝ. & si omnia

tacerent ipse tñ cogitatiões nostre ⁊ opera specialiter stabunt aduersum nos ante deum nos fortiter accusantes. ¶ Septimum ē testis infallibilis. Tres enī testes tunc aduersus se habebit peccator. Unū supra se habebit peccator. s. deū qui erit iudex ⁊ testis. Hiere. xxix. ¶Ego sum iudex ⁊ testis dicit dominꝰ. Alius intra se. scz conscientiā. Augꝰ. Quisquis futurū iudicem times presentē conscientiā corrige. Tertio enī tue cause. testimonium est cōscientie tue. Tertium iuxta se. s. primum angelum ad custodiā deputatus qui tangē cōscius omniū que fecit cōtra eum testimonium perhibebit. Job. xx. ¶Revelabūt celi. i. angeli iniquitatē eius ¶ Septimū est accusatio peccatoris. de hoc sic dicit Gregꝰ. O q̄ anguste erūt tunc vie reprobis. Superius erit iudex iratus. Infernus horrendum chaos. A dextris peccata accusantia. a sinistris infinita demonia ad supplicium trahētia Intus cōscientia vrens fons mundus ardens. miser petō: sic deprehēsus quo fugiet. latere erit ipossibile. apparere intolerabile. ¶ Octauū ē sententia irrevocabilis. Illa enī sententia nūq̄ poterit revocari. nec ab illa poterit appellari. Triplici enī de causa appellatio in causis iudicialibus nō recipit. Primo propter iudicis excellentiaz. vnde a rege ferēte sententiā appellari in regno suo nō potest: qz in regno suo nullū supra se habet. Silr nec ab imperatore vel papa potest appellari. Secūdo propter criminis euidentiam. qz quando crimē notoriuz est nō potest appellari. Tertio ꝓpter rez nō differendaz: qz res nō recipit dilationem. qz forte ex dilatione detrimentum pateret. Similiter nō appellatur ꝓpter hāc triplicem rationē ab illa sententia. Non poterit appellari. Primo propter iudicis excellentiam. qz iudex ille nullū supra se habet: sed ipse omnes excedit eternitate. dignitate ⁊ potestate. vñ ab imperatore vel papa posset aliquo modo appellari ad deum: a deo autē nullum liez qz supra se nullum habet. Secundo propter criminis euidentiam. omnia enim scelera ⁊ crimina reproborū ibidem nota erunt ⁊ manifesta. Hiero⁹. Aderit illa dies in qua facta nra. quasi in quadā tabula picta demonstrabuntur. Tertio propter rem nō differendaz nihil enim quod ibi agitur dilationem patiē: sz ofa in momēto in ictu oculi peraguntē.

¶ Andreas interp̄tatur decor⁹ vel respondens. vel virilis. ab andor quod est vir. Vel dicitur andreas quasi antropos. i. homo ab ana quod est sursum ⁊ tropos quod est conuersio. quasi sursum ad celestia conuersus. ⁊ ad suū creatorem erect⁹. ¶Fuit ergo decorus in vita. respondens in sapientia ⁊ doctrina. virilis in pena. ⁊ antropos in gloria. ¶Suus passionē presbyteri ⁊ diacones achaie seu asie sicut oculis suis viderant: cōscripserūt.

¶ Andreas ⁊ qdaz alij discipuli tribus vicib⁹ a domino sunt vocati. Primo enim vocauit eos ad sui noticiam. sicut quando stante Andrea die quadam cum Johanne magistro suo ⁊ alio condiscipulo: audiuit a Johanne. ¶Ecce agnus dei ꝛc. ⁊ statim cum alio discipulo venit ⁊ vidit vbi manebat ihesus ⁊ manserunt apud illū die illo. Inueniensq̄ Andreas fratrem suum Symonem adduxit eum ad ihm. Sequenti autem die ad piscatiōis opera redierunt. Postmodum secō vocauit eos ad sui familiaritatem. sic cum q̄dam die turbis irruentibus ad ihesum iuxta stagnuz genazareth quod dicitur mare galilee. nauī intrauit Symonis ⁊ Andree. ⁊ capta multitudie magna piscium. vocansq̄ Jacobo ⁊ Johāne. qui erant in alia nauī secum sunt eum. ⁊ iterum ad propria redierunt. Sed postea tertio ⁊ vltimo vocauit eos ad sui disci-

pulatum. sicut quando ambulante ihu iuxta idem lacus vocauit eos de piscatione dicens. Venite post me faciã vos fieri piscatores hominũ ⁊c. Qui relictis ois secuti sunt eum. eiq; semper postmodum adheserunt nec vltra ad ꝓpria redierunt. Nihilominus tamen vocauit Andream ⁊ quosdam de suis discipulis ad apostolatum. de qua vocatione dicitur Mar. iij. vocauit ad se quos voluit ipe ⁊ venerunt ad eum. ⁊ fecit vt essent duodecim cum eo. Post ascensionem domini diuisis apostolis Andreas apud scithiam. Mathetus vo apud murgundiam predicauit. viri autem illi predicationẽ Mathei penitus respuentes. ei oculos eruerunt ⁊ vinctum in carcere tenuerunt post paucos dies occidere cum disponentes. Interea angelꝰ domini sancto Andree apparuit ⁊ murgundiam ad sanctum Matheum ire precepit. quo respondente se viam nescire. iussit vt ad ripam maris iret. ⁊ ad primam nauem quam inueniret: intraret. qui vbi locutus iussa complens ad vrbem predictam venit angelo duce. ⁊ prospero vento flante. ⁊ inuicto aperto carcere sancti Mathei. eoq; viso fleuit plurimum et orauit. Tunc dominus Matheo reddidit beneficium duorum luminũ. quibus eũ ꝓuauerat nequicia petri. Matheus autẽ abinde secessit ⁊ anthiochiã venit. Andrea vo murgundia remanẽte irati illi de ejectione sci Mathei Andream apprehenderunt. ⁊ per plateas ligatis manibus pertrahũt. Cuiq; eius sanguis efflueret pro eis orauit. et ad xpm sua oratione eos puertit: inde in anthiochiam profiscens. hoc autem quod dicitur de huiusmodi orbanõe Mathei ⁊ restitutione duorum luminũ per Andream. nõ puto dignum fidei. ne in tanto euangelista minoratio infima denotẽ quasi sibi. non potuerit obtinere qd Andreas ei tam facile impetrauit. ¶ Quidam iuuenis nobilis dum inuitis parẽtibus apli adhesisset: parentibus eius domũ in q̃ morabatur cũ apli succẽderunt. Cuiq; iam in altum flamma succresceret puer accepta ampulla super ignẽ aquã sparsit ⁊ flatum ignem extinxit. illis autẽ dicentibus filius noster magus effectus est. dũ per scalas vellent ascendere adeo sunt excecati vt ipsas scalas penitus nõ viderent. Tunc quidam exclamans ait: vt quid vos stulto labore ꝓsumitis. deꝰ pugnat pro eis. ⁊ vos non videtis. Cessate iã ne in vos ira dei descendat. Adulti ergo videntes domino crediderũt. parentes vo eius post quinquaginta dies mortui in vno monumento sunt positi ¶ Quedam mulier cuidam homicide coniuncta. cum parere non posset: sororis sue dixit. vade ⁊ pro me dyanam dominam nostram inuoca. Cui inuocãti ait diabolus. Cur me inuocas cum tibi ꝓdesse non possũ. Sed vade ad Andreã apostolum qui sororem tuã poterit adiuuare. Ad quem cum iuisset. ⁊ apostolum ad sororem periclitantem duxisset Dixit ei apostolus. Recte hoc pateris: qꝛ male nupsisti. dolose concepisti. ⁊ demones ꝓsuluisti. Sed tamen penitere ⁊ in christum crede ⁊ puerũ proijce. Qua credẽte abortiuũ protulit ⁊ dolor cessauit. ¶ Senex quidaꝫ nomine Nicolaꝰ adijt apostolũ di. Domine ecce septuaginta anni vite mee sunt in quibus semper luxurie deseruiui: accepi autẽ aliqñ euangelium orans deum. vt mihi ãmodo continentiam largiretur sed in ipso peccato inueteratus. ⁊ a mala cõcupiscẽcia illectus. statim ad opus solitũ reuertebar. Quadam igitur vice concupiscẽcia inflammatus. oblitus euangelium qd̃ super me posueram. ad lupanar ini. statiq; meretrix dixit mihi. Egredere serpe egredere qꝛ angelus dei es tu ne me contingas. neq; huc accedere presumas. video eni super te mirabilia. stupefactꝰ ad verba meretricis recoli q̃ mecum euangelium detulissem. Nunc igitur sancte

dei pro salute mea tua pia oratio intercedat. Audiens hec beatus Andreas. flere cepit et a terra usq; ad nonam oravit. et surgens noluit comedere. sed ait. Non comedam donec sciaz si dominus miserebitur huius senis. Cunqz diebus quinqz iejunasset. venit vox ad Andream dicens. Obtines Andrea pro sene: sed sicut per ieiunium macerasti te. sic et ipse affligat se ieiunio et salvet. Sicqz fecit. et sex mensibus pane et aqua ieiunavit. et postmodum plenus bonis operibus in pace requiit. Venit igit vox ad Andream di. Per orationem quam Nicolaus que perdiderat acquisivi. Quidam iuvenis xpianus secretus sancto Andree dixit. mr mea pulcrus me vidit de opere meo illicito tetigit. cui diu nullatenus assentire indicere adjit volens in me crimen tante nequicie retorquere. ut orat pro me ne moriar tam misste. Ha et accusatus penitus revocabo. malens vitam perdere q̄ meam meam tam turpiter infamare. Juvenis igit ad iudicium vocat. et illuc eum Andreas prosequit accusat constanter mr filium. q se voluerit violare: interrogatus plurimis iuvenis an rem talem se haberet. nihil penitus respondebat. Tunc Andreas mri dixit. O crudelissima feminarum. que per tam libidinem vnicum filium vis perire. Tuc illa preposito dixit. domine hunc hominem filium meum adhesit postq̄ hoc agere voluit. sed nequit. Frater itaqz iussit puerum in saccum lanitium pice et bitumine mitti. et in flumine pisa. Andream vo in carcere reduari donec excogitaret supplicium quo periret. sed orante Andrea tonitruum horribile omnes terruit. et terremotus ingens edifitia prostravit. et mulier a fulmine percussa et arefacta cecidit. Omnibus autem ceteris apostolum ne perirent. oravit pro eis et omnia cessaverunt. Tunc prepositus credidit et omnis eius tota. Cum autem esset apostolus in civitate nicea dixerunt ei cives. q extra civitatem secus viam septem demones erant qui pretereuntes homines occidebat. quib ad ipsum apli an populum in spe cenum venientib. precepit vt illuc iret vbi nulli homines nocere possent q statim et annuerunt. Illi aute hoc viso fide xpi receperunt. Et cum venissent ad portam alterius civitatis. ecce quida inuenis mortuus ferebat querete apli quid ei accidisset. dictum e ei q septem canes venerunt et eum in cubiculo necaverunt. et lacrimas apli ait. Dico vobis q fecerunt demones quos a nicea vrbe repuli. Dixitq pater. Quid vobis mihi si suscitavero filium tuum. Cui ille. nil carius possidebo. ipsum ergo tibi dabo: et facta oratione surrexit et apli adhesit. Cum quidam vir numero q̄draginta ad apli navigio venirent vt ab eo fidei doctrina reciperent. ecce a diabolo mare concitat. et eos pene submerguit. Cum autem eorum corpora ad litus delata fuissent ante apli deportant et ab eo coram suscitant. qui eis que sibi acciderat narravit. vñ in quodam hymno ipsi legitur. Quaterdenos iuvenes submersos maris fluctibus vite reddidit vivos. Beatus igitur Andreas in achaia consistens totum eam ecclesiis implevit ac plurimos ad fidem christi convertit. Utpote quoq; egre p cōsulis fidem xpi docuit. et sacro baptismatis fonte ipsam regeneravit. Audiens hoc egreg patres civitate egredit: cōpellens xpianos ad sacrificia idolorum. Cui occurrens Andreas dixit. oportebat vt tu q̄ iudex hominum esse meruisti. iudicem tuum q̄ i celis est cognoscere: et agnitum colere. et colendo animum afflugeres et a falsis dijs penitus revocares. Cui egens ait tu es Andreas qui superstitiosam predicas sectam. quam romani principes nuper exterminare iusserunt. Ad quem Andreas. Romani principes nondum cognoverunt quomodo dei filius veniens: docuerit ydola esse demonia: q̄ hec docet: vñ offendat deum. vt offensus ab eis avertat: et auersus non exaudiat. et non exaudiendo ipsi

a diabolo capiuntur: ⁊ captiuati tam diu deludantur, donec nudi de corpore exeant. nihil secum preter peccata portātes. Cui egeas. ista vana ibo vester p̄dicās crucis patibulo ē affixus. Cui Andreas. pro restauratione nostra. non pro culpa sua crucis patibulum spōte suscepit. Ad quem egeas dixit. cum a suo discipulo fuerit traditus ⁊a iudeis detentus. et a milibus crucifixus quomodo tu dicis eum sponte crucis subijsse supplicium. Tunc Andreas quinq; rationibus cepit ostendere: christum volūtarie passum fuisse. s. ex eo q; passionē suā previdit: ⁊ discipulis futuram predixit. Ecce ingens ascēdim⁹ hierosolimā ⁊c. Et ex eo q; Petro cū ab hoc auertere cupienti dure indignatus fuit: dicens. va de post me sathana nō enī sapis que dei sunt ⁊c. Et ex eo q; vtriusq; scz passiōis ⁊ resurgendi se potestatem habere manifestauit: di. Potestatem habeo ponendi animam meam ⁊ iterum sumendi eam Et ex eo q; proditorem precognouit. cū panem intinctum ei dedit: nec tamen eum vitauit. Et ex eo q; locum in quo proditorem venturuz sciebat elegit. Et his omnibus se in ēe fuisse asserut. addiditq; Andreas q; misterium crucis magnum esset. Cui egeas. misterium dici non potest sed supplicium. Verūtamē nisi mihi obtempaueris. ipsum misteriū in te faciam experiri. Cui Andreas. Si crucis patibulum expauescerem: crucis gloriam non predicarem. Ait illi egeas Audire a te volo misteriū crucis. si forte credas ipsum agnitum colas vt salueris. Tunc cepit ei misterium redemptōis pandere: ⁊ q̄ congruum ⁊ necessarium fuerit quinq; rōnibus persuadere Prima ratio est q; q; primus homo per lignum mortem intulerat prevaricādo congruum fuit vt secundus homo per lignum mortem pelleret patiēdo. Secunda q; q; de immaculata terra factus fuerat prevaricator: congruum fuit vt de immaculata nasceretur virgine reconciliator. Tertia q; q; Adam ad cibū vetitum incontinenter manus extenderat congruuz fuit vt secundus adam in cruce imaculatas manus extenderet. Quarta q; q; adam cibum suauem ventri gustauerat: congruū fuit ad hoc vt contrarium pelleretur cōtrario: vt christus esca felles cibaretur. Quinta q; ad hoc q; christus nobis suam immortalitatem conferret: congruū fuit vt nostram sibi mortalitatez assumeret. Nisi enim deus factus fuisset homo mortalis. hō non fieret immortalis. Tū egeas dixit. hec vana tua narra. ⁊ mihi obtempera: dijsq; omnipotētibus sacrifica. Cui Andreas. Omnipotenti deo agnum immaculatum quotidie offero. qui postq̄ a fideli populo cōmestus fuerit. vinus ⁊integer perseverat. Egeas quomodo hoc fieri requirēte. Dixit Andreas: vt formā discipuli assumeret. Cui egeas. ego cuz tormentis a te exigam rei noticiz. Iratus scz iussit eum in carcere reclusi. Ad a ne facto tribunali sistitur. ⁊ ad sacrificia idolorum egeas eum iteruz inuitare cepit: dicen. Nisi mihi obtemperauer[it]: in ipsa quam laudasti cruce facā te suspendi. Cūq; ei multa supplicia minaretur. Respondit. Quicquid tibi videt in supplicijs mai⁹ excogita. tanto enī regi meo ero acceptior: quanto fuero pro nomine eius in tormentis constantior. Tūc iussit eum a triginta ⁊ vno viris cedi. ⁊ cessum manibus ⁊ pedibus cruci alligari: vt sic longiorē acciperet cruciatū. Cūq; duceretur ad crucem factus est cōcursus populorū dicentiū. Innocens sanguis eius sine causa damnatur. Quos cū rogauit apostolus ne sum martiriuz impedirent. Videns autem Andreas a lōge crucem: salutauit eam dicens. Salue crux: que in corpore christi dedicata es. et ex membris eius tanq; margaritis ornata. Anteq; in te ascenderet dominus. timorem terrenū habuisti: mō vo

amorē celestem obtinens. p voto suscipe ris. Beatus igitur ꝙ gaudens venio ad te. ita ꝙ tu exultās suscipias me discipulū eius qui pependit in te. qi amator tuus semp fuit ꝙ desideraui amplecti te o bona cruꝛ que decorē ꝙ pulcritudine de membris dñi suscepisti: diu desiderata: solliciter amata. sine intermissione quesita. ꝙ aliqñ concupiscenti animo p̄parata. accipe me ab hoibus ꝙ redde me magistro meo. vt per te me recipiat. qui per te me redemit: ꝙ hec dicēs se exuit ꝙ vestimēta carnificibus tradidit sicq; eum in cruce vt iussum fuerat suspēderūt. in qua biduo vinēs vigiliꝫ multoꝝ hominū astantiū predicauit. Tunc minante turba egeam morte: ꝙ dicente viꝝ sanctū. mansuetū ꝙ pium nō debere ita patiꝛe nit vt ipsū deponeret. Quem videns Andreas dixit. Quid tu ad nos venisti egea: si pro penitētia ipsam cōsequeris. si autē vt me deponas: scias qꝛ ego exiꝛe de cruce nō ascendam. Jam enī video regem meū qui me expectat. Et cū vellent eum soluere. nullo modo potuīt ad eum pꝛtingere. qꝛ statim eoꝝ brachia stupida reddebant. Videns autez Andreas q̄ plebs volebat eū deponere. hanc oratiōnez in cruce fecit. vt dicit Aug⁹. in li. de penitētia. Ne me permittas dñe descendere viuū: sed tēpus est vt comēdeo terre corpus meū. Tādiu enī iam portaui iam tādiu super cōmendatum vigilaui laboraui q̄ vellem ia ab ipsa obedientia liberari ꝙ ipso grauissimo onere spoliari. Recordor quantū in portādo onerosum. in domādo superbū. in fouēdo infirmū. in coercēdo lasciuum laboraui. scio dñe quotiēs a puritate contēplationis retrahere me tētabat. quotiens a oculissime quietꝫ me somno me excitare obtētebat. quantū ꝙ quotiens dolorē ingerebat Qui igit tādiu vt potui pī benignissime pugnāti restiti: ꝙ tua ope superaui. a te iusto remuneratore ꝙ pio pascue mihi id vltra cōmendo. sed depositū reddo. Cōmēda alij tuō mihi. ne me vltra impediat ꝙ resurrecturū seruet ꝙ reddat: vt ꝙ ipsum quoq; meritus laboris recipiat. Terre illud commenda vt me amplius vigilare non oporteat: ꝙ libere ad te fontem vite indeficientis gaudij tendere antiantem iam nō retrabat nec impediat. hec Aug⁹. Dū dicetis splendor nimius de celo veniens dimidia hora eū circūdedit. ita vt nullus eum videre posset. Et abcesserē lumine. simul cū ipso lumine spiritū tradidit. Admiranda vero vꝛor egere tulit corpus apostoli sancti ꝙ honorifice sepeliuit. Egeas vo anteq; domū suā redisset. arreptus a demone in via coram ostibus expirauit. Aluit quoq; de sepulcro sancti Andree manna in modum farine. ꝙ oleum cum odore suauissimo emanare: a quo quelibet anni futuri fertilitas incolis regionis ostēdit. Nam si exigue profluit exiguū terra exhibet fructum si copiose copiosum. Hoc forte antiquitꝰ vꝛ fuit sed modo eius corpꝰ apud constantinopolim translatū esse perhibet.

¶ Episcopꝰ quidā religiosam habēs vitam: beatum Andream inter ceteros ꝙ supta ceteros sanctos in veneratiōe habebat. ita ꝙ in cūctis suis operibus hūc semper tanquā p̄roponebat. ad bonorem dei ꝙ beati Andree. Inuidens igit viro sancto hostis antiquus ad eū decipiendū tota calliditate se cōtulit. sequi in forma mulieris pulcherrime trāsformauit. Venit igitur ad palacia epi: asserens se velle cōfiteri eidem: mandato episcopꝰ et suo penitēciali confitē. cui plenitudinē tradiderat potestatis. Renūciat illa q̄ nulli hominū nisi sibi secreta sue conscientie reuelabit. sicq; cōtentus episcopus eā ad se venire precepit. Cui illa. Obsecro dñe miserē mei. Ego vo in annis puellaribus vt cernitis cōstituta ꝙ puericia sollicate nutrita: necnon ꝙ regis stirpe pgāta: huc i pegrino hinc sola veni. nā p̄ me vtiq; reuelde potēs cuidā magno p̄cipi me volebat iungē soaꝛ cui rīdi q̄ occ thoꝛ abhominier maritalē

q; virginitatē meā xp̄o ꝑpetuū dediscam: q; ideo nūq̄ possem in carnalem copulā ꝯsentire. Denicq; sic artata q; oportebat me aut ei⁹ volūtati durissime obedire. aut certe diuersa sībi supplicia latenē fugam inij magis eligēs emulare q̄ sponso meo fidē refringere. Audiēs vō vīe sanctitatis ꝓconiū. sub alas vestre ꝓtectiōis ꝓfugi: sperās me apud vos locū reperire quietē vbi possim ꝓtēplationis carpere secreta silētia: pñsq; vite vitare naufragia: q; perturbationes mundi fugere ꝑstrepentis. Admirans in ea ēp̄s nobilitatē generis plenitudinē corpor̄. tā imensum feruorē. q; tāte eloquētie venustatē. placita q; benigna voce respondit: Esto secura filia. nec formides. q; illē ob cui⁹ amorē te q; tuos q; tua tā viriliter contēpsisti. ubi ob hoc q; in pñti cumulū gratie q; futuro plenitudinē glorie largiet. Sed q; ego seruus eius me q; mea ubi offero. eligaq; ubi vbi placuerit mansionez. volo autē hodie mecum prādere debeas. Cui illa: Noli inq̄t pater noli de hac re me rogare: ne forte ex hoc aliqua mali suspitio ꝓueniret. q; nitor fame vīe denigrationē aliquā paterē. Ad quā ēp̄s dixit: Plures erimus q; nō soli: ideo nullum mali suspitionis scrupulū in aliquo poterit generari. Venientes itaq; ad mensam. ēp̄s q; illa ex opposito cōsederūt ceteris residentib⁹ hunc q; inde. Intēdit in eā crebro ēp̄s: eiusq; faciē nō desinit inmeri: q; pulcritudinē admirari. Sicq; dū oculus figit animꝰ sanctā. q; dū eius faciē non desinit inueri. antiquus hostis cor eⁱ graui iaculo vulneranit. perpēdens de hoc ipse diabol⁹ q; pulcritudinē suam cepit magis ac magis augere. Itaq; ēp̄s ꝓpositum erat cōsensu vt eā de illicito ope attēptaret. q̄ possibilitas se offerret. Tūc subito quidā peregrin⁹ venit ad ostiū crebris ictibus pulsans et magnis clamoribus postulās sibi apiri. Cūq; sibi aperire nollent. q; ille magnis clamoribus q; crebris nimis eis fieret ipotun⁹ interrogat ēp̄s mulierē si ingressum illi⁹ peregrini hoīa acceptaret. Cui illa dixit: Proponaē sibi aliqua questio grauis quā si enodare sciuerit ad mittaē. si autē nescierit tanq̄ insa⁹ q; indign⁹ ēp̄i ꝓtinus repellatur. Fauēt eius oēs snie. q; quis sufficiēs esset hanc questionē ꝓponere scisciatāē. Cūq; nullus sufficiēs inueniret: episcop⁹ dixit Quis enī nr̄z ad hoc tā sufficiēs ē. q̄ vos o domia q̄ ceteros nos q; eloquētia ꝓcedatis. q; sapiētia nobis oībus amplius nitatis. vos igit̄ hanc ꝓponite questionē. Tūc illa dixit: Interrogeē qđ ēmai⁹ miraculū qđ vnq̄ de⁹ in pria re fecerit. Interrogatus de hoc peregrinus p nūcium dixit diuersitas q; excellentia faciei. Inter tot enī hoīes qui fuerūt ab iino mūdi q; vsq; in finez futuri sunt. duo reperiri nō possent. quoꝝ facies per oīa sibi sint vel essent. in ipa quoq; tā minuta facie oēs sensus corporis decollocauit. Audiētes oēs eius responsionē admirātes dixerūt: Vera q; optima ē solutio qōnis. Tūc mulier ait: Proponaē sibi 2ª questio grauior in q̄ melius possum⁹ eius sapientiā experiri. Queraē ab eo vbi terra sit altior oī celo. Percūctat⁹ de hoc peregrinus rīdit. Inde celo empyreo vbi residet corpus xp̄i. corpus enī xp̄i qđ est altius oī celo. q; de nr̄a carne formatū. porro caro nr̄a quedā terrea substantia est. cum q̄ corpus xp̄i sup oēs celos sit. q; de nr̄a carne originē duxit. caro autem nr̄a de terra sit cōdita. cōstat q; vbi corꝰ xp̄i residet. ibi. paulūdubio terra altior oī celo manet. Refert nūcius qđ responderat pegrinus. Et ecce oēs responsionem eⁱ mirabiliter approbāt. q; magnifice sapientiā eius laudāt. Tūc illa iterq; dixit: Fiat ei terra questio grauissima q; occulta q; ad soluendū difficilis q; obscura. vt sic eius sapiētia tertio cōprobeē. q; dignꝰ sit vt ad mensaz episcopi merito admittaē. Queraē ab eo q̄nti spacij sit a terra vsq; in celū. Requisitus de hoc pegrinus nūcio dixit: Vade ad eū qui te misit ad me q; de hoc eū diligēti⁹ percūctare. ipse en

melius me hoc nouit. ꝙ ideo tibi de hoc melius respō debuit. nā ipse illud spaciū mensurauit qñ de celo in abyssum cecidit. ego aūt de celo nūq̄ cecidi. ꝙ ideo illud spaciū nūq̄ mensurauī. nō enim est mulier sz diabolus q̄ se posuit in sitū diuinē mulierē. Audiēs hoc mūcius vehementer expauit: ꝙ ea que audierat cotidiē oībus recitauit. Ad iram̄ hoīes itaq; oībus ꝙ stupentibus. antiquū hostis de medio eoꝝ eu auuit. Epūs aūtē rediēs ad se. redarguit amare semetipsum. ꝙ de ppetrata culpa veniā lamentabiliē precabatur misitq; nuncios vt peregrinus introduceret. sed nequaq̄ amplius iuenīt. Tunc epūs populū conuocauit ꝙ eis euidenter exposuit ordinē geste rei: precepitq; vt oēs iejunijs ꝙ oronib⁹ insisterēt. si forte dīs reuelare alicui dignaret. q̄ nā ille peregrinus fuerit: q̄ eum a tanto periculo liberauit. Reuelatū est aūt illa nocte epō q̄ beatus Andreas fuerit. q̄ pro liberatiōe ipsius se posuerit in habitu peregrini. Cepit igit epūs in deuotiōe beati Andree magis crescere ꝛc eū exinde in reuerētia plus habere. ¶ Cū pposito essent dū cantans agrū seri Andree abstulisti. ꝙ ob hoc grauissimis febribus orante epō fuerit correptus ille episcopum rogauit vt pro se oraret. ꝙ agrū sibi redderet. sz cū oratē epō sanitatē recepisset. agr̄ iterū vsurpauit. cui epūs oroni se dedit ꝙ oēs lāpades ecclesie fregit di. bꝰ lumēnō accendet donec dīs se de suo inimico vindicet. ꝙ ecclesia q̄ amisit recuperet. Et ecce ppositus grauissimis iterū febribus laborauit: misitq; nūcios epō vt pro se oraret. ꝙ agrū suū ꝙ aliū sibi sibi redderet. Cui cū epūs responderet. iam orauī et deus exaudiuit me. ipse ad eūm se portari fecit ꝙ vt ecclesiā intraret ad oādum coegit. Epūs dum ecclesiā ingredit ille subito mortē ꝙ ager ecclesie restituit

Nicolaus dicitur a nicos q̄ est victoria. ꝙ laus q̄ ꝑ pprietatē de Nicolaꝰ q̄si victoria ppli. i. victor̄ que popularia fūt ꝙ vilia: Ad dicit victoria populi. q̄ multos populos vitia ꝙ doctrina docuit vicia ꝙ peccata vincere. Vel nicolaus dicit a nicos q̄ est victoria: ꝙ laus quasi victoriosa laus. Vel a nitor ꝙ laus q̄ ē populus. q̄si nitor populi. habuit enī in se ea que nitorē ꝙ mūdiciā faciunt. Vñ ꝑm Ambro. mundat fermo diuinus. mūdat vera confessio. mūdat sancta cogitatio. mundat bona operatio. Sunt legendā doctores argolici scripserūt. Est aūtē argos ꝑm Isidor⁹ ciuitas grecie vñ ꝙ argolici greci vocant. Alubi quoq; legit q̄ Methodi⁹ patriarcha eā grece scripsit. quam Jobes hya con⁹ in latinū trāstulit. ꝙ plura addidit.

Nicolaus cuius pater vir bis et diuitib⁹ ꝙ sanctis parentib⁹ origine duxit. pater ei⁹ Epiphanus. mr̄ vo Johanna dicta est. Que cum in primo iuuentutis flore pariter genuissent. deinceps continenter viuentes. celibē vitam duxerunt Die prima die dū balneare ꝛ erectus sterit i pelui. Insup quarta ꝙ sexta feria cū semel vbera suggebat. Factus aūtē iuuenis alioꝝ iuuenū deuitans lasciuias ecclesiarū post⁹ curabat limina. Et quicquid ibidē de sacra scriptura intelligere poterat. memorie retinebat. Parentibus vo suis defunctis cogitare cepit. qualiter tanta diuitiarum copia. nō ad laudem humanā: sed ad dei gloriam dispēsaret Tūc quidā cōiuncti⁹ suus satis nobilis. tres filias vgines ob inopiā ꝓstituere cogit. vt sic infami earū cōmertio alerentur. Quod vbi sanct⁹ comp̄it. scelus abhorruit. ꝙ massam auri pānō inuolutā i domū ei⁹ p fenestrā nocte clā iecit. clāq; recessit. Mane aūtē iurgens hō massā auri repit. ꝙ deo grās agens. primogenite nuptias celebrauit. Non multo post rpe. dei famulus sīle peregit op⁹. qō rursus ille reperiēs ꝙ in laudes immensas pro rūpens. decreto vigilare ꝓposuit. vt sciret quis esset qui sue inopie subuenisset.

Post paucos vo dies duplicatam auri massam in domū proiecit. ad cui⁹ sonitum ille exanimē ⁊ Nicolaū fugientē insequit. taliq; voce allocutus Siste gradū teq; aspectui ne subtrahas meo. sicq; accurrens velocius Nicolaū hunc esse cognouit. mox humi p̄strat⁹ volebat oscularī pedes eius qđ ille refugiens. ab eo exegit. ne cū q̄ diu viueret publicaret. Post hoc mirē ciuitatis defuncto epō. cōuenerunt epi illi ecclesie de epō prouisuri. Aderat autē inē eos quidā magne auctoritat⁊ epūs. ad cuius electionē oiuz sententia pendebat. Cum igit̄ cūctos ieiunijs ⁊ oīonibus insistere monuisset. nocte illa vocē audiuit dicētē sibi. vt hora matutinali fores ecclesie obseruaret: ⁊ quē primū ad ecclesiā cuius etiā nomen esset Nicola⁹ venire conspiceret ipsum in epūm p̄secraret. Hoc g̃ alijs reuelās episcopis admonuit vt oēs orationibus insisterēt. ⁊ ipse p̄ foribus ecclesie excubaret. Ad rōnmodū hora matutinali quasi a deo missus aīā oēs se agebat Nicolaus: quez apprehendēs epūs dixit ei: Qđ nobi nomē est. ille vt erat colūbina simplicitate plenus. inclinato capite Nicolaus inquit vīe sanctitatis seru⁹. Quē in ecclesiā ducētes. Iz plurimū renitentem in epāli cathedra collocauerūt. Ipse autē fact⁹ epūs eandē quā prius humilitatē ⁊ mox grauitatem in oībus secrabat. in oīone pervigilabat. corp⁹ ieunijs macerabat. mulierū consortia fugiebat. Humilis erat in oēs suspicīdo. efficax in loquēdo. alacer in exhortando. seuer⁹ in corripiendo ferē quoq; sicut legit̄ in cronica quadā Nicolaū niceno intfuisse cōsilio. Quadā autē die dū quidā nauē periclitarēt. ita cū lacrimis oranerūt. Nicolae famule dei. si vera sunt q̄ de te audiuimus. nūc ea expiamur. Mox quidē eius similitudine apparuit di. ecce assum. vocastis enī me. Et cepit eos in antēnis ⁊ rudentibus aliisq; iumare nauis armamētis. statimq; cessauit tēpestas. Cū autem ad ei⁹ ecclesiā venissent quem nūq; aī vide rāt sine indice cognouerūt. Tūc deo et sibi de sua liberatione gr̄as egerunt. qđ ille diuine misericordie ⁊ eoz fidei non suis meritis attribuere docuit. ¶ Quodā tpe tota p̄uincia sancti Nicolai fame valida pertulit. ita vt oībus deficerēt alimēta. Audiens autē vir dei naue onustas tritico portui applicasse aluc statim p̄fatā. ⁊ rogans nautas vt saltē in tribus modijs per qualibet naue fame pditantib⁹ subuenirēt. Cui illi Mō audemus pī: q; mensurati⁹ est alexādrie. oportet in horrea imperatoris nos reddere. Quib⁹ sanct⁹ dixit. ffacite nūc qđ dico. ⁊ ego vobis in dei virtute promitto. q̄ nullā minorationez habebitis apud regū exactorē. qđ cum fecissent et eandē mensuraz quā alexandrie acceperāt reddidissent ministris imperator⁊ miraculū referūt ⁊ deū in suo famulo magnifica laude attollunt. ffrumentū aūt p̄ vniuscuiusq; indigentiā vir dei distribuit. ita vt miraculose duob⁹ annis nō min ad victum sufficeret: sed etiā ad vsū feminis abundaret. ¶ Cū autem regio illa ydolis deseruiret. p̄ ceter⁊ nephā de diane simulacruz populus coluerat. adeo vt vsq; ad tempus viri dei nōnulli rustici p̄dicte religiōi execrabili deseruirēt. ac sub quadā arbore p̄secrata diane quosdā ritus gentiliū exercerent. At vir dei p̄dictū ritū de oībus finibus expulit ipsam quoq; arborē p̄scidi mādauit. Frat⁹ et hoc ꝯ eum hostis antiquus olei ui ydiatro quod ꝯ naturā in aqua ⁊ lapidibus ardet: p̄seat. sicq; in formaz cuiusdam religiose femine trāsfigurans quibusdā ad virū dei nauigantibus in quadā sagenula obuiauit. sicq; affata ē eos. Ad allē ad sctm̄ dei venire vobiscū: sed nec̄o. rogo g̃ vos et hoc oleum ad ei⁹ eccl̄iaz offerat⁊. ⁊ ob ma mēoriā eiusde aule eius parietes linatis. ⁊ statim euanuit. Et ecce aliā cernūt nauicula in qua honestis p̄sonis inē quos vn⁹ erat similim⁹ sctō Nicolao. qui sicut illius dicta qđ mulier illa locuta est vobis. vel quid

attulit. Illi autē cuncta per ordinē narrauerūt. Quibus ille. Dec ē impudica vxor. ⁊ vt me verū dicere comprobetis oleū illud in mare ꝓijcite. quib⁹ ꝓiectis ingens ignis in mari succendit ⁊ ꝑ naturam diutius in mari ardere cōspicit. Venientes igit ad seruū dei aiebāt: Vere tu es ille q̄ nobis in mari apparuisti. ⁊ a diabolo insidijs liberasti.

Per idē tempus cū quedā gens romano imperio rebellasset. ꝑ eam impator tres principes neporianū. visiū ⁊ appolinē misit. quos portui adriatico ob vētum ꝑmium applicatos. beatus Nicola⁹ vt secū comederent: inuitauit. volēs vt gentē suam a rapinis cōpescerent. quos in nūdinis exercebāt. Interim dū sanct⁹ abesset cōsul corruptus pecunia tres innocētes milites iusserat decollari. qō vt vir sanctus audiuit rogauit ꝓncipes illos. vt secū illuc eq̄ gradu cōcito ꝓperarēt. Veniensq; ad locū vbi decollandi erant. inuenit eos poblice flexo. ⁊ facie tā velata. ⁊ spiculatore ensem sup eorū capita tā vibrasse. At Nicolaus: zelo accensus in furorē se ad carcer ingessit. ⁊ gladiū de manu eius eminus ꝓpulit. Innocentesq; solutos eos incolumes secū duxit. Jlico ad pretorij ꝑtulis ꝓperat. ⁊ fores clausas vi reserat. Mox illi cōsul occurrens: salutauit eū. At ipse nouo hoc sanct⁹ dixit. inimice dei legis preuaricator. qua temeritate ꝑsumpsisti tanti consciue sceleris. vt reū conspicere nūm. Quē postq̄ plurimū obiurgasset. ad ꝑces postmodū illoz ducum. cū penitentē benigne recepit. receptu igit ē̄ bñficio ne. imperiales nūcij iter peragūt. ⁊ ipso sine sanguine hostes subdūt. Redieq; ab impatore magnifice sūt recepti. Quidā autē eoz se lucrandis inuidentes. ꝑfecto impatorio ꝓpe ⁊ ꝑcio suggesserūt. vt eos apud impatore dolose maiestatis crimine accusaret. Qō cū impator suggessisset. ille nimio furore repletꝰ eos in carcerare ꝓcepit. ac sine aliqua interrogatione illa eos nocte occidi mandauit. Qō cum a custode dicta essent: sciderūt vestimenta sua ⁊ gemere amare ceperūt. Tunc ei⁹ eoz. s. nepotianus rec leno q̄liter. s. beatus Nicola⁹ tres innocētes liberauerat et hortatus ē alios vt ei⁹ patrocinia flagitarēt: quibus oīb⁹ sanctus Nicola⁹ nocte illa Cōstantino impatori apparuit dicēs. Cur illos ꝓncipes tā iniuste ⁊ innociter cōdemnasti ⁊ morti sine crimine addicasti. surge ve lox eosq; q̄ntocius dimitti iubeto. Sin autem oto deū vt tibi suscitet bellū. in quo tu cornias. ⁊ bestijs cib⁹ fias. Cui impator. quis es tu q̄ hac nocte palatiū meū ingressus talia audes loqui. Cui ille. Ego sū Nicola⁹ mire ciuitatis epūs Sed ⁊ prefectū simiter terruit per visū dicens. Dēte ⁊ sensu perdite. cur in necem innocentiū consensisti: perge cito ⁊ eos liberare stude. Sin autē corpus tuū vermibus scaturiet. et domus tua cū⁹ destruet. Cui ille. quis es tu qui nobis tanta minaris. At ille. Scito inquit me esse Nicolaū mire ciuitatis epūm vtriusq; igit euigilantibus statim mutuo sua somnia pandūt ⁊ pro illis incredibilis cōcinno mittunt. Quibus ait impator: quas magicas artes nostis. vt tantis nos illudatis somnijs. Cui respōderunt se magos nō esse nec mortis sentētiam meruisse. Tunc imperator. nostis inquit hominē cui nomen est Nicola⁹. At illi audito hoc nomine manus extē derunt ad celum. rogantes deum vt eos sancti Nicolai meritis a presenti periculo liberaret. Et cui imperator totam vitam ei⁹ ⁊ mirabilia ab eis dictasset: dixit eis. Jte ⁊ deo gratias agite. qui vos eius ꝑ cibus liberauit. Sed ⁊ de nostris eidem afferte gaudiolis. rogantes eum. vt vlterius mihi minas non infirat. sed pio me ⁊ regno meo ad dominū preces fundat. Post paucos dies predicti viri ad dei famulum veniunt. mox q̄ ad ei⁹ pedes se humiliter prosternunt dicētes. Vere famulus dei es. vere cultor ⁊ amator christi. Cui q̄ sibi omnia p ordinē re-

tulissent. ille elevatis in celū manib⁹ im
mensas deo laudes retulit. ac bene instr
tutos principes ad propria remisit. ¶ Cū
autem dñs vellet eaz assumere: rogauit
dominū vt angelos sanctos sibi mitte
ret. ⁊ inclinato capite angelos ad se ve
nire vidit: ⁊ dicto psalmo. In te dñe spe
raui. vsqz in man⁹ tuas ⁊c. tradidit spi
ritum. Anno dñi. cccclxij. vbi celestiuz
melodia audita est. Qui cū sepultus fu
isset in tumba marmorea a capite fons
olei ⁊ a pedib⁹ fons aque pfluxit. ⁊ vsqz
hodie ex eius sanctis membris sacrū resu
dat oleum. valens in salutem multoꝝ.
¶ Successit autem ei quidā vir bonus
qui cum a sede sua ab inimicis est depul
sus. Quo cecto oleū fluere desijt: sed co
revocato protinus emanauit. Post mul
tum vo temporis turca miseram vrbē de
struxerunt. Quadraginta vo septem mi
lites barrenses illuc profecti. ḡmoti mo
nachis sibi ostendentibus tumbā sancti
Nicolai aperuerūt. ossa eius in oleo na
tantia in vrbem baream reuerenter detu
lerūt. Anno dñi. Mo lxxxvij. ¶ Vir q̄
dam ab vno iudeo quandā sūmam pe
cunie mutuo accepit. iurans super al ta
ri sancti Nicolai: cum alium fideiusso
rem habere nequiret: q̄ q̄rēti⁹ posset si
bi redderet. Tenente autē illo diu pecu
niam. iudeus eaz expostulauit. sed eam
sibi reddidisse affirmat. trahit itaqz eum
ad iudicium ⁊ iuramentū indicitur de
bitor. Ille autē baculum canatum quē
auro minuto impleuerat secū detulerat
ac si eius adminiculo indigeret. Volēs
igitur facere iuramentum iudeo bacu
lum tradidit reseruandum. Juravit il
le q̄ pl⁹ sibi reddiderit etiā q̄ debēt. fa
cto iuramēto baculum suū repetit ⁊ iu
deus ignarus astucie cuz sibi reddidit.
Rediens autem qui fraudem fecerat in
quodaz bruio oppressus corruit somno
corruptus. cū impetu veniēs cum necauit
⁊ plenū baculum auro fregit ⁊ aurū ef
fudit. Audiens hoc inde⁹ cōcitus illuc
venit. Quē dolū vidisset ⁊ a multos ei
suggeretur vt aliq̄z reciperet oīno rēnue
nisi qui defuncto fuerat ad vitaz beati
Nicolai meritis redderet. asserens se: si
hoc fieret: baptismū susceperum. ⁊ chri
stianū futurum. continuo qui defunct⁹
fuerat resuscitat⁹ ⁊ iudeus in christi noīe
baptizat⁹. ¶ Quidam inde⁹ videns bea
ti Nicolai virtuosam potentiā in mira
culis faciēdis. imaginē eius sibi fieri pre
cepit. eāqz i sua domo collocauit cui re
sus eum aliquo longius iret: cum mi
nis cōmēdabat: hec vel similia verba
cēs. Ecce Nicolae omnia bona mea v
bis custodiēda cōmitto. ⁊ nisi omnia b
ne custodieris. vindictam experta de vo
bis verberibus ⁊ flagellis. Quadā igit
vice dum ille abesset fores aduenerunt ⁊
cuncta rapiūt. solā imaginē relinquunt
Judeus autē rediens ⁊ se spoliatum vi
dens. imaginē alloquitur talibus vel si
milibus vsus verbis. domine Nicolae
nōne in domo mea vos posueraz. vt res
meas a latronibus seruaretis. cur hoc fa
cere noluistis. ⁊ latrones quare nō pro
hibuistis. Igitur dura tormēta recipie
tis. ⁊ pro latronib⁹ penā luetis. sicqz dā
nū meum in vestris recompensabo tor
mentis. ⁊ furorē meum in vestris refrige
rando verberibus ⁊ flagellis. Arripiēs
ergo iudeus imaginem. dire eam verbe
rat direqz flagellat. Mira res prorsus ⁊
stupenda. Dividentibus furibus que ra
puerant sanctus dei tāq̄ in se verbera re
cepisset: apparuit. hec vel similia verba
dicens. Cur tam dire pro vobis flagellatus
sum. cur tam crudeliter verberat⁹. Cur
tormēta tot passus. Ecce quomodo cor
pus meum luet. ecce q̄liter effusione san
guinis rubet. pergite cetus. ⁊ cūcta red
dite que tulistis. alioquin dei omnipo
tentis in vos ira deseuiet. ita vt sol⁹ ve
strum in medio publice. ⁊ quilibet ve
strum suspendium patiatur. ad quem il
li. quis es tu qui nobis talia loqueris. Et
ille. Ego sum Nicolaus seruus ihu xpi
qui iudeus ille pro rebus suis quas tu
listi crudeliter flagellauit. Territi

illi ad iudeum veniūt. miraculum referunt. ab eo quid imagim fecerit audiūt cūcta reddunt. Dicq; latrones ad viā redeūt rectitudinis. tandeus fidem amplectitur salutaris. ¶ Cur quidaz pro amore filij sui litteras addiscentis festū sancti Nicolai annuatim soleniter celebrabat. Quadam igit vice pat puerū cōtinuū preparauit. tmulto clericos inuitauit. Venit autē diabolus ad ianuā in habitu peregrini. petens elemosynaz sibi dari iubet quantotius pater filio vt det elemosynam peregrino. sperat puer. sed peregrinū nō inuenies insequitur abeuntem. Cūq; ad quoddam pratum puenisset apprehendens diabolus puerū eum strangulauit quod audiens pater vehementer ingemuit corpus tulit in thalamo collocauit. Cepitq; p dolere clamare et dicere: ¶fili dilectissime quō est tibi sancte Nicolae hodie ē meritis honoris quē vobis tamdiu exhibui. ¶Et cū hec tsilia diceret. statim puer quasi de somno euigilans oculos aperuit tsurrexit. ¶ Cur quidā nobilis rogauit beatum Nicolaū vt sibi filium a domino impetraret. promittēs se filium ad ecclesiam eius ducturū tciphum aureuz se oblaturū. ¶filius ergo ei nascitur tad etatem perducitur. tciph⁹ fieri iubetur. qui dū sibi valde placeret suis eū adoptauit vsibus. taliū eque valentē fieri precepit. Hauigantibus itaq; ad ecclesiaz sancti Nicolai iubet pater filio vt in illo ciphо quē primo fieri fecit aquaz sibi afferret puer autem cū vellet haurire cū ciphо in mari cecidit. tstati obiit. ¶ Ante eum amare fleuit. nihilominus votū suū perfecit. Veniens igit ad altare sancti Nicolai. cū obtulisset scōz ciphū trāsq; proiecit⁹ cecidit de altari. Cū autez eū eleuasset tsuper altare iterū posuisset rursus de altari longi⁹ est. precit⁹ eleuās autē super altare eū iterū tertio posuit. q tadhuc tertio longius est. precit⁹ miratibus oībus ad tā grande spectaculū. ecce puer sanus tincolumis adueuit. prius ciphū suis gestās manibus. Narrauitq; cotā oīb⁹ q; q̄n in mari cecidit. sancti dūo Nicola⁹ affuit tei illesū restituit sicq; pī ei⁹ let⁹ effect⁹. vtrūq; ciphum. b. Nico. obtulit. ¶ Quidā vir diues meritis. b. Nico. filiū habuit quē a deo datū vocauit. Is igit sctō dei capellā in domo sua cōstruxit. oī anno festū ei⁹ solēniter celebrauit. Erat autē loc⁹ ille sit⁹ in terrā agarenoū. A deo dat⁹ ē q̄daz vice ab agarenis capit tin seruitute regi⁹ eoz deputat. sequēti anno diem festū sancti Nicolai pī ei⁹ deuote celebraret. tpuer ciphū pōiosum tenēs regi assisteret recolit suā captionē. parētum doloz. tgaudiū. qō i domo sua ea die fiebat cepitq; alta⁹ suspirare quoq; suspirioq; cāri dum rex rumis exto: sisti. ait rex: dcjd tu⁹ Nicola⁹ agat ti b nobiscum manebis. Et subito facto vēti vehemēti totāq; domū cōcutiēte puer cū ciphо rapit. tañ foreseccle vbi parētes agebāt solēnia sancti Nicolai collocat. tmagnū gaudiū oībus generatur. Alibi legitur tamen q predict⁹ nuncius fuit de normandia qui vltra mare pergens tasoldano capt⁹ autē eum sepe verberatur qui dum in festo sancti Nicolai verberaret. tin carcere⁹ reclusus fleret tpro sua verberatione tpro letitia quaz tūc habere consueuerat subito obdormiuit teuigilans in capella patris sui se inuenit.

Beata dicitur a

luce. lux eni habet pulcritudinē in aspectō. qi vt dicat Amb. luc[nō hec est vt oīs in aspectu eius gr̄a sit diffusione sine coinquinatione: qi per quecūq; immunda diffusa nō coinquinat. Rectus incessū sine curuitate longissimā lineā p trāsijt sine morosa dilatiōe. p b⁹ oīdit. q beā Lucia habuit decore vgitat[sine aliq̄ corruptiōe. diffusione cantatis sine aliquo immūdo amore. rectū incessū intentionis i deū. sine aliq̄ obliquitate longissimā lineā diuine opatōis sine negligē pe tarditate. Sed dī lucia q̄si luc[uia.

14.117

Lucia virgo syra
ausana nobilis genere. audiens
famā sancte Agate per totam siciliā di-
vulgari. sepulcrum eius adiit cum ma-
tre sua Eurbicia. quattuor annis fluxū
sanguinis incurabiliter patiente. Inter
ipsa igitur missarum solēnia cōtigit. vt
illud euangeliū legeretur in quo domi-
nus mulierē ab hac passione sanasse nar
ratur. Tunc Lucia matri dixit. Si cre-
dis his que leguntur: crede Agathā il-
lum semper habere presentem pro cuius
nomine sustinuit passionem. Si ergo ei⁹
sepulcrum credens contigeris. perfecta
continuo sanitate gaudebis. Igit̄ rece-
dentibus cūctis ꝛ matre ꝛ filia intra se-
pulcrū in oratione existentibus. Lucias
sōnus arripuit vidit̄q; Agatham in me
dio angelorum gēmis ornatam stantē
ꝛ dicentē sibi: soror mea Lucia virgo deo
deuota. quid a me petis quod ipsa pote-
ris prestare continuo matri tue. Hā ec-
ce per fidem tuam sanata est. Euigilās
autem Lucia matri sue dixit. mat̄ mea
ecce sanata es per ipsā. ergo te deprecor
que suis oratiōibus te sanauit. ne mihi
decetero nomines sponsum. sed q̄quid
mihi dotis eras pro dote. pauperibus
elargire. Cui mater ait. tege prius ocu-
los meos ꝛ quicquid volueris de facul-
tat⁹ facito. Ad quā Lucia. Quod mo
rientes das. ideo das. qui ferre tecū non po-
tes. Ba igitur dum vivis ꝛ mercedē ha
bebis. Cuz ergo redissent. fit quotidie
distractio rerum et dant̄ in necessitat⁹
pauperum. Interea dum patrimoniuz
distribuit̄. ad sponsi notitiam perueni-
tur. Requirit sponsus a nutrice de his.
Respondit illa caute q̄ voluntē posses-
sionem sponsa sua inuenisset. q̄ suo vo-
lebat nomine compare. Et ideo videba
tur aliquā te distrahere. Credidit stul⁹
carnale cōmercium ꝛ cepit autor esse vē
dentium. Vendidus aūt omnibus ꝛ pau
peribus erogatis: sponsus trahit eam co-
ram Paschasio cōsulari. dicens eam chri-
stianam esse ꝛ contra leges agere augu-
stor. Innitante igitur eam pascasio ad
sacrificia ydolor respondit. Sacrificiū
placens deo ē visitare pauperes. ꝛ eis in
necessitatib⁹ subuenire et q̄ iam ampli⁹
nō habeo quod offerā. meipsam sibi tri
buo offerendam. Cui pascasius. Ista ver
ba tibi simili stulto xp̄iano narrare po-
ter[. mihi autem qui principum decreta
custodio ista frustra proferis. Ad
quē Lucia. Tu principum tuor decreta
custodis. ꝛ ego dei mei legem custodiā.
Tu p̄ncipes times. ꝛ ego deū timeo. tu
illos offendere non vis. ꝛ ego deū offen
dere caueo. tu illis placere desideras. et
ego vt christo placeā concupisco. tu ergo
fac quod tibi vtile esse cognosces. ꝛ ego
faciam quod vtile mihi esse prospexero.
Cui pascasius. patrimonium tuū cum
corruptoribus expendisti. et ideo quasi
meretrix loqueris. Cui Lucia. Patrimo
niū meum in uno loco cōstitui: corrupto
res autem mentis ꝛ corporis nūq̄ sani.
Respōdit pascasius. qui sunt corrupto-
res corporis ꝛ mentis. Lucia dixit. Cor-
ruptores mentis vos estis: qui suadetis
vt animę suū deserant creatorem. Cor-
ruptores vo corporis sunt qui tēporalem
delectationem preponunt epulis sempi-
ternis. Pascasius dixit cessabunt verba
cum peruentū fuerit ad verbera. cui Lu
cia dixit. Verba dei cessare non possunt
Cui pascasius. Tu ergo dei es. Respō-
dit Lucia. An alia dei sum: qui dixit cuz
steteritis ante reges ꝛ presi. ꝛc. Non enī
vos est[ꝛc. Pascasius dixit. In te ergo
spiritussanct⁹ est. Cui Lucia, qui caste vi
unt templum spiritussancti sunt. Cui
pascasius. Ego faciam te duci ad lupa-
nar, vt ibi violationem accipias ꝛ spiri-
tum sanctū perdas. Cui Lucia. Nō co
inquinatur corpus nisi de consensu mē
tis. Nam si me invitam violare feceris
castitas mihi duplicabitur ad coronam
Nunq̄ autem voluntatem meā ad cō-
sensum tuū poteris pronocare. Ecce cor
pus meum ad omne supplicium est pa-

ratum quid moraris. Incipe fili diaboli desideria patris tui exercere. Tūc pascasius lenones fecit venire dicens eis. Invitate ad eam omnē populū ꝙ tādiu illudatur donec mortua nūcietur. Volentes autem eā trahere. tanto pondere spūssanctus eam fixit. vt omnino eā movere nequirent. Fecitq; pascasius mille viros accedere. ꝙ manus eius ꝙ pedes ligare. sed eā nullatenus poterant movere. Tūc ꝙ cū viris mille plura paria boū adhibuit: sed tū virgo dei immobilis permansit. Vocatis autē magis vt suis incantationibus moneret: omnino moueri non potuit. Tūc dixit pascasius. que sunt ista maleficia q̄ vna puella a mille viris non movet. Lucia dixit. non sunt ista maleficia: sed beneficia christi. porro si adhuc decē milia adhibueris. eque vt prius immobilem me videbis. Putās vo pascasius fm quorundā figmentum q̄ lono fugarent maleficia: iussit eas loco perfundi. Cūq; nec sic moveri posset an gustiatus nimis copiosum ignem circa eā accēdit. picemq; ꝙ resinā ꝙ feruens oleū sup eā fundi iussit. Dixitq; Lucia. Indutias impetrauī martirij mei. vt credēdibus timorē auferā passionis. ꝙ non erubescas vocē insultationis. Videres autē amici pascasij eū angustiari in gutture ei⁹ gladium immiserūt. que nequaq̄ loquelam omittēs. dixit. Annūcio vobis pacē ecclesie redditam. maximiano hodie mortuo. ꝙ de regno suo Dyocleciano expulso. ꝙ sicut ciuitati catanensi sororis mee Agatha data ē protectrix. sic ꝙ ego ciuitati tue causane cōcessa fuī a deo intercessrix. Dū hec virgo loquitur. ecce ministri romanor̄ venerunt. pascasiuꝫ apprehendant. ꝙ vinctū secum ad cesarem ducāt. Audierat enim cesar q̄ vniuersam prouinciam fuerat depredatꝰ veniens ergo romam ꝙ senatui accusatꝰ pariter ꝙ convictus capitali sententia ē punitus. Virgo vo Lucia de loco in quo percussa est mota non est nec spiritū tradidit quoadusq; sacerdotes venirent et corp⁹ domini ei traderent: ꝙ omnes astātes amē domino responderunt. In eodem loco sepulta est ꝙ ecclesia fabricata. Passa est autez tempore Constantini et Galerij. circa annū dñi. cccx.

Thomas interp̄
atur abyssus. vel geminꝰ. quod est grece didimus dei. Vel dicitur thomas a thamos quod ē divisio vel sectio dicē ergo abyssus. eo q̄ profunditatez divinitatis penetrare meruit. q̄n ad sui interrogationez xp̄s sibi respondit. Ego sum via veritas ꝙ vita. Dicē geminus. eo q̄ resurrectionem xp̄i quasi geminate ꝙ in duplum q̄ alij cognouit. Nā illi cognouerūt videndo. iste videndo ꝙ palpando. Divisio autem siue sectio dicē. q̄ mentē suam ab amore mūdi divisit. vel q̄ ab alijs in fide resurrectionis divisus ꝙ sectus fuit. In mēte sua ob amorez dei: amorē mundi divisit. Vel dicē thomas quasi totꝰ means in dei s. amorez et contēplatōe. habuit enī ea que in ipso indicauerūt fuisse amorem dei. de quibꝰ dicit p̄sper in li⁹ de vita contemplatiua. Quid est deū diligere nisi animo cōcipere feruidū visionis dei affectum. peccati odium ꝙ mundi fastidiū. Vel dicē thomas a theus q̄d est deus ꝙ meus. vñ thomas quasi deꝰ meus. nō hoc p̄ propter illud q̄d dixit ei cernēs: credidit. dominus meꝰ ꝙ deus meus.

Thomas apo
stolus cum esset apud cesaream appāruit ei dominꝰ di. Ecce indie gūdefonso misit p̄positum abanez querere hominē architectoria arte eruditū. Veni igē ꝙ trāsmittam te ad eū. Cui Thomas. Domine quo vis mittere me. prec̄q̄ ad indos. Cui dominus. Vade secure q̄ ero cultos tui. Cūq; indos conuertens. ad me cum palma martirij venies. Cui Thomas. Dominus meꝰ es. ꝙ ego seruus tuus fiat voluntas tua. Cūq; p̄positus per forum ambularet: dixit ei do-

Rex Gundefornus Gothorum

min⁹. Quid comparevis iuuenis. Cui ille. Dñs meus misit me vt conducã sibi seruos in arte architectonica eruditos. vt romano operi sibi palaciũ cõstruatur. Tunc tradidit ei Thomã asserens eũ plurimũ in tali arte peritum. Hanigantes autẽ ad quandam ciuitatẽ venerũt in qua rex filie sue nuptias celebrabat, hic cum preconizari fecisset vt oẽs nuptijs interessent. alis regem offenderent cõtigit illum abanẽ & apostolum introire. Puella autẽ hebrea fistulã in manu gerens. vnũ quẽq; laude aliqua cõmendabat. Vidensq; apostolũ intellexit hunc esse hebreum. eo q; nõ manducaret: sed oculos ad celũ fixos haberet. Cũq; puella coram eo hebraice caneret: di. Un⁹ est de⁹ hebreor⁹ qui creauit omnia & fundauit maria. apostolus ipsa hec eadem verba repetere satagebat. Videns autẽ puerum q; nõ manducaret nec biberet: sed tñ oculos fixos ad celũ haberet. apostolum dei in maxillã percussit. Cui apostolus. Ad deli⁹ est vt in futuro indulgentia tibi tradatur & hec transitoria plaga reddatur. Nõ hinc surgam donec manus que me percussit. huc a cambus asseratur. Hic igitur ad hauriendã aquã abiit. & leo ipsum occidens sanguinẽ ei⁹ bibit: lacertibus aũt cambus eius corpus. vnus niger canis manũ ei⁹ dextram in medium cõuiuũ apportauit. quo viso omnis turba obstupuit. & puella eius verba referens. proiecta fistula ad pedes apostoli se proiecit. Huius autem vltionem factam reprobat Aug⁹. in li⁹ cõtra faustum. & asserit a pseudo hoc fuisse inuentum. Unde & legẽda hic quo ad plura suspecta habetur. Posset tamen dici q; non animo imperandi. sed modo põendi dictum sit. si tamen Aug⁹. verba diligenter inspiciantẽ non penitus ista reprobare videntur. Alit enim sic in eodẽ libro. Legũt scripturas apocryphas manichei. & nescio a quibus suorum fabularum sub apostolor⁹ nomine scriptas. qui suorum scriptor⁹ temporibus in auctoritatem sanctẽ ecclesie recipi mererẽtur. si sancti & docti homines qui tũc in hac vita erant & examinare poterãt alios non vera locutos esse cognoscerent. Ibi tamen legunt apostolum Thomã cum esset in quodam nuptiarum cõuiuio peregrin⁹ & prius incognitus a quodam ministro palma percussum: impetratum fuisse homini cõtinuam seruãq; vindictam. Hã cũ egressus esset ad fontem vñ & aquã cõuiuantibus ministraret. in eum leo irruẽs interemit. manũq; eius qua caput apli leuiter percusserat a corpore auulsam ẽm verbũ eiusdẽ apostoli id optantis atq; ipsi precãtis canis manũ intulit mensis in quibus ipse aplus discũbebat. quid hoc videri crudelius potest. vere q; ibi nisi fallor. hoc etiã sentiũt q; ei venã in seculo futuro petierit. factaq; ẽ cõpensatio bñficij maioris. vt & apl's q; canis deo esset. p hunc tamen rem cõmendarẽ ignotis & ille post hãc vitã q̃q; finiendã consularẽ. Hec autẽ illa vera sine apocrypha narratio. nihil mea nũc interest. Certe enim manichei a quib⁹ ille scripture quas canon ecclesiasticus respuit tãq; vere atq; sincere acceptanẽ saltẽ hic cogunẽ fatem illam patiẽtie virtutẽ quam docet dñs di. Si quis te pulserit in maxillã dextrã prebe ei sinistrã. posset esse in preparatione cordis etiã si nõ exhibeat gestu corporis. & exp̃sione verbor⁹ q̃ quidẽ apl's palma percussus post dñm rogauit vt iniurioso homini i futuro seculo parceret in pñti autẽ seculo illa iniuria nõ iulta relinqueretur quã vel pbuit ferien alteram aut vt iterũ ferireret admonuit. Lenichat certe interius dilectionis affectum & exteri⁹ rectificabat correctionis exemplũ. sine hoc verũ sit sine cõfictum. cur nolunt credere tali animo famulum dei. Adoysen ydoli fabricatores & adoratores gladio prostrauisse. Si aũt penas illas compamus ḋ simultie ferro interimi. & a feris truncidari atq; lanian i. Nõ quidẽ iudices publicis legibus seruãtes. maiorib⁹ quoq; iuste

reos bestijs subdi q̄ gladio penis inbeñ
tur. hec Aug⁹. Tunc apl's ad petitionē
regis sponsum ⁊ sponsam bñdixit da in
quieno dñe adolescētibus his bñdictio
nem tuę dextre. ⁊ in eox mentibus semi
na semen vite. Abeūte autē apl'o in ma
nu iuuenis ē repert⁹ plenus baculis pal
me ram⁹. Comedentibus vo sponso ⁊
sponsa de fructu eius ambo obdormiūt
⁊ somniū simile ambo cernūt. Videba
tur etenī eis q̄ rex gēmat⁹ eos amplectē
tur ⁊ diceret. apl's me⁹ benedixit vos vt
eterne vite participes sit⁊. Euigilantib⁹
autē ⁊ mutuo sibi somnia reuelātibus:
apostolus ad eos ingrediēt. dicens eis.
Rex meus vobis modo apparuit: ⁊ me
dixisse iamnos hec addunt. vt sup vos
bñdictio mea fructificet habetis carnis
integritatem que ē omniū regina virtu
tū. ⁊ fructus salutis perpetue. virginitas
soror ē angelox. possessio omniū bonox
victoria libidinū. fidei trophēum. expu
gnatio demonū ⁊ etnox securitas gau
diox. De libidine autē corrupto gignit
tur. de corruptōe pollutio nascitur. de
pollutione autē reatus oritur. de reatu cō
fusio generat. Hec illo referente duo an
geli apparuerūt dicētes eis. Nos sum⁹
angeli vobis ad custodiā deputati: qui
si apostoli bene seruaueritis monita of
ferem⁹ deo oīa vota vestra. Eos igitur
apostolus baptizauit. ⁊ de fide dilige
ē edocuit. Post multū vo tempus spon
sa nōie pedagia sacro velamine cōsecra
martirū patrē. ⁊ sponsus nōie dyonisi⁹
illi ciuitati in epm ordinat. ¶ Post hec
aūt apostolus ⁊ abanes ad regem indie
perueneruūt. Designato vo ab apl'o mira
bili palacio. ⁊ copioso thezauro accepto
rex in aliā prouinciā profisciscitur. ⁊ apo
stolus vniuersum thezaurū pauperib⁹
elargitur. per totū autem biennū quo
abfuit rex apostolus predicatiōi instat
⁊ innumerabilē populū ad fidē conuer
tit. Rediens autē rex ⁊ que Thomas fe
cerat discēs. ipsum cū abane i ima retru
sit carcerē. vt postmodū vinos ex eorū
os vltra bus oret flāmis. ¶ Inter ⁊
gad frater regis moritur ⁊ ei sepulcrum
cū ambitiōe nimia pparat. Quarta aūt
die q̄ mortu⁹ fuerat: resurrexit. ⁊ stupefa
ctis oibus et cūctis fugiēb⁹ dixit fratri
suo. Bē hō frater quē ercolare ⁊ incēdere
disponis amic⁹ dei est. ⁊ sancti angeli fa
mulantē ei. qui me in paradisū ducētes
quod dā mihi ostēderūt palaciū et auro
⁊ argento ⁊ lapidib⁹ pretiosis mirabiliē
fabricatū: ⁊ cū eius pulcritudinē admi
rarer dixerūt mihi. hoc est palaciū q̄d fra
tri tuo Thomas extruxerat. Cūq; dice
rē. vtinā tam ito tp⁹ essem dixerūt mihi.
frāt tu⁹ illo se fecit indignū. si vis in il
lo manere. rogabim⁹ dñm vt te suscita
re dignet. vt illud a fre tuo possis emere
reddens ei pecuniā quā se existimat per
didisse. Et hec dicēs cucurrit ad carcerē
apl'i fratri suo postulās indulgeri: abie
ctisq; vinculis rogare apl'm cepit vt ve
stē acciper pciosam. Cui apl's. Ignoras
q̄ nihil carnale nihil terrenū gerūt q̄
cupiunt habere in celestibus potestatez.
Egredienti autē apostolo de carcere rex
occurrit: ⁊ ad pedum eius pedibus ve
niam postulabat. Tunc apostolus ait.
Adultum vobis prestitit deus. vt secre
ta sua vobis ostenderet. Credite in chri
stum ⁊ baptizamini vt eterni regni parti
cipes sitis. Dixitq; ei frater regis. Vi
di palaciū quod fratri meo fecisti ⁊ illud
cōparare meui. Cui apostolus. Hoc
in potestate fratris tui ē. Cui rex. Illud
est meum. apostolus tibi fabricet alte
rum. Quod si forte nequiuerit mihi ⁊ ti
bi hoc vnum cōmune erit. Respondit
apostolus. Innumerabilia palacia fue
ri celo ab initio seculi preparata. que fi
dei precio ⁊ elemosynis comparātur. di
mitte autem vestre ad illa vos antecede
re possunt. sequi vero omino non pñs

¶ Post vnū aūt mēsem fec apl's hoc illis
puincie 2gregari. qb⁹ cōgregatis. debi
les ⁊ infirmos seorsū stare iussit: ⁊ super
eos oauit. Cūq; qui docti fuerant re
spōdissent amen. chorusato de celo rei

niens tam apostolum q̄ ceteros fere per horam omnes fere prostrauit: vt oēs se putarēt icti fulguris interisse. erigēs autem apostolus se dixit. Surgite quia dominus me⁹ sicut vulgus venit vosq; sanauit. Exurgētes autem omnes sani deum ⁊ apostolū glorificauerunt. Tūc apostolus cepit eos docere ⁊ duodecim gradus virtutum assignare. Primus ē. vt in deum credant qui est vn⁹ in essentia. ⁊ trinus in personis. dedit q; eis triplex exemplum sensibile. quomodo sint in vna essentia tres persone. Primū est. q: vna est in homine sapientia et de illa vna procedit intellectus memoria ⁊ ingenium. Nam ingenium est inquit. vt q̄ didiceris inuenias. Memoria vt nō obliuiscaris que didiceris. Intellectus vt intelligas que ostēdi possunt vel doceri. Scōm est q̄ in vna vinea tria sunt scz lignum folia ⁊ fructus. ⁊ omnia tria vnum sunt ⁊ vna vinea sunt. Tertium est q: caput vnum quatuor sensib⁹ constat. in vno enim capite sunt visus. gust⁹ auditus ⁊ odoratus. ⁊ hec plura sunt. ⁊ vnum caput sunt. Secundus gradus ē vt baptismum susciperent. Tertius est vt se a fornicatione continerent. Quart⁹ vt se ab auaricia temperarent. Quintus vt gulam restringerent. Sextus vt penitentiam tenerēt. Septimus vt in his p̄severarent. Octauus vt hospitalitatem amarent. Nonus vt voluntatem dei in faciendis quererent: ⁊ ea ope complerēt. Decimus vt eam in non faciendis quererent: ⁊ ea vitarent. Undecimus vt caritatem amicis ⁊ inimicis impenderent Duodecimus vt in custodiendis his vigilem curam haberent. Post predicationem vō baptizati sunt nouem milia virorum exceptis parulis ⁊ mulieribus.

¶ Post hec autem in superiorem indiā abijt in qua innumeris miraculorū insignijs choruscauit. Synticem enā amicz migdonie vxoris carisij cognate regis apostolus illuminauit. dixitq; migdonia ad synticam. putas si potero eū videre. Tunc migdonia de consilio ei⁹ habitum mutauit. ⁊ inter pauperes mulieres vbi apostolus p̄dicabat aduenit. Apostolus autem cepit de vite hui⁹ miseria predicare: dicens inter cetera: quoniam vita hec est vita misera. casib⁹ subiecta: ⁊ adeo fugitiua vt cū tenere credē effugiat labefacta. Deinde cepit quattuor rationibus exhortari vt verbum dei libenter audirēt. ipsum verbū dei quattuor rēz generib⁹ cōpando. s. collirio ex eo q̄ oculum nostri intellectus illuminat. Potō ex eo q̄ nostrum affectuz ab omni carnali amore purgat ⁊ mundat. Emplastro: ex eo q̄ peccatorum nostrorum vulnera sanat. Cibo ex eo q̄ noos celestium amore delectat. Et sicut inquit hec egroto non valent. nisi ea in se receperit: sic nec anime languenti verbū dei prodest. nisi illud deuote audierit. P̄dicante igitur apostolo migdonia credidit. ⁊ deinceps viri thoxiz abhorruit Tunc carisius a rege impetrauit ⁊ apostolum in carcerem posuit. ad quem veniēs migdonia rogauit vt sibi ignosceret. q̄ propter eam in carcerē missus esset: quā ille benigne consolans. hec ola pa. se libenter asseruit. Carisius autē regem rogauit vt reginā sororē sue vxor⁹ ad eā mitteret si forte eā reuocare posset Missa regina conuertitur ab ea quam volebat puertere: visisq; tot miraculis que apostol⁹ faciebat: dixit. Maledicti sunt a deo. qui nō credunt his operib⁹. Tunc apostolus omnes qui aderant de rebus breuiter instruxit. s. vt ecclesiā diligerēt. sacerdotes honorarēt: ⁊ assidue ad audiendū verbū dei conuenirent. Reperiente autē regina dixit ei rex vt quid tādiu morata es. Que respondit. Putabā migdoniā stultā esse sed ⁊ sapientissima erat me ad apostolū dei duces. viaz veritatis me cognoscē fecit ⁊ nimis stulti sunt qui in christū nō credūt. Hoc itaq; regina regi deinceps copulari. Sanctus autē rex dixit cognato suo. Dū tuā vxorē recuperare velle meam perdi-

si ꝙ peior mihi mea effecta est ꝙ tua tibi Tu cū rex iussisse apostolū ligatis manib⁹ ad se adduci: precipiens ei vt ad suos viros coniuges reuocaret. Apostolus aūt triplici exemplo ei ostendit ꝙ diu in errore persisterent. hoc facere non deberent. videlicet exemplo regis. exemplo turris. ⁊ exemplo fontis. Unde dixit. Tu cum sis rex. nō vis habere coinquinata seruitia. sed mūdos seruos pariter ⁊ ancillas. Quanto magis credere debes deū amare castissima ⁊ munda seruitia. quid ergo culpor si deum amare predico in seruis suis quod diligis ⁊ in tuis. ¶ fabricasti turrim excelsam. ⁊ dicis mihi vt ego qui fabricauī eam destruā. ¶ fodi terras profundā. ⁊ eduxi fontes de abysso. ⁊ tu dicis mihi vt obturas illum. Tunc iratꝰ rex afferri iussit ardentes lamminas ferreas. ⁊ apostolū stare nudis pedibus super eas. protinus autē nutu dei fons ibi erupit ⁊ eas extinxit. Tunc rex consilio cognati sui cū in fornacem ardentem mitti fecit. Que cū sic refrigerata est. vt die altero sanꝰ inde exiret illesus. Dixitq; regi cari sui. ¶ ac illum offerre sacrificiū deo soli. vt sic dei sui irā incurrat qui ab hoc eos liberat. Cūq; ad hoc vigeretur: dixit ei. Protestando es tu ꝙ factura tua ⁊ quomodo tu verū deum negligis ⁊ pi curā colis. Tu putas ꝙ sicut dixit carissimus deus meus mihi irascet. postq; adorauero deū tuū: magis autem irascetur deo meo cūq; cōminuet. adoro igitur cū. Si ergo me adorante deum tuum deus meus non cruciet illum. sacrificabo illi. Si autē sicut credes deo meo. Cui rex. Adhuc mecum quasi cū pare loqueris. Precepit igitur apostolꝰ bebraice demonii qui in eo erat vt ꝙcito cotas ydolo genua flecteret: statim ydolum cōminuet. ¶ flectens igitur apostolus genua dixit. Ecce adoro sed nō ydolum. ecce adoro sed non metallū. ecce adoro sed non simulacrū: adoro autem dominū deum meum ihesum christum in cuius nomine precipio tibi demon qui in eo latitas: vt simulacrū istud cōminuas. Statiq; sicut cera liquefactum est. Tunc omnes sacerdotes ydolorum mugitum animalia veluti irrationabilia mortis propter pericula aduentura in macella suos per interfectores vi allegatis eorum crurib⁹ in humane funibus ducuntur decrūt. Pontifex autem populi eruans gladiū apostolum transuerberauit: dicēs. Ego vindicabo iniurias dei mei. Rex autem ⁊ carissus ausugerunt. videntes ꝙ populus vellet apostolum vindicare ⁊ pontificem viuū incendere. christiani autem corpus apostoli tulerunt ⁊ honorifice sepelierunt. ¶ Post longum tempus: scz circa annos domini ducentos ⁊ triginta. corpus apostoli in edissam ciuitatem suam que olim dicebatur rages medorum trāstatum est. Alexandro imperatore ad syrorum preces hoc faciente. In illa autem ciuitate nullus hereticꝰ. nullus iudeus. nullus paganꝰ potest viuere: nec tyrānus aliquis ibi nocere. postq; abagarus rex illius ciuitatis epistolam manu saluatoris scriptam accipere meruit. Nam si quandoq; gens aliqua cōtra ciuitatem illā insurrexit. infans baptizatus super portas stans. epistolam illam legit: ⁊ ea die tam saluatoris scripta ꝙ apostoli Thome meritis hostes aut fugiunt aut pacātur. ¶ Ysidorus in libro de vita ⁊ obitu sanctorū sic de isto apostolo dicit. Thomas discipulꝰ christi ac filius saluatoris audiendo incredulus. videndo fidelis fuit. hic euāgelium predicauit parthis. medis ⁊ persis. hircanis. ⁊ brachmanis. ⁊ intrans orientalem plagam ⁊ interna gentium penetrās: ibi pdicationem suam vsq; ad finū sue passionis perduxit. hic lancea trāsfixus occubuit. hec Ysidorꝰ. Crisostomꝰ quoq; ait. ꝙ dum Thomas ad regionem magorum qui ad christum adorandū venerant deum misset eos baptizauit. ⁊ facti sunt adeuto ire fidei christiane.

De nativitate dñi.

Dicto de festivitatibus que incurrūt infra tempus renouatiōis quod incepit ab Adoyse ꝛ prophetis. ꝛ duravit vsq; ad aduentum christi in carne: quod tēp⁹ repꝛesentat ecclesia ab aduentu vsq; ad nativitatez domini inclusive. Sequit videre de festivitatibus que eveniunt infra tempus quod partim continet sub tēpore reconciliationis. partim sub tempore peregrinatiōis. quod tempus repꝛesentat ecclesia a nativitate vsq; ad septuagesimā sicut supra in ꝓlogo dictū est.

Nativitas domini nr̄i ihesu christi ſm carnem vt quidam aiunt. completis ab Adam ānis quinq; milibus ducentis quadragintaocto annis Vel ſm alios septē milib⁹. Vel ſm Eusebium cesariēsem in chronicis suis ānis quinq; milibus ducentis ꝛ vno mīn⁹. tpe Octauiani imꝑatoris facta est cōputatio. cū ser milliū annoꝝ inuenta fuit a methodio. potius mistice ꝙ chronice. Venente autē ipso filio dei in carnē. tanta pace vniuersus mūdus gaudebat vt toti orbi vnicus romanoꝝ imꝑator pacifice ꝑsideret. Hic dictus ē octauian⁹ a prima impositiōe. Cesar a iulio cesare. Augustus ab augmēto reipublice. Imꝑator a dignitate honore: qui ad differētiā aliorum regū fuit ꝓmo hoc nomine insignitus. Nā sicut nasci voluit vt nobis pacem temporis ꝛ pacē eternitatis tribueret: sic nihilominus voluit vt ortū suum par temporis illustraret. Cesar igit̄ Augustus vniuerso ꝑsidens orbi iussit vt quot ꝓvincie. quot ciuitates. quot castra. quot valle. quot homines in toto orbe essent. iussit. vt ꝺcta in historia scolastica. vt oēs homines ad vrbem vnde trahebant originē pergerent: ꝛ quilibet denarium argenteū qui valebat decem nūmos vsuales. vnde ꝛ denari⁹ dicebat ꝑsidi ꝓvincie tradens se subditū rō mano imperio ꝓfiteret. Nā ꝛ nūm⁹ imaginem ꝑferebat cesaris ꝛ superscriꝓtionem nominis. Dicebatur autē ꝓfessio ꝛ descriꝓtio: sed diuersa consideratione. Professio enī dicebatur. qꝛ quilibet quando reddebat ꝑsidi ꝓvincie censum capitalem. i. denarium illuꝝ qui sic vocabatur. ponebat super caput suū. ꝛ ꝓꝓtio ore ꝓfitebatur se esse subditum romano imperio: vnde dicebat̄ ꝓfessio. i. ꝓꝓtio ore fassio: ꝛ fiebat hoc coram omni populo. Descriꝓtio autem dicebatur. qꝛ numerus eorum qui censuꝝ capitis ferebant certo determinabat̄ numero ꝛ redigebatur in scripcis. Hec autem descriꝓtio prima facta est a ꝑside syrie cirino. Prima dicitur vt in eadem historia scolastica habetur ꝙ cum ad cirinum. qꝛ enim iudea in vmbilico terre habitabilis esse dicitur. ꝓvisum est vt in ea inchoaretur. ꝛ deinde per circumstātes regiones ꝛ alij ꝑsides ꝓsequerētur. Vel prima dicitur. i. vniuersalis. qꝛ alie precesserunt particulares. Vel forte prima capitum in ciuitate fiebat a ꝑside. secunda ciuitate in regione allegato cesaris. tertia regionum in vrbe coꝝ cesare. Joseph autem cum esset de genere dauid. a nazareth in bethleem ꝓfectus est. Cum autem beate Marie tempus pariendi instaret. ꝛ ipse de suo redditu nesciret. eā secuꝝ assumpsit ꝛ in bethleem secum duxit: nolens thezaurum sibi a deo cōmissum in aliena manu dimittere. sed ipse per se volens illuꝝ cura peruigili custodire. Cum ergo bethleem appꝛopinquasset. vt frē Bartholome⁹ in sua compilatione testatur et de libro infantie saluatoris est sumptum. vidit virgo beata partem populi gaudentem ꝛ partem gementem. Quod sibi angelus exponens ait: Pars populi gaudens est populus gentilis: qui in semine abrahe eternam benedictionē accipiet. pars autem gemens est plebs iudaica a deo sua

meritis reprobata. Luz igiť ambo bethleem venissent. z qz pauperes erant. z qz omnia hospitia alij qui ꝓpter hoc ipsuz venerant occupauerant. nullum hospitium habere potuerunt. diuerterunt ergo in cōmuni transitu. qui vt dicitur in hystoria scolastica. erat iter duas domos cooperimentum habēs. qui diuersoriū dicitur. sub quo ciues ad colloquendū vel ad cōuenien dum in diebus ocij. vel propter aeris temperiem diuertebant. vbi forte ioseph presepe bouis z azino fecerat. Vel ſm quosdam rustici cum ad forum veniebant animalia sua ibidem ligabant. z ideo presepe ibi constructuz erat. Ipsa igitur nocte media diei dominice beata virgo filium suum peperit. z in ptesepio sup fenum reclinauit. Quod fenum vt habetur in hystoria scolastica. beata Helena postmodum romam attulit. Et causa feni cometione bos z azinus vt dicitur: abstinebant. ¶ Notandum autem ꝙ natiuitas christi fuit mirabiliter facta. multipliciter ostēsa z viriliter exhibita.

Primo fuit mirabiliter facta tum ex parte generantis. tum ex parte geniti. tum ex parte modi generandi. Ex parte generantis. qz ipsa fuit virgo ante partum. z virgo in partu. et virgo post partum. Et hoc ſz ꝙ virgo manens peperit. quinq; modis ostensuz est. Primo per prophetiam Isa. vij. Ecce virgo concipiet z. Secūdo per figuram. hoc enim figuratum fuit z per virgam aaron que sine omni humano studio floruit. z per portaz Ezechielis que semper clausa permansit. Tertio per custodiam. Joseph enim ex eo ꝙ ipsaz custodiuit. testis sue virginitatis extitit. Quarto per experientiam. cum enim vt in compilatiōe Bartholomei habet et de libro infantie saluatoris sumpti fuisse videtur. Cum beate Marie pariendi tempus instaret. Joseph licet deum de virgine nasciturum non dubitaret. mortem tamen gerēs patrie obstetrices duas vocauit. Quaruz vna vocabatur zebel z altera salome. zebel igitur considerans z inquirens z ipsam virginez inueniens. exclamauit virginem peperisse. Salome autem dum non crederet ſz hoc probare similiter vellet: continuo aruit manus eius. Jussu tamen angeli sibi apparentis puerū tetigit: z continuo sanitatem recepit. Quanto per miraculē euidentiaz. Rome enim vt testatur Innocentius papa tertius: duodecim annis pax fuit. Igitur romani templum pacis pulcherrimum construxerunt z ibi statuā romuli posuerunt consulentes autē appollinem quāmdiu duraret. acceperūt responsum ꝙdqz ego pareret. Hoc autē audientes dixerunt: ergo in eternum durabit: impossibile enī credebant ꝙ vnq; pareret virgo. vnde in fozibus templi titulum hunc scripserunt. templum pacis eternum. sed in ipsa nocte qua virgo beata peperit templū fundicus corruit: z ibi ē modo ecclesia sancte marie noue.

¶ Secundo fuit mirabiliter facta ex parte geniti. Diz sicut dicit Bern. ꝙ in eadem persona eternum antiquum et nouum mirabiliter conuenerunt. Eternū. i. diuinitas. antiquum. i. caro ab Ada traducta. nouum. i. anima de nouo creata. Item sicut ibidem dicit. Nodie creaturas vel tria opera fecit deus ita mirabiliter singularia: vt talia nec facta sunt: nec amplius facienda sunt. cōuncta ꝙpe sunt adinuicem. deus z homo: mater z virgo: fides z cor humanum. Prima valde mirabilis: qz iuncta sunt lumus z deo: maiestas z infirmitas: tanta vilitas z tanta sublimitas. nihil enim deo sublimius: z nihilomo vilius. Secunda nihilominus valde mirāda z mirabilia a seculo enim non est auditum ꝙ virgo esset que peperit: z mater esset que virgo permansit. Tertia est prima z secunda inferior ſz non minus fortis. Adhrū enī quo cor hūanū fidez hijs duob' accomodauit: quo credi potuit ꝙ deus homo est:

ſet ꝛ q̄ ꝙ mālerit q̄ pēpiſſet. hec Bern̄.
¶ Tertio fuit mirabiliter facta ex parte modi generandi. eius enī partus fuit ſupra naturā: ex eo q̄ virgo cōcepit ſupra rationem: ex eo q̄ deus genuit ſupra humanā conditionem. ex eo q̄ ſine dolore peperit. ſupra conſuetudinē. ex eo q̄ de ſpiritu ſancto cōcepit. nō enī genuit virgo ex humano ſemine ſed mirifico ſpiramine. naz ſpiritus ſanctus de caſtiſſimis ꝛ puriſſimis ſanguinibus virginis accepit ꝛ inde corp⁹ illud formauit ꝛ ſic ḡrm modū mirabilem faciendi hominē deus oſtendit. Nam ſicut dicit Anſelmus. De⁹ poteſt quatuor modis homines facere. ſ. ſine homine ꝛ femina: ſicut fecit Adam de humo. ſine femina ꝛ de homine: ſicut fecit Euam. de homine ꝛ femina: ſicut cōmuniſ probat vſus. de virgine ſine viro: ſicut hodie mirabiliē factum eſt.

Secundo eius nati

uitas fuit multipliciter hodie oſtenſa. Oſtenſa eſt enī per omnes gradus creaturaꝝ. ē enī q̄dā creatura que tm̄ habet ee. ſicut pure corpora: vt lapides. quedam que habet eſſe ꝛ viuere. ſicut vegetabilia. vt arbores. quedā que habet eſſe ꝛ viuere ꝛ ſentire: ſicut animalia. quedā que habet eſſe viuere ſentire ꝛ diſcernere ſicut homo. quedā que habet eſſe viuē ſentire ꝛ diſcernē ꝛ intelligē ſic̄ angel⁹. Per has oēs creaturas hodie chriſti natiuitas ē oſtenſa. ¶ Prima autē creaturaꝝ. ſ. pure corpora triplex eſt. ſcz opaca. tranſparens ſine pura ꝛ lucida. Primo ergo oſtenſa eſt per pure corporeaz opacam. ſicut per deſtructiōēz templi romanorum. vt ſupra dictū eſt: ꝛ per ruinam ſtatue romuli. dei romanoꝝ que tūc ceciderit ꝛ cōminuta ē. ꝛ per ruinā etiā aliarū ſtatuarū que tūc in alijs locis plurimis ceciderūt. Legitur enī in hiſtoria ſcolaſtica q̄ Hieremias prophēta in egyptū deſcendens poſt mortē godolie. regibus egypti ſignum dedit: q̄ eorū ydola corruerēt cum virgo filiū partiuiret. Quia ꝓpē ſacerdotes ydoloꝝ imaginē vgūis puerū in gremio baiulantis in ſecreto loco templi ſtauerūt: ꝛ ibi adorabant. ſed a Ptholomeo rege poſtea interrogati. quid hoc ſibi vellet. dixerunt paterne traditiōis hoc eſſe miſteriū. qō a ſancto viro ꝛ prophēta eoꝝ maioꝝ acceperāt ꝛ ſic in rebus veꝝ. rū credebāt. Secūdo pure corpoream [illegible] tē ꝛ parui Mā in ipſa nocte [illegible] dñice. obſcuritas noctis in claritatē diei verſa eſt Nolle etiam vt atteſtat Oroſius ꝛ Jn nocentiꝰ papa tertiꝰ. fons aque in liquorē olei verſus ē: ꝛ erumpens vſq; in tyberim profluxit: ꝛ toto die illo largiſſime emanauit. ꝓphetauerat enim ſibilla q̄ qñ crūpet fons olei naſceret ſaluator. Tertia per pure corpoream lucidam ſicut p corpora ſuperiſtia. Mā in ipſa dñe natiuitatis Fm aliquoꝝ relationē. vt ait Criſoſt. magis ſuper quendā montē otā tibus. ſtella quedam iuxta eos apparuit que formā pueri pulcerrimi habebat: ꝛ eius capite crux ſplēdebat qui magos alloquens dixit vt in iudeā pergerēt: ꝛ ibi natū puerū inuenirent. Jn ipſa etiā die tres ſoles in oēte apparuerūt q̄ paulatim in vnū corpus ſolare redacti ſunt p qō ſignabat̄ q̄ trini ꝛ vnus dei noticia toti orbi iminebat. vel q̄ natus erat ille in quo tria. ſ. aīa. caro. ꝛ diuinitas i vnā pſonā conuenerāt. Jn hiſtoria tm̄ ſcolaſtica dr̄: q̄ nō ipſa die natiuitat̄ tres ſoles apparuerunt: ſed añ p aliqō temp⁹. ſ. poſt mortē Julij ceſar̄. qō etiā Euſebiꝰ in cronica ſua aſſerit. Ocauian⁹ in ſup ipator vt ait Jnnocēti⁹ papa tertiꝰ. vniuerſo orbi dixi romane ſubiugato. in tantū ſenatui placuit vt eū p deo colere vellēt. prudēs autē impator ſe mortalez intelligēs: imortalitat̄ nomē ſibi noluit vſurpare. Ad illoꝝ vo impotunā inſtantiam ſibillaz prophetiſſam aduocat ſare volens per eius oracula ſi in mūdo maior eo aliquādo naſceretur. Cū q̄ in die natiuitatis dñi ꝛ ſaluatoꝝ ſup hac re cō-

tio cassel. ⁊ sibilla sola in camera imperatoris oraculo insisteret. ⁊ die media circulus aureus apparuit circa solem: ⁊ in medio circuli virgo pulcherrima puerum gestans in gremio. Hic sibilla hoc cesari ostendit. Cum autē imperator ad predictam visionem plurimū admiraretur. audiuit vocem dicentē sibi. Hec ē ara celi. Dixitq; sibilla. hic puer maior te est ⁊ ideo ipsum adora. Eadē ergo camera in honorem sancte Marie dedicata est. vnde vsq; hodie dicitur sancta Maria ara celi. Intelligens igit imperator q̄ ē puer maior se erat. ei thura obtulit: ⁊ de⁹ deceptor dici recusauit. De hoc autē Orosius ita dicit. Octauiani tēpore hora circiter tertia. repente lūdo se puro ⁊ sereno celo: circulus ad speciē celestis arcus orbē solis ambiebat: quasi vēturus esset qui ipsum solem solo nutu fecisset ⁊ regeret. hec Orosius. Idez ait Eutropius. Refert quoq; Timochē⁹ historiographus se in antiquis romanorū historijs inuenisse q̄ Octauianus octuagesimoquinto regni sui anno capitolium ascēdit: et quia post se rempublicā gubernaret a vijs sollicite requisiuit: ⁊ audiuit vocē sibi dicentem puer etherneus ex deo viuente sine tempore genitus: non mihi ē post ex intemerata virgine deus homo sine macula nasciturus hoc audito ibi aram edificauit cui hunc titulum inscripsit. hec est ara filij dei viuēt. ¶ Secio ostensa ē ⁊ manifestata per creaturam que habet esse ⁊ vitā sicut sunt plāte ⁊ arbores. In hac enī nocte vt Bartholomeus in sua compilatione testatur. vinee emgadi que proferunt balsamū floruerūt fructum protulerunt ⁊ liquorē dederūt. ¶ Tertio per creaturam que habet esse. viuere ⁊ sentire sicut sunt animalia. Profisciscens enī Joseph ī bethleē cū beata Maria pregnante: oxit secum bouē forte vt ipsius venderet ⁊ census pro se ⁊ pro virgine solueret: ⁊ de residuo viueret: ⁊ venit ad asinū forte vt beata virgo super eum vehe retur. Bos igitur ⁊ asin⁹ miraculose dominum cognoscentes flexis genub⁹ pm adorauerūt. Ante enī christi nativitatem per aliquos dies vt ait Eusebius in cronica. Cum quidaz ararent boues aratores dixerunt: homines deficiēt. segetes proficient. ¶ Quarto per creaturā que habet esse. viuere. sentire ⁊ discernere. vt est homo. sicut per pastores. Nam in ipsa hora pastores super gregem suum vigilabant. sicut bis in anno in longioribus ⁊ breuioribus noctibus anni consueuerant. Adoreni fuit antiquitus gētilibus in vtroq; solstitio. s. estiuali circa festum Johānis baptiste. ⁊ hyemali circa nativitatē domini vigilias noctis celebrare: ob solis veneratiōnez qui forte mos etiam apud iudeos ex vsu cohabitantium inoleuerat. Ipsis igitur angelus domini apparens. ⁊ saluatorem natum annūciauit: ⁊ quomodo inuenirent: signum dedit. Factaq; est cū eo multitudo angelorum dicentiū. Gloria in altissimis deo: ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis. Pastores ergo venientes eorum sicut angelus dixerat inuenerunt. Sicuteq; manifestata est per cesarē Augustum qui tunc precepit dedite cum aliquis deus vocare audiret. sicut Orosius testatur. ꝑ forte enī cum visionem illam circa solem vidisset recolens simul de ruina templi: ⁊ de fonte olei. et intelligens q̄ in mūdo natus esset q̄ maior se erat: nec deus nec dominus vocari voluit. In quibusdam quoq; chronicis legit q̄ appropinquāte die nativitatis domini. Octauianus per mundum vias publicas fieri precepit: ⁊ ois debita romanis dimissit. Imperio igit eius ampliato per orbē. Is in primo violentus ex vtercitingratus romanis cū eis in summa pace regnauit. adeo se mānsuetū exhibuit ⁊ benignū: vt nomen diuinū sibi rēnueret vsurpare: is hoc sibi a romanis adulatoribus afferret. Negitq; magis pacem q̄ ōia appellari. Unde romani in sua morte dixisse legūtur vtinaz te vel nūq̄

habuissemus. vel diutius habere m[illen]. issemus. Dic etiam manifestata est p̄ dormitas. qui omnes in toto mundo illa nocte extincti sunt. sicut dicit Hiero⁹ super illud Iux orta est eis: tāta. s. q̄ oēs laborantes in illo vitio extincti. ⁊ hoc fecit christ⁹ vt omnes eradicaret: ne in natura quam assumpserat tanta deceret⁹ immundicia inueniretur. Nam vt dicit Aug⁹. videns deus vitium cōtra naturam in humana natura fieri. fere desiit incarnari.

¶ Quinto per creaturam que habet cē viuere. sentire. discernere ⁊ intelligere. sicut angelus. Angeli enī ipsam christi nativitatem pastorib⁹ annunciauerunt: et superius dictū est.

Tertio eius nativitas

nobis est vtiliter exhibita. p̄ tria. Primo ad demonū confusionem. Nam hostis iam nobis vt antea prevaleri nō potest. vnde legitur q̄ sanct⁹ Hugo abbas cluniacēsis i vigilia nativitatis domini vidit beatam virginē in vltio tenentem filium suum ⁊ dicentem. Adest dies in qua prophetarum oracula renouātur. Vbi nūc est hostis qui ante hūc diem hominibus prevalebat. Ad hanc vocē diabolus de humo p̄rupit vt verbis domine insultaret sed merita est iniquitas sibi. quoniam dum officinas fratrum circuiret. ipsum ab oratorio deuotio. a refectorio lectio. a dormitorio stramenta vilia. a capitulo patientia reiecit.

¶ In libro quoq; Petri cluniacensis legitur. q̄ in vigilia nativitatis domini sancto Hugoni abbati cluniacēsi apparuit beata virgo filium in gremio tenēs ⁊ cum eo ludens: qui dicebat ei. Hostii mater q̄ diem natalis mei ecclesia cum magno laudum impudio celebrat: ⁊ vbi est nūc diaboli virt⁹. vel quid dicere potest vel facere. Tūc diabolus videbat quasi de antro surgere ac dicere. Et si in ecclesiam vbi laudes tue fiūt intrare nō possum: sed tñ capitulum dormitorium ⁊ refectorium introibo. Quod ille accepta. inuenit ostium capituli nimis artum sibi grosso: ostiū dormitorij nimio depressum sibi elato: ostium refectorij repagulatum impedimentis caritate. s. seruientium: auiditate audiendi lectiones ⁊ sobrietate cibi ⁊ potus: ⁊ sic confusus euanuit. ¶ Scio ad venie impetrationem Vnde legit̄ in quodam libro exemplorum: q̄ cum quedam mulier lubrica ad cor tandem rediisset de venia desperabat. nā cogitans de iudicio: reputabat se esse ream. de inferno reputabat se ibi truciandam cogitans. de paradiso: reputabat se esse immundam. de passione reputabat se esse ingratam. cogitans vō q̄ pueri defacili placantur xp̄m ipsum p̄ suam infantiam adiuuante ⁊ vocem de sua venia audire meruit. ¶ Tertio ad illarum infirmitatum curationem. Nam de hac nativitat⁹ virtute dicit Bern̄. Triplici morbo laborabat genus humanum in principio. in medio ⁊ in fine. i. nativitate vita ⁊ morte. Flammas erat immunda. vita puersa. ⁊ mors periculosa. Venit christus ⁊ contra hunc triplicem morbū attulit triplex remedium. Natus est enim vivit ⁊ obiit. Et⁹ nativitas purgauit nostram. eius vita instruxit nostrā. Mors illius destruxit nostram. hec Bern̄.

Quarto ad superbie humiliationē. Vnde de ea virtute nativitat⁹ christi dicit Aug⁹. q̄ humilitas filij dei quaz nobis in incarnatiōe exhibuit. fuit nobis in exemplum in sacramentum. ⁊ in medicamentum. in exemplum conueniētissimum: q̄ homo imitaretur. ⁊ altum sacramentum quo peccati nostri vinculū solueretur: ⁊ summum medicamentum quo tumor nostre superbie sanaretur: hec Aug⁹. Superbia enim primi hominis sanata ē per humilitatem christi. Et notandum q̄ conuenienter humilitas salutaris respondet superbie perditorie. Superbia enī primi hominis fuit ⁊ ero deum: eſz ad deū: ⁊ supra deum. fuit contra deum q̄ contra eius preceptum.

contempsit eni preceptum quo preceperat ne de ligno scientie boni ⁊ mali comederent. Fuit etiam vsq; ad deum: q; vsq; ad appetitū diuinitatis credens q; diabolus dixerat eris sicut dij. Fuit etiaz supra deum. sicut dicit Anselmus. volendo q; deus illum velle nolebat. Tūc enim suam voluntatem supra dei voluntatez posuit. Ar filius dei ꝑm Job. dam. humiliauit se propter homines: non cōtra homines: vsq; ad homines: ⁊ supra homines propter homines: q; propter eo q; valitatem ⁊ salutez. Usq; ad homines: per nascendi modum consimilem. Supra homines per nascendi modum dissimilem. Nam eius nativitas ⁊ ꝑm aliquid nobis similis fuit: q; ſ. natus ē ex muliere ⁊ per eandem portam propagatus. Et ꝑm aliqd dissimile: q; de spūsco ex maria virgine natus est.

Anastasia dicitur ab ana quod est sursum ⁊ stasis quod est status siue stamus. q; sursum stare a vitijs ⁊ a peccatis ad virtutes.

Anastasia nobilissima romanorum filia preterati illustris sed pagani. a matre sua fausta christiana. ⁊ a beato Chrisogono fidem christi edocta ē. Tradita autem publio in vxorem: languorem simulans semper se ab eius cōsortio abstinebat. qui audiens eam cum vna tūi ancilla in vili habitu christianorum carceres circuire. et eis necessaria ministrare. fecit eam arctissime custodiri: ita vt etiam ei a limoniam denegaret. Volebat enim eā sic perimere vt posset in eius latissimis possessionibus lasciuire. putās igitur se mox dolorosas litteras Chrisogono mittebat et ille ꝑ solatorias remittebat. Interea virtutes monetur et illa a carceribus liberatur. hec habebat treo antecessores crudelissimos que sorores erant. quarum vna dicebatur agapē. altera thionia. ⁊ tertia bireneni. Que cum christiane essent ⁊ prefecti monitis nullatenus obedirent. in cubiculum eas recluſit. vbi coquine vētē filia seruabantur. Prefectus autē in earum ardens amorem. ad eas iuit vt suā libidinem exerceret. qui in amentiā versus. putās se tractare virgines. cacabos patellas. caldaria ⁊ similia amplectens osculabatur ⁊ cum ex hoc saciatus fuisset. foras exit nigerrimus ⁊ deformis: et vestimentis cōscisis. quem serui qui eū prie foribus expectabant sic denigratum videntes cogitabant q; in demonez versus esset. eum verberibus affecerūt: ⁊ fugientes solum reliquerunt. Cūq; imperatorem adiret. vt de hoc cōquereretur alij ꝙd eum percutiebant. alij in faciez eius expuebant. alij lutum ⁊ puluerē in eum proijciebant suspicātes q; in furiā versus esset. Oculi autem eius tenebantur ne sic se deformē videret. quapropē mirabatur plurimum cur sic eū omnes deridebant. quem in tanto honore habere consueuerant. Videbatur enim q; ipse ⁊ omnes albis vestibus essent induti. Putans vō eum sic se deformem ab aliis didicisset. q; puelle sibi per artē magicam hoc fecissent. iussit eas cōtā se exspoliari vt eas saltē nudas aspiceret. sed ſtatim earum vestimenta sic corporibus adhesērūt. vt nullo modo exui valerēt. Prefectus autem pre admiratiōe ita obdormiuit stertens q; etiam a pulsantib⁹ non poterat excitari. Tandem virgines martirio coronantur: ⁊ Anastasia ab imperatore cuidam prefecto tradit̄ur. vt si eam sacrificare faceret postmodū in vxorem eam haberet. Cunq; eam in thalamum induxisset. ⁊ eaz amplexari vellet. ſtatim cecus effectus deos adijt: querēs si euadere posset. Respondentes dicētes q; sanctam Anastasiam contristasti. nobis traditus es et āmodo semper nobiscum in inferno torqueberis. Cunq; domum reduceretur. antei manus puerorū vitā finiuit. Tūc Anastasia alio ꝑfecto tradit̄: vt eā in custodia teneret. Audiens eni q; ipsius possessiones habe

ret. priuatim dixit ei. Anastasia si vis ẽ
christiana fac qđ precepit dñs tuus. Ille enī precepit q̄ nō renunciauerit oī-
bus que possidet nō potest me⁹ esse discipulus. Dia igit̄ que habes mihi da ⁊ va-
de quo volueris ⁊ vere christiana eris. Cui illa respōdit. Deus me⁹ precepit. vē
de oīa que habes ⁊ da pauperib⁹ ⁊ nō di
uitibus. Cū ergo diues sis cōtra pre-
ceptum dei facere. si aliq̄d tibi dare⁊. Tūc
Anastasia diro carceri fame cruciandā
tradit. sed a sancta Theodora que iam
per martiriū coronata fuerat p duos mē
ses esca celesti pascit. tandē cū ducentis
virginib⁹ ad insulas palmarias ducta ē
vbi multi propter nomen christi fuerāt
relegati. post aliquos vō dies prefectus
oēs ad se vocauit. ⁊ Anastasiā ad palos
ligatā ignibus cōcremauit alias vō di-
uersis supplicijs interemit. Inter quos
vnus erat qui plurimos ꝑ christū mul-
tis diuitijs spoliat⁹ semp dicebat. rp̄m
fulte mihi nō auferetis. Appolonia au-
tē corpus sancte Anastasie in viridario
facta ibidem ecclesia honorifice sepeliuit
Passa est aūt sub Diadeciano qui cepit
regnā annū dñi. ccxxxvij.

Tephanus gre

ce latine dicit corona. sed hebrai-
ce nomia. fuit enī corona. i. p̄incipium
martirū in nouo testamēto. sicut Abel
in veteri. fuit etiā nomia. i. exemplar et
regula alijs patiēdi. Vel stephan⁹ dicit
quasi strēnue fans. qđ patz in sin sermo-
ne. Vel dicit stephan⁹ q̄si strēnue fans
annus. i. strēnue fuit laudabiliter fans. i.
instruēs ⁊ regens an⁹. i. viduas quibus
ab apostolis fuerat prefect⁹ que ad litte-
rā annus erāt. Est ergo corona ꝑter p̄n-
cipatū martirij. nomia ꝑter exēplū pa-
tiendi ⁊ bñ viuēdi. strenue fans ꝑter
lucidā lentam p̄dicationem. strēnue fans
annus. ꝑter laudabilem viduarum in-
structionem.

Tephanus fuit

vnus de septem diaconibus ab apl̄is in
misterū ordinat⁹. Crescēte enī numero
discipulor. cōuersi ex gentib⁹ aduersus
ꝓuersos ex iudeis murmurare ceperunt
ex eo q̄ vidue coz in misterio quotidia-
no ꝓtemnebant. Dup⁹ autē murmuris cā
duplex p̄t intelligi. aut q⁹ vidue eoz
in misterio nō admittebant. aut q⁹ p̄
ceteris in quotidiano misterio grauā
bant. Apl̄i enī vt expedit⁹ predicatōi
insisterent. viduis ministrationē cōmi-
serant. Vidētes itaq̄ apl̄i murmuratio-
nē ortam p̄ administratione viduarū:
⁊ volētes hoc murmur sedare. congre-
ta oī multitudine dixerūt. Nō est equū
nos derelinquere verbū dei: ⁊ ministra-
re mēsis. Elo. q⁹ meliora sūt fercula mē
tis q̄ dapes corporis: ꝓsiderate ergo fra-
tres viros ex vobis boni testionij septē
plenos spū sancto ⁊ sapiētia quos consti-
tuamus sup hoc op⁹. Elo. vt ministrēt vl̄
vt ministrantib⁹ p̄stine. nos vō oīoni ⁊ p̄
dicatōi instātes erimus. Et placuit ser
mo oī pp̄lo ⁊ multitudini ⁊ elegerūt se-
ptē quoz beat⁹ Stephanus prim⁹ ⁊ p̄mi
genius extit: ⁊ adduxerūt eos añ apl̄os:
⁊ ip̄sositerūt sup eos man⁹. Stephan⁹ au-
tē plen⁹ gr̄a ⁊ fortitudine faciebat ꝓdi-
gia ⁊ signa multa in pp̄lo. Inuidentes
igit̄ iudei ⁊ eū supare ⁊ ꝓuincere cupien
tes. triplici mō eū vincere aggressi sunt:
scz disputatiōe. testium ꝓductiōe. ⁊ tor-
mentoz illatiōe. Sed cū ipse disputātes
superaut. testes falsos ꝓduxit: ⁊ de suis to
rtoribus triūphauit: ⁊ i qlibet pugna ad
iutoriū sibi de celo datz ē. In p̄ma enī
dat⁹ est spūs sanctus. q̄ facūdiā ministra-
ret. In scda vult⁹ angelic⁹. q̄ falsos testes
terreret. Et in tertia visus est xp̄s adiu-
uare pat⁹. q̄ martirē ꝓfortaret. In qlibz
igitur pugna ponit tria. s. aggressum p̄-
lium. collatum adiutoriū. ⁊ adeptaz
triūphuz. hist⁹iā igit̄ breuit̄ p̄currētes
hec oīa vidē poterim⁹. ¶ Cuz igit̄ beat⁹
Stephanus multa signa faceret. ⁊ freqū
tius populo predicaret. iudei p̄mū pluri
cū eo uerūt ⁊ eū p disputatiōe ꝓuerte-

rent. Surrexerūt aūt q̄dā de synagoga libertinoꝝ. i. filioꝝ libertorum. Libertini aūt dicūt filij libertoꝝ. i. de eoꝝ qui de seruitute manumisse fuit. & libertan donari & sic de stirpe seruili fuerūt q̄ primo fidei restiterūt. & cyrenensiū a cyrene ciuitate & alexandrinoꝝ et eoꝝ q̄ erant a cilicia et asia: disputātes cū Stephano: ecce primū pliū. Deinde subiungit triumphuz. et nō poterant resistere sapie. Postremo ponit admirationz & spūs q̄ loq̄bat. ¶ Videtes igit q̄ p hūc modū pugnādi eū nō possent superare. ad secūm modū calide se cōuertūt: vt scz eū falsis testibus superent. Submiserūt aūt viros falsos testes q̄ eūdem de q̄druplici blasphemia accusaret. Adducentes itaq; eū in cōcilium. falsi testes eū de quatuor accusabāt. s. de blasphemia. in deū. in Moysen. in legē. & in tabernaculū siue templū, ecce secūdū pliū. Et intuentes in eū oēs q̄ sedebāt in cōcilio videbāt faciē eius tāq̄ faciē angeli ecce auxiliū. Deinde ponit huius sctē pugne victoria. cuz falsi testes de his oibus cōfutāt. Dixit ei princeps sacerdotum si hoc ita se haberet. Tūc. b. Stepha. de illis q̄tuor q̄ sibi falsi testes imposuerūt se p ordinē excusauit. Et primo excusauit se de blasphemia in deum. dicens eum q̄ locutus fuit patribus & pphis deū gloriose fuisse. Ubi deū tripliciter cōmendauit. Sm q̄ hoc vbum pōt tripliciter exponi. Est. n. deꝰ gloriose. i. collaudandꝰ glie. j. regij. Quicunq; honorificauerit me. glorificabo eū. Ad deus gloriose. i. contentꝰ glie puer eius. Ad deū fuit victorie et glia. Ut deꝰ glie. i. deꝰ cui a creatura debet glia. Ex illud Apli. j. Thimo. j. Regi celoꝝ immortali inuisibili. soli deo honoꝝ & glia. Cōmendat igitur deū tripliciter. scz qō sic gloriosus. glorificantus. & glorificandus. ¶ Deinde excusat se de secūda blasphemia in moysen ipm multipliciter cōmendando. cōmendat enī cū precipue a tribus. Za zeli feruore. q̄ puniendo egiptium interfecit. a miraculoꝝ operatione q̄ in egipto & in deserto fecit: & de familiaritate q̄ pluries eū deo familiariter locutꝰ fuit. ¶ Postmodum excusat se de tertia blasphemia que erat in legē ipam tripliciter cōmendando. scz ex rone dantis qui fuit deus. ex rone ministrantis qui fuit moyses talis & tantus & ex rone finis. q̄ dat vitam. ¶ Postmodū cepit se purgare de quarta blasphemia que erat in tabernaculum & in templū ipm tabernaculum quadrupliciter cōmendādo. scz q̄ fuit a deo fieri preceptum. in visione ostensū a moyse cōsummatū. & archetestimonij contentuz. Templum aūt dixit tabernaculo succedisse. Sic ergo. b. Stepha. de crimine sibi obiecto rōnabiliter se purgauit. ¶ Videntes igitur iudei q̄ nec in isto secundo mō euz superare valerent. tertium modū assumūt. & terna pugnaz ineunt. vt scz saltē tormentis et supplicijs eum superent: ipō videbat. b. Stephanus volens preceptū dñicum de fraterna correctione seruare. tribus modis eos conatus ē corrigere & ta tanta malicia cohibere. scz pudore. timore & amore. Primo pudore eis diuricā cordis & sctē necez impioperando: dura inq̄t cernice & in circūcisis cordibus et auribus vos semper spūisancto resistitis. sicut & patres vestri. ita & vos quem enī pphetarū pcū vestri nō fuit psecuti. & occiderunt eos q̄ prenunciabant de aduētu iusti. Ubi sic dicit glosa. Tres gradus malicie eorum ponit. Primus est q̄ spūisancto restitere. Secundus est q̄ pphas persecuti sunt. Tertius est crescente malicia eos occiderunt. Sz quia frons mulieris meretricis facta erat eis: & nescirabant erubescere: nec sic a concepta malicia desistentes: immo audientes hec diserabantur cordibus suis: & stridebāt dentibus in eū.

¶ Postmodū ergo corrent eos timore per hoc. scz q̄ iberi stantem a dextris dei se videre perhibuit. quasi paratū se adiuuare: & aduersarios cōdemnare. Cū enī esset Stepha. plenus spūisctō. intuens in celum vidit gloriam dei: & ait. Ecce video celos apertos. et filium hominis stantem

a doctris virtutis dei. Licet igitur iã pudore et timore correxit eos. nõ tamẽ adhuc destiterunt. sed deteriores ꝙ prius fuerunt. exclamantes enĩ voce magna. cõtinuerunt aures suas. ne gloriã ne blasphemantem audirent. ⁊ impetũ fecerũt vnanimiter in eũ. ⁊ ꝓsilientes eũ extra ciuitatẽ lapidabat. In hoc fm legẽ se agere arbitrantes. que blasphemiã ẽ castra mandauerat lapidari. Et ũlli duo falsi testes ꝺ in eũ primi lapidem mittere debebant fm legẽ dicentẽ. prima manus testium lapidabit eũ. deposuerũt vestimenta sua. ne illius tacem coinquinarentur. vl vt ad lapidãdũ expeditiores redderẽtur secus pedes adolescentis qui vocabatur saulus. ⁊ postea vocatus ẽ Paul⁹ Qui cũ lapidantiũ vestimenta custoditet. ex eo ꝙ ad lapidandũ eos expeditiores redderet quasi manus oĩm lapidantiũ. Cũ autẽ eos nec pudore nec timore posset a tanta nequicia retrahere. Tertium modũ adhibuit. vt saltẽ eos amore coerceret. An non cernimus amor fuit quem eis ostẽdit. quãdo ꝓ se et ꝓ ipsis orauit. Ꝓ se quidem orauit ne sua passio ꝓlongaretur. ⁊ sic ipsi rei nora maiori tenerentur. Ꝓ ipsis autẽ orauit ne hoc eis in pctũ imputaretur. Lapidebant inquit Stephanũ inuocantẽ ⁊ dicentem. Domine ihu suscipe spũm meũ. positis ãt genibus clamauit voce magna dicens. Dñe ne statuas illis hoc pctũ. Et vide amorem mirabilẽ. qr orando ꝓ se stetit orando ꝓ suis lapidatoribus: genua flexit quasi plus oranẽ quam ꝓ ipsis faciebat ꝙ illam quã ꝓ se effundebat cupiret exaudiri. Ꝓ ipsis enĩ potius ꝙ ꝓ se genua flexit. quia vt dicit glo. ibidem. quoꝝ maior est iniquitas. maius suppliciandi remedium postulabat. In hoc ẽt martir xpm imitatus est: qui in passione sua ꝓ se orauit dicẽs. Pr i manꝰ tuas cõmẽdo spũm meũ. ⁊ ꝓ suis crucifixoribꝰ di. Pr ignosce illr qr nesciũt qd faciũt. et cũ hoc dixisset obdormiuit in domino glo. pul. cre dictũ est obdormiuit. et non mortuus est. quia obtulit sacrificium dilectionis. ⁊ obdormiuit in spe resurrectionis. Facta est ãũt lapidatio. b. Stephani eodem anno ꝙ dñs ascendit in primo mẽse augusti: tertia die intrante. Sctũs vero Gamaliel ⁊ Nicodemꝰ qui erãt ꝓ xpianis in omnibus conciliis iudeorum secerunt eum. ⁊ agrum ipius gamaliel ⁊ fecerunt planctũ magnum super eum ⁊ facta ẽ magna psecutio xpianorum qui erãt in hierlm. qr o. casso. b. Stephano de principibus alios grauiter pseq̃ ceperunt intantuz ꝙ omnes xpiani pter apostolos qui erant ceteris fortiores per totam iudeorum prouinciam sunt dispersi. Iuxta quod dominus preceperat eis. si vos persecuti fuerint in vna ciuitate. fugite in aliam. ¶ Refert Aug⁹. doctor egregius. b. Stephanuz innumeris miraculis claruisse. et septem mortuos suis meritis suscitasse. multos a variis languoribus curasse. Ꝓ ter hec autẽ alia refert miracula digne memorie commendanda. Aiit enim ꝙ flores qui super altare. b. Stephani ponebantur. ⁊ inde ablati super infirmos ponebanẽ et mirabiliter curabantur. Panni etiam de eius altari sũpti et super egros impositi. multis contulerunt infirmantibus in medelaz nam sicut ait Aug. ibidem in lib. xxij. ꝺ ciu. dei. flores ipi de altari sancti Stephani assumpti cuiusdam mulieris cece oculis impositi sunt: et illa continuo lumen recepit. ¶ Refert ãz i eodez libro ꝙ cum quidam vir primarius ciuitatis nomine marcialis infidelis esset. ⁊ neq̃ ꝙ conuerti vellet. cum tamen plurimus egrotaret: genet suus valde fidelis ad ecclesiam sancti Stephani venit. ⁊ de ipis floribus qui super altari erant accipies ad caput sui soceri flores ipsos latenter posuit. super quos cum ille dormisset. ꝓtinus ante diluculũ clamauit vt ad epz mitteretur. cum autem episcopus abesset sacerdos ad eum venit. ⁊ ipsum cum se credere diceret: baptizauit. Dic ꝺ̃ dñs vt pz hoc verbum semper in ore habuit.

Xpe accipe ſpiritum meū. aut cū hec. b. Stephanus i vltima verba fuiſſe neſaret.

¶ Aliud ſimiliter i eodē libro refert miraculum q̄ quedam matrona nomine petronia cui⁹ diu infirmitate grauiſſima torq̄rē. t multa adhibens remedia nullam ſentiret liberatiōis vestigium: tādē quendam iudeū conſuluit qui anulum quēdam cū quodam lapide ei tribueret ipo anulo cum corda ad nuda corporis tangeret vt ex virtute illius lapidis bñficium reciperet ſanitatis. Sed dū hoc ſibi nil valere conſpiceret. ad eccliam protho martiris ꝓperauit. t pro ſalute ſua i ſtantius beati Stephani⁹ exoranit. tūc ſubito inſoluta corda. t illeſo anulo remanente: anulus in terram pūlit: t cōtinuo perfecte ſanata eſt. ¶ Aliud ſimiliter i eodem nō minus mirabile refert miraculum. Apud nāq̄ ceſaream capadocie quedā nobilis matrona erat. viri quidem deſtituta ſolatio. ſed nobili vallata multitudine filiorum. Nam decez pueros habuiſſe dicitur: quorum ſeptez mares et tres femine fuiſſe prohibentur. Quadam autez vice dum mater ab eis offenditur: maledictionem ſuam filijs imprecatur. ſubito ꝓ maledictionem matris diuina vindicta ſubſequitur: et omnes pena ſimiliter horribilis ferunt. Nam omnes tremore membrorū omnium horribiliter ſunt peculſi. qua propter nimium dolentes. t ſuorum eorū oculos non ferentes. per totum orbē vagari ceperunt: t quocunq̄ ibant omniū in ſe conuertebant aſpectum. Et hic ait duo frater et ſoror. paul⁹ t pallayda ypponā venerunt. t ipi Auguſtino ibidē ꝓpo q̄ ſibi contigerant narrauerūt. Cū q̄ iam. xv. diebus ante paſcha eccliam beti Stephani frequentantes. ſanitatē ab ipſo mirare multis hab⁹ poſtulaſſēt. ipſo die paſche cum frequens pp̄l⁹ preſto eſſet. vnus ex eis⁹ Paulus repente ad cellū ſtrouiū t ad altare mīta fide t fine rēa ſe pſtrauit in oratōe. Et cum aſtā tes eū ſpectum expectarent. ſubito ſurre-

xit ſanus. a tremore corporis deſcepo alienus. Cū autē ad Auguſti. fuiſſet adductus. ipe eum ad populū ꝓtulit: t ſcīti vie libellū de curatione illius eis ad recitandum promiſit. Cum autem ſic ad populum loqueretur. t ſoror illius ſibidem omnibus membris tremens aſſiſteret ſurgens illa in medio. beati Stephani cancellos intrauit: t ſtatim velut obdormiens ſubito ſanata ſurrexit. Ipſa ſimiliter in medium producitur: de veritaq̄ ſanitate deo t beō Stephano immēſe gratie referuntur. Poſtquam nāq̄ hiero. ad Auguſtinū rediens quedam reliquias ſancti Stephani detulit: Ad q̄s predicta et alia plura miracula facta ſūt.

¶ Notandum autem q̄ beatus Stephanus hac die paſſus nō eſt. ſed ea die vt dicitur qua eius inuentio celebratur. Eius autem inuentio hac die dicitur extitiſſe. Sed quare feſta mutata ſint. dicetur cum de inuentione agetur. Ad preſens autem hoc dixiſſe ſufficiat: q̄ duplex ea de cauſa eccleſia hec tria feſta que ſequūtur natiuitatem domini ſic voluit ordinare. Prima eſt vt chriſto ſponſo et capiti omnes ſui comites adiungantur. Hanc enim chriſtus ſponſus eccleſie. in hūc mundum tres ſibi comites adiunxit. De quibus comitibus dicitur in cantico. Dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus. Candidus q̄ tam ad Johannem euangeliſtam preelectum confeſſorem. Rubicundus quantum ad Stephanum protho martirem. Electus ex milibus quantum ad turbā innocentem virginalem. Secunda ratō eſt: vt ſic eccleſia omnium martirum genera ſeq̄z gradus dignitatis in ſinul admiraret. Horum quidem martirij chriſti natiuitatis cauſa fuit. Eſt enim triplex martirium. Animum voluntate et opere. Secundum voluntate ſed non opere. Tertium opere ſed non voluntate. Primum fuit in beato Stephano. Secundum in beato Johanne euāgeliſta. Tertium in innocentibus.

Iohānes interp̄
tat dei gr̄a. vel in quo ē gr̄a. vel
cui donatū ē vel cui donatio a deo facta
est. p hoc intelligūtur q̄tuor priuilegia
q̄ fuerūt in. b. Iobe. Primus est p̄pua
xp̄i dilectio. Xp̄s enī p̄ ceteros apl̄os eum
dilexit: et maiora dilectiōis et familiarita
tis signa et ostendit. Et iō dicit dei gr̄a.
qr dño gratiosus. Enā pl's Petro ipm di
lexisse videt. ¶ Sed ē dilectio animi et
signi. et illa que ē signi duplex ē. Una q̄
p̄sistit in familiaritatis ostēsione et alia
in beneficior exhibitione neq; tū ad p̄mas
verūq; equaliter dilexit. q̄mvis ad sc̄am
plus iohem q̄ petrū. q̄ tū ad tertiā plus
petr̄. Secūm ē carnis incorruptio. quia
virgo a dño est electus. et inde dr in quo ē
gr̄a. In ipso enī fuit gr̄a pudicitie virgi-
nalis. vnde et de nuptiis volens nubere
a dño vocat' fuit. Tertiū est secretor
revelatio. Et inde dicitur cui donatū ē.
Sic ē enī donatū est multa secreta et p̄to
funda nosse: sicut de diuinitate verbi: et
cōsumatiōe seculi. Quartū ē matris dei
recōmendatio et inde dictū est cui dona
tio a deo facta ē. Ad anima enī donatio
a dño tūc eidē facta est. q̄n mr dei in eius
custodiā donata ē. Huius viri Apollonius
Laodicie epūs scripsit. quā Isidorus in li-
bro de ortu et vita vel obitu sc̄or patrū
obmittendā iudicauit.

Iohānes apostolus et euāgelista dilectus a dño et
virgo electus. Post penthecosten diui-
sis apostolis in asiam ē p̄fectus: vbi eccl̄ias
multas fundauit. Domicianus igitur im
perator ei⁹ intelligēs famā accersitū eum i
dolio ferventis olei aī portā latinā mit-
ti iussit. Ille aūt inde exijt illesus sicut
a corruptiōne carnis extiterat alien⁹. Vi
dens igitur imperator q̄ nec sic a p̄dicatio-
ne desisteret: eū in pathmos insulam in
exiliū relegauit. vbi solus degens apoca
lipsim scripsit. Sodē aūt anno imperator
xp̄ē sui numā crudelitatē occiditur et a
senatu q̄cquid fecerat renocat̄. Sicq; fa
ctū ē ut. s. Iobes qui cum ignominia in in-
sulā deportat' fuerat. cum honore eph̄e
sum rediret occurrente ei vniuersa tur-
ba et dicente. Bñdict⁹ qui venit in noīe
dñi. Cū aūt ingrederetur verbum. drusi-
ana eius dilectrix q̄ fuit plurimū desid̄e
rabat aduentū mortua efferebatur. Pa
rentes igitur eius vidue et orphani dice
runt ei. Sce iobes ecce drusianam effe-
rimus. que tuis semp̄ monitis obsecun-
dans nos oēs alebat. tuū quoq; desid̄e-
rabat plurimū aduentū: dicēs. O si vi-
deā apl̄m dei aīq̄ moriar. Ecce tu veni
sti: et te videre nō potuit. Tūc iussit fere
trū deponi et corpus resolui. Dñs me⁹
ih̄s xp̄s suscitet te drusiana: surge vade
in domū tuā: et para mihi refectionem.
Statim illa surrexit et cepit ire: solliciata ō
iussione apl̄i: ita vt sibi videret q̄ nō de
morte sz de somno excitasset eā. ¶ Alte-
ra aūt die cratonē pbm in foro populum
cōuocauit: et oīdēret quō hic mundus
p̄tenend⁹ ēet. Duos enī diuitissimos iuue
nes frēs p̄diosissimas gēmas distracto to
to p̄monio emere fecerat: et eas in con-
spectu oīm p̄fringi iusserat. Conuocatis igi
tur apl̄m illuc transitum facere vocan⁹
q̄ ad se pōm. dmōi mūdi cōtēptū tripli-
cr̄ cōdēnauit. Primo q̄ orē hoīs laū
dantur. sz diuino iudicio cōdēnat. Secū-
do. q̄ ex tali cōtēptu vicius nō curat. Ter
tio q̄ nō sicut medicina vana dr ex q̄ mor-
bus nequaq̄ curat. Tertio q̄ cōtēptus
meritor⁹ ē q̄ sua pauperibus elargiē: sicut
dñs iuueni dixit. Si vis p̄fect⁹ ēe: vade et
vēde oīa q̄ bēs et da pauperib⁹. Cui cratonē
dixit. si vere dei mr tu⁹ ē. et vult vt hec
gēmas p̄cio pauperib⁹ erogēt: fac vt reite-
grēt. et ad eas facias gr̄as q̄s ego ad hoīs
fecī famā. Tūc. b. iobes gēmas fragmē-
ta in manū suas recolligēs orauit. et facte
sunt ite gre sicut prius. Statimq; pbo et il-
li duo iuuenes crediderūt. et gēmas vē-
dentes p̄cio pauperibus erogarūt. duo
insuper iuuenes honorati. quorū vnus
vocabatur antiquus. alter eugenius hoc

exēplo. vendidit oīb⁹ ꝙ pauperib⁹ erogauit. apl'm fuit secuꝝ. Quadā aūt die videntes seruos suos pcioso ind'mentis fulgentes. in vili vo pallio se gentes cōtristari ceperunt. Quod cū scūs Jobes aduertiss. eo ꝙ facie tristes esset virgas ꝙ lapides minutos a littore maris deferri fecit: ꝙ eos in aurū ꝙ gemmas puertit. Qui missis apl'is vniuersoo aurifices ꝙ gēmarios p septem dies querentes reuersi sunt dicentes. ꝙ illi nusq̄ tāpurū aurū ꝙ tāpciosas gemmas se vidisse testan fuit Dimitq; eis. Jte ꝙ redimite vobis terras quas vendidistis: ꝙ ecce ꝓmia pdidistis. Estote floridi vt marcescatis. Estote diuites temporaliter vt imperpetuū mendicetis. ¶ Tūc apl's cōtra diuitias diuinis cepit disputare. Ostendens ꝙ ser sunt que debent nos ab immoderato diuitiarū appetitu retrahere. Primū ē scriptura: vñ recitauit hystoriam d̄ diuite epulone quem dñs reprobauit: et de lazaro paupe quē dūs elegit. Secundū ē natura: qi hō sine diuitijs nascitur ꝙ nudus: ꝙ sine diuitijs moritur. Tertium ē creatura. quia sol. luna. sydera. pluuia. aer omnibus sunt cōmunia. Et sic cōmuniter oīb⁹ sua bñficia largiunt. sic ꝙ inter hoies oīa cōia eē dñt. Quartū est fortuna. Dixit enī ꝙ diues seruꝰ efficatur nummi et dyaboli. Nūmi q: nō possidet diuitias. sz ipe a diuitijs possidet. Dyaboli. qi intra eū gelū amato: pecunie seruꝰ ē māmone. Quitū ē cura. qi bñt curā ꝙ solicitudinē diurnā ꝙ nocturnā i acq̄rēdo ꝙ custodiēdo. Nā i acq̄rēdo bñt labore: in custodiendo timore. Septū ē iactura. et ostendit ꝙ diuitie sūt causa iacture que est in acquisitione duplicē mali. s. mali in psenti qđ ē elatio: ꝙ mali i futuro: qđ ē eterna dāmatio: ꝙ alterius qđ est in pditione eterna. sz duplicis boni. videlicet boni in psenti qđ est gratia. ꝙ boni in futuro: qđ est eterna gloria.

Cum igitur scūs Jobes contra diuitias taliter disputaret: ecce nuncius quidā mortuꝰ efferebatur. qui originta dies habebat ꝙ vxorem acceperat. veniens igit mater. vidua. et ceteri qui eum flebant: ad pedes apl'i ꝓciderunt: rogantes qđ hunc q; sicut tribianam in noie dominī suscitaret. Flente igitur apl'o diuinus est oratione: continuo mortuus surrexit. Ꝑcepitq; ei vt illis duob⁹ discipulis enarraret qntam iniurisset penā. ꝙ quantā gloriam pdidisset: qui multa de gloria paradisi ꝙ d̄ penis inferni quas viderat enarrauit: dicens. O miseri vidi angelos ex esteros flentes et demones gratulātes. Dimitq; eisq; perdidisset eterna palatia que sunt gemis d̄o: fulgentibus fabricata. claritatis mirabilis cōtenua. copiosis epulis refecta. delicijs plena. gaudijs gloriosa. ꝙ imperpetuū pmansura. de inferno aūt octo penas dixit. que his vsibus continentur. Vermes et tenebre. flagellum. frigus. ꝙ ignis. Demonis aspectus sceleris confusio. luctus. Tunc ille q̄ fuerat suscitat⁹ ꝙ illi duo discipuli ad pedes apl'i se ꝓsternentes. rogabāt ut sem̄ diam consequerent. Quib⁹ apl's ait. xxx. diebus pniam agite. inter quos orate vt vge ꝙ lapides ad naturā pristinam reuertantur: quod cū factū esset ait eis. Jte vende tuis vgas ꝙ lapides deferatis. Quod cū fecissent: ꝙ vge ꝙ lapides in sua naturā reuersi fuissent. oīm virtutū gratiā quā prius habuerant receperunt. ¶ Cū aūt beatus iobes p totam asyam p̄dicasset: cultores ydoloꝝ seditiōem in pplo cōcitantes Jobē ad templū dyane trahebant: cogentes eum sacrificiū offerre. Quibus bīus Jobes hanc disiunctionē ꝓposuit: vt aut ipsi ad inuocatōnē dyane ecciam xpi euerterēt ꝙ ipe ydolis sacrificaret. aut ipe ad inuocationem xpi. templū dyane conuerteret ꝙ ipi in xpm crederent. Mutc ergo sentētie cum maior ps populi consensisset eorum: oratie apostolus et fundie templum corruit: et dyane imago penitus comminuta est. Aristodemus autem pontifex ydoloꝝ in populo seditionem maximam conci-

cauit. ita vt vna ps populi contra aliam ad plū paretur. Cui apl's qđ tibi vis faciam vt placeris: Cui ille. si vis vt credā in deum tuū dabo tibi venenum bibē. ⁊ si tibi nullam vite lesionem in tulerit. verus dns dominus⁹ tuus apparebit. Cui apl's. fac vt locutus es. Et ille volo vt ante alios moriēres videas. vt sic āplius pertimescas. Pergens igitur Aristodemus ad proconsulem. duos viros decapitandos petijt. et cōā eis omnibus venenum dedit: qui mox vt venenum biberunt spiritum exalarunt Tunc apl's calicem accipiens ⁊ signo crucis se muniens. totum venenum bibit: ⁊ nullam lesionem incurrit. qua propter deum omnes laudare ceperunt. Aristodemus autem dixit. adhuc mihi inest dubietas. si sine veneno mortuos suscitaueris absq; dubio vere credam. Tunc apostolus ei tunicam suā tribuit. Cui ille. cur mihi tunicam tuam dedisti. Cui apostolus vt vel sic confusus a tua infidelitate discedas. Cui ille. Numquid tunica tua credere me facit. Et apostolus. vade ⁊ mitte eam super corpora defunctoꝝ. dicens. Apostolus xp̄i me misit ad vos. vt i xp̄i nomine exurgatis. quod cum fecisset statim surrexerunt. Tunc apostolus pontificem et proconsulem credentes cum omni pare te la sua in xp̄i nomine baptizauit qui in honorem beati iohannis ecclesiaz construxerunt.

¶ Refert beatus clemens sicut in .iiij. lib. ecclesiastice historie inuenitur. q̄ quodam tempore apostolus quendam iuuenem pulcrum ⁊ ferocem conuertit. et eum cuidam episcopo sub depositi nomine cōmendauit. Post aliquod autem tempus iuuenis dereliquit episcopum et factus est princeps latronum. Apostolus itaq; ad eūm venit ⁊ suum depositum requisiuit. Cūq; ille de pecunia intelligeret. ⁊ et hoc vehementer stupuit. ei apl's iuuenem illū a te repeto que tibi cāstodi ose recommendauit. Cui ille pater cāre in anima mortuus ē. ⁊ in tali monte cuz latronibus degit. quorum ipe princeps exstitit. Quib⁹ auditis vestē suaz scidit. et caput suū pugnis ferire cepit. bonuz inquit te custodem fratris alie dereliqui. Confestim igitur equū sibi parare iussit. ⁊ ad illum montem intrepidus cucurrit. quē cum iuuenis inspexisset. pre pudore nimio statim equum ascendit. ⁊ veloci⁹ aufugit. Apl's aūt etatis oblitus verger calcaribus equū: ⁊ post tergum clamitat fugientis. vt quid fili dilectissime fugis patrem et senē. Me tuum fili. q; pte xp̄o rationem reddam. ⁊ certe pro te libenter moriar sicut pro nobis xp̄s mortuus. Reuertere. fili reuertere. quia dns me misit. Qui audiens compunctus redijt et amarissime flenit. Apl's autē ad pedes eius pcidit: ⁊ manū necis conscium. tanq; p penitentiam iam purgatā osculari cepit. Jeiunante igitur ⁊ orante pro eo apl'o veniam impetrauit: ipmq; postmodū in epm ordinauit.

¶ Legē quoq; in eadem historia eccl̄astica. ⁊ habetur in glo. sup scīa canonica iohānis q̄ cum beatus Jobes apud ephesū balneas lauandi gratia introisset. ⁊ ibidem cherinthum hereticum vidisset. inde p. tinus exiliit: di. fugiam⁹ hinc: ne balneas super nos corruant in quibus lauat cherinthus veritatis inimicus.

¶ Cum auis que perdix dicitur. viua beato iohanni a quodam oblata fuisset ⁊ ille eam quasi demulcendo tangeret. ⁊ cōtractaret. quidam adolescens hoc videns. ad coetaneos suos ridendo dixit: videte quō ille senex cum auicula sicut puer ludit. Qđ. b. iohes p spm recognoscēs iuuenē ad se vocauit: ⁊ qđ in manu teneret inquisiuit. cui cū se arcū diceret tenere ait. qđ inde facis: ⁊ iuuenis aues inde ac bestias sagittam⁹. Cui apl's q̄rē: tunc iuuenis arcū cepit tendere: ⁊ tēsū in manu tenē. Cū cū nil ei apl's diceret. iuuenis arcum distendi. Cui iohānes. quare fili arcum distendisti. Et ille quia si diutius tensus teneretur. ad iacenda iacula infirmior redderet. Et apostolus ad b⁹

sic et humana fragilitas ad contemplationem minus valida fieret. si semper in suo rigore persisteno. fragilitati sue interdum p descendere recusaret. Nam ⁊ aquila cunctis auibus celsius volat: ⁊ solem clarius conspicit ⁊ tamen nature necessitate ad ima descendit. Sic et humanus animus. cum se modicum a contēplatione retrahit. crebra innouatōne ardentius ad celestia tendit.

¶ Beatus igitur Jobes vt testat hiero. Luz ipe vsq ad ipam suam vltimaz senectutem epbesi moraretur. et vir inter discipulorum manus ad ecclam deferretur. nec plura verba dicere posset. ad quā libet paulam hoc dicebat: filioli diligite alterutrum. Tandem fratres qui cuz eo erant admirantes q semper eadem diceret: dixerunt ei. Magister quare semper eadem loquerio. Qui respondit: quia p̄ceptum dominī est et si solus hoc fiat: sufficit. Refert quoq; helynādus. q cū Johanneo euangelista euangelium scribere deberet. prius indixit ieunium vt orarent se digna scripturū. ferretur autez ipsum p illo loco secretissimo in quo diuina scripturus se esserat oraturus. et nullas huic insistens operi ventorum ibi aut librum iniurias pateretur hanc quoq; eidem loco vsq hodie reuerentiam elemēta seruare dicuntur hec. Nel ynanduo.

¶ Cum igitur esset nonagintanouem annorum. a passione dominī sm Jsido. anno sexagesimoseptimo: apparuit ei dominus cū discipulis suis dicens: Veni dilecte mi ad me. quia tempus est vt in mensa mea cum tuis fratribus epulerio. Surgens autem Jobes cepit ire. Cui dominus dñica die ad me venies. Veniente igitur die dñica. vniuersus populus conuenit in ecclesia que fuerat ipius nomine fabricata: q a primo pulloruz eā eu ptedicauit eisdem hortans eos vt in fide essent stabiles: ⁊ in mandatis dei seruētes. Post hoc foueam quadratam iuxta altare fecit fieri et terram extra ecclesiam iacturi. Descendentez in foueam expansis ad deum manibus orauit. Inuitatus ad conuiuium tuum domine ihesu xpe ecce venio. gratias ageno. quia dignatus es me ad tuas epulas inuitare: facies quē ex toto corde meo desiderarē te. Cumq; orationem finisset: tanta lux super eum emicuit q nullus in eum respicere potuit. Recedente autem lumine. manna fouea plena inuenitur. quod in loco illo vsq hodie generatur: ita vt in fundo foueę instar minute arene scaturire videat sicut in fontibus fieri consueuit.

¶ Sanctus Edmundus rex anglie nulli petenti in nomine sancti Johānis euāgeliste aliquid denegabat. Unde contigit q quidem peregrinus absente cantuariensi in nomine sancti Johannis euangeliste importune a rege elemosynaz postularet. Cui rex preciosum anulum: cui nil aliud in promptu haberet: dedit. Et post plures dies quidam miles anglie ex transmarinis partibus conscendens. ab eodem peregrino anulum regi referendum in hec verba recepit. Ille cui et pro cuius amore anulum hunc dedisti: tibi remandat vñ liquido patuit q beat⁹ Johānes eidem in forma apparuit peregrini. ¶ Jsidorus in libro de ortu vita vel obitu sanctoz patrū. Adtulit iohannes in auz siluestres frondiū virgas: lutoz eaq saxa in gēmas. gemmaz fragmina in pristinā reformauit naturaz. p̄cepto ppli vidua suscitauit. ⁊ redituū inuīās corpus remeante alā reparuit. bibens letiferū haustū euasit periculū. ⁊ eodē p stratos poculo inuite reperauit statim. hec Jsidorus.

Innocētes dicti

sūt triplici rōe. s. rōe vite. rōe pene. ⁊ rōne innocētie assecute. Rōne vite dicti sunt innocentes. ex eo q vitam innocentem id ē nō nocētem habuerūt. nulli em vnq̄ nocuerūt nec deo p inobedientiā: nec prio p iniustitiā. nec sibi p alicuius peti malitiā. ⁊ iō dī ipī. Innocētes ⁊ recti adhesert mihi. Innocētes i vita

ꝛrecti in fide. Ratione pene quoniam innocenter ꝛiniuste passi sunt. vnde ꝑ. Effuderunt sanguinem innocentem. Ratione innocentie affecute. qui in ipo martirio assecuti sunt baptismalem innocentiã. id est ab originali peccato mũdiciam de qua innocentia dicitur in psal. Custodi innocentiã ꝛ vide equitatem. id ẽ custodi innocẽtiã baptismatis: postmodũ vide cõtatẽ bone opationis.

Innocẽtes ab herode ascolonita interfecti sunt. Tres em fuisse herodes sacra scriptura cõmemorat. quos famosos fecit eorum infamis crudelitas. Primus dictus est herodes ascolonita. sub quo dominꝰ natus est: a quo pueri occisi sunt. Secundus dictus est herodes antipas: q̃ Johannem decollauit. Tertius dictus est herodes agrippa: quia Jacobum occidit: et Petrũ incarcerauit. vnde de hoc extant versus. Ascolonita necat pueros: antipa iohãnem. Agrippa Jacobũ claudẽs in carcerem petrum. Sed primi herodis hystoriã breuiter videamus. Antipater ydumeus vt in hystoria scolastica legit̃ neptem regis arabum duxit vxorẽ: ex q̃ filium habuit quem vocauit herodem. qui postmodum a scolonita dictus est. hic a cesare Augusto regnum iudee accepit ꝛ tunc primitus ablatum ẽ sceptrũ de iuda. Huic sex filij nati sunt. scilicet antipater. alexander aristobolus. archelaus. herodes antipas. ꝛ philippꝰ. Alexandrũ autẽ ꝛ aristobolum et eadez matre iudea genitos romam misit: liberalibus artibus imbuendos. post hoc a studio redierunt. et erat alexander a cerimꝰ potator: Jamq; liberi licentius de susceptione regni cum patre disceptabant. ob hoc pater offensus antipatrem illis preponere satagebat. Cumq; illi de morte patris tractassent. et ob hoc a patre reteneri fuissent. cesarem adeunt. de patris iniuria conquesturi. Interea magi hierosolimam veniunt: et de ortu noui regis diligenter sciscitãtur. Herodes hoc audiens perturbatur. timens nec de veroꝝ regum genere aliquis natus essꝫ: qui eũ tanq̃ regni inuasorem repellet. Rogabat igitur magos vt eo inuento sibi renũcient simulans se velle adorare quẽ volebat occidere. Verumtamẽ magi ꝑ aliam viam reuersi sũt in regionem suam. Videns herodes q̃ nequaq̃ ad se venirent: stellie visione eos deceptos ad se redire erubuisse credidit: ꝛ ideo ab inquisitione pueri animũ reuocauit. Cũ ãt audisset que pastores dixerant. ꝛ que symeon ꝛ anna prophetauerant. vehementer timuit: ꝛ se a magis turpiter illusum putauit. Tunc herodes de nece puerorũ qui erant in bethleem tractare cepit: vt cum eis ille quem ignorabat occideret. Ad monitionem autez angeli Joseph cum puero ꝛ matre in egiptum in ciuitatem hermopolim fugit. ibiq; septem annis exꝫ ad obitum herodis mansit. Ingrediente igit̃ domino egiptũ ſm ysaie vaticinium: vniuersa ydola corruerunt Tradũt ẽz q̃ sicut ī exitu filioꝝ israhel de egipto nõ fuit domus in egipto q̃ non peritãte dño nõ iaceret mortuũ primogenitũ ãta nec tunc fuit templum in quo non corruisset ydolum. ¶ Refert cassiodorus in hystoria tripartita: q̃ in hermopoli thebaide dicatur esse arbor que vocatur persidis: valens in salutem multorũ. si fructꝰ aut foliũ aut pars cortic̃ collo egrotantiũ alligetur. Cũ igitur beata Maria cũ filio in egiptũ fugeret. hec arbor vsq; ad terraz inclinata ẽ. ꝛ p̃m supplicter adorauit. Hec cassiodorus.

¶ Cũ igit̃ herodes ō nece puerorũ disponeret a cesare augusto p epistolam est citatus: filiorũ accusationibus responsurus. Qui cum p tarsũ iter faceret. intellexit q̃ naues magos naues tarsenſiũ trãsiuisset: ideo omnes naues tharsis cõburi fecit. Fm q̃ predictum fuerat. In spiritu vehementi conteres naues tharsis. Cumq; pater cum filijs coram cesare disceptaret. diffunitum est vt filij pa-

ri in omnibus obedirent. ⁊ ipe cui vellet regnũ dimitteret. Redĩs igitur herodes ⁊ ex confirmacione factus audacior. mittens occidit oĩa pueros qui erãt in bethleẽ a bimatu ⁊ infra ſm tpꝰ qꝫ ex eꝫ fierat a magis. hoc autez duplicẽ intelligenciã pmet. Primo vt hec dicta infra. dicat⁹ ordinez tpis: ⁊ eſt ſenſus a bimatu ⁊ infra i. ab infãtibus duorũ annorum vſq; ad pueros vnius noctis. didicerat enĩ herodes a magis ea die qꝫ ſtella apparuit eis dominũ natũ eſſe. ⁊ qt iam annꝰ fluxerat ex eo qꝫ romam ierat ⁊ redierat. dominũ anni curriculũ ⁊ reliquũ inſup dierũ eſſe credebat ideoq; ſuꝑ etatem ſuo vſq; ad binos. ⁊ infra vſq; ad vnius noctis infantes de ſenit in puero⁹ innocuos pueri morphoſcon. i. tranſformationem ne. ſ. puer cui ſydera famulabant. ſupra etatem ſuam i infra facẽ tranſformaret: ⁊ hec ſnĩa vſitatio⁹ ⁊ verio⁹ hĩ ꝛ repetat. Filio mõ exponitur ſm Ihꝝ. vt infra dicat⁹ ordinẽ numeri. ⁊ eſt ſenſus a bimatu ⁊ infra i. a pueris duorũ annorũ vſq; ad pueros quinq; annorũ. Dicat enim ſtellam per annum ante ortũ ſaluatoris magis apparuiſſe. Herodes autem poſtq; hoc a magis didicit. romã vadens. ⁊ ad huc per annum diſtulit. Credebat autẽ tunc dominum natum fuiſſe quãdo magis ſtella apparuit: ⁊ ideo dominũ duorũ annorum eſſe credebat: vnde pueros binos occidit: ⁊ deincepe vſq; ad quinq; annos: ſed non minores binis. Cui aſſertioni fidem facere videtur qꝫ quedam oſſa innocentium habentur adeo grãdia qꝫ binorum eſſe non poſſunt. Poteſt tamẽ dici. qꝫ longe maiores erãt homines quãnez⁹ qꝫ modo. Ipſe autem herodes ſtatim ibidem punitus eſt. Nam ſicut ait Macrobius. ⁊ in quadam chronica legitur. vnus parvulus filius herodis ibidem ad nutriendum caſu fuerat datus q̃ cum aliis a carnific⁹ eſt occiſus. Tunc adimpletũ eſt qꝺ dictum eſt per ꝓphãm Uox ploratus ⁊ vlulatus plurium. ſalicz matrum audita eſt in rama. i. in excelſo.

Herodes ãt inder infirmatus: et in eãdez hiſtoria ſcolaſtica legĩ non eſt paſſus tantã a herodis neq̃ã remanẽ i puncta. Diuino enĩ iudicio factum eſt. vt qui multos orbauerat filijs ipſe ſuis miſerabilibus orbaretur. Nam alexander et ariſtobolus iterum patri hĩ ſunt ſuſpecti. ꝓfect⁹ eſt enĩ vnus de eorũ cõplicibus. qꝫ alexander multa ſibi donaria promiſiſſet. ſi patri venenum ꝓpinaret. ꝓfectus eſt eciã conſor de promiſſis ſibi muneribus. ſi dum pĩs barbam raderet. cum cõtinuo iugularet: addiditq; alexandrum dixiſſe ñ eſſe ponendam ſpẽ in ſene qui ſibi capillos ungeret vt iuuenis appareꝫ. Ob hꝰ pater iratus eos occidi fecit: ãtipatrem autem futurum regem in ſcripſit. ⁊ ipſi antipatri herodem antipã in regnũ ſubſtituit. Inſuper herodem agrippam ⁊ herodiadem vxorem philippi. ꝺ̃ꝰ ex ariſtobolo ſuſceperat pĩna dilectione fouebat. hac duplicꝫ de cauſa antipater i rollerabilem ꝑ patrem concepit odium ĩtãtum qꝫ eum attentauerit occidere p venenum. qꝺ herodes iã preſentiens eũ in carcere poſuit. Auguſtus autẽ ceſar audiens qꝫ herodes filios occidiſſet. dixit: mallem eſſe herodis porcus qꝫ filius. qz cum ſit proſelitus porcis parcit et filios occidit.

¶ Ipſe autem herodes cum iam annos .lxx. haberet in grauiſſimam egritudinẽ cecidit. Nam febre valida. putrigine corporis colli continuis tormentis pedum inflatione. vermeſcentibus teſticulis. in tolerabili fetore. crebro anhelitu. et interruptis ſuſpirijs torquebatur. A medicis vero in oleo poſitus inde quaſi mortuus eſt allatus. Audiens autem iudeos mortem ſuam cum gaudio expectare. nobiliores iuuenes ex oĩ iudea collectos in carcerem poſuit: dixitq; Salome ſorori ſue. Sco iudeos de morte mea gauiſuros: ſed potero habere multos lugẽtes et nobiles exequias funeris. Si meis voluerinis parere mandatis. vt cum ſpiritum emiſero. cĩctos occidatis: quos i

custodia seruo: et sic omnis iudea me de fleat ꝛ inuita. Habebat autē in consuetudine vt post oēm abū pomū p se purgaret ꝛ comederet. Cūq; gladiuz manu teneret cuiusq; violenta distenderet. circūspiciens ne se aliquis impediret. sapz psiturus manū dexterā sustulit. sed cōfestinus eius sustinēdo dextrā impediuit. Protinus aūt quasi rex mortuus esset in aula regia vlulatus ꝛsonuit. Quo audito exultat antipater. multaq; si soluerentur custodibus pollicet. Ob cuz cognouisset herodes. grauius filij exultationem q̄ ppriam tulit mortem. mittēsq; satellites eum occidi fecit ꝛ archilauz post se regnaturū instituit. sicq; post diem quinq; mortuus ē in alijs fortunatissimus in rebus domesticis infelicissimus. Salome autem soror eius omnes absoluit quos rex occidi mandauerat. Remigi⁹ autē in originali sup Matth. dicit q̄ herodes gladio quo pomū purgabat se peremit ꝛ q̄ salome soror eius omes victos quos cum fratre ordinauerat. interfecit.

Thomas iterptatur abyssus: geminus vel secus Abyssum. i. profundus in humiliatiōe: q̄ patet in alijs et pedum pauperum lotione. Geminus in prelatione quia geminate prefuit. scz verbo et exemplo. Secꝰ in passione.

Thomas cātuariensis duz in curia regis anglie. consisteret ꝛ quedem ibidē fieri cōtraria religioni videret. curiam ipam deseruit ꝛ cantuariensi archiepo se cōmisit a quo archidiaconus factus. ad p̄ces tamen ipsius archiepi regio cancellariaz suscepit: vt prudentia qua erat p̄ditus. malignorū in eccla p̄hibente insultus: quem rex adeo dilexit: vt post decessū archiepi eū i cathedralem honorem p̄ficere curauerit sublimari. qui licet plurimū resisteret. tandem ob obedientie preceptum humeros suppposuit ad portandū. subito autem in virum alterius mutatur: ꝛ caro eius alicuo ꝛ ieiunijs maceratur. Non solū alicuum p̄ camisia deferebat. sz ecām femoralia aliena vsqz ad poplicem subiulabat. Sācitatē autem suam ita subtiliter occultabat. vt salua semp honestate rigore subdecentia vestium ꝛ apparatu vtensilium p̄cordaret moribus singlorū. Tredecim pauperū pedes q̄tidie curuatis genubus abluebat: ꝛ refectos datis cuilibet iij. argenteis remittebat. Rex autem ad voluntatē suam in detrimētū ecclie ipm inflectere nitebatur: volens vt p̄fatus dines quas p̄ libertatem ecclie predecessores sui habuerant. ab eodem similiter firmarent. Qui vnz omo assentire noluit. p̄ se iram regis ꝛ p̄ncipū p̄uocauit. Quadaz autē vice sic cum alijs epis a rege artatus vt eciam sibi mortis sniam minaretur. magnoꝝ virorū de ceptus p̄silijs verboꝝ assensuz prebuit voto regio. Verum et hoc videns animarū periculum imminere. semelq; postmodū in pnia grauius cruciauit: ꝛ ab altaris officio se suspendit: quousq; a sūmo pontifice restitui meretur. Requirit deniq; rex vt q̄ verbo dixerat scripto p̄firmaret. cui viriliter p̄ dixit: ꝛ a curia erectam sibi baiulans crucem discessit: ex clamāb⁹ impijs p̄ eum. capite furem suspendite proditorem. Et ecce duo magni p̄ceres ꝛ fideles ad eum infusis lacrimis venientes sub iuramento asserūt: q̄ in eius mortem multi p̄ceres p̄iurarunt. Vir igitur dei ecclesie magis quam sibi metuens fugā iniit: ꝛ senonis a p̄pa alexandro suscept⁹. ꝛ in monasterio pōtiniacensi p̄mendat⁹ postmodum in franciam vsqz deuenit. Rex vero dum romam missis ꝛ legati venirent qui hoc negocium diffinirent. oīno repulsam patē. et ob hoc in irā cōtra archiepm amplius cōcitatur. Unde omnia que erant archiepi et suoꝝ diruit ꝛ totam eius progeniem exilio condemnauit: nequaq̄ deferens cōditioni ꝛ sexui ordini vel etati. Pape aūt pro rege ꝛ p̄ regno ānglie quotidie exorabat. Re-

uelatur aut archiepo q ad suā esset eccle
siam rediturus ⁊ ad rpm cū palma mar
tirij migraturus Septimo igit anno sui
exilij redire concedatur: ⁊a cancris cum
honore suscipitur. Per aliquot dies an
te eius martirium inuenis quidā de cor
pore exigens. et postmodum miraculo
se rediens aiebat: q vsq; ad supremum
sanctorum ordinem ductus fuit. et inter
apostolos sedem quendam vacuam vi
dit. percunctanti autem cuius esset hec
sedes. angelus respondit: q cuidam ma
gno sacerdoti anglicorum seruabatur.
Sacerdos quidam missam de beata vir
gine celebrabat quondie. qui archiepo
occultatus ab eo accersitur. ⁊ tanq; ydeo
ta et insana ab officio suspenditur. Cuz
autem. b. Thomas altarium suū p̄sidere
deberet. et sub lecto ipm absconditum vt
ad confuendū horam captaret. btā ma
ria sacerdoti apparuit: dicens. Vade ad
archiepm eiq; dicas q illa domina ob
cuius amorem missas dicebas. eius alti
cium quod est in tali loco confuit. et se
tam rubeam de qua illud cōfuit ibidem
reliquit. Ille igitur sibi mandat q inē
dictum quod ubi fecerat debeat relata
re diuinitus. Quod ille audiens ⁊ ita in
uenisse stupuit: ⁊ interdictū relaxās sa
cerdotē hoc secretū habere p̄cepit.

¶ Defendit igitur vt prius iura eccles
ie nec a rege flectitur vi vel p̄ce. Cum ergo
nullatenus flecti posset. ecce milites re
gis armati veniunt cantuariam. ⁊ vbi
archiepūs sit vociferādo inq̄rūt. Quibus
ille occurrens dixit. Ecce ego: q̄d vultis.
Et illi. Venim⁹ vt occidaris ⁊ vltra vi
uere nō valebis. Quib⁹ ille dixit. Ego p
deo non paratus sū ⁊ p defensione iu
stitie et ecclesie libertate. Si igitur me q̄
ritis et parte dei omnipotētis ⁊ sub ana
thematis p̄hibeo ne meorū cuiq; aliqua
tenus noceatis. deo autem et beate ma
rie et sanctis omnibus et be. Dyonisio
causam ecclesie ⁊ meip̄m cōmēdo. Hiis
dictis venerandum caput gladijs impi
orum impetitur. sacra capitis corona p̄
cidit. cerebrum per ecclesie pauimen
tum dispergitur: et sic martir domino cō
secratur. Anno ab incarnatione domi
ni. M. clxxiij. ¶ Dum igitur clerici req̄
em eternā incaperent. ⁊ p̄o eo missā age
rent defunctorum: subito vt aiunt ange
lorum chori astantes. voces cantantiuz
interrumpunt ⁊ martiris missam inca
piunt. Letabitur iustus: et ceteri clerici
prosecuntur. Nec est reuera mutatio de
xtre excelsi. dum cantus mestitie vertit i
canticum laudis: cum illum cui defun
ctorum suffragia inchoauerant. martiri
um postmodū hymnis laudat. Reuera
eximia comprobatur sanctitate p̄decē
⁊ martir domini gloriosus: quem tanto
honore angeli p̄uenerunt. ⁊ sanctorum
martirum catalogo ascripserunt. Passꝰ
est autem sanctus iste p̄o ecclesia. in ec
clesia. in loco sacro. tempore sacro. inter
manus sacerdotum ⁊ religiosorum: vt
patientie sanctitas. et p̄sequentium cru
delitas ostendatur. ¶ Multa insuper ⁊
alia miracula per sanctum suum dominꝰ
operari dignatus est. meritis enim eius
ceci visum. surdi auditus. claudi gres
sus. vita mortuis restituta sunt. Potro
aqua qua panni cōsperti eius sanguine
lauabantur multis extitit in medelam.

¶ Quedā domina de anglia varios ocu
los habere oblasciuiam ⁊ maiore pulcri
tudinē affectabat. sup hoc votum
nudis pedibus sepulcrū bti Thome vi
sitauit. que cū in oratiōe p̄strata iaceret.
surgens inuenit se penitus excecatā: sta
timq; penitens cepit rogare beatū Tho
mam. vt iam non varios. sed saltez suos
sibi redderet: quod tandem cuz magna
difficultate vix valuit obtinere.

¶ Quidam autem illusor aquaz simpli
cem p̄o aqua sancti Thome domino suo
in piride obtulit communi. Qui do
minus ait. Si nihil mihi vniq; furatus
fuisti. sanctus Thomas aquam suā huc
te deferre permittat. si autem rem furti
es: q̄ ipa. p̄tim⁹ euanescat. Hinc igitur
dicto ipe consensit: sciens q; pridem aq̄

nupēr implesset mira res pridem continuo apparuerunt et vacuam inuenerunt. Sicq; seruiens in mendacio deprehendit̃ furti reus euidenti⁹ cōprobatur.

¶ Alius quedā scaens et docta loqui. cū nullus eam insequeretur. sicut didicerat: cepit clamare. sācte Thoma adiuua me. ⁊ statiz nisus cecidit mortuus. ⁊ illa eua sit.

¶ Quidā quē sācti⁹ Thomas adhuc viuens valde dilexerat: cum grauē infirmaretur: uenit ad eius tumbaz. ⁊ pro sanitate sua rogauit ⁊ ad libitū ipē fuit. Sed cum sanatus rediret: cepit cogitare q̄ illa sanitas anime sue fortasse nō expediret. Unde iteꝝ rediens ad sepulcrum orauit vt si non esset vtile anime sue continuo infirmitas ipa rediret: statimq; infirmitas rediit sic prius.

¶ In eius aūt interfectores ultiōnē vltio diuina desiit vt alij digitos dentibus suis fructratim discerpentes. Alij insanie defluentes: Alij paralisi dissoluti. Alij amentes ecstasi miserabiliter interirent.

Siluester dicitur

a silen qđ ē lux. et terra quasi lux terre. id est ecclē que instar bone terre hz pinguedinē bone opationis. nigredinē humiliatōnis. ⁊ duledinē deuotiōis. p ista eñ ma cognoscē bona terra: vt ait palladi⁹. Uel siluester dicit a silua et rabens. quia homines siluestres ⁊ incultos ⁊ duros ad fidem traxit. Uel sic dicitur in glosario siluester dicit̃ virdis agrestis umbrosus. nemorosus. Uirdis celestia cōtēplando. Agrestis sēpm excolendo Umbrosus ab oi⁹ carnalium refrigerans. Nemorosus inter arbores celi plātans. Sanus legēdā cōplauit ecclīa⁹ cesarien⁹ quā beat⁹ Gelasius in cōcilio septuaginta epoz a catholicis legēdā cōmemorat sicut in decreto habet.

Siluester a ma-

tre re⁹ nomine iusta genit⁹. a cirino p̄sbytero eruditus hospitalitatez summopere exercebat. Thimotheus antem q̄dam xp̄ianissimus ab eo in hospitium susc̄ipitur. qui tamen ob persecutionē ab alijs vitabatur. Hic thimotheꝰ per vnum annū ⁊ menses tres p̄dicauit ⁊ postea coronam est̃ asse cū martirio dum predicaret constantissime fidē xp̄i. Putans autem tarquinius prefect⁹ thymo. multis abundasse diuitijs: eas a siluestro expetijt inferens ei minas mortis. Sed cum vere Thimotheum huiꝰi di nitias non habuisse cōperit: siluestrum ydolis imolare precepit alioquin in crastinum diuersa reciperet genera tormentoruz. Cui siluester. Stulte hac nocte moreris: ⁊ sempiterna tormenta recipies: et vel nolis vez deū ē quē colim⁹ recognosces. Siluester igitur carceri tradit̃: ⁊ tarquinius ad prandiū inuitatur. Dum ergo comederet pisces in eius gutture. sic versatur. vt nulla rōne reijcere potuerit vel glutire. Sicq; media nocte defunctus ad tumulū cum luce ducit̃. ⁊ siluester cū gaudio a carcere liberat̃. Qui nō solū a xp̄ianis. sz etiā a paganis miro diligebatur affectu. erat enim in aspectu angelicus. sermone mitidus. integer corpore. sanctus opere. ⁊ filio magnus. fide catholicus. spe patientissimus. caritate diffusus. Mortuo igitur Adelchiade episcopo vrbis rome siluester ab omni plebe plurimum renitens in summū pontificem est electus. Hic omnium orphanorum et viduarum et pauperum nomina in matricula scripta habebat. et omnibus necessaria prouidebat. Hic quartum et sextum diem et sabbatum cum ieunijs instituit obseruandū. quantum vo quasi dominicam celebrandū? Dicens vo christianis dicentibus sabbatum quinto die potius celebrandum. respondit hoc fieri non debere. ⁊ quia hoc est traditionis apostolice. et quia office debet̃ passio sepulture. Cui illi. Unuz ē sabbatum sepulture in qua semel i anno est ieiunium exhibendum. Quibus siluester. Sicut omnis dies dominic⁹ resurrectōis gloria. sic omne sabbatū deco-

rat ōnīca sepultura. Igit̄ de sabbato acquieuīt. sz de q̄nta feria vehementer cōtenduntasserentes nō debere xp̄ianorū solemnitatibus sociari. Siluester autem ei⁹ dignitatē papue in tribus oñdit. q̄m hac die dño celū ascendit: z corpis sui et sanguinis sacrīm imbuit. z sacr̄ crisma eccīa conficit. Oēs igit̄ rōnibus eius acquieuerunt. ¶ Persequente aūt cōstantio xp̄ianos: Siluester de vrbe exiit ac in q̄dā monte cuz suis clericis mansit. Ipe aūt cōstantinus merito psecutionis eyrannice in incurabilē cecidit plagam lepre. Tandē ad cōsiliū pontificū ydolorum adducta sunt eria milia pueroz: vt eos occidi faceret z se in eoz sanguine recenti z calido balnearet. Egrediente aūt eo ad locū vbi balneū parī debebat matres puerorum eidē occurrūt que resolutis crinibus miserabiliter vlulabant: z lacrimās constantinus iussit stare curz: z erigens se dixit. Audite me comites et p̄militones z oēs populi qui astatis. Dignitas romani imp̄ij de fonte nascatur pietatis. qui hanc etiā legē dedit vt capitali sententia subderetur quicunq; i bello aliquem occidisset infantē. q̄nta ergo erit crudelitas vt si hoc nīs faciamus filios q̄s fieri perbibuimus a licinis q̄d iuuat barbaros superasse si a crudelitate vincamur: nā vicisse extraneas natōes rō est virtū bellantiū pp̄oz. vincere aūt vicia z petās virtus ē mor. In illis ergo p̄ijs fortiores nos extitim⁹ illis. In his vero nobilīp̄is fortiores sum⁹. Qui em̄ fuerit in isto certamine superat⁹: victoriam obtinet victus: victor em̄ post triumphū vincatur si pietas ab impietate superat⁹. Vincat ergo pietas in isto congressu. ne em̄ oīm aduersātū poterim⁹ ēē victores si sola pietate vincamur. Oīm. n. se ēē dñm p̄probat. q̄ seruū se mōstrauerit pietatis. Deleā ē g̃ me mori salua vita innocētiū: q̄ p eoz interitū vitaz recuperare crudēle. quā tñ recuperare incertum ē cuz tamē certum sit q̄ sic recuperata crudelis est. Iussit igitur vt matribus suis pueri redderent̄: z dona plurima z infinita vitula p̄berentur. sicq; matres q̄ flendo venerant: ad loca sua cum gaudio redierunt. Ipe aūt imperator ad palatium suū reuersus ē. Sequenti vo nocte Petr⁹ z Paulus apli apparuerūt ei: dicentes. Q̄m exhorruisti effusionē sanguinis innocentis: misit nos dñs ihs xp̄s dare tibi recuperande cōsilium sanitatis. Siluestrum igit̄ epo qui apud montez sirapti latitat exercere. hic tibi piscinā oste dit in qua immersus tertio ab oī curabe ris lepre morbo. Tu vo xp̄o hanc vicissitudinem reddas. vt ydolorum templa diruas: xp̄i eccias restaures: eius o dñi corpe cultor fias. Euigilās igitur cōstantinus statim milites misit ad siluestrum. Videns aūt siluester milites: statim ad palmā martirij credidit se vocari. deo aūt se recōmēdās z socios secū adhortās cōstantino intrepid⁹ p̄sentat̄. Cui cōstantinus assurgēs ait. bn̄ venisse ḡtulamur. Qui a siluestro resalutatus narrauit ei p ordinē sui somnij visionē. Percōtanti vo cōstantino q̄ essent illi duo dij qui sibi apparuerunt: Siluester rīdit illos ēē xp̄i apl̄os z n̄ deos. Tūc ad p̄ceptū ipator⁹ siluester apl̄oz imaginē sibi iussit afferri. q̄s vt imperator aspexit talis ēē qui sibi apparuerunt: dec lamauit. Siluester igit̄ eū catheuminū fecit z vnius ebdomade sibi ieiunīū indixit: z carceres aperire monuit. Cumq; in aquā descendisset baptismat̄: mirabilis ibi emicuit splēdor lucis: sicq; inde mund⁹ exiuit z xp̄m se vidisse asserit. Prima aūt die sui baptismatis hanc legē dedit. vt xp̄s ab vrbe romana tanq̄ vermis deus coleretur. Secunda vt siquis xp̄m blasphemaret: puniretur. Tertia vt qui cunq; christiano fecisset iniuriam: bonorum suorum parte dimidia priuaretur. Quarta vt sicut imperator rome: sic romanus pontifex caput ab vniuersis episcopis habeatur. Quinta vt qui cunq; in eccias confugerit: ab omnibus seruetur immunis. Sexta vt nullus nisi delicta sui auctor̄

ecclesiam edificet intra muros alicuius ci-
uitatis. Septima vt ad edificationem ec
clesiarum decime possessionum regaliũ
tribuantur. Octaua. imperator ad eccle
siam sancti Petri venit: et de suis culpis
se lamentabiliter accusauit. postmodum
arrepto bidente ad fundamentum basi
lice ecclesie construende terram primus
aperuit: et duodecim cophinos in suis sca
pulis foras eiecit. Hec vbi helena mater
constantini augusti in bethania consistẽs
audiuit. per litteras laudat filium. quod abrenũ
ciasset simulacris ydolorum: sed dure incre-
pat. quod relicto deo iudeorum: crucifixum
hominem deũ colat. Rescribit autẽ au-
gustus vt iudeorum magistros secum ad
ducat et ipse xpianorum doctores proferret: vt
sic ex disputatiõe mutua appareat fides
vera. Facta est ergo congregatio xpiano
rũ et iudeorum rome: veneruntque episcopi .lxxv. et
rabini iudeorũ .cccx. Addunt quod sancta
Helena .cxlj. doctissimos iudeorum. inter
quos .xij. erant qui sapientia et eloquen-
tia pre ceteris rutilabant. Cũ igitur Sil
uester cum clericis suis. et predicti iudei
ad disputandũ coram imperatore insimul cõ
uenissent de cõmuni consensu duos iu-
dices gentiles sapientissimos et probatos
nomine crathon et zenophilũ statuerũt
ad quos pertineret sententia: Qui licet gen
tiles erant: tamen iustissimi et fideles ni
hil terreni habere voluerunt: dicentes.
Diuites nõ facit pecunie amor: sed cõtem
ptus. Unde nunquam in iudicio aliquid mune
ris acceperũt. Talis quoque inter xpianos
et iudeos sententia est firmata. vt vno stã
te et loquẽte alius non loquatur. Incipiẽs
igitur primus de illis duodecim nomĩe
abiathar ait: cũ isti tres deos dicant pa-
trem et filiũ et spiritumsanctum. manifestum est eos
cõtra legẽ agere que dicit. videte quia ego
sum solus: et nõ est alius deus preter me.
Denique si dicunt xpm deũ esse. quia mul
ta fecit signa. In nostra etiam lege mul
ti fuere qui miracula plurima fecerunt.
et tamen nunquam ex hoc diuinitatis nomen
sibi vsurpare ausi sunt: sicut iste ihesus xpus
quem isti adorant. Ad quem Siluester
Nos vnum deum colimus. sed non in
tanta solitudine cum dicimus vt gaudi
um filij non haberet. Ex vestris autem
libris vobis trinitatem personarũ demon
strare valemus. Nam patrem dicimus
de quo propheta ait. Ipse inuocauit me
pater meus es tu et cetera. Filium. de quo
idem. Filius meus es tu. ego hodie genui te
Spiritumsanctum de quo idem. Spiri
tu oris eius omnis virtus eorum. In hoc
etiam quod dixit. Faciamus hominem ad
imaginem et similitudinem nostram. eui
denter et personarum pluralitatem. et diui-
nitatis vnitatem demonstrat. Licet au-
tem sint tres persone vnus tamen deus
est: quod exemplo visibili aliquatenus
demonstrare valemus. Et accipiẽs pur-
puram imperatoris tres ibi plicas fecit. di
cens. ecce videtis tres plicas: et explicans
ait. ecce videtis tres plice sunt vnus pan
nus. ita tres persone sunt vnus deus. de
hoc autem quod dicitur quod ex miraculis
deus credi non debet: cum alij plures sã
cti miracula fecerunt. nec tamen se deos
dixerunt sicut vester xpus deum per hoc
se asserere voluit. Certe deus superbien-
tes contra se nunquam passus est sine pena
a crimina preterire. Sicut patet in dathan
et abyron. aliisque quam pluribus. Quomodo
ergo mentiri potuerit et se deum dicere
quod non erat: cum eum se deum dicen-
tem nulla pena secuta fuerit: sed virtutẽ
efficacia comitabatur. Tunc iudices di
xerunt constat abiathara Siluestro supe
ratum. nam et ratio hoc docet. quia si de-
us non esset et se deũ dixisset: conferre vi-
tam mortuis non valeret. ¶ Tunc illo
amoto secundus qui et ionas dicebatur
ad conflictum accedens ait. Abraham
a deo circumcisionem accipiens: iustifi-
catus fuit. et omnes filij abrahe per circũ-
cisionem iustificabantur. igitur qui nõ
fuerit circumcisus non erit iustificatus.
Ad quem Siluester constat abraham ante

circumcisionem deo placuisse ⁊ amicus dei appellatū esse. Igitur non circumcisio ipm sanctificauit. sed fides ⁊ institia ipsum deo placere fecit. non igitur accepit circūcisionē i sanctificacionē sz in ostentacionem.

¶ Iste superato termino. saliter godolias accedens ait. Quomodo christus vester potest esse deus. cum asseratis eū esse natum. tentatum. tradituṁ. nudatum. felle potatū. ligatū. sepultū: cū hec oīa in dō eē nō pñt. Ad hec siluester. de vestris libris hec oīa probamus ō tpō fuisse p̄dicta. Nā de ei⁹ natiuitate dicit ysaias. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊c. De eius tentacione zacharias. Vidi iḥm sacerdotem magnū stātem coīā angelo ⁊ satban stabat a dextris eius ⁊c. De eius traditione psalmus. Qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationem ⁊ cetera. De eius nudatione idem. Diuiserunt sibi vestimenta mea ⁊ cetera. De eius fellea potatōne idē. Dederūt in escaz meam fel. ⁊ cetera. De eius ligatione Ēs dras. Vinculis me non sicut patrem q̄ liberauit vos de terra egipti. Clamantes ante tribunal iudicis humiliatus messias spondentes in ligno tradicionis me. De eius sepultura Dicit. In sepultura eius requiescent mortui. Cum ergo godolias quid responderet non haberet data sententia remotus est.

¶ Quartus qui et anna vocabatur accedens ait. Ea que de aliis dicta sunt. Siluester iste de suo christo predicta fuisse firmat. vnde superest vt probet hec ō suo christo dicta fuisse. Ad quem Siluester. Dabis ergo aliuz quem virgo cōcepit. qui felle sit abatus. spinis coronatus. crucifixus. mortuus et sepultus. qui surrexit a mortuis. ⁊ ad celos ascendit. Tunc constantinus ait. si alium non deberit sciat se superatum. quod cū facere non posset. hic amouetur.

¶ Quintus qui et Doeth producitur qui ait. Si ex semine dauid christus natus esset et sanctificatus vt dicitis: Ergo baptizari non debuit vt iterum sanctificaretur. Ad quem Siluester. Sicut circumcisio in christi circumcisione finem accepit. Ita noster baptismus in christi baptismate initium sanctificationis habuit. Non ergo baptizatus est vt sanctificaretur. sed vt sanctificaret. Qui cū taceret. ait constantinus: non taceret Doeth. si haberet contraria que proferret.

¶ Tunc sextus qui et Chusi ait. Vellemus vt Siluester ille causas huius virginalis partꝰ nobis exponeret. Ad quē Siluester. Terra de qua Adam formatus est. incorrupta erat. vt virgo. quia nec se ad bibendum humanum sanguinem aperuerat. nec maledictionem spinarum acceperat. nec hominis mortui sepulturam habebat. nec serpens data fuerat ad edendum. Oportuit ergo ex Adaris virgine nouum adam fieri. vt sicut serpens natum ex virgine vicerat: Sic a nato ex virgine vinceretur. et qui Ade victor extitit in paradiso. ipse tentator factus est domini in deserto: Vt qui adaz vicerat manducantem. vinceretur a domino ieiunante. ¶ Hoc superato: septimus q̄ et beniamin ait. Quomodo filius dei christus vester esse potest. Quia a dyabolo tentari potuit. vt modo i fame panem ex lapidibus facere ꝯgeretur. modo in templi celsitudinez leuaretur. modo ad adorandum ipsum dyabolum inducereꝰ ad quē Siluester. si diabolꝰ vicit. quis ab Adam manducante est auditus. constat ideo eum fuisse superatuz Quia est a christo ieiunante contemptus? Nos autem non inquantum deus. sed inquantum homo eum tentatum esse fatemur. Ideo autem tripliciter est tentatus. Vt a nobis omnes tentacōes excluderet: et formam vincendi daret. Depe na mqz in homine victoriam abstinēne: Segnitur tentatio humane glorie. ⁊ tentatōnē humane glorie. appetitus dominij et excellētie comittatur. Jō a tpo

de his vincit et vincēdi nobis formā do
net. ¶ Isto supato octauo q̄ ait aro el ait.
pstat q̄ deꝰ sūme pfectus ē. et nullius ĩdi
get. qđ ergo opꝰ fuit vt nasceret in xpo
quō iter xpm verbum appellatis. Sz et
hoc cōstat q̄ deus anteq̄ haberet filiuz
pater dia nō potuit. ergo si pī xpi postea
dictus ē mutabilis factus est. Ad hec sil
uester. ffilius ante pa ex pīe est genitus
vt faceret q̄ nō erant. et in tpe ē natꝰ vt re
ficeret q̄ pierant. q̄ etsi solo ẏbo reficere
poterat cū p passionē nisi hō fieret redi
mere nō valebat. q̄ in sua deitate ad pa
tēduz apt⁹ nō erat. Nec hꝰ erat ipfectōis
sz pfectōis si i sua deitate nō erat passibi
lis. Porro filiuz verbuz dei dici ex eo pz
q̄ ẏpba ait. ¶Eructauit cor meū verbuz
bonuz. Beꝺz sp pater fuit. q̄ sp ei filius
erauit. filius em eius ē ẏbuz eiꝰ. sapia eiꝰ
et ẏtus eius. In pīe autez sp fuit ẏbum.
iuxta illud ¶Eructauit cor meuz ꝛc. Se
per sapiētia. iuxta illud q̄ ait sapia. ego
ex ore altissimi pdiui primogenita ante
oēm creaturā. Semp virtus. iuxe illud.
Ab initio et ante secula ordinata sum et
ex antiquis añ terra fieret necduz erāt
abyssi et ego iam cōcepta eram. nec dum
fontes aq̄e eruperant. necdū montes gra
ui mole pstiterant. añ omnes colles ego
pariebar. Adhuc terrā nō fecerat et flu
mina: et cardines orbis terre. ¶Cum ergo
pī nunq̄ fuerit sine ẏbo sapia et virtute.
quomō putas hoc nomen sibi ex tpe ad
uenisse. ¶Hoc ergo amato. ir. q̄ et iubal.
dixit. ¶Cōstat q̄ deꝰ cōiugia nō damnat nec
eis maledixit. qre ḡ de cōiugio natuz de
negatis hūcē que colitz nisi vt obtusca
re cōiugia studeatis. Rursus quō tēat
qui potēs ē. patē q̄ virtꝰ est. mortē q̄ vi
ta ē. Deniqz ad hoc cogeris vt dnos filio
os eē dicas. vnuz quē pī genuit. alterum
quē ẏgo creauit. Rursus quō fieri pt
vt pana ēhō q̄ assumptꝰ est sine lesiōe eiꝰ
a quo assumptꝰ. Ad hꝰ Silvester. Nos
xpm nō iō natum de ẏgine dicimus vt
cōiugia cōdemnem⁹. sz eā virginei par
tus rōnabilitē acceptam⁹. nec hac asserti
one obtuscātur. sed ornātē coniugia. qm
hec virgo q̄ xpm peperit de coniugio na
ta ē. Tentat autē xpꝰ vt oēs tentationes
dyaboli vinceret. patitur vt vniuersas
passiones sibi subijceret. moueretur mor
tis impetum sibi subiungaret. Dei quoq;
filius vnus in xpo est. qui sicut vere est
dei filius inuisibilis. ita visibilis est xpo
Est ergo inuisibile hoc q̄ est deus: et ē
visibile hoc q̄ ē hō. Pati vo posse homi
nem assumptum sine passione eius q̄
assumpsit. exemplo docen potest. Nam
vt presentis purpure regis vtamur exē
plo. Lana enim fuit. et huic lane sanguis
accedens colorem purpureum prebuit.
Cum ergo teneretur digitis et torquere
tur i filo. quid torquebatur hic q̄ō regie
dignitatis color est. an hoc q̄ō lana exti
terat antēq̄ purpura fieret. Lane ergo as
similatur homo color purpure deus. q̄
simul in passione fuit dum pateret i cru
ce sed passioni in nullo subiacuit.
¶Decimus qui et ebara dixit. Nō mi
bi placet istud exemplum. quia simul co
lor torquetur cum lana. Cui cum omnes
contradicerent. Silvester dixit. Accipe
ergo aliud exemplum arboꝛ habens in se
solis splendorem. cum inciditur: ictum
quidez sustinet. splendoꝛ autē ab incisio
ne immunis existit. sic homine patiente
diuinitas nulli passioni subiacuit.
¶Undecimus qui filion: ait. si de xpo
tuo ẏpbe ista vaticinati sunt. tēpe irrisi
onis. passionis et mortis cās scire vellem⁹.
Silvester. Seruiuit xpꝰ. vt nos reficeret
Seruiret arbitrati nostre vitalia pocula
ministraret. et tentatus est vt nos a tēta
tiōne liberaret. Tētus est vt nos a demo
nū captura dimitteret. Irrisꝰ est vt nos
ab irrisiōe demonū liberaret. Ligatꝰ ē vt
nos a nodo ligationis et maledictionis
absolueret. Humiliatꝰ est vt nos exalta
ret. Expoliatus est vt nuditatem prime
preuaricatiōis indulgentia tegeret. Spi
neam coronam accepit. vt flores paradi
si pditos nobis redonaret. In ligno sus
pensus est. vt cōcupiscentiam in ligno

genitam damnaret. ꝓfelle et a cero potatus est. vt hominem ad terram fluentem faceret mel introduceret. et fontes nobis melliflos aperiret. Mortalitatem suscepit vt suā imortalitatē donaret. Sepultꝰ est. vt sanctorū sepulturas benedicaret. Surrexit. vt mortuis vitā redderet. Ascendit ad celum. vt celi ianuam aperiret Dedit a dextris dei. vt p̄ces credentiū exaudiret. Hec siluestro ꝓsequēte omnes tam impator q̄ iudices ⁊ iudei in laudem siluestri ꝓruperunt vnanimē.

¶ Tūc indignatꝰ duodecimꝰ q̄ erat zambri. indignatione magna dixit. Adiror vos sapientissimos iudices verbox ambagibus credere. ⁊ dei omnipotēnā existimare humana rōne cōcludi. ſz iā cessent verba ⁊ veniamus ad facta. Stultissimi nāq; sūt qui crucifixū colūt cū ego nomē dei omnipotētis scīa cuius virtutē nec sufferunt facta nec audare valet q̄libz creatura. ⁊ vt me vez dicere cōprobetis. thaurus ad me ferocissimꝰ adducat. et dū i eꝰ aure nomē istud ꝓnuncio. thaurus illico moriet. Ad quez siluester. ⁊ tu quō hoc nomē nō audiens didicisti. zambri dixit. nō ē tuū hoc nosse misterū qui iudeox inimicꝰ es. adducit aūt thaurꝰ ferocissimus vir a centū boibus fortissimis tractus. at vbi zambri in aure eꝰ verbum ꝓnūt. continuo thaurus mugiēs oculosq; ejciens expirauit. Deo igit indei vehemēt ac clamant et siluestro insultāt. quibꝰ siluester. nō dei nomē ꝓnūt. ſz nomē pessimi demōis nosti. deū eñ me ibo rogaturus solū viuētes mortificat. ſz etiā mortuos vnificat. nā occidere posse ⁊ vnificare ñ possē leonū. serpentū ⁊ ferarū. Si gēnes ⁊ credā q̄ nomē demonis nō fugiens dicat iterū vt vnificet q̄s occidit. nā de deo scriptuꝝ ē ego occidā ⁊ ego viuere faciā q̄s si nō poterit nomē demonis absq; dubio negabit. q̄ viuentē occidere pōt: mortuū vnificare ñ pōt. Cūq; zambri ad insultandū thaurū a iudeis vrgeret: dixit. insultet eū siluester in nomine ihu xpi. Romanes in eum credens. nā ⁊ si pennis posset volare. tñ istud non valeret ꝓficere. Deo igitur iudei si suscitauerit thaurū se credituros ꝓmittūt. Tunc siluester oratione facta ad aurem thauri se applicās: dixit. o nomen maledictionis ⁊ mortis egredere. iussu domini nr̄i ihu xpi in cuius nomine tibi dico thaure surge. ⁊ ad armentum tuū mansuetus recede. Statim igitur thaurus surrexit: cū oīa mansuetudine abijt. Tūc regina iudea. iudices et ceteri oīs fere tria milia virox conversi sunt ad fidem. ¶ Post aliquos vo dies ydolox pontifices ad impatorem venerunt: dicentes sacratissime impator. ille draco qui ē in fossa positꝰ fidē xpi recepistis: pluſq; trecentos homines quotidie interficit flato suo. Cōsulente super hoc constantino siluestrū: respōdit. Ondemihi venū xpianū et dic q̄ moriatur. at ille. Si xpianoꝝ nō ledat descende ad eum. ⁊ in nomine dei tui facet nos non ledat. ⁊ credimus in euz. Rūdit. Ego p̄ xpi virtutem eū ab omni cessare lesione faciam. Promittunt pontifices se si hoc faciat creditūros. Oratione aūt siluestro sanctus Petrus ap̄s apparuit dicens. securꝰ ad draconem descende tu et duo p̄sbyteri qui sunt tecū. cāq; ad eū ueneris: eum taliter alloqueris dñs nr̄ ihs xp̄s de virgine natus. crucifixus et sepultus. q̄ resurrexit. ⁊ sedet ad dexterā patris. hicē venturus ē iudicare vivos et mortuos. Tu ergo fatbana eū in hac fossa donec veniat expecta. Os aūt eius ligabis filo ⁊ anulo signū crucis habente desup sigillabis. Postea ad me sani et icolumes veniens ⁊ panē q̄ē vobis preparaueroz medens. Descēdit itaq; siluester cū duobus p̄sbyteris in foueā p̄ gradus centū quinquaginta duos sicū ferens laternā. Tūc draconi predicta verba dixit: ⁊ ostiū fouee clausit et sibulantis. vt iussus fuerat a liganit. ⁊ ascendit inuenit duos magos: qui eos secuti fuerant. et videret si vsq; ad draconez descenderant: et draconis fetore pene mortuos. et eos su-

cū adduxit incolumes atq; sanos. q̄ statim cū multitudine infinita cōuersa sūt. Itaq; romanor̄ ppl's a duplici ē morte liberat⁹. s. a cultura demōis mortis q̄ dyacomis. Tādē. b. Siluester morti appropinquāte: dedit tribus admonuit. scz vt inter se caritatz haberent. eccias suas diligenti⁹ gubernarēt. 7 gregē a lupor̄ morsibus custodirēt. post hec in dño feliciē obdormiuit. circa annū dñi. cccxx.

Circūcisiōis do-

minice diē quor̄ celebrē faciūt 7 solēnē. Primū ē octaua natiuitat̄ dñi. Sēm impositio noui 7 saluiferi nois. Tertiū effusio sāguinis. Quartū signaculum circūcisionis.

Primū ergo ē octa

ua natiuitatis dñi. si em̄ alior̄ sctor̄ octaue solēnes sūt: q̄ntomagis octaua diei sanctisanctor̄ solēnis erit. Sz nō vī q̄ natiuitas dñi debeat habere octauā. q̄ eius natiuitas tēdebat ad mortē. Obit⁹ aūt sanctor̄ iō octauas hñt. q̄ ipi mine nascunt̄ ea natiuitate que est ad vitam eternā: vt postea resurgāt in corpib⁹ gloriosis. Eadē rōne videt̄ q̄ nō debeat habere octauam natiuitas beate virginis nec beati iohānis baptiste similiter nec resurrectio domini. q̄ iam facta erat ipsa resurrectō in re. Sz notādū q̄ sicut dicit ꝓpositiuus. sūt octaue suppletiōis. vt ē octaua natiuitatis dñi. in q̄ supplem⁹ q̄ nimis in festo factus fuerat. scz officium de preuriente. Vñ eā olim in missa consueuerat cantari ad honorē be. virginis vultū tuū ⁊c. Itē sūt octaue veneratiōnis. vt pasche. penthecostes. be. virginis be. iohis baptiste. Itē deuotionis. vt cuiuslibet sancti possunt fieri octaue. ꝑ figurationis. vt sūt octaue institute de sanctis que significant octauam resurrectionis.

Secūdū est impositio noui 7 saluiferi nominis. hodie eīm

impositū ē ei nomen nouū q̄d os dominī nominauit. Nomen preq̄ nō ē aliud sub celo: in quo oporteat nos saluos fieri. Nomē q̄d ꝑm Beñ. ē mel lore. melos in aure. 7 iubilus in corde. Nomē q̄d sicut dicit idē Beñ. instar olei lucet. predicatū pascit. recogitatū lenit. 7 vngit inuocatū. ¶ Habuit aūt triplex nomē sic ex euāgelio manifestat̄. scz filius dei. xps 7 ihs. Vocat aūt filius dei inquātū ē de deo natus. xps inquātū ē hō a psona diuina ad humanaz naturā assūpt⁹. Ihs inquātū ē deus hūanitati vnit⁹. Be hoc triplici nomīe dicit ber. Vos qui in pulnere estis exp̄gisciminī 7 laudate. ecce dño venit cū salute. venit cū vnguētis. venit cū gloria. neq; em̄ sine salute venit ihūs neq; xp̄us sine vnctione. neq; sine gloria venit filius dei. Siquidē ipe salus ipse vnctio ipe gloria. ¶ Quātū aūt ad hoc triplex nomē ante passionē pfecte notus non erat. Nam q̄ntum ad primū ab aliquibus cognoscebat̄ cōtecturaliter: sic ā demonibus q̄ dicebant ip̄m esse filiuz dei. Quātū ad sc̄m priuilegiatē ab aliq̄bus em̄ licet paucis cognoscebat̄ ē xp̄s. Quātū ad tertiū vocaliter. quia quo ad hanc vocē ihs. Iz nō quo ad rōnem nominis q̄d est saluare. Post resurrectiōez aūt hoc nomē triplex clarificatum est. Primū nomen quo ad certitudinē. Secūdū quo ad diffusionē. Tertiū quo ad nominis rōnem. ¶ Primū igit̄ nomen ē filius dei. Et q̄ hoc nomē sibi recte cōueniat sic dicit Hilarius. in lib. de trinit. Vere dei filiū vnigenitū dñm nr̄m ihz xp̄m ē. nullis modis cognitū est. Huz de eo testat̄ pater. dū de se ipe p̄fitet: duz apli predicant. dū religiosi credūt. dum demones confitent̄: dum iudei negant: dum gentiles in passione cognoscant. Itē dñm nostr̄ ihm xp̄m his modis cognoscimus. nomine. natiuitate. natura. potestate. professione. ¶ Sēm nomen est xp̄s q̄d interpretatur vnctus. Ipse em̄ fuit vnctus oleo letitie pre participibus suis. Per hoc aūt q̄d dicitur vnctus insi-

mag̃ q̄ ipe huic ꝓba. pugil. sacerdos ꝛ rex. Ihc enī quatuor ꝓsone olim constituunt inungi. ꝙ fuit enim ꝓpheta in doctrine eruditõe. pugil in dyaboli debellatione. sacerdos in patris reconciliatione. rex in premiorū remuneratione. ab hoc scõo nomine denominantur. qz a xpõ dicuntur xpiani. De quo noīe sic dicit Augustin⁹ ch̃stianus iustice. bonitatis integritatis. patientie. castitatis. pudicitie humilitatis. innocentie. pietatis. est nomen. Et ut istud quõ ibi defendis ꝛ vēdicas: cui ō tam plurimus rebus me pauca subsistime. Ch̃stianus ē ille q̄ nõ nomine tantū: sed etiam ope est. hec Aug.

Tertiū nomen est ihc hoc autē noīa ihc fm Bern̄. dicitur abusone medicina ꝛ lux. Primo abus. Dicit autez ab⁹ multiplicem habet effectū. est enī ab⁹ cõfortatiuus. impinguatiuus. roboratiuus ꝛ vegetatiuus. De his sic dicit Bern̄. est abus hoc nomen ihc an non toties cõfortaris quoties recordaris. Quid ita eque menem cogitantis impinguat. ꝗd ita exhilarat⁹ reparat sensus. virtutes roborat. vegetat bonos mores. atq̄ honesta et casta fouet affectiones. Secūdo dicitur fons. Unde dicit idem Bern̄. Ihc⁹ est fons vite lignum⁹ qui in quatuor rivos se diffūdit in plateas. Unde ꝙ fuit ē nob̄ sapiēcia iustica. sanctificatio. ꝛ redemptio. sapientia in p̄dicatione iustica in peccator⁹ absolutione. sanctificatio in conuersatione. vel in conuersione. redemptio in passione. Hec Bern̄. Alubi quoq̄ sic dicit. tres rivi fluxerūt a ihc. verbū dolons in quo est confessio. sanguis aspersionis in quo est afflictio. aqua emendatiõis in qua est compunctio. Tertio est medicina. Unde sic ait. Est etiam hoc nomē ihc medicina. Ihc bellū ire ita imperium cohibet superbie tumorem sedat. sanat luxurie vulnus. restringit luxurie fluxum. extinguit libidinis flammam. sitim tēpat. auaricie aquas dedecoris fugat putrignē. Quarto ē lux. Unde ait Bern̄. Unū punctū in ihc orbe tanta est ꝛ talis ubertas fidei lux. nisi de predicatione vel predicato ihu. hoc ē nomen qđ Paulus portabat coram gentibus tanq̄ lucernā sup candelabrū. hoc iterum vnū nomen ihc est mulcet suauitatis. Unde Bern̄. Si scribas non sapit mihi nisi legero ibi ihm. si disputes ac cōferas. nō sapit mihi nisi sonuerit ibi ihc. Ite rich̄. de sancto victore. Ihc nomen dulce. nomē delectabile. nomen confortans peccatorem et bestes spi. Ergo ihc esto mihi ihc. Sexto est multe virtuositatis. Unde petrus ravenn. Vocabis nomen eius ihm. hoc ē nomen quod dedit cecis visum: surdis auditum. Claudis gressum: sermonem mutis: vitam mortuis: totamq̄ dyaboli potestatem de obsessis corporibus vnius huius nomis effugauit. Tertio est multe excellentie et sublimitatis. Unde bern̄. nomen saluatoris nostri. fratris mei. carnis mee sanguinis mei. nomen est a seculis absconditum: sed in fine seculorum reuelatum nomen mirabile. nomen ineffabile. nomen inestimabile. immo eo mirabilius q̄ ē inestimabil⁹ eo magis gratū q̄ genuinū. Hoc aūt nomen ihc. impositū est a ab eterno. ab angelo. ꝛ a patre putatiuo i. a Joseph. Ihc enī saluator interpretatur. Dicitur autē saluator tripliciter. Uel a potentia saluandi. vel ab habitu. vel ab actu. Secundū q̄ dicitur a potentia saluandi conuenit ei hoc nomen ab eterno et sic dicitur ei impositum ab eterno. Secundum q̄ dicitur ab habitu saluandi sic fuit ipositū ab angelo: ꝛ dicit ei a ꝑncipio p̄ceptiõis. Sexto q̄ dicit ab actu saluādi. dicit impositū a Joseph. rōne future passionis. Unde glosa sup illud. vocabis nomē eius ihm dicit. noīa ipones. quod ab angelo. vel ab eterno impositum est. Et tangit hec glosa hanc triplicez denominationem predictam. Cum enim dicitur nomen impones tangitur denominatio facta a Joseph. Cum dicitur qđ

ab angelo vel ab eterno impotiēū est. cā-
gunt alie vue. Recte igit̄ in die capitis
anni constituta a roma capite mundi. ⁊
insignita capitali lr̄a alphabeti. xp̄o ca-
puc eccie circūcidit̄ nomē ei⁹ imponit̄
⁊ eius nativitatis octavus dies colit̄.

Tertiū est effusio sā

guinis xp̄i. Modic enī sanguinē suū pri
mo pro nobis fundere cepit. q̄ ipm post
modū pluries effundere voluit. Unq;
enī vicibus sanguinē suum pro nob
effudit. Primo in circūcisione. ⁊ hec ef-
fusio fuit nostre redēptiōis initiū. Se-
cūdo in oīone. et hec ostendit nostre re-
demptiōis desiderium. Tertio in flagel
latione. et hec fuit nostre redemptionis
meritum. Quia livore eius sanati sum⁹.
Quarto in crucifixione. ⁊ hec fuit nostre
redēptionis p̄fectū. Tunc enī q̄ nō rapuit
exolvebat. Quinto in lateris aprione. et
hec fuit nostre redēptionis sacrm. Inde
enī exiuit sanguis ⁊ aqua qō figurauit
nos p aquā baptismi debere mundari: q̄
quidē baptism⁹ habitur⁹ erat efficaciam
a sanguine xp̄i. Quartū et vltimū est si-
gnaculū circūcisiōis qō q̄dē xp̄o bodie
accepe dignat⁹ ē.

Voluit aūt domin⁹

circūcidi ꝓpter multas rationes. ¶ Pri
mo rōe sui vt verā carnē humanā se assūp
sisse ostenderet: Sciebat enī eē futuros
q̄ dicerent ipm nō corp⁹ vex. ⁊ fantasti-
cū assūpsisse. ⁊ iō vt eoz errorē cōfutaret
voluit circūcidi. ⁊ sanguinē ibi emittere
corpus enī fantasticū sanguinē nō emit-
tit. ¶ Secō rōne nostri vt nos spūaliter
debere circūcidi mōstraret. Duplex enī ē
circūcīo ꝑm Bern̄. que debet fieri a no
bis. sc̄z exterior in carne ⁊ interior in mē
te. Circūcisio exterior cōsistit in tribus.
sc̄z in habitu ne sit notabilis. in actōe ne
sit reprehensibilis. ⁊ in sermone ne sit con-
tēptibilis. Interior aūt similiter in trib⁹
cōsistit. s. in cogitatiōe vt sit sctā. in affe
ctione vt pura. in intentione vt sit recta.
hec Bern̄. Iterꝝ rōne nr̄i vt nos saluarꝝ
quē admodū enī fit cauteriū in vno mē-
bro vt totū corpus sanetur: sic xp̄s volu-
it portare cauteriū circūcisionis. vt sic
totū corpus mysticū saluaret. ad Colo.
ij. Circumcisi enī estis circumcisione nō
manufacta in expolisatione carnis. sc̄z cir-
cūcisione xp̄i. ¶ Tertio ratione iudeoꝝ
vt inexcusabiles essent. Si enim circum
cisus non fuisset. potuissent se iudei excu
sare ⁊ dicere. iō te nō recipimus. quia dis
similis es nobis. ¶ Quarto rōne domi-
nū ne sc̄z incarnationis misteriū cogno
scerent. Cū enī circūcisio fieret cōtra ori
ginale peccm. credidit dyabolus ⁊ hunc
q̄ circūcidebat similiter peccatorem esse
q̄ circūcisionis remedio indigeret. propē
eandem cām voluit vt mater sua virgo
perpetua esset desponsata. ¶ Quinto ra-
tione pfecte iusticie adimplende. Sicut
enī baptizari voluit vt pfectam iusticiaꝝ
id est pfectam humilitatem q̄ est subde-
re se minori impleret: sic etiaꝝ voluit cir
cumcidi. vt eandez nobis humilitatem
ostendēt dum auctor ⁊ dominus legi vo-
luit se subdere legi. ¶ Sexto ratione le-
gis mosayce approbande que erat bona
et sancta et cōplenda. quia non venerat
legē soluere. sed adimplere Ro. xv. dico
enī ibm ministrum fuisse circumcisionis
ꝓpter veritatem dei ad cōfirmādas pro-
missiones patrū.

Quare autē circūci

sio octava die fiebat multiplex potest ra-
tio assignari. ¶ Prima sumitur penes in
tellectum historicū siue litteralem. Hanc
sicut dicit rabbi moyses maximus phi
⁊ theologus licet iudeus. puer in septez
dieb⁹ tāte adhuc teneritudinis est quāte
est adhuc in vtero matris existens. in
octava autem die fortificatur ⁊ solidat̄
⁊ ideo vt dicit noluit dominus parvulos
ante octavum diez circumcidi ne ob
nimiam tenerit̄dinem nimium lederē-
tur. ¶ Ultra octavum vo diem ipam
circumcisionem voluit prolongari. p.

pter tres causas. quas philosophꝰ idem assignat. Prima vt quasi cum tēpore. ne scz timuum differret sine circūcisione eos mori cōgnosceret. Secūda vt dolori parulorū pudeat. Cum enī in circūcisione matrimꝰ dolor sit: volunt eos dominus circūcidi. nō pua adhuc imaginatione habentes vt minores ibi dolorē sentirent. Tercio vt parentū tristicie ꝑsulētur. Nam cū ex circūcisiōe plerīq; parvuli morerent: si circūcīi fuisset tā magnꝰ ꝛ ex hoc mortui maior dolor fuisset parentibus q̄ si morerent octo nōn dies habentes. Secūda ratio sumit penes ītellectū anagogicū siue celestē. Ideo enī octava die fiebat vt daret intelligi. q̄ in octava resurrectiōis ab omni pena et miseria circūcidemur. Et ꝑm hos octo dies erūt octo etates. Prima ab adam vsq; ad noe Secūda a noe vsq; ad abraham. Tercia ab abraham vsq; ad moysen. Quarta a moyse vsq; ad david. Quinta a david vsq; ad xpm. Sexta a xpo vsq; ad finē mūdi. Septima morientiū. Octava resurgentiū. Vel p octo dies intelligit octo que in eterna vita possidebim⁹ q̄ enumerat aug. dicens. Quid aliud est ego ero illorū deus nisi ero eis vīs sanē. Ero q̄ cūq; honeste desiderē. scz vita salus vitalis copia gloria honor ꝛ pax ꝛ oīne bonum. Vel aliter per septē dies in intelligit homo ꝑ statu exteriorē ꝛ ala. quatuor enī dies sūt q̄tuor elementa ex quibus corp⁹ ꝑ sistit: ꝛ tres potētie q̄ sūt in aia scz cōcupiscibilis. irascibilis ꝛ rōnalis. Homo igit q̄ nūc habet septē dies: aq̄ vnitati eterne cōmutabilitat ꝑ iūgit. nūc. viij. dies habebit: ꝛ in illo octauo die ab oīni pena ꝛ ēā culpa circūcidet. Tercia rō sumit penes intellectū tropologicū siue moralē: ꝛ ꝑm hoc octo dies diuersimode possūt accipi. Primꝰ potest cē peccati ꝑgrino. ps. Quoniā iniquitatem meā ego cō. Secūdꝰ ꝓpositū deserēdi malū ꝛ faciendi bonū. q̄ notat i filio prodigo q̄ dixit Surgā ībo ad patrē meū. Tercius pudor de peccatoribus ad ro. vj. Quem ergo fructū hūistis nūc in quib⁹ nūc erubescitis. Quartꝰ timor de futuro iudicio. iob xxxj. quasi tumentes super me fluctꝰ timui deū. Quinto. siue comedā. siue bibā. siue aliud aliquid faciā. sēp michi videtur illa vox in auribus magis insonare. surgite mortui. ꝛ venite ad iudicium. Sextus ꝓfectus. vñ biere. vj. lucerū vnigeniti fac tibi planctū amarū. q̄ repente veniet vastator sup vos. Septimus ꝓfectus. ps. dixi cōfitebor aduersum me inīquitatem meā. ꝛ tu remisisti iniquitatē peccati mei Septimus est spes venie. Nā ꝛ si iudas peccatum suum cōfessus fuerit. tamen nō in spe venie. et ideo non est misericordiam ꝑsecutus. Octauus est satisfactio ꝛ in hac die homo spiritualiter circumciditur: nō solum a culpa. sed eā ab omni pena. Vel duo prima dies sunt dolor de perpetratione peccati et desiderū emendandi. alij duo ꝑ fiteri mala que fecimus ꝛ bona que omisimus. Alij quatuor sūt ostia. lacrimarum effusio. corporis afflictio. et elemosinarū largitio. Vel octo dies possunt dici octo quorū diligēs ꝑ seueratio omnem voluntatē peccati a nob⁹ circumcidit. Ita q̄ qui vnū diligenter considauerit vitam magnā dietā faciet. Quotū septem enumerat beꝛnardus dicēs. Septem sunt de essentia dominis que si homo considerauerit. leternū nō peccaret scz materia vilis. operatio turpis. exitꝰ flebilis. status instabilis. mors tristabilis. dissolutio miserabilis. ꝛ damnatio detestabilis. Et octauū potest esse consideratio glorie ineffabilis. ¶ Quarta ratio sumitur penes intellectum allegoricum siue spiritualem. et ꝑm hoc quinq; dies erunt quinq; libri moysi. in quibus continetur lex: duo erūt prophete et psalmi. octauus dies erit doctrina euangelica. Sed in septima ꝓmissione diebus non fiebat perfecta circumcisio. In octaua aūt ꝑfecta circūcisio fit ab omni culpa et ab omni pena nunc in spe. sed tandem in re ¶ Quare autem data fuerit circumcisio sex sunt cause que notantur in dicto versi-

bus. Lauterium signum meritum mēdicina figura. Exemplū olim fuit circūcisio dura. De carne autē circūcisionis dominī dicatur q̄ angel⁹ eū karolo magno attulit: et ipse eam aquisgrani in eccīa sancte marie honorifice collocauit. Karolus vo postea fertur carosiū trāstulisse. Hūc autem dicatur esse rome in eccīa que dicitur sancta san ctoꝝ. Unde ⁊ ibidem scriptum legitur. Circūcisa caro xp̄i sanctalia clara. Ac vmbilici viget hic p̄cisio cara. Unde ⁊ ea die fit statio ad sanctam sanctoꝝ. Sed si hoc verū ē valde vnq̄ mirabile ē. Cū enī caro ipa sit de veritate humane nature: credim⁹ q̄ resurgente xp̄o rediit ad locū suū glorificatum. Alij q̄ dixerunt q̄ hoc verū sit iuxta opinionē illoꝝ qui dicunt illud vex esse de veritate humane nature qđ ab adaz traductū est. ⁊ illud solū resurgere. ¶ Notandū q̄ olim a paganis et gentilibus in bis kalendis multe superstitiones observabant quas sancti etiā a xp̄ianis vix eruparе potuerunt. quas Augu. in quodam sermone cōmemorat. Credentes enim: vt dicit. Janū ducem quendam deū esse in bis kalendis plurimū venerabantur: et ei duas facies figurabant. vnam post se ⁊ aliam ante se: quia erat terminus anni preteriti et principium sequentis. Rursus in bis kalendis formas monstruosas assumebant. alij vestientes se pellib⁹ pecudum. alij assumentes capita bestiarum. et quo indicant nō tam habitum se belluinum habere q̄ sensum. Alij tunicas mulierbus vestibant nō erubescentes misereri tunicis mulierb⁹ militares lacertos. Alij autē auguria observabāt vt focum de domo sua vel aliud qđcunq̄ beneficium cuilibet petenti tribuant. Diabolicos etiam strenas. ⁊ ab alijs accipiunt ⁊ alijs tradunt. Alij in nocte mensas laute preparāt. ⁊ sic tota nocte manere fumunt: credentes q̄ p totum annum ronuiua in tali sibi habundantia pcreuerent. Et subdit augu. qui de paganoꝝ cōsuetudine aliquid observare voluerit timendum est ne nomen xp̄ianum ei p̄desse non possit. Qui etiam ludis ludentibus aliquaz humanitatem impēderit peccatis eoꝝ participem se cē non dubitet. Vobis autē fratres nō sufficiat q̄ non hoc malū facias. sed vbicunq̄ fieri videritis. arguite corripite. castigate. hec Augu.

Epiphania domini quadruplici decoratur miraculo. et iō quadruplica vocabulo nuncupatur. Hodie enī magi Christū adorant. Johannes xp̄m baptizat. Aquam in vinum xp̄o mutat. et quinq̄ milia hominum de quinq̄ panibus satiat. Cum enī ibo esset. tuj. dieruz magi ad eū stella duce venerūt. Et inde dicitur epiphania ab epi qđ ē supra: ⁊ phanos apparitio. qr tūc desup stella apparuit. siue ipe xp̄o per stellam que desuper visa est magis: verus deus demonstratus est. Eadem die renouatis viginti nouem annis cum iam annum tricesimum attigisset. quia habebat viginti nouez annos. ⁊ tredecim dies. Erat enī incipiens quasi annorum triginta. vt dicat Lucas. Ut sim bedam habebat triginta plenos. qđ ⁊ romana eccīa tenere asserit: tūc inquā in iordane baptizatus est. ⁊ ob hoc vocatur theophania. a theos qđ est deus. ⁊ phanus qđ est apparitio: quia tunc tota trinitas apparuit. pater in voce. filius in carne. spiritussanctus in columbe specie. ipso iterum die renoluto vno anno: cum esset triginta vel triginta vnius annoruz ⁊ tredecim dierum: aquam in vinū mutauit. ⁊ ob hoc vocatur bethania. a beth quod est domus. quia miraculo facto in domo verus deus apparuit. Ipso similiter die renoluto anno cum esset annoꝝ triginta vnius vel triginta duoruz duq̄ milia hominum de quinq̄ panibus satiauit. sicut dicit Beda. et sicut dicit in illo hymno qui in multis ecclesijs cā

tatur. et sic incipit. Illuminans altissimus ꝛc. Et ob hoc vocat epiphaniam. a phos quod ē lucem siue manifestare De hoc autē quanto miraculo verū hac die contigerit: dubitatur. cum quia i originali bede non sic expresse legitur. tum quia iohannis sexto. vbi de hoc miraculo agitur dicitur. Erat autē proximum pascha ꝛc. ¶ Ista ergo quadruplex apparuit ista die facta est. sed prima facta ē p stellam in presepio. secūda per vocē patris in iordanis fluuio. tertio p mutationem aque in vinum in connuio. 7 q̄rta p multiplicationem panū in deserto. ¶ Prima aūt apparitio precipue hodie celebrat. et ideo eius hystoriam p sequamur. Nato enī domino tres magi de hierosolimā venerunt. quorum nomina i debreo sunt appellāda. amelius. damascus greece galgalat. malgalat sarathim: latine. Caspar. balthasar. melchior. Quidam dicunt magi fuerunt bi. de hoc triplex erat sententia p m q magus tripliciter dicitur. Magus enī dicitur illusor. maleficus et sapiēs. Dicunt ergo quidam hos reges ab effectu dictos fuisse magos. i. illusores ex ro. s. q herodem illuserunt: q ad eum non redierunt. Unde et dicitur de herode. videns quoniam illusus est a magis ꝛc. Magus iterum dicitur maleficus. vnde malefici pharaonis dicuntur magi. Et inde dicit Crisostomus hos magos vocato: dicit enim istos fuisse maleficos. sed postea cōuersos: quibus dominus voluit natiuitatē suā reuelare: 7 eos ad se adducere: et per hoc peccatoribus venie spem prebere. Item magus idem est quod sapiens. nam persici magum. hebraice scriba. grece pheos. latine sapiēs dicunt ergo magi. i. sapientes. vnde 7 magi q̄si in sapientia magni. Venerunt ergo hi tres sapientes 7 reges cū magno comitatu hierosolimā. ¶ Sed queritur quare magi hierusalem venerunt. cū ibi nō natus non sit. Super hoc assignat Remigius quatuor rationes. Prima quoniam magi tempus natiuitatis xpi agnouerunt. sed locū ignorauerunt. quia autē hierusalem erat ciuitas regalis. et ibi erat summus sacerdotum suspicati sunt. q tam gregius puer non nisi in regia ciuitate natus deberet. Secunda vt cunctis natiuitatis locum discernere potuissent cum ibi sapientes legis 7 scribe residerent. Tertia vt iudei inexcusabiles manerent: potuissent enim dicere. nos quidem natiuitatis locum cognouimus. tempus autem ignorauimus. 7 ideo non credidimus. Magi ergo ostenderunt iudeis tempus. 7 iudei magis locū. Quarta vt sic studio magorum condemnaretur pigritia iudeorum. Nam illi veni prophete crediderūt Isti pluribus credere noluerunt. Illi querunt regem alienum. isti non querūt propium. Illi venerunt de longinquo. isti manserunt e vicino. Isti reges fuerūt successores balaam: 7 ad visionem stelle venerunt propter illam prophetiā patris sui. Orietur stella ex iacob: 7 exurget virga de israhel. ¶ Aliam causam vñ isti magi sunt ad venendum ponit crisostomus in originali super Matth: asserens quosdam dicere. q quidam secretorum inspectores elegerunt de seipsis duodecim. et si quis moriebatur. filius eius aut aliquis propinquorum in eius loco substituebatur. Hi ergo p singulos annos post messem ascendebant super montem victoriale et per tribus diebus ibidem morāte esse laudabant: 7 orabant deum: vt eis illam stellam quam balaam prediterat ostenderet. Quadam igitur vice. scilicet in die natalis domini dū sic ibidem manerent stella quedam ad eos super montem venit. que habebat formam pulcerrimi pueri. super cuius capite crux splēdebat que magos allocuta est dicens. Ite et eloniū in terram iudee: et ibi regem quem queritis natum inuenietis: cuius illi continuo venire ceperunt. Sed quomodo in tam puto tempore scilicet in tredecim diebus per tanta terrarum spacia venire potuerunt. scz ab oriente esq; in hierusalem que in medio mundi dī

ē sita: Dicendum ē fm remigiū quoniā talis puer ad quē ꝓperabant eos in tam breui spacio ꝓducere potuit. Vel potest dici fm hieronimū q̄ sup dromedarios venerūt. q̄ sūt aialia velocissima. q̄ rātū currūt vna die quātū equus in trib⁹. vñ dī dromodarius a dromos qđ ē cursus vel ares qđ ē virtus. Cū ergo hierosolimam venissent interrogauerūt dicētes. Vbi ē q̄ natus ē rex iudeoꝝ. Nō enī interrogauerunt an natus sit. q̄ hoc credebant. sz q̄runt vbi natus sit. Et q̄si aliq̄s interrogasset eos. vñ scitis hūc regē natū ē. respondērūt. Vidim⁹ stellā ei⁹ in oriente: et venim⁹ adorare eū. hoc ē nos existētes in oriente. vidim⁹ stellā eius. i. nativitatē ostensiuā. Vidim⁹ inquā sup indē positā. Vel nos existētes in nr̄a regione vidim⁹ stellā eius in oriente. i. in orientali pte. Dic verbis sicut dicit Remigi⁹ i originali: verū hoīem et verū regē et verum deū cōfessi sunt. Vez hoīem cū dixerūt vbi est qui natus est. Verū regē cū aiūt rex iudeoꝝ. Verū deū cū subiungunt venimus adorare eū. ꝓceptum enī fuit vt nullus nisi solus deus adoraret. ¶ Sz herodes hoc audiens turbatus ē et oīs hierosolima cū illo, et hoc triplici de cā. Primo ne iudei regem natū tanq̄ suum recipent et se tanq̄ alienigenam expellerēt. Unde crisostom⁹. Sicut ramū arboris in excelso positū leuis etiaz aura mouet sic et sublimes homines i culmine dignitatē existentes. leuis etiā fama cōturbat. Secundo ne a romanis culpari posset. si aliq̄s ibi rex vocaretur quem augustus nō cōstituit. Sic enī ordinauerāt romani: vt nullus deus vel rex sine sui licentia et imperio diceretur. Tertio qm̄ sicut dicit Gregor⁹. Celi rege nato: rex terre turbatus ē quia nimiz altitudo terrena confundit. dū celestis ordo celestis aperit. Oīs etiā hierosolima cuz illo turbata ē triplici de cā. Primo qz impij gaudere nequēt de aduentu iusti. Secūdo vt regi turbato adularent per hoc q̄ se similiter turbatos ostenderent. Tertio quia sicut sese ventis concutientibus venda concutiuntur. sic et regibus sese adinuicem certantibus populus ꝓturbat. Timō et hoc timuerunt: ne scilicet ꝑsenti et futuro regi adinuicem certāt⁹ ipi q̄ turbationibus inuolerent. hec rō ē crisō.

Tunc herodes oīes sacerdotes et scribas congregans sciscitabatur ab eis vbi xp̄s nasceretur. Cūq̄ antē ab eis didicisset q̄ in bethleem iude: vocatis ad se magis: diligenter ab eis didicit tp̄s stelle: vt videlicet sciret quid faceret si ad se magi non redirent. Dixitq̄z eis vt inuento puero ei renunciarēt: simulans scelerate adorare quez volebat occidere. ¶ Et nota q̄ cū magi hierosolimā ingressi fuissent. stelle ducatum amiserunt. et hoc ꝓpter tres rationes. Prima vt de loco natiuitatis xp̄i quererē cogerentur. vt sic ō ipius ortu certificarentur tam per stelle apparitionē q̄ ꝓphetie assertionē. sicut et factū est. Secūda qm̄ aut aliū querētes humanum: iuste perdere meruerūt diuinū. Tertia qm̄ signa infidelibus data sunt fm apl̄m: sed ꝓphetia fidelibus. et ō signum datū ihesu dum adhuc essent infideles non debuit apparere dum essent inter iudeos fideles. Hec triplex rō tangit in glosa. ¶ Cum autē hierusalem egressi fuissent stella anteccedebat eos vsq̄ dum venisset supra vbi erat puer. De hac stella cuiusmodi fuerit: tres sūt opiniones: quas ponit Remigius i originali. Quidam dicunt fuisse spm̄ sctm̄ vt illē q̄ postmodū descendit sup dominū baptizatū in specie columbe: apparuerit etiā magis in specie stelle: Alij vt crisō. dicunt q̄ fuerit angelus. vt ipse qui apparuit pastoribus apparuerit et magis: sed ipsis pastoribus indeis tanq̄ rationevtentibus apparuit in forma rōnali. gentilibus vero tanq̄ irrationabilib⁹ in specie irrationalis. Alij: quod verius creditur: q̄ fuerit stella ō nouo creata. que peracto suo ministerio rediit in preiacentem materiam.

¶ Ista autez stella: fm q̄ dicit fulgentⁱ⁹ differebat ab alijs in tribus. scz i situ. qz

non erat localiter fixa in firmamento. Hz pē debat in medio illio aerio primo terre. In fulgore. qz ceteris erat splendidior. qō inde pz. quia splendorem eius non potat splēdor sol' obfuscare. imo i mer die lucidissima apparebat i motu qz pce debat magos monstrando: nō. n. mouebat motu circulari: sed qñ motu animali ꝓcessiuo. Alie tres differentie tangūtur in glo. Matth.ij. que inapit sic. hec stella dominice nativitatis ꝛc. Prima in origine. quia alie in mundi principio sunt facte. hec modo. Secunda in officio: quia alie facte sunt: vt sint in signa et tēpora. vt dicit Beñ.ij. hec autē erat magis viam preberet. Tertia in duratione: qz alie sunt perpetue. hec completo officio suo rediit. in materiā pristinam.

Cum autez stellam vidissent: gauisi sūt gaudio magno valde. Notandum qō qntuplex est stella quam isti magi viderunt. scz stella materialis. stella spiritualis. stella intellectualis. stella rationalis. ꝛ stella supsubstantialis. Primam scilicz materialē viderūt i oriēte. Secām scilicz spūalē q̄ fides viderūt i corde. Misi. n. hec stella scz fides prius in eorum corde irradiasset: nequaq̄ ad visionem prime stelle venissent. Habuerunt enim fidem de eius humanitate cum dixerunt. vbi est qui natus est: ꝛ de eius regali dignitate cum dixerunt: rex iudeorum: ꝛ de eius deitate. cum dixerunt venimus adorare eum. Terciam scilicet intellectualem q̄ē angelus viderunt in somno. quando p angelum sunt admoniti ne redirent ad herodem. sed p̄m quandā glosam nō angelus. sed ipse dominus eos admonuit. Quartam scz rationalem que fuit beata virgo viderunt in diuersorio. Quintaz scz supersubstantialem que fuit p̄ videruntin presepio. ꝛ de hac duplicit dicitur Intrantes domum inuenerūt puerum cum maria matre eius. Quilibet autem istarum dicitur stella. De prima psalmus ꝛ stellas que tu fundasti. De sexta eccl. xliij. Species celi. id est celestis boīs gloria stellarum. id est ornatum. De tertia Baruth. iij. Stelle autem dederunt lumē in custodijs suis. ꝛ letate sunt. De quarta. Aue mar[stella. De quinta. Apocalipsis vltimo. Ego sum radix ꝛ genus dauid. stella splendida ꝛ matutina. propter visionem prime ꝛ secunde stelle magi gauisi sunt gaudio. propter visionem quarte gauisi sunt. Propter visionem tertie stelle gauisi sē gaudio magno propter visionem quinte gauisi sunt gaudio magno valde. Uel sicut dicit glosa. Ille gaudet gaudio qui de deo gaudet: q̄ē verum gaudium. ꝛ addit magno. quia eo nihil est maius. ꝛ valde: quia de magno potest alius plus. alius minus gaudere. Uel per horum verborum exaggerationem voluit ostendere euangelista q̄ homines plus gaudent de rebus perditis ꝛ iuentis. q̄ de semper possessis. ¶ Cūq; domunculam intrassent ꝛ puerum cum matre inuenissent: flexis genubus singuli hec munera obtulerūt scz aurū thus ꝛ murram. Hoc exclamat Aug. dicens. O stupenda infantia cui ꝛ astra subduntur. cuius est ille magnitudinis ꝛ superne glorie. ad cuius pannos ꝛ angeli excubant ꝛ sidera obsecundant ꝛ reges trepidant. ꝛ sectatores sapientie geniculantur: O beatam tugurium. O sedes dei secunda post celum. vbi nō lucerna lucet. sed stella. O celeste palacium. in quo habitat non rex gemmatus. sed deus incorporatus. Cui erat pro mollibus thoris dura presepia. pro laquearibus aureis fumigata culminum tecta. sed syderis obsequio decorata. Stupeo cū video pannos ꝛ intueor celoo. Ethuo cum aspicio in presepio mendicum. Et super astra preclarum. Item Bernard⁹ Quid facis o magi quid facis: Lactē tem puerum adoratis in tugurio vilium vilibus pannis. ergo ne deꝰ ē iste. Quid facis q̄ aurum offertis. ergo rex est iste Et vbi aula regia: vbi thron⁹: vbi curie regalis frequentia. Nunquid aula ē stabulum. thronus presepiū. curie frequē

ioseph ⁊ maria. Ifti insipientes facti sūt vt fierent sapientes. De hoc etiam sic dicit Hilarius in lib. secūdo de trinitate. Parit virgo. sed partus a deo est. infans vagit laudantes angēl audiunt. pānī soredēt. deus adoratur. Itaq; ptās dignitas nō amittit: nec carnis humilitas predicat. Ecce qui in xpō puero nō tm fuerunt humilia ⁊ infirma: sed etiā diuina sublimia ⁊ excelsa. De hoc etiā dicit hiero. super epl'am ad hebreos. Respic̄ enas xpi vide piter ⁊ celum vagientem i p̄sepio infantē. sed angelos sit' ausculta laudātes. Herodes psequitur: sed adorāt magi. ignorāt pharisei. ꝙ stella demōstrat. baptizat a seruo ꝙ vox dei de⁹ per tonātis auditur. aquis imergit: sed columba descendit. imo spiritus scūs in colūba. Quare aūt magi humanōi munera obtulerūt. multiplex est ratio. Prima quoniam tradicio antiquorum fuit: vt dicit remigius vt nullus ad deū vel ad regē vacuus introiret. Per se aūt ⁊ caldei talia munera ꝓsumerāt offerre Ifti enim vt dicit in hystoria scolastica. venerunt a finibus persārū et caldeorum vbi est fluuius sabba. a quo ⁊ sabbea dicatur regio. Secunda que est berm. quoniam beate virgini aurū obtulerūt propter inopie sublevationē. thus xpter fragrantem fetorem. mirriam p̄opter mendicor pueri consolidationē ⁊ malorū vermiū expulsionem. Tercia quoniā aurum ad tributum. thus ad sacrificiū. mirra ad sepulturā p̄tinet mortuor. p hec tria ḡ in xpō lemata regia potestas. diuina maiestas et humana mortalitas. Quarta quoniā aurum significat dilectionē. thus oratiōnē mirra carnis mortificationē. et hec tria xpō debemus offerre. Quinta quoniam per hec tria significant tria que erant in xpō. scz diuinitas p̄ciosissima: anima deuotissima. et caro integra et incorrupta. Hec tria significabantur per illa q̄ erant in archa. Item virga que floruit caro ē xpi q̄ resurrexit. p̄. Et refloruit caro ꝛē Tabule vbi erāt scripta p̄cepta: ē anima in qua sunt oēs thesauri scie et sapiētie dei absconditi. Manna dulcitas que habet omnem saporem ⁊ omnem suauitatē Per aurum ergo qō est p̄ciosius omnibus metallis intelligit diuinitas p̄ciosissima. Per thus anima deuotissima. q⁹ thus significat deuotionē ⁊ oratiōnē p̄s. Dirigat oratō mea ꝛē. Per mirraz que conseruat a corruptione caro i corrupta.

¶ Admoniti aūt magi in somnis ne redirēt ad herodem: per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Ecce quomodo magi p̄rofecerunt. nam stella duce venerunt per homines. imo per ꝓphetās edocti sunt angelo duce redierūt et xpō quieuerunt. Horum corpa mediolani i ecclesia que nunc est fratrum predicatorum. olim quiescebant: sed nunc colonie requiescunt. ¶ Nam eorū corpa primo per helenaz ꝓstantini matrem rapta in constātinopoli translata. postea p̄ sācuz eustorgiū epm mediolanum translata. Sed per henricum imperatorē postquā medio lanum possederūt coloniam superēnū fluuiū fuit delata. vbi in magna reuerēcia ⁊ populi deuotione chorusc̄t.

Paulus primus he

remita. vt testat hiero. qui eius vitam conscripsit fervente decij persecutione heremū vastissimum adijt ibiq; in quadam spelunca. lx. annis hominibus incognitus permānsit. iste autem decius dicit fuisse galienus qui fuit binomius. q̄ cepit anno domini. ccl vj. Videns enim sanctus paulus xpianis tot tormentorū genera irrogari: in heremū aufugit. Eo siquidem tempore duo iuuenes xpiani cōprehenduntur. quorū vnus toto corpore molle pertingitur. ⁊ sub ardore solis acutissimis muscarum et serabonum et vesparū laceratus exponitur. Alter vero mollissimo lecto imponitur ⁊ in loco amenissimo collocatur. vbi aeris erat temperies. nullorum sonitus cantus auium. ⁊ flo-

rum olfactus. funibus tamē floreis colo
ribus obtectus fuisse uidetur. cingit. vt ma
nibus vel pedibus se iuuare non posset.
Adest quedā iuuencula corpore pulcer
ma et alio impudica que ꝛ impudice tra
ctat iuuenē dei amore repletum. Cū aūt
ille in carne motus cōtrariōm sensisset
non habens arma quibus ab hoste se e
ruat. linguam propriam dentibus suis
inciditꝫ et in faciem impudice erpuit: et
sic temptationē dolore fugauit: ꝛ trophe
um laude dignum promeruit. Horum
et aliorum pene sanctus Paulus terri
tus heremum petit. Eo tempore cū an
thonius primum se inter monachos he
remicolam cogitaret in somnis alium se
multometiorem heremū in colore edo
cetur. Qui dum eū per siluas inquireret
obuium habuit hypocētaurū hominem
equo mixtum qui ei viam dexteram de
monstrauit. Postmodū obuium habui
t animal ferens fructus palmarū supra
imagine hominis insignitum. dextrum
ꝙ caput formam habens. qui dum ipm
per deum coniuraret vt sibi diceret quis
esset. Respondit se esse satyrū deuz silua
rum. Fm errorem gentilium. Postremo
obuiauit ei lupus qui eum ad cellam sā
ci Pauli duxit. Paulus autē anthonium
psentiens ostium sera clausit. An
thonius rogat vt sibi aperiat: asserens se
nunq̄ inde recessurū: ꝛ ibi post mortu
ū. victus Paulus ei aperuit flammeq; am
bo in amplexus ruunt. Lūcq; hora pran
dij adesset: cornus duplicatus panis par
tem attulit. Lūcq; de hoc anthonius mi
raret. Respondit Paulus ꝙ deus sibi oī
die talē ministrabat. Et annonā ꝓpter
hospitē duplicauerat. Pia lis oritur qō
magis dignus essꝫ panē dimidere. defert
Paulus hospiti ꝛ anthonius sentiens. Tā
dem vterq; manū apponunt ꝛ in equas
partes panē diuidūt. Luꝫ aūt anthonius
rediens ꝛ iā celle sue appropinquaret vi
dit angelos Paulū iam deferentes ꝙ cū
velociꝰ rediens inuenit corpus pauli fle
xis genubus in modū orantis erectum
ita vt ipsum viuere estimaret. sed cū ipe
mortuuꝫ didicisset ait. O sancta anima
que gerebas in vita in morte monstrasti
Cum autem non haberet vnde sepultu
ram faceret ecce duo leones aduenerūt.
ꝛ foueam parauerūt sepulcroq; ꝙ ad sil
uam redierunt. Anthonius autem tunicam pauli et palmis cōtextaꝫ assumpsit
qua postmodum in solennitatibus vte
batur. Obijt autem circa annum dom
ni. cccxxxij.

REmigius dicitur
a remi quod est pascēs ꝛ geos qđ
est terra. quasi pascens terrenos docens.
Vel remigius dicitur a remi quod ē pa
stor. et gron qđ est luctatio. quasi pastor
ꝛ luctator. pauit enim gregem suum ver
bo predicationis. exemplo conuersatio
nis suffragio oratiōis. Est etiam triplex
genus armoꝝ. s. defensiōis vt scutum. pu
gnationis vt gladius. munitionis vt lo
rica siue galea. Lucratus est igitur cōtra
diabolum scuto fidei. gladio verbi dei.
ꝛ galea spei. Eius vitā remenſ ignarus ar
chiepūs scripsit.

REmigius doctor
egregius ꝛ confessor domini glo
riosus. a quodam heremita nasa ta liter
est premissus. Cum enim vandalorum
psecutio fere totam franciam deuastasset
quidam reclusus vir sanctus qui lumen
oculorum amiserat. pro pace ecclesie gal
licane crebris orationibus dominum ex
orabat. Et ecce angelus domini in visu
ei affuit eiq; dixit. Scito ꝙ mulier illa
nomine alana. filium nomine Remigi
um generabit. qui gentem suam a malo
rum incursibus liberabit. Cumq; emigi
lasset flamm ad domum alme venit. Et
quod viderat enarrauit. Cumq; illa nō
crederet eo qō anus iam esset. Ille re
spondit scias ꝙ cū puerum ablactaueꝝ
oculos meos de lacte tuo perūgeo ꝛ cos

tinuo mihi visum relatum. Cunq; per ordinē hec oīa contigissent. Remigius mūdū fugit et reclusoriū intrauit. Crescente aūt eius fama cū esset vigilduorū annoꝝ ab oī populo remensis archiepō ē electus. Tante aūt mānsuetudinis fuit. q; etiā ad mensā eius passeres veniebāt ⁊ de manu ei⁹ reliquas aboꝝ comedebāt. Quodā qe cū in domo cuiusdā mīone hospitatus fuisset. ⁊ illa modicū vini haberet: Remigius celariū intrauit ⁊ sup doliū crucē fecit. Cūq; ibidē otialiq; mor desup vinū egrediēt: ita q; p medium celariū fundebat. Cū autē dodone⁹ rex francie tūc xpīs gentilis cēret: nec ab vxore sua xpīanissima conuerti posset: videns q; infinitus exercitus alamanoꝝ sup se veniret. dño deo quē vxor sua colebat votuꝝ vouit. q; si de alamanis sibi victoriā cōcederet: mox fidē xpī recipet. Qō cū fuisset ad libitū consecutus: bti remigium adijt. et se baptizari poposcit. Cunq; ad fontē baptismatis aduenissent. nec ibidē sacrū crisma haberent: ecce columba que dā ampullā cū crismate in rostro detulit de quo regē pontifex linuit. Nec autem ampulla in remensi eccia conseruat: ⁊ inde vsq; hodie reges francie inunguntē.

Post longū tps cum genebaldus vir p̄ mitus neptē beati remigij in vxorē duceret ⁊ se religionis causa mutuo absoluissent p̄dictum genebaldus beatus Remigi⁹ laudunensē epm ordinauit. at genebaldus cuiꝝ vxore suā cū instrueret ad se sepius venire p̄mitteret: et frequēti colloquio animꝰ eius in cōpiscentiā inflāmaret: ⁊ vsq; in petrū secum plabit: q; concipiens ⁊ filiū pariens hoc epō intimauit. et ille cōfusus ad eā remisit dicens. quū puer de latrocinio acquisitus ē: volo vt latro vocetur. Me aute suspitio aliqua oriretur: vxorem suā sicut prius ad se venire permisit. verūtamen post predicti precū fletum: secum ruit iterꝝ in petrū. que cū filiā peperisset. ⁊ hoc epō retulisset: ille respondit illā filiam vulpeculam nominate. Laudem ad se reuersus. beatū Remigium adijt: ⁊ ad pedes suos p̄sbēros stolam de collo suo deponere voluit. Qō cuiꝝ scūs Remigi⁹ p̄hibuisset. et ab eo quid accidit audiisset: blande eū p̄solans ipm in quadā cellula parua p̄ septē annos reclusit. et ipse interim ei⁹ eccīam gubernauit. Septimo igit̄ anno cū in cena dñi in oīone p̄sisteret: angelus dñi eidē astitit: ⁊ petrū suū sibi dimissuꝝ p̄buit: ac ecce fons exire debeat impauit. Cui cū rñdisset nō possū qm̄ dño meus remigius ostiuꝝ hoc clausit ⁊ sigillo suo mūnit. Angelus ait ecce et scias nūc celum apteꝝ est: hoc enā ostium saluo sigillo nunc apiet. Stantimq; vt dixerat ē apertum. Tunc genebaldus iactans se i medio ostij in modum crucis ait: etiā si dominus meus ihs xps ad me veniret huc hinc nō egrediar nisi dñs meus remigi⁹ hāc vēiat q; me reclusit. Tūc s. Remigi⁹ ad admonitōēz angeli laudunū venit: ⁊ ipm in locū suū restituit. q; vsq; ad obitum in sāctis opibus p̄seuerauit. ⁊ latro filius eius in ep̄atu eidem successit: q; etiam sīc⁹ fuit. Tāde scūs Remigi⁹ multo clarus virtutib⁹. in pace q̄euit circa annum dñi quingentesimum.

Hilarus dictus ē quasi hilaris. Quia in seruitute dei valde hilaris fuit. Vel hilarus q; si alarius. ab alacer acres virt⁹. quia fuit alacer in scientia. ⁊ virtutibus in vita. Vel hilarius dicitur quasi ab ile quod est quasi p̄ morchalis materia: que obscura fuit ipse enim in dictis suis magnā hz obscuritatem ⁊ p̄funditatē.

Hilarus pictauorum urbis episcopus. regionis equitanie oriundus quasi lucifer refulgens inter astra processit. hic vxorem primitus habens et filiam in laicali habitu monasticam vitam duebat. Tandem in vita et scientia proficiens: in episcopū ē electꝰ. Cū igit̄ beat⁹ Hilari⁹ nō solū ciuitatē suam. sed etiā totam frāciā ba-

retici defensaret. ad suggestionē duorū epōr: q hereſi fuerāt depranati ab impatore: qui hereticorū fautor erat: cū beato eusebio vercellensi epo est in exilium relegatus. Deniq; cum vbiq; arriana hereſis pullularet. 7 ab impatore lnia data esset. vt omnes epi conuenirent 7 de veritate fidei disputarent. cū sctūs Hilarius aduenisset ad pcionē dicto? epōr q eius eloquentiā ferre nō poterant: pictauiam redire cōpellitur. Cū aūt ad insulā galinariam q tota erat plena serpentibus appropinquasset. et in ipam descēdisset: omnes serpentes ex sui visione fugabat: 7 in medio insule palum vixit. nec amplius Libertas data est illis occupare qđ veruntamē pars insule non sit terra sz pelagus. Cū ergo pictauie esset quēdā infantem sine baptismo defunctū suis oīonibus ad vitam restituit. Nā tādiu iacuit in puluere donec pariter surgeret senex de oīone 7 infans de morte.

¶ Cū filia eius apia maritū vellet accipere hilarius pī eius ei pdicauit. 7 in sacre virginitatis pposito confirmauit. q̄ dū ille firmā considerās 7 ne aliquando flecteretur formidans dīm instantius exorauit: vt cā ad se recipet nec vltra viuere pmitteret. qđ 7 factū ē nā post paucos dies ad dīm migrauit quā ipe gaudio magnis sepeliuit. qđ mr̄. b. apie cōsiderās epm rogauit vt sibi qđ 7 hilr̄ impetraret. qđ 7 fecit: 7 ipam oīoe sua ad regnū pmisit.

¶ Eo tpe leo papa hereticor̄ pfidia depranatus: oīm epōr cōsiliū conuocauit. quibus conuocatis: hilarius nō vocat⁹ adiit. Qđ cū audiēs papa pcepit ne aliquis sibi assurgeret nec aliquē locū darz. Cū q̄ ingressus fuisset: sedit ad eū papa. tu es hilarius gallus. et ille. Nō sū gallus sz de gallia. i. non sū in gallia natus sz de gallia ep̄us. Cui papa. 7 si tu es hilarius de gallia: ego sū leo romane sedis ap̄licus 7 iudex. Cui hilarius 7 sic leo nō de tribu iuda. 7 si iudicas residens sz nō in sede maiestatis. Tūc papa cū indignatione surrexit dicens. modicū prestolare donec redeam 7 tibi quid mereris reddam. Cui hilarius si nō redieris q̄ mihi pro te respondebit? et ille concitus redibo: 7 tuaz superbiam humiliabo. Cū ergo papa ad secreta sue nature iuisset: dissenteria periit. Et oia intestina ibidem p̄fluens: miserabiliter vitam finiuit. Interea videns hilarius q̄ nullus sibi assurgeret. patienter ferens in terraz se posuit dicens. domini est terra. Statimq; nutu dei terra quā insederat sursuz se extulit: 7 vsq; ad equalitatem alio? epōrum se leuauit. Cū q̄ igitur papa miserabiliter nunciaretur defūctus: assurgēs hilarius oēs epos in fide catholica cōfirmauit et confirmatos ad gr̄ia remisit. Hoc aūt miraculum de morte leonis pape dubitat dīm hz. cū quia hystoria ecclesiastica vel tripita nihil d̄ hoc loquit̄ 7 quia aliquē papā talis nominis tūc fuisse cronica nō testat. cū quia hieroni. dicat. sācta romana ecclesia semp immaculata pmansit. 7 in futuro manebit sine vlla hereticor̄ insultatione. Posz tñ dici q̄ tunc fuisset aliquis papa sic vocatus non quidam canonice electus sz tyrannice intrusus. vel forte liberius papa qui constantio heretico faurbat alio nomine dictus est leo. ¶ Tandem multis miraculis ꝓperatis cum beatus hilarius infirmat⁹ obitum suū imminere cognosceret. leontiū p̄sbm que matrime diligebat ad se vocauit 7 nocte imminente ex foras exeat admonuit. 7 si quid audiret vt renunciet iniunxit. Ille iussa cōplens. voces adhuc cuitatis tumultuantis se audisse reuertens exposuit. 7 cū circa eaz vigilaret. finem eius expectās media nocte iterū iubet exire. et dū audiret iacenti referret: qui cū se nihil audisse renunciasset: mox nimia claritas quā etiā predictus p̄sbyter sustinere nō poterat ad eū intrauit: et sic paulati recedente lumie ad dominū migrauit. ¶ Floruit aūt circa annuz dīi. cccl. sub cōstantio. ¶ Cū duo mercatores massā cere p̄fiē bient. 7 vn⁹ altero remittente cā ad altare sci hilarij

obtulisset statim p medium diuisa. per-
rem̃ aliter reliqua reuitenti deuenit.

Achar̃ius dicit

ur a macha qđ ē ingeniū. ꝛ ares
virtus. vel dicitur a macha qđ ē pussio
ꝛ rio mgr̃. fuit em̃ ingeniosus cōtra de-
monis fallacias. virtuosus ẽt ad vitaz
pussio in donatione corpis. mgr̃ in regi
mine prelationis. vel macharius. id est
beatus.

Achar̃ abbas

descendit de scti. ꝛ intrauit dor
mire in monumento vbi sepulti erant
corpora paganorum et extraxit vnū cor-
pus sub caput suū tanq̃ plumariū pul-
uinar. Demones aut̃ volentes eū terr̃e
vocabant quasi vnā mulierem dicentes.
surge veni nobiscū ad balneū. et alter de
mon sub ipo tanq̃ ex mortuo illo dice-
bat pegrinū quēdā habeo sup me et non
possū venire. Ille aut̃ non erpauit. sed
cūdebat corpus illud dicens. Surge et
vade si potes. ꝛ audientes demones fu-
gierunt voce magna clamātes. Vicisti
nos dñe. ¶ Dū aliqñ abbas macharius
a palude ad cellā suā preteriret: occurrit
ei dyabolus cum falce messoria ꝛ volens
eū ea falce pcutere: non potuit. Et dixit
ei. Multa mi violentiam patior a te ma-
chari. qr̃ nō possū pualere aduersum te.
Ecce em̃ quecq̃d tu facis ꝛ ego facio. ie-
iunas tu: et ego pariter nō comedo. vi-
gilas tu: ꝛ ego oino nō dormio. Vnuz ē
solūmō in q̃ me supas. Et dixit abbas:
qđ ē illud. Cui ille. hūilitas tua p quaz
nō pualeo aduersuz te. ¶ Dū cēptatōes
ipm̃ nimiū molestarēt. surgēs ꝛ magnū
saccū arena habueris suis sup imponēs:
diebus multis sic p desertū ibat. quēdam eo-
sebius inueniēs dixit. Abba cur tantuz
onus portas. Et ille vero verax tē me.
Abbas macharius vidit sathanā trans-
euntē in habitu hominis et habentē ve
stimentū lineū laceratū. ꝛ p oia foramia
pendebant ampulle ꝛ dixit ei. Quo va-
dis ille. Vado potionare fratres. Cui
macharius quare tot ampullas portas
respondit. Gustuz fratribus porto. et si
vnum alicui non placebit: offeram aliū
vel tertium. ꝛ sic ordinē vt aliquod pla
ceat. Et cuz reduret dixit ei macharius.
Quid fecisti. respondit. Omnes sancti sc
ꝛ nemo mihi acquiescit nisi vnus q̃ vo-
catur theodistus. Surgens aut̃ macha-
rius illuc iuit ꝛ fratrem tentatū inueniēs
sua eū exhortatione conuertit. ¶ Post
hēc iterꝫ cum macharius inueniēs dixit. q̃
vadis. Cui ille. Ad fratres vado. reuer-
tenti occurrit senex ꝛ dixit. Quid faciūt
fratres illi: cui dyabolus. Male. Et di-
xit. Quare: qr̃ omes sancti sunt: ꝛ qđ ē ma
ius malū. vnuz quē habebās: amisi. ꝛ o-
bus sacrio: facr̃ē. Audiēs hoc senex gra
tias agit deo. ¶ Quodā die sancti ma-
charii caput defuncti repit. ꝛ dum o ratiꝫ
interrogauit illud cui⁹ caput fuerit. ꝛ re-
spondit se fuisse paganū. Et dixit ei ma-
charius. Vbi ē aia tua. respondit. In in
ferno. Cūq̃ requireret si multum pfū-
do ēet. respondit tantū in pfundo erat.
quātuz distaret terra a celo. Cui macha
rius. sunt ne alii te pfundiores: rndit.
Sunt inde. Cui iterꝫ ille. Et vltra inde
os. sunt ne aliqui pfundiores. Cui ille
Profundiores oibus sūt falsi xpiani. q̃
xpi sanguine redempti tantuz pauum par
uipendunt. ¶ Dū p quādā solitudinez
pfundissimam pergeret macharius. ad
qđlibet miliare arūdinez figebat. vt po
stmodū redire sciret. Sed dū iam nonā
dictas fecisset. ꝛ in quodā loco quereret
dyabol⁹ oes arundines collegit ꝛ ad ca-
put ei⁹ posuit. Vnde ad redeundū pri-
mū laborauit. ¶ Si frater quidam pluri
mū cogitatōibus suis molestabat̃ q̃ .s.
in cella sua inutilit esset. Sed si inter ho
mines habitaret multis pdesse posset.
Qui cū cogitationes suas macario re-
tulisset. Ille ait. fili sic illis rnde. Hoc
saltem facio. qr̃ pter xpm̃ pietes ihus
celle custodio. ¶ Dū quēdaz culicem se
pugnantē manu occidisset. ꝛ multuz de

illo sanguinis emanasse: repḧendens se q̄ ꝓpriam vindicasset iniuriā: nullus ser mentibus in deserto mansit: imo a serabionibus totus lacerat⁹ est. Post hoc multe clar⁹ virtutib⁹ in pace quieuit.

Felix prenomie i picis dicitur. vel a loco in quo resēscit. vel a subul' cū q̄bus passus ꝓbi bet. Nam pinca subula dī. Aiunt enī q̄ cū mḡr pueroꝝ exiret et eis nimiū ingid⁹ fuerit: et⁹ a pagāis cū xp̄m libere ꝓfiteret: ēdict⁹ fuit in manib⁹ pueroꝝ q̄s ipe docuerat q̄ eū cū filiis ⁊ subulis occi derēt. Eccl'a enī mḡr tenere videt q̄ nō martir exiuit sz ꝓfessor. Dicad q̄cūq; ydolū ducebat vt ei sacrificaret illud et ufflabat ⁊ crinno corruebat. Legī au tem in q̄dā legēda alia q̄ dū mat⁹ volanus ēpo. precūbz fugiēs. fame ⁊ gelu af flict⁹. solo corruisset: felix ab angelo ad eū mittē. Et cum nihil ibi cibi hēret: de sente ꝓpia pendēte vidit racemū de q̄ in os ei⁹ expressit vinū: hūensq; ipositū secū detulit. Ꝑ quē igit̄ vūcto felix in ēpm di git̄. Qui dū ꝑdicaret. ⁊ pse cum: eū q̄rēt inter pietes derutos p modicū au diū se occultauit. Stantiq; nutu dei pillum telas ara nec terruer̄. q̄s duz psecutores ꝑsicā nemine illic ēe putātes abscedūt Inde aūt ad aliū locū factus felix pḡns a quadā vidua p tres menses alimenta suscepit: nūq̄ ei⁹ faciē vidit. Tādē pa ce rēdita: ad eccl'am suā rediit. ibi i pace requieuit. Sepult⁹ aūt iuxta vrbē i lo co q̄ dī pincis.

Hunc ⁊ alī⁹ erat frater q̄ felix sil' dicebāt. Cūq; enā ipe ydola adorare cogeret: dixit inimici estis deo rūoꝝ. q: si me ad illos duxeritis in eos si cut frater me⁹ exufflabo ⁊ corruent. Ex colebat aūt sctū felicē oīū. Quidam vo lucra eius rapere cupientes. duz furtum se facere cogitabant. tota nocte oīū diligentius excolebāt. mane aūt a sancto fe lice salutati pecūs suū conficientes ad ꝓ pria redierunt. Venientes aūt gentiles vt sanctū felicē tenerent: manus eoꝝ dolor nimius apprehendit. Qui cū vlu larent: dixit eis. Dicite ꝑ quē est deus ⁊ do lor continuo vos dimittet. quibus dicē tibus: sanati sunt. Pontifex ydoloꝝ ad eum venit dicens. Bñe ecce deus me us. vt te venientem vidit. continuo fugā arripuit. Cui dum dicerem. quare fu gis. Air. virtutem huius felicis ferre nō possum. Si ergo deus meus ita te timet ⁊ romanus ego te timere debeo. Quem cum felix in fide instruxisset baptizari se fecit. Adoratoribus apollinē dixit se lix. Si vere est deus appollo: dicat mihi quid est quod in manu nunc clausum te neo. habebat aūt in manu sedulam ḷ q̄ oratio dominica erat scripta quo nihil respondente: gentiles conuersi sunt. Ea dem missa celebrata et populo data pace in paramentum in oratione se ꝓiecit ad migrauit ad dominum.

Marcellus dictus est quasi arcens malum a se. vel dicitur marcellus quasi maria percellēs id est mundanas aduersitates percutiēs ⁊ conculcās. Assimilatur enim mund⁹ mari. quia sicut dicit Cri⁹. sup Matth. In mari est sonus confusio rumor con tinuus. imago mortis. vndarum conten tio inuariabilis. inconstantia ingis.

Marcellus cuz ro me summus pontifex esset et ma ximianus imperator de nimia in chri stianos se vina increperet. et in quadaz domo cuiusdam matrone in ecclesia cō secrata missam ageret: iratus imperator domum istam fecit stabulum iumento rum et eundem marcellum ibidem ad seruitium cum custodia animalium de putauit. In quo seruitio post multos an nos in domino requieuit circa annum domini. cccxcvij.

Anthonius dz ab
ma quod est sursū. ⁊ teneno q̄si
supna tenens: ⁊ mundana despicēs. de-
spicat autē mundū. quia imundus ange
lus transitorius ⁊ deceptorius: ⁊ etiam
amarus. De his dicit Ber. O mūde im
munde q̄d pstrepis: q̄d auertere nos co-
naris: tenere nos vis fugiens q̄d faceres
si maneres quē nō decipes dulcē. qui a-
marus dulcia alimenta mentiris. Eius
vitā athanasius scripsit.

Anthonius cū. xx.
esset annorū: ⁊ audiret legi in eccīa si vis
pfectus esse vade et vende oīa que hēs ⁊
da paupibus oīa sua vendens paupe-
ribus erogauit ⁊ heremiticam vitā du-
xit. Hic innumerabilia demonū tēpta-
menta sustinuit. ¶ Quadam vice dum
spiritū fornicationis virtute dei supas-
set. dyabolus in specie pueri nigri añ eū
pstra tus apparuit. ⁊ se ab eo victum cō
fessus est. Hā et hoc ꝑ abus impetrauit.
vt videret fornicationis demonē inue-
nibus insidiātē. quēcū in ꝑdicta forma
vidisset: dixit. vilissima mihi apparuisti
specie. et vltra non timebo. ¶ Alia vice
dū in quodā tumulo latitaret: multi tudo
demonū cū adeo lacerauit q̄ minister
eius quasi mortuū eū ꝓ pijs humeris as
portaret. Cūq̄ eū omnes qui conuene-
rant quasi mortuū plorassent. dolenab⁹
cunctis. subito anthonius reuixisset. ⁊ a
ministro ad ꝑdictū tumulū se iterꝫ portari
fecit. Qui cū ibi ex dolore vulnerꝫ pstra
tus iaceret: ex virtute animi ad cōflictuꝫ
demones excitabat. Tūc illi i formis a-
rijs feraꝫ apparuerūt ⁊ eū iterꝫ dentibus
comb⁹. unguib⁹ crudelissime lacerauē-
runt. Tūc subito splēdor mirabilis ibi
apparuit. ⁊ demones cūctos fugauit. an
thonius aūt continuo sanatus est ibiq̄
xp̄m adesse intelligens ait. Ubi eras bo
ne ihu. vbi eras quare a principio nō affu
isti ꝺ vt me adiuuares ⁊ vulnera mea sa
nares: Cui dñs ait. Hic erā ⁊ expec-
tabam videre certamen tuū. Nūc autē
q̄ viriliter dimicasti: in toto orbe te faci-
am nominari. Tanti autē feruoris erat
q̄ cum maximianus impator xp̄ianos
occideret. ipe martires sequebatur. eū
eis martir fieri mereretur. ⁊ vehementer
tristabatur eo q̄ sibi martirium nō dare
tur. ¶ Cū autē in alteram heremuꝫ per-
geret argenteum discū repit. ⁊ intra se sic
dicere cepit. vnde hic argentens disc⁹ vbi
hominū vestigia nulla videnē. Si enīꝫ
viator ceciderit: vtiq̄ pro sui magnitu-
dine latere non posset. hoc dyabole arti
ficium tuū est voluntatem. tū meā mu-
tare potes. ⁊ hoc dicens discus ex
fumus euanuit. Postmodū ingentem
massam veri auri repit: sed vt incēdium
aurum fugit. Sicq̄ ad montē fugiens.
xx. annis ibi pmansit. in nūeris chorus
anos miraculis. ¶ Quadā vice dum
spiritu rapt⁹ esset totū mundū laqueis
sese inuicē cōnectentibus plenū vidit. q̄
exclamans ait. O q̄s istos euadet: rauci
tus Mūlitas. ¶ Aliq̄n dū ab angelis in
aere eleuaret. assiunt demones ⁊ ei⁹ tran-
situ ꝓhibēr. peccata eius ab exordio na
tiuitatis eius obijcientes. Quibus ange
li. Hō debetis illa narrare q̄ xp̄i ia pieta
te sunt deleta. Si qua aūt sancta ex q̄ fact⁹
est monachus illa proferte. Et cum in ꝓ
batione deficeret. liber anthonij in sub
lime tollitur ⁊ liber deponit. ¶ Narrat
anthonius de se dicens. vidi aliquando
dyabolū celsū corpe. q̄ se dei virtutē et
sapientiam ausus est dicere. ⁊ ait: Quid
vis vt a me tibi detur Anthoni At ego
spata in os ei⁹ cōgeminans: totū me in
eū xp̄i nomine armat⁹ ingessi. ⁊ statī eua
nuit. ¶ Huic dyabol⁹ aliq̄n in tanta ꝓ
ceritate apparuit q̄ celū capite tangere
videret. Quē cū anthoni⁹ q̄s esset interro
gasset. ⁊ ipe se sathanā ee dixisset: addidit
sathanas. Cur me sic impugnāt monā-
chi ⁊ maledicunt xp̄iani. Cui anthoni⁹.
Juste hoc faciūt. q̄ tu issepe insidijs mo
lestāē. Et ille. ego eos nequaq̄ molesto.
ꝫ ipi inuicē se cōturbāt. Ego cū ad ni-

bilium sum redactus. qz iã in cũctis pari-
bus regnat xp̃s. ¶ Quidã sagittarius
beatũ Anthoniũ gaudentẽ cũ fratrib⁹
quadã vice cõsperxit. z ei displicuit. Cui
Anthonius. Pone sagittã in arcũ z tra-
be. Qđ z fecit. Cuiqz scđo z tertio hoc
fieri mandasset dixit sagittario. Tantuz
trahere potero q̃ de ei⁹ fractiõe dolebo.
Cui Anthonius. Sic est in ope dei qm̃
si supra mensurã tendere vellem⁹ citius
frangeremur. expedit ergo rigorẽ aliqñ
relaxari. Hoc audiẽs ille edificat⁹ recess
sit. ¶ Interroganit quidã Anthoniuz
dicẽs. Quid custodiẽs placebo deo. Et
respõdens dixit. Quocũqz vadis semp
deũ pre oculis tuis habeas. Iubis q̃ agis
testimoniũ sacrarũ scripturarũ adhibe-
asin quocũqz loco sederis nõ inde acto
recedas. hec tria custodi z saluus eris.
Abbas quidã interroganit Anthoniũ
dicẽs. Quid faciã. Cui Anthoni⁹. Nõ
confidas in tua iustitia. vetris z lingue
sit tibi cõtinentia. z ne penitearis de re
trãsacta. Addiditqz Anthoni⁹. sicut pi-
sces in sicco tardauerint emoriunt. ita et
monachi extra cellam tardãtes. aut cuz
viris secularib⁹ immorantes a quietis p-
posito resoluunt. Ioseph dixit Anthoni⁹.
Qui sedet in solitudine z quiescit a tri-
bus bellis eripit. s. auditus. locutiõis. et
visus. z ꝯ vnũ animõ pugnã habebit. s.
cordis. ¶ Quidam frẽs cuz quodã seme
ad abbatẽ Anthoniũ visitandũ iterãt
Dixitqz Anthonius fratribus. bonũ co
mitẽ habuistis senẽ hunc. Deinde dixit
seni. Bono frẽs iuuenisti tecum abbas.
Cui ille. bonos quidẽ inueni. sed habi-
tatio eoz non habet ianuã. Quicũqz enĩ
vult intrare in stabulum z soluit azinũ.
Hoc autẽ dicebat. qm̃ oia que erant in
corde eoz flatum erãt in ore. ¶ Dixit ab-
bas Anthoni⁹. scire z uenit qm̃ sũt tres
mortis corporales. vnus quidez nature.
ali⁹ ex aboz plenitudine. tert⁹ ex demo
ne. ¶ Frater quidã renũciauerat seculo
sed nõ plene. qz quedã adhuc sibi retine
bat. Cui Anthonius. Vade z eme car-
nes. q̃ vadẽs z emit carnes. z postũ eas ad
dũ veniret lacerabãt eũ canes. Cui An-
thonius. qui renũciant seculo z volunt
habere pecunias ita ipugnant a demo-
nibus z discerpunt. Anthonius dũ in
heremo tedio afficeret: dixit. Bñe volo
saluus fieri z nõ permittunt me cogita
tiones mee. Et surgens exiit foras z vi
dit quendã sedentẽ atqz operantẽ z dein
de surgentẽ z orantẽ. Erat autez angel⁹
dñi z dixit ei. sic fac z saluus eris. ¶ Cũ
quadã vice fratres de statu siuz ab An-
thonio quesissent. sequenti nocte vox
vocauit eũ dicens. Surge z exi. z vide.
Et ecce vidit quendẽ longũ et terribilẽ
caput vsqz ad nubes tollentẽ. q quos dã
penatos ad celũ volare cupiens extensis
manibus ꝓhibebat z alios libere pervo
lãtes retinere nõ poterat z maximũ gau
diũ mirũ cum nimio dolore audiebat.
z intellexit aiarũ esse illum consensum
z diabolũ ꝓhibentẽ. qui quosdã obnoxios retineret. z de sanctoz volatu quos
retinẽ ñ poterat sic doleret. ¶ Aliqñ dũ
cũ fratribus operaretẽ Anthonius suspi
ciens in celũ cum extẽ visionẽ vidisset
ꝓolutus añ deũ rogauit vt futurũ sce
lus auerteret. fratribus vo sup hoc eum
interroganib⁹ cũ lacrimis et singultib⁹
dixit. q̃ inauditum scelus seculis immine
ret. Vidi inqt altare dei a multitudine
circũdatũ equoz. qui calcibus oia disper
debant. Ad ꝗs enĩ turbine fides catho
lica subuertetur. z homines iumẽtis si-
miles xp̃i sacra dirupiẽt. Factaqz est vox
dñi dicens. Abhominabile altare meũ.
Post vnos autẽ annos erũpentibus ari-
anis ecclie vnitatẽ scidẽrũt. baptismũ
z ecclesias polluerunt z sup altaria chri
stianos instar ouiũ macauerũt. ¶ Bur
quidã egypti arrianus nole Balladi⁹
cum ita ecclesiam dei infestaret. vt virgi
nes z monachos nudatos publice ver-
beraret. Dic ei scripsit Anthonius. Vi-
deo irã dei super te venientẽ. Quz desine
psequi christianos ne irã dei te occupet.
que proximũ tibi minat interitũ. Infe-

lix legit epistolā: risit ⁊ in ea exercens
ad cenā proiecit: ac portatores verber-
bus multis affectēs Anthonio talia re
mandauit. Cū ubi ētanta cura de mo
nachis, ad te quoq; perueniet nīi disciplī-
na rigorio. Post quinq; autē dies equū
suū mansuetissimū insidēs, motu ipsi⁹
equi ad terrā proiectē: corrosis atq; la-
ceratis cruribus intra triduū expirauit

Cum quidā fratres, verbū salutis ab
Anthonio quesiuissent: ait ille. Audi-
stis dīm dicentē. Si quis te percusserit in
vnā maxillam p̄be ei alteram. Dicūt ei.
Hoc implere nō possum⁹. Et ille. Sal-
tē patienter ferte. Et illi. Etiam nec hoc
possum⁹. Quibus Anthon⁹. Saltē ne
velitis percutere magistr̄m penā. Et illi.
Nec hoc etiā possumus. Tunc Anthō-
nius dixit discipulo suo. Succoo p̄para
fratribus istis q; nimis delicati sunt. so-
la oratio necessaria ē vobis. hec in vitas
patrū leguntē. Tandē beat⁹ Anthonius
cētesimo octo anno vite sue frēs deosculā
tus in pace quieuit. sub Cōstantino q̄
cepit circa annū dn̄i. cccl.

Abianus quasi

fabricans: fabricās brīndinē
ciuitā. i. eā sibi acq̄rēs triplici
itū. s. inī ad optōis. eptōis. s. debellatōis.

Abianus ciuis

romanus fuit. ⁊ cū papa defun
cto p alio eligendo popul⁹ cō-
uenisset inī eos ⁊ ipse veniret exitū scire
volens. Et ecce colūba cādida descē-
dit sup caput eius. Q̄ cum oēs mirarē-
tur ob eio in papā eligit. Dicet ait Da-
masus papa per oēs regiones septē dyo-
eceses milit. Et ascē septē sūdyaconos
ēdidit: qui oīa gesta martirum college
rūt. Dicet ait Haymo: imperator p̄hi
lippo volenti interesse paschē vigilijs et
cōicare misterijs: restitit. nec q̄squā pec-
cata cōfiterē. ⁊ inter penitētes staret in-
teresse p̄misit. Passus est autē circa annū
dn̄i. cclxj. Hā pontificat⁹ sui anno. xij
iussu Decij cepitis obtruncatione marti-
rio coronat.

Ebastian⁹ dict⁹

esta segnēs ⁊ beatitudo et astin
q̄ est anitas ⁊ ana q̄ est fursū
quasi sequēs beatitudinē anitatē sūme
⁊ supne glorie. hoc ē eam possidens ⁊ ac
hrens. ⁊ hoc ḡntuplū denario fm Au-
gustī. Paupertate regnū. dolore gaudiū.
labore requiē. ignominia gloriā. morte
vitā. Vel dicit sebastian⁹ a basto. Flam
mules xp̄s. equus ecclesia. bastū sive sel-
la. Sebastianus quo mediāte xp̄s in ec-
clesia militauit ⁊ de multis martiribus
victoriā obtinuit. Vel sebastianus inē-
pretat vallatus q: sagittis tāq̄ he citius
fuit circūdatus. Circuīēs. q: oēs marti-
res circumbat ⁊ oēs confortabat.

Ebastianus vir

christianissimus. Narbon. ge
nere. cuius mediolanēsis. B yo-
ceano. ⁊ Maximiano imp̄atoribus
adeo charus erat vt ꝓ patriz ei prime
cohortis traderent. ⁊ suo aspectui iube-
rent semp astare. hic militarem clamidē
ad hoc tm̄ ferebat, vt christianorum ani-
mas quas in tormētis videbat deficere
cōfortaret. Dū autem preclarissimi viri
Marcellian⁹ ⁊ Marcus gemini fratres
p fide xp̄i decollari deberēt. ad eos pa-
rentes aduenerunt vt ipsoz animos a suo
p posito reuocarent. aduenit ergo mater ⁊
soluto capite scissisq; vestib⁹ uberibusq;
ostensis: ait.

O preduleos filij circū-
dat me inaudita miseria ⁊ tolerabilis
luctus. Hen me miseram amitto filios
meos ad mortē vltro tendētes. quos si
mihi hostes auferrent p media sequerer
bella raptores. Si violenta iudicia cōdu
derent. carcerē irrūperez moritura. Ho
mīi hoc pereundi genus ē. in quo carnifex
rogatur vt ferat. vita optatur vt perat
mors inuitatur vt veniat. Heu⁹ hic lu-
ctus noua miseria in qua natos inuenit⁹
spōte amittitur. ⁊ parentum miseranda

togitur senectus vt viuat. Hec dicente matre pater senior manibus adducitur seruulor⁹ ⁊ capite aspersopuluere huius modi voces dabat ad celum. Ad mortem vltro profiscentibus filijs valedicturus aduenit vt que mee sepulture parauerā: in filior⁹ sepulturis infelix expendam. O filij mei baculum senectutis et geminum meor⁹ visorum lumen. Cur sic mortem diligit⁊? venite huc iuuenes ⁊ mecum flete super iuuenes sponte pereuntes. Venite huc senes ⁊ mecum super filios meos plangite. Huc accedant patres. ⁊ phibete ne talia patiamini. de facie plorando oculi mei ne videam filios meos gladio cedi. hec dicēte patre, aduenerunt coniuges. aspectibus eorū⁹ proprios filios afferentes. atq; eiulādo clamātes. Quibus nos dimittis? Cui erunt horum infantiū domini? Quis nr̄as largas diuidet possessiones? Heu q̄ ferreū pectus. q⁹ parentes despicias. amicos respuis. vxores abijcis. filios abdicatis ⁊ vos carnificibus spontaneos exhibetis. Inter hec autem ceperunt virorum corda molliscere. Tunc sanct⁹ Sebastianus qui aderat erūpens in medium dixit: O fortissimi milites christi nolite per miseria blandimenta coronā deponere sempiternam. Sed ⁊ parentibus dixit. Nolite timere nō separabūt̄ a vobis. sed vadentes in celū vobis parare sydereas mansiones. Nam ab initio mundi hec vita in se credentes fefellit. sed expectantes decepit. de se presumentes irrisit. vita nullam omnino certam reddidit. et omnibus probetur esse mētita. Vita hec admonet furez vt rapiat. iracundum vt seuiat. mendacem vt fallat. Ipsa imperat crimina. iubet sacrilega. suadet iniusta. Hec autem persecutio. quam ꝺ patimur hodie crescit. ⁊ cras enascit. hodie exardescit. ⁊ cras refrigescit. sub vna hora indicitur. et sub vna hora excluditur. Dolor autem eternus renouatur vt seuiat. augmentatur vt exurat. inflāmatur vt puniat. Iuamore ergo martirij nostros iā suscitemus affectus. Ibi enī diabolus se vincere existimat. qui dum capit: captus ē. dū tenet: victus est. dum torquet: torquet̄. dum iugulat: occisus est. ⁊ dum insultat irrisus est. Igitur dū beatus Sebastianus hec exore proferret. subito per vnaz fere horam a splēdore nimio de celo descendente illuminatus est. ⁊ sub illo splēdore pallio candidissimo amictus. ⁊ ab angelis septem clarissimis circūdatus. Iuuenis autem apparuit iuxta eum dās ei pacem ⁊ dicens. Tu semper mecū eris. Cum autem beatus Sebastianus hec ⁊ his similia predicaret. zoe vxor nicostrati in cuius domo sancti custodiebantur que loquelam amiserat. petebat eius p̄ voluta genibus venā postulabat. Tūc Sebastianus ait. Si ego christi seruus sum. ⁊ si vera sunt oīa que ex ore meo hec mulier audiuit ⁊ credidit: aperiat os eius qui aperuit os zacharie p̄phete dūi. Ad hanc vocē mulier exclamauit. Būdict⁹ sermo oris tui. ⁊ būdicti q̄ oībus que locut⁹ es credūt. Vidi enī angelū libr̄ū tenētē ānā te. vbi oīa q̄ dixisti scripta erant. Vir autē ei⁹ hoc audiēs procidit ad pedes sancti Sebastiani. sibi postulās indulgeri. Statiq; absoluens martirem rogabat vbi liberi abirent. Qui dixerunt. nullatenus se deserturos victoriā quam cepissent. Tantaz igit̄ gratiam ⁊ virtutem verbis sancti Sebastiani dominus contulerat. q⁹ non solum Marcellianū ⁊ Adrcum in martirij cōstantia roborauit sed etiaz patrem eorum nolle tranquillum. ⁊ matrem cū multis aliis ad fidē conuertit. Ex eōs Policarp⁹ p̄b̄r baptizauit. Trāquilin⁹ aūt morbo grauissimo laborās. mox vt baptizat⁹ ē sanitatē recepit. Prefect⁹ autē vrbi rome. q⁹ ipse morbo grauissimo laborabat rogauit Trāquilinū vt ad se adducēt eū q̄ sibi sanitatez dederat. Cū igit̄ ad eū venisset Policarp⁹ presbyter ⁊ Sebastianus et ipse eos rogaret vt etiam sanitatē reciperet: Dixit ei Sebastianus. Vt patus ydola abne-

garet ⁊ cōfringendi ea sibi potestatē ta
deret. ⁊ sic sanitatē reciperet. Cui cū cro
macⁱ⁹ prefectus diceret q̄ serui sui hⁱ⁹ fa
cerent ⁊ nō ipse. Dixit Sebastianus. Ti
midi deos suos cōfringere formidant ſ
⁊ si diabolus ea occasiōe eos lederet. di
cerent infideles eos esse: ob hoc lesos q̄
deos cōfringerēt. Sicq̄ Policarpus et
Sebastianus accinct plⁱ⁹ q̄ducēta ydo
la confregerūt. Post hoc autē dixerunt
cromacio. Cū nobis ydola cōfringenti
bus sanitatē recipere debuisti nec recepi
sti certū est. q⁹ aut infidelitatē nōdū ab
iecisti. aut aliqua ydola reseruasti. Tūc
indicauit se habere thalamuz i quo erat
oīs disciplina stellarū. p⁹o quo pat⁹ suus
plusq̄ ducēs ponderis auri expenderat. ⁊
per que futura oīa p⁹euidebat. Cui Se
bastianus. q̄diu hoc integrū habueris.
teipsum integrū non habebis. Cūq̄ ad
hoc ille assentaret cyburcius ei⁹ filius iu
uenis egregius dixit. Non patiar opus
destrui tā preclarū: sed ne paterne sani
tati videar esse ⁊rarius. duo clibani ac
cendant vt si destructo ope pⁱ meus sa
nitatē nō receperit ambo vtiq̄ cōcremē
tur. Cui Sebastianus. sic fiat. vt locutⁱ⁹
es. Dū igitur illa cōfringeret ē angelus
prefecto apparuit. ⁊ sibi a dño ibu sani
tatē redditā nunciauit. Staticq̄ sanⁱ⁹ ef
fectus cucurrit post eū vt eiⁱ⁹ pedes osc
ularet. qui eū phibuit. ex eo q̄ baptismū
nondū receperat. Sicq̄ ipse ⁊ cyburciⁱ⁹
filius eius ⁊ mille quadringēti de eiⁱ⁹ fa
milia baptizati sunt. ꝯoe autē ab infide
libus tenta ⁊ diu cruciata emisit spiritū
Qō cum audisset cranchinus p⁹upit et
dixit. femine nos a coronā p⁹ecedunt vt
quid viuim⁹. Ipse autē post paucos die
s lapidatus ē. ¶ Sanctⁱ⁹ autē Cybur
cius super p⁹unas allatas ire iubet. aut
incensum dijs imponere aut super ipsas
nudis plantis incedere. q̄ sibi signū cru
cis facēs: cōstāter super ipsas nudis in
gressus ē plantis dicens. Videt mihi q̄
super roseos flores incedā in nole domi
ni nostri ihesu xp̄i. Cui ſfabianus p⁹e
fectⁱ⁹ dixit. Quis igrat⁹ artē magicā xp̄m
vos docuisse? Cui Cyburciⁱ⁹. Obmu
tesce infelix q⁹ nō eos dignⁱ⁹ nomē tā sa
crum ⁊ tā mellifluū nolare. Tūc iratus
prefectⁱ⁹ iussit eū decollari. Marcellianⁱ⁹
autē ⁊ Marcus stipite affiguntē. Cūq̄
fuissent affixi psallētes dicebant. Ecce q̄
bonū ⁊ q̄iocundū cē. Quibus p⁹fectis.
Infelices deponite amentia ⁊ vosipsos
liberate. Cui i⁹ le⁹nū q̄ tābene epulati fu
mus vanaz tādiu sic nos esse permittas
q̄diu corpoꝛ tegimur indumēto. Tūc
prefectus iussit eos lanceis p latera trā
sverberari. ⁊ sic martiriū cōsūmauerunt
¶ Post hoc prefectus Dyocleciano im
peratoꝛ de Sebastiano suggessit. Quez
ad se vocās dixit. Ego te inter p⁹imos in
palacio meo semp habui ⁊ tu ꝯra salu
tem meā. ⁊ deoꝝ iniuriam hactenus la
tuisti. Cui Sebastianⁱ⁹. P⁹o salute tua
christum semp colui. ⁊ p⁹o statu romani
imperij deū qui in celis est semp adora
ui. Tūc Dyocleciānus iussit eū in me
diū campū ligari ⁊ a militibus sagitta
ri: qui ita eū sagittis impleuerūt vt quā
si ericius videret. ⁊ estimantes illū mo
tuū: abierunt. Qui inē paucos dies libe
ratus stans sup gradum palacij. impe
ratoꝛes venientes de malis que xp̄ianis
inferebāt: inde redarguit. Dixerūtq̄ im
peratoꝛes. Iste ne ē Sebastianus. quez
diu sagittis interfici iusseramus? Cui
Sebastianus. Ad hec me dño reuisere
re dignatus ē. vt cōueniam vos ⁊ redar
guā vos de malis vestris que xp̄i famu
lis irrogatis. Tūc imperatoꝛ tādiu eū fu
stigari iussit donec spiritū eraret. fecit
q⁹ corpus eius in cloacā proiici ne a chri
stianis p⁹o martire colereē. Sanctⁱ⁹ autē
Sebastianus sequenti nocte sancte Lu
cie apparuit. ⁊ corpus eius sibi reuelauit
⁊ iuxta vestigia apl̄oꝝ illud sepeliri p⁹e
cepit. qō ⁊ factum est. ¶ Passus est autē
beatus Sebastianus sub Dyocleciano
⁊ Maximiano imperatoꝛibus. q̄ ceperūt
circa annū dñi. cclxxxvij. ¶ Refert Gre
gorⁱ⁹ in p⁹imo li⁹ dialogoꝝ. q̄ quedā mu

lier in tuscia nuper nupta cū ad dedicationē ecclesie sancti Sebastiani ab alijs inuitata esset in ipa nocte qua sequenti die ire debebat carnis voluptate stimulata a viro suo abstinē non potuit. ¶facto aūt mane magī erubescēs vultuz hominis q̄ dei illuc p̄fecta ē. mox aūté vt tota totium: vbi erāt reliquie sancti Sebastiani ingressa ē diabolus eā arripuit. ꝛ coram omnib⁹ vexare cepit. cū p̄sbyter illius ecclesie palliū altaris arripiēs in eā operatur. sed diabolus statī ipsum p̄sbyterū invasit. Duxerūt autem eā amici sui ad incantatores. vt suis incantationib⁹ diabolum effugarēt. sed mox dū incātare cū iudicio dei legio demoniū. i. sexcenta sexcēta ꝛ sexaginta sex demonia in eaz ingressa ipsaz acriter vexare ceperūt. Quidā aūté vir nobile fortunatus, sanctitate conspicuus. suis precibus eā sanauit.

Legī quoq; in gestis longobardoꝝ q̄ tpe Gumberti regis ytalia tota tanta peste pcussa est. ꝛ vix vnus alterū sufficeret sepelire. ꝛ hec pestis maxime rome ac papie crassabat. Tūc visibiliter bon⁹ angelus multis apparuit. malo angelo sequēti. ꝛ venabilū ferenti p̄cipiēs. vt p̄cuteret ac cedē faceret. quotiens aūté alicuius domū peruenirent totiēs mortui inde efferebant. Tūc cuidā diuinit⁹ reuelatū est q̄ nequaq̄ hec pestis cessaret donec sancto Sebastiano altare papie constitueret. q̄d quidē constructum ē in ecclesia sancti P̄cti que dicit ad vincula quo facto statī cessauit illa quassatio. ꝛ il luc a roma relicte sancti Sebastiani martiris sunt delate. ¶ Ambrosi⁹ in p̄fatione sic ait. Beati martiris Sebastiani p confessione nois cui dominus venerabilis sanguis effusus fuit. ꝛ tua mirabilia manifestat. q̄ p̄stitit in infirmitate virtutē. ꝛ nostris studijs dat p̄fectū ꝛ infirmis apud te p̄stat auxilium.

AGnes dicta est agna q̄ mitis ꝛ humilis tanq̄ agna fuit. Vel a greco quodam agnon quod est pium. q̄ pia ꝛ misericors extitit. Vel agnes ab agnoscendo. q̄ viam veritatis agnouit. Veritas aūt in Augustinū opponitur vanitati ꝛ falsitati ꝛ duplicitati. que tria a se remouit q̄ veritē quā habuit.

AGnes virgo prudentissima. vt testatur Ambros⁹. qui eius passionem cōscripsit. xiij. anno etatis sue martyrium perdidit ꝛ vitaz inuenit. Infantia quidez computabatur in annis. sed erat senectus mentis immensa. corpore iuuencula. sed animo cana. pulcra facie. sed pulcrior fide. Que dū a scolis reuertitur. a p̄fecti filio adamatur. Cui ille. Gemmas ꝛ diuitias innumerabiles p̄mittit si consensum eius coniugio non negaret. Cui Agnes respondit. Discede a me fomes peccati. nutrimentū facinoris. pabulum mortis. q̄ iā ab alio amatore p̄uenta sum. Cepitq; ipsum suum amatorem ꝛ sponsum a quinq; cōmendare. que sponse in sponso p̄cipue requirunt. scz a nobilitate generis. a decore pulcritudinis. a diuitiarum abundantia. a fortitudine ꝛ potētie efficacia. ꝛ ab amoris excellentia. sic dicens. Illū amo qui longe a te nobilior est. ꝛ genere ꝛ dignitate. cuius mater virgo est. cui⁹ pater feminam nescit. cui angeli seruiūt cuius pulcritudinem sol ꝛ luna mirant. cuius opes nūq̄ deficiunt. cuius nunq̄ dilecte decrescunt. cuius odore resuscitant mortui. cuius tactu confortantur infirmi. cuius amor castitas est. tactus sanctitas. vnio virginitas. hec autem q̄nq; ponit in quadā auctoritate dicens. Cuius generositas celsior. possibilitas fortior. aspectus pulcrior. amor suauior. ꝛ oī gratia elegantior. Deinde ponit quinq; bñficia que sibi spōsus contulit. ꝛ alijs sponsis confert. scz q̄ eas fidei anulo subarrat. multiplici virtutuz varietate eas vestit ꝛ ornat. passionis sue sanguine eas signat. vinculo amoris eas sibi copulat. ꝛ thesauris celestis glorie eas ditat sic di-

cenio. Qui anulo suo subarrauit mee dexterā meam ⁊ collum meum cinxit lapidibus preciosis. Jndut me cicladeauro texta ⁊ imensis monilib⁹ ornauit me posuit signū in faciem meam vt nullu⁹ preter eum amatorem assumam. ⁊ sanguis eius ornauit genas meas. Jā amplexibus eius astricta castis sum. cū corpus eius corpori meo sociatum est. ostēdit mihi thesauros icompabiles. quos mihi se daturum si in eo persteruero repromisit. Audiens hec insanus iuuenis lecto prosternitur. ⁊ q amore egrotet per alta suspiria a medicis aperitur. Cuiq pater iuuenes eadem virgini replicaret. ⁊ illa priozis sponsi federa se violare nō posse assereret cepit prefect⁹ inquirere quis esset ille sponsus de cuius se Agnes potestate iactaret? Cui ergo quidā assereret q christū sponsum suū diceret. blādiis primo sermonibus demū terroib⁹ cā pulsat. Cui Agnes. Quicquid visage. q quod queris non poteris obtinere. Jpsum enī terrentē vt blādientem similiter deridebat. Cui prefectus. Unum tibi de duobus eligo. aut cum virginibus dee vestre sacrifica si tibi virginitas placz. aūt cum meretricibus locz taberis. Cui enī nobilis erat: vim sibi inferre poterat. ⁊ ideo ritulum sibi christianitatis opposuit. Cui illa. Nec sacrificabo dijs tuis nec sordibus polluar alienis. mecum enī habeo custodē corporis mei angelum domini. Tunc prefectus iussit eam spoliari. ⁊ nudaz ad lupanar duci. Tantā autem densitatē capillis eius dominus contulit. vt melius capillis q vestibus tegeretur. Jngressa autem turpitudinis locum angelu⁹ domini preparatum inuenit qui locū claritate lumia circūfulsit. sibiq stolam candidissimam preparauit. Sicq lupanar locus fit oratonis. adeo vt mīdior existeret. q̄ fuissz ingressa qui imenso lumini dabat honorem. Prefecti autem filius cū alijs iuuenibus ad lupanar venit. ⁊ eos prius ad ipsam inuitauit. Qui ingressi sed ex miraculo territi compuncti redierunt. Quos ille miseros appellans. ⁊ ad eam furens intrās. Cum eā vellet contingere in ipsum lumen irruit. Qui cuz deo non dedisset honorem: prefocatus a diabolo expiranit. Quod prefectus audiens cum ingenti ploratu ad eaz venit ⁊ causam mortis eius diligenius scisciatur. Cui Agnes. Jlle cuius volūtatem volebat perficere: potestatez in eum accepit ⁊ occidit. Nam socij eiusdem vi so miraculo territi redierunt illesi. Cui prefectus. Jn hoc apparebit q non magicis artibus hoc egisti si impetrare poteris vt resuscitetur. Quante Agnete ut uenis resuscitatur. ⁊ christ⁹ ab eo publice predicatur. Ad hec templorum pontifices seditionem excitantes in populo exclamauerunt. Tolle magaz. tolle maleficam: que mētes mutat ⁊ animos alienat. Prefectus autē viso tanto miraculo cā liberare voluit. sed prescriptionez meuenos vicarium dereliquit. ⁊ q eam liberare nō potuit: christ⁹ abscessit. Tūc vicarius Aspasius nomine iussit eaz in copiosiz ignem iactari. sed in duas partes flāma diuisa sediosum populū exurebat. Tūc Aspasius in gutture eius gladium imergi precepit. ⁊ sic christus sponsus candidus ⁊ rubicundus ipsam sibi sponsam ⁊ martirem consecrauit.

Passa est autem vt creditur tempore Constantini magni. qui cepit anno domini. cccx. Cum igitur corpus eius christiani ⁊ parentes ipsius cum gaudio sepelirēt. vir a paganis in eos lapides mittentibus eua serunt. Emerātiana autem eius collectanea virgo sanctissima. licet adhuc catechumina. dum intra sepulcrum eius staret ⁊ constanter gentiles argueret: ab eis lapidata est. Staticz terremotus. chorruscanōes ⁊ fulgura exiterunt. adeo q ex paganis plurimi perierunt. ita q ipsi decetero venientes ad sepulcrum virginis non leserunt. Corp⁹ autē sancte Emerantiane intra corpus sancte Agnetis positū est. Cuiq paren-

tes ei⁹ octaua die intra tumulū vigilarēt. viderunt chorꝫ virginū vestibus aureis radiantem inter qs viderunt beatā Agnetē sūi vestē fulgentē. ta dextris ei⁹ candidiore agnū nive stantē. Quib⁹ ille. Videte ne me qū modā lugratis. ꝫ gaudete mecū ⁊ cōgratulamini. qz cuz his oīb⁹ lucidas sedes accepi. p̄ quor hāc visionē celebrāt. festū Agnetis. secūdo in octaua. ¶ Constātia autē virgo filia Constātini lepra grauissima laborāo. cū hanc visionē audisset tumulū eius adijt. ⁊ ibi duz in oīone pfisteret obdormiuit. viditqz beatā Agnetē sibi dicentez. Constāter age Constātia. si in christū crederis: cōtinuo liberaberis. Ad hāc vocem emigilans pfecte se sanatā inuenit. Que baptismū recipies super corpus sancte Agnetis basilicā fecit. ⁊ ibi in virginitate degēs multas exēplo suo ibidē vgines aggregauit. ¶ Quidā vir nomine Paulin⁹ in ecclia sancte Agnetis sacerdotij fungēs officio. mira capit carnis tēptatione vexari. Sed cū deū offendere nollet. a sūmo pontifice licentiā petijt cōtrahendi. Cuius donitatez ⁊ simplicitatē papa considerās annulū ei cum smaragdo dedit. ⁊ iussit vt imagini formose beate Agnetis que in sua ecclesia depicta erat. et. pte sua. reciperet vt se permitteret desponsari. Cūqz hoc sacerdos imagini imponeret. illa cōtinuo digitum annularē porrigēs. ⁊ anulo suscepto digitū retrahens: ē tēptationē a sacerdote fugauit. p̄clict⁹ aūt anul⁹ adhuc dī ei⁹ digito apparet. ¶ Alibi cū legitur. q cū ecclesia beate Agnetis rueret papa cuidaz sacerdoti dixit se sibi velle quandā sponsam custodiēdā ⁊ nutriendā. s. ecclesiā sancte Agnetis cōmittere. Dānsqz ei anulū. iussit vt dicta imaginez desponsaret. quā illa extendente ⁊ retrahēte digitū desponsauit. ¶ De hac virgine dicit Amb. in li⁹ de vgin⁹. Hāc senes hāc iuuenes. hāc pueri tonāt. Nemo ē laudabilior q̄ q ab oib⁹ laudatur

Quoe boies tot p̄cones. q martirē p̄dicāt dū loquunt. Stupete vniuersi. q tā diuinitatis testis exterret. q adhuc arbitra sint p etatē esse nō possent. fecat deniqz vt ei de deo crederet aut de boie adhuc nō crederet. qz qō vera natura ē. hoc de autore nature est. Nouū martirij genus. nō dū idonea pene. ⁊ tā matura victorie. certare difficilis. abilis coronari. Magistrū vtut⁹ implenit q nō dū iudicū habebat etatē. Nō sic ad thalamū nupta. p̄peraret. vt ad supplicij locuz letā successit. gradu festina virgo. p̄cessit. ¶ Item Amb. in p̄fatione beā Agnes generositatis oblectamēta despicies. celestem meruit dignitatē. societatē humane vote ⁊ tēnens. eterni regis ē sociata consortio. p̄cioſam morte. p xp̄i cōfessionē sit sapiens. sil'est ei facta cōformis.

Vincentius dicitur q̄si vicīū incēdēs. Vel vincens incēdia. Vel victorias tenēs. Ipse eni incendit. i. consumpsit vicia per carnis mortificationem. Vicit incēdia supplicioꝝ per constantem penarum perpessionem. Victorias tenuit mundi per ipsius despectionem. Vicit enī tria que erant in mundo. s. falsos errores. īmundos amores. mundanos timores. quos vicit per sapientiam. mundiciam ⁊ constantiam. De quibus dicit Augustinus vt cum omnibus erroribus amoribus ⁊ terroribus vincatur hic mūdus sanctorum martiria docet ⁊ docuerunt. Eius passionem quidam de Augusti. asserūt compilasse. quam prudentius versibus lucidius exequit.

Vincētius nobilis genere: sed fide ac religione nobilior: beati Valerij episcopi dyaconus fuit eius episcopus. quia ipe diuino nutu erat ligue vices sibi cōmiserat. ⁊ ipse oīonī ⁊ p̄dicatiōi vacabat. Jussu igit Dacīani p̄sidis valēs ebdē. ⁊ ipm carceri mā-

pantur. Cuiꝫ eos pre fame pene defeciſſe crederet. eos ſuo aſpectui iuſſit aſtare ꝺo cum ſanos cerneret ⁊ gaudentes ira tus in hanc vocem prorupit. Quid dicꝫ tu Valeri. qui ſub nomine religiõis cõtra decreta principum facis? Cum autẽ beatus Valerius lenius reſpõderet: dixit ei Vincentius. Noli pater venerabilis quaſi mente timida ſubmurmurare ſed libera voce exclama. Si ergo inbes pater ſancte. reſpõſis iudicem aggrediar. Cui ille. Jam dudum tibi. fili cariſſime loquendi curam cõmiſeram. ⁊ nũc pro fide qua aſtamus reſponſa cõmitto Tunc Vincentius conuerſus ad Dacianum. Hactenus a te inquit ſermo de negãda fide per tanie: ſed nefarii apud chriſtianorum prudentiaz eſſe cognoſce deitatis cultum abnegando blaſphemare. Tunc iratus Dacianus epiſcopũ in exilium mitti precepit. Vincentium vo tanꝫ cõtumacem ⁊ preſumptuoſum iuuenem. vt eius exemplo alij terrẽtur rancu lio diſtentum membris omnib⁹ diſſipari. Cuiꝫ corpore totus diſſiparetur: ait Dacian⁹. dic mihi Vincenti vbi nũc tuum miſerimũ corpus conſpicis? At ille ſubridens: ait. Hoc eſt quod ſemper optaui ⁊ votis omnibus cupiui. Tunc iratus preſes: cepit ei omnia genera tormentorum minari: niſi ei aſſenſum preberet: Cui Vincentius. O felicẽ me. quo mihi irata te graui⁹ putas in eo incipis melius miſereri. Inſurge ergo miſer ⁊ toro malignitatis ſpiritu debacchare. videbis me dei virtute plus poſſe dũ torqueor: ꝙ poſſis ipſe qui torques. Ad hoc pſes cepit clamare ⁊ carnifices virgis ⁊ fuſtibus verberare. Et ait Vincẽtius. Quid faciꝫ daciane. Ecce tuipſe me vindicas de apparitoribus meis. Tũc preſes amens factus: dixit carnificibus. Diſerrimi nihil facitis. Cur deſiciunt manus vre? adulteros ⁊ patricidas vi cere potuiſtis. vt nihil inter illata ſuppli cia eſſe poſſent. ⁊ nunc ſolus Vincentius vita potuit ſuperare tormẽta. Tũc carnifices pectines ferreos vſqꝫ ad intima coſtarum fixerunt. ita vt de toto ei⁹ corpore ſanguis effluereꝫ. ⁊ ſolutꝫ coſtarum compaginibus viſcera interna paterent. Et ait Dacianus. cõmiſerere tui Vincenti. vt poſſis tam pulcram recuperare iuuentutem. ⁊ ea que ſupra ſunt lacerari tormẽta. Et ait Vincentius. O venenoſa diaboli lingua: tormẽta tua nõ timeo. ſed hoc ſolum valde metuo. q⁹ te mihi fingis velle miſereri. Nam quo te magis iratum video eo amplius et magis exulto. Nolo vt aliquid minuas de ſupplicijs. vt te victum in omnibus fateatis. Tũc et eculeo depoſitus atqꝫ ad ignis craticulam ẽ raptus mox a carnifícum arguendo ad penam alacriter perabat. Craticulam ergo ſponte cõſcẽdens ibidem aſſatur. exuritur. ⁊ crema membriſqꝫ omnibus vnci ferrei ⁊ ardẽtes lamine infiguntur. Cuiꝫ ſanguine flamma reſpergitur. vulnera vulneri⁹ imprimuntur. ſal inſuper in ignez ſpargitur. vt in corpus eius vndiqꝫ vulneratum reſiliens: ſtridentibus flãmis crudelius comburatur. Jacq non ad artus ſed ad viſcera tela iaciuntur. Jpſaqꝫ intima viſcera de eius corpore extra labũtur. Inter hec ille manet imobilis. ⁊ ſurſum erectis luminib⁹ dominum precabatur. Cuiꝫ miniſtri hec Baciano renuliſſent. Deũ ait Dacianus vincimini: ſz iam nũc vt in pena diui⁹ viuat in pena teſtamino carceri includite. ⁊ ibi teſtas acutiſſimas congerite. pedes eius ligno affigite. ſine omni humano ſolatio extenſũ ſic ſuper teſtas relinquite: ⁊ cum defecerit nunciate. Fatent ꝙ totius miſtri crudelis domino crudelioni. Sz ecce rex p quo miles patitur: penam commutauit in gloriam. Nã tenebre carceris ab immenſa luce expelluntur. teſtarũz aſperitas in omnium florum ſuauitatem mutat. pedes diſſoluuntur. ⁊ angelorũz ſolatio venerando perfruuntur. Cuiꝫ ſuper flo-

res cum angelis psallens incederet mo-
dulato vultu ⁊ mira suauitate soror p-
cul diffundatur. perterriti custodes cum
per rimas carcer quod intus erat vidis-
sent. ad fidem conuersi sunt. Hec audi-
mus Basianus amens factus ait. Et qd
ei amplius faciemus ecce enim victi su-
mus. Transferē ad lectulum ⁊ stramē-
tis mollioribus reponatur. ne plus ex
gloriosum faciamus. si forte deficerent in
tormentis. sed potius recreat⁹ nouis ite-
rum suppliciis puniatur. Cum igit ad
stratum molliorē deportatus esset ⁊ ibi-
dem paulisper quieuisset. animam spiritū
tradidit. circa annum domini. cclxxxvij
sub Diocletiano ⁊ maximiano. Quo
audito Basianus vehementer expauit.
⁊ se sic victum dolens ait. Et si non po
tui eum superare viuentem. puniaz vel
defunctū. ⁊ sic satiabor de pena. ⁊ sic po-
terit mihi prouenire victoria. Iussit er-
go Basiani corpus eius in campum ab
auibus ⁊ bestijs deuorandum exponi.
sed statim angelorum custodia premuni-
untur. ⁊ intacta a bestijs conseruatur.
Denigz cursus inglorius dedimus alias
aues se maiores impetu alarum abegit.
⁊ lupum accurrentez motibus ⁊ clamo
rib⁹ effugauit. Qui reflexo capite ⁊ aspe-
ctu corporis sacrificio cernit. reputet qui
ibidem angelorum custodiam miratur.
Quod audiens Basianus ait. Puto
qz nec defunctū potero superare. Iu-
bet ergo corpus eius ingentem molam
alligari ⁊ in pelago pijci. vt quodam ter
ra a bestijs consumi nō possit. saltem in
pelago a marinis bestijs deuorēt. Illi
te igitur corpus eius in pelagus deferen
tes submergunt. sed ipso nauis veloci⁹
littora corpus petijt. Quod a quadam
matrona ⁊ quibusdam alijs ipso reue-
lante inuenitur ⁊ ab eis honorifice sepe-
lituꝛ. De hoc martire sic dicit Aug⁹.
Beatus Vincentius vicit in verbis. vi
cit in penis. vicit in confessione. vicit in
tribulatione. vicit exustus. vicit submer
sus. vicit ictatus. vicit mortuus. Ite tor-
quetur Vincentius vt execretur flagel
latur ⁊ cruciatur. tunditur vt soli dēt.
exuritur vt pargatur. Ambrosius in p-
fatione quoqz de ipso sic ait. Vincens
torquetur. tunditur. flagellatur. ⁊ exuri
tur. sed inuictus pro sancto nomine ani
mus non concutitur. plus ardens igne
zeli qꝫ furi. plus necatur timore dei qꝫ se
culi. plus voluit placere deo qꝫ homi. pl⁹
dilexit mori mūdo qꝫ domino. Ite Au-
gustin⁹. Ante oculos nostros mirandū
spectaculum constitutum est. Iudex in-
iquus torquet cruentus. martir inuictus
crudelitatis pietatisqz certamē. Pru-
dentius quoqz qui claruit tēpore Theo
dosij senioris. qui cepit anno domini.
cclxxxvij. ipsum Basianū respondisse
ait. Tormenta. carcereo. vngule. stridēs
qz flammis lamina. atqz ipsa penarū vi
tima mors christianis ludus est. Tunc
Basianus. Vincirum retorium brachijs
sursum ac deorsum extendite donec cō-
page ossiū diuulsa membratim crepet.
vt per lacunas vulnerum iterū refectus
palpitet. Ridebat hic miles dei. manno
cruentas increpans qꝫ fixa non profun-
dius intraret arma in gula. Cui esset in
carcere angelus dicit ad eum. Exurge
martir inclite. exurge securus. exurge et
almis cenbus nostri sodalis adhere. O
miles inuictissime fortissimorū fortior.
tam te ipsa seua ⁊ aspera tormenta victo-
rem tremūt. Exclamat prudentius. Tu
solus orbis inclite. solus bina supplicij
palmam tulisti. Tu duas simul parasti
laureas.

Asilius venera
bilis episcopus ⁊ doctor precla-
rus. cuius vitam scripsit Amphilon⁹
iconij episcopus quante sanctitatis ex-
titerit quidam heremite nomine effrem
in visu monstratum est. Cum enim di-
cimus Effrem in extasi positus esset. vidit
columnā ignis cuius caput vsqz ad celum

pertingebat. ⁊ vocē desuper audiuit: dicētē. Talis est magn⁹ Basilius. qualis hec colūna ignis quam cernis. Veniēs igit̄ in ciuitatem in die epiphanie vt trīn virū videre posset. cū vidisset eum stola candida indutū cum clericis venerabiliter procedentez. Ait intra se. vt video in vase ciuū laborare. Iste enī cum in tali honore sit positus nequaq̄ talis potest esse quēadmodū cogitabā. Nos enī qui portamus pond⁹ diei ⁊ estus nihil tale ⁊ consecuti sum⁹. ⁊ hic cū in tali honore ⁊ constipatione positus sit: colūna ignis est. Aduersa ista. Basilius igitur in spiritu hoc videns fecit eū ad se introduci. Qui cū introductus esset vidit linguā igneā per os eius loquentē. Et ait Effrē. Vere magnus Basili⁹. Vere colūna ignis. Basilius. Vere spiritus sanctus loquitur per os eius. Dixitq illi Effrē. Obsecro domine q̄ mihi impetres q̄ grece loquar. Cui Basilius. Nē difficile postulasti. Pro eo trīn orauit. ⁊ cōtinuo grece loqui cepit. ¶ Quidā alius heremita videns Basiliū alīs in pontificali habitu procedentē eū despexit. indicans eum in corde suo. q⁹ in tali pompa plurimuz delectarē. Et ecce vox facta est ad eū dicens. Tu amplius delectaris in palpando carne tue candā. q̄ delectē Basilius in apparatu suo. ¶ Valēs imperator sanctor arrianoz ecclesiā quandā a catholicis abstulit. ⁊ arrianis dedit. Ad quē accedens Basilius orauit. Imperator. scriptū est. Honorē regē iudiciū diligit. Et iterū. Iudiciū regis iusticia. ⁊ cur cor trīn impanit vt catholici eijcerēt de ecclesia ⁊ darentur arrianis? Cui ipator. Iterū ad crumelias reuerteris. O Basili nō decet te. Et ille. Decet me p iusticia etiā mori. Tūc demosthenes prefectus epistarum imperatoris fautor arrianorū ⁊ loquens prio eius erat barbarismū. Cui ait Basilius. Tuū est de pulmentariis regis cogitare. nō dogmata diuina decoquere. qui mox confusus tacuit. Dixit imperator Basilio. Aude ⁊ iudica inter eos sed non sīn immoderatum amorem populi. Abiens ergo dixit coram catholicis ⁊ arrianis vt fores ecclesie clauderentur. ⁊ vtriusq̄ partis sigillo munirētur. ⁊ ad quorum orationes aperirentur: eorum esset. Quod cum omnibus placuisset: orantibus arrianis tribus diebus et noctibus. ⁊ venientibus ad fores ecclesie nō sunt aperte. Tunc Basilius processione ordinata venit ad ecclesiā: ⁊ facta oratione leuiticu de baculo pastorali fores tetigit: dicēs. Tollite portas pncipes vestras. ⁊ elemamini porte eternales. ⁊ introibit rex glorie. ⁊ cōtinuo sunt apte ⁊ intrātes deo gratias reddiderūt. ⁊ reddita est ecclesia catholicis. ffecit aut tē imperator pmitti multa Basilio: vt in historia tripartita legē: vt sibi consentiret. Et ille. Pueris ista cōueniūt. Hā qui diuinis sagināt eloquijs. corrūpere de diuinis dogmatibus nec vnā syllabā patiunt. Tunc imperator indignat⁹ vt ibidē dicit. dum de eius exilio sentētiam vellet scribere. primus. secund⁹. tertius calam⁹ fractus est. deinde tremor magnus eius manū inuasit. vnde indignatus chartā fregit. ¶ Vir quidā venerabilis nole Heraclius filiā vnicam habebat. quā consecrare dño disponebat. Sz diabolus humane generis inimic⁹ hoc aduertēs: vnū de seruis predicti Heraclij in amorem puelle plurimū inflāmauit. Nec cū ipossibile cerneret. vt ipse ḡ seru⁹ erat in amplexus tāo nobilis puelle accedere posset. ad vnū de maleficis accessit. pmittens ei multam pecunie q̄titatē si ad hoc eū iuuare vellet. Cui dixit maleficus. Ego hoc agere nō possū. sed si vis mittā te ad diabolum meū dñm: etsi feceris q̄ ipse tibi dixerit: tuū desiderium obtinebis. Et dixit iuuenis q̄cunq̄ dixeris mihi faciā. Ille ergo maleficus epistolā ad diabolum fecit: ⁊ eam per dictum iuuenem in hec verba transmisit. Quoniāquidem mi domine oportz me

festinanter ⁊ sollicite quoscūq; a christia
nor religiōe abstrahere. ⁊ tue adducere
voluīt. vt pars tua quotidie multipli
cetur. misi tibi hunc iuuenem cupidita
te in talem puellam erarsum. ⁊ postulo
vt suum desiderium assequatur vt ⁊ in
isto glorietur ⁊ alios tibi decetero valē
aggregare. Et dato ei epistolam dixit.
Vade ⁊ tali hora noctis sta supra mon
mentū gentilis. ⁊ videz demones a cla
mes. ⁊ hanc chartam in aerem exalta. et
statim aderunt tibi. Qui vadens demo
nes inuocabat. ⁊ chartam per aerem ej
iciebat. Et ecce adest princeps tenebra
rum vallatus multitudine demoniorū
Qui cum epistolaz perlegisset: ait ad in
uenem. Credis in me vt tuam complea
voluntatem. Qui ait. Credo domine.
Cui diabolus. Et abnegas christū tuū.
Qui ait. Abnego. Dicit diabolus. Per
fidi estis christiani: qz quandoquidem
ma opus habetis ad me venitis: quādo
autem desiderium vestrum assecuti estis
statim me negatis ⁊ ad christum vestrū
accedituis ille autem: qz clementissimus
est: suscipit vos. Sed si vis tuaz comple
am voluntatem fac mihi manu tua scri
ptum in quo confitearis te abrenūciare
christo. baptismati. ⁊ christiane professio
ni. ⁊ meus sis seruus. ⁊ mecum in iudi
cio condemnandus. Qui statim manu
propria scriptuz fecit qualiter christo ab
renunciaret. ⁊ se seruituti diaboli man
ciparet. Cōtinuo igitur diabolus accer
sitis spiritibus qui erant super fornicatio
nem iubens eis vt ad predictam puellā
accederent. ⁊ ei⁹ in amorem iuue
nis inflammarent. Qui accedentes cor
eius adeo accenderūt. vt puella se in ter
ram proijceret: ⁊ ad patrem lamentabili
ter exclamaret. miserere mihi pater mise
rere mihi. qz vire est quod propter amo
rem talis pueri nostri. Ad iferē viscerib⁹
tuis. ⁊ paternum amorem mihi osten de
⁊ puero quem amo ⁊ p quo crucior: me
cōiunge. Sin autem post modicum me
morituram videbis. ⁊ pro me in vic iu

dicij rationem reddes. Pater autem eius
lans dicebat. Heu me miserū quid con
tigit misere filie mee. quis meuz thesau
rum furatus est? Quis dulce lumen ocu
lorum meorum extinxit? Ego volebaz
te celesti sponso coniungere ⁊ per te sal
uari putabam. ⁊ tu in amore lascine in
sanisti. Sine filia. vt te sic disposui do
mino coniungam. ne ducas senectutem
meam cum dolore ad inferos. Illa au
tem clamabat: dicens. Pater mi aut ci
to desiderū meū cōple. aut morituraz p⁹
modicum me videbis. Cum igitur illa
amarissime fleret ⁊ quasi insaniret pater
eius in magna desolatione posit⁹ ⁊ ami
corum consilijs deceptus suam voluntā
tem complent ⁊ eam puero in vxorē de
dit ac vniuersam substantiā sibi tribuit
dicēs. Vade filia fere misera. Cum er
go in simul permanerent iuuenis ille ec
clesiā non introibat nec sibi crucis signa
culum faciebat. nec deo se recommenda
bat. Unde hic notatus est a nonnullis
qui vxou sue dixerūt. Scis quia vir tu⁹
quem tibi elegisti christianus nō est nec
ecclesim ingreditur. Quod illa audiēs
vehemēter extimuit. ⁊ humo se prosterne
ns vngulis seipsam discerpens pe
tus suum contundere cepit et dicere.
Heu mihi misere cur nata sum et nata
continuo rapta non sum? Luz ergo vi
ro suo que audierat retulisset et ille ne
quaq; rem sic esse assereret. sed omnino
falsum quod ipsa audierat: affirmaret.
Illa ait. Si vis vt credam tibi: ego ⁊ tu
eras ecclesiam ingrediamur. Videns il
le q; latere non posset narrauit ei totum
ordinem geste rei. Quod illa audiens
vementer ingemuit. ⁊ ad beatum Basi
lium pperauit. eiq; omnia que viro suo
⁊ sibi contigerant enarrauit. Basilius
autem puerum vocans. ⁊ omnia ab eo
audiens: dixit ei. Vis fili reuerti ad do
minum. Qui ait. Utiq; domine. sed
non valeo. quia diabolo sum professus
et christum abnegaui. et abnegatio
nem mee scripturn feci. et diabolo ipsum

dedi. Cui Basilius. Non tibi sit curæ. benignus enim est dñs & te penitentē susci piet. & continuo apprehendēs puerū signū crucis in eius fronte fecit. & per tres dies eum reclusit. postea cū visitauit et dixit. quō habes fili? Qui ait. In magna sum dñe defectione nec suffero clamores eoꝝ & terrores seu dilapidationes Tenētes enim manu scriptū meū causantē me dicētes: Tu venisti ad nos nō nos ad te. Et dixit sanctus Basilius. Noli timere fili tantūmodo crede dās ei modi cā escā faciensq; signum crucis. itemq; eum reclusit & pro eo orauit. Post aliquot dies eum visitauit & ait. Quomō hēs fili? Qui ait. Pā a longe clamores eoꝝ & minas audio. sed eos nō video. Et dās ei itemq; escā & signās & claudens ostiū abijt & p eo orauit. & q̄dragesimo die rediēs dixit. Quō habes? Respōdit. Bene habeo sancte dei. Vidi enim te hodie in visu pugnantē p me. & diabolū vincentes. Post hec eū educens. omnē clerū & religiosos & populū p uocauit. & oēs pro eo orare admonuit. tenēsq; manum pueri ducebat eū ad ecclesiam. Et ecce diabolus cum multitudine demonū ad eum venit. & visibiliter apprehendens puerū conabatur eū rape de manu eius. Et cepit clamare puer. Sācte dei adiuua me Et tāta eū impiorum instātia aggressus est. vt etiā sanctū impelleret trabes puerū. Qui ait ad eum. Impiorissime non sufficit tibi pditio tua. nisi & dei mei tēptes plasma. Diabolus autē dixit ad eū multis audientib⁹. Pr̄eundicas mihi o Basili. Tunc oēs clamauerunt kyrieleison. Dixitq; ad eum Basilius. Increpet te dñs diabole. Qui ait. Pr̄eundicas mihi Basili. Nō abij ego ad eū. sed ipe venit ad me. abnegauit xp̄m suū & professus est mihi. ecce scriptū eius in manu habeo. Qui ait. Nō cessabim⁹ orare donec scriptū reddas. Et orāte Basilio et tenēte in celū man⁹. Ecce charta p aerē ylata. & ab oib⁹ visa venit. & iposita ei manib⁹ Basilij. Quā ille suscipiēs dixit puero. Loqsc̄ has lras ff⁹ Et ille. Etiā manu mea scripte sūt. & frāgēs Basili⁹ scriptū. pduxit eū ad eccl̄iaz. & dignū eū fecit sancto ministerio. & bñ instruēs & regulā sibi dās reddit mulieri ei⁹. Mulier q̄dā peccata multa bñs & ea in charta p scribens. in fine quodā grauis⁹ scripsit. & scriptū ipsū bō Basilio tradidit rogās vt pro ea oraret & suis oīonib⁹ peccata ipsa deleret. Qui cū orasset & mulier chartā aperuisset: ois pcā p̄ter istud grauius deleta inuenit. Que ait ad Basilium. Miserere mei serue dei. & p hoc mihi indulgētiā ipetra: sicut & alijs impetrasti. Qui ait ad illā. recede a me mulier. q̄ hō petōr ego sū. indigens indulgētia sicut & tu. Cū autē illa instaret: dixit ei. Vade ad scm̄ virū Effrē & ille q̄ postulas tibi poterit ipetrare. Que cum abijsset ad scm̄ virū Effrē. & cur ad eum a sctō viro Basilio missa sit intimasset. ille ait. Recede q̄ hō petōr ego sū & redi filia ad Basiliū. & q̄ tibi p ceteris veniā ipetrauit. p isto quoq; ipetrare valebit. festina ergo vt eum vivū inuenias. Que cū in ciuitatē venisset. ecce Basilius ad tumulū ferebat. Illa aūt post eū clamare cepit & dicē. Videat de⁹ & iudicet inter me & te. q̄ nolēs placare deum p me: ad aliū trāsmutasti me. Tūc pijcat chartaz sup feretrū. & post modicū illā recipiēs & aperiēs illud pcm̄ penit⁹ deletū inuenit. Dicq; ipsa & oēs q̄ aderāt deo immensas gr̄as reddiderūt. Aūq; autez vir dei migraret a corpore: posit⁹ in infirmitate q̄ & mortuus equidē iudeū nolle ioseph medicinali arte valde peritū quem vir dei multū diligebat. eo q̄ se illū convertisurū putabat ad fidē. ad se q̄si opa ei⁹ indigēte vocauit. Ille vo pulsu ei⁹ tāgens. & ter tacitu morte i tantis eē cognoscēs dixit familie: q̄ ad sepulturā necessaria sunt preparate. q̄ p̄ minuo morieē. Ad Basili⁹ audiēs dixit ei. Mesaias q̄d dicis Cui ioseph. crede dñe q̄ sol cū sole occidet hodie. i. tu sol cum sole occides hodie. Cui dicit Basili⁹. Quid dices si nō

moriar hodie? Cui Joseph. Hō est possibile dñe. Et Basilius. Et si in crastinū vsq; ad horā sextam superuixero. q̄d facies? Et Joseph ait. Si vsq; ad illam superueris horaz vtiq; ego moriar. Et Basilius. Etiā moriaris peccato. viuas autē xpo. Et ille. Sao q̄d dicas, etsi vsq; ad illā horam superuixero faciaz q̄s hortaris. Tūc beatus Basilius ſm naturā ilico moriturus esset, a dño cū mortis inducias impetrauit z vsq; crastinū in horam nonam vixit. Qđ Joseph videns z stupēs: in xpm credidit. Basilius autē virtute animi imbecillitatē corporis superans de cubiculo suo surrexit. z ecclesiam ingrediens eū suis xpianis manibus baptizauit. postea vo ad lectulum suū rediit. z statim spm deo feliciter reddidit. Floruit circa annū dñi trecentesimū sepuagesimū.

Johānes elemosynarius patriarcha alexādrin⁹ quadā nocte in oratōe persistens vidit quandā puellā pulcerrimā sibi assistentē z coronā olivarū in capite baiulantez Quā ille videns nimiū stupefactus: quenā esset inquisiuit? At illa. Ego sum misericordia q̄ dat filiaz de celo adduci. Me sponsam accipe z bene tibi erit. Intelligens ḡ p olivam misericordiā designari ab illa die factus ē sic misericors. vt eleymosinarius vocarē. pauperes autē suos dños semp appellabat. z inde hospitalarij habēt etiam vt pauperes dominos suos vocēt. Omnes igit̄ suos famulos cōuocauit eisq; dixit. Euntes p totā ciuitatem conscribite mihi vsq; ad vnū omnes dños meos. Illis vo nō intelligentibus dixit. Quos vos egenos z mendicos vocat̄ alios ego dños z auxiliatores p̄dico. Isti enī nobis vere auxiliari z celeste regnum donare poterunt.

Volēs hoīes ad elemosynā inuitare narrare p̄ solebat. q̄ pauperibus semel se ad solē calefacientib⁹ ceperunt inuidē de elemosynatoribus cōfare. z bonos colaudare: z malos vituperare. Erat autē quidaz theolonari⁹ nole Petrus. diues valde z prepotēs. sed nimis pauperibus inuisericors. q̄ ad domū suā accedentes cū indignatōe nimia repellebat. Cum ergo nullus illoz inuētus fuisset qui in domo sua elemosynā recepisset. vn⁹ illoruz dixit. Quid vultis mihi dare si ego hodie ab eo elemosynā accipiā. Et facientibus cū eo pactuz. ad domū eius venit z elemosynam postulauit. At ille domū reuertēs z pauperē pre foribus videns cū manipium eius panes siliginis in domū deferret. ille lapidem nō inueniens, panē vnū siliginis arripuit z cū furore eū inde pcussit. Quē p̄tinus accipiēs pauper ad socios rediit. z q̄ de manu eius elemosynā acceperit indicauit. Post duos dies infirmatus ad mortez vidit se ante iudicū stare z maiores quosdā sup staterā eius mala appendere. ex altera autē parte stare q̄dam dealbatos tristes stabāt. eo q̄ nihil q̄ ibi apponerēt inuenire valebāt. Tunc vn⁹ eoz dixit. Vere nihil habemus nisi vnū panem siliginis quē an̄ duos dies christo dedit coactus. Quem dū super stateraz ponerent equalitas: vt sibi videbatur facta est. Dixerūt ei adauge ad siliginem hāc, alioquin te mauri apprehendent. Euigilans autē z liberatus dicebat pape. Si vna siligo quam p furorē iactaui ita profuit. q̄ntomagis q̄ oīa sua indigentibus elargiē. Quadam igit̄ die cum optimis vestibus indutus p viā pergeret. q̄dam naufrag⁹ ab eo vestimentū aliqs postulabat. Cōtinuo ille pretioso vestimēto se expoliauit z illi dedit. Qđ ille accipiens statim vēdidit Cū aūt theolonarius rediret z vestimētum suspensū videret. cōtristatus ē valde. adeo vt nec cibū sumere vellet: dicēs q̄m non fui dignus vt mei memoriam haberet egenus. Et ecce cū dormiret vidit quendam super solē fulgentez z sup caput crucē ferentē et habentē indutum vestimentū quod dederat egeno. z dicebat sibi. Quid ploras Petre? Cui cum

causam fuę tristicie sibi dixisset: ille ait cognoscis hoc? Et ille. Etiā dñe. Et dñs ad eum. Ille ego vestio: cquo mihi dixisti? gratias ago hōe volūtari me. qui frigore affligebar. et cooperuisti me. In se ḡ reuersus cepit egenos beatificare ac dicere. Viuit dñs. nō moriar donec fiā vnus ex eis. Bona ergo pauperibus que habebat. et accersito notario suo: dixit ei Secretū volo tibi cōmittere. q̄ si ꝓpalaueris aut si me nō audieris barbaris vēdam te. dansq; ei decē libras auri: et dixit ei. Vade in sanctā anastasiē et merces tibi esto. et me alicui christiano vende. et pauperibus precii tribue. Ille autē recusante: dixit ei. Si me nō audieris ego barbaris vendam te. Ducens ḡ eum vt dixerat cuidā argentario vestibus sordidis indutum tanq̄ suū seruū vendidit. et ter nūmisinata inde accepiēs pauperib⁹ erogauit. Petrus ḡ omnia officia vilia faciebat. ita q̄ ab omnibus contēnebatur et ab aliis seruis frequenter percutiebatur et etiam iā amens appellabatur. Dñs autē frequenter sibi apparebat et vestimenta et alia ostendēs ipsum cōsolabat. Verū imperatore et vniuersis de amissione tanti viri dolentib⁹. quidā vicini eius a constantinopoli ad visitandū loca sancta venerūt. et a domino ipsi⁹ inuitati. cū prandere t sibi adinuicē in aure dixerūt. Quāsi vis est puer iste dño Petro theolonario. Et curiose respicientibus vnus dixit. Vere dño Petro ē. surgam et tenebo eū. Quod ille aduertēs latenter fugit. Erat autez ostiarius surdus et mut⁹ qui per signū ostium aperiebat. Cui Petrus vt sibi aperiret. non signis sed verbis imperauit. Et ille cōtinuo audiens et loquelā recipiēs sibiq; respondēs ei aperuit. et domuz regrediens. cunctis de ei⁹ loquela mirantib⁹ dixit. Ille qui coquinam faciebat exijt et fugit. sed videte ne dei sit seruus. Cū enī mihi dixit. nihil dico aperi. mox ex ore eius flāma exijt. que linguā et aures meas tetigit. et continuo audituz et loquelam recepi. Et explicēs vniuersi et cōcurrentes post eū ipsū amplius inuenire nō potuerūt. Tunc oēs de domo illa penitentiaz egerunt. eo q̄ talem virum sic viliter tractauerunt.

¶ Monachus quidā Vitalius nomīe volens sanctū Johannē tētare si posset sibi verbis persuadere et ad scandalū facile inclinari. Ingrediens ḡ ciuitatem omnes meretrices publicas conscripsit. Intrabat ḡ ad illas p ordinē: dicēs cuiliber. dona mihi nocte istam et noli fornicari. Ipse autē domū eius intrans. in angulo flens genub⁹ tota nocte in oratiōe stabat et p illis orabat. et postea mane exibat. precipiēs cuilibet ne alicui reuelaret. Una autē vitā eius manifestauit. que statim. oīāte sene a demone vexari cepit. Cui oēs dicebant. reddidit tibi deus quod merebaris qm̄ mētita es. vt fornicetur eni egrediens pessimus iste et non propter alind. Vespere autē facto dicebat predictus Vitalius cunctis audientibus. Volo me. q̄ talis domina expectat me. Multis vo illum criminantibus respondebat. Numquid ego nō habeo corpus vt boies aut monachis solū iratus est deus. vere et ipsi homines sūt vt ceteri. Dicebant autem quidā. accipe tibi mulierem vnā abba. et muta habitū vt non scandalizes homines alios. Ille autē fingens se iratuz: dicebat. Vere nō audiam vos ite a me. Qui vult scandalizari: scandalizetur. et collidet frontē in parietem. Numquid iudices constituti estis super me a deo? Ite et de vobis curā habete. vos pro me non reddetis rationem. Hec autem cū clamore dicebat. Cūq; ad beatum Johannem querimonia deferetur cor eius deus iduranit ne his fidem adhiberet. Deprecabatur autem deū vt post mortem suam opus suū alicui reuelaret. vt non imputaretur in peccatum his qui de eo scandalisabant. Multas igitur de predictis mulierib⁹ ad cōuersionem perduxit. et in monasterio plurimas collocauit. Quodā mane. dum ab vna illarum egrederet. obuias

uit ei ḡdā ingrediens ad fornicandū cū ea. Dāsq; ei alapā dixit. Usqquo pessime nō emēdas te ab hac tua īmūditia. Et ille. Crede mihi accipies a me talem alapā vt tota alexandria ꝓgregē. Et ecce postmodū diabolus in spē mauri sibi alapā dedit: dicēs. hec est alapa quā mittit tibi abbas Uitalis. Stati a demonio vexē. ita q̄ ad voces eius oēs currebāt. Sed cū penitēs penitōnē liberat' est. Uir autē dei morti appropinquās hanc scripturā reliq̄t. Nolite añ tēpus iudicare. Multi enīb' aūt confitentib' q̄ facie bat oēs glorificabāt deū. ⁊ p̄apue btūs Johānes dicēs. Una alapā quam ille accepit accepissem ⁊ ego. ¶ Quidā pauper in habitu peregrini ad Johannē venit ⁊ ab eo elemosynā postulauit. At ille vocato dispensatore dixit. Da ei sex nūmismata. Que ille accepīs ⁊ abiens habitū mutauit. ⁊ iterū ad p̄iarchā rediens ab eo elemosynā postulauit. Ille autē dispensatore vocato dixit. Da ei decē nūmismata. Quos cū sibi dedisset ⁊ ille abiisset: dixit ei dispēsator. Per oīones tuas p̄ iste iā hodie mutato habitu bis accepit. Beat' autē Johannes. q. hoc se nescire dissimulauit. Iterū ille tertio habitū mutās ad beatū Johannē venit ⁊ elemosinā postulauit. Tūc dispēsator beatum Johannē tetigit inuens q̄ ille esset. Cui btūs Johānes respondit. Da de ⁊ da ei duodecī nūmismata. ne forte sic dña mea ihū xp̄s qui tēptare me vellet vel posset ꝑ plus accipere q̄ ego dare. ¶ Quadā vice cū Patricius q̄ndā pecuniā ecclesie in mercatonib' ponere vellet ⁊ patriarcha nullatenus cōsentiret: cū pauperib' eā dispensare vellet: ambo plurimū contēdentes ira abinuicē recesserunt. Adueniente hora vndecima mandat p̄iarcha p archipresbyterū Patricio: dicens. Dñe sol ad occasum ē. Ad quē ille audiens lacrimis infusus ad eū venit ⁊ veniā postulauit. Cū quidā su' nepos a quodā tabernario grauē iniuriā audiuisset. ⁊ ex hoc patriarche lamentabiliter cōquerēs. nullatenus ꝑ solari posset p̄iarcha rīdit. Et quō est aut' abi aliq̄s ꝑdicere ⁊ os suū ꝑ te aperire. Crede fili mee putasi q̄a facā in eo hodie talē rem vt tota alexandria miret. Qđ audiens ille ꝑ solationem recepit. putās q̄ cum grauē fieret verberari. Videns Johānes q̄ ꝑ solationē recepisset pedes ei⁹ osculatus est: dicēs. Fili si vere nepos mee humilitat' existis prepara te ⁊ flagellari ⁊ puniri pari ab oībus. Uera enī cognatio non ex carne ⁊ sanguine sed ex virtute mētis agnoscit. Confestim igit̄ ꝑ illo hoīe misit. ⁊ ab o' pensione ⁊ tributo liberū esse fecit. Et oēs audientes miranti sunt. Et intellexerūt hoc esse qđ dixerat. facā in eum talē rem. vt tota alexā dria miret. ¶ Audiēs patriarcha cōsuetudinē esse q̄ mox vt imperator coronat' est cōfestim monumentorū edificatores sumūt q̄tor vel quinq; mannucias marmorū pusillas diuersi coloris. Et ingredientes ad imperatorē dicunt. De q̄ marmore vel metallo imbet imperiū tuū sibi fieri monumentū. Imitat' hoc. monumētū sibi fieri ꝓpit. sed cū vsq; ad obitum suū illud imperfectū manere precepit. Ordinauitq; aliquos qui ad eū cuz celebri festiuitate cuz clero persistēret accederent sibiq; dicerēt. Dñe monumentum tuū iperfectū est: precipe vt cōsummet eo q̄ nescias qua hora fur veniat.

¶ Dives quidā cū vidisset beatum Johannez in stratis vilis pānos habere. eo q̄ ceteri pauperib' rogatus q̄ndā valde p̄cioſū coopimentuz emit. ⁊ btō Jobi ēdidit. q̄ cū illō nocte lup se hīet. tota nocte dormire nō potuit. cogitās q̄ trecēti dñi sui ō tāto p̄cio coopiri posset. cō igit̄ nocte lamētabat ⁊ dicebat. Quān incenati q̄nti i foro pluuijs madefacti. q̄nti ꝑ frigore dēnb' strideētes hodie dormuerunt cu vo grādes pisces deuorās ⁊ in thalamo recūbēs cuz oīb' malis tuis. Insup te coopertus xxvj. nūmismatū te caleſacis. Mirat' Jobes alia vice h' ñ vestē. Surrexitq; eo mane illud vēdidit ⁊ ꝑ pauū

pauperibus erogauit. Quod audiēs ille dines ipsum cooperto uiū sēdo emit. ꝛ beato Johanni tradidit. rogās vt ipsū decetero nō venderet. sed sup scipsuz teneret. At ille istud accipiens iussit iterꝫ vendi. ꝛ dñis suis pauū erogari. Quod ille dines audiens iterꝫ abijt ꝛ ipsum redemit ac bēo Johanni detulit. eiqꝫ gratulabundus dixit. Videbimus qs deficiet. aut tu vendēdo aut ego redimēdo ꝛ sic suauiter quasi diuite illum vindemiabat dicens. q̄ posset aliquis intētione dandi pauperibus diuites taliter expoliare nec peccat. Duo enī iuuāt talis vnū. qt alias illoꝝ saluat. alterum qm̄ ex hoc mercedem nō modicaz accipiet.

Volens beatus Johannes hoies ad elemosynā ꝓuocare. narrare consueuit de sancto serapiōe. q̄ cū amicum suū pauperi tribuisset ꝛ alteri obuians qui frigꝰ patiebat tunicā simulē tribuisset. ꝛ euāgeliuz tenēs nudus sederet. Interrogauit eū quidam dicēs. Abba qs te expoliauit? Qui demōstrās euāgeliū ipsuz dixit. Ille me expoliauit. ¶ Alēs autem aliū pauperē videns euāgeliū ipsū vēdidit ꝛ paupi pauū dedit. Qui cū interrogaret vbi ipsum euāgelium haberet? Respondit. Euangeliū scipit dicens. Va de ꝛ vende oīa que habes ꝛ da pauperibus. Scipsum ergo habebā ꝛ scipsū vēdidi ꝛ tradidi vt mandabat. ¶ Cum quidā elemosynaz peterꝫ dari precepisset beatus Johannes quinqz nūmos. indignatus ille q̄ maiorē sibi elemosynaz nō fecisset cōtinuo ad cōtumelias ipsi⁹ prorupit ac in eiꝰ faciē conuiciari cepit. Quod eius famuli audientes eiā in eū voluerūt irruere ac ipsum grauiter cedere. Quod beatꝰ Johannes oīno prohibuit dicēs. Sinite fratres sinite. vt mihi maledicat. Scio enī habeo septuaginta annos blasphemans ꝓ opera mea christuz. ꝛ vnū cōuiciū nō portabo abisto. Iussitqz saccum allatum ꝛ cōtā ipso apponi vt inde tolleret quantū vellet. ¶ Cum populus lecto euangelio ecclesiā exiret. ꝛ foris ociosis verbis vacaret. quadā vice post euangeliū patriarcha cū eis exijt ꝛ in medio eoꝝ sedere cepit. obtuis vō de hoc mirātib⁹ dixit ad eos. Filij vbi oues ibi pastor. Aut igit̄ intrate ꝛ ego vobiscū intrabo ꝛ ingrediar. aut manete hic ꝛ ego paūter manebo. Semel igit̄ ꝛ bis hꝰ fecit. ꝛ sic populū stare in ecclesia ex dixit. ¶ Cū quidam iuuenis sancte monialē quandā rapuisset. ꝛ dein talē inuenem coram beato Johāne exprobrarent. ꝛ ipsum excōicandū esse dicerēt. vt puta qui duas alas perdiderat. ſ. suam ꝛ illius. cōpetanti eos beatus Johānes ait dicens. nō sic filij nō sic. Offendo vobis qt ꝛ vos duo peccata cōmittit. Primo qt cōtra preceptū dñi facitis qui ait. Nolite iudicare vt non iudicemi. Secdo qt nescitis procerto si vsqz hodie peccent. ꝛ nō peniteant. ¶ Frequenter autē existēte beato Johāne in oratōne. ꝛ in extasi mētis posito talibus verbis cū deo disputare audiuit. Sic sic bone ihesu ego dispergendo ꝛ tu ministrando videamus quis vincat. ¶ Cum febre correptus se morti appropinqre cerneret. dixit. Gratias tibi ago deus qm̄ exaudisti miseriā meam. rogantē bonitatem tuaz ne inueniret mouenti mihi nisi vnū nūmisma remisisse. hoc igitur pauperibus dari iubeo ¶ Positum igitur venerabile corpus eius in sepulcro vbi corpora duorū episcoporū fuerant tumulata. Et corpora illa mirabiliter sancto Johanni cesserunt. ꝛ locum medium vacuū dimiserunt ¶ Ante antē paucos dies q̄ moreretur cum quedam mulier quoddaz flagitiosissimū peccatum cōmisisset. ꝛ nūq̄ confiteri auderet dixit ei sanctus Johānes vt saltez illud scriberet eo q̄ scribere sciebat. ꝛ sigillati ei offerret ipse pro ea oraret. Cui illa assensit ꝛ peccatum scribens diligenē sigillauit ꝛ beato Johanni tradidit. Sed post paucos dies beatus Johānes infirmatus in domino requieuit Illa vt audiuit illum defunctū se vituperatam ꝛ confusam putauit credēs q̄

scriptũ alicui ꝓmisisset ꝙ ad manus alterius deuenisset. Ad cumulũ igit̃ sancti Jobis accessit ꝙ ibi vberrime fleo clamabat dicens. Deu deu putas cõfusiones vitare ꝓfusio oĩbus facta sũ. Cũq; amarissime fleret ꝙ beatũ iobãẽ rogaret vt sibi oñderet vbi nã scriptũ suũ dimisisset. Ecce b. iobãnes in habitu põtifical̃i ꝛ tumulo ꝓcessit duob⁹ epis q̃ secũ quiescebãt bincinde vallatus. dixitq; mihi. Cur nos tantũ infestas. ꝛ me ꝛ sictos istos qui mecũ sunt descere nõ ꝓmittis. Ecce stole nostre lacrimis tuis oñs maculate sũt. Ꝓ quo reptq; sibi scriptũ suum sigillatũ vt prius fuerat dicens ei. Vide sigillũ hoc. ꝛ aperi scriptũ tuũ ꝛ lege. qđ illa aperiens peccatũ suum oĩno deletũ inuenit. et ibi taliter scriptũ reperit. ꝓpter Jobez seruũ meũ dimisi tibi peccatũ tuũ. Sicq; illa immensas gratias deo retulit. et beat⁹ Jobes cũ aliis duob⁹ epis in monumentũ rediit. Claruit circa annũ dñi septingentesimũ quintũ. tempore Focce imperatoris.

Cõuersio sancti

Pauli apostoli facta est circiter anno quo xp̃s passus ẽ ꝛ Stephanus lapidatus. Anno non naturali sz emergẽti. Nam xp̃s. viij. kal. aprilis passus ẽ. Stephanus eodẽ anno. iij. die augusti a iudeis lapidatus ẽ. Paul⁹ vo. viij. kal. februarij conuersus ẽ. Quare aũt eius cõuersio potius q̃ alioꝝ festõꝝ celebrat: triplex rõ solet assignari. Primo ꝓpter exẽplũ vt nullus q̃ntũcũq; peccator desperet de venia. quãdo tãti i culpa postmodũ conspicit fuisse in gratia. Secundo ꝓpter gaudiũ. Sicut enĩ ecclia magnam tristiciã habuit in ei⁹ ꝓsecutiõe. ita maximã leticiã habuit in ei⁹ cõuersiõe. Tertio ꝓpter miraculũ qđ sz dñs in eo ostendit. dũ de seruissimo ꝓsecutore fecit fidelissimũ ꝓdicatorẽ. ¶ Eius enĩ cõuersio fuit miraculosa rõne efficientis disponẽtis ꝛ patientis. Rõne efficientis. xp̃i q̃ eũ cõuertit. Ibi enĩ oñdit suã mirabilẽ potẽtiã in hoc q̃ dixit. durũ ẽ tibi cõtra stimulũ recalcitare. Et in hoc q̃ ipm tã subito imutauit. Unde cõtinuo immutatus: Rñdit. Dñe qđ vis me facẽ? Aug. super hoc verbo oracosius agn⁹ a lupis fecit agnos de lupis. Jã parat se ad obediendũ q̃ prius seuiebat ad ꝓsequẽdam. Secundo eius mirabilem sapiẽciã. mirabilis enĩ sapla fuit in hoc q̃ ipm a tumore supbie detexit. ostẽdẽdo illum humilitatis nõ sublimia maiestatis. Ego inquit sum ihs nazarenus ꝛc. glosa. non deũ vel dei filiũ se vocat sz hũilitatis inquit mee sũsape illum superbia ꝛ supbie mee sũmas depone. Tertio ibi ostendit suã mirabilem clemẽciã. qđ notatur ex hoc q̃ ipm existentẽ in actu voluntate ꝓsequẽdi cõuertit. Licet enĩ haberet deformem affectum. qz spirans minarũ ꝛc. puersũ conatum. qz accessit ad ꝓncipes sacerdotũ ꝛc. quasi se ingerens ꝓpiciosum actuz qz ibat vt vinctos ꝓduceret in hierusalẽ. ꝛ ideo eius iter pessimũ erat. ipm tamẽ misericordia diuina conuertit.

¶ Secũdo fuit miraculosa ratione disponentis. i. ineis que ipm ad conuersionem disposuit. Ipa enĩ lux dicitur fuisse subita. immensa et celica. Et subito inquit circumfulsit. id est circumquaq; fulsit eum lux de celo. Paulus enim triavicia ꝛ se habebat. Primum erat audacia quod notatur in hoc q̃ dicitur. Accessit ad principes sacerdotum ꝛc. glo. non vocatus. sed sponte zelo cõcitãte eum. Secundum erat supbia. qđ notatur in hoc q̃ dicitur spirans minarum ꝛc. Tertiũ erat carnalis intelligentia quam sz in lege habebat. Unde glo. super illud. Ego sum ihs ꝛc. Ego deus celestis loquor quem mortuũ putas sensu iudaico. Ipsa igitur lux diuina fuit subita vt audacem terreret. immensa vt sublimem ꝛ superbum in ima humilitatis ꝓsterneret. fuit celica vt carnalem eius intelligentiã in celestem mutaret. Uel potest dici q̃ ũ

tud dispones fuit in tribus. scilicet in voce acclamante. id est luce fulgente. et in virtute potentie.

¶ Tertio fuit miraculose ratione patientis id est ipsius Pauli in quo facta est conuersio ipsa. In eo enim hec tria miraculose exterius facta sunt. scilicet prostratio. obcecatio. et triduana ieiunatio. Est enim prostratus vt erigatur quum ad depressum affectum. Aug. Prostratus est Paulus vt excaecaretur. excaecatus est vt mutaretur. mutatus est vt mitteretur. missus est vt pro veritate pateretur. Item Augustinus elisus est sciens et factus est credens. Elisus est lupus et factus est agnus. Elisus est persecutor et factus est predicator. Elisus est filius perditionis et factus est vas electionis. Est obcecatus vt illuminetur quum ad tenebrosum intellectum. Unde et in illo triduo quo mansit cecatus dicatur q doctus fuerit euangelium. Non enim accepit illud ab homine neq per hominem vt ipse asserit. sed per reuelationem Ihu xpi. Augustinus. Paulum dico vere athletam xpi doctum ab illo victum de illo crucifixum cum illo. et filium in illo. Est in carne maceratus. Vt ipsa caro disponatur ad bone operationis affectum. optime enim deinceps corpus eius ad omne opus bonum dispositum est. Nam esurire et abundare sciebat. et vbiq; in omnibus instructus erat et omnia aduersa libenter sufferebat. Crisost. Seculi tyrannos ac populos spiritales furorem. velut quosdam esse ciuiles existimabat. mortem vo atq; cruciatus et mille supplicia quasi ludum putabat et puerorum. hec amplectabatur libenter. et magis decorabatur cathena vincens q̄ ornamentate coronatus ac libentius recipiebat vulnera q̄ alij munera. Vel ista tria dicuntur fuisse in eo contra tria que fuerunt in primo parente. In ipso enim fuit contra deum erectio. et contra in paulo ad terrā prostratio. In ipso oculorum apertio. et contra in paulo oculoꝝ obcecatio. In ipso fuit manducatio cibi vetiti. et contra in paulo abstinencia cibi liciti.

Aula fuit nobilissima matrona romanorum. cuius vitam beatus Hieronimus composuit in hec verba. Si cuncta corporis mei membra verterentur in linguas et omnes artus humana voce resonarent nihil dignum sancte ac venerabilis Paule virtutibus dicerem. Nobilis genere q̄ multo nobilior sanctitate. Potens quondam diuitijs. sed nunc christi paupertate insignior. Tekla et ibm et sanctos angelos eius. ipsamq; proprium angelum qui eius fuit et comes admirabilis semper. me nihil in gratia. nil dicere more laudantium. sed quod dicimus sum pro testimonio minus eius esse meminit. Unde lector breuiter eius scire virtutes omnes suos pauperes pauperiori ipsa dimisit. Et sicut inter multas gemmas preciosa gemma micat. et iubar solis parvos ignium oculos stellarum obtuit et obscurat. ita cunctorum virtutes sua humilitate superauit. Adhuc animaq; fuit inter omnes vt omnium maior esset. et quanto plus se dejiciebat. tanto magis a Christo sublimabatur. latebat et non latebat. fugiendo gloriam et gloriam merebatur. que virtutes quasi umbra sequuntur. et appetitores suos deserens appetit contemptores. Hec cum quinq; liberos edidisset. Basillam super cuius mortem eam Rome consolatus sum. Paulinamq; sanctam et admirabilem virum et prepositus rerum suarum pammachium reliquit heredes. ad quem super eius obitu parvum libellum edidimus. Eustochium que nunc in sancto loco et virginitatis et ecclesie monile pretiosissimum est. Ruffinam que in matura senectute pium matris animum confortauit. et Thoreutium post q̄ parere desiit. vt intelligeres eam non seruire voluisse officio coniugali. sed mariti desiderio. qui marem optabat liberos edidisse.

Postq̃ vir mortuus est ita eam planxit. vt prope ipsam moreretur: ita se conuertit ad dei seruitutem. vt mortem eius q̃si videretur optasse. Quid ergo referam ample et nobilis domus ꝛ quandam opulentissime omnes pene diuitias ꝛ paupertas erogatas. Nec Paulini episcopi anthiocheni et epyphanii qui Romam venerant accensa virum adhuc per momẽta patriam deserere cogitabat. Quid vltra differo. Descendit ad portum fratre cognatis affinibus. ꝛ quod his maius ẽ liberis prosequentibus. Jam carbasa tendebantur ꝛ remorum ductu nauis in altum protrahebatur. paruus ille turbe suppliciter manus tendebat in littore. Ruffina iam nubilis. vt suas expectaret nuptias lacrimis flebilibus obsecrabat. ꝛ tamẽ siccos oculos tendebat ad celum. impietatem in filios pietatem in domino sperans. Negligebat se matrem. vt christi se probaret ancillam. Torquebantur viscera ꝛ quasi a suis membris distraberẽtur: animo dolore pugnabat.

¶ Die contrarium nature plena fidei patiebatur. animo gaudens animus appetebat. ꝛ amorem filiorum maioris dei amore cõtemnens in sola eustachio. quę ꝛ proposita ꝛ nauigationis eius comes erat: requiescebat. Vulcabat interim nauis mare. ꝛ cunctis qui cum eo vehebantur littora respicientibus. illa versos tenebat oculos ne videret quod sine lamento videre non poterat. Lũgis ad loca terre sancte venisset ꝛ proconsul palestine qui famuliam eius optime nouerat: premissis apparitoribus iussisset parari pretorium. elegit humilem cellulas que cuncta loca christi vestigiorum tanto ardore ac studio circuibat. et nisi ad reliqua festinaret a pijs non posset abduci. ¶ Prostrata q̃ ante crucem: quasi pendentem dominum cerneret: adorabat. In grossa q̃ sepulcrum resurrectionis osculabatur lapidẽ quem ab ostio monumenti amouerat angelus. ꝛ ipsum corporis locum in quo dominus iacuerat quasi sitiens desiderata aqua osculo lambebat. Quid ibi lacrimarum. q̃m gemituum. quid doloris effuderit. deus est cuncta hierosolima. ecclesia est ipse dominus quem rogabat. Deinde pertransit bethleem. atq; in specum saluatoris ingrediens. vidit sacrum virginis diuersorium. ꝛ me audiente iurabat cernere se fidei oculis infantem pannis inuolutum vagientem in presepio. dominum magos adorantes. stellam fulgentes desuper. matrem virginem. nutricium sedulum pastores nocte venientes vt viderent verbum quod factum erat. quasi etiam tunc euangeliste Johannis principium dedicarent. In principio erat verbum et verbum caro factum est. Parvulos interfectos. Herodem furentem. iosephet beatam Mariam virginem fugientes in egyptum. ita ruptis gaudio lacrimis loquebatur. Salue bethleem domus panis in qua natus est panis qui de celo descendit. Salue ephrata regio vberrima. cuius fertilitas deus est. David loquitur confidenter. Introibimus in tabernaculum eius adorabimus in loco vbi steterũt pedes eius. Et ego misera ꝛ peccatrix digna fui iudicata deosculari presepe in quo dominus parvulus vagiebat. orare in spelunca in qua virgo puerpera deum fudit infantẽ. hec requies mea. Quia domini mei patria est. Hic habitabo quoniam saluator elegit eam. Talia se humilitate deiecit: vt qui eam vidisset pro celebritate nominis videre gestisset: ipsam esse non crederet. sed ancillarum vlamam. Et cum frequentibus chorus virginum cingeretur: veste ꝛ voce. habitu. et incessu minima omnium erat. Hinc q̃ post viri mortem vsq; ad diem dominicum se cum vllo contulit viro. Quamuis eum sanctum ꝛ in pontificali culmine positum sciret. Balneum nisi periclitans non adijt. ¶ Mollitiem q; nisi in grauissima febre lecti stru-

ta nō habuit: sed sup durissimā humū
stratis cilicōlis quiescebat. si tñ illa quies
dicenda ē que in gibus pene orationibus
dies noctesq; iūgebat. Ita lenia pcā plā
gebat. vt illā grauissimoꝝ criminū crede
res esse reā. Lunaq; nobis crebrius mo
neretur. vt peteret oculis. et eos seruaret
cunctis lectionis iubebat. Turbāda ē fa
cies quā cōtra dei pceptū purpurissō ꝛ
cerusa ꝛ stibio sepe depinxi affligēdum
ē corpus qđ multū vacuit delicijs. Lon
gus risus perpetuo cōpensādus eflectu.
Mollia lintheamia ꝛ serica pcōissima:
aspitate cilicij cōmutanda. Que viro ꝛ
seculo placui: nunc xpō placere desidero
Si inter tales tantaq; virtutes castita
tem in illa voluero prdicare: supfluus
videar. in qua etiā cū secularis esset om
nū rome mōnaruꝝ exemplum fuit que se
ita gessit: vt nunq; de illa etiā maledico
rum quicq; audiret fama confingere.

¶ Fateor errorē meū cū in largiendo es
set profusior arguebam. illud pferēs de
apostolo. nō vt alijs refrigerū sit nobis
aut tribulatio. sed ex qualitate in hoc tē
pore. vt nostra habundantia sit ad illoꝝ
inopiam. ꝛ illoꝝ habundantia sit ad no
strā inopiā. ꝛ quidēdum ē. ne qđ libeat
faceret semp facere non posset. Mulcaq;
hmōi q illa mira verecundia ꝛ sermone
pessimo soluebat. testes inuocans dñm se
p illius nole cuncta facere ꝛ hoc habere
voti. vt mēdicās ipa moraret. et ronū nū
mū filie nō dimitteret. ꝛ funere suo alie
na sindone inuoluerer. sed extremū infe
rebat. Ego si peiero: multos inuenīa q
mihi tribuant. Iste mendicās si a me nō
accepit q ei possū etiā de alieno tribuere:
si mortuus fuerit a quo alia eius require
tur. Nolebat in his lapidibus effūdere
pecuniā q cum terra ꝛ seculo trāsituri sē
sed in viuis lapidibus. qui volūtur sup
terrā. de quibus in apocalipsi Iohis. ci
uitas magni regis extruit. ¶ Excepto se
stio diebus vir oleuz in cibo accipiebat.
vt ex hoc vno cognosceret. qđ de vino ꝛ de
ligmine ꝛ piscibus ꝛ lacte ac melle ꝛ ouis
ꝛ reliquis q gustu suauissima sūt iudica
rent. In quib⁹ sumēdis qđā se abstinen
tissimos putāt. ꝛ si his ventrē ingurgita
uerint cutaq; puditiā suspicant. Nomi
susurrones qndā qđ genus hoim vel esi
quasi benuolū nūciasse. vt p nimio fer
uore virtutum. quibusdam videret insa
na. vt crebrū illius diceres cōfouendum
Cui illa respondit. Theatꝝ facti sum⁹
mundo. ꝛ angelis ꝛ hominibus. Nos
stulta propter xpm sed stultum dei sapiē
cius est hominibus. ¶ Post viroꝝ mona
steriū quod viris tradiderat gubernādū
plures virgines quas ex diuersis prouin
cijs congregauerat. tā nobiles q̄ mediо
cres. et infimi generis: in tres turmas ꝛ
monasteria diuisit. ita dū taxat vt opere
ꝛ cibo separate: psalmis ꝛ orationib⁹ iun
gerentur. Iurgantes inter se sermone le
nissimo federabat. lasciuientes adolesce
tularū carnē crebris ꝛ duplicatis frange
bat ieunijs. malleno ei stomachū dole
re q̄ mentē. dicēs mundicia corporis at
q; vestium alie cē immūdicia. ꝛ qđ inē se
culi homines vel leue putatur vel nihil
in monasterio grauissimū dicebat cē de
lictū. Cū alijs languentibus large pbe
ret oīa ꝛ esum q̄s erbiberet carnū. ꝛ qui
ipa egrotasset sibi nō indulgebat. ꝛ eo
inequalis videbat. q̄ in alijs clementi
am: in se duriciam cōmutabat. ¶ Refe
ram qđ expertus sum mense iulio feruen
tissimo estibus incidit in ardorē febris.
ꝛ post despationē cū diuina misceria re
spirasset: ꝛ medici suaderent ob refectio
nē corpis vino esse opus tenui ꝛ puo ne
aquā bibēs hydropisi vtereꝝ. ego dā
tiū epm Epiphaniū rogare vt eā mo
neret. imo cōpelleret vinū bibere. vt erat
prudēs ꝛ solerꝝ ingenij. statiq; sensit insi
dias ꝛ subridēs mihi cē qđ ille diceret ani
mauit. Quid plura. Cū b. pōtifex p̄mi
ta bonis mēta exisset foras q̄rēti mihi qđ
egisset. Rndit. Tanū ppter vt senex homi
pene pstaserit. nec bibā vinū. In lu-

cum miis erat. ꝛ suoꝝ morbus frāgebatur maxime liberoꝝ. Hā ꝛ in viri ꝛ filiorum dormitione semp pdicitata est. Et cū os stomachūq; signaret. ꝛ matris dolorem cruciatū uideret impssione linire supabat affectū: ꝛ crudelem mātē parentis uiscera cōfodere abnabant. alioqn uincens fragilitatē corporis: uincebaē. Scripturaꝝ sāctaꝝ tenebat memoriē. ꝛ cū amaret hystoriam ꝛ illa ueritatis diceret fūdamentuꝫ magis sequebatur intelligentiā spiritualem. ꝛ hoc culmine edificationem aie pegebat. ¶ Loquor ꝛ aliud qđ forsitan emulo uidebatur incredulum. Hebreā linguā quaꝫ ego ab adolescentia multo labore ꝛ sudore ex pte didici: ꝛ infangabili meditatione nō desero: ne ipē ab ea deserat: si uoluit ꝛ cōsecuta est ita ut psalmos hebraice caneret ꝛ sermonē absq; ulla latine lingue ꝓpietate psonaret. Quod quidē usq; hodie in sancta filia eius eustochio cernimus. ¶ Nuc usq; nauigauimus ꝓspero uentis ꝛ cursu tranquillo maris equora lambens carina sulcauit. nunc in scopulis incurrit oratione. Quis enim posset siccis oculis paulam narrare morientem. Incidit in grauissimam ualitudinem. Huic qđ optabat: inuenit. ut nos desereret et domino plenius iungeretur. Quid diu differo ꝛ dolorem meum in alijs inuocando facio longiorē. Sanctabat prudentissima femina adesse mortē: ꝛ frigescēte iam pte corpis atq; mēbroꝝ: solii aie tēpore in sctō pectore palpitare. ꝛ nihilominꝰ qsi ad suos pgēs alienosq; despiceret illos uisculos suspirabat: Dñe uideri decorem domꝰ tue. ꝛ locū habitationis glorie tue. Et qđ delecta tabernacula tua domine. Elegi abiectus esse in domo dei mei. Cūq; a me interrogarer cur tacerem. cur nollem respōdere clamanti an doleret aliquid. greco sermone respondit. Bibi se habere molestie: sed ola quieta ꝛ tranquilla respicere. Post hoc obmutuit ꝛ clausis oculis: quasi humana despiceret: usq; ad expirationem aie eosdem repetebat versiculos. ut uix audirem quid diceret. Quē monachorum latentium in hoc uno cellula sua tenuit. Quā uirginū cubiculoꝝ secreta tenuerunt. Sacrilegium putabat qui non tali femine uitimū reddidisset officium. donec subter ecclam ꝛ iuxta spē cū domini cōdiretur. Uenerabilis filia eiꝰ uirgo eustochium quasi ablactata super matrem suam: abstrahi a parente nō poterat deosculari oculos. horere uultum. totum corpus amplexari: ꝛ secum matre uelle sepeliri. Testis est ihesus nec unuꝫ quidem numum ab ea filie dare uoluit: sed magis tribuere egenis. et qđ ita desiderat filius est fratrum ꝛ sororum immensa multitudinem quā ꝛ sustentare arduuꝫ ꝛ subijcere impium ē. Ualeat paula ꝛ cultoris sui uictimam senectutem orationibus iuuet.

¶ Julianꝰ quasi iubilus ꝛ ana quod est sursum. iu de iulianus quasi iubilianus. quia cum iubilo superna petit. Uel a iulino qđ ē insipiens. et anus. Nam in dei seruitio fuit senex longanimitate: sed insipiens sui reputatione.

¶ Julianꝰ cenomanēsis epūs fuit. hic Simonillepr̄osum dī fuisse quem dño a lepra sanauit. ꝛ q dominū ad conuiuiū inuitauit. Qui post ascensionē dñi ab apīis cenomanēn epūs ordinatus ē. Hic multos ēuangelizauit. tres etiā mortuos suscitauit: ꝛ postmodū in pace quieuit. Iste diuersē ille iulianus. q ab itinerantibꝰ p inuietēdo bono hospitio inuocat: eo qđ i domo eius dñs fuerit hospitatus. Sz ueriꝰ uidet ē alius iulianus. q sez uerūq; parētē ignotū occidit. ffuit aliꝰ ꝛ iulianꝰ de eadē genere nobili. sz fide nobilior q̄ desiderio mariaꝝ se uiro pfecturis offerebat cū ē crispinꝰ ꝓsulatus misit militesq; ei occidi mādauit. qđ sentēs iu-

lianus. sponte fortas p̄silijt. ⁊ quereti ⁊ trepid⁹ se opponens protinus ictū feriens excepit. Cuius caput leuātes ad sū ctum ferreolum iuliani socīū oculerūt: ⁊ eidem morte similē minātur. nisi protinus immolaret. Quibus cū assentire noller eū occiderunt: ⁊ caput sancti iuliani cū corpe sancti ferreoli in vno cumulo posuerunt. Et post multos annos sanctus Ad̄amertus vnecū. ep̄s inuenit caput sancti iuliani inter manus sancti ferreoli ita illesum ⁊ integrū ac si eadez die fuisset sepultum. ¶ Inter cetera bnine sancti miracula solet referri. q̄ cū q̄dam tyrānus oues ecclesie sancti iuliani raperet et pastores eidez ex pte sancti iuliani ꝓhiberent ille ꝓ dicit Julianus nō ꝓmedit arietes. Et ecce post modicū febre hemeralissima purgē. ⁊ inualescente febre q̄ a matrice incendit: ⁊ confitē. se cecidq̄ sup se iactari aquā vt refrigeret: sed statim rānus fumus ⁊ feror de corpe eius exijt vt cūcti q̄ aderant fugerent. ⁊ ipe p⁹ modicū expiraret. ¶ Cū q̄dā rustic⁹. vt ait Greg. turonēsis in die dominica arare vellet protinus cōtractis digitis manibuū securis cum qua vomerem mūdare volebat eius petre adhesit. Et p⁹ duos annos in ecclesia sancti iuliani ad eius p̄ces curatus est.

¶ Fuit insup alius iulian⁹ fr̄ be. Julij. Hi duo fratres ad theodosiū imperatorē t̄pi anissimuz venerunt petentes vt templa ydoloꝝ vbicunq; inuenirēt. destruerent: ⁊ t̄pi eccias edificarent. Q̄ imperator libenter faciens. cōscripsit vt oēs eis debēt obedire ⁊ eos in oibus sub pena capitis adiuuare. ¶ Cū igitur beati iulianus et Julius in loco q̄ dic̄ gaudiacū ecclam fabricarent. ⁊ cuncti trāseūtes eos in ope ob imperatoris impiū adiuuarent. cōtigit vt q̄dā cū curro inde transiū facerent. q̄ dixerūt adinuicem. Quaz etausationē p̄tendere poterimus vt liberi trāseamus: ⁊ in ope isto n̄ occupemur. Dixerūtq; Proijciamus vnū ex nobis plaustrū supinū. ⁊ eū pannis coopiam⁹ dicemusq; q̄ hoiem mortuū in vehiculo habemus ⁊ sic liberi trāire poterimus Impientesq; hoiem vnū sup plaustruz p̄cecerunt: eiq; dixerunt. eu sile ⁊ oculos claude ⁊ quousq; trāsierimus q̄ mortuus iace. Cūq; hominē tanq̄ mortuū coopuissent ⁊ vsq; ad famulos dei iulianū ⁊ iulium venissent dixerunt eis serui dei filioli parūp subsistite: ⁊ nos in hoc opere modicū adiuuate. Qui responderunt. Non possum⁹ hic stare. q̄n hoiem mortuum in plaustro habem⁹. Quibus sanctus iulianus dixit. vt quid ita mentimini filij. ⁊ illi. nō mentimur dñe: sed sic ē vt loquimur. Et sanctus iulian⁹ dixit. Secundū veritatē dicta vr̄i ita vobis cōtingat. ⁊ illi boues pungentes ꝓtransierūt. cūq; paul ꝓtrāsissent: accedentes ad curru ceperūt collegaz suū vocare ex nomie dicentes. Surge ammodo ⁊ stimula boues vt celerius trāseamus. Cū aut̄ nullatenus se moueret eū pulsare ceperūt dicentes. et q̄d deliras? surge ⁊ stimula boues. Et cū nullatenus ille surgeret: l're sponderet: accedentes ad eū discooperiēt ⁊ mortuū inuenerūt. cāusq; timor ipsos ⁊ ceteros inuasit vt nullus de ceteris famulo dei martiri auderet. ¶ Fuit etiam alius iulianus q̄ vtrūq; parentē nesciēs occidit. Cū em̄ iulianus p̄dictus in nenis ac nobilis q̄dā die venatōi insisteret ⁊ quēdā cernū reptū insequē: subito cervus vsus eū dirio rutu se vertit: eiq; dixit. Tu me inseqūris q̄ p̄ris ⁊ mr̄is tue occisor eris. Q̄ ille audiēs vehemēt̄ extimuit. ⁊ ne sibi forte cōtingeret q̄d a cervo audierat: relictis oibus cā discessit: ⁊ ad regionē valde remotā peruenit: ubiq; cuidā p̄incipi adhesit ⁊ militauit. ubiq; ⁊ in bello ⁊ in palatio se habuit: q̄ p̄cipem multe eū fecit. ⁊ q̄ndā castellanam viduā in cōiugē ei tradidit. et castellum ꝓ dote accepit. Interea pentes iuliani ꝓ amissione filij iuliani nimiū doleteo: vagabundi vbiq; pgebāt. ⁊ filiū suū sol-

licite requirebāt. Tādē ad castrū cui iulianus erat: venerunt. Tūc aūt iulianus a castro casu recesserat. quos cū vxor iuliani vidisset. q̄ nō essent in qsimilz. erubescebat q̄ filio suo acciderāt enarrassent: intellexit q̄ viri sui parentes crāt vepote q̄ hoc a viro suo forte frequē audierat. Jpōs igit benigne suscepit. q pro amore viri sui lectū suū eis dimisit: q ipa sibi alibi lectū collocauit. Jacto aūt mane castellana ad ecclam pcessit. Vecce iulianus mane veniens ad thalamum: q̄si vxorem suā exoraturus intrauit. q inueniens duos pater dormiētes: vxorem cū adultero suo suspicatur: silenē extracto gladio ambos pariter interemit. Exīo aūt domū vidit vxorē ei⁹ ab ecclia reuertentē. q admirās interrogauit q̄ nā essent illi qui in suo lecto dormirēt. At illa ait Parentes vr̄i sūt q̄ vos diuitissime q̄sierunt. q eos in vestro thalamo collocaui. Ō ille audiens pene exanimis effectus amarissime flere cepit ac dicere. Heu mi ser quid faciā. quia dulcissimos meos parentes occidi. Ecce impletū est verbum eorū. qđ dum vitare volui miserrimus adimpleui. Jam vale soror dulcissima. q̄ decetero nō quesciā. donec scīā q̄ deū pniam meā acceperit. Cui illa. Absit dulcissime frater vt te deseram. q sine me abeas q̄ fui tuū pceptor grandiorem pceptor. q doloris. Tūc simul recedētes in via q̄dam magnū flumē vbi multi pibebāt. qđ dā hospitale maximū fabricauerunt vt ibi penitentiā facerent. q oēs q̄ vellent transire fluuiū: inde sanctē trāsuehebāt. q hospitos vniuersos pauperes: recipiebat Post multū vo tpis medio nocte dū iulianus fessus quiesceret. q gelu graue essz audiuit vocē se miserabiliter lamētātez ac iulianū vt se traduceret voce lugubri inuocantē. Ō ille audiēs. cōgat⁹ surrexit: q gelu ipm deficiente inuenies: in domū suā portauit: q ignē accendēs ipm calefacere studuit. Oz cū calefieri nō posset. q ne ibi deficeret tremeret ipm in lectulum suum portauit: q colligrē eo quia.

Post paululum ille qui sic infirmus. q quasi lepr̄osus apparuerat: splendidus scandit ad etheraq̄ hospiti suo dixit iuliane. dño misit me ad te. mādāo mihi q̄ tuā pniam acceptauit. q ambo post modicum in dño quieuerūt. Sicq; ille disparuit. q iulianus cū vxore sua post modicum plenus bonis opibus q elemosynis in domino requieuit. Fuit q alius iulianus non quidem sanctus sed sceleratissimus. s. iulianus apostata. Iste iulian⁹ primo fuit monachus q magne religionis similacor. Quedam aūt mulier vt refert magister Jobes beleth in summa de officio ecclie. habens tres ollas plenas auri. aurum illud in officio ollarū cinere ne appareret: operuit: q predictas ollas Juliano quem sanctissimum hominez existimabat coram quibusdaz monachis seruandū tradidit. Qđ aūt aurū ibidē esset: nulli alij indicauit. Julianus igitur p̄dictas ollas accipiens. et tamcopiosum auruz ibidem inueniens: totū illud aurum furatus est. q ollas implenit cinē. Postmodum aliquod tempus cum mulier depositum suum requireret: ille ollas cum cinere sibi reddidit. Cum vo aurum requireret: continere illum non potuit. quia de auro testes nō habuerat quoniam monachi coram quibus hoc sibi tradiderat. nil in eis nisi cinerē viderāt. q sic aurū obtinuit: cū q romā fugit. q p illud aurū seqnti rpe rome obtinuit p solatū deide ī ipiū sublimatus ē q̄ ei structes ecē a puericia i arte magica. q multū sibi placez mgros ide plures secū habebat. die q̄dā: sicut i hystoriis ripeta hī: cuz puer adduceret. q recederet mgr̄o suo sol⁹ rmānsiss. q dicturā es de monū legē iorpiss: an eū maxia mltitudo demonū ifiar ethiopū nigror adueniit Tunc iulian⁹ hoc videns. q metuens signum crucis. primus fecit et omnis illa multitudo demonum euanuit. Qđ cum magistro reuertens quid sibi accidit retulit; Dixitq; magister suus. h⁹

signū crucis maxime demones odiūt et timent. Sublimat⁹ igit in imperio huj⁹ rei memoriā. cū p arte magicā opari vellet a postatauit. ⁊ signū crucis vbiq; destruit. ac xp̄ianos inq̄tū potuit pfecit⁹ est. putās q⁹ aliter demones sibi mansuete obedirent. ¶ Descendēs autē iulianus i persidā: sicut legit in vitas patrū: misit demonē in occidentē. vt sibi inde deportaret risū. cū autē demō ad quendā locū venisset. per decē dies ibidē immobilis stetit. qt quidā monachus ibidē die ac nocte orabat ⁊ eo sine effectu regresso: dixit iulianus. Quare tū tardasti. Qui rñdit Sustinui per decē dies publicū mōachū si forte ab oratione cessaret: ⁊ trāsire possem. cūq; nō cessaret p hibitus sū trāsire: ⁊ redij nihil agēs. Tunc indignatus iulianus dixit. q⁹ cū illuc veniret vindictā de illo monacho faceret. Cū ergo de persis victoriā sibi demones p mittere r. sophista suus dixit cuidam xp̄iano. Quid putas nē facit fabri filius. Et ille. Sepulcrum parat iuliano. Dū igit: et in hystoria sancti basilij legit ⁊ fulbertus carnotē sis epūs testatur: cesariam capadocie devenit: sanctus basilius eidem occurrit. ⁊ tres panes ordeaceos p munere ei misit. At iulianus indignatus eos recipere p̄cepit. p̄ro panibus sibi fenū misit: dicēs. Pabulum nobis irrōnabiliū animaliū obtulisti. recipe qđ misisti. Respōdit basilius. Nos quidē quod p̄meruimus nobis misimus. tu vero dedisti nobis vnde bestias tuas nutris. Ad hoc iratus iulian⁹ respondit: Cū persas subegero: hāc vibē destruam ⁊ arabort farrifar magis quā homofar nominet. Sequenti autē nocte vidit basilius in ecclesia sancte marie in visu multitudinē angelorū. ⁊ in mediū eorū quandā feminā in throno stantē et astantibus dicētē. Vocate mihi cito mercurium qui iulianum apostatā occidat. qui me ⁊ filiū meū superbe blasphemat. Erat autē mercurius miles quidā q̄ ab ipso iuliano p̄fide xp̄i fuerat interfect⁹ ⁊ in eadē ecclesia erat sepultus. Statiq; sanctus mercurius cū armis suis que ibi seruabant: affuit: ⁊ infra se p̄cepit. Expergefactus itaq; basilius ad locū vbi sanctus mercurius cū armis suis quiescebat: ⁊ monumētū suū apiēs nec corpus ibidem repit nec arma inuenit. Tunc custodē quis arma asportauerit: inquisiuit. Ille vero cū iuramento affirmabat eodē vespere ibidem fuisse vbi p̄petuo seruabant. Inde igit basilius recedens. ⁊ mane illuc rediens: inuenit ibidem corpus eius: ⁊ arma ⁊ lanceā sanguine cruentatā. Et ecce quidā de exercitu rediens dixit. Cū iulianus impator i exercitu moraret. Ecce quidā miles ignotus cū armis suis ⁊ lancea veniens ⁊ calcaribus vrgens equū audaci mente iulianum impatorē impetijt: ⁊ lanceā fortiter vibrans ipsū valide p medium p̄forauit ⁊ subito abscedēs nusq; cōparuit.

¶ Ex quo vero iulianus dū adhuc spiraret sanguine suo manū suam implenit: sicut dicit i hystoria tripartita: in aera p̄icat: dicens. Vicisti galilee vicisti. sicq; in his vocib⁹ miserabiliter expirauit. Ab oib⁹ autem suis insepultus relinquit. ⁊ a p̄sis excoriatur. ⁊ de corio suo regi persarū sub stratorum efficitur.

Octo dō festiuitatibus que occurrunt infra temp⁹ quod partim continet sub tempore reconciliationis. partim sub tempore peregrinationis qđ tempus representat ecclesia a natiuitate xp̄i vsq; ad septuagesimam. sequitur videre de festiuitatib⁹ que eueniunt infra tempus denisionis qđ incepit ab Adam et durauit vsq; ad Adoysen. quod tempus representat ecclesia a septuagesima vsq; ad pascha.

Eptuagesima signat tempus denisionis. Sexagesima signat tempus viduationis. quinquagesima tempus remissionis. Quadragesima tempus penitentie spūalis.

¶ Inchoatur autē septuagesima a do-

mnica in qua cantatur. Circumdederūt me ꝛc. ꝛ terminatur in sabbato p̄ pascha.

¶ Institutꝰ est autē septuagesima p̄pter tres rationes sicut innuitur de officio magistri Johannis beleth. P̄mo p̄pter redemptionē quoniā sancti patres statuerūt vt p̄pter veneratiōem diei ascensionis in qua natura nostra celos ascendit. ꝛ sup choros angelorū sublimata est. semper ipsa quinta dies solennis ꝛ celebris haberetur. ꝛ in ea ieunium non observaret. quia in primitiua ecclesia eque solennis erat sicut p̄ma feria. Unde ꝛ tunc solennis p̄cessio fiebat. ad representandū p̄cessionē discipl̄oꝝ cū ipsorū angelorū. Ideo in vulgare p̄ueterbiū versū est. vt dici dominice dicat cognata diei sionis. quia antiquitus fuit eque solennis. Sed festa sanctorū supuenerūt. ꝛ celebrare tot festa erat onerosum. iō solēnitas illa cessauit. Inred̄ptionē vero illorū dierū sācti patres vnāꝫ septimanā quadragesime in abstinentia addiderūt ꝛ septuagesimā vocauerūt.

¶ Alia est p̄pter significatiōꝫ. quoniaꝫ p̄ hoc tp̄s significatur deuiano. exilij. ꝛ tribulatiōnis humani generis ab Adaꝫ vsq; ad finem mundi. Ꝺō ꝺem exiliꝫ sub reuolatione septem dierum peragit̄ ꝛ etiam sub reuolatione septem milium annoꝝ includitur. Per septuagintā. n. dies. septuaginta cathenas annorum intelligimus. Ab initio autē mundi vsq; ad ascensionē sex milia annorum cōputamus. Et tunc vero q̄quid temporis sequitur vsq; ad finem mundi sub septimo millenario cōprehendimus. cuius terminum solus deus nouit. Nos igit̄ xp̄o in sexta etate mundi. ab hoc exilio i spe eterne retributionis. reddita innocētie stola. p̄ baptismū eripuit. sed cōsūmato tpe nostri exilij veraꝫ nos p̄fecte decorabit. Nunc est q̄ in hoc tpe deuationis ꝛ exilij. cantica letitie deponimus. Ꝫ cū in sabbato pasce vnū alleluia decātam⁹. tanq̄ in spe eterne patrie gratulantes: et stolam innocentie in sexta mundi etate p̄ xp̄m recuperantes. Cui etiam trabs̄ subiacetur. per quem significatur labor quē adhuc ad implectionem mandatorū dei habere debemus. In sabbato post pascha in quo et dictum est terminatur septuagesima. duo alleluia cantamus. quia cōpleto huius mundi termino: duplicem stolam glorie cōsequamur. ¶ Alia ē ratio p̄pter rep̄sentationē quoniā septuagesima representat septuagita annos q̄buꝰ filij israhel sub captiuitate babilonica fuerūt ꝛ quēadmodū illi deposuerūt organa sua. dicentes. Quō cantabimus cantū dñi ꝛc sic ꝛ nos cantica laudis deponimus. Postea vō data illis licentia redeundi a cyro sexagesimo anno cepēr letari. Et nos quoq; in sabbato pasche tanq̄ in sexagesimo anno alleluia cantamus. eoꝝ representando letitiam. Ꝺz tamen illi in apparatu redeunt ꝛ in colligendo sarcinulas. multum laborauerunt. Et nos post alleluia tractum stantiꝫ subiugimus qui labore significat. Sabbato autē quo septuagesima terminat̄ duo alleluia cantamus. eorum plenaꝫ letitiam p̄ quā pcuerunt in patriaꝫ figurantes. Docet iam tempus captiuitatis ꝛ exilij filiorum israhel rep̄sentat tēp⁹ nostre peregrinationis. quia sicut ipsum septuagesimo anno sunt liberati. sic nos in sexta mundi etate. et sicut adhuc i colligendo sarcinulas laborauerunt. Sic ꝛ nos etiam liberati in cōpletione mandatorum laboramus. sed cū ad patriam peruentum fuerit labor omnis cessabit. Et gloria p̄fecta erit. ꝛ duplex alleluia in corpore ꝛ anima cantabimus. In hoc igit̄ tempore exilij. ecclia multis tribulationibus p̄ssa. ꝛ fere in barathro desperatiōis posita. ab alto grauem⁹ spiritꝰ. clamat officio ꝛ dicat. Circumdederunt me gemitꝰ mortis ꝛc. Et ostendit ecclesia multiplicem sui tribulationē quā habet. ꝛ p̄ miseria contracta. ꝛ p̄ duplici pena tuffl icta. ꝛ pro culpa quo ad aliquos cōmis-

sa. Sed tamen ne desperet ꝓponitur ei i
euãgelio et in epla triplex salubre remedium: ꝛ triplex premiũ. Remediũ est vt
si qs ab illis vult pfecte liberari. vt in vi
nea alie sue laboret: abscindendo vicia et
peccata. postea in stadio ꝑsentis vite cur
rat per penitentie opa. deinde virilit in
agone pugnet cõtra omia dyabali tenta
menta. Et si hoc fecerit triplex ꝑmiũ ba
bebit: q: laboranti dabit dominus: curre
ti brauiũ: pugnãti corona. Quia etiam.
Lex. significat tps nre captiuitatis. ꝓpo
nitur nobis remediũ p qd a captiuitate
possim⁹ liberari. s. p cursũ fugiẽdo. p pu
gnã peliando: p denariũ redimẽdo.

Exagesia ichoa

atur in dñica in qua cãtatur. Ex
surge quare obdormis dñe: ꝛ terminatur
in quarta feria post pascha. ¶ Institu
ta est autẽ ꝓpter redẽptionẽ ꝛ ꝓpter sig
nificationẽ. ꝛ ꝓpter rẽsentationẽ. ꝓ
pter redẽptionẽ quoniã melchiades papa
ꝛ beatus Siluester statuerunt. vt bis in
omni sabbato ꝓniederet: ne ꝑpẽ abstinẽ
tiam quã homines sustinuerunt in sexta
feria in qua omni tpe ieiunãdũ ẽ. natura
debilitaret. In redẽptionẽ ergo sabbato
rum illius temporis vnam septimanam
quadragesime addiderũt. ꝛ sexagesimam
vocauerunt.

¶ Alia ratio ẽ propter significationem:
quoniam sexagesima significat tẽpus vi
duitatis ecclesie ꝛ merorẽ illius pro absti
nentia sponsi. quoniã fructus sexagesimꝰ
debetur viduis. In ꝑfectione autẽ pro
abstinẽtia sponsi qui ad celos raptus est.
dãt ecclesie due alle. scz sex operũ miseri
cordie exercitatio: ꝛ decalogi ꝑfectio. Vñ
sexagesima sonat sextus decem. vt per sex
intelligãt sex opera misericordie per decẽ
decalogus intelligatur.

¶ Tertia rõ est ꝓpter redemptionẽ. Vñ
sexagesima nõ solum significat tẽpus vi
duitatis. sed etiã misteriũ nostre redẽpti
onis representat. Nam per decẽ intelligi
tur homo qui est decima dragma. eo qd
factus sit vt ruinam nouẽ ordinũ repa
ret. Vel intelligitẽ per decẽ eo q̃ cõstat ex
quatuor humoribꝰ quãtũ ad corpus: et
habet tres potentias in anima scz memo
riam. intelligẽtiã. ꝛ voluntatẽ: q̃ facte sũt
vt sermãt beatissime trinitati: vt in ipam
fideliter credamus. ipsam feruenter dili
gamus. ꝛ semper in memoria teneamus.
Per sex intelligũtur sex misteria per que
homo decimus est redemptus. q̃ sunt in
carnatio. nativitas. passio. descensio ad in
feros. resurrectio. ꝛ in celum ascensio. Et
protẽditẽ sexagesima vsq; ad quartã feriã
post pascha. In qua cantat. Venite be
nedicti patris mei. quia illi qui in opib⁹
misericordie se exercent audient istud. Ve
nite benedicti: vt ipse xps testat: vbi tũc
sponse tanta aperietur. ꝛ amplexu sponsi
fruetur. In epistola pauli admonet vt
instar pauli tribulationẽ de absentia spõ
si patienter toleret: in euangelio vt semi
nationi bonorũ operum semper insistat:
ꝛ que quasi desperans. clamauerat circũ
dederunt me ꝛc. nunc quasi ad se rediens
petit in officio in tribulationibus adiu
tari ꝛ ab ipsis eripi dicens. Exurge dñe
ꝛc. Et ponit ibi triplex exurge. quidã enim
sunt in ecclesia qui aduersis premũtur ꝛ
non dejiciũtur: quidã qui premũt̃ ꝛ deji
ciũtur quidã q̃ nec premũt̃ nec dejiciũ
tur tamen qui per aduersa non tolerant
periculũ est ne pto spera ipsos frangant.
Clamat ergo ecclesia vt exurgat q̃tus ad
ꝓmos ipsos confortando cum dormire
videatur ipsos non arripiẽdo. Clamat
vt exurgat q̃tus ad sedandos ꝓsperitẽdo
a q̃b⁹ dꝫ facie auertisse ipsos quoddam
repellendo. Clamat vt exurgat q̃tus ad
certos in prosperis adiuuando ꝛ liberã
do.

Quinquagesima

dura'a dominica in qua canta
tur. Esto mihi in deum protectorem ꝛc.
ꝛ terminatur in ipso die pasche. ¶ Insti
tuta autem est propter suppletionem ꝛ ꝓ
pter significationem ꝛ ꝑpẽ repesentati

onem. Propter supplationē. quoniā cuz debeamus quadragita diebus ieunare ad similitudinem christi. et non sunt ibi nisi triginta sex dies ieunabiles. qz dominicis non ieunatur generaliter. tum propter leticiam et reuerentiam resurrectionis. tum exemplo christi qui ipsa die resurrectionis bis comedit. scilicet quādo intrauit ad discipulos ianuis clausis 7 illi obtulerūt ei partem piscis assi 7 fauum mellis. Et iterū cum discipulis eūtibus in emaus fm quosdam. Ideo p supplemone dominicarum addite sunt quatuor dies. Et iterum cleria videtes q sicut precedebant populum otdie. ita precedere deberēt sanctitate. Per duos iterum dies ante illos quatuor abstinere ieiunare incepunt. 7 sic vna septimana addita est. que et quinquagesima nominatur. et hoc papa Thelesphorus ordinauit vt ait Ambrosi⁹. ¶ Alia ratio est propter significationem. quoniā quinquagesima significat tempus remissionis. ad est tempus penitentie. in qua omnia remittuntur. Quinquagesimus enī annus erat iubileus. qui erat annus remissionis. quia tunc debita remittebantur. serui liberabantur. et omnes ad suas possessiones reuertebantur. Per qđ significabatur q per penitentiam dimittuntur debita peccatorum: liberant omnes a seruitute demonuz. 7 reuertuntur ad possessiones celestium mansionum.

Tertia ratio est propter representationē Nam quinquagesima non solum tempus remissionis significat. sed etiam statum beatitudinis representat. Nam in quinquagesimo anno serui efficiebant liberi. In quinquagesimo die a die agni immolati lex data est. In quinquagesimo die a pascha datus est spiritus sanctus. Et ideo hmōi numerus beatitudinem representat. vbi erit adeptio libertatis. cognitio veritatis. et perfectio caritatis. ¶ Tria autem sunt necessaria q proponuntur nobis in epistola. 7 euāgelio ad hoc q opa penitentie sint perfecta scilicet caritas q ponit in epla memoria dominice passionis 7 fides que intelligitur per illuminationez cec. 7 hec ponuntur in euangelio. Nam fides ipsa opera facit acceptabilia. quia sine fide impossibile est placere deo. Memoria dominice passionis facilia. Unde Grego. Si passio christi ad memoriam reducatur nihil est quod non equo animo toleretur. Caritas facit esse continua. qz sicut dicit Grego. Amor dei non potest esse ociosus. Operatur enim magna si est. si autem operari negligit amor nō ē. Et sicut in pncipio ecclesia quasi desperans clamauerat. circumdederunt me 7 cetera. 7 postmodum ad se rediens adiuuari petebat. Ita hic iam concepta fiducia et spe venie propter penitentiam orat 7 dicit. Esto mihi in deuz 7 cetera. Ubi quatuor petit scilicet protectionez. firmamentum. refugium 7 ducatum. Omnes enim filij sui. aut sunt in gratia. aut sunt in culpa. aut in aduersis. aut in prosperis. Filios qui sunt in gratia petit firmamentum. vt scilicet in ipsa gratia confirmentur. Filios qui sunt in culpa petit vt deus sit eorum refugium. Filios qui sunt in aduersis petit protectionem vt in ipsis tribulationibus protegantur. Filios qui sunt in prosperis petit ducatum. vt scilicet in ipsis a deo innocenter ducantur. Terminatur autem quinquagesima vt dictum est in die pasche. quia penitēa ad nouitatem vite facit resurgere. In hoc tempore psalmus quinquagesimus. scilicet Miserere mei deus. qui est psalmus penitentie 7 remissionis. plurimum frequentatur.

Quadragesia in-

cipit a dominica qua cantat. Invocauit me. Ubi ecclesia que tot tribulationibus pressa clamauerat. Circumdederunt me 7 cetera. et postmodum respirauerat invocando adintorium: dicēs. Exurge domine 7 esto mihi in deū protectorē. nūc oīa die se euenisse dicit: dicens:

inuocauit me ꝛc. Notandum aũt q̃ q̃dragesima continet. xlij. dies. cõputatis dñicis diebus ex quibus dũ fer dies dominicales subtrahũt remanẽt. xxxvj. dies in abstinentia. qui sũt decima totius anni. Annꝰ cũ bz trecentos sexagintaqꝫ dies. triginta fer sẽ decima. Sz q̃tuor dies p̃cedentes addũt. vt sacer nũerus q̃draginta dierꝫ impleatꝰ quẽ saluator suo ieunio cõsecrauit. ¶ Quare autẽ in hꝰ numero q̃dragenario ieuniũ obseruamus. triplex ratio assignari põt. Prima ꝛ ẽ aug. qm̃ matheus. xl. generatões xp̃i posuit. Ad hoc igitur dñs suo quadragenario nũero ad nos descendit: vt nos ad eũ nr̃o q̃dragenario ascẽdam⁹. Alia assignatide dices. Ad hoc vt habeam⁹ quadragenariũ. quadragenario addendus ẽ denarius. qꝫ ad hoc vt veniam⁹ ad beatã requiẽ. oportet nos toto presentis vite tempore laborare. Vñ ꝛ dñs quadraginta diebꝰ cũ de sepulchro mãsit: ꝛ post decimã die spiritũ sanctũ paracletũ misit Tertia assignat magister p̃positinus in summa de officio: dicens. Mundus in quatuor ptes: ꝛ annus in quatuor tempora diuiditur: ꝛ homo ex quatuor elementis ꝛ quatuor ꝓpietatibus cõstituitur: ꝛ nona legem que in q̃tuor euãgelistis consistit. ꝛ veterem q̃ in decem mandatis transgressi sumus: oportz igitur vt denarius p̃ quaternarium multiplicetꝰ. vt sic. xl. faciamus. i. mandata veteris et noue legis toto tempore vite huius impleamus. Cõsistit q̃dem corpus nr̃m sicut diximus ex quatuor elementis. que ꝛ quasi quatuor sedes in nobis habent. Vãignis in oculis. aer in lingua ꝛ auribus. Aqua in genitalibꝰ. terra i manibꝰ ꝛ alijs mẽbris dominabit̃. In oculis igitur curiositas. in lingua ꝛ auribꝰ scurrilitas. in genitalibus voluptas. in manibus ꝛ in alijs mẽbris ẽ rendelitas. Nec quatuor confitẽ publicanus. quia cũ a longe stat. confitet luxuriã q̃ ẽ fetida. q̃si dicat. non audeo appropinquare domine ne ꝛ in naribus tuis fetebam. Nõ nõ attollere oculos ad celũ lenare. cõfitet curiositatẽ. Nõ manu pectus percutit peccatũ confitetur crudelitatẽ. Nõ dicit ꝓpicius esto mihi peccatori. scurrilitatẽ. Hã scurre consueuerunt vocari peccatores. vel potius lecatores. hec ꝓpositinus. Gre. q̃z i omel. tres ponit rationes: dicens. Cur in abstinentia quadragenarius nũerus custoditur. nisi qꝫ virtus decalogi p libros quatuor sancti euangelij impletur. In hoc inmortali corpe. ex quatuor elemẽtis subsistimus: ꝛ p voluptates eiusdem corporis p̃cepta dñica cõtrariamur. Quia ergo p carnis desideria decalogi mandata p̃teriimus digna est vt eandẽ carnẽ q̃terdecies affligam⁹. A pñti q̃z die vsq; ad pascha sex ebdomade. i. quadraginta duo dies veniunt: ex quibus dũ fer dies dñici de abstinẽtia abstrahunt. triginta sex in abstinentia remanent. dũ vo per triceos. lxv. dies annus ducitur qua si anni nostri decimas deo damus. hec Grego. Quare autem non obseruam⁹ nostrum ieuniũ eodem tempore quo xp̃s ieunauit. q̃ statim post baptismũ istud inchoauit. sz cũ pascha ponimus istud continuamus. quadruplex ratio assignatur in suma de officio magistri Johãnis beleth. Prima est vt si volumus cum xp̃o resurgere. pro nobis xp̃s est passus: ꝛ nos cũ eo pati debemus. ¶ Secunda causa est vt per hoc filios israhel imitemur: qui p mo eo tempore exierunt de egypto. Postea eodem tempore de babilonia. quod inde probatur. quoniã tã isti q̃ illi quãdo egressi sunt celebrauerunt pascha: sic ꝛ nos imitantes eos hoc tempore ieunamus: vt de egypto ꝛ babilonia. id est hꝰ mundo in terram eterne hereditatis ingredi mereamur.

¶ Tertia causa est quoniam fervor libidinis in tẽpore veris magis solet nos accendere. vt ergo refrenemus corporis estum in hoc tẽpore maxime ieunam⁹.

¶ Quarta ẽ qꝫ sicut p̃ ieuniũ debemus

corpus omini accipere. Sicut ergo filij israhel priusq̄ comederũt agnum se affligebant ⁊ comedebant agrestes lactucas ⁊ amaras. Ita nos debem⁹ per penitentiam prius affligi. vt digni valeam⁹ comedere agnũ vite.

¶ Ieunia quatuor

temporũ a Calixto papa instituta sunt. ¶ Fiunt autem hec ieunia quater in anno vm quatuor tẽpora ipi⁹ anni.

¶ Et hui⁹ multiplex ratio est. Prima est quoniam ver est calidum ⁊ humidũ Estas ẽ calida et sicca. Autumnus frigidus ⁊ siccus. Hyems frigida ⁊ humida Ieunamus igitur in vere vt noxiũ humorem id est luxuriam in nobis temperemus. In estate vt nocuum calorem id ẽ auariciã in nob castigem⁹. In autũno vt castigem⁹ aridtatẽ superbie. In hyeme vt castigem⁹ frig⁹ ĩdedicatio et malicie.

¶ Secunda ratio est quare scilicet quatẽ in anno ieunamus. quoniã prima huiusmodi ieunia fiunt in Marcio scilicz in prima septimana quadragesime vt in nobis marcescant vicia. non eñ omnino possunt extingui. vel penitus vt i nobis virtutes germina oriuntur. In estate fiunt secunda vt in septimana pentecosten. qua tunc venit spiritussanctus ⁊ nos debemus esse feruentes in spiritu sancto. In septembri fiunt ante festum sancti Michaelis id est tertia ieunia. quoniam fructus tunc colligũtur. et nos debemus deo reddere fructus bonorũ operum. In decembri fiunt quarta. quoniam tunc moriũtur herbe. ⁊ nos debem⁹ mortificari mundo.

Tertia ratio ẽ vt iudeos imitemur. Iudei quidaz quater in anno ieunabant. ante pascha. ante pentecosten. ante scenophagiam id est ante ysitiones tabernaculi in septembri. et ante enenia id ẽ dedicationem in decembri.

¶ Quarta ratio est. quoniaz homo cõstat ex quatuor elementis ¶ Item ad corpus. et tribus potentijs. scilicet rationali concupiscabili. ⁊ irascibili. ¶ Item ad animaz. Vt ergo hec moderentur in nobis. quater in anno per tres dies ieunamus vt quaternarius referatur ad corpus. ternarius vo ad animam. ⁊ he rones sunt magistri Johannis beleth.

¶ Quinta ratio est quoniã vt dicit Johannes damascenus. In vere augmentatur sanguis. In estate colera. In autumno melancolia. In hyeme flegma. Ieunamus igitur in vere vt in nobis debilitetur sanguis concupiscencie ⁊ impetus lecie. Sanguineus enim est libidinosus ⁊ letus. In estate vt debilitet colera iracundie ⁊ fallacie. Colericus enim est naturaliter iracundus et versutus. In autumno vt debilitetur melancolia cupiditatis ⁊ tristicie. Melancolicus. n. est naturaliter cupidꝰ et tristis. In hyeme vt debilitetur flegma beberudinis ⁊ pigricie. Nam flegmaticus naturaliter est bebeo ⁊ piger. Sexta ratio ẽ quoniaz ver comparat aeri estas igni. autumnus terre. hyems aque. Ieunam⁹ igitur in vere vt in nobis edometur aer elatiõis ⁊ superbie. In estate vt edometur ignis cupiditatis et auaricie. In autũno vt edometur terra spiritualis frigiditatis ⁊ tenebrose ignorantie. In hyeme vt edometur in nobis aqua leuitatis ⁊ incõstãtie. ¶ Septima ratio est quoniã ver refertur ad pueritiam. estas ad adolescentiam. autumnus ad maturitatez siue virilem etatem. hyems ad senectutem. Ieiunamus igitur in vere vt simus pueri p innocentiam. In estate vt efficiamur iuuenes p ꝓstãtiã. In autũno vt efficiamur maturi per modestiam. In hyeme vt efficiamur senes per prudentiam ⁊ honestam vitam. vel potius in hyemet satisfaciamus quicquid per illas quatuor etates deo dominum offendimus. ¶ Octaua ratio est magistri Guilhelmi alnsiodorensis. Ideo enim in quatuor anni tẽporibus ieunamus: vt emendemus q̄

illis quatuor anni temporibus deliquimus. Et fiūt p tres dies vt satisfaciam⁹ in die qđ deliquimus in mēse. Et fiūt i feria quarta. qr tūc oēs a iuda tradit⁹ fuit. In sexta feria qr crucifixus fuit. sabbato. qr in sepulchro iacuit. 7 qr tristes erāt apostoli de nece sui domini.

Gnatiꝰ dicitur

quasi ignē patiens. i. ignē patiens divini amoris. Ignatiꝰ fuit discipulus beati Johis et epūs anthiocenus. hic epistalā ad beatā virginē direxisse legit in hec verba. Cristifere Marie suus Ignatius. me neophitū tui Johisq discipulū cōfortare et consolari deberes. De ibu enī tuo pecpi mira dicta: 7 stupefactus sū ex auditu. a te autē q semp fuisti ei familiariter cōiuncta. 7 secretor⁹ eius conscia desidero ex animo fieri cervor⁹ auditus. Valeas et neophiti q mecū sunt et te. 7 p te 7 in te confortentur. Beata autem virgo dei genetrix maria in hec verba sibi respondit. Ignatio dilecto cōdiscipulo. hinlis ācilla xpi ihu. si ibu q a Johe audisti et didicisti vera sunt: illa credas 7 illis adhereas: 7 xpianitatis vorūz firmiter tneas: 7 mores et vitam voto conformes. veniam autem vna cū iohanne ad te et qui tecum sunt visere: sta 7 viriliter age in fide nec te cōmoueat psecutionis asperitas. sed valeat 7 exultet spiritus in deo saluta⁹ tuo. Tante autez auctoritatis best⁹ Ignatius extitit q etiam Dyonisius pauli apli discipulus. qui fuit in philosophia iam fūmus. 7 ī diuina scia tāp fectus verbum beati Ignatij ad confirmationē dictoꝝ suoꝝ tanq̄ p auctoritate adduxerit. Cum enim vt ipse in libro de diuis noib⁹ attestat̄ qdā nomen amoris in diuinis reprehenderet: dicente eo in diuinis aliud est nomen amoris q̄ dilectionis volens ostendere hoc nomine amoris per omnia in diuinis esse vtendum ait. Scribit autem diuinus Ignatius amor meus crucifixus est. Legitur in hystoria tripertita q Ignatius audiuit angelos cantantes antiphonas sup montem quendam: 7 exinde instituit antiphonas cantari in eccia: 7 psalmos sine antiphonas intonari. Cū g. b. Ignatius diu p pace ecie oīm exoraſſet. nō suum sed infirmoꝝ periculum metuens. Traiano imperatore: qui cepit ano dñi ce. lxxxvi. decimo octauo regnāti: 7 xpianis olibus mortem minanti occurrit. 7 libere se xpianū esse asseruit. quē Traianus ferro vinctū decem milibus tradidit 7 romā adduci precepit minans eidem q̄ traderetur ibidem bestijs deuorandus. Cū ergo romam duceretur. ad omnes ecclesias epistolas destinabat: 7 eos in fide xpi cōfortabat. Inter quas vnā scripsit ad romanam eccIam: sicut legitur in hystorijs ecclesiasticis. rogans ne suū martirium impediant: vbi sic dicit a syria vsq ad romaz cum bestijs terra mariq̄ depugno: die ac nocte connexus 7 colligatus decē leopardis militibus ducor ad custodiā datis: q̄ ex beneficijs nostris seuiores fiunt. sed ego eorum nequitijs magis exulceror. O salutares bestie que pparantur mihi. quādo venīēt: 7 q̄ emittentur: quādo eis licebit carnibus meis frui? Inuitabo eas ad deuorationem meā et depascabor. ne forte vt in nōnullis fecerunt timeant contingere corpus meū animo 7 si cunctabuntur ego vim faciam: ego me ingeram. Date queso veniam ego noui qđ mihi expediat. Ignes. cruces. bestie. dissipationes ossium. discerptiones oīm membrorū 7 totius corpis 7 oīnia pene in me venīāt tormenta diaboli arte quesita: dummō ihm xpm merear adipisci. Cum ergo roma venisset: et ad Traianū ducē fuiſſet: dixit ei Traianus. Ignatii. cur anthiochiam rebellare facis. 7 gentem meā ad xpianitatem conuertis? cui Ignatius. Nunquam 7 te possem cōuertere. vt semp obtineres fortissimū principatum. Cui traianus. Sacrifica dijs meis 7 sacerdotuz omniū principe eris? Cui

ignacius.nec dijs tuis sacrificabo.nec eorum affecto dignitatem. De me quicq̃d vis facere poteris sed nullatenus me immutabis. Traian⁹ dixit.plumbatis scapulas eius contundite.z vngulis latera eius laniate. et duris lapidibus eius vultera confricate Cumq; hec oia in eũ fecissent.z ipse immobilis pmaneret.dixit traianus. Carbones vivos afferte:z ipsis subtus plantis de sup ambulare facite. Cui Jgnacius. Nec ignis ardens. nec aqua bulliens poterit in me xpi ibu caritatem extinguere. Cui Traianus. Maleficia sunt que tanta patiens non consentis.

Cui Jgnacius. Nos xpiani maleficiũ simus.sed in lege nostra maleficos vivere prohibemus.sed vos maleficiz estis q̃ ydola adoratis. Traianus dixit.Sotiũ eius vngulis laniate et plagas sale perfundite. Cui ignatius. Nõ sunt condigne passiones huius tpis ad futurã gloriam. Traianus dixit. Jã nunc eũ tollite. Vinculis ferreis alligate in cippo in imo carcere custodite sine cibo et potum esse ministrate:z post triduum deorandum bestijs date. Tertia igitur die impator z senatus omnisq; populus cõgregati sunt:vt viderent ne eũ antiochenus qui erat cum bestijs pugnaturus.dixitq; Traianus.Quoniam ignatium superbus et contumax est ipm allegate z duos leones ad ipm latenter:et nec vllas reliquias ex eo relinquant. Tunc sanctus Jgnacius dixit ad populũ q̃ astabat.viri romani qui hoc certamen aspicitis nõ sine mercede laboratis:quia nõ propter pauperitatem sed propter pietatem hec patior. Deinde cepit dicere sicut legitur in hystoria ecclesiastica.frumentum christi sum.bestiarum dentibus molar:et panis mundus efficiar. Hoc audiens impator dixit. Grandis eo tolerantia christianoz. Quis greco z tanta tolerare[t] poterit. Respondit ignatius. Non hec mea virtute sed xpi adiutorio toleraui. Tunc sanctus Jgnacius cepit leones q̃ nocare vt ad se devorandum accurrerẽt. Accurrentes igitur duo seui leones.ipsũ tãtũmodo pvocaverunt. carnem tamen eius nullatenus tetigerunt. Traianus autem hoc videns cũ nimia admiratione discessit.precipiens vt non prohiberetur siquis vellet tollere corp⁹ eius. Quapropter xpiani corpus eius tulerunt et ipsum honorificate sepelierunt. Cuz autem Traianus quasdam litteras recepisset in quibus plinius secundus xpianos quos imperator occidi iusserat plurimum commendabat. doluit de his que Jgnatio intulerat.et precepit vt nullus christianus inquireretur. siquis tamen incideret puniretur. ¶ Legitur autem q̃ beatus Jgnacius inter tot tormentorum genera nunq̃ ab invocatõe nominis ihu christi cessabat. Quem cum tortores requirerent.cur hoc nomen totiẽs replicaret. Ait hoc nomen cordi meo inscriptum habeo.et ideo ab eius invocatione cessare non valeo. Post mortẽ igitur eius illi qui audierant volantes curiosius experiri.cor eius ab eius corpore euellunt:z illud scindentes per medium totum cor inscriptum hoc nomine ihus xpõ literis aureis inveneruñ. Unde ex hoc plurimi crediderũt ut Beda de hoc sancto dicit Bernñ. super ps̃l. qui habitat.magnus ille Jgnac⁹ auditor discipuli quẽ diligebat ibo martir et ipse cuius preciosis reliquijs est nostra dicitis paupertas Marianum quidem in pluribus quas ad eam scripsit epistolis christiferam ꝑsalutat. Egregius plane titulus dignitatis z cõmendatio bonoris immensi. xxxvij.

Purificatio bee

ate virginis Marie quadragesimo die post nativitatem domini facta est. ¶ Consuevit autem illud festum tribus nominibus appellari. scilicet purificatio ypopanti et candelaria.

Purificatio autē di
citur ex eo. q̄ quadragesima die a nativi
tate domini beata virgo maria ad tēplū
venit. vt fm legis consuetudinem mun
daretur. cum tamen sub ill̄a lege non te
neretur. P̄ceceperat enim lex Levit. xij.
q̄ mulier que suscepto semine filium pe
perisset. im munda esset septē diebus. im
munda scilicet a consortio hominū ⁊ ab
ingressu templi. Sed completis septem
diebus. mūda quidem efficiebatur quo
ad consortium hominū. sed adhuc vsq;
ad. xxxij. diem quo ad ingressum tem
pli immunda erat. Tandem completis
quadraginta diebus quadragesima die
templum intrabat. ⁊ puerum cuz mune
ribus offerebat. Si vō feminam peperi
set duplicabantur dies: ⁊ quo ad consor
tium hominum et quo ad ingressum tēpli.
¶ Quare autem dñs p̄ceperit vt .xl.
die puer in templum offeretur triplex p̄
esse ratio. Una vt per hoc intelligatur
q̄ sicut puer quadragesima die in mate
ria le templum inducatur sic et quadra
gesima die a conceptione vt sepius ani
ma in corpus tanq̄ in suum templū in
fūdit̄. sicut dī in scolastica hystoria licet
physici dicant q̄. xxx. dieb⁹ corpus per
ficiatur. ¶ Secūda vt sicut anima qua
dragesima die corpori infusa ab ipso cor
pore maculā̄. sic quadragesima die tem
plum ingrediens per hostiam ab ipsa ma
cula amplius expietur.
¶ Tertia vt per hoc detur intelligi q̄ i
templum celeste merentur ingredi: qui
decem p̄cepta cum fide quatuor euan
gelistarū voluerunt obseruare. In pari
te vō feminam duplicantur dies quo
ad tēpli ingressionem sicut ⁊ duplicant̄
quo ad corporis formationem. Nam si
cut in quadraginta diebus corpus mas
culi organizatur ⁊ perficitur ⁊ in q̄dra
gesima die anima infundit̄ vt sepius
sic corpus femine .lxxx. p̄ficiatur. ⁊ octo
gesima die anima vt sepius inspiratur.
Quare autem duplo corpus femine tar
dius perficitur in vtero q̄ corpus viri. et
ei anima infunditur omissis rationib⁹
naturalibus triplex ratō assignari potest.
Prima quoniam xp̄s assumptus erat
carnem in sexu virili. ideo ⁊ sexum ipsuz
honorare: ⁊ ampliorem sibi gratiam fa
cere voluit vt puer citius formaretur ⁊
mater citius mundaretur. Secunda vt
quoniā mulier plus peccauit q̄ vir: sic ⁊
erumne eius ab erumnis viri duplicate
sunt exterius in mundo: sic et duplicari
debuerunt interius in vtero. Tertia vt
per hoc intelligi detur q̄ mulier quodā
modo plus fatigauit deum q̄ vir. ex eo
q̄ amplius deliquit. Deus quodammō
in nostris p̄auis operibus fatigat. Vñ
ipse dicit ysaie. xliij. Seruire me fecisti in
iniquitatibus tuis. Et idem ysaie p̄mo.
Laborauī sustinēs. Beata igitur virgo
huic legi purificationis non tenebatur.
quia non peperit suscepto semine. ꝫ mi
stico spiramine. Unde moyses addidit
suscepto semine. cum tamen necesse nō
erat. q̄ sum ad alias mulieres que oēs
suscepto semine pariunt. sed ideo addi
dit. vt dicit Bernardus. quia timuit in
matrem domini blasphemiam irrogare.
Voluit tamen se in hoc subdere legi
propter quatuor rationes. P̄ima ratio
est. vt exemplum humilitatis daret. Vñ
dicit Bern̄. Vere beata virgo non bēs
causam nec tibi opus est purificatione.
Sed nunquid filio tuo opus erat circū
cisione. Esto inter mulieres tanq̄ vna
illaz nā ⁊ filius tuus sicut i medio puer
orū. Nec aūt humilitas nō solū fuit ex
parte matris. sed etiā ex parte filij. qui simi
liter voluit se in hoc subdere legi. Vñ in
nativitate se habuit et pauper homo. in
circūcisione vt pauper ⁊ peccator. ꝫ ho
die vt pauper ⁊ peccator ⁊ seruus homo
vt pauper in eo q̄ oblationem pauperz
elegit vt peccator in eo q̄ ipse cuz matre
voluit expiari. Vt seruus. q̄ tum scilicet
ad similitudinem in eo q̄ voluit redimi.

Et ctiã voluit postmodũ baptizari. nõ ꝓpter culpã purgẽdã. sed ꝓpter eius humilitatẽ matrimã oñendã. Mã oia remedia cõtra originale pctũ istituta xpõ in se assumere voluit: nõ qz aliquatenꝰ indigeret. ꝫ vt humilitatẽ suã maximaz nobis oñderet: z vt illa remedia pto tpe suo bona fuisse mõstraret. Quãg enim remedia cõtra ipm originale pctũ p pto cessũ tpis instituta sũt. ꝙz tria: ꝑm q dicit Hugo de sancto victore. in lege veteri ti. stituta sũt. scz oblationes decimatões. z sacrificia ꝙz immolatiões. p que maxime opꝰ nostre redemptõis exprmebat. Mã modus redimendi exprmebat p oblationez ipm ꝓcium. p sacrificiũ in quo erat sanguinis effusio ꝑm redẽptũ. p decimationez. qz hõ significat q decimã dragmã. Primũ ergo remediũ fuit oblatio. Unde cayn obtulit deo munera de frugibus. z abel de gregibus. Secundũ fuit decimatio. Unde abrahã melchisedech sacerdoti decimas obtulit. Mã ꝑm Aug. decimatur qđ curabat. Tertiũ fuit sacrificio ꝙz oblatio. Ipa eñ sacrificia ꝑm q dicit Greg. erant cõtra originale pctũ. qz tñ exigebat vt adhuc minus alter pcatum fidelis esset z aliqñ vere infideles ee poterant. hõ aduenit ꝙrtũ remediũ. scz circũcisio. q sine parentes fideles eent sine infideles valebat. Sed q nia illud remediũ nõ poterat cõuenire nisi solis maribus. nec iam nã paradiſi poterat apire iõ succesſit ei baptismus qui ẽ cõmunis oib⁹. z iam ãũ celi aperit. Primũ igit erat remediũ xpõ assumpsisse videt. qñ pñs in tẽplo a parentibus ẽ oblatus. Sedz remediũ qđammõ assũpsit qñ qdraginta diebus z noctib⁹ ieiunauit. qz eñ nõ habebat vnde solueret decimas rex. saltẽ deo obtulit decimas dicẽs. Tertiũ assumpsit qñ inf⁹ ei⁹ par turturuz aut duos pullos colũbaz ꝓ eo obtulit. vt inde sacrificiuz fieret. Uel qñ in cruce se in sacrificiũ obtulit. Quartum qñ se circumcidi pmisit. Quintũ qñ a iohe baptisma suscepit.

Secunda rõ est vt legẽ impleret. Hõ. n. venerat dñs legẽ soluere. ſz adimplere. Mã si in hoc legẽ soluisset. potuissent se indi excusare z dicere. qñ doctrinã tuã nõ recepimus. et eo q dissimilis eo pũbus: nec legis traditões observas. Ut plici autẽ legi se hodie xpõ z virgo subiecit. Primo legi purificatõis in significatione virtutis. vt post q ola bene secerimus dicam⁹ q serui inutiles sumus. Secũdo legi redẽptõis ad exẽplũ humilitatis. Tertio legi oblationis ad exẽplũ pauptatis. Tertia rõ est vt legẽ purificationis terminaret. sicut eñ aduenie te luce cessante tenebre z adueniente sole recedit umbra. sic z adueniente purificatione vera. cessauit purificatio typica. Ibi eñ aduenit vera purificatio ỹra. i. xpõ qui actiue dicit purificatio. et eo q nos p fidẽ purificat ꝑm q dr in actibus ap̃lorꝫ fide purificans corda eorꝫ. Hinc eñ est q nec de cetero pres tenent ad solutionẽ: nec mres ad purificatiõem vel tẽpli ingressionẽ. nec filij ad illã redẽptionẽ. Quarta rõ est. vt nos purificãdos instrueret. Uniq; aũt modis fit purificatio ab infantia: ſz tres inhibeant. ꝑm quos et nos purgari debemus. scz iuramento qđ significat pctĩ abrenunciationem. Aqua que significat baptismalez ablutionem. Igne qui designat spũalis gratie infusionem. Tribus qui designat bonorꝫ operꝫ mutuam dilectionẽ. Uello qđ significat tentationẽ. Ultimo aũt beata virgo ad templũ filiũ suũ obtulit. Et eũ q̃q; lydis redemit. Notãdũ aũt qđ quedam primogenita redimebantur sicut primogenita duodecim tribuũ: que redimebant quinq; siclis. Quedam nõ redimebãtur sicut primogenita leuitarꝫ. q nũ q redimebãt. ſz cũ adultã etatẽ pueriebant. ſp in tẽplo dño seruiebant. z sic primogenita mũdorꝫ aialiũ que iterꝫ nõ redimebant. sed dño offerebant. Quedam cõmutabantur vt hõmo genita azini. quod cõmutabat in ouem. Quedam occidebantur vt primogenita canis. Cõ igitur fuerit xpus de tribu iuda que fuit

vna duodecim tribuū. patz q̄ debuit rē
dimi. Obtulerunt pro eo dño par tur-
turū aut duos pullos columbaꝝ. hec. n.
erat oblatio pauperū. sed agnus oblatō
diuitū. Nō ꝛ dixit pullos turturꝝ. sz pul
los colūbaꝝ. qz pulli colūbaꝝ sp inueniūt
nec dī par colūbaꝝ sicut par turturū. qz
columba ē auis libidinosa. ꝛ iō in sacrifi
cio suo deus noluit offerri. Turtur aut̄
ē auis pudica. ¶ Sed nōne beata virgo
maria pauloante a magis multa pōde-
ra auri receperat: videt̄ ergo q̄ bene po-
tuerit agnū vnū emere. Sed dicim q̄ sine
dubio fm Bern. magi magna pon-
dera auri obtulerunt. quia non est veri-
simile q̄ tales reges tali puero vilia mu
nera obtulissent. Sed tamē beata virgo
vt alii quibus placet illud sibi nō retinuit:
sed statim pauperibus erogauit vel forte ī
egiptum peregrinatiom p septennium
imminenti penitus reseruauit. vel for
te nō in magna quantitate talia obtu-
lerunt: cū hec in significationem mysti-
cam offerrēt. ¶ Ponit aūt expositor ꝛ tres
oblatōes de dño factas. ¶ Prīa fact̄ ē de
ipso a parentib⁹. Scōa p ipō de suis.
Tertiā fecit ipe in cruce pro hominib⁹.
Prima ostendit eius humilitatē. qz dño
legis se legi subiecit. Secunda paupertatē
quia pauperū oblationem elegit. Tertia
caritatem. quia se pro peccatoribus tra-
didit. ¶ Proprietates turturis habentur
his versibus. Alta petit turtur cāsan cō
gemit veniens ver. Nunqat ꝛ caste vi-
uit. solusq; moratur. Pullos nocte fouet
mortem inimicū fugit. Proprietatesq; co
lumbe his versibus notant̄. Grana le-
git ꝛ olitat sociata cadauera vitat. ꝑdle
ceret plangit socii per ossa tanget. Pe
tra dat huic nidū fugit hostē in flumine
visum. Rostro non ledit: geminos pul
los bene nutrit.

Dicitur secūdo hec

festiuitas ypopanti. quod idem est q̄ p̄
sentatio ex eo q̄ ipō est in templo ptes-
tatus. vel ypopāti qz idē est q̄ obuiatio
quia Simeon ꝛ anna obuiauerunt dño
cū offerret in templo. Et dī ab ypo qđ
ē ire. ꝛ ante qđ est contra. Tūc aūt accep
pit Simeon in vlnas suas. Et notan
dum q̄ tripler obumbratio fuit exinanitio
hic de saluatore nostro facta ē. Prīa
est exinanitio veritatis. Ille em̄ dī ē
veritas. qui omnem hominem p seipm
qui est via in seipsum qui est vita ducit
hodie ab aliis se duci permisit cū induce
rent inquit puerum ibm ꝛc. Secūda
est exinanitio bonitatis. quoniam ille q̄
solus sanctus ꝛ bonus est tanq̄ immun
dus voluit cum matre expiari. Tertia ē
exinanitio maiestatis. quoniam ille qui
est portās omnia verbo virtutis sue ho-
die in vlnis senis se recipi ꝛ portari pmi-
sit. qui tamen portabat portantem se. fz
illud. Senex puerum portabat. puer au
tem senem regebat. Tunc aūt Symeō
benedixit eum: dicens. Nunc dimittis
seruum tuū domine fm vbū tū. Et ap-
pellabat eum simeon tribus nominibus
scz salutare. lumen. ꝛ gloriam plebis isr̄.
Ratio autē huius triplicis nominis pōt
quadruplicater sumi. Primo penes no-
strā iustificatōem: vt dicat̄ saluare remit
tendo eis culpā. quia ibs interpretatur saluta
re. et eo q̄ saluus facit populū scilicet a
peccatis eoꝝ. lumen dando gratiā. Glo-
ria plebis: dando gloriam. Secundo pe
nes nostram regenerationem. Hā prius
puer exorcizatur. ꝛ baptizatur. ꝛ sic a pec
cato mundatur quo ad primū. Scōo cā
dela accenso ei datur quo ad secundum.
Tertio ad altare offertur quo ad tertiū.
Tertio penes hodiernā ꝓcessionē. Haz
primo candele benedicuntur ꝛ exorcizā-
tur. Scōo accendunt̄ ꝛ in manibus fi-
delium dantur. Tertio ecclam cum can
ticis ingrediuntur. Quarto penes tripli
cem huius festi denominationem. Haz
dicitur purificatio quo ad purgationez
culpe. per hoc q̄ dicatur salutare. Dicit̄
candelaria quo ad illuminationem gr̄e.
p hoc q̄ dicatur lumē. Dicit̄ ypopan
ti quo ad collationē glorie. p hoc q̄ dicit̄

glotiam plebis tue israhel. Tunc enim occurremus obuiam xpō i aera. Uel potest dici. quia laudatur xps in hoc cantico. vt pax. vt salus. vt lux. vt gloria. Pax est quia mediator. Salus quia redēptor Lux qz doctor. Gloria qz primator.

Dicitur et tertio hō festum candelaria et eo qz candele accense in manibus portantur. ¶ Quare autē ecclesia hoc ordinauerit. vt scilicet i hac die candele accense in manibus portent̄. possunt assignari quatuor rationes. Primo propter removendam erroneam cōsuetudinem. Romani enim olim in kalendis februarijs ad honorez februe matris martis: qui erat deus belli: vibez de quinto in quintum annuz cum cereis et facibus tota nocte illustrabant vt filius suus eis victoriam de inimicis concederet cuius matrem tam solenniter honorarent. z illud spacium dicebatur lustrum Romani etiam in februario sacrificabāt februo id est plutoni z ceteris dijs infernalibus. z hoc pro animab⁹ antecessoz suoz suorum. Ut ergo propinarentur eorum ideo et eis solennes hostias offerrebant. z tota nocte eorum laudibus insistētes cū cereis z accensis facibus vigilabant. mulieres etiam romano rū vt ait Innocentius papa: bis diebus festis luminarium exercebant qđ a quibusdam fabulis poetarū originem traxit. Aiunt enim qz pro serpina fuit adeo speciosa qz pluto deus infernalis eam cōcupiscens. ipam rapuit: z desponsam sibi fecit. Parentes autem sui per silvas z nemora cum facibus z luminaribus eam multo tempore quesierunt z illud mulieres romanorum representātes cum facibus z luminaribus circuibant. Et quoniam difficile est consuetudinem relinquere christianos de gentibus ad fidē conuersi difficile poterāt relinquere huiusmodi consuetudines paganorum.

Ideoz sergius papa hanc consuetudinem in melius commutauit. Ut scilicet christiani ad honorez sancte matris domini omni anno in hac die totum mundum cum accensis candelis et benedictis cereis illustrarent. vt solemnitas quidem staret: sed alia intentione fieret.

Secundo propter offendēdam virginis puritatem. Aliqui enim audientes virginem purificatam posse credere ipsaz purificatione indiguisse: et vero offendatur qz tota fuit purissima et splendida. Ideo ordinauit ecclesia vt luminosos z cereos baiulemus. acsi in ipso facto dicat ecclesia. virgo beata purificatione non indiges. Sed tota nitidas tota splendes. Uere enim purificatōne non indigebat que z non suscepto semine conceperat. et in matris vtero p̄fectissime mundata et sanctificata erat. Ideo autem fuit in matris vtero z in aduentu spūssancti sanctificata z mundata. qz non solum aliqđ inclinationis ad peccatum in ea remanserat. Sed etiam virtus sanctitatis et castitatis eius vsqz ad alios extendebatur et transfundebatur ita quod in alijs omnes motus carnalis concupiscentie extinguebat. Unde dicunt indoctores qz cum Maria pulcherrima fuerit a nullo tamen vnqz potuit concupisci. Et ratio est. Quia virtus siue castitatis cunctos aspicientes penetrabat. Et omnes in eis concupiscentias expellebat. Unde cū paratur cedro. Quia sicut cedrus serpentes odore suo interficit. ita eius sanctificatio in alios irradiabat z omnes motus in carne serpentis occidebat. Comparatur etiam murre. Quia sicut murra interficit vermes sic eius sanctitas concupiscentias carnales z hanc prerogatiuā habuit pre ceteris sanctificatis in vtero et virginibus. Quia eorum sanctitas z castitas in alios non transfundebatur nec carnales motus in alijs extinguebat.

Virtus autem castitatis virginis etiam iudicij corda medullitus penetrabat tes q̄ ad ipam propinquo casta red debat.

Tertio propter representandum hodiernā processionem. Nam beata virgo maria et ioseph ⁊ symeon et anna hodie venerabilem processionem fecerunt. puerum ihm in templum p̄ senexerunt. sic ⁊ nos processionem facimus. ⁊ cereū accensum p quem significatur ihs in manibus baiulamus. ⁊ vsq; in ecclesias deferimus. Tria cū sunt in cereo scilicet lic⁹ cera et ignis. p hec significant ē tria q̄ fuerunt in xp̄o. Nam cera significat carnez xp̄i. q̄ nata est de maria virgine sine corruptione carnis. sicut apes ceram gignunt sine alterutrum cōmixtione. Licnus in cera latens significat animā carnidissimam in carne latentem. Ignis vero siue lumen significat diuinitatem. q⁊ deus noster ignis consumens est. Unde quidem sic ait. Nanc in honore pie candelam porto marie. Accipe per cerā carnem de virgine veram. Per lumen numē maiestatisq; eius lumen. Licnus ⁊ est anima sub carne latens proxima.

¶ Quarto propter instructionem nr̄az Jh hoc cū instruimur: q⁹ si volum⁹ ēe ante deum purificati ⁊ mundi: tria in nobis habere debemus scilicet fidem veraz actionem bonam. ⁊ intentionem rectaz Nam candela in manu accēsa. est fides cum operatione bona. ⁊ sicut candela sine lumine dicitur ēe mortua. ⁊ lumen p se sine candela non lucet sed mortuū ēe videtur. sic ⁊ operatō sine fide. ⁊ fides sine bono opere. mortua ē. dicitur. Licnus autem intus in cera occultatus. est intētio recta. Unde Gregorius sic opus in publico. Ue cremen intentio maneat in occulto.

¶ Quedaz matrona nobilis in beatam virginem maximam deuotionem habebat. hec quandam capellaz iuxta domū suam construxerat ⁊ proprium capellanum habens. omni die missam de beata virgine audire volebat. Appropinquāte autem festo purificationis beate virginis sacerdos ob quoddam suū negocium longius secessit. ⁊ domina die illo missam habere non potuit: Uel vt alybi legitur omnia que habere poterat. ⁊ vestimenta pro amore virginis dabat. vñ cum dandem decidisset. ⁊ ad eccl̄iam ire non posset sine missa illa ea die manere oportebat. De quo cum plurimum doleret ecclesiam propriam seu cameram intrauit. ⁊ ante altare beate virginis se p̄stranit. Tunc subito in excessum mentis facta videbatur sibi se in quadam ecclesia pulcherrima ⁊ speciosa collocatā ēe. Et respiciens vidit turbam maximam virginum in ecclesiam venientem: quas q̄dam virgo pulcherrima ⁊ vademate coronata precibat. Cunctis omnes per ordinem consedissent. Ecce turba alia iuuenum qui ⁊ ipi iuxta ordinem consederūt. ⁊ ecce quidam maximum cereorum facem deferens cereum primo virgini que ceteras antebat: dedit. ⁊ postea aliis virginibus ⁊ iuuenibus tribuit. Deinde ad illam matronam venit ⁊ cereum ei obtulit. quem illa libenter accepit. Tunc per chorū respiciens vidit duos ceroferarios subdiaconū. diaconus ⁊ sacerdotē sacris indutos vestibus ad altare procedētes. tanq̄ missarum solennia celebrare volētes. Uidebatur autez sibi q⁹ hi essent Uincentius ⁊ Laurentius. diaconus et subdyaconus duo angeli. sacerdos autē xp̄s. facta autē confessione duo pulcherrimi iuuenes in medium chori ierunt ⁊ officium misse alta voce ⁊ deuotissime inceperunt. ⁊ ceteri qui in choro erant prosequūtur. Cum autem ad oblationem venium fuisset regina virginuz ⁊ cetere virgines cum aliis qui erant in choro cereos suos sacerdoti vt moris est: flexis genibus obtulerunt. Cū autem sacerdos illam matronam expectaret. vt sibi cereum suum offerret: illa ire nolleret. misit ad eam regina virginum per nunciam q⁹ rusticitatem faceret q⁹ sacerdotem tādiu expectare permitteret. Illa autem respōdit quatenus sacerdos in missa sua pro-

ederet. quia cereum suum sibi nō offerret. Tunc iterum regina alium nuncū misit. Cui similiter illa respondit. q̄ cereum sibi datum penitus nulli daret. ſz illum ex deuotione teneret. Regina aūt virginū nuncio precepit. dicens. vade ⁊ iterum eam roga vt cereum offerat sinautem ipsum de manibus eius violentē auferas. Cumq̄ nuncius misset ⁊ illa rogantem audire recusaret. dixit se in mandatis habere vt ipm ab ea violenter auferret. Tuncille cum magna violencia cereum cepit ipm auferre conabatur. Illa autem fortius tenebat et seuiliter defendebat. Cumq̄ longa fieret altercatio ⁊ hinc inde cereus violent⁹ traheret. Subito cereus fractus ē. ⁊ medietas in manu nuncij ⁊ alia medietas in mā ipius domini remansit. Ad hanc igit̄ vehementem fractionem illa subito ad se rediit: ⁊ se supra altare vbi posuerat inuentis cereum fractum in manu sua repperit. de quo valde admirans immensas grauasbeate virgini reddidit. q̄ sum sine missa illa die remanere nō permisit. ſz tali officō interesse fecit. Illa aūt cereū diligenter reposuit: ⁊ p maximis reliquijs seruauit. Bz et notandum est. q̄ tūc temporis ab eo a quacūq̄ detinebant infirmitate. pannus liberabantur. ¶ Quedā alia matrona dum esset grauida quadam nocte in somnis vidit se potare quoddam vellū qđ colore sanguineo erat tinctum. Euigilans aūt continuo sensum amisit: quā diabolus ad eo ludificabat vt crederet sibi q̄ xp̄iana fidē quā baptem⁹ habuerat inter mamillas haberet ⁊ incōtinuo crederet. Que cū nullatenꝰ curari posset in quadam ecclia beate virginis in festo purificationis pnoctauit. ⁊ integraz sanitatem recepit.

¶ Blasius quasi blādus. Uel blasius quasi belasius a bella qđ est habitus ⁊ syor parualus. Fuit enim blandus per dulcedinem sermonū. būilis p habitū habit⁹ p habitū virginū parualus per būilitate morū.

¶ Blasius cum omni mānsuetudine et sācitate polleret xp̄iani eū in sebaste ciuitate capadocie in episcopum elegerunt. Qui episcopato suscepto ob diocletiani psecutōz spelunca petijt: ⁊ ibi heremicā vitam duxit. Cui aues pabulum afferebant: ac fere ad eum mansuetiter p̄fluebant: ⁊ dū ver⁹q̄ imponeret manus eis benedicēs nō recedebant ab eo. Benicq̄ si que infirmabantur. ad eū continuo veniebant ⁊ sanitatem ad integrū reportabant. Pzesesigitur illius regionis agricolaus nomine dum milites suos ad venandum misisset. ⁊ illi inuentum alibi laborātes ad antruz sancti Blasij casu peruenissent. magnā ibidem bestiarū multitudinem ante ipm stantiū reperiunt. Quo dū nullatenus capere possent. seniori suo dño nunciauerunt. Qui statim milites plures misit. ⁊ vt ipm cū omnibus xp̄ianis ad se adduceret p̄cepit. In ipa aūt nocte ter xp̄s ei apparuit: dicens. Surge et offer mihi sacrificiū. Ecce aūe aduenerūt milites: dicētes. Egredē vocat te preses quibus respondit sanctus de Blasius. Bñ venistis filij. nūc video quia deus nō est oblitus mei. Pergens vo cum eis nūq̄ a predicatione cessauit. ⁊ coram eis mirabilia multa fecit. ¶ Tunc mulier que dz filiū suū morientē in cuius gutture os piscis transuersum erat ad pedes eius attulit ⁊ vt sanaretur cz lacrimis postulabat. sanctus vo Blasius super eū manus imponens orauit vt puer ille ⁊ omnes qui in eius nomine aliquid peterēt. sanitatis beneficium obtinerent. ⁊ statz sanatus est. ¶ Mulier quedam paupercula cenum solum porcum habens quez tamen violenter lupus rapuerat. sanctū Blasiū deprecabatur vt sibi reddi faceret suum porcum. Qui subridens dixit Mulier noli contristari reddetē tibi poz

eius mutis continuo lupus venit ꝙ porcū
vidue reddidit. Ingrediens vo blasiꝰ
ciuitatē iussu p̄cipis carceri mancipat.
Alia vo die iussit p̄ses ipm sibi p̄sentari
quē videns blandis sermonibꝰ salutauit
dicens. Saude blasi amice deoꝝ. Cui
blasius gaude ꝙ tu optime p̄ses. Ꝭ ne di
cas eos deos Ꝭ demōes. qꝝ eterno igni cū
his q̄ eos honorāt tradūē Fratus p̄ses
eū fustibus cedi iussit. ꝙ in carcerē retru-
di fecit. Cui blasius dixit. Insensate spe
ras per penas tuas. de mea a me auferre
amorē quē ipm in me habeo corroborā-
torē. Audiens hec vidua illa cui porcū
recuperauerat porcū ipm occidit. ꝙ caput
cū pedibus cādela ꝙ pane ad sacrū blasiū
deportauit. Ille grās agens. comedit. si-
biqꝫ dixit. Singulis annis candelā i ec-
clesia nominis mei offeras. ꝙ tibi ꝙcūq;
hoc fecerit bū erit. Ꝺ sp egit ꝙ sibi p-
speritas multa fuit. ¶ Post hoc cū edu-
cū p̄ses a carcere ad deos inclinare non
posset. iussit eū in ligno suspēdi. ꝙ carneos
eius cū ferreis pectinibus laniari: ꝙ sic ite
rū in carcerem reportari. Septē ꝫ mulie
res sequētes guttas sāguinis colligebāt:
q̄ mox tenentur. ꝙ ad deoꝝ sacrificiū cō-
pellunt. Que dixerunt. Si vis vt deos
nos adoremus cū reuerentia mitte eos
ad stagnū vt ibi faciebus ablutis mūdis
adorare possimꝰ. Let p̄ses efficitur ꝙ ei
ita qđ dixerāt adimplet. Ille vo deos ar
ripuerunt. ꝙ eos in stagni medū p̄ecce-
rūt: dicentes. Si dij sunt videbimꝰ. Ꝺ p̄-
ses audiens ꝙ p̄ ira insaniens ꝙ seipm p-
cutiens. dixit ministris. Cur nō tenuistꝭ
deos nros: vt nō mitterent in p̄fundū
lacꝰ. Qui dixerūt. Dolose tecū locute sūt
mulieres. deos in stagnū p̄ecerunt. cui
mulieres. Deus verus dolos non patit.
sed ꝙ si dij fuissent. p̄ssissent vtiq; qđ
eis facere volebamus. Frat⁹ p̄ses iussit
plumbū liquefactū ꝙ pectines ferreos. et
septem loricas igne cādentes ex vna pte
pari ꝙ ex alia septem camisias ardentes igne
as. Quo dicente vt ex his qđ mallent eli-
gerent vna illarū duos parvulos habēs
audacter cucurrit. ꝙ lineas camisias acci
piens in caminuꝫ p̄iecit puer vo matri
dixerunt. Mō nos mater dulcissima posti
te relinquas. Sed sicut nos repleti dul-
cedine lacte: Sic nos reple dulcedine re
gni celestis. Tunc p̄ses iussit eas suspē
di ꝙ carneos earum pectinibus ferreis la-
niari. quarū carnes vt nix albissime erāt
ꝙ pro sanguine lacte fluebat. Cum autem
supplicia unite ferrent. angelus domini
ad eas venit. ꝙ eas viriliter confortauit
dicens. Nolite timere. bonus cū opri ē
qui bene incepit. et bene perficit. ꝙ sic cōdu
cente se. benedictionem meretur p com
pleto opere. ꝙ mercedem accipit pro labo
re ꝙ gaudium possidet pro mercede. tūc
p̄ses iussit eas deponi ꝙ in caminū mit
ti. que diuinitus igne extincto exierunt
ille se. Quibus p̄ses iam nunc magicaꝫ
artem dimittite. ꝙ deos nostros adorate
Que responderunt. Perfice q̄ cepisti qꝝ
iam ad regnū celeste vocate sumus. tunc
ille datꝫ sententia eas decollari mandā-
uit. Que dum decollari deberent. flexis
genibus adorauerunt: dicentes. Deus q̄
nos a tenebris vocasti ꝙ in lucē duxisti
mam adduxisti. qui nos sacrificium tuū
fecisti. animas nras suscipe ꝙ ad vitā et-
nam facias peruenire. Et sic truncatis ca-
pitibus ad dominū migrauerunt. Post
hoc iussit p̄ses blasiū sibi p̄sentari ꝙ di-
xit ei. Dei nunc adoras deos vel non. aut
Blasius. Impie non timebo nunas tuas.
Age vt vis: corpus etiā meū penitus
tibi trado. Tūc iussit eū mitti in stagnū
Ipe vo aquā signauit. ꝙ mox siccata terra
arida fuit p̄ mansit. Dixitqꝫ: Si veri sunt
dij vestri. ostēdite virtutē eoꝝ. ꝙ ingredi-
mini huc. Ingressiqꝫ. xv. viri stagnuꝫ.
continuo sunt submersi. Angelus autē
domini descendens dixit ei: Egredere
blasi ꝙ coronā tibi a deo paratā suscipe.
Cunqꝫ exisset. dixit ad eum p̄ses. Om

nino decreuisti ñ adorare deos. Cui dixit uus. Cognosce miser. q; xpi seruus sum nec demones adoro. et statim illic eum decollari. Ipse autem oratu ad dominū ut quicunq; pro infirmitate guttaris. et alia quacunq; infirmitate eius patrocinia postularet. curaretur. et continuo liberaretur. Et ecce vox de celis ad eum venit. q; sic fieret ut orauit. Sicq; pleno nuntius sanctus cum duobus pueruli decollatus ē. circa annuz dñi dominici octogesimum tertiū.

Agatha dicitur

Ab agios quod est sanctus. et theos deus quasi sancta dei. Tria enī sunt. sicut dicit Crisō. que sanctuz faciunt. et illa perfecte fuerunt in ea. scz cordis mūdicia. spiritus sancti presentia. et bonorū operum affluentia. Vel dī ab a qđ ē sine et geos terra. et theos deus quasi dea sine terra. i. sine amore terrenoz. Vel ab aga quod est loquens. et thau cōsūmatio. qi eōsūmate et pfecte loquēs. qđ patet in suis responsis. Vel ab agath qđ ē seruitus et thaos supior. quasi seruitus supior. et hoc propter illud quod dixit. Summa ingenuitas ista est ꝛc. Vel ab aga qđ ē solennis et thau cōsūmatio quasi solennitē cōsūmata. i. sepulta. qđ patet in angelis de celo a deo missis qui eam sepelierunt

Agatha virgo i

genua mente et corpore pulcherrima in vrbe catbanensiū deū sp in omni sanctitate colebat. Quintianus autez cōsularis sicilie. cum esset ignobilis libidinosus auarus. et ydolis deditus beatā Agatham comprehendere nitebatur. et quia erat ignobilis comprehendēdo nobilem timeretur. quia libidinosus eius pulchritudine frueretur et cetera. Quia gnarus eius diuicias raperet. Quia ydolatra dyis eam sacrificare immolare. fecitq; eam ad se adduci. Que cum adducta esset. et eius immobile propositum cognouisset tradidit eam cuidam meretrici nomine affrodisie et matrem filiabus eius eiusdem carpinidanis. vt per triginta dies suaderent ei. quomodo eius animum immutarent. Et modo promittendo leta. modo terrendo aspera: sperabāt eam a bono proposito reuocare. Quib⁹ beata Agatha dixit. Deus mea super petram solidata est. et in christo fundata. Verba vestra venti sunt promissiones vestre pluuie: terrores vestri flumina sūt que quātumuis impugnent ista: fundamentuz domus mee cadere non valebit. Hec autē dicens flebat quotidie. et orabat. Sinens ad martirij palmam pertinere. Videns igitur affrodisia ipsiz immobilem permanere: dixit Quintiano. q facilius possunt saxa molliri. et ferrum in plumbi mollitiem conuerti q ab vtē tione christiana mens illius puelle conuerti seu reuocari. Tūc Quintianus fecit eaz ad se adduci. et ait illi. Cuius cōditionis es? Cui illa nō solum ingenua Sed et spectabilis genere vt omnis parentela mea testatur. Cui Quintianus. Dissingenua es. cur moribus te seruilem personam habere ostendis. Illa respondit. Quia ancilla christi sum ideo me seruilem exhibeo personam. Quintianus dixit. Si te ingenuaz dicis quomodo ancillam asseris. Illa respondit. Summa ingenuitas est in qua seruus christi cōprobatur. Quintianus dixit. Eligequod volueris. aut seliet dijs sacrificare. aut diuersa supplicia sustinere. Cui Agatha. Si talis vxor tua qualis venus decuisset tu talis sis qualis existis deus tuus Jupiter. Tunc Quintianus iussit eam a lapis cedi: dicens: Jn iniuriam tuorum dicis noli temerario ore garrire. Agatha respondit. Miror te virum prudentem ad tantam stultitiam deuolui. vt illos dicas deos tuos ē. quoꝝ ētā ex pias tuam cōiugem vē te imitari. vt di-

cas tibi inimicas fieri si eorum vitas exē
plo. Nam si dij tui sunt bonum tibi op
tauī, si autem execrans eorū consortia
meam sentis. Quincianus dixit. Quid
mihi verborū superfluus cursus. Aut
sacrifica dijs. Aut te faciam diuersis supplicijs interire. beata Agatha respondit
Si feras promissas audito xpi nomine
mansuescunt: si ignem adhibeas de celo
mihi rorem salutiferum angeli ministrabunt si plagas vel tormenta ingeras. habeo spiritum sanctum per quez despicio
vniuersa. Tunc iussit eam trahi ad carcerem. quia voce eum publica confundebat. Ad quem lentissime et glosiāter ibat
tquasi ad epulas inuitata agonem suū
domino cōmedebat.

¶ Sequenti die dixit ei. Quincianus.
Abnega xpm tadora deos. Que cū rē
nuerer. iussit eam in equleo suspendi. et
torqueri. Dixitq; Agatha. Ego ī his pe
nis ita delector sicut qui bonum nunciū
audit: aut qui videt quem diu desiderauit: aut qui multos thesauros inuenit.
Non cīn potest triticū in horreū poni.
nisi arca eius fuerit fortiter conculcata. t
in plateas redacta. Sic anima mea non
pōt intrare in paradisū cū palma martirij: nisi diligenter feceris corpus meum
a carnificib⁹ attrectari. Tūc irat⁹ Quincianus iussit eius mamillam torquen: t
tortā diuersissime iussit abscidi. Cui agatha. impie crudelis t dei tyranne. nō es
confusus amputare in femina: quō ipe in
matre fuisti? Ego habeo mamillas in
tegras intus in anima mea. ex quib⁹ nutrio oēs sensus meos: quos ab infā tis dño
consecraui. Tūc iussit eā in carcerē recipi: prohibens ingressū medicor: t panē
vel aquā sibi ab aliquo mistrari. Et ecce
circa mediā noctē venit ad eā quidaz se
nex: quē antecedebat puer lumia portans
diuersa secū ferens medicamenta: t dixit
ei. Licet consularis insanus tormētis te
afflixerit: tu eū tuis responsis amplius af
flixisti: t licet vbera tua toserit: ſ; illius
vbertas in amaritudinē cōuertet. t qñ
ibi erā: qñ hec patiebaris. vidi quia ma
milla tua pōt curaz salutis sustinere. Cui
Agatha. Ad deitatē carnalē corpi meo
nunq; exhibui. t turpe est vt qō tamdiu
seruaui nunc pdaz. Dixit ei senex. ffilia
ego xpianus sum ne verecunderis. Cui
agatha. Et vnde verecundari possum
cum tu sis senex t grandeuus. ego vo ita
crudeliter lacerata. q; nemo de me pos
sit concipere voluptatem. Sed ago tibi
gratias domine pr; qr sollicitudinē tuaz
mihi impendere dignatus es. Cui ille t
quare nō permittis vt curē te. Agatha
respondit. Quia habeo dōm ihm xpm.
qui solo verbo curat omnia. t sermone
restaurat vniuersa. hic si vult pōt me cō
tinuo curare: Et subridens senior dixit.
tego apls⁹ eius sum t ipe me misit ad
te. et i nomine eius scias te ēe sanatam. Et
continuo petrus apostolus disparuit. t
procedēs beata Agatha gratias agens sa
nauit se vndiq; sanatā t mamillā suam
pectori restituram. Cum ergo ex ummē
so lumine custodes territi aufugissent t
aptum carcerem reliquissent. rogāt eā qdā
vt abiret. Absit inq; vt fugiā. t coronaz
patientie pdā. t custodes meos tribula
tionibus tradā. Post dies q̄tuor dixit ei
Quincianus vt deos adoraret ne grauio
ra supplicia sustineret. Cui agatha, v
ba tua fatua sunt t vana: cerē maculan
tia t iniqua. Adiser sine intellectu. quō
vis vt lapides adorem t deum celi q me
sanauit dimittā? Quincianus dixit. Et
quis te sanauit. Cui agatha xpc filiꝰ dei
Quincianus dixit. Ihesu xpm audes
nominare: quē ego nolo audire. Agatha
dixit. Quādiu vixero xpm corde t labi
is inuocabo. Quincianus dixit. Nunc
videbo si xpc te curabit. Et iussit testas
fractas spargi. t sub testas carbones ig
nitos mitti t ipam desup nudo corpore
volutari: qō cū fieret. ecce terremotus ni
mius factus est. q totam ciuitatē ita cō
cussit. vt pe corruens duos cōsiliarios

Quincianꝰ oppumeret: ꝙ ois ppls ad cū ꝓcurreret clamās. q ꝓpē iniustū agat be cruciatū talia pateret. Tūc quincianus ex vna pte terremotū xp̄i alia seditiōem populi metuens. ipam itez in carcerem recepit iussit: vbi sic orauit dicens. Dñe ihu xp̄e qui me creasti ꝙ ab infanna custodisti qui corpus meū a pollutione seruasti. ꝙ me amotem seculi abstulisti. et q tormenta me vincere fecisti ꝙ in eis virtutem patientie imbuisti. accipe spiritus meū ꝙ iube me ad tuā misericordiam puenire. Dec cum orasset cū ingenti voce spiritum tradidit. circa anno dñi. cclxj. sub decio imperatore. Cum aūt fideles eū aromatibus corpus eiꝰ ꝓdirēt ꝙ in sarthofago collocarent. quidā inuenit senem in diuitis cum pluscē centū viris pulcerrimis ꝙ ornatis ac albis indutis. qui nunc ꝙ in illis partibus vsq fuerint ad corpꝰ eius venit ꝙ tabulam marmoream ad caput eius posuerunt. ab oculis oīm statī disparuit. Erat aūt in predicta tabula scriptum. Mentem sanctam spontaneam honorem deo ꝙ patrie liberationes. Ob sic intelligitur. mētē sanctā habuit. spōtaneam si obtulit. honorē deo dedit. Et patrie liberationem fecit. ab hoc miraculo diu ligato etiā gēteles ꝙ iudei sepulchꝝ eius plurimū venerari ceperunt. Quincianus aūt dum ad eius inuestigandas diuitias pergeret. duobꝰ equis inter se fremitū dantibus ꝙ calcesqꝫ iactantibꝰ. vnus eum morsu imperit. alter calce pectus in flumine. piscit. ita ꝙ corpus eius nusq ꝓmus inuenit. Reuoluto anno circa diem natalis eius. mons quidam maximus circa ciuitatē ruptus est. tantis in circuitu quasi torrens de monte descendens. ꝙ sata terramqꝫ liquefaciēs. ad vrbem cū magno impetu veniebat. Tunc paganoꝝ multitudo descēdit de monte ꝙ ad sepulchꝝ eiꝰ fugiēs velū vñ cooptū erat sepulchꝝ arripuit. ꝙ cū statuit cōtra ignē. Otanniqꝫ in die natalis ipiꝰ ꝗgio ignis fleret. ꝙ vltra villam nō ꝓcessit.

De hac virgine dicit Ambro. in ꝓfatione. O felix ꝙ indita ꝗgo. q̄ merite domini pro laude martiris fidelis sanguinē clarificare suum. O illustris ꝙ gloriosa gemino illustrata decore. que inē tormenta aspera cunctis prelata miraculis ꝙ mistico polleno suffragio. apostoli meruit visitatione curari. Sic nupteꝫ christo susceperunt ethera. Sic humādi artus gloriosa fulgent obsequia. vt angelorum chorus sanctitatem meritis ꝙ patrie indicat liberationem.

Vedastꝰ quasi vere dās estus. quia vere sibi dedit estus afflictionis ꝙ penitentie. Vel quasi ve distans. quia ve eternum ab eo distat. nam damnati semper dicent. ve. sz quia deum offendi. ve quia dyabolo cōsensi. ve qz nat⁹ fui. ve quia mori ñ valeo. ve q̄ tāmale toꝛqor. ve q̄ nūq̄ labebor.

Vedastus a beato Remigio in traiacensē epm ordinatus fuit. Qui cum ad portā ciuitatis venisset ꝙ ibidē duos pauperes vnū cecū ꝙ aliū claudū petentes elemosynam respexisset: dixit eis. Argentū et aurum non est mihi: qđ autem habeo vobis do. ꝙ facta oratiōe vtrosqꝫ sanauit. Cū aūt in quadam ecclia derelicta. vepribus opta. lupi habitaret. eidē ꝑcepit: vt ide fugeret. nec vltra illuc redire auderet. Ob ꝙ factū est. Beniqꝫ cū verbo ꝙ ope multos conuertisset. quadragesimo āno sui epatus vidit columnā igneā a celo vsqꝫ in domū suaz descēdentē. Qui finē suū adesse ꝑsciens ꝑ modicū i pace ḡnit. circa ānū oñi dñi ḡtesimū q̄ḡesimū. Cū aūt corpus eiꝰ trāsferret audomarꝰ ꝑsenio cecus. dolēs q̄ corpus eius videre nō poterat. mox lumē recepit. si postmodū ad votum suum lumen amisit.

Audūdus dicitur ab amore. quia amabilis fuit. ha

huic eñ eria in se que faciũt hoiem ama
biles. Primũ ẽ societas grata. p̃uer. viij.
Vir amicabilis ad societatẽ ꝛc. Scdm ẽ
cõuersationis honestas. ꝛ sic dr Hester
ij. q̃ omniũ oculis amabilis videbatur.
Tertiũ ẽ p̃robitatis virtuositas. ij. Re.
j. Saul ꝛ ionathas amabiles ꝛ decori.

Amandus erno
bilibus parẽtibus ortus mona
sterii introiuit. Qui dũ p̃ monasterium
ambularet quẽdã maximũ serpẽtẽ inue
nit. quẽ statim virtute crucis ꝛ oratõe ad
fontẽ nunq̃ inde exiturũ redire coegit.
Veniens aũt ad sepulchr̃ scti Martini
annis q̃ndecim ibi mãsit. alicio indu
tus ꝛ aqua ac pane ordeaceo sustẽtatus.
Post hoc dũ romã iuisset. ꝛ in eccia scti
Petri in oratione p̃nocaret. custos eccle
ipm irreuerenter foras eiecit. Qui dũ ad
admonitiõem sancti Petri: q̃ sibi añ fo
reo eccle dormiẽti appuit: ad gallias iuis
set. ꝛ ibidem regẽ Dagobertuz p̃o suis
criminib⁹ increparet: iratus rex eũ ꝺ suo
regno eiecit. Beniq̃ cum rex filiũ nõ ha
beret ꝛ oratione facta ad dñm filiũ habu
isset. cogitare cepit a quo infantẽ suũ fa
ceret baptizari. Venitq̃ in mentem eius
vt ab amando eũ baptizari faceret. Que
sito igit̃ amãdo ꝛ ad regẽ addncto. rex
ad pedes eius p̃sternitur. rogauitq̃ vt
sibi indulgeret. ꝛ suuz filiũ quẽ sibi ofa
ꝺerat baptizaret. Ille ꝺo p̃mã petitio
nẽ benigne concessit. sed secularibus ne
gocijs implicari metuẽs. secundã renun
ciat ꝛ absceſſit. Tãdem victus p̃cibus ẽnu
ic voto regis. Quẽ cũ baptizaret ta cen
tus cunctis⁹ intans rñdit. Amen. Post
hoc rex ipm in trans censem ẽpatum sub
limari fecit. Qui cũ a plenisq̃ verbum p̃
dicationis cũtẽni videret. in vas cuniam
suis rebus cũ quidam ioculator verba ꝰ
irrideret a demone arripitur. ꝛ p̃ triꝺ ꝺẽ
nbus se discerpens: q̃ viro ꝺei iniuriam
fecerit confitetur. ꝛ statim miserabiliter
moritur. Quũ aũt quadã vice ma
nus sibi lauaret: quidã eps aquã illã ser
uari fecit: ꝺ qua quidã cecus postmodũ
curatus fuit. Cũ in quodã loco de volũ
tate regis monasterium cõstruere vellet
quidam epc̃s p̃torine ciuitatis molestẽ hoc
sustinens. misit famulos suos vt aut ip
sum occiderent vel inde eijcerent. q̃ veni
entes eidem dolose dixerunt. vt secum q̃
geret ꝛ sibi locum aptum ad monasteri
um ostenderent. Ille aũt malicias illorũ
p̃cognoscens. vsq̃ ad cacumẽ montis
vbi eum occidere cupiebant eos duxit.
eo q̃ multũ martirũ affectaret. Sed ec
ce tanta pluuia ꝛ tempestate mons tegi
tur. vt se mutuo videre non possent. Et
iam se mori putantes. p̃ostratis venia po
stulabãt ꝛ vt eos viuos abire p̃mitteret
exorabant. qui oratiõẽ effudit ꝛ seren
tatem maximam impetrauit. Illi ergo
ad p̃pria redierunt ꝛ sanct⁹ Amandus
gaudens ꝛ multa alia miracula faciens
in pace quieuit. floruit circa annum dñi
dclij. tempore Eraclij.

Valentin⁹ quasi
valorẽ tenens. hoc est in sanctita
te p̃severans. Et dicitur Valentinus
quasi valens tyro. id ẽ miles xpi. Adelci
dicitur valens qui nunq̃ ceꝺit. fortẽ
ferit. fortiter ꝺefenꝺit: potenter vincit
sic Valentinus nõ cessit martirio vincẽ
do pcussit ydolatriã euacuando: ꝺefen
ꝺit fidẽ cõmuniendo. vicit patiẽꝺo.

Valentinus reue
endus p̃sbyter fuit. quẽ claudi⁹
imperator ad se adduci faciens. interro ga
uit dicens. Quid ẽ Valentine? Cur agi
tis nostra non fruens et deos nostros
non adores superstitionem tuã abijcias
vanitatis? Cui Valentinus. Si gratiã
dei scires ista nequaq̃ diceres sed ab ydo
lio animũ reuocares: ꝛ ꝺeum q̃ in celis
adorares. Tũc quidaz qui claudio assta
bat: dixit. Quid vis dicere Valentine de
sanitate deorũ nostrorũ? Cui valentin⁹.

Ego de eis nil dico nisi q̄ fuerunt homines miseri et omni immundicia pleni. Ad quem claudius. si xp̄s verus deus ē. cur mihi nō dicis qđ verū est? Cui valētinus. Vere xp̄s solus est deus in quē si credideris anima tua saluabit̄. respublica augebit̄. omniū inimicorū tibi victoria cōcedet̄. Hūc dicto autē claudi⁹ astantibus dixit. Viri romani audite. quā sapienter ⁊ recte loquit̄ hō iste. Tūc dixit prefectus. sed uer⁹ est imperator. quō deserimus qđ ab infantia nostra tenuimus? Et tūc cor claudij immutatū est. Tradit autē eum dā principi in custodiā. Et cū i domū eius duct⁹ fuisset: dixit. Deus ihu xp̄e q̄ es verus lumē. illumina domū istā vt te verum deū cognoscāt. Cui prefect⁹ Adiuro te dicentē q̄ xp̄s est lumē. ⁊ quidem si filia mea diu cecā illuminauerit. faciā quecunq; poposceris. Tūc valentin⁹ oratione sua filiā cecā illuminauit: ⁊ omis de domo sua conuerte. Tunc imperator Valentinū decollari p̄cepit circa annos domini. cc. xxx.

Uliana duz Eu-

logio prefecto nicomedie despōsata esset ⁊ noller sibi aliquatenus copulari nisi reciperet fidem xp̄i: iussit eam p̄ suos expoliari. et grauissime cedi ac ipsi prefecto tradi. Cui prefectus ait. Dulcissima mea iuliana: cur me ita delusisti. vt me sic renuneres? Cui illa. Si tu adorabis deū meū acquiescam tibi. alioquin nunq̄ dominus meus eris. Cui prefect⁹ Domina mea hec facere possum. q̄ imperator amputare faceret caput meū. Cui iuliana si ita times imperatorem mortalē quō vis vt imperatorem nō timeam immortalem. fac quicquid vis quia me decipere nō valebis. Tunc prefect⁹ iussit eā grauissime vngi. cedi. ⁊ duodecim die p capillos appendi ⁊ plumbum liquefactum in capite eius fundi. Nō cui nihil ei nocuisset ipam cathenis ligauit ⁊ in carcere reduxit. Qđ quam veniz diabolus i specie angeli dicens. Juliana ego sū angel⁹ domini qui me ad te misit. vt te debeam cohortare vt dijs sacrifices. ne tandiu crucieris ⁊ tam mala morte morieris. Tunc iuliana plena ira dixit dicens. domine deus meus ne permittas me perire. sed ostende mihi quis est qui mihi talia persuadet. facta q; ad eam vorat ipsum apprehenderet ⁊ quis esset ipsum cogeret confiteri. Que cum eum tenuisset ⁊ quis esset interrogasset. dixit ei q̄ demon esset. ⁊ q̄ ad eam decipiendam pater suus misisset ipsum. Cui iuliana. et quis ē pater tuus? Respondit. Beelzebub qui ad omnia mala nos dirigit ⁊ facit nos ḡuiter verberari: quotiens a christianis superamur superari. et ideo scio q̄ malo meo huc veni. quia te superare nō potui. Inter alia que confessus est dixit. quia tunc maxime a christianis elongabatur quando misteriū dominici corporis agebat̄. et quando orationes et predicationes fiebant. Tunc iuliana retrorsum manibus ipsum ligauit ⁊ ad terram ipsum dejciens cum cathena cum qua erat ligata. ipsum durissime verberauit. Diabolus autem clamans rogabat eam dicens. domina mea iuliana misereri mei. Tunc iussit prefectus vt Juliana de carcere educeretur. et extens trahebat post se demonē alligatum. Demon autem rogabat eam dicens: Domina Juliana noli amplius de me ridiculum facere. non enim potero vltra in quempiam p̄ualere. christiani dicuntur misericordes esse ⁊ tu nullaz de me misericordiam habes. Dicq; per totum forum ipsum traxit: Et postea in quandam latrinam ipsum proiecit.

Cum autē ad perfectum peruenisset i quadam rota adeo est extensa. q̄ omnia eius ossa vsq; ad medullaru exitū sūt cōfracta. angel⁹ dē dñi rotā omnino ipaz i momēto sanauit. Quod videntes. q adorāt crediderunt. Et statim decollati sūt viri q̄ngēti ⁊ mulier. cxxx. deide cū i ḡdā olla plūbo liquefacto plena missa fuisset:

sed plūbū eluit ptūs balneū factus est. maledixit p̄fect⁹ dīo suo. q̄ vnā puellā puīre nō potuīt que tātā iniuriā eis irrogabat. Tūc iussit eam decollari. Que dū ad decollādū duceretur. demon quē verberauerat in spē iuuenis apparēs. dicebat dicens. Nolite ei parcere quoniā deos vīos vituperauit. t me hac nocte grauiter verberauit. reddite ḡ sibi qđ meruit Cūq; iuliana paulū oculos apparuisset. vt videret quis esset q̄ talia loqueret. Demon aufugiens exclamauit. heu heu me miserum. q̄ hīc puto q̄ me vult capere t ligare. ¶ Cum ergo beata Juliana decollata fuisset. p̄fectus nauigīo immani cum. xxiij. viris orta tempestate submersus est. Horū autem corpa cū mare iactasset a feris t auibus sunt comesta.

Athedra tri

plex ē dicit. sez Regal scōi Reg. xxiij. Dauid sedens i cathedra ē. Sacerdotal' p̄mi Reg. p̄mo. hely sacerdote sedente sup sellā. Magistralis. Matb. xxiij. sup cathedrā moysi ē. Beatus ergo Petrus sedet i cathedra regali. quia fuit p̄ncep̄s omniū regū. Sacerdotali. q; fuit pastor omniū clericor. Magistrali. quia fuit doctor omniū xp̄ianorum.

Athedra sancti

Petri ab ecclesia festiue recolitur quia tunc beatus Petrus apud antiochiam in cathedrali honore sublimatus fuisse p̄hibet.

Huius autē solenni

tatis institutio quadruplicē cām habe vī. Prima cā ē. Cū enī beat⁹ Petrus apō antiochiā p̄dicaret. theophilus p̄ncep̄s ciuitatis illius ei dixit. Petre q̄ rōne ppl'z meū subuertis. Cū q̄ Petrus sibi fidem xp̄i p̄dicaret: ille eum vinculari fecit. t si ne cibo t potu eū manere p̄misit. Sz cum Petrus iam pene deficeret. resumptis tm viribus eleuans oculos ad celū ait. Jhu xp̄e miserorū adiutor. adiuua me in his tribulationibus deficientē. Cui dīs rīdic. Petre credisne te derelictū a me? Adhuc bonitati derogas si talia cōtra me dicere nō formidas. Presto est qui te subuenit et miserē. Audiens aūt Paulus de incarceratiōe Petri. ad theophilū venit. t se in malis opibus t artibus sūmū opificem ee asserit. Ligna t tabulas se scire sculpere. tectoria pingere. t multa alia inuentrie opari dixit. Qui a theophilo obnixe rogatus vt in eius curia secū p̄sistat. Soluit q̄ paucis diebus paulus ad petrū absconse in carcerem introiuit. Quē videns pene mortuū t consumptū. amarissime flere cepit. t in amplexus eius quasi flendo deficiebat et p̄rorumpens sic inqt O petre frater meus: gloria mea. meum gaudium dimidiū aie mee. meo inuentu resumeretur. Tunc petrus oculos aperiens t ip̄m cognoscēs. lacrimari cepit. q̄ si bi loqui non potuit. t occurrens Paul⁹ vt os eius apuit: ponens cibū ip̄m refocillauit. Cū aūt Petrus cibo cōfortatus fuisset. accurrens in oscula Pauli ruit t ambo plurimum fleuerunt. Paulus aūt occulte redīs theophilo dixit. O bone theophile magna ē gloria tua t curialitas tua honestans amica: de honestat mala bona. et iugum malum. Remisere qđ fecisti illi deicole. Qui dicitur Petr⁹ velut esse aliquid magnum. panno sitis deformis amice consumptus per omnia relictus. solo sermone clarescit. et talez te deceret in carcerem ponere. Qui potuis si libertate solita frueretur. posset tibi in aliquo vtilior esse. Nam sicut de illo homines quidam aiunt infirmos sanat. Adortuos suscitat. Cui theophilus fabulosa sunt ista paule que dicis. Quia si mortuos suscitare posset. et seip̄m de carcere liberaret. Cui paulus. Sicut christ⁹ suus a mortuis resurrexit: et dicunt: quia de cruce descēdē noluit: sic petr⁹ vt ait: h' exemplo se nō libat. t pati p xp̄o nō for

midat. Cui theophilus. Dic ergo ei. vt filium meum iam per quatuordeciz annos mortuum resuscitet. ꝛ in columē eum reddam ꝛ liberum. Ingrediens igitur Paulus dixit quomodo resuscitationē filij principis spopondisset. Cui petrus rem grandez Paule promisisti. sed oīi virtute facilimam. Sed cum petr⁹ eductus de carcere monumento aperto prono orasset. continuo resurrexit. Hoc autem per omnia verisimile non videtur. vt ante Paulus humana astutia talia se fabrilia fore componere fingeret. autvt sententia iuuenis per quatuordecim annos suspensa fuisset. Tunc Theophil⁹ ꝛ vniuersus populus antiochie. ꝛ alij q̄ plures domino crediderunt. ꝛ gloriosam ecclesiam fabricauerunt. in cui⁹ medio ereẽsam cathedram collocauerunt. ꝛ petrum vt ab omnibus ꝑ videri ꝛ audiri posset exaltauerunt. In qua septē annis sedit. sed postmodū veniens romaz. in romana cathed:a sedit viginti quinqz annis. De primo tamen honore ecclesia celebrat: quia tunc primo pontifex ecclesie ceperunt loco potestate et nomine sublimari. ¶ Tunc ergo impletum est illud quod legitur in psalmo. Exaltent eum in ecclesia.

¶ Et notandum q̄ triplex est ecclesia ī qua beatus Petrus fuit exaltatus. scilicz ecclesia militantium: malignantium. et triumphantiū. in hanc triplicem ecclesiam exaltatus est ꝑm triplicem festiuitatem. quā de ipso ecclesia celebrat. Est. n. exaltatus in ecclesia militantium eidem ꝑsidendo ꝛ eā in animo. in fide et moribus laudabiliter regendo: ꝛ hoc ꝙz ad solemnitatem hodiernam que dicit cathedra. quia tunc super antiochenam ecclesiam pontificatum accepit. ꝛ eaz septem annis laudabiliter rexit. Secūdo est exaltatus in ecclesia malignantium ipsam scilicet dissipando ꝛ eam ad fidez conuertendo. ꝛ hoc pertinet ad festiuitatem. que dicit ad vincula. Tūc enim malignantium ecclesiam dissipauit. ꝛ multos ad fidem conuertit. Tertio est exaltatus in ecclesia triumphantium in ipsam scilicet feliciter introeundo ꝛ hoc ꝙm ad terciam solennitatem. q̄ est passionis eius. quia tunc ecclesiaz triumphantium introuit.

¶ Notanduz etiam q̄ pluribus aliis rationibus ecclesia ter in anno ō eo festiuitatē facit. scilicet propter primordiale principium vel priuilegium: propter officium. propter beneficiū. propter debitum ꝛ propter exemplum. propter priuilegiū quoniā beatus Petrus ab alijs apostolis in tribus fuit priuilegiatus. propter que tria ꝓuilegia. ecclesia ter in anno eū honorat. ꝙ fuit enim pre ceteris dignior ī auctoritate quoniam princeps apostolorum extitit: ꝛ claues regni celorum accepit. ꝙ feruentior in amore. Cum maiore enim feruore ꝝm dilexit q̄ ceteri. sicut in multis locis euangelij manifestatur. Et efficacior in virtute. Vnz ad vmbrā Petri vt legitur in actibus sanabantur infirmi. Sc̄o propter officiū. Ipse. n. officium prelationis super vniuersaz ecclesiam habuit. ꝛ ideo sicut Petrus fuit princeps ꝛ prelatus totius ecclesie que diffusa est in tribus partibus mundi. scilicet. Asia affrica ꝛ europa. ita ecclesia ter in anno celebrat festum eius.

¶ Tertio ꝓpter beneficium. quia ipse qui potestatem accepit ligandi atq; soluendi. liberat nos a tribus generib⁹ peccatorum. scilicz cogitatiōis. locutiōis et operationis vel q̄ in deū vel q̄ in primū vel q̄ in nos peccauimus. Vel illud beneficiū potest cē triplex. beneficiuz aliqđ virtute clauium peccator ī ecclesia consequitur. Primū est absolutionis a reatu oīs culpe. Secundum pene purgatorie ī tpali cōmutatio. Tertium pene temporalis ꝑm partem relaxatio. Et propt̄ hoc triplex beneficium sanctus Petrus est triplicit̄ honorandus.

Quarto propter debitum. quia enim

ipe triplicit̃ pauit ꝛ pascit nos. ſ. verbo exemplo. ꝛ temporali subsidio: siue oratiōis suffragio. ꝛō obligamur vt ipm̃ triplicit̃ honorem⁹ ¶ Quinto propter exemplū vt nullus peccator desperet. etiam si tertio sicut Petrus deum negauerit. si tamen ex̄ sicut ipse velit corde. ore opere cōfiteri.

Secūda causa institutionis ē hec. que quidē de itinerario elementis est sumpta. Cum enī Petrus verbum dei predicans. anthiochiani ap propinquaret. oēs de ciuitate illa ei obuiauerunt. nudis pedibus pergentes. cilicijs induentes ꝛ caput pulueri aspergētes. agentes penitentiā q̄ p̄tra eī Simonis magi consensissent. Petrus vo eorū penitentiā videns gratias deo egit. Tūc illi obtulerunt omnes vexatos languoribus. ꝛ demonibus fatigatos. Quos dū Petrus ante se poni iussisset et super eos nomē dñi inuocasset. immensum lumē ibidem apparuit. ꝛ omnes protinus sūt sanati currentes ꝛ osculantes vestigia sācti Petri. Tūc intra septem dies plusq̄ decē milia hominū baptisma susceperūt ita vt theophilus princeps ciuitatis illius domū suam in basilicam fecerit consecrari. ꝛ ibidem petro excelsam cathedrā collocari. vt ab oīb⁹ videret. ꝛ audiretur Hec ista cōtrariū ē dicis q̄ supius d. ex ſ. potuit. n. fieri q̄ Petr⁹ p operationē pauli a theophilo ꝛ toto pplo magnifice sit susceptus. Sz recedēte Petro. ymō magnus ppl⁹ in ecclīa ꝛ cōtra Petr̄ grauiter insurrexit. Postmodū vo pniam ag̃ens ite rū honorabiliē eū recepit.

Hoc aūt festū nodi

ernū de incathedratione. b. Petri cōsueuit appellari festū epulaꝝ bti petri: ꝛ hic tertia ratio, unde institutionis huius festi. Cōsuetudo enī fuit antiquitus gentilis. vt ait mḡr iohānes beleth. singulis annis in mēse februario exacto die epulas offerre sup tumulos parentū suorū. ꝛ eas de nocte demones cōsumebant. Ydi aūt ab ydolis circa tumulos errantibus q̄s vmbras vocabant vastati putabāt. Solebant enī antiqui dicere vt idem ait. q̄ q̄n in humanis corp⁹ibus sunt dicuntur anime. et in inferno manere: spiritus vero vocabāt quādo ad celos ascēdebāt. vmbras quādo recēs erat sepultura sue q̄n circa tumulos errabant. hec autē cōsuetudo de ipis epulis vix a xp̄ianis potuit extirpari. q̄ sancti patres attendentes. ꝛ penitus hoc extirpare volentes. festum de cathedratione beati Petri. cum de illa que fuit romeritum de illa que fuit anthiochie. statuerunt illo. sz eodem die quo talia fiebāt. vnde ab illis epulis adhuc ab aliquibus festum epularum bti Petri vocatur.

Quarto institutā est

ꝓpter reuerentiaz corone clericalis. Notandū enī q̄ iuxta aliquoꝝ traditionez corona clericoꝝ hic primo sumpsit initium. Nā dum petrus anthiochie predicaret in cōtumeliā nominis xp̄iani. sūmitatem eius capitis abraserunt. Q̄ q̄dez postmodū toti clero tradit̃ in honorem. q̄ p xp̄o ap̄lorum principi ꝓtumelia fuerat irrogatum. ¶ Circa aūt ipaz coronā clericoꝝ tria attēdūt̃. sz capino abrasio. capilloꝝ detruncatio. ꝛ forme circulatio. Abrasio aūt in supiore capite fit triplici ratione. quaꝝ duas assignat dyonisi⁹ in ecclīastica hierarchia. d. Detōsio capilloꝝ signat mūdā ꝛ nō formabilem vitā. Ad capilloꝝ enī detonsionem sine capitis abrasionē tria sequūt̃. ſ. mūdicie ꝓseruatio. deformatio. ꝛ denudatio. mūdicie conseruatio. q̄ ex capillis sordes in capite aggregantur. Deformatio q̄ capilli ad ornatum sūt. significat ergo tonsura mundam et nō formabilem vitam. Nocenum significat q̄ clerici debent habere mundicam mentis interius ꝛ īformabilē. ꝛ nō exq̄sitū habitū exterius.

Benedatio aũt significat q̃ inter se ꝛ deum nihil debet eẽ medium. ſz immediate deo debẽt vniri ꝛ revelata facie domini gloriã speculari. Capilloꝝ detrũcatio fit. vt ex hoc detur intelligi. q̃ clerici omnes cogitationes superfluas a mẽte sua debent abscidere. ꝛ ad verbũ dei semper auditũ paratũ ꝛ expeditũ habere. et omnia temporalia preterquã ad necessitatẽ a se penitus removere. Fit autẽ circularis figura multiplici rõne. Primo quoniaꝫ hec figura nõ hz finẽ neq; principiũ per qđ datur intelligi. q̃ ministri dei sũt clerici qui deum nec habet principiũ neq; finem. Secundo qñ hec figura nullũ angulum habet ꝛ significat q̃ clerici nõ debent habere sordes in vita. qñ vbi anguluꝫ ibi sordes. vt dicit Bern. Et debent habere veritatẽ in doctrina: qñ veritas angelos ñ habet sicut dicit Piero. Tertio qñ hec figura ẽ oĩm figurarũ pulcerrima. Unde in hac deus celestes creaturas fecit. Per quod significatur q̃ clerici debẽt habere pulcritudinẽ interiorem in mente ꝛ exteriorem in ꝓversatiõe. Quarto qñ hec figura ẽ omniꝫ figurarũ simplicissima. Nulla enĩ figura vt dicit Aug. et vna linea conflatur sola circularis figura ẽ. que vna tñ linea claudit. Per q̃ significatẽ q̃ clerici habere debent simplicitatẽ columbarum unitatis illud. ꝛ simplices sicut columbe.

Mathias hebraice lanne dicẽ donatus dño. vel donatio dñi. vel humilis sine puns. Mꝫ donatus a dño fuit. qñ ipm de mũdo elegit. ꝛ inter. lxxij. discipulos designauit. Donatio dñi fuit. qñ sorte electus inter apostolos nomiari promeruit. Parvus fuit. qz verã sp hũlitatẽ tenuit. Est ãt triplex hũlitas sicut dicit Amb. Prima ẽ afflictõis q̃ quis hũliat. Secũda cõsideratonis q̃ pcdit ex cõsideratione sui. Tertia demonstratiõis q̃ pcdit ex cogniõe creatoris. primã habuit beat⁹ Mathias martiriũ patiendo. Secũdam sp̃m despiciendo. Tertiã maiestatẽ dei admirãdo Uel dr a manu qđ ẽ bonum et thesis positio. unde Mathias bonuꝫ positum p malo. scilicet pro iuda. Sine vitam que per ecclesias legitur Bedaꝫ scripsisse creditur.

Mathias apostolus in locum unde substitutus ẽ. sed primo eorũ originem ipsius inde breuiter videamus. Legitur enĩ in quadã hystoria licet apocripha. q̃ fuit quidam vir in hierlm nomine ruben. Qui alio nomine dictus est symon de tribu Ben vel fm Piero de tribu zachar. qui habuit vxorem q̃ cyborea nũcupata ẽ. quadam igitur nocte cum sibi mutuo debitum exoluissent. cyborea obdormiẽs sõnium vidit que per territa cum gemitibus ꝛ suspiriꝫ viro suo retulit dc. Videbatur mihi q̃ filium flagiciosiꝫ parerẽ. qui totius gentis nostre cãm perditionis existeret. Cui Ruben nephariam in cẽrem nec relatu dignam. pfatis. ꝛ spiritu ceruputo phitonico rapis. Cui illa. Si me concepisse sensero. et filium pepero: absq; dubio nõ spiritus phitonicus erunt. sed revelatio certa fuit. Processerũte igitur tpe. cum filium peperisset. parentes plurimum timuerunt. ꝛ quid de co facerent cogitare ceperunt. Cũq; filium abhorrerẽt occidere: nec vellent destructorem sui generis nutrire. ipsum in fiscella positum mari exponunt. Quẽ marini fluctus ad insulaꝫ que scharioth dr protulerunt ab illa igitur insula iudas schariothis appellatus est. Regina autem illius loci carens liberis. Ad litus maris causa spaciandi processit. et fiscellam a marinis fluctibus iactari videns ipsaꝫ aperiri precepit: inuenieqz ibi puerum elegantis forme. Suspirans ait. O si solacium tante sublevaret sobolis. Me regni mei primarer successore. Puerq; igr secreto nutriri fecit. ꝛ se gđã simulauit.

Tandē se filium pepisse mēnit. ꝙ p totū regnū fama hec celebris diuulgat. Pilatꝰ eo ꝙ susceptꝰ sobole vehemēter exultant. ⁊ ingenti gaudio plebs letat. Jpm igitur tm magnificentiam regiam educari fecit. Mō post multū vō tpis regina de rege concepit. ⁊ suo tpe filium peperit. Cum autem puer aliquantulū iam creuisset. a diuicem sepius colludebant. et puerum reginm iudas crebris molestijs ⁊ iniurijs molestabat. ⁊ ad fletum sepius prouocabat. Regina autem hoc moleste ferens. ⁊ iudam ad se nō pinere sciens. ipm crebrius verberabat. sz nec sic a molestia pueri desistebat. Tādē res panditur. ⁊ iudas non verus regine filius. sed inuentus aperitur. Qō iudas vt comperit vehemēt erubuit. ⁊ fratrē suum putatiuum filium regis latenter occidit ob hoc capitalem sententiaz timēs cum tributarijs in hierusalē aufugit. seqz curie. Pylati tunc presidis mancipauit. Et quoniaz rerū similes sibi sunt habiles. pylatus Judam suis moribus inuenit congruere. ⁊ ideo cepit ipm valde carum habere. Uniuersē igitur curie pylati iudas preficitur. ⁊ ad eius nutū omnia disponuntur. Quadam igitur die Pylatus de palacio suo in quoddaz pomerium aspiciens illoruz pomorum tāto desiderio capatus est. Ut pene deficere videretur. Erat autem illud pomeriuz Ruben patris iude: sed nec iudas patrē neqz Ruben filium agnoscebat: quia et Ruben ipsum in marinis fluctibus perisse putabat: ⁊ iudas quis pater aut que patria sua fuerit penitus ignorabat. Pylatus itaqz accersito iuda ait. Tāto illorum fructuum captus sum desiderio qō si bis frustratus fuero. spiritum exalabo Concitus igitur iudas in pomerium ilit. ⁊ velocius mala carpit. Interea ruben venit ⁊ iudam mala sua carpentem inuenit: fortiter igitur ambo cōtendūt ⁊ gurgia superadduntpost iurgia surgunt ad verbera. ⁊ mutuis se iniurijs affecerunt. Tandē iudas ruben in ea parte qua cervix collo connectitur lapide percussit patrē pariter ⁊ occidit. Poma igitur sustulit. ⁊ Pylato qd acciderit enarrauit. Jam die inclinante ⁊ nocte superueniente Ruben mortuus inuenitur. ⁊ subitania morte preventus esse putatur Tunc Pylatus omnes facultates Ruben inde tradidit. Et Lyboram vxorē Ruben in coniugem inde dedit. Quadam igitur die dum Lybora grauiter suspiraret: ⁊ iuda vir eius quid haberet diligenter interrogaret. illa respondit. Heu infelicissima sum omnium feminarum. quia infantulus meum marinis fluctibus immersit: ⁊ virum meum morte preuentum inueni. sed ⁊ dolore miserē Pylatus addidit dolorē. qui me mestissimā sibi in coniugem copulauit. Cui qz illa omnia de illo infantulo enarrassz ⁊ iudas illa que sibi acciderant retulisz inuentum est. ꝙ iudas matrem suam in vxorem duxerit. ꝙ patrem suum occiderit. Penitentia igitur ductus: suadente Lybora dñz nz ihm xpz adijt. ⁊ suoz delictorum veniam implorauit. Ducuscqz in predicta hystoria apocrifa legūtur. que vtrum recitanda sint: lector[arbitrio relinquatur. licet sint potius refellenda qz asserenda. Dominus autem cum fecit suum discipulum. et de discipulo in suoz elegit apostolum. qui adeo sibi familiaris extitit ⁊ dilectus. vt cum faceret suum procuratorem: quem postmodum pertulit suum proditorez. Portabat enim loculos. ⁊ ea que xpo dabantur furabatur. Dolens vō tpe dominice passionis ꝙ vnguentum quod tricētos denarios valebat nō fuerat venditum, vt illos etiam denarios furaretur abijt ⁊ dominū triginta denarijs vendidit: quorum vnusquisqz valebat decem denarios vsuales. ⁊ damnum vngenti trecentorū denariorum recompēsauit. Uel: vt quidam aiunt: omnium que xpo dabantur. decimam partez furabatur. Et ideo

pto decima parte quā in vnguento amiserat p. xxx. denarijs dñm vendidit. Qui cum penitentia ductus retulit. rabiens laqueo se suspendit. ꝛ suspensus crepuit medius. ꝛ diffusa sunt omnia viscera ei⁹ in hoc autē datum est ei: ne per os effunderet. Non enī dignū erat vt os tam viliter in quinaretur: quod tāgionosum os. s. christi contigerat. Dignū enī erat. vt viscera que pro ditionem concepērāt rupta caderent. ꝛ guttur a quo vox pditoris exierat laqueo arrueretur. In aere enā interijt vt qui angelos in celo ꝛ homines in terra offenderat ab angelor⁹ et hominū regione separetur et in aere cum demonibus habitaret. ¶ Cum igit̄ interascensionē pentheccosten apostoli in cenaculo simul essent. videns Petr⁹ q̄ numer⁹ tū apostolor⁹ erat imminutus. quos tū dominus in hoc numero elegerat vt fidem trinitatis in quatuor mūdi partibus predicarent surrexit in medio fratrum dicens. Viri fratres oportet vt alique loco iude subrogem⁹ qui testē nobiscū resurrectionem christi q̄ dñs dixit nobis. Eritis mihi testes in hierusalē. ꝛ in omni iudea: ꝛ samaria: ꝛ vsq; ad vltimū terre. Et q̄ testis nō nisi de his que videt: debet testimoniū ferre: eligendus est vnus ex his viris qui nobiscū semper fuerunt. ꝛ dñi miracula viderūt: ꝛ eius doctrinā audierunt. Et statuerūt duos de septuaginta duobus discipulis. s. Joseph. qui cognominatus est iustus pro sanctitate sua ꝙ fuit frater iacobi alphei ꝛ Mathie: de cuius laude subiecit: q̄ sufficiat ei pro laude q̄ in apostolum est electus. ꝛ orantes dixerūt. Tu domine qui nostī corda omniū: ostēde quem elegeris ex his duobus vnū accipere locum ministerij huius ꝛ apostolatus. quē Judas amisit. ꝛ datis illis sortibus: cecidit sors super Mathiā: ꝛ annumeratus est cū vndecim apostolis. ¶ Et notandū q̄ exemplo docet ait Pier⁹. nō est sortibus credendum? qr priuilegia paucorū communem legem non faciunt. Rursus etiam sicut ait Beda. donec veniret veritas figuram licuit obseruare. Vere enī hostia in passione fuit imolata. sed eram in pentheccoste consummata. ꝛ ideo in electione Mathie sortibus vsi sunt ne a lege discreparēt. in qua summus sacerdos sorte querebatur. Post pentheccosten vo iam veritate ꝓpalata sepē dyacones non sorte: sed discipulor⁹ electione apostolorū vo oratione ꝛ manus impositione ordinati sunt. ¶ Cumsmodi autem sortes fuerint que sanctorū patrum erant sentētie. Piero⁹ enī ꝛ Beda volunt q̄ he sortes tales fuerūt quales ille quarūz in veteri lege creberrim⁹ vsus erat. Dyonisius aute qui fuit Paulo discipulus religiosum existimat hoc arbitrari. asserēs sibi videri q̄ illa sors nihil aliud fuerit nisi quidam splendor ꝛ radius diuinitus super Mathiā emissus: per quem ipse ostendebatur in apostolum assumendus. Sic enim sic in libro ecclesiastice ierarchie. De diuina autem sorte que super Mathiam diuinitus cecidit. alij quidem alia dixerūt nō religiose sicut arbitror: meam autem tibi pīssi intentionem dicam. Videnē enī mihi eloquia sortē nominare thearchicum quoddam donum demonstrans illi thearchico choro a diuina electione susceptū. Dicitur Mathias apostolus in deam in sortem accepit. ꝛ predicationi ibidem insistens ꝛ multa miracula faciens in pace quieuit. In nonullis codicib⁹ legitur q̄ pandulum crucis pertulit ꝛ tali martirio coronat⁹ celos ascendit. ¶ Hujus corp⁹ rome in ecclesia sancte marie maioris sub lapide porfiretico sepultum esse dicitur. ꝛ ibidē caput eius populo demonstratur. In quadā vo legenda alia quē creuerā inuenitur sicut inter cetera legitur. Mathias de tribu iuda ꝛ ciuitate bethlem il lustri prosapia oriundus fuit. qui literis tradit⁹ omnem in breui legis ꝛ prophetarū scientiam apprehendit: lasciuā quoq; abhorrens: puerilesq; annos moꝝ matura-

te vincebat. ⁊ informabatur quotidie eius animus ad virtutem: et esset ad intelligentiam habilis. ad misericordiam facilis. in prosperis nō elatus. ⁊ in aduersis constans ⁊ intrepidus satagebat. vt quod visa perceperat: opere compleret. ⁊ sic doctrinā manus operatione mōstraret. Die cū per indeam predicaret: cecos illuminabat. leprosos mundabat. demones expellebat. claudis gressum. surdis auditum. mortuis vitā restituebat. Qui cum coram pontifice accusaretur in multis: respondit de obiectis. que crimina dicitis. nō oportet me multa dicere. quoniam christianum esse nō ē criminis sed gloriē. Cui pontifex. Si tibi dant inducias: eris penitere? Et ille. Absit vt a veritate quam semel inueni: per apostasiam digrediar. ⁊ fit. Adathias in lege erat doctissimus: corde mundus. animo prudens. in soluendis questionibus sacre scripture acutus. in consilio prouidus. in sermocinatione expeditus. Qui cum verbum dei per indeam ꝓdicaret. multos signis ⁊ prodigiis conterrebat. vnde iudei inuidentes: ipsum in concilio statuerūt. Duo ergo falsi testes fuerunt qui ipsum accusauerāt. Di primo in ipsum lapides miserunt. quos lapides in testimonium illis secum petijt sepeliri. Qui dum lapidaretur secundi more romano percutiuntur. ⁊ extensis in celum manibus spiritum domino reddidit. Et subditur ibidem. Cuius corpus de iudea romam: ⁊ inde treuerim ē translatum. ¶ In quadā vo alia legēda legitur. q dum Adathias in macedoniam aduenisset ⁊ eidem christi predicaret: quandam potionem toxicatam: q̄ visu cūctos priuabat sibi dederūt: quā in nole christi bibit. ⁊ nullam lesionem incurrit. Et cum illa potione plusq̄ ducentos quinquaginta excecasset: tactis singulis manum imponens omnes illuminauit. Diabolus autem in similitudine infantis eis apparēs: suasit vt Adathiā occiderent: qui eorum calumenacharet. ⁊ cum ipse in medio eorum consisteret: tribus tamen diebus eum querentes minime inuenerunt. Tertia aūt die eis se manifestās dixit. Ego sum. Quē manibus post tergū ligantes: ⁊ fune collo imposito crudeliter afflixerunt. ⁊ sic in carcere recluserunt: vbi demones apparentes: dentibus in eum fremebant: sed appropinquare non poterant. Bonus⁹ autem cum multo lumine ad eum veniēs ipsum de terra leuauit. ⁊ vincula soluēs ⁊ dulciter confortās: ostiū aperuit. Qui egressus verbum domini ꝓdicabat. Dū autem quidam obstinati persisterēt: dixit eis. Denuncio vobis q̄ vivi in infernum descendetis. Ad cuius terra se aperuit: ⁊ cunctos illos deglutiuit. Reliqui vo ad dñm sunt conuersi.

Gregorius dicitur a grex ⁊ gorge quod ē predicare siue dicere. Unde Gregorius quasi gregis ꝓdicator. Vel dicitur Gregorius quasi egregorius ab egregius ⁊ gorge. q̄si egregius predicator ⁊ doctor. Vel Gregorius in lingua nostra vigilans sonat. q tipe vigilauit sibi. deo ⁊ gregi. Sibi p mundicie conservationē. Deo per internam contemplationem. Gregi per assiduam predicationem. Et p hec tria meretur dei visiones. Augustinus in libro de ordine. Is videt deum qui bene vivit. bene studet. bene orat. Eius vitam scripsit Paulus longobardorum historiographus. quam Johannes diaconus diligentius postmodum compilauit.

Gregorius senatoria stirpe progenitus. cui⁹ pater Gordianus ⁊ mater Silvia dicebatur. Cum summum philosophie apicē in ipsa sui ado lescentia attigisset: ac rep ⁊ diuitiarum copia plurimum abundaret: cogitauit tamen hec omnia deserere

¶in religionem se transferre. Sed omnibus conversionem perturberet. ¶tutius se christo famulaturum putaret: si sub pretoris urbani habitu mundo specialiter deseruiret: ceperunt multa contra eii ex seculi cura sibi cessare: ita vt non tam specie sed in eo retineretur ¶mente. Tandem patre orbatus sex monasteria in sicilia construxit septimum inter menia vrbis in honore sancti Andree apostoli in proprio domate fabricauit. In quo relictis sericis. auro gemmisq; radiantibus. vili monastico habitu tegebatur: vbi ad tantam perfectionem in breui pervenit. vt in ipso sue conversionis initio posset iam in perfectorum numero computari. Cuius quidem perfectio ex verbis suis que in prologo super dyalogum ponit aliqualiter ppendi potest. vbi sic dicit. Infelix animus meus occupationis sue pulsatus vulnere meminit qualis aliquando in monasterio fuerit quomodo ei labentia cuncta subtererãt ¶cuncta rebus omnibus que volumtarie eminebat: ¶ nulla nisi celestia cogitare consueuerat. ¶ etiam refectus corpore ipsa iam carnis claustra contemplatione transibat: ¶ mortẽ quoq; que pene cunctis pena est: ideo letior vt ingressum vite ¶premium laboris sui amabat. Tanta denicq; districtione corpus suum affligit vt infirmato stomacho subsistere vix valeret. ¶ incisionem vitalium quam greci syncopim vocant. patiens crebrio angustijs per horarum momenta ad extremum propinquaret.

¶ Quadam vice dum quedam in monasterio sito vbi abbas preerat: scriptitaret. angelus domini in specie naufragi sibi affuit. sibiq; misereri lacrimabiliter postulauit. Qui cum Gregorius sex argenteos dari fecisset ¶ abisset. eadem die iterum rediit: seq; multa perdidisse patria sibi recepisse perhibuit. Qui cui ab eo eosdem argenteos recepisset: iterum vi egestatis reuersus misereri sibi importunis clamoribus postulabat. Sed Gregorius cum a procuratore sui monasterii audisset nil dandum adesse preter scutellam argenteã quam mater sua cum leguminibus mittere solebat in monasterio remansisse: illaq; statim dari precepit quam ille libenter accipiens lemos abscessit. Dicit autẽ angelus domini fuit sicut se sibi postmodum reuelauit.

¶ Quadam die beatus Gregorius per fora vrbis romane transiens: cernit quosdam pueros forma pulcerrimos. vultu venustos. capillorum nitore perspicuos esse venales. Interrogat igitur mercatorem de qua illos patriam attulisset. Qui respondit. de Britanea cuius incole simili candore resplendent. Interrogat iterum. si christiani sunt. Qui mercator. Nõ sed paganis erroribus implicati tenent. Tunc Gregorius acriter ingemiscens. heu proh dolor inquit. ¶ splendida facies principe tenebrarum nunc possidet. Interrogat insuper quod esset vocabulum gentis illius. Qui ille. Anglici vocantur. Bene inquit angelicus quasi angelici. quia ¶ angelicos vultus habent. Interrogante iterum eo. quod nomen haberet illa prouincia. Ait mercator. Prouinciales illi deiri vocantur. Et Gregorius. Bene inquit deiri quia de ira sunt eruẽdi. Rursus de nomine regis interrogante. Ait mercator. ¶ Aelle dicebatur. Et Gregorius. Bene Aelle. quia ¶ alleluia in partibus illis decantari oportet. Qui mox ad summum pontificem accedens: cum multa instantia ¶ precibus vix obtinuit: vt ad illos convertendos mitteretur. Cumq; iam iter arripuisset romani de eius absentia plurimum perturbati papam adeunt. ¶ cum taliter alloquuntur. Pectrum offendisti: romam destruxisti: Gregorium dimisisti. Vicesq; papa pertemptus ad eum revocandũ continuo nuncios destinauit. Cumq; Gregorius iam iter trium dierũ pegisset ¶ in quodam loco diuertẽs. quedam ce-

teris quiescentibus lectuaret: occulta su
perueniens eum coegit a legēdo quies
cere: ꝛ ex consideratione sui nominis do
cuit cum in eodem loco non stare debe
re. Quod ille spiritu prophetico discens
statim comites adhortatur vt velocius de
beant proficisci. Sed supernenīab⁹ apo
stolici⁹ nuncijs redire compellitur: lz de
hoc plurimū trifkaret. Tunc papa ipsū
a monasterio suo abstraxit. ꝛ sum̄ dya
conum cardinalem ordinauit. ¶ Quo
dam tempore tybris fluuius aluēū suum
egressus in tantum excreuit vt super mu
ros vrbis influeret et plurimas domos
euerteret. Tūc etiam per tybrim fluuiū
multitudo serpentum cum draconē ma
gno in mare descendit. sed a fluctibus p̄
focati ꝛ ad littus proiecti: totus aerē sua
putredine corruperūt. Dicq; plaga pes
sima quā inguinariam vocant secuta est
ita vt etiam corporali visu sagitte celi⁹
venire: ꝛ singulos quosq; penetrare vide
rentur. Que primo omniū pelagium pa
paz pertulit: ꝛ sine mora extinxit. Post
modum vo ita in reliquū vulgus desę
uit. vt subtractis habitatoribus dom⁹
plurimas vacuas in vrbe reliquerit. Sz
q; ecclesia dei sine rectore esse nō poterat
Gregorium lz totis viribus renitentez
plebs omnis elegit. Cum ergo benedici
deberet, ꝛ hues populum de nauigaret: ser
monem ad populum fecit processionez
faciēs: letanias instituit. ꝛ vt oēs deum
attentius exorarent: admonuit. Cū igi
tur deum omnis congregatus populus
exoraret. intantuz hues ipsa defecit: et in
vna hora .lxx. homines spiritum exala
rent. sed neq; ideo cessauit populum ad
monere. vt ab oratione nūq; desisterent
donec pestem ipsam diuina propulsaret
miseratio. ffinita processione fugere vo
luit: sed nequiuit. q; die noctuq; portas
vrbis propter eum vigiles obseruabant
Tandem mutato habitu a quibusdam
negociatoribus obtinuit: vt in quodaz
dolio super quadrigaz de vrbe educere
tur. qui mox siluam expetiit cauernaz
lambula requisiuit: ibiq; tribus diebus
latuit. Verūtamen dum sollicite quere
retur: columna lucis prefulgida a celo de
pendens sup locum in quo lantabat ap
paruit. in qua columna angelos descendē
tes ꝛ ascendētes quidam reclusus aspe
xit. Ad orq; ab vniuerso populo capit⁹:
trahitur. Et summus pontifex cōsecra
tur. ¶ O⁹ vo ad hoc honoris culmē in
uitus ascēderit: qui verba sua legit pa
tēter aduertit. nam in epistola ad Nar
sum patricium sic ait. Dum contempla
tionis alta describ⁹ ruine mee mihi ge
mitus renouat⁹. q; audiui quid unus
pdidi: dum fotas ad culmen regiminis
immeritus ascendi. Tanto autem me
rore percussum cognoscite. vt vix loqui
sufficiam. Polite ergo me vocare ne co
mi id est pulcrum. sed vocate me mara a
amarum. q; amaritudine plenus sum.
Item alubi. q; me ad episcopatus ordi
nem cognoscatis peruenisse: si me diligi
tis plangite: quod et ego incessanter de
fleo. atq; vt deum pro me exoretis: rogo
In prologo quoq; super dyalogum sic
ait. ex occasione cure pastoralis animus
meus secularium hominuz negocia pa
titur: ꝛ post tam pulcram sue quietis spe
ciem terreni actus puluere fedatur. per
pendo itaq; quid tolero. perpēdo quid
amisi. Ducq; intueor illud qō perdidi
fit hoc grauius quod porto. Ecce enim
nunc magis maris fluctib⁹ quatior. atq;
in naui mentis tempestatis valide pro
cellis illidor: ꝛ cū prior⁹ vite recolo qua
si post tergum ductis oculis viso litore
suspiro. ¶ Sed q; adhuc romam dicta
pestis vastabat more solito processionez
cum letanijs per ciuitatis circuitū quo
dam tempore paschali ordinauit. in qua
imaginem beate Marie semper virgi
nis: que adhuc: vt aiunt: est rome in ec
clesia que dicit sancta maria maior: quā
Lucas arte medicus. ꝛ pictor egregi⁹ fer
masse dicitur: ꝛ eidem virgini similima
per omnia perhibetur. ante processionē
reuerēter portari fecit. Et ecce tota aeris

infectio et turbulentia imagini cedebat se ipsam imaginē fugeret. Tanto ꝑsentiaz ferre nō posset: si ego post imaginem mira serenitas aerꝭ puritas remanebat. Tunc in aere: vt ferebat: iuxta imaginez audire sunt voces angelorū canentiū. Regina celi letare alleluia. Quia quem meruisti portare alleluia. Resurrexit sicut dixit alleluia. Statiq; beat⁹ Gregorius qđ sequitꝭ adiunxit. Ora pro nobis deum rogamus alleluia. Tūc beat⁹ Gregorius vidit supra castrū crescentiꝭ angelum dñi qui gladiū cruentatū detergēs in vaginā remittebat. Intellexitq; Gregorius: q; pestis illa cessasset. Et sic factū est. Unde et castrū illud castrū angeli de inceps vocatū ē. Tāde vt desideraverat Augustinū mittit. et Johannē cū qui busdā alijs in angliā misit et eos suis ꝑcibus et meritis ad fidē duxerit. ¶ Tanta enā humilitatis bestus Gregoriꝰ extitit: vt se laudari nullo mō permitteret Nā Stephano epō qui eū in suis epl'is laudaverat ita scripsit. Absit mihi et vltra q̄ audire meruī vel debui indignꝰ fuisse in vestris epl'is demonstrasset. Et tū scripsit est. Me laudas dolem q̄ diu vixit: tū etsi audire talia dignus nō fui: oronibus vēris peto vt dignꝰ efficiar. vel si bona ideo in me dixistis: qz nō sunt ideo sint qz dixistꝭ. Ite in epl'a ad Marsum patriciū: q; causse et nolis silentium dare. facēdo p scripturas clausulas nec amationes: formatꝭ certe frater carissime symeā leonē vocas: q; eo mō hoc agere cōspiam⁹: quo scabiosos canibos sepe pardos vel tygres vocam⁹. Ite in epistola ad Anastasiū ꝑtriarchā antiochenū: q; vos me os dñi: q; lucernam dicitis: q; lo quēdo multos ꝑdesse: multosq; posse lucere perhibetis estimationē meaz fateor mihi in dubitatiōez maximā perduxisti Cōsidero nāq; qui fuz: et nihil me erbuisse modi boni signo deprehendo. Cōsidero autē qui estꝭ: et vos mēti posse nō arbitror. Cum ergo credere volo qđ dicitis: ꝺdicit mihi infirmitas mea. Cum disputare volo qđ in laude mea dicitur cōtradicit mihi sanctitas vīa. Sed quaeso vir sancte nobis aliquid de hoc certamine nr̄o cōmeniat. vt si nō quod dicitꝭ ita estꝭ: si ita qz dicitis. Vocabula etiā iactantia vel vulticem sonantia dño respuebat. Unā Eulogio patriarche alexādrino qui eū vniuersalē papam vocaverat scribit. In ꝓfatione epistole quam ad me direxistis sūpse appellatiōis verbū vniuersalē me papā dicentes ipsimē curauistꝭ. Qđ peto dulcissima sanctitas vīa vltra nō fiat qz vobis subtrahit: qđ alteri plus q̄ rationi congruat ꝑdesse. Quo enī verbis ꝓsperari nō queo: sed moribus: nec bonorē eē deputo in quo fratres bonore suū ꝑdere cognosco. Recedant ergo vba que vanitatē inflant: caritate vulnerāt. ¶ Nunc ēgo cum Johannes epūs cōstantinopolitan⁹ hoc vocabulum vanitatis sibi vsurparet. Et se vniuersalē papā vocari fraudulenter a synodo obtinuisset: inter cetera sic de eo scribit Gregoriꝰ. Quia ē iste q̄ contra statuta ēuāgelica. ꝛ canonū decreta: nouū sibi nomē vsurpare ꝓsumit. vt vl̄ sine imminutiōe sit vn⁹ qui ē appetit vniuersis. Verbū etiam inflatiōis sibi a cōpiscopis dici nolebat: Unā ait in epl'a ad Eulogiū epūm alexandrinū. Vīa mihi caritas loquiēdicēs. sicut inflatio q; verbū inflationis peto a meo auditu remoueri. qz sao q̄ fuz: q̄ estis. loco enī mihi fratres estis: mo ab patres. ¶ Insup ob nimiā humilitatem qua erat ꝑditus nolebat q; maiorē se anallas suas dicerent Unā rusticane patriciē scribēs ait. Unū in suis epistolis egre susceperiꝭ qđ semel ē pterat: cepius dicebat ancilla vestra: et ancilla vīa. Ego enī qui per episcopatus onera: omniū seruꝰ fieri facio: qua ronē te mihi ancillam dicis. cuiꝰ aūi episcopatū susceperi ꝓpius fui. ꝛ ideo rogo p omipotentē deum ne hoc verbum aliqđ de me in scripto tuo inferas. Primus in suis epistolis se seruū seruoꝝ dei nolauit ꝛ alios nolari instituit. Libros suos

dū adhuc viueret ob nimiā humilitatē q̄ erat p̄ dir⁹ publicari nolebat. ⁊ in aliorū cōpatōe suos nihil valere estimabat. Vñ Jnnocēcio p̄ecto africe sic scribit q̄ expositionē sci Job vobis transmitti voluiss̄. vīo studio p̄gaudem⁹. ſz si delicioso cupitis pabulo saginari: dū Augustum cōpatriote vīi opuscula legite, ⁊ ad compationē illius sumlaginis: nr̄m furfurē nō q̄ratis. Hec̄ cū volo vnz in hac carne sū sīg̃ dixisse me⁹ tigit: ea facile hoīb⁹ inotescā. ¶ Legīt quoq; ī quodā libro de greco in latinū trāslato q̄ dā sanct⁹ p̄r noīe abbas Jobes cū romā ad visitāda apl̄oz limina venisset: ⁊ bn̄ Gregoriū papā p̄ medium ciuitatis trāsire videret: voluit ei occurrere: ac vt decebat reuerētiā exhibere. Cernēs vo beat⁹ Gregori⁹. q̄ se in terrā vellet p̄sternere festinauit ⁊ p̄mo se coram ipso in terrā p̄ostrauit. nec inde surrexit: quoadusq; ab eo p̄mo surrexisset: in quo maxume ei⁹ humilitas cōmendat. ¶ Tāte autē largitatis elemosynaz exstat. vt nō solū p̄sentib⁹ sed etiā lōge positis ⁊ in mōte Syna monachis necessaria miſtraret. Hāoium indigentiū nota scripta habebat. ⁊ eis liberalitē subuenīebat. Monasteriū hierosolomis instituit: ⁊ dei famulis illic degentib⁹ necēsia mittere p̄curauit.

Trib⁹ quoq; milib⁹ ancillis dei: p quotidianis stipēdijs octoginta libras auri annualit̄ offerebat. ¶ Quotidie etiā ad suā mensā pegrinos quos liberius inuitabat. Jnt̄ quos die q̄dā vnus accessit: in cui⁹ manibus dū ipse ex humilitate aquā fūdere vellet: uersus: vicem accepit: sed repēte eū in cui⁹ manibus aquā fundē volebat nō inuenit. Lūq; hoc factū secum ipse mirarēt: eadē nocte dñs p visionē ei dixit. Ceteris diēb⁹ me in membris meis: hesterno autē die me in memetipo suscepisti. ¶ Alio quoq; tpe p̄cepit cācellario vt. xij. pegrinos ad prandiū inuitaret: q̄ pgēs ipsa cōpleuit. Dū autē sīt discūberet, antiū papa. xij. numerauit. ⁊ accersito cācellario cur ꝑ suā iussionē. xij. inuitare p̄sūpserit. inq̄siuit. quos cancellari⁹ inuenīs ⁊ tū. xij. inuenīsse ait. Crede mihi p̄ nō sunt nisi. xij. Alia q̄rente Gregori⁹ virū ꝑpius discūbentē. vultū crebro mutare: ⁊ nūc adolescētē. nūc vo sibi vetulā venerāda q̄dā canicie sīlare. ſfinito igīt̄ ꝓximū illū in cubiculo duxit. vehemēter a diuīs ⁊ et ei se nomen q̄ suū p̄dere dignaret. Qui rīdēs ait. Et cur interrogas de nomine meo qđ ē mirabile verūtū sato: q̄ ego sū naufragus ille cui scutellā argenteā tribuisti. quā mihi miserat cuz leguminib⁹ mīr tua. Et hoc tibi p̄certo sit cognitū. q̄ ab illo die quo mihi dedisti. destinauit te dñs fieri eccle sie sue p̄tesulē. ⁊ petri apli successorem: Lui Gregorius. Et tu quō hoc nosti q̄ tūc me dñs p̄esse sue eccle destinauerit. At ille. Ego angel⁹ sū: ⁊ me tibi dñs nūc remisit. et te semp debeā ꝓtegere et oē qđ petieris: p me apud ip̄m valeas impetrare. Statiq; ab eo disparuit. ¶ Eo tpe fuit q̄dā heremita vir magne ẏtutis q̄ ois ꝓpter deuz reliquerat. ⁊ nihil p̄ter vnā cattā possidebat. Quā blandiēs cre bro q̄si cohabitatricē in sinis gremijs refouebat. Oiamie igīt̄ ad deū et sibi ostē dere dignaret. cū quo future remunerationis mānionē sperare debuisset. q̄ illi⁹ amore nil et ditantis hui⁹ seculi possideret. Quadā igīt̄ nocte sibi reuelāt. q̄ cuz Gregorio romano pontifice mānionē sibi sperare deberet. At ille forte in gemiscēs paz sibi volūtariā pauptate p̄fuisse putabat. si cū eo remunerationē recip̄et q̄ tātis mundialib⁹ ditatijs abundaret. Cū q̄ Gregorij diuitias sue paupertati die nocuq; suspirādo ꝓferret. alia nocte audiuit dñm sibi dicētē. Cū diuitē non possessio diuitarū. sed cupido faciat: cur audes paupertatē tuaz Gregorij diuitijs cōpare. q̄ magis illā cattā quā hēs quotidie palpando diligē cōprobaris: q̄ ille tātas diuitias q̄s nō amādo: sed ꝓtenendo cuncteq; liberalit̄ largiendo dispsit. Frāgz solitarī⁹ oco grāo retulit? ⁊ q̄ me tū suū decreuisse putauerat si Grego-

rio ꝓferrẽ orare cepit vt cũ eo mansiõez qõdiu percipe mererẽ. ¶ Cũ apud mauricũ impatorẽ ꝛ filios ei⁹ sup mortẽ ei⁹ iusdaz epi falso accusaret. sic ait in epla quã apocrifario mittit. Unũ ẽgo breuiter sup ea dixi mihi. q̃ ego seruꝰ eo rũ in morte longobardoꝝ vel gẽtiũ me miscere voluisse: hodie longobardoꝝ gẽs nec regẽ nec ducẽ nec comites haberet atq; in sua ꝓfusione eet. Sed q̃ deũ timeo. in mortẽ cum libet hoi me miscere formido. Ecce quãte humiliatꝰ extat. q̃ cũ eet sim⁹ pontifex iperatoris se seruũ vocabat. dñm suũ eũ appellabat. Ecce quãte inocẽtie. q̃ in mortẽ inimicoꝝ suoꝝ ꝓsentire nolebat. ¶ Cũ Mauricius⁹ impator Gregoriũ rectorem de p̃sequeret. inter cetera sic ei scripsit Gregorius⁹. Quia enĩ peccator sis: credo q̃ omnipotẽte deũ cito vobis ampli⁹ placari ẽqnto me ei male seruiẽtẽ affligit. ¶ Quadã igit̃ vice ꝙdã monastico habitu ꝑditus: patã exaiãtã dextera tenẽs cotaz impatore intrepid⁹ adiit: ꝛ ꝑ eũ vibiãs illũ gladiũ mortiꝝ prędixit. Territus Mauricius a ꝓcessiõe Gregorij cessauit. ꝛ vt ꝓ se orare deberet istanter petiit: q̃tenus ipsum in hac vita de malis suis deus puniret. ꝛ nõ puniendum extremo examini reseruaret. ¶ Quadã igit̃ vice vidit se Mauricius ali⁹ tribunal iudicis stare ꝛ iudicẽ ꝓclamare. Date Mauricio⁹ ꝛ capiẽtes eũ ministri: ipsum ante iudicẽ posuerũt. Cui ille. Ubi vis vt reddã tibi mala que in seculo ꝑpetrasti? Ille respõdit. Nec potuis da dñe mihi. et nõ in seculo futuro rembue. Statiq; diuina vox iussit tradi Mauricio⁹. exoriz filios ꝛ filias foce militi occidẽdos. Qõ ꝛ factum est. Nõ post multum ei⁹ ꝛepore foeas quidã miles eius: ipsum cũ tota familia sua gladio occidit: ꝛ ei⁹ ꝛ ipio successit. ¶ Cum apud sanctã mariaz maiorem in die pasce missam celebraret. ꝛ ꝑ domini ꝓnunciaret angelus domini alta voce respondit. ꝛ cum spiritu tuo. Unde papa apud illam eccle siãm die pasce stationem faciens: ei sibi cum dicit. ꝑ domini in huius miraculi testimonium respondetur.

¶ Quodam tempore Traianus imperator romanus ad quoddam bellũ vehementissime festinabat. Cui vidua quedaz flebiliter occurrit: inquens. Obsecro vt sanguinem filij mei innocenter perempti vindicare digneris. Cuiꝝ Traianus si sanus reuerteretur vindicare se testaret: vidua dixit. Et quis mihi hoc prestabit: si tu in prelio mortuus fueris. Traianus dixit. Ille qui post me imperabit. Cui vidua. Et tibi quid proderit: si alter mihi iustitiã fecerit? Traianꝰ dixit. Utiq; nihil. Et vidua. Nõne utique melius est tibi vt mihi iustitiam facias: ꝛ pro hoc mercedem accipias: q̃ vt alteri hanc transmittas. Tunc Traianus pietate cõmotus de equo descendit ꝛ ibidem innocentem sanguinez vindicauit. ¶ Fertur quoq; q̃ cum quidam filius Traiani per vrbem equitando nimis lasciue discurrerit filium cuiusdam vidue interemit: quod cum vidua Traiano lacrimabiliter exponeret. ipse filiũ suum qui hoc fecerat: vidue loco filij sui defuncti tradidit. ꝛ magnifice ipsam dotauit.

¶ Dum igitur quadam vice dictꝰ ꝑ fuisset Traiano Gregorius per forum Traiani transiret. ꝛ huius manifesti dictum iudicio recordatus fuisset: ad sancti Petri basilicam perueniꝛ: ibidez ꝓ eius errore amarissime fleuit. Tunc sibi diuinitus ẽ responsum. Ecce peccatorem tuam complexi. ꝛ Traianum penam eternam pepercit. Decetero autem diligentissime caueas ne ꝓ quoꝝlibet ꝓ quo ꝓces fundas. ¶ Damascenus autem in quodam suo sermone narrat. q̃ Gregorius ꝓ Traiano orationez fundens: audiuit vocem sibi diuinitus illatam: vocem eiã audiui. ꝛ veniã Troiano do. Cui⁹ rei: vt ibidẽ dicit: festis ẽ ora-

ens oīs ꝛ occidēs. Sup hoc dixerūt qui-
dā. q̄ traian⁹ revocatus fuit ad vitā: vbi
gr̄am p̄secut⁹ veniā meruit. ꝛ sic gloriaꝫ
obtinuit. nec erat in inferno finaliē de-
putatus nec sn̄a diffinitiua dānat⁹. Alij
q̄ alia traiani nō fuit simpliciter a reatu
pene eterne absoluta. ſz ei⁹ pena vsq; ad
temp⁹. l. vsq; ad die iudicij fuit suspesa.
Alij q̄ pena q̄ ad locū vl' modū aliquē
tormen⁹ sub cōditōe fuit tarata donec
otāte Gregorio p xp̄i gr̄am loc⁹ vel mo-
dus aliqs mutaret. Alij vt Jobes dya-
con⁹ q̄ hanc legendā cōpilauit: q̄ nō le-
git orasse sed flevisse. ꝛ frequent̄ dño mi
sert⁹ p̄cedit. qō hō q̄uis deliderās petē
nō p̄sumit: ꝛ q̄ ei⁹ gia nō est ab inferno
liberata: ꝛ l paradiso reposita. ſz simpli-
cit̄ ab inferni cruciatib⁹ liberata. Valet
enī: vt dicta ia ꝛ in inferno existere ꝛ in
ferni cruciat⁹ p dei misericordiā nō senti
re. Alij dicūt q̄ pena etna p̄fixit in duo
bus. s. in pena sensus. ꝛ in pena dāni. q̄ ē
carētia diuine visiōis. p̄ pena igit̄ eterna
q̄tū ad p̄mū est sibi dimissa: sed q̄tū ad
scm̄ retēta. ferē q̄z ꝛ q̄ angel⁹ istud ad
iecerit. q̄ eni p dānato rogāti duoꝝ ti-
bi dat̄ optio. Aut enī i purgatorio duo-
bus dieb⁹ cruciaberis. Aut certe toto tpe
vite tue in infirmitatib⁹ ꝛ doloribus fati
gaberis. Qui p̄legit toto tpe vite sue do
loib⁹ p̄cuti q̄ duob⁹ dieb⁹ in purgatorio
cruciari. Ūñ factū ē q̄ semp delicpo
aut febrib⁹ laborauit. aut podagre mo-
lestia p̄ssus fuit aut validis doloribus
p̄quassat⁹ aut dolore stomachi mirabili
ter cruciat⁹. Ūñ in q̄dā ep̄la sic loquit̄
dicēs. Tāta podagre. tāta molestiarum
doloꝝ p̄mor. vt vita mea mihi ḡuissi-
ma pena sit. Quotidie enī in dolore de-
ficio: ꝛ mortis remediū expectādo suspi
ro. Jt̄ alibi. Dolor me⁹ mihi interdum
lenit⁹ ē. interdū nimius: sed negligit len-
tus vt recedat. negligit nim⁹ vt interfici-
at. Ūñ fit vt q̄ quotidie in morte suā re-
pellar a morte. Sic aut̄ me ifectio noxij
humoris inbibit: vt vitē mihi pena sit.
ꝛ mortē desiderāter expectē quā gemēs ab
meis solā credo esse remediū. ¶ Ma-
trona quedā singulis diebus ſūcis beato
Gregorio panes offerebat. Qui cū post
missarū solēnia corp⁹ dñi offerret. ꝛ dice
ret. Corpus dñi nri ihu xp̄i custodiat te
in vitā eternā: lasciua subrisit. Ille cōti
nuo dextrā ab ei⁹ ore cōuertens. petē illā
dñici corporis sup altare deposuit. Po
stea coram populo interrogauit quā ob cāz
ridē p̄supserit. At illa. Quia panē quez
p̄ manib⁹ fecerā in corpus dñicū ap
pellabas. Tūc Gregori⁹ p incredulita
te mulierē se in oratione p̄strauit: ꝛ surgēs
p̄cipuā illā panis instar digiti carnez fa
ctā reppert. ꝛ sic matronā ad fidē reduxit. Ostendit̄ ꝛ carnē illā i pane p̄ uer-
sam vidit. ꝛ matrone sumēdā tradidit.
¶ Quibusdā p̄cipuis aliqs p̄ciosas re
liquias petēs aliquātulum de sti Jo
hānis euāgeliste dalmatica tribuit. Qui
illi suspicientes tā q̄ viles reliquias. cū in
dignatōe nimia eidē reddiderūt. Tūc
beat⁹ Gregori⁹ oratione facta culcitrum pe
tijt ꝛ pānū illū pupugit. De cui⁹ p̄uncti-
onib⁹ sanguis p̄cium⁹ emanauit. Sicq; q̄
p̄ciose essent reliquie diuinit⁹ ē oste[n]sus.
¶ Quidā diuitū romanoꝝ p relicta cō
iuge fuerat a pōtifice cōsecrat⁹. Qui
ille molestissime ferēs ſz auctoritatē tanti
pōtificis euacuare non valens: magnū
suffragia req̄siuit: q̄ se suis carnib⁹ age-
re p̄miserūt vt immisso demone tādiu ca
ball⁹ pōtificis vexaret̄ q̄usq; cum sessore
suo periclitaret̄. Cūq; beat⁹ Gregorius
aliq̄n sup caballū ornāret: immisso demō
magi ei⁹ equū tā fortē vexari fecerūt: vt
nequaq̄ ab alio teneri valēt. Tūc Gre-
gori⁹ reuelāte sibi spū. diabolicaz ꝑmis-
sionē cognoscēs facto crucis signaculo:
tā caballū a p̄fate rabie liberauit. q̄ ma-
lefico⁹ p̄petua cecitate mulctauit. Qui re-
atū suū p̄fitētes. ad sacri baptismi gr̄az
postmodū p̄uenerūt. Quib⁹ ihūm ne ar-
tē magicā relegerēt reddi nolunt. eos ti
ecclesiastico subsidio nutriri p̄cepit.
Legit̄ q̄z in libro q̄ a greco lymon vocat. q̄
abbas q̄ p̄erat monasterio sci Gregorij

eidē nunciauit q̄ q̄dā monach⁹ penes se tria nūmismata habēt. qnē beat⁹ Grego rius ad alios⁹ terrorē excōicauit. P⁹ mo dicū ipis frāt̄ monē sctō Gregorio ne sciēte q̄ irat⁹ q̄ sine absolutiōe moriuus fuerat oīonē in epitaphio scripsit q̄ eū ab excōi cationis vinculo absoluebat. de dit⁹q epitaphiū veni⁹ diaconi⁹ p̄cipiens vt eē sup fouteā frīs defuncti legeret. quo iussa ꝑplēte sequēti nocte q̄ defunct⁹ fue rat abbati apparuit. ⁊ se vsq; mō i cruciatib⁹ dicētū ꝙ ben se absolutū fuisse per bibuit. officiū ⁊ cātū ecclesiasticū necnō ⁊ scolā cantor⁹ instituit. ⁊ p hoc duo ha bitacula vnū in⁹ basilicā sctī Petri. alte rū in⁹ lateranēsē ecclesiā fabricauit vbi vsq; hodie lect⁹ in quo recubans modu labat⁹ ⁊ flagellū eius q̄ pueris minabat cū antiphonario autēco: veneratōe cōgrua reſuāt. In canōe apposuit dies q; nros in tua pace dispōas atq; ab eterna dānatione nos eripias. ⁊ in elector⁹ tuor⁹ inbeas grege numerari. ¶ Tandē beāt⁹ Gregor⁹ cū sedisset annis. xiij. mēsibus vj. ⁊ dieb⁹ .x. plen⁹ op⁹ bōis migrauit a corpore. In cuius tūba hec ꝑsus scripti sunt. Suscipe terra tuo corp⁹ de corpore sūptū. Reddere q̄ valeas viuificāte deo. Spūs astra petit leti nil tūra nocebūt. Cui vite alterius mors magis ipsa via ē. Ponnficis sūmi hoc claudūt mēbra sepulcro. Qui inumeris semp viuit vbiq; bonis. Fluxerāt autē anni ab incarnatiōe dñi septingēsimo sub foca impatore. ¶ Post mortē bēt̄ Gregorij regionez tota maxima fames inuasit. Cū pauper quos libera lit̄ beat⁹ Gregor⁹ pastere solebat ad successorē suū venientes dicebāt Bñe quos pī nr̄ Gregor⁹ solebat pascē tua sanctas fame nō sinat perire. Quib⁹ ꝑbis papa indignat⁹ semp talē rīdebat Si Gregor⁹ ad famā sue laudis cūctos populos curauit sustinere. nos autēnō possum⁹ pascere. ⁊ sic eos semp vacuos remittebat. Cū sanct⁹ Gregorius ter ei apparuit. ⁊ ter blāde de sua tenacia ⁊ de cruciatōe redarguit. q; ille se de nullo emē dare curauit. Cū illi q̄rto terribiliē apparēs illū corripuit: ⁊ in capite letaliter percussit. Cuius dolore vexat⁹. i. breui vitā finiuit. Cū autē adhuc ꝑdicta fames inſtaret. q̄dā inuidi beato Gregorio ce perūt detrahē: asserētes q̄ totū thesaur⁹ ecclie tāq; vir ꝑdigus ꝓsumpsisset. Cui ob hui⁹ vindictā ad cōburendos libros suos ceteros alios inclinarūt. Quos cū quosdā iā cōbussissent: ⁊ ceteros cōburē vellēt: Petr⁹ diaconus eius familiarissimus cū quo q̄tuor libros dyalogor⁹ dispu tauerat. tradit̄ vehemēt̄issime restitit se. Asserēs hoc ad eius dilectā memoriā nil valere: cū in diuersis mūdi ꝑt⁹ exemplaria teneretē. Addiungēs inuane sa crilegiū rē tāti ꝑis tot ⁊ tales libros exurere. sup cui⁹ caput ipse spūs sanctus in silitudine colūbe frequēnt̄issime ꝑspexis set. Tandē eos in hāc sententiā addunt vt si illud q̄d dixerat iureiurādo confirmās mori ꝓtinus meruisset. ipsi a libro rū exustione desisterē. Et ꝙ mori non meruisset. sed superstes fuit testimonij ex stitisset: ipse quo q; cōbustoribus man⁹ daret. ferē eni beatus Gregor⁹ sibi dixisse q; si miraculū de visiōe colūbe publicaret post hoc viuere non valeret. Itaq; cū apparatu diaconi euāgeliorū libr⁹ ba silane venerabilis leuita. Petr⁹ aduenientes mox vt tactis sacrosanctis euangeliis Gregorij sanctitati testimoniū ꝓhibuit: a dolore mortis extrane⁹. Spūmq; inē vba vere cōfessionis efflauit. ¶ Quidā monachus monasterij sctī Gregorij quoddā penes se peculiū congregauit. Beatus autē Gregor⁹ alteri monacho apparēs: dixit. vt sibi denūciaret q̄ peculiū dispergeret: ⁊ penitentiā ageret: q; die tertia cert⁹ morietur. Ad⁹ ille audiēs vehemēter expauit: pniam egit. ⁊ peculiū reddidit. Ad⁹q; febribus adeo corrept⁹ est vt a diluculo diei tertie vsq; ad horā tertiā p̄ nimio incēdio linguā ab ore ꝓpiens vlamā flatū emittere videret. Sed cū circūstantes monachi coā ipso psallerent. psalmodiā interrūpentes ei dixe-

here ceperunt. Ille autem continuo reminiscens oculos subridendo cōtinens ait. Parcat vobis dominus fratres: quare mihi detrahere voluistis? Nam impedimentū mihi nō modicum generastis. qui tā a vobis q̄ a diabolo sub uno tempore accusatus nesciebam cui cālūnie primitus responderem. Sed si q̄q̄ quemlibet migrantem videritis: eidem non detractionem sed compassionē impendatis vtpote qui ad tam districti iudicis cū criminatore suo iudicū vadit. Nam ad iudicium cum diabolo steti et admirante sancto Gregorio cūctis suis obiectionibus bñ respondi. Tñ de vna obiectiōe conuictus erubui. pro qua vt vidistis: taliter fuj vexatus: et adhuc me nō potui liberare. Cūq̄ de ea fratres requirerent: ait. Non audeo dicere. q̄ cū ad vos a beato Gregorio missus sum venire: diabolus de hoc plurimū est ꝑturbatus putans q̄ me ad penitentiam agēdam pro causa illa dē remitterem. Quapropter beatum Gregorium vadē de die nē cōmorā cālūniam cuilibet revelarem. Moxq̄ clamans dixit. O Andrea andrea hoc anno pereas: qui me prauo cōsilio ad hoc periculum cōpulisti. Et statim revolutis terribiliter oculis expiravit. Erat autem in vrbe quidā nomine Andreas: qui eodem momento quo ei monachus moriens periculū fuerat imprecatus. in tam grauem morbū decidit vt defluentibus carnibus cōsumi posset mori autē non posset. cūc monachis monasterijs sancti Gregorij conuocatis: cōfessus est q̄ cū predicto monacho quasdā monasterij chartulas rapuisset: ac suscepcis ꝑcijs ꝑnes tradidisset. Moxq̄ ro qui diu dū mori nō poterat. inter verba fue confessionis spiritum exalauit.

¶ Eo tempore: vt in vita sancti Eugenij legitur: dum adhuc ambrosianū officium magis q̄ gregorianum ab ecclesijs seruaretur: romanus pontifex nomine Adrianus cōcilium cōuocauit: vbi statutum est vt gregorianum officium deberet vniuersaliter obseruari. Cuius rei karolus imperator: executor extitit: per diuersas discurrens prouincias. minis et supplicijs omnes clericos ad hoc ipsū cogebat: et libros ambrosiani officij vbiq̄ comburebat. multosq̄ clericos rebelles incarcerabat. Proficiscens autē beatus Eugenius epūs ad cōcilium inuenit ipsum concilium per triduum iam solutum. suaq̄ prudentia dominū papam sic induxit q̄ omnes prelatos qui concilio interfuerant et iam per tres dietas recesserant: reuocauit. Concilio igitur cōuocato omnium patrū hec sententia vna fuit. vt missale ambrosianum et gregorianū super altare beati Petri apostoli ponerentur: fores ecclesie optime claderentur: ac plurimorum episcoporū sigillis diligentissime munirentur. Et ipsi tota nocte orationi insisterent: vt dominus per signum aliquod reuelaret quod horū ab ecclesijs magis seruari vellet. Sicq̄ per omnia vt ordinauerant facientes mane ianuas ecclie aperuerūt: et vtrūq̄ missale super altare apertum inuenerūt. Vel vt alij asserunt missale gregorianū penitus dissolutum et huc illucq̄ dispersum inuenerūt. ambrosianum autem solūmodo apertū super altare in eodē loco quo posuerunt reppererunt. Quo signo diuinitus sūt edocti. vt gregorianū officiū deberet per mundū totum diffundi. ambrosianum autē tñ in sua ecclia obseruari. Sicq̄ sancti pīes vt diuinit⁹ edocti fuerāt statuerūt. et sic vsq̄ hodie obseruatur. Narrat Johānes diaconus qui vitā beati Gregorij cōpilauit: q̄ dū vitā eius cōscriberet et cōpilaret: quidā vir sacerdotaliter insignitus. ei dormienti et ad laternas: vt sibi videbat: scribenti astitit. Cui desup candidissima et adeo tenuissima vestis erat: vt eius raritate nigredo subteriorus tunice appareret. Hic ꝑ pius accessit: et inflato buccas risum cōtinere nō potuit. Cūq̄ Johannes eum

interrogaret aut vir grauious officij sic dissolute rideretur. Quia tu scribis de mortuis q̃s viuentes nũq̃ vidisti. Cui Johannes. Et si illum non nouerim facie, tamẽ de illo scribo que vidi ei lectione. Ait ille. Tu inquit vt video: sicut voluisti: fecisti. Et ego que facere potero: nõ cessabo. Ad orq̃ illi lumẽ laterne extinxit: et adeo ipsum perterruit: et vehementer exclamans putaret se ab illo gladio iugulari. Ad orq̃ Gregorius assit comitãte secum dextro: sum deõ Nicolao: sinistro: sũ Petro diacono: eiq̃ dixit. Ad hoc adhuc fidei q̃re dubitasti? Cumq̃ post cortinaz lecti aduersarius latitaret. Gregorius ex manu Petri diaconi magnam facem quam tenere videbatur arripiens: eiusq̃ flammis os faciẽq̃ ipsius aduersarij exurẽs ad instar ethiopis denigrauit. Quedam autem fantilia parissima cadens in eius vestem candidã ipsam dicto citius conflagrauit. Et sic nigerrimus totus apparuit. Dixitq̃ beatus Petrus Gregorio. Sancte denigrauimus eum. Cui Gregorius. Nos illum nõ denigrauimus. sed nigrũ fuisse demõstrauimus. Ficq̃ ibidez multo relicto lumine abierunt.

Longinus fuit q

Dam centurio qui cum alijs militibus cruci domini astans in ipsius pylari latus domini lancea perforauit. Et videns signa que fiebant: solem q̃z obscuratum et terremotuz in christũ credidit. Ad ipsum ex eo q̃ quidã dicũt q̃ cum ex infirmitate vel senectute eius oculi caligassent de sanguine christi per lanceam decurrente fortuito oculos suos tetigit. et protinus clare vidit. Unde renunciãs militie: et ab apostolis instructus: in cesaria vrbe capadocie viginti octo annis monasticam vitam duxit. et verbo et exemplo ad fidem multos conuertit. Cum autem a preside tentus fuisset et sacrificare nollet. iussit preses omnes dentes eius extrui. et linguam abscidi. Longinus tamen ex hoc loquelam non perdidit sed accepta securi ola ydola comminuit et fregit: dicẽs. Si dij sũt videbimus. Demones autem de ydolis exeũtes in presidẽ et in omnes socios eius intrauerunt. et insanientes et latrãtes se Longini pedibus prostrauerũt. Et ait Longinus demonibus. Cur habitastis in ydolis? Qui responderunt. Ubi nõ nominatur christus. et eius signum nõ est positum. ibi est habitatio nostra. Cum ergo preses insaniret. et oculos eius amisisset dixit ei Longinus. Scito q̃ sanari non poteris nisi quando me occideris. Scito enim a te mortuus fuero pro te orabo et sanitatem tibi corporis et animi impetrabo. Et statim cum decollari iussit. Post hoc abijt ad corpus eius. et prostratus cum lacrimis penitentiam egit. Et continuo visum et sanitatem recepit. et in bonis operibus vitã finiuit.

Benedictus dictus

Est. Uel q̃ multa benedixit. Uel q̃ in hac vita multas benedictiones habuit. Uel q̃ omnes benedicebant de eo Uel q̃ eternam meruit benedictionem habere. Cuius vitam sanctus Gregorius scripsit.

Benedictus ex

Ursia prouincia ortus. cui q̃z rome liberalib⁹ studijs traditus esset. Ipsa sui infantia litteras deseruit: et desertum petere decreuit. Quez num ex sua que cum teneriime diligebat vsq̃z in quendam locum qui dicitur effide secretus est vbi ad purgandum tonsũ mutuo capisterium petijt. sed sup mensam incaute ponens. cũ corruisset in duas partibus fractum vidit quam Benedictus flere conspiciẽs parte a capisterij accepit: et ab orõe surgẽs integre soli datũ iuuit. Postmodũ nutrice occulte

fugiens in quendam locū venit vbi tribus annis hominibus incognitus mansit:excepto quodā monacho romano nomine:qui sibi sedule necessaria ministrabat. Cum vo ad specum a romani monasterio iter non esset.panem in longissimo fune ligabat:& sic eum deponere cōsueuerat. Tintinabulū etiam ipi corde infernit vt ad eius sonitū vir dei cognosceret quando sibi romanus panem preberet.quem exiens acciperet. Sed antiquus hostis vnius caritati & alterius in uidēs refectioni lapidem iacentē & tintinabulum fregit. Sed tamen romanus ministrare nō desijt. ¶ Post h' quidē presbytero refectionem sibi in pascali solēnitate paranti dominus per visum apparuit dicēs. Tu nbi delicias preparas & seruus meus illo in loco fame cruciatur. Qui protinus surrexit:& cū difficultate magna eum inueniens dixit. Surge & sumamus cibū.q; hodie pascha domini est. Cui Benedictus. Scio q; pascha est.q; videre te merui. Tōge quippe ab hominibus positus. q; die eadem pascalis esset solēnitas ignorabat. Cui presbyter. Veraciter hodie resurrectiōis diei dominice est.abstinere te non conuenit q; ob hoc ad te nullus fuit sicq; deū benedicentes sumpserunt cibum.

¶ Quadam die anis quedā nigra que merula vocatur importune circa eius faciez volitauit:ita vt ab eo manu capi potuisset:sed signo crucis edito anis recessit. Ad horā diabolus quandam feminā quā aliquādo viderat ante eius oculos mentis reduxit. eius q; animū tāto igne in speciē illius accēdit. vt pene heremuz volūptate victus deserere deliberaret. Sed subito diuīa grana ad se reuersus: continuo se erut.& in spinis & vepribus que ibi aderant se ardeo volutauit. vt toto corpore inde vulneratus exiret et per carnis vulnera mentis vulnera educeret. Vicit itaq; peccatū q; mutauit incendium. Abillo autem tempore nullis postmodum temptatio in eius corpore pullulauit. ¶ Crebrescēte itaq; eius fama.cū abbas mōasterij cuiusdā obijsset.tota ipsius monasterij p̄gregatio ad eū venit:& vt esse eis debēt petijt. Qui diu negādo distulit.suis illoq; fratrū moribus se p̄uenire nō posse p̄dixit. Sed tandē victus pbi assensuz dedit. Cūq; regulam illic districtius seruari perciperet. semetipsos monachi rēpbēdebāt q; ipsum sibi p̄esse popposcerant:quorū sez torpendo in normam eius rectitudinis offendebat. Cūq; sibi cum eo aspicerent illicita nō licere. & sedule assueta relinquere:venenum vino miscuerunt: et sibi recumbenti obtulerunt. Sed benedictus signū crucis edidit qui quasi iacētu lapidis vas illud vitreuz fregit. Intelligens igitur q; potum mortis habuerat. quod portare non potuit signū vite.illico surrexit ea placido vultu dixit. Ad isereatur vestri omnipotens deus fratres nūquid nō dixi vobis.q; vestris ac meis moribus non conuenirem? Tunc ad locū derelicte solitudis rediit. Ubi crebrescentib⁹ signis clarnit. Et multis ad eum venientibus duodecim monasteria construxit. In vno autem illoruz q; idā monachus erat.qui ad orationē diu stare nō poterat:sed orantibus aliis mox foras exibat & aliqua terrena & trāsitoria agebat. Quod cum abbas illius monasterij beato Benedicto narrasset iuit illuc.& vidit q; illum monachum q manere in oratione non poterat. quidā niger puerulus per vestimenti fimbriaz foras trahebat. Dixitq; abbati monasterij.& mauro monacho. Nūqd non aspicitis quis est qui eū trahit? Cūq; respōdissent non. Ait. Oremus vt vos etiaz videat. Orantibus illis manus vidit sz abbas videre nō potuit. Die igit̄ a lia expleta oratione vir dei monachū foris repperit:quez p̄o sui cecitate virga percussit.& extinc imobilis in oratione permāsit. Sicq; antiquus hostis dominari non ausus est in eius cogitatiōe:ac si ipe paulisp fuisset ex verbere. ¶ Et huic mo

nasterijs via sursum in rupibus montis erant que deorsum eum magno labore aquas hauriebant. Cumq; fratres illi verum dei sepe rogarent. vt monasteria illa mutaret. quadam nocte cum quodaz puero montē ascendit vbi diuinus ozio tres petras in eodem loco pro signo posuit. Cumq; mane ad domū redissent. & fratres pro eodem causa ad eum venissent: dixit. Ite & illam rupem in qua tres petras positas inuenerit in modico cauate. Valet enī dominꝰ unde vobis aquaz producere. Qui cūctis & illam rupez sudantem inuenientes concauum locū fecerunt: & mox aqua replenum viderūt Qui vsq; hunc tam sufficienter emanat. vt ab illo montis cacumine vsq; ad infernum descendat. ¶ Quadam vice dum circa monasterium viri dei quidam cuz valcastro vepres abscinderent. ferrum de manubrio prosiliens in quendam lacū profundum cecidit. Cumq; de hoc ille nimis angustiaretur. vir dei manubrium in lacu posuit: & mox ferrum ad suū manubriuz vsq; enatauit. ¶ Placidus puer & monachus ad hauriendam aquam egrediens. In flumen cecidit. Et mox ipsum vnda rapuit. & pene in vnius sagitte cursuz a terra introrsus traxit. Cui autem dei in cella consistens. hoc in spiritu flagrum nouit. et Maurum vocans ꝗd de puero accidens indicauit. Ac vt ad ipsum eripiendum pergeret imperauit. Accepta benedictiōe concꝰ Maurus perrexit. & per terraz se ire existimās super aquas vsq; ad puerum venit eūq; per capillos crinis de aqua extraxit. Qui ad virum dei veniens retulit quid acciderat. sed ipse hoc nō suis meritis sed eius obedientie deputauit ¶ Presbyter quidam Florentius nomine. viro dei inuidens. ad tantam pertulit malicia. vt panem veneno infectum. viro dei cum ꝗ pro benedictione transmitteret. Quem sanctus gratanter accepit. Et corvus qui de manibus eius panem accipere cōsueuerat. ipsum proiecit dicēs. In nomine ihesu christe tolle hūc panem. & cum in tali loco vbi a nullo homine sumi valeat proijce. Tunc corvus aperto ore expānso alis circa eundem panē cepit discurrere. atq; crocitare: acsi aperte diceret. et obedire se velle: & tamen nulla ipsum nō posse. Cui sanctus. iterq; atq; iterq; precipiebat dicens. Leua leua cuz securus atq; ipsum vt dixi: proijce. Qui tandem eum tollēs. post tres dies rediit. Et de manu eius annonam quā consueuerat accepit Videns autē Florentius ꝗ corpus magistri necare nō potuit. se ad extinguēdas discipulorū animas accendit. vt septem nudas puellas in orto monasterij ludere & cantare faceret. & sic monachos ad libidinez inflammaret. Quod sanctꝰ vir de cella prospiciens. lapsum discipuli primesensis inuidie locū dedit: & quibusdam secum assumptis fratribus ipse habitationem mutauit. Sed Florentius cū in solario consistens. eum recessisse conspiceret & gauderet. repente solarium cecidit & ipsum protinus extinxit. Tunc Maurus post virū dei currens ait. Reuertere ꝗ qui te persequatur extinctꝰ est Quod ille audiens vehemēter ingemuit. vel ꝗ inimicus occubuit vel ꝗ de inimici morte discipulꝰ exultauit. Qua de re factum est vt eidem penitentiam indiceret. quō mandans talia gaudere de inimici morte presumpsisset. Ipse autē ad alia migrans locū non hostem mutauit Nā ad montem cassinum venit. & templum Appollonis quod ibi situm erat in sancti Johannis baptiste oratorium fabricauit. & circū adiacentem populuz ab ydolatria cōuertit. Sed hoc antiquꝰ hostis graviter ferens. corporalibus eius oculis deterrimus apparebat. & cū in ore oculisq; flammantibus visibiliter seuiebat atq; dicebat. Benedicte Benedicte Sed cū ille nihil sibi respōderet: dicebat Maledicte maledicte nō benedicte ꝗd me persequeris. ¶ Quadam die lapidē quendam in terra iacentē fratres in edificium leuare volebant. sed nequaq; va-

lebāt. ¶ Cūq̄ virorum multitudo adesset. ⁊ ab eis leuari non posset. aduenies vir dei benedictionem dedit. ⁊ tunc maxima celeritate eleuatus est. Equo pendebatur q̄ diabolus illi insidebat qui eum moueri non permittebat. Cūq̄ fratres parietem paulo altiꝰ edificarent. antiquus hostis viro dei apparuit. ⁊ q̄ ad laborantes fratres pergeret: indicauit q̄ protinus eis per nuncium misit. fratres caute vos agite. q̄ ad vos spiritus malignus venit. Vir autem nūcius verba cōpleuit ⁊ ecce parietē antiquꝰ hostis cuerit. ⁊ quendam puerum monachum ruina contriuit. Sed vir dei puerum mortuum ⁊ laceratum in sacco ad se adduci fecit. ⁊ oratione sua facta. ipsum resuscitato operi predicto restituit. ¶ Laicus quidam honeste vite singulis annis ad visitandum virū dei ieiunus venire consueuerat. Quadam igitur die dum illuciret. se illi alter viator adiunxit q̄ sumēdos in manere cibos portabat. Cūq̄ tā tardi⁹ hora creuisset: dixit veni frater sumamus cibum ne lasceruur in via. Qui respondente q̄ nullatenus cibum in via gustaret. ad horam ille subticuit. postmodum ad hoc ipsum inuitauit: sz ille consentire noluit. Denicq̄ cum hora tam preteriisset ⁊ eos longum fatigasset iter. pratum ⁊ fontē ⁊ quecūq̄ poterant ad reficiendum corpus delectare inuenerunt. Tunc viator hoc ei ostendēs rogauit vt paululum gustaret ⁊ ibidem quiesceret. Cum igitur verba eius buc ⁊ loca oculis blandirentur eidem consensit. Cūq̄ ad Benedictum veniisset: dixit ei vir dei. Ecce frater malignus hostis semel tibi persuadere non potuit. sed hō valuit: sed tertio superauit. Tunc ille pedibus eius aduolutꝰ se deliquisse ingemuit. ¶ Thonila rex gothorum experiri volens. verum vir dei prophetie spiritum haberet. cuidam suo spatario vestimenta regalia tribuit. ⁊ eūq̄ cum omni apparatu regio ad monasterium destinauit. Quem ille procul cōspiciens dixit. Pone fili pone hoc quod portas nō est tuum. Qui protinus in terrā cecidit. ⁊ quia tāto viro illudere presumpsisset: expauit. ¶ Clericus quidam qui a diabolo verabatur ad virum dei vt sanaretur adductus est. Cūq̄ ab eo diabolus expulisset: ait. Vade ⁊ deinceps carnes nō comedas. nec ad sacros ordines accedas. Quacūq̄ autem die ad sacros ordines accedere presumpseris: iuri diaboli mancipaberis. Cum vo hoc aliquo tempore custodisset: sed minores sibi suos pponi in sacris ordinib⁹ cerneret. verba viri dei quasi ex longo tempore oblitus postposuit. atq̄ ad sacrū ordinē accessit. Cuī mox is qui eum reliquerat diabolus tenuit. eumq̄ vexare quousq̄ animaz ei⁹ excuteret non cessauit. ¶ Vir quidam duos flascones vini per quendam puerū suum ad eum misit. sed ille vinum in via abscondit ⁊ alium detulit. Vir autē dei cum gratiarum actione vinum accepit. ⁊ discedentem puerum admonuit: dicēs. Vide fili de illo flascone quē abscondisti ne biba: sed indura illum caute ⁊ inuenies quid in eis habeat. Qui confusus valde exiuit ab eo. et reuersus volēs adhuc probare quod audierat cum flasconem inclinasset protinus de eo serpēs egressus est. ¶ Quadam vice dum vir dei in sero caneret monachꝰ quidam filius defensoris ei assistens. ⁊ lucernaz tenens per spiritum superbie intra se cogitare cepit. Quis est hic cui ego manducanti assisto. lucernam teneo seruitū impendo? Quis sum ego vt isti seruiā? Cui statim vir dei ait. Signa cor tuum frater. signa cor tuum. quid ē quod loqueris? vocansq̄ fratribus lucernā iussit de manibus eius rolli. ipsumq̄ iussit ad monasterium recedere ⁊ quietem sedere. ¶ Cūq̄ quosdam de fratribus ad locum quēdā mitteret vt ibi monasterium cōstrueret. constituta die se ad eos venturum predixit. ⁊ qualiter construi deberet ac ducabit. nocte vo cadē qua promissus illuxerat dies. monacho quem illic propo-

rat atq; eius preposito in somnis appa-
ruit. & loca singula vbi q̄q; edificari de-
buissent subtiliter designauit. Cum au-
tem visioni fidem non daret. & adhuc
ipsum expectaret. tandem ad eum rever-
si dixerunt. Expectauimus pater vt ve-
nires sicut promiseras nec venisti. Qui
bus ille. Quare fratres ista dicitis? Nū
quid non apparui vobis & loca singula
designaui: ite & sicut per visionem audi-
stis omnia ordinate. ¶ Non longe ab
eius monasterio due sanctimoniales fe-
mine ex nobili genere erant: que linguā
non refrenabant: sed cum qui eis pre-
erat. incauti{ sermonibus sepe ad iracun-
diam prouocabant. Qui cum hoc viro
dei renuntiasset mandauit et dicens. Re-
frenate linguam vestram. alioquin ex-
cōmunicabo vos. Quam excōmunica-
tionis sententiam non proferendo intu-
lit. sed intendendo. Ille autē nihil mu-
tate. intra paucos dies defuncte sunt et
in ecclesia sepulte. Vbi dū misse celebra-
rentur. & diaconus ex more diceret. qui
non cōmunicat exeat foras. surrexit ear-
ū que pro eis semper oblationes offerebat
eas de sepulcris suis progredi & exire ec-
clesiam videbat. Cūq; sancto Benedi-
cto nunciatum esset alle manu sua obla-
tionē dedit dicens. Ite & hanc oblation-
nem p eis offerte. & vltenus excōmuni-
cate non erunt. Quod cum factum fuis-
set. & diaconus ex more clamaret ab ec-
clesia necdum exire vise nō sūt. ¶ Do-
nachus quidam cū ad visitandos parē-
tes exisset sine benedictione & ea die qua
ad eos venit defunctus fuisset. & sepul-
tum semel & bis terra eiecisset. parentes
eius ad eum venerūt. & vt ei suam bene-
dictionem impenderet rogauerūt. Qui
corpus domini accipiens ait. Ite & hoc
supta pectus eius ponite. cūq; sic sepul-
ture tradite: q̄d cum factum fuisset susce-
pertm corpus terra reuniuersie vltra ter
ra sicut visus fuerat se ꝓiecit. ¶ Quī-
dam monachus in monasterio manere
non valens. viro dei tātū insistit: donec
ipsum iratus abire permisit. Qui mox
vt de monasterio exijt. aperto ore diaco-
nem in ecclē inuenit. Quē cum denuntia-
re vellet: clamauit dicens. Currite curri-
te q̄ draco iste me vult deuorare. Currē-
tes autem fratres diaconem minime in-
uenerūt. sed trementem atq; palpitantē
monachum ad monasteriū reduxerūt.
Qui statim promisit se nunq̄ de monas-
terio vt antea intendebat recessurum.
¶ Quodam tempore dum totam illā
prouinciam fames valida occuparet. et
vir dei ola que inuenire poterat egen-
tibus tradidisset. ita q̄ nihil in monaste
rio ꝓter modicum olei in vase vitreo re-
mansisset: iussit celerario. vt illud modi
cum olei cuidā egeno daret. Ille vo im
pantem audiuit: sed implere cōtempsit.
eo q̄ nihil olei fratrib⁹ remanebat. Qō
vt vir dei compsit vas vitreū cui oleo
per fenestram ꝓiici iussit. ne q̄d in mo
nasterio per inobedientiam remaneret.
Proiectum itaq; cum super ingētia sa-
xa cecidisset. Nec vas fractum nec oleū
est effusū. Quod ille leuari iussit & da-
ri in integrum postulauit. Donachus
autem illum de inobedientia & difficul-
tate increpans. se in orationem dedit. et
continuo quoddam magnum doleum
qō ibierat oleo plenum fuit. qō adeo ex-
creuit vt p pauimentū effluere videret.
¶ Quadam vice ad visitandum sorō-
rem suam descenderat. Cum autem ad
mensam sederet: rogauit eum vt secum
illa nocte maneret. Qui cum ille nulla
tenus acquiescere. illa caput in manib⁹
dominum rogatura inclinauit. Cum-
q; caput leuasset tanta choruscationis &
tonitrui virtus. tantaq; inundatio plu-
uie erupit. vt nec quidem pedem mouē
re potuisset cū ei ante serenitas mira esset
Illa enī q̄ lacrimas fluuios fudit. sere
nitatem aeris ad pluuiam conuertit et
fecit. Cui vir dei contristatus ait. Par
cat tibi omnipotens deus soror. q̄d ē qō

fecisti? Cui illa. Rogaui te ꝙ audire nos
iuuisti: rogaui dñm. ꝙ exaudiuit me. Ado
do ḡ egredẽ si potes. Sicq; factũ ẽ vt to-
tam illã nocte pernigiles ducerent. atq;
p sacra eloquia sese vicaria relatione sa-
narẽt. Tunc ecce post triduũ cũ ille ad
monasteriũ redisset. clericalis oculis ani-
mã sororis sue in specie colũbe celi secre
ta penetrantẽ aspexit. Qui mox corp⁹ ei⁹
ad monasteriũ iussit deferri. ꝙ in monu-
mento quod sibi prepauerat collocari.

¶ Quadã nocte cũ per fenestrã conspi-
ceret ꝙ dñm exoraret. vidit fusam lucem
desup cũctas noctis tenebras effugasse.
subito autẽ totus mund⁹ velut sub vno
solis radio collectus añ oculos ei⁹ adduc
tus ẽ. ubiq; animam Germani epi captam
ad celũ deferri videns. manifeste postea
cõpit. q; eadẽ hora a corpore migrauit.

¶ Eodẽ anno quo de hac vita erat exi-
turus obiit⁹ sui diem fratribus denũciau-
uit. Añ septimũ vo diẽ sui exit⁹. apiri si
bi sepulcrũ iubet: qui mox febribus cor-
reptus. cũ per singulos dies languor in
grauescceret: septimo die in oratoriuz se
portari fecit. ubiq; exitũ suũ dñici corpo
ris ꝙ sanguinis perceptione munuit. atq;
inter diu sapulcr manus imbecillia mẽ-
bra sustentans. erectis in celũ manibus
fleuit. ꝙ vltimũ spiritũ inẽ verba orationis efflauit. Ipsa die duobus fratribus
uni in cella morantibus. alteri longe posito
eidem reuelatio monstrata ẽ. Viderũt
nãq; uiã pallijs stratam atq; innumeris
thoribus clare lãpadibus. a cella sancti Be
nedicti versus orientẽ usq; ad celum tẽ-
dentẽ cui uenerando habitu vir clarus
desup assistẽs. cui⁹ esset uia quã cernerẽt
requisiuit. Qui cũ se nẽsire diceret: ait
Hec est uia quaz dilect⁹ dñi Benedict⁹
celũ ascendit. Sepultus vo est in orato
rio scĩ Johis baptiste: qõ destructa ara
apollinis ipse cõstruxit. ¶ floruit circa an
nũ dñi. quingentesimũ decimũ octauũ.
tpe Justini senioris.

Atricus qui ce

pit circa annũ dñi. cclxxx. duz scotoz re-
gi de christi passione p̃dicaret stãs ante
eũ ꝙ appodiãs se super ferulã quam ma
nu tenebat. ꝙ casu pedi regi suppositam
cũ aculeo pedem pforauit. Rex vo cre-
dens sanctũ epm ex industria hoc facere
ꝙ se aliter fidem xpi non posse susceperе
nisi similia pro christo pateret. patienter
sustinuit. Sanctus hoc tandem intelli
gens obstupuit ꝙ precibus regẽ sanauit
ac toti prouincie obtinuit. q; nullũ vene
nosum animal ibidez posset uiuere. Qđ
non solũ obtinuit. imo etiam ligna ꝙ co
rea illius regionis. contraria: et dicuntur
sunt venenosa. ¶ Quidam vir ouẽ con
uicini sui furatus fuerat ꝙ comederat. ꝙ
cũ vir sanctus sepius hortaretur satisfa-
cere furẽ quicũq; ille esset. ꝙ nullus cõ pa-
reret. dũ totus populus ad ecclesiam cõ-
uenisset in virtute ihesu christi precepit
vt in cuius ventrem omis intrasset corz
omnibus balatũ daret. Quod ꝙ factum
est. ꝙ egit reus penitentiã. ꝙ alij furtis si
bi cauebant. ¶ Erat ei etiam ꝙ sueto ido
omnes cruces quas videbat deuote ve-
neranter sed ante quandã crucem magnaz
ꝙ pulcram inuisam preterijt. A suis au-
tem socijs ammonitus cur illam nõ vi-
derit ꝙ inclinauerit. Dum precibus a do
mino requireret quinus esset audiuit vo-
cem de sub terra. Non vidisti qz ego hic
sepultus sum paganus. ꝙ signo crucĩ in-
dignus. Unde fecit crucez illam abinde
tolli. ¶ Cum beatus Patricius per hy
berniam predicaret ꝙ fructum ibi p mo
dicum faceret rogauit dominum vt ali
quod signum ostenderet per qđ vel terro
ri penitrent. Jussu igitur domini in
quodam loco circulum magnum cum
baculo designauit. ꝙ ecce terra intra cir-
culum se aperuit. ꝙ puteus maximus et
profundissimus ibidem apparuit. Re-
uelatũq; est beato Patricio. q; ibi quidã
purgatorij locus esset: in quez quisquis
uellet descẽdere. alia sibi penitentia non
restaret. nec aliquod pro peccatis purga
torium sentiret. Plerigz autem inde nõ

redirent. Et qui redirent eos a mane vsq; in sequens mane ibidē mortē facere oporteret. Multa igitē ingrediebantur qui decetero nō reuertebantē. Post longum igitē temp⁹ mortuo Patricio vir q̄dam nobilis. noīe Nicolaus. q̄ peccata multa cōmiserat. cū cum delictoꝝ suoꝝ peniteret ⁊ purgatoriuꝫ sanctⁱ Patricij sustinere vellet. cū antea quindecim diebus vt oēs faciebāt se ieiunio macerasset. aperto ostio cū dauc quecūq; abbatia seruatē in predictū puteum descendit. ⁊ quoddaꝫ ostium a latere ipsⁱ inuenit. In qđ ingrediens cū quoddaꝫ ibi oratoriū repperisset. quidā monachi albis indutꝫ. oratoriū intrauerunt ⁊ officium facientes. Nicolao dixerūt. vt constans esset. q; multa diaboli tēpta mēta eum pertransire oporteret. Cū ille pquireret. quod adiutoriuꝫ cōtra hoc habere posset. dixerūt. Cū te penis affligi senseris. protinꝰ exclama. ⁊ dic. Jhesu christe fili dei viui miserere mihi peccatori. Recedentibus igitē predictis viris continuo affuit demones ⁊ vt reuertatē ⁊ sibi obediat primo sibi blandis ꝓmissionibus persuadent. asserentes q; eū custodiunt. ⁊ ad ꝓpria in columē perducent. Sed cū eis ille nullatenus obedire vellet protinus diuersarū ferarum audiuit voces. pariter ⁊ mugitus ac si oīa elemēta concuterentē. Ad quod cū ille terrore horribili palpitaret. Jhū xp̄e fili dei viui miserere mihi peccatori protinꝰ exclamauit. ⁊ statim oīs ferarū illarū tumultus terribilis conquieuit. Ductus ē inde ad aliū locum. ⁊ ibidem adest demonū multitudo dicētiū sibi. Putas q; manus nostras euadere? nequaq;. Sed nūc potius incipies affligi ⁊ torqueri. Et ecce quidam maximꝰ ignis ⁊ terribilis ibidem apparuit. Dixeruntq; ei demones. Nisi nobis cōsenseris. in illū ignem te iactabimus comburendū. Cū cum ille renuueret. ipsum acceperunt ⁊ in illum ignē terribilem proiecerūt. vbi dum cruciaretur protinꝰ exclamauit. Jhesu xp̄e fili dei viui miserere mihi peccatori. statimq; ignis extinctus ē. Ad aliū deniq; locum ductus vidit quosdā viros in igne vinos cremari. ⁊ laminis ferreis candentibus a demonibus vsq; ad viscera flagellari. Aliosq; ventres habentes horribilem terrā pre dolore mordere ⁊ clamare. pce pce. quos tūc demones ḡuiꝰ flagellabāt. Aliosq; vidit quoꝝ mēbra serpentes vorabāt. ⁊ buffones ignitis aculeis eoꝝ viscera extrahebant. Qui cū eis assentire nollet. in eundē ignez ⁊ penas pijcitur. ⁊ eisdem laminis ⁊ penis flagellatē. Sed cuꝫ ille exclamasset: Jhesu xp̄e fili dei viui miserere mihi peccatori a pena predicta ꝓtinus liberatus ē. Deinde ductē ad quendā locum. vbi homines in sartagine frigebantē. vbi rota maxima erat vncinis ferreis ignitis plena. in quibus p diuersa mēbra homines erant suspensi. Que tūc velociter volubat q; globuꝫ igneuꝫ emittebat. Post hoc vidit maximam domū habentem foueas metallis bullientibus plenas. In quibꝰ alij vnū pedem. alij duos habebāt. Alij ibi erāt vsq; ad genua. alij vsq; ad ventrem. alij vsq; ad pectus. alij vsq; ad collum. alij vsq; ad oculos. Sed hec oīa pertransēs. nomen dei inuocabat. Processit igitū ⁊ quendā latissimū puteum intuetur de quo fumus horribilis ⁊ feror intolerabilis exibat. indeq; homines vt ferrū candentes. in modū fauillarum exibant. sed demones eos reimpingebant: dixerūtq; ei demones. locus ille quē conspicis est infernus. in quo dñs noster belzebub habitat. In ipsum igitē puteum te iactabimus si nobis assentire recusas. Postq; autē illuc iactatus fueris. nullū inde remediū euadendi obtinebis. Quos dū ille audire contēneret. ipsum arripientes in predictum puteū iactauerunt: qui tā vehementi dolore absorptus ē. vt vere oblitus fuerit nomē dñi inuocare: ꝙ dū ille ad se rediens Jhesu xp̄e fili dei viui

miserere mihi peccatori exclamasset corde qz voce nō poterat. primus inde ille fugit exiit. z omnis demonum multitudo tunc victa cruauit. Benedictus igitur ad locum alium vidit quendam pontē super quem eum trāsire oportebat. Qui quidem erat strictissimus. z instar glacies politus. z lubricus sub quo fluminis ingens sulphureus z igneus fluebat super quem transire dum se posse omnino desperaret: tamen recordat⁹ verbi quod cum de tot malis eripuit: confidenter accessit. z vnum pedem super pontem ponens Jhesu christe fili dei viui miserere mihi peccatori. dicere cepit. Valid⁹ autem clamor adeo eum terruit. vt subsistere vix valeret sed predictum verbum proiecit z securus transiit. Deinde alium pedem posuit. z eadem verba iteravit. ad quemlibet etiam passum eadem verba protulit. z sic securus transiuit. Cum ergo transisset in quoddam pratum amenissimum deuenit. vbi diuersorum florum mira suauitas redolebat. Et ecce duo speciosi iuuenes ei apparuerunt. q ipsum vsqz ad quandam ciuitatem speciosissimam. ex auro z gemmis mirabiliter rutilantem perduxerunt. De cuius porta odor mirabilis emanabat qui illum adeo recreauit quod nullum dolorem vel fetorem sensisse videbatur. Dixerunqz ei. q illa ciuitas paradisus esset. In quam cum Nicolaus intrare vellet dixerūt ei predicti iuuenes. q primo ad suos rediret. z per loca que venerat eum redire oportebat. Demones tamen eum non lederent: sed eo viso terrā fugerēt. z q post triginta dies in pace quieuisset z tunc illam ciuitatem cum perpetuus introiret. Tunc Nicolaus inde ascendens in loco per quem ascendit se rectitudinem inuenit. z omnia omnibus que sibi contigerāt narrans. post xxx. dies i dño se iocunde requieuit.

ANnunciatio dominica dicit. q⁹ in tali die ab angelo adnunciatus filij dei in carnem fuit annūciatus. ¶ Cōgruum enī fuit vt incarnationem filij dei precederet angelica annunciatio triplici ratione. ¶ Primo ratiōe ordinis connotandi. vt sic⁹ ordo reparationis responderet ordini prevaricationis. Unde sicut diabol⁹ temptauit mulierem vt eam pertraheret ad dubitationem. z per dubitationem ad consensum z per consensum ad lapsum. sic angelus nunciauit virgini. vt nunciando excitaret ad fidem. z per fidem ad consensum. z per consensum ad concipiendum dei filiū. ¶ Secundo ratione ministerij angelici. q⁹ enim angelus ē dei minister et seruus z beata virgo electa erat. vt esset dei mater. congruum est ministrum domine famulari. conueniens fuit vt beate virgini annunciando per angelum fieret.

¶ Tertio rōne lapsus angelici reparādi. Quia enim incarnatio non tm faciebat ad reparationem humani lapsus: sz etiam ad reparationem ruine angelice. Jdeo angelus nō debuerūt excludi. Unde sicut sexus mulieris non excluditur a cognatione misterij incarnationis z resurrectionis. sic etiam nec angelicus nūcius. Jmmo deus verūqz angelo mediante nunciat mulieri. s. incarnationem virgini marie. z resurrectionem magdalene. ¶ Cū ergo virgo beata a tenero anno etatis fuit vsqz ad quartū decimū annum in templo cum alijs virginibus exstitisset. z votū de seruanda castitate emisisset. nisi deus aliter disponeret. cū Joseph desponsatur. domino reuelante. et Joseph virga frondente. sicut in historia de natiuitate beate virginis plenius continetur. z in bethleem vnde oriund⁹ erat necessaria nuptijs prouisurus iuit. Jpsa vō in nazareth in domuz parentū rediit. Nazareth interpretatur flos. Unde dicit Bern. q⁹ flos nasci voluit de flore in flore. z flore tempore. Jbi igitur ei angelus apparuit z ipsam salutauit dis-

cepto. Aue gratia plena dominus tecum benedicta tu in mulieribus ⁊ benedictus Bernn. inuitat nos ad Marie salutationem. Gabrielis exemplū. Johannis gaudium ⁊ reſalutationis lucrum. Sed hic primo videndum eſt. quare dominus matrē ſuam voluit deſponſari? Super hoc aſſignat Bernn. tres rationes dicēs. neceſſario deſponſata ē Maria Joſeph ḡn̄ per hoc miſterium a demonibus abſcondit. ⁊ ſp̄ōſo virginitas compro-batur. ⁊ virginis tam verecundie q̄ fame prouidetur. Quarta ratio eſt. vt ab omni gradu mulieris obprobrium tol-leretur. ſcz a coniugatis. virginibus ⁊ viduis. Unde ipſa virgo in h⁹ triplici ſta-tu fuit. Quinta ratio vt viri miſterio vtcretur. Sexta vt matrimonij bonum com-probaret. Septima vt per virum ge-nealogie ſeries texeretur. Dixit ergo an-gelus. Aue gratia plena. Bernn. In vē-tre gratia dicitur in corde gratia carita-tis. in ore gratia affabilitatis. in manib⁹ gratia miſericordie ⁊ largitatis. Idem. Vere plena gratia. q⁹ de plenitudine ei⁹ capiunt vniuerſi. captiui redemptionē. triſtes conſolationem. peccatores veniā iuſti gratiam. angeli letitiam. denicz to-ta trinitas gloriam. filius hominis hu-mane carnis ſubſtantiam.

¶ Dominus tecum. dominus pater te-cum qui genuit quem concipis. ⁊ domi-nus ſpiritusſanctus de quo concipis. ⁊ do-minus filius tecum quem carne tua in-duis. ſicut dicit Bernn.

¶ Benedicta tu in mulieribus. i. ſuper omnes mulieres. q⁹. ſ. eris mater. virgo mater. ⁊ mater dei. ¶ Triplica male-dicto mulieres ſubiecte erant. ſ. maledicto obprobrij. maledicto peccati. ⁊ maledi-cto ſupplicij. ¶ A maledicto obprobrij q̄ ad non concipientes. Unde dixit Rachel Abſtulit deus obprobrium meum. A ma-ledicto peccati quo ad concipientes. Unde. Ecce in iniquitatibus cōceptus ſum: ⁊ in peccatis cōcepit me mat̄ mea. A ma-ledicto ſupplicij quo ad parientes. Unde Bernn. dolore paries tuo. Sola autē vir-go Maria bñdicta eſt inter oēs mulie-res. cui⁹ virginitati fecunditas additur. ⁊ fecunditati in conceptu ſanctitas. et ſanctitati in partu facilitas. Dicit ḡ gra-tia plena ſicut dicit Bernn. ꝓter q̄tuor que fulſerūt in eius mēte. q̄ fuerunt de-uotio humilitas reuerētia pudor. ma-gnitudo crudelitatis mariuit cordis.

¶ Dicatur dñs tecum. ꝓter alia qua-tuor que ei fulſerūt de celo ſicut ide dicit. q̄ ſunt Marie ſanctificatio. angelica ſalutatio. ſp̄ūſancti ſuperuentio. filij dei incarnatio. ¶ Dicit eam bñdicta tu in mulieribus. ꝓter alia quatuor. que ſi-cut idem dicit fulſerūt in ei⁹ carne. q⁹ ſcz fuit v̄ginitatis p̄micria. ſine corruptio ne fecunda. ſine grauedine grauida. ⁊ ſi-ne dolore puerpera. Que cū audiſſet tur-bata ē in ſermone ei⁹ ⁊ cogitabat q̄lis eſ-ſet iſta ſalutatio. Hinc apparet laus be-atiſſime v̄ginis in auditu. in affectu. ⁊ co-gitatu. In auditu laudē modeſtia. q⁹ audit ⁊ tacet. In affectu verecundia. vñ turbata ē. In cogitatu prudentia. Tur-bata eſt autē de angeli ſermone non de eius viſione q̄m beata virgo angelos ſe-pe viderat. ſed nūq̄ talia loquentes au-dierat. Petr⁹ rauen. Uere ait inquit an-gelus blandus in ſp̄e: ſed in ſermone ter-ribilis. vñ q̄ā leniter ſollicitauit viſu ni-mium turbauit auditu. Bernn. Et turbata eſt fuit verecūdie virginalis q⁹ non perturbata. fortitudinis. q⁹ tacuit ⁊ cogitauit prudentie diſcretionis. Et tunc angelus conſolatus eā: dixit. Ne ti-meas Maria inueniſti enī gratiā apud dominum. Bernn. Quam gratiam? dei ⁊ hoīum pacē. mortis deſtructionē vite reparationē. ¶ Ecce concipies ⁊ paries fi-lium ⁊ vocabis nomē ei⁹ Ihm. i. ſaluatorē q⁹ ſalūꝫ faciet ꝓpl̄z ſuū a peccatis eor. Hic erit magn⁹ ⁊ filius altiſſimi vocabitur. Bernn. hoc eſt. Ille qui eſt magnus de⁹. ſuper⁹ eſt magn⁹. i. magn⁹ bō. magn⁹ do-

ctor. magnus propheta. Dixit autē Maria ad angelum. Quō fiet istud? quōm virum non cognosco. i. me non ꝓpono cognituram. ꝙa fuit virgo mente. carne. ꝓposito. Sed ecce maria interrogat. ꝙ interrogat: dubitat. cur ergo sol⁹ zacharias plagā taciturnitatis incurrit. Sup hoc ꝑ. Petrus rationē sic assignat quattuor rōnes: dicēs. Ille pectoꝝ cognitor. nō verba sed corda ꝓuidit. non quid dixerint. ꝫ quid senserint. iudicauit. Erat enī interrogantiū causa diffidēs ꝙ spēs ꝓuersa. Nec cōtra naturā credidit ille dubitauit ꝓ natura. Nec integre ordinez quenti. ille que deus vult fieri. non posse ꝓscribit. Ille impellentibus exēplis non ascendit ad fidē. hec sine exemplo ꝑcurrit ad fidē. Nec miratur de partu virginis. ille de conceptu disputat coniugali Non ḡ hec dubitat de facto. sed modus querit ꝙ ordinem. Hā cuz triplex sit modus cōcipiendi. s. naturalis. spūalis. et mirabilis. qui istoꝝ concipiat sciscitatur Et respondēs angelus dixit ei. Spiritus sanctus supueniet in te: qui ipsum tuū cōceptum efficiet. Ūñ ꝙ dicit de spiritusancto ꝓcipuo: ꝙ hoc ꝓpter quattuor rōnes. Primo ꝓpter ostensionē eximie caritatis. vt. s. ostēdat ꝙ ineffabili dei caritate verbum dei caro factū est. Joh. iij. Sic deus dilexit mundum ꝛc. ꝙ hec rō est magistri sententiarū. Secō ꝓpter ostensionē gratie absq; meritis. vt per hoc ꝙ ostendat ꝙ sit ex sola gratia. quā nulla hoīz ꝑcesserūt merita. ꝙ hec ē rō Augſ. Tertio ꝓpter virtutē operatiōis. q. s. operatiōe ꝙ virtute spiritussancti cōceptus ē. ꝙ hec ē ratio Ambro. Quarto ꝓpter motiuū conceptionis. ꝙ hec est rō Hugo. de sancto victore. Motiuū vt ait ad conceptionez naturalē. ē amor viri in mulierē ꝙ amor mulieris in virū. Sic in virgine inquit q; in eius corde amor spūssancti singulariter ardebat. ideo in carne eius amor spūssancti mirabilia faciebat.

¶ Et virt⁹ altissimi obumbrabit tibi] hoc ſm glo. sic exponit. vmbra a lumine ꝙ corpore obiecto solet formari. ꝙ virgo sicut ꝙ purus hō plenitudinē diuinitatis capere nequibat: sed virt⁹ altissimi e bū obumbrauit dū in ea incorporeā lux diuinitatis. corpus suscepit humanitatis. vt sic posset deum pati. Hanc expositionē videt tangere Bern. qui sic ait. Quia deus spūs est. nos vo vmbra corporis sumus: temperauit se nobis vt ꝓ obiectum vmbre corporee viuifice carnis. videam⁹ verbuz in carne. solē in nube. lumen in testa. cereū in laterna. q; si di. Illū modū quo de spūssancto concipies. dei virt⁹ ipse in tuo secretissimo cōsilio obūbrando occultabit. vt sibi tātū notum habeat ꝙ tibi. Ac si dicat quid a me queris qđ in te mox experieris? Scies. scies. ꝙ feliciter scies. sed illo doctore quo autore. Ego nūciare missus sū virginale cōceptū. non creare. Vel obūbrabit. i. a vitioꝝ estu refrigerabit.

¶ Et ecce Elizabeth cognata tua ꝛc. Ecce dicit vt ostēdat hoc ee magnū. notū ꝙ vicinū. ¶ Quartuor de causis cōceptus Elizabeth Marie nunciat ſm Bern. ꝓuma ē cumul⁹ leticie. Scōa ꝓfectio scie. Tertia ꝓfectio doctrīe. Quarta obsequium misericordie. dicat enī sic Jō sterilis cognate cōceptus marie nunciat. vt dū miraculum miraculo addit gaudio gaudiuz cumulet. Vel ideo. q; ꝓfecto decebat vt verbū mox diuulgaret dū vbiq; sciret pu⁹ virgo ꝓ angelum q̄ audiret ab hoie. ne mater dei cōsilijo filij videret ām̄ota. si eoꝝ que in terris tuz ꝓpe geruntur. remāsisset ignara. Vel ideo ꝓnus vt dū tūc saluatoris nunc precursoris edoceatur a duente⁹ rerum tēpus ꝙ ordinē tenens. Ipsa postmodū melius scriptoribus atq; ꝓdicatoribus⁹ referet veritatē. Vel ideo vt audiens verūlam et grauidā cognatez: cogitet inuencula de obsequio. vt sic ꝓ tuulo ꝓbē deꝰ locum obsequendi dño. ꝙ mirabilius miraculū fiat de miraculo. Jtez Bern. Da virgo

responsum festinanter. O dña rñde vbi tu a suscipe verbū. pfer tuū a suscipe diuinū. emitte transitoriū a amplectere sempiternū. surge. curre. aperi. surge p fidē. curre p deuotionē. aperi p ꝓfessionē.

¶ Tūc Maria expansis manib⁹ a oculis ad celū leuatis ait. Ecce ancilla dñi fiat mihi scm verbum tuū. Beatus. alijs in ore. alijs in aure. alijs in manu verbum dei factū fuisse memorat. Maria autez factū ē in aure p angelicā salutationē. in corde p fidē. in ore p ꝓfessionē. in manu p ꝓfectionē. in ventre per incarnationē. in gremio p sustentationē. in brachijs p obsequiū. fiat mihi scm vbi tuū. Beatus. Volo vt fiat mihi aut ōclamatione p̄dicatā. aut figuraliter significatū. aut imaginatione somniatū. ſz silenter inspiratū. personaliter incarnatū. corporaliter inuisceratū. Beatiqz filij dei in vtero illi⁹ cōceptj est. pfect⁹ deus: pfectus hō. a in ipsa prima die cōceptionis tanta sapiētie ac potētie extitit. q̄nte i. xxx. anno fuit. ¶ Tūc surgēs Maria abijt in montana ad Elizabeth. a cū cā salutasset. Jobes in eius vtero exultauit. glo. Quia lingua non poterat alio exultāte salutare. a sue precursionis officiū inchoat. fuit aut̄ in eius obsequio trib⁹ mentib⁹ donec Jobes nasceret. quē manib⁹ suis de terra leuauit. sicut i libro ystor legit. ¶ In hac die vt dicit p multa tp̄a cum ea deus multa operatus ē. Que q̄dā egregijs vsibus sic declarauit. Salue festa dies que vulnera nra coreos. Angel⁹ ē missus ē passus. a in cruce xp̄s. Est Adā fact⁹. et eodē tpe lapsus. Ob meritū decime ei⁹ dū Abel fratricidas esse. Offert Melchisedech Ysaac supponē aris. Est decollatus xp̄i baptista beat⁹. Est Petr⁹ ereptus Jacob⁹ sub herode pēt⁹. Corpora sanctoz cū tp̄o multa resurgūt. Latro dulce cū. p xp̄m suscipit ame. ¶ Mileo q̄dā dies ac nobilis sec̄l⁹ abtenūciauit. a ordinē cisterciē. introuit. a qz lras necessarias erubescētes monachi rūnobilē p̄sonā inter laycos deputari decreuūt ei magistrū si forte modicū addiscē posset. et sub hac occasiōe inter monachos pmanēt. Sed cū diu cū mgr̄o fuisset. a nichil oīno p̄ter hec duo vocabula Aue maria discē potuisset. hec tñ assidue retinuit. vt q̄cūqz deābularet. q̄cq̄d ageret ea iccessanter ruminaret. Tādē mortē a in cimiterio cū alijs fratrib⁹ sepelit. Et ecce sup eius tumulū speciosū creuerūt lilia. a q̄libet folij⁹ aue maria lras aureas hēbat inscriptū. Currētes oēs ad tā grāde spectaculū terrā de tumulo effoderūt. a radicē filij de ore defuncti pcedē reperierūt. Jnuenerūt q̄ cū q̄nta deuotiōe illa duo verba diceret. quē ōnes tāti honore p̄dignj illustrauit. ¶ Quidā miles q̄ dā cōis via castrū habebat. a oēs trāseūtes sine miseratione aliq̄ spoliabat vginē tū matrē dei q̄notie salutabat. nec p aliquo impedimēto emergente ab ipsa salutatione aliq̄ die cessare volebat. Accidit autem vt q̄dā vir religiosus a sanct⁹ inde trāsitū faceret. a ipsum p̄dict⁹ miles p nimio expoliari iubēt. Vir aut̄ sanct⁹ rogauit p̄dones vt ipsū ad ōnem suū deducāt. q̄t ad ipsū hz secreta q̄ pferat. Adduct⁹ aūt rogauit militē vt oēs de familia sua castro ꝓgregari facēt. vt eis vbū dñi predicaret. Cū aut̄ ꝓgregati fuissent. Jlle ait Peqq̄ hic etiā oēs. sed alios adhuc deest. Cui cū oēs se ibidem cē assererēt. ait. Diligēter pquirite a aliquē inuenietis abesse. Tūc vn⁹ ex damnans dixit. q̄n sol⁹ illuc cameran⁹ nō venisset. Jlle aūt dixit. Vere ipse ē q̄ sol⁹ deest. p̄ quo cogitā cito mittiē a in medium deducē. Cū aut̄ virū dei vidisset reuolutis terribilē oculis caput instar infani agitabat. nec ꝓpi⁹ accedē audebat. Vir aut̄ sanct⁹ dixit ei. Adiuro te p nomen dñi nr̄i ihu xp̄i. vt q̄ sis nobis edisseras. a ob quā cām huc veneris palā pādas. Cui ille rñdit. Nec adiurat⁹ pdē cogor inuit⁹. Ego enī nō sū hō. ſz demō q̄ forma hois accepi. xiij annis cū b⁹ milite sic pmāsi. Mā nr̄ p̄ceptor me huc misit vt diem in q̄ b sue matris salutationē nō dicerez diligēt⁹ obser

narē. vt in eū potestate accepta ipsuz cō-
mino strangularē. ꝛ sic in malis operib⁹
vitā finiens nī ēet. Quacūq; enī die illā
lutationē dicebat in eū potestatem ha
bere non poterā. ¶Ecce autē de die in diē
diligentius obseruauit. ꝛ nullū diē quin
ā salutaueritꝫ ptermisit. Nec miles au
diens. vehementē obstupuit. ꝛ ad pedes
viri dei se ꝓiciens. venuz postulauit. ꝛ
in melius deinceps vitaz mutauit. Vir
aūt sanctus dixit demoni. ꝑ recipio abi
demō in noīe dñi nr̄i ihesu xp̄i. vt hinc
abscedas. ꝛ talē hactenus locū possides
as. vbi nulli gloriosum dei genitricē in
uocanti nocere ꝑsumas. Nec miles illa vir
dei dedit ꝛ demon abscedens euanuit. ꝛ
miles virū sanctum cum reuerentia ꝛ gra
rūactione ibeū abire permisit.

Rome celebratur
natalis sancti Thimothei qui ab
anthiochia romā veniēs sub Adelciade
papa. a Siluestro ꝓsbytero q̄ postea epi
scopus vibis effect⁹ ē. susceptus ē hospi
tio. q̄ facere tūc epis eā ipsi pontifices
formidabāt. Siluester vo nō solum hos
pitio cū recepisse gauisus ē. sed etiaz ti
more abiecto eā vitam q̄ doctrinaz eius
laudabat. Qui p vnum annū ꝛ menses
tres docens xp̄i veritatē. cū multi per eū
populi ꝓuersi fuissent. dignus martirio
tētus a populo paganoꝝ. ꝛ tradit⁹ Tar
quinio vrbis ꝓfecto. tormētis plagaruz
ꝛ carceris longa custodia macerat⁹. Cū
sacrificare noluisset ydolis quasi bonus
atleta dei. tertio cursus iter homicidas
decollatus ē. Quē sanctus Siluester no
cte ad domū suā tulit. ubiq; sepiuz Adel-
ciadem epm venire fecit. Qui cuz obitus
presbyteros ꝛ diaconibus p totam noctē
in laudibus permanēs. eius martirium
dedicauit. Sueda aūt ē christianissima
mulier noīe Theone in orto suo iuxta
sepulcrū Pauli apli. rogauit memora-
tum papā vt suo sumptu sepulcrū edifi
caret. sancti Thimothei corp⁹ recepit.
Q̄ facuz placuit q̄busdā xp̄ianis. vt bu-
ius noīs martir. i. Thimotheus Paulo
apto ꝓ eo qñ discipulum quondā ha-
buit in sepultura adhereret.

Passio christi fu
it ex dolore amara. ex illusione
despecta. ꝛ ex vtilitate multi-
plici fructuosa. Dolor aūt causabatur
ex quinq;.

Primo ex eo q; ipa
passio fuit ignominiosa. ꝛ hoc ꝓp̄ ignō
miniosum locū. q; in caluaria vbi male
factores puniebant̄. ꝓp̄ ignominiosuz
supplicū. q; morte turpissima condēna
tus est. Crux eni supplicū erat latronū
ꝛ lz crux tunc esset multe ignominie nūc
est tamen ē glorie. Vñ Augu. Crux que
erat supplicū latronum. nunc trāsit ad
frontes imperatoꝝ. Si tantum honorez
deus cōmisit supplicio suo quantū ꝓfert
seruo suo ꝓpter ignominiosum consor-
tium. q; cum sceleratis deputatus ē. i.
cum latronib⁹ qui ꝓmo erant scelerati.
sed postea vnus conuersus est. s. Dismas
qui erat a dextris. sicut dicit in euange-
lio Nicodemi. ꝛ alius dānat⁹. s. gesmas
q; erat a sinistris. Tui ergo dedit regnuz.
alteri dedit supplicū. Ambro. Autor
pietatis in cruce pendens in secularibus
negocijs officia diuidebat. p̄ executionem
apl̄is. pacē discipulis. corp⁹ iudeis. patri
spm̄. virgini paranimphū. latroni para-
disum. peccatoribus infernū. crucē chri-
stianis penitentibus cōmendabat. Ec-
ce testamētū q̄d fecit xp̄s. i morte pēdēs
in cruce. ¶Dolor ex eo q; fuit iniusta. q;
peccū nō fecit. ꝛ nō ē inuent⁹ dolus i ore
ei⁹. ꝛ iō q; venit digne pena dolēda ve-
nit. De trib⁹ eni iniuste ꝓpue eū accu-
sabant. videlz q; tributū reddi ꝓhibe-
bat. q; se regē dicebat. ꝛ q; se filiū dei di-
cebat. Cōtra has tres accusationes dici-
mus in parasceue. i ꝓsona saluatoris tres
excusationes applicē. ꝛc. vbi exprobrat
xp̄s tria bñficia eis collata. s. liberationē
ab egypto. regimē i deserto. plātationē vi-

nec i loco optio. q. d. xp̃o. Accusas me ō
redditōe tributi. pon⁹ gr̃as agẽ debẽs.
qi liberauit te a tributo. Accusas me. qr
me diui regẽ. pon⁹ gr̃as agẽ debẽs. qi re-
gnilarē pauit te i deſto. Accusas. qi me
filiū dei dixi. pon⁹ gr̃as agẽ debueras. qr
te in vineā meā elegi. i loco optio plā-
tani. ¶ Tertio ex eo q̃ fuit ab amicis. to-
lerabilior enī cēt dolor si paterēt ab his
q̃ aliq̃ de cā debēt eē ei⁹ inimici. Vel ab
his q̃ essent alieni vel extra. Vel ab his
q̃bus aliq̃ incōmoda intulisset. sed nō
patit ab amicis. i. ab his q̃ debebāt eē sui
amici. Jtē a primis. i. ab his q̃s quoz̃ stir
pe nat⁹ ē. De his duobus dī in p̃s. amici
mei. i. primi mei ꝛc. Job. xix. noti mei
q̃si alieni recesserūt a me. Jtē ab his q̃-
bus multa bōa exhibuerat. Job. xvij. Mul
ta bona opat⁹ sū vobis. Berñ. O bone
ihu q̃ dulcē cū hoib⁹ uersat⁹ es. q̃ ma-
gna i abū dātissima largit⁹ es eis. q̃ dul-
ca i aspa. p̃ eis passus es. dura verba. du-
riozā vbera. durissima crucis tormenta
¶ Quarto ex rōne teneritudis corporis.
Vñ in figura xp̃i de dauid dī. ij. Reg.
penul. ipse ē q̃si tenerrim⁹ ligni vimicul⁹.
Berñ. O iudei lapides estis. sed lapidē
pectoris molliorē. de quo resonat tinit⁹
pietatis i ebullit oleū caritat⁹. Jtē Hie
ro⁹. Tradit⁹ ē ibo militib⁹ verberand⁹. i
illud sctissimū corp⁹ pretios⁹q; dei capax
flagella secuerūt. ¶ Quinto ex eo q̃ fuit
vltis. qr p̃ oēs ptes i oēs sensus. Primo
enī fuit ꝑ dolor in oculis. qr lacrimat⁹ ē
sicut dī ad Heb. v. Berñ. Ascēdit in al
tū et longi⁹ audirē forte clamabat vt
nullⁿ excusarē clamori lacrias addidit
vt hō cōpateret. Alio etiā his lacrimis fu-
dit. s. in resuscitatōe Lazari i sup ihrlm
Fracta p̃me lacrime fuerūt amoris. vñ i
q̃dā cū vidisset eū lacrimantē dixerūt.
ecce quō amabat eū. Septe fuerūt cōpas-
siōis. ꝛ̄ he etie fuerūt doloris. ¶ Sexto
fuit i auditu eū ei. s. obprobria i blasphe
mie urrogate sunt. Xp̃o enī spāliē q̃uor
habuit in quib⁹ obp̃obria i blasphemi
as audiuit. Habuit enī excellētissimam
nobilitatē qr̃um ad diuinā nām fuit
eterni regis filius. i. q̃ ad humanā de re-
gia stirpe genit⁹. ita etiā in gr̃a hō fuit
rex regū. i oīm dñans. Habuit infal-
libilē veritatē. qr ipse est via. veritas i vi
ta. vñ de se ite q̃ dicat. sermo tu⁹ veritas ē
filius eni ē sermo siue vbū p̃tis. Habuit
insupabilē petātē. qr oīa p̃ ipsius facta sūt
i sine ipso factum est nihil. Habuit in-
sup singularē bonitatē. qr nemo bon⁹ ni
si sol⁹ deus. ¶ In his xp̃s audiuit obpro
bria i blasphemias. Primo q̃dē ad no
bilitatē. Matth. xiij. Nōne h̄ ē filius fa
bri nōne mr eius dr maria ꝛc. ¶ Secō
quo ad petātē. Matth. xi. h̄ non ejicit de-
mōia nisi in p̃incipe demoniō. Jtē Mat
thei. xxvij. Alios saluos fecit seipsum nō
pōt saluū facē. Ecce dicūt ipm ipotētē.
cū tñ adeo potēs extiterit. q̃ p̃ceptores
suos sola voce p̃stranit. Nā cum inter-
rogasset. quem queritis? illi respōdis-
sent ihesum nazarenum. et ergo ipse di-
xit ego sum: abierunt retro: sum i cōti-
nuo ceciderunt in terram. Aug⁹. Una
vox turbam odij⁹ feroc̃ armis terribi
lem. sine vllo telo percussit. repulit. stra-
uit virtute latentis diuinitatis: quid in
dicaturus faciet qui indicando hoc fe-
cit? quid regnaturus potent. qui mor-
tuus hoc potuit. ¶ Tertio quo ad veri-
tatem. Job. xvij. Tu de teipso testimo-
nium perhibes. testimonium tuum nō
est verum. Ecce q̃ dicunt eum mendā
cem. cum tamen ipse sit via veritas i vi
ta. Hanc veritatem pilatus scire vel au-
dire non meruit. q̃ ipsum ẽm veritatē
non iudicauit. Judicauit quippe iu-
dicū a veritate. sed non in veritate per-
mānsit. i iō de vitate rōnē meruit ſhoꝛ
re. ꝛ nō meruit solones audire. Nō alit
ē ẽm Aug. q̃re solonē nō audiuit. q̃ cū
illā rōnē fecisset. subito venit illi in men
tem cōsuetudo iudeoz̃ qua solebat vn⁹
dimitti in pascha. i ideo statim exijt i so
lutionem non expectauit. Tertia ratio
est ẽm Crisost. quia sciebat q̃ questio
tam difficilis in dies gebat multo tempore

ꝫ multa dissussiõe. ꝫ ipse ad liberationẽ ꝓpi ꝓperabat. ꝫ nõ statim exiuit. Legit ẽ in euãgelio Nicodemi q̃ eũ pilat⁹ dñm interrogasset qđ ẽ veritas. Jhus ei rñdit. veritas de celo ẽ. Et pilat⁹. Jn terris nõ ẽ veritas. Dixit ei Jhs. Q̃o põt veritas ee in tris q̃ iudicat ab his q̃ ptãt hñt in tris. ¶ Quarto quo ad bõitatẽ dicebãt eni ipsũ ee petõrẽ in corde. Joh. ix. Nos sam⁹ q⁹ b hõ petõr est. seductorẽ ẽ in sermone. Lu. xxiij. cõmouit populũ docẽs ꝑ vniuersã iudeã incipiẽs a galilea vsq; huc. legis preuaricatorẽ in ope. Joh. ix. nõ ẽ hic hõ a deo q̃ sabbatũ nõ custodit ¶ Tertio fuit in adoratu. q⁹ magnũ sentez sentire potuit in loco caluarie. vbi erãt corpora fenida mortuoꝝ. Vñ dr in scolastica historia. q⁹ caluarie ꝓprie est os capitis humani nudũ. vñ ꝫ q⁹ ibi decollabãt rei ꝫ multa ossa capitũ ibi aspsa erãt. dicebãt caluarie loc⁹ vel caluariũ. ¶ Quarto fuit in gustu. vñ cũ dama ret: sino. dederũt ei acetũ cũ mirra ꝫ felle mixtũ. vt ex aceto citꝰ moreret. ꝫ ipsi custodes a custodia citꝰ liberarent. Dr etiã crucifixos citius mori si acetũ bibãt ꝫ ex mirra patereꝫ olfact⁹. ꝫ ex felle gust⁹. Aug⁹. ꝓ mero repletꝫ sinceritas aceto. inebriatꝫ felle dulcedo. adducẽ innocentia ꝓ reo monẽ vita ꝓ mortuo. ¶ Quinto fuit in tactu. q⁹ in oĩbus pab⁹ corporis a plãta pedis vsq; ad verticẽ nõ fuit ĩ toto sanitas. De hoc autẽ q̃lẽ in oĩb⁹ sensibus dolorẽ habuit. dicit Bern. Caput angelicis grenebundũ spiritib⁹. dẽsitate spinarũ pũgẽ. facies pulcra ꝓ filijs hominũ. spuus in deo ꝝ deturpatꝫ oculi lucidi tes sole. caligant in morte. aures q̃ audiũt angelicos cãtus audiũt petõrũ insultꝰ. os qõ docet angelos. felle ꝫ aceto potatꝫ. pedes quoꝝ scabellus adorat q̃ sctũ est. cruci clauo affigunt. manꝰ q̃ fouauerũt celos fũt in cruce extense ꝫ clauis affixe. corp⁹ vberatꝫ. latus lãcea ꝓ fossatꝫ. Et qđ plura? nõ remãsit in eo nisi lingua vt ꝑ petõrib⁹ exoraret. ꝫ matrẽ discipulo cõmendaret.

Secundo eiꝰ passio

fuit ex illusiõe despecta. Quatuor eni vic⁹ fuit sibi illusũ. ¶ Prio ĩ domo Anne vbi recepit sputa. alapas. velationem oculoꝝ. Bern. Vultũ tuũ bõe Jhũ desiderabilẽ. in quẽ desiderãt angeli ꝓspicere. sputi inquinauerũt. manib⁹ pulserũt velo ꝓ deusiõe operuerunt. nec amaris vulneribꝰ pepercerũt ¶ Scdo ĩ domo herodis q̃ eũ fatuũ ꝫ nõ sane mentis existimãs. ex eo q̃ nullũ ab eo rñsum dare poterat. ꝓ derisiõe eum veste alba induit. Bern. Tu hõ es ꝫ bes sertũ de floribꝰ. ꝫ ego deus hõ coronã de spinis. tu bes dyrotbecas in manibus ꝫ ego bõ clauos dextros. tu in albis vestib⁹ tripudias. et ego ꝓ te derisus fui ab herode in veste alba. tu tripudias cũ pedib⁹. ꝫ ego laborauĩ cum meis pedib⁹. tu in choreis bta chia exẽdis in modũ crucis in gaudiũ ꝫ ego mea in cruce extẽsa habui ĩ obprobriũ. Ego in cruce dolui. ꝫ tu ĩ cruce exultas. tu bes latꝰ apertũ ꝫ pectꝰ in signũ vane glorie ꝫ ego latꝰ effossũ habui ꝓ te. tñ reuertere ad me ꝫ ego suscapiã te. Dz q̃re dño tpe sue passiõis coram herode pilato ꝫ iudeis sic tacebat. huius triplex ẽ rõ. Prima rõ ẽ. q⁹ non erãt digni audire suã responsionẽ. Scda q⁹ sua peccauerat ꝓ loq̃citatẽ. ꝫ nõ xp̃us voluit satisfacẽ ꝓ tacturnitatẽ. Tertia. q⁹ dcđ respondebat totũ caluniabãtẽ ꝫ depnabant.

¶ Tertio ĩ domo pilati vbi militeo ela midẽ coccineã circũdederũt ei. arũdinẽ in manũ dederunt. ꝫ coronã spineã sup caput eius posuerunt. ꝫ genu flexo dicebãt. ave rex iudeoꝝ. Illa autẽ spinea corona dr fuisse de iunco marino. quorũ aces nõ min⁹ spina dura ẽ ꝫ penetratiua vñ ꝫ sanguinẽ de capite credit illa corona spinea extraxisse. Vñ Bern. caput illud diuinũ multiplici spinaruꝫ dẽsitate vsq; ad cerebꝝ ꝑforũ est. De ista sunt tres opiniones. vbi. s. ista ꝓncipalem habeat sedẽ. s. vel in corde ꝓter illud. de corde exeũt cogitatiões male ꝛc. vel in sanguine

ne ꝓpē illud. Leuiē ala oīs carnis in sanguine ē. vel in capite ꝓpter illud. Inclinato capite tradidit spīm ⁊c. Hāc triplicē opinionē iudei saltē ipso facto videntur sensisse. Haz vt eius alam a corpore auellerēt. q̄ fierūt ipsam in capite cū spinis vsq; ad cerebrū infixerūt. q̄sterunt ī sanguine. cū eius venas in manib⁹ ⁊ pedibus aperuerūt. q̄sierūt in corde cū ei⁹ latus pforauerūt. Cōtra has tres illusiones in parasceue p̄nuntiāt reuelationē crucifixi adorandi. Ayos ⁊c. q̄sti ter bonorantes. ter illusum ꝓpē nos.

Quarto in cruce. Matħ. xxvij. p̄cipes sacerdotū illudētes cū senioribus ⁊ scribis dicebāt. si rex israel est descēdat nūc de cruce ⁊ credamus ei. Bernū. sup hunc locū. inter patiendū magis exhibet humilitatē cōmēdat. obedientiā implet. caritatē ꝓficit. In his nēpe virtutū gēnis q̄ tuor crucis cornua ornant ⁊ supeminentiot caritas. a dextr⁹ obediētia. a sinistr⁹ paciētia. radix olium ventū humilitas ī pfundo. Hec oīa q̄ xp̄o passo ē. Bernū. breuiē colligit di. Memor ero ḡdiu virtero. labor⁹ quos pulit in p̄dicādo. fatigationū in discurrēdo. vigiliarū in otādo. tēptationū in ieiunando. lacrimarū in plorādo. insidiarū in colloquēdo. pfremo p̄uicior⁹. sputor⁹. colaphor⁹ subsannationū. dauor⁹ ꝙprobationū.

Tertio. passio fuit

vtilitate multiplici fructuosa. Cui⁹ vtilitas pōt ee triplex. s. petō⁹ remissio. gre collatio. ⁊ glorie exhibitio. Et hec tria notanē in titulo crucis. q̄ ibi quo ad p̄mū. nazarenus quo ad scd̄m. rex iudeorum quo ad tertium. q̄ ibi erimus oēs reges De eius vtilitate dicit Aug⁹. Culpā deleuit xp̄s p̄ñe. pterita ⁊ futura. P̄terita peta tulit ea remittēdo. pfecta bona ab eis retrahēdo. futura q̄ am q̄ vitarēt p̄ferēdo. De eius etiā vtilitate dicit Augustin. Admiremur. gratulemur. amem⁹ collaudem⁹. adoremus. Cui⁹ p redēptoris nr̄i morte de tenebr⁹ ad lucē. de morte ad vitā. de corruptōe ad incorruptionē. de exilio ad patriā. de luctu ad gaudiū vocati sumus. ¶ Quātuplis autez modus redemptōis hr̄e fuerit. patet ex quatuor rōnibus. videlz q̄ fuit acceptus sumus ad placādū deū. ⁊ grauissimus ad curandū morbum. efficacissimus ad trahendū genus humanum. quid ēnissimus ad expugnādū humani gener⁹ inimicū. ¶ P̄mo q̄ fuit acceptissimus ad placandū ⁊ reconciliandū deū. q̄ sicut dicit Anselm. in li⁹ cur deus hō. Nihil asperius ⁊ difficilius pōt hō pati ad honorē dei spōte ⁊ nō ex debito. q̄ mortem Et nequaq̄ magis hō pōt dare deo. q̄ cū se morti tradit ad honorē ipsius. Et h⁹ est qđ dr̄ ad Eph̄. v. Tradidit semet ipsum oblationē ⁊ hostiā deo in odorē suauitatis. Qua lic̄ antē fuit sacrificium nos deo placāo ⁊ reconcilians. dicit Aug⁹ in li⁹ de trinitate. Quid tā grate suscipi posset q̄ caro sacrificij nr̄i corpus effectū sacerdotis nr̄i. vt q̄n q̄tuor cōsiderant ī sacrificio. s. cui offerat. qđ offerat. p q̄bus offerat. ⁊ q̄s offerat. idē ipse vnus verus q; mediator. p sacrificiū pacis reconcilians nos deo. vt vnū cū ipso maneret cui offerebat. vnū in se faceret p quibus offerebat. vnus ipse erat q̄ offerebat ⁊ qđ offerebat. De hoc antē etiaz q̄liter p xp̄m sumus reconciliati. dicit idē Aug⁹. q̄ xp̄s ē sacerdos ⁊ sacrificiū. deus ⁊ templū. sacerdos p quē sumus reconciliati. sacrificiū quo sumus reconciliati. deus cui sumus reconciliati. templū in quo sumus reconciliati. Cū q̄uis dā hanc reconciliationē puipendēbus. Aug⁹. in p̄sona xp̄i exprobrat. dicēs. Cū ēs inimicus p̄ii meo reconciliauī te p me. cū esses lōge ego veni vt reducerē te. cū inē mōtes et sylvas errares. q̄siui te. inter lapides ⁊ ligna inueni te. ⁊ ne lupor⁹ feraruq; rapido ore laniareris collegi te. būero meo portaui te. p̄ii meo reddidi te. laborani sudani. caput meū spinis opposui. manus meas clauis obiecī. lacrimas lar⁹ aput. tot nō dicā iniurijs. sz aspicab⁹ laniat⁹

sum. sanguinē meum fudi. animā meaz posui. vt coniungerē te mihi. ⁊ tu diuinus deus a me. ¶ Sc̄o fuit congruentissimus ad curandum morbum. ꝑ gruitas autem attēdit ex parte temporis. ex parte loci. ex parte modi. Primo ex parte tēporis. qz Adaz factus fuit ⁊ peccauit in mense marcio. ⁊ feria sexta ⁊ hora sexta. ⁊ ideo christus pati voluit in marcio. qz in die qua fuit annūciatus fuit ⁊ passus Jtez feria sexta ⁊ hora sexta. Sc̄o ex parte loci. qm̄ locus sue passiōis tripliciter consideratur. s. aut cōmunis. aut specialis. aut singularis. Locus cōmunis fuit terra promissionis. specialis calvarie locus. singularis crux. Jn loco autē cōmuni primus homo fuit formatus. qz in partibus illis iuxta damascū in agro damasceno dicit fuisse formatus. Jn loco speciali fuit sepultus. qz ibidē vbi christus passus est: Adā dicit fuisse sepultū. Jz autem cū nō sit. auz ꝑ Hiero. Adā in ebron mōte sepultus fuerit. sicut etiā Josue. xxiij. expresse habet. Jn loco singulari fuit deceptus. nō qz in illo ligno in quo christus passus ē Adam fuit deceptus. sed pro tanto dicit. qz sicut Adā deceptus fuit i ligno. ita xp̄s passus fuit in ligno. Jn quadā tñ hystoria grecoꝝ dicit qz in eodē. Tertio ex pte modi curādi. qui quidez modus fuit per similia ⁊ contraria. Per similia. qm̄ sicut dicit Augz. in li. de doctrina christiana. p feminam deceptus. per feminā natus. homo hominem mortalis mortales. morte mortuos liberauit. Ambro. Ex terra virgine Adam. Xp̄s ex virgine. Jlle ad imaginē dei. hic imago dei. p mulierem stultitia. per mulierē sapientia. Rudus Adā. nudus xp̄s. mors p arborem. vita per crucē. in deserto Adā. in deserto xp̄s. Per cōtraria. qm̄ primus hō ꝑ superbiā. Gre. peccauerat p superbiā. inobediens nam ⁊ gulaz. voluit enī assimilari deo p scientie sublimitatem. transgredi precepti dei sublimitatē ⁊ gustare pomi suauitatem ⁊ qm̄ curatio habet fieri per cōtrariū. ideo iste modus satisfaciēdi cōgruentissimus fuit. qz fuit per humiliationem. diuine voluntatis implentionez ⁊ afflictionem. De his tribus ad Phil'. ij. humiliauit semetipsum quo ad ꝑmū factus obediens q̄ ad sc̄m. vsqz ad mortem quo ad tertium. ¶ Tertio fuit efficacissimus ad trahendum genus humanū. Nunq̄ enī saluo libertate arbitrio. magis ad amorem suum ⁊ fiduciam genus humanū attrahere potuit. Qualiter autem per hoc ad amorem nos attrahit. dicit Bern̄. Sup omnia reddi te mihi amabilem bone Jhesu cui quem bibisti. opus redemptionis nostre. Hic omnino amorem nostrum facilez vendicat totum tibi. hic est qd̄ nostram deuotionem ⁊ blandius allicit. ⁊ iustius exigit. ⁊ fortius stringit. ⁊ vehementius affigit. Etenim vbi te crimanisti. vbi te naturalibus radijs exuisti. ibi pietas magis emicuit. ibi caritas plus effulsit. ibi gra amplius radiauit. Qualiter autem ad fidūciam dicitur Ro. viij. qui etiam ꝓprio filio suo non pepercit. sed pro nobis omnibus tradidit illum. quomodo non etiā omnia cum illo nobis donauit. De hoc etiam Bern̄. Quis non rapiatur ad spē impetrandi fiduciam. qui cius attendit corporis dispositionem. videlz caput inclinatum ad osculū. brachia extensa ad amplexandū. manus perforatas ad largiendum. latus apertum ad diligendū. pedum affixionem ad nobiscum cōmanendum. ⁊ corporis extensiones ad se totum nobis impendendum. ¶ Quarto fuit prudentissimus ad expugnādū humani generis inimicum. Job. xxvj. prudētia eius percussit superbum. Et vlt. Numquid poteris capere leuiathan hamo? Christus enim hamum sue deitatis absconderat sub esca humanitatis. ⁊ diabolus capere volēs escam carnis. captus est ab hamo deitatis. De hac prudenti captiōe dicit Augustinus. Venit redemptor ⁊ victus est deceptor. ⁊ quid fecit redemptor captiuator nostro tetē-

dit missa palam. s. cruorem suū. ⁊ posuit in eam escam sanguinez suum. ipse autem voluit fundere sanguinem non debitoris propter quod recessit a debitoribus. Huiusmodi autem debitum apostolus vocat cirographū quod quidez christus tulit ⁊ cruci affixit. De quo cirographo dicit Augustinus. Sua peccatum a diabolo mutuauit. cirographū scripsit. fideiussorez dedit. ⁊ usura postea crevit. Tunc enim a diabolo peccatum mutuauit. quando contra precepta dei sue pauit uxōi vel suggestioni consensit. cirographum scripsit. quādo manum ad pomū venum porrexit. fideiussionem dedit. quando Adā peccato p̄senare fecit. ⁊ sic usura peccati posteritati crevit. Contra igit̄ contemnentes hanc redemptionem qua nos de inimici potestate reduxit. Berñ. exprobrādo dicit in p̄sona christi. Populе meus dominus. qd̄ mihi facere potui ⁊ non feci? quid causse est q̄ inimico meo magis libet servire q̄ mihi? nec ille creauit vos sed nec pauit. si parua hoc videmur ingrati. nō ille hec ego redemi vos quo pacto? non vrō auro corruptibili vel argento. non sole aut luna nō saltē angelorum? a quo. sed proprio vos cruore redemi. Ceterum si neq; tāmultiplici iure debitum a vobis est dicere famulatum omnibus omnibus mecum saltez ex denario diurno conuenite. ¶ Et q̄ in morte christum tradiderunt. iudas per auaritiam. iudei per inuidiam. pilatus per timorem. ideo videndum esset de pena a deo bis inflicta merito huius peccati. ⁊ de pena ⁊ origine iude inuenies in legenda sancti Mathie. de pena ⁊ excidio iudeorum in legēda sancti Jacobi minoris. De pena aūt ⁊ origine pilati in quadam bibliotia ⁊ apocrifa lege. Fuit quidam rex nomine Tyrus qui quādā puellam nomine Pilam filiam cuiusdā molendinarij nomine Atus famaliter cognouit. ⁊ de ea filiū generauit. Pilatum aūt ex nomine suo ⁊ nomine patris sui qui dicebatur Atus vnū nomen cōposuit. ⁊ nato puero imposuit ei nomen pilatus. Cumq; autem Pilatus tres annos haberet. ipsum Pila ad regem trāsmisit. Habebat autem rex filium de regina coniuge sua. qui vere Pilato coetaneus videbatur. ish dum annos discretionis attigissent. sepius luctamine. pugne ⁊ funda adinuicē colludebant. Dz regis legitimus filius vt genere erat nobilior. sic in omni loco Pilato inueniebatur strēnior. ⁊ in omni genere certaminis aptior. ob hoc Pilatus inuidie tumore cōmotus. ⁊ felleo dolore stimulatus. fratrem suum latenē occidit. Quod rex audiens vehementer doluit. ⁊ contione cōuocata quid de scelerato et homicida faciendo sit filio requisiuit. Qui omnes rerum mortis esse vnanimiter exclamauerunt. Rex autem ad se reuersus. iniquitatem iniquitate noluit duplicare. sed ipsum pro tributo quod annuatim debebat romanis in obsidem misit. cū volens innocuus esse ab occisione filij. tum a tributo romanorum cupiens liberari. Tunc eni tēporis erat rome filius regis francie. quez similiter rex miserat romā pro tributo. Huic Pilatus associatus est. cum se ab eo moribus ⁊ industria p̄celli vidēt. eū inuidie stimulus agitat? occidit. Dz cū romani qd̄ de eo facēdū eēt inq̄rerē diuerūt. Dic si superuerit q̄ frēz necauit. obuiā ingulauit. reipublice plurimū vtilis erit. ⁊ colla ferociū hostiū feror ipse domabit. Diuerūt g̃ cū re? mortuo habeāt. ⁊ pōthos insulā gentib? illis q̄ nulla pena iudicē. iudex p̄ficiē. si forte ei? nequicia ipsoz? pena mascā edomicē si nō qd̄ meruit patiē. Missus igit̄ pilat? ad gētes ferocē. ⁊ suoz? iudicū p̄petricē. ⁊ insci? ad quos missus sit. ⁊ q̄ pedula vite sue sibi tacite rē cōsideras. vitā seruare voluit. ⁊ gētes nequ? ipse nunc ⁊ primus supplicio ⁊ p̄rio pannus sibi nanxit. Qui igit̄ tādiu gētis victor extitit. a pōthos insula pōn? pilatus nomē accepit. Herodes igit̄ hoc gestū? illustris vt audiuit

Herisutijs eius eō gaudēo. ipse vō ut eū
ad se muneribus ⁊ inter nuncijs inuitauit ⁊ sup indeā ⁊ ibidē potestatem ⁊ vi-
cem suā tradidit. Qui cum pecuniā in-
numerabilem cōgregasset. nesaēte hero
de romā adijt ⁊ infinitā pecuniam Ty
berio impatori obtulit. ⁊ ab eo sibi dari
qō ab Herode tenebat munerib⁹ im-
petrauit. Huiusmodi cā facti sūt inimi
ci pilatus ⁊ Herodes. quoadusq; tēpo-
re passionis dñi eum sibi recōciliauit eo
q dñm ad se misit. Alia cā inimicāe as
signat in hystoria scolastica. Quidā enī
se filiū dei faciens multos de galileis se-
duxerat. quos cum in garisim deduxiss
vbi dixerat se ascensurū in celum. super
veniēs pilatus ipsum cū oībus occidit.
timens ne similē indeos seduceret. Ob
hoc facti sunt inimici. qz herodes presi-
debat galileis. ⁊ vtrog causa potuit eē
vera. Cum pilatus dñm indeis crucifi-
gendum tradidisset. timens eī offensaz
Tyberij cesaris. eo q cōdēnasset sangui
nē innocentem. quendā sibi familiarem
pro sui excusatione ad cesarē destinauit.
Interea cum Tyberius morbo grauī te
neret nunciatur eidem q hierosolymis
quidā medicus eēt. qui oēs morbos so-
lo verbo curaret. nesaēs q eum pilatus
⁊ indei occidissent. Dixit itaq; volusia-
no sibi primato. Vade cimus trans pte
marinas. dicesq; pilato vt hunc medicū
mihi mittat. qui me pristine sanitati re
stituat. Cū antē ille ad pilatū venisset ⁊
mandatum impatoris exposuisset eidē.
territus pilatus. quatuordecim dierum
inducias postulauit. Infra qs spacium
dum volusianus quandā matronā que
fuerat familiaris Jhu nomine Veroni
cā. vbi naz ēs ibesus inueniri posset. in
erogasset ait. Deus dñs meus ⁊ deꝰ meꝰ
erat quem pilatus per inuidiā tradiuz
condēnauit ⁊ crucigi cepit. Tunc ille
nimis dolēbat. Vehementer doleo. qz
quod mihi dñs meus explere inserat.
nō valeo. Cui Veronica. Dñs meus cū
pūcando circuiret. ⁊ ego eius pūcia ni-
mis inuste carerē. volui mihi ipsius de
pingi imaginē vt dum eius priuarer p̄-
sentia. mihi saltē prestaret solacium ima
ginis sue figura. Cūq; linteum picto-
ri deferrem pingendū. dominus mihi
obuiauit. ⁊ quo tendere requisiuit. Cui
cum vie causam aperuissem. a me petijt
pannuz ⁊ ipsum mihi venerabili sua fa
cie reddidit insignitum. Jmaginis er-
go huius aspectū si dñs tuus deuote in-
trebitur. ⁊ tua sanitatis bñficio potie
tur. Cui ille. Est ne huiusmodi imago
auro vel argēto comparabilis? Cui illa
Nō. sed pio affectu deuotiōis. Tecum
igit̄ proficiscar ⁊ videndam cesari ima
ginem deferā. ⁊ reuertar. Venit igit̄ vo
lusianus cū veronica romā dixitq; Ty-
berio impatori. Jbm a te diu desidera-
tum pilatus ⁊ indei iniuste morti tradi-
derunt. ⁊ per invidiam crucis patibulo
affixerunt. Venit igitur matrona q̄daz
mecum ipsius Jhesu imaginē deferens
quam si deuote prospexeris. mox sanita
tis tue beneficium obtinebis. Cesar igit̄
pannis sericis viam sterni fecit. ⁊ imagi
nem sibi presentari precepit. qui mox vt
eam fuit intuitus: sanitatem pristinam
est assecutus. Pontius igit̄ pilatus im-
perio cesaris capit̄ ⁊ romam perducitur
Audiens cesar pilatum romā aduenis-
se. nimio furore cōtra eum repletus. eus
ad se addūci fecit. Pilatꝰ aūt tunicā dñi
inconsutilem secum detulit quam indu
tam coram imperatore portauit. Mox
vt imperator eum vidit. omnem irā de-
posuit. ⁊ ei protinus assurrexit. nec sibi
dure in aliquo loqui prevaluit. Et qui
in eius absentia videbatur eī terribilis
⁊ ferus. nunc in eius presentia inuenit̄.
quodāmodo mansuetus. Cūq; eum li-
centiasset. mox cōtra eum terribiliter ex-
candescat. se miserum damans q ei fu-
rorem sin pectoris minime ostendis-
set. Statūq; eum reuocari fecit. iurans
⁊ testās q filiꝰ monis ē. nec phas sit eī
vinē sup̄ terrā. Qui vt eū vidit cōtinuo
eū salutauit ⁊ oēz animi ferocitatē abiecit

Mirantur omnes. mirabatur ⁊ ipse q̄ sic contra pylatū dum abesset: exacerbesceret. ⁊ dum presens esset nil ei asperelo qui posset. Tandē diuino nutu vel forte alicuius christiani suasu. ipsius illa tunica expoliari fecit. ⁊ contra illum pristinam animi ferocitatez resumpsit. Cūq̄ de hoc imperator plurimū mirareť. dictum est sibi q̄ illa tunica fuisset domini ihesu. Tunc imperator ipsum in carcere recipi iussit. donec sapientum cōsilio deliberaret q̄d de eo fieri oporteret. Data est in pylatum sententia vt morte turpissima dānaretur. Audiens hec pylatus cultello p̄prio se necauit ⁊ tali morte vitam finiuit. Cognita cesar morte pylati dixit. Vere mortuus est morte turpissima cui man⁹ p̄pria non pepcit. Ado le iḡitur ingenb alligať ⁊ in tyberim fluuiū imergitur. Spiritus so maligni et sordidi corpori maligno ⁊ sordido congaudētes. ⁊ nunc in aq̄s nunc in aere rapiētes. mirabiles inundatiōes in aquis mouebant. ⁊ fulgura. tēpestates. tonitrua ⁊ grādines in aere terribiliter generabant. ita vt cuncti timore horribili tenereně. Quapropter romani eū a tyberio fluuio extraherent decisionis causa ipsum viennā deportauerunt ⁊ rodano fluuio imerserunt. Vienna enī dicitur quasi via gehenne. q̄ erat tunc loc⁹ maledictionis. Vel potius dicť bienna eo q̄ vt dicitur biennio sit cōstructa. Sed ibi neq̄ spiritus nō defuerunt. ibidē eadem operantes. Homines ergo illi tanta infestationē demonum non ferentes. vas illud maledictionis a se remouerūt ⁊ illud sepeliendū iolanne ciuitatis territorio cōmiserunt. Qui cū nimis predictis infestationibus grauarentur. ipsum a se remouerūt. ⁊ in quodā puteo montibus circūsepto imerserunt. vbi adhuc relatione quorundā. quedam diabolice machinationes ebullire videntur. Nuc⁹q̄ in p̄dicta historia apocripha legunt̄. que v̄r recitanda sine lectoris iudicio relinquatur. Nota tñ q̄ in historia scolastica legitur. q̄ pylat⁹ a iudeis accusatus est apud Tyberiū de violenta innocentū interfectiōe. ⁊ q̄ iudeis reclamantibus imagines gentiliū in templo ponebat. ⁊ q̄ pecuniam repositā in corbonā in suos redigeret vsus. inde faciens aqueductum in domū suam ⁊ p̄ bis omnibus deportatus est in exilium lugdunivende oriundus fuerat vt ibi in obprobrium gentis sue moreret. Potuit esse si ēē illa historia cōtinet veritatez q̄ primo iam edictus decreuerat vt lugdunum iam in exilium deportaretur. ⁊ q̄ ante reuersionem voluisset ad imperatorē ibi fuerat deportat⁹. Sed postmodū Tyberius audiens qualiter christū occidisset. ipsum de exilio eduxit. ⁊ ad se romā adduci fecit. Eusebius autē ⁊ Beda in suis cronicis nō dicunt ipsum in exilium relegatum. sed tñ q̄ in multas calamitates incidēs p̄pria manu se peremit.

Ecto de festiuitatibus que occurrūt infra tēpus denotatiōis. quod incepit ab Adā ⁊ durauit vsq̄ ad Moysen qđ tempus representat ecclesia a septuagesima vsq̄ ad pascha. Sequitur videre de festiuitatibus que eueniunt infra temp⁹ reconciliatiōis. quod temp⁹ representat eccles'a a pascha vsq̄ ad octauā penthecostes.

Esurrectio christi tertia die a passiōe ipsius facta est. Circa ipsam resurrectionē dominicam septem per ordinem sunt consideranda. Primo qualiter verum sit q̄ tribus diebus ⁊ tribus noctib⁹ in sepulcro iacuit ⁊ die tertia resurrexit. Scōo quare non statim vt mortuus est resurrexit. sed vsq̄ in diem tertium expectauit. Tertio qualiter resurrexit. Quarto quare resurrectionem suam accelerauit nec vsq̄ ad generalem resurrectionē distulit. Quinto propter quid resurrexit. Sexto resurgens quotiens apparuit.

Septio qualiter sanctos pres q erant in limbo inde eduxit. 7 quid ibi egit.

Circa primū notan

dū q xps trib⁹ diebus 7 trib⁹ noctibus in sepulcro fuisse dr fm Aug⁹. p synodoche. vt pma dies accipiat fm partem sui extremā. scda dies fm se totā 7 partē sui integrā. tertia fm partē sui primā. 7 sic erūt tres dies. 7 quilibet horū dierum suā noctem habuit precedentē tūc enī fm Bedā mutat⁹ est dies ordo 7 cursus dieꝝ ac noctiū. Antea enī dies precedebāt et noctes sequebant. Post passionē autem hic ordo mutat⁹ est. ita q noctes precedūt 7 dies sequunt. Et hoc misterio congruit qđ hō primo de die gratie cecidit in noctem culpe. per xpi autē passionem 7 resurrectionē de nocte culpe rediit ad diē gratie.

Circa secundum sci

endū est q cōueniens fuit vt nō statim qñ mortu⁹ fuit xps resurgeret. sed vsq; in diē ternū expectaret. ꝓpter quinq; rōnes. primo ꝓpter significationē. vt. s. ex hoc significaret. q; lux sue mortis curauit nostraꝝ duplā mortē. 7 ideo vna die integra 7 duabus noctibus iacuit in sepulcro. vt p diem intelligat lux sue mortis. p duas noctes nra duplex mors. Et hanc rationē assignat glo. sup illud Lu. xxiij. oportuit xpm pati ꝛc. ¶ Secdo. ꝓpter ꝓbationem. q; sicut in ore duorum vel triū testium stat oē verbū. sic in trib⁹ diebus experiē quis oē factum. 7 ideo vt mortē bene ꝓbaret. 7 se probasse ostenderet. tribus diebus iacere voluit in sepulcro. ¶ Tertio ꝓpter sue potestatis ostēsionē. qr si statī resurrexisset non videret potestatē hic ponendi aiam suā sic resurgēdi. Et hec rō videt tangi. j. Cor. xv. sup illo qñ xps mortu⁹ ꝛpto pcis nris fm scripturas. 7 q; sepultus ē 7 q; resurrexit tertia die fm scripturas. Ideo inqt de morte ꝑmittit vt sicut vera mors ostendat. ita vera resurrectio ostendatur.

¶ Quarto ꝓpter restaurandoꝝ ꝓfigurationē. hāc rōnē assignat Petr⁹ rauen. dicēs. Tres dies esse volunt sue sepultare. q; in celo sunt restaurat⁹. q; in terra reparatus. 7 q; apud inferos redempt⁹. ¶ Quinto ꝓpter triplicis stat⁹ nostroꝝ reparationem. hanc rōnē assignat beatus Gregor⁹ sup Ezech. dicens. Sexta feria xps passus ē. sabbato quieuit in sepulcro. dñico aūt die surrexit a morte. Ꝑ tres enī vita adhuc nobis sexta feria est. q; in angustijs 7 dolorib⁹ crucia mur. sed sabbato quasi in sepulcro quiescimus. q; requiē alē post mortē inuenim⁹. dñico autē die a condītione octaua. cū corpore a morte resurgimus 7 in gloria alē etiam cū carne gaudem⁹. dolor q; nos in sexta. requies in sepla. 7 gloria capit i octaua. hec Gregor⁹.

Circa tertium. s. q̄li

ter resurrexit. Notandū q; primo surrexit potenē. q; virtute ꝓpria. Job. x. Potestatē habeo ponēdi aiam meam 7 iterū sumendi eā. Itē Job. ij. solmite templū hoc 7 in tribus diebus ꝛc. Sedo feliciter. q; deposita oī miseria. Matb. xxvj. Postq; autē resurrexero ꝓcedā vos in galileā. Galilea in ꝓprietate trāsmigratio. xps q; qñ resurrexit in galileam ꝑfflit. q; de miseria ad gloriā de corruptione ad incorruptionē trasiuit. Leo papa post passionē xpi ruptis vinculis mortis. infirmitas in ꝑpetē. mortalitas in eternitatez. cōmunelis trāsijt in gloriā. Tertio viliter q; capta preda. Thren. iij. Aſcēdit leo de cubili suo. 7 ꝓdo gēriū se lenauit. Itē Job. xij. Cū exaltatus fuero a terra oia. traham ad meipsum. Quarto mirabiliē. q; clauso sepulcro remanēte. sicut enī clauso existēte mr̄i vetero exiuit 7 ad discipulos ianuis clausis intuit. sic nimirū existēte clauso sepulcro. inde exire potuit. Vñ legit in hist. scolastica q; cuidam monacho sancti Laurēcij ēt muros anno ab incarnatiōe dñi. M. cc. xj

mirāti de cingulo suo quo accinct' erat. insolito ꝙ proiecto aīi illiꝰ. vox i aere facta ē. Sic ponit xp̄o clauso ꝑdare sepulcro. Quinto veraciter. qꝛ in corpore vero ꝙ ꝑprio. Sex autē modis se vere resurrexisse ꝓbauit. Primo p angelum q̄ nō mentit. Scō p frequentē apparitōes. p hec duo ostendit se vere resurrexisse. Tertio p comestiōes. p q̄s ꝓbauit q̄ nō arte magica. Quarto p palpationē p q̄s ꝓbauit q̄ in vero corpore. Quinto p cicatricū oīonē. p q̄s ꝓbauit q̄ in eodē corpore i q̄ mortuꝰ fuit. Sexto p vomus ianuis clausis ingressionē p q̄s ostendit q̄ glorificat' surrexit. Ne enī oēs habitatōes circa xp̄i resurrectionē videnť fuisse in discipulis. Sexto ino. taliter. qꝛ nūq̄ decero morituꝰ. Ro. vi. Xp̄s resurgēs ex mortuis iā non moriť ꝛc. Dixit ēn Dyonisiꝰ in epla ad demophilum. xp̄m enī post afflictionē cuidā scō viro nōie Carpo dixisse. parat' essem rursus ꝓ hoibus saluandis pati. Per q̄s videť q̄ si possibile esset adhuc ꝓ hoib' mori parat' esset. Retulit enī predict' Carpus vir mire sinceritatis beo Dyonisio: vt in eadē epistola ꝓtinet: q̄ cū quidā infidelium quendā fidelē puerū cecidisset. adeo Carpus molestē tulit vt ex hoc infirmitatē incurrēt. Tāte aūt sctitatis erat vt nūq̄ celebraret ān sibi celestis visio inferret. Dz cū veritusq; ꝙuersione orare deberet. deū tñ quotidie exorabat: vt cōmotione quadā amboꝝ sil' inuisericordiē abrumperet vitas. Et ecce circa noctis medium cū cingularet ꝛ hāc oīonē faceret. subito dom⁹ in q̄ erāt in duo diuisa fuit. ꝛ ādā fornax ignea ibidē apparuit. respiciēsq; rursum vidit celū apt̄ ꝛ ibidē dñm circūdatū multitudie angelorꝝ deinde ingressū fornacē ꝑdictum duo viri tremuli stare videnť. q̄ a serpentib⁹ de fornace procedentib⁹. morsib⁹ ꝛ inuolutionib⁹ violenter in fornacē trahebanť. necnō ꝛa ꝙbusdam aliis viris ipingebāť. Hec videns Carp⁹ adeo in eoꝝ vindicta detrahebat vt superiorē quidē visionē intueri cōtēnere. ꝛ eoꝝ vindicta tot⁹ intētus maneret ita ꝙ plurimū molestē ferebat q̄ in fornacez nō acto cadebāť. Tāde cū difficulter in celū respexisset ꝛ ꝑdictā visionē vt prius vidisset. ecce ihs holuz illorū misert' ex superi celesti throno surrexit. ꝛ vsq; ad illos cū multitudine angelorꝝ descendēs. manū extēdit. ꝛ ipsos eripuit. Dixitq; ibi Carpo. manu extēta pcussi me decetero parat' sū enī rursus si necessitas exigēt ꝓ hoibus saluādis pati. ꝛ h' mihi amicū non q̄ alij peccēt hoies. Hec aūt visiōes quā recitat Dyonisius grata huī verbi ponimus.

Circa quartum quare nō expectauit cū alijs resurgē qn. s. fuit generalis resurrectio. Sciendum ē q̄ ꝓter tres rōnes noluit differre.

¶ Primo ꝓpt̄ corporis dignitatē. Cū enī illud corp⁹ esset dignissimū. et eo q̄ erat deificatū. siue diuinitate vnitū. non fuit decens vt tādiu sub pulvere iacēt. Vñ ps. Nō dabis sctm tuū videre corruptionē. i. corp⁹ sctificatū i. deificatū videre corruptionē. Itē ps. Surge dñe i requiē tuaz tu ꝛ archa sctificatiōis tue. ꝛ vocatur archa sctificatiōis corp⁹ illud q̄ fuit cōtēnuū diuinitatis. ¶ Scō ꝓpt̄ fidei firmitatē. si enī tūc nō surrexisset fides pisset. nec vez deū eū aliqs credidisset. Qđ patet ex hoc q̄ in passiōe excepta beā vgine omnes fidem amiserunt. Sed cognita resurrectione ipsam recuperauerunt. .i. Lor. xv. Si christus non surrexit inanis ē predicatio nostra. inanis est fides nostra. ¶ Tertio ꝓpter nostre resurrectionis exemplaritatē. Rato enī inueniretur qui resurrectionez futuram sperauit. nisi eam in exemplo ꝓcessisse videret. Et propter hoc dicit apostolus q̄ si christus resurrexit. ꝛ nos resurgem⁹. qꝛ cuius resurrectio est causa exemplar' nostre resurrectionis. Greg⁹. Exēplo oēs monstrauit q̄d ꝓmisit ī ꝓmio. vt sic oēs ipm resurrexisse fideles cognoscerēt. ita i sapiis in fine mūdi ꝓmia resurrectionis spera-

rent. Idem nō plus q̄ triduanā ē mor
tē volnitne si in illo resurrectio differe
tur. in nobis oīno desperarēt. Ideo ha
bemus spē resurrectiōis nostre cōsidera
ta gloria capitis nostri.

Circa quintum. s. p

pter q̄d resurrexit Scīē m q̄ xp̄ē q̄ttuor
magnas volitates nr̄as resurrexit. Est
enī cā resurrectio opās iustificatiōēz pec
catoz. Docēs nouitatem moz. generans
spē de redēptione remunerandoz. r̄ cau
sans resurrectionez omniū. Be p̄mo ad
Ro. iiij. traditus ē xp̄ter delicta nostra.
r̄ resurrexit xp̄ter iustificationē nostrā.
Be scōo ad Ro. vj. Sic xp̄s resurrexit a
mortuis p̄r gloriā patr̄. ita r̄ nos in no
uitate vite ambulem⁹. Be tertio. j. Pe. ij
Qui xp̄ter magnā misericordiā suam re
suscitauit nos in spē vite. p resurrectio
nē christi a mortuis. Be quarto. j. Coz.
xv. Xp̄s dominus resurrexit a mortuis
primitie dormiētiū. qm̄quidē per homi
nem mors r̄ per hoiem resurrectio mor
tuoz. ¶ Et notandū q̄ sicut patet per p̄
dicta. xp̄s in sua resurrectiōe q̄ttuor ha
buit xp̄ia. Primū est q̄ nostra resurrec
tio vsq; in finem differt. sua vō die ter
tia celebrata est. Scōm q̄ nos per illum
resurgimus illē vō per se. Vñ Ambro.
Quō potuit adiutoriū sui corporis que
rere suscitādi qui alios suscitauit. Ter
tiū est q̄ nos incineramur. sed corp⁹ eī⁹
incinerari nō potuit. Quartū est q̄ sua
resurrectio est nr̄e resurrectionis cā effi
ciens. exemplaris r̄ sacramētalis. Be p̄
ma causa glo. super p̄s. ad vesperam de
morabit flet⁹. r̄ ad matutinū letitia r̄c.
resurrectio xp̄i est cā efficiēs resurrectio
nis nostre r̄ alie in psēsenā r̄ corporis in
futuro. Be scōa. j. Coz. xv. si xp̄s resur
rexit r̄c. Be tertio. Ro. vj. vt quomodo
xp̄s r̄c.

Circa sextuz. s. quo

tiens resurgēs apparuerit. notandū ē q̄
ipsa die resurrectionis apparuit quinq;
viabus. r̄ alijs diebus sequentibus eīā
quinq; viabus. ¶ Primo enī apparuit
marie magdalene. Jo. xx. Itē Matth.
vlti. Surgēs ihesus mane prima sabba
ti apparuit p̄mo marie magdalene r̄c.
que typū gerit penitentiū. Voluit autē
primo apparere marie magdalene q̄nq;
de causis. Primo q̄ ardentiꝰ diligebat.
Lu. vij. Dimissa sunt ei pcā multa r̄c.
Scōo vt ostenderet se mortuū p peccato
ribus. Matth. ix. Non veni vocare iu
stos r̄c. Tertio q̄ meretrices p̄cedūt sa
pientes in regno celoz. Matth. xxj. Amē
dico vobis q̄ meretrices r̄ publicani p̄
cedēt vos in regno dei. Quarto vt sicut
mulier fuit nūcia mortis. ita esset nūcia
vite r̄n glo. Quinto vt vbi abundaret
delictū superabundaret r̄ gr̄a. sicut dicit
ad Ro. v. ¶ Scōo apparuit mulieribꝰ
redeūtibꝰ a monumēto q̄n dixit eis ange
li. que accesserūt r̄ tenuerūt pedes eius.
Matth. vlti. Et typū gerunt humiliuz
quibꝰ dñs apparet. tum rōne sexꝰ. tū rō
ne affectus. q̄ tenuerunt pedes eius.
Tertio apparuit Symoni sed vbi aut
q̄n nescit. nisi forte q̄n recidebat a monu
mēto cū Jobe. potuit enī esse q̄ Petrus
a Jobe aliquādi diuerterit r̄ ibi dñs sibi
apparuit. Lu. vlti. Vel forte q̄n ad mo
numētū solus intrauit. sicut dicit in hi
storia scolastica. vel forte i cauea siue spe
lunca. Dicit enī in eadez historia. q̄ q̄n
xp̄m negauit fugit in cauēā. q̄ mō di gal
licāt⁹. in q̄ p tres dies fleuit. ex eo q̄ xp̄z
negauit r̄ ibi xp̄s sibi apparuit. r̄ eū con
fortauit. Petr⁹ autē interp̄tat obediēs. r̄
gerit typū obedientiū. q̄ illis dñs appa
ret. ¶ Quarto apparuit discipulis eun
tibus in emaus. q̄ interp̄tat desideriū
p̄silij. r̄ significat pauper xp̄i. q̄ volūt il
lud consiliū adimplere. Vade r̄ vende
oīa r̄c. ¶ Quinto apparuit discipulis cō
gregat⁹ in vnū r̄ significat religiosos cū
sonibus quinq; sensuum clausos. Job.
xx. hec apparitiones ipsa die resurrectiōis
facte sūt. r̄ has repūtat sacerdos i missa
q̄nquies se vertēs ad pplm. j. ētia versio

est cum silẽcio. qt significat terciã apparitionẽ factã Petro q̃ nesciẽ vbi vel qñ facta fuerit. ¶ Sexto apparuit .viij. die discipul' ꝑ gregat' ꝓte tho. q̃ dixerat se nõ credẽ nisi videret: ꝛ significat delicãtes in fide. Jo. xx. ¶ Septio discipulis piscãd' iob. vlc. ꝛ significat ꝓdicantes q̃ sunt piscatores boim ¶ Octauo discipulis in monte thabor. Matth. vlc. ꝛ significat cõsummatos. Quia in ꝑdicto mõte trãsfiguratus fuit ¶ Nono. xj. discipulis recũbentib' in cenaculo. vbi incredulitatẽ eoꝝ ꝛ duriciã cordis exprobrauit Matth. vl. ꝓ quos intelligimus pctores in vndenario trãsgressiõis ꝓcessisse. ꝛ dñs aliqñ vilitat misericordiã.

Decio vero tricio apparuit discipulis existentibus in mõte oliueti Luce vlc. per quos significãt miserões ꝛ misericordie oleũ diligẽtes. De hoc loco ascendit in celũ: qr pietas ad oia valet. ꝓmissionez hũs vite q̃ nunc est ꝛ future. j. Thi. iiij. Sũt ꝛ alie tres apparitiões q̃ referunt in ipa die resurrectiõis facte. xj tñ b' ex ter. nõ hr. Prima qua apparuit Jacobo iusto id est iacobo alphei. de q̃ apparitõe inuenies in legenda ipi' iacobi. Alia q̃ ipsa die apparuisse dr ioseph. sicut legit i euãgelio Nicodemi: mã cũ audiissent iudei q̃ ioseph corpus ihu a pilato petisset. ꝛ ipm in monumento suo posuisset. Idig nati aduersũ eũ. ipm ceperunt. ꝛ in quo vã cubiculo diligẽt clauso ꝛ sigillato reclusserũt. ꝓ sabbatũ eũ occidẽ volentes. Et ecce ihs in ipa nocte resurrectiõis sic spẽsa domo a q̃tuor angulis ad eũ iranit ꝛ facie ei' exterlit: ꝛ osculũ dedit. ꝛ in de saluos sigillis eũ eduxit. ꝛ domũ suã i aromatia ipm eduxit. Terciis est q̃ añ ceteros vgini mri apparuisse credit. licz hoc ab euãgelist' nr̃ cr̃at. b' rõna ecclesia approbare vidr q̃ statim ipa die apud sanctã Mariã celebrat stationẽ. Si cui b' iõ nõ credit. qr null' euãgelista tetigit. ꝓna ẽt ꝓ resurrectiõ nũq̃ sibi apparuerit. qr vbi vel qñ null' euãgelista ediderit. Sed absit vt talẽ mauẽ talis fili' tali negligẽtia de bono senserit. Sz lõ forsan b' euãgelist' subticuerũt. qr rox fuit officium solũmõ resurrectiõis testes idoneos mrem aũt ad testificãdũ ꝓ filio iducere eos nõ decuit. si ei ꝑba exterane ex sensu deliramẽta visa sunt. quomodo nõ magis mrem ꝓ filij amore crederẽt deliranre. b' igit euãgelist' scribẽ noluerunt. sed ꝓ ꝓstanti reliqrũt. Debuit ei mrem ꝓ manifestare de resurrectiõe. qua amplius ceteris ꝓstat voluisse de morte. ne mrem ꝑturbaret q̃ sic alios ꝓ solari festinat. Hoc etiã Ambro. testat in li iij. de vgi. dig. Vidit mr̃ maria resurrectiõz dñi ꝛ ꝑ vidit ꝛ credidit. Vidit maria magdalena q̃ vis adhuc ista mirarẽt. Sedulo quoq; agẽs de xpi apparitione sic dicit. ipe vero manens hui' sensibus astans luce palam dominus prius obtulit.

De septimo autẽ et vltio q̃liter sci ꝓres qui erant in limbo xp̃s eduxit. ꝛ qd ibi egerit euangeliũ aperte nõ explanauit. Aug. tñ i quodã sermone ꝛ nicod. in suo euãgelio aliqñ' hoc ostendit. Alit etiã sct's aug. Mox vt xp̃s spiritũ tradidit. vnita sue deitati aia ad inferni ꝓfunda descẽdit. Lucis tenebrarũ terminũ q̃si qdã deꝑdator splẽdidas ac terribilis attigisset. aspicentes eũ impie ac tartaree legiões territe. inquirere cepe rũt dicẽtes. Uñ ẽ iste. tam formosꝰ tã terribilis vl' tã splẽdid'. tã preclar' ? Ad unus ille q̃ nobis subdit' fuit. nunq̃ nobis talem mortuũ misit. nũq̃ inferis talia munera destinauit. qs est q̃ iste q̃ sic trepidos nr̃os fines ingredit ? ꝛ non solũ nr̃a supplicia non veret. verũ etiã alios de nr̃is vinculis absoluit. Ecce ipi qui sub nr̃is solebãt suspirare tormentis. insultãt nobis de perpetue salutis. ꝛ nõ solũ ea nihil verent. sz insup nob̃ minant. Nũq̃ h mortui sic insultabunt. nec aliqñ sic portenderent ee captiui. Ue qd h iustũ adducẽ voluisti. O ꝓceps nr̃. perijt lenitas tua. i lucrũ ꝛ uersa sũt gaudia tua Dũ tu xp̃m suspẽdis i ligno. ignoras q̃n

ta damna sustinem⁹ i inferno. Post istas crudelitū voces infernalitū. ad impiū oñi oēs ferrei cōfracti sunt vectes ⁊ ecce innumerabiles scēoꝝ ppli. aī genub⁹ puoluti. lacrimabili voce clamabāt. aduenisti redēptor mōi a aduenisti quē desiderātes q̄die expectabam⁹. descēdisti p nobis ad inferos. Moli nob⁹ desse cū rexersus fueris ad supos. Ascēde oñe ihu inferno expoliato ⁊ auctore mortꝭ suis vinculis irretiato redde nā letiā mūdo Succurre inquiunt. iā senas extingue penas. ⁊ miserendo reso lue captiuos. oū b es absolute reos. oū descēderis descēde tuos: hec Aug⁹. In euāgelio aūt Nicod⁹ legit q̄ Carin⁹ ⁊ Leuci⁹ filij Simeonis senis cum xp̄o resurrexerūt: anne ⁊ cayphe ⁊ nicodemo ⁊ ioseph ⁊ gamalieli ab eis adiurati. q̄ xp̄us apud inferos gessit narrauerūt. Cū essem⁹ cū oīb⁹ pīb⁹ nr̄is pīarchis in caligine tenebrar⁹. subito factus ē aure⁹ solis color purpureusq. ⁊ regalis lux illustrās sup nos. statimq; Adā humani generꝭ p̄r exultauit dicēs. Lux ista autoris ē immēsi sempiterni. q̄ nob⁹ pmisit mittere lumē coeternū suū. Et exclamauit Ysaias. Hec ē lux pīs. filius dei sicut p̄dixi cū essem viu⁹ i terris. pplus q ambulabat i tenebris. vidit lucem magnā. Tūc suspexit genitor nr̄ Symeon. ⁊ exultans dixit. Gñificate dñm q ego xp̄m infantē natū i manib⁹ suscepi in templo ⁊ cōpulsus spūsco dixi. Nūc dimittis Fuū tuū dñe fm vbū tuū in pace ⁊c. Post hoc supuenit q̄dam hēmi cultor ⁊ interrogat⁹ a nobis q⁹ esset: dixit ego sum tobes q xp̄m baptisani. tante ip̄m parentis eius pmi ⁊ ip̄m ostendi digito: dicens. Ecce agn⁹ dei ⁊c. ⁊ descendi nūciare vobis. q tu p̄pio ē xp̄s visitare nos. Tūc seth dixit. Cū iuissem ad portas paradisi rogare oñm vt trāsmitteret mihi angelū suū. vt daret mihi de oleo misericordie vt inungerē corp⁹ pīis mei Ade cū esset infirmus. apparuit mihi Michael angelus dei dī. Noli laborare lacrimis orando pter oleum ligni misericordie. q nullo mō poteris de illo accipe. nisi cū cōpleti fuerint q̄nq; milia q̄ngenti ānī. Hec audientes oēs p̄arche ⁊ pphete exultauerūt magna exultatione. Tūc sathan princeps ⁊ dux mortis dixit ad inferū. Prepara te suscipe ihm. q se gñā xp̄m filiū dei esse ⁊ hō est timens mortē dicēs. Tristis ē aia mea vsq; ad mortem ⁊ multos quos feci surdos sanauit. ⁊ claudos erexit. Rndit inferos dixit. Si potēs es ex q̄lis est hō ille ihus. q timēs mortē potēs tue aduersat̄. Nam si dicit se timere mortē cape te vult: ⁊ ve tibi erit sempiterna secula. Cui sathan: ego illū tēptaui. ⁊ populū aduersū illū excitaui. iaculanēs exacui. fel ⁊ acetū miscui. lignum crucis ꝑparī. in q̄ p̄pio ē mors et⁹ ⁊ pduca eū ad te Cui inferi⁹ p̄iuro te p̄ vtutes tuas ⁊ meas. ne pducas eū ad me. Ego ei cū audiui impiū verbū et⁹ cōtremui. nec ip̄m lazarū p̄tinere potui. sed exutiens se vt agla sup omnē agilitatē velocius exiuit a nobis. Et cū hec loq̄rē facta ē vox vt tonitruū dicens. Tollite portas p̄incipes vr̄as ⁊ elemamini porte eternales ⁊ introibit rex gl̄ie. Ad hāc vocē concurrerūt demones ⁊ ostia enea cū vectib⁹ ferreis dauserūt. Tūc dixit dauid. Nōne ego p̄hetizani dicēs. cōfiteant ē dño misēie ⁊c. q p̄fregit portas ereas. ⁊ vectes ferreos p̄fregit ⁊c. facta ē iterū vox magna dī. Tollite por. ⁊c. Videōs inferus. q duab⁹ viab⁹ exclamauerat. quasi ignotis dixit. Quis ē iste rex gl̄ie Cui dauid. dñs fortis ⁊ potēs dñs potens in p̄lio ipe est rex glorie. Tunc rex glorie supuenit. ⁊ eternas tenebras illustrauit ⁊ extendens dño manū: ⁊ tenens dexterā Ade ⁊ dixit. Pax tibi cum oīb⁹ filijs iustis meis. Et ascendit dñs ab inferis. ⁊ omnes sancti sunt cū eo. Dño aūt tenēs manū ade tradidit michaeli archangelo. ⁊ introduxit eos in paradisum. Quibus occurrerūt duo viri veteres dierum ⁊ interrogati sūt a sanctis. Qui estis vos qui nobiscū i inferis mortui nōdū fuistis: et in paradiso corpe collocati estis Et respōdit vn⁹ ex eis Ego sum enoch qui huc trāslat⁹ sum. hic aūt est helias

qui hūc curru ignito assumptus est: et ad
hunc morte nō gustauim⁹ sed in aduen-
tū antixpi reseruati sum⁹ cū eo pliaturi
et ab eo occidendi. et post triduū et dimi
dium diem i nubib⁹ assumendi. Et cuz
hec diceret. ecce supuenit alius vir por-
tans in humero crucis signū. Qui inter
rogat⁹ quis esset: dixit. Ego latro fui et
cū ihesu crucifixus fui. Et credidi ipm
esse creatorē. et otuli dicens. Ademento
mei dñe qñ veneris in regnū tuū. Tunc
dixit mihi. Amē dico tibi hodie mecuz
eris in paradiso. et dedit mihi istud cru-
cis signū. Hoc portās ambula in pa
radisum. et si nō dimiseris te ingredi an
gelus custos paradisi. Ostende illi sig-
nū crucis et dices ad illū. Quia xp̄s qui
nūc quaerit me. tm̄isit me. Et cū hec
fecissz et dixissz ego statī apiēs introdu
xit me. et ad dextrā padisi collocauit me.
Cum hec carissimi et lenit⁹ locuti fuissent
subito trāsfigurati sūt et amplius eis nō se
Greg. q̄q̄ nican⁹ vel Aug. sm quos-
dā libros. de hoc eodē sic ait. Confessim
eterna nox inferox xp̄o descēdēte resplē
duit. mox fremitus et gemitus tanitores talia iter
se vmbrosa silentia metu incubante sub
murmurant. Quis nāq̄ ē iste terribilis.
et nimio splēdore choruscās. Nunq̄ ta-
lē nō accepit tartarus. Nunq̄ i nostraz
cauernā talē euomuit mund⁹. Innuso
ē iste nō debitor effractor ē et destructor.
nō peccator⁹ sz p̄dator. Judicez videns
non supplicē. venit pugnare non succū-
bere. expere non manere.

Secūdus dicitur quasi se cōdens. i. se honeste mo
rū p̄ponens. Vel secūdus dr quasi secū
dans. i. obsecūdans. i. mandatis dñi ob
tēperās. Vel secūdus quasi secū dux. fu-
it ei suus dux. qz rō sensualitati bene p̄
fuit. et ipsum ad omne op⁹ bonū pduxit
Vel secūdus dicē respectu primi. Bne
ei sunt vie cūdi ad vitā. Pria p̄ phie la-
mentā. Scā p̄ martiriū. Iste nūc mar
tir preciosus qō tm̄ solum p̄ primā sed

etiam per secundam.

Secundus miles strenuus et athleta xp̄i egregius
martir q̄nti glioso suo in ciuitate asten.
martirio coronatus est. Cui⁹ gl̄osa p̄ce-
dētia p̄dicta ciuitas illustrat: et eo velut
singulari p̄tono letat. Dic a beato calo
cero q̄ a sapricio p̄fecto in ciuitate astēn.
in carcere tenebat. fidem xp̄i edoctus ē
Cū igit̄ b. marcianus in tridonēsi ciui-
tate detineret in carcere sapric⁹ illuc p̄
fectus volut vt eū faceret limo lare. Se-
cūdus nūc tūc causa solatij secum est
p̄fectus b. marcianū videre desiderās.
Cū ergo ēt ciuitatē astensem fuissent. co
lumba sup secundū descendit. et capiti
eius insedit. Cui dixit sapric⁹. Vide se-
cunde quō dij nostri te amant. vt etiam
anes celestes ad te visitandū trāsmittāt
Cū aūt ad tanagrū fluuiū puenissent.
vidit secūdus angelū dñi sup aquā am-
bulantē. et sibi dicentē. Secūde fidē ha-
beas. et sic super ydolox cultores ambu-
labis. Cui sapric⁹. Frater secūde oculos
audio ad te loquentes. Cui secundus.
ambulemus ad desideria cordis nostri.
Cū vero ad burinā fluuiū peruenissent
angelus similiter ibidē sibi apparuit. ei
q̄ dixit. Secunde credis in deū an forte
dubitas. Cui secundus. Credo veritatē
passionis eius. Cui sapricius. Quid est
q̄d audio? Cum aūt tridonā ingredere
tur marcianus ad p̄ceptū angeli de car-
cere cūctis secundo apparuit. cui q̄ dixit
Intra secunde viā veritatis. et perge et
accipies palmam fidei. Sapricius dixit
Quis est hoc q̄ nobis quasi somniū lo
quitur. Cui secundus. Tibi somnium
sed mihi admonitio et fortitudo ē. Post
hoc Secūdus mediolanum iuit et fau-
stinum et ionitam qui in carcere detine-
bantur angelus dñi ad secūdū extra ci-
uitatem adduxit et abeis baptisma qua
dam nube aquam prebente suscepit. Et
ecce subito columba de celo venit. corp⁹
et sanguinem dñi deferens ea faustino

tionite tribuit. Bedit aũt fauſtin⁹ corpus ⁊ sanguinem domini secũdo vt ad marcianũ deferret. Rediens igitur secũdus cum iam nox esset ⁊ ad ripam padi venisset. angelus dñi frenũ accipiens eq̃ super padũ ipsum transuexit. ⁊ vsq; ad tridonã in carcere ad marcianũ eũ introduxit. Deditq; secundus marcellino munus fauſtini. ⁊ ipse illud sumẽs dixit. corpus ⁊ sanguis dñi mecũ sit in vitã eternam. Tunc ad mandatũ angeli secũd⁹ de carcere exiuit. ⁊ ad suũ hospitiũ iuit. Post hoc marcian⁹ capitalẽ sniam excepit. Et secundus corp⁹ ei⁹ rapiens sepeliuit. Quod audiens sapricius ipm ad se vocauit. eiq; dixit. Quantũ video. xpianũ te esse profiteris. Cui secũdus. Vere xpianum profiteor me esse. cui sapricius malã mortẽ desideras. Cui secũd⁹ Illa tibi potius debeꝫ. Cũq; sacrificare nollet insilit eũ expoliari. Statimq; angelus dñi ibi affuit. ⁊ vestẽ sibi parauit. Tunc sapric⁹ eũ in eculeũ suspensum tãdiu torqueri fecit donec ei⁹ brachia a suis cõpaginibus solueret. Sed cũ fuisset sanitati ab dño restitut⁹. insilit eum in carcerem reduci. vbi dũ esset angel⁹ dñi ad eũ venit. eiq; dixit. Surge secũ de sequere me ⁊ ducã te ad creatorẽ tuũ tunc ipm vsq; in ciuitatem affesem perduxit ⁊ eũ in custodia vbi erat caloceꝰ. ⁊ saluator eũ eo posuit. Quẽ videns secũdus ad ei⁹ pedes se iecit. Cui saluator. Noli timere secunde. quia ego sum dñs deus tuus. qui te de omnib⁹ malis eripiam. Benedicensq; eis ascendit ad celũ. Mane igitur sapricius ad carcerem misit. qui carcerem quidem signatũ inuenerunt. secũdũ vero nõ inuenerũt. Pergens aũt sapric⁹ de tridona ad ciuitatẽ affesi. vt saltẽ calocerũ puniret. iussit vt prediet⁹ calocerus sibi presentaret. ⁊ ecce nunciauerunt sibi q̃ secũdus cũ calocero esset. quo audito eos ad se adduci fecit. eisq; dixit. Cur oij nostri sicut vos esse contemptores suos vos insimul mori volunt. Cũ aũt sacrificare nollent plectem cum resina liquari fecit. et sup eorũ capita fundi. ⁊ in os eoꝝ iactari. Illi autem hoc cangꝫ aquam suauissimã cũ magno desiderio bibebant ⁊ voce clara dicebant. Quãdulcia faucibus meis eloquia tua dñe. Tũc sapricius sup eos dedit sententiã vt secund⁹ in ciuitate affesi decollaret. calocer⁹ vero albigarium mitteret. ⁊ ibidem puniret. Cũ aũt decollatus fuisset. ecce angeli dñi corpus eius tulerũt. ⁊ ipm cũ multis laudibus ⁊ canticis sepulture dederunt. Passus est autem. iij. kal. aprilis.

Maria egyptiaca

Que peccatrix appellatur. xxij. annis in deserto. artissimã vitam duxit quã circa annũ dñi. cccc. xxv. dñante dauid in trauit. Quidã aũt abbas noie zozimas dum iordanem transisset ⁊ desertũ magnũ peragrasset. si forte aliquẽ sanctum patrem inueniret. vidit q̃ndam ambulantẽ nudo nigroq; corpore, ⁊ ex incendio solis exusto. hec aũt erat maria egyptiaca. Statimq; hec fugam arripuit ⁊ zozimas post eam velocius currere cepit Tunc ait illa. Abba zozima quid me persequeris. Ignosce mihi non possum faciem meam ad te conuertere eo q̃ mulier sim et nuda. sed palliũ tuũ mihi porrige. vt possim sine verecundia te videre. Qui se nominari audiens. stupefactus pallium tribuit. ⁊ in terram prostratus. vt se benediceret. rogauit. Cui illa. Ad te pater benedictio magis spectat. quem sacerdotij dignitas exornat. Ille autez vt audiuit q̃ nomen ⁊ officium eius sciret amplius mirabatur. ⁊ se benedici obnoxius precabatur. Tunc illa. Benedictus deus redemptor animarum nostrarum. Cumq; illa extensis manibus oraret vidit eam quasi cubita mensuram elevari a terra. Tunc senex dubitare cepit. ne forte spiritus esset. ⁊ fingẽdo orationem faceret. Cui illa. Sanctificet tibi deus: qui me peccatricem mulierem immundum spiritum existimasti. Tũc

zosimas Uam p deum cõiuratꝰ te vt cõ
dictionẽ ſuam ei narrare deberet. Cui il-
la. Ignoſce mihi pater. q; ſi tibi ſtatum
meum narrauero. velut a ſerpente terri-
tus fugies. ꝛ aures tue a ſ'monib⁹ meis
cõtaminabuntur ꝛ gera ſordibus poliu
tur. Cũq; ille vehementer iſtaret dixit.
Ego frater in egipto nata ſum. xij. etatꝭ
mee anno. alexandriam veni. ibiq; xxij
ãnis publice libidini mee ſubieci. ꝛ nul
li vllatenus me negani. Cũ autẽ homi-
nes regiõis illius p adoriãda ſancta cru
ce iheroſolimam aſcenderẽt. rogaui nau
tas vt me ſecum mitterent. pfiſci. Cuq;
vero me de naulo requirerent dixi. Hõ
habeo fratres aliud naulum. ſed p nau
lo corpus habeam meum. Dicq; ſumpſe
runt me ꝛ corpus meum naulo grata
habuerunt. Cũ autẽ iheroſolimam per
uenilſem. ꝛ pro adoranda cruce vſq; ad
fores eccleſie cũ alijs deuenilſem. ſubito
ꝛ inuiſibiliter repulſa ſum a foribus. nec intus
intrare permittor. Iterum aũt atq; iterum
pertendi vſq; ad limen ianue. ꝛ ſubi
to inuiſam panebar repulſe. Cum cũ
omnes liberum haberent aditũ. nec ali-
quo impedirentur impedimento. Redeun
igitur ad me ꝛ cogitans. q; hoc mihi ob
ſcelerũ meoꝝ immanitatem accideret. pe
ctus meũ cepi manibus tũdere. lacrimas
amariſſimas fundere ꝛ a cordis imo
graviter ſuſpirare. Reſpiciensq; vidi ibi
imaginem beate virginis in muro poſitam.
Tunc ipſam lacrimabiliter orare cepi. vt pec
catorũ meoꝝ veniã impetraret. ꝛ ad ado-
randã crucem ſanctã me intrare permit-
teret. promittens me ſeculo abrenuncia
turam. ꝛ de cetero caſte manſurã. Cuq;
hec oraſſem ꝛ in nomine beate virginis
fiduciam recepiſſem. fortiter iterũ eccleſie
adij ꝛ ſine aliquo impedimento eccleſiã
intraui. Cũ autem ſanctam crucem de-
notiſſime adoraſſem. quidam mihi tres
nũmmos tribuit de quibus tres panes
emi. audituq; vocẽ dicentẽ mihi. Si ior-
danem tranſieris ſalua eris. Jordanem
igitur tranſiui. ꝛ in hoc deſertum veni.
vbi. xlvij. ãnis nullus penitus hominem vi
dens nãſi. Jlli aũt tres panes quos me
cum tuli. inſtar lapidis p tẽpora dura
uerunt. ꝛ xlvij. annis mihi ex his come
dendo ſuffecerũt. veſtimenta ãte mea iam
dudũ putrefacta ſũt. xxij. ãnis in hoc de
ſerto ꝛ tam ardentis ꝛ carnalib⁹ molestata fui
ſed nunc per dei gratiam oĩa vici. Ecce
omnia opa mea tibi narraui. ꝛ rogo vt
p me ad deum preces fundas. Tunc ſe
nex ad terram proſtratus i famula ſua
dominum benedixit. Cui illa. Obſecro
te vt in die dominice cene ad iordanem
redeas. ꝛ corpus dominicũ tecum feras.
ego ibidem tibi occurrã. ꝛ de manu tua
corpus ſanctum ſuſcipiam. Jam a die q̃
hucvenn cõmunionẽ domini non accepi. Rediens igitur senex ad monaſterũ
euoluto anno dum dies dominice cene
appropinquaret tulit corpus dominicũ
ꝛ vſq; ad ripã iordanis veniens. ex alia
parte ripe mulierem ſtantem ſpexit. Que
ſup aquas facta cruc' ſignaculo iuit ad
ſenem vſq; pruenit. Quam videns senex
obſtupuit ꝛ ad pedes eius humiliter ſe
proſtrauit. Cui illa. Vide ne deficias eũ
ſacramenta dominica penes te habeas
ꝛ ſacerdotij dignitate refulgeas ſed ob-
ſecro vt ſequenti anno ad me pater redi
re digneris. Tũc illa facto ſigno crucis
ſuper iordanis aquas iuit. ꝛ hereminſoli
tudinem petiit. Senex vero ad ſuum
monaſterium rediens ſequẽti anno ad
locum in quo primo ſecum locutus fue
rat venit. ꝛ eam ibidẽ expiraſſe reperit.
Qui lacrimari cepit. ꝛ ipſam tangere nõ
preſumpſit. Dixitq; intra ſe. Ego quidẽ
corpuſcula ſancte ſepelire volebam ſed
meo nec hoc ſibi diſplicuit. Dum ego cogi
tante. vidit intra caput ſuum litteras
in terra deſcriptas ita continentes. Se
peli zosima mane corpuſculum. redde
terre puluerẽ ſuum. ꝛ ora pro me ad do
minum ad cuius preceptum ſecũda die
apilis reliquit hoc ſeculum. Tũc ſenex
pro certo cognouit q; mor. vt domini
ſacramentũ acceperit. ꝛ ad deſertum rediit

vitam finiuit. Illudq; desertum quod zozimas per .xxx. dierum spacia vix ambulauit illa in vna hora percurrit. et ad deum migrauit. Cūq; senex terrā foderet sed nequiret. vidit leonem ad se venientem mansuete virtutq; illi. Sancta hec mulier precepit sepeliri corpus suum et ego cum sim senex. fodere non possum nec etiam apum habeo ferramentū. Tu ergo terrā fode. vt possimus eius corp⁹ sanctissimum sepelire. Tunc leo cepit fodere. et apam foueam preparauit. Quo facto. leo vt agri⁹ māsuet⁹ abijt. et senex ad suū monasteriū glorificās deū venit.

AMbrosius dicitur ab ambia que ē species valde redolens et preciosa. Ipse eni ecclesie valde preciosus extitit. et in dictis suis valde redoluit. Uel dicit ambrosius ab ambia et syos quod est deus quasi ambia dei. Deus nanq; per eum quasi per ambiā vbiq; redolet. fuit cū et est bonus odor xpi in omni loco. Uel dicit ab ambona quod ē pater luminis et syos quod ē paruul⁹. qz pater in multorum filios spiritualī generatōe. lumio sus i sacre scripture expositōe. et paruulos in sua humili conuersatiōe. Uel sicut vt in glosario ambrosius odor vel sapor xpi celestis. ambrosia esca angelorū ambrosiū celeste mellis fauum. fuit eni celestis odor. p odoriferam famam. sapor p cōtemplationem in terram. celeste mellis fauum p dulcē scripturarū expositionem. Esca angelica per gloriosam fruitionem. Eius vitam scripsit paulin⁹ nolanus episcopus ad augustinum.

AMbrosius filius ambrosij p̄fecti rome. cū in cunabulis in atrio p̄torij esset positus et dormiret. examen apum subito aduenit. faciem eius et os ita compleuit. vt quasi in alueolum suum intrarent pariter et exirent. Que postea volantes in tantaz aeris altitudinē sublimate sūt. vt humanis oculis minime viderent. Quo peracto territus p̄fatus. Si viuerit infantul⁹ iste. aliquid magni erit. Postea cū adoleuisset. et videret matrē et sororē sacram virginem manus sacerdotibus osculari ipse ludens sorori dextram offerebat. asserens et sibi id ab eo fieri oportere. illa vo vt adolescentē et nescientē qd diceret respuebat. Rome igitur litteris eruditus cū causas p̄torij splendide poterat. a valentino imperatore ad regēdā liguriā emiliā qz prouinciam directus est. Cūq; mediolanum veniisset et ibidem epūs tunc deesset. cōuenit pplus. vt sibi de epo prouideret. Sed cū inter arrianos et catholicos de eligendo epo sedino nō modica oriret. illuc ambro. cā sedande seditionis prexit. et statim vox infantis ysonuit di. ambrosiū episcopū. Cui⁹ voci omnes vnanimiter cōsenserūt ambrosiū episcopū acclamantes. Quo illo cognito vt eos a se terroribus remouaret. ecclesiā exīs. tribunal cōscendit. et cōtra cōsuetudinē suā tormēta ydonis adhiberi iussit. Dū cū faceret populus nihilominus acclamabat peccatū nostrum super nos. Tunc ille turbatus domū rediit et pbiam p̄fiteri voluit. Quod vt ne faceret reuocatus est. publice mulieres publice ad se ire docuit. vt dis visis ab eius electione populū reuocaret. Sed cū nec p̄ficeret. sed semper populū peccatum suum sup nos acclamare videret. fugam media nocte petijt. Cūq; itinerum pergere se putaret. mane ad portaz ciuitatis mediolanen⁹ que romana dicē inuenit. Qui inuent⁹ cū custodiret a populo. missa relatio est ad clementissimū imperatorem valentinianuz. Qui summo gaudio acceptit. q̄ iudices a se direct ad sacerdotiū peteretur. Retabat ei probus p̄fectus q̄ vbiz suum fuerat in eo adimpleuz. Biterat enim cū proficisceris mandata donaret vade age non vt iudex sed vt episcopus. Pendente relatōe iterū abscondit. sed inuentus cum adhuc esset catheciminus baptizatur. et. viij. die in episcopalem cathedrā sublimat. Cum autez post annos quatuor romā iuisset. et soror sua

ra virgo eius dexteram oscularet. Subri deno ait. ecce vt dicebam tibi. sacerdotē manum osculaberis. ¶ Cū aute in ḡndā ciuitatem pro quodā episcopo ordinā do iuisset. ⁊ eius electiōi iustina imperatrix. ⁊ alij hereticā cōtra dicerent. volentes vt aliquis de sua secta ordinaret. vna de arrianarū virginibus impudenter ecclesiā ascēdit. ⁊ beatū ambrosiū p vestimentū apphendit. volēs ipm ad ptem mulierē trahere. vt ab eis celsus de ecclesia cū iniuria pelleret. Cui ambrosius ait. Et si ego indignus sim tāto sacerdotio. tibi tamē nō conuenit in qualemcūq; sacerdotē manus inijcere. Unde timere debuisti iudicium dei ne tibi aliquid ꝓiungat. Quod dictū extēplo cōfirmauit. nam die alio mortua ad sepulcrū vsq; deducta. grauī ꝓcumbit tependens. Qđ factum omnes valde pertimuit. ¶ Post hoc mediolanū reuersus. innumeras insidias a iustina imperatrice pertulit. muneribus ⁊ honoribus aduersus eū populos exitāte. Cū ergo multi eū in exiliū pellere niterent. vnus eorū ceteris infelicior. in tantū furore exarsit. vt in ecclesiam domū sibi locaret. ac in ea quadrigā. putans haberet. quo procuratē. Iustina facilius raperet ad exiliū deportaret. sed dei iudicio ipso die quo eū rapere arbitrabat. in eadem quadriga de eadem domo in exiliū pulsus est. Cui cū ambrosius reddēs bona pro malis. sumptus ⁊ necessaria ministrauit. Cantus ⁊ officium in ecclesia mediolanēsi celebrari instituit. ¶ Erāt ⁊ tunc tempore mediolani multi a demonibus obsessi: qui se torqueri ab ambrosio magnis vocibus clamabant. Iustina aūt ⁊ multi arrianorū cū insimul habitarēt vociferabant ambrosiū pecunia homines ꝓpare. qui se ab immundis spiritibus vexari mentirētur. ⁊ ab ambrosio dicerēt se torqueri. Tūc subito vnus ex illis arrianis qui astabat arreptus a demonio. in medium prosilit. atq; clamare cepit. Quoniam sic torquēt. vt torquerī qui non crediderit ambrosio. Atilli cōfusi in piscinam diuersis hominem necauerunt. ¶ Quidā hereticus acerrimus disputator. ⁊ durus incōtrabilis ad fidem cum audiret ambrosiū ꝓdicentem vidit angelū ad aures eius loquētē verba que populo predicabat. quo viso fidei quā persequebatur cepit defendere. ¶ Quidā aruspex demones euocabat ⁊ ipsos ad nocēdū ambrosio transmittebat. sed reuersi demones renūciabāt. q̄ non solum ad ipm. sed nec etiam ad fores domus sue appropinquare valebāt quoniam ignis inseparabilis omne illud edificiū ꝓmuniret. vt etiam longe positi vrerentur. Predictus vero aruspex a iudice ꝓpter q̄dam maleficia torqueretur. clamabat amplius ab ambrosio se torqueri. ¶ Quēdā demoniacū medio lanū ingrediētē demon vexauit. egredientem inuasit. Interrogatus de hoc demon ait ambrosium se timere. Alius q̄dam nocte eius cubiculū adijt. vt gladio ipsum necaret. ꝑce ac precio a iustia inductus. sed cū extra gladiū eleuasset. vt ipm percuteret. ꝑtinus aruit manus eius. ¶ Quidā a demonio arreptus clamare cepit ab ambrosio se torqueri. Cui ambrosius. Obmutesce dyabole q̄ te nō torquet ambrosius. sz tua inuidia. q̄ in luce homines ascendere cōspicis vnde ex turpiter corruisti. nāz ambrosius nescit iſtari. ac illi le flatum obmunit. Quadā vice cū be. ambrosius p ciuitatē pgeret. q̄dā casu lapsus est. ⁊ in terra prostratus iacebat. qđ videns a terrendere cepit. Cui ambrosius. Et tu qui stas vide ne cadas quo dicto flatum lapsum doluit suū qui reserat alienū. ¶ Quadam etiā vice ambrosius ad palatiū macedonij magistri officiorum. vt p quodā intercederet: venit. sed cū fores clausas inuenisset nec intrandi copiā habere potuisset ait. ⁊ tu q̄dem venies ad ecclesiaz ⁊ nō clausis sed apertis tantis ingredi nō valebis. Elapsa aliquo tpe metuēs inimicos mag^r eo^r ad ecclesiā fugit. ⁊ patentib^r ianuis.

ādiū reperire nō potuit. Fuit etiaz tante abstinentie q̄ quotidie nisi in sabbato z die dñico z festis p̄cipuis ieiunabat. Tante etiā largitatis erat. q̄ omia que habere poterat. ecclesijs z pauperib⁹ nil sibi retinens tribuebat. Tante cō passionis. vt cū aliquis lapsum suum sibi cōfiteb̄atur. sic amarissime flebat q̄ illū sit⁹ flere cōpellebat. Tante humilitatis ac laboris vt libros quos dictabat p̄pria manu scribebatur. nisi cū infirmitate corporis grauaret. Tante aūt pietatis z dulcedinis. vt cū alicuius sanctā sacerdotis vel episcopi sibi obitus nunciaret. sic amarissime flebat vt vix p̄solari valeret. Cū aūt interrogaret cur viros sanctos qui ad gloriaz p̄ficiscebanē sic fleret aiebat. Ne putetis me flere q̄ recesserint. sed q̄z me p̄cesserint. z q̄z difficile innumē qui tam dignus eius officio habeat̄. Tante etiā p̄stantie z fortitudinis. q̄ ip̄atoris vel p̄ncipū vicia nō palpabat. sed eos voce libera p̄stantissime arguebat. ¶ Cū quidam vir quodā flagitiū ppetrasset. z cōtā eo adduct⁹ fuisset. dixit ambrosius. oportet illū tradi sathane in interitū carnis. ne talia deinceps audeat ppetrare. quem eodem momento cū adhuc Fmo esset in oze eius. spūs immundus discerpe cepit. ¶ Qua dā vice vt aiunt. cū be. ambrosi⁹ romā pgeret. z i quadā villa tusciē apud q̄ndam hominem nimiū locupletē hospitatus fuisset. illū dominē sup statu suo solicite requisiuit Cui ille respōdit. Beatus me⁹ dñe semp felix extitit z gl̄iosus. Ecce ei diuitijs infinitis abundo. Fuos z famulas q̄ plures habeo copiosaz filiorū z nepatū turbā possideo. z omia sp ad vota habui. nec vn̄q̄ mihi aliquid aduersum accidit. vel q̄ p̄turbaret. venit. Quod audiens ambrosius vehemēter obstupuit. z his qui erant secū in comitatu dixit. Surgite q̄nto citius fugiamus. q̄ dñs nō est in loco isto. ffestinate filij festinate. nec in fugiendo moram faciatis ne nos hic diuina vltio apprehendat. z in p̄cis illoz pariter nos inuolvat. cū ergo fugerent z aliquātulū p̄cessissent. subito se terra aperuit. z hominē illū cū vniuersis qui ad illū p̄nebant ita absorbuit vt nullū inde vestigiū remaneret. q̄s certe ambrosi⁹ dixit. Ecce fratres q̄ misericorditer deus p̄cat. cū hic aduersa tribuit. z q̄ seuere irascitur cum sp̄ p̄spera elargitur. In eodē aūtē loco. fouea quedā p̄fundissima remansit se⁹q̄. que vsq̄z hodie in huius facti testimoniū p̄seuerat. Cū aūt ambrosius radicez omniū malox auariciā. magis ac magis in hominib⁹ crescere cerneret. et maxime in his qui erant in potestatibus cōstituti. apud quos omnia p̄cio vendebant̄. nec nō z in his qui erant sacris ministerijs deputati. vehemēter ingemuit. z se de huius seculi erumna liberari instanter exorauit. Qō cū se id obtinuisse gauderet. reuelauit fratribus q̄ vsq̄z ad resurrectionē dominicā cū eis esset. Ante vero paucos dies. q̄ lectulo detineretur cū. rhuij. p̄s. cū notario dictaret. subito ip̄ovidente notario⁹ modū sam buci ignis caput eius operuit. atq̄z paulatim p̄ os eius tanq̄ in domū habitator intrauit. Tunc facies eius tanq̄ nix effecta est sed postmodū ad suā speciem reuersa ē. Ip̄o igit̄ die scribendi z dictandi finem fecit. nec ip̄m psalmū explere potuit. p⁹ paucos igit̄ dies infirmitate corporis laborare cepit. Tunc comes ytalie cū meliolani esset. nobiles p̄uocauit dicens. q̄ tanto viro recedēte periculo esset. ne ytalie iteritus imineret. Rogauitq̄z vt ad vir̄ dei accederēt rogātes vt sibi ad huc spaciū viuendi vno anno a dño impetraret. Quod ille vt ab illis audiuit. respondit. Nō ita inter vos viri vt me viuere p̄deat nec mox timeo cū bonū dñm habeamus. ¶ Eo tpe quatuor ex⁹ yaconi inuicem p̄uenerūt tractātes inter se. quis post eius obitum bonus esset ep̄us. Cū ergo z loco in quo vir dei ambro. iacebat lōge eēnt z simplicianum ita silenē nosset vt vix inuic se audirēt

ille ab eis longe positus tercio exclamauit senex. sed bonus. Quod audientes. territi fugerunt. nō nisi illuz postea ostium ingressum elegerunt. In loco aūt in quo iacebat vidit ibm ad se venientem. et sibi vultu alacri arridentem.

¶ Notandū vo ēpō excellēs q̄ beati ambrosij obitū expectabat cuiz se sopori dedisset. vocē tercio se clamātis audiuit. Surge qm modo ē recessurus. Qui consurgēs mediolanū p̄cinxit venit. et dominici corporis sacrām dedit. Deinz ille manus in modū crucis expandit. et vltimū spiritū inter verba orōnis efflauit. Floruit aūt circa annū dñi. cccxx. Cum aūt in nocte p̄sepe corp⁹ eius ad ecclesiā fuisset delatū. plures infantes baptizati eū viderūt. ita vt aliqui eū sedentem in cathedra in tribunali dicerēt. Alij ascendente digito suis parentibus demōstrarent. nōnulli vero stellā sup corpus eius se videre narrarent. Quidā presbiter cū in cōuinio cū multis alijs esset. et sancto ambrosio detrahere cepisset. eū cōtinue dextera plaga p̄stat. et de cōuinio ad lectū ducens vitaz finiuit. ¶ In vrbe carthaginensi. cū tres epi simul p̄manerent: et vnus eoz b. ambro. detrauisset. relatuz est ḡd illi presbitero q̄ sibi detraxerat accidisset. Ad cū ille vilipenderet subito leta le vulnus accepit. et extremum continuo diem clausit.

Notandū q̄ be. amb. in multis p̄mendabilis fuisse videtur. Primo in liberalitate. qz omnia que habebat pauperz erāt. Unde refert de seipo. q̄ imperatori petenti basilicā fr̄e respondit. et habeē in canone p̄mitor. xxij. q. vij. si a me peteret qd̄ meū eēt. i. fundū meū. argentū meū. et huiusmodi meū nō refragarer quia q̄ oia que mea sunt pauperz sunt. ¶ Secdo in mūdicie puritate. fuit enī virgo. Unde refert ibm. cū dixisse vginitatē nō solum seruimus sed suam⁹. ¶ Tercio in fidei firmitate. unde dixit cū impator peteret basilicā. et ille in eodē ca. pus est vt alium mihi q̄ fidem auferat. ¶ Quarto in ma

tirij amicitia. Unde legit in epistola sua de basilica nō tradenda q̄ preposito valentiniani ambro. mandauit dicens. Tu p̄temnis valentinianū caput abi tollo. Cui ambro. Deo p̄mittat abi vt facias q̄ mandas. atq; vtinā deus auertat eos ab ecclesia in me aūt omnia tela sua conuertāt. et meo sanguine sitim suā explebūt

¶ Quinto in orōnis p̄stantia. Unde dr de eo vt habet i li. xj. hystorie eccl. Ambrosio aduersū regie furoz nō manus defensabat aut telo sed ieiunijs et p̄cibus assiduis vigilijs. sub altare posit⁹ p obsecratiōes defensorē sibi atq; ecclie deū p̄bat.

¶ Sexto in lacrimaru abundantia. habuit tria genera lacrimaz. s. lacrimas compunctionis p aliozz culpis. Un dicit paulinus de eo in legenda. q̄ cū alicui lapsum sibi p̄fiteb̄ē. sic amarissime flebat q̄ illū flere fēr p̄pellebat. Lacrias deuotionis p eterno desiderijs. Unde supra dictū ē a paulino. q̄ cū interrogabāt cur sanctos qui morieb̄ant sic fleret? Respondit. ne me puteris flere q̄ decesserūt. sed q̄ me ad gloriā p̄cesserūt. Lacrimas cōpassionis p aliorū miserijs. Un ipe dicit de se. et in decreto i. superiori ca. adueniens multitudo gothoz lacrie mee arma fuerūt mea. talia ei munimēta sacerdotis sunt. aliter nec debeo nec possum resistere.

¶ Septio in forti p̄stātia. cuius p̄stantia maxime i tribus apparet. Primo in defensione catholice veritatis. vñ dr in. li. xj. eccl. hystorie. q̄ Justina mater valentiniani impatoris arriano hereseos alūna. p̄turbare cepit ecclaz statū cōminari sacerdotibus depositiōes et exilia. nisi armentes cōcilij decreta remo caret. quo bello ecclesie murū ac turrim validissimam pulsabat ambrosium. In cuius q̄z p̄fatione sic de eo cātatur. tāta ambro sium virtute p̄stantie solidasti tāto munere celitus decoratus. vt per cuz exclusa torqueret demonia arrianoz impietas propulsa tabesceret: ac seculariū p̄cipū colla tuo ingo subacta redderēt humilia. Secdo in mūdicie ecclesiastice liber

tatis. vnde cum imperator auferre vellet quandā basilicā opposuit se ambro. ꝓ impatorem: sicut ipse testatur. ⁊ est in ꝓallegato decreto. xxiij. q. viij. Conueni or ipse a comitibus vt p me basilice fieret matura traditio: dicentibus imperatorē iussisse iure suo tradi debē. Rndi. Si ma trimonii petit vnu dicite. si corp⁹ occurrā vultis in vincla rape. vultis in mortem voluntarie est mihi. Nota ego me valla bo circumfusione populorum. nec altaria tenebo vitā obsecrans. sed ꝓ altaribus gratius imolabor. mādate tradere basilicā. vrgentur itaq; preceptiue regalib⁹. sed cōfirmatur scripture sermo n. ⁹ q rndit. Tanq; vna ex insipientib⁹ loq. ta es. Noli quare te impator vt putes in. ta q̄ diuina sint in no habere. Ad impatorē pallatia ponēt ad sacerdotes eccle. Nabuthe vineā suo ꝓpio crisote defe. dit. si ille vineam suā non tradidit nos nō demus xpi eccliam. tributū cesaris ēno negē. eccliā dei ē cesari vtiq; nō ponet. de me aliquid ꝓpetere. aut poscet. aut fundū aut domū aut turū aut argentū. d q̄ iuris mei esset libenē offerē. Templo dei nihil possum decerpere: nec detrahere. cū illud crisodicēdū nō decerpēdū. accipiendum. Tercio in obturgatōe vicij. omnis iniquitatis. Vñ legē in hystoria tripartita. in q̄dā cronica. q olim cū apud thessalonicā orta seditōe q̄dā iudices fuisse. a populo lapidati. theodosi⁹ impator indignatus. iussit omnes interimi. nocētes ⁊ innocentib⁹ nō secernens. vbi fere q̄q; milia dominū sūt occisa. Cū igitur imperator mediolanū veniisset. ⁊ ecclesiaz intrare vellet. occurrit ei ambrosius ad ianuā. eiq; a ditū ꝓhibuit di. Cur imperator p⁹ cām tāti furoris non agnoscis molem rue ꝓsumptōis? Si forte recognitōnē pcti ꝓhibet ptās imperij. decet te vt vincat rō ptātē. Ꝓticeps es o imperator. sed ꝓfuor. Quib⁹ ergo oculis aspicies cōs dñi templi quib⁹ pedibus calcabis sanctū pauimentū. Quō manus extendes dē quib⁹ adhuc sanguis fratris iniust⁹? Qua ꝓsumptōe ore tuo poculū sanguinis ei⁹ papies. dū furore tuo rū ꝓmonū tant⁹ iniuste fit sanguis effusus. Recede ergo recede. ne scelo peccato potē nequā augere contēdas. Sua pe vincula quo te dñs nūc ligauit. est ei medicina maxia sanitatis. Dis ꝓmonitus impator obediens gemēs ⁊ flēs ad regalia remeauit. Cū ergo diu in fletu mansisset. Ruffinus magister militum cām tāte tristicie requisiuit. Cui ille. Tu inquit mea mala nō sentis. q⁹ tuis ⁊ mē dictis⁹ apta sūt tepla. mihi vero ad ea ingressus nō est. Et hec dicens singulas ꝑba singulis interrumpebat. Cui ruffinus. Curro si vis ad ambrosiū. vt tibi soluat vincula q̄ quo te ligauit. Et ille. Non poteris suadere ambro. q⁹ nō verebitur imperialē potestatē. vt legē possit preuaricari diuinā. Sed cū ille ꝓmitteret q⁹ eū flecteret. eū imperator ire ꝓcepit ⁊ ipse post paululū ē secutus. Adorsus vt ambrosius ruffinū vidit: ait. Impudentia canū inicatus es o ruffine. cū te vtiq; necis autor existens. ⁊ nunc pudorem ex fronte deterēs. nō erubescis ꝓ maiestatē latrare diuinaz. Cūq; ruffin⁹ ꝓ ipatore supplicasset. ⁊ diceret eū sequi supno zelo accēsus ambrosi⁹ ait. Ego tibi ꝓdico. q̄m ingredi eū sacra limina ꝓhibeo. si vo ptātē inuasor tirannidē mutauerit. nec libenter suscipio. Cū cum ruffinus imperatori nūciasset pgā iquit ad eū. et inflatus in facie ꝓtumelias recipiā. Cū ergo veniss⁹ ⁊ sua solui vincula postulasset. occurrēs ambrosi⁹ ⁊ ingressū ꝓhibēs ait. Nūq̄ priam ostenditur p⁹ tantos iniquitat⁹. Et ille tuū ē ipōnē. meū obtēperare. Nec cum ipator allegaret q⁹ et david adulterū ⁊ homicidā ꝓmisisset sit ambi. Qui secut⁹ es errātē. sequere corrigentē. Cū ita grāter ipator suscepit q⁹ publicā pniam agē nō recusauit. Cū igit ecclesiaz ecclesiaz intrasset. ⁊ intra cancellos staret: requirit ambrosius quid ibi expectaret. Cui cū diceret se precep-

rem sacramentorū ministeriorū expectā-
re ait ambro. O imperator inuictissima loca
ista sacerdotib⁹ sunt collocata. Egredē
igitur ⁊ hāc expectationē cū ceteris cō-
munē habe. Purpura nanq; imperato-
res facit nō sacerdotes. Cui imperator p-
tinus obedivit. Cū ergo cōstantino po-
lim reuersus. ecc̄ cancellos staret. māda
vit eidē eps vt intraret. Et ille ait. Vix
discerne potui que dīa imperatoris ⁊ sa-
cerdotis. Vix enī veritatis inueni magi
strū. ambrosiū nanq; solitus noui vocari
pontificem. Octauo in sana doctrīa
Eius nanq; doctrina habet altā ꝓfun-
ditatē. Vñ hiero. in li. de xij. doctē. Am-
bro. sup. ꝓfundorū ꝑtuma rapet ⁊ aerio
volucer q̄dū in ꝓfundū ingredī fruc-
tū de alto capere vidi firmā soliditatē.
hiero. ibidem. Eius oēs smōnes. fidei ⁊ ec-
clesie ⁊ omnium vtutū firme sunt colū
be. Elegantē vtutū venustatē. Aug. in
li. ō nupcijs ⁊ ꝑtinentia. Pelagius here
siarcha sic laudat ambro. vt dicat hūa
ambrosi⁹ epō. Cui⁹ ꝓpter libris romana
lucet fides. qui scriptorū inter latinos
flos q̄dā emicuit. ⁊ subdit Aug. Cui⁹ si
dē ⁊ puritatē in scripturis sensum: ne
inimicus q̄dā ausus ē reprēdere. Ad ea
quā autoritatē. q⁹ ātiqui doctores sicut
aug. vba sua pro magna auctoritate ha
bebant. Vñ refert aug. ad ianuarium. q⁹
cū mr eius mirata fuisset. cur mediola-
ni sabbato nō ieiunarent. ⁊ de hac augu.
ambro. interrogasset. ait ambro. Cū ve-
nio romam ieiuno sabbato. Sic ⁊ tu ad
quā forte ecclesiā veneris eius morem ser
ua. si cuiq; nō inde vis scādalū esse. nec
quēq; tibi. Et subdit aug⁹. Ego de hac
re ita etiā atq; ita cogitāti ita semper ha
bui tanq; eam de celesti oraculo accepim

Vita ⁊ passio aburcij ⁊ valeriani ī
passione sancte cecilie cōtinetur.

Georgius dicitur

a geos qđ ē terra. ⁊ orge qđ ē co
lere. q̄si colēs terrā i. carnē suā. Aug. su
ꝑ in li. de trinitate dicit. q⁹ bona terra ē
in altitudine montiū. ꝑmēto colliū
planicie cāpoꝝ. Prīa ei est bona ad vire
tes herbas. Secūda ad vineas. Tercia
ad fruges. Sic beat⁹ georgius fuit alt⁹
despiciendo inferiora. ⁊ ideo habuit viro
rem vel viriditatē puritatis. Ipatus q⁹
discretionē ⁊ ideo habuit vinū interne
iocunditatis. Planus q⁹ humilitatē ⁊ ideo
ꝓtulit fruges bone opationis. Vel dr a
gerar qđ est sacrum. ⁊ gyon qđ est arena.
q̄si sacra arena. sunt et arene q⁹ ponde-
rosius motū grauitate. minutus humili-
tate. ⁊ siccus a carnali voluptate. Vel dr
a gerar quod est sacrum ⁊ gyon quod ē
lucrarium. quasi sacer lucrator. q⁹ lucrat⁹
ē cum dyacone ⁊ carnifice. Vel georgius
dr a gero quod ē peregrinus ⁊ gir ꝓcio-
sus ⁊ vo cōsiliator. Ipse ei fuit peregri-
nus in cōtēptu mundi. ꝓciosus in co-
rona martirij. ⁊ cōsiliator in ꝑdicatione
regni. Eius legenda iter scripturas apo
cryphas in niceno cōcilio ꝓnumeratur.
et eo q⁹ eius martirium certā relationem
non habet. Vñ i kalendario bede dicit.
q⁹ sit passus in persida ciuitate diospoli.
Alibi legit q⁹ quidā sit in ciuitate dios-
poli q̄ prius lidda vocabat. ⁊ ē in Jo
pen. Alibi legit q⁹ passus sit sub dyocle
ciano ⁊ maximiano spatoribus. Alibi
q⁹ sub dyocleciano spatore plus ꝓ minꝰ.
lxx. regibus imperij sui. Dicit aūt q⁹ sub
daciano ꝑside. sperantibus dyocleciano
⁊ maximiano.

Georgi⁹ tribun⁹

genere capadox. perueniet q̄dam
vice in ꝓuinciam libie in ciuitatē q⁹ dr
silena. iuxta quā ciuitatē erat stagnū in-
star maris. i quo draco pessifer habitabat
qui sepe populū contra se armatū in fu-
gā conuertebat. Statuq; suo ad muros
ciuitatis accedens. oēs inficiebat. Qua
propter cōpulsi ciues duas oues quoti-
die sibi dabant vt eius furorē sedarent.
Alioquin sic muros ciuitatis inuadeb-
bat. ⁊ aerem inficiebat q⁹ plurimi interi
bant. Cum ergo iam oues pene deficerēt

mazie cū barū copiam habere nō posset
initio cōsilio ouē cū adūcto hoie tribue-
bant. Cū igitur sorte cēm filij ⁊ filie ho-
minū darent ⁊ sors neminem exciperet.
⁊ iam pene omēs filij ⁊ filie populi cēnt
⁊sumpti. quadam vice filia regis vnica
sorte est deprehensa. ⁊ draconi adiudica-
ta. Tunc rex cōtristatus ait. Tollite au-
rū ⁊ argētū ⁊ dimidiū regni mei. ⁊ filiaz
meā mihi dimittite ne taliter moriatur.
Cui populus cū furore respondit. Tu
o rex hoc edictū fecisti: ⁊ nunc omēs pue
ri nostri mortui sunt. ⁊ tu vis filiam tuā
saluare? Nisi in filia tua cōpleueris. qđ
in aliis ordinasti: succendent te ⁊ domū
tuā. Quod rex audiens cepit filiā suaz
flere dicēs. heu me filia mea dulcissima.
quid de te facā aut qđ dicā? qñ plus vi
debo nuptias tuas? Et ⁊ uersus ad po-
pulū dixit. oro vt inducias octo dierum
lugendi mihi filiā tribuatis. Qō cū po
pulus admisisset in fine octo diez rener
fus ppl'us ē cū furore dicēs. Quare per-
dis populum ꝓpter filiā tuā? En omēs
afflatu draconis morimur. Tunc rex et
dens q nō posset filiam liberare: induit
eā vestib regalibus: ⁊ ꝓplexatus eā cum
lacrimis dixit. Heu me filia mea dulcis-
sima. de te filios in regali gremio nutri
re credebam: ⁊ nunc vadis vt a draconē
deuoreris. Heu me filia mea dulcissima
sperabam ad tuas nuptias ꝓcipes inui
tare. Palatium margaritis ornare. tym
pana ⁊ organa audire: ⁊ tunc vadis vt
a draconē deuoreris ⁊ deosculans dimi
sit eam dicēs. Vtinam filia mea ego aū
te moriturus essem q̄ te sic amisisse. Tūc
illa ꝓcidit ad pedes ꝑris. petēs ab eo be
nedictionē suaz. Quaz cū ꝑ cū lacrimis
benedixisset ad lacū ꝓcessit. Quam be.
georgius casu ide transiens vt plorantē
vidit eam qđ haberet interrogauit. Et
illa. Bone iuuenis velociter equū ascē
de ⁊ fugere mecū pariter moriar. Cui
georgius. Noli timere filia: sed die mi-
bi qđ hic ꝑstolaris omi plebe exꝑctan-
te? Et illa. Ut video bone iuuenis ma-
gnifici cordis es tu. sed cur mecū mori
deideras? fuge velociter. Cui georgius
Hinc ego nō discedam donec mihi qđ
habeam certificabis. Cū ergo totū sibi ex
posuisset ait. georgius. filia noli timere
timere: qz in xpi nomine te uuabo. Et illa.
Bone miles mecū nō pereas. sufficit cī
si sola perā. nam me liberare nō posses
⁊ mecuz pires. Dum hec loquerent ecce
draco veniens caput de lacu leuauit.
Tunc puella tremefacta dixit. fuge bo-
ne dñe fuge velociter. Tunc georgius
equū ascendēs. ⁊ cruce se muniens dra-
conē contra se venientē audacter aggredit.
⁊ lanceā fortiter vibrans: ⁊ se deo cōmē
dans ipsuz graviter vulnerauit: ⁊ ad ter
raz dexit. Dixitqz puelle. Proiice zonā
tuam in collum draconis. nihil dubitās
filia. Quod cum fecisset sequebat eā ve-
lut mansuetissimus canis. Luz ergo euz
in ciuitatē duceret. populi hoc videntes
per montes ⁊ ualleas ceperunt fugere di
centes ve nobis qz iam oēs peribimus.
Tūc beatus georgius annuit eis dicēs
nolite timere: ad hoc enī me misit dñs
deus ad vos vt a penis vos liberez dra-
conis. Tantummodo in cristuz credite
⁊ vniuersi vestrum baptizetur: ⁊ draco-
nem istum occidā. Tunc rex ⁊ omēs po
puli baptizati sunt. Beatus autē geor-
gius euaginato gladio draconē occidit
⁊ ipsum extra ciuitatem efferri precepit.
Tunc q̄tuor paria bouum ipsum i ma-
gnum campum foras duxerunt. Bapti
zati autem sunt in illa die viginti milia
hominum exceptis paruulis ⁊ mulieri
bus. Rex aūt in honore beate marie ⁊ be
ati georgij ecclesiā mire magnitudinis
ꝑstruxit. De cuius altari fons viuus ema
nat. cuius potus oēs languidos sanat.
Rex vero infinitā pecuniā bō georgio
obtulit quā ille recipere nolens pauperi
bus eam dari precepit.

Tunc beatus georgius regē de q̄tuor
brevi istruxit. s. vt eccliaz dei curam ha
beret. sacerdotes honoraret: diuinū offi
ciū diligēt audiret. ⁊ sp pauperū memor

isset. osculato rege inde recessit. In alijs libus ñ libus legit q dū draco ad deuorandū puellā ꝑgeret. georgius se cruce muniuit ⁊ draconē aggredies interfecit.

¶ Sub tpe imp̃antib⁹ dyocleciano ⁊ maximiano sub ꝑside daciano. cāta ꝑsecutio xp̃ianoꝝ fuit vt infra vnū mēsem de centū milia martirio coronarēt. vñ inē tot tormētoꝝ genera. multi xp̃ianoꝝ deficiebāt. ⁊ ydolis imolabāt. Qđ videns sctūs georgius tactus dolore cordis intrisecus oia q̄ hēbat disp̃sit. militarē habitū abiecit. xp̃ianoꝝ bīū induit. et in medio ꝑsilies exclamauit. oēs dij gētiū demonia. dñs aut̃ fecit celos. Cui ꝑses ira tus dixit. Qua ꝑsumptiõe audes deos nr̄os demonia appellare? Dic cū vñ eo tu? aut quo nole voceris? Cui georgius ait. Georgius vocor et nobili capadoci. ꝑsapia ortus. palestinā vo xp̃o famulante deuici. Ydola deserui vt fruire possem liberius deo celi. Cui aut̃ ꝑses eius ad se inclinare nō posset. iussit eū in ceruiū leuari: ⁊ mēbratim corp⁹ eius vngulis laniari. Appositi insup a d latera facibus. patrēb⁹ viscera ei⁹ ignis ad plagas eius fricare iussit. Sad̃ nocte dñs eius ingenti lumine ei apparuit: ⁊ ipm̄ oculiter cōfortauit. Cui⁹ mellifluā visitatione ⁊ allocutione sic cōfortatus ē. vt proinde nihilo doceret cruciat⁹. Videns dacianus q̄ eū penis superare nō posset. quendam magū accersiuit eiq; dixit. Xp̃iani suis magicis artibus tormēta iudicāt ⁊ deoꝝ nostroꝝ sacrificia pupendunt. Cui magus. Si artes eius superare nequiero capitis reus ero. Ipse igit̄ malefici is fuso intectis ⁊ deoꝝ suoꝝ nolibus inuocatis. venenū vino imiscuit: ⁊ sctō georgio sumendū porrexit. Cōtra qđ vir dei signū crucis edidit: hausitoq; eo nil lesionis sensit. Rursū magus priore fortius venenū imiscuit: qđ vir dei signo crucis edicto sine lesiõe aliq̄ totū bibit. Quo viso magus statī ad pedes eius cecidit. ve nīā lamētabiliē petijt: ⁊ se xp̃ianum fieri postulauit. Quē mox iussit decollari. Sequēti die iussit georgiū poni i rota. gladijs dis acutis undiq; circūsepta. Sz statī rota frangit̄: ⁊ georgius illesus penitus inuenit̄. Tūc tirannus ꝑses iussit eum i sartagine plūbo liq̄facto plenā poni. q̄ facto signo crucis i eā intrauit. Sz vas te dei cepit i ea q̄si i balneo refoueri. Qđ videns dacianus cogitauit eū emollire blādicijs. quē minis superare nō poterat vel tormētis. Dixitq; illi. Vides fili georgi. quāte mālitie tuē dijs nr̄is: q̄ re blasphemum tā patient̄ sustinēt. pati nihilominus si cōtera voluerīs indulgere. Age q̄ dilectissime fili q̄d hortor: vt superstitione relicta dijs nr̄is sacrifices: vt magnos ab ipsis ⁊ a nobis cōseqūris honores. Cui georgius subridēs ait. Te quid a principio nō magis mihi ꝑsuasisti blandis sermōibus q̄ tormētis? Ecce paratus sum facere qđ hortaris. Hac dacianus ꝑmissione delusus letus efficit̄. Iussitq; sub voce preconis vt oēs ad se ꝑueniret. ⁊ georgiū tādiu reluctātē. tandem cedere ⁊ sacrificare videret. Omnata igit̄ tota ciuitate ꝑ gaudio. cum georgius ydolorū tēplum sacrificaturus intraret: ⁊ oēs ibidē gaudētes astarent. flexis genibus oīm exoratis: vt tēplum cum ydolis sic olim destrueret q̄ tum ad sui laudē ⁊ populi cōuersionē nihil ō eo penitus remaneret. Statimq; ignis de celo descendēs. tēplum eius dyis ⁊ sacerdotibus cōcremauit. terraq; se aperiēs oēs eorū reliquias deglutiuit. Hic exclamat ambrosius in ꝑsonā dicēs. Georgius fidelissimus miles xp̃i dum xp̃ianitatis ꝑfessio silentio tegeret̄. solus inter xp̃icolas intrepidus dei filium cōfessus. Cui ⁊ tantā fidei constantiā gr̄a diuina concessit. vt ⁊ tirānice potestatis ꝑpota contemneret. ⁊ tiranū habitū non formidaret tormēta pena. O felix ⁊ inclitus domini ꝑsignator. quē non solū tpalis regni blanda nō ꝑsuasit ꝑmissio: sed ꝑfecto re deluso simulacrorum eius portēta in abyssum deiecit. hec ambrosi⁹. Hoc audiens dacianus georgiū ad se adduci fe

dixerigz dixit. Que sūt maleficia tua pessime hostium. qui tantū facinus cōmisisti. Cui georgius. Ne credas rex sic esse sed mecum pge z vide z me immolare vide. Cui ille. Intelligo fraudē tuam. q̄ vis me facere absorberi. sicut ēplum z deos meos absorberi fecisti. Cui georgius. Dic mihi miser. Dij tui qui se iuuare nō potuerunt. quomō te iuuabunt. Frater rex nimis dixit alexandrie vroti ste. Defici eos moriar: q̄ tab hoc hoie me superatum cerno. Cui illa. Tirāne crudelis z carnifex. nūquid nō dixi tibi sepius. ne xp̄ianis molestus esses: q̄ deus eoz p ipsis pugnaret. Et nunc scias me velle fieri christianam. Stupefactus rex ait. Heu pch dolor. Numquid z tu es seducta? effectaz eam p capillos suspēdit: z flagellis durissime cedi. Que dum cederet dixit georgio. Georgi lumen veritat̄. quo putas p̄ruenias: nondū aqua baptismi renata? Cui georgius. Habil best tres filia. quia sanguinis tui effusio baptismus tibi reputabitur z corona. Tūc illa orans ad dominum emisit spiritū. Hui⁹ attestatur Ambrosius in p̄fatō ne dicens. Ob hoc z gentium regina p̄sarum. crudeli a viro dictata sententia. nondum baptismi gratiam consecuta. gloriose passionis meruit palmam. Un de nec dubitare possumus: q̄ rosea perfusa sanguinis vnda. reseratas poli ianuas ingredi meruit. regnumq̄ possidere celorum. hec Ambrosius. ¶ Sequenti vero die Georgius talem accepit sententiam. vt per totam ciuitatem traheretur. postmodum capite puniretur. Orauit autem ad dominum vt qui cunq̄ eius implorāret auxilium. petitō suis sine consequeretur effectum. Diuina autem vox ad eum venit. q̄ sic fieret vt orauit. Completa oratione capitis absciōe martirium consummauit. sub dyocleciano z maximiano. qui ceperunt circa annum domini trecentesimū octuagesimū septimū. ¶ Baciamus autem eius de loco in quo decollatus est ad palatiū rediret. ignis dei de celo cecidit: z ipsum cum ministris suis consumpsit. Refert gregorius turonen⁹. q̄ cum quidaz quasdam reliquias sancti georgij deferrent. z in quodam oratorio hospitati fuissent. mane nullatenus eas amouere potuerunt: donec ibidē reliquiarum p̄sentiam miserunt.

¶ Legitur in historia archiocens. q̄ cū xp̄iani ad obsidendum hierusalem pergerent. quidam inuenio. speciosissimus cuidam sacerdoti apparuit: qui sanctus georgium ducem xp̄ianoruz esse se dicens monuit: vt eius reliquias secum in hierusalem deportarent z ipse cum eis eēt. Cum autem hierusalem obsedissent: et saracenis resistentibus p̄ scalas ascēdere non auderent. beatus georgius armis albis indutus. z cruce rubea insignitus apparuit: inuens vt posset se secum ascēdere: z ciuitatem obtinerent. Qui ex hoc animati ciuitatez ceperunt. z saracenos occiderunt.

ARcus interp̄tatur sublimis mandato. certus. declinatus z amarus. Sublimis mandato. ratione perfectionis in vita. quia non solum seruauit mandata cōmunia: sed etiam sublimia sicut sunt consilia. Certus ratione certitudinis in doctrina quia doctrinam euāgelij sibi certā tradidit: vtpote quā a petro magistro suo didicit. Declinatus ratione profunde humilitatis. Nam p̄pter nimiam humilitatem pollicem sibi amputasse dicit̄: vt sacerdotio reprobus haberetur. Amarus ratione pene acerbitatis. qua vbiq̄ per ciuitatem tractus fuit: z inter hec tormenta spiritum tradidit. Vel marcus dicitur a marcho quod est malleus maior: qui quidem eodem ictu ferrum domat. melodiam generat: incudem firmat: sic marcus vnica doctrina sui euangelij. domat hereticorum perfidiam. dilatat laudem diuinam. confirmat ecclesiam.

Marcꝰ euãgelista leuitica eius genẽ: et sacerdos petri apli i bap̃nismate filius atq; i omnio ꝛmone discipul⁹ cũ ipso btõ petro romã ꝓfectus est. Cũ aũt petrus ibidẽ euãgeliũ ꝑdicaret rogauerũt fideles qui erãt rome. beatũ marcũ vt euãgeliũ ad ppetuã fideliũ memoriã deberet ꝓscribere. Qõ ille ꝺdẽ vt erat ore magr̃i sui btõ petri audierat. fideli studio cõscripsit. Petrꝰ aũt illud diligẽter examinãs. vbi omnez veritatẽ plene cõspexit recipiẽdũ ab oĩbus fidelibus approbauit. Videns autẽ petrus marcũ ꝓfuisse in fide. ipm ad ecclesiã destinauit. vbi vbũ dei pdicãdo inumeros gentiũ multitudines ad fidem xpi cõuertit ac euãgeliũ suũ scribẽdo ꝓscripsisse dr. qõ ꝺdẽ vsq; hodie i ecclesiarũ sinaxi ostẽditur. ꝛ deuotõe ꝓgrua refertur. Tãdẽ. b. marcus ecclesiam istam. s. ermagoraz pontificatus officio. cui acquilegiensem ecclam optime gubernasset. tãdẽ ab infidelib⁹ rapit. ꝛ ibidẽ martirio coronat. Marcus ꝺo a btõ petro alexandriã missus. ꝛ ibi pmus vbũ dei pdicauit. In pmo aũt introitu sui alexãdriã vt ait pbro. diserti⁹simus in deoriũ. maxima multitudo i fide ꝛ deuotõe ꝓficiente obstinatõe adunata est. Papias quoq; hieropolitanus epc̃s valde pclara ei⁹ pconia. ꝑ cuius delucidat fabulo. Petrꝰ ꝺo damiani. sicait de eo. Tãta ei de apud alexandriã gratia ꝓuenit: vt oĩa qui tũc ad fidei rudimenta ꝓficerẽt. mor ꝓuenerãt actonus sãcte conuersationis instantiã. eaq; ad monastice ꝓfectionis fastigiũ quolibet ꝺtrahat ad qđ nõ mõ miraculoꝝ ꝑdigia. nõ mõ pdicatõis eloquia. sed etiã exitus quoq; declarat exẽplis. Et infra. ꝓfectũ ẽ aũt vt post mortem petri ad italiã deinde sit reuersus: vt terra in qua datus ẽ sibi euãgeliũ scribere, sacras mereretur eius reliquias possidere. Venit ergo alexãdriã. triumphali hoc sanguine purpurata. felix ꝛ multiplicat⁹ coꝝ pontificibus thesauro diuites effecta. Tante aũt humilitatis dr̃ fuisse. vt pollicem sibi amputauerit ne ad ordinem sacerdotij posset humano iudicio ꝓmoueri. Verũ cũ dispositio dei ꝛ auctoritas sci petri ꝓualuit q̃ ipm alexandriã epm destinauit Ador autẽ vt alexandriã est ingressus. subito calciamentũ eius rupt⁹ ẽ atq; solutũq; in spũ intelligẽs ait. Vere expedit̃ fecit dñs iter meũ. nec me sabbatum impedire potuit. quẽ ab opibus mortis dño absoluit. Videns aũt marcus quendã sutorẽ vetera cõsuentẽ. eidem calciamẽtũ tradidit corrigendũ. Qđ cũ faceret sinistrã manũ graui⁹ vulnerauit ac forte exclamare cepit. vnus deus. Quo audito vir dei ait. Vere ꝓspera est dños iter meum. fusoq; luto ex sputo manũ eius vnxit. ꝛ cõtinuo sanitatẽ recepit. Videns hõ ille tantã eius efficaciam. in domũ sibi illũ introduxit. ꝛ dñs vel vũ peontari cepit. At ille sese domini iesu xpi vũ cõfessus est. Cui ille ait, Velle ego videre eũ. Et marcus. Ego eũ tibi demonstrabo. In sapientia marcus xpm ei euangelizauit. ꝛ ipm cũ tota domo sua bapizauit. Audientes autẽ viri ciuitatis illius. quendã galileũ qui deoz falsitatis cõuincere aduersus eos insidias posuerũt. Qđ ille cognoscens. dominẽ illũ quẽ curauerat. qui dicebatur Anianus ibidẽ epi⁹ copũ ordinauit. ꝛ ipse pontificalem ꝓcurat. Et cũ ibidez duobus annis stetisset. iterũ alexandriã rediit: qui ultra mare i ruinis ecclias cõstruxerat. in loco qui dicit⁹ bucoli: a fidelibus ibidẽ multiplicatos inuenit. Põtificeo aũt exemplo. eum comprehendere consuerant. Cũ aũt in solẽnitate paschali beatus marcus missam celebraret. cõuenerũt illuc oĩes ꝛ funem in collo ei⁹ misso, ipsũ per ciuitatẽ trahebant: dicentes. Trahamus bubalum ad loca bpecum. Carnes aũt eius in terrã fluebant: ꝛ sanguine lapides rigabãt. Post hoc in car-

ceve recludiē ⁊ ibidem ab angelo cōfortē. Sed ⁊ ipse dñs iesus xp̄us eū visitauit: eumq; confortauit dicens. Pax tibi Marce euangelista meus. noli timere: q̄ ego tecū sum et eruā te. Mane ergo facto funē iter; collo eius inmittūt: ⁊ hūc illuc; raptim eū per ciuitatē ducebāt exclamantes. Trahite bubalum ad loca buculi. Ipse aūt dū traheret gratias agebat deo. In manus tuas cōmendo spiritū meū: ⁊ hoc dicens spīm exalauit. sub Nerone qui cepit circa annū dñi quinquagesimū septimū. Cū ergo pagani cū vellēt comburere, subito aer turbat̄. grando exorit̄. tonitrua intonāt. fulgura; ebo ruscant, ita vt quilibet euadere niteret: ⁊ sanctū corpus ibidē incantū reliq̄unt. xp̄iani vero corpus eius rapuerūt et in ecclesia cū oīi reuerentia sepelierūt.

¶ Fuit aūt forma beati marci huius longo naso. subducto supalio. pulcris oculis recalua fronte. plita barba. habitu diū optime. etatis medie. canos aspersus. affectiōe continēs. gratia dei plenus. Beatus aūt ambrosius de eo sic ait. Dū beatus marcus inumeris choruscaret miraculis. contigit vt sutor cui calciamentū tradiderat cotrigendū siniſtrā sibi lesus labore ptunderet manū. Hic cū infricto vulnere vnus deos clamauit. dei famulus audiēs: leuis affuit. lutū ex spūto factū accepit. cuiusq; manū inunxit: sanauitq; illico reddidit: ⁊ laboti ecōtra dedit. Illius nempe cuius p̄dicabat euangeliū. sic imitat̄ miraculū: ceci vicz a natiuitate illuiati a dño factū: hec ambrosius. ¶ Anno aūt ab incarnatōe dñi q̄dringentesimo septuagesimo septimo. Tpe leonis ip̄atoris. veneti corpus sācti marci de alexandria venetias transtulerunt vbi eccl̄ia i honore sācti marci mire pulcritudinis fabricata est. Quidā nanq; mercatores veneti. q̄ alexandriaz preterant duos p̄sbiteros custodes corpis sancti marci precibus ⁊ p̄missionibus induxerunt vt occulte corpus illud tolli permitterēt. ⁊ venetias transportaret. Verū cū corpus de tumulo leuaret. tanus odor tota alexādria sic perfudit: vt oēs vnde tanta p̄deret odoris suauitas mirarentur. ¶ Cum aūt nauigarent et qualiter corpus sancti marci deferrent. alijs manib⁹ reuelasset: erunt illoz aīe. ffortsitan alicuius egipti; corpus vobis datū defert; ⁊ sancti marci corpus vos deferre putatis. Continuo igitur nauis in qua erat corpus sancti marci p se ipsam mira celeritate se vertit ⁊ in nauē in qua ille residebat insurgēs. latez; partem fregit: non prius illam dimittēs donec omnes se ibidē corpus esse dū. Mar ci credere acclamarēt. ¶ Cum quadam nocte naues cursu velocissimo ducer̄t. ⁊ naute tempestate conquassati. ⁊ tenebris obsoluti quo pergerēt ignorarent. sanctus marcus cuidā monacho custodi corporis sui apparuit dicēs. Dic omnibus istis vt velociter vela deponant: quia non longe a terra distant. Quibus depositis mane facto se iuxta quandam insulam inuenerunt. Verum cum p litora diuersa transirēt ⁊ sanctum thezaurum oībus occultarēt. veri ētes incole conclamabant. o q̄beati estis qui sancti marci corp⁹ portatis. Venite vt ipm supplices adoremus.

¶ Quidā nauta adhuc omnino incredulus. a demone arripit̄. ⁊ tamdiu vexatur. donec ad corpus sancti adduc⁹ se credere confiteret. qui liberatus gloriam deo dedit. ⁊ beatū marcū in deuotione magna deinceps habuit.

¶ Quodā tempore dum corpus sancti marci intra quandā columnā ex lapidibus marmoreis factā paucis cōscijs esset repositū. vt ibi cautius seruaret: p̄tigit vt tenebris illis ex hac luce sublatis. nemo vbi nā sanctus esset thesaurus posset cognoscere: nec aliquibus indicijs inuenire. vnde ex hoc planctus in clericis. desolatio ingēs in laicis. meror imminet vniuersis. formidabat siquidē plebs deuota. ne patronus tāinclitus furtiue fuisset sublatus. Ideoq; iciunio solenne indi

ciatur, processio solennior ordinantur. Et ecce cunctis videntibus et stupentibus lapides a colūna prosiliūt. et archam vbi corpus eius latebat omnibus euidēter ostendunt. Ad cor denotas laudes agit creatori omnium q̄ suā eis dignatus est reuelare patronum. Sicq; dies illustrata tanti p̄digij gl'ia. annis decurrentib⁹ posteris fit festiua. ¶ Quidam libri habent etiam subscripta miracula.

¶ Circa annū dñi. Ad cclj. Apō papiam in p̄uētu ordinis fratrū p̄dicator⁹ fuit quidā frater religiosus ac sancte vite iuliano nōe. nanone fauente inuidia ne nis corpe sed cautus mente, qui in infirmitate vltima elaborās. cū priorem dominus sup̄ stami suo requireret: et ille morē sibi vicinaz imminere diceret. statim facie exhilarat⁹ et manib⁹ et toto corpe plaudens. clamare cepit. date locum fratres, quia p̄ nimia letitie abundantia iā p̄silit anima extra corpus. ex eo q̄ tam iocundos rumores audiui. et elevatis in celū manibus. dicere cepit. Educ de carcere animā meaz dē. Infelix ego homo q̄s me liberabit de corpe mortis hui⁹. Inter hec ille leni somno obdormiens vidit beāt marcū ad se venisse et se iuxta lectulū collocasse. Fecce vox facta est ad eum dicens. Quid tibi agis o marce? Et ille. Ad mouentē istū accessi. q̄ deo eius ministeriū ē acceptū. Et iterū vox ad eū. Quare inter ceteros sanctos ad eū maxime tu venisti? At ille. Quia specialē in me habuit deuotionē, et locū vbi corp⁹ meū reqescat. sedula deuotione visitauit et iō veni in hora sua extrema eū visitare. Et ecce quidā albati totā domū ip̄leuerunt. Quib⁹ ait marc⁹. Quare huc venistis? Et illi. Vt isti⁹ aiaz in ꝓspectu dñi p̄sentemus. Quo audito p̄dict⁹ frater p̄ pote dom⁹ a quo ego ista audiui: nuntio misit. et omnia que viderat sibi recitauit. cum multo gaudio in domīo feliciter obdormiuit.

¶ Dum quidam mercatores veneti super quandam nauem sarracenorum alexandriam pergerent. et imminens periculum euidenter viderent. mox sup̄ scapham ascendunt et funem precidunt. statimq; nauis vi fluctuum resoluta perijsset. vniuersos saracenos vnda voraz inuoluit. ¶ Venus autem ex eis beatum marcum inuocans quo pacto se astrinxit q̄ si suum sibi conferret auxilium et sacrum baptisma susciperet. et ipsius limina visitaret. Ad cor sibi vir splendid⁹ quidam apparuit. qui ereptum de fluctibus in scapha cum ceteris collocauit. Ille autem alexandriam veniens: sed liberator⁹ suo ingratus existens nec sancti in ira festinat ad limina: nec nostre fidei susc̄pit sacramenta. Cui deus marcus apparuit. et ipsum de sua ingratitudine increpauit. Rediens igitur ad se venetias venisset ibidem sacro baptismat⁹ fonte renatus. et marcus appellat⁹. et in xp̄o perfecte credidit. et in bonis operib⁹ vitam finiuit.

¶ Vir quidam dum in sum mitate cāpanilis sancti marci ō veneciis quoddā operis exerceret. subito cadit improuide membratim toto corpe laniatus. in ip̄o tamen casu suo sancti marci non immemor. eius patrocinium implorauit. qui cadens ex insperato cuidam ligno prominenti substitit et dato fune illesus exiuit. et ad opus p̄stinum consummandum denuo assurgit.

¶ Quidam cuiusdam nobilis p̄uincialis tempore aliter seruus dum voto astrictus corpus sancti marci visitare vellet. sed a domino suo licentiam obtinere nō posset. eundem nimiorem carnalis dominij timori celestis postposuit et insalutato domino ad sanctum visitandum deuotus accessit. Ad⁹ dominus egrefiens. ipsum reuersum et oculari mandauit. fauerent quantocius crudeli domīo. crudeliores satellites. et dei famulum sanctum marcum inuocantem ad terram p̄strauit et acutos palos oculos effodientes apposuit. Sed nubil palorum p̄ficiebant ei nomine. quia in se tabe-

sebant subita fractiõe. Jubet igit̃ vt se curibus crura frangãt̃ ꝓpedes ꝓcidant̃ ꝫ indomabile ferꝝ secunũ. ꝓnnus molesta ꝫ plumbũ. Jubet malleis ferreis os ꝓ dẽtes ꝓtundi. ꝫ ferꝝ sue vetustis oblui sa ꝫ dei potentia hebetaẽ. Ad̃ dñs videns ꝫ stupẽs venĩ petijt: ꝓ cum suo sepulcrum sancti marci deuotõne sedula visitauit.

¶ Miles q̃dã in ꝓlio sic vulneratus in brachio vt manus a brachio depẽderet adeo vt ipsã ꝓ cẽdã media ꝓ amica cõsulerẽt. Jlle vo erubescẽs fieri manca. q̃ cõsueuit bñ tãꝓ robus. manũ i locum suũ restituta pãis sine medicãmẽto integrã fecit. Jnuocauit igit̃ bñ marci suffragia: ꝓ manus cõtinuo fuit sanitati ꝓsine restituta. sola tñ cicatrix remãsit: et in tanti miraculi testimonium et in talis beneficij monimentum.

¶ Vir quidam de ciuitate Mantue falso ab inuidis accusatus. in carcerem est reclusus. qui cum quadraginta dies pegisset abiect̃. ꝓ animo afficeret tedio. tãdem triduano ieiunio se macerãs. beati marci ꝓtectiuũ inuocauit: q̃ sibi apparẽs iubet vt de carcere securus abscedat. Jlle vo dormitãs ꝓ tedio neglexit parere tutiõibus sci: existimãs illusionibus se eludi. Deinde secũdo ꝓ tãdẽ tertio sibi apparuit ꝓ eadẽ illi inquit. Qui ad se rediens ꝓ ostiũ aptũ ꝫspicãs. de carcere securus exijt. ꝓ instar stuppe cõpedes morsu confregit. Deinde igitur die media ꝓ medium custodũ ceteroꝝq; otium. ita vt ipse cũcto videns a nemine videret̃. Qui venies ad sancti marci tumulum exoluit deuote debitum gratiarum.

¶ Cum totam apuliam sterilitas magna inuaderet. nec terrã illam benedictionis pluuia irrigaret. reuelatũ est q̃ tali plaga peterentur eo q̃ ibi sancti Marci festiuitas non colatur. Dum igitur sanctum marcum inuocarent. ꝓ festiuꝫ eius festiue se celebraturos promitterent. sterilitatem ab eis Marcus depulit: ꝓ super abundantiam ministrauit. dans eis salubrem aerem ꝓ pluuiam congruentem.

Marcellinus ãnis

nouẽ et mẽsibus q̃uor romanã ecclesiam rexit. Hic iussu dyoclecani et maximiani capit̃. ꝓ ad sacrificãdũ adduc it̃. Cũ aũt nõ assentiret: ꝓ ex hoc diuersoꝝ tormẽtoꝝ genera sustiere debẽt. metu pauoris duo grana incẽsi in sacrificõ posuit. Tũc magna adest infidelitũ letitia ꝫ fideles in gẽs tristicia pcussit. Verũtamẽ in capite infirmato fortiora mẽbra resurgũt ꝓ minas principũ parui pẽdunt. Tũc fideles ad summinũ pontificẽ cõueniũt: ꝓ ipm plurimum redarguũt. Ad̃ ille cernẽs. in cõcilio eoꝝ se supposuit iudicãdũ. Ad quẽ illi. Absit vt sũmus põtifex ab aliquo iudicet̃. ꝫ tu in te collige causã tuã ꝓ ꝓprio ore te dijudica. Jpse aũtẽ ipm pauores plurimũ ingemuit. ꝓ seipm depositit. sed tñ eum ois turba iteꝝ relegit. Ad̃ celestes audiẽtes. iteꝝ eũ capi fecerunt: ꝓ dũ nullatenus sacrificare vellet. eũ decollari mãdauerũt: ꝓ intantum crenit furor gẽtilis vt infra mẽsem decẽs ꝑtẽ nulla xpianoꝝ primerent̃. Marcellinus aũt dum decapitari deberet. se xpiana sepultura indignũ eẽ asserens: ꝓ ideo oẽs q̃ se sepelire ꝑsumerẽt excõicauit. Quaꝓpter corpus eius insepultũ. xxv. diebus remãsit. Post hoc bñs petrus apl's marcello successori sci marcellini apparuit: dicẽs. ffrat̃ marcelle q̃re nõ sepelis me? Cui ille: Nõne dixi tibi sepulturas eas dñe? Cui apl's. Ade insepultũ reputo. q̃dam marcellinum insepultũ videro. Cui ille. Nõne dñe nostiq; ille oẽs q̃ eũ sepelirẽt: anathematizauit? Cui petrus. Nõne scripturã ẽ qui se humiliat exaltabit̃. Tũ hoc attendere debuisti. Vade igit̃ et ipm ad pedes meos sepelias. Qui statim uit ꝓ iussa laudabiliter complenit.

VItalis q̄si viuēs alis. qz qualis viuebat exterius in opere talis erat interius in corde. Uel vitalis a vita. Uel vitalis viuēs alio. i. viuens sc alio virtutum. Ipse enī fuit tanq̄ vnū de aīalibus dei q̄ vidit ezechiel habens in se quatuor alas. s. alā fidei q̄ volabat in celū. alā amoris qua volabat ī deū. alā timoris qua volabat in infernū alā cogitatiōis qua volabat in seipsum. Eius passio in libello Gerualij ⁊ Protasij reperta fuisse putat.

VItalis miles cō [illegible]ilar. ex valeria vxore geruasiū ⁊ protasiū genuit. Hic cū paulino indicente ravennā ingressus. cū quendā ibidē xp̄ianum medicū nomine vitianū post multa tormētoz genera ultium decollari vidēret: ille medicinis nimiū expauisset. exclamauit ad eū sanctus vitalis: dicens. Nolī frāt vitiane medicē. q̄ alios curare p̄ sueuisti ne ip̄m eterna morte occidere. ⁊ q̄ ad palmā p̄ multas passiōes venisti noli coronaz amittere tibi a deo parata. Ad vitianus audiens confortatus est ⁊ nō pauore suo pemitēs. martiriū libenter accepit. Sanctus aut vitalis eius honorifice sepelīri fecit: ⁊ p̄ hoc ad paulinū dñm suū vlera venire p̄cepit. Ille vo nimiū indignatus. cū q̄ ad se venire noluit. cū q̄ vitianū sacrificare volētem retraxit. cū q̄ xp̄ianū se esse ostēdit iussit eū in equleū leuari. Cui dixit vitalis. Stultissime ro. si me putas decipe q̄ alios sp̄ studui liberare. Et ait paulinus militibus. ducite eū ad palmā: et si sacrificare noluerit: foueā p̄fundissimā donec puenerit ad aquā ibidem facite: ⁊ ibi eū viuū ⁊ supinū sepelite. Ad ⁊ fecerunt ⁊ beatū vitalē ibidē viuū sepelierūt sub nerone q̄ cepit circa annū dñi. lxij. Sacerdos aut̄ ydoloz q̄ hoc p̄silium dederat: statim a demōe arreptus p. vij. dies insanies in illo loco exclamabat: dicens. Incendis me sancte vitalis. Die aut̄ sept̄mo in flumen a demone p̄cipitatus: miserabiliter expiranit. Uxor aut̄ tem sancti vitalis cum mediolanū rediret: annuente quodā ydolis īmolantes q̄ cum eā hortarent̄ vt ydolis īmolata comederet. Respōdit xp̄iana sum. nō licz mihi de vīis sacrificijs māducare. Ad ille audientes tādiu eam verberauerūt p̄ homines suū qui cum ea erāt: q̄z me violatam eam seruitutem deduxerunt vt infra triduum feliciter migrauit ad dominum.

VIrgo quedā fuit antiochie. cuius hystoriā ambrosius in sc̄do li. de virginibus recitat in hec verba: Antiochie nuper virgo q̄dam fuit fugitans publici visus ostentationem. Sed quo magis virorum vitabat oculos: aspectus eo incendebat amplius impudicos. Pulcritudo enī audita: nec visa plus desideratur. duobus stimulis cupiditatum. amoris ⁊ cognitionis. dum ⁊ nihil occurrit q̄ minus placeat: ⁊ plus putatur ee q̄ placeat: q̄ nō videt oculus explorat: sed animus amatoz eroptat. Itaq; sancta virgo. ne diuinis alerentur pondi: spe cupiditatis ⁊ integritatem pudoris professa: sic restrinxit impudorum facies. vt tam nō amaretur sed p̄ oderetur. Ecce persecutio. Puella fugere nescia. certare parauit. ne incideret in insidiatores pudoris animū ad virtutem parauit. tam religiosa vt mortem non timeret. tam pudica vt mortem expectaret. Uenit enim cotidie dies: maxima omniū expectatio. p̄ducitur puella duplex victoria certamē ⁊ castitatis ⁊ religionis. Ez vbi viderūt constantiā p̄fessionis. meritū pudoris. paratā ad cruciat⁹. erubescentes ad aspect⁹ excogitare ceperūt quēadmodū spe castitatis religionem tollerent. vt eum id ab

stituissent qđ erat amplius. etiam id eri-
perent qđ dereliquerunt aut sacrificare
virginem aut lupanari prostitui iubēt.
Quo colunt deos suos q̄ sic vindicanē.
aut quemadmodū ipi viuūt q̄ ita iudi-
cant. Nec puella nō q̄ de religione ambi
geret. ſz q̄ de pudore trepidaret. ipa secū
inqt. Quid ḃ agim⁹? Hodie. aut mar-
tir. aut vgo. altera nobis iuidē corona.
ſz nec virginis nomē agnoscē vbi virgi
nitatis auctor negatē. Mā quēadmodū
virgo si meretricem colas quēadmodū
vgo si adulter diligas. quēadmodū vir
go si amatorē petas? Tollerabilius est
mentē q̄ carnē vganē hīe. vtrūq; bonuz
si liceat et si nō liceat: saltē nō homini ca
ste. ſz deo simꝰ. Et raab meretrix fuit. ſz
postq̄ dño credidit. salutem luenit. iu-
dith se vt adultero placēt ornauit. q̄ tñ
q; hoc religiōe nō amore faciebat nemo
eam adulterā iudicabat. Pñ succesliter
emplū. Mā si illa q̄ se ꝓmisit religiōi. et
pudorē seruauit ꝑ patriā. forte ſsio ꝑ nos
seruādo religiōez seruabum⁹ etiā castita
tem. Pñ si iudith pudicitiā religiōi ꝓ-
ferre voluisset. pdita patria etiā pudici-
tiā pdidiss. t. Itaq; tibi ꝑformata exem
plis. fit aīo tenēs vba dñi qb⁹ait. Qui-
cūq; pdiderit aīaz suā ꝓpter me. inueniet
eā. fleuit ꝑ tacuit. ne eā vl'loquētē adul
ter audiret. nec pudoris elegit ūtutē. sed
xpi amore recusauit. Estimate. vtr adul
terare potuit corpe. q̄ nec voce adulte
rauit. Jādudū verecūdabat oīo mea. ꝑ
q̄i adire gestor⁹ serie criminosaz atq; ex
plānare formidabat. Claudite aures vr
ines dei. deducē puella dei ad lupanar.
ſz apite aures vgines dei. virgo ꝓstitui
pt adulteran nō pt. Ubicūq; vgo dei ē.
tēplū dī ē. nec lupanaria ifamāt castitatē
ſz castitas etiā loci abolet ifamiā. Jngēs
petulātiū ꝓcursus fit ad fornicē. Discī-
te martirū miracula sancte virgines. di-
sciplinā locor⁹ vocabula. claudite int⁹ colū-
ba strepūt accipitres fores. certāt singuli
q̄ ꝑdā prim⁹ intret. At illa manib⁹ ad
ecclām leuatis q̄si ad domū oīonis venisz
nō ad libidinis diuersoriū. xp̄e inqt do
mus̄ti virgini feros leones potes̄ doma
re etiam hominū feras mentes. Caldeis
rotamit ignis. iudeis se vnda subtrāxit
misericordia tua nā natura sua. Susan-
na ad supplicū genua flexit. et de adul-
teris triumphauit. Arnit dextra q̄ tem
pli tui dona violabat. Nūc ēpluz ipm
attractatur tuum. ne patiaris incestuz
sacrilegij. q̄ nō passus es furtū. Benedi
catur et nūc nomē tuū. vt q̄ ad adulteri
um virgo veni virgo discedam. Dū cō
plenerat oratione. et ecce vir militis spē
terribilis irruit. quēadmodū virgo q̄
tremuit. cui populus tremens cess̄t. sed
nō illa immemor leonis. et danid inquit
supplicū susanne spectaturus aduenera
rat. et quam populus damnauerat. ven⁹
absolvit. Potest et in hoc lupi habitu o
nis latere. hz et xp̄o milites suos. q̄ etiā
legiones habet. aut fortasse per custos in
trauit. ne vereatis anima mea. et tales
solēt martires facere. O virgo fides tua
te saluam fecit. Qui miles. Queso ne pa-
veas soror. Frater huc veni saluare anim
am. non perdere. serua me vt ipsa ser-
uiens. q. adulter ingressus si vis martir
egrediar. vestimenta mutemus. Conue
nerunt enim mihi tua et mea tibi. sed et
vtraq; xp̄o. Tua. s. vestis me verum mi
litem faciet. et mea te virginez. Bene tu
vestieris. ego melius exuor. vt me perse-
cutor agnoscat. Sume habitum qui ab-
scondat feminā. trade qui ꝓsecret marti
rem: induere clamidem q̄ occultet mem
bra virginis. et seruet pudorem. Sume
pileum qui tegat crines. absondat ora.
solent erubescere qui lupanar ītrauerūt
Bene cum egressa fueris. ne respicias re
tro. memor vxoris loth. q̄ naturam suaz
quia impudicos licet castis oculis aspe-
xit. amisit. nec vereare ne quit pereat sa-
crificio. Ego pro te hostiam deo me red
do. tu pro me militem xp̄o habēs bonā
militiam castitatis. q̄ ſhpendijs militat
sempiternis. loricam iustitie q̄ spirituali
munimine corpus induat. scutum fidei

quo vulnus repellas. galeā ſalutis. ibi miſſ eſt p̄ſidiū nr̄e ſalutis vbi ē xp̄s. qui mulieris caput vir. vginū xp̄us. Et iuē hec verba clamidē cepit ſuſpectus tñ ad buchīmos: t p ſecutoris t adulteri: vgo cruciē. clamidē cepit miles offerre. Ne p̄ opa illa que ḡra cū in lupanari de martirio certaret: addanē p̄one miles t virgo. De diſſidēs inter ſe natura ſz dei miſeratione conſiles vt cōpleaē obſtaculum Tunc lupi t agni ſi ſimul paſcenē. ecce agnus t lupus non ſolū ſil paſcunē. ſed eā immolanē. Quid plā notato bīm eiolatpuella de laqueo. iā nō ſuis alis. vepote q̄ ſpūalib⁹ ferebaē. t q̄ nulla vnq̄ viderit ſecula. Egrediē de lupanari virgo xp̄i. At illi q̄ videbant oculis t nō videbant corde. cum raptores ad ḡnam lupi fremere ad p̄dam vnus qui erat in modeſtior introiuit. Sed vt hauſit oculis rei geſtū Quid hec inquit eſt. puella ingreſſa eſt: vir videē. Ecce nō fabuloſū illud certū p̄ virgine: ſed q̄ verum eſt mules ex virgine. At etiā audierā t non credideram q̄ aq̄s xp̄s in vina uerut. ſum mutare cepit t ſenſus: recedam⁹ hic dū adhuc q̄ ſumus: ſumus. Ut quid t ipſe mutatus ſum. q̄ aliud cerno q̄ credo. Ad lupanar veni: cerno vadimoniū t tū mutatus egrediar: pudicus ingbo. qui adulter intrauī. iudicio rei. q̄ debuaē tanto corona victoꝛi. Damnatus eſt p̄ virgine. q̄ comp̄hensus eſt p̄ virgine ira de lupanari nō ſolū virgīe: ſed etiā martires egerunt. ſtrē puella ad locū ſupplicij cucurriſſe certaſſe āboꝛ de nece Cū ille diceret. ego ſum iuſſus occidi. te abſoluit ſnia: qui me tenuit at illa clamauit. Non ego te vadem mortis elegi ſed pudoꝛis optaui. Si pudoꝛ q̄ritur: manet ſenſus. Si ſanguis expoſcē fideiuſſoꝛē non deſidero: vnde diſſoluā habeo. In me lata eſt vlta ſnia q̄ p̄ me lata eſt. Certe ſi pecunie te fideiuſſoꝛē dediſſem. t abſente me iudex tuū cenſuſ ſeneratoꝛi adiudicaſſet: eadem me ſententia cōuincerem⁹ meo patrimonio ſoluere

nios nerus. Si recuſarem. quis me iudiciam morte cenſeret? quanto maioꝛ eſt capitis huius cenſura: moꝛiar innocens ne moꝛiar nocens. Nihil mediū eſt hodie. aut rea ero. ſanguinis tui. aut martir mei. ſi ito redij: quis me laudaret reduxiſſe. ſi moꝛiā feci. quis me audeat abſoluere. Plus legibus debeo rei. non ſolum fuge me. ſed etiā cedis a bene. Sufficiunt mēbra mortis. q̄ non ſufficiebāt iniurie. eſt in virgine vulneri locus qui non erat contumelie. Ego obprobrium declinauī non martiriū. nibi ceſſi veſtez non p̄ſſionem mutauī. quia ſi mihi pecapis mortem: non redemiſti me ſed circumueniſti. cane queſo ne contendas caute ne contradicere audeas. noli eripe beneficium quod dediſti. Dum mihi hanc ſententiam negas: illam reſtituis ſuperiorem. Sententia enim ſnia ſuperiore mutatur. Si poſterioꝛ me non reuocat: ſuperioꝛ tenet. poſſumus vtriq; ſatiſfacere ſententie ſi me prius paratis occidi. In te habent aliam quam exerceant penam: in virgine obnoxius pudoꝛem. Itaq; glorioſioꝛ eris ſi videaꝛ de adultera martirem feciſſe q̄ de martire adulteram reddidiſſe. Quid expectaſ. Duo p̄tenderunt t ambo vicerunt. nec diuiſa eſt coꝛona ſed addita. Ita ſepe martires innocens ſibi bñficia conferentes. alter principium martirio dedit alter effectū At etiam pāoꝛum gymnaſia. damones t ſinthiam pictagoꝛeos incolas ferunt. Quoꝛum vnus cum eſſet morti adiudicatus: cōmendando ſuoꝛum tempus poposcit. Tirannus aūt aſtutiſſimus cū virginī non poſſet cruciamaret: permiſit vt ſponſoꝛē daret. qui p̄ ſe ferretur ſi ipſe moꝛtem faceret. Quid de duobus p̄claꝛiis neſcio. verumq; p̄claꝛum. alter vadem mortis inuenit. alē ſe obtulit. Ita q; cum reus moꝛtem ſupplicio ſi eoꝛet: fideiuſſoꝛ ſereno vultu moꝛtem non recuſauit. Cum duceretur ad moꝛtem: amicus reuerſus eſt. cruicem ſubſtituit: colla ſubicit. Tunc admiratus tirannus.

tariotem pbis amicitiā q̄ vitam fuisse: petiuit vt ipse ab ipsis q̄s damnauerat i amicitiā recuperet. tanta virtus est amicitia vt tirānū inclinaret. Digna laude sed minor a nris. Nam illic ambo viri. hic etiā vna virgo. q̄ primo etiā sexū vincere. Illi amicissimi incogniti. Illi nrīs nouis se obtulerunt. Illi tirannis plebibus. ac etiā crudelioribus. Q̄s ille pertinaciss occiderūt. Inter illos in vno obnoxia necessitas. In his ambox voluntas libera. Mi q̄z illis prudentior ex q̄ illius studij sui fuit amicitie grā. Illis corona martirij. Illi eā certauerūt hominibus: isti dño. hec ambrosius.

Petrus interpta

tur agnoscens vl discalciās. Vel dr petrus a petros q̄s est firmum. Per hoc intelligunt tria priuilegia que fuerūt in bō petro. Fuit eīm p̄dicator egregi⁹: r inde dr agnoscens. q: r pfectā scripturax noticiā habuit. et in p̄dicatione quid cuiq; p̄ueniret: agnouit. Secūdo fuit virgo purissimus. r inde dr discalcians q: a pedibus suax affectionū oēm amorem mortuū discalceauit r exuit. vt iam non solū corpe sed etiā mente virgo esset. Tercio fuit martir dñi gloriosus: r inde fuit firmus. q: martirium p confessione fidei p̄stanter sustinuit.

Petr⁹ nou⁹ mar

tir de ordine p̄dicatox fidei pugil egregius. de ciuitate veronen exiuit oriundus. Vicentiā splendidū lumē de fumo. luiū candens de senibus. rubens rosa de spinis exoriē: dū de pentibus p errorē execratis lucidus p̄dicator exurgit. et de sanctas mente corpoz; corruptas: virginale decus p̄cedit. ac de spinosi eterno incendio depurat⁹ in ciuit⁹ martir ascendit. P̄arentes nāq; suos infideles r hereticos dū⁹ petrus hūit. a q̄rum tī erroze se penitus mūdū seruauit. Cū aūt adhuc septem esset annox. r a scholis rediret a patruo suo. q̄ heresim sapiebat q̄nam in scholis didicerit. interrogat. Qui rīdit se didicisse. credo i deū patrē oipotentē creatorē celi r terre. Et ille. Noli dicere creatorē celi r terre. cū ipse visibiliū creatorē nō fuerit sed dyabolus: oia ista q̄ videnē creauit. Ipse vo puer se potius velle dicere sicut legerat: affirmabat. r sicut scriptū erat se potius credere velle dicebat. Tunc ille p autoritate s hoc ei psuadere vt potrat: nitebat. Quas oēs puer spūsctō repletus sic contra eū p̄nuntiauit q̄z gladio inēmit. vt ille q̄ diuertere nō biet. Qui i digne ferēs a puero se p̄fusū p̄ri totū q̄ inter se gestū fuerit retulit. et vt petrū a scholis remoueret: mōis oibus psuasit. Timeo eīm ait ne cū petrus dū fuerit eruditus: ad meretricē illā romanā ecclam se p̄ferat: r sic fidē nram destruat r p̄fudat. Qui nesciens verū dixit. dū petrus hereticox p̄dictā destructurū esse: tanq̄ alter cayphas p̄phauit. Q̄z q: res a deo fiebat: p̄ fris monitis assensū nō p̄buit. sperans q̄ p aliquē hereśiarchā ad suaz sectā trahi faceret eū in gīmnasiis fuisset eruditus. Videns igit puer sctm nō esse tutū cū scorpionib⁹ habitare: mōm penteq; despiciēs: mōs ipe fratrē p̄dicatoz ordinē introiuit. in q̄ quidē ordine q̄ laudabiliē vixerit. innocēcius papa in sua epla apte dicens. Cū eīm b. petrus s mōi fallacijs in adolescentie annis p̄ui de declinasset: ad ordinē fratrū p̄dicatorum se transtulit. in q̄ quidē ordine. ex fere annox spacio fultus caterua virtutū fide p̄ambula spe astāte. comite caritate. sic p̄ualuit r p̄fecit circa defensionē p̄e fidei. p q̄ totus ardebat q̄ contra illius viros hostes mente intrepida. feruētiq; spū p̄tinuū certamē exercens. suū tī agonem diurnū victrici supante martirio feliciter p̄sumauit. r sic petrus firmus in petra fidei. petra demū passionis allusit ad petrā xp̄m digne laureandus ascendit. Virginitatē q̄z mētis r corpis semp illibatam: seruauit. nec alicuius mortalis grauis vnq̄ sensit p̄tactū sicut suorū

confessoꝝ fidei testimonio est ꝓbatum
Et qꝝ seruus delicate nutritus ꝓteruit i
dñm: carnē sua affligua cibi ꝙ potus pe
tate restrinxit. Me vero p ocij desiderium.
hostilibus pateret insidijs. in iustificatio
nibus dñi exercebaꝫ affligue. vt eo ar
cta licita tota liter occupato: locū in ipso
illicita nō hīem: ꝙ spia libus nequitijs
cuius esset. Nocturna quidē silētia hu
mane deputata quiet. posit dormitionem
breuē carrebant in studijs lectionū. ꝙ sō
ni tempꝰ vigilijs occupabat. Dies autē
impendebat cōmodis alijs. vel sedulis
imminēdo ꝑdicatōibus. vel ꝓfessionū
audientie insistendo. aut hereticoꝝ do
gma pestiferū validis rōnibus ꝓfutan
do. In quibus spālis gre dono nosaē
claruisse. Benignone insup gratus. hū
litate lenis obediētia placidus. benigni
tate suauis pietate cōpatiens. prudentia
ꝓstans. caritate ꝑstabilis. ꝙ in cūctis mo
rum maturitate cōpositus. alios ꝓfuit
virtutū aromatibus attrahebat. feruēo
ri amatoꝝ fidei cultoꝝ ꝑcipuus. ꝓpugna
toꝝ ardens. sic alio suo fidē impleuerat. sic
se totū in illius manū pauerat obsequiū
ꝙ ꝗcqꝝ ipi⁹ opa ꝙ verba virtutē fidei redo
lebant. ꝓ hac ꝗ morte subire cupiens. h
principalē a dño attēs ꝙ crebris postu
lationibus supplicasse ꝓbaē. ꝙ nō sinēt
eū ex hac luce migrare nisi ꝑpeo ꝓ illo
calice passionis nec fraudatus est tandē
a desiderio suo. ¶ Adhuc vero in vi
ta sua miraculis claruit. nam cum apud
mediolanū quendā ep̄m hereticoꝝ a fi
delibus capti bātus petrus examinaret.
ꝙ multi ep̄i ꝙ religiosi ꝙ maxima pars ci
uitatis illuc ꝓuenisset ꝙ dies tum et ꝑdi
canone tū examinatione in longū ꝓtra
cta fuisset. ꝙ maximus estus cunctos affli
geret. dixit ille hereſiarcha coram oībus
O petre puerse si tu eo ita sēc⁹ sicut hic
stultus ppl⁹ te esse affirmat cur eū cito
mori pmittis. ꝙ non rogas dñm vt nubē
aliqua interponat vt non moriatur hic
stultus ppl⁹ tanto estu? Ad quē petrus
rīdit. Si vis ꝓmittere te abnegaturum
heresim tuam. ꝙ fidem catholicam recep
turū: rogabo dñm ꝙ faciet quod dicis.
Tunc fautores hereticoꝝ conclamantes
hereſiarche dixerunt. ꝓmitte ꝓmitte.
Credebant enī ꝙ fieri nō posset. ꝙ btūs
petrus se facturū coram oībus spopōdit
ꝙ maxime cum nulla vel minima nube
cula in aere apparret. Catholici autem
sup ꝓmissione b. petri instare ceperunt
timentes ne fides catholica ex hoc cōfu
sioni pateret. Cum ergo hereticus se ob
ligare nollet: b. petrus cum magna fidu
cia dixit. Ad hoc ꝙ verus deus visibilis ꝙ
inuisibilium creator monstret. ꝙ ad con
solationē fidelium. ꝙ ad confusionem here
ticoꝝ. rogo deū vt aliqua nubecula asce
dat: ꝙ se inter solē ꝙ pplm inſonat. Ad
mox ꝑmisso crucis signaculo factū fuit
ꝑ magnā horam in modū papilionis po
pulū nubecula ꝓtegente. ¶ Contra eꝝ
quidā asserb⁹ noīe. cū. v. annos mansisset
ꝓtectus ita vt ꝑ terram in sectario tra
heretur: mediolanū ad beatum petrum
ductus fuit quem cum b. petrus signas
set: ꝓtinus sanatus surrexit. ¶ Quedam
etiam miracula qui ꝑ eum dño donum ad
huc vineret fecit. nam in cenitus in ꝑdicta
rpl'a re.ata dicens. Cuiusdam nobilis
filium ꝓ re nimio et horribili totius gue
turis tumore nec loqui nec spirare valē
tem. leuatis ad dominum manibus. et
crucis in eo facto signaculo. illoq; accipi
ente ipsius cappam: ꝙ infirmo supponē
te eam illico sanauit. Idemq; nobilis
vehementa postmodum corporis totius
ne grauatus. credens ꝙ mentem exinde
sibi mortis imminere discrimen cappaꝫ
ipsam quam extunc conseruauerat reue
renter fecit afferri que suo apposita pec
tori: mox vermen quendam duo ha
bentem capita. ꝙ pilorum densitate vi
losum enormiter plena liberatione fecit.
¶ Quidam etiā mutum. immis
so in os digito. sueq; lingue soluto liga

mine: beneficiū loq̃le ꝓcessit. Hec ꝛ alia plura dū viueret dignatus ē p eum dñs ope̅ri. ¶ Erat cū pestis hereticā longobardie i puncia pullularet: ꝛ multas ia̅ ciuitates contagiōe pestifera infecisset: sū mus pōtifex ad pestē dyabolicā abolendā: diuersos inquisitores de ordine p̄dicatoꝝ i diuersis lōgobardie pnbus delegauit. Sz cū apud mediolanū heretici nō solū multi nūero. sz etiā magni seculari potētia. acuta fraudolenta eloquentia: ꝛ pleni dyabolica sc̄ia residerēt: sūmus pō tifex sacēs ꝛ intelligēs. b. petꝝ viꝝ esse magnanimū q̄ ab hostiū fortitudie. potentia. multitudine nō paueret. alia duertēs quoq; eius ꝓstantē virtutē p quā aduersarioꝝ potētie nec i modico cederet. cognoscēs etiā eis facūdiā p quā facile hēti coꝝ fallacias detegeret. nō ignotās illuꝝ ip̄m i diuina plene sapia eruditū. p quā friuola hereticoꝝ argumēta rōnabiliter cōfutaret: ip̄m cāstrenuū fidei pugilē. et eāde fidei fidem dñi bellatorē: i mediolano ꝛ eius comitatu instituit. ꝛ inq̄sitorē sutum auctoritate cōcessa plenaria ordinauit. Ipse igit̄ iunctū sibi officiū diligēt exercens. hereticos vbiq; pḡebat: nullā eis requiē tribuēs. sz mirabilit̄ oēs confundēs ꝛ futās: potent̄ expellēs: sapiēt̄ ꝓuincēs. ita vt nō possent resistere sapie ꝛ spūi q̄ p eū loquebat̄. Dō audiētes heretici ꝛ dolentes: de ipsius morte cū suis fautoribus tractare ceperūt: arbitrantes se posse pacifice viuere. si eoꝝ tāualidus p̄secutor de medio tolleret̄. Cū igit̄ p̄dicator intrepidus: mox martir futurus de cursu mediolanū p̄ indrēdis hereticis ꝑgeret. i ipso itinere palmā martirij assecutus ē. sicut innocētius explicat in hec vba. Cū de ciuitate cumana. vbi fratrū sui ordinis ibi inorātiū p̄ior erat. mediolanū ꝑgeret: p exequēda inquisitiōe ꝫ hereticos sibi ab aplica sede commissa. sicut i publica p̄dicatiōe p̄dixerat q̄dā de ipsoꝝ hereticoꝝ credētibus ꝑce illoꝝ inductus ꝛ p̄cio cū saluatoris ꝓpositi intē ꝓsequentē funestus insilijt. ꝛ in agnū vtiq; lupus. ferus i mitē. impius in piū. furibūdus in māsuetū. in modestū effrenis. p̄fanus i sanctū. p̄sumit insultū. exercet conatū. mortē intentat. sacrū aūt caput illius crudeliter imperens ꝛ diris in ipm impssis vulneribus: sanguine iusti ense: venerādū illū nō diuertentē ab hoste: sed exhibentē se p̄ximo hostiā. ꝛ cesaris sustinentē in patientia truces ictus dimisit: spū petente supna in ipo loco passionis occasū. Ꝫ pōq; sacrilego pcussuras in xp̄i ministrum geminas inculcāte. Ille nō querula voce gemens vel murmurans: sed sufferēs oīa patienter suū dño ꝓmendabat spūm: dicens. In manus tuas dñe cōmendo spūm meū. Symbolū etiā cepit dicere fidei. cuius nec in hoc articulo desijt esse p̄co. ꝑ quē ipse nephandus q̄ a fidelibus captus ꝛ q̄dam frater dñicus qui comes illius erat ꝛ ab ipo lictore pcussus diebꝰ aliq̄bus supuixit: postea retulerūt. Sed cū adhuc martir dñi palpita̅ret: cultellū lictor arripuit: et p latera eius transiuit. ¶ In ipsa aūt die sui martirij confessor. martir. ꝓba ꝛ doctor: quodāmodo esse ꝓmeruit. Confessor in eo q̄ fidem xp̄i inter tormenta constantissime confessus fuit. ꝛ in eo q̄ ipsa die confessione more solito facta obeuntē deo sacrificiū laudis. Martir in eo q̄ ꝑ defessione fidei sanguinem suū fudit. Ꝓphet̄a in eo. q̄ cū ipse tunc quartanā pateretur ꝛ socij dicerent q̄ nō possent mediolanū applicare. Ille rndit. si nō poterimus ad domū fratrū ꝓuenire apud. s. simplicianū poterimus hospitari. Dō ꝛ factū est. Nam cū sacrū eius corpus deferrēt fratres ꝓpter nimiā ꝓpli frequentiā non potuerūt illud eadem die ad domū deducere: sz apud sc̄m simplicianū deposuerūt: ꝛ ibi ea nocte pmansit. Doctor in eo q̄ etiam cū pateret: fidē veraz edocuit: dū symbolū clara voce decinit.

¶ Eius q̄; passio veneranda dñice passionis filios multū fuisse videt. Xp̄s enim passus est ꝑ vitate quā p̄dicabat: petrus

p veritate fidei quā defendebat. Xp̄us passus ē ab infidēli pp̄ō inde ox̄: petrus ab infidēli turba hereticorum. Xp̄us in pascha li tēpe crucifigit̄: petrus eodem tpe martirū patit̄. Xp̄o cū pateret. ā manus suas vsq; cōmēdo spīm meum: dicebat. petrus cū occideret̄ vba cadē clamitabat. Xp̄us p triginta denarios traditꝰ fuit vt crucifigeret̄. petrus p q̄draginta libros papiei. fuit vēditus vt iterficeret̄. Xp̄o p passionē suā ad fidē multos adduxit: petrus p martirium hereticos multos cōuertit. ¶ Quātus em̄ egregius doctor ā fidei pugil hereticox̄ dogma pessimū ī vita sua plurimū eradicauerit: post mortē cū suam eius meritis ꝛ choruscātibus miraculis fuit adeo extimatū. vt q̄plurimi errorē suū relinq̄ret ꝛ ad gremiū sancte ecc̄e conuolaret: ita vt ciuitas mediolanēsis ꝛ comitat⁹ eiusdem. vbi tot hereticox̄ cōuēticula resi debant eadē purgata ē vt alijs expulsis et alijs ad fidē cōuersis nullus ibidē audiret aliq̄ tenus compere. P̄lures em̄ ō eis maxime ꝛ famosi p̄dicatox̄ o. dinem ſue ingressi. q̄ vsq; hūc cūctos hereticos ꝛ sanctos feruore mirabili psequūtur. Sic nē sampson plures philistheos interfecit moriēs q̄ occiderat viuēs. Sic granū frumēti cadēs ī terrā ꝛ infideliū manibus cōmissum ꝛ mortuū: vberē p̄fert fructū ī spīcā. Sic botrus ī torcular calcat⁹ liquoris redūdat ī copiā. Sic aromata pilo cōtusa odorē plenius arcū fundūt. Sic granū sinapis cēteris ȳmutē suaz multiplicē demōstrauit. ¶ Post sācti veri gloriosi triumphū multas eū dño miraculis illustrauit. quox̄ q̄dā summ⁹ pōtifex refert dicens. Post mortē ipius lāpades ad sepulcr̄ eius depēdēte ecclie plures p seipsas absq; oī humano studio ꝛ misterio diuinitus fuit accēse. q; puerimonimis erat. vt q̄ igne ālumine fidei excellēt̄ clarueraī: singulare ō ipso ignis ac lumis miraculū appareret. Quidaz autē cū vesceret̄ cū alijs ꝛ eius sanctitatē ꝛ miracula deprauaret. sumpto quodam obtestatiōis morsello. q; eum nō posset si arcā hoc deglutīnāret transgutture: sensit mox ip̄m sic gutturi inhērēte. vt illū inducere vel educere nō valeret. ḡre ilico penitēs ꝛ tā vultus mutato colore ḡsi sentiens vicinū mortis euentū. facto inē se voto q; lignā decretro ad tūba nō lapsaret fuit. primus illo enormiter liberatus. Jdropica q̄dā ad locū passionis ip̄ius auxilio viri pruriens: fusa ibi oz̄one sanitatem integram mox recepit. ¶ Obsessas a demonibus longo tempore mulieres: martir ipse directis illis cū multo sanguis vomitu de corpibus liberauit. febres expulit. langores curauit plurimos ꝛ diuersos. ¶ Quidaz illustre manus digitus ex morbo fistule plurimox foraminū cōcauitate defossū mira p̄solidatiōe sanauit. ¶ Quidam insup puer ex casu grauissimo sic oppressus vt motu ꝛ sensu penitus destitutus: tāq; mortuus defleret̄: mox apposita ō terra suo pectori sacro eius martir̄ cruore cōtacta: in columis resurrexit. Quedā em̄ eius carnē cancer edax sedula corrosione vorauerat: linita huius ēra vulnerib⁹ est curata. ¶ Alij em̄ diuersis infirmitatibus ā sepulcr̄ eius vehiculis ꝛ alijs sustētaculis adducti: exinde postmodū pleni ī columitate recepta: sine alicuius subsidijo redierē. ¶ Cū autē summus pōtifex innocentius q̄rtus. b. petr̄ sanctox martirū catalogo asc̄ripsisset: trēs apud mediolanū ad capitulū conuenīt. Volētes antē eius corpus ad altiorē locum trāsferre cū plusq; p annū sub ēra iacuisset. ita sanū ꝛ integr̄ atq; sine aliqua ex alia cōe fetoris repugnā. eadē die fuit sepultū. frēs igit̄ sup magnū pulpitū in p̄latea corpus eius cū magna reuerētia deduxerūt: ibidē sic sanū ꝛ integr̄ cōtā oī ppō ē ostēsū: ab eo suppliciter inuocatū. ¶ P̄ter miracula suprādicta l̄ra sūmi pōtificis posita: plura alia ſe compta. Nā sup locū passionis eius ſepe luminaria de celo descendēta. ꝛ ad ea lū ascēdēta plēs religiosi alijq; plu-

tes visibiliter ꝓspexerunt. Inter que lu
minaria vidēs fratres in hitu p̄dicatoꝝ se
vidisse tectam sūt. ¶ Quidā iuuenis no
mine gunfredus ō ciuitate eugubina. oū
de panno tunice. s. petri hīret. ꝙ quidā he
reticus ei dē deridendo diceret. vtsi scīm
eū crederet in ignē pannū ipm ꝓiceret
ait ꝓburi nō ꝓgeret: absq; dubio sect⁹
esset: ꝙ ipse sue fidei adhereret. ¶ Dorq;
sup carbones accensos pannū scī petri
p̄iecit: sed ab ipso igne altius resiluit.
Deinde p̄ se sup ipsos carbones rediens
ipsos ardentes penitus extinxit. Tūc in
credulus ille dixit. sic p̄ oīa pannus tuus
tue mee faciet. Positū est igit̄ sup albatos
carbones ex vna parte pannus hereticī.
ꝙ ex alia parte pannus be. petri. pannus
aūt hēnci mox vt ignis calorē sensit: pe
nitus est cōbustus. pann⁹ vero scī petri
in igne p̄ualuit: ꝙ ignē ipm extinxit. ita
q; nec pilus aliquis de eo ꝓbustus fuit.
qō videns hereticus ad viā veritatis re
diit: ꝙ miraculū oībus publicauit.

¶ Apud florentiā inuenis quidā hereti
ca p̄uitate corruptus cū in ecclia fratꝝ
de florentia cū quibusdā alijs nunc nib⁹
añ quandā tabulā vbi est depictū mar
tiriū scī petri staret. videns lictorē eū p
cutientē cultro in capite gladio: ipse dixit. vti
nā ego ibidē fuissem q: valid⁹ percussisse
Quo dicto statim mut⁹ effect⁹ est. Tūq;
socij rogarent qd̄ hīret. ꝙ ipse nihil eis rn
dere posset: eū domū reduxerūt. sed cū i
via ecclīā q̄ndam scī michaelis vidisset
elapsus de manibus socioꝝ ecclīā intrauit
ꝙ flectens genua corde scīm petrum ro
gauit vt sibi parceret. voto quo potuit
se obligans. q; filiberaretur: peccata sua
ꝓfiteret: ꝙ oēm heresim abnegaret. Tūc
subito loquelam recuperauit. ꝙ veniēs ad
domū fratrum: abiurata heresi peccata
sua confessus est. data licentia confessori
q; hoc in populo p̄dicaret. Ipse quoq;
in publica fratrum p̄dicatione surgēs
coram oīm multitudine hec ꝓfessus est.

¶ Nauis quedam dum medio mario
pene naufragium pateret: fluctuuꝝ
inundatione quassata: omnesq; caligino
se noctis tenebris tenerentur: vniuersi
nautę diuersorum sanctorum suffragia
postulabant. Sed cum nullum sue libe
rationis videret indicium: seq; periditari
plurimū formidarent. quidā de eis na
tione ianuensis facto silentio sic eis allo
quitur. Q̄in fratres nūquid non audi
stis qualiter quidā frater de ordine p̄di
catoꝝ. nōie petrus. nup ob defensionem
fidei catholice sit ab hereticis interfect⁹
multaq; p eum dīs signa ōndit. Nunc
igit̄ deuote implorem⁹ eius patrocinia
q: spero q; a nra nequaq; postulatione
fraudabimur. Assentiunt vniuersi bn̄
petrum in sui auxilium deuotis p̄cib⁹
inuocantes. Illis sic otantibus mox an
temna nauis in qua velum appendit̄ur
cereis accensis tota plena conspicit̄. ita
q; oīs obscuritas illorum cereorum mi
rabili fulgore fugatur: noxq; illa caligi
nosa in diem clarissimū commutat̄. Re
spicientesq; viderunt quendā cum hitu
p̄dicatoꝝ sup velum stantem. de quo
nulli dubiū fuit qnin beatus petrus ex
iterit. Statim igitur mare quieuit et
tranquillitas magna fuit. Cum igit̄ pre
dicti naute ianuam incolumes venissēt
ad domū fratrum p̄dicatoꝝ venerunt: ꝙ
deo ꝙ beato petro gratias referentes eis
dem fratribus totius miraculi seriem
narrauerunt.

¶ Mulier quedam in flandria. cū iam
tres filios mortuos peperisset. ꝙ ex hoc a
viro odio hīret̄ur: rogauit scīm petrum
vt sibi in auxilium fieret. Cum ergo q̄r
tum filium peperisset. sibi mortuus est
repertus. quem mater accipiens ad ro
gandū scīm petrum totam se cōtulit ei
vt suū filiū reuiuiscere faceret: precibus
deuotis et orōis. Qix oīōnez cōpleuerat
ꝙ ecce quierat mortuus apparuit viuus
Cū igit̄ ad bapt̄smū portatus fuisset. ꝙ
vt iobes vocaret̄ diffinitū esset: sacerdos
cū eū nomē dicere debuisset nesciens dixit
petrus. Q̄n illud ex deuotiōe scī petri
postmodum semp retinuit.

¶ In prouincia thentonie apud traiectū mulierem quedam videntes ad ecclīam fratrum predicatorū in honorē scti petri martiris magnū cursum fieri populorū ipse in platea consistebat ⁊ hilaret astantibus sic dicebant. Ecce isti p̄dicatores nouū modū lucrandi nouerūt. Nā vt magnam possint pecuniā cumulare ⁊ lata edificare palatia vnū nouū martirem inuenerunt. Dū hec ⁊ similia: vt in nostris modo temporibus cōsuetudo licet mala: ad ipsius garrulatriab⁹ sicut totus mundus plenus: mulieribus non modica circa hmōi videntur esse prone partem in sinistrā singula interp̄tanda dūmodo nendi causa vel potius vt ita dixerim: detrahendi sinus ante domos confluunt. vtinā illud memores inter oīa ne etiam ipsi ecclesiā maculā homicidii reinerent: dicerent. ecce subito filū totū sanguine cruentatur. ⁊ digiti quibus filum torquebant: sanguine mortorquentē Mō ille videntes ⁊ āmirantes digitos diligentius explorauerunt ne forte in eis accidisset aliqua incisura. Sed cum digitos oīno sanos ac illesos conspicerent. ⁊ filū sic sanguinolentum viderent: tremefacti ac penitentes dicere ceperunt. Vere qt preciosi martiris sanguini detraximus, nobis hoc sanguinis miraculū tam stupendum euenit. Currentes igit ad domum fratrum: priori ossa exposuerunt: ac filum sanguine cruentatum eidem presentauerunt. Prior autem ad multorum instantiam solemnē p̄dicatione n̄ connotauit. ⁊ quicquid predictis mulieribus acciderat: eorum oculis retulit et filum ipsum sic cruentatum oculis ostendit. Verum quidam magr̄ artis grammatice in eadem p̄dicatione p̄sidens. facili ipsum cepit plurimū deridere: ⁊ astantibus dicere. Videte modo qualiter isti fratres simplicium corda decipiunt. Nam cuīs aliquibus mulierculis de suis familiaribus conduxerunt. vt filum ipsum in aliquo sanguine tingerent. ⁊ sic mira ei ipsis accidisse narrarent. Dum hec ille diceret: protinus vltionis diuine plagam excepit: ⁊ ipsum validissimarum febrium estus multis aspicientibus sic vexauit vt a predicatione illa inter manus amicorum in propriam domum defertur. Cuī cum vehementer febris exerciscret. ille mortem vicinam timeret: predictus prior accersiri fecit: ⁊ reatum suum confitenti deo ⁊ beato petro dicto priore votum vouit q̄ si eius meritis sanitatem reciperet: eum semper in speciali deuotione haberet: et decetero linguam ad talia non laxaret. Mira res. mox vt predictum votum protulit: sanitatem integram recepit.

¶ Quadam etiam vice cum suprior predicti loci quosdā lapides pulcerrimos ⁊ magnos in quadam naui duceret: nauis ipsa ab improuiso cuidam litori sic inhesit vt nullatenus posset moueri. descendentes vero naute omnes vnanimiter ipsam impellebant: sed nequaq̄ mouere poterant. Cum ergo nauem se amisisse putarent: predictus suprior omnib⁹ aliis licentiato manum ad nauim apposuit: ⁊ leuiter ipsam impellens: dixit: in nomine sancti petri martiris in cuius honorem lapides istos deferimus: vade Statimq̄ nauis velocissime se mouit: ⁊ de litore sana recessit supta quam naute accedentes: omnes sani et hilares ad p̄pria remearunt.

¶ In prouincia francie ciuitate xenonis. puella quedā cum in aquā rapidam transeuntem cecidisset. ⁊ per magnum spacium temporis fluuium fluuium fletisset: tandem de flumine mortua est extracta: mortis cuī erant quatuor argumenta. s. magnum spacium temporis: ⁊ rigiditas corporis ⁊ frigiditas ⁊ nigredo. delata est ergo a quibusdam ad ecclesiam fratrum'. qui cum eam sancto petro vouissent: continuo vite reddita est ⁊ sanitati.

¶ frater iohannes polonus cum apud bononiam quartana laboraret ⁊ in festo sancti petri martiris sermonē ad clerum

facere deberet: accessionē eadē nocte in̄ cursum naturalē expectans: nimere valde cepit ne iniuncto sibi sermone deficēt Ad scī igiē petri cōuersus suffragia ad altare plus cum deuotiōe accessit. oriō vt eius meritī iuuaretūr cuius debebat gloriam p̄dicare. sicq; factum est. q̄ illa nocte febris penitus cessauit. ⁊ postea nū q̄ eum inuasit.

¶ Matrona quedā noīe Gilpoda alīs Giroida vxor iacobi de valle sana. cuiz p quatuordecim annos ab immundis spiritibus fuisset obsessa. venit ad quendam sacerdotē: dicens. ego sū demoniaca ⁊ spūs malignus me vexat. Mox sacerdos territus fugiens sacristiam intrauit ⁊ librū quendā in quo erant iurationes demonū ⁊ stolam latenter sub cappa deferens: cum bona societate ad mulierē rediit quem mox vt demon vidit: ait. latro pessime q̄ iuisti. quid est q̄ sub cappa occulte portasti? Cū aūt sacerdos adiurationes suas faceret ⁊ nihil curationis afferret: vidit illa ad beatū petrū oū adhuc venire: ab eo postulans adiuuari. Cui ille ꝓphetica voce rūdit. Confide filia nec desperes q; etsi q̄ postulas p̄ficere: ad p̄sens non valeo. cū veniet tps q̄ id q̄ a me petis plenarie obtinebis. q̄ ⁊ factuz est. Nam post passionē eius cū ad eius sepulcrū p̄dicta mulier accessisset: ab illa infestatōe demonū fuit penitus liberata

¶ Mulier quedā eufemia de loco corciango. mediolanēſ dioceſ. septē annis a demonibus est vexata: sed cū ad sepulcrū sancti petri ducta fuisset ceperunt demones eam amplius agitare. et q̄ os eius cunctis audientibus clamare. mariola mariola. petrine petrine. Tūc demones exeuntes eā q̄i mortuā dimiserūt. Sed modicū post: plene sanata surrexit. asserebat aūt q̄ diebus dñicis et festiuis. et maxime q̄n missa celebrāt: eam demōes amplius molestabant.

¶ Quedā mulier noīe verbona de berē gō p̄ septem annos a demonibus agitata cū ad sepulcrū sancti petri fuisset adducta: vix a multis viris detineri potuit. Inter q̄o erat quidā credens hereticoz noīe conradus de ladriano. qui illuc aduenerat vt scī petri miracula videret qui cum p̄dictā mulierem cum ceteris detineret. demones eidem p̄ mulierem dixerūt. Cur tenes nos? Nonne nosti es. Nonne te ad talem locū portauim⁹ ⁊ tibi tale homicidiū ꝓpetrasti. Nonne te ad talē ⁊ talē locū duximus. ⁊ tibi tale ⁊ tale flagitiū cōmisisti. Cū multa petā sibi dicerent. q̄ nullus alius nisi ip̄e sol⁹ sciebat. vehemēter expauit. mox aūt demones collū ⁊ pectus mulieris exeuntes et inde exeuntes seminuā ipsā dimiserūt. q̄ etiā post modicū penitus sanata surrexit. Predictus aūt conradus hereticus hec videns ⁊ stupens ad fidem catholicam est conuersus.

¶ Sanctimonialis quidā erat i alamania in claustro Oetenbach. ordinis scī ſicti. ⁊ stantienſ. dioceſ. q̄ p annū ⁊ amplius grauem guttā in genu ꝓpessa est. ita q̄ nullo remedio poterat liberari. Nec q; sepulcrum sancti petri corporaliter visitare nō poterat. vtpote que erat sub obedientia constituta. ⁊ q; infirmitate grauissima vigebat. cogitauit saltez p̄dictum sepulcrum mentali gressu adire: ac deuotōne sedula visitare. Discens vero. q̄ in. xiiij. dietis de loco illo medio lanū posset adiri. quotidie pro qualibet dieta centum pater noster ad honorem scī petri dicere cepit. Adirūmodum cū istas mentales dietas taliter cepit facere: sine cessūne semp ⁊ paulatim cepit se melius habere. Ac vbi vltimam dietam pfecit. ⁊ ad tūbam mentali gressu peruenit flexis genibus ac si p̄sentaliter coram tumba astaret: psalterium cum deuotione maxima totum legit. Quo expleto ab illa infirmitate adeo liberata; se sensit. vt iam inde modicum quid sentiret. Rediens vero eo modo quo iuerat anteq̄ omnes dietas explesset: penitus est sanata.

Vir q̄dā d̄ conapitio d̄ villa mazani. no

mine rufinus grauem valde infirmitatem incurrit. Nam vena in inferiori parte intrinsecus sine cessatione sanguinem emittebat. ita q̄ a nullo medicorū aliquod sibi remedium adhiberi poterat. Cū ergo sanguis p̄ sex dies et nocte continuo effluxisset. illebtus Petrū deotem sui auxiliū invocauit. q̄ tā subito sanat⁹ est. et infusa ozē ex receptā liberatōe nullū pene fuerit intervallū. Cū autem sopori se dedisset. vidit quendā fratrem habitu ordinis predicatorū grossum facie atq; brunū. quez socū beati Petri martiris estimat. sicut vere et talis forme extiterat. q̄ cū expansione palmas plenas sanguine cū q̄dam suauī vngento eidem offerebat: dicēs. Sanguis adhuc recens est. Veni igit ad recētē sanguinē sancti petri. Qui enī ilāo. sepulcrū sancti petri statuit visitare.

¶ Cū in ramis palmarū cū adhuc viueret mediolāi predicaret. tibi vtriusq; sexus ferē maxima multitudo venit publice alta voce. Scio pro certo q̄ hereticī tractant mortē meā ita q̄ p̄ morte mea iam pecunia deposita est. sed faciāt quicquid possint. q; magis̄ p̄sequar eos mortuus q̄ nūc viuus. qđ verū fuisse manifestum est. ¶ Apud florentiā in monasterio deripulto sanctimonialis quedaz in oratione posita ea die qua beatus petr⁹ mortē sustinuit. vidit beatā virginē ascendere et duos fratres de ordine p̄dicatoz in celū ascendere. et hinc et inde iuxta eā collocatos esse. Et cū inchoaret qui nā essent. audiuit vocem dicentez sibi. hic est frater petrus q̄ in conspectu domini tāq̄ fumus aromatum gloriosus ascendit. Repertū q; procerto est. q̄ eadem die morte subiit. q̄ dicta sanctimonialis visione vidit. Anō cum grauī et longa infirmitate laborare ad rogandum beatum petrum tota deuotione se p̄stulit et sanitatē integram mox recepit. ¶ Quedā comitisse de castro nouo hypotiensis diocesis. cū in beatum petrum specialem deuotionem haberent et eius vigiliam ieiunarent cū ad suam eccl̄iam vt audirent vesperas accessissent. vna exz candelā quandā in honore bti petri martiris aī quoddā altare bī petri apl̄i posuit cōburēdā. q̄ cū domū rediisset. sacerdos auaricia ductus ipaz candelā sufflāre cā extinxit. si mox lumē recepit. et denuo ipaz accēdit. Sed aceruo eā extinguē voluit. ſz lumen vt prius reduxit. vnde tedio affectus chorz intrauit. aī maius altare aliā candelā inuēit. quā clericus in honorē beati petri posuerat. q̄ eius vigiliā sibi ieiunabat. quā sacerdos bis extinguere voluit. sed nequit. Qđ videns clericus iratus dixit. D̄yabole apti miraculū nō videns. q̄. scē petrus non vult vt suā extinguas candelam. Territi igit et stupentes sacerdos et clericus ad castrū ascenderunt. et p̄dictū miraculū oēs narrauerant.

Vir quidā noīe Roba de meda cū esz ad vesperas in ludo ois p̄didisset. domū in sero rediens cū lucerna ascensa lectus suū adiit. et videns se tam viles pannos hīe. et se tot amisisse cōsiderās. p̄ nimia desperatōne cepit demones invocare. ac se eisdē ore nephario cōmēdare. Stantiq; ergo demones affuerūt q̄ lucernā accēsā in solariū p̄scendentes. cū p collū arripuerūt tā fortiē ipm stringerēt vt nullatenus loq̄ posset. quē cū plurimū agitarent qui erant in domo inferiori ad eū ascendentes dixerunt. Quid est qđ agis o roba? Quibus demones rñderūt. Ite in pace via. et lectos vios intrate. illi aūt p̄dicti viri vocē esse credentes. p̄tim redierūt. illis recedentibus cepit multo fortius a demonibus agitari qđ illi p̄gnoscentes sacerdotem p̄tinus aduocarunt: qui cū p beatum petrum demones adiurasset: duo p̄tinus exierunt. Sequenti autem die ad sepulcrum sancti petri adductus est. Ad quem guilhelmus vercellensis accedēs cepit demonem increpare. Qui eum quem nunq̄ viderat ex nomīe vocans ait. frater guilhelme p̄ter te nūq̄ exibo. quia hic noster est et opera nra

fecit. Qñ cū interrogasset q̄ nōie vocare
tur? vocor ait balephas. Cū p beatū pe
trum adiuratus fuisset ipm in terrā pij
ciens mox exiuit. Ipse aūt pfecte sanus
remansit: et penitentiā salutarē accepit.

¶ Cum quidā hereticus acerrimus di
sputator. et eloquentie singularis cum
beato petro cū adhuc viueret disputaret
t errores suos subtiliter t acute ꝓposuis-
set in medīū. ac de. petrū vtrīderet ad
ꝓposita impotentius purgeret. Ille deli
berationē petens. oratorīū quoddā qđ
ꝓpe erat. intrauit cū lacrimis orans deū
vt causā fidei sue defenderet. t loquacez
timidū aut ad fidei veritatē reduceret
aut lingue priuatione puniret. nec p̄ cā
decretero contra fidei veritatem tumeret
Rediensq; ad hereticū coram oībus pa-
lam dixit: et suas iterū ꝓponeret ratiōes
Cui ita penitus facta est mutus. vt nec
vnū solum verbum aliquatenus ꝓferre
valeret. Unde hereticī confusi recesserūt.
t catholici deo gratias retulerunt.

¶ Vir quidam nōie opifex credens he-
reticoꝝ cū occasiōe cuiusdā hereticē con-
sanguinee fuit ad eccl̄iam fratrū venitz
t ad tumbā sancti petri pgens duos ibi
denarios ꝓspexisset. ipsos denarios acci
piens dixit. Bonū est vt habamus istos
statimq; totus cepit tremere. nec de lo co
eodem aliquatenus potuit se mouere.
Cui territus p̄dictos denarios in loco
suo mox reddidit. t hic inde abscessit. Ui
dens aūt beati petri virtutē heresim de-
seruit: t ad fidem catholicam se conuertit

¶ Scolaris quidā cū de magolana ad
montem pessulanū rediret et quodam
saltu adeo est raptus in ungluuie. vt do-
lore nimio vexari: et tunc edere non va-
ret. Uic aliqñ audiēs p̄dicare. q̄ quedā
mulier terrā sanguine bti petri respsam
sup cancri corrosionē ponens fuerat libe
rata. Dixit oñe deus de terra illa nō ha
beo. sed q̄ illi terre meritis beati petri tā-
tam dedisti virtutē: potes t isti dare. Ac
cipiens igit̄ de terra cū signo crucis t in
uocatione martiris loco supposuit. et
statim curatus fuit. ¶ Anno dñi. M.
cclxx. in ciuitate compostellana fuit qdā
vir nōie benedictus qui tribus inflatus
habebat in modū vtrium. ventrē tumē
tem instar ꝓgnantis. faciem p̄ nimio tu
more horribilem. totūq; corpus inflatū
ita vt monstrū aliqđ videret. Hic cū a
quadam matrona vix sup baculū se sus-
tentans elemosinam peteret. Illa rīdit
Magis fossa q̄ aliq̄ cibo indigeres sed
meo consilio acquiesce. et ad domū fra-
trum predicatorū pgens et peccata tua
confitens beati petri patrocinia inuoca
to. Ille aūt cum mane ad domū fratrū
venisset. t ostium eccl̄ie clausum esset.
secus portaz se posuit t dormiuit. t ecce
quidā reuerendus in habitu p̄dicatoꝝ
eidem apparuit: et cappa ipm coopiens
eū in eccl̄iam introduxit Ille aūt cum gā
lans t tutus in ecclesia se esse reperit. et
pfecte sanatum inuenit. Quod multos
admirantibus intulit t stupozem cum
viderent hoīem pene mortuū tam subi-
to a graui infirmitate fuisse liberatum.

¶ Hoc de sancto ffabiano plerīq; non
habent.

Anctus fabia

nus rexit romanaz eccl̄iam
annis multis et tandē tem-
pibus decij passus. Iste dū
eligeretur ad p̄ntificū vibis rome. spū
sctūs in specie columbe multis vīus est
appuisse. Iste passiones sctōz que negle
cte fuerāt a notarijs fecit excipi t scribi t
multas basilicas p cimiteria sctōz fabri
cari fecit. q̄o et dedicauit. hic instituit vt
crisma vetus cremaret. et nouum omni
anno in cena dñi conficeretur. alia re-
quire in festo beati ffabiani et Sebasti
ni martirum.

Philippus dici

tur os lampadis vl' os manu
um. Uel ōr a philos qđ est
amor t yper qđ est sup. q̄i amor supnoz
Di os lampadis ꝓpter suā luculentiam

predicationē. os manuū ꝑter assiduaꝫ oationē amatoꝛ supernoꝝ ꝑter ꝯ lestem contemplationem.

Philippus apo stolus cū. xx. annis p scīm ꝑdicasset. a paganis tenetur ⁊ ad immolandū statue marte ab eisdē cōpellit̄. Tunc subito draco quidam ingens de subbase exiuit q filiū pontifics q ignē ministrabat in sacrificio interfecit duosq; tribunos q̄s ministri philippū in vinculis detinebant: exinde ceteros q; adeo sui flatus fetore infecit. vt omnes morbidi redderent̄. Dixitq; philippus Credite mihi ⁊ statuā hanc ꝓfringite. et loco eius crucē dñi adorate. vt infirmi vīi sanent̄ et mortui suscitent̄. At illi q cruciabant̄ clamabant. Cū faceret sanemur ⁊ hunc martē primus ꝓfringemus Tūc philippus draconi ꝑcepit. vt in loco illo desertū descenderet. ita vt nulli omino noceret. q̄ statim recessit ⁊ viuentes nō cōparuit. Tūc philippus oēs sanauit et ille tribus mortuis vite beneficiū impetrauit. sicq; vniuersis credentibus p annū vnū eis adhuc ꝑdicauit. ⁊ in eis ꝑbiteros ⁊ diaconos ordinās in alia ciuitatez hierapolim venit. ubiq; hereses bestiarū q̄ xp̄m in carne fantastice assūpsisse dogmatizabant: extinxit. Erant aūt illi due sacratissime virgines p q̄s dño multos ad fidē conuertit. philipp⁹ aūt añ. vij. dies obitus sui. epōs et ꝑbiteros ꝓuocauit: eisq; dixit. hoc. vij. dies ꝑter admonitionem viam mihi dñs ꝓmisit. Erat aūt annoꝝ. lxxxvij. Post hoc infideles ipsum tenuerunt ⁊ cruci instar mḡri suiq; ꝑdicabat affixerūt ⁊ sic ad dñm migrauit: ⁊ feliciter vitam complenit. Iuxta autem eum due filie eius vna de decem ⁊ alia a sinistris sunt sepulte. De isto autem philippo sic dicit ysidorus in li. de vita ⁊ ortu et obitu sanctorum. Philippus gallus predicat christum. barbaras gentes. viciosasq; tenebras. ⁊ numen te occeano cōiunctas. ad scientie lumen fideiq; portum deducit. demum in hierapoli ꝓbrigit. pinde vtbe crucifixus lapidatusq; obiit. simulq; cum filiabus suis ibi requiescit. hec ysidorus. De philippo aūt q fuit vnus de septē diaconib⁹ dicit hiero. in martirologio. q̄ octauo yduum iij signio ⁊ ꝓdigiosincte⁹ apud cesaream requiescit. aut̄ quē tres filie eius ornate sunt. nā quarta apud ephesum requiescit. Primus q̄ philippus ab ipso differt q: ille fuit apl̄s. ille vnus ex. vii. diaconib⁹. Ille requiescit apud hierapolim iste apud cesaream. Ille habuit duas filias. ꝓbissa aūt ille quinq; lieꝫ hystoria ecclastica videt̄ dicere q: fuit philippus apl̄s q habuit quinq; filias ꝓbissas. Sz iboc magis hieronimo ē credendū.

Iacobus inter ꝓtat supplātator vel supplāns festinās vl ꝓpans. Alī dī iacobus a ia qđ est deus ⁊ cobar qđ ē onus vel pondus: vel iacobus qui ia corpus a iaculo et cope qđ est celso qui celsus iaculis. Dī ergo supplantator mihi per ꝓcumptū. Supplantans festinanter dyabolū ꝓpās ad ope bonū corp⁹ suū. Male enī passiones nobis insūt ex tribus sicut dicit gregorius. Ex mala educatiōe sine conuersatiōe. Ex corpis mala habitudie Ex vicio ignorantie. Curantur autem vt dicit ex bona consuetudine. Bona ex exercitatione. Studio doctrine. sic beat⁹ iacobus curauit. et ideo corpus ad omne bonum paratum habuit. Dicitur etiam pondus diuinum per grauitatem morum iaculis celsus ꝑ martirium.

Iacobus iste apostolus vocatus est. et iacobus alphei. scilicet. filius. iacobus frater domini. iacobus minor. et iacobus iustus. Iacobus alphei dr nō tantum fm carnem sed etiam fm bo-

minis interpretationē. Alpheus enī interpretat doctus vel documentū. Uel fugientes vel millesimus. Dī ergo iacobus alphei q fuit doctus p sciē inspirationem. Documentū p alios eruditionē. fugientes de mōdo p despectionē. Et millesimus p humilitatis reputationē. ff. qdē dñi dī ex eo q sūmus sibi fuisse phibē: adeo vt plerīq; eoz speciē fallerēt. Uñ cū iudei ad capiēdū xp̄m pgerēt ne forte iacobus ī psona xp̄i caperet. a iuda q xp̄m a iacobo tāq; eoz familiaris optūe discere debat signū oscūli acceperunt. Hoc enā refertur ignatius ī epla ad bnī iohannē aplm et euangelistā sic dī. Si licitū ē mihi apud te ad hierosolimā pceo volo ascēdere. vt videā illum venerabilē iacobū q cognominat iustus. quē referūt xp̄o thesū fili mū fuisse. vita et mō iuenationis. ac si eius dem vterū ff. erēt gemelli. Quē dicunt si video et ipm ibm fm oīa corpis eius lineamēta. vel dī ff. dñi qm xp̄c et iacob? sicut a duabus sororibus descēderāt. sic et duobus fribus ioseph et cleopha deberi putabāt. Nō enī dī frat dñi. q fuerit filius ioseph spōsi marie de alia vxore sicut aliq volūt dicere. ſ q erat filius marie filie cleophe. q quidē cleophas fuit ff. ipius ioseph spōsi marie. Licz magī iohānes delectū dicat q alpheus pī ipsi iacobi fuit ff. Joseph sponsi marie. Nō vez nō credit. Iudei ergo frēs vocabāt q se ex vtraq; pte sāguis pingebāt. Uel dī frat dñi pter pfectionā et excellētā sanctitatē. ob quā p ceteros aplos hierosolimis ē eps ordinatus. Dī enā iacob? minor ad dīam iacobi filij zebedei. Licz enī iacobus zebedei natus sit post fuit tñ vocatiōe posterior. Uñ enā hec cōsuetudo in plerisq; religiōibus obseruat. vt ille q prior ingredit maior vocet: ille qui posterior minor. Licz sit prior aut etate maior. aut sanctitate dignior. Dī enā iacob? iustus pē meritū excellentissime sanctitatis. Nā fm hiero. tāte reuerētie et sanctitatis ī populo extitit. vt fimbriā vestimēti eius certatim cuperēt tāgere. Uñ et de eius sanctitate sic scripsit egesippus apostolor vicarius sicut in ecclastica hystorijs legit. Suscepit inq; ecclām frat dñi iacobus q ab oībus noiatus ē iustus. ab ipsis tpibus dñi pdurans vsq; ad nos. Mice ex vtero matris sue sctūs fuit. vinū et sicerā nō bibit. carnes nunq; māducauit. ferr ī capite eius nō ascēdit. oleo nō ē vnctus. balneo nō ē vsus. Sindone. i. veste linea sp indutus. Tantēs in oōne genua flexerat. vt calos in genib? sicut ī calcaneis videret hīe. Pro hac incessabili et sūma iustitia appellatus est iustus et abba qđ ē interp̄tatū munimētū ppli et iustitia. Mic solus int aplos pter nimiā sanctitatē pmittebat intrare in sancta sanctor. hec egesippus. nō qdē causa īmolatiōis sed oōnis. Dī enā q primus int aplos missam celebrauit. Nā pter sue excellētā sanctitatis hūc sibi honorē aplī fecerunt. vt post ascensionē dñi primus inter eos missam hierosolimis celebraret. enā ante q̄ eēt eps ordinatus. cuz ad eius ordinationē in actibus dicat q discipuli erāt pseuerātes ī doctrina aplorum et cōmunicatiōe fractiōis panis. qō de misse celebratiōe accipit. Uel forte iō primus celebrasse dī. q primus ī pōtificalibus eā dixisse phibet. Sicut vt petr? postmodū primus in annochia missam celebrauit: et marcus ī alexandria. Hic p petue virginitatē custos extitit sicut testatur hiero. in libro cōtra iouinianū.

¶ In parascene ante mortuo dño: sicut dicat iosephus et hiero. in li. de viris illustribus: iacobus vocū vouit se nō comesturū donec videret dñm a mortuis surrexisse. In ipsa aut die resurrectiōis cū vsq; ad diem illā. iacobus nō gustasset cibum eidem dñs apparuit. ac eis qui cū eo erāt dixit ponite mensam et panē. Deinde panē accipiens benedixit et dedit iacobo iusto dicēs. Surge frater mi comede. q filius hominis a mortuis resurrexit. Septimoq; anno ep̄atus eius cuz ad die pasce aplī hierosolimā venissent. inē rogante eos iacobo quāta p eos fecisset

dño cotã populo nferebant. Cum ergo septem diebus iacobus cũ alijs apl̃is in templo p̃dicasset cotã eis ypba ralibus iudeis. ita ꝙt esset vt baptisari vellent repente quidã templũ ingrediẽs clamare cepit. O viri ũrabelite quid facitis? Cur ab istis vos magꝝ decipi permittis? Imantinũ aut ẽ pplm̃ cõcitauit vt apl̃os lapidare vellẽt. Ascendit aut ẽ dõ ille super gradũ. vbi iacobus p̃dicabat. ꝙ ipsũ p̃cipitauit deorsum. ꝙ cernens plurimus claudicauit. Nec aut ẽ sepẽo anno post ascensionẽ dñi beatus iacobus passus ẽ.

¶ In anno aut ẽ p̃cessus sui. xxx. videntes iudei ꝙ paulũ non possent occidere. eo ꝙ celare appellasset. ꝙ romam missus fuisset. p̃ceperũ dñs sui tyrannidẽ in iacobum cõuerterũt. Q̃ cum occasionẽ q̃rentes. ꝙ sicut p̃dictus ex. ep̃us apl̃oꝝ cõtemporaneus refert fm ꝙ i hystoria ecclastica inuenit. Iudei ad eũ p̃ueneruẽt dicentes. oramus te vt reuoces populũ qꝝ ipse errat in ihesu. putãs ꝙ ipse sit x̃pus. Precamur ergo te. vt sistas eos dñs cõ uenientibus in die pasce ihesu. nobi enim obtẽpabimus eis. ꝙ de te tam nos ꝙꝫ populus testimoniũ ferimus. qꝝ iustus es ꝙ psonã nullius accipis. Statuerũt igr illum sup pinnã templi: ꝙ voce magna clamãtes dixerũt. Uiroꝝ iustissime. cui nos oẽs obtẽpare debemus. qm̃ populus errat post ihesũ q̃ crucifixus ẽ nuncia nobis. qd tibi videt? Tũc iacobus cum ingenti voce rñdit. Quid me interrogatis de filio hominis? ecce ipe sedet in celis a dextris sũme virtutis dei. venturus iudicare vinos ꝙ mortuos. Hec audiẽtes x̃piani valde gauisi sunt ꝙ libenter eũ audierũt. Pharisei aut ẽ scribe dixerũt male fecimus tale testimoniũ p̃stare ihesu sed ascendamus ꝙ p̃cipitemus eũ deorsum. vt ceteri terreant ꝙ ei credere nõ p̃sumant. ꝙ sil' voce magna damauerũt: di. O o et iustus erramit. Ascenderũt ergo ꝙ p̃cipitauerunt eum. Cum ergo p̃cipitassent: lapidabãt eum obruebãt: di. lapidemus iacobũ iustũ. Qui derectus non solum mori nõ potuit. sed uersus ꝙ sup genua. pcũbens dicebat. Rogo dominẽ dimitte eis q: nesciunt quid faciunt. Tũc vnus ex sacerdotibus ex filijs rechab exclamauit. parcite queso. qd facitis? p̃cibus orat hic iustus quem lapidatis. Tunc vnus ex ipis partica fullonis arripiens valido ictu caput ei⁹ impetijt ꝙ cerebꝝ excussit. hec egesippus. talis martirio migrauit ad dñm sub nerone q̃ cepit anno dñi. lxij. sepultus ibidem ꝓpe templũ. Cũ aut ẽ populus vellet eius mortem vindicare. ꝙ ita facto reo capere ꝙ punire. pauus ausugerunt

¶ Refert iosephus. q̃ ꝓpter peccatum mortis iacobi iusti. factum est exidium in hierusalẽ ꝙ dispersio iudeoꝝ. sed non solum ob mortẽ iacobi. sed etiã ob mortem dñi. precipue destructio ista facta est fm qđ dicat dñs. Non relinquent in te lapidem super lapidem eo ꝙ nõ cognouerit tẽpus visitationis tue. Sed qm̃ nõ vult dñs mortem peccatoris. ꝙ vt ipsi existationem non haberent per. xl. annos eoꝝ penitentiã expectauit. ꝙ per apostolos maxime per iacobũ fratrem domini inter eos continuo p̃dicantẽ eos ad penitentiam reuocabat. Sed cum p admonitionem eos non posse reuocare voluit eos saltem p̃digijs exterrere. Fã in bis .xl. annis sibi ad penitentiã data: multa monstra ꝙ p̃digia sicut refert iosephus. euenerunt. Nam stella p̃fulgens gladio per oĩa simul visa est. cometi desuper imminere. ac per totũ annũ ignealibus flammis ardere. In quodã festo azimorum hora noctis nona tãtus fulgoꝝ ara templumq; circũdedit. vt oẽs diem clarissimum factũ esse putarent. In eodem festiuitate vitula ad imolandum adducta inter ministroꝝ manus agnã subito edit. Post aliquos vo dies ꝓpe solis occasum visi sunt currus ꝙ quadrige in oĩa regione per aerem ferri. ꝙ armatoꝝ cohortes nubes ꝙ vrbes circũdare agminibus impetuosis. ¶ In alio die festo qui pentecoste appellatur. no-

ctu sacerdotes templū ingressi ad ministeria ex more cōplenda: motus quosdaz strepitusq; senserūt. ac voces subitas audierūt: dicentes transeamus ab his sedibus. ¶ Anno quartū etiā annū belli quidaz vir nolentibus ananie filiis. in festo tabernaculoz repente clamare cepit. Vox ab oriente. vox ab occidente. vox a quatuor ventis. vox sup ierlm ⁊ sup templū. vox sup sponsos ⁊ sponsas. vox sup pplm vniuersū. Predicens igitē vir. capitē. cedite. ēberate. sed ille aliud dicere nescius. ḡn toplus verberabat: tantoforus clamitabat. Ad iudicē igitē adducitē. tormentis diuersis afficitē. vsq; ad patefactionē ossiū laniatē. Sed ille nec preces nec lacrimas effundebat. sed cū quodā vlulatu p singula pene verbera eadez pferebat. Addens etiā hoc. ve. ve. hierosolimitanis. hec Joseph⁹ ¶ Cū aūt iudei nec admonitōibus nec verberē nec tantis prodigijs terrerentē. post q̄dragesimum annū dōs vespasianū ⁊ titū ierlm adduxit. q̄ ipam ciuitatē funditus destruerūt. Hec aūt fuit causa aduentus ipoz in ierlm sicut ī quadā hystoria inuenīt licz apocripha Videns pilatus q; ibm innocentē pdē nauerat timens offensā uberij cesaris. p se excusando nuncū noīe albanū ad cesarē destinauit. Eo aūt tpe vespasianus monarchiā in galacia a tyberio cesare tenebat. Nūcij igitē pylati a ventis prius in galatiā pdlatē. ⁊ ad vespasianū adducitē. Talis aūt ibi seruabat⁹ quietudo. vt dieuq; ibidem naufragiū paterēt reb⁹ ⁊ seruitutē pncipi subderētē. quē vespasianus quis esset aut vñ venisset seu quo tenderet: ire qui fuit. Cui ille hierosolimitanus sū. ō parthus illius veni: romā vsq; tendebā. Cui vespasianus. De terra sapientū venis. artē nostri medicaminis medicēs curare me debes. Vespasian⁹ eñ quoddā genus vermiū naribus insitum ab infantia gerebat vñ et a vespis vespasianus dicebat. Cui vir ille rūdit. artem medicamis dōe nescio: ideo curare te nō valeo. Cui vespasianus. Huiusmodi curaueris morte morieris. Cui ille ait. Ille qui cecos illuminauit. demones effugauit. mortuos suscitauit. ille nouit q; artem medendi ignoto. Cui vespasianus. Quis est ille de quo tanta pfaris: ⁊ ille. Jhs nazarenus quē iudei p inuidiā occiderunt. in quē si credideris: sanitatē gram pcequeris. Et vespasianus. Credo q; qui mortuos suscitauit. me etiā de infirmitate baculiberare potent. ⁊ hec dicēdo vespe de manibus eius ceciderūt. ⁊ cōtinuo sanitatē recepit. Tunc vespasian⁹ ingenti gaudio repletus ait. Certus sū q; filius dei fuit q; me curari potuit. Petita igitē a cesare licētia: hierosolimā cū manū armata pgam et oēs pditores h⁹ ⁊ occisores funditus euertā. Diuitq; albano nūcio pylati. Rebus ⁊ vita sanus ⁊ incolumis domū tuā mei licētia remittaris. Vespasianus igitē romā adijt. ⁊ de struendi iudeā ⁊ ierlm a tyberio cesare licentiā impetrauit. Per annos igitē plures exercitum pgregauit tpe. ſ. neronis impatoris. cū iudei imperio rebellassent. Aūt ym cronicas nō fecerūt hoc celo xpi sed ḍa a dñio recasserant romanorum. Diertin igitē cum copioso exercitu vespasianus aduenit ⁊ in die pasce ierlm p circuitum potenter obsedit: ubiq; infinitam multitudinē q; ad diē festū pueneraut pclusit. Per aliqđ aūt tpus aīq; vespasianus ierlm aduenisset: fideles qui ibi erāt a spū. ſ. admonentē. vt inde recedāt ⁊ in quoddā oppido transiordanē qđ pella vocatē. secedant. vt ablatis ab vrbe sceleris viris. celesti vindicte fieret locus. tam de vrbe sacrilega q̄ de pplo scelerato. Quandam autem ciuitatem iudee nomine iamnā. in qua iosephus ⁊ duces ⁊ princeps erat: primo omniū est aggressus. sed iosephus cum suis viriliter resistebat. Tandem videns iosephus imminere exitiū ciuitatis. assumpto. xl. iudeis subterraneam domuz intrauit vbi quadriduana fame afflicti iudei nō cōsentiente iosepho malebant ibidem mori q̄ vespasiani se subijcere seruituti.

Volebãcq se mutuo interficẽ. ꝛ sanguinem suũ in sacrificiuz deo offerre. et qñ iosephus inẽ eos dignior erat. volebãt eum primitus occidere. vt eius effusiõe sanguis deus citius placaret. Vel vt in quadã cronica dr ideo se mutuo interficere volebãt. ne darent in manꝰ romanoꝝ. at iosephus vir prudẽs et moriuolens iudicẽ mortis ꝛ sacrificij se cõstituit. ꝛ quis prior alio occidẽdus eẽt inẽ binos ꝛ binos sortẽ mittere iussit. Ad illius igit sortibus. sorte nunc vnũ nũc alium morti traderet. donec veniũ ẽ ad vltimũ cũ quo iosephus sortẽ missurus fuit. Tũc iosephus hõ strenuus ꝛ agilis gladiũ illi abstulit. ꝛ qõ magis eligeret vitam. s. aut mortẽ requisiuit. ꝛ vt sine dilatione eligeret. pcepit. ꝛ ille amens rñdit. Viuere nõ recuso. si gratia tua vitã cõseruare valeo. Tunc iosephus veni familiari vespasiani. et sibi etiã familiari latenter locutus ẽ vt sibi vita donaretur petijt. ꝛ qõ petijt impetrauit. Cum aũt ante vespasianũ iosephus eẽt adductus dixit ei vespasianus. Admodũ meruisses si huius petitiõibus liberatus nõ esses. Et iosephus. Si quid perperã actũ est in melius cõmutari põt. Et vespasianꝰ Qui vinctus ẽ quid facere põt? Et iosephus. Aliquid facere potero. Si dicta mea aures tuas demulsero. Et vespasianus. Cõcedat vt verba inbeeas. Et quicquid boni dicturus es: pacifice audiatur. ¶ Et iosephus imperator romanus interijt. Et sanatus imperatorem fecit. ꝛ Vespasianus. Si ꝓpheta es. cur non es vaticinatus huic ciuitati q̃ mee sit subijciẽda dictioni. Et iosephus q. xl. dies hoc eis predixit. Interea legati romanoꝝ veniũt vespasianũ i imperiũ sublimatũ afferũt eumq romam deducũt. Hoc ẽ euisibus i cronica testat. q̃ sicta iosephus vespasiano ꝓdixit tã de imperatoris morte q̃ de sua sublimatiõe. Reliquit aũt vespasianus nerõ filiũ suũ Obsidione hierlm. Titus aũt ea de hystoria apocripha legit audiẽs patrem suuz in imperiũ sublimatum. tanto gaudio ꝛ exultatione repletur. q̃ nervorum contractione ex frigiditate corrumpit. et altero crure debilitatus paralisi torquet. Josephus autem audiens titum paralisi laborare causam morbi ꝛ tempꝰ morbi diligenter inquirit. causa nescit. morbus ignoratur. de tempe autem quoniã audita patris electiõe hoc sibi accidere: aperitur. Josephus autem vir prudus ꝛ sapiens ex paucis multa coniecat. et ex tempore morbum ꝛ causam inuenit. sciens q̃ gaudio ꝛ letitia superabundanti debilitatus fuerit. Animaduertẽs itaq̃ quia contraria contrarijs curantur. sciens enim quia qõ amore conquirit dolore frequenter amittitur: querere cepit an aliquis eẽt qui principis inimicanjs obnoxius teneretꝰ. ꝛ erat ibi Iunus adeo nito molestus vt sine vehementi cõturbatione nullatenus in eum posset respicere. nec etiam nomen eius audire. Dixit itaq̃ tito. Si curari desideras. oñs qui in meo comitatu venerint saluos facias. Cui Titus. quicunq̃ in tuo comitatu venerit fecurus habeatur ꝛ saluus. Tunc iosephus cito pandum fieri pcepit: ꝛ mensam suam mense tui opposuit. ꝛ seruũ suum a dextris tuis sedere fecit. Quem titus respiciens. molestia conturbatus infremuit. ꝛ qui primo gaudio infrigidatus fuerat. accensione furoris incaluit. nervosq̃ distendẽs curatus fuit. Post hoc titus ꝛ seruum in sui gratiam. ꝛ iosephum in sui amicitiã recepit. Verum autem hec hystoria apocripha narranda sit. lectoris iudicio relinquatur.

¶ Biennio igitur a tito hierusalem obsessa inter cetera mala que obsessos graviter perurgebant. tanta fames omnes tenuit. q̃ parentes filijs. ꝛ filij parentibus. viri vxoribus. ꝛ vxores viris. cibos non tantum e manibus sed etiam e ipsis dentibus rapiebant. Juuenes etiam etate fortiores velut simulacra per vias oberrando pre fame exanimecta:

debāt. qui mortuos sepeliebāt. sepe sup ipsos mortuos mortui cadebāt. fetore tē itaq; cadaueꝝ nō ferētes ex publico sum ptu ipsa sepeliebāt. Dz deficiēte sumptu vincēte cadaueꝝ multitudine de muro cadauera p̄cipitabāt. At titus circuiens cum vidisset valles repletas cadaueribꝫ ⁊ torā p̄uiam ex eoꝝ fetore corruptā manus suas cū lacrimis ad celum leuauit: dicens. Deus tu vides q; ego hoc nō facio. Tāta enī ibi fames erat q; calciamētā sua ⁊ corrigas comedebant. ¶ Ad a trona q̄dā insup genere ⁊ diuitijs nobilis sicut i hystoria ecclastica legit. cū p̄dones ei⁹ domū irruētes eā oibus expoliassent. nec sibi vltra q̄d comederet remānisset. paruulū lactantē tenēs i manibus ait: Infelicis mīe infidicor fili. in bello. in fame. in direptiōe cui te reseruabo. Veni ergo nūc o mi nate cū omnibus. p̄donibus furor. seculis fabula. ¶Et his dictis filium iugulauit: ⁊ coxit ⁊ dimidiū comedēs ptē alterā occultauit. ¶Et ecce confestim p̄dones odore carnis coctę sentiētes i domū irruunt. ⁊ nisi carnem p̄dat motē mināt. Tūc illa detegens infantis membra. ecce inq̄t ptem optimam vob reliqui. At illos tantos horror inuasit. q; nec loq̄ potuerunt. A tilla. Ad eos ēinq̄t filius die. meū ⁊ peccatū. Securi edite. q⁹ dū ego comedi quē genui. nolite fieri aut mīe religiosores aut femīis molliores. Q⁹ si vincat vos pietas ⁊ horrens. ego totā comedā q; dimidiū tā comedi. Illi vo tremētes ⁊ territi discessernut. ¶ Tāde sexto anno impij vespasiani anis hierlm cepit: ⁊ captam subuertit. tēplūq; fūditus destruxit. ⁊ sicut inde xp̄m. xxx. denarijs emerāt. sic ⁊ ipe vno denario. xxx. indeos vēdidit. Sicut aūt narrat iosephus. xcvij. milia indeorū vēdita sūt. ⁊ vndecies centena milia fame ⁊ gladio pierūt. ¶ Legit̄ q; titus intrās hierlm quēdā murū densissimum vidit. ipm̄q; plosari p̄cepit. factoq; foramine quendā intus semē aspectu canitie venerabilē inuenerūt. Qui requisitus quis esset rndit se esse ioseph ab aramathia ciuitate iudee. seq; a iudeis ibidem inclusū ⁊ muratū fuisse. eo q; xp̄m sepelisset. Addiditq; q; ab illo tpe vsq; nunc celesti sit cibo pastus ⁊ diuino lumīe cōfortatus. In euāgelio dī nicodemi dī. q; cū iudei ipm̄ recluisissent: tpe resurgēs cum inde eripuit. ⁊ aromathiā duxit. Pōt dici q; cū eductus. a p̄dicatōe xp̄i nō cessaret a iudeis iterum est reclusus. Ad ortuo q; vespasiano impatore. cui⁹ filius eius cidē in impio successit. q; fuit vir dementissimus. ⁊ multe libertatis Tāteq; bonitatis fuit: sicut ait eusebius cesarien. in cronica ⁊ testat Dic. q; dum quodā sero recordatus fuisset. q; illo die nil boni egisset aut nihil dedisset ait. O amice hūe diē p̄didi. Post longa vo tpa q̄dā iudei hierlm redificare volentes. exeuntes p̄mo mane plurimas cruces ꝺ rore inuenerūt. q⁹ terrā fugientes. et sequenti mane redeūtes. vnusq;q; ex aut miletus i cronica cruces sanguineas vestibus suis insitas inuenit. Qui vehemēt territi in fugam iter ⁊ sunt. Dz tercio die reuersi vapore ignis de terra p̄deuntis. penit⁹ sunt exusti.

Inuentio sancte

crucis dī q; tali die crux inuenta fuisse refert. Hā ⁊ arbor fuit inuenta a seth filio adā i terrestri paradiso. sicut infra narrāt. a salomone i libano. a regina sabba i salomonis tēplo a iudeis i aqua piscine. hodie ab helena i mōte caluarie.

Inuentio sancte

crucis post Annos. cc. amplius a resurrectione dñi facta est. Legit̄ enīz in euangelio nicodemi. q; cum adā infirmaret: seth filius eius portas paradisi adijt. ⁊ oleum ligni misericordie quo corpus patris pungeret ⁊ sanitatem reciperet: postulauit. Cui apparēs michael archangelus: ait. Frustra laborare neq; flere p oleo ligni misericordie obtinēdo quia nullatenus illud assequi poteris.

missi qñ compleri fuerint cnq; milia cn genti anni liceat ab adam vsq; ad passionem xpi anni cñ. v. mille. cccx. fluxisse credant. Legit quoq; alibi q; angelus ostendam ramuscul; quendã obtulit. ut insit q; in monte libani plantaret. In qua dam vo hystoria grecor; licz apocrypha legit q; angelus de ligno in quo peccauit adam eũ tradidit dicens. q; qñ faceret sru eũ pater sanaret. Qui rediens ad patrẽ mortuũ inueniens ipsum ramum sup tumulũ patris plantauit. qui plantatus in arborẽ magnã creuit. ↄ vsq; ad salomonis tpa perduravit. Utr; autem hec sint vera. lectoris iudicio relinq̃t. cũ in nulla cronica vel hystoria autentica hec legant. Salomon autẽ arborẽ tam pulcrã considerans ipsam ꝓcepit incidi ↄ in domo saltus locari. Fusq; cñ vt sit Job. beleth. locari poterat nec alicui loco apta reperiri valebat. sed mõ aut excedebat longitudinẽ. aut deficiebat minus breuitate. si qñ vero ꝑm loci exigentiam ipsam rõnabilit̃ decurtassent adeo breuis videbat q; oino incõgrua habebat. Ob hoc indignati artifices ipsam reprobauerũt ↄ sup quandã lacũ vt eet pons transeuntibus preberent. Regina autẽ saba cñ venisset audire sapiam salomonis ↄ ꝑdictũ lacũ transire vellet vidit in spiritu q; saluator mũdi in ligno suspẽdendus fuerat. ↄ sup illud lignũ trãsire noluit. sed ipm ponnis adorauit. In hystoria cñ scholastica legit. q; predictũ lignũ regina saba in domo salemonis vidit. Cui; ad domũ suã rediens tantam mouit sr̃a salomoni q; in illo ligno quidã suspẽdendus eet. ꝑ cuius mortẽ regnũ indeor; deleri deberet. Salomon igit predictum lignũ inde sustulit. ↄ in profundissimo terre viscerib⁹ illud demergi fecit postea ꝑbatica piscina ibidẽ facta est. ubi ostia hostias abluebant. Cñ non solũ ex descensu angeli. sed etiã ex virtute ipsius ligni. tradit̃ ibidem ↄ aque cõmotiõem ↄ infirmor; curationẽ. Appropinquante vo passione xpi ꝑdictũ lignũ supnatasse perhibet. Cum illud aũt iudei vidissent ipm acceperunt ↄ crucẽ dño paraverunt. Ferũt aũt crux xpi ex quatuor generibus lignor; fuisse perhibet. scz palme. cypressi. oliue. ↄ cedri. Cñ versus. Signa crucis palma. cedrus cypressus. oliua. In cruce eñ fuit hec quadruplex differentia lignor; ſ. lignũ erectũ. lignũ transuersũ. tabula sup; apposita ↄ titulus cui crux erat infixa. Uel ꝑm gregor. euangelium. tabula transuersa q̃ fuit sub pedib⁹ xpi. vñ quodlibz horũ potuit eẽ alicuius ꝑdictor;. Hanc differentiã lignor; videt aplus innuere cũ dicit. vt possitis comprehendere cũ omnibus sanctis q̃ sit longitudo. latitudo. sublimitas ↄ profundum. Que verba ibidẽ Aug. doctor egregius sic exponit. i. crucem dñi cuius latitudo dñi in transuerso ligno quo extenduntur manus. longitudo a terra vsq; ad ipsaz latitudinem. quo a manibus infra totũ corpus affigit̃. altitudo a latitudine vsq; sursum cui adhereat caput. ꝓfundũ vero qd terri infimum absconditur. Quo signo crucis oĩs actio humana ↄ xpiana defenditur. Bene operari in xpo ↄ ei perseveranter inherere. spare celestia. sacramẽta nõ ꝓphanare. Istud lignũ crucis ꝓ cxxv annos. cc. et vltra sub era latinitatis ab helena mre constanni imperatoris hoc modo reptũ fuit. In tpe illo cõgregata est iuẽ dannbiũ fluuiũ multitudo innumerabilis barbaror;. volẽs fluuiũ trãsire. et oẽs regiones vsq; ad occidentẽ suo dñio subiugare. Qñ vbi ꝑ stãtinus imperator comperit castra mouit ↄ ꝑ danubiũ se cum suo exercitu collocauit. At barbarorum crescẽte multitudine. ↄ fluuiũ transeunte. ꝑ stãtinus numio terrore concussus. videns qd esset die crastino cũ eo prelio cõmissuri. Sequẽte igit nocte ab angelo excitat̃. ↄ vt sursũ respiciat admonet. Qui in celũ aspiciens vidit signũ crucis ex clarissimo lumine factum stellis aureis hunc multũ dñs scripsit. In hoc signo vinces. Qui celesti visiõe cõfortatus similitudinẽ crucis fecit. ↄ ipam ante suã

exercitū ferri iussit. Irruensq; in hostes ipsoo in fugā vrt. ꝛ multitudinem maximā interfecit. Tūc ꝓstātinus oēs tem plor pōtifices cōuocauit. ꝛ cuius dei h' signū cēt diligēcius inq̄siuit. Quibus se neso re dicētibus. quidā xp̄iam aduenerunt. ꝛ ei sancte crucis misteriū ꝛ fidem trinitatis plenius narrauerunt. Qui in xp̄m pfecte tūc credidit ꝛ ab eusebio papa. vel p̄m quosdā libros a cesariēsi epō sacr baptisma suscepit. Et in hac hystoria multa ponūt̄ q̄bus cōtradicat hystoria tripita ꝛ ecclesiastica. ꝛ vita sācti silueſtri. ꝛ gesta pōtificū romanor. Sciz quosdā nō fuit iste ꝓstantinus imperator q̄ a beato siluestro papa fuit bapizatus ꝛ ad fidē cōuersus. sicut aliq̄ hystorie videnē innuere. sed fuit ꝓstātinus p̄ ipsū ꝓstātini. sicut in aliq̄bus hystorijs inuenit̄. Ille eñ ꝓstantinus alio mō ad fidez venit sicut in hystoria sancti siluestri legit̄. nec ab eusebio sed a siluestro baptizatus esse narrat̄. Mortuo tamen ipso constantino constātinus memor victorie p̄ius quā virtute sancte crucis habuerat helenā matrē suā hierosolimā p ipsa cruce inuenēda trāsmisit. sicut infra⁹ ē notatū. Hystoria eñ ecclesiastica banc victoriam aliter facā narrat. Ait eñ q̄ cum maxencius romanū impiū inuasisset. constantinus imperator iuxta pontem in albinū cum maxencio conflicturus aduenit. Cum igit̄ anxius multū esset. ꝛ p sibi maxendo auxilio ad celum oculos crebro leuaret. vidit p sopotem ad orientis partē in celo signū crucis fulgore igneo rutilare: angelosq; astare. et sibi dicere. Constantine in hoc vinces.

Et vt dicit̄ in hystoria tripita. dū constantinus quid cēt miraretur. Xp̄us nocte superueniente eidem apparuit cū signo q̄ vidit in celo illustriq; vt fiēt eius signi figuratio q̄ foret auxiliū in p̄cessibus p̄lior. Tūc ꝓstantinus letus reddi tus. ꝛ de victoria iam securus. signū crucis q̄ in celo viderat in sua fronte designat. vexilla militaria in signa cultū crucis transformat: ꝛ in manu dextra aurea crucem portat. Post hoc dñm exorauit se dexterā suam quam signo crucis munierat saluare. cruore romani sāguinis cruentari vel maculari p̄mitteret. sed sine sanguinis effusione victoriā sibi ō tyranno p̄staret. Maxencius aūt fusse nauibus ad decipulā composito fluuium sterni ꝛ suppositis pontibus exeq̄ri. Cū iam aūt constantinus ad fluuiū appropinquaret. Maxencius in occursū eius paucis velocius ei pergit: ubens vt ceteri se sequant̄. Quiq; oblitus opis pontē cum p̄cipis cōscendit: ꝛ decipula qua constantinū decipere voluit. est decept⁹ ꝛ in fluuij pfundū demersus. Constantinus vo ab oīb⁹ vnanimiter ē suscep⁹. Et sicut legit̄ in quadā cronica sacra autentica. Constātinus tūc perfecte nō credidit nec tūc sacr baptisma suscepit: sed aliquāto tp̄is interiecto visionē illam Petri ꝛ pauli vidit ꝛ sacro baptismate p siluestr papam renatus. ꝛ lepra mūdatus: in xp̄m deinceps pfecte credidit. ꝛ sic matrē suā helenā hierosolimā misit: et crucē dñi rēq̄reret. Ambrosius tñ in ep̄la de obitu theodosij et hystoria tripita dicūt. q̄ in vltimis constitutus: baptismū suscepit. baptismū differēs vt posset in iordanis flumīe bapizari. hoc idē dicat hiero. in cronica. Certū ē autē q̄ sub siluestro papa xp̄ianus effectus ē. Nec aūt baptismū distulit. in dubium vertit̄. Nā ō illa legēda sancti siluestri quo ad plura similit̄ dubitat̄. Hec igit̄ hystoria de inuentiōe crucis. q̄ in ecclesiastica hystorija inuenit̄. cui etiā cōsonant cronice: videt̄ ēe magis autentica q̄ illa q̄ per ecclesias recitat̄. Constat eñ multa ibidē esse que non consonāt veritati. Nisi forte quis vellet dicere vt superius dictum ē: q̄ nō fuit constantinus ille. sed constantinus pater eius q̄ tamen multū autenticū nō videt̄. licet in quibusdā vltramarinis hystorijs sic legatur. Cum aūt helena hierusalē aduenisset. p̄ūs iudeos sapientes qui per to-

tam regionem repti sunt ad se congregari p̃cepit. Hec aũt helena prius stabularia fuerat: sed p̃ter eius pulchritudinẽ constantinus sibi eam cõiunxit. Vñ qđ dicat Ambrosius in hec verba. Stabulariam hanc fuisse asserũt. sed cõiuncta cõstantino senatori qui postea regiuz adeptus ẽ. Bona stabularia que tam diligenter p̃sepe dñi requisiuit. Bona stabularia que illum stabulariũ non ignorauit, qui vulnera curauit a latronibus vulnerati. Bona stabularia que maluit oĩa estimare stercora, vt xp̃m lucrifaceret. Ideo illã xp̃us de stercore leuauit ad regnũ. hec ambro. ¶ Alij vo asserũt in quadã cronica satis autentica legẽ qđ ipa helena fuit filia choelio regis britonum. Quã cõstantinus in britanniam veniens cum esset vnica patri suo duxit vxorem. vñ insula post mortem choelio sibi deuenit. Hoc xp̃i barones attestãtiz alubi legẽ qđ fuit treuerensis. Iudei igit̃ nimiũ formidantes dicebant adinuicem. Quare putatis qđ regina nos ad se facit cõuocari. Alius aũt eorum noĩe iudas dixit. Scio enim quia vult a nobis discere, vbi nam sit lignũ crucis in q̃ ipse crucifixus fuit. Videte ergo ne aliqs sibi confiteri p̃sumat. Sinautẽ cernissime scit, qđ ter nra cruciabit. et patrem traditionis fundituus destruent. Zacheus enim annos meos p̃nuntiauit patri meo symoni, et pater meus monitos dixit mihi. Vide fili qñ inquiret crux xp̃i illã manifesta antecq̃ aliqua patiamur tormenta nusq̃ enim extunc gens iudeoz regnabit: sed illi qui crucifixũ adorant. quia ipse xp̃s filius dei erat. cui ego dixi: Pater mi si vere patres nri ipm esse filiũ dei p̃gnouerunt cur ipsum cruci pendulo affixerunt? Et rñdit. Monit dñs quia nusq̃ in consilio eoz extra. sed eis sepius contradixi, quia vo ipe phariseoz vitas exprobrabat ipm crucifigi fecerũt. Ipo vo die tercia resurrexit et celos videntibus discipulis penetrauit. In quẽ stephanus frater meus credidit. quem iudeoz vesania lapidauit. Vide ergo fili ne ipsum vel discipulos eius audeas blasphemare. non videt autem multum phabile, qđ pater illius inde tẽpore passionis xp̃i esse potuerit cũm a passione xp̃i usq; ad helenam sub qua iudas fuit. fluxerint plusq̃ ccxx. ãni nisi forte diceret. qđ tũc homines plusq̃ modo vixebant. Dixerunt ergo iudei ad iudam. Nos talia nunq̃ audiuimus. Verumtamen si de hoc regina quesierit. videnec hoc sibi aliquatenus confitearis. Cum ergo illi ante reginam stetissent. et illa interrogasset eos de loco vbi fuerat dominus crucifixus, et ipi locum nullatenus indicare vellent. iussit eos omnes igne cremari. At ille omnes timentes tradiderunt iudam dicentes. Dic domina iusti et prophete filius optime nouit legem. et tibi oĩa que quesieris ab eo audies dicet. Tũc illa omnes dimittens tenuit iudam solum. Cui dixit. Adoro et vita tibi ppposita sunt, quod maluerim eligere. Ostende igitur mihi locum qui galgatha dicit̃. vbi fuit dominus crucifixus. vt crucem eius inuenire possim? Respondit Judas. Quomodo locum scire valeam eiz ducentis annis iam et amplius fluxerint. et nequaq̃ illo tempore natꝰ essem. Cui regina. Per crucifixum fame te perimã nisi mihi dixeris veritatem.

¶ Ipsum igitur in puteum siccum iussit proijci et ibidem famis molestia cruciari. Cum ergo ibidem sex diebus sine cibo mansisset: die septimo extra hi petijt. et crucem se indicaturum promisit. Cum ergo extractus ad locum venisset et ibidem orasset. loco subito commouetur. et fumus aromatum mirifico odore sentitur. Ita vt mirantes Judeas ambabus mãibus plauderet et diceret. In veritate christe tu es saluator mundi. Erat autem in loco illo: sicut in ecclesiastica hystoria legitur: templũ veneris qđ adrianus impator ibidem p̃struxerat. vt si quis xp̃ianorum in loco illo adorare voluisset, videt̃ veneri adorare

ꝙb hoc in frequẽs ꝙpe obliuioni da
tus fuerat locus. regina aũt tẽpli fundi
tus fecit destrui ꝙ locũ inarari. Post hec
iudas p̃cingens se uiriliꝰ fodere cepit. ꝙ
uiginti passus fodiẽs tres cruces absc̃ō=
ditas repit. quas ad reginã ꝓtinus de
portauit. Cum aũt crucẽ xp̃i ab alijs la
tronũ nesciret discernere: eas i medio ci
uitatis posuerũt. ibidẽ gloriã dñi p̃stolantes. Et ecce cũ circa hotã nonã qui
dam iuuenis mortuus deferret. Judas
stetit. tetigit ꝙ pannũ ꝙ secundã crucẽ su
per corpus defũcti apposuit. ſz nequaq̃
ille surrexit. Apponẽs ãt terciã ꝓtinus
redijt defunctus ad uitã. Jn hebdoma ãt
ecclastica legit ꝙ cũ quedã mulier ꝓma
ria ciuitatis seminuia iaceret. machari⁹
ep̃s hierosolimitanus primã ꝙ secundã
crucẽ adhibuit. sed nihil ꝓfecit. terciam
ẽo apposuit ꝙ mulier apos oculis ꝓti
nus sanata surrexit. Ambrosius ẽo di
cit. ꝙ discrenit ipam crucẽ dñi. p titulũ
quẽ posuerat pylatus quẽ titulũ ibidẽ
inuenit ꝙ legit. ¶ Dyabolus ãt in aere
uociferabat dicẽs. O iuda quid hic feci
sti. Jude meo ꝛtraria operatus es. Nam
ille me suadente fecit p̃ damnonẽ. ꝙ tu me
rẽnuente ihesu inuenisti crucẽ. Per illũ
multos luc̃atus sum alios. p te pdere ni
teor iam luc̃atus. Per illũ regnabã in
populo. p te iam expellar a regno. Uer
tamẽ tibi uicẽ rependã ꝙ cõtra te regem
aliũ suscitabo. q fidem deserẽs crucifixi
cũ tormẽtis te negare faciat crucifixum.
Hõ q̃dem de iuliano apostata dictũ vi
deꝰ. q⁹ iudam ep̃m hierosolimus factus
multis tormẽtis affecit. ꝙ martirẽ xp̃i fe
cit. Audiẽs iudas uociferantẽ dyabolũ
nihil ertimuit sed ꝙ stanꝺ dyabolo male
dixit dicens. xp̃c te damnet in abyssum
ignis eterni. Post hoc iudas bapzatẽ
ꝙ quiriacus appellatẽ. ꝙ hierosolimorũ
defuncto ep̃o ibidẽ in ep̃m ordinatẽ. Ue
rum cũ beata helena clauos dñi nõ ha
beret. rogauit ep̃m quiriacũ ut ad locũ
pgeret ꝙ clauos dñi q̃reret. Qui cũ ueni
ret ꝙ ad dñm p̃ces fudiſz cõtinuo ꝙ ut
aurũ clauꝺ fulgẽtes in terra apparuerũt
Quos ille accipiẽs regine detulit. Jlla
aũt gemma figens in terra. ꝙ caput in cli
nans eos cũ multa reuerẽtia adorauit.
Crucis ergo partẽ helena detulit filio.
partẽ vero thecis argenteis conditã reli
quit in loco. clauos ẽo ꝙbus dominicũ
corpus fuerat affixũ portat ad filiũ. ex q̃
bus et Eusebius cesariñe. refert: frenos
q̃bus uteretꝰ ad bellũ composuit: ꝙ ex ali
is galeam suam armauit. Hõnulli aũt
asserũt: et grego. turonenſ: clauos qua
tuor in dominico corpore fuisse ex qui
bus helena duos in freno impatoris po
suit. terciũ in imagine constantini q̃ ro
me supereminet: ubi locauit. ꝙ quartũ in
mari adriaticũ. qõ usq; tũc fuerat naui
gantiũ votago ꝓiecit. precipiens hoc
festũ de inuentiõe sancte crucis singulis
annis solẽniter celebrari. Ambrosius ve
ro sic ait. Quesiuit helena clauos dñi et
inuenit. ꝙ de uno frenos fieri ꝓcepit: de
altero dyadema intexuit. Recte clauos
in capite. corona in uertice ꝙ manu ba
beam. ut sensu ꝓmineat. fides inuocat. po
testas regat. ¶ Sanctũ aũt quiriacum
episcopũ quẽ Julianus apostata post=
modũ interfecit. ecce q̃ sanctã crucẽ in
uenit. cũ ubiq; signum crucis destruere
niteretꝰ. Cũ ei cõtra persas pergeret ce
pit. Quiriace intuitare ad sacrificia ydo
lox. Qõ cũ ille rẽnueret dextram sibi ab
scidi fecit dicẽs. Hac manu multas ep̃i
stolas scripsit q̃bus multos a deox sacri
ficijs reuocauit. Ei dixit Quiriacus.
Multũ mihi canis insensate. ꝓfuisti. q⁹
quisq; in ep̃m crederem sepius ad syna
gogas iudeox scribebã epistolas. ut nul
lus in ep̃m crederet. ꝙ ecce nũc scandalũ
mei corporis abscidisti. Tunc iulianus
plumbũ fecit liq̃ri. ꝙ in os eius infundi.
Deinde lectũ ferreũ afferri. ꝙ in eo quiri
acum extendi ꝙ desuper carbones. sal et
adipem spargi. Sed cũ quiriacus im̃obi
lis permaneret. Dixit iulianus. Si
non uis sacrificare dyis saltẽ dic̃e xp̃ia
num nõ esse. Qui cũ execrans recusaret.

iussit aleam fouream fieri ꝛ serpentes venenatos ibidē poni. ꝛ quiriacū in eandē iactari. sed tamen serpētes cōtinuo mortui sunt. iussitq; iulianus quiriacū i caldariam oleo feruentissimo plenam mitti. Qui dū se signans sponte intrare videret. rogans dominū vt eū iterꝫ in martirio lauacri baptizaret. iratus iulianus iussit pectus eius gladio perforari. et sic in dño consūmari ꝓmerut. ¶ Quanta aūt sit virtus crucis in illo fideli notario patet. quem q̄dam magus decepit ꝛ ad quendam locū in quem demōes adnocauerat ducere. promittens ei q̄ multis diuitijs abūdaret. Et ecce vidit quēdam magnū erbyopem super excelsum thronū sedentem. ꝛ in circuitu eius alios erbyopes circa eū cū lanceis et fustibus stantes. Tūc ille magū ꝓdectū interrogauit dicens. Quis est iste puer? et ille dñe seruus noster est. Cui demon. Si vis me adorare ꝛ seruus meus esse ꝛ christū tuū negare faciam te sedere i dextra mea. Ille aūt signū crucis mox edidit ꝛ se christi saluatoris seruū libere ecclamauit. Statimq; vt edidit signum crucis. omnis illa demonū multitudo euanuit. Post hoc cū quadam vice ꝛ amplū sancte sophie ꝑdictus notarius cū dño suo intrasset ꝛ ante saluatoris imaginem ambo starent vidit dominꝰ suus q̄ predicta imago super notariū oculos iratos haberet. ꝛ ipm attente respiceret. Q̄ videns dictus dominus admirās inuenem ex parte dextra stare fecit. Videtq; q̄ imago in illam iterꝫ partem oculos voluisset ꝛ super notariū iratos habere. Rursūq; fecit ipm ire ex parte sinistra et ecce iterū imago oculos voluit et notariū vt prius respicere cepit. Tūc admiratꝰ a domino vt sibi diceret q̄d apud deum meruisset. ꝓpter q̄ sic eū imago respicēt. Dixit seruꝰ boni ꝓfectū ē. nisi q̄ eū cōtra diabolo negare noluisset.

¶ Johannes apostolus ꝛ euangelista dum ꝑhe-

si predicaret a proconsule capitur. et vt dijs immolet inuitatur. Qui dum renueret in carcerem mittitur. ꝛ ad domicianū imperatorem epistola destinatur. in qua magnus sacri legis ꝛ deorū contemptor ꝛ crucifixi cultor nominat. iussu igitur domiciani romam deducitur ꝛ deducto omnes capilli pro derisione a capite prefandinē. Ac ante portam vrbis que latina dicitur in dolium feruentis olei igne desubter cādente mitti iubetur. Nullum tamē ibidem dolorem sensit. sed penitus illesus exiuit. In illo igitur loco ecclesia a xp̄ianis fabricatur ꝛ dies illa tanq̄ dies sui martirij solennizatur. Cum ergo nec sic a predicatōne christi cessaret. iussu domiciani in pathmos insulam relegatus est. nec tñ imperatores romani apostolos persequebantur. quia christus predicabant. cum ipsi nullum deum respuerent. sed quia ipm sine senatus auctoritate deificatum aiebant. q̄ ipsi omnino fieri prohibebant. Unde legitur in hystoria ecclesiastica q̄ cum pylatus quadam vice ad tyberiū epistolas de christo misisset. ꝛ ipe tyberius eius fidem a romanis recipi assentiret. senatus omnino respuit. ex eo q̄ nō sua auctoritate deus vocatus fuit. Alia causa est que legitur in quadam chronica. ex eo q̄ romanis prius non apparuerat. Alia causa est ex eo q̄ omnia deorū cultum cui romani inseruiebant euacuabat. Alia causa est ex eo. q̄ mundi despectum predicabat. ꝛ Romani auari ꝛ ambitiosi erant. christus enim hoc fieri non permisit. ne hoc humane potentie ascriberetur. Alia causa fm magistrum Johannem beleth. quare imperatores ꝛ senatus christus ꝛ apostolos persequebāturerat. quia videbatur eis deus nimis superbus ꝛ inuidus eo q̄ consortes habere non dignaretur. Alia causa est quam Orosius refert: quia senatus indigne tulit quod pylatus ad tyberium ꝛ non ad senatum: de christi miraculis litteras destinauit. ꝛ ideo eius consecra-

nonetū inter deos fieri noluit. Cū iratus tyberius multos de senatoribus occidit. ꝙ quosdam exilio dānauit. ¶ Mater autem ipsius beati iohannis audiēs filium rome detineri materna compassione permota romam ad eum visitandum accessit. Sed dum venisset ꝙ ipsum in exilium relegatum audisset ac deq; re diret ꝙ campanis ciuitate verulana migrauit ad christum. Cuius corpus in q̄ dam specu sepultum multo tempore latuit. sed postmodum a filio suo iacobo reuelatum fuit. Quod quidem multo odore redolens. ac miraculis multis refulgēs. ad predictam ciuitatem cū multo honore translatum est.

Letanie in anno

bis fiunt. scz in festo sancti marci. que dicitur letania maior ꝙ tribus diebus ante ascensionem domini que dicitur minor. Et interp:etatur letania supplicatio vel rogatio. Prima igitur letania tripliciter vocatur. Primo letania maior. Secundo dicitur processio septiformis. Tercio dicitur cruces nigre.

Dicitur autem letania maior ꝓpter tres causas. scz ratione illius a quo instituta est. scz a magno gregorio papa vrbis rome. Ratione loci in quo instituta est. qz rome que est domina ꝙ caput mundi. ex eo q̄ ibi est corpus principis apostolorū ꝙ apostolica sedes. Ratione cause pro q̄ instituta est. quia pro magno ꝙ gramissimo morbo. Romani enim cum in quadragesima continuiter vixissent ꝙ in pasca corpus domini recipere post modū cōmessationibus. ludis ꝙ luxuria frena laxabant. Ideoq; deus pro uocatus pestem maximam in eos misit. quā inguinariam vocāt. i. apostema sine inflaturam in inguine. Tam seua autem illa pestis fuit. vt homines in via. in mensa. in ludis. in colloquijs subito morerentur ita q̄ cuz aliquis vt dicitur sternutabat sepe cum ipsa sternutatione spiritum exalabat. Unde cuz aliquis aliquem sternutantem audiebat. statim accurrēs. deus te adiuuet: acclamabat. ꝙ abinde: vt dicunt: hec consuetudo seruatur. vt cuz aliquem sternutantem audimus. deus te adiuuet: acclamamus. Rursus: vt fertur: cum aliquis oscitabat frequēter continuo ꝙ subito spiritum emittebat. Cū cū aliquis se vel le oscitare sentiebat continuo signum crucis sibi imprimere festinabat. et hec consuetudo similiter vsq; modo seruatur. hec autem pestis qualites ortum habuerit in vita sancti gregorij reperitur. ¶ Secundo dicitur processilio septiformis ex eo q̄ beatus Gregorius processiones quas tunc faciebat per septem ordines disponebat. Nam i primo ordine erat omnis clerus. In secundo omnes monachi ꝙ religiosi. In tercio sanctimoniales. In quarto omnes infantes. In quinto omnes laici. In sexto omnes vidue ꝙ continentes. In septimo omnes coniugate. Sed q̄ modo non possumus in numero personarum supplem⁹ in numero letaniarum. quia septem dici debent antecq̄ insignia deponantur. ¶ Tercio dicuntur cruces nigre quoniam in signum meroris ex tanta strage hominū ꝙ in signum penitentie homines nigris vestibus induebantur. Et forte propter eandem causam cruces ꝙ altaria saccis alicinis velabant. homines etiam fideles vestes penitentionales debent assumere. ¶ Letania autem dicitur letania minor que fit tribus diebus ante ascensionem. quam beatus mamertus episcopus vienn⁹ tempore leonis imperatoris qui cepit anno domini. cccc. xij. ante institutionem prime instituit. Que dicitur letania minor rogationes ꝙ pessio. Dicitur autem letania minor. ad differentiā prime. quia scz instituta est a minori episcopo. i minori loco. ꝙ pro minori morbo. Causa autem institutionis huius hec fuit. Tunc enim apud viennam frequentes ꝙ ma-

timi terremotus fiebant que domos et ecclesias plurimas subuertebāt nocturni somnus ꝛ clamores sepe audiebātur. Tūc etiam aliud terribile accidit quia in die pasce ignis de celo cecidit. et regia palacium concremauit. Aliud insuper mirabilius fiebat. Sicut enīz demones porcos intrauerunt sic permissione domini ꝓpter peccata hominū lupos ꝛ alias feras intrabant. ꝛ nullos ferentes nō solum per vias. sed per ciuitatem publice discurrebant. ꝛ passim pueros ꝛ senes viros ꝛ feminas deuorabant. Cum igīt tamdolorosa essent quotidie fierent. predictus episcopus indixit ieiunium indicit. Letanias instituit. Et sic predicta tribulatio conquieuit. Deinde statutum est ab ecclesia ꝛ firmatum: vt hec letania vniuersa liter obseruetur. ¶ Dicitur etiam rogationes. quia tūc oīum sanctorū suffragia implorauimus. Et merito talis obsermāna his diebus seruanda est. ꝛ rogationibus sanctorum ꝛ ieuniis his diebus insistendum multiplici ratione. Primo vt deus bella pacificet que in vere frequentius concitantē. Secundo vt teneros adhuc fructus ere cōseruando multiplicet. Tertio vt motus carnales qui hoc tempore magis feruēt i se quisq; magis mortificet. In vere enī sanguis magis feruet illorum motus magis pullulant. Quarto vt ad receptionē sancti spiritus se quisq; magis habilitet. Nam per tempus ieunij homo magis habilitatur. Et per rogatiōes digni or reddit. Duas alias rationes assignat magister Guilhelmus alnisiodorensis. Prima vt sez christo ascendente ꝛ dicente pete ꝛ accipietis. confidentius peterat ecclesia. Secundo quia ecclesia ieiunat ꝛ orat. vt parum habeat de carne per ipsius carnis macerationem. Et acquirat sibi alas per orationē. quia oratio est ala animequia volat in celum. vt sic christū ascendentē libere possit assequi. qui ascendit pandens iter ante nos. ꝛ volauit super pēnas ventorum. Aues enim q̄ multum abundat in carne et parum in plumis bene volare non potest. sicut patz in structione. ¶ Dicitur etiam processio. quia tunc ecclesia generalem facit processionem. In hac autem processione crux deferatur. campane pulsantur. vexillum portatur. Diaco quidam cū gente cantat in quibusdam ecclesijs baculatur. et omnium sanctorum singulariter patrocinia implorantur. Ideo autem ibidez crucem deferimus. et campanas pulsamus vt demones territi fugiant. Nam sicut rex in suo exercitu habz insignia regalia. salz tubas ꝛ vexilla. sic christ⁹ rex eternus i sua ecclesia militanti habz campanas ꝓ tubis. ꝛ cruces ꝓ vexillis. Et sicut aliquis tyrannus valde timeret q̄ aliquis regis potentis. ꝛ sibi inimicus tubas in sua terra audiret et vexilla videret. sic demones qui sunt in isto aere caliginoso vehementer metuunt quando tubas christi. scilicet campanas pulsari sentiunt. ꝛ vexilla id est crucem conspiciunt. Et ista dicatur esse ratio. quare ecclesia campanas consuerit pulsare. quando tempestates concitari videt. vt saltez demones qui hoc faciunt tubas eterni regis audiāt. ꝛ sic territi fugiāt. et a tempestatis concitatiōe quiescant. Dez alia ratio sit. quia campane tunc fideles admonent ꝛ pro eos cant. vt pro instanti periculo oationi insistant. Aliud enī vexillum eterni regis est ipsa crux. Vnde illud Vexilla regis ꝓdeunt fulget crucis misterium ꝛc. Quod quidem vexillum demones valde timent. Vnde q̄ dicit Crisostomus. Vbicunq; inquit demones signum dominicum viderint fugiunt timentes baculum quo plagam acceperunt. Et hec est ratio quare in quibusdam ecclesijs tempestatis crux de ecclesia extrahit. ꝛ tempestati opponit. vt. s. demōes vexillū summi regis videāt ꝛ territi fugiāt. Ihō

igitur crux in processione deferatur. ⁊ cum pane pulsantur. vt demones in ipo aere existentes territi fugiant ⁊ a nra infestatione desistat. Vexillū aut ibidē deferē ꝓpter repsentandā victoriā resurrectionis ⁊ victorie ascensiōis xpi. q cum magna pda celos ascēdit. Un p aera vexillū incedens ē xpc in celū ascendēs. Et sicut vexillū qđ in processione defert multitudo fideliū sequit. sic xpm ascendentem magna sanctor cohors comitatur. Cantus aut q ibi fuit significat cantus ⁊ laudes angelor q xpo ascendēti obuiarunt. ⁊ ipm cū sua societate vsq in celum cū multis laudibus perduxerunt.

¶ In quibusdā aut ecclesijs ⁊ maxime in ecclesijs gallicanis cōstitutudo habet q diaco quidā cū longa cauda ⁊ inflata. plena sic palea vel aliquo tali diuob⁹ diebus primis añ crucē. ⁊ tercio cū cauda vacua post crucē defert. p qđ significat. q in primo die añ legē. et in secundo sub lege. v diabolus in hoc mūdo regnauit. In tercio aut die. s. gre p passionem xpi. de suo regno expulsus fuit. Rursus in ipa processione oium sctor singulariter patrocinia postulamus. Quare aut tūc sanctos rogamus plures cause sunt superius assignate. ¶ Dūt aut ⁊ alie cause generales ꝓpter quas deus ordinauit vt sanctos oremus. s. ꝓpter nram inopiā sanctor gloriā. ⁊ dei reuerentiā. Sancta enī vota supplicantiū scire pūt. qz in sco eterno speculo intelligūt quāti vel cui⁹ ptinet ad gaudiū vel nobis ad auxilium. Prima ergo rō est ꝓpter nostram inopiā. ⁊ hoc. vel ꝓpter inopiā quam habemus in merēdo. vt vbi nra nō suppetunt merita: patrocinia alie. Vel ꝓpter inopiā quā habemus in ꝓmplādo. vt qui non possumus summam lucem aspicere in se saltem in sanctis aspicere valeamus. Vel ꝓpter inopiam quam habemus in amādo. quia plerumq; imperfectus homo magis sentit se affici circa vnū sanctū q̄ etiā circa deū. Secūda ratō est ꝓpter sanctor gloriā. Vult enī deus vt sanctos inuocemus. vt dum p eorū suffragia qđ petim⁹ impetramus ipsos magnificemus. ⁊ glorificādo collaudemus. Tercia ratio est ꝓpter dei reuerentiam vt peccator qui deū offendit quasi nō audeat ipm in ꝓpria psona adire. sz amicos possit patrocinia implorare. In huiusmodi aut letanijs cēt illud angelicum canticū frequentādū. Sancte deus. sancte fortis. sancte ⁊ imortalis miserere nobis. Refert enī iohānes damascenus li. iij. q cū apud constantinopolim ꝓpter quandā tribulationem letanie fierent: quidā puer de medio populi in celum est raptus. ⁊ illud canticum ibidē edoctus. Deinde ad populū rediens illud angelicū canticum in conspectu populi decantauit. Et mox ois tribulatio cessauit. In calcedonensi quoq; synodo fuit illud canticū approbatum ⁊ cōclusum ut dam scenus. Hoc aut dicimus q p illud canticum demones recedant. Dicimus ergo cantici laus ⁊ auctoritas ex quatuor colligit̄. Primo ex eo q angelus illud edocuit. Secō ex eo q ad eius ꝓclamationē illa tribulatio cōquieuit. Tercio ex eo q calcedonensis synod⁹ illud approbauit. Quarto ex eo q demones illud timent.

Ascēsio domini

quadragesimo die a resurrectione facta ē. Circa quam ascēsionem septē per ordinem considerāda sunt. Primo vnde ascendit. Secunda quare nō statim post resurrectionem ascēdit. sed tot dies expectauit. Tercio qualiter ascēdit Quarto cum quibus ascendit. Quinto quo merito ascendit. Sexto quo ascendit. Septimo quare ascendit. ¶ Circa primum notandum quoniā de monte oliueti versus bethaniam celos ascēdit. qui mons ſm aliam translationem dicitur mons trium luminū. Flam de nocte ex ꝓte occidētis illumiabāt ignes tēpli. qi erat ignis ingis i altari. Mane ex parte orientis primo exoriebat radios so-

unde ascēdit

lis ante q̄ illuminaret ciuitatē. Habebat insup in se copiā olei qđ ē fomentū luminis. ꝙ nō dī mono ntū luminū. In hūc igit montem xp̄c discipulos ire p̄cepit. Hā in ipa die ascensiōis bis apparuit. semel. ꝙ aplis comedēdibus in cenaculo. Dēs qđē tā aplī q̄ alij discipuli necnō ꝙ mulieres habitabāt i illa p̄te hierl'm q̄ dicebat̄ mello. sīn mōte syon vbi dauid construxerat sibi palaciū. ꝙ erat ibi illud cenaculū grāde stratum in quo dns p̄cepit sibi pare pascha. ꝙ in illo cenaculo tūc .xj. aplī habitabāt. Ceteri aūt discipuli ꝙ mulieres habitabāt circūquaq; per diuersa hospitia. Dū igit in illo cenaculo comederet dns eis apparuit. ꝙ incredulitatē eoꝝ exprobrauit. ꝙ cū comedisset cū eis ꝙ p̄cepisset vt in mōtē oliueti vsq; bethaniā irent. ibidem eis iterꝝ apparuit ac inde sacrate q̄rentibus rndit. ꝙ eleuatis manibus eos benedixit. ꝙ inde corā eis i celū ascēdit. De loco aūt ascensiōis dicat simplicius epūs hierosolimitanus. ꝙ habet in glo. qđ cū ibi postea edificata esset eccia. locus ille i quo insteterūt vestigia xp̄i ascendēdo nunq̄ potuit sterni pauimēto. imo resiliebāt marmora i ora colocanniū. Calcan enā pulueris a domo hoc dicat ee documētū. q̄ vestigia impssa cernunt̄ ꝙ eandē ad huc speciem velut pīstino vestigio terra custodit. ¶ Circa secundū quare. s. nō stati ascēdit vt resurrexit. sz p quadragīta dies expectare voluit. Notādū q̄ hoc fecit q̄t tres rōnes P̄mo q̄t resurrectōis certificationem. difficilius enī erat p̄bare vitatē resurrectionis q̄ passiōis. qa p̄ma die xp̄s tercia vere poterat p̄bari passio. Sed ad verā resurrectiōem p̄bandā plures req̄rebant̄. nō mīus cp̄us req̄rebat int̄ resurrectionē ꝙ ascensiōem. q̄ int̄ passionē ꝙ resurrectiōem. De hoc sic dicit Leo papa in sm̄one de ascensiōe. quadragenar⁹ hodie dies repletus ē numerus. sacratissima ordinatiōe dispositus. ꝙd veritatē fīre erudītiōis impetus. vt dū a dño i hoc spacio mora p̄bite corp̄alis extendit fides resurrectionis documētis necessariis munirēt. Gras agimus diuine dispensatiōi ꝙ sanctoꝝ patꝝ necessarie tarditati. Habitatū est ab illusione habitare tur a nobis. Secdo p̄ter aplōꝝ ꝙsolationem. q̄ cū ꝙsolatiōes diuine superabundat tribulatiōibus ꝙ p̄ssuris fuit cp̄us tribulatiōis aplōꝝ. ideo plures dies fuerunt eē dies ascēsiōis q̄ illi. Tercio p̄ter mysticā significatiōem vt per hoc daret intelligi q̄ consolatiōes diuine comparant̄ ad tribulatiōes sicut annus ad diem. dies ad horam. hora ad momentū. Nō cū comparēt sicut annus ad diem. patꝝ per illud qđ legit̄ Ps̄a. lxj. p̄dicauit annū placabile dño. ꝙ diem vltiōis deo nostro. Ecce p die tribulationis reddit annū consolatiōis. Nō ante comparentur sicut dies ad horam. patꝝ per hoc q̄ dns quadraginta horis mortuus iacuit. qđ fuit tribulatiōis ꝙ per quadraginta dies resurgēs discipulis apparuit. qđ fuit consolatiōis. Vñ glosa quadraginta horis mortuus fuerat. p̄ter hoc quadraginta diebus se viuere confirmabat Nō vero comparant̄ sicut hora ad momentū insinuat̄ Ps̄alte. luij. In momento indignatiōis abscondi faciem meam parumper a te. ꝙ in misericordia sempiterna miserebor tui. ¶ Circa tercium qualiter sīz ascendit. Notādū q̄ ascendit primo potenter. quia p̄pria virtꝰ. Ps̄alte. lxiij. Quis ē iste q̄ venit de edom tinctis vestibus ō bosra? Iste formosus in stola sua gradiēs in multitudine virtutis sue. Item Job. iij. Nemo ascēdit in celum sīz p̄pria virtute. nisi q̄ descendit de celo filius hominis qui est i celo. Licz enī quasi in quodam globo nubis ascenderit. hoc tamen non fecit q̄ nubis ministerio indigeret. sed vt p hoc ostenderet q̄ omnis creatura parata ē obsequi creatori suo. Ipse enī potentia deitatis sue ascēdit. vñ hoc notāt̄ diff. rētia fīm q̄ dicit in hystoria scolastica. Hā enoch translatus est. Helias subuectus est sed iheſus p̄pria virtute ascēdit p̄mus fīm

Greg⁹. per coitum generatus ⁊ genitus
Secundus generatus sed non genitus.
Tercius non generatus nec genitus.
Secundo ascēdit patenter quia videntibus discipulis. Vñ dicitur videntibus
illis elevatus ē. Jtē iob. xvj. Vado ad
eum qui misit me. ⁊ nemo ex vobis interrogat me quo vadis. glo. Jta pālā ascē
dit. vt nemo interroget qđ viso corporali fieri cernat. Jdeo enī illis videntibus
ascēdere voluit vt ipi testes ascensionis
existerēt. ⁊ naturam humanā in celū ferri gauderēt. ⁊ ipm sēq̄ desiderarēt. Tercio letant. quia exhilārantibus angelis. pō.
ascēdit deus in iubilatione. Aug⁹. ascendēte xpō pauet oīne celum. astra mirāt.
plaudunt agmina. tube sonant ⁊ leues se
miscēt blāda modulamia chorus. Quarto velociē exultauit vt gigas ad currendam viam. Valde enī velociē ascendit
qñ tātū spaciū quasi in momēto peruenit. Refert enī rabi Moyses maximus
phūs. qđ quodlibz celū cuilibz plane
te habz in spissitudine viam quingēto⁹
annoꝝ. i. spaciū tantū quantū posset aliquis ire ō via plana in quingētis annis
⁊ distantia inē celum ⁊ celū ē similiē. vt
dicit via quingēto⁹ annoꝝ. nō cuz sint
septē celi erūt. ꝑm ipm a ē tro terre vsq̄
ad concauum celi sarum. qđ ē celum se
primū. via septēmiliū annoꝝ ⁊ sepingētoꝝ annoꝝ. i. tantū spaciū quantū ō via
plana aliquis iret in septē milib⁹ sepūn
gēs annis si tantū viueret. Jta q̄ quilibz annus componat ex. ccc. lxv. dieb⁹
⁊ iter cuuslibz die sit quadraginta miliaria. ⁊ quodlibz miliare sit decem milium passuum siue cubitorum. hec rabi
Moyses. Verum autem hoc verum sit
deus scit. Hanc enim mensurationem
ille nouit q̄ omnia fecit in numero. ponderе ⁊ mensura. Jste igitur fuit magn⁹
salus quem fecit xp̄c de terra. s. in celuz
⁊ de hoc salu ⁊ quibusdam alijs salnd⁹
xp̄i sic dicit Ambrosius. Saltu quodaz
xp̄c venit in hunc mundū apud patrez
erat. ⁊ in virginem venit. ⁊ ex virgine in
presepe transilijt. descendit in iordanez.
ascendit in crucem. descēdit in tumulū.
surrexit a tumulo ⁊ sedet ad patris dextram. ¶ Circa quartum cum quibus. s.
ascendit notandum. q̄ ascēdit cum magna preda dominū ⁊ magna multitudine angelorum. Ō enī cum magna preda dominū ascēdit. patz per illud quod
dicitur in pō. Ascendisti in altum. cepisti captiuitatem ⁊c. Ō autem ascendit
cum multitudine angelorum. patet per
illas interrogatiōes quas xpō ascēdente minores angeli fecerunt maioribus.
vt habetur Ysaie. lxij. Quis est iste q̄ venit de edom. tinctis vestibus de bosra ⁊
Vbi dicit glosa. q̄ quidam angeli non
plene cognoscentes mysterium incarnationis. passionis ⁊ resurrectiōis. videntes ascendere ad celos dominū cū multitudine angelorum ⁊ sanctorum hominum ꝓpria virtute. ipsum incarnationis ⁊ passionis misterium admirantur
⁊ angelis comitantibus dominū. dicūt
quis est iste qui venit ⁊c. ⁊ Et ī pō. Quis
est iste rex glorie. Dyonisius autem in
libro angelice hierarchie. c. vij. instruere videtur. q̄ dum xp̄c ascenderet tres q̄
stiones ab angelis facte sunt. Primam
fecerunt maiores angeli ad inuicem sibi
ipsis. Secundam fecerunt ipsi maiores
christo ascendenti. Terciam fecerūt minores maioribus. Querunt igitur inter
se maiores dicētes. Quis est iste qui venit de edom. tinctis vesti. ⁊c. edom sanguineus interpretatur. bosra minuta. q̄
si diceret. quis est iste qui venit ō mundo sanguineo per peccatum. et minuto
per malitiam contra deum. vl' qui venit
de mundo sanguineo et inferno minuto. Respondit dom⁹ ego qui loquor
iusticiam ⁊c. Dyonisius ponit talem litteram ego enim dicit disputo iusticiam
et iudicium salutaris. In redemptione humani generis fuit iusticia. in q̄tū
sic factor creaturā suam a domio alieno

reduxit ꝛ fuit iudicii inquantū d̄ yabolū uulsor: ē alieni iuris ab eo quē possidebat dolem potenē ejecit. Sz fm hoc facit Dyonisius q̄stionē. cū ipsi superiores angeli sint deo proximi ꝛ unedate a dño illuminent. qua re abinuicē q̄runt qua si abinuicē discere cupiētes. Sed sic soluit ipse ꝛ cōmendato: exponit in eo q̄ interrogāt significāt se scīam appetere i eo aūt q̄ primo inē se conferūt demonstrant q̄ diuinā in se passionē non audent p̄sumere. Apud se ergo primo interrogare deliberāt ne forte illuminationē q̄ ipsis a deo sit nimis festina. interrogatione p̄uenīt. Secūa q̄stio est quā fecerunt ipsi sūmi angeli ad xp̄m dn̄m. Quare ergo rubr̄ ē uestimentū tuū. ꝛ vestimēta sicut calcantiū in torcular. Dominus dn̄s habuisse uestimentū. i. corpus suum rubr̄. i. sanguine cruentatū ex eo q̄ adhuc dū ascēderet in corpe suo cicatrices habebat. Voluit enī cicatrices i corpore suo seruare fm q̄ dicit Beda q̄ de causis. ait enī sic. Cicatrices dominꝰ seruauit ꝛ in iudicio seruaturus ē ut fidem resurrectionis astruat. ut p̄ hoibus supplicando eas patri repītet. ut bonis q̄ miseri corditer re dēpti: videant ut reprobi q̄ iuste sint damnati. recognoscāt. ut ppetue victorie sue certū triumphū deferat. Hinc ergo questionis dn̄s sic enī det. Torcular calcauī solus. ꝛ de gentibus nō est vir mecū. ꝛ pōt vocari torcular crux in qua tāq̄ in p̄lio sic p̄ssus est. ut etiā sanguis ex effunderet. Uel torcular vocat dyabolū q̄ humanū genus sic funibus peccāt̄ inuolut ꝛ strinxit: ut quicq̄d in nos spūale erat exprimeret ꝛ solū vinariā remaneret. Sz nr̄ bellator torcular calcauit. vicula peccāt̄ dirupit ꝛ celū ascendēs postmodū tabernā celi apuit. ꝛ nūc sanctis pūo effudit. Terra questo est quā fecerunt minores angeli maioribus: dicentes. Quis ē iste rex glorie. Quibus illi rñderunt. Dño virtutū ipse ē rex glorie. De hac angelor̄ q̄stione ꝛ alior̄ cōuenienti rñsione sic dicat Aug. Sanctificat̄ diuino comitatu immēsus aer. ꝛ omnis illa volitans per aera demonum turba xp̄o ascendente: cum fugit. Quibus accurrentes angeli quis erat scīs sitabantur: dicentes. Quis est iste rex glorie. Quibus alij respondentes dicentes. Hic est ille candidus ꝛ roseus. Hic ē ille qui non habz speciem. neq̄ decorem. Infirmus in ligno. fortis in spolio. vilis in corpusculo. armatus in p̄lio. fedus in morte. pulcer in resurrectione. candidus ex virgine. rubicūdus in cruce. fuscus in obprobrio. clarus in celo. ¶ Circa quintū. s. quo merito ascēdit. Notandum q̄ triplici merito ascendit. de quo sic dicit bie. Propter veritatem. quia illa que per ꝓphetas diu p̄miserat adimplesti. Et māsuetudinem. qt sicut ouis p̄ vias populi immolaris. Et iusticiā nō cū potestate. sed iusticia eripuisti holem ꝛ deducet te mirabiliter dextera tua potentia. siue ḡtis deducet te hoc est in celum. ¶ Circa sextū quo. s. ascendit. Notandum q̄ super oēs celos ascēdit fm q̄ dī Eph. iiij. qui descendit ipse est. et qui ascendit sup oēs celos vt adimpleret oīa. Super oēs celos dicit: qt plures sunt celi sup quos ipse ascendit. Est enī celū materiale. rationale. intellectuale. ꝛ supsubstantiale. ¶ Celū materiale multiplex est. s. celum aereū. ꝛ ethereū. olimpiū. igneū. sydereū. cristallinū. ꝛ empyreum. ¶ Celū aūt rationale ē hō iustus q̄ dī celū rōne inhabitationis dīne. qui sicut celū ē sedes. ꝛ habitatio dei fm q̄ dicit Ysa. lxvj. Celū mihi sedes ē. Sic alt iusti fm q̄ dī in sapia. alia iusti sedes est sapie. Rōne conuersationis sēcte qt sancti p̄ conuersationē ꝛ desideriū sp habitāt in celo. Sicut dicebat apls ad Phil. iij. Nostra conuersatio celis ē. Rōne operationis continue. qt sicut ꝛ continue mouēt. sic ꝛ sancti p̄ bona opa cōtinue mouēt. ¶ Celum intellectuale ē angelus. Angeli enī dicūt celum quia instar sunt celi altissimi. ratione dignitat̄ ꝛ excellētie. De quar̄ dignitate ꝛ excellētia dicat Dyonisius i li-

dio de diuinis no. ca. iiij. Diuine mentes sunt super reliqua existentia. et viuūt sup̄ reliqua viuētia et intelligūt et cognoscunt sup̄ sensum et rōnem et plusq̄ omnia existētia pulcr̄ et bonū desiderant et eo participāt. Scdo sunt pulcerrimi ratiōe nature et glorie. De quor pulcritudīe dicit Dyonisius in eodē lib. Angelus est manifestatio occulti luminis. speculū purum. clarissimū incōtaminatū. incoinquinatū. imaculatū susapiens: si fas ē dicē pulcritudinē bonoformis deiformitatis. Tercio st̄ fortissimi rōe virtutis et potētie. de quor fortitudine dicit Damas. li. ij. c. iij. fortes sunt et pati ad dei voluntatis expletiōem. et vbiq̄ cōfestim inueniunt̄ vbicūq; diuinus iussus erit nutus. Celuz em̄ bz altitudinē. pulcritudinē. fortitudinem. De duobus p̄mis Eccl'. xliij. altitudinis firmamētū pulcritudo eius &c. De tercio Job. xxvij. Tu forsitan cuz illo fabricatus es celos. q̄ solidissimi q̄si ere fusi sunt. Celū aūt sup̄ substantiale ē equalitas diuine excellētie de quo xp̄c venit. et vsq; ad illud postmodū descendit de quo dī in ps̄. A sūmo celo egressio eius et occursus eius vsq; ad summū eius. sup̄ oēs igit̄ hos celos vsq; ad ip̄m celum sup̄substantiale xp̄c ascendit. Nō em̄ ascendit super oīs celos materiales dabet̄ p illud qđ dī in ps̄. Elevata est magnificentia tua sup̄ celos deus. Sup oēs em̄ celos materiales vsq; in ip̄m celum empyreū ascendit: non sicut Helyas q̄ in curru igneo ascēdit. vsq; ad sublunarem regiōem nec eam transcēdit. sz in paradisum terrestrē translatus est. que a deo eminet vt ptingat ad sublunarem regiōem nec eā transcēdit. In hoc ergo celo empyreo xp̄c residet et est specialis et ꝓpria eius māsio et angelor. et aliorum sanctor. et cōgrue cōuenit hec habitatio habitatoribus. Illud em̄ celuz ceteros celos excellit dignitate. puritate. situ et ambitu. et ō est cōueniens hitatio xp̄i. q̄ omnes celos rōnales et intellectuales transcendit dignitate. eternitate situ immutabilitatis et ambitu potestat̄. Sibi est congrua habitatio scdor. illud em̄ celum ē vniforme. imobile luminositatis p̄fecte. et capacitatis imēse. Et recte congruit angelis et sanctis q̄ fuerunt vniformes in oppiniōe: imobiles in dilectiōe. luminosi in fide sine cognitiōe. capaces in sanctis p̄ceptiōe. q̄ aūt sup̄ oīs celos rōnales. i. oīs sanctos ascēderit. pz p illud qđ dī Gen. ij. Ecce iste venit saliens in mōtibus. transiliēs colles. et vocant̄ montes angeli. colles vo viri sancti Qđ vo sup̄ oīs celos intellectuales. i. angelos ascenderit. pt̄z p illud qđ dī in ps̄. Qui ponis nubes ascensum tuū qui ambulas sup̄ pennas ventor. Item ascendit super cherubin et volauit super pennas ventor. Qđ aūt vsq; ad celum sup̄ substantiale. i. de equalitatē ascenderit pz per illud qđ dī Mar. vlt̄. et dñs quidem ihesus postq̄ locutus est eis assumptus ē in celum. et sedet a dextris dei: dextra em̄ dei ē equalitas dei Bern̄. Dño meo singulariter a dño et dictum et datū est sedere a dextris glorie ipius. vtpote in gloria coequali. in essentia consubstantionali. p generatiōe cōsimili. maiestate nō dispari. etnitate nō posteriori.

¶ Vel pōt dici q̄ xp̄c in ascensiōe sublimis fuit quadruplici sublimitate. scz locali. remuneratiōe p̄mij. cognitionali. et vtuali. De primo Eph̄. iiij. Qui descendit ipse ē et ascendit sup̄ oīs celos. De scdo ad Phil'. ij. factus ē obediēs vsq; ad mortem &c. propter qđ et exaltauit illū. Ubi dicit Aug⁹. Humilitas claritatis est meritum. claritas humilitat̄ est p̄miū. De tercio ps̄. Ascendit sup̄ cherubin. i. super omnē scientie plenitudinē. De quarto pz. qz ascendit etiam super seraphin Eph̄. iij. Scire etiā supereminentem charitatem xp̄i. ¶ Circa septimū quare. s. ascendit. Notandum q̄ ascensionis sue nouem sunt fructus siue vtilitates. p̄mo vtilitas ē cōsecutio amoris diuini Job. xvj. Nisi ego abiero paracletus non veniet. vbi dicit Aug⁹. Si

carna liter mihi beserius capaces spiritꝰ non eritis. Secunda est maior cognitō dei Joh.xiij. Si diligeretis me gauderetis vtiqz qz vado ad patrē ꝛc. Ubi dicit Augꝰ. ideo subtrahor forma istā serui in qua pater maior me est. vt deum spūa liter videre possitis. ¶ Tercia est meritū fidei. De hac sic dicit Leo in sermone de ascensione. Tunc ad equalē patri filiuz erudimur fides gressu mentis cepit accedere, ꝛ p rectatiōe corporee in xpō subequa patre minor est nō egere magnaruz erū hic vigor est mentiū incunctanter credere q̄ corporeo nō videntur intuitu. et ibi vigere desideriuz quo neqao inferre conspectū. Augꝰ. in li. cōfessionū. Exultauit vt gigas ad currendū viā. Nō enī tardauit sed cucurrit clamans. dictis. factis. morte. vita. descensu. ascensu. clamans vt redeamus ad euz ꝛ discessit ab oculis vt redeamus ad cor ꝛ inueniamꝰ eum. ¶ Quarto ē nostra securitas. Jōn enī ascendit vt noster aduocatꝰ sit apud patrem. Ualde aūt securi ē possimus q̄n talem aduocatū apud patrē nos habere cōsideramus. Joh.ij. Aduocatū habemus apud patrē ihesuz xp̄m iustū ꝛ ipse est ppiciatio p̄ peccatis nostris. De hac securitate dicit Bern. secuz securus habeo o hō apud deū. vbi mat aīa filiuz ꝛ filius aīa p̄rem. mater ostēdit filio pectus ꝛ vbera filius oīndit patri latꝰ ꝛ vulnera. Nulla potent ergo ē repulsa vbi tot sunt charitatis insignia. ¶ Quinta est nostra dignitas. Admiror quidē nostra dignitas est q̄n natura nīa vsqz ad deitatē dei exaltata ē. Uñ ꝛ angeli hanc dignitatē in hoibus cōsiderantes. deinceps p̄hibuerunt se adorari ab hoibus sicut dī Apo.xxij. ecce dixi inqt aīa pedes eius vt adorari eū. ꝛ dixit mihi. vide ne feceris cōseruus tuus sum ꝛ fratꝝ tuoꝝ. vbi dicit glo. in ve. le. nō p̄hibuit se adorari. sed post ascensionē videns sup se et altari hoiem ab homīe timuit adorari. Leo papa in sermōe d̄ ascensiōe. Hodie natura nostra humanitatis vltra cūctarum aletudinem potestatū ad dei patrē est p̄fecta cōfessum. et mirabiliori facta gratia dei cum remotis a cōspectu hoīm q̄ merito reuerentiā sui senserunt indiscrete. fides nō dubitaret. spes nō fluctuaret. charitas nō tepet. ¶ Sexta ē spei nostre soliditas. Heb. iij. habētes ergo pontificem magnuz q̄ celos penetrauit. ihesum filiū dei teneamus spei nr̄e confessionem. Item heb. vj. q̄ confugimus ad tenendā p̄positā spem quā sicut anchoram habemus ante eūtā achrmā ꝛ incedentē vsqz ad interiora velaminis vbi p̄cursor p nobis introiuit ihesus. De hac iterꝝ Leo. xp̄i ascensio nostra est p̄fectio, ꝛ quo p̄cessit gloria capitis eo spes tendit ꝛ corporis. ¶ Septima est vie oīssio Dicher. ij. ascendit iter pandens ante eos. Augꝰ. via tibi factus ē saluator surge ꝛ ambula habes quo noli pigrescere. ¶ Octaua ianue celestis apertio: sicut enī primus adam aperuit ianuas inferni sic ihesus padis. Uñ eccla cantat. triumphato morte a cu leo aperuisti credentibus regna celoꝝ. ¶ Nona loci p̄paratio Joh.xiiij. vado parare vobis locum Aug. Bñe para qō paras. nos enim tibi paras ꝛ te nobis paras q̄n locū paras ꝛ abi in nobis. ꝛ in te nobis.

Spiritussanctus

hodierna die vt sacra scriptuz testatur hystoria in apl̄os in linguis igneis missus est. Circa cuius missionē sine aduentum octo considerāda sunt. Primo a quo missus est. Secūdo quot modis mittatur siue missus est. Tercio quo tempe missus est. Quarto quotiēs missus est. Quinto qualiter missus est. Sexto in quos missus est. Septimo p̄pter quid missus ē. Octauo p̄ qđ missus est.

Circa primum scz a

quo missus est. Notandū q̄ spiritum sanctum pater misit, ꝛ filius misit ꝛ spiritussanctus seipsum dedit et misit. De primo Joh. xiij. paracletus aūt spiritus

sanctus quem mittet pater in nole meo ꝛc. De filio ioh. xvj. si autez abiero mittam eum ad vos. Missio enim in istis l ferioribus habet cōparationem ad suum mittentem sub triplici habitudine. s. vt ad dantem esse. et sic mittitur radius a sole. vt ad dantem virtutem ꝛ sic mittit̄ iaculum a ꝓiectore. vt ad dantem iurisdictionem siue auctoritatem. et sic mittit̄ nuncius a ꝓceptore. Scōm hanc triplicem modū missio potest ꝓuenire spiritui sancto. Mittitur enim a patre et filio tā q̄ ab eis habens esse et virtutem ꝛ auctoritatem in operando. nihilominus spiritussanctus seipm dedit ꝛ misit. qō videt insinuari ioh. xvj. cū dicitur. Cum aut̄ venerit ille spiritus veritatis. Mā sicut dicit Leo papa in sermone de pēte. Beate trinitatis in cōmunibus deitas. vna est in substātia indiuisa in opere consors in voluntate. par in omni potentia. equalis in gloria. Diuisit autem sibi opus nostre redemptionis miser. cordia trinitatꝫ vt pater ꝓpiaret̄ filius ꝓpiaret. spiritussanctus ignire. Quia enī spiritussanctus deus est. iō recte dicitur seipm dare. Hoc autem q̄ spiritussanctus deus sit. ostendit ambro. in li. de spiritu sancto sic dicens. Ex quattuor istis manifesta diuinitatis eius gloria ꝓbat̄. Deus enī esse ꝓgnoscitur. aut quia sine peccato est. aut quia peccata ꝓdonat. aut quia creatura non est. sed creator est. aut quia nō adorat. sī adoratur. Et in hoc oñditur quomodo beata trinitas se totaliter nobis exhibuit pater enī oīa q̄ habuit nobis exhibuit. quia sicut dicit Augustī. misit nobis filium suū in p̄cium nostre redemptionis spiritumsanctum in pignus legium nostre adoptionis. et seipsuz totum reseruat in hereditatem adoptionis. Similiter filius totaliter se nobis exhibuit. quia sicut dicit Bern̄. ipse pastor ipse pascua. ipse redemptio. Dedit enim nobis animam in p̄cium. sanguinem in potum. et carnem in cibum. et deitatem in ꝓmium. Similiter et spiritussanctꝰ totaliter omnia sua dona nobis exhibuit et exhibet. quia sicut dicit. j. Cor. xij. Alij per spiritum sanctum datur sermo sapientie. alij sermo sapientie. Fm eundez spiritum. alteri fides in eodē spiritu Leo papa. spiritussanctus impator est fidei. doctor scientie. fons dilectionis. signaculum castitatis. et totius cā salutis.

Circa scdm scz quot

modis mittitur siue missus est. notandum q̄ spiritussanctus duobus modis mittitur. s. visibiliter et inuisibiliter. Inuisibiliter cum mentibus sanctis illabit̄ Visibiliter cum in aliquo signo visibili demonstratur. De missione inuisibili dicitur Job. iij. Spiritꝰ vbi vult spirat ꝛ vocē eius audis. sī nescis vnde veniat aut quo vadat. nec mirum q̄ sicut dicit Bern̄. de verbo inuisibili per oculos nō intrauit. quia nō est coloratum. sed neq̄ per aures quia non sonuit: sed neq̄ per nares quia nō aeri miscetur. sī mēti nec inficit aerem. sed fecit. neq̄ vero per fauces q̄ nō est manducus vel baustū. nec tactu corporis. q̄ illud palpabile nō ē. Queris igitur cum ita sint inuestigabiles vie eius. vnde adesse noueris. Repe ex motu cordis intellexit ꝑsentiā eius. et ex fuga vitiorum a dueri potentiam virtutez eius et ex discussione siue redargutione occultoruz meorum admiratus sum ꝓfunditatem sapientie eius. et ex quantu lacunꝫ emendatione morum meorum expertus sum bonitatem mansuetudinis eius. et ex reformatione et renouatione spiritus mētis mee percepi vt cūctꝫ spēm decoris eius. et ex contuitu horum omnium simul expauit mi la nra din̄ magnitudinis eius. hec Bern̄. Missio autem visibilis est cum in aliquo visibili signo ostenditur. ¶ Et notandū q̄ in quinquiplici spē visibili spiritussanctus monstratus ē. Primo in spē colūbe sup xp̄m baptizatuz Luce. iij. Descēdit spūssanctꝰ corpali spē. sicut columba in ipm. Secdo in spē nubis lucide sup xp̄m trāsfigura-

cum Adat. xviij. adhuc eo loquente. ecce nubes lucida obumbrauit eum. vbi sic dicit glo. Sicut baptizato domino sic et glorificato misterium facte trinitatis ostendatur. spiritussanctus ibi in colūba. ℔ in nube lucida. Tercio in spē flatus. Job. xx. Insufflauit et dixit accipite spiritum sanctū. Quarto in spē ignis. Quinto in spē lingue ⁊ in hac duplici spē apparuit hodierna die. Jō aūt in hac quintuplici spē trinū monstratus ē vt dicē intelligi q̄ hanc rex gloriose optauit in cordibus i dibus illabiē. ¶ Primo mōstratus ē in spē colūbe. Colūba gemitū proferens habz felle caret. in fontanis habz petre manet. sic spūssanctus illos quos replet. facit p suis peccatis gemere. ysa. lix. Rugiem⁹ quasi vrsi oēs et quasi colūbe meditantes gememus. Ro. viij. Jpe spūs postulat p nobis gemitib⁹ inenarrabilibus. i. nos postulantes ⁊ genētes facit. Scōo sine felle amaritudie ē. Sap. xij. O q̄ bonus ⁊ suauis ē dñe spūs tuus in nob⁹. Jte in eodē ca. viij. vocat suauis. benignus. humanus ex eo q̄ suaues benignos ⁊ humanos faciat. suaues in sermone. benignos i corde. et humanos in ope. Tercio i petre fortitudinibus. i. xpi vulneribus hitare. Cā. ij. surge ppera amica mea. speciosa mea. colūba mea et veni. glo. foueis mihi pullos meos ifusiōe spiritussancti. in fortitudinibus petre. glo. i xpi vulneribus. Treno. vlt. spūs oris nostri xpc dñs captus ē in peccatis nostris. cui dixamus. i vmbra tua viuemus i gēt⁹ q.d. spūs q̄ ē oris nostri. qđ os nīm ē xpc dñs q̄ ē os nrm. ⁊ caro nra. facit nos dicere xpo i vmbra tua id ē in passiōe tua in qua xpc fuit tenebriosus et despectus viuemus sp in gē memoriā. Scōo mōstratus ē i spē nub. nubes a terra eleuat. refrigerium pstat. ⁊ pluuiā generat. Sic spūssanctus q̄ replet a terra eleuat p cōtēptū terrenorū. Eze. viij. Eleuauit me spūs inf ce ⁊ terrā. ⁊ deduxit me i ire in visione dei. Jte. Eze. j. ℔ q̄ erat spūs illuc eūte spū ⁊ rote ibant eleuabāt se cū eo cū spūs eōr⁹ erat in rot. Jte Ezego. gustato spū dēsipit ois caro. Scōo refrigerū pstat p̄ ardēcia vicioꝝ. Vñ ⁊ dñs marie dicti ē spūssanct⁹ sup veniet in te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. i. te ab oī estu vicioꝝ refugerabit. Vñ ⁊ spūssanctus vocat aq̄ q̄ hz vim frigerandi. io. vij. Flumina de vētre ei⁹ fluēt aq̄ viue. hoc aūt dixit de spūsancto quē erāt accepturi credētes i eū. Tercō generat pluuiā lacrimaꝝ p̄. Jnundauit spūs ei⁹ ⁊ fluēt aq̄s lacrimaꝝ. Tercō mōstrat⁹ ē i spē flatus. flat⁹ lenis ē ⁊ ad respirādū necessarius ē. Sic spūss. lenis. i. veloxē ad se diffūdēdū. oībus enī mobilib⁹ mobiliorē ē glo. sup illud fact⁹ ē repēte de celo sonus ⁊c. Pstat tarda molimina sc̄i spūs gra. Scōo calidus ē ad iflāmādū. Jo. xij. ignē vēi mittere i terrā ⁊ qđ volo nisi vt ardeat. vñ ⁊ austro vēto calido ꝑpat. Cā. iij. surge aq̄lo ⁊ veni austē pfla ortū meū: Tercio lenis ē ad demulcēdū. vñ ⁊ ad ei⁹ lenitatem iuuādā vocat noīe vnctōis. j. Joh. ij. vnctio ei⁹ docet nos ō olb⁹. Floie rorē vñ cāt ecclā. ⁊ sui roris inma aspsione fecūdet: Floie aure temus. vj. Reg. xix. ⁊ post ignē sibil⁹ aure tenuis. tibi dñs. Qrto necessari⁹ ē ad rēspirādū adeo ꝓpe necessari⁹ ē. q̄s ad hoīa subleuandū hō ꝑ ipsum moreret. sic et de spūsancto intelligendū ē. ps. Auferes spm eoꝝ ⁊ deficiēt ⁊ in pulverem suum reuertentur. iō. vj. spūs est qui viuificat. ¶ Quarto monstratus est in specie ignis. Quinto in spē lingue. quare autem in hac die duplici specie apparuit dicatur infra.

Circa tertiū sc̄z quo

tempe missus est: Notandū q̄ missus est quinquagesimo die a pasca. Jō aūt in die quinquagesima missus est. vt dēt intelligi q̄m a spūsancto ē legis pfectio. eterna remuneratio et peccatoꝝ remissio Legis perfectio quoniā ꝑ mandata. a die agni immolati quinquagesimo die data est lex in igne. Jn nouo ē etiam reclamito quinquagesimo die pasce xpc dedit spūs s̄ igne. lex i mōte. vinat spūs i mōte

syon. Ier in sublimis montis loco. spūs datur in cenaculo, vñ p hoc insinuat̄ q ipe spūsctūs est plectio totius legis. qz plenitudo legis est dilectio. ¶ Secundo est eterna remuneratio. vñ glo. sicut. xl. diebus qbus post resurrectionē cū discipulis conuersatus est: pñtem eciam designat. ita qnq; gesimus dies quo spūsctūs dat̄. denariū eterne remunerationis exprimit. Tercio petr̄ remissio. vñ glo. ibi dem. tō in qnq; gesimo anno indulgētia fiebat in iubileo. xp. ff. petā remittunt̄. x seqūt in glo. in spūali iubileo rei resoluūt̄ debita mittunt̄. exules in pria reuocant̄ hereditas amissa redd̄t̄. Fuit. i. homicida petō venundati a iugo seruitutis liberātur. hucusq; glo. Rei mortis soluunt̄ et liberant̄. vñ Ro. viij. Lex spūs vite in xpo liberauit me a lege pcti x mort̄. Debita petr̄ dimittūt̄. qz caritas opit multitudinē petr̄. Exules in priam reuocant̄. ps. spūs tuus bonus deducet me i terrā recta. Hereditas amissa redditur Ro. viij. Ipse spūs testimoniū reddit spūi nr̄o q sumus filij dei. si aut̄ filij et heredes. Serui petō liberant̄. ij. cor̄. iij. vbi spūs dñi. ibi libertas.

Circa quartum scili

cet quotiens apl̄is missus est. sciendū est q fm glo. tribus vicibus datus est. s. aī passionē. post resurrectionē. x post ascensionē. Primo ad faciendū miracula. secūdo ad relaxandū petā. tercio ad pfirmā dū corda. ¶ Primo qñ eos ad pdicandū misit. x sup dia demonia x vt languores curarent ptātem dedit eis. Nec cñ miracula p spñscm̄ fiūt. fm q dī. Matb̄ xii. si aūt in spū dei ejcio demōia pfecto in vos venit regnū dei. Hō tñ conseqūns est vt qcūq; hz spñscm̄ faciat miracula qm̄ vt Diego. ait. Miracula hoiem sāctū nō faciūt sed ostēdūt. nec qcūq; facit miracula hz spñscm̄. qm̄ x malus asserit se fecisse miracula. dicētes. dñe dñe nōne in nōie tuo pphetauimus. x in nōie tuo dcāmus demonia? Deus cñ facit miracula p auctoritatē. āgeli p materie habilitationē. demones p virtutes naturales rebus insitas. magi p occultos cōtractus cū demonibus. boni xp̄iani per publicā iusticiam. mali xp̄iani per signa publice iusticie. ¶ Secundo dedit eis spñscm̄ qm̄ in eos insufflauit dicens. Accipite spñscm̄. quoz remiseritis petā remittunt̄ ꝛc. nō tñ pt̄ qs petm̄ remittere quantū ad maculā q est in aīs. aut quātū ad reatū. i. obligatōez ad penā eternā aut quantū ad dei offensam q̄ solū ex infusione gr̄e x virtute cōfessiōis remittit̄ dī tñ sacerdos absoluere. tum qz a culpa absolutū esse insinuat. tū qz penam purgatoriā in tempalem cōmutat. tū qz de tpo tpali partē relaxat. ¶ Tercio dedit eis hodierna die quando eoz corda sic solidata fūt. vt nil tormenta timerent. ps. spū oni⁹ oīs virtus eoz. Aug. tal̄ est gr̄a spūs. Iei q si tristiciā inuenit dissoluit si desiderium pniciosū cōsumit. si trepidationē abijcit. Leo papa. sperabatur ab apl̄is spūsctūs. nō vt tūc primū scroz habitator esse inciperet sed vt sacrata sibi pectora. x feruentius accenderet x copiosius inundaret. cumulans sua dona nō in inchoans. nec tō nouus opere. qz diuitor largitate.

Circa quintum qua

liter scz missus est. Notandū q missus est cum sono. in linguis igneis. x ipse lingue apparuerunt sedendo. Sonus autem fuit repentinus. celestis vehemens et replens. Repentinus. qz spūsctūs tarda molimina nesciat. Celestis qz celestes efficit. Vehemens qz animo rebelliā ē inducit vel qz eternū ve admixt. vnde vehemens qz ve admens. Vel qz mentē ab oī carnali amore vehit vnde vehemens q̄ vehens mentē. fuit x replens. qz spūsctūs oēs apl̄os replenit. Unde repleti sunt omnes ꝛc. Triplex est aūt signum plenitudinis quod fuit in apl̄is. Primus est non resonare. vtz in dolco quod cum plenū est nō resonat. Job. vi. Nūquid

mugier hoc cū añ ꝑsepe plenius fleterit. q.d.cū ꝑsepe cordis plenitudine hz gr̃e. locū nō hz mugimis ipatie. Hoc signuz habuerūt apli. qz i tribulatiōib⁹ p ipatu ennā nō resonabāt. imo ibant gaudētes a ꝓspectu ꝓsilij. qñ digni habiti sūt contumelias ꝑ xp̃i nois pati Actu.v. Secūdū signū ē nō plus recipe sine sacietatem bīe. Qñ eni vas aliq̄ liq̄re plenū est aliud recipe nō põt. sic hō sāt nō appetit amplius sic sancti q̄ hñt plenitudinē gr̃e. nō põt recipe aliū liq̄re dilectionis terrene ysa.j. Plen⁹ sum holocaustis arietuz ꝛadipe pinguiū ꝛ sanguine vitulox ꝛagnox ꝛ hircox nolui. Sic̄ q̄ gustauerūt celeste suauitatē. iō nō sitiūt terrenā voluptatē. Augu. Qui biberit ō fluuio paradisi cui⁹ vna gutta maior ē occeano restat vt eo sitis h⁹ mōdi extincta sit. Hoc signū habuerūt apli. q̄ nebul ꝑ nū volutāt hic. ꝛz i ꝓmū oia diuidere. Terciū signū ē ꝛnpfluere vtz i fluuio iundante. eccli. xxiij. q̄ iplet q̄si pbisō sapiēnā. Ad ꝛraz illi⁹ fluuij ꝑ nū ē efflueī. ꝛ circūdabiacētia irrigare sicut apli ꝑ nū cēperūt efflueī qz ceperunt loq̄ varijs linguis. vbi dicit glo. Ecce signū plenitudis. plenū vas cōpit ignis i sinu nō põt occultari. Ceperūt itez circūdiacētia irrigari. vñ Petrus stans ꝓdicare cepit. ꝛ tria milia ꝓuerte. ¶ Secō missus ē i linguis igneis. Lr ex qō tria videda sunt. Primo ꝛ ꝓuenz i linguis igneis. Secō ꝛ ē i igne ponus q̄ in alio elemēto. Tercio ꝛ i lingua pon⁹ q̄ i alio mēbro. De primo sciēdū q̄ triplicā rōne apparuit in linguis igneis. Primo vt vba ignea ꝓferrent. Secō vt legē ignea ꝓdicarēt. s. legem amoris. De his duobus Beñ. Venit spūssanctus i linguis igneis vt linguis oim gentium vba ignea loq̄rent. ꝛ legez ignea lingue ignee ꝓdicaret. Tercio vt spūssanctus q̄ ignis ē p eos loq̄ cognosceret ꝛ hoc ne diffideret. et ne alioꝝ ꝓuerbōez sibi attribuerent. ꝛ vt omēs eoꝝ verba tanq̄ dei audirent. ¶ De secundo sciendum q̄ multus est in specie ignis multiplica ratione. prima sumitur penes eius septemplicem gratiam. Spiritus enim ad modum ignis alta humiliat per donum timoris emollit dura per donuz pietatis illuminat obscura per scientiam. restringit fluida per consilium. consolidat mollia per fortitudinem. clarificat metalla tollendo rubiginem. per donum intellectus. sursum tendit per donuz sapientie ¶ Secunda ratio sumitur penes eius dignitatem et excellentiam. Ignis enim excellit omnia elementa. specie. ordine. et virtute. Specie ratiōe pulcritudinis in luce. Ordine ratione sublimitatis in situatione. Virtute ratione figurositatis in actione. Sic et spūssanctus in his omnia excedit. propter primum dicitur spūssanctus inconquinatus. propter secundum quia capiat omnes spiritus i telligibiles. propter tercium habens omnem virtutem sap. vij. Tercia ratio sumitur penes eius multitudinis efficaciā Hanc rationem assignat rabanus sic dicens. Ignis q̄ntor habet naturas. vidz. purgat calefacit. ꝛ illuminat. similiter spiritus exurit peccata purgat corda reporem creant. ignorantias illustrat. hec rabanus. Exurit peccata. Unō zach. xiij. per ignem vram eos sicut vritur argentum. hic etiam igne vri petebat prophetā. d. Ure renes meos et cor meum. Purgat corda. ysa.iiij. Si sanguinem burim lauerit de medio eius in spiritu iudicij et spiritu ardoris. Teporez exurit. Un dicitur de illis quos replet spūssanctus ro.xij. Spiritu feruentes ꝛc. Ferm gre. In igne apparuit spiritus. quia ab omni rore qō replet torpotem frigoris exurit. et hoc in desiderio sue eternitatis accendit. Ignorantias illustrat. sap.ix. Sensum autem tuum quis sciet nisi tu dederis sapientiam et miseris spiritum sanctum tuuz de altissimis. Et j.cor.ij. Nobis autem revelauit deus per spiritum suum. Quarto sumitur penes ipsius amoris naturam. Amor enim per ignē habet significari triplici ratione. primo

quia ignis semper ē in motu. sic ⁊ amor spūssancti qō ꝓplet sp facit ē in motu bone cooperatiōis. Dñ grego. Nūq̄ ē amor dei occiosus opat eni magis si est. si autē opari negligit. amor nō est. Scdo quia ignis inter cetera elemēta ē matie forma le et modicū hz de materia et multū de forma. Sic amor spiritussancti ḡ replet facit habere modicū de amore terreno⁹ et plimū de amore spirituali. vt iā nō carnalia carnaliter. sed pot⁹ spūalia spiritualiter diligat. Distinguit eni Bern. quattuor modos diligēdi. s. diligē carnem carnaliter. spm̄ carnaliter. carnem spūal'r. ⁊ spm̄ spūaliter. Tercio q⁹ ignis hz alta inclinare. sursum tendere. fluida adunare et ꝓgregare. Per hec tria intelligitur triplex vis amoris. Amor enim sicut dī et verbis dyonisij in libro de diuinis nob⁹ hz triplicē vim. s. inclinatiuam. elevatiuā. ⁊ coordinatiuā. Inclinatiuā. q⁹ inclinat supiora inferioribus Elevatiuā. q⁹ elevat inferiora supioribus Coordinatiuā. q⁹ coordinat eq̄lia coequalibus. hec dyonisius. Hanc eni triplicem vim amoris spūssanc⁹ efficit in his q̄s replet. q⁹ inclinā eos ꝓ humilitatem ⁊ sui contēptū elevat in desiderium supnor⁹. ⁊ coordinat inuicē p vnifomitatem mor⁹. ¶ De tercio sciendū q⁹ apparuit pot⁹ in lingua q̄ in alio mēbro. triplici rōne. Lingua eni ē mēbrū igne gehenne iflamatū difficile ad regendū ⁊ vtile bene rectū. q⁹ ergo lingua igne infernali iflāmata erat. iō igne spūssancti indigebat. Jacobi. iij. Lingua nra ignis est ꝛc. q⁹ difficile regitur. iō ꝑceteris mēbris gra spūssancti indiget. Jacobi. iij. Omnis natura bestiar⁹ ⁊ volucrū ⁊ cetero⁹ domātur et domita sunt a natura humana linguam autē hoīm nullus hominū domare potest. quia vtilis valde si bene regitur. ideo necesse fuit vt spiritū sanctum rectorē haberet. In lingua eni apparuit ad significandum q⁹ predicantibus valde necessarius fuit. Predicantibus enim necessarius ē. quia facit eos loqui feruenter absq̄ trepiditate. ⁊ ideo missus est in specie ignis. Bern. yemit spiritussanctus super discipulos in linguis igneis vt verba ignea loquerentur et legem igneam lingue ignee predicarent ꝓfident absq̄ pusillanimitate. actuum. iij. Repleti sunt omnes spiritussancto. et ceperunt loqui cum fiducia verbū dei ꝛc. Adulipliciter propter capacitatis auditorum diuersitatem. et ideo dicitur actuum. ij. q⁹ ceperūt loqui varijs linguis. Utiliter ad edificationem et vtilitatem. ysaie. lxj. Spiritus domini super me eo q⁹ vnxerit me ꝛc. Tercio ipse linguis apparuerunt sedendo ad significandum q⁹ presidentibus necessarius erat. Presidentibus quoq⁹ ⁊ iudicibus necessarius est. quia confert auctoritatem ad peccatum remittendum. io. xx. Accipite spiritum sanctum. quorum remiseritis peccata ꝛc. Sapientiam ad iudicandū ysa. xij. Ponam spiritum meum super eum. iudicium gentibus proferet. Ad ꝛ suetudinem ad supportandum. numer. xj. Dabo eis de spiritu qui ī te est. vt supportetur onus populi tecū. Spirit⁹ moysi erat spiritus mansuetudinis vt patz nume. xij. Erat moyses mansuetissim⁹ ꝛc. Ornatum sanctitatis ad informandū Job. xxvj. Spūs dñi ornauit celos.

Circa sextū in quos

sex missus est. Notandum q⁹ missus est in discipulos qui fuerunt. receptacula munda et habilia ad susceptionem spiritussancti. propter septem que fuerunt in eis. Ipsi enim primo fuerunt animo quieti. q⁹ notatur in hoc q⁹ dicitur. dum complerentur dies pentecostes. i. dies requietionis. Illud enim festum erat ad requiem deputatum ysa. lxvj. Super quē requiescet spiritus meus nisi super humilem et quietum ꝛc. Scdo dilectione vnita. q⁹ notatur in hoc q⁹ dicitur. erāt omnes pariter. Erat enim eis cor vnum et anima vna. Sicut enim spiritus hominis non vnificat membra corporis

nisi in vita. sic nec spūssanct⁹ mēbra spiritualia. et sicut ignis lingnorū diuisionē extinguitur. sic spūssanct⁹ p discordiā in hoibus. Et iō cātatur de aplis. Inuāt eos p concordes caritate ⁊ illustrauit eos inundans diuinitus datas. Tercio loco fecerē q notāt in hoc qđ dicitur i eodē loco. s. in cenaculo. ofer. ij. Bucā eā in sonitudinē et loquar ad cor eius. ¶ Quarto oratione assidua. Vñ p̄mittit̄. erāt psenerantes vnanimiter in oratiōe. Vñ cantemus de eis orātibus aplis deū venisse. Qđ enim oratio necessaria sit ad susceptionem spiritussancti ostendit̄ sap. vij. Inuocauit et venit in me spūs sapientie. Jt̄ iob. xxiij. rogabo patrem meū et aliū paclitum dabit vobis. Quinto humilitate p̄dati. qđ notāt in hoc qđ dr̄ sedentes. pō. Qui emittis fontes in conuallibus. id ē gr̄az spūssancti donat humilibus. et sup quē requiescet spūs meus ⁊c.

Sexto pace p̄uncti. qđ notāt in hoc q erāt in hierlm q̄ interp̄tatur visio pacis. Qz aūt ad recipiēdū spūssanctū pax necessaria sit. ondit dns iob. xx. P̄rio pacē obtulit. vi. Pax vob. Deinde stati inflauit et dixit. Accipite. ff. Septimo in cōtēplatione erecti. qđ notāt in hoc q spūssanctū receperūt i supion cenaculo. Vñ vi. et glo. ibidē. q. ff. ōsiderat. carnis domi aliū trāscēdēs mēt̄ cōtēplatiōez calcat.

Circa septimuz p̄o

pter qđ. s. missus est. Notāndū q missus est ꝓpter sex cāo q̄ notāt̄ in hac auctoritate. Paradit⁹ aūt spūssancti ⁊c. P̄rio ad cōsolandū mestos. qđ notāt̄ ei dicitur paraditus. qđ idē est qđ consolator. ysa. lxj. Spiritus domini super me euangelizare pauperibus misit me. et sequitur. et ponerem consolationem lugentibus syon. Sz ego. consolator: spiritus dicitur q̄ de peccati perpetratione merentib⁹ dū spez venie p̄parat. ab afflictione cristicie mentē leuat. ¶ Secundo ad vinificandum mortuos. qđ notatur cum dicitur spiritus quia spiritussanctus est qui vinificat. ezech. xxxvij. Ossa arida audite verbum domini. Hec dicit dominus deus ossibus his. Ecce ego immittā intra vos spiritum et viuetis. ¶ Tercio ad sanctificandum immundos. qđ notatur cuz dr̄ sanctus. sicut enim dicit̄ spiritus qui vinificat. ita sanctus qui sanctificat ⁊ mūdat. Unde sanctus idē est qđ mundus. pō. Fluminis ipetus. i. mūdans et abūdans gr̄a spiritussancti. letificat ciuitatē i. ecclesiā dei. et per istud flumen sanctificauit tabernaculū suum altissimus. Quarto ad confortandum amorem inē discordes et odiosos. qđ notatur cuz dicitur pater. pater enim dicitur eo q naturaliter diligit nos. io. xvij. Ipse enim pater amat nos. Si pater et nos filij eius. ⁊ fratres adinuicem. et inter fratres perfecta amicitia perseuerat. ¶ Quinto ad saluandum mestos. qđ notatur in eo qđ dicitur in nomine meo qđ est ihesus et sal⁹ interpretatur. in nomine igitur ihu. i. saluus. pater misit spiritum. vt ostenderet qđ ad saluandas gentes venit. ¶ Sexto ad docendum ignaros qđ notatur i eo qđ dicitur. Ille vos docebit omnia.

Circa octauum notandū q dr̄ sue missus est in primitiua ecclesia per oratiōem vende oratiōibus aplis ⁊c. et lu. xij. Orante ihu descendit spiritussanctus ⁊c. Secundo per verbi dei denotā et attentam auditionem. act. x. Adhuc loquente petro cecidit spiritussanct⁹ sup̄ omnes qui audiebant verbum ⁊c. Tercio per assiduam operationem. qđ notatur in manuum impositione. act. viij. Tunc imponebant manus super illos et accipiebant spiritum sanctū. Vel impositio manuum signat absolutionē que fit in confessionibus.

Ordian⁹ a geos

qđ ē dogma siue dom⁹ et diā qđ ē dar̄ q̄ dicta dom⁹ i q̄ bitabat de⁹. Dic̄ est dicit Aug. i li. de ciui. dei. Dom⁹ dñi est pibus mēbris disposita. ampla et incida. Sic ille sanctus fuit pariter disposit⁹ per cōcordiei imitationē. ampl⁹

p̄ caritatē. Lucidus p̄ veritatē. Epymachus ab epy qđ ē sup̄ et machos qđ ē pugna. quasi p̄ supernis pugnans.

Odiānus vicarius iuliani imperatoris. cum quendā xp̄ianū nōie ianuariū ad sacrificandum cōpelleret ad p̄dicationem cū ipsius ianuarij. ad fidem cuz vxore sua nōie marina. 7 liij. viris. conuersus est: Qđ audiens iulianus iussit ianuariū in exilium mitti. gordianum vero si sacrificare nollet capite truncari: Decoliatus est igitur beatus gordianus et corpus eius ad canes p̄ octo dies iacētū est. sed cū omnio remansisset intactū tandē a familia sua rapitur. 7 cū beato epymacho quē diu dū p̄dictus iulianus occidi fecerat. non lōge ab vrbe miliario fere vno. circa annū dominī. cccl. sepelitur.

Quereus interpta tur lucis consilium: vel nereus a nereth. qđ est lucerna. 7 vs festinās. vel nereus quasi ne. i. nequaq̄z reus. ꝑ fuit ergo consilium lucis i virginitatis p̄dicatione. Lucerna in honesta conuersatione. ꝑ festinans in celi feruore: Nereus. i. nequaq̄z reus in conscientie puritate.

Achilleus ab achi qđ est frater meus. et lesa qđ est salus. q̄si fratrū salus. Horum passionē eurbices victorinus 7 mero scripserunt.

Quereus et achilleus cum nuchi cubicularij. domicille neptis domiciani imperatoris fuerūt quos beatus petrus apostolus baptizauit. Cum ergo predicta domicilla aureliano filio consulis nupta esset. et gemmis et purpureis vestibus tegeretur. nereus et achilleus fidem p̄dicauerunt. et virginitatē mirabiliter multiplicē medauerūt ostēdes virginitatem deo esse proximam. angelis germanam hominibus innatā. vxorem viro subiectā. pūgnis et calcibus cedi deformes partus sepius procreari. Rursus q̄ vir matrimonia pia morbida sustinebat oportere grādia cōmicta pati marita. Illa autē inter cetera dixit. Gaio patre meo fuisse zelotipum et matrē meā ab eo contumelia plurima passam esse. Nūquid vir meus talis futurus est: Cui ille. Quoniam q̄diu sūt sponsi videnē esse benigni sed matrū effecti crudeliter dominātur. 7 aliquādo ancillas preferūt dominabꝰ. Omnis autē sanctitas amissa per penitē nam reuocari potest. nisi sola virginitas ad suū statū reuocari nō p̄t Reatꝰ el p̄ piaz expelli p̄t virginitas reuocari ñ p̄t Tūc flauia domicilla credidit. 7 virginitatē vouit. eta sctō clemēte velata ē. Qđ sponsus eius audiens licentia a domiciano impetrata. virginem cuz sanctis nereo 7 achilleo in pontianam insulam relegauit putans se per hoc posse virginis propositum immutare. Post aliquod tēpus cum ipse ad insulam perrexisset. et multis muneribus sanctos vt virginī suā darent. inducere. hmōi penitus repugnantes magis eam in domino confortabāt. Qua propter cum ad sacrificia compellerent. et dicerent se a bēo petro apostolo baptizatos nulla ratione posse ydolis immolare. capite cesi sunt circa annum domini. lxxx. quorum corpora intra sepulcrum petronel le posita sunt. Alios etiā: s. victorinum cuticem et maronem quibus domicilla adherebat. tanq̄z seruos tota die in suis predijs laborare faciebat Et vespere cantabrum ad manducandum eis dabat. Tandem cuticem cedi iussit q̄usq; spiritum exalaret. Victorinum vero in aquis fetentibus suffocari Maronē vero saxo ingenti opprimi iussit. Cum autem immanissimam petram quam vix. lxx. viri mouere poterant super cum iactassent. ipse predictum lapidez in humeros suos accepit. et quasi leues paleas ad duo miliaria portauit. et cum plurimi credidissent consularis eum occidi fecit: Post hoc aurelianus domicillam de exilio reduxit. et duas virgines eufrosinam et theodotam collectaneas

eius vt ei suaderet misit. quo ñ domicilia ad fidem conuerit. Tũc aurelian⁹ cum sponsis predictarum puellarum et ambus ioculatoribus ad domicillam venit. vt eius nuptias celebraret. et ipsam saltem violenter oppumeret. Sed cũ domicilla ꝑdictos sanctos inuenes cõtemsisset. Aurelianus domicillam in thalamum introduxit vbi ibidem mimos canere fecit. et ceteros secum saltare iussit. volens eam postmodũ violare. Sed cũ de sicerent mimi in canendo. et ceteri in saltando. ipse cũ per duos dies nõ cessauit q̃usq; i saltãdo defiçãs expirauit. Tyburrius vero frater eius ꝑpetrata licẽtia eõs q̃ crediderãt inter fecit. et cubiculo vbi ꝑdicte virgines morabãt ignẽ supposuit. q̃ orantes spũ emiserũt. q̃q; corpa sicrus cesarius mane illesa repiens sepelinit.

Angrat⁹ a pan qõ est totũ et gratus qõ ẽ cunctis. q̃si totus cuncto gratus. qui in sua puericia. vel ut alii dicũt in glosario pancras dicẽ rapina. pancranarius flagellis subiecit. pancras lapis varie colorat⁹. Ꝑ pe enĩ rapuit predã capitiq; sue subiectus flagellorum colorat⁹ varietate vulnerũ.

Angrat⁹ nobi lissimus octus pentibus dũ apud brigam a patre a mre orbat⁹ esset. subitus oyonisij patrui sui relictus est. Ambo ergo romã vbi largũ habebãt ꝓmonũ redierũt. in q̃q; vico cornelius papa cuq; fidelibus lauabat. Aq̃ q̃dẽ cornelio cũ ꝑdictus oyonisius et pangratius fidem xpi receperint. tandẽ oyonisius in pace moritur. et pangratius capitur et cesari ꝓsentatur. Erat aut pangrat⁹ ãnis annoꝝ xuj. cui dixit dyocletianus cesar. Infantule suadeo tibi ne mala morte morias quia cum puer sis facile decaperis. et q̃ nobilis comprobaris et carissimi mei filius existis. rogo te vt recedas ab hac vesania. vt velut filium meum te habeã Cui pangratius. Et si puer sum corpore cor tamen gero senile. et virtute domini mei ihu xpi terror vester tantũ apud nos est quantum hec picture quam cernimus. Dij autez tui quos me dortario colere. deceptores et germanorum stupratores fuerunt. qui etiaz nec parentibus pepercerunt. Qõ si hodie seruos tuos tales cognoscerem ꝓtinus occidi iuberes. Tales deos miror quomodo colere non erubescas? Augustus igitur putans se a puero victum iussit eum in via aureliana decollari. circa annum domini. cclxxxvij. Cuius corpus octauilla senatrix diligenter sepelinit. Ad cuius sepulcrum. vt ait Gregorius turonen⁹. si quis falsum iurare voluerit. anteq; ad chori cancelli perueniat aut statim a demone captus insanit. aut cadens in pauimentum protinus vitam perdit. Lis nõ modica inter duos erat. et iudex rei veritatem ignorabat. Ecce igitur iudex iudicis ambos ad altare sancti petri deduxit. et ibidem rei ut innocentiam suã quam pretendebat iuramẽto expiare coegit. Rogans apostolum vt aliquo indicio ostenderet veritatem. Cum autez ille iurasset et nihil mali passus fuisset. Iudex eius malicie consius zelo accensus iusticie exclamauit. senior ille petrus aut nimis misericors est aut minor defert. Eamus ad pangratium inuenem. et ab eo requiramus. Cũ ergo venissent et super tumulum rei⁹ iurare falsum ꝓsumpsisset. manum inde trahere nõ potuit et eidem postmodum expirauit. vnde vsq; hodie a plerisq; obseruat. vt sup reliquias beati pangratij pro arduis iuramentum fiat.

Acto d festiuita tibus q̃ occurrunt inter tempus reconciliationis. qd tempus representat ecclesia a pascha vsq; ad octauam penthecostes. Sequitur videre de festiuitatibus que eueniunt infra tempus peregrinationis qd tempus representat ecclia ab octaua penthc. vsq; ad aduentum. Principiuz

aūt huius xpi nō sp hic incipit sed inxtā paschalem terminum variatur.

Urbanꝰ ab vrba

nitate dictus. vel vrbanus ab vr ipō est lumē vl ignis. vbanal rīsio. qui fuit cū lumē p cōseruatiōez honestā. Ignis p caritatē succensam. Rīsio p doctrinā. qui fuit lumē siue lux. quia lux ē in aspectu amabilis. i absentia imaterialis i simu celestis. in actu puritis. Sic ille sanctꝰ fuit amabilis in conuersatione. Immaterialis i mūdi despectiōe. celestis in cōtēplatione. vtilis in predicatione.

Urbanus calixto

papę successit. cuiꝰ tpe cū fuisset maxima persecutio i xpianos. tūc alexāder. eius mater noie mamea xpiana erat quā origenes cōuerterat. ipiū sumpsit. Ipsa igitur filium pabusmīnis induxit. vt a psecutione xpianoꝝ cessaret. Verūtamen almachius vrbis pfectus q̄ plurimos decollauerat i xpianos crudeliter seuiebat. Sanctū igitur vrbanū diligenter inquiri fecit. et in q̄dā antro latitante carpasio quodā ministro cū tribꝰ pbiteris et tribus diaconibꝰ repertū i carcerē mitti iussit. Post hoc cora se ipm adduci pcepit et q̄ quinq; milia hoīm cū sacrilega cecilia et illustribus viris tyburcio et valeriano seduxerat eidē obiecit. et thezauros ecclie req̄siuit. Cui vrbanꝰ. Ut video plus te ad seuiendū in sanctos ducit cupiditas q̄ cultus deoꝝ. Thezaurꝰ ecclie p manꝰ pauperū celos pscēdit. Cū igit̄ sanctꝰ vrbanꝰ cū socijs blūbat[ce]derent. et ipe nomē dñi helyō inuocaret subridens pfectus ait. Sapiēs vult iste senex videri. nō nūc ignota loquitur. Cum aūt supari nō possent iterū in carcerē reducuntur. vbi treo tribunos ad se venientes cū custode carceris anolino sanctus vrbanus baptizauit. Audito igit̄ q̄ anolinus xpianus factꝰ eēt. perfecto filiē et sacrificare renuens decollatur. Sanctus aut̄ vrbanus cum socijs ad simulacrum ducitur et thura imponere cogitur. Tunc orante vrbano simulacrum cecidit. et viginti duos sacerdotes qui ignem ministrabant occidit. Tunc grauissime laniantur. et post hoc ad sacrificandum ducuntur. Qui ipm ydolum expuentes. frontes cruce muniuerunt. et inuicem dato pacis osculo capitalem sententiam acceperunt. sub alexandro qui cepit circa annum domini. cxx. Sed statim carpasius a demone arripitur et deos suos blasphemans. q̄ xpi anos inuictus magnificans a demōe suffocatur. Mō eius vxor in armenia videns cum filia sua lucina et tota familia a sancto fortunato presbitero baptisma suscepit. et post hoc sanctoꝝ corpora honorifice sepeliunt.

Petronella cuius

vitaꝫ sanctus marcellus scripsit fuit filia. s. petri apostoli. Que cum nimis speciosa eēt et ex voluntate patris sedulis laborare. discumbēntibus apud eum discipulis. dixit ad eum tytus. Cur omnes a te sanantur infirmi. cur petronellam iacere permittis? Cui petrus. qz sic ei expedit. Verūtamen ne putetur impossibilitas sanitatis eius meis sermonibus excusari. ait ad illam. Surge petronella velocius et ministra nobis. q̄ statim sanata surrexit. et eis ministrauit. Completo autem ministerio. dixit petrꝰ. Petronela redi ad lectum tuum. q̄ statim rediit et vt prius febribus laborare cepit. ut vbi in dei amore cepit eē perfecta. eam perfecte sanauit. Comes igitur flaccꝰ ad eam venit vt ipsam propter eius pulcritudinem acciperet in vxorem. cui illa respondit. Si me in vxorem desideras iube ad me virgines venire q̄ me vsq; ad domum tuam debeant sociare quas cū ille pararet petronella ieiunijs et orationibus intistere cepit. et corpus domini sūmens ac in lecto se reclinās post triduum ad dominum migrauit. Flaccus ē lusum se videns ad felicolam sociam pe

tronelle se conuertit. et vt aut sibi nuberet aut ydolis immolaret ꝓcepit. Quod cum illa vtrūq; rēnueret ꝓfectus septē diebus sine cibo et potu in carcere eaz cē fecit ac postmodum in equleo tortā occidit. ac ei⁹ corp⁹ i cloacā ꝓiecit. qđ rīi sanctus nicodemus clemā sepelinit. Unde a flaccho comite nicodemus accersitur ⁊ sacrificare rēnuēs blūbanis cedit ⁊ in tyberi ei⁹ corp⁹ ꝓiicit. sed a iusto ei⁹ clemēte leuatur et honorifice sepelitur.

PEtrus exorcista dū ab archemio in carcere detineret ⁊ ꝑdicti archemij filia a demone vexaret. ⁊ ob hoc a patre sepius plāgeretur dixit ei petrus. Quod si in xp̄m crederet statī filia ei⁹ sanitatē rōpet. Cui archemius. miror q; rōne dēus tu⁹ filiā meā liberare potent. q; te tāta patientē ꝓ eo liberatione nō valet. Cui petrus potes q̄dē est de⁹ meus eripe me. Is vult vt p passionem trāsitoriā pueniam⁹ ad gliaz sempiternā Cui archemi⁹. si me catenas sup te duplicāte deus tuus te liberauerit et filiaz meā sanauerit. prin⁹ in xp̄m credā. Qđ cū factū fuisset. sanctus petrus candidis vestibus ioutus et tenēs signū crucis eidem apparuit. ⁊ ille eius se pedibus prostrauit ⁊ filia eius sanata. ipe cū tota domo sua baptisma suscepit. prisq; alijs incarceratē q; exirent liberi q̄cūq; vellēt fieri xp̄iani. mltiq; alijs credēti⁹ a bto marcellino p̄sbitero baptizātē. Qđ audiens ꝓfectus oēs incarceratos ad se adduci ꝓcepit. Quos archemius cōuocās ⁊ manus eoz deosculās. dixit. Uelsi q̄s vellet venire ad martriū veniret intrepidus. qđ si q̄s nollet abiret illesus. Compto siquidē q; marcellinus et petrus eos baptizassent ipos accersiuit et eos separati in carcere reduxit. Marcellinus q̄dē nudus sup vitrū fractū cōstemit. ⁊ a lumē et aqua negatē. Petrus vo in alio carcere altissimo et arctissimo cippo constringitē. Angelus autē dominus marcellinū intuens et solacio ipm cū petro in domo archemij refouit. ⁊ vt septez diebus populū confortarēt. et postea se iudici presentarent ꝓcepit. Cum ergo predictus iudex eos in carcere nō inuenisset accersitum archemium et sacrificare nolētem in terra cum vxore sua vinos obruit iussit. qđ sancti marcellinus et petrus audientes diue venerūt ⁊ in illa cripta sanctus marcellinus xp̄ianis se pergentib⁹ missaz celebrauit. Dixeruntq; sancti ad incredulos. ecce archemiuz potuissem⁹ liberare et nos abscedere. sed neutrū voluimus facere. tunc irati gentiles. Archemiū gladio necauerūt. Matrē vero cū filia lapidibus obruerūt. Marcellinuz autē ⁊ petrū ad siluā nigrā q̄ nūc cādida ꝓpter eoz martriū vocatē. decollarunt epe d yocleciani qui cepit anno domini. ccxxxvij. quoz alias vestibus splēdidis et gēmis indutē ab angelis in celū deferri speculator noie dorotheus vidit. vnd⁹ ⁊ xp̄ianus effectus ē. postmodū in pace quieuit.

ORim⁹ q̄si sūm⁹ et magnus. felicianus quasi felix annis. i. felix senex. Ille enī dicit summus siue magnus dignitate ꝓpter martirij ꝓfessionē. Potestate ꝓpter miraculorum operationem. Sanctitate ꝓpter vite perfectionem. felicitate propter gloriosam fruitionē. Iste aūt dī senex nomiñ ꝓpter rpi antiqtatē. sz etiā ꝓpter reuerentē dignitatē. ꝓpter sapientie maturitatem. ⁊ ꝓpter morum grauitatem.

ORim⁹ et felicianus apud yocleciañ ⁊ maximianum a templorum pontificibus accusatē. q; nisi eos sacrificare fecerit nulla a dijs beneficia obtinere valebūt. iussi igitur imperatorum in carcere reduuntur. sed ab angelo soluti. postmodū iterū ipatorib⁹ ꝓsentāt q; cū i fide firmi

persisteret crudeliter laniari ab invicem
sepatur. Dicatq; pses feliciano vt sue se-
nectuti consuleret et dijs imolaret. Cui
feliciano. Ecce iā. lxx. annos habeo ⁊
xxx. anni sunt exq; veritatē agnoui. et ele
gi deo viuere q; me pōt de tuis manibus
liberare. Tūc iussit pses eū ligari et cla-
uos i manib⁹ ⁊ pedib⁹ affigi eiq; dixit.
tādiu sic eris donec nobis consentiens. q
dū leto vultu psisteret. eū ibidē torquen
iussit et nihil penitus ministrari. Post
hoc sanctū primū adduci fecit eiq; dixit
Ecce frater tu⁹ ipatq; decretis psensit. et
ob hoc magnus in palatio veneratur. tu
igit̄ stulte agis. Cui ille. Licet filius dyabo
li sis. verūtn i pte dixisti q; frater meus si
patonis celesti decreto psensit. Tūc ira
tus pses iussit facibus latera eius incidi.
et diuinū bullies in os eius infundi. cernē
te feliciano vt sic terreri posset. Jpe autez
plurimū tāq; aquā frigidā suauiter bibit.
Tūc pses irat⁹ duos leones ad eos mitti
pcepit. q statī ad pedes eoz se piecerūt
et tāq; agni māsuetā coram eis steterūt.
Rursum viros crudeles dimitti et cum
leonibus mansuescunt. Aderāt ad hoc
spectaculū plusq; xij. milia virorū q̄ d⁹
q̄ngenti viri in dño crediderūt. Pses
autē sanctos fecit decollari et eoz corpa
canibus et anib⁹ pjci. sz tñ ab eis illesa
a xpianis honorifice sunt sepulta. Passi
sunt autē circa annos dñi. cclxxxij.

Barnabas inter

pretatur filius venientis vel filius pso-
lationis. aut filius ꝓphe. aut filius cōductis
Quattuor modis dicitur filius. propter
quattuor modos filiationis ipi⁹. Dicit
enim filius i scriptura ratione generatio
nis. eruditionis. imitationis. et adopti-
onis. fuit enim a xpo regeneratus p ba
ptismū. eruditus p euāgeliū. et ipm imita
tus p martiriū. Et ab ipso adoptat⁹ per
celeste pmiū et hoc quātū ad se. Quātū
vero ad alios fuit aduenies cōsolās. p-
bans ⁊ cōducēs. Aduenies discurre-
do ⁊ pdicādo vbiq; . gō patet quia fuit
socius pauli. Consolās paupes ⁊ cōsola
tos. paupes quibus elemosinā derulit.
desolatos quib⁹ ex pte apl̄oz epistolam
destinauit. Prophetās. q; ꝓphie spū cla
ruit. Concludens quia magnā multi-
tudinē in fide cōduxit et adunauit sicut
patet cū missus fuit in antiochiam. Be
bis quattuor act. xj. Erat vir. i. virilis.
quantū ad primū. bonus quātū ad se-
cundum. Plenus spiritusancto quātuz
ad tertiū. et fidelis quantuz ad quartū
Eius passionem cōpatiantur hodes qui et
marcus eius consobrinus. et maxime a
visione ipsius iohis vbiq; fere in finē quā
beda ō greco in latinū credit̄ trāstulisse.

Barnabas leuites

cypri genere. vnus ō. lxxij. discipulus do
mini. ab hystoria actuum in multis ex-
tollitur et laudatur. fuit nanq; optime
informatus et ordinatus. et hoc quantū
ad se et quantum ad deum et quantum
ad proximum. ¶ Quantum ad se ordina
tus extitit vim tres vires scilicet rationa
bilem. concupiscibilem et irascibilem.
Habuit nanq; rationabilem illustratā
lumine cognitionis. vnde dicit actuū.
xij. Erant autem in ecclesia q̄ erat antio
chie ꝓphe et doctores in quibus barna
bas et symon etc. Secundo habuit con-
cupiscibilem purgatam a puluere mun-
da ne affectionis. vnde dicitur actuum.
iij. q; ioseph qui cognominatus est bar
nabas ab apostolis cum haberet agrum
vendidit illum et attulit pecuniam et po-
suit ad pedes apostolorum. vbi dicit glo.
Dextimendum probat q̄ tāgere debuit
et docet calcādū esse aurum quod subdit
gressibus apostolorū. Tercio habet iracū
bilem roboratam magnitudine ꝓbitat̄
tis et hoc vel viriliter aggrediendo
ardua vel per seueranter agendo fortia.
vel constanter sustinendo aduersa. Viri
liter aggrediendo ardua. sicut patet in
hoc q; illā maximā antiochiā ad cōuertē
dū accepit. sicut etiā patz act. xj. q; cū p⁹

conuersionem. Paulus hierosolimam venisset ꝛ discipulis se iungere vellet. et oēs eum fugere ꝛ pauere. Barnabas ipm audacter apprehendit ꝛ ad aplos duxit. Perseueranter opando fortis. qꝫ corpus suū macerauit ꝛ ieiunijs afflixit. vñ dr actuū. xiij. de barnaba ꝛ quibusdaꝫ aliis ministrantibus aūt illis dño ꝛ ieiunantibus ꝛc. Constāter sufferendo aduersa. sicut apls phibēt ei testimoniū dicentes. Cum carissimis nris barnaba ꝛ paulo hoibusq; tradiderunt aīas suas p nole dñi nri ihesu xpi.

¶ Secundo fuit ordinatus quantū ad deum deferendo dei auctoritati maiestatī ꝛ bonitati. Auctoritati qđ patet ex hoc q officiū pdicationis sibi non vsurpauit. sz hoc ex auctoritate dei accipe voluit. sicut habet actuū. xiij. Dixit spūs ꝰc. segregate mihi barnabaꝫ ꝛ saulū in opꝰ ad qđ assumpsi eos. Scō dei maiestatī cū enī sicut dr actuū. xiiij. maiestatē diuinā sibi quidā vellent attribuere. ꝛ ei tanq deo hostias immolare. vocātes cū iouē tanq potem. ꝛ paulū mercuriū tanq prudentē ꝛ eloquentē ꝛ tunc barnabas ꝛ paulus pscissis tunicis clamauerūt Viri quid facitis? Et nos mortales sumus silēs vobis. annūciantes vobis ab his vanis puerti ad deū viuū. Tercio da bonitati. Hā sicut dr actuū. xv. cū bonitate gre dei. q; gratis nō ex lege sumꝰ saluati. ꝛ quidam ꝛuersi de iudeis artare ꝛ diminuere vellent. asserentes hoc sine circūcisione nequaq; sufficere paulus ꝛ barnabas ꝛ eos viriliter restiterūt ꝛ solā bonitatē gre dei sine lege sufficere oēs docuerūt. Insup ꝛ questionē ad aplos detulerūt ꝛ illoꝝ errorē aploꝝ epla ꝛ impugnauerūt.

¶ Tercio fuit optime ordinatus quantum ad pmū. qꝫ gregē suū pauit vbo bñficio ꝛ exemplo. Verbo qꝫ verbū dei sollicite euangelizauit. Vñ dr actuū. xv. paul⁹ ꝛ barnabas demorabant̄ antiochie docentes ꝛ euangelizantes cū alijs plūribus verbū dñi. hoc etiā patet p illam maximā multitudinē quaꝫ antiochie ꝛuerit ad deo vt ibi pmo vocarent̄ discipuli xpiani. Scdo exemplo. qꝫ vita sua fuit oībus speculū sctitatis et exemplar religionis. fuit enī in oi opere virilis ꝛ religiosus ꝛ strēnuus olim mox bonitate ꝛ spicuus. oi grā spūscti plenus. ꝛ oi virtute ꝛ fide pclar⁹. De his q̄tuor dr actuū. xv. Misert barnabā antiochiā. ꝛ sequē Hortabat omes ꝓposito cordio pmanere in dño. qꝫ erat vir bonus plenus spū scto ꝛ fide. Tercio bñficio. ꝛ hoc duplicit̄. Est enī duplex bñficiū siue eleemosina. Scdm q̄ ꝓsistit in necessarijs submistratione. ꝛ spūale aliud q̄ ꝓsistit in offensis dimissionis. Primā habuit dctūs barnabas qñ eleemosinā fribus q̄ erant hierusalē detulit. Hā sicut dr actuū. xi. cū facta esset fames maxima sub claudio ymq ꝓphauerat agabus. discipuli prout ꝙsq habebat ꝓposuerūt in misterū mittere bitannabus in iudea fribus. Qđ ꝛ fecerunt mittentes ad seniores per manus barnabe ꝛ pauli. Scdam dr. qꝫ iobi q cognominabat marcus offensā dimisit. Cū ei pdicet⁹ discipul⁹ barnabā ꝛ paulū reliquisset. redeūti tñ penitenti barnabas indulsit ꝛ iterū in discipulū resumpsit. Paulus aūt ipm iterū assumere in discipulū renuit. ꝛ ideo inē eos separatio facta fuit. Utergz enī ex pia causa ꝛ intentiōe fecit. Hā q barnabas ipm assūpsit hoc fecit ex dulcedine misericordie. Qđ aūt paul⁹ ipm assumere noluit. hoc fecit ex seueritatis rectitudine. Hā sicut ibidē dicit glo. actuū. xv. Quoniā in fronte facit se ꝙstituens nimis trepidus sceterat: merito ipz paulus abiecit: ne illius ꝛtagione vires alioꝝ corrūperentē. Illa aūt separatio non est facta ex cōmotione viaꝝ sed ex instinctu spūscti: vt sic abinuicē separarentē. et plurib⁹ pdicarent sicut ꝛ postmodum factum est. Nam cum esset barnabas in pcomio ciuitate. pdicto Johāni cuius cōsobrino. vir quidaꝫ splendidus in visu apparuit dicens. Johannes ꝙstans ecclo qꝫ ammodo non Johannes sed Marcus id est excelsus vocaberis. Quod cuꝫ

Ille barnabe retulisti. respondit ei: Caue diligenter ne cuiq̃ quod vidisti reueles Nam & mihi similiter dñs hac nocte apparuit dicēs. Constanc esto Barnaba q̃ eterna premia percipies eo q̃ gentem tuam reliquisti. & animā tuā p meo nole tradidisti. Cum ergo paulus & Barnabas venissent in anthiochia p̄dicassēt. angel⁹ quoq; dñi paulo apparuit dicens. Festina venire hierusalem. q̃ quidā fratres aduentū tuū prestolantur ibidem. Cū ergo barnabas cyprum vellet pergere et parentes suos inuisere. Paulus aūt hierusalem properare vellet. letō sic infligante spū ab inuicem discesserunt. Verum cum paulus barnabe q̃s sibi diceret angelus de eo indicasset. Respondit Barnabas. fiat voluntas dñi. Nunc aūt cyprum vado & ibidem vitā finiens te amplius nō videbo. Et cum flens eius pedibus se humiliter voluteret. cōpatiēs ei paulus dixit. Noli fiere. q̃ sic dñi est voluntas. Nam et mihi dñs in hac nocte apparuit dicens. Ne p̄hibeas Barnabam ire cyprum. q̃ multos ibidem illuminabit & martirium consummabit. Pergens igit̄ Barnabas cyprum cum Iohanne euangelium sci Matthei secū detulit. & sup infirmos ponens multos dei virtute sanauit. Cum aūt de cypro exissent inuenerunt eū in magum. quē paulus lumine oculoq; ad tempus priuauerat: q̃ eis restitit & paulum intrare prohibuit. Die igit̄ quadā vidit barnabas boues & mulieres nudas currentes & sua festa agentes. vnde indignatus templo male dixit. et subito pars eius corruens multos oppressit. tandē salaminā venit. & ibidem p̄ra eum p̄dictus magus seditionē non modicam excitauit. Cum p̄hendentes igit̄ iudei barnabam. multis affectum iniurijs trahebant & iudici eum ad puniendū tradere festinabant Comperto aūt q̃ eusebius vir magn⁹ et potens de genere neronis illuc aduenisset timuerūt iudei. ne ip̄m de manib⁹ eoz eriperet et sic liberū abire p̄mitteret. Ligantes igitur funē in collo eius extra portam eū traxerunt & ibidem eū primū combusserunt. Deniq; nec sic impij iudei satiati eius ossa in quodaz vase plumbeo reduserunt in mare eadem p̄cipitare volentes. Johannes aūt discipulus eius. cū duobus aliis denocte p̄surgens ea rapuit & in quadā cripta occulte sepelinit Que ibidez: vt ait sigbertus: vsq; ad tpa zenonis impatoris et gelasij pape vsq; ad annū dñi q̃ngentesimū latuerūt. Ex tunc ipso reuelante reperta fuerūt. Beō aūt dototheus sic ait barnabas in roma ep̄m primū p̄dicauit. ep̄o medio latente suum factus.

Quid dicitur a vi

Augustinus. distinguit aūt aug. i li. de ciui. dei triplex genus vite. s. actiosū q̃d pertinet ad vitam actuam. Otiosū q̃d pertinet ad otium spūale vite & templanne & ex vtroq; compositum. Et istud triplex genus vite fuit in eo. Tel virtus q̃si virtuosus. i. virtuosus. modestus q̃si stans in modo hoc est in medio virtutū. Quilibet enī virtutē tanq̃ mediū circūstant duo vicia tanq̃ extrema. Nam extrema prudentie sunt dolositas & fatuitas. extrema tpantie desiderium carnalium ad implenda & odiosa sui afflictio. Extrema fortitudinis. pusillanimitas & temeritas. Extrema iustitie crudelitas & remissio.

Quis puer egre

gius & fidelis annotatur. xj. an silia martirium passus est. Dica patre crebro verberatur eo q̃ ydola p̄tenebat nec ipsa adorare volebat. quod audiens valerianus p̄fectus. puerum ac cerussit et sacrificare nolentem fustibus cedi iussit. Brachia autem verberantū et manus p̄fecti statim arruerunt dauitq; p̄fectus. ve mihi quia manus amisi. Cui virtus. accedant diu tui et te sanent si possunt. Cui ille. nunquid et tu facere vales hoc? Cui virtus. Ju nole

domini mei valeo. Statimq; peo omnit et sanitatem sibi obtinuit. Dixitq; pfecto patri. corripe puerum ne male peat. Tunc eū in domū ducens diuersis musicorum generibus et puellarū lusibus aliarūq; deliciarum generibus imitare animū pueri satagebat. Cū autem eum in thalamū induxisset. mirabilis odoris fragrantia inde exijt q̄ patrē et totam familiam nimio odore pfudit. Aspiciēsq; patet p ostium vidit septem angelos arca infantez stantes. Dixitq. vij venerūt in domum meam. Statimq; cecatus est ad cuius clamorem tota ciuitas lucana cōmota est. ita vt valertianus accurreret et quid sibi accidisset interrogauit. Cui ille. Deos vidi igneos. et vultum eorū ferre nō potui. Ad templū igitur iouis deducitur. et pro recuperatione luminis thaurum cum cornibus aureis polliceē sed cum nihil pficeret filium p sua sanatione rogauit. et lumē suis pdibus recuperauit. Cum autem nec sic crederet ꝛ portius filium occidere cogitaret. angelus domini modesto pedagogo eius apparuit. et vt natum consendens puerū ad aliam terrā duceret imperauit. Qō cū fecisset aquila eos obū afferebat. et multa mirabilia ibidez faciebat. Interea filius diocletiani imperatoris a demone arripitur. et nisi vinus et lucanus veniat. sonum q̄ eum furere fatetur. Vinus q̄rit. et inuentus ad imperatorez ducitur. Cui diocletianus. puer puerum meum sanare valeas? Cui ille non ego sed dominus. Statimq; super eum manus imposuit. et protinus ab eo demō aufugit. Ait diocletianus. Puer consule tibi. et dijs sacrifica. ne mala morte intereas. Qō cum ille recusaret et in carcerem cū modesto missus fuisset. subito ferri moles q̄ eis erat imposita cecidit. et carcer immenso lumine choruscauit. Qō cum imperatori nunciatum fuisset. educens in clibanum ardentem mittitur. sed tamen illesus egreditur. Tunc leo terribilis ad eius deuotādum mittitur. sed ille ab eo fidei virtute placatur. Tandē ipse cum modesto et crescentia nutrice suaq; semper cum secuta fuerat. in ecleum suspendi iubetur. sed subito aer perturbatur terra concutitur. contrarie nubes ingeminat dolorum templa corruunt. et multos occidunt. Imperator autez territus fugiens pugnis se percutiebat. o. Ve mihi q̄ ab vno puero victus sum. Illi autem ab angelo continuo soluti. in ꝛta quodam flumen se inuenerunt et ibidē pausantes et orantes animas domino reddiderunt. Quorum corpora ab aquilis custodita. florentia illustris mfona sancto vito reuelante reperit. ꝛ ea accipiens honorifice sepelinit. Passi sunt autem sub diocleciano. qui cepit cras annum domini ducentesimum octogesimum septimum.

Viricus querés uram. Vel achilli qō est fortitudō et cus niger. Vel a quiris qō est hasta. Vl'a quiriles qō dicitur sedile. Jpe enim fuit arcus. i. curuus in sui humiliatione. fortis in tormentorum perpessione niger in sui sopeccione. hasta in inimici debellatione. dei sedile ex dei habitatione. Nec enim in eo gratia supplentie qui eas negauit. ¶ Julita iuuans vita. quia vita spirituali vixit et per hāc multos profuit.

Viricus fuit filius in lice illustrissime matrone yconij q̄ persecutionem declinare volens in thaurum sicilie cum puero suo quirico q̄ erat trium annorum venit. sed tamen alexandro presidi presentatur in vinis suis puerum gestans. qō due famule sue videntes fugerunt et eam protinus reliquerunt. Preses igitur puerum in vlnis suis suscepit. et matrē sacrificare nolentez crudis neruis flagellari precepit.

Puer aūt matrem flagellari cōspiciens amare flebat. ⁊ lamētabiles voces dabat At pfectus puerū quiricū in vlnas et sup genua ponens: eū osculiis ⁊ lijs blandiciis demulcebat. Infans aūt ad matrez respiciens. presidi oscula abhorrebat ⁊ caput cū indignatione auertens. vultū eius vngulis laniabat. et matri consonans voces dabat. quasi diceret. ⁊ ego xpiana sū. Tandē diu reluctans pfidē in scapulis mortuū die. Tunc pfectus indignatus dolore cruciatus puerū abigito p gradus precipitauit: ita vt tribunali tenel lū cerebrū adhereret. Julita vo filiū ad regnum pcessisse videns leta gīa deo reddidit. Tunc iulita tussa est excoriari ⁊ bullienti pice pfundi. et demū capite crucari. ¶ In quadā aūt legenda inuenit q dnūs tyrannū blandientez eq vt minantē pensendens: xpianū se esse cōfitebat. Scōm tps q dē linguis infantulus erat: sed i eo loq̄bat spūssanūs. quē cū pfectus interrogaret qs eū docuisset: ait. Tua o pfectus miror insipientiaz. q meam tantillā cernens etatulā. necdū tpis circulo trimani pōtaris quis me diuinaz docuerit sapiam? Qui cum crederē dimabat xpianus sū. ⁊ qtiens hoc clamabat totiens vires inter tormenta recipiebat. Pfectus aūt mrem cū puero mēbratim scindi fecit. ⁊ eoz mēbra ne a xpianis sepelirent dispgi mandauit: sed cū ab angelo sūt collecta. ⁊ nocte a xpianis sepulta. Noz corpa tpe pstantini magni: cuz pax eccie esset reddita ab vna de ancillis q adhuc superat reuelauit. ⁊ in deuotiōe magna ab oī ppl̄o habent. Passi sūt aūt circa ānū dñi. cccxx. sb alexādro ipatore

Arina virgo vni ga erat pri suo. Cū aūt pr̄ q̄dam monasteriū intrasset. mutauit habitū filie suerat nō femīa sed masculus videretur rogauitq abbatē ⁊ frēs vt filiū suū vnicū recipent: q eius pcibus annuentes in monachū est receptus ⁊ fr̄ marinus ab oībus appellatus. Cepit aūt valde religiose viuere ⁊ valde obediens esse. Cuz aūt esset. xxvij. annoz. ⁊ pr̄ cius se morti appropinq̄ret sentiret. filiā suā vocauit. ⁊ ipm in bono pposito ꝓfirmans pcepit ne aliq̄n alicui reuelaret q mulier esset. Ibat igiē frequentē cū plaustro ⁊ bubus ⁊ ligna monasterio deferebat. Contigerat aūt hospitari in domo cuiusdā viri cuius filia cum de quodā milite cōcepisset interrogata marinū monachū se violasse asseruit. Interrogatus autem marinus cur tantū flagitiū ppetrasset se peccasse fatetur ⁊ veniā pcatur. Statim de monasterio eiectus ad hostiū monasterij mansit: ⁊ tribus annis ibidē pmanens. buccella panis sustentabat. Postmodū filius ablactat abbati mittit. et marino educandus tradit. ⁊ cū eo ibidē p duos annos cōmoratur. Oia aūt cuz maxima patia recipiebat. ⁊ in oībus gratias deo referebat. Tandē eius būlicitatis ⁊ patientie frēs miserunt cū in monasteriū recipiūt. ⁊ quecq officia viliora sibi iniūgunt. Ipse aūt oia hilariter suscipiebat ⁊ cuncta patienē ⁊ deuote agebat Tandē in bonis opibus vitā finiens migrauit ad dñm. Cū aūt corpus eius lauarent. ⁊ in vili loco sepelire disponerent: respicientes mulierem ipsum esse viderunt. stupefacti sunt oīes. ⁊ timore pterriti se in dei famulā plurimuz deliquisse fatentur. Currunt ossies ad tamgrande spectaculū. ⁊ veniā postulant ignorātie ⁊ delicti. Corpus igitur eius in ecclesia honorifice posuerūt. Illa aūt q famulā dei infamauerat a demone arripit ⁊ sceleris suū ꝓfitens. ⁊ ad sepulturā virginis veniens liberat. Ad cuius tumulū populi vndiq ꝓfluūt ⁊ mlta miracula ibi fiunt. Obiit aūt. viij. kalendas iulij.

Eruasi⁹ a hierar quod est sacrū ⁊ vas. Ut a genua ꝺd est colatus ⁊ syo: pulus. qi sacer p vite meritū. vas p virtutū receptaculuz Peregrinus p mundi contemptū. pulsus p sui despectum.

Rothasius a p thos qđ est primū ⁊ syos deus si ue diuinus. vel a peri ⁊ stasis qđ ē posito quasi primus p dignitatē. diuinus p dilectionē. peri positus a mōi affectiōe Dor passione ambrosius in libello ad caput eor posito scriptam inuenit.

Gerualius et pro thasius gemini frēs. filij fuerūt sancti vitalis ⁊ beate valerie. Qui omnia sua pauperibus erogantes. manebāt cū sancto nazario qui apud ebredunū oratorium construebāt. ⁊ ei celsius puer lapides ponebat. Qđ vo nazarius iam celsium babuisse narratur forte per anticipationem acapitur cum longe post eū sibi fuisse oblatū ex bystoria nazarij colligatur. Cum autē omnes ad neronem imperatorem ducerentur. sequebat eos eiusdem puer celsius. Quem cum venus militum alapis ederet ⁊ cedentem nazarius increpare tirati milites nazarium calabus ceciderunt. ⁊ ipsum cum alijs i carcere recluserunt. ⁊ postmodum i mare precipitauerunt. Gerualium vero et pthasium medio lanium duxerūt. Nazarius vo miraculose liberatus mediolanum venit. Eo tempore supueniente comite astasio. qui contra marchomannos pficiscebatur ad bellum deorū cultores eidem occurrerunt. asserentes qđ dij sibi respondere contemnerēt nisi puros gerualium ⁊ pthasium immolarent. Continuo igitur tenētur ⁊ vt sacrificēt inuitantur. Qui cum gerualius omnia ydola surda ⁊ muta diceret. ⁊ ipsum ab omnipotenti deo victoriam habere doceret. Iratus tandiu eum plumbatis cedi iussit qđiu spiritus exalaret. Deinde pthasium accersiri fecit. eiq; dixit. Adi ser. vel tu viuere studē ⁊ noli cum fratre tuo mala morte perire. Cui prothasius Quis est miser ? ego qui te non timeo. aut tu qui me timere pharis. Cui astasius. Ego te miser bō quō timeo ⁊ Cui pthasius. In hoc me timere ⁊ te ledi pharis. si non sacrificauero dijs tuis. Si enim te ledi a me nequaq; timerem. nūq; ad sacrificium ydolor me ipe compellerem. tunc eum comes in eculeū suspendi pcepit. Cui pthasius. nō tibi comes ira scor qm̄ cecos tui oculos cordis attendo quinpotius tui miserer. qi nescis quid facias age igit qđ cepisti. vt mihi cū fratre meo occurrere possit benignitas salutaris. Tunc comes iussit eum decollari. P dilippus aūt seruus xpi cum filio suo corpa eor rapuit. ⁊ occulte in domo sua in archa lapea sepelirit. ⁊ libellū eor orum finem ⁊ vitam continentē ad eor caput posuit. Passi sunt aūt sub nerone qui cepit circa annū dñi lxij. Dor corpora multo tempe latuerunt. sed tempe beati ambrosij hoc modo repta fuerūt. Ambrosio nāq; in ecclesia scor Nabor is ⁊ felicis in oratione posito. ita vt nec vigilaret aperte. nec dormiret integre. apparuerunt ei duo pulcerrimi iuuenes. vestibus candidissimis. i. collobio ⁊ pallio induti. caligulis calceati. crucq; extensis manibus orantes. Orauit igitur ambrosius vt si ē illusio nō vltra appareat. si aūt veritas denuo reueletur. Simili igit mō canente gallo orantes secū inuenes apparuerunt. Tercia vo nocte defecto iam corpe vigilijs. nō dormiens sed stupens. cū tercia sibi appariere psona q̄ similis paulo apło videbat. Im qđ in pictura prospexerat. Illiq; ter cenibus aplis sibi dixit. Isti sunt qui nihil terrenum desiderantes monita mea secuti sunt quor corpa in eo loco repies i quo stas. Quodeam pedum altitudine terre cooperta archam inuenies ⁊ ad caput eor libellum in quo ortus eor continet ⁊ finis. Conuocatis igit vicinis coepiscopis ipe prior terre fossor accedit ⁊ ofa put dixerat sibi paulus inuenit. Et licz iam trecenti anni ⁊ vetera fluxissent. ita tñ corpora eor incorrupta sunt reperta. ac si ipsa hora ibidē fuissent posita. Insuper vo odor suauissimus ⁊ nobil' inde

fragrabat. Cecus aũt quidam tangẽs feretrum illuminatus est. Et multi alij merito eoꝝ curati sunt. In horũ solẽnitate pax inter longobardos ⁊ romanũ imperium reformata fuit. Et ideo beatus gregorius papa. Loquẽ dñs pacez in plebem suam in introitu misse cantari instituit. Ad̃ ⁊ officia partim sanctis cõueniunt. partim euentibus qui ipsis contigere diebus. Refert augu. in li. xx. de ciuitate dei. Od ipso presente imperatore ⁊ multa turba quidam cecus apud mediolanum ad corpora martyrũ gervasij ⁊ ptbasij lumen recepit. Utrũ autem sit predictus cecus an alius ignoratur. Idem quoq; refert ibidem. ꝙ quidam iuuenis in villa victoriana que ab yporegio. xx. milliaribus distat. cum ĩ quodam flumine equum lauaret. continuo dyabolus eum vexauit: vt in flumẽ tanq̃ mortuum precat. Cum autem vespere in ecclesia beatoꝝ gervasij ⁊ pbasij. que ppe erat. cantarent. ille vocibus illis quasi percussus cum grãdi fremitu ecclesiam intrans. altare tenebat. inde amoueri non valens: tanq̃ si ibidem alligatus fuisset. Et cum demon vt inde exiret adiuraret. ille se eius membra amputare cum exiret minabat. Cum ergo adiuratus exiret oculus eius in manu lam fusus tenui vemula dependebat: sed in loco suo sicut potuerunt oculum reuocarunt. Recce intra paucos dies meritis sanctoꝝ gervasij et pbasij plene sanatus est. Ambrosius quoq; in prefatione sic ait. Hi sunt qui vexillo celesti signati victricia apostoli arma sumpserant a mundanis nexibus absoluti. nequissimi hostis vitiorum aciem profligantes. liberi ⁊ expedita christum dominum sunt secuti. O felix germanitas: que sacris inherendo eloquijs nullo potuit interpellari contagio. O gloriosa certaminis causa. vbi pariter coronãtur quos vnus vterus maternus effudit.

Ohãnes bapti

sta tripliciter nominat̃. Dicit̃ ꝓpheta. amicus sponsi. lucerna. angelus. vox. helyas. Baptista saluator. ꝓco iudicis. ⁊ precursor regis. In ꝓpheta designat̃ ꝓgratia cognitõis. In amico sponsi ꝓgratia dilectionis. In lucerna ardens ꝓgratia sanctitatis. In angelo ꝓgratia virginitatis. In voce ꝓgratia humilitatis. In helya ꝓgratia feruoris. In baptista ꝓgratia mirabilis honoris. In ꝑcone ꝓgratia ꝑdicationis. In ꝑcursore ꝓgratia ꝓparationis.

Anuitas iohan

nis baptiste ab archangelo gabriele hoc modo annũciata fuit. Dauid enim rex sicut habet̃ in hystoria scolastica volẽs cultum dei ampliare. xxiij. summos sacerdotes instituit. Quoꝝ tamen vnus maior erat qui princeps sacerdotũ dicebat̃. Statuit autem sedecim viros de eleazar. ⁊ octo ỽ thamar. ⁊ fm sortes dedit vnicuiq; ebdomadam vicis sue. Abyas autem octauam ebdomadã habuit de cuius genere zacharias fuit. Erat autẽ zacharias ⁊ vxor eius senes ⁊ absq; liberis. Cum ergo zacharias templũ domini vt incensum poneret ingressus fuisset. ⁊ multitudo populi deforis expectaret. apparuit ei gabriel archangelus. Cum autem zacharias in eius visiõe turbaret̃ ait angelus. Ne timeas zacharia quia exaudita est oratio tua. pptiũ est enim bonoꝝ angelorũ fm ꝙ dicat glosa ex sua visione territos benigna exhortatiõe ꝑ tinus consolari. Econtra mali angeli se in lucis angelos transfigurãtes. si quos ex sui presentia territos senserint. amplius eos horrore concutiunt. Annũciat igit̃ gabriel zacharie filium habiturũ cuius nomen iohannes esset: qui vinum ⁊ siceram non biberet ⁊ ante dñm in spiritu ⁊ virtute helye ꝑcederet. Johannes vocat̃ helyas rõne situs. qz ambo in de-

ferto rõne victus. quia ambo victi pari rõne cultus. qz ambo vestiti incultu. Rõne officij qz ambo pcursores: sed ille pcursor iudicis. iste saluatoris. Ratiõe 3ti qz veriusq; verbũ qđ facula arcebat Zacharias aut ꝓsiderãs suã senectutem z vetustã sterilitatẽ dubitare cpit z more indecẽt signũ ab angelo req̃siuit. Angelus aũt ꝓ eo qđ verbis suis nõ credidit ipm taciturnitatis plaga percussit.

¶ Notandũ aũt qđ dubitatio ꝓsecuta fuit. z excusari aliqñ ꝓpẽ ꝓmissorũ magnitudinẽ sicut legit̃ de abrahã. Cũ enim dño sibi ꝓmisisset qđ semẽ suum terram chanaã possideret. dixit ad eũ abrahã Dñe deus vñ scire possum qđ possessur⁹ sum eã? Et rñdens dñs. sume mihi vaccã triennẽ ꝛc. Aliqñ ꝓpter fragilitatis ꝓprie cõsiderationẽ: sicut pz in genesi qđ aut. Obsecro mi dñe in quo liberabo israel. Ecce familia mea infima est in manasse. z ego minimus in domo patris mei. z ex hoc signũ petijt z accepit. Aliquando ꝓpter naturę impossibilitatem: sicut patz in sara. Cum enim dixisset dño reuertens veniaz ad te z habebit sara filium. risit sara post ostiũ. Postq̃ iã senui z dominus meus vetulus ẽ ꝛc. Quid ẽ ergo qđ solus zacharias et eo qđ dubitauit plagã taciturnitatis incurrit cũ ibi eẽt z magnitudo ꝓmissionis. z cõsideratio ꝓprie fragilitatis q̃ talem filiũ se habituꝝ indignũ reputabat. z cũ hã impossibilitas naturalis. Hoc multiplicatã causa factũ fuisse putat. Primo q̃m dedã. qñ discredẽdo locutus ẽ. iõ silentio plectẽt. vt tacẽdo credere discat. Secũdo qñ iõ mutus effectus ẽ vt maius miraculum ẽ natiuitate filij appareret. Cũ enim in natiuitate iohãnis pũ loq̃la redditẽ miraculũ miraculo cumulatur. Tertio qz ꝓgnũ fuit vt vocẽ amitteret qñ vor nascebat z legi silentiũ imponebat. Quarto qñ ipe a dño signũ petijt z ipam taciturnitatẽ in signum accepit. Cũ aũt zacharias foras ad ꝑplm exisset z eũ factũ mutũ viderẽt cognouerũt ipso innuente qđ visionẽ vidisset in templo. Completa aũt septimana officij sui abijt in domũ suã z concepit elizabeth: et mensibus q̃nq; se occultauit. qz sicut ibi dicit ambr. partus sui erubescebat ea temnere in senectute vacasse libidini videre. et tamen gaudebat sterilitatis carere obprobrio. quia obprobrium est multis non habere ꝓmiũ nuptiarũ. ꝓpter quod nuptie celebrãtur et carnalis coitus excusatur. Mense aũt sexto beata maria q̃ iam dñm conceperat congratulans virgo fecunda ablata sterilitate z compatiens senectuti venit ad elizabeth. Et cum eã salutasset beatus iohannes tam spiritusancto repletus sensit filium dei venire ad se. z ꝓ gaudio in matris vtero exultauit z impudauit. z motu saluauit quem voce non potuit. Exultauit enim quasi gestiens salutare z domino suo assurgere. misit ergo virgo beata cum cognata sua tribus mensibus ministrans ei. natumq; puerum suis sanctis manibus de terra leuauit: vt habetur in hystoria scolastica et qsi morem gerule officiosissime peregit. Hic dominũ ꝓcursor beatus. nouem specialiter z singulariẽ ꝓuilegijs clarnit. Nã idem angelus qui dominũ annũciauit ipsum annunciauit. In vtero matr̃ exultauit. mater dñi ipm a terra leuat. linguam patris reserat. baptismũ primus ordinat. xp̃m indice demonstrat ipsum xp̃m baptizat. ipm p orbes laudat xp̃e. in lumbo posito xp̃m venturꝝ ꝓnunciat ꝓpẽ. hoc nouẽ ꝓuilegia vocabãt ab ipso dño ꝓba z plusq̃ ꝓba. Crisõ. qre dicat eũ plusq̃ ꝓba sic ait: ꝓbe ẽ bñficiũ a deo accepe. Hũđ ꝓbe ẽ bñficiũ baptizare deo dare. ꝓbe ẽ vt de⁹ illo ꝓbet. Dẽs ꝓbe ꝓbauerit ꝰ xp̃o. ꝰ ill aũt ꝓbetatu nõ ẽ. Ipse aũt nõ solũ ꝓphetauit de xp̃o sed eũ alij ꝓphete ꝓphetauerũt de illo. Dẽs patriarche vbi fuerũt. iste aũt ipsa vox. Quãũ autem vox primitus verbo nõ ĩ verbũ tantum iohannes ꝓpinquior xp̃o non ĩ xp̃e.

Secūdū ambrosiū.

lanis iohānis ex quinq; colligē vel com
phendiē. scz ex parentibus. ex miraculis.
ex moribꝰ. ex munere ꝛ pdicatiōe. Lanis
aūt parentū fm cundē ambī. ex quinq;
manifestaē. ait enī sic. Plena laudatio q̄
genus in moribus. mores in eqtate. offi
cū in sacerdotio. factū in mādatis. indi
cium in iustificationibus complbendit.

Secūdo ex miracu

lis quoꝝ q̄dā fuerūt añ eius pceptiōem
in vtero. s. angelica annūciatio. nomis
impositio. ꝛ loq̄le patris amissio. Que-
dam q̄tū ad eius pceptionē in vtero. s.
supnaturalis cōceptio. eius ī vtero san-
ctificatio. et prophetalis doni repletio.
Quedā q̄tū ad eius nativitatē ex vtero
scz vtriusq; parentis spūs pphetalis ade
ptio. qꝛ ꝛ mater nomē sancti ꝛ pī can-
cum edidit. Loq̄le pris reseratio ꝛ spūs
sancti repletio. Añ ꝛ zacharias pī eius
repletus ē spūsancto ꝛc. Amb. respicite
iohannē quāta vis sit in eius vocabulo.
cuius nūciatio reddit muto vocē. pī
ptolem ꝛ pietatē. pplo sacerdotē. P uius
enī erat tacēs lingua. sterilis filio. p uia
tus officio. at vbi iohannes nascē. fit re
pente pī pphēta. loq̄le vsum recipit. p-
lem a spūsancto suscepit. sacerdotē fun-
ctio recognoscit.

Tercio ex moribus

qꝛ sanctissime vite fuit. ō cuius sanctita-
te dicat crisō. Conversatio iohānis o m
niū vitam culpabilē faciebat apparere.
Quēadmodū enī si videris albam ve-
stem dicas satis candida vestis. si vō p-
posueris eā in xta nivem incipit tibi sor-
dida apparere. ꝛ si vere sordida non est.
Sic q̄tū ad compationē iohānis oīa
hō videbat imūda. ¶ Cuius q̄dē san
ctitatis triplex habuit testimoniū. P ri-
mo a super celestibus. i. ab ipa trinitate.
Et primo a patre qui vocat eū angelū.
Malach. iij. Ecce mitto angelū meum
ꝛc. angelus aūt est nomen officij nō na-
ture. ꝛ ideo dī angelus rōne officij ex eo
q̄ olim angelox officiū exercuisse vide
tur. Habuit enī officiū seraphin. Inter
ptaē enī seraphin ardēs. qꝛ illi nos ardē
tes facūt ꝛ in dei amore plus ardēt. ꝛ
iohāne dī in eccia. Surrexit helias quasi
ignis ꝛc. ipse enī venit in spū ꝛ vtute he
lie. Secō habuit officiū cherubin. Che
rubin enī interp̄taē plenitudo scie. ꝛ io-
hannes dī lucifer Job. xxviij. ex eo fuit
terminus noctis. ignorātie. ꝛ initiū luc
gre. Tercio habuit officiū thronoꝝ. q̄ꝝ
officiū est iudicare. ꝛ de iohāne dī. qꝛ ar-
guebat herodē. dī. Nō licz tibi hāre vxo
rem fratris tui. Quarto habuit officium
dñationū. qui docēt nos erga subditos
dñium gerere. ꝛ iohānes erga subditos
habebat in amore erga reges in timore.
Quinto offi. añ pncipatū. q̄ docēt nos su
periores revereri. ꝛ iohānes ō se dicebat
Qui de terra ē de terra loq̄t de xpo aūt
q̄ ō celo venit sup oēs est ꝛc. Itē cui⁹ nō
sum dignus corrigiā calciamēti solvere
Sexto officiū potestatū p quos potesta-
tes aeree vel cōtrarie arcent. q̄ nō pos-
sūt nocere sibi iā sanctificato. A nobis
etiā arcebat eū ad baptismū pnie nos dī
sponebat. Septimo officiū virtutum p
quos fiūt miracula. ꝛ btūs iohes multa
miracula i seipso oñdit. Magna enim
miracula mel silvestre ꝛ locustas edere.
pilos camelorū induere ꝛ hmōi. Octa-
vo officium archangelox. qñ revelabat
maiora sicut ea q̄ spectāt ad nr̄az redem-
ptionē. cuz dicebat. Ecce agnus dei ꝛc.
Nono officiū angelorū qñ annūciabat
miora. sicut ea q̄ spectant ad mores vi-
luc. pnias agite appropinq̄bit ei regnū
celox. Itē nemini cōminatis ꝛc. ¶ Se-
cūdo habuit testimoniū a filio sicut patet
Matth. xj. vbi eū xp̄c multiplicat et mi-
rabiliē cōmēdat. dī. inē cetera. Inter na
tos mulierū nō surrexit maior iohanne
baptista. Petrus damiani. ab illo vbo
iohannis sunt deprompta p̄conia p qō
fundata ē arida. ꝛ movēt sydera et sunt

condita elemẽta. ¶ Tercio a spũsancto p patrẽ suũ dicit. Tu puer ppheta altissimi vocaberis. ¶ Scõo a celestibus. i. ab angelis. sicut pz Luce.j. vbi eũ angelus multiplicit cõmendabat ostendens quãte sit dignitatis quo ad deũ cũ dicat Erit enĩ magnus coram dño. quante sanctitatis quo ad seipm. cũ subdit. vinum z sicerã nõ bibet. et spũsancto replebitur ẽ. quãte vnitatis quo ad primũ cũ dicit. Et multos filiorũ israhel puertet ẽ. ¶ Tercio a subcelestibus. i. ad hoibus sicut a patre suo z vianio. cum dicebãt. quisputas puer iste erit ẽ.

Quarto comphẽditur

latio iohãnis ex munere. Habuit.n. munus in statu vtero. in egressu ex vtero. in mũdi pgressu. z in mũdi egressu. ¶ In vtero habuit triplex mirabile munus gratie. Primo gratiã qua in vtero sanctificatus fuit. Vñ fuit ante sanctus q̃ natus. Hiere.j. Priusq̃ te formarẽ in vtero noui te ẽ. Scõo gratiã qua pphetare meruit. sicut qñ in vtero mris exultans deũ adesse cognouit. Vñ criso. volens ostẽdere qualit fuerit plusq̃ pphe ta. dicit pphete est p merito pueritie z fidei pphetiã recepere. Nũquid pphete fuit vt pus fieret pphetã q̃z bõ? Et q: ꝛ sicundo erat vt pphete inuideret Tũc qñ beata virgo elizabeth salutauit ẽ iohannẽ in pphetã inuenit. Vñ q̃ dicit criso. in hec verba. Jõ ẽ fecit maria salutare elizabeth. vt mo precẽs de vtero matris vbi habitat dñs. et per aures elizabeth ingressus descenderet ad iohannẽ vt illic eũ vngeret in pphetã. Tercio gratiã qua suis meritis matri pphetie spũ tradidit. Unde criso. volẽs ostendere qualiter fuit plusq̃ pphete ait. Quis pphetarũ cũ eẽt pphetã. pphetã facere potuit. Vel quo quidẽ vnquit elizeum in pphetã nõ mi pphetizandi gratiam cõtulit. Iste aũt in vtero matr̃ exiliens diuinis in troitus sciam mĩi donauit. z os illius vbo pfectionis aperuit: vt cuius non videbãt psonam cognoscerent diuinitus ventrẽ. Vñ hoc mihi vt mater dñi mei veniat ad me. ¶ In egressu ex vtero habuit triplex munus gre. qñ ortus eius fuit miraculosus. sancte z iocundus. Quia miraculosus excludit defectus impotentie. z sanctus: reatus culpe. quia iocundus lamentum miserie. Celebratur autem eius ortus siue natiuitas fm magistr̃ guilhelmũ altisiodorensem triplici ratione. Primo ratione sanctificationis in vtero. Secũdo ratione dignitatis in officio. ipse enĩ tanq̃z lucifer venit z eternum gaudiũ nobis primo nuncauit. Tercio ratione iocunditatis in ortu suo. Dicerat enĩ angelus z multi in natiuitate eius gaudebunt. z ideo dignum est vt z nos in natiuitate eius gaudeamus. ¶ In processu habuit similiter multiplex munus. In hoc autem patent eius excellentissima et diuersa munera gratie. quoniam habuit perfectionem omnium sanctorũ. Fuit pphetia fuit quando dixit. Qui post me venturus est ẽ. Plusq̃z pphetia quando christum digito demonstrauit. Apostolus. quia a deo missus fuit. Apostolus enim idem est quod missus. Unde fuit homo missus a deo ẽ. Martir. q. pro iusticia mortem sustinuit. Confessor. q. confessus est et non negauit. Virgo. vnde z propter ipsius virginitatẽ angelus est appellatus. Malachie. ij. Ecce ego mitto angelum meum ẽ. ¶ In egressu de mundo habuit triplex mun⁹. Quia efficit martir inuictus. Tunc enĩ palmam martirij adeptus est. Dirigitur nuncius preciosus. Ipse enim tũc illis qui erant in limbo preciosum nuncium attulit sciz de aduentu christi z redẽptione ipsorũ. Et colitur etiam gloriosus. Eius enim exitus de omnibus qui ad limbum descenderunt specialiter ab ecclesia solennizatur z gloriose colitur.

Quinto ex pdicatione.

Circa enim pdicationẽ angelus q̃-

mor ponit cū dicit ⁊ filios eoꝝ ysrahel cōuerteret ad dñm deū ipsoꝝ. ⁊ ipse p̄cedet. Et tangit quatuor. s. fructū. odi uerū. virtutē ⁊ finē. sicut in lra p̄z. ¶ Et notādū q̄ p̄dicatio iohānis triplicat fuit cōmēdabilis. Ipse nāq; p̄dicauit fer uenter. efficaciter ⁊ prudent. ¶ feruentē cū dicebat genimina viperaꝝ quis ostēdet vobis fugere a uentura ira. Qui q̄dē fer uor fuit inflāmatus charitate. q̄ erat lu cerna ardēs ⁊ lucens ipse dicit in p̄sona hiere. Posuit os meū q̄si gladiū acutum. In formatus virtute q̄ erat lucerna lucens ⁊ ñ Job. v. Vos misistis ad iohannē ⁊ ille phibuit testionū vitari. Directus a discretiōe siue scia: ñ turbis ⁊ publica nis ⁊ militibus fm vniuscuiusq; exigen tiam propriā legem dedit. firmus cōstā tia: vnde tāconstanter p̄dicauit q̄ ex hoc vitam amisit. Hec cū quatuor de beat habere zel⁹ fm q̄ dicit Bern̄. zelum tuuz inflāmet caritas. informet veritas regat scia. firmet cōstātia. ¶ Scdo ēt tāctr. qm̄ ad p̄dicatōz ē multa p̄requ sit. p̄dicauit ei vbo p̄ assiduitatē doctrie ⁊ exēplo p̄scitatē vite: p̄dicauit ei p̄ uer tit merito ⁊ oratōnib⁹ deuotis. ¶ Tercio prudēt cuius prudēna p̄dicatōis in tri bus fuit. Primo in eo q̄ vsus fuit cōmi natiōib⁹: vt malos terreret. d. Jam enī securis ad radicē arboris posita ē. Secū do. p̄missionibus vt bonos alliceret. di. Penitentiā agite appropinquat enī regnū celoꝝ. tercio moderatōib⁹. vt mediocres paulatim ad p̄fectionē attraheret. Ūñ turbis ⁊ publicanis ⁊ militib⁹ leuia im ponebat vt post: modū ad maiora p̄ue derent. turbis vt opa misericordie face rēt. publicanis vt se ab aliorū appetitu abstinerēt. militibus vt neminē cōcute rent, nullam calumniā facerēt. ⁊ suis stipendijs p̄tenti essent. ¶ Et notādū q̄ io hannes euāgelista hac die migrauit ad dñm: ſ ecclia ipsius festū in toto anno die p̄ xpi natiuitatē celebrādū instituit. q̄ tūc ei⁹ eccl̄a dedicata fuit. Et solēnitas natiui tatis beati iohānis baptiste in suo die re mānsit. nimiz q̄ hic dies ab angelo gau dio natiuitatis p̄cursoris anteēcitat⁹ fuit. Nō sūt dogmatizandū ē q̄ euāgelista baptiste cesserit tāq; mior maiori. Nō ei decēs ē q̄ maior coꝝ sit disputare q̄ ētiā quodā exemplo diuinitus ē ostēsū. Erāt enī: vt legit: duo doctores theolo gi quoꝝ vnus iohānē baptistā. alter vo iohānē euangelistā p̄ferebat. Tandē su per hoc solēni disputatiōe indicta. quis libet valde sollicitus erat auctoritates ⁊ efficaces rōnes inuenire q̄bus suū iohān nem posset p̄ferre. Aduenīēte aūt disputatiōis die: q̄ libz sanctoꝝ emulatori suo apparuit. eiq; dixit. Bene cōcordes sitis tu ī cedis de nobis nō disputetis in ter ris. Tunc illi sibi adinuicē ⁊ ol populo visionē publicauerūt. ⁊ dñm benedixe rūt. ¶ Paulus hystoriographus longo bardoꝝ romane ecclie dyacon⁹ ⁊ cassinen monachus. cū deberet quasdā vice cere um p̄secrare. fauces eius rauce facte sūt. cū puus vocalis eēt. Ut ergo voꝝ sibi re stitueret hymnū. s. Ut queant laxis ⁊c. ad honorē beati iohānis cōposuit: vbi ī principio petit sibi vocē restitui. sicut et zacharie restituta fuit. ¶ Ossa mortuo rum animaliū vndecūq; collecta in hac die ab aliq̄bus comburūt. Cui⁹ duplex ē causa: vt ait iohānes beleth. Una ē ex antiqua institutiōis obseruātia. s. ut etiā quedā animalia q̄ diacones vocāt que i aere volāt. in aquis natāt. in terrā ambulant. Q̄nq; antē diē p̄cera ambularēt ad libi dinē p̄citabāt. ⁊ in puteis ⁊ i aq̄s fluuialibus sperma ieiciebāt ⁊ in de sic̄ ba erat letalis annus. Cōtra hoc ergo istud inuentū fuit remediū vt de ossibus alia lium rogus fieret, ⁊ sic talia aialia fum⁹ fugaret. Et q̄ istud maxime hoc tpe fie bat. iō istud adhuc ab aliq̄bus obs̄uat. Alia causa ē ad rep̄sentādū. q̄ ossa sanc ti iohānis in sebaste ciuitate ab infide libus cōbusta fuerūt. ¶ feruentē etiā fa cule ardētis. q̄ iohānes fuit lucerna ar dens ⁊ lucens. Et rota vertit. q̄ sol tūc in circulo descendit ad significādū q̄ fa ma iohānis qui xp̄m putabāt descendit fm q̄ ipse testimoniuz phibuit dī. Ade

oportz minui. illū autē crescere. Hoc significatum ē ꝑ hm ꝙ dicat aug⁹. in eoꝝ ortibus ꝛ in eoꝝ mortibus. In eoꝝ ortib⁹ qꝛ circa natiuitatē iohānis dies incipiunt decrescere. circa natiuitatē xp̄i crescē Iuxta illud: soli sticū decimo xp̄o preit ait iohannē. Ꝑrē in cotū mortibus. qꝛ corpus xp̄i in cruce fuit exaltatum. corp⁹ iohānis capite mortuū. ¶ Refert paulus ẏstoria longobardoꝝ ꝙ rocharis rex longobardoꝝ iuxta eccl̄iam sancti iohannis baptiste cū multo ornatu sepultus fuit. quidā vo cupiditate illec⁹ no ete sepulcꝝ aperiens: abstulit vniuersa. Cui huīs iohānes apparens: dixit. Cur ausus fuisti tangere mihi cōmissum: ecclesiam meā decetero ingredi nō valeb. qđ verꝝ sic euenit. Nā quādocūqꝫ predictā eccl̄iam intrare volebat. quasi a validissimo pugile guttur eius ferebat. et sic subito retro ruebat.

Ohānes et paulus apuniceri ꝛ prepoſi ꝑſtantie filie constantini augusti fuerunt. Eo autem tempore cum gens scithica vociam et traciam occuparet. et gallicanus dux romani exercitus contra predictam gentem mitti deberet. constantiam filiā constantini ꝓ mercede laboris sibi in vxorem dari petebat. Cū ergꝫ romani principes instantius fieri postulabant. Pater autem plurimum tristabatur sciens filiam suaꝫ postq̄ a beata agnete sanata fuerat in virginitatis ꝓpositō ꝓpositam facilius occidi posse q̄ ad consensum inclinari. Virgo tamen de deo confidens patri consuluit. vt cum sibi sponsat cuꝫ victor rediret. Verūtamen duas filias suas quas ex vxore defuncta susceperat idem gallicanus secum manere permitteret vt per eas molestet votū patris fore posset. Et ipſa duos ꝓpositos suos Johannem et paulum sibi concederet in spe quasi maioris firmitatis. rogans deum vt ipsum: et filias conuerteret. Cū vbi omnibus placuit gallicanus assumptis iohanne et paulo ꝛ copioso exercitu ꝓfiscatur. sed tamen ꝑſtantie gente eius exercitus frangitur. ꝛ in vrbe tractarum ab hostibus obsidetur. Tunc accedentes iohannes ꝛ paulus eidem dixerunt. fac votuꝫ deo celi. et eris victor melior q̄ fuisti. Cū cum fecisset inuenit in humero ferens crucem statim sibi apparuit eaq̄ dixit. Sume gladium tuum et sequere me. Quem ille accipiens per media castra iuit. et ad regem vsq̄ deueniens illumq̄ occidens. solo timore vniuersum exercitum subiugauit. et romanis tributarios fecit. Duo quoq̄ milites armati eidem apparentes eum hinc inde confirmabant. Factus igitur xp̄ianus romam redit. et cum multo honore susceptus rogauit augustum vt sibi ꝛ dulgeret. si filiam minime despōsaret. eo ꝙ decetero christo continuatur viuere proponeret. Cū cum augusto plurimū placuisset. et due filie gallicani a constātia virgine ad christum conuerse essent. ipse gallicanus ducatui cessit. et omnia pauperibus tribuens. christo cum aliis seruis dei in paupertate seruiuit. Multa autem miracula faciebat. ita vt solo vsu demones de obsessis corporibus effugaret. Vnius sacre opinionis fama in toto orbe terraꝝ instantiuꝫ excrevit vt ab oriente et occidente venientes viderent virum. et patricio consule lauantem pedes pauperū. ponentem mensam. aquā manibus effundentē. languentibus sollicite ministrantem. et cetera sancte seruitutis officia exhibentem. Constantino igitur defuncto constantius constantini magni filius. arriana hereſi depranatus imperium tenuit. Verum cum constantius frater constantini duos filios saltē gallū et iulianū reliquisset. ꝑſtacius ꝑator dictū gallū cesarē fecit. et cōtra iudeā rebellentē misit. Quē tamen post modū interfecit. Julianus vo timens ne exēplo fratris ꝑſtatio primēt̄ imperatū ingressus ē vbi magā religiōez simulās lecto ordiar⁹ ē. q̄ magicis demonē ꝑſu-

luliē sum accēplens q̄ ad imperiū sub
limandus eēt. Post aliq̄ tp̄us vigenti
bus aliq̄bus negocijs p̄stantius iulianū
cesarem fecit. t ip̄m in galliā destinauit
qui ola strēnue egebat. Adortuo aūerst
dictū est constantio: t iuliano apostata
in impiū a constantio sublimato; insti
tit iulianus: vt gallicanus aut dijs imola
ret aut abscederet. Tanto enī viro non
audebat necem inferre. Ille igit̄ aleran
driam perrexit. t ab infidelibus per cor
transfixus martirij coronam pcepit. At
iulianus capt̄ cupiditate sacrilega: auā
riciam suā euangelij testimonio colora
bat. Nā facultates a x̄pianis auferēo di
cebat. x̄pc vester dicit in euāgelio. Qui
nō renūciauerit oībus q̄ possidet nō p̄t
eē meus discipulus. Audiēs igit̄ q̄ io
hannes t paulus ex opibus q̄s vgo con
stantia reliq̄rat: x̄pianos pauperes fiēri
tabant: mandauit eisdē q̄ sicut constan
tino ita quoq; t sibi adherere deberent.
At illi dixerunt. Dum gloriosi impera
tores constantinus t filius eius cōstā
tius se esse seruos x̄pi gloriabantur: nos
famulabamur eisdem. Tu vero quia re
ligionem plenam virtutibus reliquisti
a te omnino recessimus t tibi obedire cō
tempnimus. Quibus iulianus manda
uit. Ego in ecclesia clericatum obtinui.
t si voluissem ad p̄mia ecclesie statum
peruenissem: sed considerans vanum eē
inertiam sectari t ocium: militie animū
dedi. dijsq; sacrificās cor suffragijs im
perium obtinui. Unde vos in aula re
gia nutritinō debetis lateri meo deesse
vt p̄timos vos in palacio meo habeam.
Nō si a vobis p̄tempsus fuero agam ne
esse eē vt p̄tempninō possim. Qui rīden
tes dixerūt. Deū nbi p̄ponentes mina
tias nequaq̄ timem⁹. ne dei eterni ini
micitias incurramus. Ad hoc iulianus
Si infra decē dies vl̄ ad me venire cō
tempseritis: coacti postmodū faciet̄. qō
spōte facere nō curastis. Cui sancti rīde
runt. Jam decē dies p̄teriisse estima mi
ser. t dodie facto qō tunc te facturū esse
minaris. Quibus iulianus. P̄tatis ne
q̄ martires vos faciāt x̄pianī: nisi mihi
consenseritis puniā vos nō vt martires
sed vt publicos hostes. Tunc iohānes t
paulus p totos decē dies elemosynis in
sistentes. opia sua pauperibus erogabant
Decima autem die missus est ad eos te
rentianus. qui dixit eis. Dñs noster iuli
anus statuit sibi aureum ionio ad vos
misit: vt eidem thura incendatis: alio
quin ambo simul peribitis. Cui sancti di
xerunt. Si tuus dominus est iulianus
habeto pacem cum illo: nobis aūt non
est alius nisi dominus ihesus christus.
Tunc iussit eos occulte decollari. t in fo
ueo intra domum sepeliri. famam faci
mo q̄ in exilium cēnt missi. P̄ost hoc filij
theretiani a demone arripitur. at intra
domum clamare cepit. q̄ a demone ve
retur. Nō videns theretianus: sceleris
cōfitetur. t x̄pian⁹ efficitur. Passio san
ctorum ab eo conscribitur. t eius filius
liberatur. Passi sunt autem circa annū
dominicū trecentesimum sexagesimūquar
tum. ¶ Refert Gregorius in omelia
euangelij. Si quis vult venire post me
&c. q̄ quedam matrona dum ecclesiam
istorum martirum frequentius visita
ret. t die quadā inde rediret. duos stan
tes monachos sub peregrino habitu in
uenit: quos peregrinos credens elemo
synam ipsis dari precepit. Sed priusq̄
dispensator eis ad largiendum appro
pinquasset. astiterunt ei vicinius. t dixe
runt. Tu nos modo visitasti: nos te i die
iudicij requiremus. t quicquid poteri
mus tibi p̄stabimus. Quo dicto ab ocu
lis eius ablati sunt. ¶ Sanctus Am
brosius de dis martiribus in p̄fatione
sic dicit. Beati martires iohānes t pau
lus veraciter impleuerunt q̄d dauidica
voce dicitur. Ecce q̄ bonum t q̄ iocun
dum habitare fratres i vnum. Nascen
di lege consortes. fideli societate cōiun
cti passionis equalitate consimiles. i vno
semper dominō gloriosi.

Leo papa vt i miraculis beate virginis legit duz in ecclia sancte marie maioris in die pñi ce resurrectiõis missam celebraret. 7 duz fideles p ordinẽ colocaret. 7 q̃dã matrona manũ alꝰ oscolata fuiss; ex hoc in eã vehemẽs carnis temptatio insurrexit. At vir dei in semen pñs seculsus velcor insurgit. 7 eodẽ die manũ se scãdalizantem occulte penis amputauit. 7 a se reiecit. Interea murmur oriebaẽ in populo: curr̃ summus põtifex diuina more solito nõ celebraret. Tũc leo ad beatã virginem se cõuertit. 7 eius pudicitie tota liꝰ se cõmisit. Tũc illa pnno sibi affixit et manũ illi suis sanctissimis manibus restituit 7 confirmauit: iubens vt precederet 7 filio suo sacrificiuz imolaret. Leo igit oñi populo q̃d sibi pegerit p̃dicauit. 7 manũ restituta oñibus euidenter oñdit. Dic calcedonen. pcilium celebrauit: solas virgines velari ibidẽ instituit. Ibi etiã statuit: vt nr̃e vgo maria mat̃ dei appellaret. Leo quoq; tpe attila italiã vexabat. igit̃ sctus leo in eccia apl'oꝝ tribus diebus 7 tribus noctibus oroni vacãs: post hoc dixit ad suos. Qui vult me sequi sequat̃. Cũ igit̃ ad attilam appropinquasset: ille vt beatũ leonẽ vidit de equo descẽdit eiusq; pedibus p̃oluit suis: rogauit vt peteret quicq̃d vellet. q̃ petijt vt ab italia discederet. 7 capt̃uos relaxaret. Et dñs arguerẽt a suis q̃ tãtã p̃batoꝝ orbis a sacerdote victus esset. respondit: quidi mihi 7 vobis. Vidi enĩ a dextris eius ensem nudũ mi litẽ exagitato gladio stantẽ mihiq; dicẽtẽ. Nisi duo le parueris cum omnibus tuis interibis.

Cũ beat̃ leo epl̃am ad fabianũ epm̃ p̃stantinopolitanũ aduersũ eutichianum 7 nestorianũ scripsisset sup sepulcr̃ bñ petri ipam posuit. 7 ieiunijs 7 oronibus insistens dixit. Quicq̃d in hac epla vt hõ errauit: tu cui eccia cõmissa est: corrige et emẽda. Et post diem. xl. oñi illi petrus apparuit dicẽs. Legi 7 emendaui. Accipiensq; leo epistolã. inuenit eam manibus apti correctã 7 emẽdatã. Atq; eã sepulcro beati Petri. xl. diebus ieiunijs et oronibus leo affligẽdo obsecrans vt suorũ peccatoꝝ veniã impetraret. Cui petrus apparẽs dixit. Depcatus sum p̃ te dñm 7 dimissa peccata tua dimisit. Solũmodo de manuũ impositiõe debes inquiri. id est. si bene siue aliter alicui manus imposueris exigeris. Obijt circa annum domini. cccc.x.

Petrus trinomius fuit. Vocatus ẽ symon bariona. Symon interpretatur obediẽs vel ponens tristiciam. Bariona filius columbe. bar lingua syra filius. iona hebraice columba. Fuit enĩ obediẽs q̃n xp̃c eum vocauit. qr ad vnius iussiõis vocẽ dñi obediuit ponẽs tristiciam q̃n xp̃m negauit. qr egressus foras fleuit amare. filius columbe. qr deo simplici intẽtiõe seruiuit. Sctõ vocatus ẽ cephas q̃d interpr̃at caput vel petra vel increpans ore. Caput rõne p̃cipatus i relatiõe. petra rõne firmitatis i passiõe. Increpans ore rõne p̃sãde in p̃dicatiõe. Tercio vocatus ẽ petrus q̃d interpr̃at agnoscens vel discalciãs vel dissoluẽs. Agnoscẽs. quia xp̃i diuinitatem agnouit cui dixit. tu es xp̃c filius dei viui. Discalciãs. qr pedes affectuũ suoꝝ ab oi ope mortuo 7 terreno discalciauit cũ dixit. Ecce nos reliquimus oia ꝛc. Et vincula petroꝝ a nob̃ dissoluit. 7 hoc per claues q̃s a dño accepit.

Habuit aũt̃ cripler cognomẽ. Dictus enĩ symõ iohãna. q̃d interpr̃at? oñi pulcritudo. secõ symõ iohannis q̃d interpretatur cui donatũ ẽ. tercio symon bariona q̃d interpr̃at filius columbe. p q̃d dat̃ intelligi q̃ ipse habuit pulcritudinẽ noxe donatũ. habũdantiã lacrimaꝝ: qr columba bis gemitũ p canit. Istud aũt̃ nomẽ petrus: rebellis primo sibi imponens dñi p̃misit. cũ dixit Joh. j. Tu vocaberis cephas: q̃d interpr̃at petrus. Secundo p̃missũ imposuit sicut dr̃. Mar. iij.

simpolnit symoni nomen petrus. Tercō impositū confirmauit: cū dixit Matth. xvj. Et ego dico tibi qz tu es petr⁹. z sup hanc petram edificabo ecclesiam meam. Eius martirium marcellus iunio papa egesippus z leo papa scripserunt.

PEtrus apostol⁹ inter ceteros z supra ceteros apostolos maioris feruoris extitit. Nam et scire dñi p̄ditorē voluit. qz vt dicit augustinus. Si cum sciuisset ventibus discerpisset. z ob hoc dñs proditorem suum nominaret nolebat. qz vt ait Crisost. si ipsum nominasset. petrus cōtinuo surrexisset. z ip̄m protinus trucidasset. Hic super mare ad dñm ambulauit. in dñi transfiguratione z puelle suscitatione a deo electus fuit. Stater em in ore pisces inuenit. claues regni celoz a dño accepit. pascēdas oues a xp̄o suscepit. tria milia hominum in pentecostes sua predicatione conuertit. ananie z saphire mortē predixit. Eneam paraliticū curauit. cornelium baptizauit. tabitam suscitauit. vmbra sui corporis infirmos sanauit. et ab herode incarceratur sed ab angelo liberatur. Qualis autē eius actus vel indumentum fuerit: ipse hoc in libro clementis testatur. Panis inquit solus mihi cum olivis. z raro aut oleribus vsus est. indumēta autem hoc est mihi qō vides, tunica cum pallio. z hoc habens nihil aliud requiro. Ferrur quoq; quia in sinu semper sudarium portabat. quo crebro fluentes lacrimas tergebat. quia quando dulcis alloquutionis z p̄sentie domini memor erat p̄ nimio amoris dulcedine lachrymas continere non poterat. Quando etiam culpam negationis ad memoriam reducebat vberrimas lachrymas emittebat. Unde adeo in consuetudine habuit fieri: vt eius facies tota adusta lachrymis videretur. sicut dicit clemens. Idem etiam dicit qz audito in nocte gallicantu ad orationem surgere p̄sueuerat tunc silr ad fletum p rumpere p̄sueuit. Refert quoq; clemēs sm qz in ecclesiastica hystoria inuenit. qz cum vxor petri ad passionem duceret petrus ingenti gaudio exultauit ac eam p̄ nomine vocās hoc post cā clamauit. O cōiunx memēto dñi. Quadā vice dñs petrus apl's duos de discipulis suis misisset ad p̄dicandū. dum viginti dietas impleuissent vnus illoz defunctus ē alter vo ad petr̄ rediit. z qō acciderat nūciauit. Hoc dī fuisse beatus marcialis. vel sm quosdā beatus maternus. Alibi legit qz primus fuit beatus fronto. socius q defunctus ē fuit p̄biter georgius. Tūcpe trus suū baculū sibi tradidit. p̄cipiēs vt ad sociū pgeret: z eum sup illū poneret. Qō cū fecisset. ille q iam p. xl. dies iacta bat mortuus. p nus surrexit viuus. Erat tpe erat in hierusalē q̄dā magus nomine symon. q se primā veritatē dicebat z sibi credētes p̄fectos effici asserebat. z nulla sibi impossibilia dicebat. Legitur etiā in libro clemētis ip̄m dixisse. adorabor: vt deus publice. diuis donabor honoribus. z quicq̄d voluero facere potero. Aliqñ cū mater mea rachel iuberet me exire ad campū vt meterē: ego falcē videns positā. p̄cepi falci vt p se meteret z messuit. decuplo amplius ceteris. Ad didit quoq; z hoc sm qz dicit iero. Ego sum sermo dei. ego speciosus. ego pactus. ego omnipotēs. ego ois dei. Serpentes quoq; meos faciebat se mouere. statuas meas z lapides ridere. z canes cantare. Dicit igit̄ ei linus: vt volēs disputare cū petro. z ostēdere qz deus ēet: statuta die venit ad locū certamis z astantibus petrus dixit. Pax vob frēs q veritatē amatis. Cui symō. Nos tua pace opus nō habem⁹. si em̄ pax sit z p̄cordia ad lucrandā veritatē nihil p̄ficere poterimus. dñe em̄ inē se pacē latrones: qp̄ē qō nos li luocare pacē. si pugnā. duo ob⁹em̄ diuisionib⁹ tūc erit pax cū alē fuerit supatus. Et petrus. Cur times audire pacem. et peccatis em̄ bella nascunē vbi aūt petr̄ non fit pax est. In disputatione veritas in operibus iustitia inuenitur. Et Sy-

mon. nihil dicis sed ego ostendam tibi mor deitatis mee potentiā: vt repēre ad otes me. Ego sum pīa veritas ⁊ possuz volare p aere. iouas arboreo facere. lapi des in panē mutare. i igne sine lesiōe du rare ⁊ oia que volo possū facere. Cōtra hūc igit̄ Petr⁹ disputabat ⁊ ola ei⁹ ma leficia detegebat. Tunc Symon vidēs q̄ Petro nō posse resistere. omnes libros siue magice artis ne forte magus poc̄e tur in mare. precit. ⁊ romā vt ibi de⁹ da beat̄ perrexit. Cū vbi Petrus compe rit ipsum in sequit̄. ⁊ romā vsq; profect̄. Quarto ḡ anno claudij imperatoris Pe trus romā applicuit. ⁊ ibi annis. xxv. se dit. Et duos epos: Linū ⁊ Cletum sibi coadiutores: vt ait Jobes beleth: vnum ē̄ muros vibis alium intra ordinauit. P̄dicationi autē insistēs: gentiles ad fi dē conuertebat. ⁊ infirmos q̄plurimos curabat. sed in predicatōe sua semp lau dans ⁊ p̄ferēs castitatē. quarto: cōsu bino agrippe p̄fecto adeo cōuertit q̄ ad p̄fectū redire vlterius recusarēt. Vñ iratus p̄fectus aduersus Petrū occasio nē querebat. Post hoc apparuit dñs Pe tro di. Symon ⁊ Nero cōtra te cogitāt sed ne timeas. q̄ tecū sum vt eruas te. ⁊ dabo tibi sermi mei Pauli sol. cū q̄ eras romā ingredi. Sciēs igitur Petrus: vt ait Linus: q̄ velox esset depositio taber naculi sui in cōuentu fratrū positus: ma nū Clementis apprehēdit. ⁊ eū in epm ordinauit. ⁊ in cathedra loco sui sedere co egit. Post hoc Paulus sicut dñs p̄dixe rat romā venit. ⁊ cū Petro xpm predica re cepit. Symon aute magus intantū a Nerone amabat. q̄ vite eius ⁊ saluti ⁊ totius ciuitatis cultos sine dubio pu tabat. ¶ Quadā aūt die: sicut dicit Leo papa: dū ante Neronē astaret: eius effi gies subito mutabat ⁊ modo senio: mō adolescētio: videbat. Qō cum videret Nero: ecce hunc eē filiū dei estimabat. Dixitq; Symō mag⁹ Neroni. sicut idē refert. Ut scias optime imperator: me dei filiū eē: iube me decollari. ⁊ die tertia re surgam. Precepit igitur nero carnifici vt eum decollare deberet. qui cum putaret se decollare symonem decollauit arietē. Symon autem arte magica illesus exiuit ⁊ arietis membra colligens ea abscon dit. ⁊ tribus diebus se occultauit. sanguis autem arietis ibidem congelatus remā sit. Die aūt tertio ostendit se neroni: di cens. hec sanguinem meum qui effusus est exterius. quia ecce ego qui decollat⁹ fu erā sicut p̄misi die tertia resurrexi. Quē nero videns obstupuit ⁊ ipsum verū dei filium esse putauit. hec leo. ¶ Aliquā do etiam cum in conclaui cū nerone eēt demon in eius specie foris populo loque batur. Seniq; romani in tāta veneratione eum habuerunt. q̄ eidem imaginē fe cerunt. ⁊ hanc titulum superscripserunt Symoni deo sancto. Petrus aūt ⁊ pau lus: et leo testantur: ad neronem introie runt ⁊ omnia eius maleficia detegebant Addidit quoq; petrus q̄ sicut i xpō sunt due substātie: scz dei ⁊ hominis. sic et in isto mago sunt due substātie. scilicz hominis ⁊ diaboli. Dixitq; symon: vt de stantur sanctus marcellus ⁊ leo: He dixe runt hunc patrare inimicū. precipiam an gelis meis vt vindicent me de isto. Cui petrus. Angelos tuos nō timeo: sed ipsi me timent. Nero dixit. Nō timeo. Sy monem qui diuinitatem suam rebus af firmat. Cui petrus. Si diuinitas est in ipō. dicat nunc mihi quid cogito: vel q̄d facio. Quam cogitationem meam primo auribus tuis insinuare volo. vt non au deat mentiri. Nero dixit: accede huc et die mihi quid cogitas. Petrus aūt ac cedens secreto dixit. Jube mihi panē or deaceum afferri. ⁊ occulte vgariqui cū al latus fuisset. ⁊ petrus illum benedixis. ⁊ sub manica absc̄ondisset: dixit. Dicat mi hi symon qui se deum fecit: quid sit co gitatum. quid dictum. ⁊ quid sit factuz. Respondit symon. Petrus magis di cat quid cogito ego. Dixitq; Petrus. Quid cogitet Symon me sāre docebo: dum quod cogitauerit fecero. Tunc sy

mon indignatus clamauit. Procedant canes magni & deuorẽt eũ. Et subito canes maximi apparuerũt. & in petr̃ impetum fecerũt. Ille vero panẽ benedictum obtulit. & subito ipsos in fugã conuertit cũ dixit ad neronẽ petrus. Ecce ostẽdi me nosse quid p̃ me cogitauerat symon nõ vbis sed factis. Hũ qui p̃miserat p̃ me angelos venturo exhibuit canes vt ostẽdat se diuinos angelos nõ dñes sed caninos. Dixit symon. Audite petre & paule: si hic vobis nihil possum facere: venie mus vbi oportz me vos indicare. ego autem mõ vobis parco. hec leo. Tũc symõ vt sit egesippus & linus in superbiã elatus ausus ẽ se iactare q̃ posset mortuos suscitare. Et accidit vt q̃dã iuuenis moreret vocatis ergo petro & symone. hãc oẽs de volũtate symonis sniam firmauerũt: vt ille occideret q̃ mortuũ suscitare nõ posset. Symon igit̃ dũ sup̃ mortuũ suas incantatiões faceret: visus ẽ a circũstãtib⁹ caput agitare deiũctus. Tunc oẽs exclamantes petr̃ lapidare volebãt. Petrus aũt vix impato silentio dixit. si venit defunctus surgat. ambulet et loq̃t. Alioq̃n sciatis fantasma ẽ. q̃ caput mortui cõmouet. separet symon a lecto: vt plene figmẽta diaboli denudent̃. Separat igit̃ symon a lecto & puer imobilis remãsit. Petrus aũt a longe stans. & oratõne facta exclamauit. d. Adolescẽs: in nomine ihũ xp̃i nazareni crucifixi surge. & statim viuus surrexit & ambulauit. Cũ autem ppl̃s vellet symonẽ lapidare. ait petrus. satis ẽ illi ad penã q̃ se in suis artibus agnouit supatũ. magr̃ aut̃ nr̃ nos docuit vt p̃ malis bona reddamus. Dixit aut̃ symon fratre vos petre & paule. nõ vobis p̃dixit q̃ cupitis: vt martirio vos digner coronare: q̃ rñderunt. Adueniat nobis q̃ cupimus nbi aũt nunq̃z bene sit. q̃ q̃z loq̃ris mẽtiris. Tũc symõ vt ait sanctus marcellus: iuit ad domũz marcelli discipuli eius. ligauitq̃z marmũ cane ad ostiũ eius domus. d. Hũc videbo si petrus qui ad ẽ venire consueuit ingredi potuit. Post paululũ venit petrus. & facto signo crucis canem soluit. Canis aũt oñibus aliis blandus: solũz symonẽ p̃sequebat: qui apprehendẽs eũ ad terrã subtus se deiecit & eũ strangulare volebat. Accurrẽs aũt petrus cani damnitate ei noceret. & canis quidẽ corp⁹ eius nõ lesit: sed vestes adeo laceraut vt ille nudus penitus remaneret. Populus aũt eius & maxime pueri simul cum cane tãdiu post eũ cucurrerũt: donec illũz quasi lupũ de ciuitate fugarent. Cuius obprobrij pudorem nõ sereno perannũ nullus comparuit. Marcellus autẽ hec miracula videns deuce pe petro addefit. Postea autem symon redienscitertiz in neronis amicitiam est receptus. Symon igitur: vt refert leo: populum cõnocauit & se a galileis grauiter offensum p̃habuit. & ido vbem quam tueri solebat se deserere velle dixit. & diez statuere qua in celum deberet ascendere. quia nõ dignabat̃ in terris amplius habitare. Statuto igitur die currum excelsam vt scõm linum capitolium conscendit. et inde se deijciens coronatus lauro volare cepit. Dixit autem paulus ad petrum. Ad eũ est nr̃a & tuũ est imperare. Dixitq̃z Petro. Verax est hic dõ: vos aũt seductores estis. Petrus aũt dixit ad paulum. Paule erige caput et vide. Cũq̃z eleuasset caput & vidisset symonẽ volãtem. dixit ad petrum. Petre quid cessas perfice q̃ cepisti. iam em̃ vocat nos dñs. Tunc petrus ait. Adiuro vos ãgeli sathane qui eũ in aera ferris. p̃ oñm nr̃m ihesũ xp̃m: vt ip̃m amplius nõ ferat̃z z corruere dimittat̃. & p̃inuo dimissus corruit. & cõfract̃ cerui cib⁹ expirauit. Audito h⁹ nero talem vir̃ se p̃didisse doluit. Dixitq̃z aplis. suspecto sño me fecist̃: p̃ pces malo exẽplo vos p̃dã. hec leo. Beditq̃z eos in mãu paulini viri clarissimi. & paulin⁹ tradidit eos in custodia mamertini. sub cura militũ p̃cessi & martiniani: quos tamen milites petrus ad fidem conuertit. Vnde carcerem aperuerunt et eos li

beros dimiserūt. Quapropter paulinus post passionē apl'oꝝ p̄cessum ꝛ martini anum accessunt. et comperto q̄ xp̄iani eēnt: capite oēs sunt. Rogabāt ergo fratres petꝝ: vt inde discederet. ꝛ cū discederet nol lent tandem p̄bus victus absces sit. ꝛ cum veniret ad portam: vt leo et linus testanē: ad loca vbi nunc dī sancta maria ad passus: vidit xp̄m sibi occurrentem. ꝛ ait. Dñe quo vadis? qui respondit. Venio romā iterꝝ crucifigi. Cui petrus. Dñe iterꝝ crucifigeris? Cui dñs. etiam. petrus vo ait. Ergo dde reuertar et tecum crucifigar. His dictis dñm vidēte petro: lacrimāte in celū ascēdit. Qō dū de sua passione dicēū intelligeret: redijt ¶ Quīq hoc fratribus retulisset: a ministris neronis capiē: ꝛ p̄fecto agrippe p̄sentatur. Facieq; ē eius facies sicut sol vt ait linus. Cui dixit. Tu ne es ille qui ī plebibus ꝛ mulierculis quas a thoro virorum separas gloriaris. Quem apl'us increpans. dicebat se in cruce dñi gloriari. Tunc petrus tanq̄ alienigena iussus ē crucifigi. paulus vo quia civis erat romanus iussus ē capite truncari. ¶ De hac aūt sententia in ipos data. dicit dyonisius in epla ad timotheum de morte pauli in hec verba. O frater mi Timothee. si vidisses agones consummatiōis ipsoꝝ. defecisses quidem p̄ tristicia ꝛ dolore. Quis non fleret illa hora quādo p̄ceptū fuit egredi: in eos ē. vt petrus. s. crucifigeret: ꝛ paulus decollaret. Videsses tūc turbas gētiliū ꝛ ydeoꝝ penitentes eos. ꝛ expuentes in facie eoꝝ. A duabus aūt terribili tpe p̄ summatiōis ipsorum cū separarent ab invicē: riguerūt columnas mūdi nō vniq; absiq; fratꝝ gemitu ꝛ ploratu. Tūc unde paul' petro. pax tecū fundamētū ecclie. ꝛ pastor omiū et agnoꝝ xp̄i. Petrus ait ad paulū. Vade in pace p̄dicator bonoꝝ mor. mediator ꝛ dux salutis iustoꝝ. Cū aūt elongassent eos ab invicē: secutus sum magistꝝ meū Nō enī in eodē loco occiderūt eos. hec dyonisius. ¶ Petrus aūt. vt leo et marcellus testanē. dum venisset ad crucē ait Cui dñs meus de celo ad terrā descendit recta cruce sublimatus est. Ade autē quē de terra ad celū vocare dignat: erit mea caput meū in terra debet ostendere ꝛ pedes ad celū dirigere. Ergo q: non sum dignus ita in cruce cē vt dñs meus crucē meam girate. ꝛ capite dimisso me crucifigite. Tunc illi crucē verterunt et pedes sursum. manus aūt deorsū fixerūt. Tūc populus furore repletus volebat neronem ꝛ p̄fectum occidere ꝛ apostolū liberare. Qui eos rogauit ne passionem suā impedire deberent. Dñs autem. vt ait egesippus ꝛ linus. aperuit oculos eorum q̄ ibi flebāt. ꝛ viderūt angelos stantes cū coronis de floribus rosaꝝ ꝛ liliorꝝ et petrum in cruce stantē cum eis ꝛ libꝝ a xp̄o accipientem: et eis verba que loquebat ibi lezentē. Tunc petrus. vt testatē idem egesippus. ō crucē dicere cepit. Te dñe imitari optaui. sed rectus crucifigi nō usurpaui. Tu semp rectus excelsus ꝛ altus. Hoc primi hominis filij qui caput suū dimersit in terrā cuius lapsus significat species generatiōis humane: sic cū hastantur vt p̄ni in terram videantur effundi. Adhuc quoq; cōditiōe vt hoc putet mūdus dextꝝ qō cōstat cē sinistꝝ. Tu dñe mihi oīa es. totum qō es. tu mihi totum ꝛ nihil aliud mū tu solus. gr̄as tibi ago spū toto: quo vivo. quo te intelligo: atque interpello. Ubi due alie rōnes tanguntē quare rectus noluit crucifigi. Videnſq; petrus q̄ fideles gloriaꝝ suam vidissent: gr̄as agens: deo fideles cōmendās spū emisit. Tūc marcellus ꝛ apuleus fratres discipuli eius. eum dē cruce deposuerūt: ꝛ diversis condientes aromatibus sepelierūt. ¶ Ysidorus in libro de ortu ꝛ obitu sanctoꝝ sic ait. Petrus postq̄ annochenā fundauit ecclesiam sub claudio cesare p̄ra symonē magum romā pergit ibiq; p̄dicans euangelium. xxv. annis eius de vibis pontificatum tenuit. cricesimo autē ferro anno a passione dñi a nerone deorsū vtrīpe vo-

luit: crucifixus est. hec Ysid. ¶ In ipso aūt die petrus ⁊ paulus dyonisio apparuerunt. Ītm q̄ ipse ait in p̄dicta epla in hec verba. Attende miraculū. vide p̄ dilectum fratrem meum timothee. diei victimationis ipsor̄. Nam p̄sto fui in rpe sepationis ipsor̄. Post mortē aut̄ illor̄ vidi eos invicē manu ad manū intrantes portas vibis. ⁊ inductos vestes lumino sitatio. vel veste luminis ⁊ coronis claritatis ⁊ lucis ornatos. hec dyonisi⁹. Nero aūt impunitus nō erriat sup hoc scelere ⁊ alijs q̄ cōmisit. Nā manu ppria se peremit. Quor̄ scelera dicaliqua bremit inseramus. ¶ Cū seneca magister suus vt in quadā hystoria licet apocripha legit. condignā mercedē laboris sui sperare cepisset nero ip̄m eligere in cuius arboris ramo suspendiū affectaret. dicens q̄ hoc p̄mium laboris sui ab eo recepturus erat. Cū aūt seneca recreret. vñ hoc mortis supplicū meruisset: accepto gladium sup eius vertice crebro vibrari fecit. Seneca aūt nutu capitis mināti gladio cedebat. vehementē timēs periclitari mortis periculo. Cui nero ait. magr̄ vt q̄d nutu capitis minanti gladio cedis? Cui seneca rñdit. Nō sum: ⁊ nō mortē vereor ⁊ inuitus moriot. Cui nero ait. Sic ego adhuc te meum vt puer meruere cōsueui. Quare te viuēte quiete nō potero viuere. Dixitq̄ seneca. Di me mori necesse est: saltē mihi concede vt q̄d volueris eligam genus mortis. Cui nero. festinus eligas. cū mori ne differas. tunc seneca balneo in aqua facto: in vtroq̄ brachio sibi minui fecit: ⁊ sic nimio sanguis fluxu ibidē vitā finiuit. Et sic quodā p̄sagio seneca nomen habuit q̄si se necans. qr quodāmodo. licz coactus. manu p̄pria se necauit. ¶ Hic seneca duos frēs habuisse legit. vnus fuit Julius gallio declamator egregius qui manu ppria se peremit. Alius mela patē lucani poete Qui lucanus iussu neronis incisis venar̄ obisse legit. ¶ Rursus nero nefaria mentis vesania ductus. vt in eadem hystoria apocripha reperit. matrem occidi ⁊ sandi iussit. vt videret qualē in eius vtero fouebat. p̄ bisici vero eum ō matris perditione arguentes: dicebant Jura negant ⁊ fas p̄hibet: vt filius matrem necet q̄ ip̄m cum tāto dolore peperit ⁊ cum tāto labore ⁊ sollicitudie enutriuit. Quibus nero. faciamus me puero impregnari. postea parere: vt quālis dolor matri mee fuit possim scire. Hāc insuper voluntatē pariēdi cōceperat: eo q̄ per vrbem transiens quandā mulierem pariētē vociferantē audierat. Dicunt ei. Non est possibile q̄d nature p̄ traniū est. nec est fabile q̄d rationi non est consentaneū. Dixit ergo eis nero. Nisi me feceritis impregnari et parere oīs vos faciam crudeli morte interire. tūc illi cū imponionātes ranam sibi occulte ad bibendum dederunt. ⁊ eam artificio suo in eius ventre excrescere fecerūt. Et subito venter eius nature contraria non sustinēs intumuit. ita vt nero se puero gravidum estimaret. faciebantq̄ sibi seruare dietam qualem nutriēde rane nouerant conuenire. dicētes q̄ propter conceptum talia eum obseruare oporteret. tandem nimio dolore veratus medicis ait. Accelerate tēpus partus. quia languore pariendi vix anhelitum habeo respirandi. tunc ip̄m ad vomitum imponionauerunt. ⁊ ranam visu terribilē humoribus infectam ⁊ sanguie edidit cruentatam. Respiciensq̄ nero partū suū. ip̄m abhorruit: ⁊ mirabatur adeo monstruosum. Dixerūt autem. q̄ tam deformem fetum protulerit ex eo q̄ tpo partus noluerit expectare. Et ait. Fui ne talis de matre egressus laudabilis. Et illi. Etiam. Precepit ergo vt fetus suus aleretur. ⁊ testudini lapidē seruandus includeret. Hec autem in cronicis non legunt sed apocripha sūt. ¶ Deinde miramus qualis ⁊ quanta fuerit succensio tro ve romā per septē dies ⁊ noctes successe di fecit. q̄d et altissima turris prospectās: letalisq̄ flāme pulsa ruit die. turgido da

bitu hely adam decantabat. Hic sicut habet in cronicis retibus aureis piscabatur. canibus intendebat: ita vt ortius cythariſtas tragedos superaret. Vixit in vtorem duxit. Ipse a viro vt vxor cepisse dicitur. Romani vero eius vesaniam vltra non ferentes. in eum imperiū secerunt: vsq; extra ciuitatem persecuti sunt. Qui videns q̄ euadere non posset. fustem dentium morsibus eraſit. et se per medium palo transfixit: et tali morte vitam finiuit. Alibi cū legitur q̄ a lupis deuoratus sit. Redeuntes romani ranam in testudine latitantem inuenerunt: et ipsam extra ciuitatem ꝓiicientes combusserunt. Unde et pars illa ciuitatis. vt aliqui dicūt vbi latuerat rana lateranis a latēte rana nomen accepit. ¶ Tempore sancti cornelij pape. greci fideles apostolor corpa furati eadem asportabant. Sed demones in ydolis habitantes diuina coacti virtute clamabāt. Quin romani succurrite da dij vestri auferuntur. Quapropter fidelibus intelligentibus de apostolis gentilibus vō de suis dixerunt latudo adornata fidelium et infidelium persequit. Unde greci timentes apud catbacumbas apostolor corpora in puteum ꝓiecerunt: sed a fidelibus inde postmodum sunt extracta. Gregorius tamen in regiſtro dicit. q̄ tanta eos vis tonitrui atq; fulguris terruit ac disperſit. vt ea apud catbacumbas dimitterent. Sed cū ibidem essent q̄ ossa eēnt beati petri et q̄ beati pauli. otantibus fidelibus et ieiunijs insistentibus: ꝑ eos reuelatum est. Quia ossa sunt predicatoris. Quinota vō piscatoris. Et sic ossa se abinuicē separauerunt et in suis ecclesijs q̄libet edificauerant: posuerūt. Alij vō dicunt q̄ siluester papa voles eccias ꝓsecrare. tam magna q̄ parua ossa in lance summa reuerentia pōderauit et medietatē in via eccia: et medietatē in alia collocauit. ¶ Refert gregorius in dyalogo. q̄ in eccia sancti petri vbi corpus eius requiescat. q̄ vir quidam erat agonitta nomine magne huius militantis ecclesie. Cum vō quedam puella paralitica in eius eccia permanens manibus reperet: et dissolutis renibus corpus per terram traheret diuq; a beato petro sanitatem peteret ei per visionē ait dicens. vade ad agonitam mansionarium: et ipse te saluti restituet. Cepit igitur illa per ecclesie loca se huc atq; illuc trahere: et quis eēt agonitta inuestigare. Cui repente obuiā ipse factus est quem querebat. eiq; dixit. Pastor et nutritor noster beatus petrus apostolus ad te me misit: vt ab infirmitate mea me liberes. Cui ille respondit. Si ab ipso missa es: surge. Apprehensiq; eius manu ipsam leuauit. illaq; nullo languoris vestigio remanente plene sanata fuit. ¶ In eodem quoq; libro ait gregorius. q̄ galla vidua rome: nobilissima puella symachi consulis ac patricij filia marito tradita: in vnius anni spacio ante est morte viduata. Quā duꝫ ad iterandum thalamum ceteros et opes vocarent: elegit magis spiritualibus nuptijs copulari de eo. in quibus a luctu incipitur. sed ad eterna gaudia peruenitur. q̄ carnalibus nuptijs subiici que letitia semper incipiūt ac ad finem cum luctu tendunt. Huic autem cum vna de ignes conspersio corporis inesset: ceperunt medici dicere. Quia nisi ad amplexus viri rediret: calore nimio cōtra naturam barbam habitura esset. Quod ita post factum est. Sed illa nihil exteriꝰ deformitatis timuit: que interiorem speciem amauit. Hec veritas est si hoc ea fedaretur: quod a celesti sponso non amaretur. Abiecto igitur seculari habitu: apud ecclesiam sancti petri monasterio se dedit: duabꝰ multis annis in simplicitate orationibus et elemosynis deo seruiuit. Tandem cancri vlcere in mamilla percussa. Dum ante eius lectū duo candelabra semper lucerent. quia velut amica lucis. Non solum spiritualeꝫ. Sed etiam corporaleꝫ tenebras

odio habebat. Vidit beatū petrū apm̄ inter ipsa duo candelabra aīe eius lectum constituisse. Qui ex amore flamēs audaciam: exultauit ⁊ dixit. Quid ē domine meus? Dimissa sūt mihi pcā mea? Cui ille benignissimo vultu inclinato capite annuit: dicēs. Dimissa. Veni. Et illa. Rogo vt soror benedicta veniat mecum. Et ille. Nō, sed talis veniat tecū. Nō illa abbatisse indicans die tercia cuius illa defuncta ē. ¶ In eodem insup libro gregorius ait. q̄ dum p̄sbiter quidā magne sanctitatis ad extrema deductus eēt: cum magna leticia clamare cepit: dicēs. Beneueniūt dñi mei. beneueniunt dñi mei. Quid ad tantillū seruū vestrum dignati estis venire? venio. venio. gratias ago. gratias ago. Cūq; qui astabāt q̄bus hec diceret interrogarent: ille admirando rñdit. Nūquid cōuenisse hic sanctos aplos petrum ⁊ paulum nō videt? Cum vero iterū vt prius repeteret: sancta illa anima e carne soluta ē. ¶ Dubitatur aūt ab aliquibus. vtr eadem die petrus ⁊ paulus passi sunt. Dixerūt enī quidam q̄ ea die revoluto anno. ſz hieronimus vt oīes fere sancti. qui de hoc tractant: in hoc concordāt q̄ ea die ⁊ anno passi sunt sicut manifeste etiā habet ex epla d̄ yonisij. ⁊ sicut dicit leo in quodam sermōe. vbi sic ait. Nō enī sine cā factū putamus. q̄ vna die in vno loco. vnius tyranni tolerauere sniaz. In vno die passi sunt. vt ad rp̄m pariter pueniret vno loco ne alteri roma deesset. sub vno p̄secutore vt eq̄lis crudelitas vtrūq; constringeret. Dies ergo p̄ merito. loc aūt p̄ gloria. p̄secutor decretus ē p̄ virtute. hec leo. Licet āt ea dē die ⁊ hora passi sūt nō tñ eodē loco sed in diuersis. Et q̄d dicat leo q̄ eodē loco passi sūt. hoc dicit ex eo q̄ ambo rome passi fuerūt. De hoc q̄dē sic v̄sibus dixit. Ense coronat paulus. cruce petrus eodez. Sub duce luce loco: dux nero roma locat. Ictu malus. Ense sacrat paulum: par. lux. dux. v̄ibus. cruce petr̄. Liz aūt ea dē die passi fuerit ordinauit ēt gregorius vt ipa die specialius fieret quo ad officiū solēnitas petri in sequēti die cōmemoratio pauli. Tū i'eo die fuit dedicata eccla scti petri. tū q̄ maior ē dignitate. tū q̄ prior p̄uersione. tū q̄ primatū obtinuit rome.

Paulus interp̄tatur os tube. v̄l os eox seu electū mirabile vel electiōis miraculū. v̄l paulus a pauso q̄s ērequies. v̄l dī modicus latine. Per hec intelligunt sex p̄rogatiue q̄s habuit. P̄ma ē lingua fructuosa q̄ ab illirico vsq; hierlm replenit euāgeliū. vnde dī os tube. Scda charitas viscerosa q̄ q̄s infirmat ⁊ ego non infirmor ⁊c. Et inde dī os eox. os scz cordis de quo ipse dicit os nr̄m patet ad vos o chorinthi cor nr̄m dilatatū ē. Tercia est cōuersio miraculosa: ⁊ inde dī electū mirabile. q̄ mirabiliē electus ⁊ p̄uersus fuit. Quarta ē manus opposita: ⁊ inde dī electionis miraculū. Adagnū enī miraculum fuit. q̄s elegit sibi p̄prijs manibus sumptus acq̄rere: ⁊ incessanter p̄dicare. Quinta fuit p̄tēplatio deliciosa q̄ raptus ē vsq; in tertiū celū. ⁊ inde fuit dñi reqes. q̄ in p̄tēplatōe exigit̄ reqes mentis. Sexta ē hūilitas vtuosa. ⁊ inde dī modicus. De hoc aūt nomie paulus tres sūt opiones. Origenes vult q̄ sp fuerit binominis ⁊ vocatus sit sp saulus ⁊ paul⁹. Rabanus vo vult q̄ a dictus ē saulus a saule rege supbo. Sz post p̄uersionem vocatus ē paulus q̄s paulus a modico ⁊ humili spū. Vñ ⁊ nomē suū interpretando dicebat. Ego sum minimus apostoloz ⁊c. Beda aūt vult q̄ dictus est paulus a sergio paulo p̄consule quem ad fidē p̄uerit. Passionē sancti pauli linus papa conscripsit.

Paulus apostol⁹ post sui p̄uersionē multas persecutiones passus est. quas beatus bilarius breuit̄ enumerat: dicēs. Paulus apostolus in philippis virgis cedit̄. in car-

cere ponit ⁊ ligno pedibus affigit. in listro lapidat. ⁊ iconio ⁊ thessalonica ab iniquis psequit. In epheso feris datur. In damasco p sportā e muro deponit. In hierl'm subit ⁊ ducitur ligat. in ischaia. In cesaria claudii. criminat. Nauigāo in ytaliam periculo diripit. Romā venit ⁊ sub Nerone iudicat. ⁊ occisus finit. hec Hilari⁹. Apl'atum inter gentes accepit quendā cōtractum in lystris erexit. Iuuenē qui de fenestra ceciderat et expiraverat suscitauit. ⁊ multa alia miracula fecit. Apud melitā insulā vipera manū eius inuasit: sed nichil cum lesit ⁊ potius in ignem ipsam excussit. Dicit quoq; q oēs qui de pgenie illius hois qui Paulū hospitio susceperat: nascuntur venenosis vel latentibus nō lesi ducuntur. Unde cū pueri nati fuerint cunis coꝝ serpentes ponunt. vt probēt si vere eorum filij sunt. ¶ Inuenit autē aliqn. q paulus ē minor petro. qnq; maior. qnq; equalis. Sed reuera minor dignitate maior predicatione. equalis sanctitate. ¶ Refert Hayno. q paulus a pallor cōtra vsq; ad quintā horam labori manuū insistebat. Deinde predicandi vacabat ita q plerūq; vsq; ad noctē sermonē p trahebat. Residuū vo tēpus comedendi somno ociosi satis necessariū erat. Dū venisset vo romā cū Nero nondū esset in imperiū confirmatus. ⁊ etiā audiens q de lege iudeoꝝ ⁊ fide christianoꝝ inter paulū ⁊ iudeos questio vertebat: nō multū inde curauit. ⁊ sic paulus quo volebat libere ibat. ⁊ libere predicabat. Hiero⁹. quoq; in li⁹ de viris illustrib⁹ ait. q. xxv. anno a passiōe dñi hoc est Neronis secūdo paulus romā ingressus mirē: per biennū in libera manens custodia: aduersus iudeos disputauit. Deinde a Nerone dimissus verbū dei in occidētis ptibus predicauit. Quarto decimo vo Neronis anno. eodē anno ⁊ die quo crucifixus est petr⁹. capite truncat. hec Hiero. ¶ Erat autē sapientia ⁊ religio vbiq; diuulgabat ⁊ ab oībus admirabilis habebatur. Multos etiā de domo cesaris sibi in amicitiā copulauit: ⁊ eos ad xpi fidem cōuertit. Quedā etiā scripta ei⁹ coram cesare recitata sunt ⁊ ab oībus mirabiliter cōmendata. Senatus etiā de illo alta nō mediocriter sentiebat. ¶ Quadam vo die dū paulus circa vesperas in quodā solario p̄dicaret. quidā iuuenis nomine patroclus pincerna neronis. ⁊ sibi admodū dilect⁹. vt paulum ꝑ̄ter multa audiendi cōmodi⁹ audiret: sene thrā aſtendit. ⁊ paulo dū ibi dormitando decidens expirauit. Quod audiēs nero plurimū de eius morte doluit: ⁊ fratrem aliū in eius officiū ordinauit. Paulus vo per spiritum hoc cognoscens: dixit astantib⁹ vt illuc irent ad patroclum cesaris: karissimū ad se defunctum afferrent. quez allatum: paulus suscitauit. ⁊ ad cesarez cum sociis suis misit. Qui cum de morte eius lamentarēt: ecce patroclus viuēo adesse pre foribus nunciatur. Audiens nero patroclum viuū quem paulo ante nouerat mortuum: plurimū quidem expauit ⁊ cum ad se ingredi recusauit. sed tandez persuasus amicoꝝ introire permisit. Cui nero ait. Patrocle vivis? Et ille. Cesar vivo. Et nero. Quis te fecit viuere? Et ille. Dominus ihesus christus omnium rex seculorum. Iratus nero dixit. Ergo ille regnabit i seculo. ⁊ resoluet oia regna mundi. Cui patroclus. Etiā cesar. Tunc nero dedit ei alapam dicēs. Ergo militas illi regi. Et ille. Ut̄ez miro. qz me a mortuis excitauit. Tūc ait qz ministri imperatoris qui ei iugiter assistebant: dixerūt ei. Cur imperator petis iuuenē prudentē ⁊ verace respondētē? Mā ⁊ nos illi regi inuictissimo militamus. Hō audiēs nero: eos recludit in carcere ⁊ nimiū conqueret: quos ad nimis odierat. Tūc oēs xpianos fecit inquiri: ⁊ oēs sine interrogatōe per totā mētā varijs penis puniri. Tūc paulus vinct⁹ inter ceteros ante neronem adductus ē. Cui nero. O hō magni regis fame mihi aūcunct⁹. Cur mi lites meos mihi subera-

his et tibi recolligis? Cui paulus. Nō
solum te de tuo angulo milites collegi,
sz etiā de orbe vniuerso. quib⁹ rex noster
dona talia q̄ nūq̄ deficient et q̄ oēm ex-
cludent indigentiā largiet. Vnicis sub
iectus eē volueris. salutis eris. Qui tan
te erat potentie. vt iuder oīm veniat et
mundi huius p ignē figuram resoluat.
Hec audiens nero et ira succensus. q; fi
gurā mundi p ignē paulus dixerat dis-
soluendā. oēs milites xpi igne tussit cre-
mari. Paulū vero tāq̄ maiestatis reum
capite truncari. Tanta aūt xpianoz tūc
occisa ē turba. vt populū romanus pala
ciū neronis virtute irrūpet. z seditionez
cōtra eum excitare moliens ꝓclamaret.
pone modū cesar tempa occisiōez vl'ius
sionē nostrates sunt quos ꝓdis. Roma
num tuentur ipium. timens ipator mu-
tauit edictū vt nullus xpianus tangerz
donec iperator de eis plenius iudicaret.
Quapropter paulus iterz ē reductus. et
aspectui neronis oblatus. Quez vt nero
vidit vehementissime exclamauit. Tol-
lite malefactū. decollate ipostorē. nec sini-
te viuere criminatorē ꝓdite sensum a lie
natorē. Auferte ō supficie terre meum
imutatorē. Ad quē paulus ait. Nero tē
pote modico patiar. sz vitā eternaliter
dño ihu xpo. Nero dixit. Auferte ab eo
caput vt me rege suo fortiorē intelligat.
q̄ eum deuicā. et videamus si sp viuere
valeat. Cui paul⁹. Vt scias me p⁹ mor-
tem corpis eternaliter viuere. cuz mihi
caput abscissum fuerit, viuus tibi appa-
rebo. et tunc cognoscere poteris. q; xpe ē
deus vite et mortis. Et his dictis ad lo-
cum supplicij ducitur. Qui eū ducerēt.
dixerunt ei treo milites q̄ eū ducebant.
Dic nobis paule q̄o ē iste rex vester quez
tantū diligitis. q⁹ p eo magis mori q̄ vi
uere eligitis. et qualē inde mercedē ha-
bebitis? Tūc paulus de regno dei et pe
na inferni adeo eis ꝑdicauit. q; eos ad
fidē cōuertit. Qui cū rogarent eū vt li-
bere abiret quo vellet. ait. Absit fratres
vt fugiam. Non enī sum profugus. sed
miles xpi legitimus. Scio enim q⁹ per
hanc vitam transitoriam ad vitam trās-
ibo eternam. Mox autem vt fuero ꝺcol
latus. vos fideles rapiant corpus meum
vos autem locum notate z illuc crastina
die venite. Inuenietis enim in arta sepul-
crum meum duos viros orantes. scilicet
eyum et lucam. Quibus cum dixeritis
qua ō causa vos ad eos misi. ipsi vos ba
ptizabunt et regni celestis faciunt cohe-
redes. Hō cum loqueretur. misit nero
duos milites vt viderent si adhuc esset
occasus. et cum eos vellet conuertere. illi
dixerunt. Cum mortuus fueris et resur
rexeris. tūc credemus his q̄ dicis. Nūc
autez cito veni qō meruisti accipe. Cūq̄
ad locum passionis ducerentur. in porta
hostiensi cuidam matrone nomīe plau
tille discipule pauli. q̄ Fm dyonisiū alio
nomine dicebatur lemobia. quia forte
bynomia fuit. obuiam habuit. Que flēs
suis orationibus se recomendare cepit.
Cui paulus. Vale plautilla eterne salu
tis filia. cōmoda mihi velum quo caput
tuum tegis et inde oculos meos ligabo
et postmodum tibi restituam illud. Hō
dum sibi traderet. irridebant ei carnifi
ces dicentes. Quid unposton isti z ma-
go tam preciosum pannum tribuis. vt
ipsum amittas? Cum ergo ad locū pas
sionis paulus venisset. ad orientem ver
sus et manibus in celum extensis. diuti
sime cum lacrimis patria voce orauit et
gratias egit. Post hoc valefaciens fra-
tribus oculos sibi de velo plautille liga-
uit. et vtrūq̄ genu in terra figens collū
extendit. et sic decollatus est. Ad orq̄ ei⁹
caput ō corpore exiliens ihe xpe. qō sibi
in vita tam dulce extiterat. z tamerebro
nominauerat. hebraice dara voce inso-
nuit. Dicitur enim ipsum in suis episto-
lis xpm vel ihm vel vtrūq̄ quingentis
vicibus nominasse. De cuius aūt vulne
re vnda lactis vsq; in vestimēta militis
exiliit. z postea sanguis effluxit. in aere
lux imēsa emanauit. ō corpe odor suauissi
mus emanauit. Dyonisius autē in

epistola ad timotheū de morte pauli sic dicit. In hora aūt illa tristicie plena frater mi dilecte dicēte carnifice paulo. Collum para. Tunc beatus apl̄us suspexit in celū muniens frontē: ꝛ pectus suum signo crucis: ꝛ dixit. Dñe mi ihesu xp̄e. i manus tuas cōmendo spiritū meum. et tunc abscīs tristicia ꝛ compulsiōe extendit collū suū. ꝛ suscepit coronā percutiēte carnifice ꝛ āputante pauli caput. Tūc beatissimus in ipō iesu explicuit velum ꝛ collegit sanguine ꝑ̄ suū in velo et ligauit eum ꝛ obuoluit: ꝛ tradidit illi femine. ꝛ reuerso militi: carnifici dixit lemobia. vbi primisti magistꝝ meū paulus? Respondit miles. Cū socio iacet ibi extra vrbem in valle pugilū: ꝛ velo tuo velata ē facies eius. Ipsa aūt rīdens ait. Ecce intrauerūt petrus ꝛ paulus in duri veste preclara. Et coronas fulgentes. luce radiantes habebāt in capitibus suis. ꝛ protulit velū sanguine cruentatū. ꝛ mīstranit eis. ꝑ̄ quō opus multi credidērūt dño. ꝛ ꝑ̄iam facti sunt. hec yonisius.

¶ Audiens nero q̄ p̄ gerāt: vehementer exīmiat ꝛ de his oīb̄us cum ꝓbis ꝛ amicis loqui cepit. Dum hec inuicē loquerent: venit paulus iamus clausis: et ante cesarē stans ait. Cesar ecce paulus regis eterni ꝛ inuicti miles. vel nunc crede. q̄ nō sum moriturus sed viuus. et tu miser eterna morte morieris. eo q̄ sactos dei iniuste interficis. ꝛ his dictis disparuit. Nero aūt ex nimio timore velut amens effectus. quid ageret ignorabat: ꝛ suasu ꝛ cōsilio amicoꝝ patrocīū ꝛ barnabam al aliis soluit: ꝛ quo vellent libere abire ꝑmisit. Illi vō milites. Longinus magister militū. ꝛ accessus ad sepulchrum pauli mane venerunt ꝛ duos vitros. s. unum et lucam orantes inuenerūt Et in coꝝ medio paulum stantem viderunt. Quos unus et lucas videtes vehementer territi fugere ceperunt: ꝛ paulus disparuit. Illi autem post exclamātes dicebant. Non vt putamus vos persequimur. sed a vobis baptizari volumus. Si cut paulus nobis dixit. quem modo vobiscum orantem vidimus. Hec illi audientes reuersi sunt ꝛ cum magno gaudio eos baptizauerunt. Caput aūt ꝑ pauli in quandam vallem ꝓiectum est. Et ꝑ multitudine aliorꝝ qui interfecti fuerunt illuc ꝓiecti inuenire non potuit. Legitur autem in eadem epistola yonisij. q̄ cum quadam vice fouea mundaretur. ꝛ caput pauli cum alijs purgamēto ꝓiectum fuisset. quidam pastor illud in virga sua leuauit: ꝛ in ea caulas ouium fixit. Vidit aūt ꝑ tres noctes continuas ipse cum domino suo super ꝓdictum caput lucem inestimabilem refulgere. Dō cum episcopō ꝛ fidelibus nunciatū fuisset: ꝺ reperunt. Vere hoc est caput pauli. Egressus igitur egesippus ꝛ vniuersa fidelium multitudo caput illud secum detulerunt. ꝛ in quadam mensa aurea illud deponentes: illud corpori cōiungere volebant. Quibus patriarcha respondit. Nos scimus q̄ multi fideles occisi sunt. ꝛ eoꝝ capita sunt dispersa. Ān dubito illud caput corpori pauli cōiungere. sed caput hoc ad pedes corporis ponam⁹: ꝛ oīpotentē dīm exorem⁹. vt si caput suū ē ꝙuertat ad corp⁹: ꝛ capiti ꝓpagat. Dō cū oīb⁹ placuisset: caput ipm̄ ad pedes corpis pauli posuerūt. Et ecce cunctis orantib⁹ ꝛ stupēdib⁹ corp⁹ se ꝙuertit. ꝛ loco suo capiti se iūxit. sic oēs deū bñ dixerūt. et hoc ē caput pauli vacē cognouerunt. hec yonisius. ¶ Refert gregoꝝ turonensis q̄ tpe iustini iunioris claruit. q̄ quidā de ꝑsis laqueū sibi parabat. Rome ēm pauli invocās: sp̄ dicebat. adiuua me sancte paule. Tūc affuit q̄dam vmbra squalida: horribilis eū se dicēs. Eya bone vir. age q̄d agis mortem me fecisti. At ille sp̄ parans laqueū: dicebat. Gratissime paule adiuua me. ꝛ cepit ire laqueo: affuit alia vmbra tā ꝑ horis: dicens illi q̄ horsum bombabat. fuge miserrime. q̄ paulus aduocatus aduenit. tūc sq̄lida vmbra euanuit ꝛ hō ad se redeūs ꝛ laqueū ꝓiciēs pulsu ꝓdigna accepit. Greg. i regi

stro et cathenis beati pauli mulcta mira-
cula demonstrantes. et dum multa pa-
ctus ad eum limaturam petunt. assistit sacerdos
cum lima. Et aliquibus petentibus ita
dicit aliquid cathenis ipsis exeunt. vt nul-
la mora sit. Quibusdam vero petentib⁹ diu
per cathenas ipsas lima ducit. nec vt ali
quid inde exeat obtinet. ¶ Inedez
dñi epl'a que sup dicta e. beatus dyonisi-
us morte pauli magistri sui pijs verbis
deplorat dicēs. Quis dabit oculis nostris
aquas et pupillis nostris fontē lacrima
rum vt ploremus die ac nocte iuxta eccle
siarū qō eiunctū e. Quis nō induet fle-
tum et gemitū. aut nō vestiget lugubri
bus. et mēte attonit⁹ nō obstupescet. Ec
ce etenim petrus fundamētū eccl'ar. gl'a
sanctorū a nobis recessit. et nos orphanos
dereliquit. Paulus quoq; gentiū fami
liaris. consolator pauperū defecit nobis
et vltcrius nō inuenitur. Qui fuit pater
patrum. doctor doctorū. pastor pastorū.
Abyssum sapiētie. fistolā altisonam. pre
dicatorē veritatis infatigabilē paulū di-
co nobilissimū apl'm. Dic angelus ter-
restris et bō celestis. imago et similitudo
deitatis. et spiritus deiformis. cōes nos d̄
reliquit. Nos inq̄ inopes et indignos i
hoc mundo contēptibili et maligno. in
gressus e ad deū suū dñm et amicū. heu
frater mi thimothee dilecte michi mee. vbi
est pater tuus. nisi et amator? Unde te
vltcrius salutabit? Ecce enim orphanus
factus es. et remansisti solus. iam nequaq̄
scribit tibi sua sanctissima mānu dicēs tibi
fili karissime. veni frater mi thimothee
Quid hic accidit misticie et tenebrarum
et dāni. q; orphani facti sumus. Jam ñ
venient ad te epl'e eius in quib⁹ scriptum
sit. Paulus modicus seruus ihu xpi. Jā
non scribet⁹ te vltimis ecclesiarum diēs
Suscipite filiū meū dilectū: Cōplica fi
lios zpheta. et signa sup eos. q; ne-
minē habemus interpretem pabuli et p
adigmatum et eloquiorum ipsius. Dauid
zpheta plangebat filium suum et dice-
bat. Ue mihi p te fili mi ve mihi. Ego
ue ve mihi mihi mi vere ve mihi. Amo
do defecit et cessauit concursus discipulo
rum meorum romam venientium et q̄-
rentium nos. Jam nemo dicturus est.
eamus et videamus doctores nostros et
interrogemus eos. qualiter nos regere
oporteat ecclesias nobis cōmissas et inter-
pretabunt nobis eloquia domini nostri
ihesu christi. et eloquia prophetarum ve
ve bis filijs frater mi. q⁹ priuati sunt pa-
tribus spiritualibus quibus priuatus e
grex et nobis etiam frater ve qui priua-
ti sumus magistris nostris spiritualib⁹
qui collegerant intellectum ac sciencias
veteris atq; noue legis. et collegerant in
suis epistolis. Ubi est cursus pauli et la-
bor sanctorum pedum eius? Ubi est os
loquens et lingua consulens. et spiritus
beneplacens deo suo? Quis non ploret
et vlulet. Nam qui meruerunt gloriaz
et bonorem apud deum tanq̄ malefacto
res traduntur in mortem. Ue mihi qm̄
in illa hora intimus sum corpus sancti
sanguine innocenti cruentatum. Heu
mihi pater mi. magister et doctor. non
quidem reus tali morte eruisti. Nunc
ergo quo ibo te querere gloria christia-
norum et laus fidelium. Quis conniues-
cere fecit vocem tuā fistula eccl'ar. et fi-
stula altisona. plectrū psalterij decacor-
dij? Ecce introisti ad dominum deū tu-
um quē desiderasti. et toto affectu cōcupi
sti. Pierim et roma praua amicicia rē-
les facte sunt in malo. Pierim crucifi-
xit dñm nostrū ihm xpm. Roma vero
apostolos eius interemit. Pierim autē
seruitei quē crucifixit. Roma aūt solēni
zando glorificat q̄s interemit. Et nunc
frater mi thimothee. quos dilexisti et to
to corde desiderabas. saul dico regem
et ionathā in vita sua nō sunt separati nec
in morte. Et ego non sum separatus a do
mino magistro meo nisi cum separarint
nos homines pessimi et iniqui. et sepa-
ratio huius hore nō erit semper. Anima
eius cognoscat dilectos eius sine hoc q̄
eloquantē qui nunc ab eo elongati sunt

In die aũt resurrectionis magna iactura cẽt separari ab eis. hec dyonisius.

Johannes crisõ. in libro de laudib⁹ pauli hunc gloriosum ap̃m multiplicat cõmendat sic dicens. Nihil prorsus erravit qui pratũ insigne virtutũ ac paradisum spiritalẽ pauli animã nuncupavit. Que aũt lingua laudibus eius inveniatur equalis cũ ola que sunt in orbibus bona animã sua una possiderit: ꝛ ea cum ea plene accumulante nec solum boim sed etiã qõ est amplius angelor̃. Nec tamen idcirco renuebamus dn̄m ponere pauca dicentes. Est enim hoc maximũ laudis genus. cum oratõis copiã virtus superat ꝛ magnitudo laudari. Sicq; vinea multo ẽ nobis gloriosino q̃ sepe visalle. vñ igit̃ oportunum laudũ eius sumamus exordium. nihil ab hocipso primũ vt offendamus cũ bona olim possidãte. ¶ Abel obtulit sacrificiũ ꝛ inde laudat̃ ⁊ si pauli hostiam adducamus in mediũ. q̃tum celum a terra supior apparebit. siquidẽ semetipm p dies singulos immolabat. Quã enim hostiã duplicat̃ offerebat. tum i corde tum in corpe mortificationẽ arcũ ferẽs. Nõ enim oues offerebat aut boues. sed scipm duplicat̃ immolabat. Nec hoc cõtentus fuit: sed etiã orbẽ vniversũ studuit offerre. qui terrã ac mare. grecã atq; barbaricẽ omnesq; sub sole regionẽ quasi volitãs circuivit. et hoibus angelos faciens quinimo ipsos hoies q̃si ex demonibus in angelos ꝓbens. Quid hinc hostie reperiet̃ eqle quaz paulus gladio spũssancti immolavit. ꝛ illo altari qõ super celũ locatũ est: obtulit. Sz abel dolo germani pessus occubuit. Paulus vo ab eis interfectus ẽ. quos ab innumeris malis cupiebat eruere. Vis aũt eius innumeros tibi offẽdã mortes tot vnq; ãt etiã dies vixit. ¶ Hoese enim i archa legit̃ seruasse cũ liberis: hic aũt multo seniore iniundãte diluuio. nõ archã coaptando a cõpaginibus tabulas: sed eccles cõponẽdo ꝓ tabulis vniversũ orbẽ periclitantẽ ex medijs fluctibus liberavit.

Nec aũt archa nõ vno loco circũferet̃ q̃ oib⁹ termios comp̃bẽdit: nec bitumine ac pice sz spũssancto eius tabule sũt junctę. Nec suscipies pene irrõnabilib⁹ aialib⁹. fluinoreos imitatores efficit angelor̃. hic q̃z illã vicit archã. q̃ illa corpiũ recipies corpiũ rursũ emisit ꝛ iudeos lapidẽ ferentes eius mutare nõ potuit. Hic vo accipiens mutuoq; suscipiẽs. fecit colũbas ꝛ iudeos oẽm ferocitatẽ mansuetudinem spũs introduxit. ¶ Abrahã mirãt̃ oẽs q̃ ad dei ꝓceptũ. patriã atq; ꝓgnatos reliq̃t. Sz quõ paulo possit eqri q̃ non tm̃ patriã vel cognatos: sz ipm q̃z mundũ reliq̃t. imo etiã celũ ꝛ celi celi: ꝛ hec ola xp̃m suscipiẽdo despexit vnũ ꝓ cunctis. illud solũ. xp̃i charitatẽ requirẽs. neq; instãtia inquit. neq; futura neq; altitudo neq; ꝓfundũ. neq; creatura alia poterit nos separe a charitate dei. Sz et abiathar in periclũ se tradẽs hostibus filium fratris eripuit. Ac paulus vniversũz orbem et de ipsa dyaboli extraheret manu innumerabilia pericula sustinuit: ꝓ quib⁹ sq; mortibus maximã securitatẽ aliis cõparavit. filiũ q̃z suũ abrahã voluit immolare. Paul⁹ vo semetipm millies immolavit. In ysaac patientiã aliq̃ admiranẽ. quo puteos a se factos obstrui patiebat̃. Ac paulus nõ puteos ermẽs lapidibus obruto: sz ꝓpriũ corpus nõ solũz sicut ille cedebat sz eos etiã a q̃bus patiebat̃ in ce lũ studebat eruere. Quãto enim amplius obruebat̃ iste fons: tãto magis erũpebat ac plurimos a se effundẽdo fluuios manabat. ¶ De lõganimitate atq; patientia iacob scriptura mirat̃ ꝛ que nam illa est adamãntina alia q̃ pauli patientiam possit imitari. Nec enim sepe annos: sed tẽpora vite seruitutis ꝓ sponsa petiit xp̃i. Non adustus solũz estu diei ꝛ noctis gelu. sed tempestates mille ppessus: ꝛ nũc quidẽ verberibus. nunc vero lapidibus saxisq; collisus. ꝛ inter certamina vbiq; ꝓ silientes: captas oues ex dyaboli fauc⁹ abstrahebat. ¶ Sz ioseph pudicie vnute decoratus ẽ. ꝛ ego vereor ne iã ridicu

tum sit hinc etiã paulum laudare qui se mentẽ crucifigẽs. non solũ humanoꝝ corpoꝝ pulcritudines. sed oĩa etiã q̃ videnẽ rebus clara ac decora cernebat. quẽ admodũ nos fauillã cinereq̃ conspicimus. qui q̃si mortuos prorsus ad mortẽ immobilis pmanebat. ¶ Stupent iob oẽs hominesq; est enĩ athleta mirabilis. Ac paulus nõ mensibus trĩs: sed annis pluribus in agone pdurãs claruis emicuit: non teste gleba saniem carnis radens: sed in ipius iuuenis ligabile os leonis frequẽtẽ incurrẽs: ꝛ pugnans aduersus temptatiões innumeras. oĩi erat lapide tolerantior. Qui nõ a tribus ꝛ quatuor amicis: sed a cunctis infidelibus a fratribus etiã obprobria sustinebaꝫ futuris ab eis maledictis. Et illi erat magna hospitalitas ꝛ cura pauperũ. Sz quã ille curã impẽdebat carne debilib⁹: hãc iste animis morbidis exhibebat. Illius oĩum aduenientiũ aperiebaꝫ domus. Huius vero oĩa vniuerso patebat orbi. Et ille quidẽ eũ oues ꝛ boues hĩet innumeros erat in pauperes liberalis. Hic vo nihil amplius corpe suo possidẽs. ꝛ hoc sufficiẽtẽ indigẽtibus ministrabat. Ad plicui cõmemorandũ: necessariis ut nõ mei. ꝛ his qui mecũ erãt ministrauerũt manus istr. Sed etiã vermes atq; vulnera seuos sanũ iob inferebãt dolores. Sz si paulu. verbera famẽ. catenasq; seu periculã pfideres q̃ a domesticis. ab extraneis a cetero patiebaꝫ orbe sollicitudinẽ quã ipse p ecclesijs. vsionẽ quã p scandalizantes singulis pferebat: videb q; omni erat saxo durior: aĩa illa ꝛ ferrũ atq; adamãtẽ firmitate supabat. Que enĩ ille corpe: hec mente paulus sustinuit: quẽ oĩi vermi molestior. de singulis quibusdam labentibus mestitia cõsumebat. Vñ ꝛ uiges ex eo fontes lacrimaꝝ non diebus solũ: sed etiã noctibus effluebãt. Omniq; muliere parturiẽti vehementius affligebaꝫ in singulis. ꝑpter qõ etiã dicebat. filioli mei quos iterꝫ parturio. Ad oyses p iudeoꝝ salute deleri elegit ꝺ libro. Ad oyses itaq; se cum ceteris obrui lit perire. Paulus p ceteris. Nõ enĩ cuꝝ peremptis perire voluit: sed vt alij saluarẽt ipse de glone eternitate decidere Et ille q̃dẽ pharaoni hic ꝺ yabolo quotidie repugnabat. Ille p vna gente. iste p vniuerso orbe certauit nõ fudore sed sanguine. Johannes in abũ locustas et mel siluestre sumebat: sed paulus ita in medio mũdi strepitu. quẽadmodũ ille in heremo quiete versatus est. Nõ quidem pastus locustis aut melle siluestri. multo quidẽ victu vilior his ꝑtentus est ac necessario quidẽ indulgens cibo: fervenni studio ꝑdicandi. Verũ illius aduersus herodiadẽ appartis magna constãtia. Et ille nõ vnũ aut duos aut treꝫ sed innumeros et simili positos potestate corripuit: imo longe illos seuiores tyrannos. ¶ Restat vt paulum iam angelis compemus in quibus magnificũ ꝑdicamus. q; cum oĩ cura deo obediunt. Ꝺ dauid admirãdo dicebat. potentes vtute facientes verbũ eius ꝛc. Quid vo aliud ꝓpheta in angelis mirat. qm facit in quit angelos suos spũs: ꝛ ministros suos ignẽ vrentẽ. Sed hoc in paulo possumus inuenire. qui velut ignis ac spũs totũ terraꝝ peruit orbẽ: ꝛ pactiẽdo purgauit. Sed nõdũ cẽlũ iste sortitus est et hoc est oino mirabile. q; talis ꝑuersabatur in celis mortali adhuc carne circundatus. Quãta ergo nos ꝺdemnatiõe digni sumus cũ vno bone bona in se oĩia ꝓgregãte nec minimã q̃dẽ ptẽ eoꝝ studemus imitari. Nõ enĩ alia est ille sortitus naturã nec dissimilem nactus aĩam: nec alter inhabitãs mõmẽtz sed eadẽ fra. eadẽq; regiõe. sub eisdẽ etiã legibus nutritus et moribus: ciuis q̃ nũc boies fuit vel fuerũt animi vtute trãscẽdit. nec vo in illo hoc solũ mirabile ẽ. qõ ꝑ habũdãtia devotiõis quodãmodo non sensit dolores ꝑ vtute susceptos: sz q; virtutẽ ipam ꝑ mercede pẽsauit. Nã nos q̃dẽ ꝑpẽ eam nec ꝓposita mercede certamus quam ille cõplectẽs etiã sine pmio diligebat cau

eta illa q̄ aspirate sui videē impedire t mrē eī oi mālnetudle ppetis q̄tidie celsior q̄tidie assurgebat ardetior. t intētat sibi piculis noua semp a lacritate pugnabat. Qui cū sibi morte iā imminentē vidēt: ad cōsionem dilectionēq; gaudij alios p nocabat dicēs: Gaudete t pgratulamini mihi. Itaq; ad pfusionē t ūnias q̄s ob pdicādi studiū sustinebat: magis q̄ ad bonor oblectamēta pperabat mortē potius q̄ vite desiderū appetens. paupertates q̄ opulentiet multo amplius labores q̄ alij requiē post labore acmeroꝝ magis eligēs q̄ alij voluptatē studiosi p inimicas. t fructuosius otiis q̄ alij aduersus inimicos. Anū illi formidandū erat aīe meritū offensa nimij dei. nec desiderabile aliud erat nisi placere deo sp. Mō dico autē q̄ mihi pſentiū desiderabat ꝫ nec aliqd futuroꝝ. Ihū ō ei mihi dicas mercedes ingētes. exercitus pecuniaꝝ. pmiscuaꝝ. pot. states. Nec eni nec q̄si araneay fila reputauit ꝫ ea q̄ promittunē i celis: t tūc eius ardentē i xpo amore videbis. Nec sīc̄ p eius amore nō angelor non archangelor dignitatē nec q̄q̄ hor silē pensitat. Nō enim erat maius oībus xpi amore fruebaē. Cum hoc beationē cūctis se putabat. sine hoc sūt neq; dominātiū neq; pōtū pauū socius eē cupiebat ꝫ cū hac dilectōe magis eē vel extremus imo enā ex numero penultimorū q̄ sine hac iter summos honores sublimeo. Hoc eīn erat illi maximū ac singulare tormentū: ab hac charitate discedere. Hoc illi erat gehēna hoc sola pena hoc infinita t into lerāda supplicia. Oꝫ per frui caritate xpi. hec illi vita. hoc mūdus. hoc regnū hec pmissio hec bona videbanē in numera. Sic despiciebat vniuersa q̄ tamenus. vt solet herba iaꝫ putrefacta ptēni. ¶ Tyrānos vo ac populos spirātes furorem velut quosdam eē culices estimabat. Mortem vo atq; cruciatus t mille supplicia q̄si lusū putabat eē puerorū. dūmodo p xpo aliqd sustineret. Decorabaē enī vinculis cathena magis q̄ dyademate coronatus. Et eni coartatus carcere habitabat in celo Ac libentius verbera recipiebat. t vulnera q̄ alij bralia diripiāt. Et dolores non min q̄ premia diligebat. cū ipsos veraꝝ dolores loco duceret premioꝝ propterea ipsos etiam gratiam nominabat qm̄ que nobis sunt causē mysticaē bec illi maximā parabant voluptatem. Adeo rote quoq; maximo vtebaē propter qđ t dicebat. Quis scandalizatur t ego nō vror: Ena si merote dicat quis inesse alicui quam voluptatem. Multi enim qui filiorū morbis vulnerantur. aliquid consolationis accipiunt cum suis fletibus relinquunt. ut magisq; dolent cum dolere prohibentur. Sic t Paulus nocte ac die consolationes accipiebat ex lacrimis. Paulus q̄ppe tanto affectu mala propria quanto ille deflebat aliena. Quemadmodum enim illum opinaꝫ affectum. cum perditiones defleret peccatorum. qui vt illi salui fierent a celoꝝ gloria cupiebat animam excludi. Mas nō saluari illos multo acerbius estimabat. q̄ semetipm̄ perire. Vnde ergo cui nam rerum poterat quis comparē? cui ferro? cui adamanti? Quid naꝫ aliquis illaꝫ appellat animam auream vel magis adamantiaꝫ? Nam t omni erat adamāte fortior auro gemmisq; preciosior. t alteram quidē materiam firmitate. alteram superabat preciositate: Cui igitur rei huius ab aliquo anima comperitur? Earum quidez que sunt omnino nulli. Q̄ si vel auro adamantis fortitudo. vel adamanti honor oriretur auri. tunc forte aliquo modo compano ad Pauli posset aie cōuenire. Sed qđ ego adamāte tanꝫ ad similitudinem adduco Pauli? mundū si ex diuerso appendas oēz t tūc videō apte pauli mergē pōd? eramus. Mundo igitur totū q̄ i mundo sūt paulū diam? dignioꝫ. Si igitē mundo digni nō ē. ſ forte vel celū ſ illud q̄ ine nisi insen? Dicni non solū celū ſ eriā q̄ dīē in celis dei p̄posuit caritas: ītmo-

dono magis dñs qui tanto eni benigni
or paulo quāto malicia bonitatis ante-
cellit. Innumeris celis eū iudicat digniō-
rem. Nō enī nos tantū dilexit de⁹ quātū
a nobis ipse diligit: sed tāto effusi⁹ quāto
nec sermo sufficit explicare. ¶ In para-
disum quoq; hūc deus rapuit ⁊ i celum
tercium sublemauit. Hec imerito siquidē
paulus in terra gradiēs. sic se gerebat in
cūctis q̄si angelo⁹ societate frueret. Nā
visibili adhuc corpi colligatus alloq; p-
fectiōe gaudebat. tantisq; fragilitatib⁹
subditus in nullo inferior supius vtuti
bus apparere certabat. Nā ⁊ tanq; pēna
tus totū docēdo pulauit orbē. et velut
ineo potens labores picula q; pēpsteret
quasi iā celū possidēs cuncta ꝓtinus ter-
rena despexit: ⁊ tanq; cū ipso iā incorpo-
reis virtutibus degens iugi mētis inten
tiōe vigilauit: angelis quidē sepe diuer
sar gentiū cura cōmissa: sed nullus illo
rū ita creditū sibi populū gubernauit:
vt paulus vniuersum orbē. ¶ Sicut ā
aliqs indulgentissimus pat affectē erga fi
liū frenesi comphensum. cuius quanto
magis cōtactib⁹ iconibusq; pulsat: tāto ei⁹
potius miserē ⁊ defletata paulus istis a
quibus affligebat maiora adhibebat fo
mēta pietatis. Nāq; sepe ꝓ illis qui eum
q̄nquies verberauerāt ⁊ eius sanguinez
fundebāt ⁊ lacrimabat ⁊ vehementer do-
lebat: ⁊ p eis orabat dicēs. fratres inquit
voluntas q̄dē cordis mei ē. Vehemēt
quoq; mordebat ac penitus dissecabat.
cū eos pereūtes videret. vt eni missus in
ignē ferrū totum ꝓfecto ignis efficit: sic
paulus charitate succēsus effectus est to
tus charitas. Qui quasi cōis totius mū
di eēt pat ita in amore vel actiōe hoium
⁊ ipsos eor imitabat parentes. imo cun-
ctos non carnales veruetā spūales pīes
sollicitudine ac pietate supabat. Omnē
enī ꝓtinus hominē deo exhiberet cupie-
bat: quasi eū vniuersum mundū ipse ge
nuisset. sic oīes in dei regno festinabat
inducere corpus ⁊ animā p bis quos di
ligebat impendēs. Vō iste ignobilis et
circūferarius qui artem exercebat in pel-
libus. tanta virtute ꝓgressus ē vt vix tri
ginta annor spacio. ⁊ romanos ⁊ persas
⁊ parthos ⁊ medos. indos ⁊ scithas. ethio
pes ⁊ sororomathas atq; saracenos. ⁊ oīe
ꝓtinus hoīm genus subiugo mitteret ve
retatis. ¶ Et sicut i stipula aut fenū ignis
immissus: sic oīa demonū opera ꝓsumpsit
Pauli eni insonans lingua ⁊ oi igne ve-
hementius irruente crebāt oīa: omnia
atq; fugiebant: ⁊ demonū cultus ⁊ tyrā-
nor munera ⁊ domestico⁹ insidie. ¶ Dagl
autē sicut radijs solis orientibus ⁊ tene-
bre fugāt. ⁊ adulteri ac fures fouea con
dunt: ⁊ latrones recedunt et homicide
ad antra fugiunt. omnia q; lucida efficiū
tur ⁊ clara desup illustrantibus radijs.
Sic vbiq; euangelū disseminante pau
lo: fugabat error et veritas remanebat.
Adulteria ⁊ alia dicu feda defecerit atq;
consumpta sunt isto ignis vapore: palea
rum vice pereuntes. Clara vero inde hec
veritatis flāma surgebat resplendens et
vsq; ad celi sublimitatē consendens: ab
bis potissimū sublemata qui eā oppme-
re videbāt: nec pericula aut impetus ꝓ-
cessus eius impedire potuerūt. Erroris
vero talis est conditio. q; nullo sibi obsi
dente consenescat ac defluit. Talis autez
e diuerso veritatis status est q; multi⁹ im
pugnantibus suscitat ⁊ crescat. Cui igit
ita genus nostr nobilitauit deus ei simi
les studeamus inueniri. Hecq; impossi-
bile istud putemus qm̄ de illi qua le no
bis corpus fuit. talis aīa. talis et abi. Id
illum teq; formauit. ⁊ quēadmodū illi us
ita est deus tuus. ¶ Vis dei dona i
paulo cognoscere vestimēta eius terror
demonibus erant. Hec vero amplior ad-
miranda. quia paulus nec cuz in perici
la irrueret temeritat; argui potest: nec
cum pericula surgeret timiditat;. Amsa
bat enim ꝓsentem vitam ob lucrū mo
riendi. ⁊ rursus eam valde despiciebat ob
philosophiam ad quā illū mundi ꝓtem
ptus euexerat. Denicq; cū videris paulū
pericula fugientē non minus illū admi-

reris: q̄ cum se periculis gaudet opponere. vt enī hoc forte audiens: ita illud ē sapientie. Et cū videris illū de seipso aliq̄ sonantē: stupefactus admireris. ac si videris illū semetipm despicere: et enī illud humilitatis est. ita istud magnanimitatis. Magis enī mereba⁹ loquēdo de se q̄ tacēdo laudari. Quī nisi fecisset istud. culpabilior illius ēet. qui seipsoo importune laudare didicerūt. Nisi enī gloriatus fuisset creditos sibi oēs pdidisset. q̄ dum se humiliasset eos exaltasset. Implet⁹ nāc paulus placuit gloriādo: q̄z alter laudes propias occultādo. Nec enī quisq̄z pfunt. cū sua menta celaret. q̄z iste cū pderet. Est autē grande malū de seipso grande aliq̄d dicere. atq̄ mirabile est: nec q̄ demente est nulla imminēte necessitate rerū violenta. pprius laudibus velle decorari. Nō hoc fm deū loq̄ iudiciū ē sed potī⁹ insanie est. Hoc enī omnē mercedē euacuat laboribus sudoribusq̄ q̄sitam. Et enī alienus de se efferre sermone glorioso ē. t insolēs seseq̄ iactā. i. Dicere aūt illa q̄ psenti cause mō modo necessaria sunt. fructū amantis t multoz remedia cogitantis sicut et fecit paulus: q̄ dū a pseudo capet in laudes suas ire cōpulsus est maxime. q̄ dignitatē suā ostenderet.

Plura aūt et maiora celauit. Venīā inquit ad visiones et revelationē dei parco ꝛc. Tanto paulus tāq̄z erebra cū deo bña colloquia. quāta nec pha⁹ apl⁹oz vllus habuit. p ea ipse humilior reddebaē visus est plagas metuere: et discereq̄ cū fm naturā vnus erat ex pluribus p̄ voluptatē nō solū multos hoies. verūetiā vnus ex angelis erat: neq̄ vero metuere plagas reprehensiōe digniū s; plaga rū metu aliq̄d indignū pietate cōmittere: hoc ipso enī quo plagas timet. qui in certamīe nō vincē admirabilior ostēditur: q̄z ille qui nō timet. sicut nec meretur culpabile ē. sed p meritō dicere aut facere aliq̄d vox que deo displicent. Hinc q̄ los fuerit paulus ostēdiē q̄ in tali natura viuens potuit quodāmodo supra naturā q̄ si mortē nūtie nec ipsa quidē recusabat. Hō enī naturā habere infirmitatibus subditā. sed seruire infirmitatibus crimiosū ē. et mento ille mirabilis habeaē q̄ imbecillitatē natur: volūtatis virtute superauit. q̄ si iohannē q̄ dicebaē marcus a pfatio sepauit: hec itaq̄ recessime p̄ p̄dicatōis officiū efficit. cū fidē q̄ iuuā suscepit officiū. nō oportz ēe mollem aut resolutū. sed fortē. t p cuncta robustū. Neq̄ enī aliq̄s debz a mingere p̄clam huius muneris functionē. nisi paratus sit animā milies tradere in mortem atq̄z discrimīa. q̄ enī nō tali animo est. multos alios suo pdet exemplo. magis vtile ē si quiescat sibiq̄z tantū vacet. Non ita gubernatorē nō ad bellus inimicā. nō ludo gladiatorio destinatū non quēpiā sic ad discrimīa atq̄z mortes patā alam oportz haberet. et eū q̄ officiū suscepit p̄dicādi. Hā t pericula p̄fecto maiora tad uersarij seuiores nec vsq̄z prius silū p̄dition ceruāē. Celū nāq̄z in p̄mio. in supplicio. gehēna ꝓponit. Si vero aliq̄ inē eos cōmouo facta ē. noli hoc delictū putare mō enī cōmouen malū ē. sed itaq̄ nobilē nulloq̄z iusto flagrāte negocio cōmouen malū ē. Huc enī affectū. pudue nobis creator inserui. vt dormientes alas atq̄z resolutas. ab inertia arq̄z desidia suscitaret. quasi enī gladio acumeta mēti nostre ire acumē imposuit vt cū oportz: eramur. Benignitas aūt non sp bona est. sed cum illā ēpe affligat. quando vero id nō adest. etiā illa vitiosa est. Ita t paulus sepe hoc vsus est affectu. t inmodeste loquentibus melior erat irat⁹ Hoc autē in eo erat mirabile. quia cum vinculis verberibus atq̄z vulneribus longe splendidior erat. oy ademate purpureaq̄z fulgentibus. Cūq̄z vincto p tam vastum pelagus ducebaē: ita gaudebat tanq̄z ipa maximū imperium duceretur. Postq̄z vero romam ingressus ē nec ibi stare contentus est. sed in hispaniā pararitanec vnū quidem die in ocio passus ē et quete trāsire. sed in p̄dicandi ardore

ipso igne ardentio: nec pericula timuit: nec irrisiones erubuit. Hoc vero maiori admiratione digni ē q̄ cum ꝯtra dat cēt ac velut ad pugnā sp accincus, ⁊ ignem quēdā belli aspirās rursus placabilē atq; flexibilē se pbebat. Hā seuiente ponus ferucī pperūt: vt iret thurum non recusauit: dixerunt p mult̄ eū oportere deponi ⁊ passus ē. Manus re gra ita faciebat. vt pdicatiōi diuinus ifflueret. ⁊ multis hinc credēntibus iret ad xp̄m. Adeuebat pfecto. nec forte paup hinc atq; inops salutis multoꝝ abscederet. Leteruz cūctis hi q̄ sub vno pugnāt magro. videbant infra vulnera. fluēte sanguinem ⁊ nec sic hostibus aliqñ cedente. ifi stante oīē. hastis q̄z vibrante. ⁊ crebris ictib⁹ aduersarios cōtrire facientes nec vino dolori pcēt. maiori absit dubio tanta diuicalacritate subdūcē. Hoc ita factū ē in paulo ꝛc. videtes eni illum ligatū carcere. ⁊ nihilominus ī carcere pdicātē videtes etiā vulneratū ⁊ tri verberantes ipsos sermonē capiētes: maiorē pfecto fiducīā colligebāt. idq; significans ait ita vt plures e frambus pdicētes i vinculis meis abundant ē anderent sine timore vbū dei loq. Hūc certo rē alacritate ⁊ ipe capiebat. ac vehemētius i aduersarios ferebat. sicut eni ignis i diuersas plurimū materias incidēs augē. magis incremēta sorbē. sic etiā lingua pauli q̄buscūq; fuisset admota ad se eos cōtinue trahere bat. Impugnatores quoq; in cuius pabulū spūale efficiebat. q̄ p ipsos euāgelū flāma magis crescebat. hec crisp.

Eptem fratres

fuerūt filij beate felicitat̄. quoꝝ nois sūt. ianuarius. felix. philippus. siluanus. alexander. vitalis et marcialis. Hos oēs cū mīe tussit impator⁹ antonij. Publius pfectus ad se vocari fecit. Suasitq; matri vt sui ⁊ filioꝝ suoꝝ miserei deberet. q̄ ait. Neq; blandicijs tuis potero allici: nec terroribus frāgi. Secura eni sum de spūsancto quē habeo: q̄ te superabo vinā ⁊ melius vincā occisa. Et puersa ad filios ait. Videte filij ī celum. ⁊ sursum aspicite charissimi: q̄ ibidem xp̄o nos expectat. forte p xp̄o pugnate ⁊ fidēles vos in xp̄i amore exhibete. q̄ pfectus audiens eā alapis cedi iussit. Cū ergo mater ⁊ filij in fide constantissimi p manerent. oēs matre vidente et confortāte. diuersis sunt supplicijs perempti. Hāc beatā felicitate vocat gregꝰ plusq̄ matrē: q̄ septies passa ē in septem filijs ⁊ octauo in corpe suo. Idē grego. in omel'. beata felicitas q̄ ere dēdo extitit ācilla xp̄i pdicādo facta ē martir xp̄i. Septē quippe filios sic post se relinq̄re timuit vitios in carne. sicut carnales parentes solent metuere ne mortuos pmittant. parturiuit spū quos carne peperat vt predicando pareret deo quos carne peperat mundo. Filios suos quos carnē suam esse nouerat sine dolore non poterat morētes videre sed erat vis amoris interior que dolorez vicerat carnis. Recte ergo hanc feminā vtē matrē dixerim que tonens in filijs est ⁊ tamdesiderāter extincta. Dum eni multipliciter martirium obtinuit. ipa quoq; martirij palmā vicit. quia ⁊ amore xp̄i sola mors sua ei minime sufficit. Passi sunt circa annuz domini centesimūnonū.

Theodora nobi

lis mulier ⁊ speciosa apō alexandriam tempore zenonis imperatoris. virum habebat diuitem. ac timentem deū Diabolus autem theodore inuidēs sanctati. virum quendam diuitem in illius concupiscentiam incitauit. Qui eam crebris nūcijs ⁊ muneribus molestabat vt assensum sibi preberet. Sed illa nuncios respiebat ⁊ munera contemnebat. Intantū aut̄ eum molestabat. q̄ ipam quietem habere non permitteret. ⁊ penē deficere videretur. Tandem quandam magam ad eam misit. que eam vt vir illius misereretur. sibiq; consentiret plurimum bombabatur. Que cū diceret se co-

ram oculis dei cuncta cernentis, tã grauis de peccatum nunq̃ cõmittere. malefica admirat. Quicquid in die fit hoc vtiq̃ deus scit ⁊ videt. quicquid autem a diluespera scente ⁊ occidente sole cõmittẽ deus minime intuetur. Dixitq̃ puella malefice. Numquid veritatem dico? Et illa etiam: dico veritatem. Decepta puella verbis malefice. dixit vt a die vespera scente die virum ad se venire faceret. ⁊ voluptatem suam adimpleret. Qõ cum viro remisisset. ille vehementer exultans hora qua cõdixerat ad eam venit. secumq̃ cõsubuit ⁊ abscessit. Theodora autem ad se ipam rediens amarissime flebat: et faciem suam perunebat: dicens. Mea. ben. me perdida anima meam. destruxi aspectum decoris mei. Vir autem eius domum rediens. ⁊ vxorem suam sic desolatam ⁊ merentem videns causam tamen nescius eam consolari nitebatur. Sed illa nullam consolationem percipere volebat. Ad nec autem facto quodã monasterium monialium adijt: ⁊ abbatissam in terrogauit. an deus quoddam graue delictum qõ die a diluespera scente commiserat fare posset. Cui illa. Habil deo abscondi potest: ⁊ deus sit et videt omne qõ fit quacũq̃ hora illud cõmittatur. Que flens amare dixit. Da mihi libium sancti euangelij. vt sortiar meritet ipam. Aperiẽs reppert. qõ scripsi sepsi. Rediens ergo domũ dũ quadã die vir suus abesset comã suã pãdit. ⁊ vestimenta viri assumens. ad quoddam monasterium monachorum quod per decem et octo milia distabat festinauit: ⁊ vt ibidẽ cum monachis reciperetur petijt: et qõ petijt impetrauit. Interrogata de nomine dixit se theodoz nũcupari. Illa vero officia omnia humiliter faciebat: ⁊ eius seruitium omnibus gratũ fuit. Post aliquos ãnos abbas frẽm theodoz vocauit: ⁊ vt boues iũgeret: et oleum ꝺ ciuitate afferret ꝓcepit. Vir aũt ei⁹ plurimũ flebat timens ne cũ altero viro recessisset Et ecce angelus domini sibi dixit. Surge mane ⁊ ꝛta in via marinij petri apli ⁊ ij tibi obuiabunt ipa tua vxor erit. Quo facto theodota cũ camelis venit. ⁊ virũ suum videns et recognoscẽs intra se dixit. Heu me vir bone meus. q̃tũ laboro et erubescit a peccato qõ feci in te. Cũ aũt appropinquasset salutauit eum dicens. Gaudeat dñs meus. Ille aũt eam penitus nõ cognouit. Sed eaz diutissime expectaret et se deceptaz clamaret. facta est vox ad eum dicens. Ille q̃ te hesterna die salutauit, vxor tua erat. ¶ Tãte aũt sanctitatis fuit beata theodota. vt mlta miracula faceret. Nam et homines a bestia lacerataz erpuit et suis precibus sospitauit. Ipsam bestiam in secura male dixit. q̃ subito mortua corruit. Diabol⁹ autem sanctitatem suam ferre nõ valẽs eidem apparuit dicens. Deterrui põ mnibus et adulteraz. reliquisti virum tuũ vt huic venires ⁊ me contẽneres. p virtutes meas trementẽs in te suscitabo p liũ. et si non te fecero crucifixum negare nõ dicas. quia ego sum. Ipsa autem signuz crucis sibi edidit. et protinus demõ euanuit. ¶ Quadã autem vice cum de ciuitate cum camelis rediret. et in quoddã loco hospitata fuisset. puella quedã nocte ad eaz venit sic dicens. Domni mecũ Que cum respueret. iuit ad alterum qui in eodem loco iacebat. Cum autem ei⁹ venter intumuisset. et de quo conceptus interrogata fuisset aiit monach⁹ ille. Theodotus dominus mecum. Natum igit puerum ad abbatem monasterij trãsmiserunt. Qui cum theodotum increparet et ille indulgeri sibi peteret. scapulis suis puerum imposuit. et de monasterio ꝓiecit. Illa autem abiecta per septem annos extra monasterium mansit. et de lacte pecorum infantem nutriuit. Diabolus autem tante eius patientie inuidẽs in spẽm viri sui se transfiguratit eiq̃ dixit. Quid hic agis dña mea. ecce lãgueo pro te. nec aliquam consolationem recipio. Veni ergo lux mea q̃ si cũ viro gloriaris hoc tibi indulgeo. At illa cre-

dens virū suū esse dixit ad illū. Nunq̄ amplius tecū mānebo: q; filius iohis militis iacuit mecū. ꝛ volo agē pniam ꝓ eo qđ ī te peccaui. Et cū orasset statī euanuit ꝛ demonē ee cognouit. ¶ Altera itē vice dyabolus volēs eā terrere. in silitudinē feraꝝ tribuliū demōes ad cā venerūt ꝛ vir qđā insti gās eos dicebat. Comedite meretricē hāc. illa āt ostauit ꝛ euanuerūt. ¶ Alīa vice multitudo militū veniebat ad eā quā pūceps perdebat. ꝛ cū ceteri adorauerūt. Dixerūtq; milites theodore. Surge et adora pncipē nr̄m. Que rīdit. dn̄m deū adoro. Ꝺ cū pncipi nū ciatū fuiss. iussit eā adduci ꝛ tot tormēta affici. vt mortua putaret: ꝛ postmodo is turba euanuit. ¶ Alīa itē vice vidit idē ang̃ multū. q̄ signās se illud refugit ꝛ deo se recōmēdauit. ¶ Alīa itē rū vice vidit quēdā canistr̄ plenū oī genere ciboꝝ ferentē ꝛ dicentē sibi. Dic pnceps q te ccidit tolle comede: qt ne sacēs fecat hoc. Illa āt se signauit ꝛ pn9 euanuit. ¶ Cōpletis aūt septē annis abbas patiētiā eius ꝓsiderās. cā reconciliauit et cū puero suo in monasteriū introduxit. Ubi cū duos postmodū ānos laudabiliē pegisset. puer accepit. ꝛ secū illū ī cella sua clausit. Ꝺ cū abbati reuelatū fuisset. misit quosdā mōachos: q diligēn9 auscultarēt qđnā cū ro loq̄ret. Illa aūt puer amplexās ꝛ deosculans dixit. fili mi dulcissime tps vite mee venit. Reuñ te deo ꝑm patrē ꝛ aduocatē habeas: fili dulcissime iaunys ꝛ otiōnibus insista: ꝛ fribus tuis deuote fruias: hec dicēs spiritū tradidit. ꝛ ī dño feliciē obdormiuit circa annū dn̄i. cccd xx. Ꝺ puer cernens plurimū flere cepit. ¶ In ipa aūt nocte visio abbati mōasterij mōstrata e ī hūc modū. Nupcie matie pabanē. ꝛ venieb̄t ordines angelor̄ ꝛ ꝓphar ꝛ martir. et oīm sctor̄ ꝛ ecce ī medio eor̄ mulier sola gla ineffabili circū data. Et venit vsq; ad nupcias ꝛ sedit sup lectū ꝛ oēs assistentes adorabāt eā. Et ecce vox ad. Dic est abbas theodorus q̄ falso ō puero accusat? est. Septē tpa sup eo mutata sūt. castigata e eni q; cubile viri sui coinq̄nauit. Exutatus ārrabbas ꝓcessus cū fribus ad cellā eius iuit: ꝛ eā ībi defūctā inuenit. Et istrātes ꝛ discoopientes. ipsā ee feminā inuenerūt. misitq; abbas ꝓ pīe puelle q̄ eā humauerat ꝛ dixit illi. Ubi filie tue mortuus e. ꝛ auferēs vestimēta mulierē esse cognouit. ꝓfectus est igit̄ timor magnus super omnes qui audierūt. Angelus autem domini abbati locutus est. Surge velociter equum ascende ꝛ vade in ciuitatem. ꝛ si quis obuiauerit assume ꝛ tecum adduc: qui dum pergeret quidam vir currens sibi obuiauit. Quem cū abbas interrogaret quo pergeret: ille ait. Mulier mea mortua est et vado videre eam. Erassumpsit abbas virū theodore in equum. Et venientes plurimum fleuerunt: ꝛ ipsam cum multis laudibus sepelierunt. Ubi autem ano ciuitatis sue theodore accepit ꝛ ibidem permanens. tandem in domino obdormiuit. Puer autem theodore nutricem sequēs omni morum honestate pollebat: ita q; mortuo abbate monasterij i abbatē ipse vnanimiter est electus.

Margaretha dicitur a quadā ꝓciosa gēma q̄ margaritha vocat. Que gēma e cādida parua ꝛ virtuosa. Sic beata margaretha fuit candida ꝓ virginitatē. parua ꝓ humilitatē. ꝛ uosa ꝓ miraculoꝝ operationē. Purpura aūt huius lapidis dī esse ꝫ sanguinis effusionē. ꝫ cordis passionē et ad spiritus confortationē. Sic beata margaretha habuit virtutē cōtra effusiōem sui sanguinis per constantiā. quia in suo martirio ꝓstantissima extitit. Cōtra cordis passionē. i. demonis temptationē. ꝓ victoriam: quia ipa dyabolum supauit. Ac spūs confortationē per doctrinā. qa per suam doctrinā multoꝝ animos confortauit. ꝛ ad fidem christi cōuertit. Cuius legendam theorbinus vir eruditus scripsit.

Margaretha d ci
uitate antiochie filia fuit theo
dosij gemiliꝰ pꝛiarche. Hec nutricꝛa tra
ditur. ꝛad adultam etatē veniens bapti
zatur. ꝛpter hoc exosa patri plurimum
habebatꝫ. Quadam igit die dum tā an
num. re. agisset. ꝛ cum alijs vginib⁹
ones numeꝛos custodiret: pfectus o lubi
us transitū inde faciens et puellam tam
speciosam ꝛ siderano mor in eius amore
exarsit: ꝛ puerοs ad eam concitus misit
dicens. Ite ꝛ eam comꝓhendite vt si li
bera est eam mihi in vxoꝛē accipiaꝫ. Si
ancilla ē eam mihi in concubinā habeam.
Cum ergo fuisset eius ꝛspectui pſentata
eam de genere suo ac noīe ꝛ religione re
quisiuit. Illaꝫ ꝛūdit se genere nobilē
noīe margaꝛetham. religione xp̄ianam.
Cui pfectus duo prima tibi recte conue
niunt qꝛ nobilis habeꝛis. ꝛ pulcꝛꝛima
margaꝛetha compꝛobaꝛis. Sed teꝛciū ti
bi nō ꝓuenit: et puella tampulcꝛa et no
bilis deū habeat crucifixū. Cui illa vnꝰ
scio xp̄m fuisse crucifixū. Et ille: ex libiꝫ
xp̄ianoꝝ. Cui margaretha. Cū igitur le
gatur pena xp̄i ꝛ gloria q̄ verecundia est
vestra. vt vnū credatis ꝛ alteꝝ denegetis.
Cū autē margaretha eū sponte crucifi
xum fuisse ꝓ redemptione nꝛa assereꝛet.
sed nunc eū in eternū viuere affirmaꝛet:
iratus pfectus eā in carcerē mitti iussit.
Sequēn āūle die eam ad se vocari fecit.
eiq; dixit. Vana puella miserere pulcꝛi
tudinis tue ꝛ deos nostros adoꝛa: vt tibi
bene sit. Cui illa. Illū adoro quē ter
ra cōtremiscit. mare formidat. ꝛ oēs crea
ture timēt. Cui pfectus. Nisi mihi con
sentias corpus tuū faciam laniari. Cui
margaretha xp̄e in morte seqū pro me
ꝛa dicit: ꝛ iō ꝓ xp̄o mori desidero. Tūc
pfectus iussit eā in equleū suspendi. ꝛ tā
crudeliter primo eoꝛgis. deinde pectini
bus ferreis vsq; ad nudationē ossium la
niari. qꝛ sanguis de cuius coꝛpe tanq̄ de
fonte purissimo emanauit. flebant autē
q̄ ibi aderāt. ꝛ dicebant. O margaretha
vere ō te dolemus. qꝛ corpus tuum tam
crudeliter laniari cōspiamus. O qualē
amisisti pulcꝛitudinē ꝓpter tuā incredu
litatem. Tū nunc vel saltem crede vt vi
uas. Quibus illa. O mali cōsiliarij re
cedite ꝛ abite. hec carnis cruciatio ē ani
me salutaꝛis. Dixitq; ad pfectū. Impu
dens canis ꝛ insatiabilis leo. in carnem
potestatē habes. sed animā xp̄e reseruat
Pfectus autē facie ē damide operiebat
nec tantā sanguinis effusionē videre po
terat. Vnde eā deponi fecit. ꝛ eā in car
cerē reclusi iussit. ꝛ mira ibi claritas ful
sit. Vbi dum esset oraret dñm vt inimi
cum q̄ secū pugnaturus eēet sibi visibiliē
demōstraret. Et ecce draco immanissimus
ibidē apparuit. q̄ dū eā deuoraꝛe⁹ im
petraret. signuꝫ crucis edidit. ꝛ ille euā
nuit. Vel vt alibi legit. os sup caputeꝫ
ponens. ꝛ lingua sup calcaneū pungēs
eā ꝓnus deglutiuit. Sed dū eā absoꝛ
bere vellet. signo crucis se muniuit. et iō
draco virtute crucis crepuit ꝛ virgo ille
sa exiuit. Istud autē q̄ dē draconis
deuoratione. ꝛ ipius crepatione apocryphū
ꝛ friuolū reputaē. Diabolus itaq; vt eam
decipe posset in specie hois se mutauit.
Que videns in oratione se dedit. ꝛ dum
surrexisset diabolus ad eā accessit ꝛ ma
num tetigit dixit. Sufficiant tibi q̄ feci
sti. ideo nūc cessa de mea gloria. Illa au
tem eū p caput apprehendit. ꝛ sub se ad
terrā deiecit. ꝛ sup cervicē eius dextꝛ pe
dem posuit ꝛ dixit. Sternere superbe de
mon sub pedibus femine. Demon autē
clamabat. O beata margaretha superā
tus sum. si inuenis me vincerer non cu
rasses. ecce a tenera puella superatus sum
ꝛ inde plus doleo qꝛ pater meus ꝛ mater
amici mei fuerūt. Illa vero cum coegit.
vt diceret cur venisset. q̄ se venisse aiebat
sibi consuleret q̄ monitis pfidis obedi
ret. Coegit quoq; vt diceret. cur xp̄ianos
tāmultiplicitertemptaret. Qui respon
dit. Naturale odiū sibi esse cōtra viros
virtuosos: ꝛ q̄ius si possit eos repellat. Is
tamen desiderio seducendi ipse infestus

erisit. ⁊ qi inuidet homini de felicitate
qua ipse amisit. Quis eam recuperare non
posset. ipam cū alijs auferre p̄cēdit. Ad
dicitq; q salomō infinitā demonū mul
titudinē i quodā vase inclusit. post mor
tem suā cū de illo vase demones ignem
mitterēt ⁊ homes ibidē magnū thesaurū
eē putarēt. ⁊ vas p̄fregerint ⁊ demones
exūtes aerē impleuerūt. Dis dictis vir
go pedē sublenauit ⁊ dixit. Fuge miser.
⁊ demon statim euanuit. Secura igit̄ ef
ficit̄. qi q̄ principē vicerat ministr̄ paul
dubio superet. ¶ Sequēti igit̄ die cōue
nientibus populis iudicā p̄sentat̄ ⁊ sacri
ficare cōtemnēs extinct̄. corpusq; facibus
ardētibus cōburit̄. ita q cūcti mirarent̄
quō tātenera puella tot posset tormenta
sustinere. Deinde in vase pleno aq ipam
ligari ⁊ poni fecit et ex pena commuta
tōe p̄ire sēt vis doloris. Sz subito ter
ra p̄cutit̄. ⁊ cūctis videntibus vgo illesa
egredit̄. Tūc q̄q; milia viroꝝ credide
rūt. ⁊ p nois xpi capitale sniam acceper
Prefectus aūt timēs ne alij p̄uerterent̄.
cōcitus beatā margaretham decollari p̄ce
pit. Illa aūt impetrato orandi spacio p̄
se ⁊ suis p̄fatoribus. nemō ⁊ p ei⁹ me
moriā agētibus ⁊ se inuocātibus deuote
orauit. Addēs vt quecūq; i partu pidi
tano se inuocaret illesam p̄ple emitteret.
Facta q̄ ē aūt vox de celo q in suis se no
uerit peritōibus exaudita. Surgensq;
ab oratione dixit speculatori: frat tolle gla
dium tuū ⁊ percute me. Qui pauiens ca
put eius uno ictu abstulit. ⁊ sic martirij
coronā suscepit. Passa ē aūt. xiij. kalēn.
augusti vt in eius historia inuenit̄. Alu
bi legit̄ q tercio ydus iulij. ¶ De hac sā
cta vgine sic dicit q̄dā sacrus. beata mar
garetha fuit timoris dei plena. iustitia p̄
dita. religione comperta. compunctōe
perfusa. honestate laudabilis. patientia
singularis. Fidelq; in ea contrarium re
ligiosi christiane inueniebatur. odiosa
patri suo dilecta domino nostro ihesu
christo.

Lerius fuit filiꝰ

Euphemiani viri nobilissimi
romanoꝝ. ⁊ in aula impatoris p̄mi. Cui
tria milia pueroꝝ assistebāt. q sonis au
reis cingebant̄. ⁊ vestimentis sericis in
duebant̄. Erat aūt p̄fectus euphemian⁹
valde misericors. ⁊ singulis dieb⁹ in do
mo sua tres mēse. pauperibus. orphanis.
viduis ⁊ peregrinis pabant̄. q̄bus stren
nue seruiebat. ⁊ hora nona ipse cū viris
religiosis cibum in timore dñi capiebat.
Cui vxor nolle aglaes eiusdē religionis
ac p̄positi erat. Cū aūt filiū nō haberēt
ad p̄ces cū suas dñs eis p̄stitit filiū. post
quē ipsi deinceps in castitate viuere fir
mauerūt. Traditus aūt puer liberalibus
disciplinis. cū oīb⁹ philosophie artib⁹
ipse floreret. ⁊ iā ad puberē etatē venisset
puella sibi de domo impiali eligit̄. ⁊ sibi
in p̄ingē copulat̄. Venit nox in qua cū
sponsa sua suscepit secreta silētia. ¶ Tūc
sanctus iuuenis cepit sponsam suā in dei
timore instruere: ac ipsā ad vanitatis p̄
uocare pudorē. Deinde annulū suū aure
um ⁊ caput balthei quo cingebat̄ sibi ser
uanda tradidit dicēs. Suscipe hec ⁊ ser
ua. donec deo placuerit. ⁊ dñs sit inē nos
Post hoc de subo suo accipiens ad mare
discessit. Ascendēsq; occulte nauē laodi
ciam vsq; deuenit. indeq; p̄gens in edis
sam ciuitatē syrie p̄fecti ē. Ubi imago
dñi nr̄i ihesu xp̄i sine humano ope facta
in sindone habebat̄. Quo queniens oīa
q̄ secū detulerat pauperibus distribuit: et
vestimēta vilia induēs cū ceteris paupi
bus i atrio dei genetricis marie sedere ce
pit. De elemosinis vo quātū sibi suffice
re poterat sibi retinebat. cetera vero alijs
pauperibus erogabat. ¶ At vo pat̄ de re
cessu filij plurimū ingemiscēs p vniuer
sas mūi p̄ces pueros suos misit. q̄ cū di
ligenē inq̄rēt. Quoꝝ cū aliq ad ciuita
tem edissam venissent ab eo cognitꝰ ip
s. eū minime cognoscētes. eidē cum cete
ris pauperibus elemosinas tribuerūt. q̄
accipiēs deo gratias agens dixit. Gra-

as tibi ago dñe q̄ a seruis meis elemosinam recipe me fecisti. Reuersi aūt pueri renunciāt patri q̄ nusq̄ valeat reperiri. Pater igit̄ sua a die sui recessus secus lectulum in quo ante solitus erat requiescere. ubi aūte lamentabiles voces audiebat dicēs. Michi q̄ luctu manebo donec filiū meū recuperauero. Sponsa vero ad sponsū dixit. Donec audiā de sponso meo dulcissimo unctar curturio solitaria tecū manebo. ¶ Luxit aūt alexius in p̄dicto atrio decē et septē annos maneret in dei seruitio magis tā dem beate virginis q̄ ibidē erat custodi ecclesie dixit. Frater introire hominē dei q̄ dignus est regno celoq̄ spiritus dei requiescit sup eum. Nā sicut incensum in cōspectu dei ascendit. Cum aūt custos de quo dicebat ignoraret utiq̄ ei dixit. Ille qui foris sedet in atrio ipse est Tunc custos festinus exijt. et ipm in ecclesiam introduxit. Qō facti dium cunctis innotescebat. et ab oībus venerari cepisset. humanā gloriam fugiens inde recessit et laodiciā venit. ibiq̄ nauē ascendens. cum in thar sum alicie vellet pergere. dispensante deo nauis ventis pulsa in romanū portū deuenit. Qō cernens alexius ait intra se. In domo patris mei ignotus manebo: nec alteri onerosus ero. Patrem igit̄ palatio redditē multitudine obsequentiū circūdatū obuiū habuit ac post eum clamare cepit. Serue dei nre peregrinū in domo tua suscipi iubeas et de micis mense tue me nutrire facias. ut tui quoq̄ peregrini digneē oīs misereri. Qō audiens p̄ ob amorē filij sui eū suscipi iussit et locū xpi in domo sua construxit. Et abiit ō mensa sua tribuit et ministr̄ xpi delegauit. Ipe autem in otōnibus psecrabat. et corp̄ suū ieiuniis et vigilijs macerabat. Famuli autem domus ipm multipliciter deridebant et aquam ei mixtā super caput ei frequenter fundebant. Sed ipe ad oīa patiens valde erat. Decem et septem igitur annos in domo patris permansit sic ignotus. ¶ Videns ergo per spiritum q̄ appropinquaret termin⁹ vite sue. cartham cum atramento petijt et rotum ordinem vite sue ibidem conscripsit. Dominica igitur die post missarum solēnia in sanctuario vox ō celo insonuit dicēs Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et reficiam vos. Qō audientes oīs terrā in facies suas ceciderunt Ecce vox secundo dicens. Querite hominem dei vt oret pro roma. Querentibus illis et minime inuenientibus iterū dictum est. In domo eufemiani querite Requisitus ille se mihi scire de hoc dicebat. Tunc imperatores archadius et honorius vna cum pontifice innocēcio ad domum p̄dictam venerunt et ecce minister alexij ad dominū suū venit dicens Vide domine ne ille peregrinus noster sit quia magne vite et patientie homo est. Currens igitur eufemianus eū defunctum reperit et vultum eius tanq̄ angeli rutilantem vidit. Volutq̄ cartham quā in manu habebat accipere. Sed nequiuit. Exeunte igitur eo. cum hoc imperatoribus et pontificibus retulisset: illi ad eum intrassent dixerunt. Quānis peccatores simus. regni tamen gubernacula gerimus. et hic curam vniuersalis regiminis pastoralis. Da igit̄ nobis cartham vt sciamus que in ea scripta sunt. Et accedens p̄fect cartham de manu sua accepit. et ille eam statim sibi dimisit. fecitq̄ eam legi cōtam omni populo et multitudine cū patre ipsius. At eufemianus nimio hoc audiens nimio dolore cōturbatus obstupuit. et facto exanimis resolutusq̄ viribus in terram decidit. Cum vero aliquantulum ad se redisset. vestimenta sua scidit. Capitq̄ canos capitis sui euellere. barbam trahere. atq̄ semetipsum discerpere. ac super filij sui corpus corruens exclamabat. Deu me fili mi quare me sic contristasti. et per totannos mihi dolores et gemitus inutilis. Deu me miserum: quia te video baculum senectutis mee in grabato iacentem et non loquentē mihi. Deu me qualē ꝑsolatio

nem decetero habere potero. Mater vo
ans hoc audiens: quasi leena rumpens
rethe saltis vestimentis ruens. coma dis
soluta ad celum oculos leuabat. Et cū
p nimia multitudine sanctū corp⁹ adi
re non posset. clamans dicens. date mi
bi vie aditum: et videā filiū meū: et vi
deam consolationem anime mee. t qui
sunt vbera mea. Et cū peuenisset ad cor
pus incumbēs sup illū clamabat. Deus
me fili mi: lumen oculoz meoz. q̄re sic
nobis fecisti t tā crudeliē nobiscū egisti.
Videbas patrē tuū t me miseram lacri
mantes: t nō ostēdebas te pin nob. Ser
ui tui iniurigabant tibi t sustinebas. Et
iteratq; iteratq; p sternebat se supra cor
pus t nūc brachia sup illud expādebat: nūc
manibus angelicū vultuz contrectabat
osculansq; clamabat. Plorate mecū oēs
qui adestis: q p decē t septē annos cum
in domo mea habui. t non cognoui. q̄s
vnicus filius meus erat. Serui etiā cum
cōuiciabant ei lapis petiebāt. Heu me
q̄s dabit oculis meis fontē lacrimaz: vt
plangā die ac nocte dolorē animē mee. Spō
sa vo eius induta veste adriatica cucurr
it plorās t dicēs. Heu me q̄ hodie de
solata sum t apparui vidua nam nō ha
beo in quē p spicā. nec in quē oculos le
uem. nūc ruptū ē speculū meum: t perijt
spes mea. Ammodo incipit dolor q̄ fi
nem nō hz. Populus aūt audiēs hec la
crimabiliē flebat. Tūc pōtifex cū impa
toribus posuerūt corpus in honorato fe
retro. t duxerūt i mediā ciuitatē: t nūca
tum ē pplo: nuncū esse hoiem dei quem
ciuitas tota querebat. t oīs obuiā cur
rebant sancto. Si quis aūt infirmus il
lud corpus sanctissimū tāgebat: primo
curabat. ceci visum recipiebant. demo
niaci curabantur. ¶ Impatores autez
tanta mirabilia videntes. ceperunt per
se cum ponifice lectum portare: et ipi
sanctificarēt ab eodem corpore sancto
Tunc impatores iusserunt copiam au
ri t argenti in plateis spargi: et turbe oc
cuparentur amore pecunie. t sinerent
corpus sanctū perduci ad eccliā. Sed
plebs amore pecunie sepositō. magis ac
magis ad tactum sacratissimi corpis ir
ruebat. Et sic cū magno labore ad tem
plum sancti bonifacij martiris illud tan
dem perduxerūt. Et illic per septez dies
in dei laudibus psistentes operati sunt
monumentū ex auro t gēmis et lapidi
bus preciosis. In quo sanctū corpus cū
magna veneratiōe collocauerūt. Be ip
so q̄q monumēto ita suauissimus odor
fragrauit vt oīnibus videretur aroma
tibus esse plenū. Obiit autem. xvj. kal'.
augusti circa annū dñi trecentesimū vi
cesimūoctauū.

Karedis virgo

fuit beate potentiane sororis q̄ fuerunt sorores sci Johan et Timothei
qui ab apostolis in fide sūt eruditi. Qui
cum psecutiōe seuiēte multoz xp̄ianoz
corpa sepelissent. t facultates suas pau
peribus erogassent. tādē in pace quieue
runt. Circa annuz dñi. cxv. sub Marco
t anthonio secundo.

Aria interpreta

tur amarum mare. vel illuminati: aut illuminata. Per hec tria intelli
guntur tres partes optime quas elegit.
sa liez pars penitentie. pars contempla
tionis interne. t pars celestis glorie. De
qua triplici partem intelligitur q̄ di
cit dominus. Maria optimam partem
elegit t̄c. Prima enim pars non auferet
ur ratione finis que est consecutio bea
titudinis. Secunda ratione continuita
tis: quia contemplatio vie continuatur
cum contemplatione patrie. Tercia ra
tione sue eternitatis. Inquantuz igitur
elegit optimam partem penitentie dici
tur amarum mare: quia ibi multā amā
ritudinem habuit. q̄ patz quia tot la
crimas fudit q̄ ide pedes dñi lauit. In
quantū elegit optimā ptē p templatiōis
interne. dī illuminatrix: q̄ ibi hausit aui
de q̄ postmoz effudit abūde: ibi lumē

accepit quo postmodaz ceteros illustrauit. In quā ꝛ elegit optimā ptē celestis gloriē. dicitur illuminata. quia nunc illuminata est et lumine perfecte cognitionis in mente. et illuminabitur lumine claritatis in corpe. Magdalēa dicitur quasi manens rea. vel magdalena interpretatur munita. vel inuicta. vel magnifica. p quē insinuatur qualis fuit ante conuersionē qualis sit conuersione et qualis post cōuersionem. Nam ante conuersionē fuit manens rea per obligationem ad penaz eternam. In conuersione munita vel inuicta per penitentie armaturam. Omnē enim omnibus armis penitentie se munit. quia quot i se habuit oblectamenta. tot de se reperit holocausta. Post conuersionem magnifica per gratie superabundantiam. quia vbi abundauit delictum superabundauit et gratia.

MAria magdalena a magdalo castro cognominata clarissimis est orta natalibus. vtpote regia stirpe descendentibus. cuius pīs yrus mater vero eucharia nuncupata ē Hec cum fratre suo Lazaro ꝛ sorore sua martha. magdalum castrum quod ē secundo miliario a genazareth et bethania castellum quod est iuxta hierusalem et magnam hierosolimorum partē possidebat. Qui tamen omnia interse talē diuiserunt. q maria magdalum a quo et magdalena nuncupata ē. Lazarus potem vbis hierusalem. et martha bethaniam possederunt. Cum autem magdalena delicijs corporis se totum exponeret et lazarus plus militie vacaret. Martha prudens partes sororis ꝛ fratris sue strenue gubernabat. et militib⁹ et familiis suis ac pauperibus necessaria ministrabat. Omnia tamen hec post ascensionem domini vendiderunt et ad pedes apostolorum precium posuerunt. Cuz igitur magdalēa diuitijs abundaret q rum affluentiam voluptas comes sectatur. quanto diuitijs et pulcritudie splēduit. tanto corpus suum voluptati substrauit. Vnde iam propho nomine peruerso peccatrix consueuerat appellari.

Sed cum xp̄c illic et alibi predicaret. illa nutu ispirata diuino. ad domū symonis leprosi vbi audiuit eum discumbē properauit. et nō audens vt peccatrix inē iustos comparere. retro secus pedes dñi mansit. vbi pedes eius lacrimis lauit. capillis tersit et vngento precioso punxit. Nam incole regionis illius p̄ter vehementissimum solis ardorem vnctionibus ꝛ balneis vtebantur. Cumq symon pharisseus intra se cogitaret. q̄m si hic ēt propheta a peccatrice tangi se nequaq̄ permitteret. dñs illū de supba iusticia rēdarguit et mulieri omnia peccata dimisit. Hec ē ergo illa maria magdalena. cui dñs taz magna beneficia cōtulit. et tanta dilectionis signa ostendit. Nā ab ea septem demonia expulit. in suo amore eā tota liter accendit familiarissimā eā sibi p̄sumit. hospitā suā fecit. et p̄ cura trice suā eam in itinere hīe voluit. eā sp̄ ou later excussit. Nā excusauit eā apud phariseū q̄ dicebat ipaz immūdā. et apud sororē suā q̄ dicebat ipaz ociosā. et apud iudā q̄ dicebat eā p̄digā lacrimātez videns lacrimas continere nō potuit. Cuius dilectionē quadriduanū fratrē suū resuscitauit. Cuius amore martā sororē suā a fluxu sanguinis quē. xij. annis ppessa fuerat liberauit. Cuius meritis marcellaz sororis sue famulā. vt illud tā beatū et tādulce vbū exclamās diceret. beat⁹ venter q̄ te portauit dignū fecit. Nam ꝑ mnēm. illa fuit martha et hec eius famula. Dece est in quā illa que dñi pedes lacrimis lauit capillis tersit et vngēto punxit q̄ rpe grande solēnē penitētiā p̄mo fecit. q̄ optimā ptē elegit. q̄ ad pedes sedēs domini vbū eius audiuit. et dñi caput pertimuit. q̄ iuxta crucē in dñi passione fuit. q̄ vngūēta parās corpus eius vngnere voluit. q̄ a monumēto discipulis recedētibus nō recessit. cui xp̄c resurgēs p̄mo apparuit. et apl̄os apl̄az fecit. Post ascensi-

onem igit̄ dñi. s. anno xliij. a passiõe. cū
audet stephanū iādiu occidissent. et cete-
ros discipulos a inde fugãt eiecissent.
diuersas gentiū discipuli subeũt regio-
nes. verbū dñi ibidē seminantes. ¶Erat
aũt cū eis cū aplis beat⁹ maximinus
vnus de. lxx. dñi discipulis cui a beato
petro maria magdalena fuerat cōmēda
ta. In hac igit̄ dispsione. beat⁹ maximi
nus maria magdalena. lazarus frater ei⁹
Martha soror ei⁹. et marcilla pedis-
sequa marthe nec cū beat⁹ cedom⁹ q̄ ce-
cus a natiuitate extiterat. sed a dño illu
minatus. oēs hi insil' et plēs alij xp̄i in
narij ab infidelibus ipositi ⁊ p. lago sine
aliquo gubernatore expositi vt oēs. s. sil'
submergerēt. diuino tandē nutu marsi-
liaz aduenerũt. Ubi cū nullos q̄ eos ho
spicio recipe vellēt inuenissent sub q̄dā
portici q̄ pbano genit̄ illius terre erat
morabãt Cū aũt btā maria magdalena
viderat populū ad pbanum p̄fluere. vt
ydol' immolaret. assurgēs vultu placato
facie serena. lingua diserta. eos ab ydo-
lorum cultura reuocabat. et xp̄m p̄stan
tissime p̄dicabat. Et admirati sunt vni
uersi. p̄ specie p̄ facūdia. p̄ dulcedine elo
quēcie illi⁹. Nec mirū si eos q̄ tāpia ⁊ tā
pulera pedib⁹ saluatoris ifuerat oscula.
ceteris amplius verbi dei spiraret odorē
Post hoc aũt aduenit princeps. princi
pi⁹ cū vxore sua. vt p habēda. ple ydol'
immolaret. Cui magdalena xp̄z p̄dicans
sacrificia distruxit. Interea euoluntur ali-
quot dieruz curriculis. apparuit in visu
magdalena illi matrone. dicens. Quare
cū tot diuitijs abūdes. sanctos dei fame
⁊ frigore mori pmittis. addidit et mias
nisi marito suo p̄suaderet. vt sanctorum
inopiã releuaret. irã dei ōipotētis incur
reret. Ipa aũt viro suo visiõez idicare
timuit. Sequēti igit̄ nocte eidē similia
dicēs apparuit. sed adhuc viro suo hoc
indicare neglexit. Tercio vero sub in tē
pesta noctis silētio. apparuit vtriq; fre-
mēs ⁊ iratꝰ vultu igneo. ac si tota dom⁹
arderet et ait. Dormis ne tirāne mēbrū
patris tui fabā. cū vitupera pi uge tua
q̄ tibi indicare noluit verba mea. Quie-
scas ne crucis xp̄i inimice. diuersis cibor
generib⁹ vētris tui refecta ignauus. ⁊ san
tos dei fame et sitis pmittis pire. Jaces
ne i palatio pānis tuo lut⁹ fericas. ⁊ illos
desolatos ⁊ sine hospicio vides ⁊ p̄teris.
Nō sic inimicꝰ nō sic eualdes. nec i pace fe-
res. q̄ in tātū eis bñfacere distulisti. Dic
locuta ē ⁊ absscessit. Cūq; matrona vigi-
lans suspiraret et tremeret viro suo cadē
ō cā suspirāti ait. Bñe mi vidisti ne som
niū q̄ vidi? Vidi inq̄t et admirari et
pauere nō ōsino q̄d inde faciem⁹? Cui
mulier. vt iussa ei obtpare q̄ ira dei sui
que p̄dicat incurrere. Quapropter ipos
hospicio receperunt et eis necessaria mi-
nistrauerũt. Cū aũt q̄dā die maria ma
gdalena p̄dicaret p̄dict⁹ p̄ceps dixit ei
Puras posse defendere fidē quā p̄dicas
Cui illa. Eq̄dē illā defendere p̄to sum
vtpote quotidianis miraculis ⁊ p̄dica
tione mḡri mei petri q̄ rome p̄sidet robo
ratā. Cui p̄ceps cuz iunge dixit. Ecce
dictis tuis p ois obtpare pan̄ iussus. si
a deo quē p̄dicas nobis fruz ipetrabis.
Propter hoc inq̄t magdalēa nō remana
bit. Tūc beata magdalēa p ipius domi
nuz exorauit. vt sibi filiū p̄cedere digna
retur. Cuius p̄ces dñs exaudiuit. et ma-
trona illa cōcepit. Tūc vir ei⁹ cepit velle
p̄fasi ad petruz vt p̄baret si vt maria
magdalēa ōrpo p̄dicauerat sic veritas
se haberet. cui vxor dixit. Quid ē dñe. pu
tas sine me p̄fasa. absit. Te ei recedē
te recedā. te veniēte veniā. te q̄escente q̄e-
scam. Cui vir ait. Nō sic fiet dña. etenim
cū sis grauida et in mari sint infinita pe-
icula. de facili pditari posses. Domi igi-
tur quiesces. et possessionib⁹ nostris cu-
ram impendes. ¶Econtra illa instabat. fe
mineū nec mutās femina morē. ⁊ cū la-
crimis pedibus eius obuoluta q̄ pete-
bat tandē obtinuit. Maria ergo hume
ris eorum signū crucis imposuit. ne eos
antiquus hostis. in aliquo in itinere im
pediret. Nauē igit̄ omnibus necessarijs
copiose onerantes. cetera q̄ habebant in
marie magdalene custodia relinquētes

plicisci ceperunt. Qūq; venisset dies et nocte cursu cōsūmato cepit nimiū marcescere. ventꝰ fiare. ita vt oēs matrone grauida debilis mūsculosa in undanōe fluctuū ōssam grauissimis angustijs vexaret. interū q in ea subito dolor primū irruit. et inter angustias vētris et ēsurie tēpestatis filiū puerū expirauit. Hamo igit puerulus palpitabat. Et māmillas matrū querens solatia. lamentabiles dabat vagitus. Proch dolor et natus ē infans viuus et mortuus. mori eū puerū cū nō sit q viscera tribuat alimentū. Quid faciet peregrinus et cū vrore mortuū videat et parui vagientē q̄rulis vocibus matris māmas appetentē. Lamentabat plurimū et dicebat Heu heu miser q̄d facies. filiū habere cōsiderasti. et matrē cū filio pdidisti. Hanc et acclamabāt dicentes. Proijciat in mare hoc corpus. anteqū ī sit periculum. q̄diu enī nobiscū fuerit. hec ōssatio nō cessabit Et cū corpus pbendissent. vt illud in mare iactarēt. pcre inde peregrinus pcepit Et si nec mihi nec matri pcere voluerit miseremini saltē puluis vagiēte. Sinite modicū et sustinete si forte mulier pre dolore in extasi posita. adhuc valeat respirare. Et ecce nō procul a naui q̄dā coll' apparuit quo viso vultus cē credit corpus et puerulū illuc deferri. q̄ nautis bellua ad deuorādū dari. Et vix a nautis pce pacto extorsit. vt illic applicarent Cūq; illuc p nauis foueā nō potuisset effodere. i secretiori pte coll' damide sup posita. corpus collocauit et puerulū mā mis eius apponēs cū lacrimis ait. O maria magdalena. cur ad perditionis et miserie mee cumulū marsilie portus applicuisti. cur infelix a domo admonitione tua hoc iter arripui. Pentisti pe deum vt mulier mea hac de cā cōciperet vt pareret. Ecce enim concepit et parturiendo mortē subijt. Conceptusq; est natus vt pereat. cum non sit q̄ enutriat. Ecce q̄s pce tua obtinui. tibi cui omnia mea cōmendaui. deoq; tuo commendo. Si potens est memor sit animę matris. Et pce tua misereatur: ne pereat natus. Tunc clamide sua corpus cum puero circumquaq; operuit. et postmodum nauem conscendit. Cumq; ad petrum venisset: petrus eī obuius fuit. Qui viso signo crucis in humero suo. quis esset et vnde veniret scisciatus est. Qui omnia sibi per ordinez narrauit. Cui petrus. Pax tibi fiat. Bene venisti. et vtili consilio credidisti: Hec molestie serpis si mulier tua dormit. si parvulus cum ea quieuit. potens enim est dominus: cui vult dona dare. data sufferre. ablata restituere. et merorem tuum in gaudium commutare. Petrus autem ipsum in hierosolimam duxit. et omnia loca in quibus pē predicauit. mirabilia fecit. locum etiam in quo passus est. et in quo celos ascendit eidem ostendit. Cūq; de fide fuisset instructus diligenter a petro biennij spacio iam elapso nauez ascēdit. repatriare cupiens. Cum igitur nauigarent. domino disponente iuxta collem in quo corpus vxoris cū puero positum erat. peruenerunt. qui prece et precio eos ibi ad applicandū induxit. Puerulus autem ibidem a maria magdalena incolumis conseruatus. frequēter ad litt' marie perdebat. vbi dē vt puerꝰ mortuꝰ ē cū lapill' et glareis ludē solitꝰ erat et cū applicuisset. vidit puerulū more saluo in littore marino cū lapill' ludentez. Et q̄d eē admiranti nō ōsimēo ō scapha exiuit Quē videns puerulꝰ cū nūq̄ ille vidisset: expauit et ad solita mīris retrorsū vberis occulte sub clamide latitabat. Peregrinꝰ vo vt mānifestꝰ vidēt. illuc accessit et puerulū pulcerrimū mīris vberibus sugentez inuenit. et accipiēs puez ait, O bta maria magdalēa q̄ felix eez q̄ mihi cūcta pspera adusserit. si mulier respirare et mecū repatriare valēt. Deo cōdē scio. et pculdubio credoq; mihi q puez ōdisti. si hanc rupe p biennū pauisti potes et mīez suā pce tua pbne ritinere sanitati. Ad hec vba mulier respirauit. et q̄si a sōno euigilās ait. Magni meriti est bta maria magdalēa et

glorioſa. que in partus mei preſſuris ob
ſternas impleſti officias. et in omnibus
neceſſitatibus ancille tue ſeruicium ex-
pleſti. Quo audito pegrinus admirans
ait. Unus ne vero mea dilecta? Cui illa
Imo equidem. et nunc primo de pegri
natione de qua et tu venisti. venio. Si-
cut beatus petrus te hierosolimā duxit.
et omnia loca in quibus xpc passus est.
mortuus et sepultus. et alia plura loca
ostendit. sic et ego vna cum beata maria
magdalena duce et comite vobiscus fui
Et singula loca conspexi. et cōspecta me
more p̄mendaui. Et incipiens loca oīa
in quibus xpc passus est: et miracula que
viderat adeo plene explicuit. vt nec ali
quo deuiaret. Tunc pegrinus recepta
p̄uge et puero nauem letus conscendit
et paulo post marsilie portibus applicu-
erunt. Et nauī egressi. inuenerūt beatā
mariā magdalenā cū suo discipulo pre
dicantē. et eius pedibus cū lacrimis pro
uoluti. oīa que eis acciderant. narra-
uerunt. a beato marimino sacrū baptis
ma suscepērunt. Tunc in ciuitate marsi
lie olim idolor templa destruētes. christi
ecclesias cōstruxerūt. et beatū lazarum in
eiusdem ciuitatis epm̄ vnanimiter ele-
gerunt. Tandē diuino nutu ad aquen-
sem ciuitatē venerūt. et populū illuz ad
fidē xpi per multa miracula adduxerūt
Ubi etiā beatus maximinus in epm̄ est
ordinatus. Interea beata maria
Magdalena supreme contemplationis
auida. asperrimū heremū petijt. et in lo-
co angelicis manibus preparato p triginta
annos incognita hominibus mansit.
In quo quidem loco nec aquar fluen-
ta nec arbor nec herbar erāt solacia. vt
ex hoc manifestaret xp̄s redemptor noster
ipaz nō terrenis refectionibus. sz tantuz
celestib⁹ epulis dispositerat sanare. Una
liber autē die septē horis canōicis ab an
gelorum ethera eleuabatur. et celestium
agminū glioſos p̄cēnis etiaz corporalibus
auribus audiebat. Un̄ diebus singulis
his suauissimis epulis satiata. exinde
p eosdē angelos ad locū pprium reuoca-
ta. corporalibus alimentis nullatenus indi
gebat. Sacerdos aūt q̄dā solitariā vitā
agere desiderās. ad duodecim stadia lo-
co eidē vicinā sibi cellā locauit. Die igit̄
quadā a dño p̄dicti sacerdotis oculos ape-
ruit. et corporeis oculis euidenter aspe-
xit qualiter angeli ad p̄dictū locū i quo
beata maria magdalena morabatur. de
scendebāt et cū in ethera sublimabant. et
post horae spaciū ad eundē locū cū diui-
nis laudibus remocabāt. Uolens aūt sa
cerdos rāe admirabilis visionis veritatez
agnoscere. creatori suo p̄abus se p̄mē-
dans. ad p̄dictū locū audaci deuotione
p̄perabat. Cuiuz ad vnius iactū lapidis
appropinquaret. ceperūt eius crura resol-
ui. et timore valido ipius p̄cordia me-
dullitus anbelare. Cūq; retro rediret am-
bulandi vsuz erura cū pedibus sil' p̄be-
bant. Sed si verso tramite ad predictuz
locum accedere conaretur. totiens eum
languor corporis et ebetudo membro mo
dis omnibus p̄hibebāt. Intellexit igit̄
vir dei illud procul dubio celeste esse sa-
cramentum. ad quō accedere humanum
non poterat experimentum. Innocato
igitur saluatoris nomine exclamauit.
Adiuro te per dominum. vt si homo es
vel aliqua rationalis creatura. q̄ in illa
spelunca habitas. mihi respondeas. et
cui edisseras veritatem. Cuiuz hoc ter-
cio repetisset. beata maria magdalēa ei
respondit. Accede propius. et omnium
q̄ desiderat anima tua scire potueris veri-
tatem. Cuiuz ille tremēs vsq; in medij
spacij terminium appropinquasset. ait
ad eum. Admiruſ ex euangelio de ma
ria illa famosa peccatrice. q̄ pedes salua-
toris lacrimis lauit. capillis tersit. et su-
orum delictorum veniaz p̄meruit. Cui
sacerdos. memī. Plus q̄ triginta anno
rum euoluta sunt curricula. q̄ hoc factū
etiam sancta credit et confitetur ecclesia
Ego inquit suz illa q̄ per triginta anno-
rum spacium omnibus hoibus ignota
p̄mansi. Sicut beri cernere tibi p̄missuz

est sic singulis diebus angelicis manib⁹ in etherea sublevata celestiū agminū dulcissimā iubilatione septenis vicib⁹ p singulos dies corporeis auribꝰ audire promerui. Quia igit̄ mihi a dño revelatū ē q̄ et hoc migratura sum seculo. beatū maximinū adeas: et hoc studeas intimare Proximo die resurrectionis dñice. tpe q̄ ad matutinū surgere ꝛ suevit oratoriū solus ingrediat̄. et me illic p angelos misteriū inveniet ꝛ sistentē. Sacerdos autē voce eꝰ velut voce angeli audiebat. neminē aūt videbat. Locutꝰ igit̄ beatus maximinū adijt. et ei oia p ordinē enarravit. Sanctus aūt maximinus nimio repletus gaudio. salutato gratias īmēsas rīmlit. et illa die ac hora vt sibi iussū fuerat oratoriū solus ingressus. videt beatam mariā magdalenā in choro adhuc stātē cor⁹ q̄ eā adduxerāt angelor⁹. Erat autē spacio duor⁹ cubitor⁹ elevata a terra. stans in medio angelor⁹. et cēlio manibus deū exorās. Cū aūt beat⁹ maximinus ad eā accedere trepidaret. conversa dixit ad eū. Accede huc ꝓpius. nec fugias filiā tuā pater. Appropinquāte aūt illo sicut ipi⁹ beati maximini legit̄ libuit ita vultus dñe ex p̄rima ꝛ diuturna visiōe angelor⁹ radiabat. vt facilius solis radios q̄ facie suā iueri q̄ posset. Cōvocato igit̄ vniuerso clero et sacerdote predicto. corp⁹ ꝛ sanguinez dñi ab epō beata maria magdalena cuz multa lacrimar⁹ inundatione suscepit. Deinde toto corpusculo aīi altario ꝓstrata trepidinē sanctissima illa ala migravit ad dominū. ꝑ⁹ cui⁹ exitū tāt⁹ odor fuavitat̄ ibidē remāsit vt p septē dies fere ab ingredientibus oratoriū sentiret. Cuius sanctissimū corpus beat⁹ maximinus diuersis cōditū aromatib⁹ honorifice sepelivit. ꝛ post mortē suā iuxta ipz se sepeliri fecit. ¶ Legit̄ aūt vel vīm quosdā libros iosephus fatz cuz p̄dicta historia cōcordat. Ait enī i quodā suo tractatu. q̄ maria magdalena p⁹ oīa ascēsionē ꝑ ordore caritatz xpi. ꝛ tedio q̄ habebat. nūq̄ hoiem videre volebat. ꝛ postq̄ ad aquese territoriū venit in desertū abijt. ꝛ triginta ibi annis incognita māsit vbi vt aīt q̄libet die septez horis canonicas ab angelis i aera elevabat. Addidit eam ē q̄ sacerdos dum ad eam venisset. reppe rit eam in cella clausam. qui ad eius petitionem vestem sibi porrexit. quam induens ad ecclesiam secum iuit. Et ibi p̄ munione p̄cepta elevatis in oratione manibus iuxta altare in pace quievit.

¶ Temporibus autem karoli magni. ꝛ anno domini septingentesimo. lxx. Syrardus dux burgundie. cum de vxore sua filium habere nō posset. larga manu res suas pauperibus erogabat. ꝛ multas ecclesias et monasteria construebat. Cum ergo vizeliū cense monasteriuz cōstruxisset. misit ipse et abbas ipsius monasterij monachum quendam cum decenti comitatu ad aquensem civitatem vt inde si posset beate marie magdalene reliquias transportaret. Veniens igit̄ predictus monachus ad predictaz civitatem. cum ipsam fundatus a paganis destructam repperisset casu quodam inuenit sepulcrum. cuius sculptura marmorea demōstrabat q̄ corpus beate marie magdalene repositum intus erat. in ipso aūt sepulcro historia extra muro operte sculpta erat. Nocte igit illō effringens assumptas reliquias ad hospicium deportavit. In ipsa aūt nocte beata maria magdalēa quidē mōacho apparuit. dicēs ne timeret ꝛ ceptū opus ꝑficeret. Rediens igitur cum ad mediam leucā a monasterio venisset. nullo modo inde reliq̄as movere potuerunt. donec veniente abbate cuz monachis cū ꝓcessiōe honorifice sunt recepte. Miles quidam qui singulis annis. ad corp⁹ beate marie magdalene venire consuevrat. i prelio occisus ē. q̄ ou in feretro a penab⁹ plorarē magdalene pijs ꝓcibus opponebant. cur devotum suum mori sine cōfessiōe ꝛ penitentia permisisset. Tunc subito qui ꝺ functus fuerat. stupentibus cunctis sur

rexit. ⁊ sacerdotez ad se vocari precepit. Cuiꝫ devote ꝓfessus fuisset. ⁊ viaticum recipisset. ꝓtinus in pace ḋormit. ¶ Navis q̄dā virox ⁊ feminis onerata naufragiū pssit. vna aūt femina cū eēt pgnāo ⁊ se i mari piclitari ꝓspiceret magdalēaz inqnātū poterat acclamabat. vouēo q̄ si suus meritis a naufragio eua deret et filium parceret. ipm eⁱ⁹ monasterio ꝓdonaret. Statiꝫ femina q̄dā spē ⁊ hinc venerāda ei apparuit. q̄ eā p mentū arripiens piclitantibus aliis i columē ad ripā pduxit. Illa aūt postmodū filiuz pepit ⁊ votū suū virilit adiplevit. Aūt ḋdaz mariā magdalena sponsā fuisse iohānis euāgeliste. quā ouprrat nūc q̄n ō nupsit xp̄o cum vocavit exhocipa idignata. q. ꝙ sponsuz suū sibi abstulerat. abiit ⁊ omni voluptati se dedit. Sz qz cōgruū nō erat vt iohānis vocatio dānationis sibi occasio fieret dño ad penitēnā ipaz misericoꝛdit cōvertit. Et qz a sūma delectatiōe carnali eā rmovit. tō ipaz sūma ꝛle exatiōe spūali q̄ ein dei amore p ceteris eā ꝛplevit. Ob ⁊ de iohāne q̄dā fatē q̄ tō sulcedine sue famuliaritatis eum pceteris decoravit. qz a ꝓdicta delectatiōe eū removit. Hec aūt falsa ⁊ frivola reputā tur. qz frater albertus i ꝓhemio sup euāgeliū iohānis ponit q̄ hec spōsa ō cuius nuptijs vocat⁹ fuerit idē iohānes i virginitate pmansit. ⁊ in societate beate marie virginis matris xp̄i postmoduz visa fuit. ⁊ tādē fine bono ḋormit. Vir ḋdam oculoꝛ lumie pduatus cū ad monasteriū vicetinen. cā visitādi corpus beate marie magdalene veniret. ⁊ suus ei ductor diceret se eccām iā videre. ille mag̃ voce exclamavit. O sancta maria magdalena etiā aliquādo videre mereaz eccāz iā stantiq̄ oculi eius sunt apti. ¶ Quidam dū peccata sua i q̄dā scedula scripsissent eā sub palla altaris beate marie magdalene posuit rogans eā vt sibi idulgentiā ipetraret. q̄ postmodū scedulā accipiens peccata sua de ipa scedula omnino dele ta invenit. Quidā dū ob peccatiꝫ ea ci pūcēm cōpedibus teneret. mariā magdalenaz in sui adiutoriū invocabat. Et ecce qdā nocte q̄dā mulier speciosa sibi apparuit q̄ vincula frāgens ⁊ ostiū reserās sibi vt fugeret ipetravit. q̄ se solutum videns ꝓtinus inde aufugit. ¶ Clericus q̄dā de flandria stephanus nōie. intātū sceleꝛ imanitatem ceciderat. q̄ oīa exercens flagitia. ea q̄ salutis erāt. nō solū ñ facere: sed nec audire volebat. In beatā mariā magdalenā devotionēz magnā hñs eⁱ⁹ vigiliā ieiunabat. et festum colebat. Dū igit eⁱ⁹ tumultū visitasset maria magdalena nec ex toto dormienti. nec ex toto vigilāti tāq̄ mulier formosa lugubres gerēs oculos. ⁊ duoꝛ angeloꝛ dextera lenaq̄ sustētata ꝓsidio apparuit. eiq̄ dixit. Cur queso stephane indigna mea meritis facta repēdis? Cur labioꝛ meorum instantia nulla cōpunctione moueris. ¶ Etē eni devotionē i me hīe cepisti ꝓte dominū semper instanter exoravi. Surge igit et penitere. neq̄ eni ego te ō seram donec deo fueris reconciliatus. Ille igit mox in se infundi tātā gratiā sensit q̄ seculo abrenūcians religionem introivit ⁊ perfectissime vite fuit. In cuiꝰ morte visa ē maria magdalena in ꝛta feretrum cum angelis astit esse. et eius animam quasi columbam candidam cum laudibus in celum sustulisse.

Appollinaris dicitur a pollens. ⁊ ares virtus. quasi pollens virtutibus. Vel dicatur a pollo q̄ ō interpretatur mirabilis et nam ꝓ quam intelligitur discretio quasi mirabilis discretionis vir. Vel dicatur ab a q̄ ō est sine et polluo. et ares virtus quasi virtuosus sine pollutione viciorum.

Appollinaris Petri apostoli discipulus fuit ab eo ravennam de roma missus est. vbi vxore tribuni ab eo sanata ipsum cum viro et eius familia baptizante. Quod quidē iudici nunciatur. et ab eo appollinaris protinus accersitur. ductusq̄ ad templū iouis vt ibi immolaret. cū diceret se cerdo-

tibus idolor aurū z argēntō idolis appensus melius pauperib⁹ dari quā ante demones sic appēdi. primus capitē z fustibus ceſus seminuus relinqē ſz a discipulis collectus in domo cuiusdā vidue septē mēsib⁹ refouit. Inde aūe venit ad ciuitatē classaneſez. vt quendā nobilem mutū ibidē curaret. Cū autem domum ingrederetur puella q̄dā immundū spiritum habens. exclamauit dicens. Recede hinc serue dei. nā facā te ligatis manibus et pedib⁹ ō amitate errabi. Quē appollinaris increpans primus exire et ea coegit. Cū igit sup mutū nomē dñi invocasset z curatus fuisset. plus q̄ quingenti holes crediderunt. Pagani autez eū fustibus cesum phibebant. ne ibesus noiaret. Ille vero in terra iacens: clamabat q̄ ipse vērus est deus. Tunc nudis pedib⁹ sup primas eū stāt fecerūt. Sz cū adhuc exp̄m z stātissime p̄dicarz' ex vibe eū precerūt. Eo tēpore dū rufus patri q⁹ rauēne filiā infirmā haberet. z ad cā sanandā appollinarē vocassz mox vt domum ingressus ē defuncta ē. Cui rufus Utinam domum meam non introisses. Dij enim magni irati sunt et filiam meā sanare noluerunt. Tu vo quid ei facere poteras? Cui appollinaris. Noli timer tantum mihi iura q⁹ si puella surrexerit eam creatorem suum sequi nequaquā p bibebis. Ō cum fecisset. facta oratione puella surrexit. et nomen christi cōfitēs cum matre et magna multitudine bapſma suscepit. z virgo permansit. Ō audiens cesar. scripsit ad p̄fectuz ptouz vt apoollinarem aut sacrificare faceret. aut in exilium mitteret. P̄fectus igit eū sacrificare nolentem. fustibus cedi fecit. et in eculeo extensum torqueri mandauit. Ubi dum dominum constantissime p̄dicaret. aquam fervetem in eius vulneribus recentibus iactari iussit. et sic graui pondere ferri vinctum in exiliū mittere voluit. Videntes autem christiani tantam impietatem. accensi animo in paganos irruerunt. et plus quam ducētos viros ex ipsis occiderunt. Quod videns p̄fectus abscondit se. et Appollinarem in arctissimo carcere trusit. Deinde catbenatum in nauim posuit. et cū tribus clericis eum sequentibus in exilium destinauit. Ubi solummodo cum duobus clericis et duobus militibus periculum tempestatis euadens. ipsos multos bapizauit. Deinde Rauennam rediens. a paganis capitur. z ad templum appollinis ducitur. Cuius simulacrum videns. maledixit et subito corruit. Ō videntes pontifices. ipsum thauro iudici presentauerunt. Qui iudex cum filium suum cecum illuminasset. credidit. et ipsum annis quatuor in suo predio manere fecit. Post hoc cum pontifices. apud vespasianum eum accusassent. iussit vespasianus vt quicunq; dijs irrigaret iniuriam. aut satisfaciat. aut vibe puniatur. Non enim iustum est vt deos vituperemus. sed ipsi de iniuriis suis se vltiscisci poterunt si irascuntur. Tunc demosthenes patricius cum nolentem sacrificare. cuidam centurioni christiano tradidit. Cuius rogatu pergens in vicum leprosorum vt ibidem propter furorem gentiliū latitaret. P̄populus autē eum insecutus est et vsq; ad mortem diutissime cesus est. vbi septem dies supervivens et discipulos admoneus. spiritum tradidit. et ibidem a christianis honorifice sepultus ē sub vespasiano. qui cepit circa annū domini septuagesimū.

¶ De hoc martire sic dicit Ambrosius in p̄fatione. Apoollinaris dignissimū p̄fectū a principe petro rauennam mittitur. ibesu nomen incredulis nunciare. q̄ dum illic mira virtutum signa conferret in christo credentibus seuis verberum flagellis sepe conteritur. et semiles ī corpus ab ipijs gentēdis cruciatib⁹ laniat. sz ne ō suus vexatiō ib⁹ fideles trepidāt. I virtute dñi ihesu xp̄i sig aplicis pfrat. post tormēta puellā resuscitat mortuū visū ꝑspicuū cecī reddit z muto ſtaurat loq̄lā obsessam a dēmōio liberat. cōtagiōez mū

dat leptosi. dissoluta morbo pestifero sa nat membra. portentuz simulacri sil' cum tē plo deiecit. O dignissim⁹ admiratione p̄conij ponifex. q̄ cum p̄tificis dignita te apostolicā. pmerit accipe ptātem. O fortissim⁹ adtetha xp̄i qui etatis iā frige scente calore. cōstāter in pmis ihm xp̄m mundi p̄dicat redemptorem.

CRistia quasi crismate uncta. Habuit ei balsamū boni odoris i p̄uersatione. 7 oleū deuotionis in mente. 7 benedictionē gratie.

CRistia nobilissimis parentibus orta in tyro italie a patre suo in q̄dā turri cū .xij. pedissequis collocata ē. deos argēteos 7 aureos secū hās. Et cū pulcerrima eēt 7 a multis in cōiugiū peteret̄ pentes ei⁹ nulli eā volebant cōcedere. volēteq; et deoz cultura maneret. Jpa aūt a spūsancto docta. idolorū sacrificia abhorrebat 7 icēsa dijs imolanda ifenestra abscōdebat. Venēti aūt patri ei⁹ pedissequi dixerūt. Filia tua dīa nr̄a dijs nostris imolare cōtēnit sz xp̄iana sz se ee asserit. p̄ aūt ei blādies ad deoruz culturā eā p̄uocabat. Cui illa. Noli me vocare filiā tuā. sz ei⁹ quē sacrificiū laudis decet. Nō ei dijs mortalibus sz deo celi sacrificium offero. Cui p̄. Filia mea ne vni deo tñ sacrificiū offeras. ne tibi alij irascent̄. Cui illa. Bñ locut⁹ es nescies vitatē. offerēs ei sacrificiū p̄i 7 filio 7 spiritui sancto. Cui p̄. Si tres deos adorasse cur ēt alios nō adoras? Cui illa tres illi vna deitas sunt. Post hoc cristia patris sui deos cōfregit. 7 aur̄ 7 argētuz pauperibus erogauit. Redies p̄ vt deos adoraret sz illos ñ inuenies 7 ab ancillis dd de ill' cristia. fecerit audies iratus iussit cā expoliari 7 a .xij. viris cedi. q deo vt ip̄i ministri ofic̄ret. Tūc cristia p̄i dixit. Sine honore 7 pudore 7 abomiabil' deo. qui me cedūt ofic̄ūt pete illis a dijs tuis vtutē si vales. Tūc cathena cā eam i carcerē mitti iussit. Audies hoc mater veritimēta sua scidit. 7 ad carcerē pgēs filie pedibus se p̄strauit dicēs. Filia mea cristina. lumē oculoz meoz miserē mei Cui illa. Quid me dicis filiā nescis quia nomē dei mei habeo. Cūq; mil sibi p̄sua dere possz. ad virū rediit. 7 quid sibi respondent indicauit. Tūc p̄ iussit eā añ tribunal suū duci. Cui dixit. Sacrifica dijs. Sinautē m'nas affaberis supplicijs 7 mea filia nō dicteris. Cui illa. Adagnā mihi gratiā p̄stitisti. q tiā me nō vocas filiam dyaboli. Quod autez de dyabolo nascitur demō ē. Tu eo p̄ ipius sathāe. Tūc ille iussit carnes eius vngulis radi 7 mēbra ei⁹ tenera dirūpi. Cristia autez de carnibus suis accipies i vultū p̄icat patris. dicens. Accipe tyrāne 7 carnez a te genitā comede. Tūc pater sup rotam eā posuit 7 ignē cū oleo accēdit. sz flāma cuiles mille quingentos viros occidit. Pater autē ei⁹ oīa hec magicis artibus ascribens: ipaz iterū i carcerē mitti fecit 7 facta nocte iussit pueris suis vt lapidez grandē ad collū eius ligarēt. 7 i mare p̄icerent. Qs cū fecissz p̄nus angeli eaz assumunt. Xp̄c autē ad eā descēdit. 7 eā in man baptizauit dicēs. Baptizo te in deo patre meo. 7 me ibū 7 p̄o filio eius et in spūsancto. Et cōmulit eā michaeli archangelo qui eam ad terram adduxit Quod audiens pater frontē suā pcutiēs dixit. Quibus maleficijs hec facis. vt in mari maleficia tua exercens? Cui illa. Stulte 7 infelix a xp̄o hanc accepi gratiam. Tunc in carcere eam misit. iubēs vt in cristino debeat decollari. Jpa autez nocte vibanus pater suus mortuus inuenitur. Huic quidam iudex iniquus succēssit. nomine dius. qui cunam ferream succensam cum oleo. resina. et picē parari fecit. et cristinam ibidē iactari. cunāq; a viris quattuor agitari. vt citius consumeretur. Tunc cristina deum laudauit q eam nuper renatam denuo volebat vt infantulam in cunabulis agitari. tūc iudex iratus fecit radi caput eius. et nudam per ciuitatem vsq; ad appollinem

duci. vbi ydolo ipanit ⁊ corruēs in pulueremest reda ctum. Quod audiens iulianus index expauit et spiritum tradidit. Hunc successit iulianus qui fornaces succendi fecit. ⁊ cristinaz intus iactari. Ubi p. v. dies cum angelis cantans ⁊ ambulās illesa pmānsit. Quod audiens iulianus et magicis artibus hoc ascribens. duas aspides. duas viperas. duosq; colubras ad eā mitti fecit. Sed serpentes eius pedes lingunt. aspides nil nocētes ad ubera pendent colubri collo se voluētes sudorem lingunt. Julianus autē in cantatoꝛi dixit. Nunquid et tu magus es. irrita bellias. Ꝙ cū faceret serpentes i eū ipetū fecerunt ⁊ cū ptim⁹ occiderūt. tūc serpētibus imposuit cristina. et ad desertum locum ire fecit. ⁊ mortuū hominez resuscitauit. tunc iulianus mānus illas eⁱ pcidi mādauit. de quibus lac p sanguine fluxit. Deide linguā eius pcidi fecit. Cristina vero nequaq; loquēdi amittens passurā lingue accipies. in facie iuliani ptecat. ⁊ oculum eius inde partiens eū excecauit. Iratusq; iulianus duas sagittas circa eoꝛ eius. ⁊ cordā in latus eius dimisit. Et illa pausa spiritū do tradidit circa annū domini ducentesimū octogesimū sub diocleciano. Requiescat autem corpus eius in quodā castro q̄ bulsena vocatur. inter vrbē veterē ⁊ viterbiū sito. Tyrus enim q̄ iuxta castrū illud erat funditus est euersa.

Acob⁹ iste apostolus dicit⁹ ē iacobus zebedei

Jacobus frater iobis boanergesi. filius tonitrui. ⁊ iacobus maior. Dicitur enim iacobus zebedei. s. filius. nō tm̄ carne. sed etiā nois interptatione. zebedeus interptatur donans sine donatus. ⁊ beat⁹ iacobus se ipm̄ deo donauit per martiriū martirium. ⁊ a deo nobis donatus est in spiritu alē pfectū. Dicitur iacob⁹ frater iobis. q̄ fuit eius frater. nō tm̄ carne ꝛ etiā moꝛ similitudine. Ambo enī fuerunt eiusdē zeli. eiusdē studij. eiusdē voti ad dominū ylascendū. Cū enī samaritani xp̄m nō caperēt iacobus et iobes dixerunt vis dicimus descendat ignis de celo et consumat illos. Eiusdem studij ad discendū. Unde illi precipue fuerūt qui xp̄m de die iudicij et aliis venturis interrogauerunt. Eiusdē voti ad obtinendum quia sessionem ad dexterā et sinistram xp̄i ambo habē voluerunt. Dicitur filius tonitrui ratione sonore pdicationis. quis malos terrebat. pigros excitabat. omnes sua altitudine in admirationem cōuertebat. Unde dicit Beda de iobe. q̄ tamalte intonuit. vt si aliquantulum altius intonuisset totus mūdus eum capere non potuisset. Dicitur iacobus maior sicut alter minor. p̄ primo ratione vocationis quoniam prim⁹ vocatus est a xp̄o. Secundo ratione familiaritatis quoniam maiorem familiaritatem videtur xp̄c habuisse cū isto q̄ cum illo. sicut patet. quia ipsum ad secreta sua admittebat sicut fuit ad pullere suscitationem: et ad gloriosam transfigurationem. Tercio ratione passionis. quia prim⁹ inter ceteros apostolos passus est. Sicut ergo dicitur maior alio. ex eo q̄ prius vocatus est ad aplatus gl̄iam. ita potest dici maior ex eo q̄ prius vocatus est ad eternitatis gloriam.

Acob⁹ aposto

lus filius zebedei post ascensionem dn̄i dum p iudeam et samariā predicaret in hispaniam tandez iuit. vt ibi verbum domini seminaret. Sed dū ibi se pficere nil videret. et solum ibidem nouem discipulos acquisiuisset. duos ex illis cā predicandi ibi reliquit. et alios septē secum assumens iterum in iudeaz redijt. Dg̃ autē iobes beleth dicit. q̄ tantum vnum ibi conuertet. Cum ergo in iudea verbū domini predicaret magus quidam nomine hermogenes cuz p̄beis discipulum suum nomine philetum ad iacobum misit. vt ipsum philetū tam in dicis communiret. q̄ sua p̄dicaꝛ

tio falsū erat. Sz cū apostolus cōtūdo⁹ rationabiliter eū cōuincerat. ⁊ multa cōtra cō miracula fecissz. rediit phileto⁹ ad hermogenē doctrinā iacobi approbās. ⁊ miracula recitās. ac ei⁹ discipulū se velle fieri ꝓfitens. ⁊ vt ipe sil⁹ efficeret discipulus psuadēs. Tūc hermogenes irat⁹ arte sua magica ita eū īmobilem fecit. vt se nullatenus mouere possz. dicēs. Videbimus si iacob⁹ ui⁹ te soluat. Qđ cū phileto⁹ iacobo p puerū suū nunciassz. misit ad eū sudariū suū. dicēs. accipiat sudarium ⁊ dicat dño erigit' elisos: ⁊ ipe solui cōpeditos. Statiqz vt de sudario tactus est. solut⁹ ē a vinculis. ⁊ magicas artes hermogenis insultauit ⁊ ad Jacobū ꝓperauit. Irat⁹ hermogenes ō mones adducit. ꝓpiēs vt ipm iacobū vinctuz cū phileto adduceāt. vt de ipis se vindicet. ne discipuli eius deceto⁹ sibi audeāt taliter insultare. Venientes aūt demones ad iacobū in acre vlulare ceperunt. dicentes. Jacobe apl'e dei miserere nob q⁹ añquā tēpus nr̄m aduenias nō arcemus qbus iacobus ait. Ut qđ venistis ad me? Qui dixerūt. Hermogenes misit nos: vt te et phileū ad ipsū ducerem⁹ Sed mox vt ad te venimus. angelus dī nos cathenis igneis ligauit. ⁊ plurimū cruciauit. Quib⁹ iacob⁹. Ego uat vos angelus dñi ⁊ ad ipm redite: ⁊ eū ad me vinctū adducite. sed illesum. Qui cum abijssent: ⁊ appēdentes hermogenē manus ei a tergo ligauerē. ⁊ ipm sic vinctū ad iacobū adduxerūt: dicentes. Miserere nos vbi incensi sumus ⁊ grauiē cruciati Dixerūtqz demones ad iacobū. Da nob in eū ptāte: vt possimus tuas iniurias et nr̄a incēdia vindicare. Quibus ait iacobus. Ecce phileto⁹ añ vos ē. cur eū non tenetis. Cui illi. Nos non possum⁹: nec formicā q̄ in cubiculo tuo ē mām ꝓtingē Dixitqz iacobus ad phileū. Ut bona ꝓ malis rm qđ xp̄c nos docuit. reddam⁹ hermogenes te ligauit. tu eū solue. Soluus hermogenes ꝓfusus fleuit: ⁊ iacobus ei dixit. Vade liber quocūqz vol ueris. Mō añ discipline nr̄e est: vt inuitus aliqđ ꝓuertat. Dixitqz ei Hermogenes. Ego noui iras demonū. Nisi mihi aliqđ dederis qđ mecū habeā: occidēt me. Cui iacobus baculū suū dedit. Ille aūt preciit: ⁊ oēs libros artis sue magice ad apl'm cremādos attulit. Jacobus autez ne forte odor incendij vexaret incautos. eos in man ꝓpia fecit. Ꝓiectis ergo libris ad apl'm redijt: ⁊ plantas ei⁹ tenēs dixit. Aniaz liberato: acq pe penitentē quē innidentē ⁊ nbi detrahentē hactenꝰ sustinuisti. Cepit igit i dei timore perfectus eē: adeo vt vtutes plurime p eū fierent. Videtes aūt iudei hermogenē cōuersū zelo cōmoti iacobū adierūt et cur tesū crucifixū p̄dicaret increpauerūt. Ille vo cū eis p scripturas aductū xp̄i ⁊ passionē euidenē ꝓbasset: plurimi crediderunt. Abiathar vo pōtifex ānī illius seditione i ppl'o excitauit: ⁊ misso fune in collo apli ipm ad herodē agrippam ad duci fecit. Cuiqz iussu eius ad decollādū ducerēt: qdā paliticus i via iacēs: ad eū clamauit vt sibi sanitatē cōferret. Cui iacobus ait. In noie ihesu xp̄i ꝓ cuius fi de duco⁹ ad decollādū: exurge sanus et benedic creatorē tuū. ⁊ statim sanat⁹ surrexit ⁊ dñm benedixit. Scriba aūt q̄ fuerat i collo suo miserat ⁊ trahebat noie iosias hoc videns ad pedes eius se ꝓiecit: ⁊ veniā petēs se xp̄ianū fieri postulauit. Qđ videns abiathar eū teneri fecit. sibiqz dixit. Nisi nomē xp̄i maledixeris cum ipso iacobo decollaberis. Cui iosias Maledictus tu ⁊ maledicti oēs dij tui. Nomē aūt dñi ihesu xp̄i sit benedictuz in secula. Tūc abiathar os eius pugnis cedi iussit. ⁊ missa de eo legatiōe ad herodem impetrauit: vt cū iacobo decollaretur. Cū aūt ambo decollari deberēt iacobus a speculatore lagenam aq̄ petijt. ⁊ ibidem iosiam ꝓtinus baptizauit et statim capitis ꝓtruncatiōe vterqz martirium ꝓsummauit. ¶ Decollatus est aūt beatus iacobus. viij. kalēn. aprīl. in annunciatiōe dominica. et. viij. kal'. aug.

compostellam trāslatus. et iij. kalēd. ianuarij sepultus. Quia sepulcri eius fabrica fuit ab augusto vsq; ad ianuarium p̄ telata. Statuit igitur ecclesia vt festum eius. viij. kalēd. augusti in tempe. solicz magis congruo deberet vniuersaliter celebrari. Decollato autē iacobo vt ait iohānes beleth qui hanc trāslationē diligenter exq̄sit discipuli eius corpus nocte mortis iudeoz rapientes. nauī illud imposuerunt. et sepulturam diuine p̄uidentie cōmittentes. nauī sine regimīe conscenderunt. et angelo domini duce i galliciam in regno lupe applicuerunt. ¶Erat enim in hispania regina quedam sic dicta nomine et merito vite. Deponētes igitur corpus de nauī super quendā magnum lapidem illud deposuerunt. Qui lapis mox vt cera corpori cessit. et in sarchofagū corpori se mirabiliter coaptauit. Ingredientes igitur discipuli ad lupam dixerunt. Dominus ihesus christus misit ad te corpus discipuli sui vt quem nolentem suscipere viuum. suscipias defunctum. Et narrantes ei miraculum. qualiter scilicet sine regimine illuc peruenisset. locum ad eius sepulturam congruum petierunt. Ad quz regina audisset vt dicti idem iohannes beleth eos in dolo ad quendam virum crudelissimū vel fm alios ad regem hyspanie destinauit. vt eius super hoc consensum haberent. qui eos cepit et in carcerem reduxit. Cum autem ille discumberet. angelus domini carcerē aperuit. et eos libere abire permisit. Ad quz ille cognouisset. velociter post eos milites qui eos caperent destinauit. Cum autem milites illi per pontez transirent. fracto ponte eos i flumine sunt submersi. Ad ille audiens penitentia ductus. sibi et suis meritis eos misit post illos rogans. vt ad se redirent. et quicqd vellent ad libitum impetrarēt. illi autem redierunt et populum ciuitatis ad fidem domini conuerterunt. Ad lupa audiens vehementer doluit. et redeuntibus ad se discipulis et assensuz regis aperientibus illa respondit. Accipite bones quos habeo in tali loco vl' mōte. Et plaustrum iungite. ac corpus dñi vestri deferte. et locū sicut voluerunt edificate. Dec aūt lupina cogitatione dicebat. Sciebat enim bones thauros ēe indomitos et siluestres. et ideo putauit q̄ nō possent iungi nec applicari. Vel si iūgerent hūc illuc q̄z discurrerent. et sic currum dissiparent et corpus dejcerent. et ipsos necarent. Sed non ē sapientia contra deum illi enim dolum eius nō cogitantes montē ascendūt et draconē quendam ignē spirantem et in eos irruentem cruce oppositā per medium ventrē scindunt. facto etiā signo crucis sup thauros velut agni subito mansuescūt. et eos iungentes corpus sancti iacobi cum lapide super quē positū fuerat in curru posuerunt. Bones autē sine alicuius regimine corpus in medium palacium lupe detulerūt. Ad illa videns ꝛ lupus credidit ꝛ xp̄iana effecta. oia q̄ peterūt tribuit ꝛ palaciū in eccliaz sancto iacobo d̄icās magnifice ip̄az dotauit. et in bonis operibus vitā finiuit. ¶ Vir q̄dā nobilis bernardus de ep̄atu mirinēsi vt ait calixt' papa dū capitis et catheuatus i pfundo carc̄ posit' ēet ꝛ sp̄ beū iacobū inuocauz. apparuit ei sūct' iacob' dicēs. Veni seqū me i galliciā. ꝛ cōfracto carc̄ cathēis cū dispariisset ille vinculo ad collū suspēsis ad sūmitatē turris conscēdit ꝛ unde sine alīq̄ lesione vnicuz saltū fecit cū cū turris. Ircubitoz alicui dinem posscideret. ¶ Quidam vt ait beda cū enorme plurimū peccatū cōmisisset. ꝛ ep̄us cōfitentē absoluere timuisset. hoiez illū cū scedula in q̄ illud peccatum scriptum erat ad sanctū Jacobum misit. Cuntergo in festo eiusdem scedulam super altare posuisset. et sanctum Jacobum vt illud peccatum deleret suis meritis exorauit. scedulam postmodum aperuit. et peccatum penitus deletū inuenit deo et sancto iacobo gr̄as reddidit ꝛ factum oīb' publicauit.

Triginta viri de loteringia vt ait vber tuo bisuntinus circa annū dñi. M.lxx. ad sanctū iacobū ꝓperātes oēs vno ere pto fidē sibi mutui seruitij ꝓmiserunt. Vnus igit illo ꝓfirmat⁹. xv. dieb⁹ a soc̄ijs expectā. si tādē a cūctis relinq̄t. et a solo illo q̄ fidē nō ꝓmiserat ad pedē mōtis sancti michaelis custodiē si a duersa scente die monē. Diu⁹ aūt ꝓter illius loci solitudinē. et defuncti gorrendā pre sentiā et imminentē noctis caliginē. et gen tis barbare feritatē valde timuit. Si statim beatus iacob⁹ i spē equitis sibi appa rens. et cū cōsolās ait. Trade mihi hūc mortuū et tu asrēde p⁹ me sup equū. Sic q̄ illa nocte añ sol⁹ ortū dietas. xv. pagē tes ad montē gaudij q̄ est duo milia leuca circa sanctū iacobū puenerūt. Ibiq̄ san ctus iacobus vtrūq̄ deposuit. p̄cipiens vt canonicos sancti iacobi ad sepeliēdū pegrinū mortuū cōuocaret. et suis socijs diceret q̄ ꝓter fidē fractā eor⁹ pegrinatio nil ualeret. Qui iussa cōpleuit. et stupenda⁹ socijs de rius itinere es q̄ sanct⁹ iacobus diuerat intimauit. ¶ Theutmi nicus q̄dā vt ait calixt⁹ papa cū filio suo circa annū dñi. M.lxx. ad sanctū iacobum. pgens. et in vrbe dolosa grata hospitandi diuertēs. ab hospite iebuatur. Et ab eo i malha argentē⁹ ciphus absco ditur. Mane igit exeūtes. q̄li latrones i sequēs reuocauit. et q̄ ciphū argēteū furati fuissent eisdē obiecit. Qui cū dicerēt punire eos faceret si apud eos ciphū inue nire posset. et cū apta malha inuent⁹ fuis set. ꝓnus ad iudicē rapiūt. Data ergo sibi ora q̄ habebat hospita tradit. et vn⁹ eor⁹ ad suspēdiū iudicat. Si cū pater ꝓ filio. et fili⁹ ꝓ pīe mori vellet tādē filius suspendit. et pater ad sanctū iacobū ine rens ꝓgredit. Igit p⁹ trigita sex dies re diens. et ad corp⁹ filij diuertēs. sup eū la mentabiles voces ꝓmebat. et ecce filius suspēsus ipm cōsolari cepit. dicens. Dul cissime pater ne fleueris. q⁹ nunq̄ mihi sic bñ fuit. q̄m ducusq̄ sanct⁹ iacobus me sustentat. et celesti dulcedine reuoca lat. Q̄ pater audiēs ad vrbē cucurrit et ventientes populi filiū pegrini columē deposuerūt. et hospite suspēderūt. ¶ Re fert hugo de sancto victore. q⁹ cuidā pe grino ad sanctū iacobū pgenti. dyabol⁹ in spē sancti iacobi apparuit. et ō miseria ps̄entis vite plura cōmemorās. feliciē se eē si ob honorez suū se necaret. asseruit. Qui mox gladiuz arripuit et ꝓtinus se ipm occidit. Et cuz ille in domū cuius hospitatus fuerat suspectus haberetur. et mor plurimū formidaret. cōtinuo qui mortuus fuerat reuixit. asserens q⁹ dum demō q̄ mortē suaserat ad supplicia ip̄z duxisset. beatus iacobus mox occurrit. et ereptū ad thronū iudicis deduxit. et ac cusantibus demonibus. vt vite restitue retur obtinuit. ¶ Quidā inuenis de ter ritorio lugdunēsi vt narrat hugo abbas cluniacensis qui ad sanctum iacobū fre quenter cum deuotione magna ire sole bat. Quadam vice dum illuc tēdere vel let nocte illa in fornicationem lapsus est Pergenti igitur nocte quadam dyabol⁹ in specie sancti iacobi apparuit. dicens. Nosti qui sum? Negante illi dixit dya bolus. Ego suz iacobus apostolus quez singulis annis visitare consuesti. Sci as q⁹ multū de deuotione tua gaudebā. sed nuper de domo tua egrediens in for nicationē incidisti. et non confessus ad me accedere presumpsisti. quasi tua pere grinatio mihi et deo placere posset. Nō sic expedit. sed quicunq̄ ad me peregri nādo venire dūderat prius peccata sua per confessionem debet precidere et post peregrinando eadem commissa punire. Et his dictis demon euanuit. Tunc iu uenis anxiatus domum suam redire et peccata confiteri. deinde iter reincipere disponebat. Et ecce dyabolus apparēs iterum in specie apostoli hoc omnino di suasit. asserens q⁹ peccatum illud nullo mō sibi remitteret nisi penit⁹ gētalia sibi membra secaret. beatior autē foret si se vel let occidē et p⁹ nr̄o nōie martir eē. Iuuēis igit nocte soopo dormiens ab⁹ gladium ac

cipiens gemitalia sibi p̃scidit. Deide eodem cultro se p̃ ventrē trāsiuit. Expgefacti socij hoc videntes ꝛ plurimū formidantes primus au fugerunt. ne suspecti de homicidio haberent. Verū cū fovea ꝑ pararetur q̃ fuerat defunctus reuixit. et cunctis fugientibus et stupentibus q̃ sibi accidere nō erat narrauit dicens. Quz me ad suggestionē demonis occidisses. demonues me capientes vsq; roma deducebāt et ecce post nos beatus iacobus protinus cucurrit. ꝛ demones ō fallacia plurimū increpauit. Quiq; ad inuicē dixerūt discepterent. cogēte beato iacobo ad quod dam ꝓtū venimus. vbi vgo beata cuz mulē sanctis colloquiō residebat. Cui cū beatus iacobus ꝑ me cōqstus fuisz illa plurimū demones increpauit. et me vite restitui ꝑcepit. Beatus igit iacob⁹ me suscipies vite reddidit et videris.

Post triduū ergo solio in illo cicatriab⁹ remanentibus. ater arripuit. ꝛ nuncis socijs omnia per ordinē enarauit. ¶ Frāciscus ꝗdā vt ait calixtus papa circa annū domini. M.C. cū vxore et filijs ad sanctum iacobū ibat. cum volens mortalitatem q̃ erat in francia fugere. cū sanctuz iacobū cupiens visitare. Qui cū ad vrbem pāpilanā venisset. vxor eius ibidē obijt. ꝛ hospes tota illius pecunia sibi cū iumento quo vehebāt̃ pueri vsurpauit. Ille aūt ō solatus incedēs pueros quosdam in humeris portauit. quosdam ad manum trahebat. Cui vir cū azino cōpassione ꝑmotus occurrens. sibi azinū ꝑmodauit vt sup illū pueri veherent̃ mir Qui cū ad sanctū iacobū puenisset. eidez vigilanti et oranti sanctus iacobus apparuit. et an se cognosceret requisiuit. Cui negāti ait. Ego sum iacobus apostolus. q̃ tibi meū azinū ꝑmodauī. ꝛ iterum a cōmodo reuertens. Sed sato p̃ nosces q̃ hospes tuus de solario corruens moriet̃. et omnia q̃ tibi abstulerat rēsibabebis. Que cum omnia ꝑrigisset. ille domū letus rediit. et pueros de azio depositos. azinus statim disparuit.

Quidam mercator a quodam tyranno iniuste spoliatus in custodia tenebatur. q̃ deuote sancti iacobū in sui auxilium inuocabat. Cui sanctus iacobus vigilantibus custodib⁹ apparuit. et vsq; ad turris summitatez ipm̃ pduxit. Statimq; turris adeo se inclinauit. q̃ ipius summitas terre equalis fuit. de qua sine lesu descendens solutus recessit. Que custodes insequentes licet iuē eū ꝑgerent. tamen ipm̃ videre non poterant. Dum tres milites vexatt vbertus byfuntius lauuensis d yocesis ad sanctum iacobuz ꝑgerent. vnus eorum a quadam muliere cuia rogatus. saculuz ipius amore sancti iacobi super equum suum portabat. Deinde quendā infirmū in via deficientem inuenies ipm̃ sup equū posuit. ꝛ infirmi burdonē cū saculo mulieris accipiens equū ꝑ ter sedebatur sed feruore solis et labore itineris fractus est. cū galliciam aduenisset. ifirmitate grauissima laborauit. Quiq; a socijs ō salute aīe rogaretur ille tribus diebus extinc mansit. ꝛ quarto die socijs suis morte expectāb⁹ graviter suspirans ait. Stans a deo ꝛ sancto iacobo. q̃ eius sum meriz liberat⁹. Cū enim q̃ monebatis facere vellē. demones ad me venerunt. me tam graviter ꝛ stringentes. vt nihil q̃ ad salutē anime ꝑtinet. aliquatenus loqui posset. Hoc quippe audiebā ꝛ prius videre nō poterā. Nunc aūt sanctus iacobus huc in tranit. ferens in sinistra manu saculum mulieris. in dextra baculum pauperis. quos in via adinuicē. ita vt burdonem ꝑ laces. et saculū ꝑ scuto hāret. ꝛ demones quasi vrsus aggrediens elevato baculo ipos terruit. ꝛ in fugā ꝑuertit. Hic ergo ecce bñ iacobi gratia me liberauit. ꝛ loq̃lā restituit. Vocate ergo ad me sacerdotem. q̃ diu in hac vita cē nō possum. et conuersus vni eoz dixit. Amice. noli amodo dño tuo militare q̃ vera ꝛ iter est damnatus. ꝛ mala morte in primo morietur. Sepulto aūt socio cuz ille dño suo hoc dixisset. ille ꝑ nihilo hoc ducēs ꝛ se emēdare cōtēnēs ꝑ modicū tēpus in

bello cōfossus iterijt. Cū enim dā viro de vizila co vt ait calixtus papa. ad sanctū iacobū ꝓperāti pecunia ōfecisset. ille mē dicā erubesceret. sub qdā recessus arbo re sōniabat q̄ sanct⁹ iacob⁹ eū pascebat. Surgit ergo igit subinericiū panē ad ca put reperit. de quo. xv. dieb⁹ vixit. quo usq; ad ꝓpria remeauit. Singulis dieb⁹ sufficienter bis de eo comedēs. sequenti die ipm i saculo integrū inueniebat.

¶ Refert calixtus papa. q̄ cuius qdam barchinone vxis. circa annū dñi. M. c. ad sanctū iacobū veniēs. hoc solum po stulasse dī ne deinceps ab aliquibus bo nū hab⁹ caperet. Rediēs igit ꝓ sicilia in ma ri a saracenis capitur et pluries ab eis p̄ mundinas vendit. sz nō sp cathene quib⁹ ligatus fuerat solnebant. Cū aūt ia tre decim vicibus venditus fuisset. tandem tribus cathenis astrictus erat. ille dñm ia cobū inuocaret. sanctus iacobus sibi ap paruit dicēs. Quō i ecclia mea cōstitēs p⁹ posita salute alie liberatōez nō corpis po stulasti. ideo in hec ꝓicula incidisti. Sed q̄t dñs nr̄ misericors est misit me vt te redi mam. Statimq; ruptis cathenis p terras z castella sarracenoz ꝓtē quādā cathenē i testimoniū huius miraculi ferēs. ad ter ras suas cūctis videntib⁹ z stupentib⁹ rediit. Cū ei rū alios capere volebat. visa cathe na territus. pānus fugiebat. Sz cū leo nes alieq; fere in eū p deserta gradientes vellēt insurgere. mox visa cathena cōcu tiebāt terore nimio et in fugā ꝓtin⁹ ver tebantur. Anno dñi millesimo ducētesi mo octuagesimo octauo in vigilia sancti ia cobi. in quodā castro quod dicit̄ pratuz iter florētiā z pistoriū sito. inuenis qdā rustica qdā simplicitate decepta. in se gretes cutonis sui ignez apposuit. eo q̄ be reditatē suā sibi vsurpare volebat. Ten tus igit z pcussus. ad caudā equi traben dus ifēdio adiudicat⁹ ē. Qui peccatū cō fitens. et sancti iacobi se deuouēs. cum super terrā pstraz in sola camisia diuti us tractus fuisset. nec i corpe nec in cami sa sensit aliquā lesionē. Tādē ad palum ligat̄ ligna vndiq; cōgerūt. igne suppo sito ligna et vincula cōburūt. sed ipo sp beatū iacobū inuocāte nec i camisia nec i corpe aliqua lesio repit. Quē dū i ignez velīt iterato iactare a populo eripit̄ et deus i apostolo magnifice collaudatur.

Christofer⁹ ante baptismū dicebat̄ reprob⁹. sed postmodū xp̄oferus dictus ē: qsi xp̄m fe rens. Ex eo sz q̄ xp̄m quamuis modis portauit. s. in humeris p traductiōez in corpe p mortificationē i mēte p devotio nē: in ore p cōfessionē sine ꝑdicationez

Christoferus ge nere chananeus. ꝓcerissime sta ture. vultuq; terribilis erat. z duodecim cubitos in longitudine possidebat. Qui vt in qbusdā gestis suis legit̄ cū staret cū qdā rege chananeoz venit sibi in mē tem vt maiorē ꝓcipē q̄rere vellet. vt ad eūdē secū morant⁹ accederet. Ve nit igit ad quēdē maxim regē q̄ gene ralis fama habebat̄ q̄ maiorē mūd⁹ prī cipē nō habet. Quē rex videns libēter recep it. et in sua curia manere fecit. Quadaz aūt vice oculator⁹ qdē cātionē coram rege cātabat̄ q̄ frequēter dyabolus noiabat. Rex aūt cui fidē ypibebat q̄ncūq; dyabo lū nolare audiebat. ꝓinus in facie suā crucis signaculū ipmebat. Ō videns xp̄o ferus plurimuz admirabat̄. cur hoc rex ageret. z qdnā hmōi signū sibi velit. Cū aūt ō hac re regē interrogaret. z ille hoc si bi manifestare nolleret. rūdit xp̄oferus nisi hoc mihi dixeris. tecū vltra non manebo. quo ꝓpter coactus rex dixit ei. Quicū q̄ dyabolū nōiari audio. hoc signo me munio. timēs ne i me potestatē accipiat. mihiq; noceat. Cui xp̄oferus. Si dyabo lū ne tibi noceat metuis. ergo ille maior z potēcior te erit cōsiliū. quē tu i tāta for midare ꝓbario. z frustratus igit sum spe mea putās q̄ maiorē et potēciorē mūdi dominū inuenissez. tā nūc valeas. quia ipz dyabolū q̄rere volo. vt ipm mihi in

dñm assumã. et eius seruꝰ efficiar. Discessit igit ab illo rege et dyabolũ q̃rere ꝓperabat. Cũ aũt p qãdã solitudinẽ pgeret vidit magnã multitudinẽ militũ. quoꝝ q̃dã miles ferus ⁊ terribilis venit ad eũ ⁊ quo nã pgeret. req̃siuit. Cui xp̃oferus rñdit. Vado q̃rere dñm dyabolũ vt ipꝫ in dñm mihi assumã. Cui ille. Ego suꝫ ille quẽ q̃ris. Gauisus xp̃oferꝰ se sibi in seruũ ppetuũ obligauit ⁊ ipm ꝓ domino suo accepit. Cuꝫ ergo ambo pgerẽt. ⁊ in quadã via cõmuni quãdã crucẽ erectã inuenissent. mox vt dyabolus ipaꝫ crucem vidit territꝰ fugit. et viã deseres per asperã solitudinẽ xp̃oferus duxit. ⁊ post modũ ipm ad viã reduxit. Qõ videns xp̃oferus. ⁊ admirãs interrogauit. cur in itinere tuꝰ viã planã reliq̃t. ⁊ itẽ ꝺ uiens ꝓ tã asperã solitudine iert. Qõ cum ille sibi nullatenus indicare vellet. dixit xp̃oferꝰ. Nisi mihi hoc indicaueris statim a te discedaꝫ. Quapropter cõpulsus dyabolus dixit ei. Quidã homo q̃ dicit xp̃c in crucẽ affixus fuit. cuiꝰ crucis signũ cũ video. plurimũ pturbesco ⁊ territꝰ fugio. Cui xp̃oferus. Ergo ille xp̃c maior ⁊ potentior te ẽ. cuiꝰ signũ intãtum formidas. Innuacuũ igit laborauit. nec adhuc maiorẽ principẽ mihi inuenire nũc valeas q̃ te volo deserere. et ipm xp̃m inq̃rere. Cũ igit dyabolus q̃sisset. q̃sinã sibi xp̃i noticiã indicaret. tãdẽ ad quẽdã heremitã deuenit q̃ sibi xp̃m p̃dicauit ⁊ ei fide ipꝫ diligẽter instruxit. Diuitq; heremita xp̃ofero. Rex ille cui seruire desideras. istud req̃rit obsequiũ. q̃ te frequenter iciunare oportebit. Cui xp̃oferꝰ. Aliud a me req̃rat obsequiũ q̃ istã rẽ nequaq̃ agere valeo. Rursus heremita. Multas quoq; orationes te sibi facere oportebit. Cui xp̃oferus. Nescio q̃d sit hoc. nec hmõi obsequiũ placet michi. Cui heremita. Nosti tale flumiũ in quo mihi trãseũtes piculũ tur ⁊ peũt. Cui xp̃oferꝰ. noui. et ille. cuꝫ pcare stature sue ⁊ fortꝫ viribus. si iuxta fluuiũ illũ ꝛsideres. ⁊ cũctos traduceres regi xp̃o cui seruire ꝺsideras. plurimum gratũ eẽt. ⁊ spero q̃ ibidẽ se tibi manifestaret. Cui xp̃oferus. Vtiq; istud officiũ agere valeo. ⁊ me sibi in hoc seruiturum ꝓmitto. Ad p̃dictũ igit fluuiũ accessit ⁊ ibidẽ sibi habitaculũ fabricauit. Portãsq; loco baculi quãdã pticã i manib⁹. qua se in aqua sustẽtabat. ⁊ oẽs sine cessatõe trãsferebat. Euoluꝫ multꝫ dieb⁹ cũ in domũcula sua q̃sceret. audiuit vocem cuiusdam pueri se vocantis et dicẽtis. Christofere veni foras et me ipsum traducas. Conatus christoferus exire ist sed neminẽꝫ repperit. Redieꝫsq; in domũculam suam ꝓdictam iterum vocẽ se acclamãtis audiuit. qui rursus foras cucurrit. sed neminem inuenit. tercia vice ab eodem vt prius vocatus exiit. ⁊ puerum quendam iuxta ripam fluminis inuenit. qui christoferum vt se traduceret obnixe rogauit. Christoferus igitur puerum sibi in humeris eleuans. et baculum suum accipiens. flumẽ transiturus intrauit. Nece aqua fluminis paulatim intumescebat. et puer in star plumbi grauissime ponderabat. quãtoq; magis ꝓcedebat. tanto amplius vnda crescebat et puer magis ac magis christoferi humeros ponderi intolerabili deprimebat. adeo vt christoferus in angustia multa positus esset. et se periclitari plurimum formidaret. sed cum vix euasisset et fluuium transfretasset. puerum in ripa ꝺposuit. eiq; dixit. In magno me puer periculo posuisti. et a deo ponderasti. q̃ si totum mundum super me habuissem. vix maiora persensissem. Ad quem puer respondit. Ne mireris christofere. quia non solum super te totum mũdũ habuisti. sed etiam illum qui creauit mũdum tuis humeris baiulasti. Ego enim sum christus rex tuus. cui in hoc opere ipse deseruis. Et vt me verum dicere cõprobem cum pertransieris baculum tuũ in ꝓximã domũculã tuã i terra fige et mane ipsum floruisse et fructificasse videbis. Statiq; ab

oculis eius euanuit. Veniens igitur cristoferus cū baculū in terra fixisset mane surgens inuenit ipz ad modū palme frōdes et dactilos protulisse.

Post hoc aūt in Samonā ciuitatez Licie venit. vbi dum coz lingua nō intelligeret. oranit dominū. vt illius ligue sibi cōcederet intellectū. Diz aūt in pce cōsisteret iudices eū insanū putātes eum reliquerūt. Assecuto Cristoforo qđ petebat. vultū o penēs ad loca cetrāmis vēit et xpianos q̄ torq̄bant ē in dño confortabat Tunc venus et iudeabus in faciē eū percussit. Cui cristoferus vultū discoopiēs dixit. nisi xpianus essem. meā ptinus iniuriā vindicasseq. Tunc cristoferus virgam suaz in terrā fixit. et vt ppter puerionē populi frōderet. dominū exoranit Qđ vaz ptinus factū fuisset octo milia hominum crediderūt. Rex aūt ducētos milites qui eum ad se adducerēt. misit et cum eum orare inuenissent. et sibi hoc intimare timerēt. iterū totidē misit q̄ et ipsi cum eo orante ptinus oranerunt. Surgens cristoferus dixit eis. Quid q̄ritis? qui eius vultum videtes. dixerūt. Rex misit nos ad te vt te ad ipm vinctū ducamus. Cui cristoferus. Si ego volnero nec solutus nec ligatus a vobis duci potero. Dicunt ei. si ergo non vis vade liber quocūq; volueris. et nos regi dicemus q̄ te nequaq̄ inuenimus.

Non ita inquit sed ego vobiscuz vado Ipse aūt eos ad fidem conuertit. et ab eis manus sibi tergo ligari fecit. et se regi vinctum presentari. Quem rex videns territus est. et ō sede sua ptinus cozuit Deinde a seruis suis leuatus. de nomie suo et patria eum interrogauit. Cui cristoferus. Ante baptismum reprobus dicebar. nunc aūt cristoferus vocoz. Cui rex. Stultum tibi nomē imposuisti. xpi fez crucifixi. qui nec sibi profuit. nec tibi prodesse potest. Hunc ergo chananee maleficē quare nō sacrificas dijs nostris Cui cristoferus. Recte vocaris Dagnus quia tu es mors mundi socius dyaboli. Dij autem tui sunt opera manuum hominuz. Cui rex. Inter feras nutritus es et non poteo nisi feralia et hominibus incognita loqui. Hunc ergo si sacrificaueris magnos honores a me consequeris. Si autem duris supplicijs consumeris Nolentem ergo sacrificare in carcerem mitti iussit ac illos milites q̄ ad cristoferum missi fuerant pro xpi nomine decollari fecit. Deinde duas formosas puellas quarum vna vicebatur Nicea. et altera aquilina secum in carcere recludi fecit. promittens eis multa munera. si eaz ad peccandum secum allicerent. Quod videns Cristoferus prostratus in oratione se dedit. Sed cum a puellis p̄ amplexus manuū et amplexibus vigeretur. surrexit et sit illas. Quid q̄ritis et quā ob cām huc introducte estis. At ille claritate vultus eius pterrite. dixerunt. Ad seruez nostri sancte dei vt in deum quē p̄dicas credere valeamus. Quod audiens rex eas ad se duci fecit. dicens. Ergo et vos seducte estis. Per deos iuro quia nisi dijs sacrificaueritis. mala morte peribitis. Que responderūt. Si vis vt sacrificemus. iube plateas mundari. et omnes ad tēplū congregari. Quo facto cum ille introissent templum. soluentes cingulum fuit posuerunt in collo deorum. et ad terraz trahētes impulueruē ⁊ fregerūt. Dixerūq; astantibus. Ite et vocate medicos vt curent deos vestros. Tunc iussu regis aquilina manibus suspendiē et ligato ad ei⁹ pedes ingēti saxo membra eius omnia disrumpunē. Que cum migraret ad dominum soror eius Nicea in ignem p̄icitur. sed inde illesa exiens ptinus decollatur. Post hoc cristoferus regi p̄sentatur. qui iussit eum virgis ferreis cedi ⁊ cassidam ferream et ignitam in caput ei⁹ poni. Deinde scamnum ferreum fieri fecit et cristoferum ibidem ligari et igniez iniecta pice succendi. ⁊ instar cere scāndi ⁊ frangitur. et cristoferus illesus egredit Deinde iussit eum ad stipitem ligari. et a quadrigentis militibus sagittari. Si-

gitte autem oēs in aere suspendebantur nec ipm aliqua contingere potuit. Rex autē putans ipm a militibus sagittarij cū esset insultaret subito vna de sagittis ab aere veniens. a retro se vertens regem in oculo percussit. a ipm protinus excecauit. Cui xpoforus. Crastina die cōsūmādus sum. tu igit tyrānē luxū de sanguine meo haeres. oculū inunges. a sanitatez recipies. Tunc iussu regis ad decollandum ducē. et ibi fusa oratione decollatē. Rex aūt modicū de sanguine eius accipiens a sup collū suū ponens ait in nōie dei et sancti xpoferi. et cōtinuo sanus effectus est. Tunc rex credidit deū p̄ceptū. vt si q̄s deū et sanctū xpoferū blasphemaret. continuo gladio ferirētur. ¶ Ambrosius autem in p̄fatione sic ait d̄ hoc martire. Christofero tante virtutis cumulū et doctrine gratiā dñe contulisti. vt qua decē genta octo milia hoim de gentilitatis errore ad xpiani dogmatis cultū chori scannibus miraculis revocaret. Quicq Hiceam et aquilianam publico lupanari longo tempore sub meretricia sorde famulantes ad castitatis habitum revocauit. eademq coronam percipere edocuit. p̄terea inter igneuz rogum ferreo scāno cōstrictus nimiū caloris nō timuit. atq p diem integrum oīm militum sagittis. transfigi non potuit. Ceterū vna ex his carnifices oculum collisit. cui tamē beati martinis cruor mixtus terre. lumen restituit. et corporis cecitatem tollendo illuminauit et mentem. Haz et apud te veniam ipetrauit. atq vt morbos et infirmitates repellat. supplicanter obtinuit.

Ēptez dormien teo in ciuitate ephesi orti sunt. Decius aūt ipator p̄sequēs xpianos. cuz venisset ephesum. iussit edificare tēpla i medio ciuitatis vt oēs cū eo misceret sacrificijs ydoloz. Cū ergo oēs xpianos inquiri iussisz. a victos aut sacrificare aut mori cōpelleret. tātus penaz terroz cunctis inerat. q̄ amicus amicū. filiū pater. a patrē filius abnegabat. Tunc in illa vrbe inuenti sunt xpiani septē. Maximianus. Malchus. Marcianus. Dyonisi⁹ Johānes. Serapiō. a Cōstātinus. Qui hoc videntes nimis dolebant. et cū essent primi palacij. sacrificia ydoloz spernentes in domo sua se celabāt. et ieiunijs et orationibus vacabāt. Accusati igit. ad Decij statuē. a cōprobati veracē xpiani. dato eis resipiscendi spacio vsq ad reditum Decij dimittunt. At illi patrimoniū suū inter se in partes expendētes inito cōsilio in montē celiō cesserunt. et ibi eē secretius decreuerūt. Diu ergo sic latentes vnus eoz sp ministrabat a quotiens intrabat vrbem figura se mendici a habitu vestiebat. Cū ergo decius i vrbem rediisset. et eos ad sacrificandū per quiri iussisset. malchus minister eoz terrinis ad socios rediit et eis furoē ipatoris indicauit. Qui cū grauiter terrerēt. malchus allatos panes eis posuit. vt cibo confortati fortiores ad pugnā redderentur. Postq̄ aūt cenabant sedentes a colloquentes in luctu et lacrimis. subito sicut deus voluit dormierūt. Mane facto cū quesiti fuissent et inueniri nō possent. a decius doleret q̄ tales iuuenes p̄didisz. accusati sunt q̄ hucusq i mōte celiō latuissent. a sua xpianis pauperibus erogātes in suo ꝓposito pmanerēt. Iussit ergo decius vt parētes eoz adcēt. et cōminatus ē eis morē. nisi d eis dicerēt q̄quid farēt. Illi aūt eos sollicite accusauerunt. a diuitias suas cū pauperib⁹ erogasse cōfessi sunt. Tūc cogitās q̄d de eis faceret. iussit os spelunce lapidibus obstrui. vt ibi fame morerēt. a inopia circūclusi. Qd̄ ministri q̄dē fecerūt a duo xpiani. Theodorus et Rufinus eoz martirū describētes. caute inter lapides posuerūt. Mortuo igit Decio. et tota illa generatione p̄ annū trecētesimū septuagesimū octauū. a nonagesimo ipij Theodosij. pullulauit hereses eoz q̄ negabāt resurrectionē mortuoz. Vñ cōtristat⁹ theodosi⁹ xpianissim⁹ ipator. q̄

ñdē cāmpie agitari videbat. indut⁹ cilicio sedens i interiori loco p singulos dies flebat. Qñ vidēs misericors deus. cōsolari lugētes. ⁊ p̄formare spē de resurrectione voluit mortuor⁹ ⁊ thesaur⁹ fue pietatis aperiens. ita p̄dictos martires suscitauit. Adisit siquidē in cor cuiusdaz ciuis Ephesi vt in illo mōte edificaret stabula pastoribus sius. Lenēter ipe lumcā aperiēdo⁹ surrexerūt sancti ⁊ sciuicē salutauerūt. putabāt se mō vna nocte dormisse ⁊ pridianā tristiciā recordātes. interrogauerūt Adalchū q̄ eis ministrauerat. qđ ō eis Decⁱ⁹ decreuisset. At ille ñdit. Sicut dixi infero. q̄ sūt fuim⁹ vt ydolis īmolem⁹ ecce qđ de nobis cogitat ip̄ator. Ñdit maximian⁹. ⁊ deus scit. q̄ nō sacrificabim⁹. Cū q̄ socios cōfortasset iussit malebo vt emptur⁹ panes ad vrbē descēderet. ⁊ plures q̄ bini ferēs panes. qđ iussus ip̄ator redies nūciaret Tollens ergo malebus quisq; solidos de spelūca exijt. ⁊ vidēs lapides miratus ē. ⁊ aliud cogitās. paz de lapidib⁹ cogitauit. Veniens igr timid⁹ ad portā vbis valde mirat⁹ ē. vidēs suppositū signum crucis. vñ pgens ad alterā ptē dñi idē signū īuenit vltra modū mirat⁹ ē. vidēs ōēs portas signo crucis appositō ⁊ mutatas ciuitatē. Signāsq; se ad primā portā redijt. se exīstimās somniare. Dñi se cōfirmans ⁊ vultū opiēs vrbē ingredit. ⁊ venienos ad vēditores panū. audiuit boīes loquētes de xp̄o. Et ampli⁹ stupefact⁹ est. Quid ē inqt q̄ heri nemo audebat xp̄m noiare. ⁊ nūc oēs xp̄m p̄fitēt. Puto q̄ hoc nō ē Ephesior⁹ ciuitas. q̄ talē edificata ēst alīa ciuitatē nescio talē. Et cū interrogās audisset hāc ee Ephesior⁹. errare veraciter se putauit et redire ad socios cogitauit. Accessit dñi ad eos q̄ panes vendebant. ⁊ cum argenteos p̄mulisset mirari vēditores panū dicebāt ad īuicē. q̄ ille inuenis antiquū thesaur⁹ inuenisset Adalchus vocos adinuicē loquētes videns putabat q̄ vellēt eū trahere ad imperatorē. ⁊ tertius rogauit eos vt se dimitterent et panes et argenteos retinerent. At illi tenentes eū dixerūt ei. Unde es ni⁹? quia thesauros antiquor⁹ imperatorum inuenisti. Indica nobis et ni⁹ socij tecū ⁊ celabim⁹ te. quia aliter celari non poteris. Adalchus vero non intelligebat quid diceret illis p̄ timore. Illi vero videntes eū tacentem. misso fune in collo eius trahebant p vicos vsq; in medium ciuitatis. ⁊ exijt rumor ad omnes. q̄ quidam inuenis thesauros inuenisset. Congregatis ergo ad eum vniuersis. ⁊ admirantibus volebat eis satisfacere q̄ nihil inuenerat. ⁊ circūspiciēs omnes a nemine cognosci poterat. Et p̄spiciens in populum. volebat cognoscere aliquē de consanguineis suis quos veraciter viuere putabat. et nullum inueniens stabat quasi insanus in medio populi ciuitatis. Qñ cum audisset sanctus martinus episcopus et antipater p̄o⁹ sul. qui nuper in vrbem aduenerat. mādauerunt ciuibus vt eum caute adducerent et argenteos eius. Cunq; a ministris traderetur ad ecclesiam. putabat q̄ duceretur ad ip̄eratorē. Episcopus igitur et p̄o consul mirantes argenteos. interrogauerūt eū vbi thesaur⁹ incognitus inuenisset. At ille ñdit se nihil penitus inuenisse. sed de suecalo pentū suor⁹ eosdem denarios habuisse. Et interrogat⁹ cui⁹ ciuitatis eet. Ñdit bñ scio q̄ hui⁹ ciuitatis sum. si tñ hec est ciuitas ephesior⁹. P̄oconsul dixit. Fac venire pentes tuos vt testentē p te. Quos cū noiasset nullī⁹ eos cognosceret. dicebāt cū fingē vt aliquo mō euaderet. Et ait p̄cōsul. Quo credim⁹ abi q̄ hoc argentū pentū tuor⁹ fuerit cū scriptura ei⁹ habeat plus q̄ trecētos septuagintadnos annos. Et sit primor⁹ dies Decⁱ ip̄atoris et in nullo sīles sint argenteis nīs. Et quo pentea tui añ tātū tpus fuerūt. Tu vo inuenis vis decipe sapientes ⁊ senes ephesi. Idcirco iubeo te legib⁹ tradi. donec p̄fitearis qđ inuenisti. Tūc p̄cēs Adalch⁹ ante eos dixit. P̄o vo dñi dicite mihi quod

vos interrogo. et ego dico vobis qđ est i corde meo. Decius imperator q fuit i hac ciuitate. Ubi ē. Epūs dixit. filii nō ē hodie i terra q decius nolē. Imperator autē fuit aīa longū tpūs. Ad alchus autē dixit In hoc ego ire stupeo q nemo credit mihi. Vos sequimini me q offerā vobis socios meos q sunt i mōte celio: ipsis credite. Hoc enī scio. q a facie decij imperatoris fugimus. q ego sero vidi q ingressus est decius i hāc vrbē. si nō hec ciuitas ephesiaz. Tunc epūs cogitans in semetipō dixit. p consilii. q: visio ē quā debuit ostēdere in iuuencibus. Perrexerūt ergo ciuitatē plurima multitudo. Et ingressus ē primo malchus ad socios suos q post eū epūs egrediēs inuenit inter lapideos tras sigillatos duobus sigillis argēteis. et cōuocato populo legit eas. et audientibus et videntibus. et admirantibus cunctis sanctos dei sedentes in spelunca q facies eoz tanq̄z rosa floreret. et oculos glorificauerunt deum. Statimq epūs et p consul miserūt ad theodosiū imperatorē. rogantes vt cito veniret. et mirabilia dei nup ostensa videret. Qui primus surgens de humo et ō sacco in q iacebat glorificans deum venit a p stantinopoli ephesum: q obuiam eis cum cis ascenderunt simul omīa ad spelunca. Et mox vt sancti viderūt imperatorem resplendere facies eoz sicut sol. Et ingressus imperator p cidit ante eos et sup singulos flens dicebat. Die video vos tanq̄z si viderem deum resuscitantem lazarum. Tunc dixit sanctus maximianus ad eum. Crede nobis. q p peccatis resurrectionem non credas indubitanter q resurrectio mortuoz est. Vere enī resurgimus et viuimus. et sicut in sano cum vero manis nō sentiens lesionem et viuit. sic fuimus viuentes. iacentes et dormientes et nō sentientes. Et his dictis videntibus cunctis inclinantibus capita sua in terram obdormierunt. q tradiderunt spiritus suos in manus dei imperium.

Surgens autem imperator: cecidit sup eos flens. et deosculans eos. et cū iussisset fieri loculos aureos in quibus mitterentur: in ipsa nocte apparuerunt dicentes imperatori. et sicut hactenus in terra iacuerunt. et terra resurrexerāt eos de mitteret donec deus iterum eos resuscitaret. Iussit ergo imperator locum illū inaurato lapidibus adornari. q omnes episcopos resurrectionem confitētes absolui. ¶ Qđ trecentesimo quadragesimo octauo ab annis dominice incarnationis obtinuisse dicuntur dubiū esse pōt quia anno domini quadringentesimo quadragesimo octauo surrexerunt. Decius autem regnauit vno anno q tribus mensibus. s. anno dñi. cclj. q ita nō dormierūt nisi cccl nonagīta sex annis.

Azarius dicitur

Ngli nazareus qđ interp̄tat cōsecratus. vel mūdus. vel separatus. vel floridus aut custodiēs. In hoc reperiuntur hec quinq. s. cogitatio. affectio. intentio. actio q locutio. cogitatio aūt dī ē sancta affectio mūda intentio recta. actio iusta q locutio moderata. Hec ois fuerunt in beato nazario. habuit enī cogitationem sanctā. Et inde dī p̄secratus. Affectionē mūdā. q inde dī mūdus. Intentionē rectam. et inde dī separatus. Intentio enī est que separat opera. q et oculo simplici corpus lucidū. Et oculo nequam corpus tenebrosū creat. Actionē iustā in de dī floridus. q iustus florebit sicut lilium. Locutionē moderatā. q inde dī custodiens q custodiuit vias suas et nō delinquit i lingua sua. Celsus q̄si excelsus q se supra se extulit: dū etatē puerilē vicit annis superauit. Mox vitam q passionem ambrosius in li. q̄ruisij et p̄hasij reperisse dī. In quibus iam aūt libris legē. q qđā p̄bus nazarius deuotus eius passionē p̄scripsit. quā certum q sanctoz corpa sepelierat ad caput illoz posuit.

Azarius filius il

lustrissimi viri noīe aphricani. q

iudei. et beatē ppetue xp̄ianissime et rō-
manoꝝ nobilissime ⁊ a beato petro ap̄lo
baptizate. cū haberet nouē annos p̄fim
murabaē. videꝫ patrē suū et matrē in ob
seruatiōe religionis tādissimuliter variari. ⁊ q̄ mater sua legem baptismi. pater
vero suus legē sabbati seq̄rē. Uñ cuinā
magis adherere deberet plurimū dubitabat. cū vterq; ad fidē suā eū attrahere
niteret. Tandē nutu dei vestigijs ma-
tris adhesit. ⁊ a beato Lino papa sacruz
baptisma suscepit. Ꝯ pater intelligēs ce
pit ip̄m a sancto ꝓposito auertere et tor-
mentoꝝ genera q̄ xp̄ianis inferunt ē p̄ordinem explicare. Ꝯ aūt dicitur eū a li-
no papa baptizatū forte intelligē non
qui tunc papa erat. sed qui futurus erat
Nazarꝰ eñ post baptismū (sicut infra
patz) ānis mltis sup̄vixit. q̄ tñ sub Ne
rone martiriū ptulit. q̄ petrū anno vl-
timo sui ip̄ij crucifixit. Linꝰ aūt post
mortē petri papa fuit. Cū aut pater nul
latenus assentiret. sed pocius xp̄m con-
stantissime p̄dicaret. ad p̄ces pentū q̄ ne
occideret timebāt de vrbe roma exijt. et
sepē samarios de pentū diuitijs onera-
tos accipiēs. p ciuitates ytalie venit ⁊ oia
pauperibus erogauit. Decimo aūt anno
digressionis sue a roma placentia. ⁊ inō
mediolanū aduenies. sanctos. Gerua-
sium et Protha sium ibidē in carcere ōtine-
ri repperit. Audito aūt q̄ Nazarius p̄-
dictos martires aniaret. cito ad p̄fectum
trahit. ⁊ cōfessione xp̄i p̄ durās fustibus verberatur. Et sic ex vrbe illa p̄fectꝰ
dū de loco ad locū pgeret. mater eius q̄
obierat sibi apparuit. et filiū suū confor
tans. vt ad gallias ꝓperaret. admonuit.
Lūq; ad vrbē Gallie que gemellus di-
citur aduenisset. et ibidē plurimos con-
uertisset. quedā matrona filiuz suū noīe
Celsuz elegantē puerū sibi obtulit. rogās
vt ip̄m baptizaret. ⁊ sic eū duceret. Ꝯ p̄-
fectus gallia audiens. ip̄m cuz puero
Celso retro manibꝰ vinctū ⁊ collo cathe-
na cōstrictū in carcere reclusit. vt euz in
crastino tormētis afficeret. Tūc vxor sua
misit ad eū asserēs iniustū ē iudiciū. vt
innocentes occideret. ⁊ deos oipotentes
vindicare p̄sumeret. Quibꝰ verbis p̄fectus correctos sanctos absoluit. ſz ne ibi
p̄dicare p̄sumerēt. admonuit et interdi-
xit. Venit aūt ad vrbem Treueris ⁊ ibi
xp̄m primus p̄dicās et multos ad fidez
xp̄i cōuertēs. ibidē sibi eccliaz edificauit
Ꝯ audiēs Cornelius vicarius neroni
ꝑatori mādauit. Qui cēū milites ad
eū capiendū misit. quē cū illi iuxta ora-
torium quod sibi cōstruxerat inuenissent
manus eius liganerunt dicentes. Ad re-
gnum nero te vocat. Quibus nazarius.
Incōpositus rex. incōpositos milites
habet. Quare enim venientes honeste
non diriſis. Nero te vocat et venissem.
Vinctum igitur ad neronem ducebant
et puerum celsum plorantem alapis ce-
dentes vt sequeretur. vigebant. Quos
cum nero vidisset. iussit eos in carcere re
cludi. donec ipsos supplicijs excogitatis
perimeret. ¶ Interea cū Nero quadā
vice ad capiendas feras venatores mis-
set. subito ferarum multitudo erumpēs
vindarium Neronis intrauit vbi mul-
tos lacerauit et plerosq; occidit. Intētā
vt nero turbatus diffugeret. ⁊ vulnerato
pede vix ad palaciū peruenit. Ad vltz
autem diebus illius vulneris dolore de
cumbens. et tandem Nazarij ⁊ celsi me
minit. et putauit deos sibi iratos fuisse.
eo q̄ tamdiu ipsos viuere permisit. Ius-
su igitur imperatoris. milites nazariuz
calabus tundentes ⁊ puerum verberan
tes de carcere eduxerunt. et coram impe
ratore statuerunt. Videns autem Nero
faciem eius instar solis. se fantasticē illu-
di putauit. ⁊ vt magicas artes deponeret
sibi dixit. Ac vt dijs immolaret. precepit.
Ductus ergo Nazarius ad tēplū rogā-
uit vt oēs exirent. ⁊ sic eo orāte oia ydo-
la sunt cōfracta. Ꝯ audiēs nero. iussit
eū in mare p̄cipitari. p̄cipiens vt si forte
euadere ip̄m insequētes igni cōburerēt
⁊ pulueri ei⁹ in mari p̄jcerēt. Nazarꝰ
igit̄ ⁊ puer celsus nauī ponūt̄. ⁊ in me-

dium pelagus pduci ibi ꝓcipitarent. Dꝫ statim circa nauẽ tẽpestas maxia cõtinatur, et circa sanctos trãquilitas magna cernit. Cũq; illi pclitari timerẽt, et maloꝝ que in sanctos ꝓ miserãt, penitirent, ecce nazarius cũ puero celso sup aquas ambulãs, hilari vultu eisdẽ apparuit, ac sup nauẽ cõsidẽs ipis iã credẽtibus otinõe sua mare placauit, ac inde cũ eis ad locũ p passus fere septingentos iuxta vibẽ Januẽsez pcessit. Vbi cũ diutius pdicasset. Ad ecclesiã tandez vbi sanctos genitriũ, et pthasiũ reliquit, venit. Dõ cũ Anolinus ꝓfectus audiuisset cũ remanẽte Celso i domo cuiusdã matrone i exiliũ direxit. Nazarꝰ vo romã venit. et patrẽ suũ iã senẽ et xpianũ inueniens, quõ cõuersus fuit inquisiuit. Cui dixit aplin Petrũ sibi apparuisse, et vt pcedentes sequerẽtur admonuisse. Deinde a tẽploꝝ pontificibus ad vibẽ Mediolanũ, vbi romã missus fuerat redire cũ iniuria multa ꝓpellit. vbi cũ puero celso ꝓsidi ꝓsentatur. Qui eductus extra portã romanã i loco qui dicit tres muri. cũ puero Celso decollatus ẽ. Quoꝝ corpa cũ xpiani rapuissent, et in ortis suis collocassent. Ipsa nocte sancto cuidã noie Ceratio apparẽtes dixerũt vt coꝝ corpa i domo sua ꝓpẽ Veronẽ ꝓfundius sepeliret. Quibꝰ ille Quesso dñi. sanate prius filiã meã paralitcã. Que cũ ꝓinuo sanata fuisset corpora coꝝ tulit. et vt iusserãt sepeliuit.

Post longũ vo tẽpus dñs corpa coꝝ beato Ambrosio reuelauit. Celsiꝰ vero in loco suo relinquẽs Nazarũ cum sanguine recẽti quasi eadẽ hora sepultũ miro odore fragrãtẽ integrũ et incorruptũ cũ capillis et barba repẽs, ipm ad eccliã apostolorꝝ trãstulit. et ibi honorifice sepeliuit. Celsiꝰ q̃z inde postmodũ sustulit et in eadem eccia collocauit. Passi sunt sub nerone. q̃ cepit circa annũ dñi. lxij.

De hoc martire sic dicit ambrosius in ꝓfatõe. Martir sanctus roseo lustratus cruore nazarius celeste meruit ꝓscendere regnum. Qui dum ꝓ innumeris tormentorꝝ supplicia crudelius vexaret tyrannicam rabiem fidei constantia superabat. Nec potuit perse cutorꝝ illatis cedere minis. quando ꝓ se certante ipe autor victoꝝ ipe dominus dimicabat. Dicitur interea ad tẽplũ ydolis ꝓlabare prophanis. quoꝝ portẽta diuino fulmine pie fidio. mox vt ingressus ẽ redegit in pulerem. Ob hoc liquidas manus in vndas longius interra ꝓiectus, angelici muneris famulatu solida inter lucrus vestigia ꝓfigebat. O felix et inclitus dñi ꝓlator qui mundi congressus principẽ innumeram populi multitudinez vite socianit eterne. O magnũ et ineffabile sacramentum. vt de illoꝝ potius salute letẽt ecclesia quos pumsse mundus exultat. O beata mater natorꝝ suorꝝ glorificata tormentis. quos nõ placu. non gemitu ad inferna deducit, sed ad celestia regna migrantes perpetua laude prosequitur. O celsis fragrãtissime nitor e celsis fulgide cuius inestimabilis odor saluus ꝓpolle aromatibus quem ambrosius reperiens, perbenignum patronum dedit. et meritum fidei propugnatorem sacri pclij bellatorem. Tu dudum multo lantantem puluere draginam inuenis accensa verbi virtute superna. Vt pateant xpẽ cuncta tua numera seculis. Angelicos cernant humanaq; lumina vultus. Hec Ambrosius.

Elix loco liberij

papã eligit et ordinatur. Cũ enim Liberius papa nollet Arriane hereseos assentire, missus est in exilium a Cõstantio filio Constãtini, et ibidem ꝓ tẽnium moratus est. Quapropter vniuersus clerus romanus loco eius Felicẽ ordinarunt. ipo Liberio volente et consentiente. Qui quidem felix concilio conuocato coram quadraginta octo episcopis. Cõstãtiũ ipatorẽ Arriani hereticũ. et duos ꝑsbiteros sibi fauentes cõdẽnauit. Quapropter cõstãtius indignatus ꝑ

licem de episcopatu suo deiecit. et Liberium eo pacto reuocauit. vt. s. solūmodo. Cōstātio et aliis quos felix dānauerat. communicaret. Liberius igit̄ tedio affectus eulij in hereticā pmitate subscripsit. et sic in ūn pscripto excreuit vt ꝯplimi clerici et sacerdotes liberio ñ ꝓhibēte intra eccl̄as sint necati. felix vo de ep̄atu dieces. cū in pdio suo habiteret. inde eductus martirij capitis obtrūcatiōe pmeruit. Circa ānū dñi trecentesimumquadragentesimum.

Simplicius et faustinus fratres cū sacrificare pcō nerent sub diocleciano rome mīta supplicia pculerūt. Tādē data sup eos sententia decollati sunt. et in tyberim corpa eor̄ piecta. Sotor aūt eor̄ noīe beatꝝ eor̄ corpa de flumīe leuauit. et honorifice sepeliuit. Lucretius aūt pfectus. et ei⁹ vicarius dū pdictū ip̄or amburet cā teneri fecit. et vt ydolis īmolaret. pcepit. Quā reuertēte Lucrecio nocte a seruis suis pfocari pcepit. Cui⁹ corp⁹ Lucina virgo rapiens iuxta fratres suos sepeliuit. Post hoc Lucretius pdictū ipm intrauit. vbi facto amicis suis cōuiuio. cū marcumb⁹ insultaret. infantulus q̄dā lactēs pānis micā olim⁹. de gremio matris que ibi aderat cūctis audientib⁹ exclamauit. Audi lucreti. Occidisti et viuasisti. Ecce datus es in possessionē inimicꝝ. Statimq; lucretius timēs ac tremēs. a demone arripit̄. et p tres horas a deo cruciat⁹. vt in ipo tumulo moreret. Q̄ videntes q̄ aderāt ad fidē pueni sunt. Et narrabāt oīb⁹ passiones sanctē Beatrices virginis in tumulo vindicatā. Passi sūt aūt circa ānū dñi trecentesimumoctogesimumseptimum.

Martha hospita xpi Siro patre Eucharia matre regali exprogenie descēdit. Pater ei⁹ sirie et marie me multaꝝ ciuitatū dux extitit. Tria aūt oppida. s. magdalū et bethaniā vtrāq; et hierosolimitane vrbis pte

Martha cum sorore iure materne hereditatis possidebat. Hūq; aūt legē aut virū habuisse. aut hoīm timuisse subiisse. Ministrabat aūt dño nobilis hospita et sorori suē piter ministrare volebat. qz videbat sibi q; seruiēdū tāto hospiti nō sufficeret etiā totus mūdus. ¶ Post ascensionē dñi cū facta eēt dispersio discipulorū. ipa cū fratre suo Lazaro et sorore sua maria magdalēa necnō et bēto Maximino q̄ eos baptizauerat. et cui a spiritu sancto fuerāt cōmendate. multiq; alij ablati remis velis et gubernaculis oīb⁹ et alimētis rapidis ab infidelib⁹ iudicādi sunt. Qui dño duce Marsiliā puenerūt. Tandē terre cuī aquēle adeūt et ibidē populū ad fidē puerterunt. Erat beata Martha valde facūda. et oīb⁹ grāta. ¶ Erat aūt tūc rex in rhodanū in nemore quodā inter arelatē et auinionem draco q̄dā medius animal. medi⁹ piscis grossi. et bouis. longior equo bōs dentes vt spata acutos. et cornua vtraq; pte minus. caput leonīs dentes vt gladios acutos. cornua eius squamas hirsutas caudā vipereā bunis pennis in vtraq; pte defendebat. vñ nec iaculis nec alijs armis cedebat et tante fortitudinis vt. xij. leones vel vrsi. q̄ tacēs in flumīe occ̄s transeūtes perimebat. et nauem submergebat. Generat aūt p mare de galacia asie generatus a leniatan q̄ serpēs aquosus et feroc̄issim⁹. et ab honacho animali qđ galacie regio gignit. qđ insecutores suos p spaciū iugeris sterc⁹ sinū velut spiculum dirigit et quicquid tetigerit velut ignis exurit. Ad quē Martha a populo rogata accedēs ipmq; in nemore quādā hoīm māducātē reperiens. aquā benedictam sup eū fecit. et crucē quādam sibi oīdit. Qui primus victus et omnis stās a sancta martha ꝓpio cingulo alligat̄ et ilico a populo lanceis et lapidibus perimitur. Vocabat aūt draco ab incolis tarasconus. vñ in hui⁹modi mortā lacus ille adhuc vocat̄ tarasconus q̄ antea vocabatur. verluc. id est. niger lacus. eo q; ibi

erant nemora nigra ⁊ umbrosa. Ibi igr̃ beata Martha de lucẽtia mgr̃i sui maximum ⁊ sororis sue desiderio remansit. et orõnib⁹ ⁊ ieuniis indesinẽter vacabat. Deinde ꝯgregato ibidẽ magno sororũ ꝯuẽtu. ad honorẽ beate marie sp̃ v̄ginis magn̄ edificata basilica. sarc̃ sibi asperam duxit vitã. carnẽ ⁊ oẽm pinguedinẽ ona cascũ ⁊ vinũ vitãs. semel tñ in die edebat. Cunctis in die tonẽs i nocte genua flectebat. ¶ Quadã vice dñ apud aurelianẽ inter Vrbẽ ⁊ fluuiũ rhodani p̃dicaret. inuenit quidẽ vltra fluuiũ p̃sticẽs ei⁹ v̄ba audire ꝟ̃ideriãs. cũ naui gio careret. nudat⁹ natare cepit. ꝛ subito vt fluminis rapiẽ ⁊ pannus suffocaẽ. Cui⁹ corpus vix sexta die inuẽtũ. añ pedes sancte Marthe resuscitandũ p̃sentatur Illa v̄o in modũ crucis solo p̃strata taliter orauit. Adonay v̄ie ihu xp̃e q̃ fratrem meũ lazarũ dilectũ tuũ olim resuscitasti. respice in hospes care ad fidem circũstantiũ ⁊ resuscita puerũ istũ. ⁊ apprehensa eius manu mox iuuenis surrexit. et sacr̃ baptisma suscepit. ¶ Refert eusebius in libro quinto historie eccãstice q̃ mulier emorroissa postq̃ sanata fuit. i curia sue vindicio suo statuã fecit. q ad imaginẽ xp̃i cũ veste et fimbria sicut ip̃z viderat ⁊ cã plurimũ reuerebaẽ. Herbe v̄o sub illa statua crescẽtes. q̃ añ nullius erant vsus. cũ fimbriã attingerẽt. tante virtutis erãt. et multa infirmi inde sanarenẽ. Illã aũt emorroissam q̃ dño sanauit Ambrosius dicit fuisse Martham Refert hiero. ⁊ habeẽ historia tripita q̃ Julian⁹ apostata imaginẽ quã emorroissa fecerat inõ suffulsit. ⁊ suã ibidẽ collocauit. que icm fulmine cõfracta fuit.

¶ Obitũ aũt suũ sibi dño añ p annuz reuelauit. In quo toto ãno febrib⁹ elaborans. añ octauũ diẽ sui exitus angelicos choros sororis sue in celũ aiaz deferẽtes audiuit. Que mox fratr̃ et sorori cõuentu ꝯgregato ait. Dei comites ⁊ dñi cissimi alũni mihi quesso ꝯgratulamini q̃n angelicos choros sororis mee aiam ad sedes polliticas ferẽtes audiuit cernot O pulcerrima ⁊ mi dilecta soror. viuas cũ mgr̃o tuo et hospite meo in sede beã. Statiq; beã Martha exitũ suũ vicinis p̃sentes. suos admonuit. et luminaribꝰ accensis. circa se vsq; ad obitũ vigilarẽt. Nocte vero media añ trãsitus sui diez custodib⁹ somno grauatis: ventus vehemens irruit. ⁊ luminaria cũcta extinxit. Illa vero malignor̃ spirituũ turbã cernens otare cepit. Mi p̃ely mi hospes care. Congregant sunt ad denotandum me seductores mei scripta tenẽtes mala q̃ gessi. Ely ne longe recedas a me q̃z in aditu omnium meũ intẽde. Et ecce sororẽ ad se venientẽ vidit. que manu facẽ teneꝫ cereos ⁊ lãpades inde accendit. Vtq; altera alteraz ꝓuocare noĩe vocaret. ecce xp̃e adsunt dicens. Veni dilecta hospita et vbi ego sum illic mecum eris. tu me suscepisti i hospicio tuo ego te recipiã i celo meo. ⁊ in o cãreo te coronabo amore tuo: Appropinquãte v̄o hora sui trãsitus soror̃ deferri se fecit vt celuz posset videre. Jussitq; se in terra sup cinerẽ poni. ⁊ signũ crucis corã se teneri ⁊ hec v̄ba orauit. Mi hospes mi care hãc pauperculã tuaz custodi. ⁊ sicut mecũ dignatus es hospitari. sic me suscipe in hospitio tuo celesti. Jussitq; vt passio sue lucem corã se legeretur. Et cũ dicerentur. Pater in manus tuas cõmendo spiritum meum. alia emisit spiritum. Sequenti vero die. scz dominica diem circa corp⁹ eius laudes fideles exoluerent. circa horam tertiam apud petragoricas beato ffrontonio missam celebrant. et post epistolã in cathedra dormitiõ dominus apparuit. dicẽs ei. Dilecte mi ffrontoni si vis adimplere qđ olim hospite nostre pollicitus es surge velociter et sequere me. Quo inste complente subito ambo tarasconum venerunt et circa corpus eius psallentes totum officium ambo ceteris respondentibus peregerũt. Et corpus ei⁹ i sepulcro suis manibus collocauerunt. Verũ ossa

apud petragoricas finitis canūb⁹ dya-
conus euangeliū lecturus benedictio-
nem petēs ēpm excitaret. Ille vir excita
tus. rīdit. Fratres mei cur me excitastis
Dñs ihs rpc ad corpus Marthe hospi
te sue me duxit et ipaz tradidit⁹ sepul-
ture. Dingite igiē illuc velociter nuncio
os q nobis anulū nr̄m aureū et arotheca
griseas deferāt. q dū ad corpus sepe
liendū me aptarē. facistis cōmēdaui. et
ea ex oblitione d̄mīsi. qz me tācito exci-
tastis. Ad illi nuncij et hoc vt episcopus
dixerat inuenientes anulū solāq; arotheca
attulerunt. Alia vo in huius rei testimo
nium sacrista retinuit. Addidit q; bea-
tus frō tonus dicēs. Cū post sepultura
m ab ecclia exiremus. frater q̄dā illi⁹ lo
alis peritus nos insecutus dñm inter
rogauit q nōie vocarē. Cui ille nihil r̄
spondens. oīdit ei codicē quē in manu
tenebat aptū. i q nihil aliud erat scriptū
nisi versiculus ille. In memoria eterna
erit iusta hospita mea ab auditione ma
la nō timebit in die nouissimo. Cū vo
codicē r̄soluerent cāct̄ folijs hoc reppit
scriptū. Cū aūt ad ei⁹ sepulcrū crebra miracula fierent. Clodoueus rex frā
coz. xp̄ianus effect⁹. a sancto remigio ba
ptizatus. cū grauē remū pateret dolorez
ad eius tumulū venēs. sanitatē integrā
reportauit. Quapropter illū locū dicauit
et trū miliariū spacio in giro ex vtraq;
pte rhodani terrā. villas r castra dedit.
locūq; illū liberū fecit. Marcilla vo ei⁹
famula vitā ip̄i⁹ descripsit. q postmodū i
sclauonia pgens. r ibi eūgeliū xp̄i pdi-
cans. post decimuz annū a dormitione
Marthe in pace quieuit.

Abdon et sennē

sub decio spatore martirū passi
sunt. Cū enī decius spator babiloniam
cū alijs pricijs sup̄ ass quosdā xp̄ianos
ibi inuenit quos secū ad vrbē corduban
deducēs diuersis supplicijs cōsūmauit.
Et eos duo subreguli rapientes. s. Abdō
r sennē sepelierūt. Qui accusati et decio
presentati romā post eū vincti cathenis
ducūtur et in spectu decij et senatus in
troducti. at sacrificare et rex suaz recipe
libertatē. aut morib⁹ bestiaz deuorari
iubent. Cōtēnentes itaq; et expuētes in
simulacra. ad theatrū p̄rahūt. r ad eos
duo leones r vrsi quatuor d̄mittū t. q
cū sanctos nō tāgerēt sed etiā custodirēt
iniectis in eos gladijs occidunt. r ligati
pedibus tracti sunt r iacent ante simu-
lacrū solis. Qui cū ibi triduo iacuissent
Quirin⁹ subdyaconus eos collegit. et in
domo sua sepelit. Passi sunt aūt circa
ānū dñi ducentesimū quinquagesimū terciū

Germanꝰ dicitur

a germine r ana qđ est sursuz. qua
si supnū germē. Tria enī reperiūt in sege
te germināte. scz calor naturalis. humor
nutrimentalis. r ratio seminalis. Beat⁹
igiē Germanus dicitur quasi semē ger-
minās q; in ipo fuit calor p̄ferūt dile-
ctionis. humor p pinguedinē deuotiōis
et rō seminalis p̄ virtutē p̄dicationis. p
quā multos in fide et morib⁹ generabat
Cui⁹ vitā Cōstātin⁹ p̄sbiter. ad sanctuz
Germanū ep̄m alisiodorēsem scripsit.

Germanus nobi

lissimus genere in vrbe alisiodo
rensi natus et liberalib⁹ studijs plurī-
mum eruditꝰ. tandē romā ad discēdam
iuris sciam ē p̄fectꝰ. Vbi trū dignitatis
accepit. vt eū senatꝰ ad gallias trāsmitte
ret. vt apicē ducat⁹ totius burgūdie ob-
tineret. Cum ergo alisiodorensem
ciuitatem ceteris diligentius guberna
ret. arborē q nāq; pinū in media ciuita-
te habebat. ad cuius ramos p admira-
tione venationis ferarum capita suspen
debat. sed cum sanctos amator. eiusdem
ciuitatis episcopus. de tali eum vanitate
sepe redargueret. monens vt etiam illaz
arborem incidi mandaret. ne aliqua ma
la occasio ex hoc xp̄ianis eueniret. ille
nullatenus acquieuit. Quadam autem
vice absente Germano arborem incidit

et incendio totam dedit. Qđ germanus audiens. xpiane religionis oblitus, ualatus militib⁹ suis illuc aduenit. ⁊ mortē ep̄o intentauit. Ep̄s aūt diuina reuelatiōe germanū sibi successurū agnoscens furenti cessit et augustudunū pr̄ecit. postmodū alta sodoriū reuersus germanum in eccl̄ia caute cōclusit: et ibidem eū tonsurās ipm sibi successorem eē p̄dixit. Qđ ⁊ factū ē. Mā paulo post ep̄s felicit̄ obijt et Germanū plebs omnis in ām̄ institē postulauit. Qui substantia pauperibus erogata. ⁊ vrote in sororē cōmutata corpus suū p triginta annos sic affligit. vt nūq̄ panē frumēti. nō vinū. nō legumen. nūq̄ uel sal̄ē p̄ sapore comederit: Bis tm̄ in anno scz in pascha ⁊ natali vinū sumebat. scz tm̄ ipm vini saporē aq̄ nimis extinguebat. ⁊ rectōe p̄mū cinere plōbabat. deinde panē ordeaceū sumebat sp aūt ieiunās nūq̄ nisi vespe comedebat. In estate vel hyeme nullā vestes habuit. p̄ter alicui⁹ et tunicā ⁊ cucullam Que vestis nisi forte alicui donaret. quousq̄ ferebat donec attritiōe nimia solueretur. ¶ Tectus suus cinere calicio ⁊ facculo ornabatur. nullus puluinar caput ab humeris ei⁹ leuabat. sed semp genēa et sanctor⁹ reliquias collo gerens. nunq̄ vestimentum. raro calciamenta: et raro cingulum detrahebat. Supta hominez siquidem fuit omne qđ gessit. Talis enī eius extitit vita: vt si miraculis caruisset incredibilis videretur. Tanta fuerūt miracula vt nisi merita p̄cessissent. fantastica putarentur. ¶ Hospitat⁹ in quodā loco cum post cenam mensa iterum pararetur. admiratus interrogat cui denuo p̄parent. Cui cum dicerent q̄ bonis illis mulieribus dēmonia nocturna p̄pararent. illa nocte sanctus germanus statuit vigilare. Et ecce vidit multitudinē demonum ad mensam in forma hominum et mulierum venientem. Qui eis p̄cipiens ne abirent cunctos de familia ex ordine inquirens si personas illas. agnoscerent. Qui cū omnes vicinos suos et vicinas eē dicerent. misit ad domos singulorū: demonibus p̄cipiens ne abirent et ecce omnes in suis lectulis sunt inuenti Adiurati igit̄ se demones eē dixerunt q̄ sic hominibus illudebāt. ¶ Eo tēpore beatus Lupus ep̄s trecassinus florebat: cuius vrbē cū attila rex obsideret. super portam beatus lupus acclamans. dñs eēt q̄ eos sic īpeteret indignat. Cui ille. Ego sum attila flagellum dei. Quo ꝓra humilis p̄stitit. dicens ⁊ gemens. Et ego lupus heu vastator gregis dei ⁊ indigēs flagello dei. Mox q̄ portas reserari iussit. Illi aūt diuinitus excecati p portas ad portā trāsierunt. neminē aūt videntes aut ledentes. Beatus igit̄ germanus assumpto beato ep̄o lupo in britannia vbi hereticā pullulauerat. p̄fectus ē. Qđ dum in mari cēnt. ⁊ tēpestas maxia oriretur. ad orationē sancti germani. ꝑfect⁹ trāquillitas magna efficitur. Honorifice igit̄ a populis susc̄ipiūt. quoz aduentum demones iam p̄dixerāt. quos sanctus german⁹ de obsessis expulerat. Verum cum hereticos conuiassent ad propria redierunt. ¶ Cum in quodam loco infirmus decumberet. contigit vt totus ille vicus repentino incendio cōflagraret. Qui cūq̄ rogaretur vt inde aliquo tatus ignem euadere. ille incendio se opponit ⁊ vltra citraq̄ omnia cōsumunt̄ flamma hospitium eius non tetigit.

¶ Dūz ad britanniam iterato rediret vt hereticos confutaret. quidam ex discipulis eius gradu cōcito eius vestigia sequebatur. qui tamen apud cormandoium infirmatus occubuit. Rediens inde beatus Germanus sepulcrum eius aperiri fecit. ꝑmq̄ vocans ex nomine qđ ageret. an adhuc secum mulcare caperet. requisiuit. Mox ille residens cūcta sibi cōstare suauia ac se nolle econtra vlterius retrocari rīndit. Tunc sancto annuente vt requiesceret. ille deposito capite rursum in domino obdormiuit. ¶ Dum in britannia predicat. ⁊ sibi ⁊ socijs rex britanie hospitium vendegallet subulcus regie re

gressus a pascuis. receptā p̄bendā in palacio. ad nugurū ꝓximum referrēs. vidit beatū Germanū cū sociis fame et frigore laborantē. quos īt̄ domo sua benigne recepit. ⁊ vnicū vitulū quē habebat hospitibus occidi p̄cepit. Post cenā sanct⁹ Germanus ossa vituli sup pellē vituli īponi fecit. et ad eius oratione vitulus sine mora surrexit. Sequēti die germanus a regi festinus occurrit et aure⁹ hospicii denegauit porter unquirit. Tūc rex vehementer attonitus sibi rūdere nō potuit. Et ille. Egredere iquit et regnū melioꝝ dimitte. Germanus ꝯē dei mādato subulcū cū vxore venire fecit. ⁊ vniuersis stupentib⁹ regē cōstituit. Et tunc reges de subulci genere ꝓ deūtes dominantur gentibus britonū. ¶ Cū saxones ꝓtra britones dimicarent. et se paucos viderent. sanctos inde transeuntes vocauerunt ad se. et ab eis p̄dicari certatim oēs ad baptismi gratiā cōuolabāt. Die igit̄ pasce ex feruēti fidi amore. p̄cat̄ armis ꝓperant fortiter p̄liari. Quod alij audiētes audacter contra inermes ꝓperant. ꝙ germanus latens cū suis omnes admonuit vt cū ipe alta clamaret oēs sibi vno clamore respondeant. Qō cū factū esset tantus hostes sup se tā irruētes terror iniecit. vt p̄cepto armis nō solū montes. sed celū sup se ruere putarēt. cāticq; diffugerunt. Quadā vice dū p augustudinum transiens. ad tumulū sancti Lassiani epi deuenisset quomō se haberat inquisiuit. Ille statim ex tumulo cunctis audiētibus sic rndit. Dulci quiete pfruor et ad uictū redēptoris exspecto. Et ille quesce p longū in ipō tempus ⁊ p nob attentius intercede vt obtinere sacre resurrectionis gaudia mereamur. ¶ Dū apud rauēnā deuenisset a regina placida et filio suo Valentiniano honorifice suscepto ē. Nota vo cene regina misit eis vas argenti ampliss̄i. delicatōrib⁹ cibis plenū. Qō ille suscepit et cibos famulis traderet. ⁊ sibi ꝓ paupb⁹ ipz vas argenteū retineret. Loco vero muneris misit regine scutella ligneā pānē ordeaceū continentem. Qō illa libēter recepit ⁊ vas istud postmodū argēto texit. Quadam autem vice dum p̄dicta regina eū ad cōuiuiū inuitasset. ille benigne annuens ab hospicio suo vsq; ad palacium eo ꝙ ieunus et orationib⁹ esset confectus. azino deferente portatus ē. Dū dū comederet. azinus sancti Germani mortu⁹ ē. Qō regina audiens equū mire māsuetudinis ep̄o p̄sentari fecit. Quē intuiens ait. Adest mihi azinus p̄sentē ꝙ me huc actu lite reportabit. Pergēsq; ad ea uauer. Surge iquit musco reuertamur hospicio. Statiq; subsiliēs sep̄m cōcussit et quasi nihil mali passus eet. Germanum ad hospicū deportauit. Sed aīq; de rauēna exiret. predixit ꝙ nequaq; in hoc seculo diutius moraret. Post modicum febre corripit ⁊ die septimo in domino moritur. ⁊ corpus eius ad gallias sicut a regina uenerat trāsportat̄. Obiit circa ānū dōi ꝙdringētesimū tricesimū.

¶ Verum cum sanctus Germanus beato eusebio vercellēsi ep̄o p̄misisset ꝙ in sui reuersione ecclesiam quā fundauerat sibi dedicaret. cū intellexisset sanctus Eusebius beatū Germanū exisse ō corpore. ecclesiā suā dedicaturus cereos accendi iussit. Sed quāto plus accendebāt. tāto plus extinguebant. Qō videns Eusebius intellexit ōdicationē aut alio tpe fieri oportere. aut alteri ep̄o reseruari. Cū igit̄ beati Germani corp⁹ vercellas delatū fuisset. mox in p̄dictā ecclesiā indicat̄. ⁊ statim cerei omnes diuinitus inflāmantur. Tunc sanctus Eusebius promissionis. beati Germani meminit et qō virtutes se facturū ꝓmiserat mortuum fecisse cognouit. Hoc ita oportet accipi. vt nō intelligat̄ de magno Eusebio vercellensi ꝙ tpe ipius factū sit hoc. Hā ipe sub valente imperatore mortu⁹ fuit. et a morte ipius vsq; ad mortē sancti germani vltra annos quinquaginta effluxerant. ffuit ergo alius Eusebius sub q̄ istud qō narratur euenit.

EVsebius dicitur ab eu quod ē bonū 7 sebe qđ dī eloquētia vel statio. vel eusebius sonat bonus cultus. Ꝑ̄e nāq; habuit bonitatem in sanctificatione sua. eloquētiaq; in defensione fidei. Statutorem in cōstāna mutatiq; bonum cultū in reuerentia dei.

EVsebiꝰ semper virgo existens. dū adhuc catbe cuminus eēt. ab eusebio papa baptisma suscepit. et nomē accepit. In quo baptismo manus angelice visē sunt. q̄ ipsum de sacro fonte leuauerunt. ¶ Matrona q̄dam eiꝰ pulcritudine capta. cū ipsius cubiculum vellet adire. custodiens ab angelis prohibere nō potuit. Vñ facto mane ad eius pedes p̄cidit. et ab eo veniaz petijt. ¶ Ordinatus p̄sbiter tāta sanctitate emicuit. vt in missaꝝ solēnijs inter manus eius ministeriū angelicū apparet. ¶ Post hoc cuz arriana pestis tota ytalia infecisset. Imperatore cōstantio eidē hereti fauente. Julius papa eusebiū in vercellensem epm cōsecrauit. que cū obtinebat inter alias vrbes ytalie p̄cipatū qđ hereticī audētes oēs fores ecclesie clausi fecerunt. At eusebius vrbē ingressus. ante ostiū maiores ecclesie ē beate marie genua flexit. et omnia ostia sua mor oratione aperuit. Aurentium mediolanensez epm hereticā p̄uitate corruptū de epatu eiecit. 7 p eo vir catholicū doyonisiū ordinauit. Quez Eusebius totā eccl̄iam occidēs. 7 Athanasius totā eccl̄iam orientis ab arrianoꝝ pestē purgabāt. Arrius nāq; p̄sbiter alexādrinus fuit q̄ xp̄m puram creaturā ē dicebat Asserens q̄ erat qñ nō erat. 7 q̄ propter nos factus ē. vt nos per ē tāq; per instrumentū deꝰ crearet. 7 iō magnꝰ Cōstantinus celebrari fecit nicenū 7 alia vbi error ꝺānatus ē. Ꝑ̄e aūt postmodū miserabili morte interijt. q̄ oīa viscera 7 intestina p secessuz emisit. Cōstāsꝰ aūt cōstantini filius ipa hereti corruptus fuit. Huic circa Cōstāsꝰ ipatorē 7 eusebiū plurimū indignatꝰ mittit epos 7 alios conuocauit et doyonisiū accersiuit. multasq; epl̄as ad eusebiū destinauit. Qui sciens malicias mittentis ꝑ ea lē venire ꝓhibet. Vñ ipator statuit 3 eius exclusionez in mediolanēū vbe q̄ ꝑe erat 7 alios ecclesias. Ubi cū eusebiū 7 cē videret aussie Arrianos fidē suā describē et doyonisiuz epm mediolanēē ac. xxix. eposcat fidē fecit subscribē. Qđ audiēs eusebiꝰ et vt de sua ꝓfectꝰ mediolanū exijt. 7 se multa passuz ꝓdixit. Cū igī ad quēdā flumen venisset vt mediolanū ꝑgeret. navis ꝑat et alia pte fluis existēs eo inhibente ad eā venit. 7 p̄ma eā socijs sine gubernatore alio trāsportauit. Tāce et p̄dictꝰ doyonisius obuiauit. et ad pedes eiꝰ p̄cidēs venīa postulauit. Cū igī Eusebiꝰ ab ipatore nec munia nec blādicias flecti posset oīb⁹ dixit. Vos dia[filiū meū ꝺe cē p̄ie cur ergo mihi filiū meū 7 discipulum p̄eulistis. Hō ē enī discipul⁹ sup magistrū. nec seruꝰ sup dñm suū. nec filius sup patrē. Quz ille rōne 7 mon statī cirographū quē scripserāt. 7 eas doyonisiꝰ subscripserat ei obtulerūt. At ille. Ne quaq; post filiū scribā eas auctoritate ꝑsumpsi. ista ecclesie. nomiaq; eas subscribaz si vultis cōscribite. Quoq; nunc deꝰ successus ē cirographus. Cui doyonisiꝰ et alij. xxix. epi subscripserāt. Rursus nāq; arriani alia cirographū cōscripserūt. 7 Eusebio 7 alijs episcopis vt subscriberent trā diderunt. Sed cuz ab eusebio animati nullatenus consentirent ceperunt plurimum gratulari. q̄ cirographum eis coacti subscripserant penitus combustum videbant. ¶ Tunc iratus Constantius Eusebium voluntati arrianorum tradidit. qui protinus ipsum de medio aliorum episcoporum rapientes: et diuinis flagellantes. eum per gradus gulaoꝝ a summo vsq; ad imum. 7 rursus ab imo vsq; ad summum traxerunt. ¶ Cum ergo capite quassato multum sanguinem fudisset. et adhuc non assentiret.

vinctis post tergum manibus. per collū cū fune ipm trahebāt. Ipse aūt gratias agens dicebat. se p cōfessiōe fidei eatho lice mori eē parū. Tūc cōstantius liberi um papā Dyonisiū paulinum ⁊ omnes alios epos q ei⁹ exēplo fuerāt aiati in exi lium mitti fecit. Eusebiū vo apud sato polim in vrbe palestine arriani duxerūt et ipm in quodā loco sic arctissimo redu serunt vt eēt illo lōgitudine breuior. la titudine augusti or: ita vt curuatus nec pedes extendere. nec se in latus alterum vertere posset. capiteq; depsso. humeros trī ⁊ cubitos mouere valebat. Verū cōstantio defuncto iulianus eidē succedēs ⁊ omnibus placere volens. iubet exula tos epos reuocari. ⁊ deor; tēpla apperiri ⁊ pace frui sub lege qua quisq; vellet. Et sic Eusebius inde exīes ad athanasium vēit: ⁊ quāta passus fuerat eidē exposuit Defuncto aūt Juliano. ⁊ Jouiniano re gnante. sopitis arrianis eusebi⁹ vcellas rediit et eū populus cū magna exultatio ne suscepit. Sed: tex valente regnāte. ar riani repullulāt. et eusebij domū vllulā tes. ⁊ extra domū supinū ipm trahētes. lapidibus eū obruerūt. ⁊ sic ad dīm fe liciter migrāt in eccīa quā ipe cōstruxe rat sepultus ē. ffertur q; hanc gratiā sue ciuitati eusebius a deo suis pcibus ipe trasse. vt nullus arrianus ibidez viuere possit. Vixit aūt fm cronicā ad minus. lxxviij. ānis. ffloruit circa ānū dīi. cccl.

Chabei fuerunt septē fratres. cū matre rememorāda. ⁊ Eleazaro sacerdote. q; p obseruatione legis cū carnē porcinā nollēt comedere. in audita supplicior; genera pus leruntfm qđ i secō libro Machabeor;. vij. ca. plenius cōnect. Et notādū q eccīa oc entalis fa cit festa ō sanctis vtriusq; testa menti. Occidentalis aūt nō facit festa ō sanctis veteris testamenti eo q; ad infe ros descenderunt. preter q; de innocē tibus. et eo q; in ipsis singulis occisus ē xp̄s. ⁊ de machabeis. Sunt autē quattu or rationes quare eccīa de istis machabeis licet ad inferos descenderint solēnizat. Prima est propter prerogatiuā martirij q; eis inaudita supplicia inter sanctos veteris testamēti passi sunt. Jdeo primi legiati sunt vt eor; passio merito celebrē Hec ratio ponit in historia scolastica. Secunda est propter representationem misterij. septenarius enim est numerus vniuersitatis. Significanē ergo in isto omnes patres ve. test. celebritate digni. Nam licet de ipis nō solēnizet eccīa. tū q; ad limbū descēderūt tū quia multitu do multor; nouorū subintrauit. Jn his trī. septem impendit omnibus reuerentiam quia per. vij. vt dictum est vniuersitas designat. Tercia ē propter exēplū patiēdi. pponūt eis in exemplū fidelib⁹ vt fm hor; pstātiā ad zelū fidei animē. ⁊ ad patiendū. p lege euāgelij. sicut illi p lege moysi fortes accingī. Quarta ē ppter cām supplicij. nā p defensiōe le gis sue talia supplicia passi sunt. ⁊ sicut xp̄iani p defensiōe legis euāgelice patiuntur. Has tres vltias rōnes assignat magister Johannes beleth in summa ō officijs capitulo quinto.

Festus sancti Pe tri apli qō ad vincula dī. q; duplici ō cā institutū fuisse putat. Sā memoriā liberationis petri. Jn memoriā liberatio nis alexādri. p destructiōe ritu gētiliū. et p impetrāda absolutiōe spūalū vinculor; Pua ergo cā est memoriā liberatiōis pe tri. Hāc licet dī i historia scolastica. Herodes agrippa romaz adiit: et ibi Gaio nepoti. tyberij cesaris familiarissim⁹ extitit. Quadā aūt die cū eēt herodes i circo cū gaio. leuarī ceptū manib⁹ ait: Vtinā vidē mortē semis. ⁊ te dīm tot⁹ orb⁹ sed hoc auriga herodis audiuit et Tyberio continuo intimauit. quapropter indignatus Tyberius cesar. herodem recludit in ea carcere. vbi dum quadam die intra arborem inuictus esset. cuius frondibus insidebat bubo. Anus

de captinis perimis in augurijs dixit ei. Noli amere q̄ ego liberaberis: ⁊ intantum sublimaris q̄ amicos meos ī tui inuidiam p̄catabis. ⁊ in hac p̄speritate morieris: q̄ caro aūt huius generis aial super te videris vltra quintū diem viuere nō valebis. Post aliq̄ t̄pus t̄ berius morīt: ⁊ gayus in imperiū sublimat. q̄ quidem herodē de vinculis liberauit: ⁊ magnifice sublimauit regē ī iudeam misit. Cūq; venisset misit manus vt affligeret quosdam de ecclesia. Occiso aūt iacobo fratre iobānis gladio ab eodē ante dies azimoꝝ. videns q̄ hoc gratū esset iudeis. in diebus azimoꝝ petꝝ apprehendit: ⁊ in carcere ē misit. volens post pascha p̄ducere eū populo. ¶ Angelus aūt nocte eidē assistens mirabiliter eū a vinculoꝝ nexibus liberauit: ⁊ ad ministeriuꝫ p̄dicationis libeꝝ ire iussit. ¶ annus aūt regis dilationē non patī vlnonis. Sequenti vero die custodes ad se venire fecit. p fuga petri diris eos penis afficeret. hoc tñ impeditus ē facere. ne solutio petri alicui noceret. nā p cetus in cesaream descendit: ⁊ ibi paulus ab angelo expirauit. ¶ Et cū sicut refert iosephus ī decimonono antiquitatū libro. cū cesareaꝫ aduenisset. ⁊ ad euꝫ totius p̄incie viri vnanimē cōuenissent. Ille fulgēti veste ex auro argentoq; mirabiliē p̄texta indutus ingressus incipienti die. p̄cedit ad theatrū Vbi cū primo solis radioꝝ vestis argentea suscepisset repercussio splendore duplicatam spectantibus lucem. fulgor mentalli vibrans effudit. vt intuentibus perstringeret aciem terror aspectus. ⁊ p hoc plus aliquid de eo q̄ humane nature ē arrisit arrogantiā mentiret. Vnico adulantes vulgi concrepant voces dicentes Deus q; vt hominem te tenuimus, sed et nunc iā supra humanā naturā te esse fatemur. Et cū adulatorijs demulceretur honorib⁹ ⁊ oblato sibi diuinos honores nō repulsaret. respiciēs vidit insidentem sup funiculū capiti suo angelū. i. subito nē mortis eius p̄nuntiauit. Respiciensq; ad populū dixit. en ego deus vester morior. faebat enī in p̄dicationē augurio se infra quinq; dies moriturū ⁊ p̄terea paulus p quinq; dies vermib⁹ cū corrodentibus expirauit. hec ioseph⁹

¶ In memoriā igitur tāmire liberationis principis apostoloꝝ a vinculis. ⁊ tā dire vindicte in tyrannū p̄nuus subsecute. ecclesia festū sancti petri ad vincula solennizat. cui ⁊ epistola in missa cantatur in qua hec liberatio facta fuisse p̄hibetur. ⁊ p̄m hoc videtur q̄ hoc festuꝫ deberet vocari Pe. a vinculis. Secūda causa institutionis extitit quī Alexander papa qui fuit post beatū petrum rexit ecclesiam ⁊ hermes p̄fectus vrbis rome. q̄ per alexandrum ad fidem p̄uersus fuerat. a quirino tribuno in diuersis locꝫ ī custodia tenebantur. Dixitq; tribunus ad hermem p̄fectum miror te virum p̄udētem bonoꝝ dimittere p̄fecture ⁊ vitā aliam somniare. Cui hermes dixit. ego ante hos annos hec omnia deridebam ⁊ hāc vitam solam esse putabā Respondit Quirinus fac ergo p̄bare me q̄ aliam vitā noueris esse ⁊ cōtinuo fidei me discipulū me habebis. Cui hermes dixit. sanctus Alexāder quē tenes in vinculis. ipse hoc melius te docebit. Tunc quirinus maledicens alexādro ait. Ego tibi dixi vt me p̄barē faceres hec. ⁊ nunc me mittis ad alexandrū quē p̄ suis sceleribus teneo vinculatū. Verūtū super te ⁊ alexandrū custodiaꝫ duplicabo et si ipm cecū vel cū ipso inuenire potero. vere fidem tuis ⁊ eius dictis vel sermonibus adhibebo. Fecit q̄ dixit ⁊ Alexandro hoc hermes p̄nuntiauit. Stante igit̄ sancto Alexādro angelus ad eū venit ⁊ ipsum ad hermē in carcerem adduxit ⁊ inueniens eos q̄rinꝰ insimul primū admiratꝰ est. Et cū hermes quirino narraret. quō Alexander filiū suū mortuū suscitasset. dixit alexandro quirinꝰ habeo filiā gutturo⁹ in nomine balbinam. promitto igit̄ me recipere tuā fidez. si filiā mee impetrare po

terio saluetem. Cui alexander. Vade cū
tus ⁊ ipsam ad carcerē meū adducite.
Cui dixit quirinus. Cū hic sis. quō in
carcere mo te potuo inuenire. Ad quez
alexander vade cito. qz q̄ me huc adduxit ille me illuc cito reducz. Per gens igr̄
Quirinus filiā suā ad carcerē cito adduxit. ⁊ ibidē alexandrū inuenies ad pedes
suos p̄strauit. Cūc filia ei⁹ cepit vincula sancti alexandri ōuote osculari vt sanitatē recipet. Cui sanctus alexāder dixit. Roli filia bas meas osculari cathēas
sz boias sancti petri diligenr̄ inqre. q̄s ō
uote osculās recipies sanitatē. Quirin⁹
igr̄ i carcere vbi petrus detē⁹ fuerat di
figēter boias inqri fecit. easq; cū inuenisz
filie sue osculādas dedit. Illa mor vt osculata est vincula. sanitatē integre bñficium affecuta. Cūc q̄rinus veniā petens.
alexādrū ō carcere extrapxit. ⁊ipe cū familia et alijs q̄ plurib⁹ baptisma suscepit.
Cūc sanct⁹ alexāder hoc festū in kl̄. augusti celebrādū iſtituit. ⁊ i honorez ap̄li
petri eccīaz fabricauit. vbi vincula reposuit. ⁊ ad vincula noiauit. In hac solēnitate ad p̄dictā eccīaz magn⁹ fuit ꝯcursus
populi. ⁊ ibidē popul⁹ vincula osculab.

¶ Tercia cā iſtitutionis fm bedā hec ē
Octauian⁹ ip̄ator ⁊ anthoni⁹ ſbiuicē
affinitate ꝯiūcti. sic iter se mōi toti⁹ ip̄iū
diuiserūt vt Octauian⁹ i occidēte ytaliā
galliā. ⁊ hispaniā. Anthoni⁹ vo i oriēte
asiā. pōtū ⁊ affricā possederūt. Anthonius aūt lasciuus ⁊ lubric⁹. cū sorore octauiani i vxorē hīet. ip̄az repudiauit ⁊ de
opatrā reginā egipti i vxorē acceper. Ob
hoc idignatus octauianus manu arma
ta iasiā p̄ anthoniū ꝓcedit. ⁊ ip̄m i oib⁹
supauit. Cūc āthoni⁹ ⁊ cleopatra victi
fugierūt ac semetipos p̄ dolore nimio occiderūt. Egipti igr̄ regnū octauian⁹ destruxit. ⁊ romanā ꝓuinciā fecit. Inde i
alexandriā p̄cept ⁊ oib⁹ eā diuitijs spolians romā ipas trāsuexit. Cūc rēpublicam aupit ita. q̄ p vno denario dare
qd̄ prius p quattuor vēdebāt. Et q̄ ci
uilia bella valde vbē vastauerāt. ita eaz
renouauit vt dixerit. Iueni laterīcā relīquo marmoreā. Quia igr̄ in tantū rempublicam aupit augustus primo omniū
vocatus est. Vnde ⁊ ab eo augusti dicti
sunt q̄ sibi i imperio succesſerūt. sic a iulio
cesare auunculo eius cesares appellant.
Vnde et hūc mēsem augustum q̄ prius
sextilis dicebat. q̄ a martio sextus erat
populus suo noie intitulauit eū augustum vocans. In memoriā itaq; ⁊ honore victorie illius. quā prima die augusti
octauianus habuit. oēs romani hac die
solēnizabant. vsq; ad tēpus theodosij imperatoris. vbi ⁊ valentiniani. hieroſolimā
ex voto perrexit. vbi quidam iudeus p
magno munere. duas ei cathenas obtulit quibus sub herode Petrus apostol⁹
vinctus fuit. Cum igitur romam rediisset et kalendas augusti. in honorem imperatoris gentilis romanos solennizare
videret. dolens q̄ dānato homi tantus
honor exhiberet. cogitāsq; q̄ nō eos defaniā a tali cultura ⁊ consuetudine revocare posset cogitādo tractauit. vt observantia quidē sic staret. sed in honorē sancti petri fieret. illū die vniuersus populus ad vincula noiaret. Habita igitur
collatione cū beato pelagio papa. populum blandis exhortationib⁹ induxerūt.
vt oblitioni traderet memoria p̄cipii
paganoz et celebris fieret memoria principis apostoloū. Ob quō cūctis placuisz
illa cathenas quas ob hirtm attulerat p
tulit ⁊ pplo ostēdit. papa vo ei illā cathenā p̄tulit q̄ sub nerōe idē aplus vinct⁹ fuit. Hac ergo illis sociata. ita miraculose
vna cathena facta ē. ac si sp vna ⁊ eadem
extitisset. Cūc papa ⁊ regina p̄cinxerunt. vt qd̄ hoīm indaserat religio
faciebat gentili dānato. in melius mutari faceret apostoloz p̄cipi petro. Ip̄a
igitur vincula papa cum regina in eccle
sia sancti petri ad vincula posuit. et ip̄az
multis muneribus et priuilegijs magnis

votauit. ac predictam diem vbiq; celebrem fore instituit: hec beda. Idē dicit Sigbertus ¶. Quāte aūt virtutis hec cathena fuerit ānis dūi q̄dringentesimo sexagesimoquarto apparuit. Quēdaz ei comitē ipatorius. Ottōis ꝓpinquū diabolus. ante oculos omniū tā crudeliter arripuit vt sciām denūb⁹ facer aret. Tūc iussis ipatoris ad Johānē papā ducitur vt cathena sancti petri ei⁹ collo circūdaretur ſz cū quedā alia cathēa furētis collo fuisset iposita ⁊ nihil ex hac ꝓmisset salutis animiq; vbi nil latebat virtut[. tā dem vera Petri cathena ꝓduct⁊ furētis collo iponit. Tāte aūt virtutis pondus diabolus ferrenā poeuit. ſz mox coram oib⁹ exclamās absiliit. Tūc theodorius meten sis eā ipaz cathenā arripuit ⁊ eā se nullatenus dimissuz nisi manus sibi p̄cidēt asseruit. Cū igit sup hoc inter eūm ⁊ papā alioſq; clericos grauis oriretur contēcio. Impatō tādē ipm litigiū sedauit. ⁊ eō ex ipa cathena a papā anulū ipauit. Narrat milet⁹ in cronica et idē habet ī historia tripata q; his diebus apud empireū draco ingens apparuit in cuius ore donatus eō virtute insignis expuens mox eiz occidit. Primo eūm aīs eius facie digit[crucē designāt et eidē ostendēs quem vix octo inga bum ne eius putredine aer infic eret ad lo eum incendij trahere potuerunt. Idem quoq; ait ibidem et in eadem tripertita habetur. q; in creta dyabolus ī specie mo yli se posuit. qui iudeos vndecūq; congregans super magnum montis precipi cium iuxta mare eos auxit. quos duz ad terram promissionis sicco pede se ꝓcessūte ducere polliceretur. in numeros enecauit. vnde creditur q; dyabolus indignatus. quia occasione in dei qui regine cathenam dederat plausus octauiā cessauit de his se taliter vindicauit ¶. Multi autem ex his qui euaserūt ad baptisma gratiam como lauerunt. Cum enim monasipse declinis ingamberet. ⁊ illi se se eiusdē ꝓuinciē ꝓtinus ꝓfecti sunt. Cumq; reliqui idem facere vellent. et de ꝓnostibus quid eis acciderit ignorarent quidam piscatores inde transeūtes. miatum q̄ acciderat narrauerunt eisdem. Et sic ꝓuersi sunt hec ī historia ꝓmissa. Quarta causa institutionis hic assignari potest. Dominus enim a vinculis Petrum miraculose absoluit et eidem ligādi et soluendi potestatē dedit. Nos aūt vinculis peccatorum obligati tenemur. et absolui indigemus. Ideo igitur ipm in solennitate que dicitur ad vincula hortamur vt sicut ipse a vinculis absolui ꝓmeruit: sic et ipse a peccatoruz vinculis nos absoluat. Hanc vltimam institutionis causam nonnulli exquisse quis defacili perpendat vel perpendere potest. si videat q; absolutionem a vinculis in apostolum factam. epistola commemoriat: et absoluendi potestatem sibi concessam euangelista recitat. Absolutionem ab ipso nobis fiendam. hodierna oratio postulat. Qđ aūtez per claues q̄s accepit interdum etiam damnandos absoluat. in quodam miraculo legitur in libro miraculorum beate virginis satis clarret. ¶ Apud nanq; Coloniam vrbē in monasterio sancti Petri erat quidaz monachus leuis lubricus et lasciu⁹. hic dum cum subita morte fuisset ꝓuentus demones ipsum accusabant. et quelibet peccatorum genera contra ipsum clamabant enim dicebat. Ego sum cupiditas. qua contra dei ꝓcepta tam frequēter concupisti. Aliud clamabat. Ego sum vana gloria qua te apud homines ita crēter exaltasti. ¶ Aliud clamabat. Ego sum mendacium in quomendacio peccasti ꝛc. Similiter econtra quedam bona opera que fecerat. ipsum excusabant dicentia. Ego sum obedientia quam senioribus spiritualibus exhibuisti. Ego sum psalmoꝛcās[que frequēter do ꝓmisti

Sanctus autem Petrus cuius erat monachus p ipso deprecaturus dñm adijt. Cui dixit dñs. Nunqd nō ppheta me inspirante dixit. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo. aut qs requiescet in monte sancto tuo? Qui ingredit sine macula &c. quō hic potest saluꝰ ee cū nec sine macula sit ingressus. nec sit iusticiam operatus: Rogāte igit p eo Petro cū virgine matre dei. hanc dñs sententiā protulit. vt ad corpus rediret. ꝛ ibi penitentiaz ageret. Tunc confestim petrus clauē quam in manu tenebat dyabolum terruit et in fugam conuertit. Animā vero eius i manu cuiusdaz qui in pdicto monasterio monachus fuerat tradidit et vt ad corpus ipsaz reduceret precepit. Qui ab eo p mercede reductionis poposcit. vt singulis diebus psalmū Miserere mei dꝰ diceret. et sepulturā eius sepe scopis mūdaret. Jpeq de morte rediens que sibi contigerant oībꝰ enarrauit. Finit sancti Petri apostoli totius xpiane ecclesie principatum tenens festum quod ad vincula dicitur.

Tephanus papa cum multos gentilium verbo et exemplo conuertisset et multa corpora sanctorum martirū sepelisset a Valeriano et Gallieno anno domini ducētesimo sexagesimo. summo studio perq̄reatur. vt eum et cleros suos aut sacrificare cogerent aut supplicijs diuersis punirent. dederūntq edictum vt quicunq eos pderet. totā eorum substantiā posside ret. Quapropter decem de eius clericꝫ cōprehensi. statim sunt sine audientia ꝺ collati. Sequenti die Stephanus papa cōprehenditur. ꝛ ad templū martis ducitur vt ibi aut ydolū adoraret. aut capitalem sententiā subiret. Sed cū templū ingressus fuisset et deū vt ipꝰ templū destrueret. exorasset. statim magna pars templi corruit ꝛ oēs multitudo p nimio timore aufugit. Jpe vero ad cimiterū sancte Lucie perrexit. Ꝺ audiens Valerianus milites plures priorib⁹ ad eum misit. Qui venientes eum missam celebrantez inuenerūt. ꝛ stantē intrepidū accepta de uote perficientē. in sua sede ꝺcollauerūt.

Inuentio corpo

poris pthomartiris Stephani. ano dñi ꝯdringentesimodecimo septimo. bononij principis anno septimo facta fuisse narratur. Repit aūt eius inuentio. trālatio ꝛ coniunctio. Jnuētio ipiꝰ hoc ordine facta fuit. Dū cū quidā pbiter noīe lucianus interritorio hierosolimitano (quē Gamadiꝰ inter illustres viros cōmemorat et hec scripsit) feria sexta dū in stratu suo quiesceret ꝛ pene vigilaret. quidam vir senex statura pcera: vultu decoro. barba prolixa. pallio candido amictus. cui gemmule auree et cruces inerant contexte. calciatus caligis insuperficie deauratis eidem apparuit. Qui manu auream virgam tenens. tetigit eum dicens. Summa cū diligentia nostros patefacio tumulos. qi inde conter in despecto loco recondit sumꝰ. Vade igit ꝛ dic iohanni episcopo hierosolimitano vt nos in honorabili loco reponat. quia cum siccitas et tribulatio mundum conquisserit. nostrorum suffragijs deus mundo propitiari decreuit. Cui Lucianus presbiter dixit. Domine qui es? Ego sū inquit Gamaliel qui Paulum apostolum enutriui. et ad pedes meos legem perdocui. Qui autem mecum iacet sanctus est Stephanꝰ qui a iudeis lapidatus extra ciuitatem projectus est. vt a feris et auibus deuoraret. Sed hoc omnino ille prohibuit. cui idem martir ille fidem seruauit. Ego autem ipsum cum reuerentia multa collegi. et in meo nouo tumulo sepelui. Alius autem q mecum iacet est Nicodemus nepos meus. qui nocte ihesum adijt. et a Petro ꝛ Johanne sacrum baptisma suscepit. Quapropter indignati in eum principes sacerdotum eum occidissent nisi ob nostri reuerentiā ꝺstitissent. Verūtū oēs

sub stanciā cuo diripuerūt: a principa-
tu deposuerunt multisq; afflictes ver-
beribus ipm seminū reliquerunt. hūc
cū ego in domo mea duxissem. dieb⁹ a-
liquibus supuixit ⁊ defunctū iuxta pedes
beati Stephani sepelire feci. Tert⁹ vo
q̄ mecū est ipe est abibas filius meus. q̄
anno ętatis sue. xx. baptisma mecū susce-
pit: ⁊ virgo pmanens cū patulo discipl'o
meo legē didicit. Vxor vo mea ethea et
selēnas filius meus. q; fidem xp̄i nolue-
rūt recipe. nīa nequaq̄ digni sepultura
fuere. ſz eos alubi sepultos inuenies. et
eoz tumulos vacuos ⁊ inanes. Hoc di-
cto sūt⁹ Samaliel disparuit. Lucianus vo
euigilās dñm exorauit vt ſ hec visio in
veritate fieret. cidē secundo ac tertio ap
pareret. In sequenti igitur feria sexta ei-
dem sicut ou⁹ apparuit. ⁊ cur ea q̄ sibi di
xerat neglexerit requisiuit. Nō inq̄t dñe
neglexi sed rogaui dñm vt ſ hec visio ex
deo esset: mihi tertio appareret. Dixitq;
ei Samaliel. Quid in mente tua cogita-
sti. ſ nos inuenires quō reliquias singulo-
rū discernere posses: ex his q̄ tibi sub silē-
tio dicebam. Ostenditq; ei tres calathos
aureos ⁊ quartū argēteū. quoz vn⁹ erat
plenus rosis rubentibus. ⁊ alij duo rosis
albis. Quartū etiā ostendit calathū ar-
genteum plenum croco. Dixitq; gamali
el. Mei calathi nostri sūt loculi. ⁊ nostre
reliquie sūt he rose: Calathus plen⁹ ros
rubeis ē locus sancti Stephani. qui sol⁹
est nobis martirio meruit cozonari. Alij
duo rosis albis pleni mei ⁊ nicodemi sē
loculi. q̄ sincero corde in confessione xp̄i
pcurruimus. Quartus vo argenteus
croco plenus ē abibe filij mei. q̄ candore
virginitatis pollebat ⁊ mūdus de mū-
do exiuit. His dictis iterum disparuit.
ſferia autē sexta sequentis hebdomade
eidem iterum apparuit ⁊ de dilatione et
negligentia eum grauiter increpauit. cōi-
nuo igitur Lucian⁹ hierosolimā adijt
⁊ Johānī epō cūcto pclero enarrauit

Pergūt igitur cū alijs epīs accersito ad
locū predictū Luciano ostensum. Cūq;
cepissent fodere terra concussē ⁊ suauissi
mus odor sentitur. Ad cuius odoris mi-
ram fragrātiam merito sexāgīta. hoies
a diuersis infirmitatibus liberātē. Sic-
q; in syon ecclesia que est in hierusalem.
vbi sanctus Stephan⁹ archidiacon⁹ of-
ficio functus est. cum magno gaudio sā
ctorum reliquias transtulerūt. ⁊ ego ibi-
dem honorifice cōdiderūt. Ea aūt hora
pluuia magna descendit. Diuine visio-
nis ⁊ inuentionis mentionē facit Beda
in cronica sua. ¶ Decimotercio scil Ste
phani facta est ea die qua eius passio cele
bratur. ⁊ eius passio in hac die fuisse dī.
ffesta aūt ab ecclesia mutata sunt dupli
ci rōne. Prima est qm̄ xp̄s eo ipso natus est
in terris vt homo nasceret in celis. Be-
nuit enī vt natiuitatis xp̄i continuaretur
natale sancti Stephani. q̄ prim⁹ p xp̄o
martiriū sustinuit qđ est nasci in celo: et
p hoc notaret vnūq; et alia sequi. Unde
enīā cantat de ipo. Meri xp̄s natus est in
terris: et hodie Stephanus nasceretur
in celis. Secunda rō est. qm̄ festum de in-
uentione solemnius agebatur q̄ festum
de passione. Et hoc cum pter reuteren-
tiam nativitatis domini. tum propter
multa miracula que in ipsius inuentio-
ne dīs ostendit. Quia q̄ passio ipius di-
gniorē q̄ inuētio ⁊ ob hoc solemniori dz
rē. Jō eccia festum de passione ad illud
tempus trāstulit. in quo in amplioni re-
uerentia habeatur. ¶ Translatio autez
eius: ut ait Aug. hoc mō fuit. Hā alexā-
der sensator cōstantinopolitanus hierō
cum vxore sua adijt: ⁊ pthomartīn Ste
phano pulcerrimū oratoriū cōstruit. ac
post eius obitū iuxta eius corp⁹ se sepeli-
ri fecit. Euolutis ergo sexcētis annis. Juli
ana eius vxor in patriā suā volēs redire:
vepote que a pncipib⁹ iniurias patiebaē
corpus viri voluit deferre. Quod cū ab
epo multis precibus postulasset. Epūs
duos loculos argenteos protulit dicens:

Nō noui dō sit ex his locuris viri tui. et illa. Ego noui ripetū faciēs ampiexata ē corpus sancti Stephani. Sic ḡ dū corpus viri putat accipere casu corpus ꝓthomartiris accepit. Cū aūt nauis cū corpore ꝓscendisset. hymni audiunt angelici odor effragrat. clamāt demones seuā sustinere tempestatē dicentes. Ue nobis qt ꝓthomarti. Stephanus trāsit diro nos verberans igne. Cū ergo naute naufragium formidarēt. Stephan⁹ inuocat ⁊ continuo apparuit dicēs. Ego sū nolite timere. statimq; trāquillitas magna subsecuta ē. Tūc audite sūt voces demonum clamantiū. Impie ꝓnceps nauē accēde. qz aduersarius nr Stephan⁹ ē in ea. tūc ꝓnceps demonū dixit demones q nauē incenderent. mittit ꝫ angelus dñi i ꝓfundū eos pmersit. Et cū calcedonē venissent. demōes clamabāt seru⁹ dei venit q ab inicio lapidarius ē iudeis. Cōstantinopolim igit incolomes puenerūt. ⁊ in quadā eccia corpus scti Stephani cum magna reuerētia cōdiderūt. hec Augu.

¶ Cōmemorō aūt corporis scti Stephani cū corpe scti laurētij hoc ordine facta fuit. Cōtigit enī eudoxiā filiā theodosij imperatoris a demone grauiter cruciari. Qđ cū patre suo cōstantinopolim cōstituto intimatū fuisset. iubet filiā constāti nopolim adduci. et sacrosanctis ꝓthomartiris Stephani reliquijs trāgrere. Demon aūt in ea clamabat. Misi Stephan⁹ romā veniat nō exibo. qm̄ sic ē apl'orum uolūtas. Qđ cū impator audiuisset a clero ⁊ populo cōstantinopolitano obtinuit. vt corpus scti Stephani romanis darēt Et ipi bti Laurentij corpus accepent.

Tūc impator pelagio pape sup hoc scripsit. Papa ꝙ de cōsilio cardinaliū imperatoris petitioni cōsensit. Missi igit cōstantinopolim cardinales corpus scti Stephani romā deferūt. ⁊ greca ꝓ accipiēdo corpe sancti Laurētij ꝓsequūt. Lapue igitur corpus scti Stephani recipitur et brachiū eius dextrū a capuanis devotis precibus obtinet ⁊ metropolitana eccia in eius honore fabricat. Cum aūt romam venissent et in eccia sancti Petri ad vincula corpus deferri vellent. Electi nec subsistunt nec vltra procedere possūt. demon aūt in puella clamabat. ffrustra laboratis. quia nō hic sed apud fratrē suū Laurentiū sedē elegit. Illuc igitur corpus deferatur. ⁊ ad eius tactū puella a demone liberatur. At laurētius aduentu fratris sui quasi congratulans ⁊ arridēs in alterā ptem sepulcri secessit. ⁊ medietatem illius vacuam fratri reliquit. greci vō dūm manus apponunt vt laurentium ferant. ad terrā velut exanimes corruerunt. Sz oratibus pro eis papa clero et populo vix ad se ad vesperam redierunt. omnes th infra decē dies mortui sē Animi etiā q sibi consenserāt in freneticz versi sanari nō potuerūt quoadusq; sācti corpora infimul cumulata fuerunt Tunc vox de celo audita est. O felix roma que corpus Laurentij. hispani ⁊ stephani hierosolimitani vno claudio mausoleo gloriosa pignora. ffacta ē ista cōmemoratio circa ānum dñi q̄drigētesimū nonagesimū quintū. ¶ Refert aug. in lib. xxij. de ciuitate dei. sex mortuos ad invocationē sancti Stephani suscitatos. Videlicet quēdam cū mortuus sic iaceret vt eius pollices ligarentē. invocato sup eū nomine beti Stephani cōtinuo suscitat⁹ ē. Item quēdam puerū a planctu matris quē mō ad eccīam sancti Stephani deferēs vinū et sanū recepit. Itē quedaz sclimonialis q̄ cuz in extremo spū ꝓficeret ⁊ ad eccīam sancti Stephani delata fuisset. ⁊ ibidē expirasset. videntib⁹ oib⁹ ⁊ stupentib⁹ sanata surrexit. Itē quēdā puellā apud Ipponēses. cui⁹ tunicā cū pr ad eccīam sancti Stephani deportasset. eā postmodū sup corpus defuncte filie posuisset illa statim surrexit. Itē quēdā iuuenē apud iponenses cuius corpus cum inunctuz fuisset oleo sancti stephani statim surrexit. Itē quēdā puerū q cuz ad eccīam sancti Stephāi

motuus fuisset delatus. ad inuocatiõez
sci Stephani vite ẽ pristin⁹ restitutus.
De hoc martire sic dicit aug. Martirez
illum gamalid scolarem reuelauit. Saulus spoliatus lapidauit. xp̃s pãnis inuo-
luit⁹ dixit⁹ pretioso lapide coronauit.
Jdẽ. In stephano emicuit pulcritudo
corporis. flos etatis. eloquẽtia sermocinantis. sapia sanctissime mẽtis. ꝛ opatõ
diuinitatis. Jdẽ forme colũna et crux ine
lapidiferas manꝰ raptatorio fortiꝑ tene
retur fide fundabilis ignie dabat ꝛ pẽdebatur. feriebat ꝛ pducebat. constringebat
et angebatur. cedebat et nõ vincebatur.
Jdẽ sup illud dura ceruice ẽ. Die nõ
blandiatur sed inuehit nõ palpat ꝙ quo
cat. nõ trepidat ꝙ instigat. Jdẽ Attẽde
stephanũ ꝑ seruũ tuũ homo erat sic ꝛ tu
de massa pcti erat sicut et tu. eo pretio redemptus. Et cũ yaconus erat euangeliũ legebat quod legis vel audis ꝛ tuabi
inuenit scriptum diligite inimicos vestros. pfecit obediendo.

Dominicꝰ dicitur
quasi domini custos. Vel a dño
custoditus. Vel dicitur dominicꝰ ẽtuz
ad ethymologiam huius nominis qõ ẽ
dominus. ¶ Dicit aũt custos dñi tribus
modis. f. custos honoris dñi quo ad deum. custos vinee domini vel gregis dñi
quo ad ꝓmum. custos voluntatis dñi
siue ꝓceptoꝝ domini quo ad seipm. Secundo dicit dominicꝰ quasi a domino custoditus. Dominus em custodiuit ipm
ẽtum ad tripliciem statuz suũ. In quorum primo fuit laicus. in secundo regularis canonicꝰ. in tertio vir apostolicus.
Nã in ꝓmo custodiuit eũ sacrdo eum
laudabiliꝫ incipe. In scdo seruenꝫ ꝓficere. In tertio ꝓfectõem apphendere.
Tertio põt dici Dominicꝰ ꝙ ethymologiam huius nominis dñs. dñs nãqz dicit quasi donans minga. vel donãs munus. vel donãs munus. Sic beatꝰ dominicꝰ fuit donãs. i. cõ donãs munus. ꝙ multis
riarũ dimissiones. donans minus ꝙ corporis macrationem. Quia corpori suo
semp minus dabat ꝙ apperebat. Donãs
munus ꝙ libertatis largitionem. Quia
nõ solũ sua pauperibus tribuit sed etiaz
seipm pluries vendere voluit.

Dominicus ordi
nis ꝑdicatorum dux et pater ilꝰ
tris. et hispanie partibus villa que dicit
calagorra oxoniensis diocesis. pre felice
matre vo iohanna nomine ẽm carnem
originem duxit. Cuius mater ante ipi⁹
ortum vidit in somnis. se catulum gestantem in vtero. ardentem in ore faculã
bainlantem. Qui egressus ex vtero totã
mundi fabricam incendebat. Cuidã etiam matrõe que ipm ex sacro fonte leuauerat videbatur ꝙ puer dominicus stellam prefulgidã haberet in fronte que totum orbem illustrabat. Dum adhuc eet
puerulus. ꝛ sub nutricis custodia constitutus. deprehensus est sepe lectuz dimittere ꝛ sup nudam humũ iacere. Missus
itidẽ palentiam ad studiũ amore sapiẽtie addiscendum. vinum per decennuz
non gustauit. Ubi cum fames valida esset. libros cum omni supellectili vendidit ꝛ pretium eorum pauperibus erogauit. Crescẽte iã eius fama ab epo oxoniẽ
si in sua eccia canonicꝰ regularis efficit. ꝛ postmodum sacꝰ ordꝰ vite speculum a
canonicis subpriot ordinauit. Jpe autez
die ac nocte lectioni ꝛ orationi vacabat
assidue deũ exorans vt sibi hãc gratiam infundere dignaret. qua se totum aliquando saluti posset impendere proximoruz.
In libro quoqz de collationibus patrum
studiosissime legens magnum perfectionis cumulum apprehendit. ¶ Pergens autem cum pdicto epo tholosaz.
Deprehendit hospitem suum hereticam pravitate corruptum quem ad fidẽ christi conuertit. Et quasi quãdam primiciarũ manipulum future messis domi-

nō ꝓsentauit. ¶ Legitur in gestis comitis mōtisfortis. q̄ cū beat⁹ Bñicius q̄dā vice vel die aduersus hereticos predicasset. auctoritates quas in mediū ꝓduxerat redegit in scripīs. ⁊ cuidam heretico sedulā illā tradidit: vt sup obiectis deliberare deberet. Illa aūt nocte ad ignez hereticas congregatis sedulā quā receperat ꝓduxit in mediū. Cui socij dixerūt vt in ignē illā proijceret ⁊ si cōburi cōtingeret. rozꝫ fides ⁊ imo perfidia vera esset. Si vo cōburi nō posset. verā fidē romane ecclie ꝓdicaret. Quaꝓpter sedula i ignē ꝓtoꝛiꝛ que cū aliquātulū mota in ignibus fecisset in cōbusta ab igne ꝓtinus ꝓsilijt. stupentib⁹ cunctis vn⁹ ceteris durior ait. Proiciat iterꝫ sic experiemur plenius veritatē. Proiciat iterꝫ. ⁊ iterꝫ proiecit in cōbusta. Iterū ille dixit. Tertio proiciatur et tunc sine dubio rei veritatem cognoscemus. Proiciatur tertio ⁊ iterꝫ in cōbusta ꝓsilijt et illesa. Hereticꝰ aūt in sua duricia pmanentes districtissima inter se iuratione firmauerūt: ne b⁹ aliquis publicaret. Quidam tamen miles qui ibi aderat. ⁊ nōe fidei aliquātulū adherebat. istud miraculū postmodum publicauit. ¶ Factū est autē hoc apud mōtem victorialem. Simile quoddā dicit accidisse apud phanum Jouis. in dicta ibidem in diebus illis contra hereticos q̄dam disputatiōe solēni. ¶ Ceteris igitur ad ꝓpria redeuntib⁹. ⁊ epō oroniensi defuncto. solus ibidē sācte Bñicius cū paucis sibi adherentibus remānsit. cōtra hereticos cōstanter vbū dei annuncians Jmdebant aūt eū aduersarij veritatis. sputa. luta ⁊ hmōi vilia pijcientes i eum et a tergo ꝓ uersu sibi paleas alligantes. Cū autē sibi intentū minarent: impertarritus respondebat. Nō ego martirij dignus sū gloria nō dū mereri istā mortem. Quaꝓpter locū transiens in quo sibi parate ferebant insidie. nō solū intrepidus verūeaz cantāo et alacer ꝓcedebat. Quod illi audientes ⁊ admirantes dixerunt illi. Nūquid nō ti mortis horroꝛe cūcteris? Quid acturus eras si cōprehēdissem⁹? At ille. Rogassem vos ne repentinis me subito ꝓ imeritis vulneribus sed paulatim et successiue membra singula mutilantes. deinde ostensio coram oculis meis detruncatis mēbrorum ꝓculis ipos etiā oculos eruētes ad vltimū semiuiuū laceratūq̄ corpus sic ꝓmutteretis in suo sangule voluntari. Vel ꝓsus ad libitum necaretis. ¶ Cū quēdaz reperisset ꝓpter nimiā quā patiebat inopiā hereticoꝝ cōsortijs adhesisse. decreuit seipm venundare q̄tenus ex accepto ꝓcio ō sepo. ⁊ egestatis simul occasiōe ꝓcideret ⁊ sub errore venundati liberaret. Quod et fecisset nisi inopie cuo diuina misericoꝛdia aliē ꝓuidisset. ¶ Alio etiam cū quedā mulier fratrē suū in saracenoꝝ captiuitate detentū. lamentabili sibi conquestione ꝓponeret. nullōq̄ ad eius liberationē faterētur cōsiliū supesse. ille intima cōpassione cōmotus. seipm ꝓ redēptione captiui vendendū obtulit. ꝛ de q̄ ipm necessariorem ad redēptionē spiritualē multoꝝ captinoꝝ ꝓuiderat: nō permisit. ¶ Hospitatus in pribus tholosanis. apud quasdā matronas ab hereticis ꝓpositatoꝝ religionis deceptas. p totā quadragesimā vt sic clauū clauo obtunderet. in pane solū ⁊ aqua frigida cū adiuncto sibi socio ieiunauit. Hocte vo vitalans cum necessitas cogebat lassa membra sup nudā tabulā reclinabat. Sicq̄ factū ē vt illas matronas ad agnitōem veritatis ꝓduceret. Post hec aūt cepit de institutōe ordinis cogitare cui⁹ officiū eēt p mūdū ꝓdicādo discurrē. ⁊ ꝫ hereticos fidē catholicā ꝛmunire. Cū igit i pribus tholosanis mānsiss̄ p decē annos a trāsitu oroniēsi epi vsq̄ ad tpa q̄ lateranēse cōciliū debuit celebrari. cū sui cone tholosano epo romā ad cōciliuz generale adijt. ac a sūmo pontifice Jnnocentio. ordinē q̄ ꝓdicatoꝝ diceret ⁊ eēt confirmari sibi sui sq̄ successoꝛib⁹ postulauit. Qui cū ali

quãtulũ difficilẽ se exhiberet. nocte q̃dã idẽ ponnferendebat in somnis q̃ latera nensis ecclesia grauẽ subito ruinã minaret. Os dũ tremens aspiceret ex aduerso vir dei dominicus occurrebat humeris suis suppositis totã illã cãsurã fabricã sustentabat. Suigilãs aũt et visionẽ intelligens. petitionem viri dei acceptauit. Mortuus vt ad fratres rediens. regulaz aliquã approbatã sibi eligeret ꝛ sic ad ipsũ rediens cõfirmationẽ ad libitũ reportaret. Regressus igitur vbũ sũmi pontificis fratribus patefecit. Erãt aũt fratres numero circẽ. xvj. Qui inuocato spũsãcto. regulã beati Aug. doctoris ꝛ p̃dicatoris exaruj. ipi pariẽ ꝛ re et nolẽ p̃dicatores sibi vnanimiẽ elegerũt. Quasdã insup arrionis vite cõsuetudines. q̃ sibi p formã cõstitutionũ obseruãdas statuerunt assumẽtes. Verũ interea innocẽcio defuncto. ꝛ honorio in sũmũ põtificez sublimato. cõformationem ordinis anno dñi ¶ Mccxvj. a p̃dicto honorio impẽtrat. Dũ igiẽ rome in eccla sancti petri p dilatione sui ordinis exoraret. gloriosos pncipes apostolos petrũ et paulũz ad se venientes aspexit. quoz pmus petrus videlicz baculũ. paul⁹ vo sibi librũz tradẽ videbat addebãtq̃ dicentes. Vade predica. q̃a deo ad hoc ministerũ eos elect⁹. Ad oꝛq̃ in momẽto tpis videbat ei q̃ filios suos p totũ mũdũ dispsos aspiceret incedentes binos ꝛ binos. Qua propter tholosaz redeũ fratres suos disp sit ꝛ quosdã q̃dẽ ibysponiã quosdã vo pisis alios tãdẽ bononiã destinauit. Ipe vo romã reuersus est.

¶ Ad onachus q̃dã añ ordis p̃dicatoꝛ institutionẽz in extasi fact⁹. vidit beatã virginẽ flexis genub⁹ ꝛ iunctis manib⁹ pro humano genere filiũ depcãtẽ. q̃ dño sepe pie manꝰ repulsã: tãdez inflãte ea sic ait. Ad ater mea q̃d possũ vel debeo amplius facere? Ad illi pñarchas ꝛ pbas ꝛ patrũ se emẽdauerũt. Veni ego ad eos deinde misi apostolos ꝛ me ꝛ illos occiderunt. Adisi martires et confessores ꝛ doctores nec illis acqueuerũt. Os q̃ ñ essent ibi aliquẽ id denegẽ: dabo eis meos p̃dicatores p quoꝝ vocẽ illuminari ꝛ mundari: sin aũt veniz contra illos.

Simile visionẽ alius vidit eodez tpe. quo duodecim abbates cisterciensis ordinis tholosã ꝛtra hereticos sũt trãsmissi. Hãc cũ filius mis orãtem rideret. vt. s. dixit mr. Bone fili nõ sm eoꝝ malicias sz sm tuã misericordiam agere debeo. Tũc filius victus pat⁹ miis ait. Ad votũ tuũ adduchãc cũ eis misericordiam faciã. q̃ p̃dicatores meos eis mittã. q̃ eos moneãt ꝛ informẽt. ꝛ si se nõ correxerint amplius eis nõ parcaz

¶ Quidã fr minor q̃ multo tpe socius sancti francisci extiterat. plurib⁹ frib⁹ de ordine p̃dicatoꝝ narrauit. q̃ cũ. b. Dñicus rome p cõfirmatiõe sui ordis apud papã instaret nocte orãs vidit in spũ xp̃m in aere existẽtẽ ꝛ tres lanceas i manu tenẽtẽ ꝛ mũdũ eas vibrantẽ. Cui velociꝰ mĩ occurrẽs: q̃d nã vellet facẽ requisit. Et ille. Ecce tot⁹ mundus tribus viciis plenus ẽ. s. superbia. cupia ꝛ auaricia. Cui hiis tribus lanceis ipm volo pmere. tũc ego ad eius genua p̃cidens ait. fili carissime miserere. ꝛ tuã iustitiã misericordia tẽperato. Cui xp̃s. Mõne eideo quãte mihi iniurie irrogãt. Cui illa. Tpa fili misereẽ ꝛ paulisper expecta. habeo enim fidelẽ seruũ ꝛ pugilẽ strenuũ: q̃ vbiq̃ discurrẽs mũdũ expugnabit ꝛ tuo dño subiugabit. Aliũ quoq̃ seruũ sibi ladiutoriũ dabo q̃ secũ fideliẽ decertabit. Cui filius. Ecce placetus faciem tuã suscepi: sz vellem ego videre quos vis ad tãtũ officiũ destinare. Tũc illa xp̃o sanctũ dñicũ p̃sentauit. Cui xp̃s. Vere bonus ꝛ strenuus pugil iste ꝛ studiose faciet q̃ dixisti Obeulit etiam sctũ zfrancisci. ꝛ hũc xp̃s sicut et primum pariter commendauit. Sanctus autẽ Dñicus socii sui in visione sua diligenter considerãs. quem ante non nouerat in crastino in ecclesia inuẽtum ex his que nocte viderat sine indice

recognouit. Et in eius amplexus ⁊ osculapia ruēs ait. Tu es socius meus tu pariter curres mecū. Item⁹ sil' ⁊ nullus aduersan⁹ p̄ualebit. Visionē quoq; p̄dictaz sibi p ordinē enarrauit: ⁊ extunc factum est eis cor vnum ⁊ anima vna in domino. quod et inposteris mandauerunt p̄petuo obseruari. ¶ Cū quēdā nouicū apulū ad ordinē recepisset. q̄dā qui p̄dicti nouicij socij fuerant: eū adeo puerterūt q̄ ad seculū iā redire deliberā: erat. Qđ. b. Dñicus audiens: cōtinuo oīoni se dedit. Igitur cum dictū inuenē iam religiosis vestibus expoliassent: et iam sua camisia induissent: alte magnis vocibus clamare cepit ac dicere. Ecce estuo. en ardeo. en toto exuror. Extrahite extrahite hanc camisiam maledictam: que me totum exurit. Nullo ergo mō quiescere potuit. q̄ vsq; exutus camisiam religiosis vestib⁹ denuo est indutus: et ad claustrum reductus. ¶ Existente beato dñico bononie cū fratres iam ad dormiēdū inissent q̄dā frater conuersus a dyabolo tā vexari cepit. Qđ cū frater Reynerius lausanen⁹ magister eius audisset. hō dñico hoc studuit indicare. Qui⁹ aūe Dñicus ad ecclesiā ante altare eū portari fecit. Qui cū vix a fratribus decē fuisset deportat⁹: dixit beat⁹ Dñicus. Adiuro te miser vt dicas mihi. quare vexas creaturā dei: ⁊ q̄re ⁊ quomō hic intrasti? Qui respondit vespo cum quia meruit. bibit eñ heri in ciuitate sine licentia non adhibito signo crucis. Unde tunc intrauit in eū in specie bibionis. quin potius ipse simul bibit mecum vino. Hoc autem tunc cum bibisse compertum est. Inter hec factus est pulsus signuz ad matutinas. Quo audito dyabolus qui in eo loquebatur dixit. Animō hic plus stare nō possum exquo capucian⁹ surgit. Et sic ad oīonē beati dñici exire cōpulsus est.

¶ Cum in partibus tholosanis quod, dam fluuiū vir dei Dominicus trāsisset, libri eius nullū habētes cōmentatorem in fluuiū ceciderūt. Die autē tercia quidam piscator: ibi hamum proiecās. cum magnū piscē se p̄cēdidisse putaret libros ipsos extrahit. penitus sic illesos: ac si in aliquo armario fuissent cū omni diligētia custodiri. ¶ Cū ad quoddā monasteriū venisset. et fratres quiescere nolēs eos inquietare oīone fusa clausis ianuis monasteriū cū socio introiit. Idē etiaz cōpertū est cū in p̄flicto hereticorū. cum quodā cōuerso astitisset. Nam cū sero ad quandā ecclesiam deuenisset. ⁊ clausā inuenisset. oratione fusa a beato Dominico. intus se subito inuenerūt: et nocte illā totā in oīoe duxerunt.

¶ Post labores itineris anteq̄ ad hospicium deuenisset. sitim ad fontē aliquē extinguere p̄sumpsit. ne i domo hospit⁹ p̄ bibēdo aliquā notam incurreret.

¶ Scolaris quidā lubricū carnis patiens. venit in quodā festo ad domū fratrū de bononia. vt ibi missā audiret. Contigit autē tūc missam beatū dominicū celebrare. Cū autē ad oblationē ventū fuisset. dicus scolaris accessit ⁊ manū eius cū multa deuotione osculatus est. Qua⁹ osculat⁹ fuisset: tantā exilla p̄dire sensit odoris fragrātiā. quantā in vita sua nūquā aliquādo expertus est. ⁊ extūc estus libidinis in eo mirabiliter refrigiuit: adeo vt qui ante erat vanus et lubricus: efficeretur postmodū cōtinēs ⁊ castus. O quāta mūdicie puritate eius caro pollebat: cuius odor tāmirabiliter sordes mentis purgabat. ¶ Sacerdos quidā videns aliquādo beatū dominicū cū suis fratribus p̄dicationi tāferuēter insistere deliberauit eis adherere dummodo nouuz testamentum sibi ad p̄dicandum necessarium habere posset. Hec eo cogitante quidam inuenis venale testamentū sub veste baiulans affuit. quod statim sacerdos cum m: gno gaudio emit. sed dum adhuc aliquantulum dubitaret fusa ad deū prece. impressaq; sig libri exteri⁹ cru-

et libru aperuit: et oculos ad capitulum quo primo se obtulit mor pierat. Et illud qđ in actibus petro dictu est eidē occurrit. Surge descende & vade cū eis nihil dubitās qr ego misi illos. Statimq surgēs eidē adhesit. ¶ Cū apud tholosam in theologia regeret nigr quidā scia fama preclarus quodam mane ante diem cum suas prosequeret lectiones. oppſ suo somno caput suum in cathedra paululum reclinauit. visumq ē sibi. q septē stelle ei plentarent. Qui cum de nouitate talis rei plurimū miraretur subito in lumine & quantitate predicte stelle istantū creuerunt. q totū mundū illuminauerūt. qui cuigilans quid nā sibi hoc vellet: plurimū mirabat. Ecce dū scolas intrasset & legeret: beatus Dominicꝰ & cū eo septem fratres eisdem habitus ad predictum nigrum humiliter accesserunt. & suum sibi ꝓpositum intimantes dixerunt q scolas suas caperent frequētare qui recolens visionem ipsos esse septem stellas quas viderat non dubitauit

¶ Rome viro dei dominico posito erat quidā magister Reginaldꝰ sancti Amiani aurelianē. decanus. qui etā parisius i ordine canonico regerat annis quinq romam cum aurelianō episcopo. mare trāsiturus aduenerat. Dudum autem in ꝓposito habebat relictis omnibus predicationi insistere: sed quoniam modo id complere posset: nec eum aduerterat. cū autem a quodaz cardinali cui hmōi votum expresserat. de institutione predicatorum didicisset: & beato Dominico accersito. eidem suum propositum reuelasset. tunc ipse ordinis deliberauit ingressum. Hec mora grauinfirmitate febrium corripitur: & de cuius salute: penitꝰ desperatur. Perseuerante aūtin oratione beato Dominico ac beatā virginē cui tanq̄ speciali patrone. curam ordinis totaz cōmiserat exorante. vt vel saltē modico tempore eū sibi cōcedere dignarē. Ecce subito reginā misticie duabus comitatā puellis admodū speciosis. Reginaldus vigiliās & mortē expectās. ad se visibiliter ventē aspexit blanda facie sibi dicentem. Pete a me qđ vis & dabo tibi. Deliberās quid peteret. vna ex predictis puellis suggessit ne quid peteret. sed se totam regine misericordie cōmitteret. qđ dum fecisset. illa manum extendens virgineam. aures eius & nares. manus eius & pedes salutari quā tulerat unctione punxit. formulas verborum proprias ad singulas unctiones subinferens ad renes ait Stringantur renes tui angulo castitatis. Ad pedes ait. Unge pedes in ꝓparationem euangelij pacis: Addiditq die tertia mittam tibi ampullam restitutionis plenarie sanitatis. Tunc et habitum ordinis ostendebat. Ecce inquit iste est habitus ordinis mei. Hanc autem visionem similiter beatus Dominicus in oratione positus vidit. Mane autem facto ad eum veniens sanctus Dominicus & sanū repente: & ab eodem totius visionis seriem audiuit. & habitum quem virgo monstrauerat assumpsit: nam antea fratres supplicijs verbarant. Die aūtē tertia dei mater affuit: & corpus reginaldi a deo peruntat. q non solum estus febrium sed etiam ardorem concupiscentie sic extinxit: vt sicut ipse postmodum est confessus. nec primus in eo motꝰ libidinis pullulauit. Hanc visionem iterato exhibitam quidam religiosus de ordine hospitalium. presente quoq beato dominico propriis oculis vidit et stupuit. Hāc visionem multis fratribus post illū obitum beatus dominicus publicauit. nauſſus igitur Reginaldus bononiam predicationi ardenter inflabat et fratrū numerū exercebat. Post hoc autem missus parisius. non post multos dies i domino obdormiuit. ¶ Iuuenis quidam nepos domini stephani cardinalis de sossanoua. cum equo in foueam precipitio lapsus inde mortuus est eductus. qui beato Dominico oblatis oratione fusa vi-

te ꝓstine ē restituit. ¶ In eccia. s. Sirti architectū quēdaz cōductū a fribus sub cripta q̄daz ruina desup reso luta cōmi nuit. deniqz sub cumulo cadentis materie iacentē extinxit. Qz vir dei dñic⁹ corpus de cauerna sub ductū ad se deferri iussit: oronūqz suaz suffragio statim vite sit⁹ et sanitati restituit. ¶ In eadē eccia dū fra tres c̄ frater. xl. manerent z quadam vice panis valde modicū inuenissent: beatus Dñic⁹ id modicū qđ habebāt panis di uidi p pces sup mēsā mādauit. Dumqz vnusqsqz buccellā panis cū gaudio fran geret. ecce duo iuuenes eiusdez habit⁹ et forme cōsimiles refectoriū intrauerunt. palliorū finus qui a collo pēdebant ple nos panibus deferentes qb⁹ in capite mē se seruo dei dñici silenē oblatis. ita subi to discesserunt. vt nullus de cetero vl'ñ venerint vel quo abierūt scire possz. tūc fact⁹ dñicus manu ad fres arcūqqz ꝓtē sa. mō inqt. fres cōmedite. ¶ Cūqz beat⁹ Dñic⁹ aliqñ i ītie positus essz: z ḡuis plu uiaz inūdatio facta cēt. ille signū crucis edidit: z a se z a socio oēm pluuiā adeo p pulsauit. vt q̄si sacro papilione de cruce: cū i tota terra dēsa imbriū mūdatōe ma deseret. nec vna gutta ad spaciū trū ca bitoz eos cōtingeret. ¶ Quadaz vice in pūb⁹ tholosanis trāsissz nauigio quēdā aquā nauta ab eo dēariū p mercede trā situs exigebat. cui vir dei p seruitio sibi impēso cū celoz regnū ꝓmitteret addēs q̄ discipulus xp̄i eet. nec aurū vel pecu niā deportaret. Ille eū p cappā violenē trahēs mihi inqt. aut cappā aut denari um dimittes. Tūc vir dei erect⁹ ad celū oculis paululūqz intra se oās mox i ter rā respiciēs z diuino nec dubiū ꝓcuratū nutu denariū iacēte vidēs. Ecce inqt fr qđ postulas tollez me libet i pace dimit te. ¶ Cōtigit aliqñ viro dei iter agente associari sibi religiosū quēdā cōuersatio nis qđē scitate domesticū: sz loqle lingua penit⁹ alienū. Bolēs itaqz q̄ diuinis elo quijs vna cū illo mutua se collatōe refo uere nō posset. tādēqz a dño vt vnus lin gua loq̄rē alterius verbi sqz sic alterutz variatis p triduū q̄ viez sese sil'ituri erāt intelligerēt ipetrauit. Quadā vice cū qdā multis obsessus demonijs sibi fuis set oblatus ille stolā accipiēs ꝓ⁹ sup ꝓ prīū collū posuit. deinde demoniaci col lū cinxit. mādās illis ve de cetero illū bo minē nō vexarent. Ipi vo in eum dē ob sessi corpe statim torq̄ri ceperūt z clamare. permitte nos exire quare nos cruciari ḃ cōpellis. At ille. Nō dimittā vos inq: nisi mihi fideiussorez dederitis q̄ vltra nequaq̄ de cetero redeatis. Quos inqui unt fideiussores poterim⁹ t.bi dare. Et ille sctōs martires q̄z corpa in eccia hac requiescūt. Et illi nō possum⁹: qz merita nr̄a cōradicūt. oportz vos inqt dare alio q̄n a cruciatu hic nequaq̄ liberos vos di mittā. Tūc rīderunt ad hoc opaz se da turos. Et post modicū dixerūt. Ecce im petrauim⁹ licet immeriti q̄ sancti martires fideiusserūt ꝓ nobis. Requīte aūt eo hu ius rei signū dixerūt Satis ad capsā in q̄ sunt recōdita capita martirū: z eā inue nieris inuersam. Quesitū ē z ita inuentū sicut illi fuerūt ꝓtestati. ¶ Predicāte eo aliqñ qdā matrone ab hereticis depiana te. eius pedib⁹ ꝓuolute: dixerūt. Serue dei adiuua nos si vera sūt q̄ hodie p̄di castis dia mētes nr̄as erroz spūs excecā uit. Quib⁹ ille. Cōstātes estote z expectate paulisp vt videatis q̄li dño adhesistis Statimqz viderūt de medio sui catuum vnū teterrimū ꝓsilire. qui magni canis quātitatē ꝓferēs. habebat grossos oculos z flamātes. linguā latā atqz sanguinolē tā. z ꝓtractā vsqz ad vmbilicū. Laudaz vo habēs curtā sursūqz ꝓcētā: posteriozq turpitudinē quocūqz se verteret ostēdebat de qbus fetor intolerabilis exalabat. cū qz arca illas matronas se aliquādiu hue illuecz verissz. tādē p coridā i cāpanile cō scendēs disparuit. fedā post se festigia dere linquēs. Ille ḡ matrone gīas agentes ad catholicā fidē sūt cōuerse. Cū in pūb⁹ tholosanis quosdā hereticos cōuicisset. z illi cēt incendio deputan. aspiciēs in-

ter eos quēdā Raymūdū nolecaīt mini
stris. Dictū ſcruiente eiū mō cuz ceteris
cōburaē. Cōuersusq; ad eū blandeq; al
loquēs. Scio inq̄t fili mi. scio q̄ adhuc
ſz tarde bonus hō eris ⁊ sanct⁹. Dimiſſ⁹
tñ q̄ p annos .xx. in hereticā pīauitate p
mansit. Tādē conuersus ⁊ fr̄ p̄dicatorū
effectus in eodē ordine vitā suā laudabi
liter duxit: ⁊ feliciē cōsummauit. Cū eſ
set in hiſpania. quibus dā sibi fratrib⁹ so
cians. apparuit ei p visū imanissim⁹ dra
co. ad quē dā. q̄ fratres illos q̄ secū erāt absorbe
re apīs fauc⁹ ninebaē. Ō vir dei in
telligēs. fratres alios fortiē reſiſtere hor
tabaē. Post modū o. illi exacto fratre
Adā ⁊ duob⁹ cōuersis ab eo recesserunt.
Interrogat⁹ aūt q̄dā ex illis ab eo an si
militer vellet abire. ait. Absit p̄. vereci
cto capite seq̄r pedes. continuo oīoni se
dedit: ⁊ fere oēs post modicuz sua oīone
cōuertit. ¶ Apud sctm̄ sirtū in vibero
mana cū fr̄ibus erat⁹. subito facto sup
eū spū oīs. ad capitulū fratrib⁹ p̄uocat⁹
pala oibus nunciauit quatuor fres ex ip
sis in breui. duos vidz in corpe duos vo
in alia morituros. Post modicū duo fra
tres ad dñm migrauerūt. duo vo de or
dine recesserunt. ¶ Existente eo bononie erat ibi q̄dā magister Cōrad⁹ theu
tonic⁹. cui⁹ ingressū ad ordinē fres mira
buliter affectabāt. Cū aūt b. Bñictus cuz
priore monasterij cassinarie ō ordine ci
sterciensiū in vigilia assūptionis bē ma
rie sermocinaret. familiari quadā cōfi
dentia exigēte materia dixit ei. fateor ti
bi prior. q̄d tñ adhuc nulli vnq̄ exposui
nec cui alteri q̄diu vitero reuelab⁹ q̄ nūq̄
a deo in hac vita aliquid petij q̄d ñ ex
ēgerē iuxta votū. Cui cuz p̄dictus prior
diceret. q̄ fortitan añ eiū vitā finaret. be
atus Bñictus spū ꝓphetico dixit. q̄ ipe p̄
or diu post se viueret: sicq̄ factū ē vt p̄dix
it. Tunc ille prior adiecit. pete ergo pac
vt det tibi mḡm Cōradū ad ordinē cu
ius fres in introitu tāeū flagitare videntur
Atiperē ēiqt bone ſr̄ difficilē postulasti.
finito cōpletorio ceteris fratribus ad dor
miendū pgentib⁹. ipe in ecclia remānsit: et
in oīone more solito pnoctauit. Cōuenti
tib⁹ igit̄ fratribus ad p̄mā cū cātor in
cepiſſz. Jā lucis orto sidere ecce lucis no
ue. sydus nouū. futur⁹ mḡr Cōrad⁹ sub
ito veniens ad pedes beati vñici se pro
sternēs: habitū ordinis instāter petijt ⁊ pse
cuteranter accepit. Dic fuit in ordine val
de religiosus. Et lector in ordine pluri
mū gratiosus. Qui tādē moriens oculos claudisset. ⁊ fratres eum migrasse
crederent. ille apertis oculis fratres circū
spiciens ait. dominus vobiscum. Qui
bus respondentibus. et cum spiritu tuo
Adiunxit. fideliuz anime per misericor
diam dei requiescant in pace. et sic prolī
nus ille in pace quieuit. Inerat autē fer
uo dei dominico firma valde mentis eq̄
litas nisi cum ad passionem ⁊ misericor
diam turbaretur. ⁊ quia cor gaudēs ex
hilarat faciem placidaz interioris homi
nis compositionez manifesta deforis de
nignitate prodebat. ¶ Tempore diur
no cum fratribus suis socijs venit omni
bus saluo quidem honestatis tenore. ne
mo ꝓmuniot: nocturnis horis. vigilijs.
⁊ oīonibus nemo istantior. Die impie
baē. primis nocte deo. De oculis suis q̄
quendam fontem effecerat lacrimarum.
ꝓ frequēter quando corpus domini sena
batur in missa in tantū mentis rapiebā
tur excessum. ac si ibidem tp̄m incarna
tum oculis corporalibus p̄tem videret
propter quod missam multo tpe cum ce
teris non audiuit. Erat autem sibi in ec
clesia pernoctandi consuetudo creberri
ma. vt vix aut raro ceteros ad quiescēdū
locum videretur habere. ⁊ cum lassem di
ne succedente somnij interpellaret neces
sitas. sine ante altare aut super lapidem
capite reclinato. paululū quiescebat. tres
singulis noctibus accipiebat manu pro
pria de quodam cathena ferrea disciplī
nas. eniam videlicet pro se alterā pro pec
catoribus qui versantur in mundo. ter-

nam vo pro bis q in purgatorio cruciãt
¶ Secrus aliqñ i cocarancẽ epm oino
renuit: cõtestãs se pñ terrã deserere, q de
cione alicui de se facte aliquatenꝰ psentire. ¶ Interrogatꝰ aliqñ cur ñ libentius
tholose in tholosanaq; dioc̃si i ei⁹ vicz
dioc̃si q i carchaone dioc̃si morarẽ
irẽ rñdit: q: i tholosana dioc̃si mlti nos q
me bono zãt iuuão. Apõ carchasonã vo
oẽs ecõtrario me impugnãt. ¶ Interro
gatꝰ a quodã in q̃ libro plus stu duisset.
rñdit an libro cantatio. ¶ Quadaꝝ vice
dñus vir dei dñicꝰ apud bononiã pstitutꝰ i
eccia pnoctaret. dyabolꝰ in specie fris ei
dez appuit. quẽ. s. Bñicꝰ fratrẽ existimãs
ei innuebat vt cũ ceteris ad deſcẽdũ pgeret. Ille vo q̃si deridẽdo eũdẽ sibi nutibus rñdebat. Tũc sctus Bñicꝰ q̃sñã ecc̃t
q̃ suũ mãdatũ ptineret scire volẽs: cãdelã ad lãpadẽ accedit: et in faciẽ ei⁹ respiciens q̃ dyabolus ecc̃t cõfestim pcussit. quare cũ eũ vehemẽtꝰ increpasset. mox eidẽ
dyabolꝰ de fractiõe silentij insultare cepit
Bñctꝰ aũt dñicꝰ vepote fratrũ mgr̃o sibi
loq̃ licere asserens. coegit ipm. vt sibi diceret de quo fres i choro tẽptaret. Qui respondit. facio eos tarde venire et oto ex
ire. Deinde duxit eũ ad dormitoriũ de q̃
ibidẽ fratres tẽptaret inq̃rẽs. Qui ait. facio eos a nimis dormire: tarde surgere sicq; a diuino officio remanere: et interdũ
imũdas cogitatiões habere. Deinde ad
refectoriũ ipm duxit et de quo ibidẽ fres
temptaret quesiuit. Tunc demon per
mensas saliens plus et minus plus et minus sepius repetendo dicebat. Quem
cuj sanctus Dominicus q̃d sibi hoc vel
lz interrogaret: aut. Quosdã fres tẽpto vt
plus pmedãt et sic ex nimia cibi sũptiõe
deliquat quosdã vt mun⁹ sumãt: et sic in
dei seruitio et sui ordinis obseruatõe debiliores fiãt. Inde duxit eũ ad locutorium de quo ibidẽ fres tẽptaret inq̃rẽs. cui
ille crebro linguã reuolues mirabilis cõfusiõis sonũ pmebat. Quẽ cuj. s. Bñicꝰ
q̃d sibi hoc vellet inq̃rere ait. Dic loc⁹
totus meꝰ ẽ. Cũ aũ fres ad loquẽdũ cõuenirẽt eos tẽptare studeo vt pfuse loq̃nt
sese inutilib⁹ verbis pmisceãt et vn⁹ alius
nõ expectet. Postremo duxit eũ ad capitulũ. Cũ aũ ostiũ capituli fuisset de mõ
nullatenus intrare voluit: sed ait. Huc
nunq̃ ingrediar. q: loc⁹ maledictiõis et
infernus mihi ẽ. Et totũ ibi animo q̃si
alijs locis lucrot. Mã cũ aliquẽ fratrẽ p
aliquam negligentiaꝝ de inquere fecerot
mox in loco hoc maledictiõis de ipa negligentia se purgat et cotã oibus se pclamat. Mã hic mouẽt. hic cõfitẽt. hic accusanẽt. hic verberãt. hic absoluunt. et sic
amisisse me doleo q̃ alibi me lucratum
gaudebã. Et his dictis euanuit. ¶ Tãdem appropinq̃nte pegrinatiõis sue termino. cõstitutꝰ apud bononiã grauj cepit corpis infirmitate lãguere. Sui autẽ
corporis ossolutio sibi in reuiliõe mõstrata ẽ. Vidit enĩ iuuenẽ pulcerrimũ hiis verbis se vocãtẽ et dicentẽ. Veni dilecte mi.
Veni ad gaudia veni. Cõuocatis igitur
fratrib⁹ bononien⁹ conuẽtus. xij. ne eos
erbere deret orp hanos de relinq̃ret. testamentũ cõdidit. d. Hec sũt q̃ vobis tãq̃
filijs hereditario iure possidẽda reliquo
caritatẽ habere. humilitatẽ seruare. paupertatẽ volũtariã possidere. Illud vo q̃
potuit districtiõe pbibuit. ne q̃ vnq̃ i
suo ordine possessiones induceret et pales
maledictiõz dei oipotẽtis et suã terribiliter impcans ei. q̃ pdicatorũ ordinẽ terrenarũ diuitiarũ pulnere pfumeret maculare. fratrib⁹ vo de ei⁹ destructiõe incõsolabiliter dolẽtib⁹ dulciter eos cõsolans
ait. Ne vos mea filij corpalis turbz discessio. nullacen⁹ dubitãtes veritatem me
vos mortuuꝝ habituros q̃ vinum. Ad
extremaꝝ horam veniens anno domini.
Mccxxj. do mini i dño. ¶ Cuius q̃dẽ
trãsitꝰ eo dẽ die eadẽq; hora fratri Guali
pozi cũ fratre pdicatore ỏ bona postmo
dũ euidẽ cuntario ẽpo bmõ mõstratur
Mã cũ in cãpanili fratꝝ capite ad murũ
inclinato leui somno dormitasset vidit

celum apertum ⁊ duas scalas candidas ad terrā submitti: quarū sūmitates xp̄s cū matre tenebat et angeli p eas ascendentes ascendebant ⁊ descendebant. In medio autē scalarū i ymo sedes posita erat. ⁊ sup̄ sedē velato capite beat⁹ fr̄ Dñicus sedens. Jbiq; autem ⁊ mater eius sursū scalas trahebant: donec sedente in soliq; elevato apertura celi clausa est. Veniens igitur predictus frater bononiam continuo eodem die ⁊ hora patrem migrasse cognouit. ¶ Frater quidā nomine Rao positus apud tybur. eadem die et hora qua pater migrauit a corpore missam celebraturus accesserat ad altare. Cum audisset eum bononie egrotasse et locum canonice venisse in quo de vitam meritis fieri consueuit: voluit pro eius salute orare. subito factus est in excessu mentis. Videtq; virum dei dominicum corona quadam aurea laureatū. totūq; mirabili splendore fulgentē: duobus ꝺ̄ reverendis viris comitatū hinc inde extra bononiā i via regia p̄cedētē. Diem igit̄ notans ⁊ horā: inuenit eūc̄ seruū dei dñicū a corpe migrasse. ¶ Cū igit̄ corpus eius multo tempore sub terra iacuisset ⁊ crebrescentibus indesinenter miraculis. nō posset vltrius eius sanctitas occultari. fidelium dignum duxit deuotio: corpus eius ad aliorem locum transferre. Cuiq; monumentū fuisset fractum. vt ferreis instrumentis. cemento sublatoq; lapide patefactis tanta ex ipo suauissimi odoris prorubit fragrantia vt non tā sepulchrū ꝺ̄ cella videret aromatum patuisse. Qui quidez odor cuncta superabat aromata. nec aliquando rei naturalis odor similis videbat̄. nec solū ossibus aut pulueri sacri corporis inerat vel capse. Verūetiam terre circūquaq; congeste: ita vt ad longinquas regiones etiam postmodum delatus odorem ipsum longo tempore retineret. ¶ Fratrum vō manibus aliquid de reliquijs sacrosanctis tangentibus sic inhesit: vt quantumcūq; loteret etiam confricate fragrantie diu testimonium perhiberent. ¶ In prouincia vngarie vir quidam nobilis. cuius vxor sua ⁊ filio paruulo ad reliquias beati Dominici que in filon habebantur visitandas accessit. at filius eius infirmatus ibidem ad extremum vite morciendo peruenit. Pater autem corpus filij coram altari beati Dominici collocans: lamentari cepit et dicere. Beate dominice letus veni ad te: en tristis recedo. Cum filio veni: en orbatus recedo. Redde mihi queso filium meum. Redde mihi letiaz cordis mei. Et ecce circa noctis medium puer reuixit et per ecclesiam ambulauit.

¶ Juuenis quidam cuiusdaz nobilis domine mancipium. Dum in quodam fluuio piscandi gratia insiliret. in aqua lapsus ⁊ suffocatus disparuit. Ad magno autem spacio temporis interiecto. a⁹ corpus de profundo fluuij mortuum est eiectum. Domina autem ipsius pro eius resuscitatione beatum dominicum inuocās. promisit se ad suas reliquias nudis pedibus accessuram: ⁊ resuscitatum mancipium libertati daturam. Statimq; q̄ fuerat mortuus in medium videntibus omnibus vite redditus prosiliit: vouitq; suum predicta domina sicut promiserat adimpleuit.

¶ In eadem prouincia vngarie dum quidam vir filium suum defunctū amare lugeret. ⁊ beatū Dominicum pro eius resurrectione inuocaret: circa pullorū cantum qui mortuus fuerat oculos aperuit. et patri dixit. Quid est pater q̄ sic habes faciem madefactam? Et ille. Lacrime patris tui sunt fili. Quia tu mortuus fueras ⁊ ego solus remanseraz omni gaudio destitutus. Cui ille. multum flenisti pater: Sed beatus Dominicus desolatione tue compatiens. vt tibi vitam redderet suis meritis impetrauit.

¶ Languidus quidam per .xviij. annos cecus. reliquias beati Dñici visitare desiderās. tāq; ceptās ire ꝺ̄ lecto surrexit

tantāq; subito sibi sensit infundi vtate
q; passu ꝓtico ḡdi cepit. tāq; magꝭ i pua-
lescētia corpis ꝛ illiꝰ inatione oculoꝝ ꝓfi
ciens. quanto quotidie ꝓcedebat. donec
tādē ad locū destinatū puenies: ꝓfectuꝫ
recepit vtriusq; benchanꝫ sanitatis.

Jn eadē ꝓuincia vngarie matrona que-
dā ad honorē bti Dñici missaꝫ disponēs
facere celebrare. sacerdotē hois debita ñ
inuenit. Quapropē cādelas tres ad hoc
paratas manutergio mūdo inuolui: ꝛ in
q̄dā vase reposuit. Aliquāluluꝫ aūt di-
uertens: ꝛ postea rediens cādelas flāmis
patentibus ardere vidit. Currētes oīes
ad tāgrāde spectaculū cādis ibidē tiemē
tes ꝛ otātes steterūt donec sine lesiōe ma
nutergij penit⁹ exarserūt. ¶ Apud bo-
noniā scolaris q̄dā noie Nicolaus. gra
ui remū ac genuū dolore adeo ē vexatus
q; de lecto surgē ñ valebat: cui⁹ ꝛ femur
leuū emarcuit itāt̄ q; ois ab eo spes cu-
rationis abscessit. Deo igit̄ ꝛ bto Dñico
se deuouens. cū se vlo de q; parāda erat
cādela totū mēbꝝ esꝫ in lōgū cepit col-
lum ꝛ pectus cingere. Cū tādē genu si-
lo ambiente cruciꝫ. inuocato ad quālibꝫ
mēsuratōꝫ noie ihu ꝛ bti Dñici: cōtinuo
se allenatū sentēs exclamauit. Ego sū
liberat⁹. Exurgēs ꝛ p gaudio lacrimās
sine aliquo fulcimento venit ad ecclām i
qua corpus scti Dñici ꝙescebat. ¶ Jn ea
dē quoq; ciuitate multa ꝛ fere inumera-
bilia miracula de⁹ p suū seruū Dñicū ope
ratꝰ est. ¶ Jn sicilia apud augustā cū puel
la q̄dā q; vitio lapidis lobrabat: icidi de-
beret. mr eius ꝓ instanti ꝑiculo filiā suā
deo et beato Dñico cōmendauit. Seq̄nti
igit̄ nocte dormiēte puelle. b. Dñic⁹ assi-
stens ꝛ in manu eius lapidē q; totū ꝙbat po-
suit et absessit. Quē puella euigilās ꝛ se
liberatā inueniēs mū dedit: ꝛ visionē per
ordinē explicauit. Mr vo lapidē ad do
mū fratꝝ attulit: ꝛ ipꝰ i memoriā tāi mi
raculi coīā imagine bti Dñici suspēdit.

¶ Apud placentiā. in sicilia mulier q̄daꝫ
pauꝝ filiū habebat ꝓ infirmitate q̄dam
scrophulaꝝ q̄ pueri i collis hīē ꝓ sue-
rūt: plurimuꝫ affligebat. Cūq; sup hoc
nullū posꝫ remediū inuenire vouit deo ꝛ
bō Dñico. q; si liberarē. ipm i ope eccle
fratū q̄ tūc cōstruebat gratis faceret labo
rare: Sequenti igit̄ nocte q̄dā in habitu
fratris sibi apparuit: eiq; dixit. Mulier
cognosce has res nominā ei q̄tuor ge-
nera rerū. s. cornu ride. pilatū lapacū ꝛ suc
cū porri. Que cuꝫ diceret cognosco. Jlle
ait vade ꝛ accipe hec ꝛ cōficias ea cū suc-
cō porri. ꝛ pone ea sup bombicinū ꝛ ipo-
ne collo filij tui ꝛ sanabit̄. Euigilās aūt
hoc fecit ꝛ filius ei⁹ liberat⁹ voti mris ipl
euit: ¶ Quidā de ꝓbus pedemontis
mōstruose inflat⁹ bō dominico se coniu
cui dormienti beat⁹ Dñic⁹ apparuit: vētre
q; ei⁹ sine dolore scindēs īmūdicias oēs
extraxit. ꝛ iteꝝ manu sua sacra vnctōe cō
solidās ipm ꝑfecte sanauit. ¶ Jn augu-
sta ciuitate cū in festo trāslatiōis bti Dñi-
ci. matrone quedā q; in eccla fratrū missa
rū solennijs interfuere domū redirēt et
quādā mulierē ꝓ foris dom⁹ sue filantē
viderēt. ipsam caritatiue redarguē cepe-
rūt: cur in festo tāt̄ ꝓcis a seruili ope nō
cessaret. Jlla vo indignata trūdit. Vos
que estis byzote fratrum festum colitere
stri sancti. Statimq; oculis in tumorem
cum ꝓuritu conuersis. ex ipsis ceperunt
vermes protinus scaturire: Jta q; vicia
quedaꝫ. xviij. vermes eduxit et eius ocu
lis numerauit. Compuncta igitur ad
ecclesiam fratruꝫ veniet abiq; peccata sua
confitens et votum emittens q; de ceter
o sancto dei dominico nunq; detraheret et eius festum deuote ageret protinuꝫ
restituta est paristine sanitati.

Sanctimonialis quedam nomine Ma
ria apud tripolim in monasterio quod
dicatur mag. validissimis infirmitatib⁹
elaborāo. ꝛ in tibia grauiter percussa. ve-
hemētibus cruciatu miserabili vrgebatur
ita vt singulis horis exitus timeretur.
Que intra se recolligens semetipsam sic
orauit. Mr domine non sum digna ora

re te. nec erubuit te rogo dñm meum beatū Bñicū vt sit mediator inter me et te. et mihi impetret bñdictionē sanitatis. Cuz ḡ dicta cū lacrimis exoraret in extasi facta vidit beatū Bñicū cū duobus fratribus apta cortina q̄ ante lectū eius pendebat intrante sibiq; dicētē. Quare tātū sanari desideras? Et illa: Bñe et deo meo deuotius seruire possim. Tūc ille sub capa vnctionē mire fragrantie protenso. obtinuit vnxit: et statim sanata fuit. Hec vnctio est valde pciosa. dulcis et difficilis. Cuius vbi cū mulier regreret rōnez: ait Hec vnctio dilectionis ē signū q̄ videlicet pciosa ē. qz nullo pcio emi pōt. et qz in donis dei nullū ē melius dilectione. Dulcis nihil dulcius caritate. difficilis qz cito perdit. nisi caute custodiat. Iosa nocte sorori sue in dormitorio quiescēte apparuit. d. Ego sanxi sororē tuā. que currens ipam sanatā inuenit. Os cuz se etiam sensibili vnctione inunctā senturz ipam cū bombice et reuerentia multa extersit. q̄ cū abstulisset. pfessori et sorori ostia retulisset. et vnctionē in bombice presentasset. tāta et tam noua odoris fragrātia fuit q̄ssiuet nulla ei posset aromata cōparari. Ipam aūt vnctionē cū multa reuerēcia seruauerunt. ¶ Quāgratus aūt deo exultat locus in quo sacrosc̄tū corp⁹ dñi Bñicti requiescat. licet ex miraculis multis clarueret. vnū tū hic ponisse sufficiat Refert mgr Alexander epūs vindonicensis in postillis suis sup illud verbū. Misericordia et veritas obuiauerūt sibi ꝛc. q̄ q̄dā scolaris de ḡcōe bononie vanitatibus seculi dedit⁹ visionē talē pspexit. Videbat siqdē sibi q̄ i q̄dā cāpo magno cōsisteret. et ibidē tēpestas ingēs sup ipm descēderet. q̄ cū fugeret a facie tēpestat. ad quādā domū peuenit: quā cū clausā inuenisset. et pulsās ad ostiū se ibidē recipi postulabat. Cui hospita q̄ dom⁹ erat: rndit. Ego sū iusticia q̄ hic habito et hec dom⁹ mea ē. Quia aūt tu iust⁹ nō es i ea habitare nō vales. Ad cuius verba ille plurimū merēs abscessit: et aliā domū vltra illā cōspiciēs: ad eā venit et pulsans ad ostiū se ibidē recipi postulabat. Cui q̄ dom⁹ erat hospita respondit. Ego sū veritas q̄ hic habito: et hec dom⁹ mea ē. Te aūt hospitio nō recipiā. qz vitio cū nō liberat qui eā nō amat. Indeq; abscedēs tertiā domū vltra illā pspiciat: ad quā veniēs se fulcz impetū tepestatis recipi flagitauit. Cui q̄ dom⁹ erat dña rndit. Ego sū pax q̄ hic habito. Nō ē aūt pax impijs. sz bonis bonecolūtatis Verū qz ego cogito cogitationes pacis et nō afflictionis vale cōsilium tibi dabo. Vltra me soror habitat q̄ miseris sp auxiliū pstat: ad hāc accede et eius monita cōple: Cū ḡ accessisset q̄ dominus erat respondit sibi. Ego sum misericordia q̄ hic habito. Si igit ab imminēte tempestate saluari desideras valde ad domū in qua fratres de bononia pdicatores habitant. ibiq; inuenies stabulum doctrine. et inf pspe scripture. et azimū simplicitatis cū bone discretiōis. mariaz illuminātē puer ibm te saluātē. Cū pdictus scolaris euigilasset: ad domū fratrū venit. et visionē p ordinē recitās: habituz ordinis petijt et accepit.

Sixtus dicitur a fios qs̄ ē deus et status. quasi diuinus status. vel Sixtus a fisto fixtus q̄si fixus et firmus in fide et passione et bona operatione.

Sixtus papa at- thenien̄sis natiōe. primo q̄dē pbr. sed postea xpi discipulus. et pōtifex summus electus. decio et valeriano cū duobus diaconibus suis felicissime et agapito p̄sentat⁹ ē. quē cū dec⁹ nullis posz ps̄uasionib⁹ inclinare fec̄ eū duci ad cēplū martiret aut sacrificaret aut i custodia mamertini recipet. Si cū sacrificare rēnuēs in custodiā duceret. b. Laurēti⁹ p⁹ eū damās ibat et dicebat. Quo p̄gredieris sine filio pr̄? q̄ sacerdos sēte sine ministro

ꝑeras? Cui sixtus. nō ego te desero fili
neq; derelinquo? maiora tibi debentur
ꝓ fide xpi certamina. post triduū me se-
queris sacerdotē leuita. Interim ḡ the-
sauros eccle accipe ⁊ quibus tibi videt:
diuide. Quos cū ille xpianis pauperibus
distribuisset. Valerianus ꝓfectus decre-
uit vt sixtus ad rēplū Martis sacrifica-
turus duceret. Qō si rēnueret ibidē capi
te truncaretur. Quo cū duceret. beatus
Laurentius post eū clamare cepit ac di-
cere. Noli me derelinquere pr̄ sancte. q̄
thesauros tuos iā expendi quos tradidi
sti mihi. Tūc milites audientes thesau-
ros nominare Laurentiū tenuerūt. Six
tū vo cū felicissimo ⁊ agapito ibidē de-
collauerūt. ¶ In hac die est festū trāsfi-
gurationis dñi. vbi sanguis xpi de nouo vi
no si fieri pōt ⁊ inueniri in aliquo ecclē
sijs conficitur. Vel saltē de matura vua
aliquātulū in calice eliquat. In hac ni
am die Racemi bñ dicūt. ⁊ ppls cōicat.
Nō aūt dubium ē et eo q̄ dño discipulis
suis dixit in die cene. Nō bibā āmodo
de hoc genimine vitis donec bibaz illud
nouū in regno patris mei. Illa vo trans
figuratio dñi. ⁊ qō dixit nouū vinū rep-
sentat gloriosam inuocationem quā xps
post resurrectionē habuit. ⁊ iō in hac die
transfigurationis que resurrectionē re-
p̄sentat. vinū nouum inquiritur. nō q̄ i
hac die. vt quidā aiunt. transfiguratō sit
facta: sz in hac die ab apostolis manifesta
ta. Trāsfiguratio eī facta dī fuisse ar-
ca ꝓnapiū veris. Discipuli a ūt ꝓpter p-
bibitionem eis factā a dño ipam tādiu ce
lauerūt. ⁊ i hac die manifestauerūt. Sic
legit in libro qui dicit Mitrale.

Donatus quasi a

deo datus. ⁊ hic p regenerationē
⁊ gratie infusionem ⁊ glorificationem q̄
est triplex generatio spiritualis a deo. nā
cum sancti moriunt tūc nasci dicūt. vñ
obitus sanctoz nō mors. sed natale vo-
cat. Puer cū appetit nasci vt recipiat am
plioꝛē locū ad manendū: vberioꝛē aburz
ad vescendū. liberaliꝛē aerē ad respirā
dum ⁊ lucē ad videndū. Et q̄ sancti cuz
d̄ vtero matris ecclesie p̄ mortē exeūt. il
la quatuoꝛ fm modū suuz recipiunt. iō
nasci dicunt. Vel dicatur donatus q̄si
dono dei datus.

Donatus cum iu

liano impatoꝛe eruditus ⁊ nutri
tus ē ita q̄ predictus Julianus fuit tūc
in subdiaconum ordinatus. Sz cuz i im
pium sublimatus fuisset. patrē ⁊ matreꝛ
beati donati occidit. Donatus vo in are
tinam ciuitatē aufugit: ⁊ apud Hilariū
monachoz manens multa ibidē miracu
la fecit. Mā cum ꝓfectus ciuitatis hūc fi
liuz demoniacum: cum eum ad donatuz
adduxisset. spiritus immundus clamare ce
pit ac dicere. Jn nole dñi nr̄i ihu xp̄i no
li mihi ē molest? vt de domo mea egre-
diar. O donate q̄re me exire cogis tuz
tormentis? Sz o tante donato fuit ꝓtin?
liberatus. Vir q̄dam eutalis? nomine ex
acto: fisci publicā pecuniaz in custodia
vxoris nomine Eufrosine dereliq̄t. Sz
cum ꝓuincia ab hostibus vergeret. pecu
niā absc̄odit: ⁊ dolore p̄cussa vitā finie-
uit. Vir aūt eius rediēs cuz pecuniā in-
uenire nō possz. ⁊ iā cuz filijs suis ad sup
plicium trahi debēt. ad scm̄ donatuz cō-
fugit. Donatus aūt ad sepulchꝝ vxoris
cum eo pergens oī one facta clara voce di
xit. Eufrosina ꝓ spiritū scm̄ te adiuro.
vt dicas nobis vbi talē pecuniā posuisti
Et facta ēvox de sepulchro dicēs. Jn in-
gressu dom? mee ibi eā suffodi. Et cun-
tes eā ibi vt dixerat inuenerūt. Post aliq̄t
ūt dies Satyrus ep̄s i dño obdormiuit
⁊ ois clerus donatuz in ep̄m elegit. Cuz
aūt ē et reuert greg. q̄dā die missa celebra
ta ppls cōicaret: ⁊ diaconus cōicatis xp̄i
sanguinem ꝓfunderet. subito paganoruz
impulsu diaconus cecidit: ⁊ calicē sācū
fregit. De quo cū ipe ⁊ ois ppls plurimū
mestus esset. donatus fragmēta colligēs

talicis. oꝛoe ipm in pristinam formā restauraūit. Una aūt petcula dyabolo abscēsa fuit q̄ in calice p̄dicto defecit q̄ cū ē ad testimoniū miraculi hui⁹ reseruata. Pagani aūt hoc viso miraculo ad fidem fuit p̄uersi: r lxxx. baptisma suscepūt.

¶ Fons quidā a deo erat infect⁹ vt quicūq; de illo biberet p̄in⁹ moreret. Bū igit̄ sāct⁹ donat⁹ sup asinū sibi illuc iret vt oꝛione sua aquaz sonaret draco terribilis inde erupit. r pedes asini cauda inuolues ꝫ donatū se p̄in⁹ eretq̄ donatus flagello quodā penes: vel fm q̄ alibi legit̄ in os eius expūs. ꝫ mox interfect. oīaq; ad dominū vt oīe venenū a fōte fugaret. Alio quoq; fōte dū ipe cū socijs suis valde sitiret quadā vice sua oꝛoe ibidē p̄duxit. ¶ Cū filia theodosij īperatoꝛis a demone vexaret. r ad sācti donatū adducta fuisset dixit ei donatus. Exi īmūde spūs: r noli in plasmate dei habitare. Cui demon. Da mihi trāsitū quo exeā aut quo vadā. Cui donatus. Nō huc venisti? Cui demō. Be heremo. Et sanct⁹. Illuc reuertere. Et demon. Video signū crucis i te ꝺ quo ignis exit ꝫ me. r p timoꝛe ignoto quo vadā ꝫ da mihi locū exēūdi r exeo. Cui donat⁹ Ecce habes trāsitū redi ad locū tuū et vniuersā domū cōcutiēs exiuit.

¶ Cū quidā mortu⁹ efferret. aduenit q̄dā cū cirographo. asserēs deberi sibi ab ipo cc. solidos vnō nullatenꝰ ipm sepeliri sinebat. Quod cū vroꝛi⁹ vidua beato donato cū lacrimis indicass. adiūgēs q̄ homo ille pecuniā totaliter recepisset assurgēs ad locū iuit: r manu defūcti eligens ait. Audi me. Qui respōdit. Ego sum. Et sācus donat⁹ ad eū. Surge r vide q̄d agas cū homine isto q̄ te sepeliri nō sinit. qui respōdēs eū de solutōe debiti coram oībus p̄dicit: r cirographū accipiēs manu scidit. Unde dixit sācto donato. iube me iterū pater dormire: r ille vade īmō fili q̄escere. Eo tpe cū fere annis tribus nō pluisset r sterilitas magna esset. infideles ad imperatoꝛē theodosiū cōuenient. petētes vt sibi donatū traderet q̄ per artem magicā hoc fecisset. a q̄ imperatoꝛis igit̄ instantiā donatus egressus: dominum exoꝛauit: r pluuiam copiosaz dedit. ipse siccisq; vestibus ceteris pluuia l fus. e domū rediit. Cū aut̄ gothi eo tpe yeliam deuastarēt. et multa a fidē xpi reuocarent. Quadratian⁹ p̄fectus a sācto donato r hilario de apostasia reprehens⁹ sācos ipsos capi⁹ pellens eos vt ioui īmolarent. Quod cū rēuerent. hilarinū expoliatū tamdiu cedi fecit quousq; spiritum exalaret. Bonatū vero in carcere reclusit̄ postmodū eū decollari fecit. circa an. do. cccixx.

Ciriac⁹ a marcello papa dyacon⁹ ordinatus ꝓpter bensus ad maximianū reduct⁹ iussu ē cū socijs suis vt terrā foderet. Et ad locū scz termas qui ibidē ꝓstruebāt suis eam humeris deportaret. Ubi erat sanct⁹ saturninus senex. quem ciriacus r isinnius ad portandū iuuabant. Tadē in carcere reclusū p̄fectus iussit ciriacum p̄sentari. r cum eum aptoniamus educret subito vox cum luce de celo veniens dixit. Uenite benedicti patris mei ꝛc. Tunc aptoniamus credidit: r baptizari se fecit r ad p̄fectum cōfitens xp̄m venit. Cui p̄fectus. Nūquid tu christianus fact⁹ es? Qui respondit. Be mihi quia perdidi deos meos. Respondit p̄fectus. Bere modo perdes diros tuos: r misit eum decollari. saturninus vo et isinnius cū sacrificare nollent. diuersis supplicijs affecti tandem decollati sunt. Filia aūt diocletiani nomine arthemia: cum a demonio vexaretur. clāmabat in ea demon: dicens. Non exeam nisi Ciriacus dyaconus veniat. Unde ad eum adducus ciriacus. cum demoni iuberet. Respondit. Si vis vt exeam da mihi vas aliqd in quo intrē. Rūdit ciriac⁹. Ecce corp⁹ meū si potes ingredere. Cui demō I vas

tuū intrare nō possū. q vndiq; ē signatū
7 clausū: sed si ejcio me. fato q in babi-
loniā faciā te venire. Et cū coact⁹ esset
archemia clamabat. d. q deū quē ciriac⁹
p̄dicat videret. Cū igit illā ciriacus ba
ptizass; 7 ex gr̄a diocletiani 7 seruene ex-
rio ei⁹ i domo quā dederāt ei securus vi-
ueret. venit nunia⁹ a rege plax: ad diocle
cianū rogās vt ad se ciriacus mitteretur
quia filia sua a demone vexaret. Ad p̄-
ces igit diocletiani ciriacus cū largo et
smaragdo nauī ipositus necessarijs i ba-
bilonā lemo iuit. Cūq; ad puellā pue
nisset demō p os ei⁹ clamauit. d. fatiga-
tus es ciriace. cui ciriacus rndit. Nō sū
fatigatus. s; vbiq; dei auxilio guberna
tus. Ait demō. Cū ego ad qō volui te
p̄duxi. Cūe ciriacus dixit demoni. Im-
pat tibi ihs vt eccas: 7 flamm exiens de-
mō dixit. O nomē terribile qō me coar-
tat exire: 7 sic sanatā puellā cū pīe 7 mīe
7 multis alijs baptizauit. Et cuz multa
sibi munera offerēt: nec p̄ noluit. s;. xl⁹.
diebus ibidē in pane 7 aq̄ ieunans cū dez
romā rediit. Post duos aūt mēses dio-
cletian⁹ defunct⁹ ē. Cui maximian⁹ suc-
cedēs iratus de soroze sua archemia ciri
acū cōp̄hendit. 7 nudū catheno ligatū
añ currū suū trahi iussit. Iste maximi-
nus p tāto p̄ōt dicta filius diocletiani. q
sibi successit 7 eius filiā habuit in vxorē
q̄ valeriana nūcupata ē. Deinde iussit
carpasio vicario vt ip̄m cū socijs sacrifi-
care p̄pellere: aut diuersis supplicijs oc-
cideret. Et cū ipe picē sup caput ei⁹ liq̄-
fec: 7 in eculeo suspendissz fecit ciriacum
oibus socijs suis decollari. Circa ānū dñi
trecētesimū. Carpasi⁹ aūt cū domū sce
ciriaci ipetrassz ad derisionē xp̄ianorū
in loco vbi c. riac⁹ baptizabat se balnea-
ret. epulasq; cū. xix. socijs celebraret: subi
to oēs mortui sūt. 7 extūc clauso balneo
gentiles xp̄ianos timere 7 venerare ce-
perunt.

Aurēti⁹ dicitur

qua si laurea gerens. Que ē coro-
na de lauro facta. Quia olim de hmōi ra-
mus victores coronabāt. Hec aūt arbor
ē victorie ofīsiua. p rima virditate ame
na odore grata. 7 efficacia vtuosa. Bēs
igit laurent⁹ dī a lauro. q victoriā obti
nuit in sui passione. vñ 7 p̄fusus decius
dixit. Puto q iā vicci sum⁹. viriditatem
hūit in cordis mūdicia 7 puritate. vñ et
dixit. mea nox obscurū nō hz rē. Odo-
rē habuit p memorie ppetuitatē. vñ d ip
so cānt. Dispsit dedit paupib⁹. 7 iō iusti
cia ei⁹ manet in seculū seculi. b. Maxim⁹
ait. quō ñ in eternum hmōi manet iusti
cia quā in sctō p̄plante ope 7 glorioſissi
mo martirio p̄secuit. Efficacia p̄ uirtuo
sa p̄dicatione p quā lucillū. yppolitum 7
romanū cōuertit. Hmōi aūt arboris ef
ficaciā ē. q t calculū frāgit. surdidatē sub-
uenit. fulmē ñ metuit. Dic beat⁹ laurē-
tius frāgit cor durū spūalem reddit au-
ditū. p tegit a fulmie sne reprobox.

Aurēti⁹ martir

7 lanita. genere hispan⁹ a dctō six-
to roma dedūct⁹ ē. Mā sicut dicit magr
Joh. beleth. Cū idē beat⁹ sixt⁹ i hispani
am p̄fect⁹ ecc. duos iuuenes ibidē repe-
riens. s. laurētiū 7 vicētiū ei⁹ cognatū. mo
rū honestate cōpositos. 7 i oi actōe p̄dca-
ros. ipos secū romaz adduxit q̄ alt⁹ sez
laurent⁹ secū rome mālit. vincēt⁹ vo in
hispaniaz rediit. 7 ibi glorioso martirio
vitā finiuit. Huic aūt positi mgr ioh-
ānis beleth. repugnat ips martirij ver
usq; Mā laurentius sub decio. Vincē-
tius aūt in iuuenili etate sub diocecia-
no 7 daciā passus ē. Sz inē decij 7 dio
cletianū fluxerūt anni circē. xl. 7 spato
res septē medij fuerūt. vt nec. b. vincēti
us ñ ponit inuento errasse. b. aūt Sixt⁹
Laurētiuz suū archidiaconē ordinauit.
Sodē tpe Philippus impator 7 filius suus
nomine Philippus fidem xp̄i recepe
rant 7 christiani effecti. ecclesiam sub-
limate plurimū nitebāt. Iste philipp⁹
primus imperator fuit. qui fidem chri
sti recepit. quem origenes vt dicitur. ad

fidem cōuerit, ꝛ alubi legatur q̄ beat⁹ Pontius cū cōuerterit. Regnauit autē anno. Ad illesimo ab vrbe ꝓdita, ve millesim⁹ ann⁹ xp̄o pon⁹ q̄ idolis dedicarē q̄ dā ann⁹ milesim⁹ fuit a romanis cū ligen ludox ꝛ spectaculox apparatu celebratus. Erat autem Philippo imperatori miles quidā nōie Decius, in armis bellicis plurimū strēnuus ꝛ famosus. Cū autē his dē ꝑtibus gallia rebellaret, illuc imperator Decū misit, ve rebellātē galliam romāo impio subiugaret. Ad huius Decius ꝓspere cūcta gerit. ꝛ ad libitū pontus victoria romā rediit. Audiens imperator eius aduentū, cum alacrius honorificare voluit. ꝛ eidē a roma vsq; ad veronā obuius uit. Sed q̄ maloꝝ mētes quo magꝭ honorari se sentiūt, eo magꝭ plus ꝙ superbiā intumescūt. Decius in superbiā elatus, imperiū cepit ambire. ꝛ de morte sui dñi ꝑtractare. Cū igit̄ imperator in stratu suo sub papilione ꝙescēret, Decius papilionē latenter introiit. ꝛ dormientē dñm iugulauit. Exercitum autē ꝙ cū imperatore venerat, ad se ꝑce ꝛ ꝑ ḡo, muneribus ꝛ ꝓmissis attraxit. ꝛ ad vrbē regiam gradu ꝓcto ꝓperauit. Audiēs hoc Philippus minor vehementer exhamuit. ꝛ totū thezaurū ꝑtis ꝛ suū, vt ait Siccardus in cronica sua, beato Sixto ꝛ sancto Laurēto cōmēdauit. vt si ipsum a Decio interfici contingeret, thezaurū ipsum ecclesijs ꝛ pauperibus erogarēt. Nec te moueat q̄ thezauri quos beatus Laurentius dispensauit non dicuntur thezauri imperatoris: sed ecclesie. q̄ ponit esse q̄ cum ipsis thezauris Philippi imperatoris, aliquē cūā thezaurū ecclesie dispēsauit. Vel forte ideo dicunt thezauri ecclesie, q̄ Philippus eos rēliquerat ecclesie pauperib⁹ dispensandos. postea Philippus aufugit ꝛ se a facie Decij occultauit. Senat⁹ igit̄ obuiā Decio ꝓcessit. ꝛ ipsum in ꝑpetuū ꝓfirmauit. Ne vo ꝓditorie sed zelo idolatrie dñz suū occidisse videret, xp̄ianos cepit crudelissime persequi: ꝑpiens illos sine villa misericordia trucidari. In hac ꝑsecutōe multa milia marty̆ corruerūt. Inter quos ꝛ Philippus martirio ē coronatus. Post hoc decius de thezauro dominī sui inquisitionē faciēs, oblatus est ei beatus sixtus. tangēs q̄ xp̄m coleret et imperatoris thezauros hāret. Tunc decius iussit eū in carcerē recipi, vt ꝑ illata tormenta xp̄m negaret ꝛ thezauros ꝓderet. Vbi⁹ autē laurētius ipm sequēs post eum clamabat. Quo ꝓgrederis sine filio pater quo sacerdos sine mīstro ꝛc. tu nunq̄ sine ministro sacrificiū offerre cōsuesti. Quid in me displicuit paternitati tue? nūquid degenerem me ꝓbasti? experire certe vtr̄ ydoneum ministr̄ elegeris cui cōmisisti dominici sanguis dispēsationem. Cui beatus sixtus dixit. Non egrote desero fili neq; derelinquo sed maiora tibi debent ꝓ fide xp̄i certamina. Nos quasi senes leuioris pugne cursum recipimus. Te autē quasi iuuenē manet de tyranno gloriosior triūphus, post triduum me seqūris sacerdote leuita. Dedit q̄ ei oīa thesauros ꝑpiens vt ecclesijs ꝛ pauperibus erogaret. Beatus igit̄ laurentius xp̄ianos die ac nocte diligenter q̄siuit. ꝛ vnicuiq; prout opus fuerat: ministrauit. Venit ad domū cuiusdā vidue que multos xp̄ianos in domo sua absconderat, quā longus dolor capitis detinebat. Sanctus aūt laurentius per impositionem manus eam a dolore capitis liberauit. ꝛ pauperib⁹ pedes lauans omnibus elemosynam dedit. Eadem nocte in domo cuiusdam xp̄iani veniens, quendā cecum ibidem reperit. ꝛ facto signo crucis eum illuminauit. Cum autē beatus sixtus decio nollet cōsentire nec ydolis imolare, ipm ad decollandū duci ꝓcepit. Accurrēs autem beatus laurentius post ipm clamauit. Ne nolime deserere pater sancte. quia thesauros tuos iam expendi quos tradidisti mihi. Tunc milites audientes thesauros laurentium tenuerunt. ꝛ pariter eum ducibus tradiderūt. Ipse aūt eum decio ꝓcep-

tauit. Cui Decꝰ cesar ait. Vbi sunt thezauri ecclie quos apud te cognouimꝰ esse absconditos. Qui cū non sibi respōderet tradit eū Valeriano ꝑfecto. vt aut thesauros prodat aut ydolis sacrificet. aut diuersis cū interire faciat supplicijs ꝛ tormēt. Valerianꝰ aūt cuidā prefecto noīe Yppolitus in custodiā eum tradidit quē ille cū multis alijs in carcere reclusit. Erat autē in custodia ibi quidaz gēlionoīe Lucillus. q̄ploradō lumen oculoꝝ amiserat. Cui cum Laurentiꝰ lumen se restaurare ꝓmitteret. si in xp̄m crederet ꝛ baptisma susciperet. ille se instanius baptizari postulauit. Accipiēs ergo aquā Laurentiꝰ dixit ei. Oīa in cōfessione lauanē. Cūq; ipsuz de articulis fidei diligēter interrogalleꝛ, ꝛ ille oīa se credere ꝓfessus fuisset. aquā super caput eiꝰ effudit. ꝛ ipsuz in xp̄i noīe baptizauit. Statiq; qui cecꝰ fuerat lumē recepit. Quapropter multi ad eū ceci veniebant ꝛ ab eo illuminati redibāt. Hoc vidēs Yppolitus dixit ei. Ostende mihi thezauros. Cui Laurentiꝰ. O yppolite si in dominū ihm xp̄m credideris. ꝛ thesauros tibi ostēdo ꝛ vitā eternam ꝓmitto. Cui yppolitus. Si dicta facta compenseꝛ faciam q̄ hortaris. Eadez hora yppolitꝰ credidit ꝛ sacrū baptisma cū familia sua suscepit. Baptisatus autē ait. Vidi animas innocentū letas gaudere. Post hoc mandauit Valerianus ad yppolitum vt Laurentiū p̄sentaret. Cui Laurentiꝰ ait. Ambulem⁹ ambo pariter. q̄ mihi ꝛ tibi gloria ꝓparatur. Ad tribunal ergo ambo venerūt. ꝛ fit iterꝝ inquisitio de thezauro. Laurentius aūt triduo induias petijt: quas Valerianus eidē sub yppolito pollicitatiōe cōcessit. In hoc triduo Laurentius paupes. claudos ꝛ cecos collegit. ꝛ eos in pallacio salustiano coram Decio p̄sentauit dicens. Ecce isti sunt thezauri eterni q̄ nūq̄ minuunt: sed crescūt qui in singulis dispgunt ꝛ in oībus inueniunt. Nez enim manus thezauros in celū deportauerunt. Valerianꝰ p̄fate Decio dixit. Quid variaris per ifinites ꝛ Jam nūc sacrifica ꝛ magicā artem depone. Cui Laurentius. Quia debet adoriri qui facꝰ ē aut qui fecit? Frat⁹ Decius iussit eū scorpionibꝰ cedi. ꝛ oē genus tormentoꝝ ante ipsum deferri. Quē cum sacrificare iubereꝛ. vt hec tormenta euade retresponditꝛ. Infelix has epulas semp optauī. Cui Decꝰ. Si epule iste sūt tibi simules pandē xp̄hanos vt tecū pariter epulenē. Cui Laurentius. Jam in celis nōia sua dederūt. ꝛ ideo eoꝝ aspectibus nō eo dignus. Tūc iubente Decio nudꝰ fustibus cedit. ꝛ ardentes lamine ad latera apponunt. Dixitq; Laurentiꝰ. Domine ihu christe deꝰ de deo miserere mei seruo tuo. q̄ accusatꝰ nō negaui nomen sanctū tuū ante rogatus te dñm confessus sum. Dixitq; ei Decius. Scio q̄ per artē magicam tormenta deludis. me tñ deludere diu non valebis. Testoꝛ deos deasq; q̄ nisi sacrificaueꝛ diuersis supplicijs punieris. Tūc iussit eū plumbatis diuissime cedi. Laurentiꝰ autē orauit dicēs. Dñe ihu christe accipe spiritū meū. Tūc audiēte Decio vox de celo insonuit. Adhuc tibi multa certamia debenē. Tūc Decius furore repletus dixit. Viri romani audistis dictiones istiꝰ sacrilegū cōsulantes. qui nr̄os deos nō colit nec tormenta metuit. nec iratos p̄ncipes expauescit. Jussitq; eū iterꝝ scorpionibus cedi. Subiudens autē Laurentiꝰ gr̄as egit ꝛ p astāntibus exorauit. Eadē hora miles quidā noīe Romanꝰ credidit ꝛ btō Laurentio dixit. Video añ te iuuenē pulcerrimū stātez ꝛ membra tua cū linteo extergentē. Adiuro te p deū ne me derelinq̄s: sed festina me baptizare. Dixitq; Decio Valeriano. Puto q̄ iam p artem magicā victi sum⁹. Jussit ꝙ eū de cathasta solui ꝛ in custodia yppoliti reclusi. Romanus autē afferens vtrum cum aqua ad pedes Laurentij p̄cidit. ꝛ sacrum ab eo baptisma suscepit. Quod vt Decius cōperit: Romanū fustibus cedi iussit. Qui cū libere christia

nam se pfiteretur. iussu Decij decollat⁹ est. Eadem nocte Laurētius ad Decū adducitur. Cum autem yppolitus fleret, ⁊ se christianū esse clamaret. dixit ad eum Laurentius. In interon bonine christum abscōde ⁊ dum clamauero audi ⁊ veni. Omnia igitur tormentorum genera coram Decio afferūtur. Dixit ergo Decius Laurentio. Aut dijs sacrificabis. aut nox ista in te aut⁊ supplicijs expendetur. Cui Laurentius. Deus nox obscurum non habet sed omnia in luce clarescunt. Dixitq; Decius. Afferatur lectus ferreus vt requiescat in eo ⁊ primat Laurentius. Ministri ergo eum exuūt super eratem ferream extendunt. ⁊ prunis suppositis eum cum furcis ferreis cōpresserunt. Dixitq; Laurētius Valeriano. Discede miser: q; carbōneo tui mihi refrigerium. tibi autem eternū supplicium prestant. q; ipse dominus novit q; accensus non negauit eum. interrogat⁹ christum confessus sum. assatus gratias ago. Dixitq; hilari vultu ad Decium. Ecce miser assatus vnam partem. gira aliam ⁊ manduca. Et gratias agens dixit. Gratias tibi ago domine. q; ianuas tuas ingredi meruī. ⁊ sic spiritum emisit. Consulino Decio cū Valeriano abijt in palacium Tyberij relicto sancto corpore super igniem. quod yppolitus mane rapuit. ⁊ eum Justino presbytero in agro Verano condituī aromatibus sepeliuit. Christiani igitur celebrantes triduo. vigilias celebrarēt. mugitus dantes. ⁊ lacrimas effundentes. ¶ Verum autem hoc verum sit q; Laurētius sub isto Decio imperatore martirū sit passus. a multis dubitatur. cum in cronico Sixti⁹ lōge post Decium fuisse legatur. Europa⁹ autem hec asserit dicens. Decius persecutionem in christianos movens. inter ceteros beatum leuitā ⁊ martirem Laurentium necauit. In quadam antē cronica sane autētica dicitur. q; nō sub Decio imperatore qui Philippo successit. sed sub quodā Decio nimiore. qui cesar non ipator erat. martirū passus fuit. Nā inter Decū imperatorē ⁊ Decū nimiorē sub quo Laurentius dicit passus. plurimi imperatores ⁊ sūmi pōtifices interme-dij extiterunt. Etenī et ibidem dī. cum Decio imperatore gallus ⁊ volusianus et filius in imperio successissent. Valeriano eū galieno eius filio post eos dē imperiū tenuissent dicit Valerian⁹ ⁊ Galienus Decū nimiorē cesarem nō imperatorem fecerūt. Nā antiquitus q̄dq; aliq; ab imperatoribus fiebant cesares nō tñ augusti vel ipatores. Dicit legit in cronicis. q; Dyocletianus maximianū cesarē fecit. Postmodum et cesare augustū creauit. Tempore autē horū imperatorū .s. Valeriani ⁊ Galieni Sixtus romanā sedē tenebat. Nicigit cesar Decius appellat⁹ nō imperator effectus. beatū Laurentiū martirē fecit. Ān nusq; in legenda beati Laurentij vocat Decium imperatorē: sed Decius cesar tñ. Decius enim imperat⁹ duobus tñ annis regnauit et beatū Fabianū martirē fecit. Fabiano successit Cornelius q; sub Valeriano et Galieno. q. xv. annis impauerūt martirizatus est. Cornelio successit Lucius. Lucio Stephan⁹. Stephāo successit Sixt⁹. Hōes autē cronice tū Eusebij q; Bede ⁊ Jsidorū in hoc discordāt. q; Sixtus papa nō fuit tpe Decij imperatoris sed Galieni. ¶ Legē tñ in illa quadā cronica. q; predict⁹ Galien⁹ fuit binomin⁹. Dict⁹ ē enī galien⁹ ⁊ deci⁹. ⁊ sb illo passi sūt sixtus ⁊ Laurēti⁹. circa ānū dñi. ccl x. ¶ Gotfrid⁹ q̄s lic⁹ suo q; dī pātheō idē asserit. q; .s. galien⁹ vocat⁹ ē alio nōie Deci⁹. ⁊ q; sō eo passi sūt sixt⁹ ⁊ Laurēti⁹. Et si hec vera sūt cū ponitur iobis beleth vā posset ē. Refert q̄s Grego. i lic⁹ dialogor. q; i sabina q̄dā scrimonial⁹ fuit q; carnis q̄dē cōtinentiā habuit. sed lingue petacitate nō dominauit. Hec dū ecclia sci Laurētij fuisset sepulta. ān altare martiris a demōib⁹ secta postea ulcta penāet. altra pcreat ita vt mā visibil⁹ actuatio appēt. Greg. q̄s turonen⁹. dic. q; dū q̄dā sacerdos q̄n-

dam ecclesiā sancti Laurentij reparet. ⁊ trabs quedā nimiuz breuis erāt: rogauit beatū Laurentiū. vt qui pauperes fouebat. siue inopie subueniret. Que subito sic excreuit. vt pnō modica abūdaret. quā partē sacerdos minutatim incidit. ⁊ multos inde infirmitates sanabat.

Quidā insup presbyter noīe Sanctul⁹: vt refert Grego⁹. in dyalogo: sancti Laurētij ecclesiā a longobardis incensam reparare volēs. artifices multos cōduxit. Quadā aute die dū quid eis apponeret nō haberet. pmissa oīone in cibano respexit. ⁊ ibidē candidissimū panez inuenit. Sed cū viri ad vnius prandij esum tribus psonis sufficere viderēt. Laurētius artifices suos nolēs deficere. sic predictū panem multiplicari fecit. q̄ in alimentū decē dierū oparijs cūctis sufficit

¶ In ecclesia sancti Laurētij apud mediolanū: vt refert Vincenti⁹ in sua chronica: calix quidā cristallinus mire pulcritudinis habebat. q̄ cum in quadā solēnitate ad altare a dyacono portaretur elapsus de manib⁹ in terrā cecidit. ⁊ statim cōminutus fuit. At dyaconus mērēs fragmenta collegit ⁊ super altare ponēs beatū Laurentiū exorauit ⁊ fractus calicē integrū ⁊ solidatū recepit. ¶ Legitur quoq; in li⁹ de miraculis beate virginis. q̄ quidā iudex Stephanus noīe rome erat. q̄ munera libēter accipiēs. multoz iudicia puertebat. Dicit tres domos ecclē sancti Laurētij ⁊ vnū ortū sctē Agnetis violenter abstulit. ⁊ ablata iniuste possedit. Accidit autē vt moreret. ⁊ añ dei iudiciū duceret. ad quē sanctus Laurentius cū nimia indignatione accessit. ⁊ tribus viabus brachiū ei⁹ durissime strinxit. et dolore nimio cruciauit. Sctā vo agnes cū ceteris virginib⁹ in eum respicere noluit. sed facie suam auerat. Tunc iudex sup eū sententiā ferens dixit. qui aliena subtrahit ⁊ munera accipiens veritatem vendidit. in loco iudex pditoris tradat. Sanct⁹ aute pietatis quē idem Stephanus in vita sua valde dilexerat. ad dū Laurentiū ⁊ beatā Agnetā accedens. p eo venia pcabatur. Illis vo ⁊ beā virgine pro eo orantibus cōcessum ē. vt eius alia ad corpus rediret. ⁊ ibidem. xxx. diebus penitentiā ageret. Accepit insuper a beata virgine in mandatis vt psalmū Beati immaculati in via. singulis diebus vite sue diceret. Quoq; ad corpus redijsset. brachiū eius ita erat liuidum ⁊ adustum. ac si in h⁹ corpore posset ēē. Ob signiū in eo exstitit. quoad vixit. Adalegitē ablata restituēs ⁊ penitentiam agēs. die. xxx. migrauit ad dñm. ¶ Legitē in vita imperatoris Henrici q̄ dum ipse Kunegundis vxor ei⁹ virgines insimul permanerent. diabolo instigante de quodā milite vxorē suspectam habens sup candentes vomeres. xv. pedum nudis pedibus incedere eā fecit. qua ascēdēte dixit. Sicut me ab Heinrico ⁊ omnib⁹ intactā nouisti. ita adiuua me xp̄e. Heinricus vo verecundia ductus eā in maxillā percussit. Cui vox dixit: virgo maria te virginē liberauit. Totā igitē candentez massam illesa percurrit. Quo ergo cesar obstupefactus multitudo maxima demonū ante cellam cuiusdā heremite transibat. q̄ aperta fenestra interrogauit vltimū qui nā essent. Et ille. Legio demonū sum⁹ qui ad mortem cesaris properamus. si forte aliquid proprij in eo reperire possumus. Admirat⁹ aute vt ad se rediret. ⁊ rediens dixit. Nihil pfecimus. q⁹ dū falsa vxoris suspicio. ⁊ alia mala. ac etiā bona in statera fuissent posita. Adstitit ille Laurentius ollam auream immensi ponderis attulit. ⁊ dū superasse videbatur illa iactata pars alia statere. s. pluribuz pōderauit. Tūc ergo irat⁹. vnam auream olle p̄rupit. Ollam calicem vocabat quē dictus cesar ecclesie merseburgensi in bonore sancti Laurētij fieri fecerat: quā in speciali deuotione habuerat. cui pter magnitudinē due aures inerant. Reptū q̄ est imperatorē tunc obstupuisse. ⁊ vnā aurem calicis fractaz fuisse. Refert beatus Grego⁹. in registro. q̄ dū predecessor

sor sinus ḋdā ad corpus scī Laurētij me liorare caperet. ꝙ vbi nā corpus eius esset nescaret. subito corpus eius ignotaꝫ aperiē. o ḋg qui pñtes erant tā monachi q̄ mās ionarij q̄ corpus ei⁹ viderūt. infra. x. dies mortui sunt. ¶ Hō duz q̄ passio Laurētij inē ceteras scō⁹ martyrū passiones excellentissima videē esse. t. ex q̄ tuor sicut ex dict̄ scī Aurimi epi ꝙ dē Aug⁹. col ligē. Primo in passionis acerbitate. Scḋo i affectu siue voluntate. Tertio in ꝛstantia siue fortitudine. Quarto i mirabili pugna siue fortitudine ꝙ modo victorie.

Primo igitur excel

lentissima fuit i pene acerbitate. De cuius pene acerbitate sicut dicit beūs Aurimus epūs. vel ꝑm quosdā libros Ambro. Nō erāt fratres beat⁹ Laurenti⁹ bre ui vel simplici passione perimē. Nāz qui gladio pcutiē vno impetu liberaē. qui vo in flāmaꝫ camino mergiē. sēz moriē Dicautē lōga ꝙ multiplicia pena cruciatur. vt mors ei nō desit ad supplicium ꝙ desit ad finē. Legim⁹ btōs pueros in penarū suarū deabulasse flāmas. ꝙ igneos globos pedibus ꝓculcare. Ūñ ꝙ beatus Laurēti⁹ nō minori gloria ꝑcrēdus est Siquidē illi in penarū flāmis ambularēt. ḃ in ipso supplicij sui igne discūbit. Illi vestigia pedum ꝓculcauerūt incēdia. isse laterū suoꝝ diffusione restrinxit. Illi stātes in pena elevatis manib⁹ orabāt ad dñz. iste ꝓstratus in sua pena toto corpore dñm deprecabaē. ¶ Et notandū q̄ beatus Laurēti⁹ post bñ Stephanū inē ceteros martires primatū tenere dr̄: non q̄ maiorē penā sustinuerit q̄ ceteri martires: cū multi tamē penaz ꝙ alicui tā maiorē sustinuisse legant̄. Sed hoc dr̄ ꝓpter septē cās insimul occurrētes. Primo ꝓpter passionis locuz q̄ rome que est caput mūdi ꝙ sedes aplica passus ē. Scḋo ꝓpter p̄dicationis officiū q̄ officiū predicationis diligentē impleuit. Tertio ꝓpter laudabilē distributionē thezaurorꝫ quos oēs pauperibus sapiēter distribuit. Quas tres rōnes ponit magister Hist. alr̄ sed dr̄: Quarto ꝓpē autenticatū ꝙ approbatū eius martyriuz. q̄ ꝙ si de aliqbus maiora tormēta legant̄ tñ hoc autenticū nō habeē ꝙ aliq̄n in dubiū vereē. Duuto autē passio in ecclesia ē valde solēnis ꝙ approbata. Ūñ ꝙ multa scī in suis sermonibus ei⁹ passionē approbāt ꝙ confirmāt. Quinto ꝓpter dignitatis gradū. q̄ fuit archidyacon⁹ sedis aplice. post quē (vt aiūt) in romana sede archidyaconus nō surrexit. Sexto ꝓpter sentiam tormētorꝫ q̄ grauissima supplicia passus. vtpote q̄ sup craticulā ferreā assatus fuit. Ūñ de eo dicit beat⁹ Aug⁹. Lacerato corpore ꝙ multa verbera tione ꝙ assa. subiecto ꝑpetuo igne torq̄ri. vt per craticulā ferreā que ipā de feruore cōtinuo vim in se haberet vrēdi. cōuersoꝝ alterna mutatōe membroꝝ fieret cruciatus vehemētior penarū ꝓducturū.

Secundo fuit excel

lentissima in effectu siue voluntate. Ipsa enī pene acerbitas ꝑm Aug⁹m ꝙ Aurimū fecit eū glorificatōe sublimē. opinione ꝙ fama celebrē. deuotōe laudabilem. ꝙ imitatōe insignē. ¶ Primo igit glorificatōe sublimē. Ūñ Aug⁹. dicit. Sancti persecutoꝝ in martirē conscientiā ꝙ unxit palmā dū aggrauat penā. Item Aurimus. vel ꝑm quosdā libros Ambro. Quātus in humilā membra soluant fidei tñ fortitudo nō soluē. corporis detrimentū sustinet. sed lucrū salutis accēdit. Item Aug⁹. vere beatū corpus q̄ nō a fide xp̄i tormentū inuitauit. sed ad requiez sanctā religio coronauit. ¶ Scḋo opinione ꝙ fama celebrē. Aurimus vel ꝑm quosdā libros Ambro. Beatū martirē Laurentiuz grano sinapis possum⁹ compare. q̄ diuersis aerumnis passionib⁹. per totū orbē grana sui meruit fragrare ministerij. q̄ antea cōstitutus in corpore erat humilis. ignotus ꝙ vilis. postea q̄ vexatus lacerat⁹. expulsus. vniuersis

per totū mundū ecclesijs ꝺoctoꝛe suę nobilitatis intūdit. Jdē sanctum ē ac ꝺeo placitū vt natalem sanctū Laurētij pęnis veneratiōe veneremur. cui⁹ radiantibus flāmis numer⁹ viciꝝ in hunc diē toto orbe xp̄i chorus cat ecclesia. Jdem tanta cū gloria martiriꝫ pclarus extitit in passiōe sua. q̄ mundum illuminauit vniuersū. Tertio deuotiōe laudabilē. q̄re autē sit laudandus oñ die Aug⁹. tribus rōnib⁹ sic dicēs. Bonū virū Laurentiū tota debemus deuotiōe suscipe. Primo q̄ pro suis sanguinē ꝓper deū tradidit. Deinde q̄ ei prorogatus apud deū nūm nō minima tradidit. ostendēs qualis debeat eē xp̄i fides. de cuius consortio exist̄e martires meruerūt. Terno q̄ ide rāte rāsancte ꝓuersatōis fuit vt coronā martirij tpe pacis inuenire. Quarto fecit eū imitatiōe insignē. Vñ Aug⁹. Nec tot⁹ cā passiōis xp̄ē quā mortū addicer⁹ est vir sanct⁹. vt sui sit⁹ ceteros eē hortaret. Jn tribus autem se nobis imitabilē exhibet. Primo in aduersanoꝝ fortī ꝓpsiōe. Unde Aug⁹. Ad eruditōū ꝺei populū nullor⁹ ē vtilior forma q̄ martirū. Eloquentia facilius ad exhortandū. Nō efficax ad suadē ꝺū. Validiora tñ sunt exēpla q̄ verba. ꝙ plus ē ope ꝺocere q̄ vbo. Jn quo excellentissimo genere ꝺoctrine beat⁹ martir Laurētius q̄ gloriosa polleat dignitate. etiā pśecutores ipsius sentire potuerunt. qui se illa mirabili fortitudo animi. nō solum nō cedere: sed etiam alios exēplo sue tolerātie roborare. Scdo in fidei magnitudine ꝙ feruore. Vñ Ambrosius. vel Fm quosdaz libros Amb. Dū in fide sua pśecutoris flāmas viciat. ostēdit nobis q̄ igne fidei. gehēne incēdia superare. ꝙ amore xp̄i oīe iudiciū nō timere. Tertio in ardēti timore. Jdez vel Amb. Illuminauit mūdū plane Laurentius eo lumine quo ipse succēsus est ꝙ flāmis q̄ ipse pertulit xp̄i amoꝝ cordia caleſcat. De his tribꝰ etiā sic dicat Ambrosius vel Amb. Fm quosdaz libros ꝺel Laurētij exēplo ꝓuocamur ad martirū accēdimur ad fidez incalescim⁹ ad deuotionē.

Tertio fuit excellētissimus in ꝓstantia seu fortitudine. de cuius ꝓstantia ꝙ fortitudine dicat beat⁹ Aug⁹. Beatus Laurētius mānsit in xp̄o vsq̄ ad tēptationē. vsq̄ ad tyrannicas interrogationē. vsq̄ ad acerrimā pcrematiōnē. vsq̄ ad pemptionē. in qua lōga morte. q̄ bene manducauerat ꝺn̄i biberat tāq̄ illa esca saginatus. tullo calice ebrius facet⁹. tormēta nō sensit. nō cessit. ꝙ in regnū successit. Adeo autē fuit cōstans ꝙ firm⁹. q̄ nō solū tormēta nō succubuit: sed etiā ex ipsis tormentis vberē ex dicto beī Maximini factus ē pfectior in timore. feruētior in amore. ꝙ iocūdior in ardore. De primo sic dicit. extendit̄ sup flāmarū ignitos globos. ꝙ se pius versat in latera: q̄ tāntū plus penarū pat̄. tantū patientius xp̄m ꝺn̄m pertimescat. Quātū ad scm sic ait Ambrosius vel Fm quosdā libros Amb. Grānū sinapis cū terrē accendit̄. Laurētius cū patiēt in flāmas. Jdē. Nouo admirationis genere alij alijs torquent. ꝙ alij seuiētes tormēta pficiūt. deuotionē Laurētium saluator supplicia atrociora fecerūt. Quātū ad tertiū sic dicit. Lot cuius fides fidē xp̄i magnanimitate ꝓcussit vt despecto xp̄ij corpore crucianduꝫ. insanissimo torture suo ꝙ triūphātis ei⁹ ignibus lectus illuderet.

Quarto fuit excellētissima in mirabili pugna ꝙ modo victorie. Bat⁹ namq̄ Laurenti⁹ sicut ex vbis beī Ambrosini ꝙ Augustini colligitur q̄nq̄ ignes exteriores q̄s āmodo habuit quos tñ superauit fortit̄ ꝙ certauit. Primus fuit ignis gehēne. Scūs ignis materialis flāme. Tertius carnalis concupiscētie. Quart⁹ ardēs auaricie. Quint⁹ furēs infanie. ¶ De extinctione p̄mi ignis. s. gehēne sic dicat Ambrosius.

Mūdū cedere poterat momētanee cor
poris vsthoni cui⁹ fides eternū gehenne
extinguebat ardorē. Vel idem mūdus p
ignē momētaneū atq; terrenū-q; flāmā
gehēne ppetuo exurēdo euasit. ¶ De ex
tinctōe secūdi ignis. s. mālis flāme. sic ait
Adriminus⁹ vel Amb. i⁹ quosdam li
bros. Corporali labore ac incēdio. sed di
uini⁹ ardor materialē restinxit ardorē.
Ite⁹ q⁹ ex impio⁹ ligna subjecēt. in
cēdia maiora supponeret. ñ sensit Lau
rētius hos flāmas fidei calore accensus
nō sensit. Item Aug⁹. Super caritas
xp̄i flāmā ñ potuit. ac segnior fuit ignis
q⁹ fons vsus q⁹ q̄ intus accēdit. ¶ De ex
tinctiōe tertij ignis. s. carnalis concupis
cē sic dicit Adriminus⁹. Ecce deus Lau
rēti⁹ erāsit p ignē quo nō adustus sho
rruit. ac illuminatus effulsit. arsit ne ar
deret. ac ne vitiret exust⁹ ē. ¶ De extinctōe
q̄rti ignis. s. auaricie q̄liter videl⁹ eua
nuit auaricia illoꝝ q̄ thesauros cupie
bāt. ac frustrata ē sicut dicit Aug⁹. armatur
gemina face hō cupid⁹ pecunie ac ve
ritatis inimic⁹. Auaricia vt rapiat aut
ipietate. vt auferat xp̄m. nihil obtines.
nihil p̄fices hūana crudelitas subtra
hē inuētis tuis mā mortalis. ac Laurē
tio in celū abeūte cui deficias flāmis tuis
¶ De extinctōe q̄nti ignis. s. furētis in
sanie. q̄liter videl⁹ insanis psequēdum
frustrata ē. sic dicit Adriminus⁹. Supra
nos flāmaꝝ ministris ol modo mūdane
insanie restinxit incēdiū. Ad hoc vsq;
diabolica p̄fecit intentio. vt vir fidelis
ad dñm suū glorios⁹ ascēdat. ac crude
litas psequentiū cū suis ignib⁹ p̄fula tot
pescat. Q⁹ cui psequentiū insania ignis
fuerit oñdit cū ait. furor gētilis accessus.
erat culā pcrat ignitā. vt indignatiōis
flāmas ignibus vindicaret. ¶ Nec mi
rū si hos q̄q; ignes exteriores superauit
qui ex verbis p̄dicti Adriminī habēt
ma refrigeria q̄ intē habuit. ac tres ignes
in corpore portauit p quez oēm ignē ex
teriores ac refrigerio mitigauit. ac maiori
gehenne incēdio superauit. Primū nanq;
refrigerium fuit desiderium regni celestis
Deūm meditatio diuine legis. Tertius
puritas cōscientie. Per hoc triplex refri
gerium omnē ignē exteriorem extinguis
cat. ac frigidū reddidit. ¶ De primo re
frigerio quod est desiderium celestis pa
trie dicit Adriminus vel Amb. Neg
ciū beatus Laurētius ignū semper cor
rēta poterat. qui in sensibus refrigerii
paradisi possidebat. Item. Pacet ñ pe
des tyranni exusta caro corpus exanime.
nihil detrimēti pati⁹ in terris nisi⁹ ani
mus venerat ē in celis. ¶ De secō refrige
rio q̄ est meditatio legis diuine sicut
dicit Adriminus vel Amb. Dum xp̄i
cogitat p̄cepta. frigidus est illi omne q̄
patē. ¶ De refrigerio q̄ ē puritas cōs
cientie sic dicit. Ardet. p̄fecto totis vi
scerib⁹ fortissimus martyr. ac vitē. sed regni
dei perpetualis refrigerio cōscientie
victor exultat. ¶ Habuit nihilominus
vt idē Adriminus oñdit tres ignes in
teriores. p quos oēs ignes exteriores ma
ioris incēdio superauit. Primus fuit fidei
magnitudo. Dei⁹ ardēs dilectio. Ter
tius vera dei cognitio que ipsū irradiā
te lūē ignis. De illo igne sic dicit ides
vel amb. Inquiēt in illo fidei ardor
ferbuit. interim supplicij flammā frige
fecit. Item ēt sc̄a lauacrū igne feruoris fi
dei legim⁹ in euangelio. Ignē veni mit
tere in terrā. Hoc igit⁹ igne beat. Lau
rentius flāmaꝝ non sensit incendiū
¶ De sco igne sic ait idem vel Ambro
sius. Ardebat exterius martyr Lau
rentius tyranni sententia incēdijs. sed
maior illū interius ex̄tus amor⁹ flāma
torebat. De 3⁹ igne sic dic. Fortissimū
martirē sensibus ps̄ecutor⁹ flāma super
are nō potuit. q⁹ igne ardēte⁹ vitet⁹ radijs
mētis ei⁹ accēsa fernebat. Ite⁹ odio p̄fidie
ac amore virtutis accēsus apposita sibi ex
trinsecus flāmā quā nō sensit aut vicit.
Hz autē inē ceteros martyres Lau. tri
pudia q̄ eū ad oēm. ¶ Primū ei vigilia. Sol ei ite martires vigiliā hz. ſ. vi
gilie scōz. xp̄i tutus hortatiōe cohortiet

iennia mutate sunt: mos enī fuit olim (vt refert Jobes beleth) vt i festiuitatibus sctōz hoies cum vxoribus et filiab⁹ ad ecclesiā venirent. tibi cū luminarib⁹ pnoctarent. Sed q multa adulteria in his vigilijs fiebāt: statutū fuit vt vigilie in ieunia p̄uerterent. Homen tñ antiquū est retētz. qz nō ieunia: sed vigilie adhuc appellant. ¶ Sextm ē in octaua. ipse nāq; solus cuz stephō. habet oct'. inmartires. sicut Martin⁹ inter p̄fessores.

¶ Tertiū ē in regestis ōibus anniphanarū qō sol⁹ ipse. tPaulus hz. Sed Paulus ꝓpter excellentiam p̄dicatiōis. Ipse ꝓpter excellentiā passionis.

Ypolit⁹ dicitur ab hyper qō est supra. tlitos qō est lapis q̄si sup lapidē. i. xp̄m fundat⁹. Vel ab in. tpolis qō est ciuitas. vel ypolimus q̄si valde politus. Fuit enī sup lapidē xp̄m bene fundatus p cōstantiā tfirmitatē fuit in ciuitate superna. p videntiā tauiditatem. bene politus p tormentoz acritatē.

Ypolitus post q̄ corpus bī Laurentij sepelierunt. venit in domū suam. tdās pacē fratribus suis. tanallis. oēs sacramento altaris qō Justinus p̄sbyter obtulerat. cōicauit. tappolita mensa priusq; cibū sumeret. venientes milites eū rapuerūt. tad cesarē duxerūt. Quē videns Decius cesar. subridens dixit ei. Q̄ quid tu magus effectus es. q corpus Laurentij abstulisti? Cui yppolitus. Non feci non quasi magus sed q̄si xp̄ianus. Tūc Decius furore repletus p̄cepit vt babitu quo vt xp̄ianus vtebat: expoliaretur. tos eius lapidibus cōdereť. Cui yppolitus. Non me expoliasti. sed magis vestisti. Cui Decius. Quo insipiens effectus es. vt nuditatē tuā non erubescas? Nūc ergo sacrifica. tvives ne cum tuo Laurētio pereas. Cui yppolitus. Exēplum merear fieri beatī Laurentij. quez tu ore polluto ausus es notare. Tūc Decius fecit eū fustibus cedi. tpectinib⁹ ferreis laniari. Ille autē se xp̄ianū cōfitebat. tcum tormenta hmōi videret. veste militari qua antea vtebatur eū vestiri fecit. hortans vt amicitiā tp̄stinā militiaz retineret. Cui yppolitus cū diceret se xp̄o militare. Decius tra repletus Valeriano p̄fecto eum tradidit vt oēs facultates eius acciperet. tdiris tormētis euz interficeret. Inuēto quoq; q eius familia xp̄iana cēt. adduci iussit ante p̄spectū eius. Qui cū ad sacrificia cogerent. concordia nutrix yppoliti. p oībus respōdit. Nos cum dño nro volumus mori potius pudice q̄ impudice viuere. Cui Valerianus. Bene seruoz nō nisi cū supplicijs emendat. Tunc p̄cepit yppolito. tgaudēte iussit eam tādiu plumbatis cedi. quousq; emisit spīm. Dixitq; yppolitus. Gr̄as tibi ago dñe q nutricē meam ante cōspectum scōz tuoz premisisti. Deinde extra portā vrbem Valerianus yppolitū cum familia sua duci fecit. yppolitus oēs hortans dixit. ffrēs nolite metuere. qz ego tvos vnū deum habemus. Jussitq; Valerian⁹ vt in conspectu yppoliti oībus capita amputarēt. tur. yppoliti vo pedes ad colla indomitoz equoz fecit ligari. tp̄ cardines tribulos trahi. tādiu donec spīm exalaret. circa annū dñi. ccl vj. Soz autez corpora Justinus p̄sbyter rapuit. tiuxta corpus sancti Laurentij sepeliuit. Corp⁹ vo sancte Concordie inueniri nō potuit: qz fuerat in cloacā proiectum. Miles autē quidā noie Porphirius. credēs beatam Concordiā aurū aut gēmas in vestimētis habere ad quendā cloacariū noie Syreneū q erat occulte xp̄ianus accessit. tdixit. Secretū custodi. textrahe cōcordiaz qz spero q aurū aut gēmas in vestibus suis habet. Cui ille. Ostēde mihi locū tsecretū habeo. tquicqd inuenero nunciabo. Cū g extractū fuisset. tnihil inuenissent. miles primus fugit. tSyreneus vocato quodā xp̄iano noie Habūdo. cui:

pus ad sanctum Justinū detulit. qđ ille devote suscipiēs iuxta corpus sci yppolyti tradidit sepelivit. Ob Valerian⁹ aūt die Dyonisium et Rabundū tenuit. et ambos in dogā vivos misit. Quoz corpora Justinus rapuit et cum alijs sepelivit. ¶ Post hᵒ Decius cū Valeriano in curru ascendit aureū et pcurrit amphiteatrū vt cruciēt xpianos. Arreptus igitur Decius a demonio clamabat. O yppolite catheruis aspis vincū me teneis. Valerianus silē clamabat. O Laurēti igneis catheruis meligatū trahis. et eadem hora Valerian⁹ expiravit. Decius aūt domū reversus triduo a demone vexat⁹ clamabat. Adiuro te Laurēti modicuz cessa a tormētis. et sic miserabili morte cōsumptus est. Ob vxor eius triphonia crudelis videns. dimissis ossibus ad sanctū Justinū cū filia sua Cyrilla accessit. et ab eo cum multis alijs baptizari se fecit. Alia vo die cū oraret Triphonia emisit spīm. Cuius corp⁹ Justinus presbēr iuxta corpus sci yppolyti sepelivit. Audiētes. xl vij. milites q regina et cause filia xpiane effecte essent. venerūt cū vxoribus suis ad Justinū presbyterum. vt baptisma suscaperēt. quos oēs Dyonisius q sctō Sixto successerat baptizavit. Claudius aūt imperator Lyrillā cū sacrificare nollet ingulari fecit. et ceteros milites decollari. quoꝝ corpora in agro verano cū ceteris sepelivit. ¶ Et aduertendū q expresse habet hic. q illi Decio qui Laurentiū et yppolitū martirizavit. successit claudius. Claudi⁹ aūt nō successit Decio imperatori imo Decio successit Fm cronicas voluſianū. volusiano gallien⁹. galieno claudi⁹. Oportet ꝑ dicare vt videt. q aut galienus fuerit binomine et q dictus sit galien⁹ et decius. sic dicat Vincentius in cronica sua et Gotfridus in lī. suo. aut q galienus in sui adiutoriū quendā nobilē Decium fecerit cesarē nō tū imperatorē sicut dicat Ricardus in cronica sua. De hᵒ martire sic dicat Ambro in pfatiōe. Beatus martir yppolitus xpm vere quē prediderat. meles eius ecē malnit. q̄ vnz milicā compto bari. bonoq; Laurētiū fuit custodie manipatū nō pſecutus eiz subsecutus. Qui cū thezauros ecclie discrete retinuerit thezaurz nō quē tyrannus eriper: iz quē pietas posſideret inuenit thezaurū vñ vere diuitie petūt. Spreuit furoꝛē tyranni. vt cū regis ꝑpetui grā ꝓbaret. membris dividi nō refugit. ne membro diuelleret eternis. ¶ Bubulcus quidā noīe Petr⁹ cū i festo marie magdalene plaustrū iūxisset. et boues sequēs ipsos maledicto vrgeret. primus boues et aratrū a fulmine absumunt. ipse petrus q hoc impcat⁹ fuerat. supplicio attrocioꝛ torqbat. Vlā ignis cū arripuit a deo. q carnibus nervis vbie et cruris ꝑ ſpūs ossa pacerēt et ipsa tādē vbia a sua cōpage penitus solverēt. Tūcille ad q̄ndā ecclesiā beē virginis accedens. vbiq ipsam in quodā foramine ipsius ecclie abscōdit. Et beatā virginē lacrimis et ꝓbibus ꝓ sua liberatiōe rogavit. Et ecce nocte q̄dā bta virgo cū bō yppolito et in visiōe affuit et cidē yppolito vt petrus pristine sanitati restitūet ipetravit. Gratiq; sancto yppolito obtā de foramine accipiens. loco suo q̄si surculum arboꝛis in monāo inseruit. In q̄ insitione tantoꝛ dolorꝛ sensit. vt suis clamoribus totam familiā exaturet. Qui surgētes et lumē accedētes. petruz ante crura et brachia bis die conspiciūt. Sed se deludi putantes ipsū iterū atq; iterū ꝓtractabant. et mēbra vera ipsū bis cōspiciebant. Qui vir eiz exaltāto. vñ hoc sibi acciderit: scisciūt. Sz ille eos ludere existimās: tandē vicē rē vidit et rempuit. Sz tamē cōta nouamollior q̄ venusta ad sustinendū corporiz nō poterat ereq̄ri. Vñ ad publicanonē miraculi ꝑ annū clandicauit. Et cū ite rū beata virgo eidē apparēs. sctō yppolyto dixit. vt q̄q̄d curanōi deesset. supplē deberet. Emigrās igit et se plene sanatū inueniens reclusoriū introiuit. Cui diabolus in spē nude mulieris frequentissime apparebat. tandē a se ingerēs. q̄nto

ille fortius resistebat. tanto illa ei impiꝰ
dęmon incūbebat. Cū ꝙ illa eū plurimū
vexaret. Tandē ille stolā sacerdotalem
accipiēs collū eius cinxit. ⁊ mox diabo-
lo abscondente cadauer putridū ibidem
remansit. Tantusq; fetor inde exalauit
vt nullus ꝙ hoc vidit ambigēt ꝙn cor-
pus mulieris alicuiꝰ mortue fuisset. qđ
diabolus assumpsit.

Assumptio bea

te ⁊ginis Marie qualiē facta
sit. et quōdā libello apocripho ꝙ Jobā-
ni euangeliste ascribitur: edocet. Aplis
nāq; ob ꝑdicatiōis gr̄am diuersas mū-
di subeūtibus regiones: virgo beata in
domo in arta montē syon posita dī remā
sisse. Diuq; loca filij sui. s. locus baptis-
mi. ieiunij. oīonis. passionis. sepulture
resurrectiōis. ⁊ ascēsiōis quoad vixit de
uotione sedula visitauit. Et ꝑm ꝙ ait
Epiphanius. xxiij. annis vsq; ascensio
nē filij sui supuixit. Refert ꝙ btā vir-
go. qñ xp̄s ꝓcepit erat annoꝝ. xiij. ⁊ in
xv. xp̄z peput. ⁊ vixit cū eo annis. xxxij.
⁊ post mortē xp̄i supuixit. xxiij. annis. ⁊
ꝟz hꝰ qñ obijt erat annoꝝ. lxij. Probabi-
liꝰ tñ videt ꝙ alibi legit. vt. xj. ānis
filio supuixerit. ⁊ sic sexagenaria sit assū-
pta. cū aplī tot dē annis predicauerint
in iudea. ⁊ circa ptes illas. sicut ecclesiā
stica tradit hystoria. Die igit̄ qđā duz in
filij desideriū eoꝝ ⁊ginis vehemēt ac-
cēdit. estuās animus cōmouet. ⁊ in exo-
riōr lacrimarū abundantiam excitat.
Lungz ad tempꝰ liberaci filij ēq animꝫ
nō ferret subtracta solacia. ecce angelus
cū multo lumine eidē astitit. ⁊ reuerēt
vtpote sui dñi mr̄em salutauit. Aue in
qt bñdicta. suscipies bñdictiones illiꝰ ꝙ
mādauit salutē ista cob. ecce autem ramū
palme de paradiso ad te dñam attuli. quē
aīa feretrū portare iubeas. cuius die tertia
de corpore assumeris. Mā filiꝰ tuꝰ te ma
trē reuerēdā expectat. Cui maria rēdit.
Si inueni gr̄am in oculis tuis. obse
cro vt mihi qđ̄ tibi crucians dignet
Sz hꝰ peto instantius. vt filij ⁊ frēs mei
apostoli ad me pariter ꝓgregent. vt eos
aīq; moriar corporalibꝰ oculis videam
⁊ ab eis sepeliri valeā. ⁊ ipse pñtibꝰ spūs
deo reddā. Hoc item peto ⁊ obsecro vt
aia mea de corpore exiēs. nullū spūm de-
terrimuz videat. nullaq; mihi satbane
ptās occurrat. Cui angelꝰ. Cur scire de-
sideras dña nomē meū qđ admirabile
⁊ magnū? Ecce ecce oēs ad te veniēt ho-
die. ꝙgregabūt apli q nobiles tibi exhi-
bebūt exequas funeꝛ. ⁊ in eoꝝ conspectu
spūs exalab. Mā q olī xp̄s am de iudea
in babilone ferente attulit subito ipse ꝓ-
cul dubio ad te aplos adducē poterit i
momēto. Adalignos aūt spūs vidē cur
mentis? cum caput eiꝰ oīno ꝙ triueris ⁊
spolianeris ipsū sue ⁊perio ptātis fiat. tū
vt ꝗstus mauē ipos nō videas. His dictꝫ
angelꝰ cū multo lumine celos ascēdit pal
ma aut̄ illa nimia claritate splendebat
⁊ erat qđē virge viriditate ꝙsilis. sed fo-
lia ipsa vt stella matutina fulgebāt. Fa-
ctū ē aut̄ dū Jobes in epheso ꝑdicaret
celum repēte intonuit et nubes cādida
ipsum sustulit. ac raptū aīa marie ianua
as collocauit. pauri? eq; ostiū interiꝰ in-
trouit. ⁊ reuerenter ⁊go virginē saluta
uit. quē felix maria inspicāes. vehemēt
obstupuit ⁊ p gaudio lacrimas ꝙtinere
n̄ ꝙuit dixitq;. ꝙfili Jobes memor esto
⁊boꝝ mgr̄i tui quibꝰ me abi mr̄em ⁊ te
mihi in filiū cōmendauit. Ecce a dño
euocata deb. tū būane ꝙ dilectiōis ero luo.
ac corpꝰ meū tibi cura sollicta rec̄ mē-
do. Audiui enī iudeos iniuste ꝙsiliū di-
cētes. Expectem? vir frēs q̄dusq; illa
q; ibm portauit subeat mortē. ⁊ corpus
eius ꝙ nauo rapiem? ac interū ignibus
cōburem? cui igit̄ hāc palmā deferri fa-
cies aīa feretrū cū corpus meū duxerit?
ad sepulcrū. dixitq; Jobes. o vtinā hic
essent oēs apostoli frēs mei. vt decēt ⁊
bi parare possemus exequas. ac eoluere
laudes dignas. hec illo dicēte. oēs apo-
stoli de locis in q̄bus ꝑdicabāt a nubib?
rapiunt̄. ⁊ aīa marie ostiuz collocantur.

Qui videntes se ibidē insimul cōgregatos mirabantur: dicentes. Que nā causa fecit propter quam nos hic dominꝰ insimul congregauit? Johannes igitur ad eos exiit et dominam de corpore recessuram predixit. ꝙ addidit dicēs. Ut videat fratres. ne cū obierit aliquis eā defleat ne hoc videns populus conturbetur ꝙ dicat. Ecce ish quomodo timent mortem qui tamen alijs predicāt resurrectionem. ¶ Byonisius Pauli apostoli discipulꝰ. in libro de diuinis nominibus hoc idem ostendit. apostolos. s. in dominicione virginis conuenisse ꝙ se similiē interfuisse. Ac venūquēq; in laudē xpi ꝙ virginis sermonē fecisse. Aiens sic loquēs ad Thimotheū. Hoc vt noscas ꝙ ipse ꝙ multi scōꝝ nrōꝝ fratrū cum pruenissemꝰ ad visionē corporis vite principis. ꝙ dei susceptr. adherat autem ꝙ frē dei Jacobꝰ ꝙ Petrꝰ summa ꝙ precipua theologoꝝ summitas. Postea visū est vt vniuersi hierarche laudarēt. sic vnusquisq; erat suffragās infinite virtutis dominatē hierarchice infirmitatis. hec Byonisius. ¶ Cū autem bēā maria oēs apl̄os pgregatos vidisset. dīm benedixit ꝙ i medio eoꝝ ardentib⁹ lāpadib⁹ ꝙ lucernis cōsedit. Circa vo horaz noctis ternā. ihesus aduēt cū angelōꝝ ordinib⁹ patriarcharū ceruis martirū agminibus. psallentiū acie. virginūq; choris. ꝙ añ choꝝ virginaces ordinatē. ꝙ dulcia cantica frequentant. ¶ Quales autē exequie ibidē celebrate sint. ex pdicto libello q Johanni ascribit̄ edocet. Nam puer ipse ihesus inchoauit ꝙ dixit. Veni electa mea ꝙ ponā te in thronū meum. qz cōcupiuit spēs mea. Et illa. Paratū cor meū ē ē paratū cor meū. Tūc oēs qui cum ihū venerāt dulcē intonāt dicentes. Hec ē q nescauit thoꝝ in delicio. habebit fructum in refectiōe aiaꝝ sanctarū. Ipsa autē de semetipsa cecinit dicēs. Beatā me dicēt oēs generatiōes. qz fecit mihi magna q potēs ē ꝙ sanctū nomē ei⁹. Tunc cantoꝝ omnibus intonauit dicēs. excellentius. Veni de libano sponsa veni de libano veni coronaberꝝ. Et illa. Ecce venio qz in capite libri scriptum est de me. vt facerē voluntatem tuam deꝰ. qz exultauit spiritus meus in deo saluatori meo. Siccz marie anima de corpore egreditur. ꝙ in vlnas filij aduolauit. fruitq; tam a dolore carnis errane. q a corruptiōe exulterat aliena. Dixitq; apostolis dominus. Corpus virginis matris in vallem iosaphat deferte. ꝙ in monumento nouo qd ibidem inuenietis. illud recōdite. ꝙ me ibidem triduo donec ad vos rediaz expectate. Stetiq; circūdederunt eaz floreo rosarum. roseī. s. cetus martirum. ꝙ lilia puellarū agmina. s. angelorum confessorum ꝙ virginum. Post eaz apostoli dimittant dicētes. Virgo prudentissima quo progrederis? Esto nostri memor o domina. Tunc ad concentum angelorum ascendentium cetus qui remanserant admirati concite obuiam processerunt. Videntesq; regem suum femine animam in vlnis propijs baiulantem. Illiq; super illum innixam. obstupefacti clamare ceperunt: dicentes. Que est ista que ascendit de deserto. deliciis affluens. innixa super dilectū suū. Quib⁹ concomitantes dixerunt. Ista est speciosa inter filias hierusalem. sicut vidistis eam plenam caritate ꝙ dilectiōe. Siccz in celum gaudens suscipitur ꝙ a dextris filij in throno glorie collocat̄. Apostoli autem viderūt eius animam tanta cē tandoris. vt nulla mortalis lingua posset effari. ¶ Tres autem virgines que ibidem erant corpus eius laudandi gratia expoliassent. tanta statim corpus claritate resplenduit. vt angi quidem ad laudandum posset. videri autem nō posset. tamdiu autem lux illa ibidem resplenduit donec corpus a virginibus totum fuit. Apostoli autem corpus eius reuerenter ceperunt. ꝙ super feretrum posuerunt. Dixitq; Johānes Petro. hāc pa-

mam aũ ferentiũ petre portabis. qz dño nobis te ꝓtulit. z suaz omiũ pastorem et ꝓncipẽ ordinauit. Cui petrus. Nãc potius portare te oportuit qz virgo a dño es electus. z dignũ est vt palmã vginis virgo ferat. Tu sup pectus dñi recumbere meruisti. z exinde sapientie ac gre plus ceteris fluenta potasti. z iustũ videt vt q a filio recepisti plus muneris: impidas virgini plus honoris. Tu igit portare debes hãc palmaz luminis ad exequias scitatis. q potatus es poculo lucis de fonte ppetue claritatis. Ego autez portabo eũ feretro sanctũ corpus. Ceteri autẽ fratres nñ circũdantes feretrũ referant laudes deo. Paulus autẽ dixit. z ego q minimus vrm oim fui portabo tecũ. Eleuãtes itaqz petrus z paulus feretrũ. Petrus incepit cãtare ac dicẽ. In exitu isrl de egypto alla. Ceteri autem apli cãtus dulat prosequunt. Dño autẽ feretrũ z aplos nube ꝓtexit. ita q ipi nõ videbãtur sed añ eoz vox audiebat. Affuerũt angeli cũ aplis cõanẽtes. z terrã totam sonis mire suauitatis replẽtes. Excitati oẽs ad tãdulcẽ melodiã de ciuitate ve locius exeũt. z qd nã hoc sit diligenter scisciant. Tũc exiuit q diceret. mariã illã discipuli ibu efferũt mortuã. Circa illaz hãc quã auditis cõcinũt melodiã. Tũc oẽs ad arma cõcurrũt. z se mutuo hortabant dicẽtes. Venite oẽs discipulos occidamus. ac corpus illud qñ seductorez illũ portauit ignibus cõburamus. Pũceps autẽ sacerdotũ hec vidẽs obstupuit. z ira repletus ait. Ecce tabernaculuz illius q nos z gentes nrm cõturbauit q̃lẽ gloriã nũc accepit. z hoc dicẽs manuo ad lectũ misit. volẽs illud euertere ac ad terrã deducere. Tũc manus eius subito ambe aruerũt. z lectulo adhesũt ita vt ad lectulũ manib⁹ pẽderet. z nimio cruciatu vexat⁹ lamentabiliter ululare. Reliquus autẽ populus ab angelis q erãt in nubibus ceritate pulsus est. Pũceps autẽ sacerdotũ clamabat dicẽs. Sancte petre in hac tribulatõe me nõ despicias. sed ꝓ me obsecro ad dñm ꝓces fundas. Demoz enim debes eẽ q̃liter aliqñ tibi aliqd. z q̃liẽ te accusante ancilla ostiaria excusatu. Cui petr⁹. In obsequijs dñe nre impediti sumus. z curanõi tue intẽdẽ non valemus. Verũtñ si in dñm nrm ihũm xpm z in hanc q ipsum portauit ere dideris. spero q cõtinuo sanitatis bãlsamo poteris. Qui respõdit. Credo dñm ihũm vez eẽ filiũ dei z hanc sacratissimã mrem eius. Statiqz a feretro manus ei⁹ solute sũt. sed tñ in brachijs adhuc arditas remãsit. z dolor vehemẽs nõ recesserat. Dixitqz ei petr⁹. O sculare feretrũ z dic. Credo in deũ ihũm xpm quem ista in vtero portauit. z post pũ virgo pmã sit. Qõ cũ fecisset cõtinuo pristine è redditus sanitati. Dixitqz ei petrus. Accipe hãc palmã de manu fratris nri Johannis z ponez eã sup populũ excecatũ. z q cũqz credere voluerit recipiet visũ. Qui autẽ credẽ noluerit: videre non poterit inetnũ. Adariã autẽ portãtes apostoli in monimẽto posuerũt. z inde illud vt dño placuerat cõsederũt. Tertia autẽ die veniẽs cũ multitudine angeloz ipsoz salutauit dicẽs. Pax vobis. q rñderũt gloria tibi deus q facis mirabilia magna solus. Et dixit aplis dñs. qd gre z honorꝫ vobis videt. vt mee nũc conserã genitrici? Et illi. Justũ videt dñe seruis tuis. vt sicut tu deuicta morte regnas i secula. sic tue relusates nrm corpusculũ z a dextris tuis collocates inetermum. Quo annuẽte michael angelus continuo affuit z Adariã animaz coram dño ꝓsentauit. Tũc salvator locutus ẽ di. Surge ꝓxima mea. columba mea. tabernaculũ gloríe. vasculuz vite. templũ celestis. et sicut p coitũ labez non sensisti criminis. sic in sepulcro solutionẽ corporis minime patiaris. Statiqz ala ad marie accessit corpusculum. z de tumulo prodijt gloriosum. Sicqz ad etherem assumitur thalamum comitante se cum multitudine angelorum. Thomas autem cum abesset z redies credẽ recusaret. subito zonã

quis corp⁹ eius p̄cinctum fuerat: ab aere recepit illesa; ve vel sic intelligeret q̄ tota lic̄ fuisset assumpta. ¶ Hoc autez q̄ p̄dictū est totū illud apocriphum ē. de quo ait Diero⁹. in epla sine sermone ad Paulaz ⁊ Eustochiū. Ille sane libellus vere apocriph⁹ ē censendus nisi quo ad alīq̄ fidedigna q̄ videnē a sanctis approbata. q̄ sunt. ix. l. q̄ p̄missa sit ⁊ exhibita virgini oīmoda p̄solatio. aplor oīuz congregatio. sine dolore consūmatio. sepulture in valle ioaphat p̄paratio. exequialis xp̄i demonio. ⁊ tor⁹ curie celestis obuiatio. iudeor̄ persecutio. miraculor̄ in oī causa p̄decente chorusc̄atio. in alia sil⁹ ⁊ corpore assumptio. Plura alia multa sunt ibi posita pon⁹ ad silationem q̄ ad veritatē. vt q̄ Thomas non affuerit ⁊ venies dubitauerit. ⁊ his silia que p se patent q̄ sunt relinquēda pon⁹ q̄ asserenda. ¶ Testimenta autē ipsius ad p̄solationē fidelīū dicunē in tumulo remāsisse. Ūñ ⁊ de quadā p̄te ipsarū vestiū tale miraculū cōgisse narrat. Cū dux normanor̄ vrbē carnotensiū obsedisset. episcopus illius vrbis tunicā b̄tē Marie q̄ ibidē seruabat more vexilli hastē imposuit. ⁊ subsequēte populo secur⁹ ad hostes exiuit. statīq̄ oīs hostilis exercitus amēna ⁊ cecitate p̄cussus ē. stabatq̄ totus corde tremulus ⁊ tor⁹ alo stupefact⁹ Cū illi de ciuitate videtes diuino iudicio stupaddūt. ⁊ attrociter hostes cedūt. q̄ b̄tē Marie plurimū displicuisse probat ex eo q̄ p̄tinus tunica illa disparuit. ⁊ visum p̄tinus hostis recepit. ¶ In reuelatiōibus sc̄e Elizabeth legitur. q̄ dū ipsa Elizabeth q̄dā vice in spū rapta ēet. vidit in loco valde remoto quoddā sepulcrū multo lumine circūfusū. ⁊ q̄si spēm mulieris in eo ⁊ circūstabat multitudo angelor̄. ⁊ post pusillum de sepulcro erepta est ⁊ in sublime cū illa astātiū multitudie elevata. ⁊ ecce in eius occursum vir q̄dā de celis admirabilis ⁊ gloriosus aduenit. portās in dextra crucis vexillū. ⁊ cum eo infinita milia angelor̄ Sicq̄ eā alacrē susc̄ipientes. cū magno cōcentu eā in celos deduxerūt. Post modicū vo ipse Elizabeth angelū cū quo sepe loquebat̄ de p̄dicta visiōe interrogauit. Qui respōdens ait. Ostensum est tibi in hac visione quō tuz in carne q̄ in spū dña nostra in celū assumpta ē. Dicit autē in eisdē reuelationib⁹ sibi reuelatū ēe q̄ post. xl. dies sui trāsitus in corpore sit assumpta. Mā b̄tā Maria secū collo quenecauit. Post ascensionē dñi ⁊ tot diebus quot fūt a die ascēsiōis vsq̄ ad die mee assumptiōis: supuixi. Oēs aūt apli dormitioni mee interfuerūt. ⁊ corp⁹ meū reuerenē sepulture dederūt. Sed q̄dragesima die postmodū resurrexi. Cū aūt Elizabeth eā interrogasset vtr̄ hoc manifestare vel celare deberet: dixit nec carnalibus ⁊ incredulis reuelanda. nec devotis ⁊ fidelibus abscondēda. ¶ Notandū est q̄ gloriosa vgo Maria assūpta ⁊ exultata ē integralīē. honorabiliter. letanē ⁊ excellenē. assumpta ē eni integre in aīa ⁊ corpore. sicut pie credit ecclesia. Cū quidē multi scriptor̄ nō solum asserūt sed etiā h⁹ p̄bare multis rōnibus molituntē. Bernhardi eni rō est. quū scriptor corpora dei p̄ciosa sublimauit. vtputa Petri ⁊ Jacobi cū gloriose venerabilia reddidit. ⁊ honorē eā mirifico sublimauit. vt ⁊ ipsis deputatē locis eor̄ veneratiōi p̄gruus. ⁊ ad ipsa mund⁹ p̄peret vniuersus. Si igit̄ Marie corp⁹ sup terrā esse dicatē cū nec devota frequentē visitatiōe fideliū. nec eidez loc⁹ deputatē honorē. nimiz videbitē eps honorē materni corporis p̄tēsse cum tū sup terrā alior̄ sanctor̄ corpora sic honoret. Diero⁹. etiam dicat q̄. xvij. kalēdas septēbris Maria ad celos ascēdit. Q̄ vo dicit de Marie corporali assumptiōe eccle portū eligere pie dubitare q̄ aliud temere diffinire in sequentib⁹ credendū ēe sic p̄bat. Si nō desunt q̄ dicūe in his qui cuz xp̄o surrexerunt perpetuā resurrectionē iā ēe completam. ⁊ nōnulli credāt custodē virginis Johānē eūā in glorificata carne gau

oere cū xpo. air id nō magis ē credēdū de mre saluator. Qui eni dixit honora pīem ⁊ mrem. ⁊ nō veni solue legē sz ad iplere; pfecto mrem suā sup oēs honorauit nec nos de btā Maria factū ambigimus. Aug⁹ aūt nō solū h⁹ affirmat. sed eā trib⁹ rōnibus h⁹. pbat. ⁊ p⁸ q̄dē est carnis xpi ⁊ vginis veritas. Ait eni sic. Putredo nāq; ⁊ vmio humane ē obprobriū ꝓditiōis a q̄ obprobrio cū ibo alienus sit marie nā explē quā ibus de ea assumpsisse pbat. Scōa rō ē corpor⁹ ei⁹ dignitas. vnxit thronum dei. thalamū dñi. tabernaculū xpi. dignuz ē ibi ee vbi ipse ē. tā pciosū thezaurū dignius ē celo seruari q̄ terra. Terna est vginalis carnis pfecta integritas. Ait enim sic. Letare maria letitia inenarrabili corpore ⁊ aīa in xpo ꝓprio filio. p ꝓpriū filiū. Hec seq̄ dz corruptōis crūna. quā nulla secuta est tāq̄ filiū paritēdo integritatis corruptio. ve sit sp incorrupta quā tāta pfudit gra. sit integra virgēq̄ oiuz integraz pfectāq; genuit virā. sit cū illo quē suo gessit vtero sit apud illum illa q̄ genuit. vouit. ⁊ alme illum. btā maria dei genitrix dei ministra ⁊ frustrix. Be q̄ (q̄ aliter sentire nō audeo) aliud dicē nō pōsumo. Ad h⁹ facit q̄ ille egregi⁹ vsificator ait. Scādit ad ethera vgo puerpera. virgula yesse. Hō sine corpore sz sine tpe tē dit ade ē. ¶ Sco letant. Be h⁹ diat Gerardus epūs ⁊ martir in suis omelijs. f. hodie vginē beatā celi susceperūt letantes. angeli gaudēdo. ⁊ archāgeli iubilādo. throni exultādo. dānatiōes psallēdo pīncipat⁹ armonizādo. pātes exharizādo. cherubin ⁊ seraphin hymnizādo. atq; ad supnū diuine maiestatis tribunal ducēdo. ¶ Terno honorabilit. q̄ ipse ibe ⁊ tot⁹ militie celestis exercit⁹ eidem obuiā venit. Ait Piero. de illud cogitare sufficiat. q̄ gloriosa hodie regina mūdi pcessit. q̄nto deuotōis affectu tāta i ei⁹ occursū celestiū legionū ꝓdierit multitudo. Quātis ad thronū eius sit deducta. q̄ placato vultu. q̄ serena facie. q̄ diuinis amplexib⁹ a filio sit susceptā ⁊ super oēm creaturā exaltata. Ꝑ dē hodierna die credēdū ē milituā celoz festiue genitrici dei obuiā aduenisse. eāq; igēti lumine circūfulsisse. ⁊ vsq; ad dei thronuz cum laudib⁹ ⁊ cāticis spiritalib⁹ pduxisse. Celestē q̄z hierlim militiā tūc ineffabili lericia exultasse. ⁊ iocunda tā ineffabili caritate ⁊ oi gratulatiōe iubilasse. qm̄ festiuitas hec q̄ nobis hodie reuoluit ānua: illis oibus facta est cōtinua. Credē q̄z q̄ ipse saluator ꝓ se rot⁹ festiu⁹ occurrentē ⁊ cū gaudio eā secū in throno collocauit. alo quoq; nō ipleq̄z gō in lege ipe mādauit. honora pīem tuū ⁊ mrez tuaz hec Piero. ¶ Quarto excellēt. Piero. Hec ē dies in q̄ vsq; ad throni celsitudinē intemerata mr ⁊ vgo ꝓcessit atq; i regni solio sublimata. p xpm gloriosa resedit. Qualit aūt in celesti gloria sublimata ⁊ honorificata sit oñdit btus Gerardus in suis omelijs dicēs. Volt⁹ dñs ihs xp̄s pōt hāc magnificare. quēadmodū fecit vt ab ipsa maiestate laudem ꝓprie accipiat ⁊ honorem. angelicis ꝓpatachorus. archāgelicis vallata turmis throno ꝓximi cande possessa iubilatōibus: dominationum circūcincta tripudijs. pncipatuū circūsepta obsequijs. potestatū amplexata plausib⁹. virtutū girata honoribus. cherubin circūstantia hymnificatiōibus. seraphin vndiq; possessa ineffabilibus cāticis. Ipsa quoq; ineffabilissima trinitas pbēn tripudio sibi applaudit. atq; sua gra in eo tota redūdāte oēs ad ē attendere facit. Aplox splēdidissimus ordo. ineffabile laude ea extollit. martix multitudo oīmode supplicat tāte dñe. Confessox exercitus innumerabil' cantuū sibi psonat canticū. vginū cādidissima cōtio. ingē choreā ad suam celebrat gloriā. Ꝑ nuite eā ifernus sibi vsurpat. ⁊ peacissimi demones cōclamāt.

Quidā clericus vgini marie deuotus ꝑ dolorē q̄nq; vulnez xpi eaz quotidie perhec vba q̄si ꝓsolari studebat di. Saude dei genitrix virgo imaculata. Saude q̄

ab angelo gaudium suscepisti. Gaude q̄ cōcepisti. Gaude q̄ genuisti eēm lumiā claritatē. Gaude mr. Gaude sancta dei genitrix ego tu sola mr̄ innupta. te laudat oīs creatura ¶ factura. genuisti lucis sio p nob̄ q̄ sumus ppetua intercessrix. Hec cū nimio lāguore correptus ad extremū venisset pauore pturbari cepit. Cui vgo apparens dixit. Cur fili tāto timore trepidas q̄ tot ēs mihi gaudiū nūciasti? gaude etiā nr. ¶ vt eternalit gaudeas ore tu mecū. ¶ Miles q̄dā potens ¶ diues dū oīa bona sua indicibili libalitate dispergēt. ad tantū deuenit inopiā. vt q̄ cō suevierat magna tribuē iā incipet minimis indigere. Habebat ār quandā vxo vxorē pudicissimā ¶ dēi marie valde devotā. Appropinquāte ār q̄dā solēnitate i q̄ pdictus miles multa donaria cōsueverat elargiri. cū iā q̄ tribuere non haberet nimia p fusiōe ¶ vrecundia ducetus q̄usq̄ pdicta trāsisset solēnitas: se cū meroris amaritz experiri. vt ¶ fortune sue incōmoda plāgeret. ¶ verecūdiā cui erat. ¶ ecce subito q̄dā equus valde terribilis ¶ terribiliorē hōis sessorē ad eius accessit. Cuius sessor eū alloq̄t. ¶ cām tāte tristicie sciscitat. Cui cū oīa q̄ sibi p̄geranr p ordinē enarrassz ille ait. Si mihi i modico obtēpare voluerio magis q̄ antea gloria ¶ diuitijs habūdabis. Spōdet ille ptinpi tenebitur. se q̄cq̄d iussent libēt facturū. dūmō ipse sibi impleat q̄ promittit. ¶ ille. Ecce pgens i domū tuā i tali loco redres. ¶ ibide tot auri ¶ argēti pōderat. vt lapides p̄ciosos inuenies. mihi ār hoc facias vt tali die huc vxorem tuā ad me adducas. sub tali p̄missiōe miles ad domū reuertit ¶ i loco quo sibi dixerat q̄rēs oīa repit q̄ pdixit q̄ inueniens mox emit palatia largit dona redemit fūdos comparat seruos. Appropinquāte vero die statuta vxorē suam vocauit ¶ dixit. Equū p̄scendite. q̄ aliquo longius me cum pergere vos oportz. At illa tremēs ac pauens ¶ viri imperio cōtradicere nō p̄sumens. beate marie se devote cōmendauit. ¶ post virum abire cepit. Cum autem longius p̄cessissent ¶ in via quādā ecclesiam inuenissent. illa de equo descendens ecclesiam intrauit viro exterius expectante. Dum vero beate marie se devote cōmendaret. illa subito obdormiuit. ¶ virgo gloriosa predicte matrone in habitu ¶ qualitate per oīa simillio de altari processit ¶ fortas exiens equum cōscendit. matrona illa in ecclesia dormiente ¶ remanente. Vir autem suam vxorem eē arbitrans: profectus est. Cum autem ad locum statutum venissent. ecce princeps tenebrarum eius impetu nimio veniebat ¶ ad locum festinabat. ¶ cum appropinquasset statim ille infremuit. ¶ tremens ac pauens accedere non p̄sumpsit. Dixitq̄ mihi. Infidelissime hominū cur me taliter illusisti: ¶ pro tantis beneficijs mihi talia contulisti? Ego cū tibi deferam. vt ad me adducares tuam comitem ¶ tu adduxisti dominū genitricem. Volebam vxorem tuam et tu adduxisti mihi mariam. Nam cum vxor tua mihi multas inferat iniurias. de ea volebam expetere vltionē. ¶ tu ad me istā adduxisti vt me totā gaudio mestum faceres. At ille hec audiens stupebat. ¶ p timore ¶ admiratiōe nimia loqui nō poterat. Beata aūt maria dixit. Qua temeritate nequā spūs deuote mee nocēdi p̄sumpsisti? Nō habebis pune cedet. ¶ nūc te hac plectet ira mea. vt in infernū descēdas ¶ alicui me cū devotōe invocāti nocē decetō nō p̄sumas. Ille ār cū multo cruciatu recessit ¶ vir de cēterius se ad expedes p̄stravit. Quē vgo increpās ad suā vxorē que adhuc in ecclia dormiuit iubet redire. ¶ oēs diuitias demonis abijcere. Redītis igit cū adhuc vxorem suam dormientē inuenirent eam excitauit. ¶ sibi que acciderant enarrauit. Cum autez domū redissent. ¶ omnes demonis diuitias abiecissent. laude vginis devotissime pmanserūt. et multas postmodū diuitias ipa largiente vgie receperūt. Ad indicij dei q̄dā i visione rapit. q̄ pctōr sorcuis grauabat

et ecce sathan affuit et dixit. Nihil in huius aia habetis xpti sed mei potius extat dñij. Habeo enī inde publicū instrumētū. Cui dixit dñs. Ubi ē tuū instrumentū? Et ille. Instrumētū habeo qđ ore xpto ipse dictasti et ppetuo duraturū sanxisti. Dixisti enī q̄cūq; hora comederitis morte morieminī. Cum igit ille sic de pgenie illoz qui abū veritū comederūt. iure instrumēti publici mecū i iudicio dz mori. Dixit autē dñs. Permittite tibi hō. p te loqui. Ille aut obmutuit. Dixit iterū demon. Adea ē iterū pscriptione. qz eam iam. xxx. annis possedi. et mihi tāq̄ seruus xpi mihi obedivit. et adhuc ille obmutuit. Demon iterū dixit. Adea ē etiā. qz si aliq̄ bona fecerit eius tñ mala icompabiliter vincūt bona. Hīs autē nolēs ō eū cito pferre sniam. eidē terminū cōcessit octo dieū vt octauo die coīa secōpareret. et de his oībus rationē redderet. Cum igit a facie dñi nīr̄es auerēs abiret. quidā ei obviavit et cāz tāte trifticie requisiuit. Cui cū ille oīa per ordinē retulisset. At ille. Ne timeas nec formideo. qz de primo virilit te iuuabo. Cū aut ab eo interrogaret quo nomine vocaret. ait. veritas ē nomē meū. Inuenit q̄ scōm qui primū eū iuuare efficaciter de scīo. Interrogatus autem quo nomine vocaret? Respōdit iustitia vocor. Die aut octauo añ iudiciū venit et demō ei primū obiecit. Ad quē respondēs veritas ait. Duplicē morte ē nouimus corporis. s. et gehēne. Illud q̄ instrumentū qđ pro te demon allegas. non loquit de morte gehēne sed corporis. Qđ quidem et hoc manifestū ē. qz cum oēs in illa sententia includant. s. q̄ corpore moriant. nō tamen oēs gehanne ignib⁹ morituī. q̄tū enī ad mortē corporis ē semp ouraturū q̄tuz vo ad mortē aie est p xpi sanguinē revocatū. Tunc demon videns qz in primo succubuit. Scōm sibi obijcere cepit. sed iustitia affuit. et p eo tale respōdit. Licet eum multis annis seruū possederi. tñ rō semper ꝛdixit. semp enī rō murmurabat q̄ tam crudeli dño seruiebat. Ad extremū obiecit neminem habuisse aditorē. Diuitez dñs. Afferat statera et bona et mala oīa ponderent. Veritas autē et iustitia peccatoꝝ diuerunt. Ad mīem misericordie q̄ iuxta dūm se det tota mente recurre. et ēs in tui aditoriū inuocare studē. Qđ cū fecisset beata Maria in ei⁹ aditoriuz venit. et sup stateā ex illa pte vbi erāt pauca bōa manū apposuit. Diabolus autē ex alia parte trahere conabat. sed mī misericordie prevaluit. et peccatorē liberauit. Ille igitur ad se rediēs in melius vitā mutauit.

¶ In ciuitate bituricēsi circa annū dñi. quingētesimū octauesimū sepultum cū xpiani in die pasce cōicarēt. cū pueris xpianoꝝ quidam puer indeoꝝ ad altare accedēs corp⁹ dñi cū eisdē pcepit. Reuertens domū cum a pre vñ venisset interrogatē. respōdit se cū pueris xpianis cum quibus ad scholas ibat ad ecclesiā intrasse et cū eis cōicasse. Tunc pr eius furore repletus puerū apprehendit. et cōnuo in fornacē ardentē que ibidem erat. pecit. Stetit aūt dei genitrix in specie imaginis quā puer in altare viderat eidē astitit. et eū illesum ab igne seruauit. Ad cē vo pueri mīstros iudeoꝝ et xpianoꝝ suis clamoribꝰ congregauit. Qui videntes puerū in fornace nil lesionis habentē ipsum inde extra rexerūt. et quo potuisset euadere interrogauerūt? Qui respondit. qm̄ illa reuerēda dña q̄ super altare stabat mihi auxilium pbuit. et oē a me incendiū propulsauit. Tūc xpiani sed ligēteo eē imaginē beate Marie. patrem pueri acceperunt et ipsum in fornacē pecerūt q̄ cōtinuo cōbustus et penitus ꝰsumptꝰ est.

Quidā monachi añ diē iuxta fluuiū stabant vbidē se fabulis et ociosis sermonibus exoluebāt. Et ecce audiūt remiges p flumē ipetu nimio nauigantes. quibꝰ monachi dixerūt. Qui estis vos? Et illi. Demones sumus q̄ aiam ebroini ꝓpositi dom⁹ regis frāco. qz a mōasterio sci Galli apostatauit in infernū defenim⁹.

Ō audiētes mōachi vehemētissime ꝛ
mirāt. ꝛ fortē exclamauerūt sctā mariā
ora ꝓ nob. q̄bus demōes dixēt. Vñ ma
riā uocastis? Nos. n. diserpe ꝛ submergē
volebam⁹. q̄ vos absolute ꝛ ex hoc cō
fabulātes iuuim⁹. Tūc mōachi redeūt
ad cenobiū. ꝛ demōes ꝓperāt ad infernū.
¶ Erat q̄dā mōach⁹ valde lubric⁹. ꝙ in
be. mariā valde devot⁹. Quadam nocte
ad sct⁹ assūptū pḡēs ꝛ coīa alteri trāsiēs
be. virginē salutauit. ꝛ sic de ecclā exiens
dū q̄dā fluuiū vellet trāsire in aquā de
cidens: erupuit. Cui⁹ aiam cū demōes
rapuisse adhuc angeli vt eā liberarēt. q̄
dixēt demōes dixēt? Ut q̄d huc aduēiat?
Nihil i hac aia habet. Statiq̄. b. ma
ria affuit et cur aiaꝫ eius rapi ꝓsūpserant
increpauit. Illi aūt dixēt. q: cū finisset vi
tā in malis opibus inuenerit. At illa. Fal
sa sunt q̄ pferūt. Sāc enī q: aliq̄ pḡēs
me ꝓmū salutabat. ꝛ rediēs sibi faciebat
q: si dicias vobis veim fieri ponamus i in
dicio sūmi regis. Cū deh⁹ coīa dño dis
ceptarēt. placuit ei vt aīa ad corp⁹ rediret
ꝛ de suis actib⁹ peniteret. Intēa fres vi
dēres matrias differri sacrista q̄rit ꝛ vi
q̄ ad fluuiū pḡētes submersū in aq̄ repe
riunt. Cūq; extracto corpe secū q̄d factuꝫ
fuerat mirarent. ille repente ad vitā re
diit ꝛ rez gestā referēs: vitā in bonis op
ibus ꝓsūmauit. ¶ Quedā mlier a demōe
sibi visibiliē i forma hois apparēte. mlē
tas molestias sustinebat. multaq̄ reme
dia. nūc aq̄ bñdicte aspsionē. nūc hōe nūc
illud adhibebat. ſz nec sic ille cessabat. q̄
dā güe vir sctūs sibi cōsuluit vt cū ad eā
accederet. illa clamaſ manib⁹ sctā maria
adiuua me ꝓn⁹ exclamaret. q̄d cuz illa
fecisset dyabolus q̄si lapide percussus ter
ratus stetit. ꝛ postmodū dixit. Ad al⁹ dia
bulus intret i bucā illius q̄ retrahat vo
cem. ꝛ statim manuit. nec ad eā postmo
dum accessit.

¶ Dō dus sacratissi
me assūptionis mane tradit i q̄
dā sermone ex diuersis dictis sctoꝝ ꝓpi
lato q̄ in plib⁹ ecclesijs solennit legē vbi
sic bī. Cū in sctoꝝ pīm narrandū sit to
to orbe de venerāda migratōe dei gene
tricis inueniri potui. ad ipius laudē cō
mentare curaui. Sāctus cosmas ꝙ ḡ
mento vestitor eā q̄ ab eoꝝ posteris q̄ in
terfuerūt se didicisse certa relatōe cōme
morat. obmittēdū n̄ ē. Ait enī. Cūm xp̄s
ad se vite genetricē disposuit. adducere.
ꝙ angelū ꝓsueū ei ꝓnunciat exhibitiōꝫ
dominicis ne mors inopinate veniens
turbatoꝫ ipi auferret. Obsecrauerat illa
facie ad faciē eiuꝫ adhuc in ētra ꝓmersa. ē
filiū ne videret quē ōꝫ spūs maligni. ū.
ꝓmeret igit ēgelū ad eā cū his vbis. ēpa
ē te assumēdi ad me mrez meā sic. n. trā
gaudio repleti ita hic celestia gratulari.
ꝓtis mei māsiones iocūdas ingredē. ſcōrū
meoꝝ spūs ꝓsolare. ne turbaris deserens
corrūpēdū cū suis cōcupiscēnijs mūduꝫ
adepē a celeste palaciū. nec o mē ēreat te
carnis seq̄stratio. q̄ ad vitā vocaris ꝓpe
tuaꝫ. ad gaudium indefectū. ad pacis
requiem. Ad conuersationem securam.
ad refectionem interminabilem. ad lucē
laccessibilē. ad diē nō vespascētē. ad glo
riā inenarrabilē ad meū ꝑm mū filiū vni
uersitatis factorē. Ego. n. sū vita eterna
dilectoꝫ. ēq̄ pabil. diuitio ineffabil. lumē
nescios tenebras. iestiabilis bōitas. da si
ne crepidatōe ētre q̄ suū ē. Nō te q̄sq̄ ō
manu mea rapiet. q̄m i manu mea sroꝝ
sines ētre depōe mihi corp⁹ tuū: q: le ero
tuo posui dilitatē meā. n̄ gl'iabiē sup te
mors. q: vitā genuisti. n̄ obtusabit te ca
ligis vmbra. q: lumē pepisti. n̄ cōfusio
ꝓtrito te atriget. q̄ meū vas fieri meruis
ti. vēi iā ad eū q̄ ex te nat⁹ ē recepē a mī
ni veteri pigmoia. educatōis mee redē. la
cte ⁊ esce viaissitudinē cohibita cū vnigeni
to: festia adhere filio. Nouū. n. q̄ alteri⁹
affectu filij n̄ ārguiſ. Cui te ēgnē nō
trē exhibui. cor⁹ mūdi exhibeo te murū
pudicitiāū. archā saluādoꝝ pōte fluctuā
tū baculū ibecillū. scalā ad celos ascēdē

tiū ꝓpiciatricē peccāiū. Adducā aūt ā
postolos ad te quoꝝ acti meis sepeliant
manib⁹. decet nāq; re spūalis mee lucis
filij qb⁹ scīm tradidi spīm: tuū corp⁹ sepe
liāt ⁊ ipi in tuo admirabili funē meā p
sonā ipleant. ¶ P⁹ hoc narratōꝝ dat an
gelus vginī bravium palme missū ex para
diſi ꝓpagine ad certitudinē aduen⁹ cor
ruptiōem mortis victorie. ⁊ vestimenta
fūebria. ac celiz quo venerat: repetit bā
maria cōuocās amicos ⁊ cognatos dixit
Motū vobis facio. me a rpali vita forte
hodie trāsiturā oportet ꝙ vigilare qz vno
ꝝ trāseūt divina vtus angeloꝝ ⁊ mali
gni spūs ad motientis lectū veniūt. his
dictis oēs flere ceperūt ac dicere. Tu ti
mes facē spīm ꝙ antoris olim mī effi
ci meruisti? ꝙ pdones inferni gemuisti ꝙ
sup cherubi. ⁊ seraphi ꝓparatū habē so
liū meruisti? Quid igit̄ nos faciem⁹ aut
qualit̄ fugiem⁹? Aderat multitudo mu
lierū flentiū ⁊ dicentiuz. ne se orphanas
derelinqueret. Bā aut̄ vgo eas con so
lans ait. Si vos corruptibiliū natorum
mīres nō toleratis ab eis modicū separi.
quō ego mī ⁊ vgo desiderare nō debeo
ad meū pgere filiū dei p̄ris vnigenitū?
Sic ꝙlibet vīm aliquo orbabit̄ filio cō
solabit̄ supstite vel nascituro. Ego aut̄
qnē vnicū possideo. ⁊ incorrupta mā eo
quō ad eū nō ꝓperē anxia ꝙ olim ē vita?
dū aut̄ hec ageret. b. Iohes aduenies ꝙ
modo res se habeat pcūctat̄. Cui cū vgo
suā celestē migratiōz annūciasset. ille i ter
ra ꝓstratus cū lacrimis clamabat. Quid
sum⁹ nos dñe. qm̄ sup nos tūdas tribu
lationes inducis? ve qđ port⁹ de corpore
me ñ eduxisti vt magis visitares a dñi
mei mr̄e ꝙ ei⁹ funeri interesse? Quē vgo
flentē in thalamū introducēs. palmam
⁊ vestimenta oñdit. ⁊ post h⁹ in lecto sibi
ad sepulturā dato requieuit. Et ecce vale
dissim⁹ tonitrui sonus audit̄. turbo q̄si
nubes cādida generat̄. ⁊ apli aī ianuaz
domus vginis instar imbrū collocant̄.
Qui cū de hoc plurimū mirarēt. Johā
nes ad eos ꝓgredies rendat ꝙ hec vgini
p angelū nonciata erant. Qui cū oēs fle
rent iohes eos cōsolat⁹ ē. Detersis igitur
lacrimis introierūt ⁊ beatā virginē reue
rent salutāte: eam adorauerūt. Et illa.
Auete filij vnigeniti mei. Et dūm̄ ō ad
uentū eoꝝ audiuisset. illa eis oīa mani se
stat. Cui apli. In te celeberrima vgo (q̄i
ipm̄ dñm ⁊ mgīm nr̄m aspicientes) ꝑso
labamur. hoc solū refrigerū habemus
q̄ te mediatricē apud deū nos habē spe
ramus. Que cū paulū notatim salutasset
ille ait. Aue impetratrix mei solaminis.
Iz enī in carne xp̄m nō viderim. cuz mī te
in carne video ac si ipm̄ videā: ꝑsolor. vs
qz ad hūc diē te gentiles gentibus p̄dica
bā. āmodo te ad ipm̄ trāslatā ē docebo
Post hoc ea q̄ angel⁹ attulit ei virgo oñ
dit. ⁊ de lucernis vsqz ad obitū nō extin
guēdis admonuit. Aderāt. cxx. virgines
in eius obsequium occupate. Beinde ce
stimenta funebria induens ⁊ oīb⁹ va
ledicens. corpus ad extū in lecto cōpōit.
petro ad caput posito. Johāne ad pedes
locato. ceteris apl̄is lectū ambientibus.
⁊ dei genetricē laudantibus. Petrus igi
tur inchoans dixit. Gaude celestiū thā
lamoꝝ sponsa ⁊ trinitatis arduū luminis
cādelabrū. p quā ē eterna claritas manife
stata. ¶ Hos aūt. s. apl̄os ad dormitio
nē sacratissime virginis conuenisse testa
tur beat⁹ germanus ꝑstā nopolitanus
archiepūs dicēs. Licz inevitabilē mortem
o dei genetrix hūane nature susceptio nō
tī dormitabit negz dormiet ꝙ nos custo
dit oculat⁹ tuus. Hō enī sine testimonio
trāsmigratio tua. nec mēdax dormitio.
Lētū enarrat gloriā eoꝝ ꝙ sup te fecine
runt. terra de illis exhibet veritatē nubes
vocaverant honorem ꝙ ex eis tibi admi
nistratus ē. angeli factū in te obsequiuz
p̄dicāt. quo vizz apl̄i ad te in hierlm cō
venerūt. ¶ Ad gn⁹ q̄z dyonisi⁹ ariopa
gita hoc idē testat̄ dicēs. Hoovet mīt ⁊ ip
se ⁊ multi ex frib⁹ nr̄is ad visiōez corpis
qđ dūm̄ suscepit. cōuenim⁹. ꝑsto ē erat
iacobus ff dñi. et petrus cythara ⁊ maria
theologoꝝ sūmitas. Deinde placuit ꝙ

post visionem venūersi sūmi sacerdotes hymnizarent. aut vnusquisq; eōr sufficiens sibimet ipse vnus bonitate vnius fuisse infirmitatis. Subsecut⁹ aūt. a. Cosmas simz narrationē alt. Post hoc aūt tonitruum magnū totā domū concussit. z spūs fragrās domū rāra sua suauitate replenit et cūctos q̄ aderāt excepto apostolis z tribus virginibus. lucernās gestantib⁹ angēs so por opp̄imeret. dño em cū multitudine angelorū descēdente iam mīs sue assūpsit. cāta autē ei⁹ alia claritate resplēduit vt nullus apostoloz in eā respicē posset. Dixitq; dño petro. Corpus mīs mee cū ol reuerentia sepelite z tribus diebꝫ illō cū diligātia custodite. ego q̄ppe cū eternā z illō ad ī corruptōz trāsferā. z sīl meaz claritate induāt id q̄ acceptū ē z id q̄ accepit plē ꝓtēiāt. z cōcordēt. Referēs q̄z z idē scūs Cosmas terribile et mirabile misterū. q̄ nō indiget natura li discussiōe. nec curiosa inuestigatōe cū oīa q̄ de dei genetrice dicant ē sine supnaturalia et admirāda z tremēda ponitq; inuestigā da. Egressa (vt ait) de corpe eius aia. hec vba ꝓtulit corpus: Gras tibi ago dñe q̄ tua digna sū gloria. Memento mei q̄m tuū sū figmentū z tuū seruum depositū Expgefacte sūt (vt ait) ceteri videtes virginis corpus ex alē ꝓcessum plurimū ac genere ceperūt. Tollentes igit apostoli corpus ad monumētū ferebāt. Incipiente petro psalmū. In exitu ī rahel de egypcho quoq; angelor⁹ vginē laudant. ita q̄ hierusalē ad tāta gloria ē ꝓcessa. Tūc sūmi sacerdotes cū gladijs z fustib⁹ multitudinē mouēt. vn⁹ aūt ipetu furiose agrabatū ascēdit. cupiēs ad terrā trahere corpus genetricis dei marie. q̄ qui indigne trahē intēt. eius tactu merito punit. veraq; mānq; manus a cubitis truncās absciditē illiscq; ad grabatū pēdentibus. dolore horribili cruciat. Implorat aūt veniam z pmittit emēdā. Cui petrus nulla tenus veniā cōsēq; poterit nisi corpus pene virginis osculetur. z ꝑ mi ex ea ꝓpagatum dei filiū ē cōfiteat⁹. Ad q̄z ille ēsset manus vnde ablate fuerant cubitiq; sunt adiunctē. Accipiēsq; petrus vnaz de celum et palma dedit illi. dicens. vade ingredere in ciuitatem z pone sup infirmos. z omnes qui crediderint recipient sanitatez. Peruenientes igitur apli ad predium gethsemani inuenerunt ibi sepulchrū simile xpi sepulchro mirifico. vbi corpus cum multa reuerentia posuerunt. illud sublimissimum dei vas tangere non audentes. sed hinc inde appichē sindone deponentes. Quo facto dum apostoli et discipuli domini iuxta mandatum domini circa sepulchrū starent. tertio die nubes splendidissima sepulchrū circūdedit. voces angelice resonāt. ineffabilis odor fētur. vt oīb⁹ stupor immensus. dum oīm illuc cernerent descēdisse z corpus virginis cū gloria tam immensa transferre. Osculantes igitur apostoli sepulchrū. in domum ingrediūtur. et theologi sancti iohannis reuersi sūt cante virginis custodē laudātes. Vnus aūt ex apostolis solennis dfuit. qui tanta mirabilia audiens z admirās. Sepulchrū sibi apperiri instanter postulabat vt bonum omnium cognosceret veritatē quod cum apostoli renuerent. sufficere sibi tantorum testimonia asserentes. ne forte si hoc infideles intelligerent: corp⁹ furto sublatū ē predicarent. Ille cōfestim dicebat. cur me simile vobis cōtemni thezauri portōe fraudatis. Tādem sepulchrū aperiunt⁹ corpus minime inuenerūt. sz tm vestimēta z sindonē repererunt. In eutbimiaca quoq; hystoria. li. iij. ca. cl. sanctus Germanus constantinopolitanus archiep⁹ se reperisse dicit (quod z magnus Damasce⁹ similiter attestatur) q̄ sacte memorie pulcerrima augusta. cū apud constantinopolī multas ecclesias erexisset. Inter ceteras apud balchernas. admirabilē ecclesiam tempore marciani imperatoris. ad honorē sacre vgis edificauit. z ꝓuocās inne

nalē archiepm hierosolimitanū. ⁊ alios palestine epos. q̄ tunc in vrbe regia morabant̄ ꝓpter synodū q̄ facta ē calcedone: dixit eis. Audiuim⁹ corp⁹ sācissime virginis in p̄dio gethsemani tumulatū volum⁹ igit̄ ad custodiā hui⁹ vrbis corpus illud cū debita reuerentia huc trāsferre. Cui cū inuenalis rñdisset corpus illō sicut exantiqo hystorijs ꝓpererat in gloriā cē translatum ⁊ sola vestimenta i monumento cū sindone remānsisse. Ipa vestimenta dict⁹ iuuenalis cōstantinopolim misit ⁊ in dicta eccīa honorifice collocauit. nec me quisq̄ ꝓpter hoc arbitretur sensū fuisse. sī ea posui q̄ per doctrina ⁊ studiū lectionis cor⁹ dicta. q̄ verissima traditione a priorib⁹ acceperūt. Nuncupatq̄ sunt vba q̄ in p̄dicto sermone habētur. ¶ Verū tobeo damascenus q̄ ⁊ ipe grecus extitit. plura nūrāda de hac sacratissima virginis assumptōe ꝓsecutus ē. Ait enī in sermonibus suis. Hodie sac̄tissima virgo celesti templo inuebit̄. hodie sacra ⁊ animata archa que intra se suum tulit artificem in templo nō manufacto reponitur. hodie sacratissima columba innocens ⁊ simplex euolās ex archa. i. ex corpe q̄ deū sustinuit: pedibus suis requiē adinuenit. Hodie immaculata virgo terrenarū passionū nescia. imo celestibus sedib⁹ recubita erudita. nō i terrā abijt sed vere celū alarum appellata ālis celestibus tabernaculis habitat. Licet enī naturaliter sacerrima beā alia tua a glorioso tuo corpe separet̄. ⁊ sepulture corp⁹ tradat̄. veritate nō manet in morte. nec dissoluit̄ a corruptiōe. Cui⁹ enī partus virginitatis inuiolata p̄nāsit hui⁹. ⁊ migrātis corp⁹ irresolutū ꝓ ōia ꝓseuerat. et ad meliorē sanctioremq̄ vitā traducit̄ nō morte dissolutū sī et iā eterna secula permānsurū sicut enī sol ifte splendidi⁹ ac lucidissim⁹ sub lunari corpe latēs ad breue horā videt̄ q̄amnō deficere. tñ ipe suo nō priuabit̄ lumine hīs tñ sepbennem fontē luminis. sic ⁊ tu fons veri luminis incōsūpt⁹ vite thesauros. Iz quo diuz breui interuallo tēpis corpalit̄ morti sis addicta. tñ copiose nobis ifūdis idefectibilis luminis claritatē. Nunc sacra tua obdormitio nō ē mors appellēda. sī trāsmigratio siue recessus seu magis ꝓpie aduent⁹ discedentis enī a corpore aduentis celi. tibi obuiant angeli ⁊ archangeli. ascensus tuus horrent spūs imundi. Nō iuisti virgo beata in celū vt helyas. neq; vt paul⁹ vsq; ad tertiū celum ascēdisti. sed vsq; ad regales thronū filij tui astitisti. Mors aliorū sanctor⁹ bene dicit̄. eo q̄ ipos beatos exhibet. in te aūt hoc locū nō habet. mors enim tua non beatificādo tua. sed nec translmigratio tua nec ꝓfectio tua. sed nec recessus largitur tibi beatitudinis securitatem. omnium enim bonorum q̄ humanam mentem excedūt. tu principium mediū et finis. Tua securitas ⁊ vera ꝓfectio. ⁊ sine semine conceptio diuina habitatio. Tñ vere dixisti. nō a morte. sī ab ipa cōceptione ab oībus generationibus te beatificari. Nunc te mors nō beauit. sed tu mortē clarificasti. soluens ei⁹ meticiā mortemq; cōuertēs in gaudiū Si enī deus dixit. Ne forte ꝓthoplast⁹ extēdat manū suā ⁊ arripiat de ligno ⁊ viuat in eternū. Quō q̄ ipam vitā porta uit. vitam sine principio vitā sine fine. nō viuet in seculū sempiternū? Olim deus parentes hūani generis in morte peccati dormientes. inobedientie ꝓpino iā sepultos. peccati crapula iā fetētes. exuleo de paradiso expulit. Nūc aūt hāc q̄ totī hūmano generi vitā attulit. dei ac pīs obedientiā exhibuit. totius passionis īmissionē excussit. quō paradisus nō suscipiet celū gaudēs ianuas nō patefaciat: ⁊ua serpenti aurē exhibuit. pestiferum virus hausit. voluptanb⁹ illiciē. parti dolori subiacuit. ⁊ cū Adam cōdemnatur hāc aūt vere beatā que verbo dei aurem incliuauit quam spūs sanctus repleuit: que paternam misceam in vtero baiulauit. que sine viri cōtactu ꝓcepit

sine dolore peperit. quō morte absorbet quō corruptio auderet aliqd in corpus q ipam vitā portauit. Addit quoq; idem damascenus in eisdē sermonibus dicēs. Uez apostoloo q vbiq; terraz diſpſi. dominū piscationi vacabant. sagena verbi dei hominēs de profundis tenebrarū ad celestem mēsam cunctos seu solamen patrū nuptias educentes diuinū preceptum q̄si sagena quedam vel nubes e finib⁹ terre hierusalem contulit. vlta quasdā aīas congregans et colligēs. Tunc quidam Adam et Eua primi parentes exclamauere. Ueni ad nos o sacrum ⁊ salutiferū celarium. que nostrum implesti gaudium. Ecōtra sanctoz caterua que corporaliter aderat. dicebat. mane nobiscū cōsolatio nostra. nec derelinquas nos orphanos quā habemus laboriū solacium. fudorum refrigerium. tibi viuenti contulere tibi morienti ꝑmoti gloriosum. Nobis enī hec vita amara est tua destituis presentia. et his similia vt arbitror apostoli cum reliqua plenitudine ecclē crebus singultibus querelis terrumpēdus ꝓponebāt. Illa ad filium conuersa ait. Tu dilecto filio quos fratres appellare placuit. de meo discessu dolentibus fias consolator. ⁊ ipositioni manuū meaz appone bñdictionē super benedicteonē eorum. Deinde extendens manū fidelium collegiū benedixit ⁊ addidit. In manus tuas domine ꝑmēdo filii spīm meū suscipe aīam meā tibi dilectā quam incolumē seruasti tibi. ⁊ non terre ꝑmēdo corpus meū. custodi illud integrum qō tibi inhabitare cōplacuit. transfer me ad te vt vbi tu es viscez meoz pars sum ⁊ ego tibi cohabitans alliciaq; talia fūt audita. Surge veni itaq; dilecta mea. O pulchra in mulierib⁹. pulcra es amica mea: ⁊ macula non est in te. Hec beatissima ego audiēs cōmēdabat in manū filij spīm suū. ꝓfusis apti lacrimis. figūt oscula tabernaculo dñi bñdictōe ac sanctitate et contactu sacri corporis adumpleti. Tūc morbi ⁊ dēmōes fugāt aer et celum sanctificāt. spūs ascensione. terra corporis depositione aq̄ vo ablutione. Abluitur enim sacrū corpus aqua mundissima. non ab ipa munda tuz ab ipo sanctificata. Deinde sacrū corpus mūda sindone involutū. lecto supponit. lampades chorusc̄ant. vngenta redolēt. hymni angelici resonant. Aplis autez aliisq; sanctis q̄ aderant diuinas odas modulantibus archa domini e monte syon sacris aplōz cerueis impositā. ad sacratissimam villam gethsemani adducitur angelis antecedentibus subsequentibus q̄ aliis sacrū corpus vehentib⁹ tota ecclē plenitudine cōcomitante. Affuerunt et q̄dam iudeoz fermento veteris malicie obstinati. Referunt enī cū iam e monte aplī descenderent. sacrū corpus dei genitricis ferentes. hebetem quēdam orgatum d'yaboli temerario actu ipetu d'yabolicoq; impulsum incurrit. ad sacrum corpus accessisse. ad quod angeli trepidabant accedere. Ac vtraq; manu furibūde lectū arripies ad terra tra xisse. ferunt cū manus illi tanq̄ lignū arida decidisse. Erat q; videre tanq̄ truncū inutilem donec fides mentē illustrarit. fuitq; sceleris penitet in gementē. Hi aut̄ qui portabant feretrum. stetere donec miser imponeret manus sacratissimo corpori. ad tactū eius in statū pristinū reuocat. Inde igit̄ addit gethsemani. vbi oscula. cōplexus. hymni sacri lacrime fudoris gutte fluēte. ⁊ si sacrū corpus venerabili in sepulchro ponit. ꝛ nō derelicta aīa tua ī inferno. nec corpus tuū videbit corruptiōz Decebat aut̄ dei sacrarium. fonte inde fossum. aquarum inarateū: vineā non irrigatam oliuam fructiferā. terre gremio nō teneri. Decuit matrem a filio sublimari vt ad ipum ascendat sicut ad ipam descenderat. vt que in partu seruauit virginitatez post mortem corpus nō videret corruptionez et que creatorem portauit ī sinum in diuinis tabernaculis cōmoret

ꝙ quam pater desponsauit: in sponsam in celestibus thalamis conseruetur. et a matre que sunt filij possideantur. Hec Damascenus.

¶ Sanctus quoqꝫ Augustinus in quo dam sermone eius sacratissimaꝫ assūptiōnē mirabiliter oīa dicit dicēs. De scitissimo corpe ppetue vginis eiusqꝫ sacre aīe assūpciōe loq suscipientes hꝰ primuꝫ dicimꝰ qꝫ in scripturis postq̄ eā dñs i cruce discipulo cōmēdauit. nihil de ea repit. ꝓterq̄ qđ Lucas cōmemorat in actibꝰ dicens Hi oēs erāt pseuerātes vnanimiter i oōe cū maria matre ihu. Quid ḡ de morte. qđ de eius assūpciōe dām ē. cū scriptura nil cōmemorat. nisi q̄rēdū rōe qđ cōsentiat veritati (fiat ḡ ipa veritas auctoritas. sitne q̄ nec valet auctoritas. Ad mortes igit pditiōis humane morte illā subisse tpalem dicere nō meritumꝰ. Sed si dicimus eā resolutā in cōmunē putredinē. vermē ne cinerē. deliberādū ē si tāte cōueniat sācitati tāte aule dei ꝓgenue. Scimus em̄ dictuꝫ primo penit: qꝫ pulvis es ⁊ in pulverem ibis. Hāc cōditiōeꝫ caro xpi euasit. que corruptiōꝫ nō sustinuit. Etsi pit ergo ab illa generali sentētia de virgine sumpta natura. Ad uteri qꝫ dñs dixit Multiplicabo erumnas tuas. In dolore pies. Erumnam maria sustinuit. cuꝰ aiam gladiꝰ pertransiuit. Sꝫ sine dolore genuit. Adam ergo ⁊ si cōmunicat erumnis eue. nō em̄ cōicat prunēdo cū dolore. Etsi pit ergo a qbusdā generalibꝰ quam tāta attollit dignitatis ꝓgenies. Si ḡ rā dicamꝰ mortez subisse nec tñ vinculis eius retineri. nūqđ impiū erit? Si voluit dñs integrā matrē virginitatis seruare honorē. cur nō velit incorruptā a putredine seruare factore? Nūqđ si ꝓnet ad benignitatē dñi. matrē seruare honorē. q̄ legē soluere nō venerat. Sꝫ adimplere? Qui em̄ in vita p̄ ceteris illaꝫ gratia sin̄ concepcionis honorauit puriꝫ est credere eā in morte singulari salutaciōe. ⁊ speciali gratia honorasse. Putredo vermiū hūane ē obpropriū cōditiōis. Abhꝰ ob probrio cū ibo sit alienus. natura marie exapiē. quā ibo ꝺ ea assumpsisse probaē Caro em̄ ibu caro ē marie. quā sup astra transuexit. honorāo oēm hūanā naturā ⁊ matrimonia maternā. Si natura matris ē filius cōueniens ē vt sit filij matī Nō q̄tū ad vnitatez psone. sed q̄tū ad vnitatē corpalis nature. Si em̄ vnitatē facere pōt gratia sine ꝓpietate specialis nature. q̄to magꝫ vbi gratie vnitas ⁊ corporalis et spiritualis naturaꝫ vnitas ē. vt discipulorꝫ in xpō de quibus dicit. vt sint vnū sicut et nos. ⁊ postea. pat volo vt vbi sum ego ⁊ illi sint mecū. Si igitur secum haberevult eos qui hic sua fide iuncti vnum cum eo esse iudicant. Quid existimandum est de matre vbi dignia sit haberi nisi in presentia filij. quātum igitur intelligo quantuꝫ credo marie anima excellentioꝛi quadā ꝓgenitua a filio honorat̄ possidens in xpō corpus suum quod genuit glorificatum ⁊ quare nō suū qđ genuit. Si non obuiauerit nec dum pspecta auctoritas verē credo. ⁊ per qđ genuit. quia tanta sanctificatio dignioꝛ est tam celo q̄ terra. Thorum dei thalamū spōsi. domū dñi atqꝫ tabernaculū xpi. dignum est ibi esse vbi ipse est. Tam ꝓciosum thezaurum dignus est celum q̄ terram seruare. Tanta integritatē merito incorrupibilitas. nō putredinis vlla resolutio sequitur. Illud sacratissimum corpus in escam vermibus traditum. quia sentire non valeo: dicere pertimesco. Quam existimationem procul propellit incomparabilis gratie munus. quod me dicere multarū scripturarum consideratio inuitat. Sic aliquando ministris veritas ait. Vbi ego sum illic ⁊ minister meus erit. Si hec est generalis sententia omnium. per fidē ⁊ opationē xpo ministrantiū. quātomagis quodāmō specialiter marie q̄ absq

dubio omni ope miniſtratrix extitit. que huic invetero geſſit. patrique pluſu alute ſouit. ſin ꝑſepio reclinauit. ſfugiens in egyptū abſcondit. ſomnem infantiaz ei⁹ ꝑſecutionē ſq; ad crucē ab eius nō receſſit conſectam · Nō potuit aūt ei⁹ diuinitas nō eſſe credula. que ſe noſcerat huic ſi viri ſeruitute ſed diuino ſpiramine conceꝑſſe. Unde de filij poteſtate tanq; de dei virtute non mutabunda deficiente vi no dixit. Vinum non habent. ſciens eū hoc poſſe. quod eius mor contigit miraculo compleſſe. Ecce igitur Adam fide et opere xpi miniſtratrix. ſi ibi nō fuerit vbi xp̄s miniſtros ſuos vult eſſe. vbi ergo erit? et ſi ibi fuerit nunquid equali gratia? Et ſi equali gratia vbi equa dei cenſura qui reddit vnicuiq; ſm merita ſua. Si merito pre omnibus marie virgīs tanta eſt gratia donata ſ gratia mortue erit minuenda; abſit. Si enim omnium ſanctoruz mors eſt pciosa: Marie ſane eſt pciosiſſima. Confitendum igitur cenſio mariam ad eternitatis gaudium aſſumpſam. beneficitate chriſti ſho notabilius ſuſcepiam ceteris. quam gratia honorauit pie ceteris largiz ad communem humanitatis conditionem non eſſe gāductam poſt mortem putredinis. videlicet vermis et pulueris. que ſuum et omnium genuit ſaluatorez. Si elegit diuina voluntas inter ignium flammas puerorum veſtimenta ſeruare illeſa. cur abnuat in matre propria quod elegit in veſte aliena. Jonam ſeruare in ventre ceti incorruptum voluit ſo la miſericordia. mariam incorruptam non ſeruabit gratia? Seruatus eſt daniel in intempeſtiuiſſima fame leonum. non ſeruanda ē maria tanto donata. etiam meritis dignitatum. Nec ergo cuncta que diximus quia naturam non ſeruaſſe cognoſcim⁹ in integritate quoq; marie plus gratiam q̄ naturam potuiſſe non dubitem⁹. Xp̄s ergo letari facit mariam animā et corpore in ſe propio filio. Nec vllam ſe qui corruptionis eruminam quam nulla ſecuta eſt tantū pariendo filium integritatis corruptio. vt ſit ſemper incorrupta quam tanta perfudit gratia. ſit integraliter viuens. que omnium integra genuit vitam. Si ergo dixi vt debui. Approba chriſte tu et tui. Si vo non vt debui. Ignoſce obſecro tu et tui. ¶ Finit legenda de aſſumptione caſtiſſime ac immaculate virginis marie.

¶ Sequitur legenda ſancti Bernhardi abbatis deuotiſſimi.

¶ Bernhardus dicitur a ber quod eſt puteus eſſ ons. et nardus que eſt (vt dicit glōſa ſuper cantica) Herba humilis ſ calide nature ſ odoriſera. fuit enim ex lidus in feruenti amore. humilis in conuerſatione fons in doctrine emanatione et puteus in ſcientie profunditate. et odoriferus in fame ſuauitate. Cuius vitā venerabilis abbas ſancti theodorici ſocius beati Bernhardi. et bernald⁹ abbas clarevallis ſcripſerunt.

¶ Bernhardus in burgunia caſtro fontanis ex nobilibus valde et religioſis parentibus ortus eſt. Cuius pater deſelinus miles ſeculo ſtrennuus. nec minus deo religioſus. Mater vo alech nūcupata eſt. Nec ſeptem filios genuit. ſex mares. et feminam vnam. Mares autē omnes monachos fumros feminam autem ſanctimonialem. Mox autem vt filium parturiebat: manibus propijs ipſum deo offerebat. Alienis verbibus ipſos nutriri refugiebat. q̄ſi cū lacte materno matri q̄dāmō boni ifūdēs eis naturā. Cū ꝛt creuiſſet q̄dm ſub mān eius

trāc heremo magīq; curie nutriebat. cū bis grossionibus et cōib⁹ pascens eos. ḡsi continuo ad heremū trāsmittēdos. Cū igitur terrū filium. s. bernhardū adhuc gestaret in vtero vidit somniū p̄clarum futuroꝝ cathedrū. scz totū candidū totū in dorso subrufum et latrantem in vtero se habere. Quod cum cuidā viro dei exposuisset. ille ꝓphetica voce respōdit. Optimi catuli mīc erit. q̄ dom⁹ dei custos futuris magnos cōtra inimicos dabit latratus. Erat enī p̄dicator egregius. mīt⁹ medicinali lingue gratia curatur⁹.

¶ Cū aūt bernū. adhuc puerul⁹ esset. ḡ grauī dolore capitis egrotaret. venit ēad se mulierc̄la. vt dolorē suis carminib⁹ mitigaret. cū indignatiōe nimia exclamās repulit. ꝗ abiecit. puerili aūtz bono zelo miscie dei non defuit. sed tunc cōtinuo surgens liberatū se eē cognouit. ¶ In sacratissima dīie nativitate nocte cū puer bernhardus maturinale officiū i eccīa expectaret. ꝗ bona nocte xp̄o nat⁹ fuisset scire cupiens. apparuit ei puerul⁹ dīe q̄si iter ante oculos suos nascens ex vtero matris. Unde ḡdiu virū hāc fuisse bonā nativitatis dīie sp̄ putauit. Ab illa ḡ hora in his q̄ ad illud pertinēt sacīm. et sensus ei ꝓfūdior. ꝗ sermo copiosior datus ē. Un ꝗ post modum i laudē genetricis ꝗ gēiti. in ēp̄a suoꝝ tractatū unū insigne opusculū edidit. in quo illā lectionē euāgelicā. Adiſ⁹ ē gabriel āgelus explanauit. ¶ Uidēs ānīq⁹ hostis ꝓpositū pueri tāta lubricitatis castitatis ꝓpositū inuidit. multosq; sibi laqueos tēptatōis opposuit. Cū em aliqñ i quādā femineaz oculos dereptos aliq̄ diu tenuisset. continuo de scipo erubescēs. in semetip̄m seuerissim⁹ vltor: ilsurgit. ac in flagnū gelidarū aquaꝝ insilīc. tādiu ibidē p̄mānsit donec pene examinis infect⁹ p̄ grām dei a calore carnalis ꝓcipīe tot⁹ refrigruit. ¶ Circa idē tp̄s instinctu demonis puella quedam in lectū dormientis se nudā iniecit quā ille sentiēs cū oīi pace ꝗ silētio partem ei lecti quaz occupauerat. reflexit ꝗ latus a latez se cōuertens dormiuit. Adisera vo illa aliq̄diu sustinens ꝗ expectās denuo palpans ꝗ stimulans. nouissime cū immobilis ip̄e p̄sisteret. illa ls impudēs tissima eēt erubuit. ꝗ horore ingenti atq; admiratione p̄fusa. surgens aufugit.

¶ Cū iterū in domo cuiusdā matrone hospitaret illa adolescentē aspectu decorum considerans: vehementē in cōcupiscentiā eius ecarsit. Cum aūtē seo: sum lectuz sibi sterni fecisset ipa ipudenter ꝗ silenter de nocte surgens ad eū accessit. Quā ille sentiens protinus exclamauit latrones latrones. Ad quā voce mlier fugit. familia surgit. lucerna accenditur. latro q̄rit. sed minime inuenit. ad lectulos singuli redeunt. quiescūt ceteri. ls nō illa misera recessit. nā denuo exurgit bernhardi lectulū petit. Oz ille latrones latrones denuo exclamauit. latro iterū q̄rit ls neq; ab eo q̄ solus noverat publicat. vsq; terno ip̄roba mulier sic repulsa vir tādem metu vel despatione victa cessauit. Cū aūt sequēti die iter ageret. arguētes eum socij q̄ tenens latrones somniauerit. p̄quirebant. Quibus ille ait. Veracē hac nocte insidias sum p̄pessus latronis. q̄ hospita mihi nitebat auferre thesaurus irrecuperabiles castitatis. ¶ Perpendens igit non eē tutum cohabitare serpēti. fugā meditari cepit ꝗ ordinē ostendentius exire ingredi deliberauit. Qō cū fres ei⁹ cognoscerēt ꝗ euz ab hoc ꝓposito modis oīb⁹ p̄hiberent. tāta ei gratia dīno p̄stitit vt nō solū ip̄e a cōuersiōe nō p̄hibēt ls oēs fres suos ꝗ multos alios ad religionē dīno lucrarē. Gerard⁹ tū fr ei⁹ miles strenuus. hec fris vba vana putabat. ꝗ eius animo mōita repellebat. Tūc bernhardus fide ꝛz igneus ꝗ fīno caritatis zelo mārtirium modū exaspatus. Scio inquit fr mu. scio sola vexatio intellectum dabit auditui. Dignūq; lateri eius apponēs veniet inqt dies ꝗ cito veniet quādo lancea latus hoc ꝓforabit ꝗ ad cor: tuum

ꝓſilio qđ abicias vñ habit. ꝑ paucos dies Gerardus ab inimicis capit & in loco cui frater vigilii impoſuerat in firā lāceā geſtās trahit & in cuſtodia vinculatur. Ad quē bernhard venīēs cū ſibi loq nō ꝑmitteret. ad eū exclamauit. O cato frater gerarde qz in ꝓximo iturꝰ ſumus et monaſterīū ītraturi. Eadem nocte ꝓpes de eius pedib ceciderūt. & oſtio ꝑ ſe apto lecto ſuſugit. Indicauit fratri ſe mutaſſe ꝓpoſitū & fieri velle monachū.

¶ Anno ab incarnatione dñi. Mcxij. a ꝓſtitutiōe domus ciſtercīēſis. xv. Beruꝰ dei bēr. annos natus circiter. xxij. cū ſocijs amplius qꝫ. xxx. ordinē ciſtercīēſē ingreſſus eſt. Cum aūt bernhardus cū fratribus ſuis domuꝫ paternam egrederet guido ꝑmogenit ꝰ uidēs minardū fratrē ſuū nimiū puerū ludētē in platea cum pueris. Eya inquit frater minarde ad te ſolum reſpicit oīs terra poſſeſſionis nr̄e. Cui nō puerīliter puer mīdit. Vos ergo celū habebit & mihi ſolū terrā relinq̄s Non ex equo diuiſio facta eſt hec. Ad hoc dico igit tpe cū patre remanſit. ſz frater eo poſtmodū ſecutus eſt. Ingreſſus igitur ordinē ſeruus dei bēr. ita totus in ſpīm abſorptus eſt. & deo tā occupat ꝙ iam nullis ſenſibus corꝑis vteret. Jam ꝺppe annū in cella nouicioꝝ exegerat. & adhuc an domus haberet teſtimōiū ignorabat. Ad ſulto tpe eccleſiā ītrans & extimo incapite vbi treꝺ erant vnā tm̄ putabat eſſe feneſtram. ¶ Abbas aūt ciſtercīēſis fratres ad edificandā domū clarevallenſis miſit. & eis bernhar. in abbatia ꝓfecit. qui multo ibidem tpe in nimia pauꝑtate degebant. & pulmēta ſepius ex foliꝭ fagi ꝓficiebant. vigilabat aūt ſeruus dei vltra poſſibilitatē humanam. Nullū cū tempus ſe magis ꝓdere ꝓfi ſolebat quā quo dormiit. adoneā ſat reputans ꝓpationez ſomni & mortis vt ſic dormiētes videant mortuꝰ apud homines. quoniā apud deuꝫ mortui peccata dormiuntez. Unde etiaꝫ ſiquē ſorte ꝺuꝝ rius ſtertēte audierit ſen minus ꝓpoſite videnꝫ iacētē. ꝓ acēter ferre vix potuit. & carnaliter ſen ſcolariter cum dormire cauſabat: Ad comedēdū vir aliqua voluptate trahebat appetit. ſed ſolo timore defecit. ſic accedebat ad ſūmendū cibum quaſi ad tormentū. Poſt cibū quā tum comederit ſemper cogitare ſolitus erat ſi quando vel ad modicū menſuraꝫ ſolitam exceſſiſſe ſe deprehendit: inpune abire non patiebat. Sic gule illecebras edomuerat. vt ipſaꝫ quoqꝫ ſaporū diſcretionem ex magna parte perdiderit. Mā & oleū ſibi per errorem aliquando propinatū bibit et penitus ignoauit. nec priꝰ id eſſe cognouit. donec quidā labia eius mirarent inuncta. Saginez crudū in ſuper errorem ſibi oblatū. pro butiro mlt̄ diebus noluit ꝓmedit. Dolā aūt aquā ſibi ſapere dicebat. eo ꝙ dū ſumeret fauceꝭ & guttur ei refrigeraret. Quicquid in ſcripturis didicerat marīe in ſilua & agris meditādo & orando ſe ꝓfitebat acceꝑiſſe. & nullos ſe aliquando magiſtros habuiſſe. niſi quercus & fagos inter amicos dicere ſolebat. Benigꝫ ꝓfectus ē aliqñ meditanti vel orāti ſacram orationē velut ſuppoſitaꝫ vel expoſitam ſibi apparuiſſe ſcripturā. Quodā tpe (ſic ipſe in cāticꝫ refert) cū inter loquēdo ex his que ſuggerebat ſpūs. & ſi nō infidēli minus tñ fidem animo reſeruaret. vt haberet qđ diceret denuo tractaturis. ecce vox ad euꝫ venit: dicens. donec iſtud teneris aliud nō accipies. ¶ In veſtibus ei ſeper pauꝑtas placuit. ſordes nunqꝫ. numerū ai fore iudicebat aut neligētis. aut apud ſe inaniter gloriātis. aut foris humanaꝫ gl̄iam affectātibꝰ. puerbiū illud in ore eius frequēter ſeper in corde. Qui hoc facit ꝙ nemo mirāt oēs. Uſi & alicui pl̄ibꝰ ānis portauit. ꝙ diu occultuꝫ eē potuit. Sed vbi hoc ꝓgnitū eē ſenſit ꝓtinus illud abiecit & ad ꝓmiſſa ſe ꝓuertit. Nūqꝫ ſic riſit vt nō ꝓtinus ad ridendum quā ad reprimendum vim ſibi facere oporteret. & riſui

tuo magis stimulū adhibere ꝙ frenum. Cū autē patientie gen⁹ solit⁹ erat dicere tripitū. videlicet ad verbonum iniurias ad dāna rerū. ad corpis lesionē. hāc ipe bis exemplis se habere ꝓbauit. Cū eñ cuidaz cpo amicabiliter eum admonēs quādaz scripsisset ep̄lam. ille vehemēter exercebat⁹ amarissimā scripsit ei ep̄lam in ꝓcipio ita dicens. Salutē. nō spiritus blasphemie tanꝙ ex spū blasphemie illa scripsisset. Ad qđ ille. Ego spiritus blasphemie me hīe nō credo. nec maledixisse cuiꝙ. aut maledicere me velle scio: ꝑsertim ꝓncipi ꝓpli mei. ¶ Quidam abbas ꝑ vno cenobio ꝓstrūcto sepulcra marcas eidē misit argēti. Sed tota pecunia cū deferret a predonib⁹ sublata est. Quo audito nihil aliud dixit nisi benedictus de⁹ q̄ vobis pepcit ab onere. Sed illis inquit q̄ tulerūt leuius ē ferendus. tñ quia hᵒ romana cupiditas sustulit. tū qz magna pecunia magnā eis tēptationis occasione ingessit. ¶ Quidaz in supcanonicis regularis ad cū venit. et vt in monachū recipe anstāter roganti. Cui cū ille nō acq̄sceret: sed ad suā ecclaz redire ꝓsuaderet. vt q̄d ergo ait ille libris meis ꝓfectionē tātopē ꝓmēdasti. si ea nō exhibes cupienti vtinā illos cum oste nere libros vt eos penit⁹ lacerarē. Cui ille. In nullo eoz legisti nō posse te in tuo dmustro esse ꝓfectū. Moz correctōnē ꝙ locoz mutatōnē in libris omnib⁹ ꝓmēdauī. Ille vo insanus in cū impetū faciēs. tam grauiter maxillaz eius percussit. vt succederet rubor: ictui. et timor: rubori. Jam q̄ aderant in sacrilegū insurgebāt. sed ꝓhibuit eos fu⁹ de: clamāo et adiurās ꝑ nomē xpi vt nullatenus tāgeret. nec sibi quicq̄ iniurie inferret. ¶ Hominis aute intrare volēnt⁹ dicere ꝓsuerat. Si ad ea q̄ intus sunt festinatis. hic foris diuinitie corpa q̄ de secto attribuitis. Soli spūs ingrediantur. caro autem nō ꝓdest quicquid.

¶ Pater eius q̄ solus domi remāserat. ad monasteriū iuit. et ibidem post aliqđ tēp⁹ i senectute bona decessit. Soror aūt eius seculo nupta cū in diuitijs et delitijs seculi ꝓficeret quadā vice fratres suos ad mō asterius visitatura accessit. Cūqz venisset cū comitatu et apparatu superbo ille ad eā tamꝙ rethe diabolī ad alias capiendas exhortat. nec ad videndū eam exire aliquatenus acquieuit. videēs illa q̄ null⁹ fratrū suoꝝ occurreret. qz ab vno eoꝝ q̄ cum portarius erat stercus inuolutū diceretur tota in lacrimis resoluta est. Et si peccatrix fuz inq̄t ꝑ talib⁹ xp̄o mortu⁹ ē. Quia eñ peccatricē me sentō. idcirco cōsiliū et colloquiū bonoꝝ reqro. Et si despicit frater me⁹ carnē meā. ne despiciat seruus dei aiam meā. veniat et pāpiat et q̄cquid ꝑperit: adimplebo. Hāc ig̣ ꝓmissionē tenens exiit ad eā cū fratrib⁹ suis. et q̄ eā a viro separe nō poterat. ꝓmo oēm ei mundi gloriā interdixit et formaz matris imitādā eidē indicens illā dimisit. illa vo rediens ita repente mutata ē. vt in medio seculi vitā duceret hereminez et ab omni seculo ꝓfuis se faceret alienaz. Tādē ꝑabus multoꝝ suoꝝ vicit et ab ipo absoluta: mō asterii intrauit. Infirmatus aliqñ vir dei cū extremū tā spiritū trahere videret: in excessū mentis siue añ tribunal visus ē ꝑsentari. Affuit aūt et sathan ex aduerso impiobis eū accusationib⁹ pulsans. Ubi vo ille oīa fuerat ꝓsecutus et viro dei ꝑ sua fuit pte dicendū nihil terret⁹ aut turbat⁹: air. ꝓfiteor nō tū o ḡnus ego nec ꝓpijs possū meritis regnū obtinere celoz. Letez duplici iure illud obtinēs dñs me⁹ hereditatē sez ꝑijs et merito passiōis alterꝙ ipe cōtēptus alterꝙ mihi donat. Ex cui⁹ dono iure illud mihi vēdicās nō ꝓfuī dor. Cōfus⁹ in hoc vbo inimicus conuentus ille solutus. et vir dei in se reuersus ē. Tāta āe abstinentia labore et vigilijs corpus suū attriuit. q̄ et grauissima et vere continua

egritudine languens conuentum vix se- qui posset.

¶ Quadã vice dũ grauissime infirma- ret. fratribus p eo inflãter oãbus a li- quãtulum cõualuisse sensit. Congregatis aũt fratribus dixit. Quid tenetis miserũ hominẽ. fortiores estis et ualidiores. par- cite quesso parcite: et sinite me abire.

¶ A multis autẽ ciuitatibus vir dei in epm electus. scripue a ciuitate ianuensi. et ciuitate mediolanẽsi. precibus se nec an nuens nec improbe renitens: dicebat se nõ esse suũ sed aliorũ seruitio deputatũ. Fratres autẽ ex cõsilio viri dei sibi. pui derant et summi pontifĩ auctoritate mu niti erant. ne quis gaudiũ suũ ab eo tol- lere posset. ¶ Quodã tempore cũ fratres carnotẽsis visitasset. et ipi ab eo in omni bus plurimũ edificari fuissẽt. Vnũ fuit quod pdicti loci priorẽ aliquantulũ mo uit scilicet q̃ sella cui equitãdo insidebat minus neglecta erat. et parũ preciosa pau peratez. Quod cũ dictus prior uni ex fra tribus suis uiro dei remisset nõ minus ipse miratus qualis esset sella querebat. Nam a claraualle vsq; carnotum vene- rat. et tamen qualis esset sella penitus ig norabat. Iuxta lacum lausanensem to- tius diei iter pergens penitus eum nõ vidit. aut se videre se non vidit. Cũ emi sero facto de eodem lacu socij loquerent interrogauit eos vbi nam lacus ille esset Quod illi audientes plurimum admi rati sunt. ¶ Vincebat sane in eo sublimitatem nominis humilitas cordis. Hec eam poterat vniuersus cum erigere mũ dus q̃ sepe dejecere solus. Summus reputabatur ab omnibus infimus ipse se reputans. et quem sibi omnes ipse se ne mini pferebat. Veniq; sicut sepius fate batur inter summos quoq; honoreo et fa uores populorum alterum sibi mutuatis hominem videbatur. Seq; potius reputabat absentem. velut quoddam sõ nium suspicatus. Vbi uolunter simplici ores fratres erat. et amica semper humili tate frui licebat: ibi se iumisse gaudebat et in propriam rediisse personã. Semper autem inuenebatur. Aut orans aut le gens. aut scribens. aut meditans. aut fra tres verbo edificans. ¶ Quadam vice cum populo predicaret. et omnes verba eius attente ac deuote susciperẽt. eius ani mo quedam talis irrepsit tentatio. Ve re nunc odime predicas. et ab homini bus libenter audiris et sapiens ab omni bus reputaris. At vir de tali tentatione pullari se sentiens. parumper subsistit. et an procederet vel finem faceret. cogitare cepit. Statimq; diuino confortatus au xilio tentatori silenter respondit. Hec p te incepi nec per te dimittam. sicq; secut predicationez vsq; ad finem prosecutẽ. ¶ Monachus quidam qui in seculo ribaldus fuerat atq; iuso: maligno sti mulatus spiritu: ad seculum redire volu it. Cum autem beatus Bernhardus eũ retinere non posset. interrogauit eum vn de victurus esset. Qui respondit ad ta lis os ludere soo. et inde viuere potero. Et ille. Si tibi capitale commisero. vis singulis annis ad me redire et mecũ lu crum diuidere: Quod ille audiens gra uisus est. et se libenter sic acturum pmi sit. Viginti igitur solidos q; dari pece pit. et ille cum illis abijt. hoc autem faci ebat vir sanctus vt cum iterum reuoca re posset sicut et postmodum factum est. Ille igitur abiens totum perdidit et ad portam confusus redijt. ¶ Quo audito vir dei ad eum letus exijt. extendit q; ma num vt simul diuideret lucrum. Cui ille. Nihil pater lucratus sum. sed etiam capitali nostro nudatus sum. Si vultis p nostro capitali recipere me. Cui bern hardus benigne respondit. ¶ Si ita in quit est. melius est vt hoc recipiam q̃ si mul vtrumq; perdam.

¶ Quadam vice dum beatus Bern hardi iumento insidens aliquo pergeret

cuidam rustico materia sic se offerente de cordis instabilitate in oratione est conquestus. Quod ille audiens mox eum desperat et in orationibus suis cor firmum et stabile habere se dixit. Volens autē beatus Bernū eū cōsolare et a sua temeritate coercere dixit. Sequestrare paulisper a nobis et tota q̄ potens intētōe orationē dñicam inchoato. Quā si absq; aliq̄ cordis intētōe et vagatiōe finire poteris. iumēto cui insideo tuū. paulū dubio mox habebis. Tu autē mihi in fide tua spōdes q̄ si aliō ibidem cogitaueris hoc mihi aliq̄n nō celabis. Letatē ille et tanq̄ iumētū ā lucratū se reputās audacter secedit. et sedēs recolligēs orationē dñicā dicere inchoauit. Vix orationis explerat dimidiū. et ecce importuna cogitatio de sella cordi suo se ingerit. vtq; eā habē debeat cū iumēto. q̄d ille aduertēs. cōcitus ad bernardū rediit. et q̄d ipa oratione sollicite cogitauerit. indicauit et deposit temere nō plumpsit.

¶ Frater robertus eius mōachus et bm seculū xpi nquus in adolescētia sua q̄dā psuasiōe decept⁹ culniacū secōtulerat Venerabilis autē pr̄ postq̄ aliq̄d diu dissimulauit eū ē statuit p epl̄am reuocare. Quā cū sub dicto dictaret. et ali⁹ mōach⁹ rā ex ore suo cōscriberet. subito inopinat⁹ bymber erupuit. et hic q̄ scribebat chartā applicare voluit. Cui Bernū. Opus dei ē scribere ne formides. Scripsit ḡ epl̄am i medio bymbre sine bymbre. Cū enī vndiq; plueret. ibidē tm molestiā bymbris virtus expulit charitatis.

¶ Cū quodā monasteriū qđ vir dei ꝓstruxerat occupasset musca incredibilis multitudo. ita vt oibus grauē molestiaz generaret. Ille dixit. Ego exēcisco eas. Mane autē oēs paries mortuas inuenerūt.

¶ Cui a sūmo pontifice medio alanū missus fuisset vt ipos cū ecclia reconciliaret. et ipa papiam rediisset. qdā vrotē suā demoniacaz ad eū adduxit. Adortaq; pos misere mulieris dyabol⁹ in cōtumelias eius prupit dicēs: Nō me de anicula mea hic potulos edens et bibacias demonas pellet. At vir dei ipam ad ecclam beati syri remisit. Beat⁹ autē syrus hospiti suo deferre voluit. nec eide aliquid curatiōis impēdit. sicq; iterum ad bnū Bernhardū adducta est. Tunc dyabolus per os eius garrire cepit ac dicere. Non me expellit syrus nec ejcit bernhardus. Ad hec seruus dei respondit. Nec syrus nec Bernhardus te ejcit sed dñs ihs xps. Adortē ille oīo nem effudit spūs neqnā dixit. Quālibēt egrederer ab hac anicula grauē molestatus in ea. Quālibēt egrederer sz nō possum. qr nō vult magr dñs. Cui sictus Et quis ē magr dñs. Cui ille ihs nazarenus. Ad quē vir dei. vidisti ne vnq; eū Quo rndente. ernā ait. Ubi eū vidisti. et ille in gloria. Et sct⁹. et tu in gloria fuisti. quo rndente. vtq; ait. Quō inde existi. Et ille. Cū ingrefero multi cecidimus Hec autē omnia voce lugubri p os vtris audiētib⁹ loqbat. Dixitq; ei vir dei. Nunquid in illam gloriam redire velles. At ille miro modo cachinnauit Tarde est. Tunc oratione viro dei de mō de muliere exiuit. Sed cum vir dei inde recessisset: dyabolus iterum ipam vnasit. vir autem eius post eum accurrēs qđ acciderat indicauit. Ille autem collo ei⁹ alligare cartulam continentem hec verba precepit. ¶ In nomine domini nostri ihu xpi precipio tibi demon ne hanc mulierem ammodo contingere presumas. Qđ cum factum fuisset ad eam postea n est ausus accedere.

¶ Apud equitaniam quedam mulier miserabilis erat. Que a quodam demone petulante et incubo vexabatur. Per enim annis abusus est ea et incredibili vexauit libidine. Adueniente autem illuc viro dei. demon mulierine ad eius accederet vehementer minatur. quia nil ei prodesse posset. et recedente eo ipe qui eius fuerat amator crudelissimus fieret persecutor. At illa secure ad virū dei accessit. et q̄ patē cū multo gemitu exarrauit. cui ille. Tolle būe meū baca-

158

ū ain mo lectulo pone. ⁊ si qđ agē pōt: agat. Nō cū fecisset ⁊ i lectulo suo recūbe ret: adest ille ꝓtinuo. Ez nec ad ꝓfuendū opus nec ad ipm cubile pſumit accedere ſz accrimine minaſ q illo recedēte se de ea atrocit᷑ vindicabit. Nō cū illa bernardo renūciſſz ille ppīm cōuocauit. ⁊ oēo cāde las i manū accēſas die ꝑpit. demonē qz cū vniuerſo q aderant cetu exōicauit acne ad illā vel aliā deinceps accessū ha beat: interdixit. Sicq illa a tali ilusiōe penitus liberata ē. ¶ Cū in eadē ꝓuin cia vir sctūs legatōe fūgēē vt duces rēpa nie eccīe reōciaret. ⁊ ille modis oībus reōciari rēnūēt, vir dei ad altare cele brauit: accessit. ipō duce tā grē exōicato p fonibus expectāte. Cū aūt pax dñi dixit. corp⁹ dñici sup patenā posuit. ⁊ secū tol lit. atq; ignes facie ⁊ flāmas oculoꝝ oīa egredi. ⁊ vbis terribilib⁹ comitē aggredi. Roganim⁹ te inq; ſpūm̄ nouitie ce ad te pcessit vgintis filij q ē dñs eccīe quā ti ploḡis. Adest inde ct⁹. in cui⁹ noīe oīe genu curuab. adest inde ct⁹. i cui⁹ mādatis illa aīa tua denūet. Rūdq et ipm sicut seruos ct⁹ pēnes. Relicte ei si vales. Statimq; oūr tor irriguit. ⁊ mēbra oīa dissoluūt ad pedes ct⁹ pinus ꝓlimit. Qui vir sanctus cū lacte pulsans surgere iubet ⁊ dei audiere sniam. Ille aūt tremebūdus surrexit. ⁊ qđ vir sanctus ꝓphetabat ꝓtinus adipleuit. ¶ Cū regnū germanie p q̄dā mag̃ sedāda dis cordia: seruus dei interesset. archiepūs q̄dā venerabilē quēdā clericū obuiā ei misit. Cui dū clericus se sibi obuiā a suo do mino missū fuisse diceret: vir dei rīdit. Alius dñs misit te. Miratus ille se non nisi a dño suo archiepo missū fuisse affir mabat. Ecōtra vnus xpi dicebat. Falleris fili falleris. Ad ultimū est dñs q misit te xps. Nō clericus ītelligēs erat. ꝓuidas q monachus veliz fieri. absit hoc a me. nō cogitaui nec ascēdit sup cor meū. Quid pl'a. ab eo ēdēnere secula valefecit. ⁊ ui ro dei habitū suscepit. ¶ Cū quēdā mi liciē valde nobilē ad ordinē recepisset. et virū dei quodā tpe sequerē: grauissima cepit tēptatiōe pulsari. Cū aūtē eū q̄ dam de fratribus tāciſſē videret: cām tā te mſticie requisiuit. Cui ille rīdit. Scio inq̄t sco. q nūq̄ amplius letus ero. qđ vbū cū dicens frater ad seruū dei remisi set ille ꝑ eo attentius orauit. Statimq; ille frater q tam tēptatus et tristis erat cū ceteris apparuit iocundior ⁊ hilarior quā cū ꝓius ceteris tristior. Cū aūt ei di ceret frater vbū meſticie qđ locutus fue rat amicabiliter inꝓgaret: ille rīdit. Dixi nunq̄ amplius letus ero. nunc dico. Nunq̄ amplius tristis ero. Cum sanctus malachias epūs hybernie (cuius vitā plenam vbtibus ipe descripſit) ad xpm feliciter in monasterio suo migras set ⁊ vir dei ꝑ eo hostiā salutarē offerret glōiā eius dño reuelante cognouit. eo dē ispīrāte post cōionē forma oīois mu tauit: leta voce sic dicens. Deus q beatū malachiam sērū tuoꝝ meritis coequa sti. tribue q̄sumus. vt q preciose mortis eius festa agimus: vite ꝙs imitemur exē pla. Cui duo cantor inniterer q̄ errāret: ait. Nō erro. nouit qđ dico. Deinde ac cedens sacre eius vestigia osculatur.

¶ Cū instāte. pl'a malis fuisset tyrannis visitatus. rogauit eos vt in illis sal tē sacris diebus a suis vanitatibus ⁊ lasciuijs abstinerēt. Quibus nullo mō acq̄ escētibus: iussit eis ꝓpinari vinū: dicēs. Bibite poculū aliū. quo hausto subito mutati recedūt. Et q modicū tēpus de negauerāt totū tps vite sue deo dederūt

¶ Tādē beatus bernardus mors felici ter appropiāns: ait fratribus suis, Tria vobis obseruāda relinquo. que in studio pfectus vite quo ituri estis meminisse me ꝑ vi ribus obseruasse. Neminī scādalū facere volui. ⁊ si aliq̄n incidit: celauit et pomi Minus semper sensui meo q̄ alterius credidi. Iesus de ledente nunq̄ vindictā expetij. Ecce caritatem. humilitatem et patientiā vobis relinquo. ¶ Deniq; post q̄ multa miracula perpetrasset: ⁊ centū sexaginta monasteria cōstruxisset. mul-

roscq libros ꝛ tractat⁹ ꝓpilasset. cōsūma
to vite sue diebus circiter septuagesimū ter
tiū annū. anno dñi millesimo. cliij. inter
filios manus obdormiuit in dño. Post
obitū suū multis gloriā suā mānifestauit
Cuidā enī in abbatia q̄dā monasterio ap
paruit. ꝛ vt se seq̄rē admonuit. q̄ cū seq̄
retur: dixit ei vir dei. Ecce ad mōtē libā
ni venim⁹ ꝛ tu hic mānebis ego aūt illuc
ascēdā. Interrogat⁹ ab eo ad q̄d velit ascē
dere. dixit. q̄re volo. Admirat⁹ ille. Quid
in q̄ vis discere p̄t. qm̄ nullā hodie scia
tibi sit̄ credimus esse. Et ille. Nulla h̄ sc̄ia nulla veri ꝓgnitō. sursū scie plenitudo. sursū va noticia veritat̄. ꝛ in h⁹ vbo disputat. Ille aūt dicē nōuit. ꝛ tūc virum dei bernardū de corpe migrasse inuenit.

Legit in miraculis sancti bernardi de heremita q̄ fuit decan⁹ lugdunēn. q̄ cū fuisset. xxxv. annis in remote ardanen. post mortē suā apparuit lugdunēn. epō in maxima gl'ia. ꝛ dixit ei. Quod in hora mortis eius. xxx. milia ōaluerūt cū q̄ bus ipe ꝛ b. bernardus stati in celū ascēderūt ꝛ tres⁹ purgatoriū. reliq̄ oēs in infernū. Multa aūt alia ꝛ pene innumera hūlia miracla p fuū spū deus operat⁹ ē.

Timotheus q̄si

timorē tenēs. vel a timore et theos q̄d est deus q̄si timor dei. Causat aūt iste timor in quolibz viro sancto. sicut ait gre. ꝓsiderādo vbi fuit vbi erit. vbi est. ꝛ vbi nō ē. Vbi fuit q̄si in peccō. Vbi erit. in iudicio. Vbi est in miseria. Vbi non est in gloria.

Timotheus sub.

nerone a p̄fecto vrbis rome dū grauiter torq̄rē. ꝛ calce viua ei⁹ plage aspergerent: ꝛ ipe in his gracias deo ageret. duo angli sibi astiterūt dicētes. Erige caput in celos ꝛ vide. aspicienscq̄ vidit celos apertos ꝛ ihesū coronā gēmatā tenentē et dicentē sibi. Hāc de manu mea accipies. Quod quidā vir nomine apolinaris videns: baptizari se fecit. quapro pter p̄sens iussit ambos in cōfessione dñi pseuerātes decollari: circa āno dñi. lvij.

Timphorian⁹ a.

timphonia. fuit enī tāq̄ vas musicū continens armoniā virtutū. in quo tamquā in vase musico tria fuerunt. Nā vt dicat auerrois sonatiuū debet esse durum ad resistendū. leue ad ꝓmouendū. latū ad iplendū. Sic et timphorian⁹ tāquam vas musicū fuit dur⁹ sibi p austeritatē. leuis alijs per mansuetudinē. lat⁹ p̄ximis p caritat̄ āplitudinē.

Timphorianus i

augustudineñ. vide ortus. Cuz adhuc adolescēs esset tanta morū grauitate pollebat q̄ seniorū vitaz anticipare videret. Cū igit̄ pagani festū venerāt celebrare. ꝛ statuta ante ciuitatē p̄fecti offerre. timphorian⁹ affuit et nolēs eā adorare diu cedit. ꝛ carceri p̄mit⁹ē. Et cū educt⁹ de carcere ad sacrificandū cogeret et mitra ei donaria ꝓmitteret. ait. Deus noster ꝛ nouit remunerare merita. ita nouit p̄mire peccata. Vitā quā xp̄o soluturi sumus ex debito. soluam⁹ ex voto. Sera plenitudo est indicij timuisse ꝓspera. Munera vestra ficata mellis permixta dulcedine. male credulis mētibus venēa peruenūt. Cupiditas vestra omnia habendo nil possidet. quia dyabolicis artibus obligata miseri lucri dennec ꝓpedibus. ꝛ gaudia vestra in similitudine vitri cū ceperint splendere frangūt̄. Tunc iudex ira repletus data sententia p̄cepit vt timphorianus occideret. Qui cuz ad locum duceret: mater ei⁹ de muro exclamans ait. Nate. nate. memēto eterne vite. Sursū respice et regnantē in celo inuere. vbi vita non tollit̄ sed in melius commutat̄. Ad ox igitur decollatus est. et a xp̄ianis corpus eius sublatū honorifice est sepultum. Ad cuius sepulcrū tanta fiebant miracula vt etiam a paganis

don ore maxime haberet. Refert gre. turonen. q̄ de loco vbi sanguis ei⁹ effu- sus est quidam xp̄ianus tres lapillos sā- guine respersos sustulit. et in capsa argē tea tabulis ligneis circumsepta locauit. Quam cum in quodam castro locasset et totum castrum incendium consumpsis- set de medio ignis predicta capsa sana et integra est educta. Passus est circa annū domini. cclxx.

Bartholomeus i terpretatur filius suspendentis aquas vel filius suspendentis me. Dicit enim a bar quod est filius ⁊ tholos q̄ē summitas. ⁊ moys quod est aqua. inde bartholomeus id est filius suspendentis aquas id ē dei qui menes doctoz sursū eleuat vt aquas doctrinarū inferius fū- dat ⁊ est nomen syrum nō hebreū. Per primum vo notatur triplex suspendium quod ipe habuit. fuit enim suspensus. i deest elongatus ab amore mundi. vel sus- pensus id est intentus amore celesti. vel suspensus id est totaliter innixus gratie et auxilio dei. vt non a suis meritis. Sed a dei adiutorio tota vita sua dependeat Per secm vo profunditas siue sapie. De cuius sapientie profunditate dicit dyoni. in mystica theologia. Diuinus bartho. dicit et maiorem theologiā ē ⁊ minimā ⁊ euangelium istum ⁊ magnum rursus cō cisum. Et vult ostendere bartho. sm in- tentionē dyonisij q̄ vna consideratione possunt omnia affirmari ō deo. Alia cō sideratione magis proprie negari.

Bartholomeus apostol⁹ veniemo ad indiam q̄ ē in fine oibs tēpū in quo erat ydolum nose astaroth euntrauit. ⁊ q. pegrin⁹ ibi- dē manere cepit. In hoc idolo ꝺdam de- mon habitabat. q̄ se lāguētes curare dice bat. si nō sanādo subueniebat. si a lesio- ne cessando. Si cū templū plenū lan- guentibus eēt et quotidie sacrificantib⁹ p infirmis etiā ex longinquis regioni- bus adductis nullus responsum ab ido- lo habere posset. ad aliam ciuitatem per- rexerunt vbi aliud ydolum nomine be- rith colebatur. ⁊ interroganibus cur si- bi astaroth responsum non daret. Rñ- dit berith. Deus vester cathenis igneis constrictus est nec respirari nec loqui au det. ex illa hora qua apostolus dei bar- tholomeus ingressus est. Dicunt illi. Et quis est iste bartholomeus. Et demon. Amicus est dei omnipotentis. ⁊ ideo ve nit in istam prouinciam vt omnes deos in die euacuet. et illi. Dic nobis signa ei⁹ vt eū inuenire possimus. quibus dem̄ sit. capilli eius crispi et nigri. caro candi da. oculi grandes. nares equales ⁊ dire- cte. barba prolixa habens paucos canos. statura equalis. collobio albo dauato. purpura vestitur. Induitur pallio albo quod per singulos angulos gēmas ha- bet purpureas. Tibialia ei⁹ anni sunt et quo vestes ⁊ sandalia eius nec veterascūt nec sordidant. centies flexis genubus p diem orat. ⁊ centies p nocē. angeli cum eo amaulāt: q̄ nunq̄ eū fatigari nec es- rire permittūt. Semp eodem vultu ⁊ anio lens et hylaris pseuerat. omnia preuidet omnia nouit. omniū gentium linguas nouit ⁊ intelligit. ⁊ quod vobiscum lo- quor ipse iam nouit. Et quādo queritis eum si vult ostendet se vobis. si autē nō vult: eum non poteritis inuenire. Ro- go autem vos vt eum cum inuenerit: rogate eum ne huc veniat ne angeli sui hoc mihi faciant quod meo socio iam fe- rūt. Cū itaq̄ duos dies sollicite q̄rentes eū mīme inuenissent. q̄dā die q̄dā demō- es exclamauit di. Apli dei bartholomee inecdunt me oratiōes tue. Cui apostol⁹ obmutesce ⁊ exi foras ab eo. Et statī ē li- beratus. Mō audiens rex regiōis illius polemius. cui⁹ haberet filiā lunaticā mi- sit ad apostolū rogās vt ad se veniret ⁊ fi- liam suā sanaret. Ad quā cū apostolus venisset. ⁊ eā cathenis ligatā vidēt (q̄ ex

cedẽtes motsib⁹ lacerabat) iussit eã solui
Et cũ ministri ad eã accedẽ ñ auderẽt: dixit. Ego demõuiz qõ in ea erat iã ligatũ
tenro et vos timetis. ⁊ soluta statiz liberata est. Tũc rex camelos auro ⁊ argẽto
⁊ lapidib⁹ p̃ciosis oneranit. ⁊ apl'm in q̃
ri facies nullatenꝰ inueniri potuit. Ad ane
aũt seq̃nti apparẽs apl's cũ solo rege locutus dixit ei. Ut q̃d me cũ auro ⁊ argẽto ⁊ lapidib⁹ p̃ciosis tota die q̃sisti. ista
mũera sũt necessaria his q̃ terrena req̃rũt
ego nihil terrenũ nihil carnale desidero.
Tũc sctũs Bartholo. cepit eũ multa de
modo red̃pc̃ois nr̃e docẽ. oñdẽs int̃ ce
tera xp̃m viasse dyabolũ p mirabilẽ cõgruentã potẽtiã. iustitiã. ⁊ sapiam. Congruũ. n. fuit vt q̃ filiꝰ v̈ginis. i. Adã fatũ de terra dũ adduceret v̈go nascerat. a
filio v̈ginis vinceret. Potẽt quoq; ip̃m
viat cũ de sua oñatiõe potẽt eiecit: quaz
dyabolus p delectiõe p̃mi hois vsurpauit. Et sicut alicuꝰ victor tyranni comites suos mittit. vt eiꝰ tumulos vbiq; erigãt
⁊ tyrannos veneriãt. sic xp̃s victor nũcios vbiq; mittit vt dyaboli cultũ vt euacuent. ⁊ xp̃i statuãt. Juste vo. q; iustũ ẽ vt
q̃ p̃ medẽtẽ boiez vicẽs boiez detinebat. a
ieiunãte boie victꝰ boiez ãplius ñ tenẽt.
Sapiẽt aũt dum ars dyaboli deludit̃ur
arte: ebusti. Aro dyaboli sunt vt sẽt accipit̃ rapit aũ. ita in desertũ rapet xp̃m
vt si ibi ieiunanꝫ ñ famesc̃et absq; dubio
deꝫet. Si aũt esuriret ip̃m vt p̃mũ hominẽ p cibũ deiicẽt. Sz cognosci deꝫ nõ
potuit. q; esuriuit. nec vici. q; eiꝰ tẽtatoni ñ cessit. cũ ḡ eide sacra fidei p̃dicasset:
dixit regi. q; si baptizari vellet deũ suuz
cathenis ligatũ oñderet. Quid dẽ bꝰ pba
re vis inbeo illũ egredi statiꝫ ⁊ bꝰ ip̃m
cõfiteri. Cui rex. Crastino cũ pontificeꝫ
obtuleris bꝰ pbabo. Seq̃nti igit̃ die in
xta regis palacium dũ pontifices ydolo
sacrificarẽt: cepit clamare demon ac dicere. Cessate miseri sacrificare nob̃ ne peiora me patiamini. q; cathenis ignes ad angelo ibu xp̃i quẽ iudei crucifixer̃t religatus sũ. putãtes eũz a morte detinere. Ille
aũt ip̃am mortẽ q̃ regina nr̃a ẽ capituauit. ⁊ ip̃m nr̃m principẽ maritũ mortuo
vinculis igneis vinxit. Statiq; oñes miserũt funes vt simul lacrũ euertẽret: sz nõ
potuerũt. Apl's aũt demõi p̃cepit vt ide
ex ẽs ydolũ ꝓminueret. Qui statiz exẽs
alia ydola tẽpli p seip̃m ꝓfregit. Deinde
fusa hac oꝛõe ab apl'o. Deus abrahã deꝰ
Jsaac ⁊ deus iacob. q̃ nobis hãc potẽtẽ dedisti vt ceros illũinem⁹. leprosos mũdemus. peto vt oꝛõ multitudo hec saluet.
Jllis rñdẽtibus amẽ oẽs infirmi curati
sũt. Apl's aũt tẽplũ dedicauit ⁊ demonẽ
in desertũ abire p̃cepit. Tũc ãgelus dñi
ibidẽ apparuit. ⁊ tẽplũ arcũ nolãs i quatuor angl̃os signũ crucꝫ digito suo scripsit: dicẽs. Hec dicit dñs. Sicut voꝫ oẽs
ab infirmitate via mũdati estis. ita ⁊ templum hoc ab omni sordẽ mũdabit̃. habitatore eius quẽ apl's in desertũ locũ ire
p̃cepit. punus tñ eũ vobis oñdã quẽ videtes ne timeatis. Sz quale signũ i lapidibus his sculpsit: tale in vñs frõtib⁹ impmat̃. Tũc oñdit eis ethiopẽ nigriorem
fuligie facie acuta. barba. plita. crinib⁹
vsq; ad pedes ꝓtensis. oculis ignis vt
ferrũ ignitũ scintillas emittẽtib⁹. flãmas
sulphureas ex ore ⁊ oculis spirãtẽ. cathenis igneis vinctũ retro manib⁹ ⁊ dixit
ei angel⁹. Qm̃ iussionẽ apl'i audisti. ⁊ de
templo eiẽs omnia ydola ꝓfregisti. soluam te vt vadas in talẽ locũ. vbi nullus
homo moraẽ. ⁊ sis ibidẽ vsq; ad diẽ iudicij. Jlle solutus cũ magno strepitu et
vlulatu disp̃uit. Angelus aũt dñi i celũ
cunctis videntib⁹ euolauit. Tunc rex eux
vxore ⁊ filijs omniq; pplo baptizat⁹ est.
⁊ relicto regno: apl'i discipulus est effect⁹.
Tunc omnes temploꝝ põnifices ꝓgregati ad astragẽ regem fratrẽ eius ꝓuenerunt. ⁊ de deoꝝ suoꝝ amissione ⁊ tẽpli subuersione. ⁊ regis per artẽ magicaz
deceptione: ꝓtra apl'm sũt ꝓquesti. Astrages igit̃ rex indignatus mille viros armatos ad capiẽdũ apl'm: destinauit. qui

cū adduc⁹ fuiſſz coīā eo dixit ei rex. Tu ne eoille q̄ euertiſti fratrē meū. Cui ap'lus Ego illuz nō euertiſz cōuerti. Cui rex. Sicut tu feciſti fratrē meū deū ſuū relinq̄re ⁊ nos credē sic ⁊ ego te faciā deū tuū relinq̄re ⁊ meo deo ſacrificare. Cui ap'lus. Ego deū q̄ colebat frater tuus: ligani ⁊ ligatū oſtendi. ⁊ vt ſimulacrū frāgeret coegi. Si ſic poteris facere deo meo poteris me ad ſimulacrū prouocare. Si aūt ego deos tuos ꝓminuam ⁊ tu crede deo meo. Hec illo dicente nunciatur regi q̄ deus ſuus baldach ceciderat. ⁊ cōminutus fuiſſet. Quod rex audiens purpurā ſcidit qua indutus erat. et ap'lm fuſtib⁹ cedi iuſſit. et ceſū vinū exōiari mādauit xpiani aūt corpus eius tulerūt ⁊ honorifice ſepelierūt. Rex aūt aſtrages ⁊ templo ꝙ pontifices. xxx. die in tēplo a demonibus arrepti ſunt. Rex aūt poſtmodū in epm ordinat. ⁊ xx. annis officium epatus laudabiliē implens. plenus virtutibus in pace quieuit. ¶ De genere ſue paſſionis diuerſa opinio eſt. Hābet enim trochens dicit q̄ crucifixus eſt. Alii aūt ſic bartholomeus in dīs predicauit. qui et euangelium ſm Mathеū in propria eorum lingua eis tradidit. Postmodū in albana ciuitate magne armenie. crucifixus deoſum caput dñs. Beatus aūt theodor⁹ dicit q̄ fuit excoriatus. In multis aūt libris legit q̄ ſm fuit decollatus. Hec aūt cōtrarietas taliter ſoluit ꝑ vt dicat q̄ primo crucifixus fuit. deinde aūq̄ moreret de cruce fuit depoſitus et ob maiorē cruciatū fuit excoriat⁹. Postremo capite truncatus. ¶ Anno domini. cccxxij. ſaraceni malicia inuadentes liparitanam inſulam ubi corpus ſancti bartholomei quieſcebat. vaſtauerunt. ac ei⁹ ſepulchrū confringentes oſſa eius diſperſerunt. Hā ad hanc inſulam corpus ei⁹ taliter de indis aduenſſe perhibetur. ū enī pagani propter ſignorum frequentiam viderent corpus eius plurimum venerari. indignati loculo plumbeo poſitum in mare precipitauerunt. quod diuino nutu ad inſulā preductz deuenit. Cum igitur ſaraceni eius oſſa diſperſiſſent. illis recedentibus apparuit ap'lus cuidam monacho dicens. ſurge et collige oſſa mea que diſperſa ſunt. Cui ille. q̄ ratione oſſa tua colligere aut aliquem tibi honorem exhibere debemus. cuz nos deleri permiſeris. nec auxiliuz nobis impenderis. Cui ille. Per multā tpis meis merita dominus populo huic peperat. Sed eorum nimis peccatis inualeſcentibus. ⁊ uſq̄ ad celum damnantibus nisi ꝑ eis nostrorum veniam obtinere. Dz cuz monachus diceret. quomodo inter tot aliorum oſſa ſua quādoq̄ inuenire poſſet. Noctē ad ea colligenda ibis ⁊ eaq̄ vt ignem ſplendentia videris. protinꝰ hec leuabis Qui omnia (vt dixerat) inuenies apoſtoli oſſa leuauit. ⁊ ſup q̄ndam nauē cōſcendens beneuentuz q̄ē metropolis apulie ea tranſtulit. Hūc aūtem dicitur q̄ ſint rome. licet beneuentani ſe adhuc illud corpus habere affirment. ¶ Cum quedam mulier vas plenū oleo attuliſſet vt in lampadem beati Bartholomei poneretur. Quūcunq̄ vas ſup lāpadem inclinaret nil exeo exire valebat. cum tñ digitoo in vas mitteret ⁊ oleum liquidū oīno palparent. Tunc quidaz exclamauit. Puto q̄ apoſtolo acceptū non eſt. vt hoc oleuz in ſuam lampadē infundat. qua propter in aliaz lāpadā infunderūt ⁊ ꝓtinus oleum emanauit. ¶ Cum impator federicus beneuentū deſtruere et omnes eccleſias que ibidem erant diruī mandaſſet. ciuitatem totam ad alium locū trāſferre intēdēs vir q̄dā quoſdā viros albatos ⁊ fulgētes inuenit. q̄ adinuicē loq̄ ⁊ inē ſe aliqua tractare videbant. Qui cū vehemēt admiratus q̄ nā eſſent interrogaſſet. vnus eoz reſpondit. Iſte eſt bartholomeus ap'lus cū ceteris ſanctis quorum in hac vrbe ecclesie habebantur. Qui inſtē conuenerunt. vt inter ſe inquirerēt q̄ tra-

ceuerent quali pena eet ille plectendus q̄
eos de habitaculis suis eiecit. ꝛ iaz inter
eos inuiolabili fœdꝰ ē firmatū. vt ille sine
mora ad iudiciū dei accedat. ꝛ de his oī
bus in eius iudicio rōsurus. Post modi
cū vō tempus dict⁹ impator miserabili
ter vitā finiuit. ¶ Legit̄ in quodā libro
de miraculis scōr̄ q̄ qdā mg̃r festū san
cti Bartholo. oīni anno solēniter celebra
bat cū p̄dicanti in specie cuiusdā puel
le dyabolus admodū speciose apparuit.
quā iniectis in eū oculis. ad p̄sidiū iui
tauit. Qui dū in mēsa cōsisterent illa in
amorē suū multū eū allicere nitebat bea
tus Bartholome⁹ in specie pegrini p̄ fo
ribꝰ affuit. ꝛ vt amore scī bartholomei
introduceret: obnixius flagitauit. Qua
dissuadente panis mittit̄. ſz ille būc ac
cipere recusauit. Rogauit tñ mg̃m p nū
ciū vt sibi diceret qđ magis in hoie ꝓpri
um ē putaret. Cui cū ille diceret. risibi
le. puella rñdit. imo petrū. cū quo bō cō
cipitur. nascit atq; viuit. Cui bartholo.
rñdit. q̄ ille bene intulit. ſz mulier p̄fun
dius indagauit. Scīo dict⁹ pegrin⁹ ma
gistro misit vt sibi diceret q̄s locus ven⁹
pedis esset vbi deus in terra maiora mi
racula oñdisset. Cui cum ille diceret. lo
cus crucis in quo deus mirabilia operā
tus est. Illa ait. immo caput hominis in q̄
quasi minor mūdus exiſtit. Et rōnāq; se
tenuā apl̄s approbauit. Tertio ingēmit
quāta distantia esset a sūmo celi vſq; ad
p̄fūdū inferni. Cui cū mg̃r se nescire di
ceret illa ait. Modo video q̄ p̄cipitor.
Ez ego hoc noui. qz de altero ad alterū
decidi. ꝛ oportet q̄ hoc tibi oñdā. Tūc
dyabolus cum magno eiulatu se in ab
yssum p̄cipitauit. Et dum quererent pe
grinum. minime inuenerūt. Sic vō le
gitē de beato Andrea. ¶ Beatus autez
Ambrosi⁹ in p̄facōe quā facit de illo a
postolo eius legenda abbreuiāsic dicit
Discipulis xp̄e tuis vnica diuinitate pre
dicanda⁹ psonalē trinitatē. tuā mundo
mirabiliter dignatus es p̄dere maiesta
tē. Inter quos beatissimū bartholome⁹
um magna virtutū progatiua colendus
benigna cui prospectio ad populū dire
xit longinquum. quod licet penitus hu
mana cōuersatione remotū. nbitñ p̄di
cationis augmēto meruit consignare vi
cinū. O quālis preconij⁹ apostolū mi
rabilē celebrādū. cui dū ad seminandus
fidē primor⁹ corda nō sufficerent pplo
rū. alians q̄ vestigijs extremos terrarū
fines penetrauit indor⁹. cū lāguentū in
numera caterua tēplū ingressus demoni
acū effecit ilico vt nullū cultor⁹ demō
ꝓberet rōsum. O q̄ mira virtutū ipius
insignia. dū būana voce vbo sonāte. cō
tra se aduersantū solo iussu lacerato diu
tissime viro reddidit mutū. Reginam
dyabolica cōtagiōe lunaticaz liberauit.
puellā solutisq; nexibus p̄ti rp̄hentit sa
nissimā. O q̄ sublime sacrificatio ei⁹ mira
culū dū antiquū būani generis inimicū
suū fecit in nihilū redigere simulacrum.
O q̄ digne exercitui numerād⁹ celestis ei⁹
(vt miracul' fidē p modaret certissimā)
angelus apparuit supa delapsus ab au
la. Ioi q̄ē carnatū demonē cūctis osā
dens deformē saltuferā sacro dñicā impſ
serat crucē. Rex reginaq; sil' baptizāt cū
gente vtriusq; sexꝰ. accolete deū prez cor
pore sequūt ꝛ mēte. Ad extremū vō tem
ploz delatu pontificū neophiti polimij
frater tyrānis bonā apl̄m oimode in fi
de cōstātē. cesū atq; excoriatū acerrimaz
fecit suscipe mortē. Qui tāte mortis vi
riliter pferendo discrimē gloriosi certa
minis ad celeste gaudiū reportauit triū
phū. ¶ Beat⁹ āt theodor⁹ abbas et do
ctor p̄cipu⁹ de hoc apl̄o inē cetera sic ait.
Apl̄s dei bartholome⁹ p̄mū in licaonia
p̄dicauit. Postmodū i india. ad vltimū
in albano vrbe. s. maior[armenie vbi p
mū excoriat⁹. tādē capite plexus. ibidem
sepult⁹ē. q̄ duz ad p̄dicandū nitererur
a dño. (vt opinor) audiuit. Vade discī
pulus meꝰ ad p̄dicatiōem meā eri ad pu
gnā. capax esto periculorū. Ego pinū op⁹

ꝓsumant. ꝓm⁹ testis fact⁹ vos qꝫ necessariū ē ꝓdere. Imitare magr̄m tuū emulare dñm tuū. sāguinē sanguinib⁹ pone: carnibus carnē trade. qꝫ ꝑ te passus sustinui patere. Arma sint tibi benignitas in fudonib⁹. māsuetudo inter malefactos. patientia in bis q̄ pcūt. Nō refutauit apostol⁹. ꝫ vt fama l⁹ fidelis dñico acqiescens ꝑcepto pergit gaudēs tang̃ lux mūdi vt tenebrosos illūnaret. tg̃ sal terre vt gentes insipidas saliret. tāḡ agricola vt ꝑuale cultura ꝓficeret. Petr⁹ qꝫ apl's docet nationes. ꝫ bartholome⁹ ꝑtē partia ingressus. Petrus ogat̄ ꝓdigia magna ꝫ bartholome⁹ facit mirabilia valida.

Petrus capite decisū crucifigit̄. bartholomeus postq̄ virtutis exercitatus ē capite plectit̄: Ad quot valet petrus capescēda misteria. ad tot Bartholo. sufficiat penetranda equalit̄ fecundat ecclam equalē habuit ⁊ cetera diuina charismata. Ex diuino duodenarij numero medi⁹ ex vtraq; ꝑte sonū diuine sermocinatōis dat sicut in cithara armonia. Omis apl's vniuersitatē sibi dispanentes. ꝓtectores regis regum cōstituti sut. huic aūt ē sors ⁊ portio armenie locus q̄ ē ab euilath vsq; ad gabaoth distributa. Jō vide eū lingue aratro rōnabilia rura fulcantē. fidei vbū in ꝓfundo cordis recōdētē. pabulū ⁊ vineas dñi plātātē. singulis passionū remedia medicinaliter inserentē. spinas nō intelligibiles euellētē. filias impietatis secare. fepes dogmaticas circūponere. Dz eccles merc̄des creatori obtulerunt. vnq; ꝓ honore inhonorantiā. ꝓ bñdictione maledictiōz. ꝓ mūerib⁹ penas. ꝓ requiescabili vita amarissimā mortez. Nā postq̄ intolerabilia tormēta subijt: ab eis decollatus in montē follis fuit. nec postq̄ migrauit ab hoc mūdo: neglexit occisores. ꝫ inuitabat miraculis ꝑditos ⁊ ꝓdigijs ꝓdimittebat aduersos. ꝫ bestiale mēte nil erat qđ ꝓpesceret. nil qđ a malo retraheret. Quid de cetero faciūt. Insaniunt contra ūlud sacrū corpus. Rē

spuunt egrotū me dentē. orbi manuductē tem. cecū ductorem. naufragi gubernatorem mortuū vnificatorem. Et hoc quomodo. Proijciunt nāq; in pelagus corpus sanctum. Adorta est igitur cum impetu de regionibus armenie area cum q̄tuor aliorum martirum arcis quē similiter dum signa ostarentur. cum ea fuerāt in mari proiecte. ⁊ tantū spacium maris quatuor hiis precedentibus. et tāḡ mīstris obsequium quodāmodo apostolo faciēnibus, venerunt in partes sicilie in insulam que lipara nuncupatur. Oblate episcopo hostiensi qui tunc presens erat. reuelatum fuit. Venit ad pauperem thezaurus ditissimus. Venit ad ignobilē p̄ciosa margarita. Venit ad mestam splendidissimum luminare. Ibi igitur quot ad diuersas terras eiusdē ꝫ scōꝝ apl'm in dicta insula reliquerunt. Item ꝓ dictos quatuor martires apl'os relinquēs retrorsū vnum. s. papinū in ciuitatem sicilie mīsas ⁊ Aliū ꝓ luciani nomine messinam transmisit. Reliquos ꝓ duos in galbatidem terram direxit. Gregorius q̄dē in ciuitate colūnā. Achei aūt in ciuitate q̄ thole vocat. q vsq; hodie suffragijs suis splendent. Successus est igitur apl's cū multis hymnis laudib⁹ ⁊ candelis. ⁊ replū sibi magnifice fabricat. Adō aūt vulcan⁹ insule cōtiguus cū habitatoribus cēt nocuus eo q̄ ignē emittebat. quasi perstadia. vij. se inuisibl̄ elōgauit circa mare suspensus. ita vt vsq; hodie appareat eidem bus q̄ figuratio fugientis ignis. Nunc igit̄ aue o bt̄ē bt̄ōz ter bt̄ē bartholomee. q̄ eo diuine lucis splendor. fecē eccle piscator rōnabiliū piscū. pinare capture dulcis fructus vite de palmite. vulnerator ydoli. mūdum suo sacro anio vulnerantis. Gaudeas sol orbis terre cuncta illuminans. os dei lingua ignita sapiēnam ꝓmens. fōs igit̄ sanitate emanās. q̄ mare mirabilibus gressib⁹ sanctificasti. q̄ terrā purpureū tuo cruore fecisti. qui celos cōmeasti.

ubi in medio diuine scie refulgeas. i splē-
dore immarcessibilis glorie splendes. i et-
nitatē iocūditatis insatiabilis gaudes.
hec theodorus.

Augustinus hoc

nomē sortitus est. vel ꝓpter excel-
lentiam dignitatꝭ. vel ꝓpter feruorez di-
lectionis. vel propter etymologiā nois.
Propter excellentiā dignitatꝭ. quoniā sic
imperator augustus ꝓcellebat oēs reges.
sic et iste excellit oēs doctores. Hm q̄ dicit
remigius. Uñ alij doctores ꝓparāt stel-
lis. Dañ. xij. Qui ad iusticiam eruditi.
multos fulgebūt quasi stelle in ꝑpetuas
eternitates. Hic autē ꝓpāt soli sicut ꝑz
in epla q̄ de eo cāt. Qñ sicut sol refulgens sic ipe refulsit in templo dei. Scō
ꝓpter feruorē dilectiōis. qñ sicut mensis
augusti valde feruet estu calorus. sic et ipe
valde ī caluit ī igne diuini amoris. Unde
ipe in libro cōfessionū de se dicit. Sagit-
tauerat tu cor meū charitate tua. &c. Item
ibidē. Aliqñ intromittꝭ me in affectum
multū inusitatū introrsus. nescio ad quā
dulcedinē q̄ si ꝑficiat in me nescio qd erit
vnū scio q̄ vita ista nō erit. Tertio ꝓ-
pter etymologiā nois. Dicit enī augu-
stinus ab augeo. et assin quod est cuitas
et ita quod est surrū. Unde augustinus
quasi augens supernā ciuitatē. Uñ ō eo
cantat. Qui prevaluit amplificare ciuita
tem &c. De qua citate ipe dicit in li. xj. de
ci. dei. Inest citati dei et origo et informa
tio et beatitudo: qñ si querat vñ sit: de⁹
eā ꝓdidit. si vnde sapiens: a deo illumi-
natur. si vnde felix: deo fruit. subsistēs mo-
dificat. et ꝑplanos illustrat. inherēs iocū-
dat. Videt et amat. In eternitate dei vi
get. In vitate dei lucet. In bonitate dei
gaudet. Uel (vt dicat in glosario) augu
stinus dī magnificꝰ. felix. ꝑclarꝰ. fuit ei
magnificus in vita. ꝑclarus in doctrina.
felix ī gloria. Eius vitam ꝓpalauit pos-
sidonius calamensis epūs. vt dicat calli-
dorus in libro de viris illustribus.

Augustinus do.

ctor egregius in ꝓuincia aphri-
cana ciuitate carthaginensi ortus. et ho-
nestis parentibus valde. s. patre patricio
mre monica genitus. In liberalibꝰ artī-
bus sufficienter edoctꝰ. fuit a deo vt sum-
mus pbs et rhetor luculentissimꝰ hērtur
Hā libros aristotelis et oēs libros libe-
raliū artiū q̄scūq̄ legere potuit ꝑ se didi-
cit et intellexit. sicut in li. cōfes. testat di-
cens. Oēs libros artiū q̄s liberales vo-
cant. tūc nequissimus malax cupiditatuz
seruus ꝑ maīm legi. et intelleri quoscū-
q̄ legere potui. Ite in eodē. Quicqd est
de arte loquendi et disserendi. q̄cqnid de
dimensionibꝰ figurax. de musicis. et nu-
meris. sine magna difficultate nullo
hominū tradēte intellexi. Sc̄as mi dñe de
tus meus. qꝝ celeritas intelligēdi et disce
di acumē: donū tuū ē. Sz nō inde facri
ficabā tibi. Uex qꝝ scia sine charitate nō
edificat. sz iflat in errorem manicheoruz
q̄ xpm fantasticū fuisse affirmant. et car-
nis resurrectiōem negant incidit. et in eo
ꝑ annos .ix. dum adhuc adolescens cēt
permansit. Ad has etiaz nugas adducēt
ē. vt arborē ficī plostare diceret. cum ab
ea foliū vel ficus tolleretur. Luz igit cēt
annox. xix. q̄ndam librum cuiusdam
pbi in quo vanitas mundi cōtenenda et
pbis appetenda dicebat ꝓlegeret. et hoc
q̄dem liber plurimū placuit. Sz qꝝ nondū
ibu xpi q̄ō a matre biberat et ibi nō erat:
volere cepit: Mater vo ei⁹ plurimū
flebat et ipm ad vnitatē fidei reducere sa
tagebat. Quadā igit vice (vt legit in li.
cōfessionū) ipa vidit se stare ī q̄dā linea
lignea. Iz trissē. et q̄dā ei iuuenis astitit. et
cāz tātē tristicie requisit. Que cū diceret
pditōz filij mei deplora. Ille rndit. esto
securа. qꝝ vbi tu ibi ille. Et ecce ꝓtinus
filiū suū iuxta se stare vidit. Hoc cū au-
gustino retulisset ille sit. q̄ falleris mī fal
lerꝭ nec sic tibi dictū ē. Sz vbi ego ibi tu
Ecōtra illa dicebat: Nō fili mihi dictū

ēt. vbi ille tu? vbi tu ibi ille. Rogabat ipē sedula mr̄ quasi iportuna q̄ndā ep̄z (sicut I codē libro cōfessionū aug. testat) vt p filio suo intercedere dignarēt. Qui tanta q̄dāmodo iportunitate veniens ꝓbicia voce rndit. vade secura. q̄ ipos sibile ē vt filius tāt? lacrimar? pereat.

¶ Cū aūt apud carthaginē multis annis rhetoricā docuisset. occulte mīe nescientē romā venit. ⁊ ibidē multos discipulos congregauit. Cū ēn mr̄ eius ad portā eū secuta fuisset vt aut eum retraheret aut secum iret. ipe eā deceptis nocte latentē recessit. Quē illa mane cōsiderans ures dei clamoribus impleat. Quolibz aūtē die mane et vespere ad eccl̄am ibat. ⁊ pro filio orabat. His ep̄ibus mediolanenses a symacho ꝓfecto romanor̄ petierunt sibi doctorē in rhetorica destinari p̄sulabatē tūc ibi vir dei ambros⁹. ⁊ ad preces mediolanensiū illuc mittit augustinus. Mater aūt ei⁹ desere nō valens cū multa difficultate ad eū venit. ⁊ ip̄m iā nec vere manicheū nec vere catholicū reppit. Cepit aūt aug. bēn ambro. adherere ⁊ eius predicationes frequēt audire Erat aūt valde in predicatiōe suspensus ne q̄d cōtra ipm̄ malcheor̄ hereticor̄ vel ꝑ ip̄s diceret. Quadā ēn vice ꝑ illū errore ambrosius diuin⁹ disputauit. ⁊ ip̄m aptis rōnibus ⁊ auctoritatibus cōfutauit. ita vt error ille a corde augustini penitus pellerētur. ¶ Quid aūt post hoc sibi cōtigerit ipe in libro cōfessionū narrat dicens. Cū te p̄mū cognoui. reverberasti I firmitatē aspectus mei. radians in me vehementē et cōtremui amore et horore inueni me longe ēe a te in regione dissimilitudinis tāq̄ audirē voce tuā de excelso. cibus sum grandiū. cresce et manducabis me. nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis tue? tu mutaberis in me. ¶ Cū aūt (sicut ibidē refert) via xp̄i sibi placeret. ⁊ p ip̄am angustā adhuc ire pigeret. misit dn̄s immittē ei⁹ vt ad simplicianū in quo lucebat gr̄a diuina ꝑgeret vt sibi

ectus suos secū cōferenti ꝑferret. quis esset aptus modus vinēdi ad ambulādū in via dei in qua alius sic. alius sic ibat. Displicebat ēn ei quicq̄d agebat in seculo p̄ceptu lectione dei ⁊ decore domus eius quā duxerit. Simplician⁹ aūt cepit eum hortari ⁊ dicere q̄ pueri ⁊ puelle intra ecclesiā dn̄i deo seruiunt tm nō poterit q̄s illi et ille an vō ille et illi I sepis p̄ōt ⁊ nō in deo suo. Quid in te stas ⁊ nō stas p̄ijce te in eū et excipiet te ⁊ saluabi te.

¶ Inter hor̄ colloq̄a memoria victorini in medium venit. Cū exhilaratus simplicianus narrat q̄liē idē adhuc gentilis ob sui sapiaz rome (q̄s maximū tūc erat statuz) in foro meruisset. ⁊ q̄liter le sepius xp̄ianū dicebat. Cui cū simplician⁹ diceret. Nō credo nisi te in eccl̄a videro. Ille iocando dicebat. Numquid pietes faciūt hoīem xp̄ianū. Tādē dū ad ecclam venisset ⁊ ei tāq̄ verecūdo occulte liber vbi erat symbolus fidei ad legēdū ⁊ p̄nunciandū vt tūc moris erat dat⁹ fuisset ille in altū ascendit. ⁊ alta voce ꝑnunciauit. mirante roma. gaudēte eccl̄a. Cēs aūt subito perstrepuerunt victorinos victorin⁹. cito sonuerī ⁊ cito siluerī. Tunc etiā ab aphrica q̄dam amicus augustini nomine ponticianus supuenit. vnde ami mirabilia illi⁹ magni anchoniq̄ nup̄ i egypto sub cōstantino imperatore defunct⁹ fuerat recitauit. Hor̄ ecclesiis aug. vehemēt erarsit. ita q̄ socio suū alipiū tā vehemēt mente turbat⁹ inasit. ⁊ fortiter exclamauit q̄d patimur. q̄d audim⁹. Surgūt idocti ⁊ celū rapiūt. ⁊ nos cū doctrinis nr̄is in infernū demergimur. An q̄ ꝑ illos erubescimus sequi. ⁊ nō pudet nec saltez sequi Et accurrens in q̄dā oratū sub quadam ficu se proiecit. vt in eodē libro ꝑfess. cōmemorat. amarissime flēs lamentabilem vocē dabat. q̄diu quādiu cras et cras sine mō sine pau lulū. mō nō habebat modū ⁊ sine paululū ꝑdebat longinquū. De hac sui tarditate plurimū cōquerebat sicut postmodū in eodē libro scripsit. hec

mihi ꝯ excelsus eos in excelsis. & ꝯ profundus in profundis. & nusq̃ recedis & vix redimus ad te. Age domine & fac. & excita & revoca nos. Accende & rape & fragra & dulcesce. impedimẽtis ostibus sic timebaz erpediri quẽ ad modũ ipediri nõ timẽdũ ẽ. Sero te amaui pulcritudo tam antiqua & tã nova. sero te amaui intus eras & ego foras. & ibi te querebã. & in ista formosa q̃ fecisti: deformis irruebã. mecum eras & tecũ nõ eraz. vocasti et clamasti & rupisti surditatẽ meaz. choruscasti. splenduisti & fugasti ceciratẽ meã. fragrasti & duxisti spiritum et anhelo tibi. Gustaui et esuio & sitio te. tetigisti me & exarsi in pacẽ tuam. Cũ aũt amarissime fleret: audiui vocẽ dicẽtẽ sibi. Tolle lege. tolle lege. Apertuq; ftatim codicẽ applicũ: & cõiecto oculis ad pmũ capitulũ. legit. Jn cubilibus & impudicitijs. ¶ Statim oẽs ab eo dubietatis tenebre diffugerũt. Jnterim aũt tãchementissimo dentiũ dolore torq̃ri cepit. vt fere (sicut ipe ait) ad credẽdam opinionẽ cornelij pbi ducerẽt. q̃ sumuz bonũ sic in sapia. sumũ vo bonũ corpis in nullũ sentiendo dolorẽ posuerat. Tã tachemẽs aũt ille dolor: fuit q̃ etiã loquelã amisit. Quo circa vt in li. cõfess. refert in tabulis ceris scripsit. vt oẽs p eo orarent. vt dolorez illũ dñs mitigaret. Jpe igit cũ aliis genua flexit. & subito sanuz se sensit. ¶ Jnsinuauit ẽ p lras sctõ viro ambrosio suũ votũ. vt moneret q̃d sibi de libris sctis legendũ ẽet. quo aptior fieret fidei xpiane. At ipe iussit esaiaz pphetã. eo q̃ eu ãgelu & vocatõis gentiuz pnunciator aptio: videret. Lt̃ pncipiuz cũ augustinus nõ intelligeret totũ aliꝰ eple ẽ arbitrans distulit vt il lud relegeret. cũ in scripturis sctis magis exercitatus ẽet. ¶ Adueniẽte vo pascha baptizatus ẽ augustinus cũ ẽet anno xxx. cũ filio suo a deo dato puero valde ingenioso. quẽ ang. in sua adolescẽtia duz adhuc gentilis et pbe ẽ tegenuerat ne cnõ & cũ aliquo amicꝰ suo meritis maioꝝ pdicatõe ambrosij sacꝝ baptisma suscepit. Tũc sicut ferẽ ambrosius te deũ laudam⁹ in dẽ. & augustinus te dñm cõfitemur rñdit. & sic tũc ipi duo hũc hymnũ alternati ꝓposuerũt & vsq; ad finẽ decãtauerũt. Sicut etiam testatur horosius in libro suo q̃ vi speculũ eccie. Jn aliquibus aũt libris antiqs titulus talis ꝓponit. Cãticũ ab ambrosio & augustino cõpilatũ. Protinus aũt in fide catholica mirabiliter cõfirmatur. Spem oẽm quã habebat in seculo: dereliquit. et scholis q̃ regebat abrenunciauit. ¶ Quãta aũt dulcedine diuini amoris externe ferueret. ipe in hoc libro cõfessionũ aperit dicens. Sagittaueras tu cor meũ charitate tua. & gestabãmba tua trãsfixa in visceribus. & exempla seruoꝝ tuorum quos de nigris lucidos & de mortuis vivos feceras cõgesta in sinũ cogitationis mee vrebãt. & assumebãt grauẽ torporẽ. & ascendenti cõuallẽ ploratonis & cantũ cãticoꝝ gradũ. dederas sagittas acutas. & carbones vastatores. nec satiabar in illis pies dulcedine mirabili cõsiderare altitudinẽ cõsilij diuini super salutẽ generis humãi. Quãtũ flevi ih ymnis & canticis tuis. suaue sonantis eccie vocibus commotus acriter voce ille influebãt auribus meis. & eliquabãt veritas tua in cor meuz. & currebãt lacrime et bene mihi erat cũ eis. Tunc enim in eccia medio lanensi hec cantica instituta sũt. Et clamabant clamoꝝ alto cordis mei. O in idipm. O in pace. O q̃ pinxit idipz dormitã & sonũ capitã. Tu es. n. idipm q̃ nõ mutaris & in te reqes oblivisces laborũ oim. legebã totũ psalmũ illũ & ardebã q̃ fuerã latratores amarus & cecus aduersꝰ litteras de melle ecli mellitas. & de lumine tuo luminosas. & sup scripturas hmõi tabescebã. xpe ihu adiutor meus ꝙsuane mihi subito ẽ factũ carẽ suauitatibꝰ nugaꝝ suaꝝ. & quas amittere metus fuerat. ijs dimittere gaudiũ erat. Ejiciebas enim eas a me vera & suma suauitas. ejiciebas et intrabas pro eis oĩbꝰ voluptas

re dulcior. Sed non carni ⁊ sanguini in omni luce clarior. sed omni secreto interior. omni honore sublimior. sed nō sublimibus in se. ¶ Post hoc assumptio ne triodio ⁊ modio ⁊ mēe ad aphricā rem abant. Sz cū essent apud ostiā cyberinaz pia mr eius defuncta ē. Post cuius morte reuersus ē aug. ad agros ꝓpios. vbi cuz his q̄ sibi adherebant iugiuijs ⁊ sonis deo vacabat. libros scribebat. ⁊ in doctos docebat. ¶ fama aūt eius vbiq; diffūdebatur. ⁊ in oībus libris suis et scribus admirabilis habebat. Refugiebat aūt ad aliquā ciuitatē accedere q̄ epō careret ne ip̄m in p̄dicto officio impediri cōtingeret. ¶ Sodē tpe apud hyponēm erat q̄dam vir magnaz opū. q̄ augustino misit q̄si ad eū accederet ⁊ vbum sibi ex ore suo audiret: seculo renunciare posset. Quod aug. vbi ꝓpit illac cōtinuit. Audiens aūt valerius hypon. epūs famā eius. ip̄m plurimū retinere in ecclia sua p̄sbyterz ordinauit. nōnullis q̄dē lacrimas suas superbe interp̄tāb⁹. ⁊ tāq; eū cōsolādus ⁊ dicēdus. q; ⁊ locū p̄sbyterij (lz ipe maiori dignus eēt) appropriāret sibi ep̄atui. Qui statim mō alterius clericoz vsurpauit ⁊ cepit viuere sm regulā a sctis apostolis cōstitutā. De cuius mō alterio fere decē epi sūt dicti. Et q; p̄dictus epūs erat grec⁹ ⁊ in uno in latia ligua ⁊ libris doctus. augustino p̄tē tribuit vt cōtra morē oriētalis. eccle cotaz se in ecclā p̄dicaret. Qui cū multa cp̄i vero gareret. ille de hoc non curabat. dūmō p eaz fieret q̄ p se fieri nō valebat. Eo tpe hominati p̄sbyteri manichei. et alios hereticos ꝓcipue rebaptizatos damnabilis ⁊ malchēos cōuicit. abstulit ⁊ fugauit. Cepit aūt valerius formidare ne sibi augustin. tolleē. ⁊ ab alia ciuitate in epūm peteret. Nā sibi aliqn ablatus fuisset nisi ad locū secretū transire curasset. ita vt inuenire minime potuisset. impetrauit igitur ab epo carthaginēsi vt ipe cederet ⁊ augustinū hypon. sibi in epūm ꝓmoueret. Sed cum augustinus olim nolle recusaret cōpulsus tamen et coactus succubuit ⁊ epatus eram suscepit. Quod in se postea fieri nō debuisse vt suo viuente epo ordinaret ⁊ dixit et scripsit. ꝓter concilij vniuersal⁹ prohibitionem. quam postmodum ordinatus didicit. nec quod sibi factum esse doluit. alijs fieri voluit. Unde etiam fecit vt in conciliis episcoporum cōstitueretur vt omnia statuta patrum ordinādis deberent ab ordinatoribus firmari. Ipe aūt de se dixisse postmodum legit. In nulla re mihi dominum seruio sic iratum fieri in hoc q̄ cum non essem dignus poni ad remū: posuit me ad gubernaculum in apice regiminis ecclesie. Vestimenta eius ⁊ calciamenta ⁊ ornamenta alia nec nitida nimium nec abiecta plurimuz. sed ex moderato ⁊ competenti habitu erant. Ipse enim de se dixisse legit. Fatro: de preciosa veste erubesco. et ideo cum dantur mihi vendo eam et quia vestis non potest esse ꝓmunio. pretium sit ꝓmune. ¶ Mensa frugali et parca semper visus est. et inter olera ⁊ legumina ꝓpter infirmos et hospites plerūq; carnea habebat. In ipsa autez mensa magis lectionem vel disputatōnez q̄ epulationē diligebat. ⁊ cōtra pestez detractōis in esse scripsit habebat. Quisq; amat dictis absentū rodere vitā. Hāc mēsā indignaz nouerit eē sibi. Nā aliquādo cū q̄dam sibi familiarissimi coepi ad detractōez lingnā laxasset à deo dure eos redarguit vt diceret q̄ nisi desisterent aut versus ipsos deleret aut a mensa recederet. Quadam vice cum quosdam suos familiares ad prandiū inuitasset vn⁹ illoz curiosior ceteris cognā ingress⁹ ē. cū ois frigida reperisset. reuersus ad augustinum interrogauit: qd causā ipse prāsurus paterfamilias ꝓpasset. Cui augustin⁹ q̄ talium epulaz curios⁹ rīdit. Et ego vobiscū ero. ¶ Unus de beato ambrosio se dicipassus est. Primum ē q̄ vrotem cuiq; nunq; peteret. Secundō q̄ nullatenus volēs ad

hoc nō cōmēdaret. Tertiū q̄ ad cōmunia inuitas nō iret. Quārtū ē ne illi inē se cōuenīāt ꝛ sibi maledicāt. Quīti ē ne militantes calūniā exerceant. ꝛ in cū alij culpam refundāt. Quārtij ē ne forte tēperantie modū pdat. ¶ Tāte aūt puritatis et humilitatis fuit. vt ipa etiā minima pcā q̄ apud nos minima vel nulla reputanē in libro confessionum deo confiteatur. et de eis coram deo humiliter se accusat. Nam ibidem accusat se ō eo q̄ cū puer eēt ludebat ad pilā dum ad scolas ire deberet. Itez de eo q̄ nolebat legere vel addiscere cū a parentib⁹ vl̄ magistro vrgerē. Itē de eo q̄ fabulas poetarū sicut fabulam enee cū adhuc eēt puer libenē legebat. ꝛ didonē mortuā propter bonore plorabat. Itē de hoc q̄ ō celario parentū vl̄ mensa aliq̄d furabatur vt pueris ludentibus daret. Itē de eo q̄ in ludo puerox fraudulentos victorias exercebat. Itē de eo q̄ pirū de q̄dā arbore vicina ⁊ nec sue cū adhuc eēt annox ū xvj. furatus fuit: ¶ In eodē q̄z lib. x. ca. xx. accusat se de ipa modica delectatione quā aliq̄n in ꝛmedendo sentiebat: dicēs Dic me docuisti vt quēadmodū medicamenta sica alimenta sūpturus: accedam. Sed dū ad q̄rez societatē ex indigentie molestia trāseo. an ipo trāsitu insidiatur mihi laqueus ꝛcupiscentie ipe em trāsitus voluptas ē. ꝛ nō ē aliꝰ quo trāsire cogit necessitas. ꝛ cū salus sit tam edēdi ꝛ bibendi adiungit se tāq̄ pduce q̄ periculose iocunditatis. ꝛ plerūq̄ pire conē vt eius cā fiat q̄ salutis cā me facere vel dico vel volo. Obtetas longe ē a me. misereberis ne appropinq̄t mihi. Crapula aūt nōnūq̄ surrepit. seruo tuo misereberis vt lōge fiat a me. ꝛ qs ē dñe q̄ nō rapiat aliquātulū extra metas necessitatis. Quisquis ille ē: magnus ꝓfecto est. Ad magnificet nomē tuū. ego nō sū. q̄ hō peccatox sū. Habebat etiā se suspectū de olfactu: dicēs. De illecebra odox nō satago quia cū absunt nec requiro. cum obsūt nō respuo: patior eos etiaz sp carere mihi illa video: ꝛ fortasse fallor. Hemo em̄ secū ē debet in ista vita. que tota tēptatio noiaē. vez q̄ fieri potuit ex deteriori melior: nō fiat ex melioti deterior. Itē rū de auditu cōfitē dicens. Voluptates aurū tenax me impleuerāt et subiugauerant: sed resolusisti ꝛ liberasti me. Quis mihi accidit vt me amplius cāutū q̄ reo q̄ canitur. moueat. penaliter me peccare ꝓfiteor. et tunc male nō audire cantantē Accusat etiaz se de visu sic. De eo q̄ aliquādo nimis libenter vidit canē currentē. ꝛ de eo q̄ pagrum casu trāsiēs venationē libēter prospexit. ꝛ de eo q̄ domi existens aranee. muscas suas retibus capiētes nimis attente cōspexit. Dō aūt de his cōtā dño ꝓfiteē. vt ibi dē dicit. qz aliquādo hec a bonis meditationib⁹ auertūt ꝛ oōnes interrūpunt. Accusat etiaz se de appetitu laudis ꝛ motu inanis gl̄ie dicens: Qui laudari ab hoibus vnlt virtute te: nō defendiē ab hoibus iudicāte te. nec eripietur dānāte te. Laudat hō ꝓpter aliquod donū qđ dedisti ei. ꝛ tamē plus gaudet se laudari q̄ donuz. Tētamur his tentationibus quotidie sine cessatione quotidiana fornax nostra est humana lingua. verūtamē nolle vt vel augeret mihi gaudium cuiuslibz boni mei suffragatio oris alieni. Sed auget fateor non solum sed vituperatio minuit. Cōtristor aūt aliquādo laudibus meis cū ea laudāē in me in quibus mihi ipe displiceo. Vel etiā bona minora vel levia. plurīs existimantur q̄ existimanda sunt ¶ Hereticos vir iste sanctus validissime confutabat. Ita vt ipsi publice inter se predicarent peccatum non esse interficere augustinum. quē tāq̄ lupum occidēdum esse dicebant. ꝛ occisorib⁹ oīa sua peccata a deo dimittenda asserebāt. multas ab eis insidias pertulit. ita vt sibi aliquo pergenti in via insidias ponerent. sed dei prouidentia itineris erroꝛe seductū inuenire nō posset. Cū pauperū q̄

mensor erat eius et bis q̄ habere poterat liberaliter exhibebat. Hā ꝛ de vasis dñicis propter pauperes et captiuos aliq̄n imbebat frangi ꝛ cōflari ꝛ indigentibus dispensari. Domus vel agrū siue villam nunq̄ emere voluit. Multas etiā hereditates sibi dimissas respuit. eo q̄ mortuoꝝ filijs vel ꝓpinquis potius ipa deberi dicebat. In dis que in ecclia possidebat intentus amore vel illis implicat non erat. sed die ac nocte de scripturis et reb⁹ diuinis cogitabat. ꝓfabricaꝝ quoq; nouaꝝ nunq̄ studiuz habuit. dentio in eis implicatiōem sui animi. quē semp liberuz habere volebat ab omni molestia corporali: vt libere vacare posset ꝓtinue meditationi ꝛ assidue lectioni. nō tñ illa edificare volentes ꝓhibebat. nisi forte ī moderate fieri ꝓspexisset. ¶ Laudabat quoq; plurimū illos qbus mortendi desidiū inerat. ꝛ super hoc triū eꝑoꝝ exēpla sepius recipitabat. Ambrosius autē cū in extremis eēt ꝛ rogaret vt ꝓlongati onē vite sibi precibus obtineret. rñdit.

Hō sic viri vt me pudeat inter vos vitere. nec mori timeo qm̄ bonuz habem⁹ dñm. Ds rīsum augustinus mirabiliē extollebat. Addebat quoq; de alio eꝑo cui cum diceret eū ecclie multuz necessarium fore. ꝛ ideo ad hūc eū dñs liberare rat. Si nūq̄ bene. si aliq̄n ḡre ñ mō. De alio quoq; eꝑo aiebat cyprianū referre. q̄ cū infirmitate grauī laboraret adhuc sibi sanitatē restitui exorabat. Cui iuuenis speciosus apparens cū indignatiōe infremuit. ꝛ ait. pauī timetis. etare ñ vultis. quid faciam vobis. ¶ ffeminarū nullā vnq̄ nec etiam germanā sororē aut fratris sui filias que deo pariter seruiebant secuz habitare permisit. dicebat enī q̄ ꝛ si de sorore vel neptibus nulla mali possz oriri suspitio. tñ quia tales ꝑsone sine alijs sibi necessarijs eē ñ posset. ꝛ ad eas ecclā alie aduentarēt. ex illis possent infirmiores aut humanis tētationibus ꝓmoueri. aut certe malis bois suspitionib⁹ infamari. Nū ꝙ cū muliere solus loqui volebat nisi secretū aliq̄s inesset. Cōsāguineis sic benefecit nō vt diuitias haberent: sz vt aut nō aut minus egerent. Raro ꝓaliquo aut lītis aut ꝑbis intercedere volebat. recolens quēdā ꝑbum ꝓtēplatione fame amicis nō multa prestitisse. ꝛ sepe dicebat plerūq̄ potestas q̄ penē ꝑmit. Cū aūt id faciebat sic illā temperabat vt onerosus nō esz. sz mere rē vbanitate dictaminis eruditi. Volebat potius inter ignotos q̄ inter amicos causas audire dicens. q̄ inter illos poterat libere iniquū cognoscere ꝛ vnuz ex his amicū eēt facturus. ꝑ quo scz iusticia mediāte sententia daret. ex amicis vero esset vnū ꝑdimus. s. cōtra quē ꝓferret sententiam.

¶ A multis ecclesijs inuitabatur et ibi verbum domini predicabat. et multos ab errore conuertebat. Aliquando a ꝓposito digressionē facere consueuerat in predicatione et tunc dicebat deum hoc ad profectum salutis alienus ordinasse. sicut in quodam manicheorum negociatore patuit qui in predicatiōe quadā augustini vbi ipe digressionē fuerā ꝓtra hūc errorē predicauerat conuersus fuit.

¶ Eo tpe diū gothi romā cepissent ydolatre et infideles xp̄ianis plurimū insultabant ꝓpter quod Augustinus libruz de ciuitate dei composuit. in quo iustos in hac vita debere ꝑmi. ipios aūt florere ostendit. vbi de duplici ciuitate scripz Hierusalē et Babilōe ꝛ earū regib⁹ ait. q̄ rex Hierusalē xp̄s. rex Babilōis dyabolus. Quas duas ciuitates vt ibidē dicit duo amores sibi fabricant. q̄ ciuitatē dyaboli cōstruxit amor sui crescēs vsq; ad ꝓtēptū dei. Ciuitatē dei amor dei crescēs vsq; ad cōtēptū sui.

¶ In diebus autē eius. anno scilicet dñi. cccc.xl. Vandali totam Aphricē ꝓuinciam occupauerunt. vastātes omnia nec parcentes sexui. ordini vel etati. ꝑ hoc autē ad hyponensem ciuitatem per-

hieronime. ꝛ ipsam manu valida obsederunt. Sub hac tribulatiõe augn. pre ceteris fue senectutis amarissimã ꝛ lugubrẽ duxit vitaz. fuerũtq; sibi lacrime ei⁹ panes die ac nocte. cũ alios videret occisos alios effugatos. ecclas sacerdotib⁹ viduatas. ciuitates cũ accolis dissipatas. Inter tot tñ mala cuiusdã sapientis sniã se cõsolabat dicentẽ. Nõ erit magnũ magnus putãs. q; cadũt ligna vel lapides ꝛ moriũt mortales. Cõuocatis aũt frib⁹ dixit eis. Ecce rogaui dñm vt aut nos ab his periculis eruet. aut patiẽtã tribuat aut me de hac vita suscipiat. ne tot calamitates videre cõpellar. et ecce tertiũ qđ petiui: obtinui. ꝛ tertio obsidiõis mese febribus laboriõs lecto decubuit. Intelligens aũt dissolutiõem sui corpis iminẽ septẽ psalmos pniales sibi scribi fecit. ipsosq; in loco cõtra parietẽ positos lecto ꝺ cubans legebat. ꝛ vberrim ac iugẽ lacrimas fundebat. ꝛ vt deo vacaret liberius ꝛ ei⁹ intentio a nullo impediri possz. añ. x. dies sui exitus nullũ ad se ingredi pmisit: nisi vt cũ medic⁹ ingrederet vel cũ sibi refectio portaret. ¶ Quidã aũt eger ad eũ venit. ꝛ vt sibi manũ imponeret ꝛ ab infirmitate curaret. ꝛ ipm instanter rogauit. Cui aug. rñdit. Quid ẽ hoc fili qđ loqris. putas q; si tale qđ facere posses. mihi hoc ipm nõ per ẽ. Ille aũt instabat asserens sibi in visione pceptũ ee. vt ad eũ accederet ꝛ sanitatẽ reciperet. Videns aũt fidẽ eius. p ipso orauit: ꝛ sanitatem recepit. Energumenos multos curauit: ꝛ plã alia miracula fecit. ¶ In li. xxij. de ciuita. dei duo miracula ꝺ se tãq; de qđã alio refert dicens. Apud hyponẽsẽ quãdã vginem scio. q; cũ se oleo punxisset. illa a demonio vexata fuisset. cũ p illa orãs pfyter lacrimas suas stillantes mox a demone fuisse sanatã. In eo. xxiij. li. sic ait. Scio et ep̃m semel. p adolescẽte. quẽ ñ vidit ora se. illũq; ilico demõe corruisse. Nullũ autẽ dubiũ vi. qn de se loquat: sz hũilitatẽ q; sep̃m noluit notari. In eo. qz lib. de trini. sic ait. q; cũ qđã infirm⁹ incidi deberet. ꝛ de morte eius ob ocasiõnẽ plurimũ timeret. cũ infirm⁹ multis lacrimis deũ exoraret. cũ eo et p eo aug. oraut. ꝛ sine incasione aliqua integrã sanitatẽ recepit. Deniq; dissolutiõi corpis appropiquãs. hoc memoriale docuit. nullũ vicz hoiem quãcũcq; excellentie meriti sine confessione et eukaristia debere trãsire. Ad extremã aũt horã venies. mẽbris oibus sui corpis incolumis integro aspectu atq; auditu. ãno etatz sue. lxxvij. episcopatus vo. xl. coraz positis fratribus et oibus migrauit ad dñm. Testamẽtũ nullũ fecit. q; vnde faceret paup non habuit. ꝓfloruit circa annum dñi. cccc.

¶ Iacq; aug. sapie lumẽ prefulgidũ p pugnaculũ vitatis ꝛ fidei monimentum oẽs ecclie doctores. tã ingenio q; scia vicit incõparabilẽ floreos tã exẽplis ornatz q; affluentia doctrinaz. Ũñ et beat⁹ remigius hieronimũ ꝛ quosdã alios doctores ꝓ memoriã sic ꝓdidit. Nos oẽs aug. ingenio et scia sua vicit. Mã lz hieroni. sex milia volumina origenis se legisse fateat iste tñ tãta scripsit vt nõ solũz diebus ac noctibus scribere libros eius quis ñ posit: sed nec legere qđã occupat. Voluisse nuns aũtẽ eum aug. epl̃as scripsit sic de eo dicat. legi deu decẽt. quicqđ aug. ꝓfitent ignorare. Hieronim⁹ quoq; qđã epl̃a scribẽs augustino ait. Duob⁹ libellis tuis eruditissimis ꝛ oĩs eloqntie splendore fulgentib⁹ rñdere nõ potui. certe qcqđ dici potuit ꝛ assumi ingenio ꝛ ꝺ scripturaꝝ hauriri fontibus a te positũ atq; diffusũ ẽ. Sz queso reuerentiaz tuã paturũperpatiaris me tuũ laudare ingenũ. hiero: et in li. de. xij. doctoribus sic deo scribat: Aug. eps volãs p mõtiũ cacumia q; aqla. ꝛ ea q; sũt i mõtiũ radicib⁹ ñ ꝓsiderãs. multa celoz spacia terrarũq; sit⁹ ꝛ aquarũ circulũ claro fmõe pnũciat. Deniq; i quãta cũ reuerẽtia ꝛ dilectõe hiero. habuit. ptz in epl̃is q; eidez misit. In vna quaz sic dicit. Dño sctõ ac beatissimo pa

pe augustino hieronim⁹ ol qđ ẽpe beati tudinẽ suã eo quo decet honore veneratus sũ. ⁊ habitãt̃ in re dilexi dñm salvatorẽ. Dz nũc si heri p̃ cumulo aliqđ addidimus. ⁊ plena cõplemus. vt absq; nostri mẽtione ne vnã horã qđe ꝑterire patiamur. Jdẽ in alia epla ad eundẽ. Absit autẽ vt quicq̃ de libris beatitudinis que attingere audeaz. Sufficit em̃ mihi ipea ꝓbare ⁊ aliena nõ carpere. Diego, quoq; in epla ad Jnnocentiũ aphrice p̃fectum deus libris sic ait. q̃ et positõez Sicu Job vobis trãsmitto voluntariorio Rudeo cõgaudemus. Si si delitioso capitis pabulo saginari. bñ augu. cõpatriote vñ opuscula legite. ad cõpatriõem illius similaginis. nõm furfurẽ ñ ḡratis. Jdeq; quoq; in registro sic ait: Legit̃ q̃ beatus augustinus cũ sorore sua habitare cõsensit: dicens. Que cũ sorore mea sunt sorores mee non sunt. Docti g̃ viri cautela magna nobis dz ẽe instructio. Jn ꝓfatione quoq; ambrosiana sic legit̃. Magnificẽ nã tuã in magnificatiõe augustini adoramus. tua in oĩb⁹ opante virtute. vt nullis ꝓmissis blãdimentoꝝ fallaciã vir tuo ignitus spũ vinceret. q; eaz ita oĩ genere pietatis imbuerat. vt ipe ubi ara ⁊ sacrificiũ et sacerdos ẽt ⁊ templũ. Beat⁹ igitur ꝓsper in tertio libro de vita ꝓplativa sic de eo dicat. Sãct⁹ aug. episcopus acer ingenio. suauis eloquio. secularis litterature peritus. Jn ecclasticis laboribus operosus. Jn quotidianis disputationibus clarus. Jn oĩi sua actione cõpositus. Jn qstionib⁹ soluendis acutus Jn p̃uincẽdis hereticis arcũ specẽ. Jn expositiõe fidei ñre catholice. Jn explãdis scripturis canonicis eruditus. Heri q̃z sic de eo scribit. Aug. h̃ evalidissim⁹ malleus hereticorum. ¶ Post hoc aũt cum barbara gens terrã illã occupasset. ⁊ sctã loca ꝓphanarent. fideles corpus augustini ceperũt et ipm̃ in sardiniã transtulerunt. Trãsactis aũt ab eius obitu ãnis. cl xxx circa annũ oĩi septimi gentes simul

decimũ octauum tempore Leonis tertij. Liprandus devotus longobardoꝝ rex. andlẽo sardiniã a saracenis depopulatã solennes illuc nuncios misit. vt doctoris sancti reliquias papiam deferret. q̃ magno ꝓcio dato corpus sancti Augustini. tulerũt. ⁊ ipz vsq; ad ianuã deportauerũt qđ devot⁹ rex audiens. vsq; ad pdictam ciuitatẽ cũ magno gaudio eidem obuiauit ⁊ reuerenter excepit. Cũ autem inde velint corpus deducere nullo modo de loco moueri potuit. donec retrotũ emisit. q̃ si sc inde duci p̃mitteret ibidẽ sue nomine ecclesiam fabricaret. Cum autẽ votum fecisset statim sine difficultate ĩde deductum ẽ. Rex autem voverat implenit. ⁊ ibidem in honorem sancti augustinum ecclesiam construxit.

¶ Jtẽ miraculum die sequenti. in quadam villa epatus terdonensis que dicit̃ cassele contigit. et eodem mõ ibidẽ bonore sancti augustini eccliam fabricauit. Jnsuper villam ipam cum omnibus suis appendentijs concessit seruientibus ecclesie sancti augustini ꝑpetuo possidendam. Quia vo rex viderat sancto complacere vt in suo nomine ecclesia fieret. vbicunq; per noctem mansisset timens ne in alio loco q̃ vbi desiderabat locum sibi eligeret in omni loco vbi de nocte cũ corpore hospitabatur. Jn honorem ipsius ecclesiam construebat. Sicq; cum magno gaudio papiam deducitur: ⁊ in eccliaz sci petri (q̃ cũ aureo dñi) honorifice collocat. ¶ Adolẽdian⁹ qđã in bñ augustinũ spẽ devotoz bñs. cũ qñdã lumiratẽ q̃ dñi flegma salsũ i cybia patẽ bñ aug. devote i sui adiutoriũ inuocabat cui ꝑ visũ scũs aug. apparuit. ⁊ cybiam mãi palpãdo integre restituit sanitati. qui exultatus se liberatum inuenit. et deo et beato Augustino gratias reddidit.

¶ Quidam puer cum vicio lapidis ꝑ nereretur. ⁊ de consilio medicoꝝ incidi debẽt. mr̃ pueri mortẽ sibi timẽs piculũ bñ aug. devote i suis filij sũ auxiliũ inuocauit

Statiq; fusa oratione puer lapidē cū vnā emisit. ⁊ plenā sanitatē recepit. ¶ In monasterio qđ clemosina dr monach⁹ qđā in vigilia scī aug. rapt⁹ in spū vidit nubē splendidā cui⁹ elapsā. ⁊ supnubem aug. sedētē pontificalib⁹ insignitū. cui⁹ oculi quasi duo solis radij totā illā eccl̄iam illūinabant. ⁊ odor indenim⁹ exalabat. ¶ Sctūs quoq; bernhard⁹ oū qđā vice in matutinis cū aliq̄ntulū obdormisset. et de quodā tractatu augustini lectiones legerēt. vidit qndā pulcerrimū iuuenē ibi stātē. de cui⁹ ore tāt⁹ inundāt aquar⁹ sper⁹ erūpebat. q totā illā eccl̄iam videret ⁊ replere. Qui augustinū cē ñ dubitauit. q fonte doctrine totā eccl̄iam irrigauit. ¶ Quidā scrīn aug. valde diligens: monacho custodi cōpis scī augn peccuniā magnā dedit. vt sibi scī augn. digitū vnū daret. Sz ille accepta pecūia digitū cuiusdā mortui sericis inuolutū sibi tribuit. simulās eē digitū augustini Quē il le reuerēt accipiens. sp devotissime adorabat. et oū oculisq; apponens crebro pectoris astringebat. Cui⁹ fidem dens intrōs digito illo pcto vnū digitū sancti augustini tāmirabilit⁹ emisercordit sibi dedit. Qui cū repatriasset. ⁊ multa ibi miracula fierent fama vsq; papiā delata ē. Sz cū pdictus monachus asserēt q̄ cuiusdā mortui digit⁹ ille esset sepulchr⁹ aperuerunt. ⁊ nūdū deesse de ei⁹ digitis inuenerunt. vñ abbas recognita monachū ab officio deposuit. ⁊ dire afflixit. ¶ Apud burgundiā in monasterio qđ dr fōtanetū. erat qđā mōach⁹ burgonoie. sācto augustino valde devotus q̄ un eius scripta miro desiderio pascebat. quē ēt crebris supplicatione rogauerat vt ip̄m ex hac luce migrare ñ sineret nisi ídie sue sacratissime solenitat⁹. Jpe igit̄ xp̄s die añ festū eiusdē sic cepit duri⁹ febribus estuare. vt ī vigilia ip̄ius sup humū tāq; morīēs poneret. Et ecce plures deconi ac ful gātes viri amici a libro ecclesiastico dicti monasterij pcessionalit̄ intrauerūt. q̄s seqbat qđā reuerēd⁹ pōtificalibus insignitus. q̄dā aūt monachus in eccl̄ia ⁊ sistēs. h⁹ videns obstupuit. ⁊ q nā ēentol̄ q̄ ggerēt: inq̄siuit. Cui vnus eor̄ dixit. q̄ sctūs augustinus eēt cū suis canonicis. q̄ ad denotū suū morientē pgēt. vt eius aiaz ad regnū glorie deportaret. Post hec illa reuerenda pcessio ad infirmariā ingrediebatur vbi cū aliq̄diu mansisset. sctā illa aia a carne soluta ē. quā duc̄is amicis ⁊ ab hostiū insidijs securā reddidit. ⁊ ad celi gaudia introduxit. ¶ Legēq; quoq; q̄ oū augustinus in carne viueret. ⁊ qđā relegeret añ se trāsire vidit demonē libr̄ diuersis bāulantē. Qui ab eo p̄nus adiurat⁹. vt que ibi scripta lateant sibi pādat. Qui peccata hoīm ibidem eē asserit scripta. q̄ndecūq; collegit. ⁊ reposuit. Ad orq; ei pcepit vt si aliq̄d suor̄ peccator̄ ibi scriptū reperiz sibi legēdū p̄tinu māiseret. Oñso aūt loco nihil augustinus inscriptū repit. nisi q̄ qđaz vice cōpletoriū ex oblīiōe dimisit p̄ recipiēsq; dyabolo vt suū p̄ctō lareť aduenū. ecclesiam ē ingressus ⁊ cōpletoriū devote dixit. ⁊ solitas oīones cōpletorij pegit. Reuersusq; dixit ei vt p̄dictū locū sibi ostēderet iterū relegēdū. Qui cū crebro retroluer̄et. ⁊ tandez locuz vacuum reppiisset iratus dixit. Turpiter me decepisti penitet me q̄ librum meū tibi ostendi. quia peccatum cuum orationum suarum virtute delesti. Et his dictis confusus euanuit.

¶ Cum quedam mulier a quibusdam malitiosis iniuriaz paterētur. illa ad beatum Augustinum accessit vt super h⁹ eius consiliuz implorar̄et. Que cum ipsum studentem inuenisset. et eum reuerenter salutasset. ille nec ad eam respexit nec̄q; sibi respondit. Cogitans illa ne forte obmiseriz sinceritatem in facie mulieris nollet̄ tendere. propius accessit ⁊ negocium diligenter exposuit. Sed ille nec se ad eam conuertit nec responsū aliquod sibi dedit. Jdcoq; illa cū tristicia

magna recessit. Altera autē die cū Aug. missam celebraret, ꝛ dicta mulier interesset. post dēnas hōz corporis rapta in spū. vidit se positā aī tribunal ihū christi nitidissime. vbi vidit Aug. facie iclinata de trinita ⁊ gloria aeternissime ⁊ sblimissime disputātē. ꝛ tacta ē vox ad eā di. Cū ūt ad Augustinū iuste. ille sic de trinitatis gloria aeternissime disputabat. ꝛ hō q̄ tibi fueris penitus nō aduertit. sed ad eius secure redeas. qz ꝛ eū clementē inuenies. ꝛ pfectum salubre repies. Qō cū fecisset. augustinus eā benigne audiuit. ꝛ pfectū salubre donauit. ¶ Refert hōz q̄ dā q̄dā vir sanct⁹ in spū raptus. sanctos in gloria cōspexisset. ꝛ dñm aug. minime vidisset. q̄ndā de sctis vbi nā aug. eēt pcōtat⁹ ē. Qui rīdit. Aug. reside in aeternis. vbi disputat de gloria excellentissime trinitatis.

¶ Cū quidā papiēses a marchione malaspine in carcere detinerentur. ab eis hoīes petunt penitus ē interdict⁹. vt possēt ab eis magna pecunia extorqueri. Cū pleriqz iā spē euadendi. quidā vo vrinā biberent. ac q̄dā iuuenes inter eos q̄ in dñm Aug. magnā deuotōz habebat. ipm in suis adiutoriū inuocauit. Tūc circa noctis meditū sāct⁹ aug. p̄dicto adolescēti apparuit ꝛ q̄si manū ei⁹ dexteraz apprehendēs vsqz ad flumen grauelonis ipm deduxit. vbiqz cū folio vieto in aquā madefacto sitim linguā refrigerauit. vt q̄ vrinā biberet caperat. de potu nectaris non curaret.

Prepositus cuiusdā eccīe in dñm Aug. magnā deuotōz hīs. cū p tres annos grauē infirmitatez incurrisset. ita vt de lecto surgere nō valeret. aduenīēte solemnitate sancti Augu. cū tā in vigilia ad vesperas pulsaretur ad rogandū scm Augu. deuota deuotiōe se cōmouit. Cui in albis aug. apparens eidē ter citato ꝓprio nōie dixit. Ecce ssū totiens a te rogat⁹. Surge cito ꝛ celebra mihi officiū vespertinū. Qui sanus surgens cūctis stupentibus eccīam intrauit. ꝛ officiū deuote pegit.

Cū quidā pastor ouiū vic⁹ inē scapulas oriū eēt. adeo morb⁹ inualuit vt iā toto eēt viri⁹ destitut⁹. q̄ dū ad scm aug. pces emitteret. eidē aug. in visu apparuit. ꝛ sup locū infirmū manū apponēs pfecte eū sanauit. Idē ḡz vir ꝓcedēte tpe oculoz lūine ē pnat⁹. Qui cū scm aug. sedule inuocaret. q̄dā die circa meridiez eidē apparuit. ꝛ oculos manib⁹ suis tergens. ꝑstinā sibi sanitatē restituit. ¶ Circa annū dñi octingentesimū nonagesimū. viri q̄dā grauit infirmi numero plusq̄. xl. de germania ꝛ gallia romā ibāt ad limina ap̄lōz visitāda. Quoz q̄dā scamnis in terra curui se vehentes. alij cū baculis se sustentārēt. alij priuati oculis post alios se trahentes. alij cōtractas manus et pedes habentes pgebāt. Qui mōte trāseuntes ad locū q̄ dr carbonaria gueneruīt. cū ūt pene ad locū q̄ cana dr̄ puenissent. q̄ dā mulierib⁹ a papia diffat. sanctus aug. pōtificalib⁹ indut⁹. de q̄dā ecclesia sc̄ōz cosme ꝛ damiani ꝓstructa ex iensei sidē apparuit. eosqz salutāo q̄ tēdere ntrecēsuit. q̄ cum ei quo tēderēt rīdendo dixisset. Ite papiā ꝛ de cenobio scti petri qd dicit celū aureū interrogate. et ibi misericordiam habebitis quā optatis. qui cū eū de nocte sito interrogallēt ait. Ego sum aug. q̄ndā hyponēsis ciuitatis epc̄. Statimqz ab oculoz eoz euanuit. Illi ūt papiā pergentes. cū ad dictū monasteriū puenissent. ceperūt oēs voces leuare ac vniuersaliter clamare. scē Augustine adiuua nos. Ad quoz clamoz⁹ ciues ꝛ monachi excitati. ad tā grāde spectaculū p fluebāt. ꝛ ecce ex nerūz dissectione sanguis multus cepit effluere. ita vt ab introitu cenobij vsqz ad tumbaz scti Aug. tota ꝛa lāguieū ē respsa. cū ūt ad sepulcrū scti aug. eēt. oēs sanitati sē integre sentiūt. adeo nīl in eoz corpib⁹ lesio extitisset. Cepit ex tūc fama scti Aug. crebrescē ꝛ multitudo lāguentū ad ei⁹ tumulum aduentare. Qui oēs sanitatis beneficia reportantes. fue salutis pignora relinquebāt. ꝓ cuiusqz ē vt ēta p dictoz pignoz⁹ fuerit multitudo. vt inde totū oratoriuz scti Aug. ꝛ porticus plena eēt. ita vt eū

di ꝛ redeundi impedimētū nō modicū gē-
neraret. Quapropter mōachi necessita-
te cōpulsi ea inde remouere fecerūt.
Notādū q cū tria sint que a mundāis
hoibus appetūt. i. diuitie. delitie ꝛ hono-
res. uir iste sctūs cāte pfectiōis extitit. qđ
ipe diuitias ꝛcepsit. honores respuit. vo-
luptates abhorruit. q enī diuitias cōcē
psent. ipe testat in li. soliloquioꝝ. vbi rō
interrogat eū di. Diuitias nullas cupis.
Et rndit aug. Hoc qdem nec nūc pmū
Mā cū. xxx. annos agā. xuij. fere anni sūt
ex quo ista cupere destiti. nec alicui his
pē necessariū victuꝫ cogitaui. Prosp⁹ en⁹
cicerōnis liber mihi facile pſuasit nullo
modo appetēdas ee diuitias. q aūt ho-
nores respuent. in eodē lib. testat. vbi rō
eū interrogat di. Quid honores. Et rn-
dit Aug. Fateor eos mō ac pene his die
bus cupere desisti. Voluptates qꝫ ꝛ del-
icias cōtēpsit ꝛ q̄tum ad cōcubitū ꝛ q̄-
tū ad gustū. q̄tū ad pmū interrogat euꝫ
rō dicens in eodē li. Quid vxor. nonne
te delectat pulcra. pudica. mōigerata. di
ues p̄ferim si cert⁹ sis nihil ex ea te mole
ste et passurū. Et rndit aug. Quātūlibꝫ
velis eā depingere atq; cumulare bonis
oībus nūl mihi tā fugiēdū q̄ cōcubitū ee
decreui. Cui rō. Mō ego qro qđ decre-
ueris sed vtꝫ ad hoc alliceris. Et rndit
aug⁹. Prorsus nihil in hmōi q̄ro. nihil
desidero etiā cū honore. horrore ꝛ aspna
tione talia recordor. q̄tū ad scām inter-
rogat euꝫ rō dicens. Quid de abis⁹ Et
rndit aug⁹. Sive de cibo et potu sive de
balneis ceteraq; corpis voluptate nihil
interrogesūtum ab ea peto quātū imm
litudinis apem cōferri pōt.

Ecollatio sancti

iohis baptiste q̄nto de causis i-
stituta fuisse. videt sicut in libro mistra-
li de officio inuenit. Primo ꝓpter eius
decollationem. Scdo ꝓpter ossiuꝫ ipius
cōcrematiōꝫ et collectiōꝫ. Tertio ꝓpt̄ ca
pitis ipius inuentiōꝫ. Quarto ꝓpt̄ digni
ipius translationē et ecclie dedicatiōeꝫ
ꝛ ꝑm hoc festū illud a quibusdā diuersi-
mode notatur. s. decollatio. collectō. in-
uentio ꝛ dedicatio

Prio igitur celebra

tur hoc festū ꝓpter ipius decollationeꝫ q
qđē hoc mō facta ē. Mā (vt hī in hysto
ria scolastica) Herodes antipas filiꝰ ma
gni herodis romā pficiscēs ꝛ p frem su-
um philippū trāsitū faciens. cū herodi-
ade vxore philippi. ꝛ ꝑm iosephū sororē
herodis aggrippe secreto pepigit. q in re
ditu suo vxorē repudiaret. et ipaz in cō-
iugē duceret. Qđ vxorē suā. s. filiā arethe
regis damascenoꝝ minime latuit. ꝛ iō ꝑ
ex peccato viri redit⁹. ad pmā q̄ntoꝰ
festinauit. Rediēs aūt herodes herodia
dē philippo abstulit ꝛ arethā regē et he-
rodē agrippā et philippū in sui inimici-
tiā incitauit. Jobes aūt eū de hoc argue
bat q̄m ꝑm legē quā recepat frīs sui vxo
rē ipso viuēte sibi minime hīe licebat. vi-
dens herodes q Jobes tādure eū super
hoc redargueret ꝛ q⁹ ob p̄dicatiōeꝫ et ba-
ptismū ꝑm iosephū magnū ppl'm cōgre
gare ipm i carcere vinctū tenuit. vxoꝛi pla
cere cupiens et ppl'i subsequēs iobez dis-
pendiū pertimescens. ipm aūt occidere
voluit. ꝫ populuꝫ timuit. Desiderantes
aūt herodias pare ꝛ herodes occasionē
aliquā inuenire. vt iohānē occidere pos-
sent. videnē inter se secreto cōdixisse. vt
herodes natalis sui die cora primis gali
lee suisq; p̄cipib⁹ celebraret ꝛ puelle sal-
tanti filie herodiadis q̄cq̄d peteret se si-
bi dare ꝛ iuramēto firmaret. ꝛ ipa caput
iobis petente illud sibi ꝓpter iuramentū
factū tribuere oporteret. Sz de iuramē-
to facto se cōtristari simularet. q cū hāc
ẽsimā ꝛ simulationē habuerit videt eum
in hystoria scolastica vbi sic dī. Cre-
dibile ē q herodes cū vxore de nece io-
hānis sub tali occasiōe faciēda priꝰ se

creto tractauerit. Ite hiero. in glo. iō fort te iurauit vt occasionē inueniret occidēdi. Nā si illa patris aut matris interitus postulasset: herodes nō vtiq; consensisset. Ordinato igitur conuiuio puella adest cotam omnibus saltat. placet cunctis. se sibi quicquid petierit daturū iurat rex. q̄ a matre premonita. caput iohannis expostulat. Ex verisimilibus herodes ꝓpter insurandum se cōtristatū simulauit. eo q; vt dicit rabanus temere iurasset. q̄s facere oporteret. Sed multā p̄ferebat i facie cum leticiam haberet in mente. Excusat scelus iuramento. vt sub occasiōe pietatis impius fieret. Igit̄ speculator mittitur caput iohannis p̄scidit̄. puelle dat̄ et a puella matri adultere p̄sentatur.

¶ Augustinus occasiōe huius iuratōis narrat in sermone quodā q̄d̄ factū in decollatione iohis baptiste tale exēplum.

¶ Fuit q̄dā homo innocens et fidelis a quo audiui q̄s narro. Cū eī q̄dā sibi negasset q̄s ei accommodauerat. vel q̄s sibi debebatur: cōmotus ille ꝓuocauit eum ad iusurandū. Ille igitur iurauit iste perdidit. Videbat̄ ei in ipa nocte se ad iudicem raptū fuisse et ab eo interrogatū fuisse de his verbis. Quare prouocasti hoiem ad iuranōem quē sciebas falsum ē iuraturū. rndit ille. Negauit mihi rem meā: Et iudex. Ad cuius erat vt rēdāt̄ p̄deres. q̄ vt aiam illius falsa iuratione puneres. Prostrat̄ igitur tāgrauiē cedi iussit vt in dorso eius tales plagarū vestigia apparent. Sed indultū ē ei post q̄ emēdatus ē. hec aug. ¶ In hac autē die iohes decollat̄ nō erāt ārca dies azimorū anno p̄cedēte passionē xp̄i. Optulit ei vt ꝓ dñica sacra missa celebraret maior. Hic exclamat iohannes Crisostom⁹ dicens. Iohannes scola virtutum magisterium vite. sanctitatis forma. norma iustitie. virginitatis speculum. predicacie titulus. exemplum castitatis. penitēcie via. peccatorum venia. fidei disciplina. Iohannes maior homine. par angelis. legis summa. euangelizatio. apostolorum vox. silentium ꝓphetarum. lucerna mundi. precursor iudicis. totius medius trinitatis. et hic tantus datur incestui. tradit̄ adulter. adijcitur saltatrici. ¶ Herodes autē impunitus nō abijt. sz exilio damnatus fuit. Nā sicut dī in hystoria scolastica. Alter herodes. s. agrippa cū esset strenuus sed paup. p̄ nimia paupertate desperans: quādā mane intrauit vt ibidē se fame affligens moraret. Quod cuz herodias sororis sue audisset viro suo. s. herode antipe tetrarche supplicauit vt euz inde educeret. Quod cum fecisset. ambo iuicem epulabantur. herodes tetrarcha vino incaluit. et herodi agrippe beneficia que sibi contulerat improperare cepit. ex hoc ille vehementer doluit. et romam p̄fectus. interim a gayo cesare in gratiaz est receptus. vt ei duas tetrarchias. solitz lisanie et abiline tribueret. et regem in iudea impositō ydumee destinaret. Videns herodias q̄ frater eius haberet nomen regis viro suo molestis precibus īsistebat. vt romam pergeret et sibi nomē regium compararet. Ille vo cum mulieb̄ diuitijs babūdaret. acquiescere nolebat magis diligens otium q̄ honorem laboriosum. Tandem deuictus vxoris precibus romam cum ipsa perrexit. Quod agrippa intelligens cesari litteras destinauit q̄ herodes cum rege parthorum amicitias firmauerit. et romano imperio voluerit rebellare. Et in argumentum huius rei significauit et q̄ in armamentis suis habebat arma que sufficerēt. lx. milibus armatorum. Lecta autem epistola gayus quasi aliunde incipiens Herodem de statu suo interrogauit. Et inter cetera verum tanta copia armorum esset in vobis quantaz ipse audierat requisiuit. Nō ille mīme negauit. Tūc gayus vez ee credens q̄ herodes agrippa scripserit̄ in exilium relegauit. vxor aut

cius. qi erat sororis herodis agrippe quaz marie diligebat ptātē tribuit vt in terraz suā rediret. ipa aūt virū suū voluit comitari: dicens q illum cui cōiacuerat in prosperis. nō vt relinqueret in aduersis. Lugdunū igit deportati fuerūt. z ibi vitam miserabiliter finierunt. hec in hystoria scolastica.

Secundo propter ossiū ipius cōcremationem z collectionem q ipa die fm quosdā fuerūt cōcremata. z a fidelibus ex parte collecta. Ūñ quasi fm martinū patē qñ in suis ossib⁹ cremat. z iō eccia tāq̄ scōm martinū h⁹ festū celebrat. Sic em legit in. xj. li. hystorie eccliastice. Cū discipuli iobis corpus eius apud sebastē vrbem palestine inter heliseum z abdiā sepelissent. z ad ei⁹ tumulū multa miracula fierent. Jubente iuliano apostata. genitales eius ossa sperserunt. Et cum miracula non cessarent. post collecta ertignē cremata in puluerez redegerunt. z p agros ventilauerūt sic dicit in hystoria scolastica. ¶ Beda vo dicit in cronica q ipa ossa collecta iuliani sperserunt z sic scōm martinū qōāmmō passus videt. Hoc quidā repsentāt nescientes. dū in eius natiuitate ossa vndecūq̄ collecta cōcremāt. Dū aūt ad cōcremādū colligeret (vt hī in hystoria scolastica) quidā monachi a bierosolimis venientes latenē colligēt⁹ se miscuerūt. z magnā eoz ptē tulerūt. Jpa q̄z ossa ad philippū bierosolimitanū epm detulerūt q ea postmodū athanasio alexandrino epo misit. Postmodū vo theophilus eiusdē vrbis epo ea in tēplo serapis a sororibus purgato reposuit z in bonorē sancti iobis basilicā cōsecrauit. hoc legit in hystoria scolastica. Nūc aūt apud iamnā deuote colūt. sicut Alexander. iij. z Innocen. iij. rei veritate cognita suis primi legijs approbarūt. Sicut aūt herodes q eius caput amputari fecit. suorum scelerum penā petulit: sic et iulianum apostatam. q eius ossa cōburi iussit vltō diuina passus est. De cui⁹ passione habet hystoria scti iuliani. q est p⁹ cōuersione sancti Pauli. f. fol. xl. De h⁹ aūt iuliani apostate origine. imperio crudelitate z morte in hystoria tripertita plenius edocēt. Constantius nāq̄ frater magni constantini. ex eodem patre duos habuit filios. scz gallum z iulianum. Mortuo autem constantino constantius eius filius. gallum cesarem fecit. quem tamē postmodū interfecit. at iulianus mentiens monach⁹ effectus est. Cepitq̄ magos consulere si posset adhuc ad imperium puenire. Post hoc constantius iulianum cesarem fecit z ad gallias misit. vbi victorias multas exercuit. Corona aūt laurea inter duas colūnas dependens rupto funiculo sup caput eius inde transeuntis decidit. eiq̄ apissime corona uit. cuncteis diamantibus. quia impij signum esset. Cūq̄ a militibus appellaretur augustus z corona cum qua cōnaretur ibidem deesset. vn⁹ torquem quē habebat in collo iuliani capiti imposuit. z sic ab eis imperator est effectus. Tūc figmentum xp̄ianitatis q̄ habebat abiecit. z templa ydolorum aperiens. et eis sacrificans. se paganorum pontificem nominabat. z signū crucis vbiq̄ destruebat. Quadam vice ros super eius vestimenta ceteroq̄ q cū eo erāt cecidit et gutta q̄libz se in crucis signacula trāsformauit. Volēs aūt cōplacere oibus mortuo p̄fatio. voluit vt vnusq̄sq̄ cui vellet ritui deseruiret. ac de curia sua eunuchos cōsores z cocos fugauit. Eunuch⁹ q̄dē q⁹ vtor ei⁹ abierat post q̄ alia ñ duxerat. Cocos q⁹ cibis simplicioribus vtebat. Cōsores aūt vn⁹ inq̄t sufficit multis. Multos libros dictauit. i q̄b⁹ oēs añ se ēcepe laceravit. Vt q̄ cocos atq̄ cōsores expelleret op⁹ p̄bi. nō cū ipatore egit. Ut autem detraheret atq̄ laudaret neq̄ p̄bi neq̄ imperatoris fuit. Dum aliquando iulianus ydolis sacrificaret. et visceribus pecudis immolati. signaculum crucis corona circumdatum eidem oñ fuz ē. Qō ministri videtes timuerūt. z

inẽptãtes crucis futuram vnitatẽ victoriã ⁊ interminabilitatẽ. Quos iulianus cõfortans ait hoc esse signũ xpianitatis dogmatis coercẽdi. nec vltra circulum dilatãdi. ¶ Dũ p Nantinopolim fortune iulianus sacrificaret. Marisepus calcedonie q̃ pre senectute lumen amiserat ad eũ accedens ipsum sine deo impiũ ⁊ apostatã appellauit. Cui iulianus ait. Hoc galileus m⁹ potuit te curare. Et ille. De hoc grãs ago deo meo q: iõ iniunxit me punuit ne te videam pietate nudatũ. Julian⁹ autẽ nil aliud respondens abscessit. ¶ Apud antiochiã vasa sancta ⁊ pallia colligens. ⁊ in terra pisciens supra sedit. ⁊ ignominiã ad dixit. Adorẽ in loco illo adeo ẽ pcussus vt inde vmes scaturiret ⁊ carnes corrodẽt a q̃ passiõe quousq; vixit liberari nõ potuit. ¶ Julian⁹ quoq; pfectus dũ ad pceptũ imperatoris ecclesiarũ vasa abstulisset super ea mingẽs ait. Ecce in quib⁹ vasis marte filio ministrat. Cui repete os versũ est in anũ ⁊ egestiõis organũ ẽ factũ. ¶ Dũ apostata julian⁹ fortune templũ intraret. ⁊ ministri tẽpli aq̃ vt mundarent ingredientes aspergeret. Valentinianus aspersionis guttã vidit in damnide. ⁊ indignat⁹ pugno pcussit ministrũ dicẽs se maculatũ postmodũ q̃ purgatum. Qũ videns imperator iussit eũ in custodia redigi. ⁊ ad heremũ destinari. Erat enim xpianus q̃ pro mercede meruit postmodũ ad imperiũ sublimari. In odiũ q̃z xpianorũ iulianus tẽpli iudeorũ iussit reparari ipsis iudeis sumpt⁹ largissime ministrãs. Sed dũ maximã cementi copiã ministrassent: subito vent⁹ maxim⁹ veniẽs totã dissipsit. Deinde terremotus maximus ẽ effect⁹. Postmodũ ignis a fundamentis egrediẽs plurimos cõcremauit: Alia vo die signũ crucis in celo apparuit. ⁊ indeoz vestes nigro colore. crucis signacula sunt ipsis lẽte. ¶ Cui ad ps̃as vadẽs trisfontẽ venisset. ⁊ regẽ obsideret rex sue patrie pcẽ obtulit. si ab eo discederet. Ille aute nullatenꝰ acq̃uit. putabãt enĩ Pm pitagore platonisq; sententiã. ex mutatiõe corpoz alterãdi animã possidere. aut ẽ ponẽs in alio corpore alius a lez̃der. Sed ⁊ circulꝰ repete discurrẽs eius lateri ẽ infixũ. quo vulnẽ terminũ vite suscepit q̃ vo intulit hactenus ignotũ. Sed alij quendã inuisibilẽ hoc intulisse ferũt. Alij ynũ pastorẽ ysmahelitã. Alij militẽ fame ⁊ itinere fatigatũ. Sed siue hõ siue angelus fuerit palã est. q: diuinus iussionib⁹ ministrauit. Calistus autẽ⁹ familiaris dicit eũ a demone fuisse pcussũ. hoc in hystoria scripsit.

Tertio ppter ipsi⁹

capitis inuentionẽ. Hã hac die (vt aiũt) caput eius repertũ est. Sicut enĩ dicit in libro. ij. hysto. eccl. Johes i castello arabie dicto macheronta fuit vinct⁹ ⁊ capite truncatus. Herodias autẽ caput Johãnis in thalm̃ ferat deferri. tũc p̃ herodis habitaculũ caute sepeliri. timẽs ne ꝓpha resurgeret si cui⁹ corpore caput sepulcũ fuisset. Tpe vo Marciani pncipis (vt habek in hystoria scolastica. q̃ ex pit anno dñi. cccliij. Johes caput suum duobus monachis q̃ hierosolimã venerant revelauit. Qui ad palaciũ qd̃ herodis fuerat ꝓperãtes. caput ipsũ⁹ inuenerũt. sacq̃ aliquãto involutũ. vestib⁹ (vetustissimo) quibus in deserto fuerat obuolut⁹ Qui dũ cum pdicto capite ad ꝓpria remearẽt qdã emissene auritatis signibus pauperiẽ fugiẽs. comitẽ se eisdem exhibuit. Hic dũ pẽ sibi creditã cui⁹ sacro capite portaret. admonitus nocte a sctõ Johe ipsoq; fugiẽs emissariũ vtrbẽ cũ ipso capite ẽ ingressus. Ibiq; q̃diu vixit. in quodã specu scm caput veneranꝰ. pspexit nõ modicã assecutus ẽ. Adoriens autẽ illud sozon⁹ sue sub fide revelatie ⁊ Pm eiusdẽ modũ sibi nunciam successoreo. ¶ Post multos vo tpis sctõ Marcello monacho in eodẽ specu degẽti. beatus Johes caput suũ hoc mõ revelauit Videbat enĩ sibi dormienti q̃ multe nir

de psallētes incederēt ac dicerent. Ecce iste Jobes bap. venit. Unde videt bñ Johannē quē vna dextris alius a sinistris ducebat. oēsq ad eū accedentes ab eo bñdicebāt. Ad quē cū Marcell⁹ accessisset. elevans eū ꝑ mentū apprehendens. dedit ei osculum pacis. Tūc marcellus interrogauit eū: dicēs. Bñe veni vñ ad nos venisti. Et ille. de sebaste veni. Cū igit exitat⁹ fuisset. ꝑ de hac vi sione plurimū miraret. quadā alia nocte eū dormiret. ḡdā ad eū veniēs exitauit Et ecce dū erecti⁹ fuisset. vidit stellā fulgentē in ostio cellule residere. Quaz cū surgēs palpare vellet. subito in aliaz ptē se trāstulit. Ille aut cepit abire ꝑ stellaz quousq stella stetit in loco vbi erat caput Jobis bap. Ubi fodiēs repperit vnā ꝑ ea sacrū thesauz. Quidā aut dū non crederet manū ad hydriā misit. ꝑ statim⁹ exaruit ꝑ hydrie ad hesit. Quāb⁹ aut socijs manū extrapsit ꝑ inualida remāsit. Apparuit autez eidē Jobes di. Cū caput meū in eccl'ia deponet. hydriā ꝓpingēs ꝑ sanitatē recipies. Ḋ ꝑ sic ꝑ sanitatē integrā recepit. Hoc aut cū marcell⁹ iuliano eiusdē vrbis epo indicasset. ab eis ē elevatū ꝑ in vrbē delatū. Et quo ꝛpe capit ī eadē vrbe decollatio Jobis celebrari. ipa die (vt arbitramur) sicut dī in hystoria scolastica. quo caput ē lucētū siue elevatū. qđ postmodū ꝓstantinopoli ē translatū. Nam sicut dī in hystoria tripta. Cū valēs imperator iussisset sacrū caput in vehiculo poni. ꝑ ꝓstantinopoli transferri. cū circa calcedoniā venissent. vehiculū nullat⁹ trahi poterat quāc̄ cū qz boues stimulis vrgerēt. Ꝯgit ipsuz ibidē deponere sunt coacti. Sz cum postea Theodos⁹ ipsuz inde auferre vellet. et ḡdā matronā virginē custodie capitis deputatā reppulisset. ibidez. rogauit eā vt sibi auferre dimitteret sacrū caput. Illa aut ꝓsensit credēs q sicut ꝛpe valeāt ita etiam ꝑ nūc nō pmitteret se auferri. Tūc ocul⁹ imperator purpura caput amplectēs. ꝓstantinopolim trastulit. ꝑ ibi pulcerrimā eccl'iā edificauit. hec in hystoria tripta. Et inde gallias apud picauiā regnāte. Pipino postmodum ē trāslatū. vbi eius merita multa mortui sūt resuscitati. ¶ Et sicut punit⁹ ē herodes q Jobem decollauit. ꝑ Julian⁹ apostata q ei⁹ ossa cōbussit. Sic ꝑ herodias punita ē q puelle vt caput peteret. suggessit. ꝑ ipsa puella q hoc petijt. Quidā aiū dicūt q herodias in ea luz dānata nō ē. nec ibi defuncta. Sz cū caput Johānis ianuab⁹ tenēt. ꝑ eidē gaudēs plurimū insulgeret. diuino nutu caput ipz in ei⁹ facie insufflauit. ꝑ illa pan⁹ cepit. Hoc ḋ ē vulgariē dī. Sz qđ superi⁹ dictū ē vt in exiliū cū herode miserabiliē ꝓsupta fuerit. scī tradūt in cronicis. ꝑ sic remedū videt. filia vo eius cū sup glaciē deābularet. sub ea glacies resoluit ꝑ ipsa l aqs ꝓtinuo ꝓfocat. In cronica vo ḋ dī. q terra ipsam viuā deglutiuit. qđ pōt ītelligi sicut de egyptijs in mari rubro ꝓfocatis dī. Devorauit eos terra.

Quarto ꝓpter dignitatē ipsi⁹ trāslationē ꝑ eccl'ie dedicationē. digit⁹ eni sum quo dñs ostēdit (vt ferf) cōburi nō potuit. vñ ipse diginus a ꝑdictis monachis est reperta quē postmoduz (vt habet in hysto. scol.) sancta Tecla int alpes attulit. ꝑ in eccl'iaz scī mamertini collocauit. Hoc ēdaz testat Jobes beleth dicēs. q ꝑdicta scā Tecla ipsū digitū ḋ cōburi nō potuit de vltra ꝓbus marinis in normanīā attulit ubi in honore scī Johis eccl'iā fabrizauit. quā eccl'iam vt ibidē dicit quidaz hac die dedicatā fuisse asserūt. Vñ a domino papa stanicū fuit. vt hec dies per totū mūdū celebris haberet. ¶ Apud mauriennā vrbē gallie matrona quedā Jobi bap. valde devota deū instanter orabat. vt sibi de reliquijs Johis aliq̄ donaret aliqđ. Cū autez sumpta de deo fiducia oādo nihil ꝓficere se vide-

ret. in ramẽto se astrinxit q̃ hactenꝰ nõ comederet donec qđ petebat acciperet. cũ autẽ die⁹ aliquibus ieiunasset. pollicẽ sup altare mire candoris vidit. ꝙ dei dono lers suscepit. Tres autez epi illinc accurrẽtes. cũ q̃libet de illo pollice ptẽ vellet accipere. tres sanguinis guttas stillare in simbeo suppositio stupuerũt. ꝙ singuli singlãs se meruisse rrũ quias letati sunt. ¶ Theodolina regina longobardoꝝ medoecie iuxẽ mediolanũ nobilem ecclam in honore scꝛi Jobis bap. construxit ꝙ dicunt. Procedẽte tpe vt testatur Paul⁹ in hystoria lõgobardoꝝ. Cõstantinꝰ q̃ ꝙ stans impator. volens vexiã a longobardis erripe. a quoda scẽo vtro q̃ spũ gpbie habuit. ꝺ exitu belli quesiuit. Qui nocte oõni vacãs. mane respondit. Jobi ecclam regina cõstruxit ꝙ ipse p longobardis ꝙ nunc interecdit. ꝙ deo superari nõ pñt. Veniet cũ tempꝰ q̃ loc⁹ ille despiciẽ. ꝙ tũc superabunt̃ qđ tpe karoli fuit impertũ. ¶ Cur quidam magne ymis (vt sit Gregõ. in dyalogo) nole Sanctul⁹. cũ quẽdã dyaconuz a longobardis captũ in sua custodia tali cõdicõe recepisset. vt si fugeret ipse p eo capitalẽ sniam subiret. coegit pdict⁹ Sanctul⁹ ipsũ dyaconẽ vt fugeret ꝙ se liberaret. Quapropt Sanctul⁹ ad decollandũ adduxit. ꝙ ad hoc fortissim⁹ spiculatoz eligit̃. de quo dubiũ nõ erat dñ vno ictu caput eius ab scãdet. Ertẽtoq̃ collo cũ carnifex forti ausu brachiũ cum ense in altũ leuasset ille ptin⁹ ait. Sancte Jobes suscipe illã plagã. statiq̃ brachiũ percussoris irriguit ꝙ erecto in celo gladio inflexibile remansit. ꝓpticoq̃ iuramẽto q̃ deceteto nullũ xpianũ ferret vir dei p eo oranie ꝙ brachiũ statim deposuit.

¶ Elix presbyter fra⁹ suus siliter nole felix et presbyter Diocleciano ꝙ Adrianano obtati sũt. quoz sentoz cũ ad templũ serapis vt ibidẽ sacrificaret ꝓcessiss⁹ esset insufflauit in faciẽ statue. ꝙ protinus ecciditꝰ. Ducꝰ siliter ad statuam mercurij pariter insufflauit ꝙ protinus statua eciditꝰ. Ducꝰ tertio ad simulacrũ dyane similiter fecit. Tortꝰ igit̃ in celeo. ducꝰ ẽ quarto ad arborẽ sacrilegã vt ibidem immolaret. Qui fletis genibꝰ oranie ꝙ in arborẽ sufflans eã a radice subuertit. et simulacrũ cum ara ꝙ templo arboꝛe corruente pruit. Sõ cũ pfectus audiss. cũ ibidẽ decollari precepit. ꝙ corpꝰ eius lupis ꝙ canibus dereliq̃t. Tunc quidã in medio repẽte pfiliens. xpianũ se libere pfessus ẽ. Ambo igit̃ sanctiq̃ oscultãtes ibidẽ insimul decollati sunt. xpiani vo eiꝰ nomẽ ignorãtes eũ ad auctũ vocauerũt. eo q̃ scẽo felici auctus sit ad coronã martiꝝ. Quos cum xpiani in fouea quaz arboꝛ esse ceratis epelissent. pagani eos effodere volẽtes. protinus a diabolo sunt arrepti. Passi sunt circa annũ dñi ccclxxxviiiõ octogesimũ septimũ.

¶ Auninianus ꝙ Sabina fuerunt filij sauini viri nobilissimi sed pagani. Qui de primo vxore Sauinianum genuit. de secda Sauinam filiam generauit et ex nomine suo ambos vocauit. Legens autem Sauinianus versum istum. Asperges me domine ysopo ꝙ mundabor ꝛc. quid hoc esset querebat sed intelligere non valebat. Unde intrans in cubiculum in cinere ꝙ cilicio prostratus iacebat. dicens se malle mori q̃ non intelligere sensum verbi. Cui apparẽs angelus dixit. Noli te vsq̃ ad mortem affligere quoniam inuenisti gratiam apud deum. ꝙ cũ baptizatus fueris nunc cãdidior eris. ꝙ tũc intelliges qđ nunc queris. Recedente angelo letus efficitur. ꝙ ydola deceteto veneratꝰ concẽnens. a patre plurimuz obiurgatur. Cum ergo pater sepius sibi diceret. melius est vt qz deo non adoras. tu sol⁹ moriaris. q̃ nos oẽs in mente tua insimul inuoluamur laceꝛẽ aufugit. ꝙ ꝙdã ꝛrẽ casus ꝺ̃ deuenit. Cũq̃

sup fluuiū secare veniſſet. ⁊ vt ibi ex eo
baptizarē. oīm exoraſſet. ibidē bapti-
zatus eſt. dixitq; ei dño. Hunc inueniſti
qđ tādiu querendo laborasti. ſtatiq; in
terra baculū fixit. ⁊ facta oīone baculus
ille coꝝ multis astantib⁹ frondes ⁊ flo-
res p duxit ita q;. Adeoq; viri dño cre
diderūt. Jmpator autē Aurelian⁹ hoc
audiēs milites ad eum capiēdū plures
dire⁹at. Qui eū orantem inuenientes. ad
ipsum accedere ei nuerūt. Jmpator au
tē plures p uiob⁹ miſit qui venientes cū
eo orante parē orauerūt. surgentiq; di
xerūt. Jmpator deſiderat te videˊ. Qui
cū veniſſet ⁊ nollet ſacrificare. man⁹ ei⁹
⁊ pedes fecit ligari ⁊ ceruicibus ferreis ce-
di. Cui Sauinan⁹. Adange tormenta
ſi potes. Tūc iuſſit eū in media ciuita-
te ligari ſuper ſcāū. ⁊ ſuppoſitis lignis
oleo ⁊ igne incēdio cōcremari. Ver an-
tē intues vidit eū in media flāma ſtan
tē parē ⁊ orantē. Stupefactus in faciē
ſuā cecidit. ⁊ ſurgēs ei dixit. ꝫfera mala
nō tibi ſufficiūt aie quas decepiſti. nūi
⁊ nos p magicā artē decipere moliaris.
Cui Sauinianus. Adhuc multe aie ⁊
ipſe p me ſūt dño creditare. Cū autē
impator ex hoc nomē dei blaſphemaſſe
in craſtinū iuſſit eū ad ſtipitem ligari ⁊
ſagittari. Sagitte autē a dextris ⁊ a ſi-
nistris in aere ſuſpēdebāt. nec aliqua eū
leſit. Altera die impator ad eū veniens
dixit ei. ¶Et vbi eſt de⁹ tuus. veniat nūc
⁊ de ſagittis iſtis te liberet. Statiq; vna
de illis ſagittis exiliēs regē in oculo per-
uſſit. ⁊ penit⁹ excecauit. Vñ irat⁹ iuſſit
eū in carcere recipi ⁊ in craſtino decolla
ri. Sauinian⁹ autē orās vt ad locū vbi
baptizat⁹ fuerat trāſferrē. Cōfractis ca-
thenis ⁊ aptis ſoluit⁹ p medios milites
tranſiēs illuc venit. Cū audiēs impera
tor iuſſit eū illuc inſeq; ⁊ capite truncari
Videns autē Sauinian⁹ milites inſe-
quentes. ſup aquā velut ſup petrā am-
bulauit. quousq; ad locū ſui baptiſmi
puenit. cū igit milites tranſuadaſſent
⁊ eū petere formidarent. aut illio. Se
curi me peramite ⁊ de ſanguine meo ad
impatorē vīm deferte. vt lumē recipiat
⁊ dei virtutē agnoſcat. Percuſſus igit
caput ſuū leuauit ⁊ paſſibus. xlx. illuc
potauit. At impator cū de eius ſangui-
ne oculū tetigiſſet. cōtinuo ſanat⁹ eſt di.
Vere bon⁹ ⁊ magnus eſt de⁹ xp̄ianoꝝ.
Cū audiens quedā q̄ annis. xl. lumen
amiſerat. ad locū portari ſe fecit. ⁊ facta
oīone p̄tinuo lumē accepit. Paſſus ē
autē circa annū dñi. cclxx. ix kal'. feb.

¶ Sed h⁹ ideo inſerit vt hiſtorie ſororꝭ
ſue cuius feſtū p̄cipue hic recolit. hec q̄z
hiſtoria p̄ūgat. Cū eius ſoror igit ſaui
na frēm ſuū quotidie fleret. ⁊ p eo ido-
lis ſupplicaret tandē ſibi dormienti ap-
paruit angelus dī. Sauina noli flere.
ſed quecūq; bēs derelinque. ⁊ inuenies
frēm tuū i honore martiriū. Que
euiglans collectanee ſue dixit. Amica
mea aliq̄d ne ſenſiſti? ¶Et illa. Etiā dña
Nā vidi hoiem tecū loquentē. ſed ne-
ſcio quidē qđ dicentē. Non me inquiet ac
cuſabis. ¶Et illa. Abſit dña. Quecunq;
vis facias. vñ te non occidas. Sicq; in
craſtino ambe receſſerūt. Cū ergo pater
diu ſeaſſet eam inquiri. ⁊ nō inueniſſet
elevatis ad celum manib⁹ ait. Si tu es
de⁹ potēs in celo idola mea cōminue q̄
natos meos ſaluare nō potuerūt. Tūc
dña intonās ois idola cōminuit ⁊ con-
fregit. Ex multi videntes crediderūt.
Ver beata Sauina romam veniēs ab
Euſebio papa baptizat. et duos cecos
duoſq; ꝓtract⁹ ſanās q̄nq; annis ibi per-
manſit. Cui dormiēti apparēs angelus
dixit. Sauina qđ ē qđ facis. vt tuas di-
uinas deſerēs. nūc hic in delicijs epule-
ris? Surge ⁊ vade in trecas ciuitatē vt
fratrē tuū ibidem inuenias. Dixit q̄ fa-
mule ſue. Nō oportet nos ibi ampli⁹ ha
bitare. ¶Et illa. dña quo vis ire? ecce oēs
valde te diligūt ⁊ tu pegre mori cupis.
¶Et illa. De⁹ nobis ꝓuidebit. ¶Et acci-
piēs panē ordeaceū in vtē rauennā de-
uenit. Veniensq; ad domū cuiuſdā di-
uitis. cuius filia q̄ſi mortua plangebat

se ibidē a famula hospitio recipi postulabat. q̄ ait. Dña mea q̄o hic hospitari valeo cuz filia dñe mee moriaē. ꝛ oēo se grauiē affligāt. Nō ꝓpter me inde moriē. Intrans igit manū puelle appḧendit. ꝛ sanā ipsam erexit. ꝛ cū vellent eā retinere nullatenꝰ acquieuit. Cū ergo inde trecas ad uiliare venisset. dixitq; famule sue vt parū repausaret. Et ecce vir q̄dā nobilis Liceiꝰ nole de ciuitate dixit ei. Uñ estis? Cui famina. Hinc sum de ista ciuitate. Et ille. Cur mēnris cū loquela tua indicat te eē peregrinā? Et illa. Dñe vere pegrina sum. ꝛ frēz meum Sanimanū diu ꝙdiuum req̄ro. Cui ait vir ille. quē queris ab̄ paululū ꝓpe de collatꝰ est. ꝛ in alio loco sepultus. Tunc se ꝓsternēs in oꝛone ait. Dñe q̄ me semper quoad in castitate seruasti. nō ꝑmittas me amplꝰ ouris inneribus fatigari aut corpꝰ meū de loco isto vlterꝰ moueri. cōmendo tibi famulā meā que ꝓpter me tāta sustinuit frēmq; meū quē hic videre nō potui. fac vt in regno tuo videre merear. ¶finita aut̄ oꝛone migrauit ad dñm. Q̄ videns eiꝰ famula cepit flere q; ad sepeliendū necessaria nō habebat. P̄tereaꝰ aut̄ vir p̄cone p ciuitatē misit et boues ad sepeliendū mulierem peregrinā venirēt. q̄ venientes honorifice eā sepelierunt. ¶ Hac quoq; die fit festū sancte Sabine. q̄ fuit Galenni militis vxor. cū nollet sacrificare. ſ̄b Adriano imperatore decollata est.

Hpus apud arelianū er genere regali oriꝰ. dū cunctis virtutibꝰ emineret. Senonen sio archiep̄s ē electus. Qui cū oīa fere pauperibus erogaret. q̄dāz die plurimos ad cōuiuia inuitasset. cum vinū ad mensā diu ꝓrandiū nō haberet. sic respōdit ministro. Credo q; deus q̄ volatilia pascit nr̄a vt placet cantare. ꝛ statī minaꝰ affuit q̄ centū vini modios adeē ꝓ foribus nūciauit. ¶ Cū oēs de curia sibi vehemēt̄ detrahērent. q; virginē da filia ꝑ decessoris sui nimis inmoderate amaret. cor̄ā detrahentib̄ ipsā virginē appḧendens osculatus ē ea di. Nihil nocēt homīnū verba a liena. quē ꝓpria nō maculat cogitatio. Quia enī ipsam deū amare grāder cognouerat eā mente purissima diligebat. ¶ Cū rex francoꝝ lotariꝰ burgundiā intrans. senescallū suū ꝑ senones direxisset. ꝛ ciuitatē obsideret. sanctus Lupꝰ ecclias sci Stephani ingressus. cāpanā pulsare cepit. quam hostes audientes tantꝰ terroꝛ inuasit vt nisi fugerent mortem se euadere non putarēt. Tandē obtenta regno burgūdie. cum rex aliū senescallū senonē misisset. ꝛ beatus Lupꝰ ei cū muneribus nō occurrisset. indignatus nimis adeo eū apud regē infamauit. vt rex bñ Lupum in exiliū destinaret. Qui ī doctrina ꝛ miraculis vsq; de eminet. Intēa senonici quendā ep̄m q̄ locū sancti Lupi inuaserat occidentes. vt sanctus Lupꝰ de exilio rediret a rege impetrauerūt. Quē ut vidēs in exilio tabefactū. ꝛa diuinitꝰ est mutatus. vt cor̄ā illo ꝓstratus veniā peteret multisq; auctū muneribus sue restituit dignitati. q̄ dum per parisius remearet. ei multa incarceratoꝝ turba aptis obsequiis solutisq; vinculis obuiauit. Quadam die dñica dū missam celebraret. lapsa est celitus gēma in eius sancto calice. quaz rex inē suas reliq̄as collocauit. ¶ Rex dotarius audiēs q; campana sci Stephani in sono mirā haberet dulcedinē misit vt parisius deferrēt vt ab ipso sepius audiret. Sed cū hec sancto Lupo displicuisset. mox vt de vrbe senonica delata est. soni sui dulcedinē ꝓdidit quod rex audiens statim restituī eā iussit. statiq; sono reddito insonuit septies ab vrbe miliario. Itaq; sanctus Lupꝰ obtatā pacē. ꝛ gō dolens ꝓdiderat cū honore recepit. ¶ Nocte quadā cum otarre instinctu diaboli vehementē saeuiens. insistit sibi aquā frigidā deportari. Dolos aut̄ intelligēs inimici. pulmꝰ r suū sup vas posuit. ꝛ ibi diabolū intus inclusit qui

tota nocte vociferādo vlulare cepit. ¶ Facto aut̄ mane. qui cl̄ā rētare venerat in die p̄fusus abscessit. Quadā aut̄ vic̄ dū more solito auritatis ecclesias circuisset. rediens domū. audit clericos suos nr̄ates. eo q̄ mulierib⁹ fornicari vellent. q̄ ecclesiā intrās. p̄ eis orauit. ¶ mox ab eis ois̄ stimulus teranōis abscessit. Venēr. sq̄z aī illum venīā postulauerūt Tandē multis deinde virtutib⁹ in pace quieuit. Claruit circa annū dn̄i septingēsimū decimū.

Amertinus pagan⁹ pri⁹ cū ydola quadā vice coleret. vnū oculū perdidit. ¶ veni⁹ manus aridit̄ incurrit. Qui dū se deos offendisse putaret. ¶ ad templū ad orandū ydola pergeret. obuiauit ei vir q̄dā religiosus nōie Sauin⁹. qui eū vnde sibi tāta accidit infirmitas requisiuit. Qui ait. Deos meos offendi. ¶ ideo eos orare vado. vt q̄ mihi abstulerūt iram. reddant p̄pici. Qui ait. Erras frāt̄ erras. si demones deos putes. sed vade ad scm̄ Germanū altissiodorensem epm̄. ¶ si ei⁹ cōsilio acquiescis. protinus sanus eris. Qui statim iter arripies venit ad sepulcrum scī Amatoris epi. ¶ plurimorūz sctōr̄. Occessit p̄ pluuiā nocte illa ad q̄nda cellulā super tumbaz scī Gordiani collocatā. Cū aut̄ obdormisset. apparuit ei visio quedā mirabilis. q̄ quidaz .s. vir venit ad ostiū celle ei⁹ vocauitq̄z sanctū Gordianū vt veniret ad festum qđ sanctus peregrin⁹ ¶ sanctus amator eū alijs epis faciebāt. Cui ille de tumulo respōdit. Nō possum mō venire. q̄ hospitē quendam me custodire oportet ne a serpentib⁹ q̄ hic habitāt occidatur. Abiens ille q̄ audierat. nūciauit reuersusq̄z ait. Sancte Gordiane surge veni ¶ adduc tecū Iuuianū subdyaconē et Vitalianū acolitū. vt officiū suū faciant. Alexander aut̄ hospitē tuū custodiet. Visoq̄z ei q̄d mamertino q̄ sanctus Gordian⁹ apprehēsa manu diceret cuz secū. Cūq̄z ad eos veniisset. dixit eis sanctus Amator. Quis ē iste q̄ tecū ingressus est? Qui ait. hospes me⁹ est. Et ille. expelle eū q: pollutus ē ¶ nobiscū nō potest ē. Qui cū expellere. p̄stratus coram eis. sancti Amatoris gr̄am impetrauit. Qui iussit eū vt ad scm̄ Germanū pergere festinaret. vigilās igit̄ ad scm̄ Germanū venit. ¶ coram eo p̄stratus veniam postulabat. Qui cū ea que sibi contigerūt enarraret. p̄texerūt ambo ad tumbā bti Gordiani ¶ remoto lapide viderūt plures serpentes. qui p. pedū longitudinē excrebāt. Cūq̄z oēs diffugeret beat⁹ Germanus eis imp̄auit vt ad talē locū p̄gant vbi deceteto nemini p̄sumant nocere. Sicq̄z Adamertin⁹ baptizatus ē. ¶ sanatus facē ē monach⁹ monasterij sancti Germani. vbi post scm̄ Alodiū abbas fuit. ¶ Qui⁹ epe in eius mōasterio sanct⁹ Adamertinus exiuit. cui⁹ obediēcā sanctus Adamertin⁹ p̄bare volēs. vili⁹ officiū monasterij ei cōmisit. pastorem .s. eū faciens bubaloz. Luz igit̄ in silua quadā boues ¶ aceas libenter custodiret tanta sctitate pollebat. q̄ etiam aues silueſtres ad se venientes manu p̄pria nutriebat. Mā ¶ aprū qui ad cellā eius cōfugerat. a canibus eripuit. ¶ abire fecit. Latrones quid ā cū eū expoliassent. ¶ vestē eius secū ferentes abirent. solū ei pallio⁹q̄ dimiserunt. Qui statī post eos clamauit di. Reuertimini dn̄i mei. ecce de narū colligatū in meo pallio inuenī. q̄ vobis forsitan necessari⁹ erit. Qui protinus reuertētes pallol⁹ū cū denario abstulerūt. ¶ nudum penitus dimiserunt Sed cum festinant ad suas latebras p̄perarent. tota nocte cūtes in ipso crepusculo ad eius cellulā sūt reperti. Quos ille salutās in cella sua benigne recepit. pedesq̄z eoz lauans necessaria quantuz potuit. ministrauit. Qui stupefacti de eo quod fecerant doluerunt ¶ vnusquisq̄z eoz ad fidem conuersus est. ¶ Quadaz vice cum quidam inmiores monachi secum manentes vise cuidaz que ouibus

insidiabaē laqueos tetendissent. Illa in laqueos nocte irruens capta tenebatur. Quod sanctus Abbas presciens. de lecto surrexit. et eam inuenies dixit illi. Quid facis misera? fuge citone captiua eris. cāq; dicto soluens dimisit. Verum cū mortuus fuisset. et corpus eius ad insidorum deportaret. et cum fuissent in quadam villa nullo modo illud inde mouere potuerunt quoadusq; quidam incarceratus subito fractis vinculis liberatus venit ad corpus. et cū alijs vsq; ad vrbē portauit. vbi in ecclesia sancti Hermagi honorifice est sepultus.

EGidius dicitur ab e quod est sine. et geos terra. et dian clarum sine diuinū. Ipse nāq; fuit sine terra per terrenorum despectionem. clarus per scientie illustrationē diuinus per amorem qui assimilat amantem amato.

EGidi⁹ athenis ex regia stirpe pīe Theodoro matre vō pelagia p genitus. et sacris literis ab infantia eruditus. Diu quadā die ad ecclesiam pergeret. cuidam egro in platea iacenti et elemosynam petenti tunicam suam tribuit. qua in domum sanitatem in egras mox recepit. Post hoc parentibus suis in domino quiescentib⁹ patrimonij sui christum fecit heredem.

Quadam vice dum ab ecclesia rediret. quidam vir a serpente percussus eidem obuius extitit. sed oratione fusa Egidius protinus virus fugauit.

Quendam demoniacum in ecclesia cū ceteris existentē. et fideles clamoribus suis turbātē. Egidius demone fugato sanauit. Vere humani fauoris formidans periculum. cā luctus maris petijt. et nauta quosdā in mari pīcitantes aspexit. et facta oratione tēpestatē oēm sedauit. applicantib⁹ autē nauis. audito q; roma tēderet. grā eius mentis egerūt. et q; eius secū gratia veheret; postulerūt. Quo igit̄ ab eo recessisset. et biennio cum sancto episcopo eiusdem ciuitatis episcopo mansisset. et ibidem quendā triennio febricitātem curasset. heremū cupiens. eā dimisit. et cum veredemo heremica sanctitate cōspicuus mansit. vbi fere quinquaginta ānis vite sue meritis fulgauit. Sed dum vbiq; miraculis choruscaret. humane laudis aurem periculum. relicto eo interiorez heremū penetrauit. vbi quoddam antrum et quendam fonticulum reperiens quandam nihilominus diuinitus ceruam preparatā ibidem habuit in nutricē. que cerui bonus lactis alimoniā sibi prebebat. Sed cū ibidem regio puer venarent. predictā videntes ceruā ceteris feris contēptis. hanc cum canibus insequuntur. A quibus dum vehemēter vrgeretur ad pedes sui confugit alūni. Ille vo admirans cur preter solitum sic mugiret ceruā et venatores audiens dominum eorum adiuit vt quas sibi tribuerat nutrices seruaret. Canis autem nullus infra lapidicinam sibi appropinquare ausus est. sed cum nimio vlulatu ad venatores reuertebantur. Nocte igit̄ superueniente domum redeunt et in sequenti die illuc reuertentes casso labore iterum domum redierunt. quod dux rex audisset rem vt erat suspicatus. cum episcopo et multitudine venatorum illuc properauit. Sed cum canes vt pr̄ non accedere p̄sumerent. sed omnes eum laudando redirent. locum venatum densitate inaccessibilem in girum circumdederunt. Unus autem incaute sagittam dirigens vt inde ceruā expelleret. viro dei pro cerua oranti graue vulnus infixit. sed milites semitam ferro aperientes ad ipsius deuenerunt speluncam. et videntes senem habitu monachali vestitum. canicie autem et etate venerabilem. ceruā q; ad eius genua prouolutā. solū eū et rex cū peditibus adierūt. ceteri retrostare iussit. Et interrogauerūt eum quis esset vel eō venisset. aut cur tam densam heremi vallitatem peteret. seu quo eū vulnerare

tā grauiē pr̄ sumpsisset? Quibus cū ad singula rēspōdisset. ⁊ illi ab eo humilē veniā postulassent. medicū sanādo vulneri spoponderūt ⁊ multa donaria obtulerūt. sed ipse nec medicinā adhibere voluit. ⁊ munera cōtēnens ad ipsa etiaz nō respexit. quinpo⁹ sciens virtutē in infirmitate pfica. dñz exorauit. ne q̄diu viueret sanitatē pristine redderet. Sed cū rex eū frequēter visitaret. ⁊ pabulum salutis ab eo reciperet. īmēsas diuitias obtulit sed eas ille recipere recusauit. admonēs vt inde monasterium ꝑstrueret vbi monastici ordinis disciplina vigēt. Ob cū rex secisset. vict⁹ Egidi⁹ lacrimis et precib⁹ regis post q̄ plurimuz rēnisset. illi⁹ monasterij curā suscepit. ¶ Huius fa̅ famā rex Karolus vt audiuit. ei⁹ impetrato aduentu reuerenter eū suscepit. q̄ inter cetera salutis colloq̄a rex eū rogauit vt ꝑ eo dignanter oraret. q⁹ quod dā facinus enorme cōmiserat quod nulli vnq̄ nec ipsi sero ꝑfiteri auderet. Sequenti igit̄ dñica dū Egidi⁹ celebrans ꝑ rege oraret. angelus dñi eidē apparens sedulā sup altare posuit. in q̄ scripta erat per ordinē ⁊ regis petīa ⁊ Egidij precib⁹ iā ei dimissum. Sed tñ penitēs ⁊ ꝑfitens ab illo deinceps abstineret. Adiunctuz erat in fine vt quisq⁹ sanctū Egidium ꝑ quocūq̄ cōmisso inuocaret. si tñ ab illo desistēt ei⁹ meritis sibi remissum nō dubitaret. Oblata igit̄ regi scedula peccato suo rex agnito veniaz humilē postulauit. Egidi⁹ autē cū honore redijt apud nemausenseꝛ vbi ꝑcipis q̄ nunc obierat sustauit. ¶ Post aligātū vo temp⁹ ptenūcās monasteriū suū nō longe ab hostib⁹ generendū. Romā adijt. ⁊ priuilegiū ecclie sue duoq̄ ostia cipressina in quibus scripte erāt imagines sanctoꝝ apl̄oꝝ a papa impetrās dimittens q̄ ea in cyberim diuio regimini cōmendauit. ⁊ ad monasteriū redīs cui dā ꝛcto apud cyberonē grassum restituit. Cū q̄ ad monasteriū rediisset ꝑdicta ppria in portu inuenit ⁊ gr̄as agens deo q̄ īnē tot marī picula illesa seruasset. ea in limīnibus ecclie sue ad dec⁹ ecclesie ⁊ monimētū pacti romane sedis erexit. Tandē dñs die sui obitus imminere sibi p spīm reuelauit. Ob ille frambus indicans ⁊ p se orare suadēs in dño feliciter obdormiuit vbi chor⁹ angelor̄ ei⁹ aiam in celum serenū plurimū se anduisse tetati sūt. Claruit circa annū dñi septingentesimū.

Atiuitas glorio

ē vginis Marie ex tribu iudꝛ. ⁊ regia stirpe dauid oriit originē. Matheꝰ autē ⁊ Lucas nō generationē Marie sed Joseph describūt ⁊ tñ a cōceptione xp̄i penitꝰ alienꝰ fuit. q⁹ consuetudo scripture dī fuisse vt nō mulierū sed virorū generationis series texeret. Veriſſime tñ virgo btā ex ꝓgenie dauid descēdit. q⁹ ꝓpue partz exhꝰ. q̄m vt sepe scriptura testat xp̄s de semine dauid oriri originē. Cū igit̄ xp̄s de sola vgine natꝰ sit. manifestū ē ⁊ ipsaz virginē ex stirpe dauid natā eē. ⁊ hoc ex cathena nathā. Dauid enī inter ceteros habuit duos filios nathan ⁊ salomonem. Ex cathena igit̄ nathan filij dauid. vt testat Jobes damascen⁹. Leui genuit melchi ⁊ panthera. Panthera genuit barpanthera. Barpanther genuit ioachim. Joachim virginē mariā. Ex cathena autē salomonis. Matthan habuit vxorē ex q̄ genuit iacob. Defuncto aūt matthan. Melchy ex tribu mathe qui filꝰ q̄dē leui fratē autē panthere. nupsit vxori matthan. mīi autē iacob. ⁊ genuit ex ea hely. fracte sūt aūt fratres vterini. iacob ⁊ hely. Jacob quidē ex tribu salomonis. Hely ex tribu matthan. Defunct⁹ autem hely ex tribu mathā sine liberis. ⁊ accepit iacob ff eius q̄ ex tribu salomonis vxorē eius et suscitauit semen fratris sui ⁊ genuit ioseph. Joseph nā ē filꝰ. Jacob ex descēsiōe salomonis. Fm legē aūt hely qui ex mathā. Mā filꝰ q̄ nascebat fm nām q⁹ dē erat generātis. Fm aut̄ legē defuncti

hec damasen⁹. Sēc autē in ecclīastica hīstoria dī ⁊ Beda in sua cronica testat. Cū oēs generatiōes hebreox ⁊ alie nigenarū in archiuis tēpli secretioribus seruarentē. Herodes oēs nullit incēdi. ex tūmão se nobilē posse videri. si deficientib⁹ ꝓbamētis ꝓgenies sua ad ūrt' ptinere crederet. fuerūt tñ quidā dñia. sic dicti ob ꝓpinqtatē xp̄i. q̄ etiam nazārei fuerūt. q̄ ordinē generatōis xp̄i pcm ve a patriis didicerāt ꝓinde ve a qbusdā libris habuerūt quos domi habebāt q̄nitū poterāt pdocebant. Joachim aūt accepit vxorē noīe annā q̄ habuit sororez noīe hismerīā. Hec aūt hismeria genuit elizabeth ⁊ elīud. Elizabeth iohannē baptistam. De elīud natꝰ ē eminen. De eminen natꝰ ē sanctꝰ seruandꝰ. cuiꝰ corpꝰ ē in oppido traiecti sup fluuiuz mosam in ēpatu leodiensi.

¶ Anna autē tres viros habuisse dr̄. s. ioachim cleophan ⁊ salome. De primo autē viro. ioachim vnā filiam. s. mariā mātem dñi genuit. quam ioseph nupsit dedit q̄ xp̄m dñm genuit ⁊ pepit. Ad ortū ioachim. accepit cleophā fratrem ioseph. ⁊ genuit ex eo aliā filiā quam siluē mariā vocauit. ⁊ alpheo postmoduz in pingē sociauit. Hec autem maria ex alpheo viro suo quatuor filios genuit. s. Jacobū minorē Joseph iustum q̄ ⁊ barsabas. Simonē ⁊ Judā. Ad ortus scō viro ānā tertiū accepit. s. Salome ex quo aliā filiā genuit quā rursus mariā vocauit. ⁊ zebedeo in pingen tradidit. Hec autē maria ex zebedeo viro suo duos filios genuit. s. Jacobū maiorē ⁊ Johannē euangelistā. Ūñ de hoc erāt versus. Anna solet dici tres concepisse marias Quas genuere viri. ioachim cleophas salomeq̄. Has duxere viri. ioseph alpheꝰ zebedeꝰ. Prima parit xp̄m iacobū scō a minorē. Et ioseph iustū pepit. cū simōe iudā. Tertia maiorez iacobū volucreq̄ iohannē. ¶ Sed mīr videt quō beata maria potuit ee cognata elizabeth vt superiꝰ dictū ē. ꝓstat enī elizabeth vxorem fuisse zacharie. q̄ erat de tribu leui. ⁊ fm legez q̄libet de sua tribu ⁊ familia ducē debebat vxorē. ipsam de filiab⁹ aaron lucas fuisse testat. Anna autem fuit fm Piero. de bethleē que erat de tribu iuda. Sed sciendū. q⁹ ipse aaron tioi a. da sūnus sacerdos ambo de tribu iuda duxerūt vxores. Ūñ trib⁹ sacerdotalis ⁊ regalis cognatiōe sp adūnicē ꝓbanē fuisse ꝓuēte. Potuit autē (vt dicat Beda) hmōi ꝓuētio recētiori tpe fieri. datis nuptuī feiis de tribu in tribū vt manifeste beatā mariā q̄ de tribu regia descēdit. eā tribu sacerdotali cognationē gemeris habuisse ꝓstaret ⁊ ita beā mariā de vtraq̄ tribu erat. Voluit enī dñs vt be trib⁹ primi legiate ꝓpter misteriū adūnicē miserenē. q⁹ de eis dñs natus erat q̄ vere rex ⁊ sacerdos ꝓ nobis semꝫ offerret. ⁊ fideles suos in militia huius vite pugnātes regeret. ⁊ post victoriam coronaret. Ō ergā ex noīe xp̄i. i. vnctionis ūnuīē. q⁹ soli sacerdotes ⁊ reges ⁊ ꝓphete in lege veteri vngebantur. Ūñ ⁊ nos a xp̄o xp̄iani dicimur. ⁊ gen⁹ electū ⁊ regale sacerdotiū appellamur. Sed ⁊ qđ dicebaē q⁹ mulieres tñ sue trib⁹ homīb⁹ iungerentē: dictū fuisse cōstat ne distributio sortiū ꝓfunderetē. q⁹ vo leuitica tribus sortē ui ē ceteras nō habebat mulieres de illa tribu nubē poterāt cui volebāt. ¶ Historiā autē natiuitatis virginis dñi. Piero. vt in ꝓlogo refert adolescentulus in quodā libello legit. Sed post multū tpis vt se ibidem legasse recoluit ꝓtio rogatus trāscripsit. Joachim nāq̄ ex galilea ⁊ ciuitate nazareth scāz annā ex bethleē duxit vxorē. Ambo autē iusti erāt. ⁊ ambo sine rēprehensiōe. in oībus mandatis dñi incedebant. Omnēq̄ suā substantiā trifarie diuidebant. vnā partē tēplo ⁊ tēpli seruitoribus ipendebant. Aliā pegrinis ⁊ pauperib⁹ erogabāt. Tertiā sibi ⁊ familie sue vsib⁹ reseruabāt. ⁊ ita p annos. xx. plem ex conīugio nō habentes. vouerunt dño q⁹ si eis sobolē cōcederet. eā seruituro dñi mā

ciparesit. Cuius rei gratia cuz singulis annis in tribus festis papatus ibidem frequentarent. in festo encenioz̃ ioachi cum contribulibus suis ibidem ascēdit. ⁊ cum ceteris ad altare accedēs oblationem suam offerre voluit. Quem videns sacerdos cum indignatiōe nimia reputit. ⁊ cur ad altare dei accedere presumeret increpauit asserens non eē conueniens maledicto legis obnoxium. oblationem domino legis offerre. nec inter fecundos infecundum ⁊ qui populū dei non auxit astare. Joachim igit̄ sic cōfusum se videns pre pudore domū redire noluit. ne similiter a cōtribulibus suis qui hoc audierant tantū obprobriū sustineret. Secedēs igitur ad pastores suos. cum ibi aliq̄ diu fuiss. quadam die ei soli angelus cum magna claritate apparuit. ⁊ de eius visione turbatum ne timeret admonuit: dicens. Ego sum angelus domini missus ad te. vt anūciez tibi preces tuas exauditas eē. ⁊ elemosynas in conspectu domini ascendisse. Vidi enim pudorem tuum ⁊ audiui sterilitatis obprobriū non recte tibi obiectū peccati quippe non nature vitio est deꝰ. ⁊ ideo cum alicuius uteruz claudit. ad bꝰ facit vt mirabiliꝰ deinde aperiat et nō libidinose eē quod nascitur. sed diuini fo re muneris cognoscatur. Prima gēs vestre mater sara. nonne vsq; ad nonagesimū annum sterilitatis obprobriū pertulit. et tū Jsaac. Cui repromissa erat omniū gentium benedictio generauit. Rachel etiam nonne diu sterilis fuit. ⁊ tandē Joseph genuit. qui totius egypti dominiū habuit. Quis fortior sampsone vel sanctior samuele? ⁊ tū bi ambo matres steriles habuere. Nōne igit̄ ⁊ ex emplis crede dilatos diu cōceptꝰ ⁊ sterileꝫ partꝰ mirabiliores eē solere. Proinde Anna vxor tua pariet tibi filiū ⁊ vocabis nomē eius mariā. Nec vt vouistis erit ab infantia dño consecrata. ⁊ ad hoc ex vtero mris sue spiritusctō plena. Nec foris secus inē populares. sed in templo dñi semp morabiē. ne q̄d sinistrum de ea aliq̄s suspiceē. Et sicut ipsa ex sterili mre nascē. ita mirabiliter ex ea altissimi filius generabiē. cuius nomen erit ihs. ⁊ per eū oibus gentibus erit salus. Et tibi hoc signū. Cū pueneris ad auream hierosolimis portaz. Annā vxorem tuā obuiā habebis. q̄ de tua tardatione mō sollicita. tunc in p̄spectu tuo gaudebit. His dictis angelus ab eo discessit. Anna autē cū amare fleret. ⁊ quonā vir suus misset ignoraret. idē angelus eidē apparuit. ⁊ sibi eadē q̄ viro annūciauerat patefecit. addens vt p signo hirtm ad auream portaz pergeret. ibidem viro suo redeunti obuiaret. Jgit̄ inꝫ angeli p̄ceptū ambo sibimuicem obuiāre. de mutua visiōe letari. ⁊ de ple. promissa securi. adorato dño. domū redierūt diuinū promissū hilariē expectantes. Anna igit̄ cōcepit ⁊ filiam pepit ⁊ nomē eius mariā vocauit. Cōpleto igit̄ per triennū ablactatōis tpe. ad templū dñi virginē cū oblatiōibus adduxerūt. Erant autē circa templum inꝫ. xv. graduū psalmos. xv. ascensiōis gradus. Nā q; templum in monte erat cōstitutū ad altare holocausti quod foris secus erat adiri nisi per gradus nō poterat. In hoz itaq; nouissimo virgo cōstituta. cūctos sine alicuius adiutorio ita cōscēdit. acsi iaz etatis perfecte eēt. Perfecta igitur oblatione filiā cuz aliis virginibus in templo diuinitꝰ eo. ad ꝓpria redierūt. Virgo aut eē quotidie in oi sanctitate proficiens. ⁊ ab angelis quotidie visitabat. ⁊ visione diuina quotidie fruebat. Ait Hiero⁹. in quadā epla ad cromatiū ⁊ heliodoꝝ q; bā virgo hāc regulā sibi statuerat. vt a mane vsq; ad tertiā oīonibus insisteret. A tertia vsq; ad nonā textrino operi vacaret. A nona ab oīonibus non recedebat quousq; angelus apparens sibi escam daret. Quarto autē decimo etatis sue anno pontifex publice denunciauit vt virgines q̄ in templo instruebantur. ⁊ etatis tempus implesset. domuz

reuerereñ ⁊ viris legitime iungereñ cui⁹ mandato cū cetere possent. sola beata Maria virgo hoc se facere non posse rñdit. Cum qꝫ parentes sui eam dñi seruitio mancipassent. cū qꝫ virginitatē suam dño ipsa vouisset. Cūc anxiatus pōtifex eo q⁹ neqꝫ ꝫ scripturā que dicit vouete ⁊ reddite vota vr̄a infringendū putaret. nec morē genti insuetū introducere auderem. Ad imminentē festiuitatē iudeoꝝ sermonibus cōuocatis. oim hec vna fuit sententia vt in re dubia cōsiliū dñi quereñt. Cū autē oīoni insisterent ⁊ pontifex ad ꝫsulendū dñm accessisset. mox de loco oratorij cūctis audiētibus vox insonuit dicēs: vt quicūqꝫ de domo dauid nuptijs habiles cōiungati nō eēnt. singuli virgas singulas ad altare deferrent. ⁊ cuiuscūqꝫ virgula germinasset. ⁊ in ea cacumine eius Spūs ꝫ. Isa. vaticinij spiritussanct⁹ in colūbe specie consedisset. ipse ꝓculdubio eēt cui virgo desponsari deberet. Erat inter ceteros ioseph de domo dauid. Cui cū incongruū videret. ⁊ vir tā puere etatis tam tenerā virginem duceret in vxorem. ceteris virgas suas afferentibus. sol⁹ ipse virgam suam suberaxit. Vnde cum nil diuine voci cōsonum appareret. pontifex iterato dñm consulendum putauit Qui respondit qꝫ solus ille virgam suā non attulit cui virgo desponsari debēt. Productus itaqꝫ ioseph cū virgam suam attulisset. ⁊ ipsa illico flore germinasset ⁊ in ea⁹ ea cacumine colūba de celo veniēs cōsedisset liqdo oibus patuit ipi virgine desponsandaꝫ fore. Desponsata igit virgine ioseph ipse quidē in sua ciuitate bethleem recedit. domū suam dispositur⁹ ⁊ nuptijs necessaria ꝓuisur⁹. Virgo autē maria cū septē virginibus coetaneis ⁊ collectaneis suis quas ab ostensione miraculi a sacerdote acceperat ad domū parentuꝫ in nazareth reuersa ē. In diebus autē illis angelus gabriel ei oīa apparuit. ⁊ de ea nasciturū deū filium nūciauit. Dies autē nativitatis virginis aliq̄nto tpe fideles latuit. Contigit igit̄ (sicut refert Jobeo beleth) vt eq̄ dā vir sancte⁹ sedule ⁊ tēplanōi illius singulis annis. vj. idus septēbris in oīone positus iocundissimā angelox solēnitatē audiret. Cūqꝫ deuotissime sibi reuelari peret cur quolibet anno illo tñ die ⁊ nō alio hoc audiret. diuinū accepit responsuꝫ. q⁹ virgo gloriosa maria tali die fuerit mūdo nata ⁊ ideo hoc manifestaret filijs sancte eccl̄ie. vt cōcordes fieret in hac celebritate celesti curie. Cū autē hoc sūmo pontifici alijs intimasset. et illi oīonib⁹ ⁊ ieiunijs ⁊ scripturis ⁊ antiquatū testimonijs veritatē compissent. hāc diē in honore nativitatis virginis celebrandum vniuersaliē statuerūt.

Octaua aūt nat. uitatis beate marie olim nō celebrabat. sed dño Innocen⁹. iij. nationē ignoti. ipsam instituit celebrādam. Cuius hec cā fuit. Gregor⁹. cui. ix. per mortē mediam sublato de medio. romani oēs cardinales in quodam conclaui incluserūt vt eccl̄ie prouidereñ. Sz cū p plures dies cōcordare non possent. ⁊ ipsi a romanis multas molestias sustinerēt. vouerūt regine celi q⁹ si ei⁹ meritis cōcordarēt. ⁊ liberi abire possent. octauas sue natiuitatis diu neglectas decetero statuerūt celebrandas. Hecqꝫ in dñm celestinū cōuenerūt ⁊ liberati per dñm Innocentiū votū adimpleuerunt Celestin⁹ enī modico tpe supuixit. ⁊ iō p cū ipleri nō potuit. ¶ Et nota q⁹ tres natiuitates eccl̄ia solēnizat. s. natiuitatē ipi. scē marie. ⁊ iobis baptiste. Que tres designāt tres spūales natiuitates. Cū iobe nāqꝫ in aq̄. eaꝫ maria in pnia. cum xpo renascamur in gloria. Cū igit̄ natiuitatē baptismi in adultis oporteat pcedere cōtritionē. et gloriā seqū. iō ille dies merito vigilias hñt. Sz cū pnia tota sit p vigilia non oportuit vt vigilia hēret. Octauas vo oēs hñt. q⁹ oēs ad octauā resurrectionē anhelāt. ¶ Miles q̄daꝫ valde strenuus ⁊ beate marie valde devotus ad ꝫtemplandū vadēs. quodā

primo monasteriū ad honorem bēē mā
ne ꝓstructū in itinere reptū. missam au
ditur⁹ intrauit. Cuz autē missa misse
succederet. ille ob honorem virginis
nullā pretermitteret vellet. tandē mo
nasteriū exiens. ad locū conatus ꝓpera
bat. ecce redeūtes eidem occurrerūt. ꝙ
ipsum strēnuissime militasse referunt.
Ꝗ dū oēs q aderāt idē affererēt. ꝙ ve
uersi eū strēnuisse militasse vnanimiē ac
clamarēt. nemō ꝙ qdā q se ab eo capto s
dicebāt se eidē offerrēt. ꝓpendēo vir dis
cretus vrbanā reginam. vrbano mō se
honorasse. qd acciderit manifestauit. et
ad monasteriū rediēs filio virginis de
cetero militauit. ¶ Ꝑs quidā q beatā
mariā in sūma reuerētia ꝙ deuotiōe ha
bebat. qndā ecclesiaz bēē marie in noctē
mecha et deuotiōe adibat. Et ecce vgo
virginū comitata vniuerso virginū cho
ro. veniēti viro occurrit. ꝙ cuz sūmo ho
nore susceptū ad eccliam ad quā tende
bat ducere cepit. ꝑ medium duabus de
choro puellis atqz dicentibus. Cātem⁹
dño socie cātemus honorē. Bulc amor
xpi resonet ore pio. Quos versus totus
alius chorus virginū resumēdo pcātat.
ꝑdictaqz bine cātatrices binos q sequū
tur in ordine ⁊ sue subsecuti sunt. Pri
mus ad ima ruit magna de luce stupb⁹.
Sic bō cū tumult⁹ primus ad ima ruit.
Sicqz virū dei cum tali ꝓcessione vsqz
ad ecclam pduxerūt. duabus semp in
cipiēbus ⁊ ceteris respōdentibus.
¶ Quedā mulier solatio viri sui des
tituta. vnicū filiū habebat. quem teneri
me diligebat. Quadā autē vice filius eius
ab inimicis capit. ⁊ in custodia carcera
tur. ⁊ vinculatur. Ꝺ illa audiens incō
solabiliter flebat ⁊ beatam virginē cui
multū deuota erat ꝓ liberatiōe filij im
portunis ꝑcibus exorabat. Tandem vi
dens q sic nihil ꝓficeret. ecclesiam in q
erat sculpta imago bēē marie sola intra
uit. ⁊ coram imagine stans. ipsam sic allo
quit di. Virgo btā. ꝓ liberatione filij
mei te sepe rogaui. ⁊ adhuc neqq̄ mi
serere subuenisti. Pr̄o cuiuz tuū ꝓ fi
lio meo imploro. ⁊ nullū adhuc semo
frucū. Ig̃it sicut filius me⁹ mihi abla
tus ē. sic ⁊ ego filiū tuū tibi auferā. ⁊ ob
sidē ꝓ filio meo in custodiā ponaz. ⁊
hec dicēs ꝓpius accessit. ⁊ imaginē pue
ri quē virgo in gremio baiulabat aufe
rēs: domū abiit. Accipiensqz imaginem
puerī ipsam in lintheo mūdissimo iuol
uit. ⁊ in archa recondēs ipsā cōdigni di
ligentius obfirmauit. bonū obsidē ꝓ
filio suo habere gaudēs ⁊ ipsum dilig̃
ter custodiēs. Et ecce sequēti nocte bea
ta virgo iuueni apparuit. ⁊ ianuā carce
ris aperiens unde ut erat ꝑcepit eiqz di
xit. Ꝺñi tue fili dices. vt meuz reddat
filiū exquo reddidi sibi suū. Qui exiens
ad mr̄em venit. ⁊ q̄liter beata virgo eū
liberauerit enarrauit. Illa autem pluri
mū exultās imaginē pueri accepit. ⁊ ad
eccliā vadēs bēē. marie reddidit filiū
di. Ecce tibi dña refero. qz mihi meuz
vnicū filiū reddidisti. ⁊ nūc tibi filium
tuū reddo qz meū me recepisse ꝑfiteor.
¶ Erat quidā fur q sepe latrocinia exer
cebat. sed bēām mariā plurimū in deuo
tione habebat. ⁊ eam crebr⁹ salutabat.
Quadā igit̃ vice furtim quedā rapiens
capit̃. ⁊ suspēdio iudicat̃. Cū autē sus
penderet̃. ꝑ nutū beata virgo ei affuit
⁊ suspensū tribus dieb⁹ ut sibi videbat̃
suis manibus sustētauit. ita q nulla le
sionē persensit. Illi vo q eū suspēderūt
casu inde trāseūtes. eū viuentem ⁊ vul
tu hilari reppererūt ⁊ arbitrantes q nō
bñ fuisset laqueo astrictus gladio ipsuz
jugulare volebat. Sed btā maria ferrum
eū gladio manuz opponebat. ⁊ illi sibi
nil nocere poterāt. Cognoscēs ergo il
lo referente. q btā maria sic eū iuuabat.
mirantes eum deposuerūt. ⁊ amore vir
ginis abire liberum dimiserunt. Qui
abiens monasterium intrauit ⁊ quoad
vixit in seruitio dei genitricis perman
sit. ¶ Fuit quidā clericus qui beatam
Ꝺariam valde diligens horas eius se
dule decantabat. Cū autē parentes ei

moreret. aliū nō habentes heredē. ei-
dē hereditatē maximā dimiserūt. Com
pulsus ē igit ab amicis vt vxorē acoper-
ret. t hereditatē ꝓpriā gubernaret. Qua
dā autē die cū ad celebrandas nupcias
tenderet. an itinere quandā ecclesiā rep-
perit. t recordat⁹ seruitij bē Marie in
ipsam ingrediens horas ei⁹ dicere cepit
Et ecce beata maria eidē apparuit. t qsi
seuer⁹ ei dixit. O stulte t infidelis. cur
me amicā t sponsā tuā relinqs. t mihi
feminā aliā anteponis. Ad hoc ille cōpū-
nct⁹ ad socios rediit. t totū diffidiano
celebratis nupcijs. media nocte oīb⁹ reli
ctis clā de domo sua fugit. t monasterū
intrās bē marie deuote seruiuit. Sa
credos cuiusdā ꝓbitatē t honeste vite
nullā missam nisi missaz bē marie scie-
bat. quam in ei⁹ honorē sedule decanta
bat. Apud ēpm igit accusat⁹ t ab eo ci-
tius accersitus. Cū vo cōsa epo se aliam
missam nescie diceret. epo ipsum qsi se
ductorē oure redarguit. t ab officio eiz
suspēdēs. ne de cetero eā missam cātare
auderet inhibuit. Sequēti nocte bā ma
ria epo apparēs eū plurimū increpauit
t cur suū cancellariū sic male tractasset
redsinat. addit q die. xxx. moreret nisi
ille ad cōsuetum officium restitueret.
Tremefact⁹ epo. presbyterū accersiuit.
t venia postulās ne nullā missam ꝑter
illā quam sciebat de bā maria celebrare
debeat. inpauit. ¶ Quidā clericus va-
nus t lubricus erat. sed tū dei genitricez
plurimuz diligebat. t ei⁹ horas sanctas
deuote t alacriter decantabat. qdā igit
nocte in visiōe vidit se añ tribunal dei
astare. t dñm circūastantibus dicere. de
illo qui vos aspicit quo iudicio dignus
sit. vosmet decernatis. quē tādiu tolera-
ui t nullā adhuc i eo emādationis signū
inueni. Tūc dño oībus approbāb⁹ sup
eū damnationis sniam. Et ecce vgo
bā surrexit. t filio suo dixit. p iusto pie fi
li elemēiā tuā rogo vt sup eū dānatio-
nis sniam mitigez vivat g hic ob gram
mei. qui ob ꝓpria merita adiuē morti.
Cui dño. tuis eni precibus ibus cū tribuo
si vel saltē nūc eius correctionē ꝑpetro
Et cōuersa vgo ad hoiem dixit. Vade
t amplius noli peccare. ne deteri⁹ tibi cō
tingat. Ille igit exsurgens. vitā mutauit
t religionē petijt. t ibi i bonis opib⁹ vitā
finiuit. ¶ Apud sciliam anno domini
.dxxxvj. fuit qdā vir nole theophilus
cuius dā epi vice dñs vrbis (fulbert⁹ car
notensis epus) q tāpridem sub epo res
ecclasticas dispēsabat. q̄ mortuo epo cū
dignū epm oīs pplus acclamabat. At il
le vice dñatu ꝓtinuo. aliū i epm malvit
ordinari. Tādē ab ipso officio inuite ab
epo depositus. i tanta impatientia ē dela-
psus. vt ad suā recupandā dignitatē cu
iusdā indei malefica ꝓsiliū expeteret. Il
le igit dyabolū aduocauit. t aduocatus
ꝓmptus venit. Theophilus ergo iussu de-
monis ēpm t matrē ei⁹ abnegauit. ꝑpia
ne ꝓfessiōi abrenūciauit. t ipius abrenū
ciatiōis t abnegatiōis cirographuz suo
sanguie ꝓprio scripsit. t scriptū anulo si-
gillauit t sigillatū demoni tradidit t se
eius seruitio se addixit. In crastinū igit
ꝑcepta oīe demois theophilus in gram
epi recipit. t in sui dignitatē officij resti-
tuit. tādē ad se reuersus. de eo q̄ fecerat
valde ingemuit. t ad virgin ēgloriosam
vt sibi adiutrix sui fieret. tota mentis de
uotione ꝓfugit. Quadā igit vice. b. ma-
ria in visiōe illi apparēs de impietate ip
sum redarguit. t dyabolo abrenunciare
ꝑpetrauit. ac ēpm dei filiū t oīe ēpianita-
tis ꝓpositū ꝓfiteri fecit. t sic ipm in sui t
filij gram recepit. t ad indicū indul
te venie itez sibi apparēs cirographū q̄s
dyabolo dederat sibi reddidit. t sup pe-
ctus posuit. vt iā nō se dyaboli seruū ti-
meret. sed ꝑ virginē se libere factū gau-
deret. Quo theophilus recepto vehemē-
ter exultās. cōsa epo omniq populo q̄
sibi acciderat retulit. t cūcis admiran-
tibus t virginē gloriosam laudātib⁹ ipse
post modū in pace quieuit. ¶ Quidam
vir t vxor sua ꝓpe lugdunū circa annū
dcc. filiam vnicā hītes eam quidā

iuuenī nuptiū trādiderūt. Ob amorē autem filie generum suū secum in domo tenebāt. Mater autē puelle iuuenē amore filie sue tādiligenē colebat vt nō maior esset amor puelle ad puerū q̄ socrus ad generū. Inter hec boies maliciosi dicere ceperūt. q̄ hoc nō filie cū faceret sed vt eidē p̄o sibi sese ingereret. Cū igitur mulieris animū tanta falsitas cōcussisset. timens ne vulgi fabulaz verteret. duos rusticos alloquit. z illi occulte generū strangulare vt int cuilibet ꝛr. solidos pollicet. Quadam ergo die eos in celario reclusos maritū suū et in vultria aliquo ire cōsuluit. z filiaz alio trāsmisit. Tūc adolescēs iussu vxis sue celariū vt vinū afferret ingredit. z mox a latronibus strangulat. Mox socrus ipsum in lectu filie detulit. z quasi dormientē vestibus circūtexit. Redeunt ergo marito z filia ad mensā posito. iubet mī filie vt maritū debeat excitare. et ad mensā vocare. Que cū defunctū reperisset. z hec comita nūciasset. tota familia in lamentum verte. z illa mulier homicida. q̄si do leno cū ceteris lamētatur. Tandez mulier de ꝑpetrato scelere valde ingemuit. z sacerdoti ois per ordinē p̄fessa fuit. Post aliq̄s temp⁹ inē mulierē z sacerdotē litigiū oritur. z a sacerdote sibi generi homicidium irrogat. Dū cū ad parentū noticiā deuenisset. addu cit ad iudicē rab eo igneb⁹ eōcremāda dānat. ffinē ergo suū instituere p̄sideriās. ad beatā virginē se conuertit z ea⁹ intrans eccl'iam. in oīone cū lacrimis se ꝓstrauit. post modicū exire cōpellit z in magnū p̄oiectā ignem oēs ibidē stare illesam z in columē conuenē. At parētes pueri. ignē paruū ē putantes ad larmē ea cōcurrūt. z in ignē p̄oijciunt. Videntes autē q̄ nec sic in aliquē ledere. lanceis z basti cā impugnare ceperūt. Tūc inder q̄ aderat vehemēt obstupuit. et eos ab ipsi⁹ impugnatione cōpescuit. Ea autē diligēt considerans. nullū in eaz signum incendij ꝓter sola vulnera ibi cernum inuenit. Cum autē parentes ei⁹ domū eam reclausissent. z eaz fomentis z balneis recreassent. n̄ oēs eam deus vt cernus humana suspitiōe sedari. post cri duū in laudem virginis perseverantes ex hac vita vocauit.

Drianus a ma

ximiano impatore regnāte martirium passus ē. Cum ergo ꝑdictus maximian⁹ in nichomedia vrbe ydolis immolaret. iussu ei⁹ cunctos xp̄anos ꝑquirētes. alij timore pene. alij amore p̄mūse peccatis. vicini vicinos. ꝓpinqui domesticos ad supplicium trahebant. inter quos. xxiij. a perquirentibus compbēsi ad regem adducti sunt. Quibus rex. Nō audistis q̄lis pena aduersus xp̄ianos posita sit. Cui illi. Audiuimus et stulticie tue iussioni irrisum⁹. Tunc rex ira tactus nimia crudis eos ecdi iussit. z lapidibus ora eoz contūdi mandauit. ac annotata vnius cuiusq̄ cōfessione ferro vinctos in carcere reclusi ꝑcepit. Quorum Adrian⁹ constantiam p̄ioz officij militaris p̄sideratus. dixit eis. Adiuro vos per deum vīm vt mihi dicatis. que est remuneratio q̄naz expectatis ꝓ istis tormētis. Ad hoc dixerūt sancti. Oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor hois ascendit. que preparauit dominus diligēbus se perfecte. Tūc adrianus in medium prosiliēs ait. Annotate me cum istis q̄z rego christianus sum Quod cum imperator audisset nolentez sacrificare vinciz ferro in carcere reposuit. Natalia vxor eius. audiens virum suum incarceratū scidit vestimenta sua flens plurimū z eiulans. sed cū audisset q̄ ꝓter fidem xp̄i incarceratus fuisset. gaudio repleta ad carcerē cucurrit. z vincula viri sui z alioꝝ osculari cepit. erat enī xp̄iana. sed ꝓter persecutionez se nō publicabat. Et dixit ad virū suum Beatus es dñe mi Adriane. q̄ inuenisti diuinas quas nō dimiserunt parentes tui. quibus egent di qui multa possi

dent qñ non erit fenerādi tempus. non mutuo accipiendi. dum nullus de pena alium liberabit. nec pater filiuz. nec mater filiam. nec seruus dñm. nec amicus amicum. nec diuitie possessorē. Cūqz eū admonuisset vt omnem gloriā terrenā contēneret: t amicos t parentes spernere. t semper ad celestia cor haberet. Dixit ad eum Adrianus. Vade soror mea tempore passionis nr̄e. a cer siam te vt videas finem nostrū. Dicqz virū suū alijs sanctis recōmendans vt cum. s. confortaret. rediit in domū suā. Postmodū audiens Adrianus diem passionis sue adesse. dans munera custodibus. t sanctos qui secū erāt in fideiussorib⁹. abijt domū vocare Nataliā sicut ei iuramēto p̄miserat. vt cor passiōibus p̄esens eēt. Quidam aut̄ cum vidēs p̄cucurrit t nunciauit Natalie dicens. absolutus est Adrianus t ecce venit. Cō illa audiēs nō credebat di. Et quis potuit eum absoluere a vinculis. Nō mihi cōtingat vt soluat̄ a vinculis: t separetur a sanctis. Dum hoc loqueret. puer domesticus venit dicēs. ei dominus mē⁹ dimissus est. Illa autem putans q̄ martirium refugisset. amarissime flebat t cuz vidisset eum surgens velocius ostiū domus cōtra eum clausit t dixit. Longe a me efficiantur qui a deo corruit. nec mihi cōtingat loqui cū illius. per qō dominū suū abnegauit. Et cōuersa ad eū dixit. O tu miser siue deo. qs te cogit apparēre. qō nō potuisti placere? qs te supauit a scis. aut quis te seduxit vt recederes a p̄uentu pacis die mihi cur fugisti añ q̄ pugna fieret. añ q̄ repugnantes videres? quo vulnerat⁹es. nec dū emissa sagitta? Et ego mirabar si ex gente sine deo. t de genere impiorum aliquis offerretur deo. Heu me infelicem t miseram quid faciam que coniunxta sum huic ex genere impiorum? Nō est concessum mihi vnius hore spacium vt voluerit deus martyrio. sed vt videret vxor transgressus? Ad modicum quidem tentatio mea fuit. t ecce p secta obprobriū meū erit. Hoc ante dea. Adrianus audiens vehemēt gaudebat admirās de femina iuuene pulcerrima t nobili. t añ. xuij. mensēs nupta. quo talia loqui posset. Qñ ex hoc ad martiriū ardēnor effect⁹. verba eius libentissime audiebat Sed cū eā nimis affligi videret dixit ei Apimihi dña mea Natalia. nō eni vt putas martiriū fugi. ß te vt p̄mitit vocare veni. Que nō credēs ait. vide qūo me seduxit transgressor? qūo mentē alter in dao? fuge a me miser nap̄sam iaz interficiā vt sanctis. Et dū moraret ad aperiendū ei. dixit. Aperi cit⁹. nam vas t vltra nō videbis me. t post hoc lugebis. q̄ me añ exitum meū nō videris. ꝛ fideiussores dedi sanctos martires t si ministri me reqrentes nō inuenerint. sistinebūt sancti tormenta sua. t mea sit. Hec audiēs Natalia. aperuit t sibi inuicem p̄strati ad carcerē sūt abierūt. vbi Natalia p. vij. dies scēs ꝛ vlcera. cuz lintheis p̄ciosis exterg̃ebat. Statuta aut̄ die. imperator eos p̄beri iussit. q̄ resoluti penis. qz ambulare nō poterant. vehit alis lia portabant. Adrianus vo vinct⁹ manibus sequebat. Deinde Adrianus portatus sup̄ eculeuz cesari p̄tat. Natalia vo adiungens se ei dicebat: Vide dña meus. ne forte trepides. cū tormenta videbis. modicū quidē nunc patiet⁹ sed cōtinuo cū angelis exultab. Adrianus igit̄ sacrificare noles. grauissime ce sus ē. Curr̄ens Natalia cuz gaudio ad scēs qui erāt in carcere: ait. Ecce dña me⁹ inchoauit martirium. Cum autez rex ne deos suos blasphemaret: moneret ille ait. Si ego torqueor: qz eos q̄ nō sūt vij blasphemo? qualiter ipse torqueris q̄ deum vez blasphemas? Cui rex. hec verba te illi seductores docuerunt. Ad quez Adrianus. quare seductores eos dicis qui sunt doctores vite eterne. Curr̄ens natalia hec rēsa viri sui alijs cū gaudio referebat. Tunc rex a q̄uor validissimis fecit eū gutt̄ cedi. Dēs autez

penas ⁊ interrogatiões ⁊ mīsiões. natā
lia alijs martirib⁹ q̄ erāt in carcere conci
nuo referebat. Ingrātū aut̄ ei⁹ fuit vt
ei⁹ viscera effunderent. Tūc ferro vin
ctus cū alijs in carcere reclusit⁹. Erat
aut̄ adrianus iuuenis delicat⁹ valde ⁊
decorus. annor⁹ xxviij. Natalia vo vi
rū suū supinū iacentē ⁊ totū lacerat⁹
⁊ sideratū mittēs manū sub vertice eius
dicebat. Beat⁹ es dñe me⁹. q̄ dignus ef
fect⁹ es de numero esse sanctor⁹. Bñs es
lumē meū. vt patiaris ꝓpeo. q̄ pro te pas
sus es. ꝓge nūc dulcis meus. vt videas
gloriā eius. Audiēs aut̄ ip̄ator q̄ mul
te matrone sanctis in carcere ministrarēt.
p̄cepit ne vlter⁹ ad eos ingredi p̄mitta
tur. Q̄ audiēs natalia sanctam cōsola
tur. ⁊ habitū virilē assumens sanctis in car
cere ministrabat. alis quoq; exēplo suo
ad hoc inducit. rogauitq; virum vt cum
eēt in gloria. hāc precem ꝓ se faceret. vt
se intactā custodiēs dñs ab hoc seculo ci
tius euocaret. Audiēs aut̄ rex que ma
trone fecissent. iussit inuidē afferri. vt cō
fractis sup eū cruribus. sanctū martirē inte
rirent. Timens vo natalia. ne vir su⁹ ex
alio⁹ supplicio terrere⁊. rogauit minis
tros vt ab eo inscient. Ablatisq; ab
eo pedib⁹ cruribusq; fractis. rogauit eū
natalia. vt manū sibi abscidi p̄mitteret
q̄tenus alios sanctos q̄ plura passi fuerūt
cōpar eēt. quo facto adrianus spīm red
didit. ceteroq; vltro pedes p̄tendēs ad
dñm migrauerūt. Rex aut̄ eor⁹ corpora
cremari mandauit. Natalia vo manū
adriani in sino suo absc̄odit. Cū autez
corpora sanctor⁹ in ignē p̄cipitarēt vo lunt
⁊ natalia se cū eis in ignez precipitare ꝛ
subito vehementissim⁹ ymbre irrupit ⁊
ignē extinguens corpora sanctor⁹ illesa ser
vauit. xp̄iana vo ꝓ filio suo corpora eor⁹
cōstantinopolim trāsferri fecerūt. quo
usq; pace eccl̄ie redditis cruz honore re
serrent. Passi sunt aut̄ circa annū dñi
ccxxx. Natalia vo domū remanēs. ma
nū sci adriani sibi retinuit. quā ī sola
cū vite sue sp ad caput lecti sui pone
bat. Post hoc aut̄ tribun⁹ videns natz
lia sepulcrum tam̄ diuitē ⁊ nobilez.
de voluntate imperatoris honestas matro
nas misit. vt in suū cōiugiū consentiret
quibus natalia respondit. Quis mihi
p̄stare poterit vt cōiugem tali viro ꝙ
sed peto vt primū dieruz mihi dent̄ indu
cie vt me valeā ꝑparare. Hoc autez di
cebat vt inde fugere posset. Luz autem
dñm crotaret vt se intactā ꝓ seruaret su
bito obdormiuit. Et ecce vnus martz
ei apparuit. ⁊ cū dulcedine ꝓ solās ⁊ vt ad
locū in quo sūt corpora martirū veniat
imperat. Euigilans igit̄ ⁊ manū adria
ni solū accipiens cū multis xp̄ianis na
uē cōscendit. Q̄ tribunus audiens cū
multis militibus eā p̄ nauigiū insequ⁹
est. Exurgēs aūt ventus ꝓuis. multos cor
submersis eos redire compulit. Media
aut̄ nocte diabolus in spē nauclerī cū
naui fantastica bis q̄ erāt cū natalia ap
paruit et ꝙsi voce nauclerī ait eis. Un
venitis aut quo pgitis ꝙ Exilii. ex nicho
media venimus ⁊ ꝓ stantinopolim pgi
mus. Quib⁹ ille ait. Errato ad sinistrā
pgite vt rectius nauigetis. Hoc autem
dicebat vt eos in pelag⁹ mitteret. ⁊ peri
rent. Cum aut̄ vela mutarent subito
adrianus in nauicula sedēs. videt ⁊ eos
nauigare sicut prius ceperāt admonuit
asserēs malignū spīm fuisse. q̄ sibi locu
tus fuerat. ponensq; se añ eos. p̄cedebat
illos ⁊ viam eis ostēdebat. Natalia vo
adrianū p̄cedere videns immenso gaudio
repleta est. sicq; añq; illuc̄ederet. ꝓ stanti
nopolim aduenerunt. Cū aut̄ natalia
in domū vbi erant corpora martirū in
troisset. ⁊ manū adriani ad corpus po
suisset. ⁊ post oīonē dormitasset. Adria
nus ei apparuit ⁊ salutans cū vt in eternā
pace secū veniret p̄cepit. Que cum
euigilasset ⁊ somnū astantibus retulis
set. valefaciens oibus emisit spīm. ꝓfide
les aut̄ corp⁹ eius accipientes iux corpo
ra martirū illud posuerūt.

Q Orgoni⁹ ⁊ Do

rotheus apud nichomediā ptimi in pa
latio dyocleciani. antiq̄ militie renunci
ant. et libertus regē sūi sequant ⁊ xp̄i
anos se esse libera cōf. rent. Dō cesar au
diēs plurimū antiebat egrefer̄s pdere
tales viros. quos intra palatiū nutritos
moꝝ ⁊ generis nobilitas decorauit. Cū
igit̄ nec minis nec blandicijs moueren̄
in eculeo distēdunt ⁊ flagellis ⁊ vngul'
toto corpe lacerati. accto ⁊ sale nudatis
pene coꝝ vsceribus pfundunt. Et cum
hec alacriter tolerarēt in craticula assan
tur. ⁊ q̄si in lecto floꝝ videb̄ jacere. ni
hilq̄ lesionis sentire. Deinde iussu cesar
lacō suspēdūt. ⁊ corpa ungis ⁊ cambus
exponūt. sed cū intacta a fidelibus col
liguūt. Passi sūt circa annuꝝ. ccl xxx. Post
multos annos corpus scti gorgonij ro
mam trāslatū est anno dñi septingētesi
moseptuagesimoterco. Eps metenſ ne
potis pipini regis. xp̄m ad gallias trans
tulit. ⁊ gorgoniensi monasterio eos col
locauit.

Rothus ⁊ iacin

cius fuerūt domicelli. ⁊ studio
phie socij facte eugenie filie philippi no
bilissimi romanoꝝ generis. Qui qdē phi
lippus a senatu pfecturā alexandrie ac
ceperat. ⁊ illuc claudiā vroꝛē suā ⁊ filios
auitū ⁊ sergiū filiā quo q̄ eugeniā secū
duxit. postq̄ eugenia oībus libris arab⁹
et lris erat pfecta. P rothus q̄q ⁊ iacin
cius secū studuerāt. ad pfectionē oium
sciaꝝ deuenerāt. Eugenia igit̄. xv. etatis
sue anno. ab aqlano aqlim p̄sule filio
pen̄ vrot. Cui illa. Mirimis nō nata
libus. sed moribus esse eligēdus. P erueit
igit̄ ad manus eius doctrina pauli. ⁊ ce
pit aīo fieri xp̄iana. P ermissum erat tūc
xp̄ianis intꝝ alexandriā habitare. vñ illa
q̄si solamādo pgens ad villā. trāsiēs au
uuit xp̄ianos cantātes. oīs q̄ genitus
demonia. dñō autē ei loq̄ erat. Tunc di
cit ad pueros. p̄bū ⁊ iacincū q̄ secū stu
uerant. pboꝝ syllogismos serupulo so
studio trāsegimus. aristotelica argumē
ta ⁊ platonis ideas ⁊ socratꝝ monita hec
inter quicq̄ cātat poeta. q̄cq̄ orator. et
q̄cq̄ phūs cogitat hec sūla excludunt̄.
dñam me vsurpata potestas. soloꝝ vo
sapiēcia fecit. Sumus ergo fratres. ⁊ xp̄m
sequamur. P lacet p̄silio. ⁊ allapto babino
vir ad monasteriū cui clemens vir dei p̄
erat venit. q̄ nulla ad se femina venire si
nebat. Qui etiā quadaꝝ vice cū heretico
disputās cū vim argumentoꝝ ferre n̄ pos
set magnū ignē accēdi fecit. vt ille q̄ non
cōburerēt vera fidē p̄hare hīc. Dō eaꝝ
factū cēt prior intrauit. ⁊ illesus exiuit.
hereticus ante cū intrare nollet. ab oīni
bus expulsus ē. Ad hūc igit̄ cū accessis
set ⁊ se vir diceret: ille ait. Recte vir dice
ris. q̄ cū tua femina. virilit̄ agis. nam si
bi eius pdino a deo fuit reuelata. Ab eo
igit̄ cū p̄tho ⁊ iacincto monasticū habi
tū suscepit. ⁊ se fratrē eugenij ab oīnib⁹
appellari fecit. P ater ante eius ⁊ mater
videtes curꝝ eugenie domū vacuam re
disse. mercēdes vndiq̄ filiā inquiri fecer̄.
sed minime inuenire potuerūt. Interro
gant vates quid de filia factū sit. Qui re
spondent eā a dijs inē astra translatam.
Quo circa pr imaginē filie sue fecit ⁊ ip
sam ab oībus adorari mādauit. P ā vo
cū sociis in dei timoꝛe pmānt. ⁊ nocturno
ꝓposito ipsa pficit̄. Erat tunc alexan
dria matrona quedā diues ⁊ nobilē melā
nias nole. quā sancta eugenia oleo per
ungens a quartana liberauit in nomie
ihesu xp̄i. vñ multa ei misit munera sed
nō recepit. P redicta igit̄ matrona fratrē
eugenij uirē arbitrās sepius cū visita
bat. Videsq̄ elegantia ingenij. ⁊ pul
chritudinē corpis. in cuius amoꝛē vehe
menter exarsit ⁊ qualit̄ cum eo cōmisce
ri posset. anxia cogitare cepit. Simulās
igit̄ lāguorem: misit vt ad eam veniret
se ⁊ misere dignaret. Qui cum venisset
apparuit sibi qualit̄ ei⁹ amoꝛe capta eet
⁊ qualit̄ in eius p̄cipiscēcia efficaret ro
gans vt secū carnalit̄ cōmisceret. Surrīq̄
cum apprehendēs amplectit̄. osculat̄
⁊ ad cruces boꝛ. q̄ factum frat eugē

bius abhorruit oi. Recte nomē melanthiā hāc cognoscēris. nigredinis enim repleta. pfida nigra dicer, ⁊ obscura filia tenebrar. amica dyaboli. dux pollutōis fomentū libidinis. sororū ancretis ppetue: ⁊ mortis filia sempiterne. Illa vero se deceptā vidēs et timēs ne forte sceleris publicaret. voluit ipsā por detergere damnareq cepit q eugenius se voluit violare. Abijt igit ad philippum pfectum ⁊ conqsta ē di. Juuenis qdē phidus xpianus ad me medēdi cā ingressus ī me irruens impudenter. me voluit violare. et nisi vnius ancille q iuxta cubiculū erat suissem liberata suffragio. sine me libidini sociasset. Audiens igit pfectus ira accendit ⁊ missa apparitorū multitudine. eugenium ceteroscq seruos xpi ferro vinctos adduci fecit. diēq statuit ī quo oēs tradi deberēt morsibus bestiar. Accersitis eni eis cotā se dixit ad eugeniū. Dic nob sceleratissime. hoc vos xpc vester docuit. vt operā corruptōibus dens ⁊ matronas impudēter vesania violetis. Cui eugenia demissa facie ne agnoscerē rīdit. Bōs nr castitatē docuit. ⁊ integritatē seruādas eternā vitā pmisit. Hāc autē melanthiā falsam testē mōstrare possumus. q̄ mirū est vt nos patiamur: q̄ q illa cum cōuicta fuerit puniat. ⁊ fructus patiētie nre depcat. Verūtn adducat ancillā quā dicit nīi sceleris cē testez. vt ex ore eius possint refutari mendacia. q̄ cum adducta eēt illa. a dña sua docta. pstanē sibi opponebat. q̄ dñam suā opprimere voluit. Cūq oēs ō familia sua deprauari. sic cē testarent. aut ¶Eugenia. Xps tacēdi trāsijt ⁊ eps loquēdi adueste Nolo impudica ī seruos xpi crimē imponat nec falsa glioret. Ut ait mēdacij veritas superet ⁊ sapia malicia vincat vitatē oīdā. nō ppē iactantia sz ppē dei gloriā. ⁊ hec dicēs tunicā a capite vsq deorsum sine vsq ad cingulū scindit ⁊ scia apparuit. Dicitq pfecto. tu mihi pater. claudia mr. fratres hi duo q tecū sedēt Auitus ⁊ sergius. Ego eugenia filia tua hi duo fratres ptochus et iacinct⁹. Qō pr audiēs ⁊ filiā cognoscere incipiēs. in amplexus ei⁹ cum mīe irruit. ⁊ lacrimas multas effudit. Eugenia aūt vestib⁹ antrosis induit. ⁊ in sublime tollitur. Ignis autē ō cedo venit ⁊ mdanciā cum suis cō sumpsit. Dicq eugenia patrē. matrē et fratres. totāq familiā ad fidē xpi cōuertit. ita q pr ppter hoc a pfectura depositus. a xpianis epūs ordinat. ⁊ in oratōne p sistens ab infidelibus occidit. Claudia autē cum filijs suis ⁊ eugenia romā reuertit. ⁊ ibi multi ab eis ad xpm sunt cōuersi. Eugenia autē iussu imperatoris alligato grādi saxo ī ryberim pcipitat sed rupto saxo supra undas incolumis gradiebat. tunc in fornacē ardentē pjicit. sz extincta fornace refrigerio vtebat. Reclusit deinde in tenebrosum carcerem sed lumē candidissimū radiabat eidem Cūq per decē dies sine cibo fuisset. saluator eidē apparuit. ⁊ panē candidissimū sibi porrigēs dixit. Accipe cibum ō manu mea. Ego sum saluator tuus quē tota mentis intentiōe amasti. Eodem die quo ad terras descendit ipe te emisit. In die igit natalis dñi speculator nuntiat. ⁊ caput eius abscidit que postmodū matri apparuit. ⁊ q die dñica se sequerēt prdixit. Veniente igit dñica die. Claudia in oratōne posita. emisit spm. Ptochus autē ⁊ iacinctus cum ad templum ydolorum traherentur. oratōne simulacr comminuerunt. ⁊ cum sacrificare nollēt. capitis obtruncatōe martiriū postmodū compleuerunt. Passi sunt autē sub Valeriano ⁊ gallo. Circa annū dñi ducentesimū quinquagesimū sextum.

Exaltatio sancte

crucis dī eo q tali die fides ⁊ sancta crux plurimū exaltata fuit. Notandum autē q ante xpi passiōem lignum crucis fuit lignum vilicans. quia hmōi cruces de lignis vilibus parabant. In fructuositate quia quātumcūq ī monte caluarie plantabat fructum mūe fa-

ciebat. Ignobilitatis quoq; qz erat supplicium latronum. Tenebrositatẽ quia tenebrosus z sine ornatu decore erat. Mortis quia ibi homines morti tradebãtur. Feretris quia in medio cadauerus planabatur. Post passionem vero fuit multiplicater exaltata. quia vilitas trãsijt in preciositatem. Unde dicit andreas salue crux preciosa ẽ. Infructuositas seruilitatem. Lañ. vij. Ascendã ad palmas z apprehendam fructus eius. Ignobilitas in sublimitatem. Augu. Crux que erat supplicium latronum. transijt ad frontes imperatorum. Tenebrositas in claritatem. Xpi. crux z cicatrices christi radijs solis in iudicio erunt lucidiores. Mors in vite perpetuitatem. vnde canitur: z vnde mors orietur. inde vita resurgit. Feretrum in odorem suauitatis. Lañ. j. Cum ẽt rex in accubitu suo nardus mea. ad est crux sancta. dedit odorez suum.

EXaltatio sancte crucis solenniter ab ecclesia celebratur. quia in ea fides xpiana plurimũ exaltata fuit. Anno domini sexcentesimo decimoquinto permittente domino flagellari populum suum per seuiciam paganorum cosdras rex persarum. omnia regna terrarum suo imperio subiugauit. Hierusalem autem veniens. ac sepulcro domini tertio redijt. sed tamen partẽ sancte crucis. quam sancta helena ibidẽ reliquerat asportauit. Volens autẽ ab omnibus coli vt deus. turrim ex auro z argento interlucentibus gemmis fecit. z ibidem solis z lune z stellarum imagines collocauit. per subtiles etiam et occultos ductus quasi deus desup aquam infundebat z in subterraneo specu equi quadrigas trahentes in circuitu ibant. vt quasi turrim mouerent z tonitruum simularent. Filio igitur suo regno tradito. in tali pbano prophanus residet et iuxta se crucem domini collocano appellari ab omnibus se deum iubet. Et sicut legitur in libro mirali de offi. Ipse cosdras in chrono residens. tangẽs patet lignum crucis sibi a dextris imposuit loco filij. z galeum a sinistris loco spiritus sancti. Se vero iussit patrem nominari tunc eraclius imperator exercitum copiosum collegit. z contra filium cosdre iuxta danubium fluuiũ dimicaturus aduenit. Tandem vtrinsq; principib⁹ placuit. vt ipsi super pontẽ soli confligerent z qui victor existeret. sine dãno vtriusq; exercitus imperium vsurparet. decretuz etiam erat vt quicunq; principem suuz iuuare presumeret. cunctibus absciss⁹ et bracchijs ob hoc cõtinuo in flumine mergeretur. At eraclius totum se deo obtulit. z sancte crucis deuotione qua potuit cõmendauit. Ambobus itaq; in conflictu durantibus. Eraclio victoriam dominus contulit. z contrarium exercitus suo imperio subiugauit. adeo q; vniuersus populus cosdre fidei xpiane se subdidit. z sacrũ baptisma suscepit. cosdras autem ignorabat eorum bẽli. quia cuz ab omnibus odiretur. sibi a nemine intimatur. Eraclius autem ad eum peruenit. z in chrono aureo eum sedere reperiens. eidem dixit. Quia lignum sancte crucis sedes tuum modulum honorasti. si baptismum z fidem christi susceperis. adhuc vitam z regnum pauci ad te acceptis ob fidibus obtinebis. Si autem hoc implere contempseris. gladio meo te feriam z caput tuum precidam. Cum igitur ille acquiescere nollet. extracto gladio eum protinus decollauit. Et quia rex fuerat sepelire precepit. Filium vero suum decem annorum quem cum eo reperit baptizari fecit z de sacro fonte ipm suscipiens regnũ paternuz ei dimisit. Turrim vero illam destruens. z argẽtum in predam sui exercitus tribuẽs. aurum vo z gẽmas ad reparandũ ecclias q⁹ tyrannus destruxerat reseruauit. Sanctam igit crucẽ suscipiens. hierosolimã reportauit. Cuiz autẽ ó monte olineti descendens. p portã q̃ dñs pass⁹ intrauit.

rāt in equo regio ⁊ ornamēto ymplali ingredi vellet. repēte lapides porte desendērūt. ⁊ introīre q̄si ei⁹ pies se clausēr. Sup quo cūctis stupēdibus angelus domini sig nū crucis i mānibus tenēs. super portā apparuit di. Cū rex celox ad passionē p hāc portā intraret. nec cultu regio sed humili asello ingrediēs. humilitatis exemplū suis cultoribus dereliq̄t. ⁊ his dictis angelus ābscessit. Cū cimpator⁹ lacrimis diffusus se p̄m discalcauit ⁊ vestimēta exq̄ ad camisiā exuit. crucemq̄ dñi accipines vsq̄ ad portā humilit⁹ ba inlauit. Moxq̄ duncā lapidū. celeste p̄sentie impiū. statimq̄ porta se subtrigēs liberū introitibus patefecit ingressum. Odor autē suauissimus qui eodem die eo demq̄ mōmēto quo ō turri cosdre sacra crux fuit ablata hierosolimis ō p̄sa⁹ puincia p tam lōga terra ⁊ spacia fuerat illapsus tūc rediit. orbiesq̄ murabili suauitate refecit. Rex autē demonissimus in hac crucis laudes p̄cipit. O crux splēdidior cūctis astris. mūdo celebris. hoībus multū amabilis. sancto⁹ vniuersis q̄ sola fuisti digna portare talentū mūdi. dulce lignū. dulces claui. dulces mucro dulcis hasta dulcia ferēs pōdera. salua p̄sentē catheruā in tuis hodie laudibus ⁊ gregatā. tuo vexillo signatā. Sicq̄ p̄cosa crux in suo loco restituit. et antiq̄ miracula renouauit. Mortuus quidam vite restituit palmā ⁊ nos curauit lepros. dece mūdauit. ceci quindecim illuminauit. demones effugauit. ⁊ a varijs languoribus plurimi liberauit. ⁊ sic impator ecclesias reparās. et regijs muneribꝰ cumulās ad ꝓpria remeauit. ¶ In cronicis autē hoc gestū aliē fuisse narratur. Dī cū q⁹ dū cosdre occupās vniuersa regna hierusalē cū Zacharia patriarcha ⁊ ligno crucis cepisset. ⁊ eraclius cū eo pacem facere vellet iurauit se cuz romanis pacē nō facturū donec crucifixū abnegarent ⁊ solē adorarēt. Tunc eraclius zelo armatus ⁊ cū exercitū monte ⁊ pas⁹ multos p̄liju⁹ deuastauit. ⁊ cosdre vsq̄ ad tesifontē fugere cōpulit. Tandem cosdre dissenteriā incurrēs. Merdasan filium suū in regē coronare voluit. Qō syroes p̄mogenitus eius audiēs. cū eraclio fedus iniit. patrēq̄ nobilibus p̄sequēs in vincula dedit. Quē p̄ne tribulationis ⁊ aq̄ angustie sustērās randē sagittan et occidi fecit. Postmodū autē omnes incarceratos cuz patriarcha ⁊ ligno crucis eraclio destinauit. Ille autē p̄cosus lignū crucis hierusalē detulit ⁊ postmodū cōstantinopolim deportauit. Hec in multis cronicis legunt. ¶ De hoc aūt ligno crucis sic dicit. Sibilla apud paganos. sicut dī in historia tripart⁹. O ter beatū lignū in quo deus extensus. hoc forte dicum ē p̄pter vitā nature. grane ⁊ glorie q̄ ex cruce p̄uenit. ¶ Apud ysiantinopolim iudeus quidā ecclesiā sancte Sophie ingressus. quandā imaginē xp̄i ibidem ⁊ spexit. q̄ se ibi solū ⁊ sideranꝰ gladiū arripuit ⁊ appropians imaginē xp̄i in gutture pausit. statimq̄ inde sanguis exiuit. ⁊ iudeū facē ⁊ caput aspersit. qui territus imaginē accepit. ⁊ ipsam in puteum p̄jacens. statim aufugit. Quidaꝫ autē xp̄ianus eidē obuiauit si biq⁹ dixit. vñ venis iudee. aliq̄ē hoīem occidisti. Et ille falsum est. Cui rursus hō ille dixit. Vere homicidiū p̄petrasti. ⁊ iō sanguine aspersus es. Et iudeus. Vere deus xp̄ianoꝝ magnus est. et fides eius firma p̄ois cōprobat. Nequaq̄ enī hoīem p̄cussi sz xp̄i imaginē. ⁊ continuo sanguis emanauit ō gutture. Dixit aūt iudeus hoīem illū ad puteū ⁊ inde sanctā imaginē extraxerūt. Plaga aūt i gutture xp̄i (vt fert) adhuc hodie cernit ⁊ iudeus cōtinuo fidelis efficit. ¶ Apud syriā in ciuitate berith qdā xp̄ianus sub annua pensiōe hospicij hās imaginē dñi crucifixi cōtra lectuli faciē i pariete affixerat ⁊ ibi orōnes suas cōtinue faciebat. Post annū vo aliā domū locauit ⁊ imaginez ibidē ex obliuione reliq̄t. Quidā aūt in deus p̄dictā domū ꝯduxit. ⁊ die quadā vnū de suis ꝯtribulibus ad ꝓximū inui

tauit. Inter epulas autẽ ille qui inuisitus fuerat casu circũſpicit imaginẽ inſtrã pariẽ ꝙ uef. Et in illũ q ſe inuisitatũ ira fremẽs. aut imaginẽ ihesu xpi nazareni tenere audeat comminaf. Ille autẽ eũ adhuc pdictã imaginẽ nõ uidiſſet. ſacris quibus poterat affirmabat. q illã de q dicebat imaginẽ penitus ignorabat. Tũc ille placatũ ſe ſimulãs. ualefaciit ꝙ ad pricipẽ ſue gẽis abiens. iudeũ illuz de eo qđ uiderat accuſauit. Iudei igit ꝙgregati ad domũ eius cõuenũt. ꝙ uiſa imagine illũ ꝙtumelijs diris afficiũt. ꝙ ex ſynagogã ſeminuũ pijciunt. imaginẽ vo ꝙculcãtes pedibus cuncta ſ ea dnice paſſiõis obprobria renouarũt. Cũ vo lanceã lãcea pforaſſz uberum sanguis ꝙ aq exiuit. ꝙ ſuppoſitũ uas implenit. Stupefacti iudei ſanguinẽ illuz ad ſinagogas detulerũt. ꝙ oẽs infirmi ex ipſo uncti ꝓnus curabãtur. Tũc iudei epo terre ei oĩa p ordinẽ narrauerunt. et baptiſmũ fidẽ xpi uniuſ ſuſceperũt. Epo ãt ſanguinẽ illũ i ampullis cristallinis ꝙ uitreis cõſeruauit. xpianũ etiam illũ accerſiuit. ꝙ qđ tãpalerã imaginem compoſuiſſet inq̃ſiuit. At ille dixit. Michodemus illã cõpoſuit. quã monẽs gamaliel. gamaliel zacheo. zacheus iacobo. Iacobus ſymoni dereliq̃t. Que in hierusalẽ uſq ad excidiũ urbis fuit. donec inde a fidelibus i regnũ agrippe delata. ꝙ inde ad patriã meã delata a parentibus meis ad me hereditario iure deuenit. ffactũ ẽ hoc anno dñi septingẽtesimo duodegesimo. Tũc oẽs iudei ſynagogas i eccias cõſeraruit ꝙ ttũ christianos inolescit vt eccie ꝓſecrarẽt. qz ante tũ altaria ꝓſecrabãt. xpi ſtudio miraculũ oriebatur ecclia. v. kaleñ. decembꝛis memoriam fieri dñice paſſiõis. vel vt alibi legit. v. ydꝰ nouembꝛis. eã ꝙ rome conſecrata eccia eſt Ihonore ſalutatois. vbi ampullacã illo ſanguine reſeruat ꝙ ſolẽne feſtum agitur.

Quartus crucis etã apõ infideles mirabilia p oĩa cõprobat. Hãc vt greg. in. uij. li. dyal. cõmentat. Andreas fundane ciuitatis epõs. dũ quandã ſanctimonialẽ feminã ſecũ habitare ꝓmitteret. anno quo hostis cepit ſpecie illius oculis mẽtes eoꝝ imꝑmẽ vt in lecto nefanda cogitaret. q dam vero die in deus quidã roma ueniens. cum iã die declinare cerneret. et vbi manere poſſz minime repiſſet. in quodã templo appollinis ad manẽdũ ſe contulit. qui ipm loca ipius ſacrilegiũ ꝓtinuiſſe. Quis fidẽ crucis minime haberet ſigno crucis ſe munire curauit. Nocte autẽ media cuiuſdã vidit malignoꝝ ſpirituũ turbã. quaſi in obſequiũ cuiuſdam poteſtatis ꝓire. eumq; q ceteris preerat in coꝝ medio conſedere. q cepit ſingulos ſpirituũ ſibi obſequentiũ cauſas accuſatꝫ diſcutere. qđ cuiuſq; quantuz egiſſet. nec ꝺ cie inueniret. Adhuc autẽ diſcuſſionis huius greg. cauſa breuitatis ꝓtãſit. ſed ex ſili in quodã exemplo. qđ legit in vitas patꝝ inuoteſcere põt. Hãc dum quidã in tẽplo ydoloꝝ intraſſz videt ſathanã ſedentẽ. ꝙ omnẽ eius milicã ei aſſiſtentẽ. ꝙ veniẽs vnus de malignis ſpiritibus adorauit eũ. Cui ille. Cũ venis? Et ille. Ibam illa ꝓuincia ut tibi bella plurima ſuſcitarẽ. ꝙ perturbatõs multas fec. ꝙ ſanguinem copioſam effudi. ꝙ veni nũciare tibi. Et ſathan ait. quanto tpe hoc feciſti? Et ait in. xxx. diebus. Et ſathan. quare hoc tãto tempe feciſti? Et ait aſſiſtentibus. ite ꝙ flagellis eum cedite. ꝙ durius verberate. Et ſcõs veniẽs adorauit ꝺi. In mari dñe erã et cõmotiões maximas excitaui ꝙ naues multas demerſi hominẽs ꝙ plures occidi. Et ait quãto tpe hoc feciſti? Et ille in. xx. diebus. Et iuſſit hũc ſibi flagellari dicens. Ita modicã in tãto tempe laborauiſti. Et tertius veniens ait. In qdã ciuitate fui ꝙ tres ꝙ dudã mipſos excitaui. ꝙ multam ſanguis effuſionẽ fec. ꝙ ſpõſũ ipm occidi. ꝙ veni nũciare tibi. Cui dixit. ꝙnto tpe hoc feciſti? Et ille in decẽ diebus. ꝙ ille ait. Hõne plura in tot diebꝰ opamus eo. ꝙ iuſſit eũ a circũſtantibus verberari. Et vnꝰ veniẽs ait. In heremo man

ſ̄ p̄ q̄ād̄ ginta ānos aīa q̄dā̄ monachus laborauit. ⁊ vix tandē ip̄m in lapsum carnis p̄cipitauit. Ꝺ̄ ſathan aut diens. de ſolio ſuo ſurrexit. ⁊ eum oſcu lans de capite ſuo coronā abſtulit. ⁊ capi ti illius impoſuit. ac ip̄m ſecum ꝑſedere fecit dī. Ꝺ̄ magnā rem fortiter egiſti. ⁊ pl⁹ oīb⁹ laboraſti. Nichil ḡ vel ſilio p̄ōt eſſe modus illius diſcuſſionis q̄ē greg. p̄termittit. Cum ergo ſinguli ſpūs expo nerent q̄d egiſſent vnus in medū p̄ſili uit ⁊ quantā carnis temptationē de illa ſanctimoniali femīa andree animū com mouiſſet aperuit. Addēs q̄ heri hora ve ſperarū vſq; adhuc eius mentē texerit, vt in tergū eius blandiens alapā daret. Tūc malignus ſpūs eum hortatus ē. vt p̄ceret q̄d cepiſſet. vt illius ruine ſingu larē inē ceteros palmā teneret. P̄cepitq; vt quereret quisnā eſſet ille qui ſic ere in templo eod̄ p̄ſumpſiſſet. Cum aut̄ ille vehementius palpitaret. ⁊ miſſi ſpiritus eum crucis miſterio ſignarū. viderent, territi clamauerunt vere vas vacuū ſed ſignarū. Ad hanc voc̄ p̄tinus illa ma lignor⁹ ſpirituū turba diſparuit. Jude⁹ aut̄ cōcitus ad eū venit ⁊ ei omnis q̄ ordinē enarrauit. Ꝺ̄ ille audiēs. vehe menter ingemuit. ⁊ omnē mulierē a do mo ſua p̄tinus remouit ⁊ indeū baptiſ zauit. ¶ Refert quoq; greg⁹. in li. d'ial', q̄ quedā ſanctimonialis ortus ingredi ens. ⁊ lactucam conſpiciens concupiuit eamq; ſigno crucis būdicere oblita. aui de momordit. Ꝫ arrepta a dyabolo p̄ tinus cecidit. Cum aut̄ beatus equici tus ad eā veniſſet. dyabolus clamare ce pit ac dicere. Ego quid feci. Sed ebam hic ſuper lactucam. illa venit ⁊ momor dit me. Ad imperiū autem p̄dicti viri mox de ea exiuit. ¶ Legit in hiſtoria ec cleſiaſtica li. vj. q̄ gentiles per alexandri am arma ſerapis in patientibus depixe rant. Theodoſius vo illis peleris ſignū crucis depingi mandauit. quo viſo gen tiles ⁊ ſacerdotes ydolor⁹ baptizati ſūt: dicentes. gr̄ciam eſſe ab antiquis q̄ eā q̄ colebant. Nunc̄ donec̄ veniret ſignū illud in quo eſt vita. Quedam tunc lr̄a apud illos quam ſacram vocabāt habe bat formam crucis. quam dicēbāt inter pretari vitam futuram.

Johannes cog

nomine criſoſtomus anthiocenus. filius ſecundi ⁊ anthure nobilū fuit. Cuius vita genus. cōuerſatio. ⁊ p ſecutio i hiſtoria tripa plenius declara tur. Qui cū p̄bic. ſtudiū impēdiſſet. tan dem hanc deſerens. diuinis lectionibus incūbebat. Qui p̄ſbiter ordinatus p̄pter exactā vite ſeueriorē habebatur et fer uoui magis q̄ manſuetudini ſeruiebat ⁊ p̄pter vite rectitudinem ſcanmis ad fu turū p̄ſpicere nesciebat. In cōfabulatōe arrogans a neſcientibus putabatur. In docēdo erat p̄cup⁹. In exponēdo egre gius. ad motes coercēdos optimus Re gnāntibus igitur archadio ⁊ honorio au guſtis romano i romano ſede preſidē te. factus ē epc̄s. q̄ oḡ vitā clericor⁹ repēte origē voluit. oēs in ſuū odiū cōmouit. cūctiq; eū velut furioſū deſiabāt. ⁊ apō oēs ei detrahebāt. Et q̄ nūq̄ aliquē ad p̄dicū inuitabat. nec ab aliq̄ inuitari vo lebat. dicebant eū hoc ideo facere q̄ ut piter manducaret. Alij p̄pter excellen tem ⁊ exquiſitū ꝑſum ciborum hoc eū facere predicabant. Reuera aut̄ p̄pter abſtinentiā. ſtomachū ⁊ caput ſepe dole bat. ⁊ ideo prandiorū epulas euitabat. populus aut̄ p̄pter ſermones quos in eccleſia faciebat. eū plurimū diligebat. parui pendens quod cōtra eū emuli lo querētur. Appoſuit q̄q; iohānes ⁊ quoſ dam p̄cū obiurgare. ⁊ ideo cōtra eū maior inuidia eſt accenſa. Aliud quoq; fecit quod cūctos valde cōmouit. Eu tropius nanq; p̄epoſitus imperatoris. ⁊ habens conſulis dignitatem. volens in quibuſdaz ad eccleſiā fugientibus ſe vi dicare. ſtatuit vt lex ab imperatore po neret vt nullus ad eccleſiam confugeret ſino qui vndū refugerāt extraherentur.

Post paucos autē dies. cum eutropius regem offendisset. ad ecclām mox confugit. Ēpūs autem hoc audiens. ad eum sūb altari latitantem accessit ⁊ omeliam increpatoriam contra eum faciens. ipm durissime obiurgauit. eo quo multos offendit eo q̄ homini infelici non solū noluit misericordiā impendere. sed insup non dedignat obiurgare. Imperator ergo eutropium rapiens eius caput abscidit. Pro diuersis igitur causis. multos homines fiducialius obiurgabat. et ideo erat plurimis odiosus. ¶ Theophilus autem alexandrinus episcopus iohānē deponere volebat. ⁊ presbiterū quendā nomine Isidorum introducere affectabat ⁊ ideo causas depositionis diligenter querebat. populus autem defendebat iohānem. ⁊ eius doctrina mirabili auditate pascebatur. Sacerdotes quoq; iohānes ⁊m ecclesiasticas sanctiones viuere cogebat. dicens nō debere frui honore sacerdotij. qui eorum vitam cōtemnerēt imitari. Non solum autem ciuitatem constantinopolitanam strēnue gubernabat sed ⁊plures circā iacentes prouincias. imperiali auctoritate pridis legib⁹ gubernabat. Cūq; cognouisset in phenice adhuc demonibus sacrificia ministrari. clericos illuc ⁊ monachos destinauit. eorumq; templa ydolorū destrui fecit. Eodem tempore gainas quidam erat genere ceticus. consilio barbarus. studio tyrannico vehementer elatus. arriana heresi deputatus. magister tamen militū factus. Hic imperatorem rogauit vt intra ciuitatem sibi suisq; ecclesiam vnam daret. Ad cuius ꝓmissum. rogauit iohānem vt ecclesiam vnam illi concederet. vt sic eius tyrānidem refrenaret. At iohannes virtute fortissimus ac tocius zelo ignit⁹. Noli inquit imperator hoc ꝓmittere nec sanctus canibus dare. nec hunc barbarum metuas. sed amborum ora iube vocari ⁊ sub silentio inter nos que dicuntur audi. Ego nāq; huius linguā sic refrenabo vt hmōi petere nō ꝓsumat

Ad hec audiēs imperator gauisus ē. ⁊ vtrūq; altera die vocauit. Cūq; gainas vnū ꝓ se oratorū peteret. ait iohannes. Ubiq; tibi diuina domus aperta est vt nullus te vetet orare. At ille. Ego alterius secretum vt vnū templū cum meis hīe depono. Multos quidē p romana republica labores assumpsi. ⁊ ideo nō debeo tam meam petitōē contemnere. Cui iohānes. Plurima premia ⁊ que transcendunt tua certamina recepisti. magister militum factus ⁊ sulari togas insup ornatus. ⁊ oportet te ꝓsiderare ad dubiū finem. ⁊ illis mō ꝓspiciaris. q̄ prisca paupertas. ⁊ q̄ mō substantia. duabus vestimentorū generibus et duobus ornatorū. Igit̄ qui pauci labores tam ꝓpria tibi premia ꝓtulerūt. crucis honorē tem te non sis ingratus. Mas Frionibus eius os obstruxit ⁊ pnūq; cōpulit vt taceret Dū igit̄ ⁊ Cōstantinopolitanā vrbē strēnue gubernaret. Gaina impiū ambitiōsū ⁊ die nihil agēs possz. nocte barbaros misit q̄ palatiū ꝓcremarēt. Cūcapte mōstrationis est quō sanctus iohes custodiebat ciuitatē. Barbaris enī angelorū armatorū ingens corp⁹ diuinū copiosa turba apparuit. q̄ ipsos ꝓtin⁹ effugauit. Ad cuius nūciassent. ille valē mirat⁹ ē scāēs exercitū militū p ciuitates alias ꝓstitutas Cū igit̄ sequenti nocte eos iterū destinassz. ⁊ vitiōe angelorū sē sibi effugan. Nouissime ille egress⁹ mira cultū vidit ⁊ fugit exhimāēs milites ī die latē ⁊ nocte ciuitatē custodire. Egress⁹ ide ad tractū iuit ⁊ maz congregato exercitu cuncta vastabat. Clamentibus cūctis barbaricam feritatem. Imperator ergo iohāni sanctissimo omnis legationis imposuit. Ille autem inimicitiarum immemor alacriter est ꝓfectus. Gainas vo agnoscēs eius fiduciā ꝓpter tate assumpta. lōgo intere eidem occurrit. fusisq; ocultis dextram eius circūposuit. ⁊ filios suos sacra ei⁹ genua osculari cepit. Mul⁹ nāq; vtilis iobes fuit vel etiā valē fribilis būlari cogēt ⁊ timē. Eodē q̄z tpe q̄stio mota ē: vtr de⁹ corp⁹ habeat. et q̄ q̄stione ꝓtemptores ⁊ certami-

na surrexerūt. alijs hoc. alijs aliud affirmantibus maxieñ monachoꝝ turba simplicitate decepta. dicētiꝫ deū forma corporea eē dixerūt. Theophilus āt epūs alexandrinus ꝫnū sapiebat. ita vt in ecclia ꝫ eos q̄ būane forme deū asserrerāt ꝓtēderet. et deū incorporeū p̄dicaret. Cō egiptioꝝ monachi agnoscētes. hitacula sua reliq̄rūt. et alexandriā venietes. seditōez ꝫ theophilū excitarūt ita vt eū occidē niterēt. Cō ille cognoscēs et timēs. ait illi. Sicvoꝝ intuit video sicut dei vultū. Et illi. si vere intuit dicis q̄ vultū dei sic ē vt nr̄. anathematiza libros origenis q̄ nr̄e opinioni aduersant. Cō si nō fecerit q̄ imperatoribus et deo rebellis fit. a nob pauldubio sustineb. Et ille. nolu seuire ego q̄dē q̄ vobis placēt facio. et sic monachos a suo impetu reuocauit. Exercitatꝰ vo et pfecti mōachi i hoc seducti fūt. ꝙ simplices ardore fidei ꝫ fratres ꝫnuꝫ sapientes insurrexerūt. et multos occidi fecerūt. Dū hec i egipto fierēt. iohes apud ꝫstātinopolim doctria florebat. et apud oēs admirabil' habebat. Hez cū arrianis plurimū pullularēt. et eē ecclīam hīent. sabbato ñ et dñica intꝝ portas et porticus cōgregati ymnos et antiphonas nocte cantabāt. Diluculo āt cū ipsis antiphonis p̄ mediā ciuitatē portas egressi. ad suam eccīam ꝓcurrebant Nec āt ad vim patiendā orthodoxoꝝ facere nō cessabāt. frequēt hoc decantātes vbi fūt q̄ dicūt tria vnum vnū. Johānes āt metuēs ne simplices his cantibus traherēt ifituit vt fidelīū turba nocturnus ymnis insisterēt. vt et illoꝝ opus obfuscarēt et fidelium ꝓfectū firmarēt. ꝙ et crūces argēteas. q̄ cū argēteis cereis portabāt. Tunc arriani zelo accēsi inuicē vsq̄ ad necē insurgunt. Una igit nocte petra pulsus è buson eunuchus augustē. q̄ ad ymnos exercēdos a iohāne fuerat deputatus. Hz erā q̄dā de pplo vetus q̄z puis extīcti fūt. Et his motus imperator. phibuit arrianos ymnos publice decantare. ¶ Eo tpe seuerianus gabalēꝰ epūs bonotabilis apud multos poterat. et ab ipso imperatore. et augusta multū dilectus ꝓstātinopolim venit et a iohāne gratanter susceptus ē. Lūq; iohānes casam prexisset suā eidē eccīam cōmēdauit. Ille āt nō fideliē ambulabat. ꝙ semel ipm pplo cōmēdabat. Serapion āt clericꝰ dicti iohānis. hoc iohāni studuit nūciare Trāseūti āt seuerianō ñ assurrexit serapion. ille āt indignatꝰ dānauit si serapion clericꝰ nō mortuꝰ fuerit. xp̄c i hūana natꝰ nō ē. Hec audiēs iohes respondit. et ipm tāq̄ blasphemum ē ciuitate eiecit. Cō augustē multum displicuit. et ipm euocari fecit. rogās iohem sibi reconciliari. q̄ nullatenꝰ acquiescit donec augusta filiū suū theodosiū eiꝰ genitꝰ imponeret. supplicās et iurās et seuerianū reconciliaret. ¶ Eodē ꝙꝫ tpe theophilus alexandrinꝰ epūs dioscoꝝ virū sāctissimū et ysidoꝝ puo sibi amicissimū iuste eiecit. q̄ ꝓstātinopolim venerūt. et principi et iohāni eius facta narrarēt. Johes aūt eos q̄dē honorabat. ꝙ aīi causē cognitionē cū eis principare nolebat. falsus tñ rumor ad theophilū venit. q̄ iohānes cum illius coīcaret et eis auxiliū ferret. At theophilus indignatus nō solū i illos vindictā exercere. ꝙ iohānē deponere forteē se armabat. Cōsilio igit intentionē suam misit ad singulaꝝ epōs ciuitatū dicēs. se origenis velle libros damnare. Epiphaniū quoq; epm cypri virū sanctissimuꝫ et famosissimū circūuenit. et amicū fecit. rogans vt ipse sit' libros origenis dānaret. epiphani' q̄ꝑ sui sanctitatē. eius falsitatis nō attendens apud cyprū suos epos p̄uocauit. et lectione origenis interdixit. rogās iohem p̄ līas vt se ab hoꝝ lectōne liberoꝝ suspēderet et q̄ ordinata fuerāt cōfirmaret. Johānes autē hoc ꝓpendens. in doctrina ecclīastica laborabat. et in ea florebat. nihilq; de his q̄ ꝑ eū cogitabāt curabat. Demū theophilus odium celatū manifestauit. et se velle iohannem deponere indicauit. Adoꝝ inimici iohānis multiq; clerici et ꝓceres palatij

tūs opotunū ingeniēs nitebant. vt ꝙ iohānē ap̄d cōstantinopolim celebraret. Post hoc aut̄ epiphanius cōstantinopolim venit dānationē libroꝝ origenis secū ferens: et inuitationē iohis cā theophili declinauit et q̄dā ꝓpē epiphanij reuerentiā dānationē libroꝝ origenis subscribebāt. plurimi aut̄ facere recusabāt. quoꝝ vnus fuit theotimus sichie p̄sul vir rectus dite vite famosissimus. q̄ ita rīdit. Ego indē epiphanie cuius qui duos bene rejecit iuuias nō fero. neq; ē blasphemā tentare p̄sumo. damnās ea q̄ priores nr̄i respuere noluerunt. Hā neq; malā doctrinā i libris eius cē ꝓspicio. Qui his cōtumelias inferūt. nescūt semetipsos. Anathasius āt defensor nicenī cōcilij. ꝙ arrianos teste fide hūc vix appellat. illius libros suis ꝓfectis et dictis. Admirabilis indeet laboriosissimus origenes. hoc de filio dei nob̄ testionū phibet. asserēs coeternū eū p̄i. Johannes aut̄ indignatus. nō ēt cur absq; regulis i eccīa sua epiphanius ordinationē fecerit ꝙ tamē rogabat vt inde eps cū eo manēt. At ille nec secū manē nec orare rīdet. nisi dioscoꝝ ejicēt et dānatē libros origenis subscribēt. Johanne hoc facere renuente. aduersus eū ab eo iudicis epiphanius incatat. Dū epiphanius libros origenis dānauit. et dioscoꝝ adiudicauit: et iohānī tanq̄ hoꝝ defensori detrahē cepit. Cui iohes mādauit ꝙ regulas multa fecisti o epiphani. primū qr ordinationē fecisti i eccīa sub meo iure instituta. Deinde qr i ea aliēte ꝓpria sacra celebrasti. rursus qr inuitatus ecclesiastice nūc denuo qr i triplm ꝓficis. q̄propē ob seruā nel ꝓplo sedino ouat: et huius rei pīculū ipse suscipias. Hoc āt audiēs epiphanius discessit. Qui cū ad cyp̄z reuersurus eēt mādauit iohī. Spero qr ēpus ñ moueꝝ. At ille remādauit. Spero qr ad tuā patriā non redib̄. Oō sic euenit. Hā epiphanius i via obiit. et iohes post modicū de ep̄atu depositus i exilio vitā finiuit. Ad sepulcꝝ āt hui⁹ epiphanij viri sanctissimi demōes expellūt. fuit aut̄ vir mire lōe alitatis ad pauper. ꝙ cū hōa vice tota eccle peccatā erogassēt. et nihil sibi remānissēt. q̄dā subito venies sacculū multaꝝ pecūiaꝝ sibi obtulit ac discessit. Hec cū venerit aut̄ q̄ abierit scitus fuit.

¶ Pauper q̄dā volentes epiphaniū decipe vt aliq̄d eis daret. vnus eoꝝ supinū se i trā ꝓstrauit. Alē sup eū stās q̄simot mū flebat. et q̄ nihil vñ eius sepelire posset. hēret q̄rulis vocibus clamabat. Epiphanius igit̄ supuenīs vt i pace dormiret orauit: et sepulture necia mistrauit. Mouētiq; cōsolatus abijt. Ille āt socū pulsās dicebat. Surge hodie cum laboribus epulemur. Que cū crebro pulsasset. et mortuū agnouisset ad epiphanium cucurrit. et q̄d accidisset nūciauit. ac vt eius resuscitaret rogare cepit. Ille āt benigne cū cōsolat⁹ ē. nō rē cū resuscitauit ne ministr̄ dei facile illudat. ¶ Ubi cū epiphanius discessisset relatū est iobi q̄ eudoxia angusta ꝙ eū epiphaniū incatasset. q̄ solito zelo accēsus ꝑmonē ad ꝓplm fecit. cūctaq; mulieꝝ vitupratione oīmodā ꝓtulit. Hec ꝑmo ab oībus ē acceptū vt q̄si ad augustā sit ꝓlatus. Oō cū augusta cognouisset ipatori ꝓtulit ē di. ꝙ tu melia illatā vxori tue ponus redūdare Adortus ad hec ipator ꝙ iobem ꝓpter synodū celebrari. Theophilus igit̄ festine ep̄os ꝓuocabat. Oēsq; iobis inimicia acrē ꝓsuebāt. fugā ꝓpū et impiū eū vocātes. Uniuersi igit̄ ep̄i apud cōstantinopolim ꝓstituti. nō tā de libris origenis tractabāt. q̄ ꝙ iobem se mādatis erigebat Adhibitis igit̄ ꝓ iobe ipm arguerunt. Qui eos velut inimicos vitare cepit. ac vniuersalē synodū fieri ꝓclamauit. Illi ꝙ ꝗrē eū denuo arguerūt. q̄ cū eos refugeret et synodū fieri ꝓclamaret: dānauerūt eū. nullo eū culpāte. nisi q̄ vocatus noluit obedire. Oō ppl's audiēs ad sedītiones mariis erat. et eum trahi ab eccīa nō sinebat. sed vt hoc ad manus referret ꝙ alij ꝓclamabat. Jussio āt ꝓtinus cōpellebat ejici et ei vehemēt i epulij

deportari. Johānes autē timēs nē i populo seditio oriret. nescīēte pplo semetipm tradidit i exiliū deferēdū. Q̄ cum pplūs cognouisset. importabilis seditio ē exortа. ita vt eā multi inimicoꝝ ei⁹ ad misericordiā mouerēt. dicentes eū caluniā passum quē pauloante desiderabāt videre depositū. Seuerianus autē de q̄ supra ⁊mo hīms ē in eccla docēs iobi detrahebat: di. ⁊ si nullū aliud crimē hīret eius tm̄ superbia deposicionis eius cā sufficiens ee posset. Orta igit̄ ꝫ impatorem ⁊ epos īmēsa seditio in pplo. augusta impatorē rogauit vt iobem de exilio reduca faceret. terremotus q̄z maximus ciuitatē inuasit. dicēbus cūctis hoc accidere ꝓpt̄ iustā eiectionē iobis. Missi igit̄ sunt legati ad iobem rogantes vt cito rediret ⁊ ciuitati peūti suis orōnibus subueniret: ⁊ pplo seditionē excitatā sedaret. Alij q̄z post illos ⁊ rursus ⁊ alij destinati sunt. q̄ eū cito redire cōpelleret. q̄ redire nolentē ad ꝓpria cito reduxerūt. eisdem cū cercis ⁊ lapidibus vniuerso populo occurrēte. Ipse aūt epali sede residere nolebat. dicens oportere hoc fieri i iudicio synodali. ⁊ eos q̄ damnauerāt suā sniam reuocare. Populus aūt miro mō accēdebat cū in epali sede residentē videre. ⁊ vba doctoris audire. Precipiebat igit̄ pplo coactusq̄ ē ꝑmonē facere ad polim ac i sua cathedra residere. theophilus igit̄ in de fugit. Qui cum ierosolim aduenisset mortuus ē eiusdē ciuitatis epo ⁊ ylamon sanctissimus monachus ē electus. at ille cum crebro refugeret a theophilus suadebat vt sue electiōi ꝓsensus ꝑberet. Tūc ille ꝓmisit di. eras q̄ dño placet implebit. Crastina ergo die venientes ad ecclā suā eū vt epatū susciperet instanter rogarēt. q̄ ait oremus ꝑmo ad dominū. Qui dū oraret. mor cū illa orōne terminū vite suscepit. Johānes itaq̄ doctrine sedule insistebat. Eo aūt tpe statua argētea clamide circūamicta. in platea iux̄ ecclam sancte sophie ad honorez Eudocie auguste ꝓstituta erat. vbi milites ⁊ populus lusus publicos exercebant. Q̄ quidē iobāni plurimū displicebat. cū videret hoc ad eccle spectare iniuriam. Cōsuetis igit̄ fidutia rursus linguā suā armauit. ⁊ cū oporteret ꝑnopes supplicatiōis vbo deflectere. vt a tali lusu recederēt hoc nō fecit: sz impetu sui vsus eloquij iubētes fieri talia maledicebat. Augusta vo rursus ad suā b⁹ Thebat iniuriā ⁊ dnō laborabat vt aduersus eū synodus iterꝫ celebrarē. hoc sentiēs iobānes illā famosissimā in eccla ꝓtulit omeliam cui⁹ inicium ē. Rursus herodias vesanijt. Rursus turbat. denuo saltat. denuo caput iobis in mesorio ⁊ cupisce accipere Q̄ factū ad iracundiā plus incitauit augustā. Dū aūt q̄dā vellet iobem occidere. a pplo ē compdēsus ⁊ ad iudicādum traditus. sz a ꝑfecto ne occideret ereptus ē. q̄dā eiā seruus eius sdā ꝑbiteri in eū impetū facēs. ipm occidere molitus est q̄ dū a quo dā teneret: ipm q̄ tenebat. et aliū astantē ⁊ tercīū peussit. Tūc clamore facto multis ꝫ curribus plurios interfecit. Exillo tpe pplus iobem custodiebat eius domū diebus ac noctibus muniēs. Suadēte igit̄ augusta epi ꝫ stantinopoli ꝓuenerūt. ⁊ accusatores iobis forte insistere ceperūt. Cū aūt festiuitas natalis dñi supueniisset. mādauit impator iobi. q: nisi ꝓ suis criminibus emendet nō coīcaret eidē. Epūs aūt nihil ꝫ eū reppererūt nisi q̄ post depositionē residere in sede epali sine decreto ⁊ alij ꝑsumpsisz. ⁊ sic dānauerūt eū. Appropinquante tāde solēnitate paschali: mādauit ei impator nō posse secū in eccla manere cum eū duo ⁊ alij ꝓdenissent. Vacabat igit̄ iobannes ⁊ nequaq̄ in eccliam descēdebāt Illi q̄ iobi fauebant iobānite dicebant Post hoc aūt impator iobem ō ciuitate expelli fecit. ac duci in exiliū i quandam ciuitatē parua vbi fines sunt positi imperij romani. q̄ loca crudelib⁹ barbaris sunt vicina. Sz clemens dño non ꝓmisit diu in locis talibus adesse suus fidelissimū cōmoueri. b⁹ Inno. papa au

diens molestę ferebat. volutusq; conatus celebrare scripsit clero constantinopolitano ne iohānī successorem aliquē ordinarent. Cū igitur longo fuisset tempore infirmatus et dolore capitis vehementissime cruciatus. necnon et ardorem solis intollerabilem pateretur. sancta illa anima in cumanis .xiiij. die mensis septembris e carne soluta est. Quo defuncto. grandis vehemens in constantinopolitana et omnia suburbana descendet dicentibus cunctis hoc dei ira cunctis gestus ē. eo q̄ iniuste ioheo fuerit cōdēnat⁹. Quibus verbis fidem fecit mors augusti. p̄cipuus subsecuta. quarta nanq; die post grandinem est defuncta. Mortuo quo q̄ omnium doctore terrarum occidentales ep̄i cum orientalibus nullatenus cōmunicare voluerunt donec illius sanctissimi viri nomen intra predecessores episcopos poneretur. Verum theodosius xp̄ianissimus filius predicti archadij qui aui sui nomen et pietatem tenebat sacras huius doctoris reliquias immense ianuarij in regiam ciuitatem trāslferri fecit. Cui fidelissimus populus cōlapsabilibus et cereis obuiauit. Theodosius autem suppliciter eius adortatus reliquias. p archadia et eudoxia genitoribus suis supplicauit. et ignoranter delinquentibus veniam condonaret. Iudum enī parentes eius mortui fuerant. Hic theodosius clementissimus fuit adeo vt nullum se ledentiuz morti adiudicaret. Vtinaq; esset mihi possibile ad vitā eiā mortuos revocare. Huius curia monasterium videbatur. matutinas laudes agebat codices diuinos legebat. Huic erat vxor nomine eudoxia que heroyco metro poemata multa conscrit. habuitq; filiam nomine eudoxiam quam valentiniano quem imperatorem fecerat. dedit vxorem. Hec omnia de hystoria tripertita extracta sunt. Ad ortus est autē circa annum domini. cccc.

Cornelius iterpta
tur intelligens excusationem a
Ipse enim intellexit ⁊ intelligendo seruauit excusationem a superfluis. licitis et etiam necessarijs. Cornelius a cornu leos qđ est populus quasi cornu id est fortitudo populi. Cyprianus dicitur a cypro qđ est nitentia ⁊ ana qđ est surſū. vel dicitur a cypro qđ est mestitia vel beredita. ipse enim habuit supernam nitentiam gratie ⁊ virtutū. mestitiam peccatorum et hereticorum celestium gau

Cornelius papa
successor sancti fabiani a decio cesare cuius clericus in exilium relegatur. Ibiq; a sancto cypriano carthaginensi ep̄o literas consolationis accepit. Tandē de exilio reuocato decio p̄sequente ⁊ dū immobilis permaneret. iussit eum Decius plumbatis cedi. ꝓcepitq; vt ad simpliz martz duceret vt ibi aut sacrificaret aut ensem capitalē subiret. cuiz ergo illuc duceretur. nules quidam rogauit eum vt ad domum suam diuerteret ⁊ pro vxore sua Salustia que per quinq; annos paralitica egerat orauit. que dū ad orationem eius sanata esset. viginti milites cum ipsa ⁊ viro suo domino crediderūt qui omnes iubente Decio ad templum martis decisi ⁊ in illud expuentes cuiz sancto cornelio martirizati sūt. Passus est autem circa annū domini. ccliij. Cyprianus siue carthaginēsis ep̄us in ea ciuitate patrono p̄sulis p̄sentat. Qui cū a fide nullatenus mutari posset exulz mittitur. Indeq; reuocatus. ab angelo p̄sule q̄ patrono successerat suiz capitalem accepit. qua sententia lecta dixit cypria. deo gratias. Cum autem ad locum cum speculatore venisset precepit suio vt eiđ speculatori p̄ mercede quin decim aureos darē. Acceptēsq; ille the manu sua oculos texit. ⁊ sic cotonā fuscepit. Circa annū domini. ccl vj.

Eufemia dr ab

eu qđ est bonū ⁊ femina q̄si bo-
nā feminā. i. talis honesta ⁊ delectabilis.
q; hoc triplici modo dr bonum. Fuit
em̄ talis alijs per conuersionem. bone-
sta sibi per motum compositionem de-
lectabilis deo p celestē ⁊templationem.
Vel eufemia dr q̄si euphonia qđ est sua
uis sonoritas. suauis em̄ sonus fit. trib⁹
modis. s. voce vt in cantu. pulsu. vt i cy-
thara. flatu vt in organo. sic beata Eufe
mia fecit deo dulcē sonū cū voce p̄dica-
tionis. cū pulsu bone op̄ationis. ⁊ cū fla
tu interne deuotionis.

Eufemia filia se/

natorio videns xp̄ianos tpe Dio
cleciani trādiuer⁹ pelo laniari ad pisc̄ū
iudicē ꝓperauit ⁊ x̄m publice ꝓfiteri ex-
emplo sue ꝓstātie etiā vi. roz̄ alios ꝓforta
tabat. Cū igit̄ iudex xp̄ianos successiue
occideret. alios p̄ceps ee inbebat vt sal-
tē semi⁹ imolarēt. dū ar cū̄stātes tā crude-
liter laniari viderēt. Cū ergo cōā eufe-
mia sc̄ōs crudelit̄ deu⁹ ū caret. ipsa coā
ꝓstātia amplius ꝓuocata iuriā a iudi-
ce se pati clamabat. Tūc iudex ganiens
ē. putās eā sacrificijs vellē ꝓsentire. Vñ
cū ab ea quā sibi iuriā faceret req̄sisset:
illa ait. Cū sim genere nobilis cur mihi
ignotos ⁊ aduenas anteponis. ⁊ puto: ea
facis ad x̄m ptingere. ⁊ ad p̄missā glo
riā puenire. Cui iudex. Putabam te ad
mētē redisse. ⁊ gaudebā te me nobilita-
tis l'ser⁹ memisse. Reducta igit̄ i carcē. ⁊
sequenti die cū victis sine vinculis adducta
iter grauissime ē ꝓq̄sta. cur ꝺ leges im-
pator sibi soli a vicinis poterēt. Tūc a-
lapis durissime cedit̄ ⁊ i carcē reclusit:
quā inclas secur⁹ ex libidie oppīmē volu
it sz illa vilit̄ reluctāte manū ei⁹ vt⁹ di-
uina ꝺrit. Tūc putās se icātatā ꝓpositū
dom⁹ sue ad ipsam direxit: et mlta p̄mu
teret si eā facēt ꝓsentire. sz ille carcere clau
sū nec clausib⁹ agere potuit. nec securi frā
gere. donec a demōe arrept⁹ damās et se
ipm̄ dilanians vite cūasit. Deinde educta
posita sup rotā cui⁹ rectes carbonib⁹ ple
ni erāt. ⁊ artifex int̄ rotā tale signū tben
tib⁹ dedit. vt q̄n sonū facēt sil' traherēt. ⁊
sic exurente igne rectes corp⁹ vgis dissi
parēt. Sz nutu dei ferramētū q̄ rota ꝑa
bat. ꝺ manu ei⁹ decidēs sonū fecit: ⁊ pīnuo
ill' tbenb⁹ rota artifice cōminuit. et
eufemiā stāte sup eā illesā fuauit. Tūc
pentes artific⁹ lamētātes sup posito igne
ipsā cū rota cōburē voluerūt. Sz rota cō
busta. eufemia ab āgelo soluta i q̄dā lo-
co excelso icolumis stare ꝓspicit. Appel-
lian⁹ iudex ait. Aut⁹ xp̄ianoz̄ nō nisi i
ferro vincit: vñ ꝓsulo. vt eā facias deco l
lari. Erect⁹ igit̄ scal' cū q̄dā ad eā capiē-
dā manū mittē vellet: mox tot⁹ paluit so
lut⁹ eit inde seruitu⁹ reduct⁹ ē. Alt⁹ aūt
noie sostenes ascēdēs ꝓnuo mutat⁹. ab
ea venia petijt. ⁊ cuagiato gladio ad iu-
dicē clamauit. q̄ sei p̄m liben⁹ occidēret. q̄
eā quā angeli defendēbāt ꝓtegēt. Benigz
ide educta. iudex cācellario suo dixit. vt
ad eā oēs pemlātes iuuenes ꝓuocaret. q̄
tādiu eā illuderēt. dōec fatigata deficēt
Sz ille ad eā ingredies ⁊ mlt⁹ vgines
splēdidissimas circa eā orātē vidēs. mo
nitis eis⁹ primus xp̄ianus effect⁹ ē. p̄ festi-
nō p capillos eirginē suspēdit. sz eua im
mobilē pmanentē negato abo i carcere
reduci fecit. vt septē dies int̄ q̄tuor ma-
gnos lapides. sicut olim ꝓstringeretur
illa vo q̄ndie ab āgelo sanata. dū septia
die ictu lapides durissimos posita ēt. ad
ei⁹ oīonē ipsi lapides in cinerē tenuissi-
mū sunt redacti. Vñ p̄ses se victū a pu-
ella erubescēs: eā i fouea p̄ici iussit. vbi
tres tante imanitatis bestie erāt q̄ omnē
hoiem deglutirēt. q̄ statim blādiendo ad
virginē ꝓcurrerūt. ⁊ uctis admirātē cau
dis ei q̄si cathedrā ad sedēdū p̄bētes. in
dicē b⁹ videntē vehemēt⁹ ꝓsudert. Vñ
cū p̄ses fere p angustia moreret. ingressus
carnifex vt demū sui iniuriā vindica-
ret. gladium in latus suum fixit: ⁊ cruffi
mārtirem fecit. Quem iudex p mercede
veste serica induit. et torque aurea ar-

cli dederit sed egrediamur a leone arripiet: et ab eo penitus devorabit. Ubi sui eum diutius requirentes: vix partem eius ossa veste lassi. et torq; aurea reppererūt. Paulatim q; index scripturam comedēs mortuus ē inuentus. scīa autē eufemia i calcedonia cum honore sepulta ē. cuius monimentū ōēs indei et gētiles calcedonie i xpm crediderunt. Passa est autem circa annū dñi. cclxx.

Ambi. de hac virgine in psalmō sic ait. Virgo alma triūphauit et eufemia virginitatis retinēs mitrā: passionis meruit vestiri corona. Cuius pabulo hostis inimicus crucīat. Prisatus aduersarius supat. a fortia signis virgo solpes erupit. dum lapides i pulueres puerūt. ferre mānsuescunt colla q; subiuntur atq; ola penaꝝ supplicia eius oratione supāt. Flouissime gladij mucrone cōfossa. carnes relinquēs claustra. celesti choro iungit leta. Hec sacra virgo nobis dñe eccīam tuā cōmēdet. hec pro nobis petitionibus interpellet. hec etiā vota nra vt virgo virula ut libata tibi psteret.

Lampertus nobilis gītes; nobilior sanctitate vite

ra primeuo etatis sue lris eruditus adeo p sui sanctitate ab oībus amabat. vt post theodardū magrm sua tranagensi eccie i epm meruit promoueri. Quē bildericus rex plurimū diligebat. et p oībus epīs carū sp habebat. Sz crescēte inuidoꝝ malicia eū sine ei impij expellētes. honore debito punauerūt. et feramundū i eo cathedrā statuerūt. At lampertus monasteriū ingressus p septē ānos ibidē opīe conuersatus ē. Qua dā vo nocte ad oratōnem surgēs. i pauimēto p signo tanti sonū fecit. qd audiēs abbas dixit. q̄sq; hūc fecit sonū: stati exeat ad crucē. Tūc lampertus alacer nudis pedibus ad altare ad crucē cucurrit: ibiq; tādiu tenuit et glacie fixus steit donec fribus post matutinis ose celebrandis abbas eū desse cognouit. Et audito a quodā fre. q; ille esset q; ad crucē iussereū introduci fecit. et ab eo cū monachis veniā postulauit. Ille vo nō solum clementer indulsit sed etiā q; bonos patie eos sublimiē pdicauit. Postrō septē ānos feramūdus ē expulsus et sanctus lampertus iubēte pipino ad sedē sp̄ām est reductus. Cuius ātē sicut pus vbo et exēplo polleret. insurgētes i eū duo malignitatis grauiē insectare ceperūt quos amica pōtifex eos sicut meruerāt occiderūt. Expe lampertus pipinum de q̄dā meretrice quā tenebat plurimū increpauit. Dodo āt p sanguineus eoꝝ q occisi fuerāt et frāt ipsius meretricis domesticus aule regie congregato exercitu domū epi circaq; quaq; obsidit. volēs occisoꝝ necē in ipō vindicare. At cuꝝ puer lampto i oratōne posito nūciasset. ille xpūs in dño et eos expugnaret mucronē arripuit. ad se redieꝝ gladiuꝝ de mānu pietate meritus iudicis vt pīstēdo et moriēdo vinceret. q̄s vt sanctas manus ab impioꝝ sanguīe macularet. Tunc vir dei suos admonuit. vt petā sua p̄fiteret: et mortē patienter sustineret. Gratiaq; impij irruētes sanctū lampti i oratōne p̄stratū peremerūt. Circa ānū dñi .dc. Quibus discedētibus q̄dā ex eius familiis euadētes. corpus eius occulte ad cathedralē eccīam nantgio pduxerūt. et ei multa anitatis meritoꝝ sepulture dederunt.

Matheus binominis extitit. scilz Adatheus et Leui.

Adatheus autem interpt̄at donum festinationis. vel donatoꝝ cōsilij. Vel dē matheus a magnus et theus qd est deus quasi magnus deo. vel a manus et theos quasi manus dei. fuit enim donū festinationis. per festinam conuersiōem. donatoꝝ consilij per salubrem pdicatōem magnus deo per vite perfectionem. manus dei per euangelij conscriptionē. Leui interpretatur assumptus vel applicatus siue additus siue appositus. fuit enim assumptus ab exactione vectigalium applicatus numero apostoloꝝ. ad duos consortio euangelistarū. et appositus ecclesiastico catalogo martyrum.

Athens apostolus ī ethiopia p̄dicās in ciuitate q̄ dr̄ naddaber: duos magos noīe zaroen ⁊ arphaxat reppit. q̄ ita hoīes suos artib⁹ demētabāt. vt quoscūq; vellēt membrorū officio ⁊ sanitate p̄uare viderēt. q̄ ī tātā sup̄biā eruperūt. vt se q̄si deos ab hoīb⁹ facerēt adorari. Ad athens āt apl's p̄dictā ciuitatē ingressus. ⁊ apud eunuchū cādacis regīe quē philippus bapt̄zauerat hospitatus. ita magor̄ p̄stigia detegebat. q̄ q̄cq̄d ipi faciebāt hoīb⁹ ī p̄niciē hoc ipse p̄uerteret ī salutē. Eunucho āt scrīū matheū in ethiopīā. quō tot liguas loq̄rēt ⁊ ita intelligeret: exposuit ei matheus q̄ spūs scō descēdēte olim linguar̄ sciam recepissent. vt sicut illi q̄ p superbiā turrim vsq; ī celū edificare volebāt. p̄ confusione liguar̄ ab edificatōe cessauerūt. sic apli p olim liguar̄ sciam. turrim nō d lapidib⁹ sz de v̄tutibus p̄struant. o quā oēs q̄ crediderint ī celū ascēdāt. Tūc venit q̄ diceret magos illos cū duob⁹ aduenisse diaconibus. q̄ igne sulphureū ex ore ⁊ naribus euomētes. cūctos hoīes occiderunt. Apl̄us āt signo crucis se munīēs ad eos securē exiit. Quē mox vt draconēs viderūt ante eius pedes p̄n⁹ dormierūt. Bi autē magis. Et vbi ē ars tua? Exclatate eos si potestis? Ego āt nisi diīm rogassem. q̄d ī me cogitauer̄ inferre: in vos p̄tinus retrusissem. Cū āt ppl's p̄uenisset ī noīe ihesu draconib⁹ vt abirent p̄cepit: ⁊ nullū ledētes p̄tinus abierūt. Cepit q̄z ppl'o de gloria paradisi terrestr̄ magnū ꝑmonē p̄texere. asserēs oīb⁹ mōtib⁹ eminere ⁊ p̄tinū celo cē. Opinas l' tribulos ibi nō ē lilia vel rosas ibi ñ marcescere. Senectutē ibi nec euenire: sz hoīes ibi ī iuuentē sp mancre. Angelor̄ organa ibidē sonare. animas vocar̄ ad cōmunionē dicere. De hoc āt paradiso terrestri dixit homīnē eiectū cēsz p xp̄i natiuitatē ī paradisum celestē renocatū fuisse. Et cum hoc ppl'o loq̄rēt. ecce subito tumultus exortus ē ī quo regis filius mortuus plangebat. Quē cū magi suscitare nō possent iussē rege q̄ ī deor̄ p̄sortiū raptus fuisset: ⁊ nō simulacr̄ ⁊ templū sibi p̄strui oportēt. P̄dictus āt eunuch⁹ magos custodire facies apl'm aduocauit. q̄ oratione fusa eius p̄tinus suscitauit. Quapropē rex noīe egippus hoc visu p̄ vniuersas suas p̄uincias misit di. Uenite ⁊ videte deū in effigie hoīs latentē. Uenerūt igit̄ cū cet̄is hoīb⁹ aureis ⁊ diuer̄ sacrificior̄ generib⁹. volētes sacrificare ei. quos matheus cōpescuit di. Uni dd faciatis? Ego de⁹ non sum: sz seruus dñi ihesu xp̄i. Illi igit̄ de auro ⁊ argēto q̄ sibi attulerāt. ipo iubēte eccl̄iam magnā fabricauerūt. quā intra triginta dies p̄summauerūt. In q̄ apl̄us triginta annis ⁊ mb⁹ sedit: ⁊ totā egyptū ad fidē p̄uertit. Rex āt egippus cū vxore sua ⁊ oī ppl'o baptizatus ē. Epygenia quoq; filia regis apl'o deo dedicata pl⁹ q̄ virgines v̄ginibus p̄fecit. Post hoc birtacis regi successit. ⁊ v̄ginē p̄dictā cōcupiscēs: diuinū diū regni sui apl'o p̄misit. si eā in p̄iugiū suū sibi facēt cōsentire. Cui apl's ait vt inē noīe p̄ decessoris die dñica ad eccl̄iam p̄ueniret: ⁊ p̄ute epygenia cū ceter̄ v̄ginib⁹ q̄ bona sint iusta cōiugia audiret. Quo rex cū gaudio festinauit. putās q̄ epygenie vellet p̄iugiū suadere. Adatheus igit̄ v̄ginib⁹ ⁊ oī ppl'o cōgregatis. de bono mīrimonij diu locutus: a rege plurimū ē laudatus. credens q̄ hoc ī dicere. vt v̄gis animū ad mīrimoniū p̄uocaret. Deinde impato silētio sermonem repetit di. Cū bonū sit mīrimoniū si saluo s. dere teneat. bene satis astātes q̄ si regis spōsam aliq̄s seruor̄ vsurpare p̄sumeret nō solū regis offensam sed mortē insup mereret. nō q: vxorem duxisse p̄bat: sed q: sponsam dñi sui accipere ausus matrimoniū violasse p̄uincere tur. Ita ⁊ tu rex scies epygeniam regis eterni sponsam effectā. ⁊ sacro velamine p̄secratā. quō poteris sponsam potentissimi te tollere ⁊ tuo matrimonio copulare? Quo audito. Rex p̄ ira insanies furibundus abscessit. Apl'us autem intre

pidus ⁊ constans oñes ad patiendam ⁊ constantiam consolatur ⁊ epygenium coram se ex timore pstratum cum ceteris virginibus benedixit. Post missarū autem solennia rex spiritalem misit. qui iuxta altare matheum stantem. ⁊ expansis manibus in celum orantem. misso a tergo gladio interfecit. ⁊ martirem consecrauit. Ō populus audiens ad palacium regis incensurus omnia ꝓperabat sed a presbiteris ⁊ diaconibus vix detentus apostoli martyrium cum gaudio celebrauerūt. Rex vero cum nec per matronas ad eam directas nec per magos epygenium posset aliquatenus imitare totam ciuo domum igne copiosa vallauit. vt ipam cum ceteris virginibus concremaret. Apostolus autem eisdem apparens omnem ignem ab earum domo expulit. Qui eruptō regis palacium intrauit. ⁊ solo rege euadente. vir cum vni cofilio: cuncta consumpsit. Ortatim q filius eius arreptus a demonio. patris crimina confitens ad sepulcrum apostoli ꝓperauit. Pater vero turpissimus leptio fus effectus. cum curari non posset manu ꝓpria gladio se peremit. populus autem fratrem epygenie ad apostolo baptizatum regem constituit. qui per annos septuaginta regnauit. ⁊ filium suum sibi substituens xp̃ianum cultum magnifice ampliauit: ⁊ totam ethiopie ꝓuinciam ecclesijs xp̃i repleuit. Zaroes autez ⁊ arpharat ab ea die qua regis filiū apostolus suscitauit in perfidem fugerunt: sed symon ⁊ iudas ibidem eos sequti sunt.

¶ Notandum q in beato matheo quatuor principaliter considerant. Primū est obediēte velocitas. quia mox vt xp̃c eum vocauit continuo theolonium reliquit. nec dños suos tamen. rationes vel cingalium imperfectas reliquit: et christo perfecte adhesit. Pro hac velocitate obedientie quidam occasionem erroris sibi assumpserunt. sicut recitat hiero. in origenali super predictū locum di. Arguit in hoc loco porphirius ⁊ iulianus augustus vel imperitiam historici mentientis. vel stultitiā eoz qui statim sē secum saluatorē. quasi irrōnabiliē quēlibz vocantē hoiem sunt secuti. cum tāte virtutes tantaq; signa ꝓcesserunt q̄ apl̄os anteq̄ crederent vidisse nō dubium est. Certe fulgor ipse. ⁊ maiestas diuinitatis occulta. qui etiā in humana facie reluce bat ex primo ad se videntes trahere poterat aspectu. Si enī i magnete lapide hec ē virtus dī. vt anulos ⁊ festucas sibi copulet. quāto magis dñs oium creaturarum ad se poterat trahere quos volebat hec diuo. ¶ Secundū ē eius largitas siue liberalitas. q statim fecit ei cōuiuiū magnū in domo sua. Nō q̄dē conuiuium nō tm̄ fuit magnū rōne laute ꝓparatōis sed etiā fuit magnū. Prio rōne voluntatis eū magno affectu ⁊ desiderio ipm recepit. Scdo rōne misterij. q: illud fuit indicatiuū magni misterij q̄ misterium expo. glo. sup lucā di. Qui domalio xp̃s recepit. inano maxio exuberātiuz palacē delectatiōibus voluptatū. Terco rōe doctrīe. q: sibi magna documenta exhibuit. sic mīam volo ⁊ nō sacrificiū. ⁊ nō egēt q̄ sani sē medico ⁊c. Quito rōe imitatoē. q: magni discūbētes imitati fuerūt. s. xp̃c ⁊ discipuli ei⁹. ¶ Tercū ei⁹ humilitas q̄ apparuit i duob⁹. Prio i hoc q̄ publicanū se mānifestauit. Licet euangeliste vocē glo. vocū die cā. ⁊ euangelista bonore. nomē vulgatū non ponunt. Ipse ē m q̄ scriptū ē iust⁹ i principio accusator ē sui. matheū se ⁊ publicanuz noiat vt oīdat nullū ꝓuersū debē ō salute diffidere cū apl̄s ⁊ euāgelista ō publicano repēte fact⁹. Scdo i hoc q̄ ad suas diuitias patēs fuit. Cū ei pharisei murmurabant: q̄ xp̃c ad hoiem petō rē diuertisset permisit eis matheū rīdere ac dicē. Quos pon⁹ miseri ac petōres ecclie. qui vos iustos arbitrātes medicū refugitis. Sed ātā perō: dici nō valeo q̄ ad medicū salutis ꝓficio. ⁊ idē volumus meū nō abhorro. ¶ Quartū est euāgelij ipius in ecclia magna solācium. Si enī euāgelia ꝓ q

teris eñ ägeliis magis in ecclesia frequentat. sicut pē. dō. ⁊ ple pauli p ceteꝛ scripturis ampliꝰ in ecclā recitāt. Unus hec ē rō qñ testē iacobo tria sūt genera petōꝝ. s. pāñ superbie. luxurie ⁊ auaricie. Petō superbie peccauit saulus a saule superbissimo rege dictus. q ecclām supra modū p̄secutus ē. Petō luxurie peccauit david q adulteriū cōmisit. ⁊ ꝓpter ipsum adulteriū fidelissimū militē suū occidit Petō auaricie peccauit matheus qui p auaricā lucris turpibus inhiabat. fuit enī theolonarius. Est aūt theoloniū (vt dicit Ysido) locus ꝓ portu maꝛ vbi merces nauiū ⁊ nautaꝝ emolumēta redduntur. Thelos aūt grece (vt dicit beda) latine dī vectigal. Licz igit̄ isti petōres extiterint eoꝝ tñ pnia deo adeo placuit vt nō solū dñs eoꝝ culpis ignoscere: sed etiā in eis dona sua multiplicē cumularet. Nā sevissimū p̄secutoꝛē fecit fidelissimū p̄dicatoꝛē. Adulteꝝ ⁊ homicidā fecit ꝓpheꝛā ⁊ psalmistā. Lucris inhiantē ⁊ cupidū fecit apl̄m ⁊ euangelistā. Jō igit̄ hoꝝ truꝝ dicta nobis tāfrequentius recitāt. vt nullus q cōuerti voluerit desperet ꝺ venia. qñ tāto si culpa maioꝛ fuerit cōspicit fuisse i grā. ¶ Notādū insup q̄ sm beatū ambr̄. sup lucā arca ꝓ uersionem dñi mathei q̄dā ex pte medici. q̄dā ex pte infirmi sanati. q̄dā ex pte modi sanandi ꝓsidentē. In medico tria fuerūt, scz sapiēna q radicē morbi cognouit. bonitas q̄ medicamēta adhibuit. potēna q̄ ipm tāsubito mutare potuit. De his tribus sic idē dicit ambr̄. in psona ipius mathei. Die pōt auferre cordis mei doloꝛē ⁊ anie pallōꝛē q̄ nouit occulta ⁊ hoc q̄tū ad primū. Inueni medicū q̄ i celis habitat: ⁊ in cris sparsit medicamēta hꝰ q̄tū ad secundū. Die pōt solus sanare vulnera mea q̄ nescit sita. hoc q̄tū ad tertiū. ¶ In ipso aūt infirmo sanato. scz in hō matheo tria ꝓsidentē. sm q̄ dictus ambr̄. oñdit. Ipse nāq; morbū ꝓfecte exuit curāti gratus extitit. ⁊ i samtate recepta sp̄m se seruauit. vñ ait. Seq̄bar matheus iam letus ⁊ lacer ⁊ exultabat dī. Jā nō publicanū gero. Jā nō portoleū: cui leui postq̄ xp̄m indui. ⁊ hꝰ quo ad p̄mū. Odio genus meū: fugio vitaz meā. solū te sequoꝛ dominē ihesu q̄ sanas vulnera mea. hoc quo ad secundū. quis ē q̄ me sepaꝛat a charitate dei? q̄ i me ē tribulatio an angustia an fames. hoc quo ad tertiū. Modus aūt sanādi sm hūs amb. triplex fuit. P̄mo eni xp̄s ipm vinculis ligauit. Secō cauterium ipm impōsuit. Tercio omnē putredinē emunda uit. vñ ait amb. loquēs i psona Matth. Ligatus sum fidei clauis: ⁊ bonis cōpedibus charitatis. auferꝛe dñe ihesu meoꝝ putredines peccatoꝝ. dū habes vincul̄ charitatis ligandi: seca q̄cūq; inueneris viciosum: hoc q̄tū ad p̄mū. Dñe madatū tuū sicut cauteriū imp̄sū tenebo. ⁊ si vult cauteriū mādare. tū putrefacta caro mis exurit: nec ad viciū vsurpat cōtagio ⁊ si mordet medicamentū tū vlceris tollit viciū q̄tū ad secundū. Uemi cito dñe incidēs occultas ⁊ latētes varias passiones. Aperi cito vulnus ne nocꝰ serpat humoꝛ. emūda dñe q̄d fendū ē. pegrino lauacro. hoc q̄tū ad tertiū. Siꝰ aūt euāgeliū anno dñi. l. q̄d māduꝰ suis scripserat. cū ossibus bti barnabe reperti ē. q̄d q̄dē euangeliū. b. barnabas secū ferebat ⁊ sup infirmoꝝ illud ponēs. oēs tam fide barnabe q̄z merito matthei cōmuno liberabat.

¶ Auricꝰ dꝛa ma

ri ⁊ as q̄d dī vomēs vel vomo. ⁊ vs q̄d sic ꝓfert ꝓsiliatoꝛ l̄ sestinās. l̄ oī a mauron q̄d sm Ysido. grece dī nigꝝ. Jpe nāq; būit am̄ animū dñe p incolatū miserie ⁊ dilatōe p̄ie. fuit vomēs p sup fluoꝝ abiectionē. duꝝ ⁊ firmꝰ p tormēto rū ꝓpessionē. Cōsiliatoꝛ p cōmunitonuz exhortationē. festinās p feruoꝛē ⁊ bonoꝝ operꝝ multiplicationē. niger p sui despectionē. Moꝝ passionē scripsit et compilauit beatus eutherius lugdunenſ archiepiscopus.

Mauricꝰ in sacra
tissimo legione q̄ thebea dicitur
dux extitisse phibē. Dicti aūt sunt the-
bei a ciuitate siria q̄ thebea nūcupata ē.
Est aūt ipa regio in pūbus orientis ve-
tra fines arabie habilis opibus. fructib⁹
vernlis. arboribus delectabilis. Habi-
tatores vo illius regiōis dicunt esse ma-
gni corpibus armi strēnui. in bello fortis-
simi. calliditi ingenio. sapientia locuple-
tissimi. Hāc aūt ciuitas centum portas
habuit. et sup nilum fluuiū q̄ de paradiso
egredit̄ et geon (vt dicit̄) fluit fuit. de q̄
dicit̄. Egredet̄ thebe centū iacz obiuta por-
tis. Dis iacobus frater dñi verbū salu-
tis p̄dicauit. et fidē xpi p̄cepit eos docuit
Dyocletianus aūt z maximianus q̄ cepe-
runt anno dñi. cclxxxvij. volentes fidem
xpi penitus extirpare tales epl̄as p oēs
p̄uincias in q̄bus xpiani morabāt trās-
miserunt. Si aliquid determinare opor-
teret aut sen. et totus mūdus ex vna pte
cōgregatus cēt z sola roma ex alia pte
consisteret mūdus totus victus fugeret. z
sola roma i culmine scie remaneret. Cuz
ergo voss pua plebecula eius p̄ceptis re-
sistitis. z cōtra ipi⁹ flamma tāstolide sup-
berf. Atq̄ deoz imortaliū fidē suscipere
aut immutabilis a nob sententia p̄fixē di-
nationis. Xpiani aūt hmōi tās suscipi-
entes nūcios oēs vacuos remiserūt. nūc
dyocletianus z maximianus in ira pin-
o p oēs p̄uincias miserūt. vt oēs bellicꝫ
armis apti roma venirēt. vt oēs rebelles
romano impio subiugarent. Literē aūt
augustoz ad populū thebeoz ō late sit
q̄ populus fm dn p̄ceptū q̄ dn erant dō
et q̄ erāt cesaris cesari. reddebant. Cōgre
gantes g electā militū legionē. s. sex mi-
lia septingenta. trecj. eos ad imperatores mi
serunt. vt in bell' inimicis imperatores iuuarent. Hō cōtra xpianos arma mouerēt.
sed potius defensarēt. Hanc aūt sacran-
sime legioni dux erat inclitus vir Ma-
ximus. signifer aūt candidus Innocen-
tius. cornicen. victor z cōstantⁿ. Dyocle-
tianus igit maximianū (quē sibi in colle
gium impij assumpserat) cōtra gallias
cū infinito exercitu misit. cui et legionem
thebeā sociauit. Hanc sancto marcellia-
no papa exhortan sunt. vt añ gladio in
terirent q̄ fidē xpi quā acceperāt viola-
rent. Cui igit vniuersis exercitus monta-
tes alpium transmeasset. z ortodox ad-
uenisset. iuber imperator vt oēs q̄ secū erāt
ydolis immolarent. z cōtra rebelles impio
et maxime cōtra xpianos vnanimit cō-
surgerent. Hō scis milites audietes. octo
milibus ab exercitu secessērūt. i quodā
loco ameno (cui agaūnū nomē ē) mil' ro-
danū cōsederūt. Hō audiens maximia-
nus. missis milibꝰ p̄cepit vt ad deoz
sacrificia cū alijs festinarent. q̄ se nō pos
se facere rñderunt. xpicole q̄ fidē xpi hñt.
hūc imperator ira succensus ait. Iugiter
despectui meo celestis iniuria. z mecū re-
ligio romana p̄tēnitur. Sēnat p̄mus
miles nō solū mihi sz etiā dijs meis me
posse dare vindictā. hūc cesar missis mili-
tibꝰ suis. iussit vt aut dijs sacrificare eos
p̄cellerent aut ō eōm quēq; eoz pūnus
decollarent. Sancti igit cū gaudio capi-
ti extendēto. vnus añ alterū festinabat
et ad mortē venire gperabat. hūc sanctus
mauricius assurgens inter cetera sic cō-
onatus ē. Cōgratulor vobis. q̄ p fidem
xpi hōs mortales estis. cōmilitones ve-
stros nec an fuistis. q̄ vos ad passionē
p xpo pactos vidi. z dominj mandatis
seruauit. q̄ ait petro. Mitte gladiū tuuz
in vaginā. Quia ḡ iam cōmilitonū cor-
pibꝰ vallati sumus. et sociorū sanguini
bus rubricata vestes habem⁹ nos ipsos
ad martiriū sequamur. Hec ergo si pla
cet cesari mandemus rñsa. milites tui i-
peratori sumus. et ad defensionē reipublice
arma suscepimus. non est in nobis pe-
ditio non formido. sed xpi fidē nullatenus
deseremus. Cū hec imperator audis-
set. iussit iterū vt ō eōm trucidarēt. Quo
facto ecclesiū signifer vexillū arripiens.
et inter cōmilitones stāo. gloriosus dux
noster mauricius de nostrorum cōmili

cōsum gloria est locut⁹. nec cuperius significer nr̄ō hec arma arripuit. vt talibus resistamus. p̄icāt dextre nr̄e arma hec carnalia. et arment̄ virtutibus. ⁊ talia si placēt cesari remādemus. Dilutes sumus impator cui. serui sūt qō libere p̄ fitemur xp̄i. tibi debemus militiā. illi innocentiā. A te labores stipendiū. ab illo eternū. sumpsimus vite oia. p̄ ipō tormenta suscip̄ parati sumus et ab ei⁹ fide nunq̄ discedemus. tūc ipius cesar iussit suū exercitū totā legionē circundare. ita vt vnus euadere non posset. Gaudentur igī milites xp̄i a militibus dyaboli. ⁊ ne p̄bandis manib⁹ cruciadant̄ ⁊ pedib⁹ cōculcant̄ equor. et xp̄o p̄aoi martires cōsecrant̄. Palsi sunt aūt arca armū domini. cdxxx. Dei aūt nutu q̄ plures euaserunt vt in regiones alias venientes. xp̄i nomē p̄dicarēt. et gl̄iosiss̄ie i loc̄ alijs triumpharent. Ex qb⁹ fuisse dicit̄ solutor. quētor ⁊ octau⁹ apō thaurinū alexādr apud bergamū. scōs apō viricūliū. necn̄ ⁊ beat⁹ cōstantin⁹ et victor. ⁊ vrsus et q̄ plures alij. Cū igī carnifices p̄ dz diuiderent. ⁊ insimul epularent̄. quendā senem nosse victorē inde casu trāseunte. ad secū p̄uiandū inuitāt. Ille reḡrete cepit quō iter tot milia occisor̄ possent cū gaudio epulari. Cū aūt a quodā audisset. q̄ p̄ fide xp̄i morti ēent. suspirans ille vehementer ingemuit. beatus se omino clamans si cū illis esset occisus. Cū aūt p̄sillent qn̄ xp̄ianus eēt. in eū ipetum fecerunt. ⁊ ip̄m p̄tinus cruciadarunt. ¶ Post hec aūt Maximian⁹ apō mediolanū. Byocleciano vo apō Nichomediā vna die purpurā deposuerūt et priuatā vitā agerent. ⁊ adolescēnoies scz constantius et maximianus et galerius quos cesares fecerant ip̄arent. Sed cū maximian⁹ iter̄ tyrānice ip̄are vellet. a constantino genero suo p̄secut⁹. suspendio vitā finiuit. Tandē corp⁹ sancti ino centij de eadē legione in vndā Rodani mersus a domiciano genanēsi. ⁊ gratho pugustano et p̄thalio eisdē loca ep̄is cū alijs in eccl̄a est sepultū. In cui⁹ cōstructione q̄dā gentilis artifex. q̄ alijs die dominico solēnizantib⁹. solus opus suum exercebat. a dest sanctor̄ exercitus. rapiē. ecclē ⁊ arguē. q̄ opus suū sp̄haū⁹ assumpsent. ⁊ die dñica cū alij diuinis intenderent. ipe opib⁹ mechanicis. inhiaret. Correctus ergo ad eccl̄az cucurrit et se fieri xp̄ianū postulauit. Ambrosius i p̄fatiōe de hijs martirib⁹ sic ait. Latrua fidelū diuino lustrata lumine. ab extremis terre finibus veniēs ⁊ tibi fideliter supplicauit. Et cū corpis bellator̄ legionū crucibus circūsepta q̄q; spūalibus etiā armis vallata ad martiriū vigili cōstantia sp̄erauit. quos pestifer tyrānus vt eos metu p̄terreret. ad interitionē supplicij gladio decimauit. atq; postmodū p̄stanter eos p̄durantes i fide vniuersos piter capite plecti p̄cepit. Sibi tāto caritatis ardore ferebant vt cecus armis fero publice passim gemulantes. spiculatorē thela hilari corde susciperent. Inter quos beatus mauricius tue fidei amore succēsus. decertādo martirij ē coronam adeptus hec ambro. ¶ Adulier q̄dā filium suū abbati monasterij in quo sanctor̄ martyr̄ corpa recolcūt erudiendū tradidit. quē in b̄eum defunctū irremediabili luctu plāgebat. cui apparēs sanctus mauricius cur filiū suū sic fleret. q̄situit. Que sibi rndit. q̄ d̄ns viueret a lacrimis nō cessaret. cui ille. Noli cum flere vt mortuū sed sanū eū habitare nobiscū. qō si p̄bare ōsideras. cras ⁊ in omnibus diebus vite tue si ad matutinas surrexeris. vocē ei⁹ inter monachor̄ psallentiū voces audire valebis. Qō illa sp̄ fecit. et vocē filij cū monachis cāntem sp audiuit. ¶ Rex gūtram⁹ cū thesauros suos relictis seculi pōpis. pauperibus et ecclesijs irrogaret. quēdā p̄positū misit. vt sibi de sacrosanctis ip̄or̄ reliquijs apportaret. Qui cū reliquijs ip̄etratis redeūs. cū nauis orta tēpestate i lacu lausanēsi p̄ret. capsaz cū reliquijs fluctib⁹ oppositū. ⁊ mox secuta fuit trāquillitas

magna. ¶ Anno dñi noningẽtesimo. lxxij. cũ qdã monachi obtẽtu karoli a nicolao papa. corpa sancti Urbani pape ⁊ sancti riburij martiris ipetrassent. ⁊ recedẽtes sanctoꝝ martyꝝ ecclias visitassẽt ab abbate ⁊ mõachis ipetrassent. vt corpus sancti mauricij. ⁊ caput sancti innocentij apud antysiodoꝝ in eccia quã sanctus germanus eisdẽ martirib⁹ oudum dedicauerat. trãsportarent. ¶ Refert petrus damiã. q⁹ in burgũdia erat qdã clericus superbus ⁊ ambiciosus. q quãdã eccias sancti mauricij sibi vsurpauerat. q̃dã potẽte mittere sibi plurimũ obstitẽte dñi aũt qdã die missa cãtarẽt. ⁊ in fine euangelij dicerẽt. Olis q se exaltat humiliabit̃. dixit miser ⁊ aut falsum ẽ. Nã si ego meis hostibus me humiliassem. cor hodie diuitias eccie nõ dꝫes. Et ecce fulmẽ ĩstar gladij eos ei⁹ p q̃s blasphemie vbꝫ euomuit. ictouit ⁊ subito cũ extinxit.

Vstina a iustina

uicta. Jpa enĩ p iustinã vincitur q̃ quõ suũ ẽ reddidit. s. deo obediẽtiã. suspiciõ plato reuerẽtiã pari ꝑ eo diã. infernum disciplinã. inimici pacẽm miseris ⁊ afflicti ꝑ passiões opoſã sibi sẽtimuit.

Vstina virgo d

ciuitate ãthiochie filia sacerdotis ydoloꝝ quotidie ad fenestrã sedẽs plus yaconẽ euãgelia legentẽ audiebat. a q tandẽ ꝑuersa ẽ. Qd cũ mater pũi ĩ lecto reuelliſſ. ⁊ ambo dormirent. xp̃c cũ angelis appuit eis di. venite ad me ⁊ dabo vob regnũ celoꝝ. q cum gilãtes surri cũ filia sua se baptizari fecerũt. hec ergo virgo a cipriano plurimũ molestata ipm tãdẽ ad fidẽ ꝑuertit. cipianus ei a sua puericia magꝝ extiterat. nã cũ. vij. ãnoꝝ ẽt a parentibus dyabolo ꝑsecratꝰ ẽ. hic magicis artibus inseruiebat. ⁊ matronas in iuuẽta cõuertere videbatẽ. et multa alia ꝑstigia exercebat. Ardẽs igit ĩ amore iustine virginis ad magicas artes se ꝑtulit. vt ipaꝫ ꝑ se vel ꝑ viro quodã sedacio (q similiter in eius amorẽ exarserat) posset habere. Aduocat igit demonẽ vt ad se veniat. ⁊ Justinã p eã valeat hr̃e. Adueniens demõ dixit ei. Quid me vocasti. cui ciprian⁹. amo virginẽ d galileo. potesne facere vt ipsam habeam et voluntatem meam secũ perficiam? cui demon. Ego qui hominem depurabiliso ejcere potui. ejus fratrem suum occidere ꝑ curaui. in deos xp̃m occidere feci. hominem perturbaui. et non potero facere vt vnam puellam habeas. et ea iuxta tuum placitum frui as. vngentus hoc accipe. et circa domum eius defodias sparge et ego superueniens cor eius in tuum amorem succẽdã ⁊ tibi eam assentire cõpellam. Sequenti nocte demon ad eaꝫ ingredit̃. ⁊ cor eius ad amorem illicitum incitare conatur. Qꝫ illa sentiens. deuote se domino commendauit. et totũ corpus suũ signo crucis munuit. Ad signum aũt sancte crucis dyabolus territus fugit. ⁊ ad cipianum veniẽs añ cũ steꝫit. cui cipianus dixit. Quare nõ adduxisti ad me vginem illã. cui demon. vidi in ea signũ quod dã et tabu et omnis virtus in me defecit. cipianus autem eum dimisit et alium fortiorem vocauit. Cui demon dixit. Audiui tuam iussionem. et vidi illius impossibilitatem. sed ego emendo et tuam complebo voluntatem. Aggrediar eam et corpus eius vulnerabo in amorem libidinis ⁊ ea iuxta desiderium tuũ perfrueris. Jngrediens igitur dyabolus nitebatur ei persuadere et animũ eius ad amorem illicitum inflammare. ¶ Jlla autem se deo deuote recommendauit. signo crucis omnem temptationem repulit. et insufflans in demonem protinus eum abiecit. ¶ Demon autẽ confusus abijt et auffugit. et ante Cipianum steꝫit. Ad quem Cipianus. Et vbi est virgo ad quam te transmisi? Et demon. Victum me fatcor. et qualiter. dicere pertimesco. ¶ Quoddam enim

signum terribile in ea vidi. ⁊ primo robur omne amisi. Tunc cipianus eum crudeliter dimisit. ⁊ ipse principē demoniū aduocauit. cūq; venisset ad eum dixit. Que ē virtus vra tāmodica vt vincatur ab vna puella? Dixit demon. Ecce egrediens rā vanis febribꝰ verabo ⁊ animū eiꝰ ardentius inflāmabo. ⁊ totū corpus eius vehementi ardore respergā. ⁊ frenetica illā faciā et varia sibi fantasmata offerā et media nocte eā adducam ubi. Tūc dyabolꝰ in spē viriꝰ virginis se trāsfiguravit. et ad virginē veniens dixit.

Ecce ad te venio. qꝛ tecū in castitate vitam ꝓpisco. verūm dic mihi q̄so te. q̄nam nā certamine merces erit. cui sancta virgo respondit. Merces q̄dē multa labor modicꝰ. Dixit ei dēmō. Quid est ergo q̄d deus ꝑgit. crescite et multiplicamini et replete terrā? Timeo ergo bona socia q̄ si in virginitate permanserimus verbū dei irritū faciemus. et velut ꝓtēnentes ⁊ inobedientes i grauē iudicium decidemus. et vñ videbamur sperare premiū. et graue incurremꝰ tormētum. Cepit aurē eoꝛ virginis grauibus cogitationibus p immissionē demonis cōcuti. ⁊ ardore concupiscētie formis inflāmari. adeo vt tā surgēs abire vellet. Tūc sancta virgo ad se reuersa. ⁊ quis cēt qui loq̄retur secū intelligēs. primo se cruce munit. et in dyabolū sufflās ipm̄ istarcere primus ligāt. et ab omni tēptatiōe statim liberatā se sensit. Postmodū dyabolꝰ in speciē iuuenis pulcerrimi se trāsfiguravit. et thalamū eius ingredies. cui ipa in lectulo iacebat. ipudenter in eius lectulum prosilit. ⁊ in eius amplexus ruere voluit. Quod videns iust. na. et malignum spiritum adesse cognoscens. mox signum crucis edidit. et istarcere dyabolum ligāt. Tunc dyabolus penitente deo. febribus eam fatigans. ⁊ plures cum gregibus et armentis occidens. maximam mortalitatem i tota anthiochia futuram p demoniacos predicebat. nisi iustina coniugio consentiret.

Quapropter tota ciuitas morbo lāguēs ad iuuenū pentū iustine conuenit dicēs vt Justinam coniugio traderent et sic a tanto periculo liberarēt. Sz cum iustina nullatenus consentiret. et hoc mortem eidem omnes minarentur. septimo anno mortalitatis ipsa pro eis oranit. et omnem pestilentiam p̄pulsauit. Videns dyabolus quod nihil proficeret. in formam iustine se transmutauit et famam iustine polluere. et cipianū deludens se iustinam ad se adduxisse iactabat. Pergens igitur dyabolus. ad cipianū in specie iustine ad ipsum cucurrit. et eum quasi q̄ eius amore langueret osculari voluit. quā cipianus videns et iustinam esse credens. gaudio repletꝰ est. Benevenisti iustina omniū feminarum decoria. Mox vt cipianus nomen iustine nominauit dyabolus nomē illud ferre non potuit. sed ad eius plationez instar fumi fugiens euanuit. Quapropter cipianus delusus se videns tristis remansit. Unde ⁊ amplius in amore iustie estuans. ad ostium virginis diu vigilauit. et q̄nq; in femina q̄nq; in anē vt videbatur arte magica se cōmutās. Cū venisset ad ostiū virginis neq; scia neq; anus. sed cipianus primus apparebat. Adadusq; arte dyabolica mutatus in passerē cū ad fenestrā iustine volasset. mox vt virgo eū aspexit. nō passer sz accadis apparuit. Angustianq; nimis capit et tremor. qꝛ nec fugere poterat nec salire. Timēs vo iustina ne caderet et crepet. eū per scalas deponi fecit. et admonens vt a sua vesania cessaret. ne suē legis tanq̄ maleficus puniretur. Victus igit p̄ dya dyabolus ad cipianū redijt. et aī eū cōfusus stetit. Cui dixit cipianꝰ. Nūquid et tu victꝰ es? Que ē mulier virtꝰ vra. vt vnā puellā non possis vincere. nec in eam potestatem habere. sed e contrario ipa vos vincat. et tāmisere rabiliter vos p̄sternat. Dic tū mihi obsecro iquio ē eius tāta virtus fortitudo. Cui demon ait. Si mihi iurauerīs vt a me neq; ea q̄ recedas. virtutē eius

victorie tibi pdā. cui cipian⁹. Per qđ tibi iurabo? Cui demon. Jura mihi p virtutes meas magnas q̄ a me nūq̄ discedas. dicit ei Cipianus. Per virtutes tuas magnas tibi iuro q̄ a te nūq̄ discedam. Tūc dyabolus quasi securus ei dixit. Puella illa signū crucis in edidit. et statim tabuit. et omnē virtutē meā amisi. t quasi cera a facie ignis effluxi. Dicit ei cipianus. ergo crucifixus maior te est Et demon. vnq̄ maiorib⁹ ē et hos et oēs quos hic decepimus tradet igni inextinguibili cruciādos. Cui cipianus Ergo t ego amicas debeo fieri crucifixi ne tantā aliqđ penā incurrā. Cui demō Juraui mihi p virtutes mei erectatus. p quas nemo pturare valet q̄ a me nūq̄ discederes. Ad quē cipianus. Te t oēs fumigantes tuas virtutes cōtemno. t tibi et oibus dyabolis tuis abrenūcio et crucifixi salutari signo me munio. Statiq̄ ab eo dyabolus cōfusus discessit. tūc cipianus ad epm uit. Quē videns eps t credens eū venisse vt xpianos in errorez mitteret. ait ei. Sufficiant tibi cipriane bi q̄ facta sunt. nihil enī poteris aduersus ecclām dei. Jnuicta ē enī virtus xpi cui cipianus. certus sum qua inuicta ē virtꝰ xpi. Placatiq̄ q̄ sibi acciderant. ab eo baptizari sē fecit. qui postmodū tam in sctia q̄ in vita valde pficuus. mortuo epo. ipe in epm ordinatus est. Beatam vo virginē Justinā in monasterio posuit. et multis sacris vginibus eā ibidem in abbatissam pfecit. Sanctus aūt cipianus martiribus epistolas sepe mittebat. et eos in certamine roborabat. Cosmes aut regionis illius audiēs famam Cipriani t uitam. eos ad se pētum fecit et an sacrificare vellent. requisiuit. Qui dū in fide xpi pseuerent firmi. iniecit eos in sartaginē plenā cerā pice t adipe ponti. q̄ tamen eos minū refrigerū pstitit. nec aliqđ suppliciū irrogauit. Sacerdos aut ydolop pfecto dixit. Jubeas me añ sartaginem stare, et confestim vincā omnez virtutem eop. cū ergo in ra sartagine stare. uenisset dixit. Adagnuses de⁹ hercules. t pater deop iupiter. Et ecce cōtinuo de sartagine ignis exiuit. t penitus eū cōsumpsit. Tunc Cipianus et Justina de sartagine extrahuntur. et data sup eos sententia pariter decollantur. Mortuz corpa cū seruientibus ad canes piecta fuissent. postmodū roma trāslata sunt. Nunc aūt (vt dicitur) placēte requiescunt. Passi sunt aūt. vj. kal'octobris circa annū dñi ducentesimū octuagesimū sēptimū sub dyocleciano.

Cosmas dicitur a cosmos quod est forma vel ornatus. Ad hūc Judoz. cosmos grece dicit mundus latine. fuit enī forma aliis in exemplis ornatus virtutibus bonis amabilis ab omnibus viris. ¶ Damia nus dicitus est a dama quā bestia que humilis est et mansueta. Vel damianus a dogma quod est doctrina. t ana quod ē sursum. Vel a damiam qđ est sacrificiū Vel damianus dī quasi domini manus Jpe enī mansuetudinem habuit in conuersatione. doctrinā signum habuit et docuit in pdicatione. Sacrificiū fuit in carnis mactatione. domini manus fuit in medicinali curatione.

Cosmas t Damianus germani fratres in ciuitate egea religiosa matre nomīe theodota nati sunt. Di arte medicine edocti tam. tam a spiritu sancto gratiā acceperūt. vt omnes languores nō solū ab hominib⁹ sed etiā a iumentis curarent. gratuita tribuentes. Matrona aut quedā nomīa palladia cū omnia sua in medicis consumpsisset. ad sanctos accessit. t ab eis sanitate integrā reportauit. Tūc illa quod dam manusculum sancto damiano obtulit. et cū nollet accipe. illa cū sacramento terribilibus adiurauit. qđ ille acquiuit recipe. non quidē diuinis cupiditate muneris. sed et deuotioni satisfaciens. offerentis. et ne nomen domini videret

spernere. ꝑ qđ videbat sic se ad̃inuratum
eē. Hoc vbi sanctus cosmas ꝓpit. precepit ne corpus eius vna cum corpe ipius poneret. Sequenti nocte dñs cosme apparuit. ⁊ fratrē de suscepto munere exaltauit. Audiens eoꝝ famā ꝓcōsul lisias eos ad se accersire fecit. et q̄ eoꝝ sunt nomina. q̄ patria. q̄ fortuna inquirere fecit Sancti martires dixerunt. Hoīs nostra sunt cosmas et damianus. alios tres fratres habemus. quoꝝ noīa sunt antimꝰ leontius et euprepius. Patria autē nr̄a arabia ē. Porro fortunā xp̄i gratia neglexim̄. Jussit ergo ꝓconsul vt fratres suos adducerent ⁊ simul ydolis īmolarent. Qz cū omnino īmolare ꝓtēnerēt. ꝑcepit eos in manibus et pedibꝰ dure torqueri. cū autē eius tormēta deridērent. iussit eos cathena ligari et in mare ꝑcipitari. ſz statim ab angelo de mari liberant̄. et ante ꝑsidem statuuntur. Dō ꝑses ꝓsiderans ait. Per deos magnos maleficijs vincitis. q⁹ tormenta cōtēnitis et mare sopit[Docete ergo me hec vestra maleficia. et in noīe dei adriani sequar vos. Et hoc dicto statim duo demones affuerūt. ⁊ cū grauissime in faciē ceciderūt. Et ille damans dixit. Deꝑcor vos o boni viri: ⁊ p me ad dñm vestrū oretis. Quibus oratibus ꝓtinus demones discesserūt. Prefes aūt dixit. Videt[qualiter aduersus me dij indignati sunt. q⁹ eos relinquere cogitabā. iā ergo deos meos vos nō patiar blasphemare. Tūc eos in ignē copiosum iactari ꝑcepit. sed tamē eos nil lesit. quinpoti⁹ flāma ꝓsiliit lōge. et multos de astāntibus interemit. iubentē ergo in equleo suspendi. sed ab angelo ipos custodiente. fatigatis ad modū incedendo ministris. aīa ꝓsidē deponūt illesi. Tres igī fratres i carcere fecit recludi et cosmā et damianū crucifigi. ⁊ a populo lapidari. sed in suos lapides redibant autores et ꝑplurimos vulnerabant. Tūc ꝑses furore repletus eductis tribus fratribus et stantibus iuxta crucē iussit cosmaz et damianū crucē suprā a quatuor militibus sagitari. Sagitte vero ꝓuerse plurimos vulnerabant. sed sanctos martires nō ledebāt. Videns autē ꝑses in omnibꝰ se confusum vsqz ad mortem angustiatꝰ omnes quinqz fratres fecit in simul decollari. Adhemotes autez xp̄iane vbi qđ dixerat sanctus cosmas. ne in vnū sepelirent̄ cogitabant quō vellent martires sepeliri. Et ecce subito camelus aduenit humana voci ꝑclamans sanctos in vno loco sepeliri ꝑcepit. Passi sunt sub dyocleciano. q̄ capit circa ānū dñi. ccl.xxxvij.

¶ Rusticus quidā cū post laborē messis in campo a pro oze dormiret. serpens in eius oze ingressus ē. euigilans aūt cū nihil sentiret domuz rediit. ⁊ sero facto grauissime torqueri se sensit. Voces igī miserabiles emittebat et sanctos dei Cosmam ⁊ Damianū in sui auxiliū inuocabat. Qz cū dolor sp incresceret. ad ecclaz sanctoꝝ martiꝝ cōfugit. ⁊ ibidē eo subito dormiente serpens sicut intrauerat per os eius exiuit. ¶ Vir quidā longe ꝑfectus sanctis martiribꝰ cosme ⁊ damiano vxorē suā cōmēdauit. dō ei signum crucis cui ꝓtinꝰ deberet annuē si aliqñ ea vocaret. Post hoc aūt scās dyabolus signū qđ ei marit⁹ dederat. se in hominē trāsfiguraūit. et signū viri asserēs dixit. Vir tuus ab illa ciuitate me misit ad te vt ducā te ad eum. At illa adhuc ire formidans ait. Signuz quidē agnosco. sed quia sanctis martiribus cosme ⁊ damiano ꝓmēdata sum. sup eoꝝ altare mihi iura. q⁹ secure me ducas. ⁊ tūc ꝓtinus ꝑficiscar. Ille aūt ꝓtinuo vt dixerat sibi iuraūit. Secuta ergo eū ea ad quēdā locū secretū venissent. voluit eā de iumento dyabolus ꝑcipitare vt ea caderet. qđ illa sentiens exclamauit. Deus sanctoꝝ cosme et damiani adiuua me. vobis enī credidi. ⁊ secuta sum eū. Confestim aūt sancti cū multa maiestate dei labatoꝝ ibidez affuerūt. ⁊ eā liberauerūt. dyabolus aūt statim euanuit. Et dixerūt ei. nos sumus Cosmas ⁊ damianus. quoꝝ iuramento credidisti. iō q⁹ festinauimus venire in

nus filiū obi. Felix papa ad tan⁹ sancti greg. in bonore sancor⁹ Cosme ⁊ damiani nobile eccliam rome ꝓstruxit in hac ecclesia quidā vir sanctis maratibus fulebat. cui cancer vnū crus totū cōsumpserat. Et ecce dormiēte illo sanct⁹ cosmas et damian⁹ deuoto suo apparuerūt. vnguenta et ferramenta secū portātes. quorum vnus alteri dixit. vbi carnes accipiemus. vt abscisa carne putrida locū vacuum repleamus. Tūc ait alter in cimiterio sancti Petri ad vincula hodie est hic opertum sepulchrum est ō illo aūt affer vt huic supponam⁹. Et ecce ad cimiterium ꝓperant. et coram mauro attulit. pedem dextrū cōā infirmi. loco ei⁹ cōā mauri inseruerunt. et plagā diligenter vngētes. coram infirmo ad corpus mauri detulerunt. Surgiano aūt cū se sine dolore sentisset manū ad cōā apposuit et nil lesionis inuenit. Apponēsq; candelā cum in cruce nihil mali videret cogitabat an ipse ꝙ erat sed alius alter erāt. Redīs aūt ad se pie gaudio de tanto ꝓfecit. ⁊ qō i somnis viderat et qua iuxta sanctis fuerat. oībus enarrauit. Qui cōuocati ad tumulū mauri inuenerunt. ⁊ coram mauri precibus et coram populi viri illius loco in cimmulo positam reppererunt.

Orsey episcop⁹

cuius hystoriā beda ꝓbiter scripsisse creditē. dū oi vēte ⁊ bonitate polleret. ad eternā venīs spiritū emulit. Vidit quoq; duos angelos ad se venientes vt eius animā deferrēt. et cū eo animarū scuto candido. ⁊ gladio fulgureo se precedentem ꝓspexit. Bene de demones clamantes audiunt. Procedamus et aīa hec ē⁹ bella cōmouemus. Cū ergo ꝓcessisset. ⁊ uersū in tabā in cū ignita tacta. sed angelus precedēs scuto ea susciebat et prin⁹ extinguebat. Tūc demones angelis opponentes dixerunt. Scripsus sermones sepe dixit. et ō illesus nō debet ꝓfrui vita beata. Quibus angelus Nisi principalis vicia ⁊ pctā cū ꝓuilegiū ꝓpter mīma non ꝓbit. Tūc dixit ei demon. Si iustus ē de⁹ homo ⁊ nō saluabitur. Scriptū ē enī. Nisi ⁊ uersi fueritis ⁊ efficiami ni sicut pueri nō intrabitis in regnū ce. Cui angel⁹ excusans ait. Indulgentiā in corde habuit. ⁊ ꝓfectus dinem humanā reliquit. Cui demon. Sicut accepit malū ex ⁊ suetudine ita acceptat vindictā a supno iudice. Sēs angel⁹ dixit. Iudicemur aīa deū. pliāte angelo aduersarij cōmissum. Tūc demō dixit. Deus sciens volūtatē dñi sui et ñ facēs vapulabit plagis multis. Cui angelus. Quid enī iste de volūtate dñi sui nō adīplanit? Cui demō. Bona iniquorum suscepit. cui angelus: Credidit q̄ vnusq; q̄ cor ꝓnianz apsset. Demō dixit. Aū debuit ꝓbare pnie ꝓfuerātiaz ⁊ sic fructus suscipe. Angelus rīdit. Iudicemur ante deū. Et demō succubuit. Iterum aūt ad debellādū surrexit di. Ut q̄ nūc estimabam⁹ deū veracē. ꝙ omne delictū qō i terris ñ purgat sē eternū puniturꝫ ꝓmisit. ꝙ ꝙdō quandā vestē a quodā furario recepit. nec ō hoc punit⁹ fuit. vbi ē ergo iusticia dei? Cui angelus. Silete q̄ occultā dei iudicia ignoratis Quādiu enī speratē pnia. cōuertē boleꝫ diuina misericordia. Demō rīdit ꝫ nullus ō locē pnie. Cui angel⁹. Profundi estem iudicior⁹ dei ignoratis. Erat etenī cū dyabolus cū tāquiter pcussit. vt p⁹ modū vite reflueret ꝑ passionis vestigium retineret. Arripientes autem demones vnū ex his quos in ignibus torquebant. ipsum in eum iaccauerunt. qui eius humerum mīa flammaq; incendit cognouitq; hominem. quia ille erat animā vestem acceperat. Dixitq; angelus. q̄ incendisti arsit in te. Si enim bonus vir in peccatis mortis donum non accepisset nec pena in te arderet. Et peracto ōne permittente deo ꝓ dono receptione ex tunc

ti illi⁹ recepie. Alter aũt demõ dixit. ad hũc restat illi angusta porta. vbi illũ superare poterimus. Diliges primũ tuũ sicut teip̃m. Rñdit angelus. Air iste in primos suos opatus est bona. Aduersarius rñdit. Non sufficit hoc nisi etaz sicut seip̃m dilexerit. Cui angelus. fructus dilectionis est bene opari. qt deus reddet vnicuiqz sm opa sua. Dixit demon. Sed quia verbũ de diligendo non implent damnatus erit. Pugnante cũ ba neybanda. sancti angeli victores fuerunt. Dixit iterũ demon. Si de⁹ iniquũ non ẽ. et verbi illius trasgressio ei displicet. vt iste penaz expers non erit. pmisit enim seculo abtenunciare. et contrario seculum dilexit. contra id quod dictum est. Nolite diligere mundum. neqz ea que in mundo sunt. Sanctus angelus rñdit. Nõ sibi ea que sunt seculi. sed hominibus indigentibus dispẽsanda dilexit. Dyabolus rñdit. qualicũqz modo diligat cõtra pceptũ diuinũ est. victis aduersarijs rursus dyabolus accusationes di.

Scriptũ est. Si nõ ãnũciaueris iniquo iniquitatẽ suam. sanguinẽ eius de manu tua requirã. hic nõ annũciauit digne peccatoribus penitenciã. Sanctus angelus respondit. qñ auditores despiciunt vbũ lingua doctoris ppedit. dñs videt qp̃ doctrina audita despicitur. vñ prudentius ẽ dũ nõ est loquẽdi tẽpus nosse tacere. In omni vero cõtradictione demonũ pugnabat nimis ecclesie pugnã. donec iudice dño cũ suis hominibus angelis suis victisqz aduersarijs in mensa claritate vir sanctus circumfulsus est. Unus aũt (vt beda testat) ex angelis dixit ei. Respice mudũ. Respiciensqz vidit vallem tenebrosam et quatuor ignes in aere aliquibus spacijs a se distantes. Dixitqz ei angelus. Hi sunt qtuor ignes q̃ mudũ succendũt. Unus est ignis mendacij cũ hoc q̃ abtenuncia re dyabolo et oibus põpis eius in baptismo oĩa p̃misserunt et minime iplẽt. Secundus cupiditatis. cũ mundi delicias amori celestiũ pponunt. Tercius est dissensionis cũ animos p̃ximoz in supuacuis reb⁹ offendere nõ formidãt. Quartus impietatis cum infirmiores expoliare et eis fraudẽ facere p̃ nichilo ducũt. Deinde illi ignes appropinquãres in vnuz redacti fuerat et illi appropinquabãt. Tremensqz angelo dixit. t ne ignis mihi appropinquet. Cui angelus. Nõ nõ accendetur nõ ardebit. Ite. ignis enim iste p̃ merita cuiq hominũ singulos examinat. Nã sicut corpus ardet p̃ voluptatẽ illicitam. ita etiam ardebat p̃ debitam penaz Tandem ad p̃ntẽ reductus est corpus plangentibus p̃sentibus q̃ eũ moriturũ estimabant. Vile aũt aliquanto tpe supuixit. t in bonis opibus laudabiliter vitam finiuit.

Iabael iterp̃te

tur quis vt deus. t q̃ficies sicut ait greg. mire virtutis aliquid agitur. Michael nam phibet. et ex ipso actu et nomine datur intelligi. q̃ nullus põt facere qõ facẽ p̃tualz dei. et ideirco eidẽ michaeli mlti q̃ sunt mire virtutis attribuuntur. Ihe enĩ (vt Daniel attestatur) in tpe antixpi cõsurget. et p electos tuũ defensor t p̃tector astabit. Ihe cũ draconẽ et angelis eius pugnauit. et ipos de celo eiciens victoriam fecit magnã. Ipse cũ dyabolo cũ de moysi corpe altercantus est. eo q̃ dyabolus eius corpus p̃dere voluit. vt ipz p deo iudeoz populos adoraret. Ihe sanctoz aias suscipit. et ĩ paradisũ exultationis p̃ducit. Ihe olim

inceps fuit synagoge. sed nunc constitutus est a domino in principem ecclesie Ihe (vt dicitur) plagas egipti⁹ intulit mare rubrum diuisit populũ p̃ desertuz duxit et in terrã p̃missionis introduxit. Ihe inter sanctoz aces angeloz significat xpi habẽt. Ihe enim ad dñi imperium antixpm existentẽ in monte oliueti p̃ potenter occidet. In voce ipius archangeli Michaelis mortui resurgẽt. Ihe crucem clauos lanceam et coronam spineã

in die iudicij presentabit.

¶ Michaelis archāgeli sacra solemnitas dī appino. dedicatio. victoria et memoria. ¶ Apparitio ipī angeli multiplex est. Prima qua in mōte gargano apparuit. In apulia aūt est quidā mons noīe garganī uē ciuitatem q di ſponunt. Anno autem dñi. cccc.xc.in pdicta vibe ſyponto erat quidam vir noīe garganus. qui fm quosdā libros a monte illo nomē accepit q omnium et bouin infinita multitudine pollebat. Cū aūt circa pdicti mōtis latera pascerentur. contigit quendā thaurū a loco relinquere. et vertice montis conscendere. Cū ergo domū alijs redeuntibus nō reuerteret. collecta domus multitudine famulorū p dena quesq; regiones ipm tandem in vertice montis intra ostiū cuiusdam spelunce inuenit. primoq; itaq; cursu leonis ingressus incedere et mugire ipm sagitta to cutā corripuit. Sed statim velut a vento retorta ipm q iecerat. repercussit. turbatiq; sup hoc cures ejus adeunt. et sup re tā stupenda ipm increpant. Qui tridui anuis eis iejunū indixit. et a deo quem colebant admonuit. Quo pacto sanctus michael ejs apparuit dicens. Scitote hominē illum velle tare mea suo telo cē percussum. Ego enim sum michael archangelus qui locum hunc in tertio uicolere. tuitiq; Fuere statui. hoc volui. pbare indicio. ipius me loci inspectore et custodem. Statimq; epi atq; cures eius. pcessione locum adeunt. et ingredi non psumentes oratorium p foribus insistunt. ¶ Secunda appino ē q̄ circa annū dñi sepigēteſimum. v. accidisse describit. Hā in loco qui tumba dicit mar qui ser mi uarib⁹ ab vibe adriacēſi michael epūs pdicte ciuitat apparuit dicens. Et iubēs vt in pdicto loco ecclesiam construeret. et sicut sit in monte gargano. ita et ibi in memoriam sancti michaelis archangeli celebraret.

Cum aūt epiſcopus de loco in quo ecclesiā construeret. dubitaret ab ipso edoceatur. vt ubi eaz cōstruī faceret vbi thaurum a latronibus absconditum inueniret. Iterūq; de loci amplitudine dubitans iubetur modus in amplitudine statuere quantum videret thaurū in circuitu pedibus peruisse. Due aūt rupes ibidem erant quas nullatenus virtus humana mouere poterat. tunc michael cuidam viro apparuit. dicens vt ad pdictum locum accedat. et ipas rupes remoueat. Quo accedente tāta facile rupes mouit. vt nihil habere ponderis videretur. Edificata igit ibidē eccla de monte gargono partem pallij qō sanctus michael super altare posuit et partem marmoris super qō stetit ad suaz eccliam detulerūt. Cum vero ibidem aque penuriam paterentur. monitu angeli quoddā fotamē in quodā saxo durissimo fecerunt. et tanta aquarum copia protinus emanauit. vt usq; nunc tanto beneficio copiosius fruentur. Hec autem appino in pdicto loco. xvij. die kalendaz nouembrium solenniter celebratur. ¶ In eodem autez loco q̄ddam memoria dignū cōgisse refertur miraculum. Ille enī mons vndiq; occeāno cingitur. Sed bis in die michaelis iter pbens populo aperitur. Cum ergo copiosa turba ad eccliam pgeret contigit q̄ndā mulieres grauidā vicinaq; puerū secū ire. Et ecce magno ipetu vnda redijt et omnis turba timore cōcussa aditū fugit. Sola aūt mulier pgnās fugē nō valuit. Ja marinis fluctib⁹ capta fuit. At michael archangelus mulierē illeſaz seruauit. ita vt q; in medium pelagi fluctum pruriunt. quē in vtero suscipiens letanter peruenit. et mari iterq; sibi iter pbēte leta exiuit. Tercia apparitio est q̄ rome tpe gregorij pape legit accidisse. Hā dū idem greg. papa pter pestē in guinariā letaniā ad maiorem instituisset. et deinde p salute populi exoraret. vidit ō castz qō olim memoratus adrianī dicebatur angelū dñi qui gladiū cruentatū tergebat. et in vaginam mittebat. Unde sanctus greg. intelligens pces a dño exaudiras eccliam

in bonore angelor ideo cōstruxit. Vñ et castr illud vsq; nunc castr sancti angeli vocat. Nec aut apparitio eius illa q in monte gargano apparuit. 7 sypōtius victoriā dedit. viij. ydus may celebratur.

Quarta apparitio est q̄ p sistit in hierarchijs ipor angelor. Nam primo hierarchia epiphania dr. i. supior. apparitio media dr ypphania. i. media apparitio. vltia dr ypphania. i. inferior apparitio. Et dic hierarchia a hierar qđ est sacr. 7 archos princeps quasi sacer principatus. q̄libet aut hierarchia cōtinet tres ordines. nā supior pinet seraphin cherubin 7 thronos. Media pinet fm assignationē dyonisij ōnationes. vtutes 7 pātes. Ultia pinet fm assignationē eiusdē. principat archangelos 7 angelos. Et hor ōnatio ordinatio 7 dispositio potest videri sibi in terrenis pātibus. Nā ministror qui sunt sub vno rege. quidā opant immediate circa p sonā regis. sicut cubicularij et cōsiliarij et assessores. Billes his sunt ordines pme hierarchie. Quidā vero hñt officia ad regimen regni in coi. nō oportuit hunc vel illi. puincie. vt principes militie 7 indices curie. Similes his sunt ordines scōe hierarchie. Quidā vo ppo nuntur ad regimen alicui⁹ pris regni vt pposita 7 baiuli et hmōi minores officiales. Et his silles sunt ordies tercie hierarchie. ¶ Tres igī ordines pme hierarchie accipiunt in q̄tū deo assistunt et ad ipm pnerūt. ad hec tria necessaria sunt. s. summa dilectio. 7 hoc q̄tū ad ordinē seraphi q̄ interp tant ardentes. Per fecta cognitio. 7 hoc q̄tus ad cherubi. q̄ interp tant plenitudo scie. ppetua cōpbēsio siue fruitio. 7 hoc q̄tū ad thronos qui interp tant sedes qr in eis sedet deus et desat. dū eos in se desiere facit. Tres aūt ordines medie hierarchie accipiunt in q̄tū hñt posse 7 regere vniuersitatem hoium in coi. Hoc aut regimē p sistit in tribus. Primo in p̄sidendo siue imperando. 7 hoc pinet ad ordinē ōnationū ad quē spectat aliis inferioribus p̄esse 7 ros in oibus misterijs diuinis dirigere. ac eis oia imparare. qđ innuit zach. v. vbi vnus angelus alteri dixit. curre 7 loqre ad puerum istum dicēs ei. Scdo imperando et hoc pinet ad ordinē virtutū. qbus non est impossibile exeq̄ qđ imparat. qr eis datus est posse sup oia difficilia ad dñm et ministerū pinēta. 7 ō attribuit eis mirabilia facere. Tertiā in arcēdo vt. s. ipedimenta et festinātia arceant. 7 hoc pinet ad ordinē pātus q̄ hñt cohercē cōtrarias potestates qđ signatū e Thob. viij. vbi dr q raphael religauit demoniū in deserto superiori. Tres vo ordines vltime hierarchie accipiunt fm qđ hñt regimē determinatū 7 limitatū. Quidā ei cor p sunt vni puincie. hi sunt de ordine principatus sicut erat princeps parsiū q̄ erat p sis de quo habet dan. x. Quidā vo spiritus sunt ad regimē multitudinis vrbis vnius ciuitatis. 7 hi dicunt archangeli Quidā vo ad regimē p sone singularis. et hi dicunt angeli. 7 hi dicunt minima nunciare. et eo q cor misteriū ad vnū hominē limitant. Archangeli vo dicunt maiora nūciare. qr bonū vni⁹ multitudinis dignius est q̄ bonū vni⁹ hominis. In assignatione aūt ordinū pme hierarchie Greg. 7 Bern. cū dyonisio concordāt. qr accipit penes cor fruitionē q̄ p sistit in feruēti dilectōe q̄ ad seraphi. p funda cognitione quo ad cherubin. p petua retentione quo ad thronos. Dz in assignatione medie et vltime in duobus ordinibus. s. principatu et virtute dissentire vident. Gregorius enī 7 Bern alia p sideratione habuerunt. put. s. media hierarchia accipit penes p̄lationē. Ultima penes ministrationē. Prelatio aūt in angelis triplex est. Presunt enī angeli angelicis spiritib⁹ et hi ōnationes dicunt Presunt enī angeli bonis hoibus. et hi dicunt principatus. presunt demonib⁹ et hi dicunt potestates. 7 ordo 7 gradus dignitatis in his patet. Ministeriū aūt triplex e quoddā quod p sistit lopando quoddaz in docendo et indicando. aut

maiora aut minora. Primū ē verū. secundū archangelorū. tertiū angelorū.

¶ Quinta opinio ē de qua legit̄ in historia tripartita. Mā in ē cōstantinopolis est quidā locus vbi olim dea vesta colebatur. Sz nūc ecclia in honorē sancti michaelis fabricata ē qui etiā locꝰ michaelium nuncupat̄. Cū igī quēdā nole aqlinus ardentissima febre rubeo colorꝰ motꝰ cōperhendisset. ettuanti poculuz medici dederūt quod eu momit adeo vt postmodū q̄cquid ꝓmederet vl̄ biberet eumebat. Dū aūtē morti vicinus essz ad locū hunc se duci fecit. credēs se illuc aut mori aut languore priuari. ¶ Cui michael dixit. vt cōfectionē sibi ex mele et vino ꝑ pipe faceret. Et ola q̄ cōmedēte ibi iniget. ꝯ sic plenā sanitate recepit. Ds cū fecisset. plene liberatꝰ ē. cū in fm medicine rationē cōtrariū cē videant̄ ea lida pocula colericis exhibere. hec in historia tripartita.

Secūdo dicitur victoria. Multiplex autē victoria ipi⁹ archangeli michaelis et alioꝝ angelorū inuenit̄. Prima ē quā archangel⁹ michael ꝑdicens sypontanis hoc mō ꝓfuit. Pꝰ aliqđ ent̄ tēpus ab inuēto loco neapolitē adhuc gentiles cōtra sypontinos. ꝯ bñ mentanos q̄ quisquagita milibus a sypō to distāt. ordinato exercitu bellare cepernnt. Qui ō epi cōsilio triduanis indutiis pepenerunt. vt in tercio triduano vacarent̄ et pīonū suū michaelē in sui auxiliū ꝑlocarēt. Tercia autem nocte sctꝰ michael ep̄o appet. precesq; dicat exaudiras. victoriā ꝓmittit affuturā. et quarta die hora iubet hostibus occurrendum. Quib⁹ occurrēb⁹ mōs garganus tmēso tremore concutit̄ fulgura quoqꝫ crebra volāt. et caligo tenebrosa totū mōtē eccl̄m obduxit: ita vt sexingēti viri de aduersarijs cā ex ferro hostiū q̄ ex sagittis ignis interirent. Reliq̄ vo vertē archangēli cōpata. idolatrie reliquerūt errorē. ꝯ cōtinuo colla christiane fidei subiecerunt. ¶ Secūda victoria quā archāgelus michael obtinuit. qñ draconem. i. lucifer cū oībus suis sequacibus ō celo expulit. De quo exponit̄ illud quod dī in apocal. xij. Factū ē ꝓliū magnum in celo michael et angeli eius ꝓliabant̄ cū draconē. et draco pugnabat et angeli ei⁹ ꝯ nō valuerūt. neq; locus inuentus ē amplius eoꝝ in celo. Cū ei lucifer dei ē quasi tatē appetisset. archangel⁹ michael ce lestis exercitus signifer aduenies. ipsuz luciferum cum suis sequacibus de celo expulit. et in hunc aerem caliginosum vsqꝫ in diem iudicij retrusit. Non enim ꝓmissuz ē eis in celo habitare siue in superiore parte aeris. quia locus clarus et amen⁹ est. nec in terra nobiscū ne nimis nos infestarent. sed in aere inter celum ꝯ terram. vt dum superius respicerent et gloriam vident quam amiserunt. inde dolorem habeant. ꝯ dum inferius conspiciunt et vident homines illuc ascendere vñ ipi ceciderūt inde inuidia frequenter torqueantur. Frequenter tamen ex diuina dispensatione ad nostrum exercitium ad nos descendunt. Unde sicut aliquibus viris sanctis monstratum est frequenter circa nos volitant sicut muse. innumerabiles enim sunt et velut muscetorum aerem repleuerunt. Unde dicit Raymo vt philosophi et doctores nostri opinantur aer iste ita plenus ē demonibus et malignis spiritibus. sicut radij solis minutissimi pulusculis. licet ad te tos sint. tamen iuxta sententiam o. ꝯ gis eoꝝ exercitū minutum⁹ cū eos vincamus ita vt q̄ ab aliquo sancto viro victus fuerit. deinceps ille de vicio de quo victus est ipm nō valeat tētare. Tercia victoria est quā angeli quotidie demonib⁹ obtinent. dū ꝓ nobis cōtra eos pugnāt eos ab eoꝝ tētatiōe nos liberāt. trib⁹ aut modis ab ipoꝝ tentatione nos liberāt. Primo protestatē demonis refrenādo. Apoc. xx. de angelo qui demonem ligauit et in abyssum misit. ꝯ thob. viij. de ꝙ rabolo in deserto fugiens ligato. Qui⁹ ei ligatō nis

hil aliud est q̄ potestatis eius refrenatio Secundo cōcupiscētiā refrigerando qō significatū est gen. xxxij. vbi dī q̄ angel⁹ tetigit nervū iacob et statim emarcuit. Tercio memoriam dñice passionis nr̄e memorabus īprimēdo. Hoc signatum est apoc. vij. vbi dī. Nolite nocere terre et mari nec arboribus quousq; signem⁹ seruos dei in frontibus eorum. Jtē ezech. ix. Sig̃ thau in frontes virorū gementium. Thau ēnī lr̄a ad modū crucis est facta. ¶Et qui hoc signati sunt. non timent angelum percussorē vñ ibidē dī. Sup quos videris thau non occidas. ¶Quārta victoria est quā archangelus michael de anarpo hiturus est. qñ ipsum occidet.

Tunc eni michael princeps magn⁹ (vt dicit dan. xij.) ꝓsurget ⁊ pro electis tāq̄ aduitor et ꝓtector fortiter stabit. Dein de antrpo (vt dicit glo. apoc. xij. super illo. Vidi vnū de capitib⁹ eius occasum ꝛc) Adorniū se fingens p triduū latebit. Postea appebit dicēs se fusciatū arteq; magica ferentibus cū demonibus in aera ascendet. et vniuersis nurantib⁹ adorabunt eū. Tandē in mōte oliueti ascēdens (vt dicit glo. sup illud. ij. thessa. ij. quē dñs ihc interficiet ꝛc.) dū stabit in papilione et in solio suo ⁊ in illo loco cōtra quē dñs ascendit. michael aduersus ipsum interficiet. quo de prelio et victoria intelligitur ꝑm greg. illud qō dicit Apoc. ¶factū ē ꝓlium in celo ꝛc. Illud ei vbi de triplici prelio michael intelligitur. s. de prelio qō habuit cū lucifero cū ipsum de celo expulit. ⁊ de prelio qō cū demonib⁹ habet nos in festīb⁹ ⁊ ō isto

Tercio hec solemnitas

dī dedicatio ec eo q̄ hac die ꝑdictus locū in monte gargano a se dedicatum fuisse michael archangelus reuelauit. Reuersi eni sꝫpontani a cede aduersariorum. ⁊ tā magnifica potiti victoria. adhuc habitare ceperūt. vtq; predictū locus ingredi vel dedicare deberent. Tūc ep̄s sup his ouat papā pelagiū ꝓsulēdū qui rīdit dī. Si hō illā eccl̄iaz dedicare debz hoc maxime die quo victoria data ē fieri opteret. Si vo aliter sancto michaeli placuerit. ab ipo ē sup hoc ei⁹ reqrēda volūtas. Jnstānb⁹ igī pap̄ et ep̄s cū cunctis triduano ieunio michael in hac die apparuit dī. Mō est op⁹ vob quā ego elegi ut dedicari eccl̄iaz. ibe eni q ꝓdidi ō dicari. ꝓcipitq; vt die sequēti locū cū populo ingredies ipm ꝑabus frequētarēt. ⁊ se spāle situ p̄sonū sentirēt. dedicq; eis ꝑdicte ꝓsecutōis signū. vt. s. ab oriente p posternulā ascēderēt. ⁊ ibidem vestigia hominis ipressa marmori inuenirēt. Ad ne igī ep̄s ⁊ vniuersus popul⁹ ad locum venīūt. ⁊ introgredientes cripā magnā et tria altaria inuenerūt. quor duo īaustrali ꝑte posita erāt. tertiū vo in occidentali venerandū q̄dēq; rubeo pallio circūtectuz. Celebrans igī ibidē missaz solennijs. cū sacrā ꝓsionē singuli accepissent. oēs ad ꝓpria cū imenso gaudio redierunt. ¶Ep̄s aūt ibidē sacerdotes ⁊ clericos delegauit q̄ingiter diuinū officiū celebrarent. Jn eadez spelunca aq̄ lucida et nimiū dulcis emanat q̄ post ꝓsionē populus potaz et diuerse egritudines sanaz. Tūc summus pontifex his auditis. hūc diē in honore sancti michaelis ⁊ omniū beator spirituū p totū orbem vniuersaliter statuit celebrandum.

Quarto hec solennitas

dicit memoria sancti michael in q̄ tamen solēnitate oīm angelor memoria agim⁹. ⁊ oēs generaliter honoram⁹. Decz nāq; nos est dē laudē ⁊ honorē ipendere multiplici ratione. Jpsi enim sunt custodes nostri. ministratores nostri. fratres ⁊ pares nr̄i. aiaz nr̄az portatores in celum. oīonū nr̄az apud deū repr̄atores. regis eterni nobilissimi milites ⁊ tribulatorū ꝓsolatores. ¶ Primo igī debem⁹ eos honorare q⁹ sunt custodes nostri. Cuilibet enim homini dant duo angeli. Un⁹ malus ad exercitium. Alius bonus ad custodiēdū. Custodia enim bo-

ni angeli deputatur boi ⁊ in nativitate in vtero et statim p⁹ natiuitatē ex vtero et spē cū ipoīa adulto. In bocenī tripli statu necessaria ē homi custodia angelica. Hā dū puul⁹ ē adhuc in vtero. pōt infirmi et dānari. Dū ē ē vtez aīa adulte ut etatē pōt a baptismate ipedi ri. Baptisat in adulta etate pōt ad diuersa peccata prabi. Byabolus enim in homine adulto ratonē seduct p astuias. voluptatem allicat p blandicias. vtute oppimat p violenniā. ō necesse fuit et bonus angelus adē ad custodiā deputarē. vt bominem erudiat et dirigat cōtra fallatiā erbozē ⁊ muniat ad bonū cōtra blādicias. et defendat ab oppssione cōtra violenniā. ¶ Eē autē angelice custodie in homie quadruplicater assignari pōt. Primus ē vt pñiat aīa in bonū gre. ⁊ boc facit angelus ut aīa trib⁹ modis. Primo omne ipedimētū ad bonuz remouendo. Boc signū ē exo. xij. vbi angelus percussit primogenita egipti. Scōo pigritiā excitādo. qō signatū ē zach. iij. vbi dī angelus dñi excitauit me q̄si bominē q̄ excitat⁹ a somno. Tercio vtes penitentie ducendo. et reducēdo. qō significatum est thob. v. in angelo q̄ eū duxit et reduxit. Secundus ē vt nō cadatur malū culpe. et boc facit angelus trib⁹ modis. Primo ipediēdo peccatū futuz ne fiat. Boc signatū est Num. xxij. in balaā q̄ ad maledicendū israel pzens ab angelo ipeditus ē. Scōo increpādo pteritū. vt ab eo q̄ recordat. Boc signatū est Jud. ij. vbi cū angel⁹ filios israel ō pauca tione increpasset. ipi eleuauerūt vocē ⁊ fleuerūt. Tercio violenniā inferēdo. vt a pña eripiat. Boc signatū est in violenta eductōe loth et vxoris de sodoma. i. de peccati cōsuetudie. ¶ Tercius effectus ē si cadat q̄ postmodū surgat. et boc facit angelus trib⁹ modis. Primo mouendo ad pnitentiā. ¶ Boc signatū est thob. xij. vbi ad documentum angeli de felle p q̄ intelligē cōmino linuit patri oculos. s. cordis. Scōo purgādo labia ad pfessionē. q̄ signatē ysa. vj. vbi p angelū labia ysaie purgant. Tercio gaudendo ad sanctificationē. Luce. xv. dicē q̄ maius gaudiū est in celo sup vno peccatore penitentiā agente. q̄ super nonagintanouē iustis. ¶ Quartus effectus ē ne toriens vel in tot mala cadat. q̄ nens vel ad quot⁹ vab⁹ incitat. ⁊ boc facit trib⁹ modis. s. potestatē demonis refrenando. cōcupiscentiā debilitādo et memoriā passionis dñice nr̄is membr⁹ ipimendo. de quibus supra dictum est.

Secundo debem⁹

os honorare q̄ sunt ministratorez nostr. oēs enī (sicut dicē hebr. j.) sunt administratorij spiritus. Omnes enī propter nos mittunt. q̄ supiores ad medios. medij ad infimos infirmi mittuntur ad nos. ¶ Hec autē missio ꝓpter bonitatē diuine. In boc enī manifestat⁹ est ina bonitas quantū nr̄is saluti deligat. dū nobilissimos spūs q̄s in suma caritate unguent. dirigat et trāsmittat ad pparandū salutē nostrā. Scōo caritas angelice. cū enī cantans ardentis sit marie desiderare alioz salutē. ob q̄d ē dixit ysa. Ecce ego dñe. mitte me. ⁊ angeli pñt nos iuuare ꝓpter q̄ vident nos sine auxilio indigere. ⁊ malos angelos nos impugnare. Jō q̄ ad nos mittant lex exigit angelice caritatis. Tercio humane indigentie. mittunt enī ei ad illūmādū a deū ad amorē. Unde in figurā hui⁹ legunt enī missi fuisse in curru igneo. Scōo ad illuminandū intellectū ad cognitionem. Boc signatū ē apoc. x. in angelo q̄ habebat libellum apertū in manu sua. Tercio ad corroborandū in nobis ei ꝓfectum vsq; in finē. Boc signatū est. iij. reg. xix. vbi angelus portauit helie panē subcinericium et vas aq̄ et ꝓmedit et ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ vsq; ad mōtē dei oreb.

Tercio honorandi

sunt quia ipi sunt fratres et concines no

stri. Omnes enī electi assummūē ad ordines angelor. quidā ad supiores. qdaz ad inferiores. quidā ad medios p diuersitate suor meritor. Licz beata vgo sup oes sit. qz. b. greg. in omel'. insinuare videtur, Hīa vt ait sunt nōnulli qui puacupiūt sz tñ hoc annūciare fratrib⁹ non desistūt. isti in angelor numer currunt ¶Et sunt qui secretor celestiū summa et cape ꝓualent ꝛ nūciare hi cū archangel'. ¶Et sunt qui mira faciūt sig ꝛ valent operanē. ꝛ hi cū ⸗tutib⁹. ¶Et sunt q̄ maligni spūs ⸗tute oīonis ꝛ vi accepte ptāt fugant. ꝛ hi cū ptātib⁹. ¶Et sunt q̄ accepte ⸗tutib⁹ elector merita trāscēdūt. et electis fratrib⁹ ꝓcipanē. ꝛhi cū ꝓcipantibus meritū sortiunt. ¶Et sunt q̄ sic in se ipsis ⸗tute oīonis ꝛ vi accepte ptāte fugant. ꝛ hi cū ptātib⁹. ¶Et sunt q̄ accepte ⸗tutib⁹ elector merita trāscēdūt. et electis fratrib⁹ ꝓcipanē. ꝛhi cū ꝓcipantibus meritū sortiunt. ¶Et sunt q̄ sic in semetipsis oībus virtute dñanē. vt ipo iuuāte dij inter hoies vocāē. Unde ad moysen dr. Ecce constitui te deū pharaōis et hi cū dñationib⁹. ¶Et sunt in qbus velut in throno suo dñs psidēs alior fcta examinat. p quos dū sancta eccla ꝛgitur plerūq̄ ꝛ suis qbusdā iustis acub⁹ occlecti iudicāē. ꝛhi cū thronis. ¶Et sunt q̄dā q̄ prime caritate amplⁱ⁹ ceter pleni sunt. ꝛhi meritor suor sorte inē cherubin numer acceperunt. qr cherubin plenitudo sciēie dicitur et iuxta paulū plenitudo legis ē caritas. ¶Et sunt q̄ sup ne ꝛ ēplationis amore accensi. in so loco ditonis sui desiderio anhelāt. nihil tā in hoc mūdo cupiūt solo eternitatis amore pascūē. terrēa q̄q̄ abiciūt. cūcta qualia mēte trāscēdūt. amāt ꝛ ardenz atq̄ ipso suo ardore requescunt amando ardent loquēdo accedūt ꝛ q̄scūq̄ vbo tāgūt ardere ꝓuinus ī dei amore faciūt: quo ifti miū inter seraphin numerū sortem sue vocationis acceperunt. hec greg.

Quarto honorā

di sunt qr ipi sunt alar nrar in celū portatores. ꝛ hoc faciūt triplici mō. ꝓ mo viaz pando. Mal'. iij. Ecce ego mitto angelū meū q̄ parabit viā ante faciem meā. Scdo p viā ꝓpatā in celū bajulando. Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelum q̄ te custodiet in via ꝛ introducat in terram quā ꝓmisi patribus tuis. Tercio ī celo collocando. Luce. xvj. ¶factū ē vt moreret mendicus ꝛ portaret ab angel' in sinum abrahe.

Quinto qr ipi sūt

otationū nostrar ad deū repūtatores. ipi nāq̄ primo oīones nras deo repsentant. Thob. xij. quando orabas cū lacrimis ꝛ sepelichas mortuos. ego obtuli orationē tuā dño. Scdo ibidē ꝓnob allegant iob. xxiij. Si fuerit p eo angelus loquens vnū de milibus vt ānunciet homini equitatē miserebitur eius ⁊c. Item zach. j. et rñdit āgelus dñi ꝛ dixit dñe eterciuū vsq̄quo non miserebaris ierlm ꝛ urbiuz iuda quibus iratus es? Iste iam septuagesimus annus ē. Tercio dei sententā nobis renunciant. Dan. ix. vbi dr. q̄ gabriel ad eū volans dixit ab exordio prez tuar egressus est sermo glo. sententia a deo et sequē. Ego autē veni vt indicarem tibi. qr vir desideriorum es. De hiis tribus dicat bern. sup cā. Si ceciderit angelus mediat inter dilectū et dilectam vota offerens referens dona exoratat istam. placat illum.

Sexto honorandi

sunt quia ipi sunt regis eterni nobilissimi milites sm q̄ dicitur iob. xxv. Numquid ē numerus militū eius. Sicut aūt videm⁹ ī militib⁹ alicui⁹ regis. q̄ quidā eor sp in aula regia ꝓmorant. ꝛ regē associant. ꝛ ad eius honorē ꝛ solacū regi cantant. quidā aūt curates et castella regni custodiunt quidā vero regis inimicos expugnāt. Ita ꝛ hoc militū xpi quidam in aula regia .s. in celo empirreo sp regem regum associāt. ꝛ ad eius honorē cantica leticie et glie sp cantant di. Sanctus scs scs. Isa. vj. Itē benedictio et claritas et sapia et grāruactio. honor ꝛ virtus et fortitudo deo nro in secula scorū amē. Apoc. vij. Alij aūt custodiūt civitates suburanas ꝛ villas et castra. alij. s.

qui nobis ad custodiā sunt deputati: ac stodientes statū ẏginū. cōuentiū. cōiugatoꝝ ⁊ castra religionū: ysa. lxij. Sup muros tuos ihrm cōstitui custodes ⁊c. Alij vo dei inimicos. i. demones expugnant. Apoc. xij. ẏfactū ē ꝓlū in celo. i. ẏm vnā exposition̄ez in eccla militanti. Michael ⁊ ageli ei⁹ ꝓliabāt cū draco. ⁊c.

Septimo et vltimo

honorandi sunt. qui ipi sunt tribulatoꝝ cōsolatores. Jacob. j. angelus q̄ loq̄bat in me verba bona et cōsolatoria. Jre thob v. fort aio esto. Et hoc faciūt emb⁹ mōst. Primo cōfortando ⁊ roborando dan. x. vbi cū daniel corruisset tetigit eū angelus di. Noli timere. pax tibi. cōfortare et esto robustus. Secō ab impatientia cōseruando. ps. angelis suis mandauit de te. vt custodiant te in oib⁹ vijs tuis. In manibus portabūt te. ne forte offendas ad lapidē pedē tuū ⁊c. Tercio ipaz tribulationē refrigerando et minuēdo. et hoc ē signatū. Dan. iij. Vbi angelus dñi cū tribus pueris in fornace descēdit ẏcepit medijs fornacē q̄si roris vētū flātē

Jeronim⁹ dici

tur ab hiera qđ ē sacr ⁊ nem⁹ q̄si ē sacrorum⁹. vl nomia qđ ē lex. vñ dicit in legenda sua q⁹ hieronim⁹ interpretat sacra lex. ẏfuit enī sanctus. i. firmus. vel mundus. vel sanguine tinctus, vel visu sacro deputatus sicut vasa templi dicebantur sancta. quia sacro visui deputata. ẏfuit ei sanctus. i. firmus in bono ope propter p̄severantie longanimitatem. Et mund⁹ in mente per puritatem. ⁊ sanguine tinct⁹ per dñice passionis inuitationē. Sacro visui deputatus p scripture sacre exp̄sitionem et interpretationem. Dicatur et nemus a nemore vbi aliquando cōuersatus fuit. et lex propter regularem disciplinam quam monachos suos docuit. vel quia sacram legem exposuit et interpretatus fuit. Hieronimus etiam interpretatur visio pulcritudinis vel diuitcans locationes. Est aūt multiplex pulcritudo. Prima ē spiritualis q̄ est in affectu morali q̄ cōsistit in honestate morum. Tercia intellectualis q̄ est pulcritudo angelica. Quarta supsubstantialis q̄ est diuina. quinta celestis q̄ ē sanctoꝝ in patria. Hanc quintuplicē pulcritudinem hieronimus in se vidit ⁊ habuit. Hā habuit spirituālē in virtutū varietate. moralē in vite honestate. intellectualem in excellenti puritate. supsubstantialez in ardenti caritate. celestē ⁊ eternā vt excellen claritate. Diuidicauit etiā locationes fuit vba tū sua q̄ aliox. sua examinate ꝓferendo. aliox vera cōfirmando falsa cōfutādo. dubia vo exponēdo.

Jeroīmus fuit

vir nobilis filius ab oppido stridonis qđ dalmacie ⁊ panoīe cōfinia tenet. ex ire oriund⁹. Hic adhuc iuuenis romā adijt. ⁊ ibi gręc ⁊ latinis et hebraicis plene eruditus ē. In arte grāmatica donatum habuit p̄ceptorē. In rethorica aūt vlcronium oratorez. In scripturis aūt diuinis exercitabatur die ac nocte. et inde hausit aurde. qđ postmodum effudit abunde. ¶ Quodā vo tpe (sicut ipe in epistola ad custochiū phabet) cū de die tullij et nocte platonē aut de lege ret eo q⁹ primo inualuit sibi in libris ꝓphetaꝝ nō placeret. circa mediā quadragesimā tāmsubita et ardenti febre corripitur: et toto frigescente iam corpore. vitalis calor in solo pectore palpitaret. Dum ergo et quie fumeris pararentur. subito ad tribunal iudicis trahitur et interrogatus cuius condicionis esset. christianum se esse libere profitetur. Ad quem ille: Mentiris inquit ciceronianus es non christianus. vbi est enim thesaurus tuus ibi est cor tuum. ¶ At Hieronimus obmutuit. et continuo ipsum iudex durissime cedi iussit. Tunc exclamauit et dixit. Miserere mei dñe miserere mei. Tunc qui astabant precabāt ut veniam tribueret adolescenti. Ipe emꝫ iura-

re cepit ac dicere. Dñe si vnq̃ habuero codices seculares. si legero te negabo. Jn hec igit̃ in ramen̄ verba dimissus subito renuntiat. Tūc lacrimis totū se inuenit profusum. et ex verbibus q̃ ante tribunal susceperat. scapulas terribiliter repperit lui entes. Tanto aūt studio libros diuinos legit ut nunc q̃nto libros gentiliū vnq̃ legerat. Hū aūt cēt annoz. xxix. Romana eccia cardinalis presbiter ordinatus est. Mortuo aūt liberio papa. hiero. dignū summo sacerdotio ab omib⁹ acclamatur Sz dū quorundā clericoz et monachoz lasciuia increpat. illi inimicū indignati ei insidias parauerūt. Sz q̃ppe femine mulierem (vt aiunt) beleth) ab eis turpiter est derisus. Nā cū hiero. ad matutinas solito more surgeret. vestē mulieris quā emuli int̃ lectū posuerāt reppit. suū q̃ credēs indnit. q̃ eccias sic presbit. Hoc aūt emuli faciebāt vt mulierē habere in thalamo crederēt. Qđ ille videns tante eoz vesanie locū dedit. et ad greg. nazāzenum cōstantinopolitane vrbis epm p venit. Post q̃ aūt ab ipo sacras scās didicit. in heremū pperauit vbi p xpo quā ta sustinuerit. a pe ad eustochiū narrat dī. Quotiens in heremo cōstitut⁹. tam ilia vasta solitudine. q̃ exusta solis ardoribus horridū monachis p̄stabat habitaculū. putauit meromāis deliciis interē. Horrebāt sacco membra offormia. squlida cutis sicū ethiopicē carnis adduxerat. q̃die lacrime q̃die gemit⁹ et si q̃n repugnantem somnus luminēs oppressisset vix humo nuda vix ossa herenna collidebant. De cibis z potu taceo. cū etiā infirmitate aq̃ frigida vtanē et coctum aliquid accipere luxuria sit. et cū sco: pionū tm̄ socius et ferax. sepe choris interesse puellaz z in frigido corpe et carne pmortua. sola sibi diuum incēdia pullulabant. Jtaq̃ continuo flebā. z repugnātē carnē ebdomadam inedia subigebā. Die crebro q̃ nocte. nec prius a pectoris cessabā verberibus q̃ a dño trāquillitas redderet. Jplam quoq̃ cellulā meā quasi cogitationū cōsciam pmescebā. z mihi irat⁹ et rigidus solus deserta penetrabā z (vt mihi testis ē dñs) post multas lacrimas et nonūq̃ videbar mihi interesse agminibus angeloz. Per q̃driennū ibidē penitētiā sic pacā ad bethleē opidū remeauit vbi paucens aiala ad p̄sepe dñi se obtulit pmansur. Bibliothecā aūt sanctā quā summo studio sibi cōdiderat clamsam. a lioq̃ libros nec q̃ legēs die ac nocte ducebat. ad vesperū multos ibidē discipulos coadunās. i sancto p̄posito et trāslatione scripturaz .xv. annis et .vj. mensibus deuota vite et vsq̃ ad finē vite vgo pmansit. Licet aūt in hac legēda opicā q̃ sp virgo fuerit. ipe tñ de se ita scribit ad pāmachiū. Virginitatē in celo p̄feroñ q̃ hēo. sz q̃ magis miroz q̃ non hēo. Tanta dēq̃ lassitudine fatigatus ē vt in stratu suo tanq̃ funiculo ad libz suspenso. supinis manibus se leuaret. vt s. officiū monasterij p̄ut poterat exhiberet. Quadā vo die a duelpascete cū hiero. cū fratrib⁹ ad sacrā lectionē audiendū sederet. subito leo q̃dā claudicās mōsterū ingressus est. Quo viso cū ceteri freo fugerēt. hiero. ri q̃si hospin obuiam. Leo igit̃ dū pedē sibi lesum oñderet. vocans frib⁹ pedē sibi p̄cepit abluī z diligenter a plagā inqrī. Qđ cū factū fuisset inuenerunt leonis plātā a senib⁹ vulneratā Adhibita igit̃ diligēti cura. leo q̃ualiterct omni fēritate depositā ne eos q̃si domestici ū aial hitaret. Tūc hiero. videns q̃ ñ tā p̄ sanitate sui pedis. q̃ p eoz vtilitate dño leonē misisse. ō frm̄ q̃ alio ordē hoc inūxte officiū. vt azinū quē hēbāt q̃ ligā ō nemoze ferebat. p̄e leo ad pascua duceret. z ducti ibidē custodirz. Qđ factm̄ est. Nā inuicta leonis azi cura. more pastoris industrij cūcto ad pastū. soc⁹ iceſſāter uineꝫ rure pascēdo vnāq̃ ofēdo: ruisse in⁹ erat verū tñ vt se ebarz z azin⁹ solui placerz op⁹ q̃ fuerꝫ sp domus cī eo domū redibat. Quadā igit̃ vice pascēte azino leōe gnit sopozato. mercatoz: eo cuz camelis unde trāsiēnte azinū solū viderūt

ꝛ rū ꝙ ārī rapuerūt. Expgefact⁹ itaq; leo cū socīū nō inueniret rugīdo hūc illucq; ibat. Qui tādē nō inuenīo. ad port⁹ mōnasteriū triſtis adijt. ſunt⁹ vt ſolitus erat p̄ verecūdia ſ̄gredi ñ ꝓſumpſit. Et videres fratres q; tarditas ſolito more et ſine aſilo venisset putauerūt q; fāe ꝛpulſus azinū cōmedisset. nolētes ei ānoam tribuere cōſuetā. dicebāt vade ꝛ reliqm pte aſelli q; tibi remāſit māde ꝛ tuā ſ̄gluuiē reple. Deſistēte tñ. vtq; hoc malum ꝓpetraſſe. cucurrūt ad paſcua ſi forte aliqđ motus indicij inuenīret. ꝛ nihil inuenientes reuerſi. hec hiero. retulerunt. Tunc monitq; ei⁹ officiū azini. leon⁹ unīūgūt et ligna cedētes leoni ipon̄ūt. Qđ cum leo patēter ferret quadā die expleto ope ad ſ̄grū rediit. hac illaq; diſcurrit ſcire deſiderans quid de ſuo fuiſſet ſono factus. Et ecce plures vidit a longe negociatores cū onuſtis camelis. euā p̄cedēte azino venientes. mox eni⁹ illi regnom ē. vt q̄ cū camelis lōg⁹ gradiunt. camelī vt dicunt⁹ vadāt p̄cedētes. ꝛ collo funiculus geſtātē azinū ſubſequātē. Recognito ſ̄ leo asino cū ſ̄genti rugitu ſup eos irruit. ꝛ oēs boles ī fugā cōuertit. Et leo terribiliter rugiens p̄cutiebat canda forte terrā. p̄territosq; camelos (ſūt erāt omnes) ān ſe ad cella ire coegit. Qđ cū frater⁹ vidiſſent et hieronimo nūcīa ſſent. ille ait. Hoſpitib⁹ nr̄is fratres karissimi poneſ abluite. eſcas p̄bete. ꝛ ſup hoc voluntatem dñi expectate. Tūc leo p̄ monaſterium cepit (vt ſolebat) leuis diſcurrere. ſingulos fratrū veſtigijs ſe p̄ſternens ꝛ quaſi de p̄terrata quas nō ſecerat culpa ſanda ab eis dēa venā poſtulabat. Hieronimus aūt futuroꝝ p̄ſa⁹ ait fratribus. Pter fratres ꝛ venīēb⁹ hoſpitib⁹ neceſſaria ꝓbete. Adducto loquēte nūcio ad eū venit ānūcians ān foros hoſpites ad rē q; abbātē velle videre. Ad quos cū ille iniſſet. prius⁹ ille ei⁹ pedib⁹ ꝓuolutus. p culpa venā poſtulātes. Quos ille benigne elemōſ. p̄cepit vt ſua reciperent et aliena nō vſurparēt. Rogabāt igitur illi beatū hieronimū. vt mediet⁹ olei p benedictiona acciperet. qđ⁹ vt aſſenſit. tandē coact⁹ ſuſcipi iubet. Promiſerunt aūt ſe annuatim eandē olei mēſuram fratribus ipſis daturos. ꝛ a ſuis posteris deinceps ꝓcepturos. Cū aūt olum in eccia vnuſquiſq; caneret qđ volebat the odotus ipatoꝛ oratoſ ſuos papā rogauit vt aliquē viro docto officiū eccleſtici cōmitteret ordinandū. Ipe igit ſcōs hieronimum in lingua latina. greca ꝛ hebraica ꝓfectū. ꝛ in omni ſapiēcia ſummū. eidē officiū p̄dictū cōmiſit. Hieronim⁹ igit̄ pſalteriū p ferias diſtinxit. ꝛ veniaq; ferie nocturnū ꝛpriū aſſignauit. ac gloria patri in fine cuiuſlibet pſalmi dicendū inſtituit. Deinde epl̄as ꝛ euāgelia p anni circulū decantādas ceteraq; ad officium pertinēta p̄ter cātū rōnabiliter ordīauit. Miſitq; illud ó bethlē ad ſummū pontificē. ꝛ ab eo ꝛ cardinalib⁹ fuit vallde approbatū. ꝛ ꝓpetuo obtinuit. Poſt hoc aūt in oze ſpelūce. vbi dñs iacuit monumentū ſibi cōſtruxit. vbi expletis. xcvij. ānis ꝛ ſex mēſib⁹ ſepult⁹ ē.

¶ In quāta reuerētia eū augustinus habuerit. patet p epl̄as quas ſibi miſit. in quaq; vna ei tali mō ſcripſit. Dño dilectiſſimo et etatu ſuperiſſimo caritatiq; obſeruando atq; amplectēdo hieronimo augustinus ꝛc. Alibi q̄s ó eo ſic ſcripſit Sanctus hieronimus p̄sbiter. greco. latino ꝛ hebreo doctiſſ⁹. in loc⁹ ſanctis atq; in l̄ris ſacris vſq; ad decrepitam vſq; etatē cū⁹ nobilitate eloquij abunde in occidente vſtar ſolis lāpas reſplēduit. Beatus aūt p̄ſper in ſuo cronicis de eo ſic ait. Hieronimus p̄sbiter bethleem toto iam mundo clarus habitabat. egregio ingenio ꝛ ſtudio vniuerſe eccle ſeruiens. Ipſe quoq; ó ſe ſic ait ad ambigēſem. Hinc a puericia ita vitare conatus ſum. vt animum timentem et erectam cernerem. deū contra ſe oditq; prouocantem. Item ego eram omnia tua timeo. Item in monaſterio hoſpitalitati ex ordine intendimus. et debeo ad

hoc venientes ꝑter hereticos leta fronte
suscipimus. ac veniēū pedes ablui⁹
Ysido. aut in li. etbi. ait. Hieronimus
triū linguaꝝ erudit⁹. Cui⁹ interp̄ta-
no ceteris aūferē. qm̄ ꝛ vbꝝ tenacior ē.
ꝛ ꝓpriatate sentēie clarior atz vepote
a xp̄iano interp̄te verior. In dyalogo q̄z
scueri discipuli sancti martinj et⁹ tpe
fuit. sicut ō hieronimo scriptū dī. Hie-
ronim⁹ ꝑter fidei meritū dotēq; virtutū
nō solū latinis atz grecis. sz etiā hebraicis
ītra līs ītruct⁹ ē. vt se illi i oī scīa nemo
audeat ꝓpare. Cui iugis aduersus ma-
los pugna ppetuūq; certam̄ē. Oderunt
eū hereticj. qr eos inpugnare ñ desist. Ode-
runt clerici. qr vitā eoꝝ ꝛ lectabat ꝛ crimi-
na. Sz plane boni oēs ꝛ merāter ꝛ diligūt.
Mā q̄ eū hereticū ēe arbitrāē ī sanitate.
Tot⁹ sp i lectōe tot⁹ i libris ē. ñ die ñ no
ēte reḡescit. aut legit aliq̄d aut sp scribit
hec seuer⁹. Et sicut ex his verbis ꝓz ꝛ si
cut ipe etiā sepe testat̄ m̄tos psecutores
ꝛ m̄tos ōtractores ꝓpessus ē. Quos tñ p
secutiōes q̄ libent⁹ sustinuerit. ꝓz ex eo
q̄ sic dicit i epla ad asellā. Grās ago ō
q̄ dign⁹ suz hīr⁹ quē oderit mūs ꝛ ma-
lefici⁹ me garriūt. Sz scio ad regnū pue-
nire p̄ infamiā ꝛ bonā famā. Jte etiā ob
dñi mei nomē atz iusticiā vniuersa me i
fideliū turba pseq̄t̄. Etiā i ob ꝓbrium
meū solidi⁹ erurgat ñ mūs tñ vt mere-
ar a xp̄o laudari ꝛ fue pollicitatōis spera
re mercedē. Jta itaq; ꝛ ōfideratā tētatō ē
eni⁹ ꝓmiū a xp̄o spāt̄ in celo. nec maledi-
ctio ḡuis ē q̄ diuina lauā munat̄. Obiit
ergo anno dñi. ccccxviij.

Remigi⁹ dicitur

a remige q̄ ē nauis ductor vel re
ctor. vel ō a remis q̄ sunt īstrumēta q̄b⁹
nauis ducit̄. ꝛa gyō q̄ ē luctatō. Ipse
ei eccliaz gubernauit ꝛ piculo naufragij.
eā duxit ad portaz pacis. Pro ea luctan-
dus est contra insidias dyaboli.

Remigi⁹ regem

gentem francoꝝ ad xp̄m puer
disse ō. Habebat eni rex vxorē nole rō-
thild xp̄ianissimā q̄ viz suū nitebat ad
fidē ꝛuertere. sz neq̄bat. Que cū filiū ge-
nuisset. ip̄z baptizare voluit. sz rex oino
ꝓhibuit. Illa aūt ḡescere ñ valēs. tādē
vix hoc a rege obtinuit. ꝛ filiū baptiza-
uit. Qui dū baptizat⁹ cēt subito ē defun
ctus. Cui rex ait. Nunc apparet q̄ xp̄c vi-
lis ē de⁹ q̄ eū p quē fides ei⁹ poterat sub-
limari. i vita ꝛ seruare ñ potuit. Cui illa
Jnmo in hoc a deo meo valde me dili-
gi sentio q̄ p̄mū fructū vēntris mei ip̄m
recepisse cognosco q̄ regnū in ḡnitū tuo
melius filio meo largit⁹ ē. Cōcepit igit̄
iter ꝛ filiū alium pepit. quē sicut p̄mū eius
multa instantia baptizari fecit. Sz ecce
subito infirmat̄ ita q̄ de eius vita ōspe
rat̄. Dixitq; rex vxori. vere debilis⁹ de-
us tuus q̄ nullū in suo nole baptizatum
in vita cōseruare pōt. Mā si mille genue
ris ꝛ cūctos baptizaueris. oēs sil' pibunt
Sz tū puer ꝓualuit ꝛ sanitatē recepit. ita
q̄ post patrē regnauit. Ac fidelis mulier
viz suū ad fidē reducere conabat̄. sz ille
modis omnibus resistebat. Qualit̄ aūt
ad fidē ꝛuersus ē. in alio festo q̄b ē post
epīaz dictū ē. Volēs autē pdictus rex
clodouius fact⁹ xp̄ianus remensez eccle-
siam dotare beato remigio. dixit. vt quā
tum circuiret dū ipe i meridie dormiret
sibi donaret. Qō ꝛ fectū ē. Sz cū quidā
molendinū suū habebat intra fines be-
ti remigij. molendinarius ip̄z dū circu-
iret cū indignatōe repulit. Cui dixit re
migius. Amice nō sit tibi duruz vt hoc
molendinū sil' habeam⁹. At ille vt eum
reiecit. statim rota molendini cōtrariā
verti cepit. clamauitq; post sanctū remi-
gium di. Serue dei veni ꝛ habeam⁹ pi-
molendinū. Cui ille. nec tibi nec tibi.
statimq; se terra aperuit ꝛ molendinum
penitus deglutiuit. Ꝓuidens remi-
gius famē futurā cū in villa quadā bla-
di cumulos cōgregasset. anebuati rustici
senis prudētiā derideres. ignē supposu-
erunt q̄b ille audiēs illuc venit. ꝛ prefri
gore etat̄ et vesperuni tpio se calefa-cere

epit. ⁊ trāq illo corde dixit sp fortis bon⁹ est. Verūtī q hoc fecerūt ⁊ posteri eius viri in genitalib⁹ rupti. femine guttu rose erunt qō sic in illis cernit. duq; p Karolum sunt dispersi. Notandū aūt q illud festū sancti remigij qō agit in mēse ianuarij ē festū de festa obitu ipi⁹. Istō aūt dī ē ō sacri corpis ei⁹ trāslatōe. Cū enī corpus ei⁹ post ipi⁹ obitus ad eccīam sanctor⁹ thimothei ⁊ apollinaris cū feretro deferrēt fortis eccīam sancti cristoferi cepit a deo ponderare q nullatenus moueri potuit. Tandē coacti rogauerunt dūm vt eis oīdere dignaret si forte in ea eccīa illa sancti cristoferi vbi nulle reliquie sanctorū discebant sepelir vellet. Statiq; corp⁹ leuissime sustulerūt. ⁊ ipīs ibi honorifice posuerūt vbi cū multis miraculis fieret. eccīaz amplificauerūt. et facta cripta retro altare cū effossum corp⁹ ibi reponere vellēt. mouere nullatenus potuerūt. cū aūt in oīoib⁹ pnoctarent ⁊ media nocte oēs piter obdormissent ⁊ in crastinū. s. kal'. octobris inuenerūt sepulcrum cū corpe sancti remigij. in illa cripta ab angelis deportatū. qō ī plōgū tps in pulcrore capiaz eadē die cū capsa argētea trāslatū ē. Floruit circa annum dominī. cccxc.

Leodegarius dū

omni virtute polleret adu ēcclesie meruit ī pontificē pmoueri. Qui cū ōctario rege decedēte cura regni gubernū pmerēt. volūtate dei ⁊ pncipū pfilio childerici fratrē ōtarij adolescētē valde y doneū pfecit in regē. Sz ebroin⁹ theoderici ipius childerici germanū pficē nitebat. nō ppter regni cōmodū. sed qz ō ptāte crescens et oībus odiosus. irā regis ⁊ pncipū verebat. Timēs igī ebroinus licentiā a rege petijt. ⁊ monasteriuz iustrouit. q̄ cōcedēte ⁊ fratrē suū theodoricum. ne cōtra regnū aliquid moueret i custodia detinēte sanctitate ⁊ prudēcia ēpi pace mirabili oēs gaudebāt. Sz p; aliqđ tpo rex malignor⁹ cōsilio depauct⁹ in cārū in viri dei odiū incitat ē opptunitatē et modū mort⁹ eius attēdebat. Sz ēps blāde ferēs. ⁊ omneo inimicos suos ⁊ amicos amplectēs egit cū rge vt diem pasce in vrbe cui pierat celebraret. Et ecce illa die nūciatū est ei q rex in illa nocte. quicqđ de morte eius tractauerat pficere decreuisset. At ille nihil trepidans sed illa die cū rege i mensa pmanicans. pfectorem sic fugit q l luxumē si monasterio dño seruīcō etiā ebroino q in monastico habitu lactabat. sedulo cantate seruiuit. Post modicum autem rex moritur. et theodoricus in regnum sublimatur. Quapropter leodegari⁹ populi sui lacrimis et precibus mot⁹. ⁊ abbatis impero compulsus ad sedem suā redijt. ac ebroinus protinus apostatauit et regio senescallus ordinatus est. Qui licet prius malus fuerit tamen postea fuit peior. totoq; studio leodegarium occidere nitebatur. Adhibitis igitur militibus qui eum caperent. cum hoc leodegarius cōperisset. eorum furori cedens. dum in habitu pontificali de vrbe egrederetur a militibus capitur. qui ei statiz oculos eruerunt. ¶ Post biennium vero sanctus leodegarius cuz fratre suo garino quem ebroinus exiliauerat ī pasciacum regressus est adductus. Cum ad transitionem ebroini sapienter et pacifice responderet. nequam ille iussit garinum lapidibus obrui. sanctum episcopum toto die nudis pedibus per quendam fluuium super acutissimos lapides decurrentem deduci. et audiens q in his tormentis deum laudaret. linguam ei⁹ precidi fecit. et postmodum eum cuidam custodi tradidit. vt ipsum nouis supplicijs reseruaret. Ille autem vsum loquēdi non perdidit. sed predicationi et exhortationi prout poterat vacabat. predixitq; quando et qualiter ipse et ebroinus ex hac vita migrarent. ¶ Luz autem immensa in modum corone.

caput eius circundedit. quā cū multi vidissent quid hoc esset ab ipo ego quesierant. At ille se in oratōe prosternes. gratias deo retulit. et cōs astātes vt in melius vitam mutarent admonuit. Quod ebdo inus audiens et invidēs. missis quatuor speculatoribus ipm scollari precepit. Cū ipm invenīssent ait eis. Non cinquit opus fratres vos diuti⁹ fatigari. sed hic iplere desiderū suum q̄ vos misit. Ad hec vbi tres illos adeo sunt cōpuncti. q̄ ad pedes eius prostrati pendentes veniam precabantur: Quartus vero cū eū scollasset. primus a demone arreptus et in igne projectus vitam miserabiliter terminauit. Biennio expleto audiēs ebdomanus corpus sancti viri multis miraculis illustrari. miserabiliter cruciatus invidia militē illuc misit. et an sic se haberet veritas intimaret. Miles autē superbus et arrogās cū illuc venisset calce cubā sancti premens edamauit. Mox ait q̄ mortuū miracula facere posse credit. Mox ille arreptus a demonio et subito mortēs more sua sanctū amplius cō[illegible]uit. His audiens ebdomanus amplius invidia torquebat et famā sancti extinguere molieb̄at. Sed intra p dictionē sancti gladio nequiter ne quā ipse occidit. Passus ē autē circa annum dñi sexagentesimū octogesimū tempore constantini quarti.

Rancisc⁹ pri⁹

dictus est iohānes. ꝛ postmodū mutato nōie frācisc⁹ vocatus ē. Cuius nominis mutatōis multiplex cā fuisse videt. Primo rōne miraculi cōmutādi linguā gallicā miraculose a deo p̄cepisse cognoscatur. Unde dicit in legenda sua q̄ semp cū ardore sancti spiritus repleretur: ardēta fortis vba eructās gallice loquebat. Secō rōne officij divulgandi. Unde dicit in legenda sua q̄ divina p̄videntia sibi hoc vocabulū indidit. vt ex singulari et insuetu nōie omnio ministerij ei⁹ tori⁹ annus innotesceret orbi. Tertio rōne effectus cō sequendi. vt. ꝛ p hoc darēt intelligi q̄ ipse p se et p filios suos multos suos peccata et dyaboli debebat frācos. i. liberos facere. Quarto rōne magnanimitat̄ in corde. Mā franci a feroci tate sunt dicti. q̄ eis inest naturalis fortitas et magnanimitas aior. Quinto rōne virtuositat̄ in fmōe. q̄ ei⁹ fmo instar sacris vicia incidebat. Sexto rōne terroris in demonū fugatōe. Septio rōne sanctitatis et exēplis et opum plectiōe. et honestatis in cōuersatiōe. Huīt ei frācisc⁹ dicī sig̃ q̄dā istar secundū q̄ rome aīpsules ferebāt. q̄ erāt i terrore et honorē

Rancisc⁹ seru⁹

dei⁹ assumi. i civitate assisij ort⁹ et negociator effect⁹. fere vsq; ad vicesimū etat̄ sue ānū tp̄s suū vane viuendo p̄sumpsit. Quē dñs infirmitat̄ flagello corripuit ac i vir alter⁹ subito trāsformauit. ita q̄ tā spū p̄phico pollere cepit. Mā cū q̄dā vice ipe cū primis a patrie capt⁹ diro fuiss⁹ carceri manopat⁹ dolēb⁹ alijs b̄ solus exultat. et ꝛdarguē⁹ sup hoc a cōcaptiuis rīdit. Ꝯ me exultare noverit̄ q̄ adhuc sanct⁹ p totū scīm adorabor. ¶ Quadā vice romā cū devotionis p̄fectōe vestimēta sua deposuit et paupis cuiusdam vestimēta indūes ante eccl̄iaz sci petri int̄ pauperes sedit et cū eis velut vn⁹ ex illis auide mendicauit. et se pius silē fecisse nisi notor verecūdia impediss. ¶ Antiqu⁹ hostis eius a salubri p̄posito conabat̄ avertē. et femīnā quandaz sue civitat̄ mōstruose gibbosaz coram ei⁹ limitē. et nisi resipiscat a ceptis similē sē facturā minatur. ꝛ a dño p̄fortatus audivit. ꝛ francisce amara p̄ vnl⁹ sume et tecipsum contēne si me cupis agnoscere. ¶ Quem igitur leprosorum obvium habens (cum huiusmodi homines multum natura abhorreret) divini memor oraculi accurrens in oscula ei⁹ ruit et post hoc ille statim disparuit. Quapropter ad leprosor̄z habitacula properat et eorum manus devote osculans pecuniam donat. Ecclesiam sancti damiani

otionis cā ingredit ⁊ imago xp̄i eum miraculose alloquit. Francisce inquit vade. repara domum meā. q̄ (vt cernis) toto destruit. Ab ea igī hora alia cius liquefacta ē. et crucifixi cōpassio eius cordi mirabiliter est infixa. Insistit sollicite ecclie repande. et vendens q̄ hēbat cū pecuniā cuidā p̄sbitero daret ⁊ ille timore pecuniā recipere recusaret. cor̄ ipo eā proiecit tāq̄ puluerē vilipendit. q̄propter a patre ligatus et captus. pecuniā eidē restituit. ac vestē piter relignauit. et sic nudus ad dñm cucurrit. et cilicio se induit. Aduocat insup̄ viros dei quendā simplicē virq̄ loco patris sui sapiēs rogat. vt cū p̄ eius maledicta p̄geminet. ipe sibi ecōuerso būdicat. ¶ Frater eius carnalis hyemali tpe frāsci vilib⁹ pānis cultio tectum oīoni vacantē ⁊ tremebūdū vidēs ait quidā. Die francisce vt de sudore tuo vnā tibi nūmatā vendat. Ad̄ ille audiēs alacriter rñdit. Revera ergo hāc domino meo vendā. ¶ Quadā die dū audiret ea q̄ dño discipulis suis ad p̄dicādū missis locutus ē. statī ad vniuersa seruanda tota virtute consurgit. Soluit calciamēta de pedibus. tunica vna sed vili induit. ⁊ p corriga mutauit funiculū. Tpe nimis p̄ silnā ambulans. a latronibus capitur. et ab eis q̄s sit requisitus. p̄conem dei se asserit. quē illi arripētes in nuez p̄jciunt di. Jace rustice poco di.

¶ Adulti nobiles ⁊ ignobiles. clerici et laici spreta seculari pompa. ei⁹ vestigiis adheserunt. quoo p̄ sanctus docet euangelicā p̄fectionē ipse pariter p̄tās apprehendere et p viā sancte simplicitatis incedere. ¶ Scripsit p̄terea euangelicā regulā sibi et suis fratribus hitis ⁊ hūdis quā dñs papa innocenti⁹ confirmauit. Le pit cruce feruētius vbi dei semia spargē ⁊ animates ⁊ castella feruore mirabili circuire. Frater quidā erat (quāū a fons videbatur) etimie sanctitatis. sed rñ ad modū singularis. q̄ tanta discretione silentiū obseruabat vt nō verbis sed nutibus cōtineret. Cūq̄ sanctus ab oibus laudaret. vir dei illuc aduenies. dixit. Sinite fratres nec mihi in eo dyabolica figmenta laudate. Adoneat semel vbis in ebdomada confiteri. q̄s si non fecerit dyabolica tēpta ē. et decepto fraudulenta. Adonenabat q̄z illū fratribus digitum oris sui ip̄osuit. et caput cōcutiēs se nullatenus cōfessurū innuit. Nō post autē multos dies ad vomitū rediit ⁊ infra cinotosis acerb⁹ vitā finiuit. ¶ Frater gratus in itinere seruiuit dei dum asinus ejtaret. socius eius frater leonardus de assisio sibi fr̄ gratus intra se cepit cogitare ac dicere. nō de pane laudebāt dñs pentes et mei continuo vir dei de asino descendens dixit fratri suo. nō p̄uenit me edere ⁊ te pedetē venire. q̄t nobiliori me fuisti. Stupefactus frater ad pedes p̄ii p̄cidit ⁊ veniā postulauit. Trāseunte sibi aliquādo mulier q̄dā nobilis cōcito gradu occurrit. cuius lasciuiā et inēcinsos anhelitus miseratus. q̄dā reprehendit iquisiuit. Et illa ora pro me pater q̄ salubre p̄positum q̄ concepi meo viro ip̄ediēte nō exeq̄r. sed in seruitio xp̄i mihi plurimum aduersatur. Cui ille. vade filia quia cito de eo consolationem recipies. et ex parte dei omnipotentis ⁊ mea sibi denuncies. q̄ nunc est tempus salutis. postmodum equitatis. Qua denunciante. vir subito īmutat. et continē tam pollicetur. ¶ Cuidam rustico in quadam solitudine sitī deficienti. fontē aque ibidem suis orationibus impetrauit. Cuidam fratri sibi ad modū fam̄i an secretū hoc (sancto instigante sp̄ū) retulit di. hodie est aliquis seruus dei super terrā. propter quem quo ad viuent non permittet dominus famem super homines deseruire. sed sic procul dubio fuisse narrat. sed il lo sublato. toto in contrarium conditio permutatur. Nam post eius felicem transitum predicto fratri sup̄ penuit di. ecce iam venit fames. quā donec viuerem ego venire super terram dominus non permisit. In festo pasce cū fratres in hēmo greci. mensam accum-

ri⁹ solito alb⁹ et vitreis ꝓparēt. et vir ꝺ̄i
hoc ꝓspexisset ꝓtinus gressum retrabēs
capellū cuiusdā pauperis q̄ tūc aderat. ca
pui suo ꝺ̄ponit et baculū i manu gestā⁹
foras egredit. et ad ostiū ꝓstolat. Ad au
ditum igi⁹ fratrū⁹ clamabat ad ostia
ve amore dei pegrino pauperi ⁊ infirmo
elemosinā largiāt. vocat⁹ pauper ingredit.
et in terra solus recūbens. discū ponit in
cinere. q̄ videntes fratres stupore nimio
sunt repleti. Quib⁹ ille ait. mensā vidi
quā et ornatā. et pauperū obsequium cunctis
vnicū nō ee cognoui. ¶ Pauperatē
ām se et in aliis adeo diligebat. et paupe
tem dominā suā semp vocaret. sed quā
do pauperē sāpo videret. ꝓtinus inuide
bat et se ab alio vinci timebat. nā et cū
die quadā pauperculū quēdā obuiū ha
buisset ait socio suo. magnā verecundiā
inuluit nobis huius inopia ⁊ nostrā pau
pertatē plurimū reꝑhendit. nos ꝓ meo
diuitijs meā dñā pauperatē elegi. ⁊ ecce
simplius reluxit in isto. ¶ Dū quidam
pauper coram eo trāsiret. ⁊ vir dei in ima fu
isset cōpassione cōmotus. et dixit ei soci⁹
⁊ si hic sit pauper. sed forsitan in tota pu
blica non ee ditior voluptate. Cui vir dei
dixit. Cito tunicā mā exue et pauperi tri
bue. et ad eius pedes ꝓstratus. culpabi
lem te clama. cui ille ꝓtinus obediuit.
¶ Quadā vice tres mulieres facie ꝑ om
nia. ⁊ habitu similes. obuias habuit. q̄
eū taliter salutauerūt. Benedeiat dña
pauperes. ⁊ ꝓtinus disparuerūt. et vltra
visē nō sunt. ¶ Cū ad ciuitatē grenj de
uenisset et ibi bellū intestinū cōmotū
fuisset. vidit vir dei de burgo sup terrā
demones exultantes. vocansq̄ sociū suū
noie. Illustrū. dixit ei. vade ad portā ci
uitatis. et demonibus vt ciuitatē exeant
ex pte dei omnipotētis ꝓcipe. Qui festi
nans ad portam valenter clamauit. Ex
pta dei et iussu patris nri francisci. disce
dite demones vniuersi. Sicq̄ omnes ci
tius post modicū ad concordiā redierūt
¶ Predictus q̄dē silvester dū adhuc sa
cerdos secularis eet. vidit in somnijs cru
cem auream ab ore francisci ꝓcedēte. cuius
summitas celos tāgebat cui⁹ brachia ꝓ
tensa vtrāq; mūdi ptē amplectendo tāge
bant cōpunctus sacerdos ꝓtinus mun
dum deserit. et viri dei ꝑfectus imitator
efficitur. ¶ Existente viro dei in oratio
ne. dyabolus ter cū ꝓprio nomine voca
uit. Cui cū sanctus respondisset. adeat.
nullus est adeo in hoc mundo peccator
cui si cōuersus fuerit. non indulgeat do
minus. Sed quicunq; sincerius peni
tentia dura nec cauerit. misericordiā in p
petuo nō inueniet. Continuo seruus dei
ꝑ reuelationem cognouit hostis fallaci
am quō nisus fuerit ad tepore eū reduce
re. Cernēs q̄dē hostis ānq⁹. q⁹ sic non
ꝓualuit grauē carnis temptationē eidē
immisit. Quod vir dei sentiens. veste ꝺ̄
posita. cordula durissima se verberans
ꝓ. Sta frater asine. sic te manē decet. sic
subire flagellū. sed cum temptatio neq;
ꝺ̄ discederet. foras exiens. in magnā ni
uem se nudum dederit. accipēsq; niue
in modum pile. et septē glebas cōpingit
quas sibi ꝓponens cepit alloqui corp⁹
ecce inquit hec maior vxor tua ille qua
tuor duo sunt filij. et due filie tue. reliq̄
duo sunt seruus et ancilla. festina ergo
omnes induere. q̄n frigore moriuntur.
si autem earū multiplex solicitudo mo
lestat. veni domino soliciti⁹ serui. illico
dyabolus cōfusus absedit. ⁊ vir dei de
um glorificans in cellam redijt. Cum
apud dominum leonem cardinalē sanc
te crucis ab eo rogatus aliquādiu mo
raretur nocte quadam demones ad ipm
venientes. eum grauissime verberauerūt
Vocansq; socium et rem sibi aperiens.
ait. Demones sunt castaldi domini no
stri. quos destinat ipe ad puniendos ex
cessus. ego enim offensas nō recolo. quā
per misericordiam dei sanctificatione non
iguorem. sed forte ideo castaldos suos i me
permisit irruere. q⁹ maneo in curijs ma
gnatorū q̄b⁹ forsitan fratribus meis pa
peralis bonam suspitionem non gene
ret. q⁹ forte me existimant deuotio abūda

re. et surgens summo mane inde recessit
Existente aliquādo eo in oratione. audiuit sup domum tectum caterua demonum discurrentes cum strepitu. qui continuo sonum exiens et crucis signū sibi imprimens. dixit. Et parte omnipotentis dei vobis dico dēmōes. vt quicquid vobis permissum est in meo corpe faciatis. libenter enim omnia sustinebo. quia cū maiorē inimicum corpe meo non habeam vindictā bitis me de aduersario meo dum in ipso vice mea exercebitis vltionē Confusi igit demones euanescunt. frāt quidam socius viri dei in extasi factus. inter ceteras celi sedes vidit vnā dignissimam et nobilioribus preffulgentē. qui cum miraret cui nam tāpe clara sedes seruaretur audiuit sedes ista vni de ruinabilibus principibus fuit et nunc humili francisco paratur. Et exiens ab oratione virum dei interrogauit di. Quid de te opinaris pater? Ille videns mihi maximus peccator. Statimq in corde fratris spiritus dixit. Cognosce q vera fuerit visa quam vidisti. quoniam ad sedem per superbiam perditam humilitas leuabit humilium. In visione seruus dei supra seraphin crucifixum aspexit. Qui crucifixionis sue signa sicut euidenter impressit. vt crucifixus videretur et ipse. Confignantur manus et pedes et latus crucis caractere. sed dilignti studio ab omnium oculis ipsa stigmata abscondebat. Quidam tamen hoc in vita viderunt sed in morte plurimi conspexerūt. Quod autē hec stigmata per omnia vera extiterint. multis miraculis ostensum est. quorum duo que post eius obitum contigerunt hic interscrere sufficiat. In apulea vir quidam nomine rogerius. ante imaginem sancti frācisci stans cepit cogitare dicens. Est ne hoc verum. vt tali darentur miraculo. an ipsa fuisset illusio sue suorum fratrum simulata ingenio. Quod dum mente revolueret. subito audiuit sonum quasi speculum prosiliens de balista. sensitq se in sinistra manu graviter vulneratum. Sed cum in arotheca nihil lesionis appareret arotheca de manu extraxit et grauē vulnus q. sagitte in palma conspexit. ex quo tanta vis ꝓcedebat ardoris. vt totus ex dolore et ardore deficere videretur. Cuncti pentiret et se beati francisci stigmata credere veraciter testaretur p̄ duos dies dū sanctū dei p sua stigmata exoraffet fuit continuo liberatus.

In regno ąg castelle cū quidā vir sancto francisco deuotus ad ꝑpetuū pgeret. ab insidijs ob monē alterius ibi paratis ex errore ꝓpetur. t letaliter vulneratus. seruitium relinquit. Deinde gladium in gutture crudelis lictor infixit. et extrahere nō valēs fecit ꝑcussionē cōcursus t clamor. t ab oībus plāgit mortuus. Cū aūt nocte media cāpana frm ad matutinas pulsaret. vxor clamare cepit. Adi ocie surge et vad matutinas quia campana te vocat. Statī ille manū leuans videbat alicui intrare et gladium extraqeret. et ecce videntib⁹ oībus gladi⁹ quasi validissimi iactat⁹ manu pugilis emanus ꝑsiluit. Statiq ille ꝑfecte sanatus se erexit di. Beatus franciscus ad me veniens. suaq stigmata meis vulneribus apponēs. cor fu guitate curata vulnera delinuit. et contecti mirifice solidauit. Qui cum vellet discedere. sibi innuebam vt gladium abstraheret quia loqui aliter non valerem. quem apprehendens valide ꝓiecit. Stantiq stigmatibus sanctis vulnera cum gutture omnia loca perfecte sanauit. In vrbe roma dara illa duoluminaria orbis. s. bēs frāc⁹ et .b. dñic⁹ coram domino hostiense qui postea fuit summus pontifex adorant. Dixitq eis episcopus. Cur non facimus de vestris fratribus epos et ꝓlatos. qui doctrīa t exēplo ceteros ꝓualēt. Fit ipe sctōs dei cū

spondendo longa contentio. Vicit tandē
hūilitas frāciscū ne se ꝓponeret. Vicit ꝫ
dñicū vt primus rīndendo humilitē obe
diret. Dixit ergo beat⁹ dñicus. Dñe gra
du bono sic ꝓgnoscit sublimati sunt fra
tres mei. nec ꝓ meo posse permittam vt
aliud assequantur regimen dignitatis.
Post hoc respondēs sanctus franciscus
dixit. Dñe minores ideo vocati sunt fra
tres mei. vt maiores fieri non ꝓsumant.

¶ Igitur beatus franciscus columbia
simplicitate plen⁹. oēs creaturas ad crea
toris bonitatē amorē. ꝓdicat auibus au
dictur ab eo. tangunt ab ipo nec nisi licē
ciate recedunt. birūdines dū eo ꝓdicāte
garrirent. ipo impante primus contices
cunt. ¶ Apud porciūlā in cella eius cel
lam cicada in ficu residens frequēter ca
nebat. quā vir dei manū extendens voca
uit di. Soror mea cicada veni ad me.
Que statim obēdiēs sup ei⁹ manū ascen
dit. Cui ille. Canta soror mea cicada. et
dñm tuū lauda. Que protinus canens
non nisi licenciata recessit. Parcit lu cer
nis lampadibus et candelis nolens sua
manu deturpare vulgorem. Super pe
tras reuerenter ambulabat inuitu aue
qui dicitur petra. Legit de via vermicu
los nec transeuntium pedibus concu lcā
tur. Et apibus ne inedia perant glacie
hyemali mel et optima vina iubet appo
ni. fratrem nomine animalia cuncta
vocabat. Adiro ineffabili gaudio reple
batur ob creatoris amorem. cum solem.
lunam et stellas intuebatur. eas ob crea
toris amorem inuitabat. Coronam sibi
magnam fieri prohibebat dicens. Volo
ꝙ fratres mei simplices partem habeant
in capite meo. ¶ Vir quidam admo
dum secularis cū seruum dei franciscū
apud sanctum seuerinum predicantem
inuenisset. vidit deo sibi reuelante san
ctum franciscum duobus transuersis en
sibus valde fulgentibus in modū crucis signatum. quorum vnus a capite vs
q̄ ad pedes alius a manu in manum p
pectus transuersaliter tendebatur. Que
cū nunq̄ vidisset. tali indicio recogno
scens compunctus ordinem introiuit et
viram feliciter consummauit.

¶ Cum infirmitatem oculorum ex fle
tu continuo incurrisset. suadentib⁹ fra
tribus ꝙ abstineret a lacrimis sic respō
dit. Non est ob amorem luminis quod
habemus commune cum muscis eterne
lucis visitatio repellenda. Cum autem
a fratribus exigeretur vt pateretur infir
mitati visus remediū adhiberi. et cirur
gicus instrumentum ferreum igne can
dens in manu teneret. vir dei ait. ¶ Adi
frater ignis. esto mihi in hac hora propi
cius et curialis precor dominum qui te
creauit vt tuum mihi calorem temperet
ꝫ hec dicens signum crucis contra illud
dedit. profundatoq; illo in tenera carne
ab aure vsq; ad superalium. nullum ve
retulit dolorem sensit. ¶ Apud hēmus
sancti vibani senio dei egritudine vali
dissima laborante. cum ipse defectus na
ture sentiens vini poculum postulasset.
nihilq; adesset. allatam sibi aquā signo
crucis edito benedixit. Ador in optimū
vinum conuersa. quod deserti loca pau
pertas non potuit vir sancti otanonis
puritas impetrauit ad cuius gustū subi
to conualuit. Audebat de se vimperiū
audite ꝙ loquor. Et ideo cum populi
merita in eo sanctitatis extollerent. pre
cipiebat alicui fratri vt verba ipsius vi
lificantia suis auribus conculcando ꝓ
ferret. Cunq; frater ille licet inuitus eū
rusticum et mercennarium imperitum
inutilem diceret. exhilaratus dicebat.
Benedicat tibi dominus quia tu veris
sima loqueris. et talia me decet audire.

¶ Non tam seruus dei ꝓesse voluit ꝙ
subesse. Nec tam precipere ꝙ parere. Ꝺ
circo generali cedens officio. gardianū
petijt cuius per omnia voluntati subia
ceret. ꝼfratri quoq; cum quo solitus erat
ire. semper ꝓnuntiebat obedientiam et
seruabat. ¶ Cum frater quidam et cō

ēm legem obediēcie aliquid fecisset et penitentie signa haberet. vir tamen ad aliorum terrorem eius capuitium in ignem proiici iussit. Cumq; per modum capuitium fuisset in medio ignis. precepit ipsi extrahi et fratri restitui. Extrahitur igit capuitium de medio flammarum. nullum habens adustionis vestigium. Quodam tempore per plaudes venetiarum ambulans inuenit maximam auiū multitudinem incantantium in palude dirigā ad eos. Sorores aues laudant creatorem suum et circuit in eorū medio horas canonicas domino decantantes. Quibus intrantibus. aues more non sunt. sed quia ob nimium garritum se adinuicem audire non poterant. ait. Sorores aues a cantu cessate donec laudes debitas domino persoluamus. Quibus statim tacentibus. finitis laudibus et statim cantum suum more solito resumpserunt. Inuitatus deuote a quodam milite. dixit ei. frater hospes meus monitis acquiesce. et peccata tua confitere. quia cito alibi manducabis. Qui statim acquiescēs domui sue disposuit. et penitentiam salutarem accepit. Cum ergo ad mensam intrasset. hospes subito expirauit. Cum quandā auium multitudinem reperisset et eas velut rationis participes salutasset. dixit. ffratres mei volucres multum debetis laudare creatorem vestrum. qui plumis vos induit. pennos ad volandum tribuit. aerio pauimentum concessit. et sine vestra sollicitudine vos gubernat. Aues autem ceperunt versus eum extendere colla. protendere alas. aperire rostra. et in illum attente respicere. Ille vero per medium earum transiens tunica pertingebat easdem. nec tamen aliqua de loco est mota. donec licentia data omnes insimul auolauerunt. Cum apud castrum almarium predicaret propter garritum hirundinum ibidem nidificantium audire non poterat. Quibus ille sorores nec hirundines. iam tempus est loquar ego. quia vos sano dicitis. et nec silentium donec verbum domini pleatur. Qui continuo obedientes protinus conticuerunt. Transeunte aliquando viro dei per apuleam. vnā bursam magnam repperit in via dolarii iam tumescentem. quam socius videns accipere voluit vt pauperibus erogaret. ille nullatenus permisit. dicens. Non licet filii alienum auferre. sed cum ille vehemēter instaret. franciscus paulum otians iubet vt bursam tollat. que iam colubr̄ pro pecunia continebat. Quod videns frater timere cepit. sed obedire volens et implere mandatum. bursam manibus capit. et inde magnus serpens protinus exiliit. et ait sanctus. Pecunia seruis dei nihil aliud est q̄ dyabolus et coluber venenosus. Cum frater quidā grauiter temptaretur. cogitare cepit. q̄ si aliquid scriptum de manu patris haberet. ipsa protinus temptatio fugaretur. Sed cum rem sibi nullatenus aperire auderet. quadam vice vir dei vocauit eū dicens. porta mihi filii cartham et atramentum. quia laudes quasdam dei scribere volo. Quas cum scripsisset ait. Accipe cartham hanc et vsq; ad diem mortis tue custodias diligenter. Statimq; omnis temptatio ab eo recessit. Idē quoq; frater dum sanctus franciscus infirmaretur. cogitare cepit. Ecce mortis appropinquat pater. et q̄ plurimum consolaret si post mortem haberem tunicam patris mei. Post modicum sanctus ffranciscus vocat eum dicens. Tibi trado tunicam istam et post mortem meam ipsa habeas pleno iure. Cum apud alexandriam lombardie cum quodā honesto viro hospitat⁹ fuisset ab eo rogatur. vt propter euangelij obseruantiam de omni apposito manducaret. Qui cum eius deuotioni assentiret. ille accurrens caponem septennem preparat manducandū. Manducantibus illis infidelis quidā

ī nomine dei elemosinaz petijt. mox vir dei nomen audiens benedictum. membrū sibi trāsmittit caponis. Reseruat infelix datum. et in crastinum dum sanctus prandium diceret ostendit. di. Ecce quales carnes cōmedit iste frater quem vt sanctum honeratis. Nam mihi hoc insero tribuit. Sed cum membrum caponis piscis ab omnibus videtur. velut insanus ab omni populo increpatur. Quod cum ille vidisset erubuit et veniam postulauit. Redierunt carnes ad sui speciem postq̄ redijt p̄uaricator ad mentem. Dum quadam vice ad mensam sederet et de paupertate beate virginis et filij eius collatio fieret. p̄nnus vir dei a mensa surgēs singultus ingeminat doloroso. et perfusus lacrimis super nudam humum reliquum panem mandicat. Sacerdotalibus manibus quibus conficiēdi dominici corporis sacramentum est collata potestas. magnam volebat reuerentiam exhibere. Unde et sepe dicebat. Si autem sancto cui q̄ ō celo veniens z pauperculo alicui sacerdoti me contingeret obuiare. ad sacerdotis manus deo laudandas citius me conferrem et sancto dicerem. Expecta me sancte laurenti quia manus huius verbum vite contrectant et vltra humanum aliquid possident. Miraculis multis in vita claruit. Naz panes ei ad benedicendum oblati multis infirmis attulere salutem. Aquā in vinum conuertit et inde eger quidā gustans p̄nnus sanitatez recepit z multa alia miracula fecit. Luz vero ad dies iam a, propinquaret extremos. longa infirmitate confectus super nudaz humū poni se fecit. fecitq̄ omnes fratres ibidē assistentes ad se vocari. et manus singulis imponens. omnibus ibi p̄sentibus benedixit et in sinu cene sez dominice singulis buccellam panis diuisit. Innitabat (vt mos sui erat) omnes exortatus ad laudem dei. Nam et morte ipaz cunctis terribilem et exosam horrebat ad laudem eiq̄ letus occurrit et ad suū inuitabat hospicium dicens. Benemeniat soror mea mors. Ad extremā igī horam veniens dormiuit in dño. cuius animam quidā frater vidit in modū stelle similis lune in q̄ntate. soli in splēdore. Minister fratz in terra laboris. noīe augustinus. in horā iā vltā positus. cum diu amisisset loquelā subito clamās dixit. Expecta me p̄ expectā. ecce iā venio tecum. Querentib⁹ fratribus quid diceret ait. Non videtis patrē nostz franciscum qui vadit in celum. Et statz in pace obdormiuit et patrem secutus est.

Cum quedā domina que beato francisco deuota extiterat. viā vniuerse carnis fuisset ingressa. z clerici p̄sbiteri feretro exequas celebrantes astarēt. subito se mulier erigit sup lectū z vnuz de astantib⁹ sacerdotibus vocat di. Volo p̄ cōfiteri. ego enī mortua fuerā et viro erā carceri mācipanda. q̄n peccatū q̄s tibi pandā nec dū cōfessa fuerā. Sz orāte p me sancto francisco. ad corpus mihi redire indultū ē. vt illo reuelato peccato. veniaz merear. statim vt illud manifestauero. I pace cernentibus vobis quiescā. cōfessa igī et absolutione recepta. mox in domino obdormiuit. Cū fratres ō niceria plausuz q̄dā a quodā viro multo peterent. ille indignatus rñdit. Ego potius duos ex vobis cū sancto francisco exconiarem. q̄ plausuz meū vob accomodarez Sz in se reuersus semetipsuz redarguit z blasphemie penituit. irā dei formidās Mortuo filius ei⁹ infirmat. ad extrema deuenit. q̄ filiū defunctū videns in terra. volutabat. z flēs et sanctū franciscū suo cans dicebat. Ego sum q̄ peccaui me flagellare debuisti. Redde sancte iā deuote p̄canti quē ab stultiti ipie blasphemāti. Mox filius ei⁹ surrexit et planctū p̄sibens ait. Cū mortu⁹ eēm sanctus francisco p quandā viā longam et obscuram

me ducens. in quodã tandẽ me viridario pulcerrimo collocauit. Et deinde dixit mihi. reuertere ad patrem tuum nolo te amplius detinere. ¶ Pauper quidam cuidam diuiti debens quandam pecunie quantitatem vt rogat sanctũ frãciscũ amore sibi terminum prolongaret. Cui ille superbe respondens. Tali inde loco te reludam. vbi nec franciscus nec aliquis poterit te iuuare. Adorato illum vinculatum in carcerem obscurũ in recluſit. paulopost sanctus franciscus affuit et fracto carcere: ruptisq; vinculis hominem incolumem reduxit ad propria.

¶ Quidam miles sancti francisci operibus et miraculis detrahens. cum quadam vice luderet ad taxillos. vesanus et incredulitate plenus. circumstantibus ait. Si franciscus est sanctus. xcvij. veniet in taxillis. Adorto in eis senarius triplicatus apparuit. et vsq; ad nouem vices quolibet suo iactu terseno accepit. Sed insaniam addens insanie ait. Si verum est q; franciscus ille sit sanctus. cadat hodie corpus meum gladio. Si vero sanctus non est. ea adam in columnis. ludo finito vt eius oratio fieret in peccatum. cum nepoti suo inferret iniuriam. Ille gladium accipiens in viscera patrui transfixit et protinus interfecit.

¶ Vir quidem crure sic perdito. vt nullatenus se mouere posset. sanctum franciscum talibus vocibus inclamabat. Adiuua me sancte franciscse. memor deuotionis et seruitij q̃ tibi impẽdi. Tã in azino meo te portaui. sanctos pedes tuos et manus osculatus fui. et ecce mortis dolorus hui⁹ durissimo cruciatu. ¶ Adorto ille sibi apparens cum parunlo bacula qui thau in se figuram habebat. locum doloris tetigit. et fracto apostemate. sanitatem protinus recepit. sed thau signum super locum remansit.

¶ Hoc signo cum sanctus ffranciscus litteras suas cõsueuerat consignare.

Cũ in castro pomereto i mõtanis apud lie puella ḋcã tpũ t mri venia fuiſſz defuncta. t mr sctõ frãciscõ deuota nimiz tristicia fuiſſz absorpta. apparuit ei sctus dñi. noli flere. qz lacrime tue lumẽ qd deplorato extinctũ mea ẽ tibi restituẽdo et reddendũ. mr igit supta fiducia corp⁹ extinctũ nõ pmisit efferriſz sed frãcisci nomẽ inuocãs: t mortuũ filiũ applicãs eũ incolumẽ allenauit. ¶ In vrbe roma cuz puer puul⁹ de fenestra palacij ceciderit t periss⁹ expirasset. b frãciscus inuocãs t vite ptin⁹ restituit. ¶ In ciuitate suesana cũ ḋcã dom⁹ corruẽs quendã iuuenẽ extinxisset t cadauer iã i lecto ad sepeliẽdũ posuiſſz. mr beatũ ffrãciscũ tota deuotõe q̃ potat inuocabat. Et ecce circa mediã noctẽ puer ociosus et sanus surrexit. t in laudibus ds pmpsit. ¶ ffr iacob⁹ arretin⁹ cũ i nauicula qua fluuiũ quẽdã cũ fribus pertãsiret. t locis iã sup ripã positis portremo se ad nauis exitũ pparet. reuoluta naue ipse i pfundũ fluuiũ ẽ demersus. fratribus igit p liberatõe submersi. beati frãcisci inuocãb⁹. ipso extã corde vt potuerat btũ frãcisci auxiliũ implorãte. ecce ḋcus frat p pfundũ sicut p aridã ambulabat t demersã nauicula in capite ei⁹ tenuit ad littus. Vestimẽta autẽ eius madida nõ sunt nec aque gutta prima ei adhesit.

Elagia prima se

minaz antiochie ciuitat[reb⁹ et diuitijs plẽa. corpe pulcerrima. bitu ambitiosa t vana. alo t corpe impudica. Quz dã vice p ciuitatẽ cũ ambitiõe maxia trãsibat. ita vt nihil sup eã nisi aur t argẽtũ t pciosi lapides viderẽt. ita vt quocũq; iret. aerẽ diuersoz aromatũ odore repleret. qua cõcedebat t secũbat mltitudo maxima puellarum ac puerorũ. qui t ipsi pciosis erant indui vestimẽtis. Quã quidem sanctus pater nomine nõnus epus elyopoleus (que nunc damiata vocat(vidẽs amarissime flere cepit. ex eo q; ipsa maioz curã habebat placẽ nimo q; ipse

haberet placere deo. pdēsq; sup pauimentū faciē suā cū terra perunebat. et ipaz terrā lacrimis rigāo dicebat. Miserere me deus ignosce mihi peccatori. qr vnī dei meretricis ornatus totius vite mee ī duplā supauit. Me me dñe cōfundat veniuo meretricis ornatus ante cōspectuz tremende maiestatis tue. Illa p terrēis summo se studio decorauit. ego tibi in mortali dño placere pposui. ꝛ p mea negligentiā nō ipleui. Dixitq; bis qui secū erāt. In vitate dico vobis. qr deus hāc contra nos in iudicio pducturꝰ est qm hec tam soluiate se depingit. vt terrenis amatoribꝰ placeat. et nos celesti sponso placere negligimus. Hū hec ꝛ similia dicente subito obdormiuit. visumq; ēi sibi q quedaz colūba nigra et fetida nimis circa eū celebriāte volaret. qui duz cathecuminos abscedere pcepisset. colūba disparuit. et post missam rediens et ab ipo epo in quodā vase aq mersa mō a ꝛ cādida reuiens. tāa lte volauit. q videri nō potuit. Euigilās igr dū quadā vice ad ecclesiā pcedens pdicaret ꝛ pelagia psens eēt. avo cōpūcta ē q ei lras p nūciū misit dicens. Sancto epo discipulo xpi pelagia discipula dyaboli. Si vere xpi discipulus cōprobaris. qui vt audiui pro peccatoribus de celo descendit. me peccatricē sed penitētē suscipe dignenis. Cui il le remisit. Rogo vt humilitatē meā non crēptes. qr hō peccatoꝛ sum. Sed si vere saluari desideras. solū me videre nō poteris. sz inter alios me videbis. Cūq; ad eū cora pluribus aduenisset. pedes eius apprehendit. et amarissime flens. dicere cepit. Ego sum pelagia. pelagus iniquitatis. exundās fluctibꝰ peccatoꝝ. ego sū pditiōis abyssus. ego vorago ꝛ laqueus aīaꝝ multos deceptos decrpiēs nūc cuncta phorui. Tūc epo interrogauit eam di. Nō tibi nomē ē. Cui illa. Mi nativitate pelagia vocor. sz pter vestimentoꝝ pōpā. ocs me margaritā appellāt. Tunc epo clemēter eā suscipiēs. penitētiā ei salutarem iniūxit. ꝛ dei amore diligenter instruxit ꝛ sacro baptismate regenerauit. Dyabolꝰ aūt ibidē clamabat dicēs. O violēcia quā patior ab hoc sene decrepito. O violentia. O senectꝰ mala. Male dictus dies in quo cōtranꝰ natꝰ es mihi qr spē meam maximam abstulisti mihi. Quadā insup nocte cū pelagia dormiret dyabolus ad eā venit ꝛ excitans dixit sibi. Dña margarita. quid vnq; tibi mali feci. nūquid nō oībus diuitijs et gloria te ornaui. qso dic mihi in quo te contristaui. et primus tibi sanctā cā: tm obsecro ne me deseras. ne obprobrium xpi anis efficiar. Ipsa autem se signauit. et in dyabolum sufflauit. et statim euanuit. Die tercio omnia que habebat preparauit et congregauit. et pauperibus tribuit. Post aliquos autem dies cunctis ignorantibus pelagia inde noctu ausugit et in montem oliueti deuenit. vbi habitum heremite accipiens in parua cella ibidem se collocauit. et deo in multa abstinentia seruiuit. Mortuo autez fame ab omnibus hēbatur et frater pelagius dicebaē. Post hoc quidam dyaconus pdicti episcopi hierolimaz causa visitādi loca sancta aduenit. cui dixit episcopꝰ vt post sanctoꝝ locoꝝ visitationē quendā monachū noīe pelagiū qreret. et ipm visitaret. cū verꝰ dei seruus esset. Dō cū ille fecisset. mox ab illa cognitꝰ ne quaq; ipaz pter nimiā maciē cognouit. Cui dixit pelagia: hēs epz et ille. Immo dñe. oret p me ad dñm. qr vere aplūs xpi es. Recedēs aūt inde: die tercia ad cellā eius rediit. sz cū ad ostiū pulsisset. ꝛ nullus ei appulisset fenestrā aperuit ꝛ mortuū eaz vidit. Currensq; cum hoc episcopo nunciasset. episcopus et clerus omnesq; monachi conuenerunt vt tā sancto viro exequias celebrarent. Cūq; de cella corpus eius extrahissent repperunt q mulier eēt. ꝛ plurimū admirantes deo grās reddiderūt. ꝛ sanctū corpꝰ honorifice sepelierunt. Obiit autem. viij. die ingrantē octobris circa annum domini ducentesimum nonagesimum.

Margaritha dicta pelagius Ego pulcerrima dines et nobilis. tãta fuit pentũ sollicitudine custodita. ⁊ optimis moribus instructa tãta q̃ pudicitie hõestate vigebat: q̃ ab hoib⁹ videri modis oĩbus rẽnuebat. de nig̃a quodã adolescẽte nobili in cõiugiũ querẽ. ⁊ vtriusq̃ pentũ assensu cuncta nuptijs necessaria cũ imẽsa diuitiarũ et delicia⁹ gl'a prepanẽ. Cũ ergo nuptiarum dies aduenisset. et iuuenes ⁊ puelle et cũcta sil' nobilitas añ thalamũ tam patũ nuptiar⁹ festa cũ gaudio celebrarẽt Virgo deo inspirãte cõsideras vanũ virginitatis tam dãnosio plausibus ꝓpari. ꝓstrata in terrã cũ lacrimis. gloriã virginitatis et nuptiar⁹ molestias tãta ĩ cor de suo cõpensatiõe vibrauit. q̃ oĩa hui⁹ vite gaudia quasi ster cora respuebat. Unde nocte illa viri cõsortio abstinens media nocte deo se recõmendãs tonsis crinibus ĩ virili habitu dã sufugit. Lõge autẽ ad quddã monasteriũ veniẽs et fratrẽ pelagiũ se appellãs. ab abbate recepta est ⁊ diligẽter instructus q̃ tãsancte ac religiose se habuit. q̃ defuncto sancti monaliũ ꝓfessore. de senio⁹ consilio ac abbatis impio licet inuitus monasterio virginũ est ꝓfectus. Dũ ergo eis nõ solũz corpũ necessaria: sed etiã aia⁹ pabula cõtinue et inculpabiliter ministraret. Dyabolus ei inuidẽs studuit qualiter ꝓsperum eius cursũz obiectu criminis ipedi ret. Mã vnã virginẽ que p̃ foribus erat ĩ adulteriũ traxit ⁊ inuimescẽte vtero cũ ia⁹ celari nõ posset. tãtus pudor ⁊ dolor omnes virgines et monachos vtriusq̃ monasterij cõsternauit q̃ solus pelagi⁹ vtpote ea⁹ familiaris atq̃ ꝓpositus sine iudicio et examinatione ab omnibus cõdẽnat. Qui forsan cum ignominia pellẽ ac in quodã rupis specu reclusit. sibiq̃ mõachor⁹ seuerissimus ꝓputat. Qui sibi panẽ ordeaceũ ⁊ aquã tenuissime ministraret. Quibus gestis monachi recesserunt. Et solum ibi pelagiũ reliquerunt At ille omnia patienter sustinẽs in nullo turbatus fuit. Sed gratias ꝑ deo referens per sanctorũz ex̃pla se continue confortabat. Tandẽ cum finẽ suũ adeẽ cognouisset. abbati et monachis p lr̃as sic mandauit. Nobili orta genere margaritha in seculo dicta fui. q̃ vt pelagius tẽtationum transirẽ. pelagius mihi ipsiz nomen ipposui. vir sum non p decepcõe mentita q̃ facies ostendi. De crimine vtrũ obtinui. penitẽtiam ego innocens tam q̃so vt quam viri femineq̃ nesacrũt sancte sorores sepeliant et sit expiatio vruens. ostensio monachis vt femine v̊ginem recognoscant. quam ea luminaria adulterium iudicabant. His auditis monachis et sanctimonialibus ad spẽlũ cam currentibus. pelagius a femina. Fẽmina virgo intacta cognoscitur. ⁊ cũctis penitentiam agentibus in monasterio v̊ginum honorifice sepelitur. ¶ Fiunt legenda de ꝑma femia⁹ anthiochie ciuitatis abũdãtissima tãdẽ pelagi⁹ appellata

Thaisis meretrix (vt in vitis patrum legit) tante pulcritudinis extitit. vt multi ꝓpter eã substantias et vendita suis ad vltimaz paupertatem deuenirent. Sed amatores sui p̃ zelotipis inter se cõflictus frequenter puelle limina sanguine iuuenũ replebant. Hõ cum audisset abbas paphnutius sumpto habitu seculari ⁊ vno solido ꝓfectus est ad eam in quandam egypti ciuitatem deditq̃ ei solidum q̃si pro mercede peccandi. Illa accepto precio. ait illi ingrediamur simul in cameraz Cumq̃ ingressus esset et lectum pretiosis vestibus stratum ascendere inuitaret dixit ad eam. Si est interius cubiculum in ipsum abeamus. et cum duxisset eum per plura loca. ille semper dicebat q̃ videri timebat. Illa autẽ dixit. Est quoddam cubiculum vbi nullus ingredit. Si vero deum times. non est locus qui dictum eius absondatur. Quod cum se sex audisset dixit ei. ⁊ sas eẽ deũ. Cũq̃

illa respondisset se scire deū ⁊ regnū eius
ri seculi. nec nō ⁊ tormēta peccatoꝝ. dixit
ei. Si ergo nosti cur tācas aias pdidisti ⁊
nō solū p tua ſz p illoꝝ ꝛddituꝛa rōne
dānaberis. Illa vo hoc audiēs pvolu
ta ad pedes abbatꝭ paphūcij cū lacrimis
exorabat di. Scio eē pñiaz pi. ⁊ cōfido ꝛ
missionē te orāte sorteri. tm̄ pero tribus
horis indutias. ⁊ post hoc q̄ iusseris ibo
et quecunq; pceperis faciā. Cūq; locum
illi abbas ꝓstituiſſz vbi venire deberet. il
la colligens oibus quecūq; ex peccato lu
crata fuerat. perlanſq; in mediā ciuitatē
populo expectāte igne cōbuſſit. damans
Venite oēs q̄ peccastis mecum. ⁊ videte
quō ea q̄ mihi ꝓtuliſtis exurā. Erat aūt
pciū auri librax q̄drugētax que cū oia
incendisset ad locū quē abbas paphuncius
cōstituerat perrexit. Quā ille repto
ꝛginū monasterio in cellulā puā reclu
dens. ostiū cellule plūbo sigauit. ⁊ parua
reliquit fenestrā p quā ei victus modicꝰ
inferrēt. Iuſſitq; ei oibus diebus paruz
panis ⁊ paululū aque a ceteris ministra
ri. Cū aūt senex discederet thaisis ad eū
ait. quo iubes pī vt ex naturali meatu a
quā meā effundā. Et ille in cella sicut di
gna es. Cūq; iterꝝ quō deū deberet ado
rare inqreret rñdit. Nō eo digna nolaꝰ
deū neq; in labijs tuis nomē trinitatꝭ ad
ducē ſz nec ad celū manus expādere. q̄m
labia tua iniq̄tate plena sūt. ⁊ manus me
sordibus inq̄nate. Sz tm̄ mō incūbēs cō
tra orientē respice. hūc sermonē frequēē
iterano. Qui plasmasti me miserere mei.
Cū ergo tribus āns fuisset inclusa con
doluit abbas paphūcius ⁊ pfectus ē ad
abbatē anthoniū. vt ab eo reqreret si remi
sisset illi deus peccata sua. Et narrata cā
sa eius anthonius ꝓuocatis discipu lis
suis pcepit eis vt illa nocte vigilantes in
oīone pisterēt sigillari vniq; qtenus ali
cui ex his declararet deus cām p q̄ ab
bas paphūcius venerat. Cū igī incessan
ter orassent abbas pauls maioꝛ discipu
lus anthonij vidit subito in celo lectuz.
s. pciosis lapidibus ordinatū quē tres vꝛ
gines clara facie cōstodiebant. Tres ille
virgines fuerunt. q̄ m ꝛ pene future qui
ipsam a malo retraxit. pudor culpe ꝓmis
se q̄ ei veniā. pmeruit. amoꝛ iustitie qui
eam ad superna trāsuexit. Cūq; paulus
illio diceret granā illā tantā eē anthonij
vox diuina rndit. Non est patris tui an
thonij sed thaisis meretricis. Qđ cum
mane paulus abbati retulisſz. cognita vi
volūtate abbas paphuncius cū gaudio
discessit. ⁊ mox pfectus ad monasteriuz
ostiū celle dissipauit. Illa vo rogabat vt
adhuc maneret iclusa. dixit aūt ei. Egre
dere q̄m remisit tibi deꝰ peccata tua. Et
illa rndit. Testor deū. q̄ exq̄ huc ingressa
sum. ex oibus peccatis mea velut sarcinā
et statim ante oculos meos. Et sicut non
discedit anbelitus de naribus meis. sic ñ
discesserunt peccata mea ab oculis meis
sed flebam semper illa considerās. Cui
abbas paphūcius dixit. Non ꝓpter
penitentiam tuam remisit tibi deus pec
cata tua. sed q̄ hunc timoꝛez semper ha
buisti in animo. Et cum inde illaz edu
xisset. xv. dies supuixit. ⁊ pausauit i pace
Abbas quoq; effrem aliam meretricem
simili fere modo conuertere voluit nam.
cum illa meretrix effrem ad peccandum
alliceret. impudenter dixit ei effrem. Se
quere me. Qua sequente cum ad quēdā
locum vbi erat multitudo hominū ve
nisset dixit ei. Sede hic vt ꝓmiscear tecū
Et illa. Quō hoc possuz facē tāta mul
titudine astante. Et ille si homines eru
bescis. nonne magis tuum debes erube
scere creatoꝛez. q̄ reuelat occulta tenebra
rum. Illa confusa recessit.

Dionisius interp̄

tatur vehementer fugiens. vel di
citur dyonisius a dya q̄ est duo. ⁊ nisus
q̄ ē elevatio. quasi ꝑm duo elevatus. s.
ꝑm corpus et ꝑm animam. vel dicitur a
dyana q̄ ē venus. s. dea pulcritudinis
et sios q̄ est deus. q. pulcr deo. Vel vt
quidaz aiunt dicitur a dyonisia. q̄ vt di
cit ysidorus est quedam gēma nigra va

lens contra ebrietatem. Fuit ergo vehementer fugiens de mundo propter perfectam abrenunciationem. Elevatus per internorum contemplationē. Distinguit autē ipse in libro de diuinis nominibus, triplicem gradum contemplationis. Primus est per sensibilium manuum ducentem. Secundus per intellectualiz operationem. Tercius per immediatam vnitionem. Fuit etiam pulcer decoper decorē virtutum, valens peccatoribus contra ebrietatem vicioz. Dicante conuersionem multa prenomina habuit. Vocatus est enim ariopagita, a vico in quo habitabat. Item dictus ē theosophus. i. deū sapiens. Jtē a greco sapientibus vsq; hodie dicē frigionum rami. qō latine dicē ala celi quia in celū ala spūalis intelligentie mirabiliter volauit. Jtē dictus est machanus. i. beatus. Jtē a prima dictionis Jonica aūt (vt ait papias) vna ē ex linguis grecoz. Vel ionice sūt genera rotundaz colūnaz. Vel ionicū (vt idē dicit) ē pes q; hz duas correptas 7 duas longas. p qō ondit̄ q; ipse fuit sapiens dīi p occultoz inuestigationē. ala celi per celestium contemplationem. beatus per eternoz possessionē. Per alia ostēditur q; ipse fuit mirabilis rector per eloquentiam. ecclesie sustentator per doctrinam. breuis sibi per humilitatem. lō gus alijs per caritatez. Augu. aūt in li. viij. de ciui. dei dicit q; ionicū est genus pbozum. Distinguit enim ibidem duo genera pbozum. s. ytalicum qō est ex parte ytalie. et ionicum quod est ex parte grecie quia ergo dyonisius summus erat pho. iō antonomatice dicebantur ionici. Eius passionem et vitam grece dictauit methodius constantinopolitanus. latine vero anastasius apostolice sedis bibliothecarius. vt dicit Jgnatius remotum episcopus.

Dionisius ariopagita a beato paulo apostolo ad fidem christi conuersus fuit. qui ariopagita a vico ciuitatis in quo habitabat dictus fuisse dicitur. Ariopagus enim erat vicus martis in quo scilicet erat templū martis. Athenienses enim singulos vicos denominabant. a dijs quos colebāt vt vicum in quo colebatur mars: vocabant ariopagum. quis ario dicitur mars vicum in quo colebant pan, vocabant panopagum. et ita singulis dijs singulos vicos denominabant. Ariopagus autem vicus erat excellentior. quia ibi erat curia nobilium et scole liberalium artium. ¶ In hoc ergo vico morabatur Dyonisius maximus philosophus qui ob plenitudinem diuinorum numinum et sapientie theosophus idest deus sapiens dicebatur. Erat et secum appollophanius. idest eius philosophus. Ibi etiam erant epicuri qui ponebant felicitatem hominis in sola corporis voluptate. et stoici qui in sola animi virtute.

¶ In die igitur dominice passionis cuz tenebre facte essent super vniuersam terram philosophi qui erant athenis non potuerunt huius causaz in causis naturalibus inuenire. Non fuit enim naturalis eclipsis solis. tum quia luna vere erat e regione ad solem. Eclipsis vero fieri solet tantum in synodo solis et lune. Luna autem tunc erat quindecima. et ita in imperfecta distantia a sole. tum quia eclipsis non aufert lumen vniuersis partibus terre. tum quia per tres horas durare non potest. ¶ Quod autem illa eclipsis in vniuersis partibus terre lumen abstulerit. patet ex eo q; lucas euangelista hoc dicit. Et ex eo q; vniuersalis dominus patiebatur. et ex eo q; fuit apud eliopolim egypti. et ex eo q; fuit rome. Quod autem fuerit Rome. testatur Orosius. dicens. Cum dominus patibulo affixus est. maximo terre motu per orbem facto. saxa in montibus scissa. maximarumq; vrbium plurime partes plus solita concussione ceciderunt. ¶ Eodemq; die ab hora diei sexta sol in totū obscuratus terra nox sub

ico obducta terrio ḳadō ꝛ ſtellas tunc diurnis horis, vl' ponus horēda nocte toto celo viſas fuiſſe referaē. hec oroſi⁹.

¶Fuit etiā apud egiptū: ꝛ hui⁹ meminit dyonisius in epla ad pollophanum di. Obfuſi nanq; orbes vniformiter tenebraq; caligine rabescente vt purgatū rediit ſolis diametq; regulā phi arridei aſſumpſimus. Cū repim⁹ qō ꝛ erat notiſſimū. ſolem pati moleſtiaꝫ nō debere aio ad te pitie vaſte ſacrariū adhuc neſciꝰ tante rei miſteriū. Quid inquaꝫ ſpectulum doctrine appollophani bis ſecretio aſſeribis atq; tu mihi ore diuino ꝛ nō humani ſenſus ſermōe. O bone dyoniſi diuinaq; pmutatōes ſunt reꝝ. Beniq; notatū ferie die et annū annūciationis quā paulus nr̄ aurubus ſuſpēſis ironuit ſignis acclamāntib⁹ recordatus. exptus dedi veritati manus ꝛ falſitatis ſuq; nexibus abſolutus. hec dyoniſi⁹. ¶Hui⁹ etiā meminit idē in epla ad pollicarpū loquēs de ſe et apollophano. di. Ambo apud eliopolim tūc pñtes et coaſtātes inopinabiliter ſoli lunā icedentē videbamus. nō enī erat ꝓueniens tps. Et rurſuq; ipaꝫ a nona hora vſq; ad veſperā ad ſolis dyameꝝ ſup naturaliter reſtitutā ¶Eclipſim autē illā vidimus in oriente inchoatā. ꝛ vſq; ad ſolarē terminū venientem poſtea regredientē ꝛ rurſus non ex eodē ꝛ defectū et repugnationē. ſꝫ ecō uerſo ſm dyameꝝ factū. ¶Tunc eniꝫ dyoniſius cū apollophano voto aſtrologice diſcipline apud eliopolim egipti p rexerat et poſtea inde reuerſus eſt. Quod autem fuerit in aſya teſtaē Euſebius in cronica aſſerens ſe in dictis ethnicoꝝ legiſſe. q; tūc i bithinia (q; puinā eaſye minoris) fuit terremot⁹ magnus. ecliſtio: ſolis obſcuratio q; nunq; fuerit. et q; dies hora ſexta ita in tenebroſam noctē verſus ſit. vt ſtelle in celo viſe ſunt et q; in nicena q; eſt vibs bithinie multa edes terremot⁹ ſubuerterat. Tandē (vt inhiſtoria ſcolaſtica legit) phi ad hoc adductꝰ fuit vt diceret q; de⁹ nature patit. Aliꝰ bi tñ legit q; dixerit aut ordo naturē puertit aut elemēta mētiē aut de⁹ natur̄ patitur ꝛ elemēta ſibi compatiunt. Alibi vero dī q; dyoniſius dixit. hec noꝝ quaꝫ noua miramur totius mūi veraꝫ lucē ad tēturā ſignat. Tunc athenienſes illi deo ara cōſtruxerunt ꝛ ſuppoſitio ē titulus ignoto deo ſingulis eni aris ſupponebatur titul⁹ indicās cui eōrt dedicate. et cū vellēt illi offerre holocauſta ꝛ victimas: dixerunt phi. Bonoꝝ nr̄oꝝ nō egent: ſed facietis genuflectiones añ ara eius. ꝛ ſupplicabitis ei. q: nō q̄rit oblatiōes pecoꝝ ſz deuotionē aioꝝ. Cum ergo paul⁹ veniſſet athenas: epycur ꝛ ſtoyci phi cum eo diſputabāt. Quidā ait dicebāt. Quid ſemiatoꝝ vbꝝ hic vult dicere? alij dicebāt. Nouoꝝ demonioꝝ videt ē annūciatoꝝ eē. Adducētes ergo eum ad viam phoꝝ: et noua doctrina ibidē eam ēcognoſceret dixerunt. Noua q̄dā infers auribus nr̄is. volum⁹ ergo ſcire q̄dnā velint hec eē. Athenienſes āt ad nihil aliud vacabāt nisi aut dicere aut audire aliq̄d nouū. Cum ergo paul⁹ ſingula deoꝝ altaria pluſtraſſet. ꝛ inē cetera ignoti dei altare vidiſſet dixit illis. Que ignorātes colitꝫ hunc ego annūcio vob vt deum qui fecit celum ꝛ terrā. Deinde dixit dyoniſio quē ceteris magis doctum i diuinis videbat. Quis ē dyoniſi ille deus ignot⁹? Cui dyoniſius. Ipſe eſt deus ver⁹ q; inē deoꝝ nō ē demōſtrat⁹. ſz nob ē incognit⁹ ꝛ nob ignotus ꝛ ſeculo vēturo futurus ꝛ imꝑpetuū regnatur⁹. Et paul⁹. hō añ tñ ſpiritus ē. Et dyoniſ⁹. Deus ꝛ hō ē. ſz iō incognitus ē. q: eius nūcios celos ꝓuerſatio ē. Cui paul⁹. Ille ē quē p̄dico qui de celis deſcēdit. carnē ſuſcepit. mortē ſuſtinuit. ꝛ die tercia reſurrexit. Cum autē dyoniſius adhuc cum paulo diſputaret fortuito trāſijt cecus viā coram eis. Statimq; dixit dyoniſius paulo. Si dixeris huic ceco. in noīe pri tui vide. et videre ſtatim credā. Sz virtus verbis magicis q: forte noſti verba q̄ hūe hmōi efficacia mr̄ego founa verboꝝ vbi ꝺſcriba. In

hac igit̃ forma vbꝝ dicens ei. In nole ibn xp̃i. nati de vgine. crucifixi mortui. q̃ resurrexit. et ad celũ ascẽdit: vide. Sed vt ois suspitio tollat̃. paulus dixit dyonisio vt hec ipe vba ꝓferret. Luz ergo i eadẽ forma dyonisi⁹ ecce vt videret dixisset: protinus visũ recepit. Statiq dyonisi⁹ cũ damori vxore sua ⁊ tota familia baptizatus est. ⁊ fidelis effect⁹. Sicq a paulo ꝓ trimiũ instructus est athenis epo ordinatus. vbi ille ꝓdicatõi insistens: ipsam ciuitatẽ ⁊ maximã ptẽ regionis illius ad fidẽ xp̃i adduxit. Huic paul⁹ ea q̃ in tercio celi rapt⁹ vidit revelasse dr̃. sicut et ipe dyonisius in pleriscq locis insinuare videt. Uñ de hierachijs ipoꝝ angelorũ ordinib⁹ ⁊ officijs. cãlucidẽr ⁊ clare disserit. vt nõ putares ipm hoc ab illo didicisse ꝟ ipum postmodũ in tertium celũ raptũ ee. ⁊ ibi hec oia ꝓspexisse.

¶ Ꝓpbie spũ claruit. sic̃ pater in epla qua musice ad iohannem euãgelistã i pathmos insulã. Haz in exilio relegatũ vbi ꝓbauit q̃ redimt⁹ eet sic di. Gaude ve re dilecte. vere amabilis ⁊ diligibilis valde dilecte. Et infra. Et custodis q̃ est in pathmos dimitteris. ⁊ ad terrã alie reuertens ⁊ facies ibi boni dei imitatões. ⁊ bis q̃ erũt post te trades. ¶ Dormitõi beate marie interfuit sicut ipse in li. d̃ diuinis nominib⁹ insinuare videt. ¶ Cum ergo audisset petrũ ⁊ paulũ rome a neronc in carceribus detineri. epm sibi substituit ⁊ ad eos visitãdos accessit. Uerũ cum illi ad dominũ feliciter migrasset. ⁊ postmodum clemẽs ꝓsideret. ab ipo beato clemẽte post aliq̃ spaciũ epio in francia destinat̃. ⁊ sibi rusticus ⁊ eleuterius sociãtur.

¶ Dissus igitur partibus venit ⁊ multos ibidẽ ad fidẽ ꝓtulit et ecclias plurimas fabricauit. et clericos diuersi ordinis collocauit. Tãta aũt in eo gr̃a celestis emicuit. q̃ cũ septimus pontifex ydoloꝝ cõtra cũ seditiõem populi cõtaret. ⁊ ppl's ad eũ pdendũ sepe cũ armis occurreret. mox illo viso. aut omni feritate deposita se eius pedibus ꝓuolubãt. aut nimio ei more soluti ab eius pñia fugiebant

¶ Ex cũ dyabolus videꝝ ⁊ inuidẽs q̃ q̃tidie sui cultura decresceret. ⁊ multiplicat̃ fidelibus eccia triũpharet. domicianum imperatorẽ in tãtã cõmouit feniã: vt ꝑ ptũ daret. i. q̃ quicũq xp̃ianũ a liquẽ reperiret. aut vt ipm sacrificare cogeret. aut diuersis supplicijs cruciaret. ¶ Prefectus igit̃ selcmnin⁹ cõtra xp̃ianos pfinos a romadiret⁹ bñ dyonisiũ ppt̃o ꝓdicantẽ inuenit. Statimq captũ. colaphizatum. cõsputũ. derisũ: ⁊ lotis durissimis alligatũ cũ sctis rustico ⁊ eleuterio sibi pñtari ꝓcepit. Cũ ergo scti cora illo in cõfessiõe dei cõstantes astarẽt. ecce quedã matrona nobilis aduenit. ⁊ virũ suũ lubiũ turpiter ab his magis deceptũ asserit. ꝓ to eius itaq̃ viro cuius mittẽ ⁊ in oĩi cõfessione pseuerans iniuste necat̃. Sanctũ vo a duodecim militib⁹ flagellãt̃. Bene de magno pdere cathenaꝝ ꝓstrict̃. carceri mancipat̃. Sequenti die dyonisius sup crate ferreꝝ suppositis flãmis nud⁹ extenditur. vbi dño decantabat di. Ignitũ eloquiũ tuũ vehemẽter ⁊ seruus tuus dilexit illud. Inde aũe engẽ. ad bestias ferocissimas multo iamio excitatas ꝓiciunt: sed cum in eũ impetuose currerent. signum crucis opposuit. ⁊ mãsuetissimas eas fecit. Deinde incidendũ iactat̃ sed extincto igne nil lesit̃. Cruci affigit̃ ⁊ diuinus videꝝ torq̃tur. Inde depositus cũ suis socijs et multis alijs fidelib⁹ carceri mãcipat̃. vbi dũ missaꝝ celebraret et populũ cõicaret. dñs ihus eidẽ cũ immẽso lumine apparuit. et panẽ accipiens ei dixit. Accipe hoc care meus. q̃ mecũ est maxima merces tua. Post hoc iudicio ꝓsentat̃. inq̃ nouis supplicijs macerãtur ⁊ iuxta ydolũ mercurij cũ sociis suis. trium capita in cõfessiõe ciuitatis ꝓcidũt. Statimq corpus sci dyonisij se erexit. ⁊ caput suũ inter brachia angelo duce et celesti lumine ꝓcedente. ꝓ duo miliaria deportauit a loco q̃ dicit̃ mons martis:

ysq; od locū vbi nūc sua electiōe ꝙ dei p
tidentia requieſcit. Tanta antē ibidez
angelorum melodia inſonuit: Ut inter
multos qui audierunt et crediderunt.
etiam Iarcia vtor prefecti Iubij chriſtia-
nā ſe ee clamāvit. ꝙ mox ab impijs decol
lata ꝙ in ſuo ſāguine baptizata occubuit
Filius antē eius nole nubibus rome ſub
trib⁹ imperatoribus militauit. deinde pa-
ſuus rediens baptizatur. ꝙ religioſorum
numero ſociaē. ¶ Dū aūt infideles me-
tuerent ne ſanctorum ruſtici et cleuterij
corpora xp̄iani ſepelirēt iuſſerūt vt in ſe-
cana mergerentur. Ad atrona aūt q̄daz
nobilis vectorē ad prādiū inuitauit. ꝙ il-
lis epulantibus ſanctorū corpa furtiue
ſubripuit. et agro ſuo occulte ſepeliri fe-
cit: que poſtea perſecutōne ceſſante inde
ſuſtulit. et corpore beati dyoniſij hono-
rifice ſociauit. Paſſi ſunt anno domini
ccvj. etatis vo beati dyoniſij. xcl. ¶ Anno
dñi. dcccxv. tpe ludouici legan michaēl
imperatoris p̄ſtātinopolitāi. anē ecclā mu-
nera detulerē ludouico filio karoli ma-
gni libros dyoniſij de celeſti hierarchia
de greco in latinū trāſlatos: q̄ cū gaudio
ſūt recepti. ꝙ xix. infirmi in ipa nocte in
ecclia eius curati. ¶ Cum apud arelatez
ſanctus regulus epc̄s miſſaz ſolēnia cele-
braret. apl̄or⁹ noibus in canone recitatz
adiunxit. ꝙ beatis martirib⁹ tuis dyoniſio. ruſtico ꝙ eleuterio q̄ dicto. cū adhuc
dei famulos viuere crederet: plurimum
mirari cepit. cur eor⁹ noia ſic neſcio i ca-
none p̄teriſſet. Et ecce eidez mirāti tres
colūbe apparuerūt ſup crucē altaris reſi
dentes: q̄ ſcōr⁹ martir⁹ noia habebāt ſu-
is pectorib⁹ ſāguine iſignita. Quas dili-
genter intuens: ſcōs martires migraſſe a cor
pore intellexit. Circa āūt dñi ſexcentēſi-
mū q̄dragēſimū q̄rtū. Dagobert⁹ rex frā-
corū: et in q̄dā bēnr cronica q̄ lōge añ pi
pinū regnauerat a ſui puericia ſcīm dyo
niſiū in magna veneratōe hēe cepit. Ha
q̄n votarij p̄cio ſui trā metuebat: ad ec-
cleſiā ſcī dyoniſij ꝙ nuo fugiebat. Luz
ḡ facē rex mortu⁹ fuiſſet: cui dā ſcō vi-
ro in viſione mōſtratū eſt. q̄ aia eius ad
iudiciū rapta fuit. et multi ſcī ſuaz eccle
ſiaz expoliatiōem obiciebāt eid̄. Lūq;
ergo mali angeli tā ad penas q̄ pe eū vel
lent: affuit beūs Dyonisius. ꝙ eius inter-
uentu liberat⁹ ē. ꝙ penā euaſit. fortē eīm
ei⁹ aia ad corpus rediit ꝙ ibi priam egit.
¶ Clodoueus rex corpus ſācti dyoniſij
minus religioſe diſcopiens os brachij ei⁹
fregit. et cupide rapuit: qui mox in amē
tiam versus eſt. ¶ Et nota q̄ ignarus
ep̄s remēſis dicit in epl̄a quā miſit ad ka
rolū. q̄ iſte dyonisius miſſus in galliam
fuit dyonisius ariopagita vt ſup dictū ē
Idē teſtat̄ iohānes ſcot⁹ in epl̄a ad Ka-
rolum: nec forte rō ex computo tempor⁹
contradicit. ſicut aliqui obijcere voluē-
runt.

Alixt⁹ papa an-
no domini. ccxij. ſub alexandro
iperatore martirum paſſus ē. Cuius tē-
poribus pars eminentior vrbis rome di
uino eſt incendio cōcremata. et ſiniſtra
manus ſolis aurea liquefacta. Tūc om-
nes ſacerdotes ydolorum ad alexandrū
imperatorē venerunt petentes vt dij ira
ta ſacrificia ſua placarētur. Dū ergo offerrēt
ſubito celo ſereno māe die iouis dīno ful-
mine quatuor ſacerdotes ydolorū mor-
tui ſūt. ꝙ ara iouis cōcremata ē. et ſol ob-
ſcuratus ē. ita vt pp̄l⁹ romanus fugeret
extra muros. Audiens aūt P almatius
conſul q̄ ceſſitus cū ſuis clericis trāſey-
berij lateret. rogauit eos xp̄iani p quos
hoc malū cōtigerat: ad purgatiōez ciui-
tatis penitus deleretur. Palmatius ra-
gz ptāte accepta. cū illuc cū militib⁹ ꝑ-
raſſet: ſed illi p̄tinus excecati fuiſſent ter
rioris alexandro hoc p̄tinus nūciauit.
Tūc imperator iuſſit vt die mercurij om-
nis populus cōueniret. ꝙ mercurio imo-
laret: vt ab eo ſup his reſponſa acciperet.
Eō cum fieret virgo quedā templi no-
mine Juliana arrepta a demone excla-

manut. Deus caliti ẽ verus ⁊ viuus deꝰ q̃ nostris ẽ pollutionibꝫ indignatus. Qꝫ audiens palmatius trano ryberim adv̄t bem rauẽtiũ ad sctũ Lalitiũ accessit. ⁊ cum vxore sua et familia se ab eo baptizari fecit. Quod audiẽs impator eius ꝛc̃ersitũ simplicio senatori tradidit: vt vbis blandis eũ moneret. ex eo q̃ reipublice plurimũ necessarius esset. Palmatio vo ieiunijs et orationibus pseuerante. venit ad eum quidã nuncio promittẽs q̃ sivxorem suã palitiã sanaret cõtinuo ꝛe deret. Cũ ergo palmatius oraret: alia famata ad palmatiũ cucurrit dicens. Baptiza me in nomine xpi. q̃ tenuit manum meã et allenauit me. Luc calitius veniens ipsam cum viro suo et simplicio. multis aliis baptizauit. Qꝫ audiens impator iussit oes baptizatos decollari. Lalitiũ vo q̃nq; diebus sine cibo ⁊ potu manere fecit. Ille aute videns eũ amplius confortari iussit eius dentibus singulis fustigari. deinde per fenestrã precipitatũ alligatiq; saxo in puteum precipitari. Alterius autẽ pbyter corpus eius de puteo eleuauit. ⁊ ipsum in cimiterio calipodij sepeliuit.

Leonardus odor

populi. a leos qꝫ est populus et nardus quod ẽ herba redolẽs. quia odore bone fame populũ ad se trahebat. Vel Leonardus dicitur quasi legens ardua. Vel leonardus a leone. Leo enim quatuor habet in se. Primo habet fortitudinem quam fortitudinem (vt dicit ysidorus) habet ī pectore et in capite. Sic habuit leonardus habuit fortitudinem in pectore per malarum refrenationẽ cogitationum. ⁊ in capite per infangabilem superiorum cõtẽplationem. Secundo habet sagacitatem. et hoc in duobus scz in aptione odoratũ cũ dormit. et in delectione vestigiorum cum fugit. Sic leonardus vigilauit per laborũ actionis. et vigilando dormiuit per quietem contẽplationis. et in se delenit vestigia mũdane cotius affectionis. Tercio habet virtuositatem in voce. quia cius vox certa die fuscitat lenuculum natum mortuũ ⁊ omnem bestiam figere facit gradum. Sic leonardus multos mortuos in peccatis rescitauit. et multos mortuos bestialiter viuentes in operibus bonis fixit. Quarto habet timorem in corde. quia ꝑm ysidorum duo timet. scilicet stre pitum rotarum et ignem accensum. Sic leonardus timuit et timẽdo vitauit strepitum mundane sollicitudinis. et ideo in desertũ fugit ⁊ ignem terrene cupiditatis. et ideo omnes thesauros sibi oblatos contemsit.

Leonardus fu

isse dicitur circa annum domini quingentesimum. Dicta sancto Remigio remensium archiepiscopo de sacro fonte leuatus et ab ipso salutaribus disciplinis instructus est. Cuius parentes primum palatio regis francie habebantur. Vnde tantam gratiam a rege obtinuit. q̃ omnes carcerati quos ipse visitabat. protinus absolu ebantur. Cum igitur fama sanctitatis eius excrescere ret: multe tempore eum secum manere coegit donec opportuno tempore ei episcopatum donaret. Quod ille renuit et solitudinem desiderans relictis omnibus aurelianum predicando cum fratre suo lipardo deuenit. Vbi postꝫ in quodam cenobio aliquandiu viterunt. dum lipardus super ripam ligeris solitarius manere vellet. et Leonardus per sancti spiritus admonitionem in aquitania disponeret predicare: osculantes se abinuicem discesserunt. Leonardꝰ igitur vbiq; predicans ⁊ multa miracula exercens. In quadam silua ciuitatis lemonice vicina habitauit: Vbi erat aula regia causa venationis constructa.

Accidit autem vt quadam die rex ibi veniret. Et regina illuc causa de-

tectatõis egresse ptm piciturē. Cũ ergo
rex et familia ꝓpter regine picitatiõem
lugerent ⁊ leonardus ꝑ nemoꝰ trãsiret.
⁊ gementiũ voces audiret pietate cõmo-
tus illuc ꝓperauit. ⁊ a rege vocatus ꝓti-
nus introiuit. Cũ igiẽ rege interroga-
tus quis ẽt et scti remigij discipulũ fuis
se narraret. rex spem bonaz cõcipiẽs. et a
bono magistro ipm bene instructũ existi
mans. ipm ad reginã induxit rogans vt
suis precibus de recupata cõiuge ⁊ edita
ꝓle duplex gaudiũ obtineret. Tũc ille
oratione fusa qđ petebat ꝓtinus impetra-
uit. Cũ autẽ rex multa in auro ⁊ argẽ-
to sibi offerret. ille ꝓtinus recusauit ad-
monens vt hoc pauperibus daret. dicens.
Ego nullis horꝝ indigeo sz cũ in aliqua
silua ꝓ cõtẽptu hui⁹ mũdi diuicijs soli xpo
famulari desidero. Cũ autẽ rex totũ illũ
nemus sibi tradere vellet. ille ait. Non
totũ illud accipio: sz quãtũ nocte cũ meo
asello circuire potero. tãtũ mihi concedi
exopto. qđ rex libentissime adimplenit.
Cõstructo itaqꝫ ibidem monasterio. ibi
diu cũ aduncis sibi duobus monachis
in abstinentia multa degebat. Cũ autem
aqua vno ab eis miliario distaret: puteũ
ibidem siccũ penitus fodi iussit. quẽ
aqua oĩbus suis ꝓfuit. Locũ autez
illuz nobiliacum appellauit eo q̃ a rege
nobili traditus sibi fuisset. Ibi tãcio mi
raculis choruscauit. q̃ dcũqꝫ eius nomẽ
in carcere inuocasset: mox ruptis vinculis
nullo cõtradicẽte liber abiret. ⁊ suos ei-
dem cathenas vel cõpedes ꝓfitaret. hoc
plures secũ manebãt. ⁊ ibidẽ dño seruie-
bãt. Septẽ qz famule de eo⁹ nobili stirpe
venientes oĩb⁹ ad cũ venerũt. ⁊ distributis
singulis in nemore ibi cũ ipo manen
tes. exemplo suo plurimos attraxerunt.
Beniqꝫ sctũs vir leonhard⁹ multis clar⁹
virtutib⁹. octauo yd⁹ nouẽbris ad dñm
migrauit. Vbi postq̃ multa fecisse mira
cula dereliq̃s illi⁹ ecclie ẽ revelatũ vt q̃ lo-
cus ille ꝓpẽ multitudinis frequẽtiã arc⁹
eret. ubi ecclam fabricarẽt. illuc corp⁹
sctĩ leonardi honorifice trãsportarent. at
illi cũ populo triduano ieunio ⁊ oratio
insistentes. respicientes viderũt totã ꝓ-
nunciã nive cooptam. locũ autẽ illuz in q̃
sctũs leonardus quiescere volebat. omo
vacuũ cõspexerunt. Ibi itaqꝫ trãslatus:
quãta miracula ꝑcipue circa incarcera-
tos dño ꝓ eum faciat. immensa ferri varie-
tas ante ei⁹ tumuluz dependentis testis
existit. ¶ Dicecomes lemonicensiz ad
terroꝝ malorꝝ quãdã grauissimã cathe-
nam fecerat: quã in ripa sue turris affigi
mãdauerat. q̃ cathena q̃mqꝫ collo aut
gebatur: cuilibet aeris intemperie expo-
sita non vna sz quasi mille mortib⁹ an-
gebatur. Accidit autẽ vt q̃dã seruus sctĩ
leonardi illa cathena sine culpa alligare
tur. qui cum fere vltimum spiritũ affla-
ret. intra se quo potuit voto sctũ leonar-
dũ rogauit: vt qui alios liberare sibi q̃z
seruo suo subueniret. Statimqꝫ sctus leon-
hardus in veste candida sibi apparẽs. di
xit. Noli timere. q̃ nõ moriẽris. surge ⁊
hãc cathenã tecũ ad ecclam meã deferas
sequere me. q̃ ego ꝓcedam te. Qui con-
surgens et cathenam accipiẽs sctũ leon-
hardũ ꝓcedentẽ vsqꝫ ad ecclam suã secu-
tus est. Statimqꝫ vt ante fores fuit. bea-
tus leonardus ipm dimisit. ⁊ ecclam in
trãs q̃ sctũs leonardus sibi fecerat oĩb⁹
enarrauit. ⁊ cathenã illã ꝑmaximã ante
tumulu eius suspẽdit. ¶ Vir q̃dã in lo-
co sctĩ leonardi: nobiliaco hitãs ⁊ idem
sctõ valde vicĩ existẽs a q̃dã tyrãno ca
ptus ẽ. q̃ tyrãnus ictu se cogitãs: dicebat.
Leõardus iste oĩa ꝓpeditos absoluit.
⁊ oĩs vis ferri aũ eũ velut cera aũ ignem
liquescit. Si hũc igiẽ vinculis ligauero
ꝓtinus leonhardus aderit vt ipm libe-
rabit. sta autẽ ipm custodire possem: mil-
le solidis ipsum redimere facerem. Scio
igiẽ quid faciam. in turri mea ꝓfundaz
foueã facã. ⁊ hominẽ hũc cõpedibus ag
grauatũ ibidẽ submergã. deinde sup os
foueę ligneã archã cõstruã in qua arma
tos milites accubare facã. Iz cũ leonar-

duo ferrū cōfringat. cū nondū sub terra ierabit. q cū totū qđ cogitauerat impletisset. t ille bō scīm leonardū sepius iudamaret. leonardus nocte veniēs archā in qua iacebant multeo remo luit. t tanq mortuos in sepulcro: Ita eos sub ipa conclusit. Deinde multa luce foueam ingressus manum fideli o sui tenuit ac dixit. Dormis an vigilas. Ecce leonardus quem tu desideras: At ille admirās ait. Dñe adiuua me. Confestim cōfractis cathenis apprehēsū ꝑ ipsius vinis extra turrim portauit. Deinde secum sicut amicꝰ cū amico ꝓfabulās vsq ad locū suum t domū ipm reduxit. ¶ Peregrinus qdā cū a visitatione scti leonardi rediisset et i aurenū captus in carcere clausus ēet: eos plurimū deꝓcabat vt amore sancti leonardi cū nihil vnq eos offendisset eū relaxare deberent. Qui respōderūt. q nisi se copiose redimeret nō exiret. Et ille Sit inter vos et scīm leonardus cui me sciatis recōmendatū. Sequēti igit nocte scīs leonardus dño illius castri apparuit: et suū pegrinū dimitteret imperauit. Ille vo mane euigilans de visione cōsi nimium parum pendens nullatenus dimittere voluit. Altera nocte eadez imperās sibi apparuit: sz ille iterz obedire contempsit. Tertia vo nocte scīs leonardus pegrinū accipiens. extra oppidū deduxit. Ratimez turris cū media pte castri corruēs oppressis pluribus solū ꝓcipem ad sui ꝓfusionē fractis cruribus reseruauit.

¶ Miles quidā in britania incarceratus: sanctū leonardum inuocabat qui statim cunctis videntibus et cogitantibus et stupentibus i media domo apparuit. t carcerem interūa. t vincula frangens homi cathenas in manibus posuit. t p medium illoz deducens omnē stupore perterruit.

Fuit et alius leonar

duo eiusdē ꝓfessionis t vitus. cuius corpus apud corbiacū requiescat. Hic cum i monasterio esset ptelatus tanta humilitate se deiiciebat. vt omnibus inferior videretur. Sed cum omnis pene populus ad eū cōfluceret. quidam inuidi regi ostatio suaserunt. q nisi sibi ꝓuideret per Leonardū q multos sub obtētu religionis colligebat regnum francie detrimētum non modicū sustineret. Qui rex nimis credulus eū expelli iussit. Veniētes aut milites adeo hui⁹ verbis cōpūcti sunt q se suos futuros discipulos ꝓposuerunt. Rex ꝙz penitens veniā petiit. t detractores rebus t honoribus ꝓnari fecit. et scīm leonardū valde dilexit t vir ad ꝓces sci: detractores dignitati ꝓstine restituit. Qui a deo sibi impetrauit vt quicūq in carcere tenerēt mox invocato suo nomine soluerentur. Dum autem quadam die orationi incumberet: serpens quidam nimius de parte pedū vsq in eius sinum ceciderat qui ꝓter hoc nullatenus ab orōne surrexit. Completa vo oratione dixit. Scio q ab initio creationis tue homines quantū pretuales inquietas: sed nūc si in me nobis tradita est potestas fac in me quicquid meruit. Quo dicto serpens per capitū eius exiliens ad pedes eius mortuus corruit. Post hoc autē cū duos epos discordantes sedasset. crastinū se finiendū predixit. Circa annū dñi. cingentesimū. lxx.

Deas interpta

tur ipe consurgens vel elevans. Vel dicitur lucas a luce. Ipe enī fuit cōsurgēs ab amore mūdi et dēsē in amorem dei. fuit etiam lux mundi. eo q mūdum illuminauit vniuersum. Ad ebr. v. Vos estis lux mundi. Lux autem mūdi est ipe sol: que quidē lux habetur sine sublimitate m ecclesia. xxvj. Solo ortus mundo in altissimis dei. ¶ In aspectu delectabilitatem. Eccli. xl. Dulce lumen t delectabile est oculis videre solem. In motu velocitatem. iij. esdre. iiij. Ab agna ē terra t celsū est celum t velox cursus

solis. In effectu vtilitatem. qz sm pom homo generat hominē z sol. Sic lucas habuit sublimitatē p celestiū cōtemplationē delectabilitatē p vultē cōuersiōez velocitatē p feruētē predicationem. vtilitatem per doctrine sue cōscriptionem.

Vcas syrus natione antiochenus. arte medicus fuit sm quosdam vnus de. lxx. dñi discipulis. Sane cū hieronim⁹ dicat eū fuisse discipulū apl̄oz nō dñi. z glosa sup xxv. ero. notet q dño p̄dicanti nō adhesit: sed post resurrectionem eius ad fidez venit. magis tenēdū est q nō fuerit vn⁹ de. lxx. licet aliqui fuerunt opinati sic Cum tante fuit p̄fectionis in vita et opime ordinat⁹ fuerit q̄tū ad deū z quātuz ad p̄mum z q̄ntū ad sēpm z q̄ntū ad suū officiū Et in figurā huius quadruplicis ordinationis q̄tuor facies habere describitur sez faciem bouis z leonis. bouis z aq̄le. Nōnūlbz em̄ z alialib⁹ habebat q̄tuor facies q̄tuor pennas vt dī Ezech. j. Et vt hoc melius videaf imaginemur aliquod aial quod haberet caput q̄dratū vt ligniz quadratū. z in qualibet supficie imaginemur vnā faciem. a pte anteriori faciem bouis. a dexterio facie leonis a sinistris faciem viruli. a parte posteriori faciem aquile. Quia vero facies aquile sup alias eminebat p̄pter colli p̄ductionē qō in ea longū ē. iō dr q erat desup. Quodlibet em̄ horū quatuor pennas habebat. qz cū quodlibet animal q̄dratū imaginemur z in q̄drato sint quatuor āguli in quolibet angulo erat vna penna. Per ista quatuor animalia sm sanctos quatuor euāgeliste figurantur quorū quilibet habuit quatuor facies. scribendo. sez de humanitate. passiōe resurrectione z diuinitate. singule tamē singulis p quandā appropriationē attribuuntur. sm Piero. math. in boue figuratur. qz principaliter circa xp̄i humanitatē immoratur. Lucas in principio agens de xp̄i sacerdotio. Ad aquilas in leone euidētius scribens de resurrectiōe. Catuli ei leonū (vt dicunt) vsq; in diem tercium quasi mortui iacent: sed rugitu leonis in die tercio erigunt. Inde rugit in cepit rugire in predicatione. Johānes in aquila ceteris altius volans: scribēs de xp̄i diuinitate. Xp̄us etiam de quo scribunt omnia ista quatuor fuit. s. homo natus de virgine, vitulus in passione. leo in resurrectione. aquila in ascensione. Per has igitur quatuor facies in quib⁹ designatus est luces. sicut quilibet alius euāgelista. ostenditur qualiter illis quatuor modis fuerit ordinatus. Nam p faciem bouis ostēditur q recte fuerit ordinat⁹. q̄tum ad p̄ximū quē debet rōne istruere. mansuetudine attrahere z liberalitate fouere. Homo ei est aial rōnale mansuetum z liberale. Per faciē aquile ostenditur q recte fuerit ordinatus q̄tum ad deum. quia in eo oculus intellect⁹ p̄mittitur deū per p̄templationē. rostrū affect⁹ ad xp̄m erexisse per meditationē effectus senectus abiicitur per nouam cōuersationem. Aquila em̄ acutū hominis est vt radiū solis irreuerberatū oculis aspiciat. ei⁹ enim mirabiliter elenata: piscibus in medio maris videat. Rostrum etiam nimis aduncatum habet. ies vt impediatur in cibo capiendo. et tunc petre allidit et sic visui cibandi abilem efficit. Et ista insup a calore solis ei⁹ fontē magno impetu se proiciens. senectutem abiicit. calore solis oculorū caliginem cōsumente et pennas alleuiante. Per faciez leonis ostenditur q recte fuerit ordinatus quātum ad se. quia habuit generositatez per morum p̄uersationem honestam. sagacitatem per insidiarum hostiuz vitatōem. et passibilitatem per afflictionum p̄passionem. Leo est enim animal generosiz. qz rex animalium. Est sagax. quia vestigia cauda delet cum fugit ne inueniatur. et est passibile. quia quartanā patitur. Per faciem viruli fuit bonis ostendit q recte

fuerit ordinatus ꝙtum ad suū officium
qō fuerit scribere euāgeliū. Ibi enī mo-
rose possit, quia incepit a natiuitate pre
cursoris. z nanuitate z infantia xpi z sic
paulatim possit vsq ad etatē cōsūma-
tionē. Discrete incepit. qz post alios duo
os euāgelistas vt ꝙ illi omisissēt iste sup
pleret. z qō sufficienē dixisset iste omitte
ret. Circa cēplū z sacrificiū īmorat⁹ fuit
qō pz in ꝓncipio z in medio z in fine.
Bos enī animal morosū in vngul sal
sum. p qō intelligit discretio īmolanti.
¶ Verū qualiter beatus lucas in ꝓdicr
quatuor mōis ordinat⁹ fuerit melius osten
detur si vite eius series melius in dagē.
Primo igitur ordinatus fuit ꝙtum ad
deum. Tripliciter aūt ordinat hō ꝙtz
ad deum sm beatū bernī. scz affectione.
cogitatione et intentione. Affectio debet
ē sancta. cogitatio munda. z intentio re
cta. Affectionez igitur sanctā habuit. qz
sanctospiritu pleuus fuit. Hero. in p
logo sup luc. Obiit unquit in bithania
pleuus spiritusancto. Sicando habuit
cogitationē mundā. quia fuit virgo cor
pore z mente in quo notat mundicia co
gitatiōis ipsius. Tertio habuit intentio
nem rectam. quia in omnibus que face
bat honorē domini ꝙrebat. De his duo
bus clamio dī in plogo sup act⁹ apl⁹z
sine crimine in virginitate pmanēs. hoc
ꝙtum ad mundiciā cogitationis: domi
no melnie seruire. i. ad honorē dñi hoc
ꝙtum ad rectitudinem intentiōis. ¶ Be
cūdo fuit ordinat⁹ ꝙtū ad primū. ad p
rimū aūt ordinamur cū ei impendimus
qō debem⁹. Tria aūt ꝓz richardū ō scō
victore sūt q primo debem⁹. scz nostruz
posse nr̄m nosse. nr̄m velle: et ꝙtū adda
tur nr̄m agere. Nr̄m posse in subsidijs.
nr̄m nosse in cōsilijs. nr̄m velle in desi-
derijs. nr̄m agere in obsequijs. ꝙtum ad
hec quatuor ordinatus fuit beat⁹ lucas.
Debet enī primo primo posse suū in sb
sidijs. qō pz ex hoc q paulo i oib⁹ tribu
lationibus semp adhesit. et ab eo nunq
discedens. cōtē in ꝓdicatiōis subsidium
fuit. ij. thi. iiij. lucas ē mecū solus. Jn h⁹
qō dicat mecū. tanq̄. s. adiutor et defen-
sor. notanē q̄liē sibi subsidia prestitit. In
hoc qō dī solus. notat q̄ cōstanē ei ad-
hesit. Item. ij. cor. viij. dicit ō luca. Nō
solū aūt sed ordinat⁹ē ab ecclesijs socius
pegrinatiōis nostre rē. Scdo suū nosce
in cōsilijs. tūc enī suū nosce primo tri-
buit eū doctrinā aplicam z euāgelicam
quā ipse nouerat ad veritatē primoz cō
scripsit. De hoc ipse sibi testatur i plogo
suo. di. Visum est et mihi assecuto a pn
cipio diligenē ex ordine tibi scribere op-
time theophile. vt agnoscas eoz vbor⁹z
de quibus es eruditus veritate. Qualiē
enā prebuit suum nosce in consilijs pz
ex illo verbo quod dicit hiero. in plogo.
q̄ eius verba alie lagūeus sūt medicine.
Tertio eius velle in desidrijs: qō pz ex
h⁹ q̄ eis salutē eternā desideranerit. col.
iij. Salutat vos lucas medic⁹. salutat. i.
salutē eternā exoptat. Quarto eius agere
in obsequijs. qō patet ex hoc q̄ oīm quē
aliquē pegrinū exhimabat hospitio rece
pit et ei omne obsequiū carens exhibuit
fuit enī soc⁹ cleophe dū ibat i emaus: si
cut aliqui dicerunt. p̄ut refert greg. in
motat. Iz ambio. dicat aliū fuisse cuius
eā nomē ponit. ¶ Tertio fuit bene or-
dinatus ꝙtū ad seipm. Tria aūt sūt p̄m
bernī. q̄ ordinant hoiem ad seipm. z sunt
cū fuerūt. f. victus sobrius. act⁹ iust⁹. sen
sus pius. z qō libet horū p̄m ipm bernī. i
tria dividit. Victus inq̄t sobrius erit. si cō
nenter. si socialiē. si humiliē vixerim⁹.
Actus iustus erit si fuerit rectus. di. scret⁹.
fructuosus. Rect⁹ p bonā intentionē. di
scret⁹ p bonā intentiōz z cōsiderationē
fructuosus p edificatiōz. Sens⁹ pi⁹ erit
si fides nr̄a sentit deū sūme potēte. sūme
sapiēte et sūme bonū vt per ei⁹ potētiā in fir
mitatē. p ei⁹ sapi-
entiam nostram credamus corrigi ignō
rātiā. p ei⁹ bonitatē nr̄am credam⁹ diluī
iniquitatē. hec bernī. Jn his oib⁹ bē⁹ lu-

cōs fuit optime ordinat⁹. Primo eñ ha
buit victū sobriū ⁊ hᵒ triplicāt. qz virit
continenē. Hā et testat hiero. de eo in
plogo sup lucā. ipe nec vxorē vnq̄ ha-
buit nec filios. Secūdo socialē. hoc no-
tat in hoc qđ dī deipo ⁊ de cleopha. lu.
vlti. Duo ex discipulis erant ipa die ⁊c.
Socialitas eñ notat̄ hoc q̄ dicē duo
⁊ ex hoc q̄ dicē discipuli. q̄ñ disciplinati
id est bene morigerati. Tertio humiliter
cuius humilitas insinuat̄ in hoc. q̄ no
men socij sui sez cleophe exp̄sit. ⁊ sum
mauit. Hā fm opinionē quoꝝdā. Lu-
cas ex humilitate nomē suū siluit. Secū
do habuit actū iustū. q̄ quidē act⁹ fuit re
ctus per intentionē. hoc notat̄ in oīone
eū dicit. crucis mortificatiōem ingerē in
suo corpore p̄ cui nolis amore portauit.
Discretus p̄ moderatiōem. vnde in for-
ma bonis monstrat⁹ ē. q̄ vngulaz fin dit
p̄ quod virtus discretiōis exp̄mit. ꝑ fru-
ctuosus p̄ edificatiōem. adeo quippe fu-
it p̄mis fructuosus q̄ ab omnib⁹ carif
simus habebat̄. Ūñ Coll. iiij. vocatus
ab ap̄lo carissimus. Salutat vos lucas
medicus carissimus. Tertio habu-
it sensum piū. qz credidit ⁊ in suo euan-
gelio ꝑfectus est deū cē sūme potētē. sū-
me sapientē. sūme bonū. De duobus p̄-
mis dicat in q̄rto capitulo. Stupebant
l doctrina eius. qz in p̄te erat sermo ip-
sius. De tertio p̄z. xviij. capitulo. Nemo
bonus nisi solus deꝰ. ¶ Quarto ⁊ vltio
fuit optime ordinat⁹ q̄tū ad suū officiū
qđ fuit scribere euāgeliū. In hoc autez
patet qualiter ibi fuerit ordinat⁹. q̄ñ ip-
sū suū euāgeliū fulcit̄ multa veritate. re
pletur multa vtilitate. decorat̄ multa ve
nustate. et autentizat̄ multoꝝ auctoritate.
¶ Primo nāq̄z fulcit̄ multa veritate
Est aut̄ triplex veritas. sez vite. iustitie
⁊ doctrine. Veritas vite ē adequatio ma
nus ad linguā. Veritas iustitie ē adequa
tio snīe ad cām. Veritas doctrine adeq̄-
tio rei ad intellectum. Hac triplici veri-
tate ip̄m euangeliū fulcit̄. qz in ipo euā-
gelio hec triplex veritas edocet̄. Oñdit
eñ lucas ⁊ ip̄m hāc triplicē veritatez i se
habuisse ⁊ alios docuisse. oñdit ār xp̄m
hāc ip̄atē habuisse p̄ testimoniū aduersa
rioꝝ. sic̄ p̄z in. xx. Ad q̄ scimus q̄ recte
dicis ⁊ doces. ecce veritas doctrine. ⁊ nō
accipis personā. ecce veritas iustitie. Sz
in veritate viā dei docēs. ecce veritas vi-
te. bona eñ vita dicitur via dei. Secun
do ostendit in ipso suo euangelio ip̄m
hanc triplicē veritatem docuisse. P̄mo
eñ ibidē docet̄ veritas vite que cōsistit
in obseruatione mādatoꝝ dei. Ūñ dicit
luce. x. c. Diliges dñm deū tuū ⁊c. hᵒ fac
⁊ viues. Itē. xviij. interrogauit eū q̄daz
Quid faciendo vitā eternā possidebo. ⁊
sequit̄. Mandata nosti. Non occides
⁊c. Secundo veritas doctrine. Unde q̄
busdam hanc veritatē doctrine peruer-
tentibus dicebat. xj. c. Ue vobis phariseis
qui decimatis. i. decimandā predicat̄
mentam ⁊ rutam et omne olus. et preteri-
tis iudicium et caritatē dei ⁊c. Item
ibidem. Ue vobis legispitis. qui tulist̄
clauē scie ⁊c. Tertio veritas iustitie ost̄
ditur. xx. c. Reddite ergo que sunt cesar̄
cesari. ⁊ que dei sc̄ deo. Itē. xx. c. Uerū
tñ inimicos meos illos q̄ noluerunt me
regnare super se. adducite huc et interfi-
cite ante me. Itē. xiij. vbi agitur de iu-
dicio. vbi reprobis dicturus ē. Discedite a
me omnes operarij iniquitatis. ¶ Secun
do eius euangelium repletur multa vti-
litate. Unde et ille qui scripsit medicus
fuit. ad designandum q̄ nobis medicina-
zz vtilissimā ꝓpinauit. Est aūt triplex
medicina. curatiua p̄seruatiua ⁊ melio
ratiua. Hanc triplicem medicinā nobis
lucas in suo euāgelio celest̄ medicū oñ-
dit ꝓpinasse. Ad medicina aūt curatiua est
q̄ curata morbo. ⁊ hec ē pīa q̄ oēs mor-
bos spūales curat. Hāc medicinā dicit
medicū celestē nobis exhibuisse. cuz ait.
iiij. c. sanare cōtritos corde p̄dicare cap-
tiuis remissionē ⁊c. Itē. v. ca. Nō veni
vocare iustos ⁊c. Ad medicina meliorati-

na ē q̄ sanitatē auget ꝛ hec ē obseruatio cōsiliorū. ꝓsilia enī dominē mellor̄ē ꝓ fectiorē faciunt. hanc medicinam oñdit medicū propinasse. xiii. cap. cū ait. Dia quecunq; habes vēde et da pauperibus ꝛē Jtē. vj. c. ab eo qui aufert tibi vestimentū ꝛē. Medicina autē pſeruatiua ē que pſeruat a cāu. ꝛ hec ē vitatio occasionum peccandi ꝛ malarū societatū. Hāc medicinā oñdit medicū tradidisse cum ait xij. c. Attēdite a fermento pharisēoꝝ qđ ē ypocrisis. vbi docet malos conformia euitare. Uel pōt dici q ipm euāgelium multa vtilitate replet. qm̄ in ipo virtus omnis sapientia continetur. De hoc sic dicit Ambro. Lucas oēs sapientie virtutes. euangelij sui cōplectit hystoria. Docuit enī natura lia cū de spūsācto dominicā incarnationē extitisse referauit. vñ ꝛ dauid naturalē docens sapientiaꝫ ait. Mitte spm̄ tuū et creabūt. ꝛ renouabis faciē terre. Jtē cū docuit tenebras in passione xp̄i factas terrā tremuisse. solez radios attraxisse. Docuit moralia. cum in ipis beatitudinib⁹ mores docuit. Docuit rōnalia. cuꝫ ait. Qui fidelis ē in minimo ꝛ in magno fidelis ē. Dime hac triplici sapienia ipa fides ipm misterium trinitatis esse non pōt. hoc ē naturali. rōnali et morali. Hec ambro sius.

¶ Tertio eius euāgelium decoꝛ atq; nitidi venustate. eius enī stilus ꝛ modus loquendi valde venustus et decorus ē. ad hoc autē q̄ aliquis in dicēdis suis venustatem ꝛ decorē teneat. tria sūt necessaria q̄ ēdit aug. s. vt placeat. vt pateat. ꝛ vt moueat. vt placeat debet loqui ornate. vt pateat debet loqui aperte. vt moueat debet loqui cum feruore. Hunc triplicem modum habuit lucas in scribendo et in predicando. De duobus primis. ij. coꝛ. vij. Misimus autem cum illo fratrem. glo. Barnabam vel lucam. Cuius laus est i euangelio per omnes ecclesias. In hoc quod dicitur cuius laus est ꝛē. notatur q̄ locutus est ornate. In hoc quod dicē per omnes ecclesias notatur q̄ locutus est aperte. q̄ autem cum feruore locutus sit patet ex hoc q̄ cor ardens habuit di. Nonne cor nr̄m ardens erat in nob⁹ ꝛē.

¶ Quarto eius euangelium auctenticatur multorum auctoritate. Multoruꝫ quippe auctoritate auctenticatum fuit. q̄niam a patre fuit preordinatum. Hieronimus. xxij. Ecce dies veniēt dicit dominus et feriaꝫ domui israhel et domui iuda fedus nouum non sm̄ pactum quod pepigi cū p̄ib⁹ eoꝝ ꝛē. Sz hoc erit pactū qđ feriā cū domo israhel post dies illos dicit dominus dabo legem meam in visceribus eorum ꝛē. ad litteram loquitur de doctrina euangelista.

¶ Secundo a filio cotoboratū. vñ dicē in eodem euāgelio. xxj. c. Celum ꝛ terra transibunt verba autem mea non trāsibunt. ¶ Tertio a spiritu sancto inspiratum. vnde dicit dicto. in prologo super lucam. Sācto inflāte spū. in achaie partibus hoc scripsit euangelium. ¶ Quarto ab angelo p̄figuratum. fuit enim prefiguratum ab illo angelo de quo dicitur Apoc. xiiij. Vidi angelū dei volārē per medium celi habentē euangelium eternū. Jstud aut̄ euāgeliū dicit eternum. q̄ ab eterno efficienter. i. a xp̄o qui est eternus deus. de eternis materialiter. ad eternaꝫ finaliter. in eternum perpetualiter.

¶ Quinto a xp̄is p̄nunciatū. Mā ezechiel xp̄o a isto euāgeliū p̄nūciante cū vnū de aīalibus faciaꝫ vtuli dīe dixit. q̄ qđ euāgeliū luce signatū ē vt sup̄ dictū ē. Jtē qñ dixit ezechielis ca. ij. se vidisse libruꝫ q̄ erat scriptus intus ꝛ foris. ꝛ in q̄ erāt scripta lamentaꝫ. carmē et ve. Per hūc enī librū intelligit euāgeliū luce q̄ ē scriptum intus q̄ pfūdi misterij occultationem. ꝛ foris per hystorie spertionez in quo etiam continetur lamentū passionis. carmen resurrectiōis. ꝛ ve eterne dānationis. Sicut patet. xj. c. vbi multa ve ponuntur. ¶ Sexto a beata virgine reseruatum. virgo enim beata omnia i cor

de suo consumabat et diligenter cōferebat. vt dī luce. ij. vt hec postmodū scriptorib⁹ referaret: vt dicat glosa ibidē. oīa q̄ de dño vel a dño facta vel dicta cognoscit in memoria recolebat: vt cū ip̄o p̄dicande vel scribende incarnatiōis aduenerit sufficienter omnia q̄ue cēt gesta, posset explicare querentib⁹. Unde etiaz Bern. assignās rōnē quare angel⁹ beate v̄gini nunciauit p̄ceptū elizabeth; ait. iō p̄ceptus elizabeth nunciāt marie: vt dū nunc salutatoria nūc p̄cursoria edoceretur aduentus. rerū ip̄ius ordinez tenēs ipa postmodū melius scriptorib⁹ ac p̄dicatoribus euāgelij refert veritatē q̄ plene de omnib⁹ a p̄ncipio celit⁹ fuit instructa misterijs. Credit igit̄ q̄ euāgeliste eam de multo inquirebāt. ip̄a eos certificabat. specialit̄ credit̄ de beato luca q̄ ad eaz tāq̄ ad arcā testamenti cucurrit. qb ea de multis certificat⁹ fuit. p̄apue de his q̄ sibi soli cōstabant. sicut de angelica annunciatione. xp̄i natiuitate. hmōi. de q̄bus solus lucas scribit. ¶ Septimo ab aplis intimatū. Cū em̄ lucas non fuerit cū xp̄o in oībus actib⁹ mirabilis xp̄i. iō suū euāgeliū scripsit. sm q̄ aplī q̄ p̄nes fuerāt sibi intimauerūt. retulerūt. sicut ip̄e in plogo suo insinuat. di. Sicut tradiderunt nobis q̄ ab initio ipi viderunt et ministri fuerūt sermonis. Cū em̄ duplicit cōsueuit fieri testimoniū. scz de visis. et de auditis. iō dño vt ait aug. duos testes voluit habere de visis scz matheum et iohem. et duos de auditis. scz marcum et lucam. Et q̄m testimoniū q̄ est de visis firmius et certius est q̄ illud q̄ est de auditis. iō vt dicit aug. duo euangelia que sūt de visis ponūt extrema et alia duo que sūt de auditis ponūt media vt hec media tāq̄ infirmiora ab illis extremis tāq̄ certioza. hinc de fulciāt et roborāt. ¶ Octauo a paulo mirabiliter approbatū. Nā eius euāgeliū mirabiliter approbat. q̄m ad cōfirmatiōem dicto⁹ suo⁹ luce euāgelium adducebat. Unū dicit hiero. in libro de viris illustrib⁹. Quidā suspicantur quotiēscūq̄ paulus in epīs suis dicat sm euāgeliū meū de luce significare volumine. Sua etiā euāgeliū mirabiliter approbauit. cū de eo scribit. ij. cor. viij. cuius laus est in euāgelio p omnes ecclesias. ¶ Legit̄ in his anthiochena q̄ dū xp̄ianiqui erāt in anthiochia multaz flagitia se dedissent. obsessi a multitudine turcorum. fame ac miseria multipliciter affligebantur. Sed cū plene ad dominum per penitentiam fuissent conuersi. apparuit cuidā in ecclesia sancte marie de tripoli vigilanti. cuidam luciolus cādidis vestimentis indutus. et cum quereret quisnam esset: dixit se esse lucam q̄ de anthiochia venerat: vbi dominus militiam celi. et apostolos. et martires contra occurrerat: vt pro suis peregrinis pugnarent christianis igitur animati omne turcorum exercitum confregerunt.

Crisantus filius Apollini viri illustrissimi. dum fidem christi edoctus esset. a patre ad ydola revocari non posset. in fossa cum patri conclusi recludi. et quinq; puellas eidē earum seducatur blanditijs sociari. Qui cum oratz deum. ne a fera pessima carnali scilicet concupiscentia superaret continuo predicte puelle somno oppresse. nec potum nec cibum sumere poterāt sed educte extemplo continuo hec sumebant. Tunc daria virgo prudentissima de exercitu dicata rogat: vt ad crisantū introeat et eūdijs et patri restituat. Quo ingressa et a crisanto de pompa vestium reprehensa. rndit se nō propter pompaz sed vt dijs et patri eum lucrificaret sic induxit. Cū crisantus iterū cā reprehēderet. cur p̄o dijs illos coleret. quos autores ip̄orum flagitiosos semper viros et impudicas feminas affirmaret. Respōdit daria p̄hos per nomina hoīm elemēta fuisse. Cui crisantus. Si vnus terrarum vt deum venereris. alter vt rustic⁹

aret plus mistico q̄ veneranti exhibere p̄
batur et de mari talijs similiter. Tunc
crisantus et daria ab eo conuersi. sancti
spiritus copula vniti. et carnale matri-
monium simulantes ad christum pluri
mos conuertebant. Nam et claudium
tribunum qui prius eius tortor fuerat cū
vxore eius et filijs. t̄ pluribus alijs mul
tibus ad fidem converterunt. Crisant⁹
igitur iussi nūeriani l̄ felicissimum car-
cerem recluditur sed feror in odorē sua
vissimum cōmutatur. Daria autē lupa-
nari traditur. sed leo ab amphiteatro fu
giens. ostiarios lupanaris effugat. Mit-
tit̄ igit̄ q̄dam vt virginē corrūpat. sed a
leone capit̄. t̄ q̄ intrauerat a sancta. quid
de capitio fieri iubeat: fatetur. que p̄
cepit ne eum lederet. sed ad se venire per
mitteret. qui mox conuersus per vrbem
cucurrit et dariā deam cēdamare cepit.
Mittūtur igit̄ venatores vt leonē capiant
ant. sed omnes a leone capiuntur t̄ ante
pedes virginis ponuntur. t̄ ab ea cōuer-
tuntur. Tunc prefectus copiosum ignē
iussit in introitu celle mitti. vt leo cū da
ria cōburatur. quod leo cōsiderans t̄-
muit. et rugiens a virgine licentiā acce-
pit. Vt nullum ledens quo vellet abiret
Cum ergo crisanto p̄fectus et daric di
uersa penarum supplicia irrogarēt t̄ ne-
quaq̄ ledi valerent. tandem intiolari
rongues in foueam deponuntur. et ter-
ra et lapidibus obruti ipso martires cō-
secrantur. Horum solēnitas hic celebri
us recolitur.

Decim milliuz
ginum passio hoc ordine cele-
brata fuit. In britania nāq; rex xp̄ianissi
mus quidā fuit nomine nectus vel mau
rus. qui quandam filiā nomine vrsulaz
genuit. Hec mirabili morum hones
state sapientia t̄ pulcritudine pollebat.
Ita q̄ eius fama vbiq; volabat. Rex
autem anglie cum nimis prepotens esset
t̄ multas nationes suo imperio subiu ga
ret. audita huius virginis fama. beatiz
per omnia se fatebatur. si predicta virgo
suo vnigenito copularetur. Juuenis en
am ad hoc plurimum estuabat.
Mittuntur igitur solēnes nuncios ad
patrem virginis magnis promissionib⁹
t̄ blandicijs. magnas adiacentes minas
Si ad dominum suum vacui reuertan-
tur. Rex autem cepit plurimum anxi
ari. tum quia christi fide insignita. cultu
ri ydolorum tradere indignum duceret.
Tum qu. a ipsam nullatenus consentire
cognosceret. cum quia regis ferocitatem
plurimum formidaret. Ipsa autem di-
uinitus inspirata. patri suasit. vt predi-
cto regi assensum preberet. ea tamen cō-
dicione proposita. vt ipse rex cum patre
decem virgines electissimas sibi ad so-
latium traderet. et taz sibi q̄ alijs mille
virgines assignaret. et comparatis trire-
mibus indutias triennij sibi daret. Ad
dedicationem sue virginitatis et ipse in-
nemis baptizatus in his tribus annis in
fide instrueretur. Sapienti siquidem
visa consilio. vt aut difficultate proposite
conditionis animum eius ab hoc auer-
teret. Aut hac opportunitate predictas
virgines secum dedicaret. Ad unūs
libenter hac condicione accepta apud
patrem instat t̄ prouinus baptizatis ac
celebrari cuncta que beata virgo precepe-
rat imperauit. Pater autem pucle
ordinauit q̄ filiā suā quam valde dili-
gebat. Viros quorum solatio tam ipsa
q̄ eius exercitus indigebat in comitatu
suo haberet. Undiq; igitur virgines
confluunt vndiq; viri ad tangrande
spectaculum currunt. Nam multi
episcopi ad eas conflurebant vt secum
pergerent. inter quos fuit Pantulus ba
siliensis episcopus. qui eas vsq; romam
perduxit. Et inde reuersus cum eis
martirium fuscepit.
Hāc ig̃ Heraclina regia sicilie q̄ vir
suū regē crudelissimū q̄ lupo fecerat

agnuz. soror martiriſt ep̄i ꝙ darie matris ſcē vrſule cū eidē pater ſcē vrſule ſecretū ptrās iniaſſet cōmo (inſpirāte deo) cū q̄nor filiabus ſuis. Babilā. iuliana victoria et aurea ꝙ paulo ſuo adrīão. qui amore ſororū ſuarū vltro ſe pegrinatōi ingeſſit. relicto regno in manu vni⁹ filij ſui vſqz in britanniā nauigauit. Cui⁹ cōſilio virgines de diuerſis regnis colligebant. ꝙ rectri ſemper ducatrīc exiſtēs. cū eis tandē martiriū paſſa eſt. Juxta p̄dictum igit̄ v̄ginibus trirembus ꝙ ſūpabus ꝓpatis. ꝓ militonib⁹ ſuis regina ſecreta relat. ꝙ in nouā militiā oēs cōiurāt. Mā mō belli plūcia inchoāt. currūt mō diſcurſt. Interdū bella plerūqz fugā ſimulāt. omniqz genere ludoꝝ exercitate. nihil q̄ aīo occurrebat reliquebāt ita crū aliquādo meridie aliquādo vix veſpe redibant. Cōfluebāt ꝓceres ꝙ matres ad tā grāde ſpectaculum. et oēs admiratiōe ꝙ gaudeo replebant. Tandez cum vrſula oēs ad fidez virgines ꝓuertiſſet. ſub vnius diei ſpatio flante ꝓſpero vēto. ad portū gallie q̄ tyella dicit. ꝙ inde coloniam deuenerūt. vbi vrſule angelus dñi apparuit. ꝙ p̄dixit eas illuc integro nūero reuerſuras. ꝙ coronas ibidem martirij pecepturas. Inde igit̄ ad angeli admonitiōnē romā tendentes ad vrbez baſileā applicuerunt. ꝙ ibidez relictis nauib⁹ romā pedeſtres venerūt. Ad quarū aduentū papa ciriacus valde gauſus. cū ep̄e ō britania oriundus eēt. ꝙ multas ibidez inter eas conſanguineas haberet. cū oīi clero ip̄as ſūmo cuz honore ſuſcepit. In ipſa aūt nocte pape diuinitus reuelat. cū cū ipſis v̄ginib⁹ palmā martirij peceptuꝝ. Quod apud ſe eōdās multas ex ip̄is q̄ adhuc baptizate nō fuerāt baptizauit. Verū cū opportunū tp̄s videret. ꝙ āno vno ꝙ vndecim ebdomadib⁹ poſt beatū petrū eccliam decimo nonus reuiſet in cōuentu oīm ꝓpoſitū ſuū indicauit. ꝙ cozā omnibus et dignitatē ꝙ officio reſignauit. Sz cū oīes reclamarent ꝙ magnie car-

dinales qui eū delirare putabāt eo ꝙ relicta pontificatus gloria poſt quaſdam mulierculas famas ire vellet. Ille nullatenus acquieſcens quendā virū ſanctū qui ametus dictus ē loco ſui in pontificem ordinauit. Et quia ſedem aplicam inuito clero reliquit. nomē ei⁹ de catha logo pontificū idem clerus abraſit. omnēq; gratiam quam facer ille virginum choreas in curia romana habuerat a tpe illo amiſit. Suo autem iniqui principes romane militie. ſez maximus ꝙ affrican⁹ videntes magnā virginū multitudinez. ꝙ q̄ multa multeq; ad eas cōfluerent. timuerūt ne ꝙ eas nimis creſceret religio xp̄iana. quapropter iter eorum diligentius exploratores nuncios miſerūt ad inimicum cognatum ſuum principem gentiū hunorum: vt reducto contra eas exercitu ip̄as cum xp̄iane eſſent cum venirent coloniam truncidarent. Beatus igit̄ cyriacus cū illa nobili virginū multitudine ō vrbe egreſſus ē. ſcant⁹ ē aut ē ip̄m venientius p̄ſbyter cardinalis: ꝙ iacob⁹ q̄ ō britania p̄ſa ſua in anthiochiā p̄cessit: archiep̄atus dignitatē. vij. annis ibidē retinuit. q̄ cū papā tūc tp̄s viſitaſſz. ꝙ ī vrbē egreſſus de v̄ginū aduētu audiſſz: cōſcat⁹ rediit ꝙ innumeris ac paſſiōis ſe eis ſociū fecit. Ad aurelius quoq; lenitāie. vrbis ep̄s. auūculus babilie ꝙ iuliane. necnō ꝙ ſolarius luccēſis ep̄s. ꝙ ſulpicius rauennēſis ep̄s qui tunc romā aduenerant p̄dictis virginibus adheſerunt. Et here⁹ quoq; ſponſus btē vrſule manēs in q̄ritania. p̄ viſionē angelicam a domino admonet̄ vt matrem ſuam hortaretur fieri xp̄ianam. Nam pater eius p̄mo anno q̄ xp̄ianus factus fuerat mortuus eſt. ꝙ filius eius etherius eidem i regno ſucceſſit. Cū aūt facer v̄gines cū p̄dictis ep̄is a roma rediret. Ethere⁹ a dño admonet̄ vt p̄nus ſurgēs ſp̄oſe ſue occurreret: vt cuz ea in colonia martirij palmam acciperet. Qui diuinis monitis acquieſcens matrem ſuā baptizari fecit. ꝙ cū ipa ꝙ ſoror

sua parvula flotētina iaz xp̄iana. necnō et demēte eō ip̄is virginib⁹ obtulanos se ad martiriū sociauit eisdē. Marcianus ḡz ep̄s grecie ⁊ neptis sua cōstantis filia Theodosii regis cōstantinopolitani q̄ nubēs cuidā a dolescentia filio cuiusdā regis: sed ante nupcias morte p̄uento virginitatez suā dño vouit: p visionē admonita romā venerūt: ⁊ p̄dictis virginib⁹ ad martirium se iunxerūt. Oēs igit̄ virgines cū p̄dictis ep̄is coloniā redierūt. ⁊ ipam iaz ab hunis obsessā inuenerūt. Quas barbari videntes super eas cuz clamore nimio irruerunt ⁊ q̄si lupi seuientes in oues: totam illā multitudinē occiderūt. Cū aūt ad beatam vrsulaz ceteros ingulatis venisset videns p̄ceps eius mirā pulchritudinē obstupuit. ⁊ cōsolās eā sup̄ necez virginū p̄misit q̄ eā sibi in cōiugez copularet. Sed cū hoc illa penit⁹ respuisset ille cōtēptū se videns directa sagitta eā transfixit. ⁊ sic martiriū consūmauit.

¶ Quedā aūt virgo noie cordula timore perterrita. nam nocte illa se abscōdit. ⁊ in crastinū sponte morti se offerēs: martirij coronā suscepit. Dz cuz ei⁹ nō fieret memoria co q̄ cuz aliis passa nō ēet: ipa post lōgū tēpus cuidā recluse apparuit. p̄cipiens vt sequēti die a festo virginū eius quoq; solēnitas recolaē. Passe sūt aūt ano dñi. cc.lxxvij. ¶ Ratio aūt ep̄is vt q̄busdā placet nō sustinet. q̄ hec tali tpe sint tpe pacta. Sicilia. n. tūc nō erat regnū nec cōstātinopol. cū dicāt fuisse dicaē cū virginibus has reginas. Verius creditē q̄ diu post cōstantinū ipatorē cū bunis et gothis seuiebant tale sit martiriū celebratū tpe Theodosij. Marciani imperatoris vel i quadā cronica legit̄. qui regnauit anno domini. cccclij.

¶ Abbas q̄dē ab abbatissa colonie corpus vnius v̄ginū impetrauit. promittēs q̄ ipaz in capsa argētea in sua eccīa collocaret. Sed cum per annum integrum super altari eam in capsa lignea tenuisset: quadam nocte dum abbas ipsius monasterij cum suo cōuentu matutinas cantaret. virgo illa corporaliter desuper altari descendit. ⁊ ante altare reuerenter se inclinans per medium chorū videntib⁹ monachis ⁊ stupentibus inde recessit. Abbas igit̄ ad capsam curres. vacuam ipam inueniens coloniā reperauit. ⁊ abbatisse rei ordinē intimauit pgentesq; ad locū vnde illud corpus sūpserant: illud ibidē inuenerūt. Cū abbas veniam petēs illud vel aliud peteret cerussime promittens capsam preciosā citius se facturum nullatenus impetrauit.

¶ Religiosus quidā cum has virgines in deuotione multa haberet. quadā die dū grauiter infirmaret. vidit quandaz virginē pulcerrimā sibi apparentez. et si se cognosceret inquirentē. Qui cū ad ei⁹ visionē miraret. ⁊ se nequaq̄ ipam cognoscere faceret: illa git ego sū vna virginū erga q̄s tātū habes deuotiōis affectum. Et vt ide mercedē accipias: si amore ⁊ honore nostri vndecies mulieri dominicam orationez dixeris in hora mortis in ptectionem ⁊ solatium nos habebis. Qua disparente ille q̄ dictus potuit hec cumplere. Statimq; vocato abbate inungi se fecit. qui cum ingereret sūbito exclamauit vt fugerent. ⁊ venientibus sacris virginibus locum darent. Quem cū abbas: quid hoc erat interrogaret. ⁊ ille. p̄missionem virginis sibi per ordinē narrasset recedentibus cunctis et paulo post redeuntib⁹ ipm migrasse ad dñm inuenerūt.

Simon interpre

tar obediēs vel ponēs tristiciam. Hic habuit duplex cognomē. dict⁹ Zelotes et Symon zelotes et Symon cananeus a cana vico galilee vbi dñs aquā in vinum mutauit. ⁊ idez Zelotes q̄ cananeus. cana cū zelus interpretet. Habuit igit̄ obedientiā p̄ceptorum p̄ execrationē tristicia afflictorū per compassionē. zelum animaz per constantem eruorem.

Judas interp̃tat̃ p̃fic̃s vel gloriosus
Vel iudas q̃si iubilū dās. Ipe em̃ hūit
p̃fessionē fidei. gl̃iam regni. ⁊ iubilū ĩterni gaudij. Die multiplex habuit cognomen. dict⁹ em̃ iudas iacobi supple frat̃. fuit em̃ frater iacobi minoris. Scdo dictus est thadeus. quod interp̃tetur apprehendens p̃uincipem: vel dicitur thadeus a tharea et deus thares dr̃ ē vestr̃ regis. Ipe em̃ fuit vestis regia dei p ornamentū virtutū: p quā apprehēdit p̃ncipez xp̃m. Vel thadeus q̃si tā deus. i. magn⁹ deus sez p adoptiōz. Tertio dict⁹ ē in historia ecclastica lebeus qđ sonat q̃si cor l' cordulus. i. cordis cultor. Vel lebeus q̃si lebes. cor: p magnanimitatē. cordis per puritatē. lebes p gr̃ias plenitudines. qr q̃si olla ⁊ vas vtutū gr̃ie ē ꝓmeruit. Sor passionē ⁊ legēdā hebraice abdias xp̃us babilonie. ab ip̃o aplis ep̃s ordinat⁹ scripsit. quā trophus abdie discipul⁹ crās latine in grecū. Affricanus in latinū.

Jmon chanane⁹

⁊ iudas q ⁊ thadeus fres fuerūt iacobi minoris. ⁊ filij marie cleophe q̃ alphei nupta fuit. Judas ad abagrū regem edisse a thoma missus. post ascensionē dñi. Legit em̃ in ecclastica hystoria q̃ dict⁹ rex abagrus dño nr̃o ihu xp̃o in hūc modū epl̃am destinauit. Abagarus archanie filius. Jhū saluatori bonō qui apparuit in locis hierosolimor̃ salutē. Audiui ē mihi de te ⁊ sanitatib⁹ quas facis. q̃ sine medicamēnis aut herbis fiant ista p te. ⁊ q̃ verbo facis cecos videre claudos ambulare. leprosos mūdari et mortuos reuiuiscere quibus obs⁹ audiz de te: statui in aīo meo vnū ex duobus. aut q tu sis deus: ⁊ descēderis de celo vt hoc facias. aut q filius dei sis qui hoc facis. Propterea ergo scribens rogauerim vt digneris fatigari vsq ad me. ⁊ regnum meū qđ viu laboraui curare. Nā ⁊ illud ꝓpter q̃ iudei murmurāt aduersū te, volūt insidiari tibi. Veni ergo ad me. q̃ est mihi parua ciuitas sz honesta que vtriq; sufficiat. Dñs aūt ih̃s in hec verba sibi rndit. Beat⁹ es q credidisti in me. cū ip̃e nō videris me. Scriptū ē em̃ de me quia bi q me nō vident credent. ⁊ bi qui me vident nō credent. De eo aūt qđ scripsisti ad me vt veniā ad te. oportet me hec opa cōplere. ꝓpter que missus sum. ⁊ postea recipi me ab eo a quo missus sū. Cū aūt assūptus fuero. aliquē de discipulis meis mittā ad te vt curet te ⁊ viuificet te hec in hystoria ecclastica. Tūc dñs aūt abagarus q̃ p̃sentis lr̃e xp̃m videre ñ posset fm q̃ in quadā antiqua hystoria inuenit. sicut iohānes dāmascenus in li. iiij. testat̃. pictore quēdā ad ih̃z misit vt dñi imaginē figuraret vt sic ip̃m saltē p imaginē cōspiceret quē in facie videre nō poterat: sed cū ad eū pictor venisset. ꝓpter nimiū fulgorē q̃ ab eius facie ꝓcedebat. in eius faciē clare nequibat intēdere. nec ipsam vt sibi iussus fuerat figurare potuit. Dñs cernēs dño vestimentū lineum ih̃u pictori accipiens. ⁊ sue faciei supponens suipsius imaginem eidem impressit ac desiderātī regi abagaro destinauit.

Cuiusmodi aūt dño fuerit imaginis in eadem antiqua hystoria legitur. sicut idem iohes damascenus testat̃. fuit em̃ vt ibidē dr̃. bene oculatus. bene superciliatus. longūvultū habuit. ⁊ aduncus. q̃ ē signum maturitatis. Illa aūt epistola domini nostri ih̃u xp̃i cūte vrbis ē dicitur. vt in illa ciuitate edissa nullus hereticus vel paganus viuere valeat. nec tyrānus aliquis eidem nocere p̃sumit. nā si aliquando gens aliqua armata manu contra illā ciuitatem insurrexit ihs aliquis sup portā stans epl̃am illaz legit. et ea die hostes aut terrā fugiūt. aut pacati cū eis cōponūt: sicut referē olim fuisse adimpletū. Sed postmodū ciuitas a sarracenis capta fuit ⁊ ꝓhanata sblato beneficio ꝓpter abundāciam peccatorum in oriente vndiq; patefactam.

Post q̃ vo dñs assumptus est vt hy-

storia ecclastica legit. misit ecbomas apl'o thadeũ qui ꝛ iudas dict'ẽ ad abagarum regẽ secũdũ dei ꝓmissiõ. Qui cũ ad eũ venisset et se discipulũ ihu sibi ꝓmissũ diuisset. vidit abagar' i vultu thadei. quẽ dã murũ et diuũ ꝑfectorẽ Quo viso stupefactus ꝛ territus dñm adorauit. dicẽs Vere discipulus es ihu filij dei qui mihi dixerat. mittam aliquem ad te de discipulis meis qui te curet et vitam ꝓsset Cui thadeus. Si in dei filiũ credideris: omnia tui cordis desideria obtinebis.

Cui abagarus. Credo vere iudeos q̃ eum crucifixerunt libentius trucidarez si mihi possibilitas adesset: ꝛ nequaq̃ romanorum auctoritas impederet. Luz igitur abagarus vel aliquibus libris legit leprosus esse thadeus. epistolam salutis accepit. Et de ea cito facem confricauit. ꝛ statim plenam sanitatẽ recepit

¶ Judas autẽ ꝓmo in mesopotamia et ponto ꝓdicauit Symon vo in egypto. deinde in persiam venerunt. ꝛ ibidez duos magos zaroen et arphaxat (quos matheus de ethyopia fugauerat) inuenerunt. Tunc baradach dux regis babilonie contra indos ad ꝓlium ꝓfecturus nullũ a dijs suis potuit habẽ rñsum Pergentes aũt ad pbanũ ꝓme ciuitatis ibidem habuerũt rñsum quod ꝓter apostolos qui venerunt: dij respõdere nõ possent. Tũc dux eos inq̃rj fecit. ꝛ unum eos qui nam essent. vel de qua regione missi essent inquisiuit. Qui responderunt. si genus queris hebrei sumus. si conditionem seruos xp̃i nos esse fatemur. si causaz salutis vestre causa huc venimus. quib⁹ dux respondit. cum felix reuersus fuero audiam vos. Cui apostoli. Modo magis cõgruum est te cognoscere illum. cuius opem uincere possis vel certe rebelles pacatissimos inuenire. Quibus dixit. dijs nostris potentiores vos video. finem belli nobis rogo ꝓdicite. Cui apostoli vt deos tuos mendaces esse cognoscas. iubemus illis ad quelita dare respõsa: et dux diuerint que ignorant ꝓbemus eos q̃ omnia esse mentitos. Tũc fantasthei grã de bello dixerunt futurum. et multez populum hinc inde ꝓlio ruituriz. Tũc apostoli ridere ceperunt. Dixit eis dux. Ade timor intrauit. ꝛ vos ridetis. Cui apostoli. Noli timere. quia pax huic nobiscum intrauit et cras hora diei tertia. legati indorum ad te venient ꝛ tue se potestati cum pace subijcient. Tunc pontifices nostrum etiam leuauerunt et duci dixerunt. Ad hoc isti securum te reddere volunt: vt dum incautus fueris ab aduersarijs occuperis. Cui apostoli. Non dicimus tibi expecta vnum mensem sed vnum diem. et eras in pace victor existes Tunc vtrosq̃ custodiri fecit vt et rei existu veraces honorarentur. Et mendaces ꝓ crimine punirentur. ¶ Cum ergo in crastinum quod apostoli ꝓdixerant euenisset et dux incendere voluisset pontifices. ꝓhibuerunt apostoli ne fieret: cum ipsi non viuentes occidere sed mortuos viuificare missi essent. Tunc dux valde miratus quia eos occidi non permitterent. ꝛ quia de bonis illorum aliq̃ recipere nollent. eos ad regem duxit. Ibi rex sunt dij latentes in effigie hominum. Cumq̃ sibi omnia ꝓtestantibus ꝑ dictis magis narrasset. zelo inuidie magi commoti dixerunt eos malignos esse. et contra regnum subtiliter cogitare. Dixit eis dux. Si auderis cum eis confligite. Cui magi. si vis videre q̃ nobis ꝑsentibus loqui nõ poterunt. veniãt huc viri eloquentissimi. et si cotaz nobis ausi loqui fuerit nos per omnia imperitos ꝓbabis. Cum autem plurimi aduocati adducti fuissent. continuo coram magis ita muti facti sunt. q̃ nec nutibus q̃ loqui non poterant indicarent. Dixerũtq̃ magi ad regem. Ut scias nos deos esse permittemus eos loqui: sed ambulare non possent. ¶ Iturumq̃ reddemus eis gressum. sed faciemus eos apertis oculis non videre. ¶ Qui cum hec omnia

fecissent aut aduocatos illos turpiter cō-
fusos ad apl'os aut ex̄s cū aduocati pā
nosos vidissent. eos in aio cōtēpserunt.
Quib⁹ symō. sepe euāt vt inē scrinea au
rea ⁊ gēmata vilia q̄q̄ bēē idusa ⁊ inē
vilissimas ⁊ ligneas capsas sint gēmarū
monilia p̄ciosa cōposita. quicūq̄ g̃ ali-
cuius rei cupit esse possessor. nō magno
opere gestatoriū: sz ipsum q̄ gestaē expe-
ctat. ꝓmittite igit ab idolor̄ cultura dis
cedere. ⁊ solū deū inuisibile adorare. et
signū crucis in frontibus vr̄is faciemus
⁊ magos cōfutare poteritis. Qb cū fecis-
sent. ⁊ in frōnib⁹ cōsignati eēnt. ad regem
eoꝝ magis iterū ingressi sūt. ⁊ cū a ma
gis stupari non possent. imo ipsi⁹ cor̄ oc
ulos insultarēt. orti magi multitudinez
serpentū aduenire fecerunt. Statimq̄
ad iussū regis venientes apli pallia sua
de serpentibus ꝓpleuerūt. ⁊ in magos ꝓ-
iecerūt oī. In noīe dñi nō morieminī: sz
a serpentibus lacerati dolor̄ vox̄ mu-
gitus dabitis. Cū ergo serpentes carnes
eor̄ cōmederent. ⁊ ipsi tā q̄ lupi vlularēt.
Rex et ceteri rogabāt apl̄os vt eos a ser-
pentibus occidi ꝓmitterent. Quib⁹ apli
rīderunt. Hos missi sumus reducere ā
morte ad vitā: nō a vita p̄cipitare i mor-
tē. Et facta oīone iusserūt serpentib⁹ vt
oīe venenū q̄ ifuderūt reuocarent. et
postmodū ad loca sua redirent. Ad ma-
iores aūt cruciat⁹ magi senserūt cū venena
serpentes retraheret q̄ cū ante carnes cō-
mederent. Quib⁹ apli dixerūt. Tribus
diebus dolores sentietis. tertia vo die sa
ni eritis: vt vel sic a via malicia recedat
Cū ḡ tib⁹ diēb⁹ sine cibo ⁊ pom ac som
no doloīb⁹ nimiū cruciati eēnt apl̄i ve-
nientes ad eos dixerūt. Hō vigiat dñs
die cras sereno. Ideoq̄ surgite sani
⁊ abite habentes liberā facultatem face
di q̄ vultis. Illi aūt in malicia ꝑdurā-
tes ab eis fugerunt et pene contra eos to
tam babiloniam ꝓmouerūt. ¶ Postq̄
hoc filia cuiusdā ducis ex fornicatiōe cō-
cepit ⁊ filiū parturiens quēdam sacer-
dyaconū infamauit q̄ eam violauerit ⁊
ex ipo conceperit. Cum autem parentes
dyaconem occidere vellent. apostoli ad
ueniunt. et quādo puer natus sit requi-
runt. Qui responderunt. Hodie dom
prima diei. Dixeruntq̄ apostoli. Infan
tem huc adducite. ⁊ dyaconū qui accu-
satis huc etiam perducite. Quod cum fa
ctum esset: apostoli infanti dixerunt. dic
infans in nomine domini si iste dyacon⁹
hoc ꝓesumpsit. Ad hoc infans. Iste in
quit dyaconus castus et sanctus est. nec
vn̄q̄ carnem suā coinquinauit. Cū autē
parentes instarent vt apostoli quererent
quis auctor huius sceleris fuisset. rīderūt
apostoli. Nos innocētes absoluere dez
nocentes ꝓdere non decet. ¶ Tunc
etiam temporis contigit et due tigrides
ferocissime que in singulis cancis clause
erant fugerēt. et omnes q̄ sibi occurrerēt
devorarēt. Tūc apli ad eas venerūt ⁊ in
noīe dñi eas velut oues mānsuetas fecerē
¶ Volentib⁹ aūt aplis inde discedē. ro
gati per annū ⁊ tres menses ibidem per
manserūt. in quo spacio plusq̄. lx. milia
hominum exceptis parvulis cum rege et
principibus baptizati sunt. Predicti au
tem magi ad quandam ciuitatem no-
mine Sennair vbi erant lxx. idolorum
pontifices venerunt. et eos contra apo-
stolos concitauerunt. vt cum illuc veni
rent. Aut eos sacrificare compellerent.
aut punitos necarent. Perlustrata igit
vniuersa prouincia cum apostoli ad pre-
dictam ciuitatem venissent. ecce p̄e dicti
pontifices cum vniuerso populo eos ca-
piunt ⁊ ad templum solis deducunt. De-
mones autez per energumenos clamare
ceperunt. Quid nobis ⁊ vobis apli dei
vimi? Ecce in ingressu vr̄o flāmis exuri-
mur. Stabat autē in vna parte templi curr̄
rus fusilis ex auro. sup quez imago solis
eque ex auro fusilis. Et in altera parte
templi stabat currus argenteus super
quem imago lune eque ex argento fu-
silis erat. Tunc angelus dñi ei apparēs

dixit. Unū e duob⁹ eligite. aut hoz re-
pētinū interitū aut vīm martiriū. Qui
apli. Ut ritos cōuerat. r nos ad pal-
mā martirij perducat. ¶ Facto autē silē
cio apli dixerūt. Ut sciatis q hec ydo-
la demonibus plena sūt. ecce eis in ip̄e-
ramus vt exeāt. r singuli simulacra sua
p̄fringant. Baptiq duo ethiopes nigri
r nudi cūctis videntib⁹ ac stupētib⁹ de si
mulacris exierunt. r fractis illis diris
vocibus abscesserūt. Qō videntes pontifices in aplos irruerūt. r eos pan⁹ cru-
dantur. r senne hospitem eoz perime-
rūt. In ipsa autē hora cū nimia eēt sere-
nitas. ētā fulgura exiterūt. vt templū
ipsiz triparte scinderēt. r illi duo ma-
gi i carbones sicut fulgur⁹ verterēt. Rex
autē corpora aplōz ad vbē suā transtu-
lit. r in honorē eoz ecclām mire magni
tudinis fabricauit. ¶ De hō autē Sy-
mone in plumb⁹ locis intuenit q crucis
patibulo sit affix⁹. qō etiaz Ysido. in li.
de obitu aplōz. r Eusebius in histo. ec-
cle. r Beda sup actus. r mgr Jobes de
leth i sūma sua testāt. Cū enī (vt aiūt)
in egypto p̄dicasset. hierosolimā rediit.
r post mortem Jacobi mīonis in ep̄m
hierosolimitanū ab aplis vnanimit eli-
git⁹. r aīa morte suā. xxx. mortuos suscitasse narrāt. Unī citāt de eo. ter denos
mortuos fluctib⁹ mersos humane vite
reddidit. Cū autē ecclesiā hierosolimi-
tanā p annos multos rexisset. r annū cē
tesimū r octauū ageret. tpe Traiani im-
patoris. cū arciep̄sularis hierosolimis
haberet ab eo capit. r inuerjs multis af-
flict. Ad vltimū in cruce ipsum affigi
iussit. oibus q aderāt ipso iudice mirā
tibus vt ex. annoz senex crucis supplici
cū pertulisset. Hōnulli vo dicūt sicut ē
reperitas. q nō fuit iste Symō q crucē
martiriū pepulit. r d ep̄o hierosolimita-
nus fuit. sz fuit alius Symon filius cleo-
phe. ff iosep̄h qō. r Eusebius cesariēsis
ep̄s in sua cronica testāt. J dē dicūt Ysi-
dor⁹ r Beda in suis cronicis. Hā Ysi-
dor⁹ r Eusebi⁹ qō p⁹ dixerūt postmo-
dū in cronicis cotrexerunt. qō patz per
Bedā q se hoc sensisse redarguit in re-
tractationibus suis. Usuardus quoq; in
suo martirologio idē testat.

Quintinus gene
re nobilis r ciuis romanus ad vr-
bē ambianensem venies. r multa mira-
cula faciēs iussu Maximiani a p̄fecto
vrbis capit. r vsq; ad defectū cedentiz
verberat⁹ carceri māc̄patē. Sed soluēte
eū angelo in media vrbe iuit. r ibi pplo
predicauit. Un iterz captus r in equleo
vsq; ad ruptionē venarū distentus. ner
uis quoq; crudis ouissime cesus. oleū.
picē. r adipē feruentissimū toleraūit. Et
cū p̄sidē deridere⁹ aceti⁹ calcē aceti⁹ r sti
nap ī in ocul⁹ picrici sed cū adhuc imo
bilis p̄maneret. r apud votemandū ad
ducet⁹ fuisset. duos clauos a capite vsq;
ad crura. r decez inter vngulas r carnes
p̄ses infigēs tādē eū decollari fecit. Cui⁹
corpus in flumē proiectū. cū per annos
lv. latuisset. r a quadaz mīona nobili ro
mana totaliē repertū ē. Hā dū assidue
oīoni vacaret. nocte ab angelo monita
ad castrū veromandū sperare iubetur.
vt in tali loco corp⁹ sci Quintini requi
reret. r honorifice sepeliret. Cū igit ad
p̄dictū locū eū multo comitatu venisset
r oīonem ibidē effunderet corp⁹ sancti
Quintini incorruptū r redolēs sup flu
uiū p̄tinus enatauit. Qō sepeliens pro
sepulture bñficio lumē oculoz recepit. r
ibidē edificata eccla ad p̄dicta remeauit

Eustachi⁹ antea
placid⁹ vocabat. Hic erat mgr
militū Traiani impatoris. erat autem
opibus misericordie valde assiduus. sz
tñ ydoloz cultui dedit⁹. Habebat autē
piugē eusdē ritus r misericordie exis-
tentem. duosq; filios peperit quos ipsa
sua magnificentia magnif. r educari fe
cit. Et q; opibus misericordie sedulo insis-
bat. ad vitā veritatis meruit illustrari
¶ Quadā enī die cū venatōi insisteret

gregē cernor reppit: inē ḡs vnū ceteris
pecosiorē ⁊ maiorē ꝓspexit. q̄ ab aliis
fortasse discedens in siluā vastiorē ꝓsi
luit. Cernū alijs militib⁹ circa cernos re
liquos occupatis placid⁹ hunc toto nisu
insequitur. ⁊ ipm capere nitebat. quē cū to
tis viribus insequeret. cerus⁹ tandē sup
q̄ndā rupis aleam diuē ꝓcessit ⁊ placid⁹
appropiare q̄liter capi posset ac̄o sedulus
revolnebat. q̄ cū cernū diligent⁹ ꝓsideraret: vidit inter cornua ei⁹ formā scē cru
cis. sup solis claritatē fulgentē. ⁊ imagi
nē ihū xpi q̄ p os cernū sicut olim p azinā
balaā sc̄i locutus est di. O placide: q̄d
me ꝓsequeris. Ego tui gr̄a in hoc aīali nūc
apparui. Ego sū xp̄s quē tu ignorās col
is. Elemosine tue cotā me ascenderūt. ⁊ ob
hoc veni vt p hūc quē venaberis cernus
ego q̄s te ipse venarer. Alij cū dicunt q̄
ipa imago q̄ inē cornua cerui apparuit.
hec vba ꝓtulit. Hec audiens placidus
nimio amore corrept⁹. de eq̄ in terrā p
cidit. ⁊ p⁹ vnā horā ad se rediēs de terra
surrexit et ait. Reuela mihi q̄d loq̄ris. ⁊
sic credā in te. Et ait xp̄s. Ego placide
sū xp̄s: q̄ celū terrā creaui. q̄ luce⁹ tri
fecta ⁊ tenebras diuisi. q̄ ipa ⁊ dies tan
nos ꝓstitui. q̄ homē de limo terre formā
ui. q̄ ꝓpter salutē hūani generis in terris
in carne apparui. q̄ crucifixus et sepult⁹
tertia die resurrexi. Hec audiēs placid⁹
iter in terra decidens ait. Credo dñe q̄
tu es q̄ ola fecisti. ⁊ q̄ errātes ꝓquiris. Et
dixit ad eū dñs. Si credis vade ad epm
ciuitatis ⁊ te baptizari facias. Cui placi
dus. Vis dñe vt hec vxori mee et filijs
nunciē: vt ipsi pariter in te credāt? Cui
dñs. Renūcia illis vt tibi pariter tecum
nūdent. Tu q̄s die crastina huc venias
vt tibi rursus apparea. ⁊ que futura sint
plenius tibi pandā. Cū g̃ domū venisset
⁊ hec vxori in lecto renūciasset, exclama
uit vxor ei⁹ di. Dñe nr̄ ec ego eū trālacta
nocte vidi dicentē mihi. Cras tu ⁊ vir
tuus ⁊ filij tui ad me venietis. ⁊ nūc co
gnoui q̄m ipe est ihs xp̄s. Perrexerunt
g̃ ad epm rome media nocte. q̄ cos cū
magno gaudio baptizauit. ⁊ placidū eu
stachiū vocauit. ⁊ eius vxorē theospitē
⁊ filios ei⁹ agapitū ⁊ theospitū. Mane
facto eustachius sicut ꝓius ad venationē
ꝓcessit. ⁊ ꝓpe locū venerie milites suos
q̄si sub obtentu inuestigande venatiōis
dispersit. Transq̄ in loco formā ꝓme
visionis aspexit. cadensq̄ in faciem sūm
dixit. Supplico dñe vt manifestes que
ꝓmiseras seruo tuo. Cui dñs. Beatus
es eustachi. q̄ accepisti lauacrū gr̄e mee.
q̄ nō dyabolū supasti. nō enī q̄ te decer
pat conculcasti. nō apparebit fides tua
Dyabolus enī eo q̄ ipm dereliq̄sti ꝓ te
seue arma. Oportet te igit̄ multa sustī
nere vt acapias coronā victorie. Oportet
te multa pati vt de alta seculi vanitate
hūiliet⁹. ⁊ rursus in spūalibus diuinis
exaltes. Tu g̃ ne deficias: nec ad gr̄ias
ꝓsentia respicias. q̄ ꝓ temptationē oportet
te alteri⁹ iob demostrari: sed cū hūiliat⁹
fueris veniā ad te. ⁊ in gr̄ias ꝓsentia resti
tuā te. Dic g̃ mō si temptationē vis acci
pe aut in fine vite. dicit enī ei eustachi⁹
Dñe si ita fieri oportet mō nobis accidere
temptationē iubeas. sed vtutē patientie tri
bue. Cui dñs. Constās esto. q̄ gr̄a mea
custodiet alias vias. Hec q̄ dñs in celo
ascendit. ⁊ eustachi⁹ domū rediens. hec
vxori sue nūciauit. ꝓ⁹ paucos igit̄ dies
mortis pestifera cūctos seruos et ancillas
suas inuasit. ⁊ vniuersos seruos occidit
Deinde p⁹ aliq̄s tp̄s: omēs eq̄ ⁊ ola eius
pecora subito interiere. Quidā aūt sce
lesti eius depdationē videntes, ⁊ p nocte
in domū eius irruentes. cūcta q̄ repperit
asportarūt. ⁊ domū totā auro ⁊ argento
⁊ reb⁹ alijs spoliarūt. ⁊ ipe cū vxore sua ⁊
filijs gr̄ias agens nocte aufugit nudus.
Qui ruboꝛe ferentes egiptū pgebant to
taq; eius possessio p rapinā maloꝛuz ad
nihilū est redacta. Reuertūt totusq; fera
tus ꝓ nigro militū transitu nimiū dolebant
eo q̄ de eo nullū indiciū repire poterant. Cū aūt iter agerent appro
pinquauerūt mari ⁊ inuenientes nauem
super eam nauigare cepert. Videns aūt

dño nauis vxorē eustachij pulcra esset nimis: ipsam plurimū hīe desiderauit. Cū vero transfretassent nautū ab eo exigebat. Nō hīndus vero illius vīm sol uerentinsitt p nauto detineri vxorē. volēs illā secū hīe. Nō vt eustachius audiūt nullatenus assentire voluit. Dīn vero eo ꝑdicente. innuit dño nautę suo vt eūz in mare ꝓcipitarent: et sic vxorē suā hīe posset. Nō cū eustachi⁹ cōpertisset vxorē eius tristio relict. ꝛ duos infantes accipiens ingemiscens ibat ac dicēs. Ve mihi et vobis. q; mē vīa alienigene marito tradita est. Pertransiensq; ad quendam fluuiū ꝓpter aq; abundantiā nō est ausus cum duobus filijs fluuiū ꝓtransire sed vno circa ripaz fluuiis relicto alterū ꝓtransportabat. Dū cū fluuiū trāsitu adoss set: illū infantē quē bain la uerat sup terram posuit. ꝛ ad accipiendū aliū festinauit. Cū aūt circa mediū fluuiū ꝓtransiss ecce lupus ꝓcitus venit ꝛ infantē quem deposuerat rapiens in silua ausugit. qui de eo desperans ad aliū ꝛtrahauit. Sed cū abiret leo venit ꝛ aliū filium rapiēs abijt. Vñ cū ꝓsequi nō valens cū esset in medio fluuio cepit plangere. ꝛ capillos suos euellere. volens se in aquā ꝓijcere nisi eū diuina ꝓuidēcia ꝓhibuisset. Pastores aūt videntes leonē puerū vnum portantē eū cum canibus insecuti sunt. Per diuinā aūt dispositionē leo puerū illesum obijciens recessit. Qui dz insup rantes post lupū inclamantes puerū de eius faucibus incolumen liberauerūt. Viderūq; vo sez pastores ꝛ aratores ō vno vico fuerūt ꝛ pares se pueros numerūt Hoc vero eustachius nesciebat. sed merens ac ploransibat ꝛ dixit. Heu mihi q; nō vt arbor pollebā sed modo penit⁹ sum nudatus. Heu me q; multitudine multum circūdari solebam. sed nunc solus remanens. nec filios sum concessus hīe. Adhuc dñe te mihi dixisse quia opteret te tēptari sic iob sed ecce pl⁹ aliqd in me fieri video. Ille enim etiā posses sōibus nudatus fuerit. eī sterno hūit super quo sedere potuit. mihi aūt nihil boz remansit. Ille amicos ubi compatientes habuit. ego inimicos feras habui q; meos filios rapuerunt. Illi vxor est relicta. a me vero ablata. Da requiez dñe tribulationibus meis. ꝛ ponam ostiū ori meo. ne declinet cor meū in verba malicie eiciāra facie tua. Et hec dicens cum lacrimis ad quendā vicuz abijt ꝛ data mercede sibi agnos illoruz hoim ꝓ annos xv. custodiuit. Filij aūt eius in alēo vico educati sunt. nec se esse fratres sciebāt. Dñs aūt vxorē eustachij ꝑ seruauit. nec illā ille alienigena cognouit. sed potius eā intactā dimittens ovilā suum.

¶ Imperat⁹ aūt ei⁹ pplus romanus plurimū ab hostibus molestabant. Et ecce ordinato placidi q; strennuo ꝑ ipsos hostes sepius dimicasset. ō eius subita mutatione plurimū tristabat. direxitq; multos milites ꝓ diuersas mundi ptes: promittens oībus qui eū inuenissent multas diuitias ꝛ honores. Duo aūt ex militibus q; aligū placido ministrauerāt ad ipm vicum in quo degebat uenerūt. quos ꝓ acclus de agro venire ꝑspiciēs eos ex incessu. panno recognouit. ꝛ ueniens in memoriam dignitatis sue perturbari cepit ac dicere. Domine sicut istos qui aliquando mecum fuerunt: preter spem vidi. sic da vt aliquando coniugē meaz videre possim. Nam de filijs scio q; a fera cōmesti sunt. Venit autem ad eum vox dicens. Confide eustachi. quia cito honorem tuum recuperabis ꝛ filios ꝛ vxorem recipies.

¶ Cum igitur militibus obuiasset ipsi eum minime cognouerunt. Cumq; eum salutassent quēlibet. si aliquem peregrinum nomine placidum cuz vxore et duabus filijs cognosceret. Ille autem se nescire ꝓfessus est. Ad ꝑces eī ei⁹ in hospitio suo diuertit. ꝛ eustachi⁹ eo seruiebat. ꝛ recolēs pristinū statū suū la-

crimas cōtinere nō poterat. Egressus autē foras suā faciez lauit ⁊ iterū rediens ad eos seruiebat. Illi vō p̄sidērantes adinuicē dicebant. Q̄ filio ē hō hic illi quē q̄rimus. Et respōdens alē dixit. valde q̄dē filius ē. Consideremus igiē ⁊ si hz signuz cicatricis in capite q̄ sibi in bello accidit ipse ē. Et respicientes ⁊ signū videntes ipsum ē quē querebant. primus cognouerūt. Et insilientes ⁊ osculantes eū de vrore ⁊ filijs suis lętabant fuit. Qui dixit eis. q̄ filij mortui essent ⁊ vxor detenta. Ueniēs autē oēs quasi ad spectaculū cōcurrebāt. dū milites virtutes eius p̄mā gloriā p̄dicabant. Tūc milites p̄ceptū imperatoris exponunt ⁊ optimis induuiis ipsuz induūt. Postquā. vō. dierū ad imperatorē deuenerūt. qui eis adhuc cū audiēs primus eidē occurrit. ⁊ ipsuz videns in oscula eius ruit. Narrauitq; in oibus cūcta que sibi per ordinē acciderāt. Stasiq; ad magisteriū militie trahit. ⁊ eidē q̄ primus officiū exercere compellit. Qui numerans militibus ⁊ pauc̄os ultra tot hostes ee cognoscens iussit tyrones colligere per oēs ciuitates ⁊ vicos. Cōtigit autez illum terrā in qua filij eius educati sunt describi vt darent duos tyrones. Uniuersi icole illos duos iuuenes tāq̄ ceteris aptiores mḡro militū p̄signarunt. Uidēs vō iuuenes elegātes ⁊ mox honestate cōpositos: cū sibi plurimū placuissent. inter primos cōmunes suos ordinauit eosdē. Et sic p̄fectus ad bellū subiectis hostib⁹ exercitū suū tribus diebus in quodā loco vbi vxor sua pariēs hospita manebat. recedere fecit. Illi vō duo adolescētes in tabernaculo matris sue nutu dei hospitati sunt nescientes q̄ mater eoz esset. ⁊ sedentes arcā meridiē ⁊ mutuo cōfabulantes. exponebāt sibi inuicē de infantia sua. Mater vō eorum ecōtra sedens. q̄ ipsi referebant attentius audiebat. Dicebat enim maior minori. Ego dum infans essem: mi aliud recolo nisi q̄ pater meus magister militū erat ⁊ mat̄ mea speciosa valde. duos filios habuerūt. s. me ⁊ alium minorez me. qui ⁊ ipse specio sus valde erat. Accipiensq; nos egressi sunt de domo nocte. ingressiq; sunt nauem nescio quo euntes: cū autem de naui egredere murmur̄ nostra nescio quō in naui relicta est. Pater vō noster potās nos duos flens pḡebat. perueniensq; ad quendā fluuiū: transiuit cū fratre meo minore. ⁊ me sup ripam fluminis dereliquit cū autem reuerteret vt me acciperet lupus venit ⁊ illum infantē rapuit. ⁊ ad̄q̄ ad me appropinquaret: leo de silua exiens me rapuit. ⁊ in silua deduxit. Pastores vō eruerūt me de ore leonis ⁊ nutriuus sum in illa possessione in qua ⁊ ipse sedeo. ⁊ nō potui scire quid factū sit de patre meo neq; de infante. Hec audiens minor cepit flere ⁊ dicere. Per deum vt audio frater tuus tuus ego. q̄m ⁊ qui me educauerāt dicebāt q̄ de lupo eruimus te. ⁊ in amplexus ruētes oscula dabāt se inuicē ⁊ fleuerunt. Audiens hec mater eoz ⁊ considerans q̄ eueniū suū ita seriatim dicerent. dixit apud se tractans si illi filij sui essent. Altera autez die ad magistrū militum adijt ⁊ interpellauit eum dicens. Depreco: te domine vt me ad patriam meam perduci iubeas. ego enim de terra romanorum sum ⁊ peregrina hic sum. Et hec dicens vidit in eo signa marini sui. ⁊ cum cognoscēs eum se tam continere nō posset procidit ad pedes suos: ⁊ ait. Precor: te domine vt exponas mihi patriam virū tuum. puto enim q̄ tu sis placidus magisterm militū qui alio nōie dicebaris Eustachius. quem placidū saluator suscepit qui talē ⁊ tales tēptationē sustinuit. ⁊ cui vxor que ego fuz in mari ablata fuit. que tñ ab omni corruptiōe seruata fuit. q̄ ⁊ duos filios scz Agapitū ⁊ Theopistum habuit.

Hoc audiēs Eustachius ⁊ ipsam diligenter p̄siderans. vxorē suā recognouit. ⁊ lacrimar̄ pre gaudio ipsam osculat̄ est glorificans deū. qui consolat̄ afflictos. Tūc dicit ei vxor sua. Dñe vbi sūt filij

mi? Et ait. A feris capti sunt. ⁊ exposuit ei quõ perdidit illo. Et illa. Grates agamus deo. Puto enĩ q̃ quãdo dum deus donauit nobis vt inuenire mus nos inuicem donauit cũi recognoscere filios nostros. Et ille. Dixi tibi q̃ a feris capti sunt. Et illa. Hesterna die sedens in orto. audiui duos iuuenes sic ⁊ sic suam infantiã exponentes. ⁊ credo q̃ filij nostri sint. Interroga igitur ab eis ⁊ dicent tibi. Et cõuocans eos eustachius. ⁊ audiens ab eis infantiam suam recognouit q̃ filij sui essent. Et amplectẽtes eos ⁊ ipe ⁊ mater super eor̃ colla plurimum fleuerunt. ⁊ creb⁹ eos oscilabãtur. Oñio igitur exercitus plurimũ gaudebat. ⁊ de inuentione eor̃. ⁊ victoria barbaror̃. ¶ Cum igitur rediret contigit iam traianum obisse ⁊ successisse ei priorem in sceleribus adrianum qui p victoria obtenta ⁊ inuentione vxoris ⁊ filior̃ magnifice eos suscepit. ⁊ magnus conuiuiũ preparauit. Altera autem die ad templum ydolor̃ pcessit vt sibi sacrificaret p victoria barbaror̃. Videns vero imperator q̃ eustachius nec p victoria nec p inuentione suor̃ sacrificare vellet. hortabatur vt sacrificium imolaret. Cui eustachius. Ego xp̃m deũ colo. ⁊ illi soli sacrifico. Tũc imperator ira repletus. ipsum cum vxore ⁊ filijs i arena statuit. ⁊ leonem ferocem ad eos dimitti fecit. Accurrens vero leo ⁊ demisso capite quasi eos adorans ab eis humiliter recessit. Tunc imperator bouem eneũ incendi fecit. ⁊ eos ibidẽ vivos mitti mandauit. Orantes igitur sancti ⁊ se domino cõmendantes. bouem intrauerunt ⁊ ibidem domino spiritũ reddiderunt. Tertia autem die de boue sunt coram imperatore extracti. ita penitus intacti inuenti sunt. q̃ nec capillos nec quicq̃d eorũ vapores incendij aliquatenus contigerunt. xp̃iani vero eor̃ corpora tulerũt. et in loco celeberrimo recondentes. ibidẽq̃ oratoriũ construxerunt. Passi sunt autem sub adriano qui cepit circa annum dñi. cx. kalẽ. nouembribus. Ad hm quoq̃dã. xij. kalẽ. octobris.

Oñiũ sanctorũ

festiuitas quatuor de causis instituta fuisse videt. Primo q̃ anniuersãria templi dedicationẽ. Secõ q̃ obmissorum supplet lectionẽ. Tercio q̃ negligentiarũ expiationẽ. Quarto q̃ facilior̃ orationũ nostrar̃ impetrationẽ.

Primo igitur institu/

ta est ꝓpter anniuersãriã templi dedicationem. Romani enĩ cũ vniuersoꝝ orbi dominarẽt. quoddã templũ maximũ cõstruxerunt. in cuius medio suũ idolum collocantes oĩum ꝓuinciarũ simulacra p circuitũ statuerunt. respicientia rectis vultibus idolũ romanor̃. Si q̃ autẽ aliqua ꝓuincia rebellaret. cõtinuo (vt aiunt) arte diabolica illius ꝓuincie simulacrũ idolo romanor̃ posteriora volebat. tanq̃ inimicũ q̃ ab eius dñio recessisset. Concitat igit̃ romani ad illã ꝓuinciã copiosũ exercitũ destinabãt. ipsam dñio suo subiugabãt. Nec non sufficit romanis q̃ oĩum ꝓuinciar̃ simulacra in vrbe sua haberent. quin pocius fere singulis diis templa singula ꝓstruxerunt. tanq̃ qui eos cunctar̃ ꝓuinciar̃ victores ⁊ dños effecissent. Sed q̃ omnia idola templũ ibidẽ habere non poterant ad maiorem sue vesanie ostentationem vnũ templum ceteris mirabilius ⁊ sublimius in honorem deor̃ oĩum erexerunt. ⁊ pantheon q̃s sonat tot dij vocauerunt a pan q̃d est totum ⁊ theos deus. Pontifices enĩ idolorũ ad maiorem populi deceptionẽ finxerunt q̃ sibi a cibele (quam oĩum diex matrẽ vocabãt) fuerit imperatum: vt si de oñibus gentibus vellent victoriam obtinere filijs suis templum magnificum fabricarẽt. cui⁹ dansentium autem ipius templi spicum iacitur: vt ex ipsa forma deorũ eternitas demonstraret. Sed quia lamudo testudinis insustentabilis videbat exor̃ supra

terram in edificio aliquantulū ꝓfecisſent totum intus terram replebāt simul (vt dicē) cum terra ossa mortuorū iacentes ⁊ sic quousq; predictū templū est mirabiliter ꝓsummatū. Tunc data licentia esset vnicuiq; terram asportare vellet tota quā in ipsa terra inuenisset pecunia sua esset. festine ergo turba ꝓperat ⁊ ipsum templū cito euacuat. ¶ Deniq; romani primā ecclam ⁊ dotatā fabricant et in summitate collocāt. Aiunt quoq; q̄ in hac ornatus ꝓuincie mirabilis sculptor erat ita quicuiq; romā veniſſet versus quo esset sua ꝓuincia scire posset. Hec autē ꝓcedente tpe inde ecciderunt. vñ ⁊ in ꝑdicto templo in summitate aperta remansit. ¶ Tempe igit̄ foce imperatoris cum iam dudū romana fides dñi recepisset. Bonifacius papa quartus a magno grego. circa annū dñi sexcentesimū quintū. petiit cum templū a foca cesare impetrauit. et ydolorum ydolorū eliminata spurcicia. ipsum templū quarto ydus maij in honorem beate marie ⁊ omnium beatorū martirū consecrauit. ac locū sancte marie ad martires appellauit: qui nūc sancta maria rotunda a populo appellat̄. Mandū enim ꝓfessorū solennia ab ecclia agebant̄. Sed quia ad hoc festū multitudo nimia confluebat. ⁊ ꝓpē defectum victualiū celebrationi vacare nō poterāt. ideo quidā papa greg. nomine hoc festū in Kalēdis nouembribus. q̄si maiori victualium copia videt esse. messibus ⁊ vindemijs celebratis fieri instituit. ac ꝓ vniuersū mundum hunc diē in honore omnium sanctorū celebrari solennit̄ ordinauit. Et sic templum qđ fabricatū fuerat omnibus ydolis. nūc dedicatū est omnibus sanctis. ⁊ vbi multitudo colebatur idolorū ibi deuote laudat̄ multitudo sanctorū.

Secūda institutio ē ꝓ

pter omissorū supplerionē. Nos enim multos sanctos omittimus de quibus nullā festiuitatē siue ecclā memoriam facimus. Non enim possumus omniū sanctorum festa agere. cum ꝓpter sanctorū multiplicitatem quia multi ⁊ quasi infiniti sunt cum ꝓpē nostram infirmitatem. quia infirmi ⁊ debiles sumus. nec ad hoc sufficere possemus. cum ꝓpē tempis brevitatē quia ⁊ tempus nō sufficeret. Nam sicut aut hiero. in quadā epla que suo kalendario preponit̄. Nullus dies ē exceptis die kalēdarū ianuarij qui nō intra quingentum martirum reperiri possit ascriptus. Ideoq; ecclesia rationabiliter ordinauit: vt quia oium sanctorū singulariē festa facere nō possumus: saltem omnes generaliter uniuersi honoremus. Quare autem institutū sit: vt festiuitates sanctorum in terris agamus magr guilhelmus altissiodorensis in summa de officio ponit ser rōnes. ¶ Prima est ꝓpē honorem diuine maiestatis. Cum enim sanctis honorem impendimus deum in sanctis honoramus ⁊ ipm in eis mirabilem predicamus. quia qui sanctis honorem tribuit. illū specialiter honorat qui eos sanctificauit. ¶ Secunda est ꝓpē auxilium nostre infirmitatis. quia enim ꝓ nos salutem habere nō possumus. ideo sanctorum intercessionibus indigemus. a quibus vt adiuuari mereamur merito ipsos honorare debemus. Legit̄ in. iij. regū. j. Si bersabee qđ interpretat̄ puteus sacietatis. i. ecclesia triumphās. filio suo. id est ecclesie militanti. regnū suum ꝑbuit obtinuit. ¶ Tercia est ꝓpē augmentū nostre securitatis. vt sc̄z per sanctorū gloriā que nobis in eorū festiuitate ꝓponit̄ nostra spes ⁊ securitas augmentet̄. Si enim homines mortales nobis similes poterāt ita per sua merita sublimari. cōstat quia nos similiter poterimus cum manus dñi abbreuiata non sit. ¶ Quarta est ꝓpter exemplum nostre imitationis. Cum enim eorū festiuitas recensēt̄. ad eorū imitationem ꝓuocamur: vt sc̄z eorū exemplo terrena cōtemnamus ⁊ celestia desideremus. ¶ Quinta est ꝓpē debitum munus vicissitudinis. Sancti enim de nobis in celo festum faciunt. gaudium enim est an

gelis dei ⁊ animabus sanctis sup̃er vno peccatore penitentiã agente. Et igit̃ eis via ffitudine rependamus ihsu ẽ vt ea ip̃i ⁊ nobis festũ agunt in celis. ⁊ nos de ipsis festũ agamus in terris. ¶ Secta ẽ ꝓpter ꝓsecutiõem nostri honoris. Cũ em sanctos honoramus tunc nram rem agimus ⁊ nr̃m honorem ꝓcurramus. qr eorum festiuitas est nra dignitas. Manifestum honoramus fratres nros ⁊ honoramus nosipsos. charitas nãq facit omia esse cõmunia. omia quidem nostra sunt celestia terrestria ⁊ eterna. ¶ Pr̃ea auctes has rõnes ponit alias rõnes iohãnes damascenus li. iiij. c. vij. quare sc̃z sancti ⁊ pariter ⁊ eorum corpa. sive eorũ reliquie debeant honorari quarum quedam sumunt̃ ꝗ̃tum ad eorum dignitatem. quedam ꝗ̃tum ad corporum ipsorum ꝓsecutionem. Dignitas enim eorum (vt ibidẽ dicit) quadruplex ẽ. quoniã ip̃i sũt amici dei. filij dei heredes dei ⁊ duces nostri ⁊ ponit istas auctoritates. De ꝓmo iob. xv. Jam non dicam vos seruos sed amicos m̃e. De scõdo iob. j. Dedit eis potestatẽ filios dei fieri. De tercio Ro. viij. Si aũt filij ⁊ heredes ⁊c. De quarto sic dicit Quantũ laboret: vt ducem inuenires q̃ mortali te regi adduceret. ⁊ p te ad ip̃m sermonem faceret? Duces igit̃ generẽ tuus qui ad deum ꝓ nobis interpellando nos faciunt. ratiõne honorandi sunt. vnde quidem honorandi sunt templa erigendo deo. ⁊ eorum memoriam veneratendo. ¶ Alie sumunt̃ ꝗ̃tum ad corpora ipsorum ꝓsecutionem. ⁊ ponit idẽ damascen⁹ quartum. ⁊ augu. addit quintum. per q̃ manifestat̃ preciositas corporũ sanctorũ sive reliquiarum. Jam ꝓ ea enim sanctorum corpora fuerunt ꝓmptuarium dei. templum ip̃i. alabastrum spũalis vnguenti fontes diuini ⁊ organũ spũssancti. Primo enim fuerũt ꝓmptuarium dei. Vñ dicit. hi enim ꝓmptuaria dei. pura cenacula facti sunt. Secundo obmittum ip̃i. Unde sequitur. quoniam per intellectũ in corporibus eorũ habitauit deus. vnde apostolus. Nescitis quoniã corpora vr̃a templum in habitantis in vobis spũssanctũ sunt. deus autem spiritus est. qualiter igitur non honoranda animata templa dei. ⁊ animata dei tabernacula ⁊c. De hoc etiam ciso. Domo in edificatione parietum delectatur. deus autem in conuersatiõe sanctorum. Unde p̃s. Domine dilexi decorem domus tue quem decorem non q̃ diuersitas marmorum splendentium faciat: sed quem ꝓfert varietas virentium gratiarum. Ille decor carnẽ delectat. iste viuificat animam. ille ꝓ tẽpore deficit ⁊ decipit oculos. iste autem imperpetuũ edificat intellectum. Tercio alabastrum spirituale vnguenti. Unde ait vnguentum bonum odorem ex se manans sanctorũ reliquie tribuentes ⁊ null⁹ hoc decredat. Si em̃ erupe ⁊ firma petra aq̃ l hẽmo emanauit. ⁊ ex maxilla azini samson sitiẽti. ex marmorũ reliquijs vnguẽtũ bene olẽs. emanare credibile nequaq̃ ẽ. Sinẽtib⁹ demũ dei vẽtẽ ⁊ sctõꝝ q̃ ab ipso ẽ bonitẽ. Mto fõtes ẽmpt. Vñ ait. Jfti viuẽtes i vitate. cũ libera pũna deo assistũt fõtes noũ saluatores oñato: tp̃c. sctõꝝ suoꝝ ꝓbuit reliqias. multiformia bñficia irrigãtes. Quito organũ spũssci. Dane rõnẽ assignat de⁹. ill̃ ciu. dei: di. Hõ sẽ pẽtenda ẽ plũmũ referẽda sctõꝝ corpa q̃b⁹ dũ adhuc viuerẽt. spũsctũ ẽ. ut q̃busdã organis ad oñe op⁹ bonũ vsus ẽ. vñ apls An experimẽtũ q̃ritis eius q̃ i me loq̃t̃ xp̃us Et de stephano dr. q̃ nõ poterãt resistẽ sapie ⁊ spũ q̃ loq̃bat. Jtẽ ambr. i exam. Hoc ẽ ꝓciosissimum q̃ dõ ẽ voce sit organũ. ⁊ corporalibus labijs expunxit celeste oraculum.

Tercio institucta est

ꝓpter negligẽtias ꝓ expiatõꝝ. Licẽt em̃ pauca sctõꝝ festa agam⁹. adhuc tñ illa pauca sẽper agim⁹. ⁊ multa ibidẽ p ignorãtiã vt ne gligentia obmittim⁹. Si q̃d igit̃ l aliꝗ solennitatibus sanctorũ quas egim⁹: negligentius in hac generali festiuitate sup-

plere possumus. ꝛ de negligẽtijs nos̄ pur
gare valemus. Decrō tāg videt in ser
mone q̄ hac die p̄cellas recitat. in quo
sic dī. Decretū ē vt hac die sctōꝝ oīm me
moria habeat: vt quicq̄d hūana fragili
tas p ignorantiā vel p negligentiā seu p
occupationē rei secularis i solennitatib⁹
sctōꝝ minus plene pegisset. i hac sancta
obseruatōe soluat. ¶ Notāda aut̄ ē
q̄drupler ē dīa sanctoꝝ noui testamēti:
quos p anni circulū colim⁹. ꝛ quos bo
diema die insist recolligimus: vt ea q̄ ne
gligent̄ fecimus supplemus. s. apostoli
martires. ꝛ pfessores ꝛ vgines. Et di
rabanꝰ p quattuor mūi ptes significant̄
p orientē apli. p meridiē martires. p aq̄
lonē pfessores. p occidentē vgines. ¶ Pri
ma igit̄ dīa est apl̄oꝝ. quoꝝ dignitas ꝛ
excellentia mānifestat̄. ex eo q̄ oēs alios san
ctos i quattuor excedūt. ¶ Prio in p̄emi
nētia dignitatis. Ipsi enī sūt sapientes
p̄ncipes eccie militāntis. potentes assesso
res eterni iudicis. dulces pastores dñici
gregꝭ. berñ. Tales decebat hūani generꝭ
pastores ꝛ doctoꝛes p̄stitui. q̄ ꝛ dulces
essent ꝛ pītes essent ꝛ sapientes. dulces vt me
lius de ꝛ mīs icolis diē susciperēt. potēs
vt forte p̄tegerēt. sapiētes et ad viā et p
viā ducerēt q̄ ducat ad ciuitatē. ¶ Secdo
in p̄eminētia ptātis. de quoꝝ ptātis pre
eminētia sic dīc aug. Apl̄is deus dedit
ptātē sup naturā vt eā curarēt. sup de
mones vt eos euerterēt. sup elementa vt
ea mutarēt. sup aias vt ipsas a pctis sol
uerēt sup mortē vt ipsā p̄emerēt. sup
angelos vt corpus dñicum consecrarēt.
¶ Tercia in p̄fectiua sanctificatio. Qñ
p̄ē coꝝ martiriū sanctitatē ꝛ gr̄aꝝ plenu
dinē vite ꝛ p̄uersatio xp̄i i eis tanq̄ in
speculo relucebat. ꝛ cognoscebat i eis si
cut sol i suo splēdore. sicut rosa i suo odo
re. sicut ignis in suo calore. De hoc dicit
crisō. sup ma. h. Dixit xp̄c apl̄os q̄si sol
radios suos. q̄si rosa suauitatis sue odo
rem. q̄si ignis scintillas suas displicet vt si
cut sol i radijs suis appareat. sicut rosa in
odoribus suis sentiat. sicut ignis i scintil
lis suis aspiciat. sic in illoꝝ xp̄i fidelibus
potēcia cognoscat. hec crisō. ¶ Quarto
i efficacia virtutis. q̄ quoꝝ efficacia sic
dicat aug⁹. loquēs de apl̄is. Ex abiectissi
mis ꝛ paupissimis nobilitat̄. illuminat̄.
mutat̄ plicat̄ dulcissima eloquia. p̄clarissi
ma ingenia. copiosissima agmina. acui
toꝝ facundoꝝ atq̄ doctoꝝ. Scdo diffe
rentia est martiꝝ. quoꝝ dignitas ꝛ excel
lentia manifestat̄ ex eo q̄ passi sunt mul
tipliciter virtuter ꝛ p̄stanter. ¶ Multi
pliciter qñ preter martiriū sanguis pas
si sunt. triplex aliud martiriū sine sāgui
ne. De quo triplici martirio dicit bernꝰ.
Triplex est martiriū sine sanguine. scꝫ
paratas in vbertate. quā habuit dauid.
largitas in paupertate. quā habuit thobias
ꝛ vidua. castitas in uirtute q̄ vius ē
ioseph in egipto. Sctm aut̄ greg. q̄ tri
plex est martiriū sine sanguine. s. patien
tia aduersoꝝ. vñ dicit. Sine ferro marti
res esse possumus si patientiā in animo
veraciter custodimus. Compassio afflic
toꝝ. vñ dicit. qui dolorē exhibet in alie
na necessitate. crucē portat in mente. Di
lectio inimicoꝝ. vñ dicit ferre contume
lias. odientē diligere. martiriū est in oc
culta cogitatiōe. ¶ Secundo virtuter. q̄
virilitas ex parte ipsoꝝ martirū est oīum
peccatoꝝ remissio. meritoꝝ cumulatio. ꝛ
eterne glorie perceptio. Ista p̄cio sui san
guinis sibi emerunt. ꝛ ideo eoꝝ sanguis
dicat̄ p̄ciosus. id est p̄cio plenus. De
p̄mo ꝛ scdo dicit aug⁹. de ciu. dei. Quid
est p̄ciosius q̄ mors p̄ quam debita
dimittunt̄ ꝛ merita cumulant̄. Idez
super iob. P̄ciosus est sanguis xp̄i sine
peccato. fecit nī ipse etiam suoꝝ sangui
nem p̄ciosum p quibus dedit sangui
nem p̄ciosum. Nā si suoꝝ sanguinem
nō faceret p̄ciosum non diceretur p̄cio
sa in conspectu dñi mors sanctorū eius.
Item cyprianus. Martirium est dei
ctoꝝ finis. periculi terminꝰ. duxq̄ salutis.
patientie magister. domus vite. De ter
cio bernꝰ. Tria sunt que mortem sancto
rum faciunt p̄ciosam quies a labore

gaudium de nouitate. securus de eterni
tate. ¶ Ex parte nostri duplex est vtili
tas. q̃ dati sunt nobis exemplar ad cer
tandũ. Crisost. Tu xpiane delicatus es mi
les. siputas te posse sine pugna vincere.
sine certamine triumphare. exerce vires
fortitudine. diuica atrocit in prelio isto
p certa. p sidera pactum. p dition attende
de multa. nosse pactus q̃ spopondisti:
p dition quã assumpsisti. multa qui no
men dedisti. Hoc enim pacto cũcti pu
gnauerũt. hac p dition omnes vicerũt.
hac malitia triumphauerunt. Hec crisо.
Sc̃o dati sunt nobis ẽ patronos ad au
xiliandũ. adiuuãt enim nos ꝛ merito su
is ꝛ orõibus suis. Be ꝓmo aug⁹. O im
mensa dei pietas. martirũ merita nostra
vult esse suffragia. Illos exaniat vt nos
eruduat. Illos ꝓtent vt nos acquirat. il
lox cruciatus nr̃os vult esse ꝓfect⁹. Be
sc̃o biere. Ꝑ vigiliarũ. Si apli ꝛ martires adhuc in corpe pñt orare p ceteris.
q̃n de se adhuc deberẽt esse sollicit. q̃nto
magis post coronas. victorias ꝛ triumꝓ
phos. Unus hõ moyses impetrauit ve
niam idolo septẽtis milibus armatorũ
ꝛ stephan⁹ paulo veniã depcat. ꝛ post
cum xpo esse ceperũt. minus valebunt.
Paulus apl's. ccl xx vj. sibi dicit in nau
fragiis p donatas. ꝛ post resolutus cepit
esse cũ xpo. tũc ora dausurus ẽ. Tercio
p stanẽ. aug. frames ẽ ala martir. spiẽdi
da charitate. acuta veritate. dei pugnan
tis vibrata virtute q̃ bella fecit. q̃ p dicẽtiũ
cateruas redarguẽdo superauit. prostrauit in
festos. pstrauit aduersos. Ite crisosto.
Tam torquẽtibus fortiores steterunt ac
lamãtes vngulas laniata membra vicerũt.
Tercia differẽtia est p fessox quox digni
tas ꝛ excellẽtia mãifestat ex eo q̃ dñs cõ
fessi sunt tribus modis. scorde ore ꝛ ope
p fessio autẽ cordis nõ sufficit sine p fessi
one oris. sicut pbat crisost. q̃nto rõnibus
sup̃ius. Quãtũ ad primã sic dic. radix
p fessionis. fides ẽ cordis. p fessio autẽ fru
ctus ẽ fidei. Sicut ergo q̃dũ radix ẽ vi
tis in ẽra. necesse ẽ vt ramos p ducat aut
folia. si autẽ nõ p duxerit sine dubio in
telligis. q̃ radix eius in ẽra siccata ẽ. Sic
q̃dũ fides cordis integra ẽ sp germinat
p fessionẽ in ore. si autẽ p fessio quis mar
cidata fuerit. intelligẽ sine dubio. qa fi
des cordis eius iã aĩ siccata ẽ. ¶ Quan
tũ ad sc̃am sic dicit. Si tibi p desit cor
de credere ꝛ corã hoibus ih̃u nõ p fiteri. ergo
infideli in ypocrisi p fiteri xp̃m p desit.
etiã si corde non credat. si autẽ ille nihil
pficit sine fide p fitens nec tu. p ficis credendo sine p fessiõe. ¶ Quãtũ ad tertiã
sic dicit. Et si sufficit xpo q̃ cognoscẽ eũ
etiã si confessus eum nõ fueris coram ho
minibus. ergo tibi sufficiat. q̃ cognos
cat te xp̃s etiam si cõfessus nõ fueris co
ram deo. si autẽ tibi nõ sufficit cognitio
eius. nec illi sufficiet fides tua. ¶ Quãtũ
ad quartã sic dicit. Si enim sufficeret fi
des cordis cor tñmodo tibi de⁹ creasset
nunc autẽ ꝛ os tibi deus creauit: vt corde
credas ꝛ ore confiteris. Tercio cõfessi
sunt deum opere. Qualiter aũt quis de
um opere p fiteat aut neget. sõdicit biero.
super illud in origenali. constitue se nos
se deum. di. Xp̃i sapientia est iustitia. ve
ritas. sanctitas. fortitudo. Negat per in
sipientiam sapiẽa. per iniquitatẽ iustitia. per mendacium veritas. per turpitu
dinem sanctitas. per imbecillitatem ani
mi fortitudo. ꝛ quotiens cũq̃ vincimur
vicijs atq̃ peccatis. totiens deum negamus. ꝛ cõuerso quotiens bene quid agi
mus. deum cõfitemur. Quarta differen
tia est virginũ. quarum dignitas ꝛ excel
lentia manifestatẽ. Primo quia xp̃o sunt
sponse eterni regis. Ambr̃. Pulcritudi
nem quis poterit maiorem existimare de
corte eius. que amatur a rege. pbatẽ a iu
dice. dedicatur a deo. semp sponsa semp
innupta. Secũdo quia comparatẽ an
gelis. Ambro. virginitas condition em
humane nature supergredit per quam
homines angelis sociantẽ. maior tamen
est victoria virginũ q̃ angelorum. Ang
eli enim sine carne viuũt. vgines vero
in carne triumphant. Tercio quia illus

striores sunt fidelibus vniuersis. Unde cyprianus. virginitas ē flos ecclesiastici germinis decus atq; ornamentū gratie spiritualis. leta indoles laudis ⁊ bonoris. opus integr atq; incorruptum dei imago. rursus ad sanctimoniam dei. illustrior portio gregis xpi. Quarto quia plerunq; coniugatis. Nec autem excellentia quam habz virginitas respectu copule coniugalis patz ex multiplici comparatione ad illā. Illa enim impgnat ventrem. ista mentē. Aug. Generosius elegit in carne vitam iam imitari angelorū q̄ in carne numer angere mortaliū. est autem vberior felicior q̄ fecūditas non ventre grauescere: sed mēte grandescere illa parturit filios doloris. ista filios gaudij ⁊ exultationis. Aug. Ipsa p̄minentia nequaq; sterilis est sed fecunda mater filior gaudior. de maritate dñe. Illa filiis replet terrā. ista celum. Piero. Alia pte terrā implent. virginitas paradisus illa autem erat multe sollicitudinis. ista quietis. Gilbertus. Virginitas ē curarum silentium. pax carnis. redemptio vicior. principatus virtutum. illa ē bonū ista melius. Piero. ad pāmachiū. tācū est inter nuptias ⁊ virginitatem. quātū inter non peccare ⁊ benefacere. imo (vt lenius dicam) quantum inter bonum et melius. illa comparat spinis. ista rosis. Piero. ad eustochium. laudo nuptias sed quia mihi virgines generat. Ego de spinis rosam. de terra aurum. de concha margaritā. Quinto q̄ multis gaudent priuilegiis. Ipse nāq; virgines coronaz aureolam habebunt. canticum nouum sole cantabunt. Vestimentis eisdē cum xpo gaudebunt post ipm agnū semp am bulabunt.

Quarto ⁊ vltimo in

stituta est p̄pter facilitatem orationū nostrarum impetrationem: vt sicut omnes sanctos vniuersaliter hac die honorant. sic ⁊ ipsi omnes p nobis ipsimul intercedant. vt sic dei misericordia facilius impetremus. Si enī impossibile ē multor preces non exaudiri. Constat q̄ impossibile valde erit eorum sanctor p nobis orantium. preces non exaudiri. Necratio in oratione tangit cum dicit. desideratam nobis tue p̄pitiationis abundantiam multiplicatis intercessoribus largiaris. Intercedunt enim p nobis sancti merito ⁊ affectu. Adhibito dū nobis eor merita suffragāt. Affectu dum vota nostra cupiunt adimpleri. q̄ tamen nō faciunt nisi voluntate dei nouerint adimplendam. Q̄ autem in hac die omīs sancti ad interecedendum vniuersaliter pro nobis conueniant. ostendit in visione q̄ sequenti anno ab huius solēnitatis institutione contigisse narrat. Cum enim in hac die custos ecclesie sancti petri. ex deuotione omnia altaria circuisset. ⁊ eorum sanctor suffragia implorasset. ⁊ demum ad altare sancti petri redisset. abi paululum requiescens extra se rapit. Et ecce videt regem regum in sublimi solio consistentem ⁊ omnes angelos in eius circuitu cōmorantes. Tunc virgo virginū in dyademate p̄fulgenti aduenit. quā innumerabilis multitudo virginū ⁊ continentium sequebat. hanc rex primus assurrexit. ⁊ posito solio iuxta se sedere fecit. Post hoc aduenit quidam ō pilis eximior quem sequebat multitudo venerabilium senior. Deinde aduenit ⁊ alius pontificali habitu decoratus quē alii quoq; chorus in habitu consimili sequebat. Postea vo p̄cessit innumerabil' multitudo militie. Post quos aduenit turba diuersar gentium infinita. Oēs igit ante regis solium aduenerunt flexis genubus adorarūt. Ipse autem qui in pontificali habitu erat. matutinas ceteris p̄sequētibus inchoauit. Angelus autem qui prediczt custodem ducebat. eidem visionem exposuit. asserens virginem in prima acie matrem dei esse. Vestitū de pilis camelor iohannem baptistam cuz

patriarchis simul ꝙ ꝓphetis. Pontifex ꝺ ornatū habiti petrum eū ceteris apostolis. milites martires. turbam reliquā confessoꝝ. qui ideo omnes ante regem venerūt vt ꝓ honore sibi hac die a mortalibus exhibito. gratias agerent. ꝙ pro orbe vniuerso orarent. Deinde ad locuꝫ alium ipm duxit. ꝙ vtriusq; sexus homines alios in stratis aureis. alios in mensis gaudentes diuersis deliciis. alios nudos ꝙ inopes auxiliū mendicātes ostendit. Dixit aūt hanc purgatorij locū esse abundantem. vbi animas illas esse. quib⁹ ab amicis ꝓ multa suffragia copiose subueniebat. egētes vō esse. quoꝝ cura nullatenus habebat. Iussit ergo vt omnia summo pōtifici innotescerent vt post festuꝫ omniū sanctoꝝ diem statueret animarū vt solem generalis suffragia. ꝓ illo illa die fierent ꝙ specialis habere nequirent.

Commemoratio

omniū fidelium defunctorū hac die in ecclesia fieri instituta est. vt generalibus beneficijs adiuuent. qui specialia habere non ꝓualent. sicut in predicta reuelatione monstratum est. Dixit quoq; petrus damianꝰ. Sō sanctus odilo comperiens ꝙ apud volcanuꝫ sicilie crebro voces ⁊ vlulatus demonū audiebantur plangentium. ꝙ animę defunctorum ꝓ elemosinas ⁊ orationes de eorum manibus eripiebantur. in suo monasterijs oꝛ dinauit vt post festum omniū sanctorū fieret cōmemoratio omniū defunctorū qđ fuit post ab oīi ecclesia approbatū.

¶ De duobus autem hic specialiter videndum est. Primo de ipsis purgandis. Secundo de eoꝝ suffragijs.

Circa ꝓmū tria videnda sunt. Primo qui sunt illi qui purgāntur. Secundo per quos purgātur. Tertio vbi purgantur. ¶ Illorum autem qui purgantur tria sunt genera. Primi qui satisfactione sibi iniuncta nondum completa decedunt. Verūtamen si tantū haberent cordis contritionem que sufficeret ad delendum peccatum. liberi ad vitam transirent. etiam si satisfactionez minime complessent. quia contritio est maxima ꝓ peccato satisfactio. ⁊ maxima peccati deletio. Hieronym⁹. Apud deum non tam valet mensura temporis q̄ doloris. nec tam abstinentia ciborum q̄ mortificatio viciorum: sed qui non a deo conteruntur ⁊ ante completionem penitentie moriuntur. igne purgatorij grauissime puniūtur: nisi forte eorum satisfactio ab aliquibus caris suis perficēda assumatur. Ad hoc tamen ꝙ predicta cōmutatio valeat quatuor requirūtur. Primum est ex parte commutatis. scz eius auctoritas. quia de sacerdotis auctoritate debet fieri. Secundū est ex parte illius ꝓ quo fit cōmutatio. scilz eius necessitas. quia in tali statu debet esse. ꝙ per se satisfacere non valeat. sed adiuuari indigeat. Tertium est ex pte illius in quē fit cōmutatio. scz charitas. ita necesse est ipsum esse in charitate que faciat ipsam satisfactionem esse meritoriam. Quartū est ex parte pene. scz debita ꝓportionabilitas. vt videlicet minor pena cōmutetur in maiorem. quia plus satisfacit eo pena propria q̄ aliena. Est enim triplex pena. scilz propria ⁊ voluntaria: ⁊ hec magis pene satisfacit. Secunda est propria sed non voluntaria que est in purgatorio. Tercia est voluntaria sed non propria. sicut est in predicta cōmutatione. et hec minus satisfacit q̄ prima. ex eo ꝙ non ē propria. et magis q̄ secunda ex eo ꝙ est voluntaria. Veruntamen si iste ꝓ quo satisfactio est assumpta decedat. nihilominus tamen in purgatorio cruciatur: sed eamen per penam quam ipe sustinet ⁊ quam alij ꝓ eo soluunt ipse animaliberantur. quoniam dominus ex penis suam ⁊ penas illorum in sorte cōputat. Vñ si debuit in purgatorio penā duoꝝ mensium sustinere talis sic potent ipe

nari q̄ liberabit̄ vno mense. nūq̄ tñ in de eripit̄ quousq; debitū sit solutū. quo soluto illud debitū qđ solnit̄ deincepo est ipsius q̄ facit. ⁊ in sinu; eius cōuert̄ ⁊ si ipse nō indiget. ⁊ uert̄ in sinū eccie vel valet alijs q̄ in purgatorio sunt.

Sēdi qui in purgatorio descendūt. sūt q̄ satisfactionē quidē iniunctam cōplenerūt. sed tñ illa pena ignorātia vel negligētia sacerdotis sufficiens non fuit. Hi enī nisi magnitudo contritōis supplenit. totū in purgatorio complebunt qđ minus in hac vita fecerūt. Deus enī q̄ modos ⁊ mensurā pcōz ⁊ penarū nouit. addit penā sufficientē ne aliqđ peccatum impunitū remaneat. Aūt penitētia iniuncta aut est maior. aut equalis. aut minor. Si maior tūc illud qđ plus fecerit. cedit ei ad augmentū glorie. Si equalis tūc suffragat ad dimissionez totius culpe. Si minor tūc illud qđ restat supplet ex virtute diuine iustitie. De his vo q̄ in fine penitent. audi quid Aug⁹ sentiat. Baptizatus ad hora securus hinc exit. fidelis hō viuens securus hinc exit agens pniam ⁊ reconciliatus cū rpo cū sanct⁹ est securus hinc exit. Agens pniaz ad vltimū ⁊ recōciliat⁹ si secur⁹ hic exit ego nō sum securus. Ergo tene certum ⁊ dimitte incertuz. Hec aut̄ ideo dicit Aug⁹. q̄ tales ꝓstituerūt potius penitere ex necessitate q̄ ex voluntate. pot⁹. ti more pene q̄ amore glorie.

Circa q̄ in purgatorio descendunt sunt q̄ ligna fenū ⁊ stipulam secū ferūt. qui. s. circa sūmas diuinas infra tñ deuz carnali tenent affectu. Affectiones enī carnales quibus dedit sunt domibus. cōiugibus. possessionibus ita tñ vt nil deo preponāt illis tribus significantur q̄ fm suos amādi modos vel diuit⁹ vt lignuz. vel min⁹ vt fenū. vel minimū vt stipula cremabuntur q̄ ignis (sicut dicit Aug⁹) ⁊ si eternꝰ nō sit muro tñ mō est grauis. excellit enī omnē penam quā vnq̄ passus est aliqs in hac vita. nūq̄ in carne inuenta ē tanta pena. Iz mirabilia martires passi sunt tormēta.

Circa secundū per quos. s. purgant̄. Sciendū q̄ illa purgatio ⁊ punitio fit ꝑ malos angelos ⁊ nō ꝑ bonos. Boni enī angeli no verant bonos Iz boni malos. ⁊ mali bonos. ⁊ mali malos. pie tñ credendū est q̄ boni angeli fratres ⁊ concives suos frequenter visitant. ⁊ consolant̄ ⁊ vt patienē sufferant exhortant̄. Habēt enā aliud consolationis remediū. ex eo. s. q̄ certi gloriam futuram expectant. Habent enī certitudinē de gloria. minorem tñ q̄ illi qui sunt in patria: sed maiorez q̄ illi qui sunt in vita. Certitudo enī illoz qui sunt in patria est sine expectatione ē timore. q̄ nec illā futurā expectant cū presentem habeant. nec illā decetero amittere formidāt. Certitudo aūt illoz qui sunt in vita ecōtrario ē: sed certitudo illoz qui sunt in purgatorio medio mō est. Est enī cū expectatione. q̄ ipsam futurā expectant: sed est sine timore. q̄ cū habeant liberū arbitriū cōfirmatū. de cetero se peccare nō posse cognoscunt. Habent enā aliā cōsolationē qñ ꝓ se suffragia fieri credunt. Forte tñ verius ē q̄ illa punitio nō fit per malos angelos sed diuina iustitia iubente. ⁊ facta eius succedente.

Circa tertium vbi. s. purgātur. Sciendū q̄ purgant̄ in quodā loco iferni posito qui purgatorium dicitur fm positionē plurium sapientū. Iz alijs videt̄ q̄ sit in aere. ⁊ in torrida zona. Sed tñ per diuinā dispensationē diuersa loca diuersis animabus aliquādo deputant̄. ⁊ hoc multiplica de cā. s. aut ꝓpter eoz leuem punitionez. aut propter eorum celeriorem liberationē. aut propter nostram instructionem. aut propter culpe in loco perpetrationem. aut propē alicuius sancti oationem. Primo propter eorum leuem punitionē. sicut aliquibus fm Gregoriū reuelatuz est animas quasdā in vmbria penitas eē. Secundo propter eorum celeriorem liberationem. vt. s. possint alijs suā indigentiaz reuelare. ⁊ ab eis suffragia petē. ⁊ sic se-

lerius de pena exire. sicut legitur q̃ quidã piscatores beati Theobaldi in aurũ no frustrum magnum glacici pro pisce prendiderunt. de quo magis q̃ de pisce gaudii. maxime q̃ ẽps dolore pedum laborabat ꝛ ipsam glaciem eius pedibus supposuerunt. ꝛ magnum ei refrigerium prestabat. Quadã vo vice de glacie dominus vocem audiuit. qui ab episcopo adiuratus quis eẽt dixit. Sum quedã anima que in hoc gelicidio pro peccatis meis affligor. ꝛ liberari possez si.xxx. missas sine intermissu in.xxx. diebus cõmunis dicerez. Qui cum missarum medietatẽ dixisset. ꝛ se iam ad missam aliam preparasset diabolica suggestiõe corrigit. q̃ fere omnes homines illius civitatis inter se bella mouerent. Unde vocat episcopus ad sedandaz discordiam. sacras deponens vestes missam illa die pretermisit. Ignez recipiens. ꝛ iam duas partes complens exercitus magnus vt videbaẽ civitatem obsedit. ꝛ compulsus misse officium intermisit. Et vnde reincipiens. cum omnes vltima excepta dixisset. ꝛ vltimam inchoare vellet. tota villa ꝛ domus episcopi accensa est. Qui cũ serui dicerent vt missam intermitteret. Ille dixit. Si tota villa cremari debẽt: missam non dimitterem. qua celebrata glacies protinus resoluta ẽ. ꝛ ignis quẽ se vidisse credebant rãꝫ fantasma recessit. ꝛ nullum damnũ intulit. ¶ Tertio propter nostram instructionez. vt. s. magnam penã post hanc vitam infligi peccantibus cognoscamus. sicut parisi' contigisse legitur vt ait cantor parisiensis. Magister ei filo quendam suum scolarem socium egrotantez obnixe rogauit: vt post mortez ad se rediret. ꝛ statũ suũ sibi renunciaret. Post aliquot igit̃ dies sibi apparuit cum cappa de pergameno tota de sophismatibus descripta. ꝛ int' flamma ignis tota tecta. qui requisitus a magro quisnã esset. Ait ille. Ungz suz q̃ ad te redire p̃mist. Qui de statu suo requisit' ait. Dee cappa plꝰ sup me ponderat ꝛ plus me ptemit q̃ si vnam turrim super me haberem. ꝛ est mihi data vt eã portem pro gloria quam in sophismatibus habui? Intro flãma ignis que cooperta est. pelles sunt delicate ꝛ varie q̃s ferebaz que flamma me cruciat ꝛ exurit Sed cum magister illam penam facilez iudicaret: dixit eidem defuncto vt manum extenderet. vt sic facilitatem sue pene sentire posset. cuiꝫ manum extẽdisset ille guttam vnam sui sudoris dimisit q̃ predicti magistri manum sagitta citius perforauit. in qua cruciatum mirabilez sensit. ꝛ ait talis sum totus. Ille igitur magister et illius pene acerbitate perterritus seculum deliberauit deserere. ꝛ religionem intrare. Unde mane scolaribus congregatis hos versus composuit. Linquo choarranis. eras cotius. vanaꝫ vanis. Ad logicam pgo que mortis non timet ergo. Et sic seculum deserens ad religionem confugit. ¶ Quarto propter culpe in loco perpetrationez sicut aliquãdo ẽm Augustinũ. anime puniuntur in locis in quibus deliquerunt. sicut patet per illud exemplum qd̃ recitat beatus Gregoꝛius in .iij. dialo. Quidam nanq; presbyter dum balneũ frequentaret. quendam virum incognitum ad suum obsequium preparatum inuenit. qui semp sibi sedule ministrabat. qui dum quadam die pro benedictione ꝛ laboris mercede quendã panez benedictum sibi exhiberet, ille merces respondit. Adhibita quare hoc pater. iste panis sanctus est. ego autem mãducare non possum. ego enim aliquando huius loci dominus fui: sed pro culpis meis hic post mortem meaz deputatus sum: sed quia vt omnipotenti deo hũc panem pro peccatis meis offeras. Tũc autem te exanimatum cognosce. cuꝫ huc ad lauandum veneris ꝛ me minime inueneris. Presbyter autem per vnam ebdomadam saltuarem pro eo quotidie hostiam obtulit ꝛ reversus eaz minime inuenit. ¶ Quinto propẽ aliquos sancti

orationem. sic legitur q̄ sanctus patricius in quodd̄ loco in terra quibusdam purgatorij impetrauit. cuius hystoria post festum sancti benedicti reperies.

Circa secūdū quod

est de suffragijs. tria videnda sunt. p primo de ipsis suffragijs q̄ fiūt. scdo de his p quibus fiunt. tercio de his p quos fiunt. ¶ Circa suffragia q̄ fiunt notandū q̄ quatuor sunt genera suffragiorū que maxime defunctis p sunt. s. fidelium et amicorum oratio. elemosinarum largitio. salutaris hostie immolatio. et ieiuniorum obseruatio. ¶ Q̄ primū genus suffragiorum. s. amicorum oō ois p sit patz p exemplū de pascasio. de quo greg. in. vij. li. dyal'. narrat. q̄ cū vir mire sctitatis z virtutis esset. z duo cū eo in sūmos pōtifices electi fuissent. sed ēi post modū in vnum illoz eccla conuenisset. ipse ēi pascasius ōji ex errore a lū semp ꝑtulit. z in hac sntia vsq; ad mortem permansit. Qui cum esset defunctus. et dalmaticam ferretro suppositam demoniacus tetigisset statim sanat⁹ est. Post multum vero tpis cum germanus capuan⁹ epūs balneum ob gratiam sanitatis petisset. p̄dictum pascasium dyaconem stātem et obsequentē inuenit. quo viso vehemēter exhorruit z quid illic tantus vir faceret inquisiuit. Qui p nulla alia causa se in illo loco penali deputatum esse asserruit. nisi q̄ in illa tali causa plus iusto sensit z addidit dicens. Quēso te p me dōm deprecare. atq; in hoc cognoscas q̄ audita sic. si hucredieris me non inuenies. Qui cū p eo orasset. z illuc post paucos dies redisset. p̄dictū pascasium in loco eodem minime inuenit. Quāgrate eiā sint defunctis oōnes eorum. patet p hoc quoniāquidē et refert cantor parisiensis dum p cimiterū transiret. sem p psalmū de profundis dicebat p defuncto. qui cum ab inimicis p cimiterū fugiens insequeretur. cōtinuo mortui surrexerunt. z vnusquisq; ipsorum ꝑtū sui officij in manu habebat. z sic ipm viriliter defenderunt. et inimicos territos fugauerunt. ¶ Petrus quoq; cluniacēsis ait q̄ dū quidā sacerdos quotidie p mortuis celebraret et hoc apud episcopum accusatus ab officio est suspensus. Cum aūt eps in magna solemnitate p cimiterium ad matutinas pergeret. contra illū mortui surrexerunt dicentes. Iste epūs nullas nobis missas dat insup sacerdotē nēm nobis abstulit: sed certe nisi eīē daret morietur. Quo audito epūs sacerdotem absoluit. et liberter p mortuis celebrauit. Q̄ vero scōm genus suffragiorum. scz elemosinarum elargitio eis p sit. manifeste haberi potest. et eo q̄ in li. mach. legitur. Cūm vir fortissimus iudas. collatione facta. p. mlia dragmas argenti misit hierosolimā offerri ea ibi p petis mortuorum. iuste z religiose de resurrectione cogitans. Quantū etiam elemosine defunctis valeant. colligitur p̄ illud exemplum quod narrat greg. in vij. libro dyalogorum. Quidam nanq; nules ex corpe eductus: exanimis iacuit sed citius rediens. que cum ea gesta fuerint enarrauit. Videbat nanq; q̄ pōs erat sub quo niger et caliginosus fluminis ꝛ fetidus decurrebat. transacto aūt ponte amena erant prata. odoriferis herbarum floribus exornata. in quibus albatorum hoīm conuenticula esse videbant. quoꝝ varia et mira florum suauitas faciebat. Hec vero erat in predicto ponte. p hoc vel quisq; iniustorum vellet transire. in tenebrosum fetentēq; fluminis laberet. iusti vero securo gressu ad loca amena p uenirent. ibiq; quendam petrū nomine deorsum positum. magno ferri pondere ligatum se vidisse asserruit. q̄ dum requireret cur illuc esset dictum est ei. hoc idcirco patitur. quia si quid ei p facienda vlcione videbat. ad inferendas plagas plus ex crudelitatis desiderio q̄ obla seniebat. Ibi etiam quēdam peregrinū se vidisse fatebatur. qui cū ad p̄dictum pontem veniens tanta cum auctoritate

transiuit: ḡnta ꝺ sinceritate vixit. Alter vero stephanus noĩe dñi transire voluit sed retrus pe lapsus est. et ex medio corpe iam extra pontem deiectus est. Tunc a quibusdam uerrimis viris ex flumine surgentibus p corpa deorsuꝫ atq; a quibusdam albatis et speciosissimis viris cepit p brachia trahi sursum. Cũq; hoc lucramen fieret, ista videbat ad corpus redibat. ⁊ quis in illo occulta arbitris et animę obtinuerit scire non valuit. In quo ꝺat intelligi. q; in illo mala carnis cum elemosinaꝝ opatione certabant. q; enĩ p corpa deorsuꝫ: p brachia trahebat sursum. patet nimiruꝫ. qz et elemosinas amauerat. ⁊ carnis vicia pfecte non resistiterat. ¶ Qꝫ aũt terciam genus suffragiorꝫ. s. facere hostie immolatio obtinuerit defuncto pfit. ex multis exemplis appa ret. Refert igit̃ gre. in li. iiij. ꝺyalogorũ q; cum quidã monachus sanus noĩe iustus ad extremũ veniens. tres se occultos aureos indicasset hĩe, ⁊ ꝺe hoc ingemiscens mortuus fuisset. precepit. greg. fribus. corpus eius cũ tribus aureis in sterquilinio sepelirẽ dicentes. Pecunia tua tecum sit in pditionem. Tandem quidã e fribus. greg. ꝑcepit. vt vsqꝫ ad. xxx. dies oĩ die. p eo hostiam immolaret. qui cũ iussa complesset. qui defunctus fuerat die tricesimo quidã fratri apparuit. quez frater requisiuit: di. Quõ es? Cui ille respondit. bene cuiuꝫ male fuiuꝫ iam modo bene sum. qz hodie cõmunionez recepi hec aũt hostie immolatio non solũ mortuis sed etiam vivis plurimũ ꝓfuisse intenta est. ¶ Quidam nanq; cũ in quadam rupe argentum foderent subito ruꝑeo cecidit ⁊ findit eos cunctos extinxit. Unus aũt eoꝝ subtus in quoꝺam sinu ipsius rupis mortem euasit. inde tamen exire non valuit. vocꝫ aũt illius cum de functum existimaꝝ. omni die p eo ipso missam celebrari faciebat. ⁊ panem vnũ et vtrem vini cũ candela quotidie offerebat. Cui ꝺyabolus inuidens per tres ꝺies tantos eisdem in forma humana apparuit. ⁊ quo tenderet requisiuit. Cui cum illa sui itineris causam exponeret. ille riebat. Moli frustra verari. quia iam missa celebrata est. ⁊ sic illa tribus ꝺiebꝰ missam intermisit. nec ipsaꝫ celebrari fecit. quidam aũt post hoc in ꝑdicta rupe argentũ fodiens. quandam vocem audiuit de subtus dicentẽ. Plane percutis quia capiti meo imminet magnus lapis Cum aũt ille tremeret ⁊ ad hanc vocez audiendã plurimos ꝓuocasset. iterum fodit ⁊ similiter vocem audiunt. Tunc oĩes ꝓpius accedentes: dixerunt. Quis enĩ es tu? Qui ridens dixit. Plane faciatis. qz magnus lapis q̃s sup me cadit qui a facere fodientes. et ad cum vsqꝫ ꝓvenientes cum sanũ ⁊ incolumem extraxerunt. Et scisitantes quõ ibi tamdiu vixisset. dixit q; qualibet die panis vnus ⁊ vtrum vini ⁊ candela accensa: nisi oĩ tribus diebus sibi oblat⁹ fuit. Qõ vox eius audiẽs et vehementẽ exultans: magnificauit q; de oblatione sua fuerit sustentat⁹ et q; ꝺyabolus eum deceperit. ne illo tribus diebus missam cãtari fecerit. Illud (vt testatur petrus cluniacẽsis) accidit in villa nomine ferraria granopolitane ꝺyocesi. ¶ Greg. etiã refert. q; dũ quidã nauta in mari naufragium ꝑpessus fuisset. ⁊ quidã sacerdos p eo hostiam immolasset. ipse tandem de mari sanus exiuit. Cum aũt qualiter euasisset interrogaretur: dixit. q; duꝫ in medio maris existerent. ⁊ iam pene fatigatus deficeret. ꝺam ad eum venit. ⁊ panẽ quendã sibi obtulit: quẽ cum ille comeꝺisset. statim confortatus vires recepit et in quoꝺam naui inde transeunte receptus fuit. Inuentumq; est q; illa hora panez habuit qua p eo sacerdos hostiam immolauit ¶ Qꝫ vero quartum suffragiorũ genus. s. ieunioꝝ obseruatio defuncto ꝓsit testatur. greg. agens ibi de isto q; de aliis tribus: di. Animę defunctoꝝ quatuor modis soluuntur. aut oblationibus sacerdotum. aut precibus sanctoꝝ aut caroꝝ elemosinis. aut ieunio cognatoꝝ

¶ Valet nihilominus p̄ eis penitētia facta ab amico, vñ retulit quidā solennis doctor. q̄ cum q̄dā mulier viro mortuo de paupertate desperaret. apparuit ei dyabolus di. Q̄ō eam dixeret si suā faceret voluntatē. Cui p̄mittēti primo iunxit ei vt viros ecclīasticos i suo hospitio receptos faceret fornicari. Secō q̄ pauperes in die recipet. ⁊ in nocte vacuos expelleret. Tercio q̄ orōnes in ecclīa garriendo impediret. Quarto q̄ nulli hec cōfiteri deberet. Et tādē cum morti appropinquasset. ⁊ a filio ad cōfessionē admoneret. illa ei factū aperiēs dixit se cōfiteri nō posse. nec sibi aliq̄d confessio valeret. ſ̄z cum ille cum lacrimis instaret. ⁊ penitentiā se p̄ ea factuꝝ p̄mitteret. illa cōpuncta p̄ sacerdote filium destituit: sed añq̄ sacerdos veniret demones ad eā irruerunt quoꝝ horrore ac timore peussa ea mortua ē. ſ̄ filius aūt suus p̄ ea penitentiās p̄fitēs. ⁊ p̄nam septennē faciēs ipa cōpleta vidit matrē ei de sua liberatōne gr̄as referentē. Valēt enā eis indulgētie ecclīe. vñ cum q̄dā aplīce sedis legatus quendā strēnuū militē rogaret. vt in terra albienſi i seruitiū eccl̄ie militaret. facta indulgētia p̄ii suo defūcto p̄ vnā ibidem q̄ dragenās moratē: q̄ cōpleta p̄ii luce dano: ei apparuit. ⁊ de sua liberatione gratias ei egit.

Circa scd̄m huiꝰ partis. ſ. illos p̄ q̄bus fiunt. q̄tuor videnda sunt. p̄mo q̄ sunt illi q̄bus p̄nt p̄desse. Secō q̄re debēt eis p̄desse. tercio si oībus eq̄liter p̄sunt. quarto qualiē suffragia q̄ p ipſis fiūt scire p̄nt. ¶ De p̄mo d. ſ. sunt illi q̄bus p̄nt p̄desse. Sciendū ē q̄ sicut dicit augꝰ oēs q̄ de hac vita decedunt. aut sunt valde boni. aut valde mali. aut mediocriter boni. Suffragia igit̄ fiūt p̄ valde bonis ſ̄ gr̄arū actiōes. p̄ valde malis ſ̄ vindictas qualescūq̄z p̄solatiōes. p̄ mediocriter bonis ſ̄ expiatiōes. Valde ēt boni dicunt̄ q̄ statī evolāt. ⁊ ab vtroq̄ igne tam purgatorij q̄ ifernī liberi ſ̄. Eoꝝ ēt tria sunt genera. i. pueri baptizati. martires ⁊ viri valde p̄fecti. q̄ſz tāp̄fecte edificauerunt̄ aurū. argētum ⁊ lapides p̄ciosos. id est dei dilectionē. p̄rimi amorē. et bonā op̄atiōnē. vt nō cogitarēt placere mōdis nisi deo. Qui etsi q̄nq̄z venialit̄ peccāt feruore tñ charitatis ita i eis p̄tim cōsumit̄ sicut gutta aq̄ i camino ignis penitus absorbet. ⁊ nō secuꝝ cremabilia nūq̄ ferunt. Qui igit̄ p̄ aliq̄ istoꝝ trium generū oraret. vel aliqua suffragia faceret eo ipſo in nullā facēt. Quia sicut dicit augꝰ. Iniuriam facit martiri q̄ orat p̄ martire. Si vo aliq̄s p̄ aliquo valde bono oraret. de q̄ tñ an evolaſſz dubitaret. tūc ille orōnes eēnt gr̄arū actiōes ad meritum cederēt et orātis. Fm illud oō mea in sinu meo cōuertet. Dis enī tribus generib⁹ bonoꝝ celū p̄mo apit̄ cum decedunt. nec aliquē purgatorij ignē sentiunt. q̄ significatum ē p̄ illos tres q̄bus celū apertum est. Aptū ē enī ipſo baptizato. Luce. iij. Ihesu baptizato ⁊ orāti ē celum apertuꝝ. p̄ q̄ significat̄ q̄ celum apit̄ oībus baptizat̄ſ sive sint pueri sive adulti. Ita q̄ſi hinc discederet p̄mus evolarēt. Baptismi virtute passiōis xp̄i mūdat ab omni peccō ⁊ originali ⁊ mortali ⁊ veniali. De cuius apertum ē Stephano lapidato. Act̄. vij. Ecce video celos apertos ⁊c. p̄ q̄ō significat̄ q̄ apit̄ oīnibus martiribus. ita q̄ statim evolant cum decedunt. et si aliqua cremabilia habebūt omnia falce martirij resecant̄. Tercio apertum ē beato iohāni p̄fectissimo. Apoc̄. iij. Vidi ⁊ ecce ostium apertum in celo. p̄ q̄ō significat̄ q̄ viris p̄fectis q̄ totaliter p̄nam compleuerunt nec venialia admiserunt vel ſi aliq̄n admittunt̄ a feruore charitat̄ſ p̄tinus consumunt̄. celum ipm̄ cōtinuo aperit̄ ⁊ mox in illud p̄petuo regnaturi ingrediunt̄. ¶ Valde aūt mali sunt q̄ cōtinuo i ifernī baratꝝ demerguntur. p̄ q̄bus si de eoꝝ damnatiōe cōstaret. nulla suffragia aliquatenus eēnt facienda fm q̄ō dicit augꝰ. Si scirē patrē meum esse in inferno non plus orarem p̄ eo q̄ p̄ro

dyabolo. Si aũt ꝑ aliquibus damnat̃ de quoꝝ damnatione dubitatur aliqua suffragia fierẽt: nihil eĩ eis ꝓdesset nec quantũ ad liberationẽ et .s. ab ipsis penis liberẽtur. nec quantũ ad mitigationem. vt .s. pena in eis mitigetur vel diminuat̃. nec quantũ ad suspensionẽ. vt .s. ad tẽpus vel ad horam eorũ damnatio suspendatur. nec quantũ ad fortificationem. vt .s. ad tollerandũ tenius robotẽtur. quantũ eĩ ad aliquod horũ in inferno nulla redemptio est. ¶ Mediocriter aũt boni dicuntur. q̃ cremabilia aliq̃ .s. ligni. fenum. stipulam secum ferunt Vel qui pniam inuncta et sufficientez morte ꝓcaupan complere non ꝑñt. qui nec adeo boni sunt. q̃n suffragijs egeant nec adeo mali quĩ eis ꝓdesse valeant. suffragia igit̃ facta ꝑ eis sunt eoꝝ expiationes. Ãĩ isti sunt illi quibus ipsa suffragia solũ ꝓdesse ꝑñt. in hmõi aũt suffragijs faciendis ecclesia consuevit triplicem numerũ dierũ maxime observare. .s. septenarium. tricenariũ. z anniuersarium. z rõ hoꝝ signat̃ in libro mitrali de officio. Observat̃ septenarius vt aie ad eterne quietis sabbatum ꝓueniant. Vel vt eis oĩa peccata remittantur que in vita egerunt. que ꝑ septem dies ducũt̃ Vel vt remittantur eis peccata que egerant cum corpore quod constitit ex quatuor humoribus z anima in qua sunt tres vires. Obseruatur tricenarius q̃ constat ex tribus denarijs. vt purgetur in eis quicq̃d in fide trinitatis z in transgressionẽ decalogi deliquerũt. Obs. rvatur anniuersarius vt de annis calamitatis ꝓueniat ad annos eternitatis. Sicut gr̃a anniuersariuꝫ sanctoꝝ celebramus ad ipsoꝝ honorem. z nr̃am vtilitatẽ. sic z anniuersarium defunctoꝝ ad ipsorum vtilitatem z nr̃am deuotionez. ¶ De secundo querẽ quare eis debẽt suffragia ꝓdesse. Sciendum q̃ triplicẽ rationẽ debent eis ꝓdesse. Primo ratione vnitat̃ Dum enĩ vnũ corpus cum illis de ecclesia militante. Et ideo bona sua dixit eis esse cõmunia. Secundo ratione dignitatis. q̃n dum adhuc viuerent meruerũt vt hec sibi ꝓdessent. Et ideo dignũ est vt qui alios iuuerunt. et ipsi ab aliis adiuuentur. Tercio rõne necessitatis. qi scilicet sunt in statu in quo se iuuare non possunt. ¶ De tercio verum scilicet equaliter oĩbus ꝓsint. Sciendum q̃ si ipsa suffragia in speciali fiunt magis ꝓsunt illis ꝓo quibus specialiter fiunt q̃ aliis. Si aũt in comuni fiunt. magis ꝓsunt eis qui plus meruerunt in hac vita vt sibi ꝓdessent. si in equali vel maiori necessitate existunt. ¶ De quarto qualit̃ .s. suffragia que dicuntur fieri ꝑñt. Sciendum q̃ ꝑm Aug. fieri possunt tribus modis. Primo ꝑ diuinam reuelationẽ. quoniam scz deus hoc eis reuelat. Secundo per bonorum angelorum manifestationem. Angeli eĩ qui hic semper nobiscum sunt et omnes actus nostros considerant in instanti quasi ad eos possunt descendere. z eis protinus nunciare. Tercio ꝑ animaꝝ hunc exeuntium intimationem. Anime eĩ que de hoc mũdo transeunt. hec z alia eis nunciare possũt. Quarto nihilominus fieri possunt. per experientiam z reuelationem. Cum eĩ a penis se reuelari sentiunt suffragia ꝓ se f. eri cognoscunt.

Circa tercium huiꝰ

secunde partis. .s. illos ꝑ quos fiũt. Sciendum q̃ ipsa suffragia si ꝓdesse debẽt oportet q̃ fiant ab his qui sunt in caritate. Nam si ꝑ malos fiunt prodesse non possunt. Ãĩ legimus q̃ cum quidam miles in lecto cum vxore esset. z luna valde lucens ꝑ rimas intraret. mirabatur quõ homo rationalis creatori suo non pareret. cum eidem creature irrationales parerent. Et dum quidam miles defuncto qui sibi fuerat familiar̃ detraheret. subito ille qui mortuus fuerat in thalamũ introiuit. et dixit illi. Amice noli male suspicari de aliquo. et condona mihi si quid in te peccaui. Cumq̃ surgam suo

interrogaret: di. Varijs penis afflig̃or
p̃cipue q̃ tale cimiterij violati. ⁊ ibi
ꝺ̃ ꝺã fulnerans cũ cappa expoliauit sua
q̃ mihi supponit̃ ⁊ vno mõte magis me
punit. rogauit q̃ vt p̃ se oõnes fieri fa-
ceret. Cum aũt ille sibi diceret an vellet
q̃ a talj ⁊ tali sacerdote ipas oõnes fa-
ceret fieri. ille ad hꝰ nihil rñdens. caput
mote rẽnuentis concussit. Vnde dixit
si vellet q̃ talis heremita p̃o se oraret.
Cui ille. Vtinam ille p̃ me oraret. q̃ꝺ
cum se facturũ p̃mitteret. Et ille aiebat
ego dico tibi q̃ ab hac die vsq; ad .xxx.os
annos tu etiam morieris. Dicq; ille di-
sparuit. ⁊ mile vita sua in melius muta
uit. Deo obdormiuit. ¶ Nõ aũt dictũ
est. suffragia facta p̃ malos p̃desse non
posse. Intelligẽdũ est. nisi sint opa sacra
mentalia. vt est celebratõ misse. q̃ a malo
ministro violari non potest. vel nisi ipse
defunctus vel aliquis eius amicus. aliq
bus etiam malis aliq̃ dispensanda reli-
quisset. q̃ tñ continuo dispensare ꝺñt ne
sibi contingat q̃ꝺ quidam p̃fatus legit.
¶ Miles cũ quidã in bello Karoli ma
gni cũ mauro pugnaturus. rogauit co-
gnatum suũ vt si in bello moreret: equũ
suũ venderet ⁊ pauperibus p̃cium daret
Quo mortuo cum equus sibi nimis pla
ceret cum sibi retinuit. ⁊ post modicũ
tp̃is defunctus ei tanq̃ sol fulgẽs appa-
ruit ꝺi. Cognate bone p̃ octo dies me se
cisti pati penas in purgatorio q̃ p̃ equũ
cuius p̃cium (vt dixeram) pauperibus
non dediste. Sed impune non feres. hoc
die cũ ferent animam tuam in infernũ
dyaboli. ⁊ ego purgatus vado in regnũ
dei. ecce subito in aere audit⁹ est clamor
velut leonum. etsonum. luporũ. et ipm
de medio absstulerunt.

Quatuor corona
ti fuerunt Severus. Severian⁹
Carpofonus ⁊ Victorinus qui in ꝺebente
Dyocleciano vsq; ad mortem tẽp⁹ plũ
barorum cesi sunt. Nox nota cum repe
ri nõ possent. quecũ post multos annos
ꝺño revelante reperta sunt statim fuit
vt eorum memoria sub nobis aliorũ
quinq; martirum. s. Claudij. Castorij.
Simphoriani. Nicostrati ⁊ Simplicij
recolentur. qui post duos annos a mar-
tirio predictor̃ passi sunt. Isti enim marti
res cum oẽm sculpture artem haberent.
⁊ ꝺyocleciano ydolum quoꝺam sculp-
ere nollent. nec sacrificare aliquatenꝰ
consentirent. iussu ipsius ꝺyocleciani in
loculos plumbeos vivi missi sunt. ⁊ sic
in mari p̃cipitati circa annum ꝺomini
ccxxxvij. Sub nobis igit̃ isti quinq;
fuerunt. Sub quibus ꝺicti quatuor hono
rari ⁊ quatuor coronatos vocari aiũt. s. q̃ nox nota reperientur. Et li
cet postmodũ nota reperta fuerũt. vsus
tamen obtinuit vt quatuor coronati de
inceps vocarentur.

Theodor⁹ in vr
be marmaritanor̃. sub Dyocle-
tiano ⁊ Maximiano martirũ passus est
Cui cum p̃ses diceret q̃ sacrificaret et
pacẽ militiam reciperet. rñdit theodo
rus. Ego milito deo meo ⁊ filio ei⁹ ihu
xp̃o. Cui p̃ses. Ergo deus tuus filium
habet? Cui theodor⁹. Etiam. Ad quẽ
p̃ses. p̃ossemus cum cognoscere? Et
theodorus. Cum vtiq; potestis cogno-
scere ⁊ ad eum accedere. Datis igitur in
ducijs sancto Theodoro vt sacrificaret
templum martis deor̃ noctu sanctus so
lus introiuit. ⁊ igne supposito totum il
lud succendit. qui a quodam ꝺ̃ hoc vi-
dit accusatus in carcerẽ vt fame ibi mo
reretur: reclusus est. Cui ꝺño apparens
dixit. Confide serue meus Theodore.
quia ego tecum sum. Tunc turba mul
ta ꝺeclamator̃ virorum clauso ostio ad
eum veniens cũ eo psallere cepit. quod
videntes custodes territi fugerunt. Cũ
aũt inde eductus fuisset. ⁊ ad sacrificia
imitaretur: ait. Si carnes meas igne cre
maueris. ⁊ varijs consumas supplicijs.
donec fuerit spũs in naribus meis. non
denegabo deũ meũ. Tunc ad p̃ceptum

ꝑsidis in ligno suspendicur. et vngulis ferreis tamcrudeliter latera eius rādun tur. vt etiam eius costa nudarētur. Ad quem ꝓfess. Dis theodose nobiscum esse aut cum xꝑo tuo. Cui ille. Cum xꝑo meo ⁊ fuit ⁊ sum ⁊ ero. Tunc iussus est igne cremari. in quo quidem igne spīm emisit: sed nō corpus eius ab igne illesum pmansit circa annū dñi. ccclxxxij. Odo resuauissimo omnes repleti sunt. ⁊ audita est vox dicens. Veni dilecte mi in train gaudium dñi tui. Cdum quoq; ppetuum multi viderunt.

Martinus q̄i mar

tem tenens. i. bellum contra vi tia ⁊ pctā. Vel martinus quasi martium vnus. ꝑfuit nō martir saltem voluntate: ⁊ carnis mortificatione. vel martinus interpretat irritans vel ꝓuocans seu dominans. ipe nanq; p meritum sue sanctitatis irritauit diabolum ad inuidiam. ꝓuocauit deum ad misēiam dominatus est carni sue p macerationem continuam. cui. s. carni ratio siue animꝰ dñari debet. vt dicit Dyonisius in epla ad demophilum. sicut dñatur dñs seruo aut pater filio. aut senior lasciuo iuueniculo. Sulpitius vitam sancti cognomento ꝺ̄ suppl̄itus discipulus sci martini quez Gennadius inter illustres viros cōnumerat scriptis.

Martinus sabarie

pannonioꝝ oppido oriundꝰ fuit sed intra ytaliam papie alitus cum pīe suo tribuno militum. sub Constantino ⁊ Juliano cesarib⁹ militauit. Hō ti sponte. qz ab infantia diuinitus inspiratus. cum esset annorum. x. inuitos parentibus ad ecclesiam fugit. ⁊ catheciminium se fieri postulauit. Etenim beremum intrasset nisi carnis infirmitas obstitisset. Sed cum ceteros decreuissent. vt veteranorum filij ꝑ pactiones militarent. Martinus cum esset annoꝝ. xv. ad militandum vrgeret. vno dī ꝓpositus seruo. cui dī Martinus seruiens sepius ministrabat. ⁊ calciamenta detrahebat atqz tergebat.

¶ Quodam hyemali tpe ꝑ portam ambianensium transiens pauperem quendaz nudum obuium habuit. qui cum a nullo elemosinam recepisset. martinus dūe sibi seruatum intelligens. arripeo ense clamidem que sibi superesset diuidit et partem pauperi tribuens. reliquam partem rursuz induitur. Sequenti igitur nocte xp̄m clamidis sue qua pauperem texerat parte vestitum vidit: ipsiq; ad circūstantes angelos sic loquentem audiuit. martinus adhuc catheciminus hac me veste contexit. Ds vir sanctus in gloriam non elatus. sed dei bonitatez cognoscens. cum esset annorum. xviij. baptizari se fecit. ⁊ adhuc ad instantiam tribuni sibi qui tpe sui tribunatus expleto se seculo abrenūciaturum ꝓmittebat ꝑ biennium militauit. Interea irruentibus intra galliaꝝ barbaris. iulianus cesar contra eos pugnaturus. pecuniam militibus erogauit. At martinus nolēs deincepe militare donatiuum recipere noluit sed cesari dixit. xp̄i ego miles sū pugnare mihi non licet. Indignatus iulianus dixit. q̄ non religionis gr̄a: sed metu belli imminentis militie renūciaret. Cui martinus intrepidus rīdit. Si hoc ignauie nō fidei ascribitur. crastina die ante aciem inermis astabo. ⁊ in noīe xp̄i signo crucis non clipeo ꝓtectus aut galea. hostium cuneos penetrabo securus. Dnō custodiri iubetur et inermis (vt dixerat) barbaris obijceretur. Sed die sequenti hostes legationem miserunt. sua omnia seqz dantes. Unde nō dubium est meritis sancti viri talem victoriam sine sanguine datam esse.

¶ Exinde relicta militia ad sanctum hylariū pictauiēsem ep̄m ꝓcessit. ⁊ ab eo accolitus ordinatus. monet a dño ꝑ soporē vt gentes suos adhuc gentiles visitaret.

Profectus igit̄ multa aduersa passus se esse p̄dixit. Nam inter alpes incidit in latrones. Cuiq; unus securim in caput eius vibrasset. ictū ferientis dextre sustinuit alter vinctis tā p̄ tergū manibus ut eor custodiēdus traderē. Percōtati vero latroni an timuisset. rñdit nunq̄ se ita fuisse securū: q; sciret misericordiam dei maxime in temptationib⁹ affuturā. Incipiēsq; latroni p̄dicauit. atq; ad fidē xpi conuertit. q̄ martinū ad vitā reducens laudabiliter postmodū vitā finiuit.

Cum aūt mediolanū p̄teriisset: dyabol⁹ sibi in hūana spē sibi obuius fuit. atq; quo tenderet requisiuit. Cui cū rñdisset se q̄ cū dño vocaret: tēderet. Ille ait. Quocūq; ieris dyabolus tibi aduersabit̄. Cū aūt martinus sibi mī dixisset. Dñs mihi adiutor est. non timebo q̄d faciat mihi hō. statim ille euanuit. Itaq; martin⁹ maiorez p̄uerit. pī vero in errore pene nasi t. Sed cū hereticū arrianū p totū orbē pullulare. atq; ille pene solus obsisteret. publice cesus atq; de ciuitate eiect⁹. mediolanū rediit. sibi sibi monasteriū statuit: ex inde ab arrianis eiectus. ad insulā gallinariā cū uno solo p̄sbitero pergit. vbi elleborī gramen venenatū inter alios herbas in cibū sumpsit. atq; vicinā mortē senties. oē periculū atq; dolorē virtute oōnis fugauit.

¶ Audiens vero q̄ hūs hylari⁹ de exilio rediret. obuiā ei p̄fectus est. atq; in tres piceuū monasteriū ordiauit. vbi cū q̄n dā adhuc catechumenus hērt parumper a monasterio descendēs atq; rediens reppit eū sine baptismo defunctū. quē in cellā ducens atq; sup eius corp⁹ se p̄sternēs. ipius oōne ad vitam pristinā reuocauit. Idē vero hō referre cōsueuit. q̄ dū sup eū data sibi obscuris locis deputat⁹ fuisset. duos angelos iudicē esse suggestum hunc esse p̄ q̄ martin⁹ oraret. Iussum ē igit̄ vt p̄ ipos duos reduceret. atq; martio vitus redderet. ¶ Aliū insuper q̄ laqueo vitā finierat: vite restituit. ¶ Cerū cū plebs turonica epo careret. ipz plurimū renitentez sibi ordiari petijt. Quidā aūt ex ep̄is q̄ conuenerant. eo q̄ deformis esset habitu. atq; vultu despectibilis resistebant. inter quos p̄cipuus fuit quidā noīe defensor. sed cū lectoz tunc deesset. quidā accepto psalterio primū quē inuenit psalmū legit. vbi versus hic erat. Ex ore infantiū et lactentiū deus p̄fecisti laudē vt destruas inimicū atq; defensorē. Et sic ille defensor est ab oībus p̄ficiatus. Ordinatus itaq; epūs. cum populi tumultū nō ferret. duobus fere milibus extra vrbez monasteriū constituit. vbi cū .lxx. discipulis in multa abstinentia vixit. Nam ibi vinū nemo biberat nisi quē infirmitas coegisset mollior habitus sibi p̄ crimine erat. Plurime ciuitates de his epōs eligebant. ¶ Cum quidā sub nole martiris coleret. atq; a martino nil de eius vita vel merito inueniri posset. q̄dam die sup sepulcrum stans oratut dīm. vt qđ esset vel cuius meriti indicaret. Cōuersus itaq; ad leuā. vidit vmbram nigerrimā stare. q̄ a martino adiuratus dixit se latronē fuisse. et ob scelus puissum esse. continuo igit̄ martinus altare destrui p̄cepit. ¶ Legit̄ q̄z in dyalogo seueri et galli discipulorz sancti martini. vbi multa suppleta sunt. que in eius vita seuer⁹ dumiserat. q̄ martinus quodam tpe valentinianū impatorem p̄ quadam necessitate adijt. sed ille scies eum velle petere quod ipse nolebat dare. fores palatij sibi claudi fecit. At martinus semel atq; iterum passus repulsam. cilicio obuolutus. atq; cinere conspersus. per vnam ebdomadam cibi at potus abstinentia macerat⁹. Tunc mouēte angelo ad palatium venit. atq; nullo sibi p̄bibente ad impatorem vsq; peruenit. Quē cum venientem videret. iratus q; fuisset admissus. ei assurgere noluit. donec sellam regiam ignis aperiret. atq; ipsum impatorē a parte posteriori ignis succēderet. Tūc sectō martino iratus assurgens. virtutez diuinā se sensisse confessus est. multūq; ipm complectēs sibi oīa ante q̄ rogaret: p̄cessit. multaq; mūera obtulit. sed mar-

tinus non accepit. ¶ In eodem q̄z dyalogo legitur q̄liter terrarum motum sit sanauit. Cum eñ quidam iuuenis defunctus fuisset ⁊ mr eius p resuscitatōe filij beatū martinū lacrimis exoraret iste in medio campi vbi erat innumerabilis multitudo gentilium genua flexit ⁊ cunctis videntibus puer surrexit: qua propter oēs illi gentiles ad fidem conuersi sunt. ¶ Eidem quoq; viro sancto obediebant etiam insensibilia. vegetabilia ⁊ irrationabilia. Insensibilia sicut ignis ⁊ aqua. Nam cū in quodā phano ignem misisset. ac domo prima ⁊ adherente agente vento flamma efferebatur. Tunc martinus sup tectū domus ascendens obuium se aduenientibus flāmis inseruit. mor cōtra vim venti flamma retorquet. vt conflictio quidam compugnantium inter se elementoz videretur. ¶ Nauis etiam quedam cū pdicta retur vt in pdicto dyalogo legit. quidā negociator nec duz xp̄ianus exclamauit Deus martini cripe nos. ⁊ statim tranquillitas magna successit. ¶ Similit vegetabilia. Nam cum in quodā loco templum antiquissimū diruisset. ⁊ arborem pini dyabolo dedicatam vellet excidere. obsidentibus rusticis ⁊ gentilibus vnus eorum dixit. Si de deo tuo fiduciam habes. nos hanc arborē succidem⁹ ⁊ ei eam sepe ⁊ si tecum est deus tuus vt dicis euadet. quo annuente succisse arbor iam versus eum ibidem beatū cadens signum crucis oppositit. in alia partem rediens. rusticos qui in tuto loco erant fere oppressit: q̄ viso miraculo ad fidem conuersi sunt. ¶ Irrationabilia q̄z alia sibi pluries obedierunt. sic legit in pdicto dyalogo. Cum eñ canes leporum sequentes vidisset. impat canibus vt aīal insequi desisterēt. Mox illi constiterunt. ⁊ quasi vinci in suis vestigijs firi manserunt.

¶ Serpens etiam quidā eñ fluuiū quēdam natando transiret. Martinus ait ad serpentē. In noīe dñi iubeo te redire Mox se ad verbum seri retorsit. ⁊ in ripam a lia transmeauit. Et ingemiscens martinus ait. serpentes me audiunt: et homines non audiunt. ¶ Canis fili cuiusdam ex martiri discipulis latrare. ille ad eum conuersus ait. In noīe martini iubeo te obmutescere. Canis continuo obmutuit. ac si linguam habuisset abscisam. ¶ Fuit aūt deus martin⁹ multe humilitatis. Nam leprosum quendaz cunctis horribilem paritus obitu dño ipm osculatus est. atq; benedixit. statimq; mundatus est. In secretario quoq; residens nunq̄ cathedā visus est. Nam in ecclesia nemo vnq̄ eum sedere vidit. Sedebat aūt in cella rusticana quā tripoda vocant. ¶ Multe dignitatis fuit. q; par apostolis dictus est. ⁊ hoc p̄ter grām spūsancti: q̄ in eum in specie ignis ad robur descēdit. sic fuit in aplis Eñ ⁊ aplī frequenter eum tanq̄ comparem visitabant. Legit eñ in pdicto dyalogo. q̄ quadam vice diuum martin⁹ in cella solus sederet. ⁊ seruus ⁊ gallus eius a discipulis p̄ foribus expectarent. subito mirabili concussi ostio. plures in cella adiunt inuicem colloquentes. de q̄ postmodum martinus requisitus ait. Dicam vobis: sed vos quesso mihi dicatis. Agnes, recla ⁊ maria ad me venerunt nec eñ illo die sed sepius se ab eis cōfessus est visitari. ⁊ petrum ⁊ paulum aplos a se sepe videri phibuit. ¶ Multe iustitie. cum eñ ab impatore nomine maximo inuitatus fuisset. ⁊ martino poculum primo fuisset ablatum. spectantibus cūctis vt post se regi tribueret. pbytero suo dedit. nullū ecclesie dignior ē q̄ post se deberet bibere. ⁊ indignū iudicans si aut regem aut regis primos pbytero p̄tulisset. ¶ Multe patientie tanc eñ in oībus patientiā seruabat. q̄ cum esset sūmus sacerdos. impune sepe a clericis leuebat. nec sua eos p̄ter hoc caritate repellabat. Nemo illū vnq̄ vidit iratū. nemo merentē. nemo ridentē. Nū q̄ in illius ore nisi xp̄s. Nunq̄ in illius

corde nisi pietas. nisi par. nisi misericordia interat. Legit̄ q̄z in p̄dicto dyalogo q̄ cū ☞ Martinus quadā vice in veste hispida nigra ⁊ pendulo pallio arcūtectus sup asellum p̄cederet. equus decontra venīē tibus expauefactis militantes in terrā saltu p̄cipiti se dederunt. ⁊ martinum arripientes graviter verberauerunt. Ille aūt quasi mutus cedentibus terga p̄bebat. sed magis illi furiebant. eo q̄ ille q̄ non sentiens verbera illata contemnere videret. P̄terea aūt alia adeo humo fixa p̄manebant. vt quantūcunq; flagellata velut saxea moueri nō possent. quo vsq; ad martinum redeūtes. ⁊ p̄cñ suū q̄ ignoranter in eum commiserant cōfitentes ille eis licentiam dedit ⁊ gradu concito alia p̄cesserunt. ¶ Adulte affluentie in oād̄o. q̄z (vt in legēda sua dī) nunq̄ vlla hora momentū q̄ p̄terijt quo non aut oīoni aut lectioni incūbēret. Inter legendum tñ ⁊ opandum nunq̄ animū ab oīone larabat. nam vt fabris ferrarijs motio est. q̄ inter opandum p̄ quodam laboris leuamine incudem terunt. ita martinus dum aliquid ageret semp̄ orabat. ¶ Adulte austeritatis in seipso. refert em̄ seuerus in epla ad eusebium. q̄ cum martinus in quandā suā dyocesim venisset. ⁊ clerici lectū sibi plurimo stramine p̄parassent. ille ibidem requiescens instrētā mollitiem p̄horrescit quippe q̄ nuda humo vno tm̄ alicio supposito cubare consueuerat. Itaq; primo iniuria surgens stramentum oē p̄iecit et se sup nudam humum collocauit. Circa mediam vero noctē tota illa pl̄a igne accendit̄. ⁊ martinus excitatus dum ex ire tentaret: sed nequiret ab igne capit̄ ⁊ eius iam vestimenta vrunt̄. Revertens vero ad solitum oronis p̄sugit ⁊ crucē emittēs signaculū in medio ignis intactus p̄mansit. ⁊ flāmas sensit rorantes q̄s male erp̄tus erat vrentes. Adonachi igit̄ excitati concurrunt ad martinū quē iam consūptum putabāt de medio flammarum illesum educūt. ¶ Adulte compassionis erga delinquentes. q̄ oēs volentes penitere compassionis sinu recipiebat. nam cum dyabolus martinus reprehenderet. cur semel lapsos ad penitētiam reciperet eidez rndit. Di tuipse o miserabilis ab hoīm festatione desisteres. ⁊ te facerē tuoz penitēret. ego tibi confīs sus in dño xp̄i misericordiam pollicerer. ¶ Adulte pietatis erga paupes. legit̄r in p̄dicto dyalogo q̄ martinū in q̄dam festiuitate ad ecclesiam tendentez. paup quidā nudus secum est. martinus aūt archidyacono p̄cepit vt egentez vestiret sed hoc cum ille facere distulisset. increpat̄ suus martinus secretarium. tunicam illi p̄buit ⁊ statim abscedere iussit. Cum ḡ archidiaconus moneret vt ad solemnia pagenda p̄cederet. ille de se loquentē rñdit se ire non posse donec pauper vestez accipiat. Archidyaconus eo non intelligeno. q̄ cum extrinsecus cappa tectus esset. p̄m nudum interius non videbat paupez nō adesse causāt. At ille. Adhibi inquit vestis deferatur. ⁊ paup non deerit vestiendus. Compulsus ille ad fores vadit. ⁊ quinq; argenteis tunicam vilē ⁊ curtam q̄ dī pennula q̄si pene nulla rapiens. aīi pedes martini iratus p̄icit. Quam ille secreto indut. cuius manice vsq; ad cubitū. ⁊ lūgitudo vsq; ad genu p̄tendebatur. ⁊ sic missam celebrat̄ p̄cedit. Dum aūt missam celebraret. globus igneus sup caput eius apparuit. ⁊ a multis ibidē visus fuit. ob q̄ par aptis dī. Huic autez miraculo addit magister Johannes beleth. Q̄ cum in missa manus ad deū vt mos est leuaret. manicis lineis retro hīnibus. cum nec brachia eius essent grossa. nec multū carnosa. nec p̄fata tunica p̄tenderet nisi vsq; ad cubitū. remanserunt eadez brachia nuda. Tūc miraculose torques aūrei. ⁊ gēmati deferunt̄ ab angelis ⁊ brachia decenter operiunt. ¶ Quem etiam tonsam q̄dam vice ꝓspiciens. euangelicus inḡt mandatū ista cōplenit. duas tunicas habuit. ⁊ vnam non habenti largita

est. ita et vos inquit facere debetis.

¶ Adulte potestatē erga demones pollendo sepe eīm ipsos demones ex hoīb⁹ expulit. Legīt enīm in dicto dyalogo q̄ quedam vacca a demone agitata. cum vbiq; sequeret. ⁊ multos cōfoderet. ⁊ vestituo Martinum ⁊ socios in itinere furibunda concurreret. ille manu eleuata ipsam desistere iubet. quā immobili permanente: vidit demonē dorso illius insidentem. quē increpans abscede inquit funeste de pecude. ⁊ innocuum alal agitare desiste. quo p̄tinus discedente vacca ad eius pedes p̄sternitur. et ad eius impium cum oī mansuetudīe ad gregē suum reuertit. ¶ Adulte subtilitatis erga demones cognitio fuit. Demones ita sibi cōspicabiles reddebant. vt sepe ab ipso sub quacunq; imagine viderentē Nam interdum demon in iouis p̄sonā plerūq; mercurij. aliq̄n veneris vel minerue transfiguratus se eius vultibus offerebat. quos ille omnes suis nutibus increpabat. Mercurium maxime patiebatur infestum. Jouem burtum atq; bebetem esse dicebat.

¶ Quadam etiam vice dyabolus in forma regis purpura et dyademate ⁊ auteis caligis ornat⁹. serena letaq; facie sibi apparuit. Cumq; diu ambo tacuissent. agnosce inquit martine quem colis. ipse ego sum descensurus ad terras prius me tibi manifestare volui. Ad hoc cum ad huc martinus admirans taceret rursus ait. Admirne cur dubitas credere cum me videas. Christ⁹ ego sum. Tunc ille a spūsancto doctus ait. Dñs ihesus xp̄s nō se purpuratum ⁊ dyademate rutilantē venturum esse predixit. Ego christum nisi in eo habitū ⁊ forma qua passus est nisi cruce stigmata preferentem venisse non credam. Ad hanc vocem ille disparuit: ⁊ totam cellam fetore complenit.

¶ Adartinus sūe obitum suum longe ante p̄sensit. quā etiam fratribus reuelauit. Interea Lan dacensem dyocesim causa sedādē disco die visitauit. Pergēs ergo vidit mergos in fluminis piscibus insidiantes. ⁊ quoniaq; capientes. forma inquit hec demonū est. insidiant incautis. capiunt nescientes. captos deuorant saturatiq; nequiūt deuorare. Jmpatigilē vt relicto gurgite desertas peterent regiones. Statimq; grege facto montes silvasq; petierunt. ¶ In illa igīt dyocesi aliq̄diu cōmorantis virtutes corpis cepit destitui. et discipulis indicat se resolutum: tunc oēs flentes: aut quos inquiunt p̄ deseris. aut cui nos desolatos reliquis inuadent eīm gregem tuū lupi rapaces. Et ille vox mortis fletibus. flens quoq; sic orauit. Dñe si adhuc pplo tuo sum necessarius non recuso laborem: fiat voluntas tua. Dubitauit eīm pene q̄d mallet. q̄ nec hos deserē. nec a xp̄o voluntas diuina separi. Itaq; cū aliq̄diu molestia febrium teneret. ⁊ a discipulis rogaretur. vt in lectulo suo. vel in cilicio ⁊ cinere vbi decūbebat: stramentū aliq̄s ponerentur. Non decet inquit filij christianū nisi in cilicio ⁊ cinere mori: ego si vobis aliud exemplum relinquo ipse peccaui. Oculis ac manibus in celum semper intentis: nunciatq; ab oīone spūs non relaxabat. ⁊ cum supinus spiraret: a p̄sbiteris rogaretur: vt corpusculum mutatione lateris relenaret. sinite me inquit fratres fixis celum potius respicere q̄ terram vt spiritus ad dominum dirigatur. Et hec dicens: vidit dyabolum astiterē. quid hic inquit astas cruenta bestia: nichil in me funestus reperies. Abrahe me sinus recipiet. Et in hac voce sub archadio et honorio qui ceperunt circa annum domini. cccxcvij. vite ei⁹ lxxij. spiritum deo reddidit. cui tnsq; eius tanq̄ iam glorificato resplenduit ac chorus angelorum ibidem psallantes a multis auditus fuit. ¶ Ad cuius translationem pictauī sicut turonici conuenere: ubiq; magna altercatio orta est. Dicebant eīm pictauī. noster est monachus nos requirimus communem datum.

Quibus illi, vobis ablatus est nobis a deo donatus. Nocte igit̃ media: pictauis oĉ penitus sopiunt: et sic a turonicis corp⁹ eius p fenestram electum. p ligeris nauigio ad vrbem turonicam: cũ magno gaudio deportat. ¶ Beatus aũt sanctus colonien⁹ epc̃s. cum die dñica loca sancta post matutinas more solito circuiret. illa hora qua vir sc̃us obiit: angelos cantãtes in celo audiuit: vocansq; archidyaconem interrogat: si aliq̃d audiret: ? cum se nil audire diceret: epc̃m vt diligenter auscultaret: moneret. ĉpit sursum collum extendere. aures erigere ? sup summis articulis baculo se sustentans stare: sed dum epc̃m p eo orasset: quasdã in celo voces audire se dixit. cui epc̃s dño meus martinus est: qui migrauit e mundo: ? nunc angeli eum in celum deferunt. Demones aũt affuerunt q̃ eum retinere voluerunt. sed nihil suum in eo reperientes: confusi recesserunt. Archidyaconus igitur diem ? horam notauit. et tunc martinum migrasse cognouit.

¶ Seuerus etiam monachus qui vitã eius scripsit. cum post matutinas leuiĉ obdormisset. sicut ipse in quadam epl̃a testatur. sc̃us martinus albis indutus vultu igneo. stellantibus oculis. crine purpureo: teneq; librum in manu dextra quem de vita eius idem seuerus scripserat: eidem apparuit. Cumq; post benedictionem in celum consendere ipsum videret. ? cui eo ascendere cupienti: ianuam claudere. Post hoc aũt nuncijs venientibus: eadem nocte sc̃m martinũ migrasse audiuit. ¶ Eo q̃q; die sc̃us Ambrosius mediolanensis epc̃s missam celebrans sup altare inter ꝓphetam ? epl̃am obdormiuit. ? cũ nullus eũ excitare p̃sumeret. et subdyaconus nisi ipso inuente: epl̃am non auderet legere. transactis duab⁹ vel triũ horaꝝ spaciis excitauerit eũ dicẽtes. Iam hora p̃terijt: ? pplus ad laudes conuenerat. iubeat dñs nr̃ vt dicat eius epl̃am legat. Ad quos ille. Nolite turbari. frater eũ meus martin⁹ ad deũ migrauit: et ego ei⁹ funeri obsequiũ p̃buit: sed vltimam oĉionem vobis excitare ne vobis: ? apellere non valui. tunc illi die ? hora nocte: innuerunt sc̃m martinũ tũc migrasse ad celũ. ¶ Cappam eius (vt aut mgr̃ iohãnes beleth) reges frãcie in plio portare ? seruerũt. Cũ ipsius cappe custodes capellani dicebant. Post mortẽ aũt eius anno sexagesimo quarto. cum bt̃us Petrus eius ecclesiam magnifice ampliasset. ? in eam corpus eius transferre vellet: semel ? bis ? tercio iuuenis ? vigilijs insistentes: sepulcrum eius nullatenus mouere potuerunt. Cumq; vellent dimittere. quidã senex p̃ulcherrimus eis apparuit dicens. Vsq; quo tardatis: nõ videtis sc̃m martinũ paratum iuuare vos si manum apponitis. Tunc ille cũ eis manum supposuit. ? cui⁹ summa velocitate sepulcrum leuauerũt. ? in loco vbi nunc colitur posuerunt. Venit aũt ille post hoc nunq̃ comparuit. Nec translatio in mense iulij celebratur.

¶ ffertur q̃q; q⁹ tunc duo socij erant quorum vnus erat cecus ? alter contractus. Cecus aũt ? tractum ferebat: ? tractus ceco viam monstrabat. sicq; taliter mendicantes multã pecuniam acquirebant. Audientes vero q⁹ ad corpus sc̃i Martini multi sanabant infirmi. cũ in translatione eius corpus extra eccl̃iam p̃cessionaliter duceretur: mere ceperunt ne p̃dictum corpus iuxta domum vbi manebant: duceretur. ? sic ipsi forsitan curarentur. Nolebant enim sanitatem consequi: ne deperiret materia questus sui. Quapropter de illa strata fugientes: se ad aliam transferebant: p quam corpus nequaq̃ duci putabant. Dum ergo fugerent: corpori eius ex improuiso p̃tin⁹ obuiauerũt. Et q⁹ deus multa bona p̃stat inuitus. ambo ? ora eor̃ voluntatez ? mente sunt curati. licet de hoc plurimũ tristarentur.

¶ Ambrosius aũt de sc̃o martino scribit. bt̃us Martinus ꝓphanis erroris tẽpla destruxit. vexilla pietatis erexit. no t

cuos suscitauit. ab obsessis corporibus demonia seua exclusit ac varijs laborantes languoribus salutis remedio subleuauit. q̄ ita p̄fectus inuentus est: vt p̄m recisse in paupere. 7 veste quā egenus ac ceperat. martīi dīm induisset. O felix largitas quā diuinitus opak. O dampnis gloriosa diuisio: que multez p̄terit 7 rez̄. O inestimabile donū. q̄ vestire meruit diuinitatē. Digne huic dñe p̄fessionis tue p̄mia 7 tulisti. Digne ei arma nox subiacuit ferital. Digne amore martyrij: persecutoris tormenta non timuit. Quid erit pro oblatione integri corpis recepturus. q̄ p quāritate vestis exigue deum vestire meruit 7 videre. Sic spanibus contulit medicinam. vt alios supplicatōibus alios vestis saluaret.

Briccius scti martini dyacon⁹. etiaz primū emulus: multo eidem sctō 7 uicia inferebat: Nam cū quidā paup martinū reḡreret dixit ei briccius. Si illū deliz q̄rat: p̄spice cminus. ille cñ est q̄ ꝙsi amens celuz respicat. Cum igit paup a martino q̄ perat: accepisset. vir sctūs briccium ad se vocans dixit. An ego tibi delir⁹ videor briccī? Ad cū ille p̄ verecundia se dixisse negaret: ait martinus. Nonne aures mee ad os tuū erant q̄n hoc cminus loḡbaris? Amē dico tibi. q̄ a dño obtinui vt mihi in epatuz succedas: scias multa te in epatu aduersa passurū. Ad hec eius audiens irridebat: di. Nōne verius dixi illū delirū esse. Post mortē igit scti martini Briccius in epm est electꝰ. Qui dei cultui vacabat: 7 licet ad hec subiectū corpe castus erat. Anno aūt epatus sui tr cesimo. mulier q̄dam religiose vestita q̄ eius vestimenta laudabat. 7 cepit 7 filiū peperit. Tunc ois ppls cū lapidibus ad epi ianuam 7 gregatus est di. Diu pietate sctī martini luxuriā tuā dissimulauim⁹. sed iam nequa q̄ pollutas manus osculari valemus. Illo aūt existente hoc negante. adducit ad me sit infantem. q̄ illato cū. xxx. esset dierū. dixit ad eum briccius. Adiuro te p filiuz dei vt dicas coram oibus si ego te genui. Et ille. non tu mihi es p̄ meus. Populo astante vt q̄s esset eius p̄ reḡreret. ille dixit. Non est hoc meum. fera q̄s ad me p̄tinuit. Populus aūt hoc totū magicis artibus attribuebat di. Nequa q̄ nobis falso pastoris nole dñaberis. Tunc ille p̄ sui purgatione primas ardentes visq ad tumbā sctī martini cūctis videntib⁹ deportauit. pectisq primis vestis eius illesa apparuit 7 ait. Sicut hoc meū vestimentum a primis mansit illesum: sic corpus meum a tactu mulieris est mūdū. P̄pl'o aūt adhuc nō credente. sctūm briccium 7 tumelijs 7 iniurijs afficiunt. 7 a sua dignitate ejiciunt. vt vbum q̄s sanctus Martinus dixerat impleretur Tūc briccius flens papam adijt. 7. vij. annis ibidem p̄manens. quicq̄d in sctō martinum deliquerat: penitēdo delevit Populus aūt iustinianū p̄fecit: 7 romā 7 tra briccium misit vt epatuz sibi 7 tra briccium defensaret. Quo cum tenderet in ciuitate vercellēsi vitam finiuit. 7 armenium loco eius pplus omnis p̄fecit. Septimo igit anno briccius eiz auctoritate pape rediit: sexto ab vrbemiliario hospicium accepit: et armenius eadem nocte spiritu exalauit. Quod briccius p reuelationem cognouisset: ait milio vt surgerent 7 secum ad cumulandū turonensem episcopum p̄perarēt. Cum ergo briccius p vnam portam ciuitatē ingrederetur: alle aūt p aliam mortuus efferebatur. quo sepulto sctūs briccius sedem suam accepit et septem postmodum annis p̄sidens: 7 vitam laudabilem ducēs xpo. anno epatus sui in pace quieuit.

Cecilia quasi celi lia. vel cecis via. vel a celo 7 lya Vel cecilia quasi ceatate carēs. Vel dī a celo 7 leos quod est populus. fuit enī celeste lilium p virginitatis pudorē. Vel dī lilium q̄ habuit candorē mundicie

virorem conscientie. odore fame
ꝑfuit ⁊ cecis via p exempli informationē
celum p iugem ꝓtemplationē. lya p assi
duam opationem. Uel dī celum. q sic
dicat ysidorus. Celum philosophi volu
bile rotundum et ardens esse dixerunt.
Sic et ipsa fuit volubilis p opationem
sollicitam. Rotunda p pseuerantiam.
Ardens p caritatem succensam. ꝑfuit ce
citate carens p sapie splendorem. fuit et
celum ppli. q in ipsam tanq̄ in celum
spūale pplus ad imitandum intuetur.
celum. solem lunaz ⁊ stellas. id est sapie
ptes citatem. fidei magnanimitatem ⁊
virtutum varietatem.

Cecilia virgo pre

clarissima nobili romanoz gene
re exorta: ⁊ ab ipsis cunabulis in fidei
xp̄i nutrita. absconditum semp euange
lium xp̄i gerebat in pectore. ⁊ non diebꝫ
atq; noctibꝫ a colloquijs diuinis ⁊ oōe
cessabat. suamq; virginitatem cōseruari
a dño exorabat. Cum aūt cuidam iuue
ni nole Valeriano desponsata fuisset. ⁊
dies nuptiaz instituta fuisset. illa subtus
ad carnem cilicio erat inducta: ⁊ desuper
deauratis vestibus tegebatur. ⁊ cantan
tibus organis illa in corde suo soli dño
decantabat dī. ꝑfiat dñe cor meum ⁊ cor
pus meum immaculatum vt non con
fundar. Et diebus ac triduanis iemu
nijs otans commendabat dño quod ti
mebat. Uenit autez nox in qua suscepit
vna cum sponso suo cubili secreta silen
tia: ⁊ ita cum alloquitur. O dulcissime
atq; amantissime iuuenis: est misterium
quod tibi confitear. si modo tu iuratus
asseras tota te illud obseruantia custo
dire. Jurat se Valerianus illud nulla
necessitate detegere: nulla ꝓdere ratiōe
Tunc illa ait. Angelus dei habeo ama
torem. qui nimio zelo custodit corpus
meum: hic si vel leuiter senserit q̄ tu me
polluto amore ꝓsequaris: ferum feriet te ⁊
amittes florem tue gratissime iuuentu
tis. si aūt cognouerit q̄ me sincero amo
re diligas ita q̄z diliget te sicut me ⁊ osten
det tibi gl̄iam suam. Tunc valerianus
nutu dei correctus: ait. si vis vt credam
tibi ipsum angelum mihi ostende. et si
vere ꝓbauero q̄ angelus sit. faciam q̄d
hortaris: si aūt vir alius diligit te. illū
gladio feriam. Cui cecilia dixit. Si in
deum verū credideris. ⁊ te baptizari ꝑ
miseris: ipm videre valebis. Uade igr̄
in tertium miliarium ab vrbe q̄ appia nū
cupatur: ⁊ pauperibus quos illic inuenies
dices. Cecilia me misit ad vos: vt oīa
tis mihi sctm̄ senē Urbanū. qm̄ ad ipz
habeo secreta mandata q̄ ꝑferā. Hunc
dū tu videris: indica ei oia verba mea ⁊
postq̄ ab eo purificatus fuer[i]s ⁊ redieris
angelū ipm videbis. Tunc valerianus
precipit: ⁊ pm signa q̄ accepat sctm̄ vrba
num ipm intra sepulcra martyrū latitā
tem inuenit. Cumq; ei oia verba cecilie
dixisset: ille manus ad celum expandēs:
cum lacrimis ait. Dñe ihu xp̄e
seminator casti consilij. suscipe seminū fructus
quos in cecilia seminasti. Dñe ihu xp̄e
pastor bone. Cecilia famula tua q̄ apto
tibi argumentosa deseruit. Jam spon
sum quē q̄ leonē ferocem accepit: ad te
q̄si agnum mansuetissimū deducit.
Et ecce subito apparuit senex quidam
nuncijs vestibus indutus: tenens libruz
aureis literis scriptū quē videns vale
rianus p nimio timore q̄ mortuus ceci
dit: ⁊ a sene leuatus sic legit. Unus dñs
una fides vnū baptisma. Unus deus et
pr̄ oīm q̄ sup omēs ⁊ p oia ⁊ in oibus no
bis. Cuiz hoc legisset dixit ei senior. Cre
dis ita esse. an adhuc dubitas? Tunc ex
clamauit dicens. Non est aliud q̄d ve
rius credi possit sub celo. Statimq; illo
disparente Valerianus a sancto vrbano
baptisma suscepit. et rediens cecilam
cum angelo loquentem in cubiculo in
uenit. Angelus autez duas coronas ex
rosis ⁊ liliis in manu habebat. ⁊ vnam
Cecilie et alteram Valeriano tradidit
dī. Istas coronas immaculato corde et
mundo corpe custodite. q̄d de paradiso

dei eas ad vos attuli. nec vngꝫ marcescẽt nec odorem amittent. nec ab aliis nisi q̃ bus castitas placuerit videri poterunt. Tu autem Valeriane q̃ veri consilio credidisti: pete quod cũq̃ volueris & cõsequeris. Cui valerianus. Nihil mihi in hac vita extitit dulcius q̃ venustus frater meus affectus. pro igit̃ vt & veritatẽ ipse mecum agnoscat. Cui angelus. placet dño petitio tua: & ambo cum palma martirij ad dñm venietis. Post hoc ingressus Tiburcius frater Valeriani: cũ nimium rosarum sensisset odorem dixit. Miror hoc tpe rosas hic odor: & liliorũ nẽ respiret. Nam si ipsas rosas vel lilia in manibus meis tenerem. nec sic poterã odoramenta tante mihi suauitatis infudere. confiteor vobis ita sum refectus vt putem me totũ subito immutatũ. Cui valerianus. Coronas habemus q̃ tui oculi videre non ꝑualent. floreo colore & niueo candore vernãtes. & sicut me intrpellante odorem sensisti. sic & si credideris videre valebis. Cui tiburcius. In somnio hoc audio. an in veritate ista tu loqueris Valeriane? Cui valerianus. In somnio vsq̃ modo fuimus sed iam nunc in veritate manemus. Ad quem tiburcius. Unde hoc nosti? Et valerianus. Angelus dñi me vocauit quem tu videre poteris si tu purificatus fueris: & ydolis ydolisq̃ abrenunciaueris.

¶ Huic miraculo de coronis rosarum Ambiosius textatur in prefatione sic dicens. Sancta cecilia sic celesti est dono repleta: vt martirij palmam assumeret: ipm mundum est cum thalamis execrata. testis est Valeriani coniugio et Tiburcij ꝓuocata confessio: quos dñe angelica manu odoriferis floribus coronasti. Uiros virgo duxit ad gloriam. mundus agnouit quantum valeat deuotio castitatis. hec ambiosius. ¶ Tunc cecilia euidenter ostendit ei omnia ydola esse insensibilia & muta. ita vt tiburcius ꝛ videret ac diceret. Qui ita non credit pec̃ est. tũc Cecilia osculãs pectus eius dixit. hodie te fateor meũ esse cognatum. Sicut eũ amor dei fratrem eius mihi cõiungere fecit. ita te mihi cognatum ꝑtem ꝓfaciet ydolorum. Uade igitur cũ fratre tuo: et purificationem accipias. & angelicos vultus videre valeas. Dixitq̃ tiburcius fratri suo. Obsecro te frater. vt mihi dicas ad quem me ducturus es. cui Valerianus. Ad vrbanũ epm. Cui tiburcius. de illo vrbano dicis q̃ totiẽs dñ natus est. & adhuc in latebris cõmorat̃. Die si inuenti a fuerit. cremabit̃. & nos in illius flammis pariter inuoluemur. & dum querimus diuinitatem latentes in celis. incurremus furorem exurentem in terris. Cui cecilia. Si hec sola esset vita: iuste hanc perdere timeremus. Est aũt alia melior que nunq̃ amittit̃. quã nobis dei filius enarrauit. Omnia cũ q̃ facta sũt: filius et patre genit⁹ condidit. Omnia enim que condita sunt. et patre procedens spiritus animauit. Hic igit̃ filius dei in mundum veniens. verbis & miraculis aliam vitam esse nobis monstrauit. Cui tiburcius. Certe vnum deum esse asseris: & quomodo nũc tres esse testaris? Respondit cecilia. Sic in vna hominis sapientia sunt tria. s. ingenium memoria et intellectus. sic & in vna diuinitatis essentia tres personę esse possunt. Tunc cepit ei de aduentu filij dei & passione predicare. & multas congruitates ipsius passionis ostendere. Nam ideo inquit filius dei est ventus vt genus humanum dimittatur peccato detentum. Benedictus maledicitur. vt homo maledictus benedictionem consequatur. Illudi se patitur vt homo ab illusione demonum liberetur. Spineam coronam accepit in capite. vt a nobis sententiam auferat capitalem. fel suscepit amarũ. vt sanaret hominis dulcem gestũ

Expoliat et parentum nrox nudietatez
operiat. In ligno suspendit: et ligm pe
garicationem tollat. Tunc tyburtius
fratri suo dixit. Adiserere mei et pduc
me ad hostem dei: et purificationez accip
piam. Tactus igit et purificatus: angelos dei sepe videbat: et omia que postula
bat, prinus obtinebat. Valerianus igit
Tiburtius elemosinis insistebāt et sco
rum corpa quos almachius pfectus oc
cidebat: sepulture tradebant. Quos al
machius ad se vocans. cur p suis scele
ribus damnatos sepelie bant inquisiuit
Cui tiburtius. Utinam illoz sensus esse
mus quos tu damnatos appellas q con
temnunt qō videtur esse et non est. et in
uenerunt illud qō non videtur esse et est
Cui prefectus. Quid nam est illud? Et
tiburtius. Quod videtur esse et non est
est omne qō in hoc mūdo est. qō homi
ni non esse pduat. Quod vero non vi
detur esse et est: est vita inftoz et pena ma
lorum. Cui prefectus. Non puto q me
te tua loquaris. Tunc iubet astare vale
rianum: dicens ei. Quomā non est sani
capitis frater tuus. tu saltem poteris sa
pienter dare rōsum. Constat plurimos
vos errare q gaudia respuitis. et ea ini
mica gaudijs affectatis. tunc Valerian⁹
se vidisse ait. Glaciali tpe otiosos iocā
tes: et oparios agricolas ridentes: sed
estiuo tpe dum adussent gliosi fruct⁹
laborū gaudētibus illis qui putabāt
vani: ceperunt fieri qui videbantur vr
bani. Sic et nos nūc quidē sustinemus
ignominiā et laborem. In futuro aūt
recipiemus gloriam et eternam mercedē
Vos nunc qui transitorii habetis gau
dium: in futuro aūt inuenietis eternum
supplicium. Cui prefectus. Ergo nos in
uictissimi principes eternū habebimus
luctum. et vos pfone vilissime ppetuum
possidebis gaudium? Cui valerianus.
Nomunciones istis non principes. tpe
nostro nati. anus morituri. et deo rōem
p oibus malis reddituri. Sint aūt pre
fectus. Quid verborum circuitu immo
ramur? Offerte dijs libamia. et illesi ab
scedite. Sancti rūderunt. Nos deo ve
ro sacrificiū quotidie exhibemus. Qui
bus prefectus. Qō est nomen eius. Cui
valerianus. Nomen eius cius inueniri
non poteris. etiam si pennis volaueris.
Prefect⁹ dixit. Ergo iupiter nomen dei
non est. Cui valerianus. Nomen homi
cide et stupratoris est. Ad quem alma
chius. Ergo totus mūdus errat et tu cū
fratre tuo verum deum nosti. Valeria
nus rīdit. Nos soluti non sumus. sed in
numerabilis mutatio mundo hanc sētiam
recepit. Traduntur igitur sancti in custo
diam maximi. quibus ille ait. O iuven
tutis flos purpureus. O germanus fra
ternitatis affectus. quō ad mortem qua
si ad epulas festinatis? Cui valerianus
q si crediturus sepmitteret: gliam ala
rum eoz post mortem videret. Et ma
ximinus. Fulminibus ignis consūmar
si non solum illum acum confitear. quē
vos adorare si ptingat qō dicam. Jpe
ē maximus et oīs eius familia et vniuer
si carnifices crediderunt: et ab vrbano q
illuc occulte venit baptisma susceperūt.
Igitur dum aurora finem daret: cecilia
exclamauit di. Eya milites xpi. abijcite
opera tenebrarum et induamini armis
lucis. Quarto ē miliario ab vrbe sancti
ad flaminia ionis ducuntur. Et dum sa
crificare nollent: pariter decollant. Tūc
maximus cum iuramento asserit se in
hora passionis eorum angelos vidisse ful
gentes. et alas eorum quasi virgines de
thalamo exeuntes quas in gremio suo
in celum angeli detulerunt. Almachius
vero audiens maximū xpianum effectū
eū plumbatis tandiu cedi fecit: quoscq
spīm excussit. Cuius corpus scā Cecilia
iuxta valerianum et tiburcium sepelivit
nunc almachius facultates ambox cepit
inquirere. et ceciliam tan q valeriani cō
iugem coram se fecit affari. Jussitq vt
ydolis immolaret: aut sententiam mor
tis incurreret. Cū aūt ad hoc ab appari
toribus vrgeret. et illi vehementē fierent

to q̄ puella tamdecora et nobilis viro se mori traderet: dixit ad eos. Hoc boni iuuenes non est iuuenta autem perdere: ꝫ in melius mutare. Dare luctum ⁊ accipe aurum. Dare vile habitaculum: ⁊ accipere p̄ciosum. Dare breuē angulū ⁊ accipere forum plurimum. Si quis p̄ num mo solidos daret nonne velocius festinaret. Deus autē quod acceperit sim plum reddet centuplum. et dixit. Creditis his q̄ dico? Et illi. Credimus rp̄z verum esse deum: qui talem possidet fa mulam. Vocato ergo Urbano epi scopo .ccc. ⁊ amplius baptizati sunt. Tunc almachius sanctam ceciliaz ad se vocā dit. Cuius p̄dicationis es? ⁊ illa ingenua sum ⁊ nobilis. Cui almachius. Ego te de religione interrogo. Et cecilia. Int̄ rogatio tua stultum sumit initium que duas rñsiones. vna potat inq̄sitione concludi. Cui almachius. vñ tibi tanta p̄sumptio rñdendi? At illa. De plāis bona ⁊ fide non ficta. Cui almachius. Ignoras cuius potestatis sim? Et illa. Potestas vestra est quasi uter vento re pletus. quem si acus pupugerit: omnis p̄nus rigor pallescat et quicquid in se rigidum habere creditur: nucium? Cui almachius. Ab iniurijs cepisti: ⁊ in iuri jis perseueras. Cecilia respondit. Iniuria non dicē nisi q̄ verbis fallentis bus irrogatur. Tuū aut iniuriā doce. si falsa locuta sum. aut ei p̄sum corripe calumniam inferentem. Sed nos sacentes san ctum dei nomen omnino negare nō pos sumus. Melius est ei feliciter mori q̄ infeliciter viuere. Cui almachius. Et quid cum tanta superbia loqueris? Et illa. Non est superbia sed cōstancia. Cui almachius. Infelix ignorans. q̄ vinifi candi ⁊ mortificādi mihi est tradita po testas? Et illa. Contra veritatem publi cam probo te nunc esse mentitum. Vi tam ei viuentibus tollere pot̄s: in: ⁊ eius autem dare non pot̄s. Ego igitur minister mortis nō vt̄r. Cui almachi? Jam depone amentiam et sacrifica dijs

Cui cecilia. Nescio vbi oculos amisi ⁊ Nam quos tu deos dicis omnes nos stra esse videmus. Mitte igiē manum ⁊ tangendo disce quod oculis nō vales videre. Tunc ira tus almachius. iussit eam ad domum suam reduci. ibiq̄ tota nocte ⁊ die iussit eam in bulliēte balneo contineri. que q̄ in loco frigido man sisset nec modicum saltem sudoris p̄sensit Quod cum audisset almachius: iussit eā in ipso balneo decollari. quā spiculator tribus ictibus in collo p̄cussit sed tamē caput eius amputare non potuit. Et q̄ decretum erat ne quartam p̄cussionē de collandus acciperet. eam semiviuaz cru entus carnifex dereliquit. per triduum autem superuiens: omnia que habebat pauperibus tradidit. ⁊ omnes quos ad fidem converterat: vrbano epō cōmen dauit. Tridunanas mihi induciās po stulauit: vt hos tue beatitudini cōmen darem. ⁊ hanc domum meam in eccle siam consecrares. Sanctus autem vrba nus corpus eius inter duos epos sepeli uit. ⁊ domum suam in ecclesiam vt ro gauerat consecrauit. Passa est autez ce cia annum dñi ducentesimū ⁊ vicesimū tertium: tempore alexandri imperatoris. Alibi tñ legitur q̄ passa est tpe Adarci aurelij q̄ imperauit circa annū dñi .ccxx.

Clemēs dicitur deos quod est gloria ⁊ mens quasi gloriosa mens. Habuit tñ gloriosam mentem .i. purgatam ab oī foide. o: dinatam omni virtute: ⁊ deco ratam nūc omni felicitate que consistit in hoc (sicut dicit Aug. in li. de trinita te) q̄ ibi esse nostrum nō habebit mor tem. nosse nostrum non habebit erroē amare nr̄m non habebit offensionem Vel dicit a clementia. quia clemens et misericors valde fuit. Vel sicut dicitur in glosario. clemens. dulcis. iustus. ma turus. pius. Justus in actione. dulcis in sermone. maturus in conuersatione. pius in intentione. Eius vitam in suo

itinerario inseruit: maxime vsq; ad illū locū in q̄ qualiter beato petro in ponticatum successisse oñditur. Cetera ex eius gestis que cōiter habentur sumunt.

Clemens episcopus

Clemens ex nobili romanoꝝ ꝓsapia ortus est. Pater eius faustinianus. Mr vero eius Macidiana nuncupata est. Habuitq; duos fratres quorum vnus ꝛfaustinus alter ꝛfaustus dicebat. cuiq; macidiana mater eius mira corporis pulchritudine polleret: frater vir sui libidinoso amore in eam vehementer exarsit. Cum aūt eam quotidie molestaret: ꝛ ipsa sibi nullatenus assentire vellet, ꝛ viro suo hoc reuelare timeret ne inter duos fratres inimicias suscitaret: cogitauit ꝓ aliquod tempus se a patria absentare donec illicitus amor conquiesceret: quem aspectus pūtie inflammaret: vt aūt hoc a viro suo obtinere valeret. sommiumq; valde confinxit callide. qđ in hunc modum viro retulit: dicens. Ecce quoddam mihi ꝓ visum astitit numen: precipiens vt confestim cū duobꝰ geminis. ſ. faustino ꝛ fausto ab vrbe discederem: ꝛ tamdiu abessem donec ipse mihi redeundi imperet. qđ si non facerē simul cū duobus liberis interirem. Qđ vir audiens vehementer expauit ac vxorem cum duobus liberis ꝛ familia multa athenas misit: et sibi maneret ꝛ filios faceret erudiri. Adinotem aūt filius ſ. clementem cum esset annoꝝ quinq; sibi pr̄ in solatium reliquit. cum autem mater cum filijs nauigaret: nocte quadā nauis naufragium pertulit. et mater sine filijs a fluctibus erecta super quoddam saxum erasit. q̄ duos natos perisse considerans. pre nimio dolore in mari se ꝓcipitasset. nisi q; saltem eorum cadauera se reperturam sperabat. At vero vbi nec vnos nec mortuos se repire posse cognouit. clamores vt vlulatus maximos dabat. manus suos morsibus lacerabat nec vllum cōsolationem ab aliq; recipere volebat. cuiq; multe mulieres astarent. q̄ sua infortunia eidem narrarent: ꝛ illa ex hoc consolationē non reciperet. affuit quedā mulier inter ceteras que virum suū adolescentē ꝛ nauitas unam periisse asserit: ꝛ ob sui amore ꝑ posse modum nubere recusauit. Receptaq; qualicunq; ꝓ solatione: apud ipsa manebat. ꝛ quotidianū victum suis manibus acquirebat: sed non multum post manus eius: quas crebris morsibus lacerauerat sine sensu. et mortue a deo sunt effecte: vt cum ipsis nullatenus opari posset. Illa aūt q̄ eam susceperat paralisim incurrit ꝛ de lecto surgere non valebat. Sicq; macidiana mendicare compellitur: ꝛ ipsa cum hospita ex his q̄ inuenire poterat pascebatur. Cōpleto igit̄ anno quo macidiana cū liberis de scessit e patria: misit athenas nuncios vir eius vt ipsos requirerent: ꝛ quid agerent intimarent. Sed illi qui missi fuerant nullatenus redierūt. Deniq; cum alios misisset. ꝛ illi reuertentes se nullum inde vestigium reperisse narrarent. dementem filium suum sub arcubus dereliquit. ꝛ ipse ad querēdum vxorem cum filijs nauem conscendit sed minime rediit. Viginti igitur annis clemēs orbatus stetit. nec de pīe vel de matre vel de fratribus aliquod indiciū inuenire potuit. Ipse aūt clemens studio lr̄arum se contulit. ꝛ summū pbie apicem apprehendit. Desiderabat aūt vehementer. ꝛ studiose q̄rebat qualiter sibi aīe immortalitas persuaderi posset. Ob hoc q̄ pbouꝝ scolas frequenter adibat. ꝛ siquidē q; immortalis esset obtinebat gaudebat. Si q̄ vo q; mortalis esset ꝛ dolebat: mistio abscedebat. Deniq; cum barnabas romam venisset. et fidem xp̄i predicaret. pbi cum tanq̄ insanum ꝛ amentem deridebant Dū ꝛ quidā (Em quos sāt̄ fuit clemēs) pbus qui ei primo sicut alij deridebat ꝛ eius predicationem contemnebat. talem questionem ꝓ posuit barnabe fecit. dicēs. cum ens ex aliquid sit ex quo: ꝛ q̄

est q̄ sex pedes habz insup alas possidet Seraphin aūt cum sit immane animal: nec alas possidet. et nō quatuor pedes habz Cui barnabas. Scire me questioni respondere posse posse. si veritatis causa discendę q̄rere videris. Sed nunc de creaturis nobis dicere aliquid absoluendū est cum a nobis creaturarū cōditor ignoretur. q; enī creatorem non cognoscat insipiens est vt in creaturis erreris. Hoc verbum corde clemens pbi valde imbibita q; fidem xpi instructus a barnaba recepit. et ingressus ad petrum postmodum xpe rauit. Quem ille de fide xpi instruxit: et ad immortalitatem euidenter reduxit. Eo tpe symon magus duos discipulos habebat. sez aquilam et nicetā qui eius fallacias agnoscentes eum reliquerunt et ad petrū confugerunt. et eius discipuli facti sunt effecti. Cum autez petrus clementem de sua interrogasset. p̄genie ille quid mī et fratribus et patri accideret: ordinem enarrauit: addens q; credebat q; mater cum fratribus in mari pissent. Hic vero aut merare aut similiter naufragio interisset. Hō audiens petrus: lacrimas continere non potuit. Quadaz aūt vice petrus cum discipulis suis ambulabat et videt ad insulaz p sex miliaria distantem. in qua macidiana mater clementis morabatur: venit. vbi quedā colūne virtute mire magnitudinis erant. Quas cum petrus cū ceteris miraretur. videns ipsam mendicantem. cur nō potius suis manibus opareť: increpauit. Que rndit Spēm nī mihi dñe habeo manuum. quemeis sic sunt debilitate morbis vt omno sint insensibiles effecte. Atq; vtinaz me in mare cepitassem vt vltra non viuerem. Cui petrus. Quid est q̄d loqris Mesta q: ale eoz q̄ se interimunt graviter puniunť. Cui illa. Utinam hō mihi certum fieret q; aīe post mortem viuant Libenter enī meipsam occiderem vt saltem vna hora dulces meos natos videre possem. Cumq; petrus ab ea causam tante tristicie interrogasset. nulla ei ordinē gesse rei narrasset: ait petrus. Est q̄dam adolescēs apud nos nole demēs q̄ hec q̄ refero mī et fribus asserit accidisse. Hō illa audita nimio stupore percussa corruit Cumq; ad semetipsam redisset: cum lacrimis ait. Ego sum adolescentis mī. Et pedens ad pedes rogare cum cepit: vt sibi filium suū sedulnāter ostendere dignaretur. Cui petrus. Cum adolescentem videris paululz dissimula. quousq; ab insula cum naui egrediamur. Hō cum se facturam promisisset. tenēs petrus manum eius ipsam ad nauem vbi erat sclemens: ducebat. Videns vero clemens. Petrum manus mulieris ducentē: ridere cepit. Hora aūt vt mulier in ira clementem fuit. se continere non potuit. sed statim in amplexus eius ruit. et crebro oscula dare cepit. Quam ille tanq; insanientem mulierem cum indignatōne repellebat et aduersus petrum indignatione non modica mouebatur. Cui petrus. Quid agis o fili clemens. Noli repellere mīez tuam. Hō cum audisset clemens. lacrimis insuetis sup matrem iacentem concidit et eam recognoscere cepit. Tūc ad preceptum petri hospita sua q̄ paralitica iacebat adducitur. et ab eo continuo liberatur. tunc mater clementem de patre interrogauit. cui ille. Ad te querendum iuit. et vltra non rediit. At illa audiēs. solummodo suspirauit. grande enim p filio inuento gaudium habens. reliq̄s consolabatur merores. Interea cum miseta et aquila deessent et redeuntes mulierem cum Petro vidissent. que nam sit hec mulier percontantur. Quibus clemens ait. Mater mea est quam mihi deus redonauit per dominum meum petrum. Post hec petrus omnia eis per ordinem enarrauit. Que cum audissēt Miceta et Aquila. subito surrexerunt et obstupefacti conturbari cepertunt. dicentes. Dominator domine deus. vera ne sunt hec an somnium est quod audiuimus? Tunc Petrus. Fili non inquit nos insanimus. hec vera sunt.

et illisiem ꝓfricantes aiũt. Hos sum⁹ ꝑfustinus et ꝑfustus. quos mater nr̃a estimat in mari interisse. ꝙ accurentes in amplexus matris ruunt. ꝙ eam crebrius oscula ntur. Ait illa aut. quid vult hoc eẽ Ad quam petrus. Jsti sunt fi ij tui fustinus et fustus. quos in mari pisse putabas. Hec audiens mr̃ pre nimio gaudio velut amens effecta corruit. ꝙ post ad se reuersa ait. Obsecro vos dulcissimi fili narrate mihi: quõ euasistis? Qui rñ dixerunt. Cum nauis fuisset resoluta. et nos sup quandaz tabulam veheremur: quidam pirate nos inuenientes in suã nauicula posuerunt ac mutatis nobis cuidã nos honeste vidue Justine nos vendiderunt. q̃ tanq̃ filios nos habuit ꝙ liberalibus artibus nos erudiri fecit tãdem pbie opam dedimus: ꝙ simoni cuidam magno nobiscuz educato adhesim⁹ Cuncz eius fallaciã cognouissem⁹ ipm eius deseruimus. ꝙ petri discipuli ꝑ zachcum effecti sumus. Sequenti aũt die assumptis petrus tribus fratribus. s. clemente. aquila ꝙ niceta: ad quendã secretiorem locum oĩonis gr̃e descendit. q̃s venerandus quidam senex sed tñ pauc alloqui cepit dicens. Diserere⁹ vt iffres q: sub spẽ pietatis nos grauiter errare cõsidero. Neq̃ eñ deus est neq̃ cultus h aliquid est. nec ꝓuidentia in mundo: sz fortuitus casus ꝙ genes oia agunt. Sic et ego ex meo ꝓpo manifeste compert in disciplina mathes ꝑ ceteris eruditus. Nolite ergo errare. Sitte eñ ore ea siue nõ quod vña geneseos continet: vobis erit. Clemens aũt in eum respiciens aio pulsabaẽ. ꝙ sibi se eum alio videbaẽ. Cuncz de mandato Petri clemens aquila ꝙ niceta cum eo diutius disputassent. ꝙ ꝓuidentiam aperta rationibus oĩa docuissent. eumq̃ ob reuerentiaz crebro patrem vocarent: dixit aquila. Quid necesse est vt eum patrem vocetis⁹. cum in mandatis habeamus neminem sup terram patrez vocare. Et post hoc respiciens ad senem ait. Non inmerito accipias ꝓ̃. qt frem meum culpauiq̃ te patrem vocauit. Habemus eñ tale mandatum ne aliquem nobis ista vocemus. Cuncz aquila hoc dicente risserunt oĩa astantium ceteris vna cum sene ꝙ petro. Et cũ ille causam risus inquireret: dixit ad euz clemens. Quia facis id de quo alios culpas senem ꝓrem vocando. At ille negabat: dicens. Vere nescio si euz ꝓrem vocauerim. Verum cũ satis de ꝓuidentia disputatum esset. Dixit senex. Credereẽ vtiq̃ ꝓuidentiã esse sed a ꝓpria conscia ꝑhibere⁹ huic fidei accomodare consensũ Noui eñ meã ꝙ plurigis mee genetim ꝙ sco ea q̃ vtiq̃ nr̃m dicebat genesis accidisse. Audite igit̃ plurigs mee themata ꝙ inuenietis seema cuius exitus accidit. Habuit nanq̃ martem cuz venere sup centrum. Luna vero in occasu in domo martis et finibus saturni. qõ seemia adulteras facit. ꝙ seruos ꝓprios amare. impere ge ꝙ in aquis defungi. Sõ ꝙ ita factum est. Jnciditq̃ nanq̃ in amorem seruꝝ: ꝙ periculuz atq̃ obprobrium metuens cum ipso aufugit: ꝙ in mari perijt. Hoc sicut frater meus retulit ipm primo adamauit. Sed cum ipse assentire sibi nolle: in seruum siue libidinis amorem retrosit. Nec eñ ei imputandum est. q: eã genes hoc facere compulit. Narrauitq̃ quõ somnũ fugerit: et quõ cum liberis athenas vadens naufragio perierit. cuz q̃ filij vellent in eũ irruere ꝙ rem aperire: ꝓhibuit pet⁹ dicens. Quicquid quod dulcq̃ mihi placuerit. Dixit ei petrus. Si hodie conuigem tuam castissimaz tibi cũ tribus filijs consignauero: credes q: genesis nihil sit. cui ille. Sic impossibile ẽ te exhibere q̃ ꝓmisisti ita et impossibile est extra gendum aliq̃d fieri. Dixitq̃ ei petrus. Ecce iste est filius tuus clemẽs: ꝙ hi duo gemini tui. ꝑfustinus ꝙ fustus. Tunc senex resolutis medijs corpis cecidit ꝙ exanimis factus est. filij irruẽtes in eum osculabantẽ ferentes ne spm̃ reuocare posset. Tandem ad se rediens: oia vt acciderãt ꝓ ordinem enarrauit. Tũc

subito vxor aduenit: et cum lacrimis clamare cepit. Vbi ē vir meus et dñs meus? et b' cū illa ōs amēs clamaret senex cucurrit et cū multis lacrimis ampleci et stringere eā cepit. Dū igit simul manerēt: aduenit qdā nūcius. Appionē tambionē. et faustiniani amicissimos cū symone mago hospitari. De quo et aduētu faustinianus valde gauisus: ad eos visitādos iuit. Et ecce nuncius venit q dicēt missū cesaris antiochiā aduenisse. vt magos oēs q reperet: et morte puniret. Tūc symon magus in odiū filioz q ipm relīq̄rāt: vult' sui similitudinē in faustinianū imp̄sit. vt nō faustinianus: sed symon magus ab oibus putaret. Hoc aut̄ fecit: vt a ministris cesaris loco sui teneret: et occideret. Ipse aut̄ symon de pbatus illis abscessit. Cū aut̄ faustinianus ad petr' et filios rediisset: et pauci ex eis filij vulti sui symonis i eū intuēt̄. vocē aut̄ pēs sui audientes Solus aut̄ petrus erat q vultū eius naturalē videbat. Cūq; filij eius vtroz eū refugerēt: et terrerēt. dicebat eis. Cur exteramini et refugitis pīem vīm? Qui respondert̄. q ideo eū fugerēt. q; ē eo vultus symonis magi appareret. confecerat enī symon quoddā vngentū: et faciē eius punxerat: et vultum sui arte magica imp̄sserat in eum. Ip̄e igit lamentabāt et dicebat. Quid mihi misero accidit. vt vna die recognitus ab vroze et filijs leteri non possim cū eis. Vroz vo sparsis crinibus: et filij plurimū flebāt. Symon aut̄ magus cum adhuc esset antiochie petrum plurimū infamauerat. magum maleficum. et homicidam eum dicendo Denīq; instantū aduersus petrum populum conatus erat: vt ip̄m in furore plurimum affectarent: et carnes eius dentib' laniarēt. Dixit ergo petrus faustiniano. Cūq; dē symon magus esse videris: perge antiochiam coram oīb' ip̄so me etiam: acta que de me dixit symon ex p̄sona sua retracta. Post hec ego antiochiam veniam: et alienū hunc vultuz a te effugabo: et populum coram oīb' suo reddā

Hoc tamen nullo modo credendum ē q; beatus petrus mentiri mādauerat cū deus nō indigeat nō mendacio. Ideo itinerarium clementis in quo hec scripta sūt liber apocriphus ēnec (vt quibusdaz placet) suscipiēdus in talibus. Verum tamē dici p̄t q; petrus (si diligent' verba sua considerem̄ (non sibi dixit vt symonem magū esse se diceret sed vt populo effigiem faceī supinducta oīdens. petrum et p̄sona symonis cōmendaret: et mala q̄ dixerat removeret. Et il le dixit se esse symonē non q̄tum ad veritatem: sed q̄tum ad apparentiaz. Ūñ qd dixit infra faustinianus. Ego sum symon ꝛc. sic debz accipi. i. qui q̄tum ad appar̄tiā videor esse symon. Fuit ergo symō stupide putatinus. Perrexit ergo faustinian' pater clementis antiochiā: populū cōuocans dixit. Ego symō annūcio vobis et cōfiteor me falsa fefellisse de petro. Hequaq; enim ē seductor vel magus: sed ad salutē mundi missus. Quapropter si decretero aliquid contra ip̄m dixero me tanq; seductorem: et maleficum repellatis. Hūc enim penitentiā ago: quia me male dixisse cognosco. Adoneo igit̄ vos et ipi ꝛe datis: ne vos et ciuitas vīa insimul pereatis. Cūq; hec oīa que petrus iusserat complesset: et iam in amore petri populū incitasset: petrus ad eum venit: et oratiōe facta effigiem vultus symonis ab eo penitus effugauit. Populus enī antiochenus petrum benigne et cum mīo honore recepit: et ip̄m in cathedra sublimauit. Qō audiens symon illuc pert: et populum conuocans: ait. Advos q; cum vos salubribus p̄ceptis instruxerim et a seductore petro vos cauere monstraverim: vos ip̄m nō solum audistis: sed eū in episcopali cathedra sublimastis. Tunc oīs cum furore aduersus eum dixerūt. Adnostra nobis similis es. Hudiuster cius te penituisse dicebat: et nūc te et nos precipitare conaris. et impetum in eum facientes cum ignominia eum primo expulerunt. Hec oīa clemēs in libro suo

scipso narrat: & hanc hystoriā ibidē inse-
ruit. Post hec autē petrus cum romā ve-
nisset: & passionē suā imminere videret: de-
inceps post se epm ordinauit. Ad ortatu
igit̄ pncipe apl̄oz petro: clemēs vir qui
dus pfatus in futuz: ne sz p hoc exēplū
q̄libz vellet sibi in eccīa successorē statue
re: & hereditate sanctuariū dñi possidere
sino cessit & postmodū cleto. Nonnulli
asserūt q̄ linus & cletus nō fuerūt sūmi
pōtifices: sz tm̄ petri apli coadiutores. p
pter qō i catbalogo pōtificū meminerunt
annumerari. Post hos autē clemens eli
git̄ & psidere cōpellit̄. q̄ ita moz ornamē
to pollebat vt iudeis & gētilibus & oībus
ēpianis populis cōplaceret. Singularū
inopes regionū notatim inscptos habe
bat. & quos baptismi sanctificatiōe mun
dauerat nō sinebat publice fieri mēdici-
tati subiectos. Cū igit̄ domitillā vginē
neptem domitiani imperatoris sacro vela
mine p secrasz. & theodotā vroze sisin-
nij amici imperatoris ad fidē pduxisz: si
castitatis gpositō manere pmitteret. Si
sinnius zelo ductus eccīam post vxorem
suā occulte intrauit: sāre volēs. gp̄ qō il
la sic eccīam frequētaret. At vo a sancto
clemēte oīo fuga ē: & a populo rīsum est:
Amen. Sisinnius ceccus & surdus pen
ens effectus ē: q̄ statim pueris suis dixit.
Cito me tollite foris educite. Pueri at
p totā eccīam eū girabāt: sz ad ianuas p-
uenire nō poterāt. Quos cū vidisz theo
dora sic errātes. primo q̄dē ab eis decli-
navit: putās q̄ vir suus eā cognoscē possz.
Postmodū qd nā hoc essz eos interoga-
uit. Qui dixerūt. Dñus nr̄ vult videre &
audire q̄ nō licet: & ceccus & surdus factus
est. Tūc illa i oīone se dedit: deprecans vt
vir suus inde exire possz. Et post oīonē
dixit pueris. Ite mō & pducite dñm ve-
strū ad domū. Cūq; abissent. sancto cle
menti theodora qō accideritandi cauit.
Tūc sanctus rogatu theodore ad eā ve-
nit. & ipm inuenit aptis oculis nil vidē
tem & nil penitus audientem. Cūq; cle-
mens pro eo oratsz: ille auditum & lu-
men recepisset: videns clementem iuxta
vxorem suam stantem: amnes efficatur. &
se illusum magicis artibus suspicatur. p̄
cepitq; seruis suis vt tenerent Clementē
dicens. Vt ingrederetur ad vxorem mea
am: magicis artibus me excecauit. P̄ce-
pitq; ministris vt dementem ligarent:
& ligatum traherent. At illi ligantes co
luminas ingentes & saxa putabant. sicut
etiam sisinnio videbatur q̄ sanctus cle-
mentem cum suis clericis traherent & li-
garent. Tunc clemēs sisinnio ait. Quia
saxa deos dicis: saxa trahere meruisti. Il
le aut vere eum ligatum existimans ait.
Ego te interfici faciam. Clemens autez
inde abscedens theodoram rogauit: ne
ab oīone cessaret. donec vir suū oīo vi-
sitaret. Oīāti igit̄ theodore petrus apl̄s
apparuit dicens. Per te vir tuus salua-
bit̄ et implebit̄ qō dixit frāt meus Pau-
lus. Saluabit̄ vir infidelis per mulierē
fidelē. Et hoc dicēs: abscessit. Gratuitq;
sisinnius vxorem suā ad se vocauit: obse
crans vt p se oraret. & sanctum clemen-
tem ad se vocaret. Qui cum venisz ipm
in fide instruxit. & cum cum. cccxij. do
mo sua baptizauit. Per hunc autē sisin-
nium multi nobiles & amici nerue impe
ratoris domino crediderunt. Tunc co-
mes sacrorum pecuniam multis dedit:
& contra sanctum clementem seditiōem
magnam excitauit. tunc Adamertinus
vrbis prefectus p̄ter populi seditiōem
maximam non ferens: ad se clementem
adduci fecit. Quem cum redarguiret: &
ad se inclinare temptaret: ille ait. Opta-
rem te ad rationem accedere. nam si ca-
nes multe contra nos latrauerint & mor-
sibus attractauerint: nūq̄ hoc nobis au
ferre possunt. q̄ nos sumus ratōnabiles
homines. & ipi sunt irrōnabiles canes.
Seditio autem ab imperitis exorta: ostē
dit se nihil habere certum vel verū. tunc

mamertus ō eo traiano imperatori scribens, responsum accepit q aut sacrificaret aut trans pontū mare in heremo qō adiacet ciuitati crsone ipsum in exilium mitteret. tunc prefectus clemēti cum lacrimis ait. Deus tuus quem pure colis ipe te adiuuet. Prefectus autē ei nauem tribuit: ⁊ omnia necessaria ministrauit. Multi autem clerici ⁊ laici ipsum in exilium sūt secuti. Profectus autem in insulam inuenit ibi plus q duo milia christianorum ibidem iam diudū ad secanda marmora damnatorum. qui sanctū clementem videntes: statim in fletum et lacrimas prupuerunt. Quos ille consolans ait. Non mea merita ad vos me misit dominus: sed vestrū coronis participem me fieri. Et cum ab eis didicisset. q a sexto miliario aquā sitis humeris deportarent: dixit eis. Oremus omnes dominū ihesum christum vt confessoribus suis fontē in isto loco aperiat ⁊ (qui percussit petram in deserto fluenta ⁊ fluxerunt aque in habundantia) ipse nobis latticem affluentem impartiatur. vt de eius beneficijs gratulemur. Cūq; oratione facta hinc inde circūspiceret. vidit agnum stantem qui pede erecto dextro quasi locum episcopo ostendebat. Et intelligens dominum ihesum christum esse quem solus ipse videbat: perrexit ad locum ⁊ dixit: In nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti in isto loco percutite. Sed cum nullus in isto loco in quo agnus steterat contingeret: ipse accepto baculo: leniter locum sub pede agni percussit. ⁊ statim maximus fons erupit ⁊ in fluuium creuit. tunc vniuersis gaudentibus sanctus clemēs ait. Fluminis impetus lenificat ciuitatē dei. Ad hanc famam multi confluxerunt: ⁊ vna die quingēti ⁊ amplius ab eo baptisma susceperunt ⁊ ydolorum templa destruentes: per totam quinquaginta annis vnum. lxx. ecclesias edificauerūt. Post tres annos. Traianus imperator qui cepit anno domini. c. vj. hoc audiens quendam ducem huc misit. Qui cum omnes libenter mori conspiceret. multitudini cessit ⁊ solum clementem ligata ad collum ancora in mare precipitauit: dicens. Jam non poterunt ipsum p deo colere. Statim autem omnium multitudine ad litus maris. Cornelius ⁊ phebus discipuli eius omnes orare precepērūt: vt dominꝰ corpus sui martiris eis monstraret. Statimq; mari per tria miliaria recedente. omnes per siccum ingressi inuenerunt in modum templi marmoreū habitaculum a deo paratum. ⁊ ibi in arcba corpus sancti clementis ⁊ ancboram intra eam. Reuelatum est autem discipulis eius ne inde tollerent corpus eius. Omni autem anno tempore passionis eius per septem dies ad tria miliaria mare recedit. ⁊ siccum iter aduenientibus tribuit. ¶ In vna solennitatum mulier cum filio suo paruulo ad locum accessit. Completis autem festiuitatis solennijs. cum puer obdormiret. fontis inundantium aquarum subito factus est. Mulier autem territa ⁊ filij sui oblita. cum reliqua multitudine ad ripam aufugit que postmodum filij memor cum eiulatu maximo flebat. ⁊ vsq; ad celum lamentabiles voces dabat. ac per litora clamans: ⁊ eiulans discurrebat. si forte filij corpus a fluctibus siccum videret. Sed cum in ea spes omnis deficeret ad domum rediit ⁊ totus illum animū in fletu ⁊ merore duxit. Post annum igitur aperto mari omnes antiquas ad locum concha venit. si de filio forte aliquod vestigium inuenire posset. Cum ergo ante tumulum sancti Clementis se in oratione dedisset: surgens vidit infantem in loco vbi eum reliquerat: dormientem. Existimans autem eum esse defunctū: accessit vt corpus colligeret exanime. Et cū cū dormiēte eo gaudiū. ꝛc.

tatū velocie spectantibus populis. inco-
lumē in vlnis leuauit. ⁊ vbi nā p illū an
num fuerat cessauit. Ille ak se nescire nī
dit si annus integer preterat. ⁊ sī vni⁹
noctis spacio se suauit dormisse putabat
¶ Ambrosius in pfatiōe scribit. Cū in
quissimus psecutor. b. clemētē penis af
fligere a dyabolo cogeret. nō ei tormentū
inuulit sed triumphū. Jactak ergo mar
tir in fluctibus vt mergeret. ⁊ ex hoc p
uenit ad pmiū. vñ petrus magr eius p
uenit ad celū. Ambrosius. Ergo in flu
ctibus xpc approbās mētes clementē ad
palmā victorie ꝺ profundo reuocat. per
ad celestia regna i eodē clemēto ne emer
geret. eleuat. ¶ Refert leo hostiēs epūs
q tpe quo michael impator nouerome
regebat imperiū. Sacerdos quidā noie
pbus qui ob summū ingenii a puericia
fuerat sic vocatus cū ersonā puenisset. ⁊
de his q narrank in hystoria clementis
habitatores inērogassē: qr aduene por-
tuosq indigene erāt: se nescire pfessi sunt.
Siquidē miraculū marini recessus ob
culpā inhabitantiū iam diu cessauerat.
¶ Et ob incursum barbarorū tpe marini
recessus venientiū templū destructū fue
rat. ⁊ archa cum corpe cum marinis flu
ctibus obruta erat. teri gēnibus cui pis in
habitantium. Super quo miratus phi
losophus. ⁊ accedens ad ciuitatulam no
mine georgiam cum epiſcopo ⁊ clero. ⁊
populo accessit ad querendum sacras re
liquias ad insulam in qua existimabāt
esse corpus martiris. vbi cum hymnis ⁊
orōnibus fodientes: diuina reuelatione
inuenerunt corpus ⁊ anchorā cum qua
fuerat in mare pjectum. ⁊ deportauerūt
ersonā. Deinde predictus philosophus
cum corpore sancti clementis romā ve-
nit ⁊ multis ostensis miraculis in eccle-
sia que nunc dicitur sancti clementis ho
norifice corpus collocatum fuit. In cro
nica autem legitur q mari ab illo loco
exiccato a beato cirillo monachorum epi
scopo romam translatum est.

¶ Crisogonus iussu
ꝺ yocleciani i carcere reclusit
vbi sancte anastasie almo nio fouebak.
Cū ergo anastasiā vir eius i artissimam
custodiā posuissē. crisogono qui eā enu
dierat talia scripta direxit. Sācto ꝓfesso-
ri xpi crisogono anastasia. sacrilegi ugū
marin susceptī. cuius deo miserāte thor
mēta infirmitate deiunāo. die noctiq
dūi nō liuit xpi amplector vestigia. Cū
iste pīmoniū meū ex quo illustrak. cum
indignatiōe ac turpib⁹ ydolatris exbau
riat. me quoq; vdut magā atq; sacrilegā
custodie tāgrauissime mācipauit. vt me
vitā tpalē amittere suspicar. mihi eni su-
pererit. nisi vt amisso spū morti succūbaz
in qua morte liz glozier. tamē mea mēo
valde cōterrē. qr opes mee quas deo de-
nouerā: a turpibus ꝓsumunē. Valde
vir dei. memento q mei. Cui crisogon⁹
respondit. Vide q non conturberis in
hoc q tibi pie viuenti inferanē aduersa.
non enim decipens: sed ꝓbans. aro ad
te placitum xpūs xpc conuertet. ⁊ quasi
post noctis tenebras floridum dei lumē
aspicies. at post glaciei frigus aurea tibi
tempa ⁊ serena succedent. vale in dño ⁊
ora ꝓ me. Deniq; cui beata anastasia sic
in custodia artarek. vt vir ei panis qua-
dīāo dareť. etamā se moriturā scō crisō
gono epō; i hec verba scripsit: Cōfessori xpi
crisogono anastasia. ꝓfinis venit corpor
memēto mei. vt egrediente animam ipe
suscipiat. ꝓ cuius amore ista sustineo. q
et ore huius vetule recognoueris. Cui
ille rescripsit. Semper ē vt lumē tenebre
antecedant. Sic etiam post infirmitatez
salus reuertē. ⁊ vita post mortem ꝓmit
tē. Uno fine concludunē ⁊ aduersa hu-
ius mundi ⁊ prosperā. Me vel tristibus
desperato. vel lenis datio domine. vnū
mare ē in quo naticule corporis nīri veli
ficant. ⁊ sub vno corporis gubernatore:
anie nē nautico fungunē officio. Quo-
rundam igē naues fortissimis carinar
uerubus solidate crebros equoris conca-

tatoꝛ fluuius illeſe pꝛeterunt. quoꝝdam ꝙ fragilis iunctura ligniꝛ eaꝝ in tranquillo uianꝝ mortꝫ ꝓficiunt curſꝫ. Tu autē oꝛꝑi famula ꝛnciꝰ tropheum tota mente ꝓmge. ⁊ teꝑam ꝑpara ad opꝰ ꝺei. Jgit ꝺyocleciannꝰ aquileꝛie pꝛefectꝰ poſitus. ceteꝛos xꝑianos occidēs. ſanctū cꝛiſogonū ſibi ꝑſentari iuſſit. Cui cū diceꝛet. Accipe poteſtatē ꝑfecture tue. ⁊ cōſolatum generis tui ⁊ ſacꝛifica ꝺijs. Ille ꝺixit cꝛiſogonus. Unū ꝺeum in celis aꝺoro. ⁊ ꝺignitates tuas quaſi lutū ꝑtemno. Data igit̄ ſtip cum ſtila aꝺ quenꝺā locū ꝺuꝛē ⁊ ibiꝺē ꝓtinus ꝺecollāt. aꝛca annum ꝺñi. cclxxxvij. Cuius coꝛpus cū capite ſanctus zenꝺ ꝑſbiter ſepe liuit.

Katheria ꝺicitur a catha qꝺ eſt uniuerſum. ⁊ ruina quaſi uniuerſalis oꝛtina. Omne enim edificiū ꝺyaboli in ea uniuerſalit̄ coꝛruit. Hā in ea ruit edificium ſuꝑbie. ꝙ humilitatem quā habuit. Carnalis concupiſcētie. ꝙ uirginitatem quam ſeruauit. Cupiditatis mūꝺane. quā omnia mundana deſpexit. Uel katherina q̄ſi cathenula. Jpſa enī ſibi ꝑ bona opeꝛa quanꝺam cathenā fecit. ꝑ quā uſq; ad celuꝫ aſcenꝺit. que quiꝺā cathena ſiue ſcala q̄tuoꝛ graꝺus hꝫ qui ſunt innocentia opeꝛis. munꝺicia coꝛꝑis. ꝺeſpectio uanitatiſ̄ locutio ueꝛitatis. Quos ꝙꝺicta ꝑ oꝛꝺinem ponit ꝺicens. Quis aſcēꝺet in montem ꝺñi ꝛc̄. Et riꝺet. Innocēs manibꝰ ⁊ mundo coꝛꝺe. qui nō accꝑit in vano animā ſuā: neq; iuꝛauit in ꝺolo ꝓximo ſuo. Qualit̄ autē iſti quatuoꝛ graꝺus in beata katherina fuerūt. patꝫ ex legenda ſua.

Katheria coſti regis filia omnibus liberalium artiū ſtuꝺijs eruꝺita fuit. cum autē mateꝛnus impatoꝛ omnes tam ꝺiuites q̄ pauꝑes aꝺ ſacꝛificanꝺū puocaſſꝫ ut ꝺolis immolaꝛet ⁊ xꝑianos immolare nolentes puniꝛet. Katherina autē cum eſſꝫ annoꝝ ꝺecē ⁊ octo in palacio ꝺiuitijs ⁊ pueris pleno ſola remanſiſſꝫ audiens animalium ꝺiuerſoꝝ mugitus ⁊ cantantiū plauſus. emiſſo ſilentio inquiꝛi inſtit ceꝛtiꝛ q̄ꝺ hoc eſſet? Ad cui ꝺictuꝫ aſſumptiſq; aliquib⁹ ꝺe palacio ſigno cꝛucis ſe munieno illuc acceſſit. Jbiq; miꝛatos xꝑianos mentu mortis aꝺ ſacꝛificia ꝺuci ꝓſpexit. q̄ vehementi ꝺolore coꝛꝺis ſauciata aꝺ impatoꝛem audacteꝛ ingeſſit: ⁊ ſic ait. Salutationē ubi ꝑſonꝛe ꝺebitꝰ ꝺignitas ⁊ ꝛatio uetuſtas monebat ſi creatoꝛem celoꝝ agnoſceꝛes. ⁊ a ꝺijs animū reuocaꝛes. Transiq; ante ianuā templi: ꝑ varias ꝓcluſiones ſilogiſmoꝝ allegoꝛice ⁊ mathanomice diſſeꝛte ⁊ multice multa cū ceſare diſputauit. Deinꝺe ꝛediēs aꝺ cōmune colloquium ꝺixit. Dec ubi tanq̄ ſapienti ꝓſpexit curauit. Hunc autē quare incaſſum congreguſti hanc multitudinē aꝺ colenꝺaꝫ ſtulticiā ꝺoloꝝ? Admiꝛaꝛis hoc templū manu aꝛtificum opeꝛatū. miꝛaꝛis ornamenta ꝓciosa que uelut puluis ante faciem uenti eꝛūt. Miꝛaꝛe potius celum et teꝛꝛā mare ⁊ oīa que in eis ſunt. miꝛaꝛe ornamenta celoꝝ ſolē uicꝫ ⁊ lunam et ſtellas. Miꝛaꝛe famulatū eoꝛū qui aliē a mūꝺi initio uſq; aꝺ finē nocte ⁊ ꝺie cuꝛꝛunt aꝺ occaꝺentē: ⁊ ꝛeꝺeunt aꝺ oꝛientē nec ſatiantuꝛ. ⁊ aꝫ hec anima ꝺuceꝛis interꝛogā ⁊ ꝺiſce quis ſit eoꝝ poteſtoꝛ. Cui autē ipſe ꝺonāte intellexeꝛis. nec ſimilem illi inueniꝛe valueꝛis. ipm aꝺoꝛa. ipm glꝛifica. Jpſe enī eſt ꝺeus ꝺeoꝝ ꝺñs ꝺñantiū. Cum ꝺe filij incaꝛnatione ſapienꝛ plurima diſputaſſꝫ. ſtupefactus ceſar non valuit aꝺ hoc ꝛnꝺere. Tandē aꝺ ſe ꝛeuerſus: ꝺixit aꝺ eam. Sine nos o mulieꝛ ſine nos fumare ſacꝛificiū. ⁊ poſſ hoc tibi ꝛnſa ꝛeꝺꝺemus. Pꝛeꝛ preciꝑitatur eam aꝺ palatiū ꝺuci. ⁊ cum ꝺiligēta cuſtoꝺiꝛi. admiꝛatione nimiū eius pulcꝛitudinē ⁊ coꝛpis pulcꝛitudinē. Eꝛat enī ſpecioſa valꝺe ⁊ incꝛeꝺibili pulcꝛitudine oīm oculis aꝺmiꝛabilis viꝺebat̄. Uenieno igit̄ ceſar aꝺ palatiū: ꝺixit katheꝛie. Tu ꝺiuinus tuā eloquētiā ⁊ miꝛati ſumus

ciam prudentiã sed in deorũ sacrificijs occupationibus plene intelligere nequimus. Huc autẽ ab imino ꝓgredientem manu rex prehendit. Et sancta katheria ad hec ꝛñdit. Scriptũ est. Nec te collaudes nec te cui placuerit ipse hoc faciat. Furiũ quos vexat gloria inanis. Cõfitere tñ mihi ꝓgenie nõ tumore iactãtie: sed humilitatẽ amare. Ego enim sũ katherina costi regis vnica filia. q̃ quis in purpura nata. ꝛ libera cibus disciplinis non mediocrẽ instructa. hec tñ oia ꝓtempsi. ꝛ ad vñm dieꝫ ꝑpm confugi. Dij autẽ quos colis. nec te nec alios iuuare possũt. O igitẽ infelices ydolorũ cultores quibus aduersantibus in necessitate nõ assunt. in tribulatione nõ succurrunt. in periculis non defendunt. Cui rex. Si ita est vt dicis. totꝰ mundus errat. ꝛ tu sola verum dicis? Cum tamen oĩe verbum in ore duoꝝ vel triũ testium cõfirmet. Si angelus esses. si celica virtus. adhuc tibi nemo credere deberet. quanto minus cum femina fragilis esse ꝓbaris? Cui illa. Me obsecro cesar a furore tuo te vinci permittas. in sapientis animo non fert turbatio ira. Sic nãq; poeta ait. Tu si animo regẽs: rex eris. si coleris. Tunc rex ait. Et video pellacia callicitate nos illaqueare disponis: dum per exempla philosophorũ sermonem ꝓtrahere niteris. Vidcas autẽ cesar q̃ eius sapientie obuiare nõ posset. mandauit occulte ꝓfas. vt omnes grãmatici ꝛ rethores ad pretorium alexandrie festinãter venirẽt. Immensa munera recepturi. si conuocatricem virginem suis assertionibus superarent. Adducti sunt igitẽ. diuersis ꝓuincijs quinquaginta oratores qui omnes mortales in omni mundana sapientia excellebant. Quibus interrogatis cur de tam remotis partibus euocati fuissent. cesar respõdit. Est apud nos quedam puella sensu ꝛ prudentia incomparabilis. que omnes sapientes confutat. ꝛ deos omnes demones esse affirmat. quã si superaueritis: cum honore magno ad ꝓpria redibitis. Ad hec omnes indignatione stomachantes voce respondit. O magnum imperatoris consiliũ. qui ob vnius puelle conflictum sapientes mundi de remotis partibus aduocauit. cũ vnꝰ ex nostris ciuibus eam potuit leuissime cõfutare. Et rex ait. Poteram quidem hãc vi ad sacrificandũ impellere. sed melius iudicium vt vestris argumentis penitus confutetur. Cui illi dixerũt. Aduocatur ergo nobis puella. vt sua temeritate conuicta nunc̃ se sapientes vidisse cognoscat. Sed cũ virgo gloriosa certamen q̃ sibi imminebat didicisset. totam se domino cõmendauit. Et ecce angelꝰ domini astitit ꝛ vt constanter staret admonuit. asserens q̃ non solũ ab illis vinci non poterit. sed in sperilla ipsos conuersos ad palmam martirij destinabit. Cum ergo coram oratoribus adducta fuisset: dixit imperator. Quali iudicio cõtra vnam puellam quinquaginta oratores opponis. quos ꝛ ꝓ victoria remunerandos ꝓmittis. ꝛ me sine spe mercedis pugnare compellis. Erit tamen merces mihi dominus ihesus christus q̃ est spes ꝛ corona ꝓ se certantium. Verum cum oratores deum fieri hominẽ aut pati impossibile dicerent. virgo etiam hec a gentilibus ꝓdictũ esse ostendit. Plato astruit deum circumrotundum ꝛ decurtatũ. Sybilla quoq; sic ait. Felix ille deus ligno qui pendet ab alto. Cũ igitẽ virgo cum oratoribus sapientissime disputaret ꝛ eos apertis rõnibus confutaret: obstupefactis illis. ꝛ quid dicerent nõ inuenientes: muti penitus sunt effecti. Tunc imperator contra eos nimio furore repletꝰ: increpare eos cepit cur ab vna puella tam turpiter se vinci permitterẽt. Tunc vnus magister aliorũ sic ait. Noueris imperator q̃ nullus vnq̃ ante nos stare potuit quin continuo vinceretur. hec autem puella in qua spiritus dei loquitur. sic nos in admirationem cõuertit. vt contra christum aliquid dicere. aut omnino negemus. aut penitus fortis-

dentur. Unde imperator constanter fatetur. q̃ nisi pbabiliorem sententiã de deis quos vsq; modo coluimus protulerit. ecce omnes ad christũ conuertemur. Audiens hec tyrannus nimio furore sic tensus. omnes in medio ciuitatis cõcremari iussit. At virgo beata ipsos confortans: ad martirium constanter fieri: et de fide diligenter instruit. Et cum dolerent q̃ sine baptismo decederent: virgo respõdit. Ne timeatis. q̃ effusio vestri sanguinis vobis baptismus reputabitur. et corona. Cum ergo igne crudo muniti fuissent flãmis iniecti. ita animas domino reddiderunt: vt nec capilli nec vestimenta eorum ab igne in aliquo lederentur. Cum autem a christianis fuissent sepulti: tyrannus virgini loquitur: dicens. O virgo generosa iuuentus tue cõsule. et post regina in palacio meo secunda vocaberis. et imagine tui in medio ciuitatis fabricata: vt ab omnibus adoreris. Cui virgo. Desine talia dicere. que sceleste sunt etiam cogitare. ego me christo sponsam tradidi. illi gloria mea. illi amatori meo. ille dulcedo et dilectio mea. ab eius amore nec blandimenta. nec tormenta poterunt removere. Tunc ille furore repletus. iussit eam spoliatam scorpionibus cedi. et cessam in obscurum carcerem tradi. ibiq; diebus duodecim fame cruciari. Rege autem pro quibusdam causis instantibus. extra regionis confinia procedente. regina sancte Katherine nimio amore succensa. cum principe militum nomine porphirio media nocte ad carcerem virginis properauit. Quo cum regina introisset vidit carcerem inestimabili claritate fulgentem. et angelos plagas virginis pertingentes. Inspiensq; virgo eterna ei gaudia predicauit. et ad fidem conuertens martirij coronam eidem predixit. Siccq; ad meliorem noctem sermonem protraxerunt. Que cum omnis porphirius audisset ad pedes virginis procidit. et cum ducentis militibus fidem recepit. Quia vero per dodecim dies sine cibo tyrannus esse cum fuisset. christus per hos dies missa de celo candida columba celesti eam cibo refouebat. Deinde dominus cum multitudine angelorum et virginũ videndam apparuit dicens. Agnosce filia creatorem tuum pro cuius noie laboriosum subisti conflictum. constans esto quia ego te cum sum. rediens igitur imperator eam sibi presentari iussit. et videns eam splendidiorem quam tanto tempore existimabat afflictam. putauit q̃ eam aliquis in carcere fuisset alitus. et furore repletus: stolidos torquentes precepit. Illa vero ait. Ego cibum ab homine non accepi: sed christus me per suum angelum enutrit. Cui imperator. Reconde ista quod moneo in corde meo: et noli vobis respondere sermonibus. Non te quasi famulam possidere cupimus: sed regina potens et electa decorem regno meo triumphabis. Cui virgo. Attende et cum obsecro. et indicij examine veridica sanctione decerne. Quem magis eligere debeo? Aut potentem eternum gloriosum et deorum. vel infirmum mortalem ignobilem et deformem. Tunc imperator indignatus: ait. Eligendus vnum tibi elige. aut sacrifica vt viuas. aut exquisitis tormentis subi vt pereas. Et illa. Quecunq; tormenta potes cogitare ne differas. quia carnem et sanguinem meum christo offerre desidero sicut ipse pro me seipsum obtulit. Ipse enim deus meus amator et meus. pastor et sponsus vnicus meus. Tunc quidam prefectus furenti regi suasit. vt infra triduum quatuor rotas ferro ferreis et cultris acutissimis circũseptas prepararet vt eam terribili tormentum dilaceret. et ceteros christianos tam dire mortis exemplum terreret. Ordinatũq; est vt one rote vno ordine volverentur. due autem contrario impetu agerent. et ille decem ferrum facerent. quod decerent. ille repugnãtes sursum de-

tolando impingerent. Tunc virgo bea
ta dñm exorauit. et ad laudē sui nomis
q̄ uersionē populi circūstantis ipsā ma
chinam dissiparet. Et ecce angelus dñi
molā illā cum tanto impetu diuellendo
q̄ssit q̄ quatuor milia gentiliū interemit. Regina aūt q̄ desup hoc aspiciebat
q̄ videbat se celauerat: stupens descendēs
impatorē de tanta feuicia uarius increpauit. Rex autē furore repletus cū regia
sacrificare q̄temneret. iussit eam extrect̄
prius mamillis q̄decollari. Que cum ad
martiriū duceret̄ katherinā rogauit ut
p se dñm q̄reret. Que rndit. Ne timeas
a deo dilecta regina. q̄ tibi hodie p trāsitorio regno cōmutabit̄ eternū. q̄ p mor
tali sponso tibi immortalē acquires. Tūc
illa q̄stans effecta: tototies horatabat. ne
q̄ ipsi fuerāt facere motarent. Ad mi
stri igit̄ extra ciuitatē eam ducētes: ferreis hastilibus mamillas eius euellunt: et
post caput p̄cidunt. Cuius corpus pot
phirius rapiēs sepeliuit. Sequēn die cū
de corpe regine quesito fieret. q̄ multos
ex hoc ad supplicū tyrannus p̄rabi in
beret. potphirius p̄rumpens in medium
exclamauit. Ego sum q̄ xp̄i famulā sepe
liui. q̄ xp̄i fidem recepi. Tūc max̄imus
amens effectus: rugitū terribilē emittēs:
exclamauit. O me miserū q̄ miserandū.
ecce potphirius qui erat omicus aie mee
cultos. q̄ totius laboris solatiū decepto
est. Qō cum suis militibus referret: illi
p̄mptus rndērunt. Et nos xp̄iani sum⁹
q̄ moti p xp̄o parati sumus. Tunc cesar
furore repletus. p̄cepit oēs cum potphi
rio decollari: q̄ corpa eor canibus dimit
ti. Deinde katherinā aduocāri iussit. Quā
uis arte magica reginam mori feceris. si
tū resipueris puma in palacio meo eris
Hodie igitur aut dijs sacrificia offeres
aut caput amittes. cui illa. ffac quecūq
anio p̄cipis. paratā eā me videbis pro
xp̄o ad oēia sustinenda. Data igit̄ imp
ram sūia: decollari iubet̄. Que cū ad lo
cum mortis deducta fuiss̄ erecto in ce
lum oculis orauit dicēs. O spes q̄ salus
credentiū. O decus q̄ gloria virginum.
Jhesu rex bone obsecro te. et q̄cūq̄ passi
onis mee memoriā egerit. seu in extremis s̄e
vel in quacūq̄ necessitate te p me inuo
cauerit tue p̄pciationis p̄sequā effectum
ffacta q̄ est vox ad eam: dicēs. Veni dile
cta mea sponsa mea. ecce tibi celi tanua ē
aperta. Nam q̄ his qui passionē meā cele
brauerint: optata p̄dita p̄mitto. Celo.
Deinde cum decollata fuiss̄: de eius cor
pore p̄ sanguine lac emanauit. Angeli
aūt corpus eius accipientes ab illo loco
ad montē synai tenere plus q̄ dierū vi
ginti deduxerunt. q̄ ibidē honorifice se
pelierunt. Ex cuius ossibus indesinēter
oleum emanat qō cūctor debilū mem
bra sanat. Passa est autē sub marentio si
ue maximino tyrāno qui cepit circa an
num dñi. cccc. ¶ Qualit̄ aūt maxentius
p hoc scelere q̄ alijs que cōmisit punit⁹
fuerit in hystoria de inuentōe crucis ha
bet̄. ¶ Dicit̄ q̄ quidam monachus ro
thomagensis ad montem synai perrexit
ibiq̄ p septē annos in seruitio beate ka
therine deuotus pmansit. Quam cū in
stanter exorauit vt aliquid de corpe suo
habere mereret̄: subito irrupit de manu
illius vnus articulus digitor. qui donū
dei letus recepit. q̄ ad suū monasterium
deportauit. ¶ ffert̄ quoq̄ q̄ dū quidā
beate katherine deuotus q̄reret. et eā
crebro in sui adiutoriū inuocaret per p
cessum temporis mēris in curia resolutus.
q̄ deuotionē mentis p̄didit. q̄ ab ipā inuocatiōe cessauit. Qui in oratōne positus
vidit mulierem de virginū ante se trāse
untium. Jnt̄ quas vna erat que ceteris
splēdidior videbat̄. q̄ cui sibi appropin
quasset: faciem suā operuit. q̄ sic añ ipm
facie velata trāsiuit. Cuius splendorem
cum ille nimiū miraret̄. q̄ que ess̄ inter
rogauit. vna ex eis ei rndit. hec est Kathe
rina quam olim cognoscere solutus eras
nunc autē quia eam cognoscere nō vide
ris cōtā te sic velata facie tanq̄ a te incō
gnita: pransiuit. ¶ Notandū q̄ beata
katherina mirabilis apparet in quinq̄.

primo in sapiãcia. Secũdo in eloquentia. Tercio in ꝓstantia. Quarto in mundicia castitatis. Quinto in priuilegio dignitatis. Primo admirabilis appareat in sapientia. In ipsa enĩ fuit ordinis ꝑfectꝰ philosophie. Philosophia enĩ sine sapientia diuidit ī theoricã. practicã. ī logicã. ¶ Theorica diuidit ꝑm quo sdã in tres scz in intellectualẽ. naturalem ī mathematicã. Habuit igit beata Katherina sapientiã intellectualẽ in cognitione diuinoꝝ qua maxime vsa est in disputatione ꝫ rethoꝛes. quibus vnũ solum deũ verũ esse ꝓbauit. ī deos oĩs falsos esse cõuicit. Secundo naturalẽ in cognitõe oĩm inferioꝝ. qua maxime vsa est in disputatione ꝫ impatorẽ sicut patz ibidem. Tercio mathematicã in ꝓtemptu terrenoꝝ hec enĩ scientia ꝑm boetium speculatur formas sine materia in abstractõe. Hãc beata Katherina habuit qñ animũ suũz ab oĩ materiali amore abstraxit. Hãc enĩ habere ostendit. cum impatori interroganti rndit. Ego enĩ sum Katherina coĩti regio filia que ꝙuis in purpura nata ẽ. hac maxime vsa est cuz regina quã ad contemptũ mundi ī desperatum sui ī desiderium regni animauit. ¶ Practica quoq; diuidit in tres, scz in ethicã. ycononicam. ī publicam sine politicam. Prima docet mores informare. ī se virtutibus exonerare. ī ponet ad oĩa. Secunda docz familiã bene componere. ī pertinet ad patrẽfamilias. Tercia docet vrbes ī populos ī rempublicã bene regere ī pertinet ad rectores vrbiũ. Hanc etiaz triplicem scientiã habuit beata Katheria Primã enĩ habuit cum se oĩbus moꝝm honestate composuit. Secundã cum familiã suã que sibi magna relicta fuit: laudabilit rexit. Tertiã cum impatorẽ sapienter instruxit. ¶ Logica diuidit ī tres ptes. scz in demonstratiuã. ꝓbabilem et sophisticã. Prima ponet ad philosophos Secũda ad rethoꝛes ī dyaleticos. Tercia ad sophistas. Hanc enĩ triplicẽ scientiã habuisse videt. cum de ea scribit ꝑ varias ꝫclusiones syllogismoꝝ allegorice ī methanomice diserte ī mistice multa cũ cesare disputauit. ¶ Secdo fuit mirabilis in eloquẽna. habuit enĩ eloquẽtiã facundissimã in ꝓdicando. sicut patz in suis ꝓdicatoĩbus disertissimã ī rõnẽ reddendo. sicut ꝑz cũ dicebat impatori. Adiecit hoc cõplũ manu artificii fabricatũ. Suauissimã ī attrahẽdo. sicut ꝑz ī porphirio ī regina quos eloquij sui suauitate ad fidẽ attraxit. Efficacissimam ī ꝙincẽdo. sicut ꝑz ī rethoꝛibus quos eã potenẽ ꝙuicit. ¶ Tercio in ꝓstãna fuit enĩ ꝓstantissima in minis illatis. qz ipsas ꝓcepit. Vñ impatori sibi minãti rndit Quecũqz tormẽta potes cogitare ne differas. qz carnẽ ī sanguinẽ meũ xpõ offerre desidero. Ītẽ face q̃cũqz anio ꝓcepisti. paratã enĩ me videbis ad oĩa ꝓ xpõ sustinenda. Secundo in donis oblatis. qz ea reꝛuit. Vñ cum impatoꝛ sibi ꝓmitteret q̃ eam in palacio secundã hꝛet: rndit dicẽ talia dicere. qz sceleꝰ est eã cogitare ẽ. Tercio in suppliciis irrogatis quia ea superauit sicut patz cũ fuit pposita in carcere ī super roteã. ¶ Quarto in mundicia castitatis. seruauit enĩ castitatem inẽ ea inẽ que castitas periclitari solet. Quinqz sunt in quibus castitas periclitat scz affluentia resolucio oportunitas inducens. iuuentus lasciuiens. libertas effrenans. pulcritudo alliciens. Inẽ hec beata Katherina castitatem seruauit. Habuit enĩ maximã affluentiã rerum. vtpote que ẽ ditissimis ꝑentibus successisset. Habuit oportunitatẽ. vtpore que sui ꝑis tota die inter suos famulos versabat. Habuit iuuentutem etatẽ iuuenilem. Item sui libertatẽ. quia sola ī libera in pallacio remansit. Be bis quatuoꝛ dicit sancta Katherina cum esset annoꝝ .xviij. in palacio diuitijs ī puericia pleno sola remansit. Habuit enĩ pulcritudẽnem. Unde dicit quia erat speciosa valde ī incredibili pulcritudine oĩum oculis admirabilis videbat. ¶ Quinto in priuilegio dignitatis. quedã enĩ priuile

gia specialis fuerunt in aliquibus locis. dum decederent vt xpi visitatio qō fuit in iohanne euangelista. olei emanatio qō fuit in beato nicolao. lactis effusio qō fuit in beato paulo. sepultura ab angelis ꝑparatio qō fuit in beato clemēte. pennonū emanatio qō fuit in beata margaretha qñ orauit ꝑ agonibus sui memoriā. Hec autē oīa fuerunt in beata katherina. sicut patz in legendis. Diuersam autē habent aliqui apud aliquos vnā a maxentio vel a maximino martirizata sit. Tunc enī tres imperiū tenebant. s. Constantinus qui ex traditione paterna imperiū sumpsit. Maxentius maximiani filius a ꝓuincia sua libuit rome augustus appellatus. et maximinus in orientis partibus cesar effectus. Secundum autem cronicas maxentius rome. maximinus vō in oriente contra christianos tyrannidem exercebat. Videtur ergo vt aliquibus placet vt vicio scriptoris sit factum. vt ꝑ maximino maxentius ponetur. ¶ Qualiter autem sancta katherina primo in theotonia veneran cepit. i aliquibus libris post finem lombardice hystorie vna cum miraculo ante. o. elizabeth legendam poni solet inuenies.

Saturninus ab

apostolorū discipulis episcopus ordinatus in vrbem thoulosanā direxit. Cum autem ipso ingrediente demones a responsis cessarent. vnus gentilium dixit. q nisi saturninū occiderent a ciuitate penitus nil obtinerēt. Apprehendentes igitur saturninū nolentem sacrificare ad pedes thauri ligauerunt. eumq cū stimulis agitantes. a summa arce ꝑ gradus capitalis precipitauerunt. Sicq capite confracto et cerebro excusso: martirium feliciter consummauit. Quinq; ꝑ due femine rapientes in ꝓfundo loco ꝑ timorem gentilium condiderūt. qō postea successores eius ad locum reuerentiam transtulerunt.

Fuit alius saturni

nus quem rome prefectus diu in carcere macerauit. in equuleum leuari. et neruis fustibus et scorpionibus cedi fecit. Benigq; lacertibus adductis deposuit de equleo: decollari precepit. qrto anno domini .cclxxxvij. sub maximiano.

Fuit et alius saturni

nus apud aphricam frater sancti Satiri qui cum predicto fratre suo reuocato et felicitate sorore dicti reuocati. necnon et cum ꝑpetua genere nobili martirii passus est. quoꝝ passio alio tpe ꝓlixius recolit. Cum ergo ꝑconsul eos diuisset vt ydolis immolarent et illi nullatenus assentirent. in carcerem missi sunt. Qō audiens pat perpetue ad carcerē fletu cucurrit: dicens. filia quid fecisti. Behonestasti genus tuū. Plangēq; aliquis de genere tuo in carcerem missus fuit. Cum autē audisset q xpiana esset in eam cum impetu digito irruit ad oculos. et eos eruere voluit. et exclamans egressus est. Vidit autem beata perpetua huiusmodi visionē quam in crastino sociis enarrauit dicēs. Vidi scalam auream mirabili altitudine vsq ad celum erectā que adeo angusta erat. vt nō nisi vnus et parvus ascendere poterat. In dextra vō et latera erant fixi cultri et gladij ferrei. limati et acuti: ita vt ascendens arcta vel infra se nullatenus suspicere poterat: sed semp ad celū eum erectū stare oportebat. Sub ea draco exterminus et ingens forme iacebat. et ꝑ timore qui libz ascendere formidabat Vidi eā saturum per eam ascendentem vsq; sursum et respicientem ad nos et dicentem. Ne timeatis hunc draconē: sed securi ascēdite vt mecū esse possitis. Hec audientes oīes gressum egerunt. qz se vocatos ad martirū cognouerūt. ꝓsentata igit indici cum sacrificare nollēt. fecit saturninū cum alijs viris a mulieribus sepan. et diuersa tormenta. Habes virum ꝑ

Et illa. Habeo:sed contemno. Cui ille: Miserere tui puella vt viua eam tue cuꝰ infantemq; vtero habeas. Ad quem ait. Fac de me quicquid vis. quia ad istam voluntatem nunq; me crabere valebis. Parentes autem beate perpetue cum viro accurrentes: infantem paruulū beate perpetue qui adhuc lactabatur: adduxerunt. ⁊ videns eam pater stantem ante pedes cum cadens in faciem dixit. Filia mea dulcissima miserere mei ⁊ huius mestissime matris tue. ⁊ huius miserrimi viri tui qui post te viuere non valebat. Perpetua vero immobilis stabat. Tum pater filium ad collum eius iactauit. ipse et mater ⁊ maritus eius manus tenentes ⁊ flentes oscula bank eam dicentes. Miserere nostri filia ⁊ viue nobiscum. At illa proijciens paruulū ⁊ illos repellens ait. Discedite a me inimici dei quia non noui vos. Videns vero prefectus eoꝝ constantiam. diuissime verberatos in carcere posuit. Sancti vero plurimum mesti essent. de felicitate que octo iā mensibus pregnans erat: pro eis orauerunt ⁊ dolores partus subito in ea irruerūt. peperitq; filium virum. Quidam vero de custodibus dixit ad eā. Quid facies cū ante prefectum venieris si nunc tam graviter cruciaris? Respondit felicitas. Hic ego pro me patior. ibi pro me deus patietur. Extracti igit de carcere ligatis post tergum manibus. ⁊ nudatis nanibus per plateas ducuntur. Et dimissis bestijs saeuis ⁊ perpetua a leonibus deuoratur. Reuocatus ⁊ felicitas a leopardis cornupetis. Beatus vo saturninus gladio capite truncatur. Circa annum domini .ccxxj. sub valeriano et galieno imperatoribus.

Acobus martir

cognomēto interasus. nobili genere. sed fide nobilior. ex regione persarū ⁊ ciuitate elape oriundus fuit. Hic ex christianissimis parentibus ortus est et vtroq; xpianissimam habuit. Eratq; nonnullis regi persarum. ⁊ inter optimates primus. Accidit autem vt a principe nimio amore seduceretur. ⁊ ad colendum ydola flecteretur. Hec autem mater ⁊ vxor audientes. pannis sibi scripserunt: dicentes. Obediendo mortali destruisti et eum qui vita est placendo fugisse cito doluerunt deseruisti sempiternum odore. Veritatem in mendaciū cōmutasti. ⁊ mortali obtemperans: viuorum ac mortuorum iudicem reliquisti. Noueris igitur nos āmodo. a te futuras extraneas: nec tecum decetero aliquatenus mansuras. Cum aūt hec illa iacobus legisset. amare flere cepit. Si mat̄ mea q̄ me genuit. et vxor mea a me exnec facte sūt quotq; amici mei exuefactus ē eis me. Cū q̄ p errore suo se plurimū afflixisset: nūcius venit ad principē q̄ diceret Jacobū xpianū esse. quē princeps aduocato ait. Dic mihi si nazarenus es? Cui iacob⁹. Etiā nazarenus sū. Et ille. Ergo magus es. Cui iacob⁹ Absit a me magū ee. Cui ergo ei multa supplicia minatur: dixit iacob⁹. Nō me perturbēt mine tue. q⁹ tāq; vētus flāo supra petrā: furor tuus aureos meos cito pertransit Cui princeps. Noli imprudēt agere. ne graui morte peas. Cui iacob⁹. Hoc nō mors. sed somnus potius ē dicēd⁹: cū post modicū resurrectō inducat. Cui princeps Nō te seducāt nazareni dicentes mortē ee somnū. q⁹ magni imperatores timēt eā. Cui iacob⁹. Nos morte nō timem⁹. q⁹ ō morte ad vitā trāsire spam⁹. Tūc princeps ō p̄silio amicoꝝ hāc sup iacobū mittit sniaz. vt ad erotē alioꝝ membrati iacob⁹ pūiat. Cū āt q̄dā ex cōpatriōe sup eū flerēt ille ait. Nolite sup me flere. sed sup vos ipsos plāgite. q⁹ ego ad vitā pgo. ⁊ vos supplicia cēna debēt. Tūc carnifices pollicē mā⁹ ei⁹ dextre abscidēt. ⁊ exclamās iacob⁹ ait. Libato nazarene suscipe ramū arboꝝ miserie tue. Nā a cultore vince sacramentū abscidit vitis. vt potius germinet ⁊ vberē coronet. Cui carnifex Si assentire vis adhuc tibi peo ⁊ medicamētū adhibeo? Cui iacob⁹. Nōne p

speristi stipiē vidis. qt cū amputāt sacra
mēta lie nodus q remanet i suo rpe cuz
fra calescere incipit. ⁊ p singula absasio-
nis loca p dant germina. Bi ergo vinis
putāt viasticu die rpis vt germiet quāto
magis fidelis hō q in vera vite xpō com
pactus ē. Tūc accedēs carnifex ferum dū
abscidit digitū. Btūs iacobus dixit su
sapē duos ramos quos plātauit dextera
tua dñe. Abscidit ēnū ⁊ dixit iacob⁹. Be
triplici tentatiōe liberat⁹ dñicā pīi ⁊ fi
lio ⁊ spūsctō. Et cū trib⁹ erptis de cami
no puer⁹ p fitebor tibi dñe ⁊ i choro mar
tiz psallā noī tuo xpe. Absasus ē ⁊ quar
tus. ⁊ iacob⁹ dixit. Protector filiox isrl. q
i quarta dñica ōe pūctat⁹ eos sūsape a
suo tuo p fessionē q rri digiti cāq i iuda
benedicti. Absasso q̄nto dixit. Cōpletū
ē gaudiū meū. Tūc carnifices dixerūt ei
Parce nūc anie tue ne pereas. ne p̄ristes
si vnā manū amiseris. q̄s multa fuit vnā
manū tñ habētes. ⁊ multi⁹ diuinijs ⁊ bo
noubus abundātes. Btūs iacob⁹ dixit.
Cū pastores in capitū pecora tōdē. nūq
dextra tua vellus auferūt ⁊ sinistra dimit
tūt. Si ergo pecus q̄ alia brutū ē totuz
vult vell⁹ amittē. quāto magis ego hō ra
nal⁹ nō dedignabor p deo occidi. Acce
dētes igit impij ad sinistrā manū. digitū
minimū inciderūt. Et iacob⁹ dixit. Tu
dñe cū magn⁹ esses: minim⁹ ⁊ puus p no
bis fieri voluisti. idcirco reddo tibi cor
pus ⁊ aiaz quā creasti. ⁊ p tuo sāguie tuo
redemisti. Abscidit septim⁹ digit⁹. ⁊ ait
Septies i die laudē dixi tibi dñe. Absci
dit octau⁹ ⁊ dixit. Octauo die circūcisus
est ihs. ⁊ hebr⁹ circūcidit octauo die vt
trāseat ad legales ceremonias. ⁊ meus fi
lius dñe trāseat ab his incircūcis⁹ ⁊ coniu
natū hūnd⁹ ꝑpuduz. vt veniā ⁊ p̄spia
facie tua dñe. Incidit nonus digit⁹ ⁊ ait
hora nona tradidit xp̄s cruce spm̄. vñ ⁊
ego dñe i dolore nono digiti tibi p fiteor
⁊ grās ago. Incidit decimus: ⁊ ait. Deci
mus numer⁹ ē in p̄ceptis. Dora p̄ma ira
nolo bresu xpi. Tūc q̄dā de astantibus
dixerūt. O dilectissime quondā nr̄ p̄fes
sore deū tm̄ cotīa p fule vt viuere vāleas
Ecce enī absase sunt manus tue. sunt tñ
pernissimi medici qui tuis doloubus va
leant subuenire. Quibus iacobus dixit.
Absit a me nephanda simulatio. nemo
enī mittēs manū suā ad aratrū. ⁊ aspi
ciens retro: apt⁹ ē regno dei. Tūc indigna
ti carnifices accesserūt ⁊ pollicē pedis de
xtri abscinderūt. Et iacob⁹ dixit. Pes xpi
ferat⁹ ē ⁊ sāguis exiuit. Abscidit scdo
pedis digit⁹ ⁊ ait. Magna mihi dies hec
ē p̄ oibus diebus. hodie dppe ad deū for
tem p̄uersus ibo. Abscidert ⁊ tertiū ⁊ aīi
p̄m̄ piecerūt. Et sub tridē iacob⁹ dixit.
Cade terre digite ad socios tuos ⁊ quē
admodū granū tritū multū fructū af
fert. ita ⁊ tu i nouissimo cū sociis tuis re
q̄esces. Abscidit q̄rtus ⁊ ait. q̄re trist⁹ es
alia mea: ⁊ q̄re p̄turbas me: spero in deo
q̄m adhuc p̄fitebor illi: salutare vultus
mei ⁊ deus me⁹. Abscidit q̄nt⁹ ⁊ ait. Hūc
iapiā dicē ad dñm. q̄ dignū me feat so
cari fratis suis. Tūc accedētes ad pedē si
nistz digitū puū abscinderūt. ⁊ dixit iaco
bus. Digite pue p̄fortare. qr magnus et
pu⁹ vnā hūt resurrectōez. Capill⁹ capitis
nō p̄bit q̄ntomin⁹ a sociis tuis mime se
paberis. Abscidit scdō. ⁊ iacob⁹ ait. De
struite veterē domū. qr splendidior pa-
Abscidit tertiū ait iacob⁹. Tonsōibus
firmat incr⁹. Abscidit ⁊ q̄rt⁹ ⁊ ait. Cōfor
ta me deus vitaz q̄m i te p̄fidit aia mea. ⁊
i umbra alaz tuaz spabo donec transeat
iniqtas. Abscidit ⁊ q̄nt⁹. ⁊ ait. Ecce me
nbi dñe victimas immolo. Tūc accedentes
pedē dextz abscinderūt. Et dixit iacob⁹.
Hūc offerā munus electi regi p cui amo
re hec passus. Abscidert ⁊ pedē sinistz. ⁊
btūs iacob⁹ dixit. Tu es q̄ facis mirabi-
lia. Eraudi me dñe ⁊ salua me. Abscide
rūt dextrā manum ⁊ ait. Adiuuet te dñe
et adiuuet me. Ad sinistram ait.
Tu es deus q̄ facis mirabilia. Abscederūt
dextz brachium. Et ait. Lauda anima
mea dñm laudabo dñm i vita mea: psal
lā deo meo q̄diu fuero. Abscidert ⁊ bra
chiū sinistz. ⁊ ait. Circūdederūt me dolo

res monis. in nole dñi vindicabor ī eis. Tūc accedētes absciderūt suram dextri cruris sandētes vsq; ad femur. Tūc. b. iacobus ineffabili dolore grauat⁹ exclamans ait. Dñe dieu xpe adiuua me. qz circūdederunt me gemitus mortis. Et carnifex ait. Carne noua me dño quidu et. quā vix ꝙulnera maculare nequeunt. Jā carnifices defecerant eo ꝙ a pma hora diei vsq; ad nonā in cruciatu fuerat sensit. Tūc iterū accedētes sinistrū crus sūram absciendo vsq; ad femur extraxerūt. Tunc exclamās beūs iacobus dixit. Dñator dñe exaudi me seruum tuū viuorū et mortuorū dñs. Digitos dñe non habeo vt ipsos ad te porrigā. nec manus vt eas ad te extēdā. Pedes mei trūcati. et genua demolita sūt. vt tibi genua demolita flectere nō valeā. et sū veluti cassura domus ablatis ꝗbus sustētat columnis. Exaudi me dñe dieu xpe. et reduc ō carere animā meā. Hec cū dixisset vnus ō carnificibus accessit et caput eius amputauit. Xpiani igit occulte accesserūt et corpus eius rapientes honorifice sepelierunt. Passus ē aut ē. v. kalē. decembris.

Pastor i heremo

multis annis i abstinētia magna se affligēs. multa sentiebat et religiōe pollebat. Cū aut ē mat eius ipm et fratres eius desiderarent videre sz nō posset. obseruauit dicē. illis ad ecclām eūntibus p nuntios se eisdē obtulit. At illi fugientes et ad lam intrātes: i eius facie clauserūt ostiū. Illa aūt ostiū stans cū nimio fletu clamabat. Pastor ait ad ostiū veniēs dixit ei. Quid sic clamas o femina. q audiens vocē eius amplius clamabat flens et dicēs. Volo vos videre fili mi. Quid enim si videam vos nunqd nō ego sū mat ea q lactauit vos et cū canis tota sū plena. Cui filius. Dic nos vis videre aut i alio sclo. Que rndit. Si nō video vos hic credebo vos ulic filij. Qui ait. Si eq̄nimē ferre valeres et nos hic nō videas: illic paulatim nos videb. Que discessit gaudēs et dicens. si vos visura sū ulic nolo vos videre hic. ¶ Judex puiae cū abbate pastore videre cupet sz nec̄ret. filiū sororis sue tāq̄ malefactore tenuit et i carcere posuit dicēs. Si pastor venerit et p eo intercesserit: eū dimittā. Ad at igit pueri ad ostiū senis plorātis dū ille sibi nil rndisset. Et si viscera ferrea habes. et nulla cōpassione moueris saltē miseratio sāguis tui fleat te et q̄ vnigenitus mihi exstit. Ille aūt mādauit ei. Pastor filios nō generauit. q̄ cū dolore discedēte: dixit ei iudex. Saltē vbo iubeat et ego eū dimittā. Ille āt ei remādauit dicēs. Et amia cām p̄m legē. Et⁹ dignus morte habet̄ primus moriat̄. sinaūt quō placz ubi fac. ¶ Docebat aut ē fratres sic dicēs. Custodire et scipm p̄siderare et discretionem bne operatiōes sūt anie. Paupertas tribulatio et disparatio sūt operatiōes solitarie vite. Scriptū est enī. Si fuerit hi tres viri. noe iob et daniel ꝛc. Hoc plonā bz nil possidentiū. Job tribulatoz. Daniel discretorū. ¶ Si duas res odorit monachus p̄t ab hoc mō liber ē. Et q̄rēti fratri q̄ dixit. Carnalit et pausatio et vana gla. Si vis requiē inenire videliz i hoc seculo et futuro. in oi cā dic. Quis sum ego et nō iudices quēq̄. ¶ Cum q̄dā frat ō gregatōe offendisset abbas de p̄silio cuiusdā solitarij eū expulit. Qui cū quasi fiendo desperat. et abbas pastor cū ad se reduci fecit. quē benigne p̄solans misit ad illū solitariū dicēs. Audiens ō te videre te desidero. fatiga igit ē te vsq; ad me. Qui cū venisset: dixit pastor. Duo boles erāt q̄ ambo habebāt mortuos suos. reli q̄e aut ē vnus mortuū suū et abijt plorare mortuū alterius. Ō solitari⁹ audiens et intelligēs i fm mōe eius compūctus est. ¶ Cū q̄dā frat pastori dixit se perturbatū esse et locū velle deserere eo ꝙ q̄dā verba de quodā fre audiuisset q̄ eum nō edificauerāt. Dixit pastor nec hec ꝟba crederet. q: vera nō essent. Ille vera esse asserebat. q: frat fidelis ea sibi retulit. Cui pastor. Non ē fidelis q tibi dixit. q: si fi

belis esse nequaq; sibi talia diceret. Et ille. Ego vidi oculis meis. Ille autē interrogatus ō festuca ꝛ trabe qđ essent rndit de festuca q festuca esset. ꝛ de trabe q trabs esset. Et pastor. Pone in corde tuo q peccata tua sunt sicut hec trabs illius autē velut hec parua festuca. ¶ Frater quidā qui peccatū grande fecerat volens penitere triennio. interrogauit pastorem si multū esset qui dixit. Adultū est. Et quesitus si annū iuberet ait. Adultū est. Astantes autē dicebāt vsq; ad. xl. dies. Et ille. Adultū est. Et adiecit. Puto q si ex toto corde bō penituerit. ꝛ peccatum nō iteruerit. cita piam in diuinam suscipiet dño. ¶ Interrogatus ō illo verbo qui irascē fratri suo sine cā. ꝛc. ait. Ex omni re qua te grauare voluerit frat tuus. nec irascaris aduersus eum do nec oculum dextrū tibi extrahat. ꝛ si aliē feceris: sine causa sibi irascaris. Si autez aliquis te voluerit separare a deo pro hoc irascaris ei. Dixit autē pastor. Qui grulosus est monachus nō est. Qui maliciā in corde suo tenuerit. monachus nō est. Qui iracundus est. monachus non est Qui malū p malo reddit. monachꝰ nō est. Qui elatus ꝛ verbosus ē. monachus nō est. Qui vō vere est monachus semp est humilis mānsuetus. charitate plenus. ꝛ amorē dei semp ꝛ vbiq; pre oculis habet vt nō pecet. Dixit iterq; q si sūt tres in vnū ex quibus vnꝰ bene quiscat: aliꝰ autem infirmē ꝛ grās agat. tertius vō ministret eius sit ter sincera volūtate. hi tres similes sunt velut sint vnius operis ¶ Cum quidā frat sibi conqueretē q multas cogitatiōes habeno: in ipis periclitaretē. eim sub aere nudo siccat dicēs expande sinū ꝛ apprehende ventū. Qui ait non possum. Et ille. Nec cogitationes perhibere potes ne introeant. sz tuū est resistere eis. Interrogatus a quodam fratre quid ō hereditate sibi dimissa faceret: dixit vt post tres dies ad se rediret. qui cum rediisset: ait illi. Si dixero da eam ecclesie facient inde comunia. si dixero da eam parentibus. non est tibi merces. si dicam da eam pauperibus. securus eris. Quicquid ergo vis fac. ego causam non habeo. hec ita vita patrum.

¶ Iohānes abbas cum per annos quadraginta in heremo habitasset. interrogauit eius quidam quātū ex hoc pfecisset. Et ille dixit. Ex quo cepi solitarius esse. nunq; me vidit sol manducantē. Et iohannes. Nec me irascētem. ¶ Simile fere legitur ibidem. q cum epyphanius episcopus abbati hilarioni daret carnes alle ait. Ignosce mihi. quia ex quo accepi habitū hūc nō mānducaui quicq; otiosum. Cui episcopus. Ex quo accepi habitū hunc. nō dimisi aliquem dormire qui aduersum me aliquid haberet nec dormiui habēs aliqđ aduersus aliquē. Cui ille. Ignosce mihi. quia melior es q; ego. ¶ Volens iohannes ad sumā celsitudinem angelorū nihil operari sed deo sine intermissione vacare: seipsum expoliauit ꝛ vnam hebdomadam in heremo fuit. Cū autem fame periclitaretur ꝛ aculeis nuscarum ꝛ vesparum totus vulneraretur. reuersus ad ostium fratris sui: pulsabat. Ad quem ille. Quis es tu. Et ille. Ego sum iohānes. ¶ frater autem dixit ei. Ne quaq; Johannes enim angelus factus est ꝛ inter homines vltra non est. Et ille. ego vere sum ꝛ non aperiens ꝛ dimisit eum afflgi vsq; mane. Postea aperiens dixit. Si homo es opus habes iterū operari vt pascatis ꝛ viuas. Si autē angelus es. quid quer̄ intrare cellam. Et ille dixit. Ignosce frater q peccaui. Cū autē moraretur rogauerunt eum fratres vt aliquod verbum salutare ꝛ compendiosum loco hereditatis sibi relinqret. Qui ingemiscens ait. Nunq; feci propriam voluntatem. nec aliquem docui quod prius ipse non fecerim. hec in vita patrum.

Moyses abbas dixit fratri petenti a se sermonem. Vade in cellā tua ⁊ docebo te vniuersa. Cum quidam senex infirmatus ire vellet in egyptum ne fratres nimis grauaret. dixit ei abbas moyses. Nō vadas q̄niam in fornicationem cadetis eos. Qui contristatus dixit. Adhuc vis est corpus meū. ⁊ tu mihi ista dicis. Cum ergo iuisset ⁊ quedam virgo ex deuotione sibi seruiret. ille connalescens eā violauit. Que cum filium peperisset. senex puerū in vestis accipiens. in die magne festiuitatis que erat in sirci ecclesia. coram multitudine fratrum intrauit. Cum autem omnes flerent dixit. Videns infantē hunc filius est inobedientie. Lauate ergo vobis fratres. quia i senectute hoc feci ⁊ ora te pro me. ⁊ pergens ad cellam: ad priſtinum statū rediit. Q Aliud quoq; senex cum dixisset alteri mortuus sum alle ait. Nō confidas in te donec extra de corpore. Iam si dias quia mortuus es sathanas tamen mortuus nō est. Q Cū frater peccasset miserunt ad abbatē moysen. qui accepta sporta plena arena venit ad eos. Quem cū fratres quidnam hoc esset. interrogarent: dixit. Peccata mea sunt post me currentia. q̄ non video ea. ⁊ veni hodie aliena iudicare peccata. Illi antē hoc audientes fratres peperecerunt

Q Simile legitur de abbate priori. Nā cum fratres de quodam fratre culpabili loquerentur ille tacebat. Cum ergo accepisset saccum plenum arena retro. ⁊ de eadem arena modicum ante se ferret interrogatus quid hoc esset. dixit. Multa arena sunt peccata mea que post me ferens ipsa non considero. nec pro eis doleo. Adhuc vero arena sūt peccata fratris ante me posita que semper considero ⁊ pīn iudico. cum tamē peccata mea ante me semp portare deberem. ⁊ de ipsis cogitare ⁊ pro ipsis deum rogare. Q Cū abbas moyses factus fuisset clericus. ⁊ imposuisset ei superhumerale dixit ei ep̄us abbas factus es cādidatus. Et ille. Aut forte domine papa aut intus. Volēs autem episcopus eum p̄bare dixit clericis suis. vt quando ad altare accederet. ip̄m cum iniuria expellerent. deinde eum sequentes quid loquerēt audirēt. Proijcientes autem eum foras dixerunt. Exi ethiops. Qui egrediens dicebat. Bene tibi fecerūt cinerate ⁊ ea cabate: q̄ cum homo nō sis quare te in medio hominū uoare p̄sumpsisti. hec in vitis patr̄.

Arsenius cū adhuc in palatio consisteret. et vt ad salutem dingeretur orauit: audiuit. Arseni fuge homines ⁊ saluaberis. Accedens igitur ad monachalem vitam et ibidem orans audiuit. Arseni fuge. tace. quiesce. Legitur enim ibidem de hac quiete apprenda. tres fratres cum facti fuissent monachi. vnus elegit discordantes ad pacem reducere. Secundus infirmos visitare. Tercius i solitudine quiescere. Primus igitur laborans p̄ter lites hoīum. nō potuit oībus placere. ⁊ te dio victus venit ad scām quē inuenit anio deficientē. ⁊ mādatū p̄fice nō valentem Et recordātes ad ēiā q̄ erat in solitudie venerūt. Qui cū tribulatiōes suas narrassent. ille missa aq̄ i ciphos dixit. Attendite q̄nā ⁊ erat cōmota ⁊ turbulēta. Et rursus dixit. Attēdite nō ⁊ videte quō facta ē. Qui cū iterū decidit ⁊ vultus suos videre cāit. Sic qui i medio hoīm p̄sistūt nō vident p̄cā sua. Cū at quieuit. tūc p̄cā sua videre valebūt

Quidā etiā cū iuenisset quēdā i hēmo velut bestiā herbas mādūcantē: ⁊ nudū currebat post ip̄m fugientē di. Expecta me q̄ p̄pter deū sequor te. Et ille. Et ego p̄pter deū fugio te. Cum autem vellent p̄cipisset expectauit eum: dicēs. Cū materiā mūdi p̄cepisti a te expectauit te. Cui ille. Die mihi quō salus efficiar. Qui nō dens ait. fuge homines ⁊ tace. Q Dauro-

later homines non videntur peccata.

ha quedā nobilis ⁊ senex venit. vt abbatē arsenū ex'orionē videret. Qui rogatus a theophilo archiepō vt se videri permitteret. nullatenus acquiuit. Tandem illa ad eius cellā p̄gressa. ipm foris ante ostiū cellę inuenit. ⁊ se ad eius pedes p̄strauit. Ille autē cū indignatiōe nimis eleuauit eā dicēs. Si facie meā videre vis vide. Illa autē faciē eius p̄ p̄fusiōe ⁊ verecūdia nō p̄sideauit. Cui senex. Quō cū mulier sis. tantā nauigationē facere p̄sumpsisti. Ecce enī romā redibis. ⁊ q̄ abbatē arsenū videris aliis mulieribus enarrabis. ⁊ ille silr̄ venīēt vt videāt me Et illa. Si deo dante romā rediero nullā huc venire p̄mittā. Sed saltē obsecro vt ores p me ⁊ mei memor sis sp. Cui ille. Quo deum vt deleat memoriā tuam de corde meo. Illa audiens turbata nimiū venit in ciuitatē. ⁊ p̄ tristicia febricitare cepit. Q̄s archiepūs audiēs ad eam p̄solandā accessit. Illa autē dicebat. Ecce ego p̄tritata: mouor. Cui archiepūs Nescis q̄ mulier es. ⁊ inimicus p̄ multires sanctos impugnat. ⁊ ꝓpterea senex hec ait. Mā p̄ alia mea sp orat. ⁊ sic p̄solatiōe recepta. ⁊ cū gaudio ad p̄pria remeauit. De quodā alio p̄re legit. q̄ cū discipulus eius diceret. Genuisti abbas accedam⁹ pax inē mundū. Ille ait. Vbi nō ē mulier ibi eamus. Dixit discipul⁹. Et vbi ē loquis nō hȳs mulierē nisi forte solitudo. Et ille. Ego in solitudinē me tollē. Alius eiā frāt cū matrē suā vetulam trāno fluuiū portare deberet. ille manus suas pallio inuoluit. Cui illa vt q̄d operuisti sic manus tuas fili. Et ille. Corp⁹ mulieris ignis est. ⁊ ex eo q̄ te p̄ungeba aliaꝝ femuaꝝ memoriā i meo alo veniebat. ¶ Arsenius autē p̄ totū tp̄us vite sue ad opus sedēs manū suaꝝ. pānū habebat in sinu gp̄ lacrimas q̄ crebro de oculis eius currebāt. Totā nocte insomnem ducebat. Mane autē facto cū gp̄ nature lassitudinē dormire vellet. dicebat somno. Vem serue male. ⁊ surripiebat paꝝ somni sedendo ⁊ stati surgebat Dicebat quoq. Sufficit mōacho si dormiens vna hora. si ē cū pugnator. ¶ Cū autē p̄ sancti arsenij nobilissim⁹ senator. vitā finiēs ⁊ testamētum faciēs magnā hereditatē arsenio dimisisset. magistrianus p̄dicti testamēti ad ip̄m detulit. Q̄ ille accipiēs volumē illud sandē. Magistrianus āt ei⁹ pedibus p̄uolut⁹ rogauit ne hoc faceret. q⁹ caput ei⁹ p̄ sanare. Cui arsenius. P̄nus mortuus sū q̄ ille. Ipse igit̄ cū mō mortuus sit. quō me facet heredē. Et remisit testamētū nihil accipe volēs. ¶ Quadā vice facta est vox ad eū: di. Veni ⁊ ostēdam tibi opa hoīm. Et eduxit eū in quēdā locū. ostēditq; ei ethiopē incidentē ligna ⁊ faciētē sarcinā grandē quā portare nō potat. Deinde iter ligna incidebat ⁊ hoc faciebat diuinus. Oñditq; ei rursū hominez haurientē aquā ō lacu ⁊ effūdentē aquā i alterna p̄tis. q̄ aquā refū debat i lacū ⁊ ipam alternā implē volentē. Et oñdit ei iterū tēplū ⁊ duos viros i eis portātes lignū trāsuersū. volētes āt introire. Item plū sed nō poterāt eo q̄ lignū in trāsuerso portarēt. Et exponit: dicēs. Vi sūt q̄ portāt q̄si iugū iustitie cum superbia. ⁊ nō būiliane. p̄pē q̄ remanēt fores a regno dei. Qui ligna incidit hō ē in p̄tis multis. ⁊ p eo vt agat p̄niam nō subtrahit ō p̄tis sed addit iniquitates iniquitatibus Qui āt aquā hauriit hō ē bona opa faciens. sz q⁹ cū eis sunt p̄mixta mala p̄didit opa sua. ¶ Aliqñ sabbati veniēte dñico reliq̄bat post se solē ⁊ ꝛrādebat manꝰ suas ad celum donec mane die dñico sol ascendens faciē eius illustraret. ⁊ sic resumebat. hec in vita patꝝ.

¶ Sathon abbas p̄ triennū lapidē in os suū mittebat donec taciturnitatē discere. Alius quoq; frat cū intrasset ꝓ gregatione: dixit inter se. Tu ⁊ asinus vnus esto. Sicut asinus vapulat ⁊ nō loquit̄. iniuriā patit ⁊ non rūdet. sic ⁊ tu. ¶ Alius quoq; frat̄ a mensa expulsus: nihil rūdit. Post

nto dā super hoc interrogatus ait. posui in corde meo q̄ equalis sim eam q̄ cū sec
tat bonas egredit. ¶ Interrogat⁹ agathon que virt⁹ plus haberet laboris. Re
spondit. Puto nō ēe tale laborē q̄ le ome
re deū. Hāz inimica eius sp laborāt eius
orationem destruere. Hā in cetero la bou
bus bo aliquē requis possidet. orator āt
opus habet magni certaminis. ¶ Inē
rogauit agathon a quod frater quō cū
fratrib⁹ habitare deberet: ait. Sicut in p
ma die. nō assumas fiduciā nō ēe cū pe
tot passio q̄ fiducia generis ē eni omni
um passionū. Dixit iter. Ira cūd⁹ si mor
tuos suscitet. nō placet alicui vel deo xp̄ē
ira caindia sua. ¶ frater q̄dā iracundus
intra se ait si solus habitare ad irā nō ita
cito moueret. Quadā vice cū vicinoium
aqua implerā versatus ē. Secio imple
uit. et iter versatus ē. Tertio sp̄lenit. et ver
satus ē. q̄ cōmotus furore fregit vasculū
In se aūt reuertens cognouit q̄ ab eode
demone iracundie sic illusus. et dixit. Ec
ce solus sū. et cū ira me vicit. Reuertar q̄
in cōgregatiōs. qui vbiq; laborāt. vbiq; pat
ientia. et a diuturno dei opus ē.

¶ Ecce erāt duo fres q̄ multis ānis
inuicē cōuersantes nūq̄ ad iracundiā po
terāt prouocari. Quadā vice dixit vn⁹ al
teri. ꝓcedamus. et nos litez sicut boies de
mūdo facūt. Et ille rūdit. Nescio q̄d lē
fratres. Et dixit fr. Pono in medio later
culū. et dico meū ē. tu aūt dic nō. sz meū ē.
et inde fit litis initium. Posita ē ergo tes
ta in medio. dixit vnus meū ēt. alter
dixit nō. sz meū ē. Et ille rūdit etiā tuū ē
tolle ergo et vade. et discesserūt nec inē se
cōtēdere potuerunt. ¶ Erat aūt abbas
agathon sapiēs ad intelligēdū. impiger
ad laborandū. Paratus in obo aregz vesti
mēto. Dixit aūt fr̄ in volūtate mea nunq̄
dormiui. neq; in corde meo aduersus quē
q̄ dolozē. nec dimisi dormire aliū habē
te aduersuz me aliq̄d. ¶ Adorauit quo
dā agathon trib⁹ diebus mānit immobilis.
sp̄lo tenens oculos. Qui cū pulsarent

a fratrib⁹ rūdit. In cōspectu diuini iudicij
assisto. Dicunt ei. et tu nimes. Et ille. In
custodiendis mādatis dei virtutē q̄ po
tui laborauī. sz hō sū. et nescio si placeāt
opa mea dño. Dicūt ei. Et nō cōfidis de
opibus tuis q̄ fm deū sūt. Et ille. Nō
plane. donec veniam ante illū. Aūt enī
sūt iudicia dei. et aliē iudicia homī. Cū āt
eoz adhuc interrogare vellēt ait. Oēs
dite caritatē et nolite mecū loq̄. q̄ occupa
tus sū. Quo dicto suum spūm cū gaudio
emisit. Videbant enī eū collegentē spūs
quēadmodū si q̄s saluter amicus suos di
lectos.

Barlaaz cuius hy

Noziam iobēs damascen⁹ oligē
ti studeo cōpulauit: operante in eo diui
na gratia. scīm iosaphat regem ad fidem
conuertit. Et eū cū vniuersa india xp̄ia
nis. et monachis plena ēet surrexit rex q̄
dā ꝓpotens noīe Auenuir. q̄ xp̄ianos et
papue monachos plurimū p̄sequebat.
Accidit aūt et q̄dā regis amicus. et pa
lano suo p̄mus. diuina cōmouit gia. re
gē aliā relinquere. et monasticū ordinē
introire. Qō rex audiēs. p̄ ire insaniens
cū p̄ queq; deserta inq̄rit. et virginum
cū ad se addusa mādauit. Videsq; eū vi
li amicta cooptū. et fame macerat⁹. q̄ sple
didis vestimentis ornabat. et multis di
tiis affluere cōsueuerat: dixit ei. O stul
te et mentis ꝓdite. cur honorē in contu
melia cōmutasti. et te laudū pueroz feasti
Cui ille. Si bn⁹ a me rōnē audire desi
deras inimicos tuos ꝓcula et abijcias.
Rege aūt q̄ ēt hmōi vanitia q̄reuerant.
Ira et cōcupiscentia. hec eū impediunt
ne veritas videat. assidēt aūt ad audiē
tiā dicendo q̄ prudentia et rectas. Cui rex
fiat et loqueris. Et ille. inspictes ea q̄
sūt despicit. quasi non sint. ea vo q̄ nō
sunt. quasi sint. apprehendere molitē. q̄
aūt nō gustauerit eoz q̄ sūt suauedinem
non poterit eozum que nō sūt addiscere
veritate. Adulta aūt illo de misterio in

carnationis ꝛ fidei pſequēte rex ait. Miſi tibi in principio puſillez q̄ de medio plebis iram remoliere. nunc vero igni tuas carnes tradere. Surge igit̄ ꝛ fuge et occulto mane. ne vltra te videā. ꝛ male te pdā Tūr dū aūt ens his abſcedit. eo q̄ martirium ppetuus nō eēt. Interea dū rex liberos nō haberet. puer ei pulcerrim⁹ nasc̄ ꝛ iosaphat appellat̄. Cōgregāte aūt rege infinitā multitudinē vt ydola p quo puer immolarent ſe tragici ꝛ astrologos cōuocauit a quibus qd futurū eēt filio suo diligent̄ quesiuit. Cunctis aūt respondentibus eū magnū in potētia ꝛ diuitijs futurū vn⁹ sapientior ex ipſis dixit. Puer ille q̄ nat̄ē tibi o rex ī tuo erit regno ſz in alio ineōparabiliter meliori. Hāc illius quā pſequēte xp̄iane religiōis (vt estimo) futurus ē auctor. Hoc aūt non a se motiuo ſz a deo inſpirante dixit. Audiēs hoc rex ꝛ plurimū expauescēs in ciuitate deorū palaciū speciosiſſimū cōſtrui fecit, ꝛ ibi puerū adolescentē dū posuit. Ibi q̄ secum iuuenes pulcerrimos collocauit p̄cipiens illis vt nec mortē nec senectē. nec infirmitatē. vel paupertatē. nec aliquid q̄ posset sibi afferre tristiciaz ri nominarēt. ſz oia iocunda ei ꝓponerent quatenus mēs eius leticijs occupata nil d futuris cogitare posſz. Si quē vo ministrantiū infirmari cōtingeret. hūc ꝓtinus rex p̄cipiebat eijci et alius loco eius incolomez subrogari. P̄cepitq̄ ne sibi de xp̄o aliquā facerent mentōez. Eo dē tpe erat cū rege vir q̄dam xp̄ianiſſim⁹ ſed occultus q̄ inter nobiles regis p̄ncipes primus vnus erat. Hic cū aliq̄n⁹ rex ad venandū misſet hominē quēdaz pauperē pedē ieſum a bestijs habentem. ꝛ in terra iacentē ingenit. a quo rogatus vt se ſuſcipere debeat. q̄ sibi in aliq̄ fortitan p̄odeſſe posſet. Cui miles p̄uit. ego q̄dem te libenter ſuſtineo. ſed in q̄ vnius inuenaris ignoro. Et ille dixit. Ego hō medic⁹ sum verboz. Si em̄ aliq̄s in verbis leđat: ꝛ grauī sāo adhibere medelaz

Miles aūt q̄s ille diceret p̄ nihilo cō putauit. ꝓpē deū em̄ ipm̄ ſuſcipiēdo cu rū egit. vir aūt q̄dā inuidi ꝛ malicia osi dentes p̄dicū p̄ncipē in tāta gl̄ia rē regl ipm̄ apud regē accuſauerūt. q̄ nō solum ad xp̄ianoz fidē declinaſſz. ſed insup regnū conabat̄ sibi ſurripe. turbam ſollicitando ꝛ sibi conſiliando. Et si hoc inquirere ita eē o rex scire desideras. ipz secreto ad uoca. ꝛ vitā hāc cito finiendā p̄memora ꝛ dicendo gloriā regni te velle relinquere. ꝛ monachoz habituz assumē asseras. Qs em̄ ignorant̄ hactenus fueras p̄secutus. ꝛ tunc videbis quid tibi rideant. Qs cuz rex oīa ve illi suaserant fecisſet. ille doli ignarus. p̄fusis lacrimis. ꝓpositū regl laudauit ꝛ vanitatē mundi rememoras ꝓcacitzo hoc adimplēdū cōſuluit. Qō rex audiens ꝛ verū eē quod illi dixerant credens furore repletus ē. nihil tamē sibi respondit. Tūr autem perpendens q̄ rex graui verba sua acceperat. tremēs abſcedit ꝛ medicū se vbor recolens oīa sibi narrauit. Cui ille. Motuz sit tibi q̄ rex ſuſpicat. vt ꝓpter hoc dixerim q̄ eius regnū velis inuadere. surge igit̄ ꝛ comam tuā tonde. ꝛ vestimenta abijciens ci licū induc. ꝛ fūmo diluculo ad regem ingredere. Cumq̄ rex q̄d sibi hoc velut interro gauerit respondebis. ecce rex paratus ſū ſeq̄ te. nā ꝛ si via p̄ quam cupis ire difficilis sit tecum tamen existenti difficilis mihi erit. sicut em̄ socius me habuiſti in p̄ſperis. sic habebis pariter in aduersis. Hūc i gitū p̄sto ſū q̄d motarioz. Qs cū ille p ordine fecisſet. rex obſtupuit ꝛ falsarios sarcinis viz amplioribus honoze dotauit. Filius aūt eius in palacio educat⁹ ad etatē adultā perueniens. ꝛ in oī sapia plene eloquēs fuit. Admirās aūt cur p̄ cuius sic recluſisset. vnū de cōſeruis sibi familiarē secreto de hac re. interrogauit. dicens sel multa mestitia positū: p eo q̄ sibi foras egredi non licet. adeo vt nec a duobus sibi saperet nec potus. Qs p̄ audiens ꝛ dolens: aquos ydoneos panes fecit: ꝛ choros

plaudentes añ eũ mittẽs ne ꝺd sibi sed ũ occurreret diligenter ꝓhibuit. ꝓ recto igitur iuuene taliter procedente. quada vice vnus lepr̃osus. ⁊ vnus cec⁹ sibi obuiauerunt. Quos ille videns ⁊ stupens ꝺ sint ⁊ quid nã habeãt inq̃siuit. Et ministri dixerunt. passiones iste sunt q̃ hominibus accidunt. Et ille obuios hominibus hoc cõtingere solet. Negãb⁹ illis respondit. Non sunt igitur qui hoc pati debeant. an sic indifinite pueniunt. et illi. Et quis hominum sum⁹ sare valz Valde igitur animus eẽ cepit ꝓ incõsiderantia rei. Alia vice ꝺdã valde senem rugosam habentẽ facẽ et deorsũ scarnatam. ⁊ cadentib⁹ dentibus balbutiendo loquẽtem inuenit. stupefactus dixerat caput visionis n̄r̃e aculum. Cũq; dicisset q̃ ꝓpter annorum multitudinem ad talem statum deuenisset ait. Et quis est hui⁹ finis. Dicunt ei mors. Et ille. Ne omnium mors vel aliquo⁹. Cũq; dixisset oẽs mori debere. interrogauit. in ꝯ tanto hec sapientiant. Et illi. In octogin ta vel centũ annis senect⁹ ꝺducit. deinde mors ipa subsequit. Hec igit̃ inuenis frequẽ in corde suo recogitans. in multa desolatione erat. ꝛ cotidie ꝓ lectionẽ ꝓtendebat plurimũ ꝺsiderãs in hmõi diuigi ⁊ docẽri. ¶ Igit̃ ꝺdam monachus vita ⁊ opinione perfectus. habitans i deserto terre senar nomine Barlaam. hic que circa filiũ regis agebantur per spm cognouisset mercatoris habitũ sumens. ad ciuitatem illã deuenit. accedensq; pedagogo filij regis locutus e. Ego cũ negociator sum lapidem preciosum venalẽ habeo qui cecis lumen tribuit surdis audiẽdi ꝓpit. mutos loqui facit. insipientib⁹ sapiẽtiã ꝛtribuit. Hũc igit̃ dic me ad filiũ regis ⁊ hũc sibi tradã. cui ille. Videt̃ hõ mutare pretiũ. si vba mea pretiũ nõ recipiãt. Verũ cũ lapidũ notitiã habeas. ipm lapidem mihi ondere. ⁊ si talis (vt asseris) fuerit cõprobatus. a filio regis honores maximos cõsequeris. Ad quẽ ille. Lapis meus in super hanc habz virtutem. quia qui non habet sanũ oculorum aciem. ⁊ qui non seruat integram castitatem. si forte illum aspexerit ipsam virtutem quam habet insensibilem perdit. Ego autem medicinalis artis non expers. video te sanos oculos nõ habere. filium autem regis non audiui pudicum esse et oculos pulcherrimos habere ⁊ sanos. Cui ille. Si sic est nolu mihi ondere. quia ⁊ oculos sanos nõ habeo: ⁊ peccatis sordesco. Nunciãs igitur filio regis ꝺpium ad eũ ꝓtinus introduxit. Cum ergo introductus fuisset ⁊ rex eũ reuerenter susc̃episset: ait barlaam. Dic rex benefecisti. quia de sotis parentũ apparatu non attendisti. Nam quidã rex magnus in curru deaurato procedens. cum quibusdam attritas vestes indutis ⁊ macie attenuatis obuiasset: continuo de curru exiliens ad pedes ꝓdicti ꝺpsos adorauit et surgens in oscula ruit. Proceres aũt eius indigne hoc ferentes: sed regem super hoc arguere formidantes fratri retulerunt: quomodo rex magnificentie regali indigna fecisset. Frater autem regem super hoc redarguit. Erat autẽ regi consuetudo q̃ quãdo aliquis morti tradendus erat. rex ante eũ ianuã preconem cũ tuba ad hoc deputata mittebat. Vespere igitur veniente ante tria tuba ianuã sonari fecit. ꝺd ille audiens ⁊ ꝺ sua salutẽ desperans tota nocte insonẽ duxit. ⁊ eiulatũ fecit. Mane aũt facto in duris nigris vestib⁹ cũ vxore ⁊ filijs ad fores palacij lugẽs accessit. quem rex ad se ingredi facies dixit. O stulte si pconẽ sis tui cui nihil te deliqsse cognoscis a deo timuisti quo ꝓcones oĩs mei⁹ quẽs deo peccati crimẽ ñ dẽas. ꝺ sonabili tuba mihi mortẽ significat. ⁊ tribulem iudicis aduentũ mihi denũciat. deide q̃mo: capsas fieri iussit ⁊ duas earũ extrinsec⁹ auro vndiq; opiri: ⁊ ossib⁹ mortuor putridis ipleri. Duas vo pretiosis gẽmis et margaritis ꝓciosis ipleri fecit.

Vocansq; illos margaritas quos sciebat querentes aliq̃ fratrẽ deposuisse

ḡnuo: illas caplas añ eos posuit ꝛ q̄ ꝑdo
siores ēent inq̄siuit. Illi vo duas deaura
tas magni ēe ꝑcij: rebꝫ vo vilis ꝑcij
ēe iudicanerūt. Precepit igiē rex deaura
tas apiri. ꝛ cōtinuo inde fetor intolerabil'
emanauit. Quib⁹ rex. He illis similes
sūt q̄ gloriosis vestib⁹ sūt amicti. int⁹ vo
immundicia viciorꝫ pleni. Deinde alias a
periri fecit. ꝛ ecce odor mirabilis inde ex
alauit. Quib⁹ rex. Iste illis pauperimis
quos honorauit similes sunt q̄ etsi vilib⁹
vestimentis opiant⁹ int⁹ tñ ol virtutum
odore resplendent. Vos aut solū q̄ deso
ris sūt attendit⁹ ꝛ que deint⁹ sūt nō cō
sideratis. Fm igiē illū regē. ti quoq; be
ne fecisti susipiens me. Incipiensq; igiē
bariaam cepit ei de mūdi creatiōe ꝛ bo
minis puaricatiōe. ac filij dei incarnati
one. passiōe ꝛ resurrectiōe. longū sermo
nē retexere. necnō et de die iudicij ꝛ retri
butōe bonoꝝ et malorꝫ multa ꝓferre. et
ferientes ydolis plurimusq; erubescere.
ac de eoꝝ fatuitate tale exemplū ponere
dicens. ¶ Sagittarius q̄dā amicꝰ lā par
tā noīe philomenā capiēs. cū vellet eaꝫ
occidere. vox data ē philomene: ꝛ ait. q̄d
tibi ꝓderit o hō si me occideris. Pecq;
enī ventrē tuū de me implere valebis. sꝫ
si me dimittere velles: tua tibi mandata
darē q̄ si diligentius ꝓseruares. magnaꝫ
inde vtilitatē ꝓsequi posses. Ille vo ad eī⁹
liquelā stupefact⁹. ꝓmisit q̄ eā dimitteret
si hec sibi mādata ꝓferret, illa. Fili
q̄ rē que apphendi nō pōt apphendere
studeas. Be re pdita irrecuperabili nunq̄
doleas. Verbū incredibile hūq̄ credas.
hec tria custodi: et bene tibi erit. Ille āt
vt ꝓmiserat eā dimisit. philomena igiē
p aera volitās dixit ei. Ve tibi hō q̄ ma
lum cōsiliū habuisti. ꝛ q̄ magnū thesaurum hodie pdidisti. Est enī in meis vi
scenbus margarita. q̄ struthionis ouiꝫ sua
vincit magnitudine. Qō ille audiēs val
de contristat⁹ ē q̄ eam dimiserit: ꝛ cū ap
prehendere conabat dicens. Veni i do
mū meā ꝛ ōem tibi humanitatē exhibe
bo. ꝛ honorifice te dimittā. cui philome
na. Nūc ꝑcito cognouisti re famā ēē. naꝫ
et hiis q̄ tibi dixi nullū ꝓfectū habuisti.
q: ꝛ de me pdita sꝫ irrecuperabili doleo. et
ne tentas capere cū ne quicaꝫ meo intus
ꝓgere. ꝛ insuper margaritā in meis visce
ribus credidisti ēē. cū ego tota ad magni
tudinē ouistruthionis nō valeam pinge
re. Sic ergo stulti sūt q̄ confidūt in ydo
lis. q: plasmatos a se adorant. ꝛ custodi
tos a se custodes suos appellant.

¶ Lepitq; contra fallacē mundi dele
ctatiōnē ꝛ vanitateꝫ multa disputare. et
plura ad̄ hoc exempla adducere: dicens.
Qui corporales delectationes desiderāt
ꝛ animas suas fame morti ꝓmittunt. Si
miles sūt cuidā homini q̄ dū a facie vni
cornis (ne ab eo devorarē) velocius fu
geret. in q̄dā barathꝝ magnū ceciderit. dū
aūt caderet. manibus arbusculā apprehē
dit quandā ꝛ in base quadā lubrica ꝛ in
stabili pedes fixit. Respiciēs vo vidit duo
mures vnū albū ꝛ vnū nigrū incessāter radicē arbusculē quā apprehenderat
corrodentes: ꝛ iā ꝓpe erāt vt ipm abscide
rent. In fundo aūt barathri vidit draco
nem terribilem spirātē ignē ꝛ aperto ore
ipm devorare cupientē. Sup basem vo
vbi pedes tenebat vidit quatuor aspidū
capita inde ꝓdeuntia. Sicutꝫ aūt ocu
los vidit exiguuꝫ mellis de ramis illius
arbusculē. ob cuiusq; pericli in quo vn
diq; posit⁹ erat. seipꝫ oblectatione illi⁹ mo
dici mellis totū dedit. Unicornis autē
mortis tenet figurā. que hominē semp p
sequit ꝛ apprehendere cupit. Barathrum
vo mundus ē omnibus malis plenus.
Arbuscula vnius cuiusq; vita ē q̄ p horas
diei ꝛ noctis quasi per murem album et
nigrum incessanter cōsumit: ꝛ ina sioni
appiopinquat. Basis vo quatuor aspi
dum corpus ex q̄tuor elementis cōposi
tum, quibus inordinatis corporis com
pago dissoluit. Draco terribilis os infer
ni cunctos devorare cupiens. Dulcedo
ramusculi, delectatio allar mundi per

quā homo seduc̄ vt peculiū suū minꝰ intueat. ¶ Addidit quoq; dicēs. Similes sūt itaq; mūdi amatores homini qui tres amicos habuit quoꝝdā plus ꝑ se. Secundū cārū quārū se. Tertiū nullus ꝑ se ⁊ q̄si nihil dilexit. In magno itaq; periculo posit⁹. ⁊ a rege citat⁹ cucurrit ad primū amicū eius auxiliū querens. ⁊ q̄liter eū dilexerit semp cōmemorans. Cui ille: Heu io quis sis o hō. habeo alios amicos cum quibus me hodie letari oportet quos ⁊ amicos animo do possidebo. ꝓbeo tñ ubi duo alicuius vt habeas quibus valeas operiri. Cōfusus igit̄ ad secūdū venit: ⁊ similiter eius auxiliū postulauit. Cui ille. Nō vacat mihi tecū subire agonē. curis etenī multis circūdor. modicū tñ usq; ad ostium palacij te sectabor. ⁊ stabim domū reuertar ꝓpositꝰ vacans negocijs. Tristis igit̄ desperās ⁊ ad tertium amicū p̄rexit. cuiq; facie dimissa dixit. Nō habeo os loquendi ad te. qui vt debui nō amauit te ꝛ in tribulatōe circūdantes. ⁊ ab amicis destituꝰ. rogo vt mihi auxiliū feras: ⁊ mihi ventū p̄beas. Et ille hilari vultu dixit. Certe amicū carissimū fateor te esse. ⁊ tui ꝛ modici bñficij ñ immemor p̄cedā te ⁊ apud regē intercessū. p̄ nte ec in manib⁹ tradet te inimico rū. primus igit̄ amicus ē diuicias possessio. ꝓ quibus homo multas periculꝰ ꝑpatet. Veniente vo mortis termino. nihil ex omnibus nisi viles acc̄per. ad sepeliendum paucos. Secundus amicꝰ ē vxor. filij et parentes q̄ tñ usq; ad monumentū secū pergentes protinus reuertuntur suis vacantes curis. Tertius amicus est fides ⁊ spes et caritas: et elemosina ⁊ cetera bona opa q̄ nos cū eximus de corpe p̄nt p̄cedere: ⁊ p nobis apud deum intercedere et ab inimicis. i. demonibus nos liberare. ¶ Hoc insup addidit dicēs. In quadam magna ciuitate consuetudo fuit. q̄ hominem extraneum et ignotum omni anno in principem eligebant cui omni potestate accepta quicq̄d volebat facere licitum erat. ⁊ sine omni constitutione cerram regebat. Illo igit̄ in omnibus delicijs permanente ⁊ semp sibi sic exhibente: repente cines in eum insurgebant. ⁊ per totam ciuitatem mudum trahentes. in remotam insulam exulem transmittebant. vbi non cibus nec vestimentū inueniens. fame ⁊ frigore vexabatur: Tandem q̄dam alius sublimatur in regno. cum illorum ciuium cōsuetudinem didicisset. infinitos thesauros ad insulam illam transmisit vbi post annum in exilio relegatus ceteris fame deficientibus ille immensis delicijs abundabat. Ciuitas hec mundus iste est. Ciues tenebrarum principes qui noe fallaces mundi delectatione allicuit nobiles in sperantibus mors supervenit: ⁊ in locis tenebrarum demergimur. Diuitiarum vo ad eternum locum premisso fit manibus egenorū. ¶ Igitur cū barlaam ꝓfecte filium regis docuisset. et ipse eum iā relicto patre sequi vellet: dixit ad eū barlaam. Si hoc feceris. cuidam inueni similis eris qui cum quandā nobilez deberet desponsare vxorem. ipe reuertens subsistere in quendam locum deuenit. virginem quādā cuiusdā senis pauperis filiā laborantē manibus ⁊ ore deum laudantem vidit. Ad quā ille. Quid est quod agis mulier. Cum enim ita pauper sis gratias tamen agis deo. tāta recepisse ab eo. Ad quem illa. Sicut parua medicina sepe a magno laborē liberat. sic gratiarū actio in piis donis magnorum efficitur auctrix donorum. Nec tamen q̄ extrinsec⁹ sunt nr̄a nō sūt: ꝛ ea q̄ nob sūt ⁊ nr̄a sunt. a deo magna recepi. qui me ad suā imaginē fec̄. intellectū mihi dedit. ad suā me gloriā vocauit. ⁊ ianuā regni sui iā mihi aperit. ꝓ cuius ꝯ ⁊ magnis donis ipm laudare cōuenit. Audiens ista uenit eius prudētiā ea a pte suo in vxorē petijt. Cui ille. filiā meam accipe ñ vales. qui diuitū ⁊ nobiliū filius es. ego aūt pauper sū. Sed cū ille omino instaret.

ait senex. Nō possū ēē tibi dare vt in domum patris tui ducas eā. cū vnica mihi sit. Et ille apud vos manebo: ⁊ vobis me in omnib⁹ ꝓformabo. Beponēs igit̄ ꝓ oſu ornamētū. habitū ſans induit. et apud eū manens ꝑpam in eccl̄ie accepit. Poſtq̄ vero senex diuinus eū ꝓbauit. in thalamū eū duxit ⁊ immēſū ꝓdus diuitiarum quātū nūq̄ viderat ſibi oſtendit: ⁊ oīa ſibi dedit. Dixit aūt ioſaphat. Cōuenienter iſta me tangit narratō. ⁊ a te hoc dictū ēē de me exiſtimo. ſz dic mihi pater quot ānoꝝ es. ⁊ vbi ꝓuerſans q̄a te nūq̄ volo ſeparī. Et ille. Annoꝝ ſum. xlv. in deſerto terre senaar degēs. Ad quem Joſaphat. Amplius pater mihi appareo. lxx. Et ille. Si a natiuitate mea omnes ānos meos q̄is diſcere. bñ eos exiſtimaſti: ſz nullo modo a me ī mēſura vite ꝓputanē q̄q̄t in vanitate mūdi expenſi ſūt. Tūc em̄ in ſeriosi hoīe mortuꝰ erā: ⁊ ānos mortis nūq̄ vite nominabo. Cū igit̄ ioſaphat eū in deſertū ſequi vellet: dixit barlaā. Si hoc feceris ⁊ tuo ꝓſortio carebo ⁊ ꝓſecutōnis fratrib⁹ meis autor exiſtā. ſed cū oportunū tp̄o videris ad me veniens. Barlaā igit̄ filiū regis bapzās: ⁊ in fide optīme inſtrūcs. eū oſculatus ē ⁊ ad locū ſuū reuerſus ē. Poſtq̄ aūt rex filiū xp̄ianū factū audiuit. in dolore nimio poſitus eſt. Quē quidā amicꝰ ſuus noſe arachis ꝓſolās ait. Cognoſco rex senē quēdā heremitā. q̄ de nr̄a ſecta ē: q̄ ꝓ omnia barlaā ſimilē eſt. Vnde igit̄ barlaam ſeſlāne. primo xp̄ianorū fidē deſerē dedit. deinde ſe ſeparī pmittet. ⁊ oīa q̄ docuerat reuocabit. ⁊ ſic filiꝰ regis ad nos redibit. Aſſūpto igit̄ predicto principe magno exercitu ad querēdū barlaā iuit. ⁊ heremitā illū capt̄s ſe barlaam eſſe dixit. Quod filiꝰ regis audiēs captū ſcz ſz ſīm amare flenit. ſz poſtmodū per dei reuelatōnē dūc nō ēē ꝓgnouit. Ingreſſus igit̄ pī ad filiū ait. Fili mi in miſeriis magna me poſuiſti: ⁊ meā canitiē in bonoraſti: ⁊ lumē ocꝰlorū meoꝝ abſtuliſti: quare fili hoc feciſti ⁊ deꝰū meoꝝ cultū reliquiſti. Cui ille. Tenebras pater fugi. ad lumen cucurri: ⁊ erroꝝ ē deſerui: ⁊ veritatē agnoui. Nolī aūt frustra laborare q̄m nūq̄ a xp̄o me poſſes reuocare. Si ait enim tibi impoſſibile eſt altitudines celi manu tangere aut maximū ſiccare pelagus. ſic ⁊ iſtud eſſe ꝓgnoſce. Tunc rex ait. Et quis hoc mihi autor eſt maloꝝ niſi ego qui tāmagnifica tibi feci q̄ nūq̄ aliquis patrū fecit filio. quapropter pauitas volūtatis tue ⁊ cōtentio effrenata aduersus caput meum te inſanire fecit. Adhuc aſtrologi in natiuitate tua dixerūt te arrogantē. ⁊ pentib⁹ inobedientē futurū. Nunc vero ſi niſi a quieueris a mea diſcedes filiatione. ⁊ ꝓ parte inimici cuſeffectus. illa tibi faciā. que nec adhuc hoſtibus feci. Cui ioſaphat. Cur rex triſtaris quia bonoꝝ principes effectus ſuꝝ. Quis vnq̄ pater in filij ſui proſperitate triſtis apparuit. Non q̄ iam patrē vocabo te ſed ſi mihi aduerſaberis ſicut a ſerpente fugiā a te. Rex igit̄ ab eo cū ira diſcedens. arachi amico notā fecit filij inuidiam. q̄ ſibi ꝓſuluit vt nō alperis vbis eū eo vteret: quia blandis ⁊ lenib⁹ puer melius traheret. Sequēte igit̄ die rex ad filiū venit ⁊ arcūplectēs oſculabat̄ eum dicens. ſfili dulciſſime bonora canitiē patris tui. verere fili patrem tuum. an neſcī quale bonū eſt patri obedire ⁊ eum letificare. ſicut eꝫ malū eſt ipm exacerbare. Quoꝝūt em̄ fecerūt male perierūt. Cui ioſaphat. Tempus amandi. ⁊ tempus odiendi. tempus pacis. tempus et belli. Nullo enim modo auertentibus nos a deo obedire debemus. ſiue ſit mater ſiue ſit pater. Videns igitur pater eius ꝓſtantiam ait. Ergo video tuam pinaciam nec mihi obedire vis. ſalvm veni et ādo pariter veritatē credamus. Barlaā enim qui te ſeduxit a me vinctus tenetur. Noſtri igitur ⁊ veſtri cum barlaam ꝓueniāt ⁊ ꝓteconem mittam vt omnes ga lilei ſſi timore veniant: ⁊ diſputatione inceptā. ſi vē barlaam obtinuerit. vobis credem⁹. ſi autem noſtri nobis ꝓſenserit. Quod

cū regis filio placuisset: ꝛ illi cū simulato barlaam ordinassent quō prius debat fiīare se fidem xp̄ianorum defendere: ꝛ postea se p̄mittere superari. Omnes insimul ꝓuenerūt. Conuersꝰ igit̄ ioſaphat ad nachor dixit. Mollo barlaā qualiter me docuisti: si igit̄ fidem quā me docuisti defenderis in doctrina tua vsq; ī finē vite p̄mancbo. Si aūt superatus fuerio. statiz in te meā cōtumeliā vindicabo. ꝛ cor tu cū et linguā manibus et trahens dabo canibus ne a liz amplius p̄sumant filios regū in errorē mittere. Quo audito Nachor tristis et pauidꝰ vehemēt̄ factꝰ e. videns scip̄m in foueā quā fecat decidisse ꝛ laqueo suo cōp̄hensū ee. Animaduertēs igit̄ cognouit melius ee filio regis adhe rere vt periculū mortis euadere posset. rex aut̄ sibi palā dixerat vt fidez suā sine timore defenderet. Unus ergo rethoz surgens dixit. Tu es barlaam q̄ filiū regis seduxisti. Et ille. Ego sū barlaam q̄ filiū regis in errorem nō misiz ab errore liberaui. Et rethor. Cū enim et mirabiles viri deos nros adorauerit. quā tu aduersus eos audes insurgere. Et ille ridens ait. Caldei greci ꝛ egyptij errātes creaturas deos ee dixerūt. Nā caldei elementa deos ee arbitrati sūt. cū creata sint ad vtilitatē hoim vt eoz dñianoni subiaceant: ꝛ multis passionib⁹ cotrūpant. Greci iz nephādos homes deos putāt sicut saturnuz quē aiunt filios comedisse: ꝛ virilia sibi abscidisse et in mare p̄iecisse: ꝛ venerē inde natā fuisse. Filio suo quoq; ioue alligatū in tertarū p̄iecū ee. Jupit quoq; ret alioz deoz ee describit quē ti in aialia transformatū sepe dicunt vt ad ulteria ꝓmitteret. Venerē quoq; deam adulterā dicūt. Nā aliquādo habuit virū mebū martē. aliq̄n adonidē. Egipti aūt aialia colucrūt scz. ouē. vitulū porcū ꝛ hmōi. Xp̄iani aūt filium altissimi celum. qui de celo descendit ꝛ carnē assumpsit. Cepit igitur nachor fidem xp̄ianorū euidenter defendere: ꝛ rōnibus cōminire. ita q̄ rethores illi muti effecti nihil oīno rndere scierūt. Josaphat igit̄ vehemēt̄ exultabat eo q̄ dño p inimicoz victoriis veritatē defendisset. Rex aut̄ furore nimio repletꝰ ē. Jussit igit̄ cōsiliū dissolui. quasi de his sequēti die denuo tractaturus. Dixitq; ioſaphat. Aut magistrū meū p̄mitte mecuz ac nocte manere. vt sit̄ de rōsionibus hendis cras inuicē ꝓferamus: ꝛ tu tuos tecū assumas ꝛ cum eis ꝓferas aut tuis mecuz p̄missis accipe meū. Alioquin nō inferiā sed violentiā exercebis. Quapropter nachor sibi cōcessit. spem adhuc habens q̄ eum seducere. Cū igitur filius regis cū nachor domum redisset; dixit ei ioſaphat. Ne putes me ignorare quis sis. Scio te non ee barlaā sed nachor astrologū. Incipiensq; ioſaphat viam salutis ei p̄dicauit. ꝛ ad fidē conuertens mane ad heremū misit: vbi baptismū susapiens: heremitica vitam duxit.

¶ Magus autem quidam nomine theodas hec que gerebantur audiēs. ad regē venit ꝛ q̄ filiū suū ad legem patrias redire faceret promisit. Cui rex. Si hoc feceris statuam auream tibi erigam ipsi sicut deis (more solito) sacrificium offeraz. Et ille. A filio tuo cunctos remoue et mulieres decoras ꝛ ornatu introduca p̄cipe. vt semper cum eo sint ꝛ ministrent conuersentur et moreatur cum eo. Ego autem vnum de spiritibus meis ad eum dirigam qui eum ad libidinē inflammabit. Nihil enim iuuenes sic potest seducere sicut facies mulierum. Rex enim quidam cum filium vix habuisse diterūt peritissimi medici. q̄ si infra decem annos solem vel lunē viderit lumine oculorum p̄uabitur. ¶ Rex igitur quidam spelunca erasa filium diuersis ad annos decem manere fecit. Quibus finitis iussit rex. vt oīm rerū generatiōnē cū adduceret. vt omnū nomina et notitiā posset habere. Adducq; igit̄ ad eum auro ꝛ argento: lapidib⁹ p̄ciosis. ve

ſibus ſplēdidis. eqs regalib⁹. ⁊ olim rex
generib⁹ cū ō vnuſquiſq; rei nole inter
rogaret miniſtri olim ſibi noia indicabāt
Cū aūt nomē mulier⁹ diſcere anxie q̄ret
ſpatarius regis ludēdo dixit. demo
nes eas ee q̄ boies ſeducūt. Rege aūt in
terrogante filium qd de oīb⁹ q̄ viderat
plus amaret. Quid inqd p̄ aliud niſi
demones illos q̄ ſeducūt boies. In nul
lo eī ſicut in his ſic exarſit ala mea. Nō
igit̄ alit̄ putes te filiū tuū ſupare niſi h⁹
modo. Rex igit̄ oīb⁹ miniſtris electis
puellas decoras ei ſociauit q̄ eū ſemp ad
libidinē ꝓuocabant nec habebat alium
ad quem reſpiceret aut cum quo loque
retur. vel cū quo veſceret. Ad aligⁿ⁹ vo
ſpiritus a mago miſſus in iuuenē irruit
⁊ magnū int⁹ caminorum ignis accendit.
Ad aligⁿus igitur ſpiritus intus inflāma
bat. puelle aūt exterius virū exarabāt in
ardorē. q̄ ſe tāſorte ſ̄eerant ſenēs turbat̄
⁊ deo ſe totum recōmendās diuinā ꝓ ſo
latiōem recepit. ⁊ ois tentatio abſceſſit.
Deinde q̄dā puellā pulcherrimā reg̃
filiā ſ̄ a patre orbatā ad eum miſit. Cui
ei vir dei p̄dicaret illa rn̄dit. Si me ab
ꝛdolorum cultura ſaluare deſideras. cō
iungere mihi nuptiarū copula. Nam et
x̄piani coniugia non abhorrent. ſ̄ lau
dant. quia patriarche eor⁹ ⁊ ꝓphete. ⁊ pe
trus eor⁹ apl̄us cōiuges habuerūt. Ad
quā ille. Inaniter mulier iſta mihi pſe
q̄ris. promittē q̄dē x̄piano vxores ducere
ſ̄ nō his q̄ ꝓmiſerūt x̄po virginitatem
ſeruare. Et illa. Sit ita vt vis. ſi animam
meā ſaluare deſideras vnā mimū petri
p̄ mihi pfice. Locūbe mecū cū hac no
ete. ⁊ ꝓmitto tibi q̄ ſūmo in diluculo ef
ficiar x̄pane. Illaꝛ ſi (vt dicat) gaudiū ē
angelis ſ̄ celo ſuper vno peccatore pniaꝛ
agente. actori cōuerſionis nōne magna
merces debeꝫ. Demd cū mihi acceſſe. ⁊
ſic meiꝫ ſaluabis. Illa igit̄ turrū i ſaie
illius forte cōcutere cepit. Q̄ demon
videns ſocijs ſuis ait. videtis quō puel
la iſta cōtriſtit quē nos nō potuim⁹ ꝓmo
uere. Venite ergo ⁊ in eū fortiꝰ irruam⁹
exquo ꝓgruū tp̄s inuenimus. Cernēs
igit̄ ſāct⁹ inuento ſe tāſortiter captuatū.
q; ⁊ ꝓcipiſcētia inardebat ⁊ ſal⁹ vnā pu
elle d yabolo ſuaderē te ip̄m ꝓmouebat.
lachrymis infuſis. oīoni ſe dedit: i qua
oīone obdormiēs vidit ſe duci in q̄dā
pratū decoris floꝛib⁹ exornatū. vbi folia
arboꝛū dulce ſonū reddebant aura qua
dam ḡta agitata: ⁊ odoꝛ mirific⁹ emana
bat: vbi fruct⁹ viſu ſpecioſiſſimi ⁊ guſtu
deſiderabiles: vbi ſedes poſite erāt auro
⁊ gēmis fabricate: lecti lucidi cū p̄cioſiſ
ſimis ornamētis. aque limpidiſſime pre
terfluētes. Debinc in ciuitatē ip̄m intro
duxerūt. cui⁹ muri ex auro ⁊ obrizo erāt
q̄ claritate mirabili refulgebat. vbi cele
ſtes q̄daꝫ exercitus cantātes cānticū q̄ au
ris mortaliū nō audiuit. dictū q; eſt ei.
Iſte ē locus b⁹ꝰ. Cū aūt viri vellēt eū
reducere: rogabat vt eū ibi manere p̄mit
terent. Qui dixerūt. Cuꝫ labore multo
adhuc venies huc. ſi nō nobi vim inferre
poteris. Deinde ad loca teterrima ip̄m
duxerūt omni feditate plena dictūq; eſt.
Iſte eſt locus immundoꝝ. Cū aūt eum ingreſ
ſ̄ eſſet pulchritudo illius puelle ⁊ ceterarum
ſtarore fetidiore ei videbat̄. Verum cuꝫ
maligni ſpūs ad theodam rediſſet. q̄ pe
eos ap̄robiaret: dixerunt p̄ius q̄ ſigno
crucis ſignaret. ſup ipſum irruētes. fortē
ip̄m cōturbauimus: et aūtē ſe ip̄m ſigno
crucis muniuit nos pſecutus eſt cuꝫ ira.
Tūc theodas cū rege ad eū intrauit: ſpe
rans q; ei pſuadere poſſet: ſ̄ p̄dict⁹ ma
gus captus eſt ab eo quē capere voluit: et
ab eo ꝓuerſus baptiſma ſuſcepit. ⁊ landa
bilē vitā duxit. Rex igit̄ deſperans diuiſit
ei ō ꝓ filio amicoꝝ medū regni ſui. Ille
aūt liez deſertū tota mēte deſideraret. tm̄
ꝓpter fidei dilatatōz ad x̄p̄m ip̄m regnuꝫ
ſuſcepit: ac in ſuis cultanib⁹ tepla ⁊ cru
ces erexit: ⁊ omnes ad x̄p̄m ꝓuexit. Pa
ter aūt tandē filiꝫ rōnibus ⁊ predicatōi
bus aſſenſū prebens. fidem x̄pi recepit: ⁊
baptiſmū ſuſcipiens ⁊ totum regnū filio

suo dimittens ipse penitētie opibus vacabat. Et post hoc laudabiliter vitā finiuit. ¶ Josaphat aūt barrachiā regem p̄nnciano plurimes fugere. sed semper a ppō captus vix tandē p̄maluit. Cū ergo p deserū pgeret cuidā pauperi regalem habitū dedit ipe in pauperima veste remansit. Dyabolus aūt multas ei insidias pbat. Aliqñ gladio armato in eū irruebat ⁊ eū penitere minabat nisi desisteret. Aliquādo i forma ferarū sibi apparebat frendēs ⁊ diu mugiēs emittēs. Ille aūt dicebat. Dño michi adiutor ē ñ timebo qd faciat michi homo quoniā igit annis in deserto iosaphat vagabūd⁹ mānsit. Nec barlaā inuenire potuit. Tandē spelunca inuenit ⁊ añ ostium stans dicebat. bñdic pater bñdic. Cui⁹ voce barlaas audiens exiuit ⁊ oscula tēro feruēntissime sibi alterutruz amplexāb⁹ p stringebāt nec satiari poterāt. Remansit aūt iosaphat barlaam ois ⁊ q̄ accederant. ⁊ ille īmēsas gratias egit deo. Mānsit aūt ibidē multis annis in abstinētia mirabili vīte. Tādez cōpletis diebus barlaam in pace q̄euit.

circa annū dñi. cclxxx. Josaphat igit in anno. xxv. regnuz deserens. xxxv. anno heremiticā laborē subijt. et sic multos da suis virtutibus in pace quieuit. ⁊ cū corpore intra barlaam posit⁹ fuit. Qō audiēs rex barachias illuc cū multo exercitū venit. ⁊ corpora reuerenter assumens in ciuitatē suā trāstulit. Ad quoz tumulū miracula multa fiūt.

Pelagius papa multe sācitatis fuit. qui pōtificatum laudabiliē se gerēs tā dēplen⁹ bonis opib⁹ in pace q̄euit. Hō fuit aūt iste pelagi⁹ p̄decessor sci Gregorij alt⁹ añ ip̄m. Huic enī pelagio successit iobes ceri⁹. Johāni successit bñdict⁹ Bñdicto pelagi⁹. Pelagio gregori⁹. rpe igit primi pelagij lōgobardi in italiā venerūt. ⁊ qz multū hui⁹ hystoriaz ignorare pbāt. ideo eā hic inserendā decreui. puto hystoria longobardoz quā paul⁹ lōgobardoz hystoriographus cōpilauit: ⁊ diuersis cronicis explanata habet. Genus etenī quedā erat germanica plurimum populosa. que de littoribus occeani pte septentrionali egressa cū de insula scādinauia p belloz multa certamina diuersarūq terraz arcuit⁹ tādē pānoniā deuenissent vbera nō audēs p̄cedere sedem sibi in eis ppetue habitatiois instituit. Ibi primo humili posted longobardi sūt appellati Duz aūt adhuc in germania residerent. agilmud rex longobardoz. xij. pueros i piscinā a meretrice ad necādū p̄iectos inuenit: quos eno partu dicta meretrix ediderat. Quos dū rex casu reptos cū hasta admirāo reuolueret. Un⁹ eoz hastā regis manu tenuit quē recreidēs et stupens natiui fecit. ⁊ la missionē vocauit. magnuz eū fuisse ē p̄nunciāo. Quidā te. pbitat⁹ erant. q̄ mortuo rege eū longobardi regē fecerūt. ¶ Per idē fere tp̄s. anno ab incarnatione dñi. cccxc. dū qdā ep̄s arrianus (vt ait entropius) q̄ndaz nomie barbam baptizare volens diceret. Baptizo te barbā i nomine p̄ris p filiū in spū sancto: filiū ⁊ spūs scī minorem p̄ie per hoc ostendere volens. subito aqua disparuit ⁊ baptizandus ad ecclam cōfugit.

¶ Per idē fere tempus floruerunt sācti Adelardus. gildaldus fratre veterini ⁊ vno die nati. vno die epi consecrati. vno die mortui. vno die a ep̄o assumpti. Ad hoc ep̄s i qdā cronica dī circa annuz dñi. cccl. dū contra gallias arriana hereſ pullularet. vnitas substantie trium psonarum euidenti miraculo demōstratur vt ait sigisbertus. Dū enim in vrbe yasa censi missā ep̄s celebraret. vidit tres guttas darissimas equalis magnitudis sup altare emissas q̄ sit' defluēres in vnū coniuncte. gēmā pulcherrimā effecerūt. quā cū i medio cuiusdā crucis auree posuisset alie gēme q̄ inerant de ip̄a. prius cecideruūt. Addidit ēz q̄ impio obscura ⁊ mūdis clara videbat. ⁊ q̄ infirmis dabat sa

nitatem ꝛ adorantibus ꝑcez augebat
deuotionem.

Post hoc autez longobardio his qui
dã rex ꝑerat noīe albuin⁹. vir q̃dē fortis
ꝛ strennus q̃ cū rege gebidanoꝝ ꝓliū ge-
rens. eius exercitū cōtriuit. ꝛ regē interfe
cit. quapꝛopē filiꝰ ꝑdicti regis occisi. q̃ si-
bi in regnū successerat. inuitoꝝ ꝑtis sui
cōtra albuinū manu armata fortiē ꝓces
sit. ⁊tra quē albuinꝰ exercitū suū mouit
ꝛ ipm supnans interfecit. filiāq; suā no
mine rosimūdā capnā ducēs in vxorez
accepit. Sed ꝛ ꝺ capite ipiꝰ regis sibi cu
paz ꝑuit quā argēto circūclusōs ide bi
bebat. In illis aūt diebꝰ Justinꝰ mior
impiuꝝ gubernabat. qui quēdā ꝓnopē
eunuchū hēbat. q̃ vocabat narses. virum
quōdā nobilē ꝛ strēnuū q̃ cōtra gothos
(q̃ torā italiā inuaserūt) ꝓcedens. ipos
supauit: ꝛ regē eoꝝ totā flagellū dei oc-
cidit. ꝛ vniuersā italiā paccataz redit. q̃
ꝑ magnis bñficijs magnā inuidiā pau-
lit a romanis. qꝝpter apud impatorez
falso accusatus. a ꝑfato ipatore deposit⁹
ē. Vxor ꝝ ipatoris noīe sophia hāc con
tumeliā sibi missit q̃ eū cū ancillis suis fa
ceret filare ꝛ lanaruz pensa dimidere. Ad
hec v̄ba narses rñdit. Ego tale telā ti-
bi ordiri ꝑabo. quā donec viuerꝫ de-
ponere nō ualebis. Neapolim igit narses
secedens. longobardis mādauit. vt
patꝛiā prima pannōie ruina deseret ⁊ ad
italie fertile solū possidēdū ꝓfluerēt. qđ
Albuinus audiēs pānoniā destruit. et
anno ab incarnatōe dñi q̃ngētesimo se-
xagesimo octauo. cū lōgobardis italiam
intrauit. Erat aūt cōsuetudo eis longas
barbas portare. Vñ cū q̃dam vice (vt ai
unt) exploratores ad eos venire deberēt
ꝑcepit albuinꝰ. vt oēs mulieres solutos
crines circa mentū circūducerent vt bar
bati hoīes ab exploratoribus crederentē.
Et inde longobardi a longis barbis pꝰ
modū sūt vocati. Barda enī in coꝝ lin
gua barbam sonabat. Alij dicunt q̃ coꝝ
bunuli cum vandalis pugnaturi essent
ꝛ ad quendā q̃ habebat spīm ꝓphetie ac-
cessisset. vt ꝑ eoꝝ victoria exoꝛaret: ꝛ ita
benedicēt: ꝺ cōsilio vxoris iuxta fenestrā
in qua mane ad orientē oꝛabat se posue-
rūt. ꝛ mulieres circa mentū capillos cir-
cūducere de eius ꝺē cōsilio ꝑceperūt. cuꝝ
ergo ille fenestrā apiens eos vidisset ex-
clamauit. q̃ sunt isti longobardi. ꝛ vxor
adiunxit sua. vt ꝙbus noīē dederat vi-
ctoriā cōdonaret. Ingressi igit italiam
oēs pene ciuitates ceperūt. cūctis habi
tatoribus interfectis. Papiam aūt trib⁹
annis obsessam. tāde ceperūt. Ker autē
albuinus iurauerat se oēs xpianos occi-
surū. Vñ cū papiā intrare deberet. equꝰ
eius añ portā ciuitatis gressū figēs. quā
tūcūq; calcaribus vrgeret surgere ñ va-
lebat. Quibus admonitōz causā xpiani
ret iuramentū mutauit. Mediolanum
q̃ longobardi ingressi. totā pene italiā in
tra breue spaciuz xpis subiugarūt. preter
romā. ꝛ romanitas q̃ romanilia ēt ocata
quasi altera roma. ex eo. ſ. q̃ rome sp ad-
hesisset. Cū igit rex albuinꝰ verone essz
⁊ qdā magnū cōuiuiū ꝑpasset. ⁊ ciphū
suū quē ꝺ capite rḡis fecerat affirm facēs
ex eo bibit. ⁊ vxore suā noīe rosimūdaz
de eo bibere fecit dicēs. Bibe cū pie tuo
ꝺ cū rosimūda dicticissz. odium mag
nū cōtra regē cōcepit. Erat aūt regi dux
ꝺa z q̃ndā domicellā regine camalie
cognoscebat. At regina absente rege q̃-
dā nocte ancille sue cubiculū intrāꝺcto
duci ex psona ipius ancille mādauit
vt ad se illa nocte deberet accedere. Qui
cū venisset regina ꝑdicto duci vice an-
cille se supposuit. ⁊ postmodum dixit ei
Scias q̃ sū. Qui cū se cū tali amicā suā di-
ceret. Illa ait. Neq̃q̃. Sed sū rosimun-
da. Certe talez rē ꝑpetrasti. hodie q̃ aut
albuinū occides. aut albuini gladio inēbis. Volo igit vt de ipo viro meo q̃ pa
trē meū occidit. ⁊ de ciꝰ capite ciphū sibi
facies me in eo bibere faciat. me debeas vi
dicare. Cui ille nō acquiescēs. aliū se inue-
nire ꝓmisit q̃ hoc negociū ꝑpetraret. vñ

illa arma suberabẽs. spatã illi ꝙ erat ad lectuli caput ne colli aut euaginari possꝫ soliter colligauit. Dũ ergo rex in stratu dormiret. homicida eius cubiculũ intrare conat̃. qõ rex sentiens de stratu exiliit. ⁊ spatã arripiens sꝫ extrahere nõ valens cũ scabello se viriliꝫ defendere cepit. Sꝫ ille cũ optime eẽt armat⁹ in regẽ inualuit et occidit. Accipiens igit̃ vniuersos thesauros palacij cũ rosimunda rauennã (vt dicit̃) aufugit. Sꝫ cũ rosimunda ꝗndam iuuenẽ pulcherrimũ ꝑcepit. sꝫ rauenne veniens ipm in vxꝝ hꝫ desiderans venenũ viro in calice ꝓpinauit. ⁊ amaritudinẽ ille ꝑsentiens iubet vxori vt residuum bibat. Qõ cũ recusaret. ille euaginato gladio eaꝫ bibere coegit. et sic ambo ibidẽ pierũt.

¶ Tũc rex ꝗdam lõgobardoꝝ nomie adoloaldꝰ baptizat⁹ ẽ ⁊ fidẽ xpi suscepit. Sed theodolina longobardorũ regina xpianissima et deuota apud modoniam pulcherrimũ oratorium construit. Ad quã reginã gregoriꝰ libros dialogoruꝫ trãsmisit. q̃ vir sitũ noie acsulphũ primo diuerꝫ errorem suũ. sed postmodũ longobardoꝝ regem ad fidẽ conuertit ⁊ cũ romano imperio et eccl̃ia cũ paceꝫ hꝫ fecit. Dicꝫ in festo scoꝝ gemasij ⁊ protasij facta ẽ pax inter romanos ⁊ longobardos ⁊ iõ greg. in eodem festo cãtari instituit i officio misse. Loquit̃ oõs pacem ac̃. Innatiuitate ꝗs scti iohis baptiste ꝑdicto ꝓpter conuersiõ amplius cõfirmata fuit. Theodolina deo in b. iohannem specialem deuotionem habebat. Cuius meritis genus sue conuersionis asscribens ꝑdictum oratorium apud modoniam fabricauit. Eiusꝫ gentis Johannem patronum et defensorem esse cuidam viro sancto reuelatum fuit.

¶ Adeonato gregorio successit ei sauinianus ⁊ sauiniano bonifacius tertius: bonifacio tertio bonifacius quartus.

Ad cuius preces focas imperator donauit ecclesie christi Pantheon. circa annum domini sexcentesimum decimum. Et ad preces bonifacij quarti pmi⁹ statuit sedem romanam esse caput omniꝫ ecclesiarum. Nam ecclesia constantinopolitana. se primam omnium ecclesiaruꝫ scribebat.

¶ Huius bonifacij tempore mortuo foca et regnante eraclio. circa annuꝫ domini sexcentesimum decimum. machumeth pseudo prophetꝫ et magus agarenos siue ysmahelitas sic est saracenos hoc modo decepit: sicut legitur in quadam hystoria ipsius et in quadam cronica.

Hericus quidam valde famosus cum ē romana curia honorem quem cupiebat assequi non potuisset indignatus ad partes vltra marinas confugiens suis simulatiõe innumerabiles ad se attraxit. Inueniensꝫ machumeth dixit ei. q̃ ipsum illi populo preficere vellet. Nutriens columbam grana et alia huiusmodi in auribꝰ machumeth ponebat. columba autem super eius humeros stans de auribus eius cibum sibi sumebat. Sicꝫ ita adeo assuefacta erat q̃ quandocũq; machumet videbat protinus super humeros ꝑsiliens rostrum in eius aure ponebat. Predictus igitur vir populum conuocans dixit se illum sibi velle preficere quem spiritussanctus in specie columbe monstraret. Stat unicꝫ columbam secreto emisit: ⁊ illa super humeros machumeth. qui cum alijs astabat euolans. rostrum in eius aure apposuit. Quod populus videns spiritum sanctum esse credidit. qui super eum descenderet. Ac in eius aure verba dei inferret. et sic machumeth saracenos decepit. qui sibi adherẽtes regnum persidis. ac orientalis imperij fines vsqꝫ ad Alexandriam usurpauerunt. ¶ Hoc quidem vulgariter dicit̃. sed ferius est quod inferius habetur.

¶ Ad machumeth igitur proprias leges confingens. ipse a spiritusancto qui in specie columbe que sepe videnꝫ populo super eum volabat. se recipisse mente

bat. I quib⁹ quedā dē vetroq; testamēto in
seruit. Nam cuz in pmena etate merci-
monia exerceret. apud egyptū ⁊ paleſti
nā cū camelis pgeret. cū xpianis ⁊ iudeis
sepe cōuersabat. a quibus cū nouū ⁊ vet⁹
didicit testamētū. Uñ fm ritū iudeoꝝ
circūcidūtur sarraceni. carnes porcinas ñ
comedūt. Cuius rōnez cū vellet machu
met assignare. dixit q; ex limo camelj por
cus post diluuium fuerit ꝓcreat⁹. Et ideo
eās q; immund⁹ a mūdo populo ē vitand⁹.
¶ Cū xpianis aūt cōuersāt. qz credūt vnū
solū deū omnipotētē oim creatorē: Ad
serunt etiā pseudo ꝓpheta. vera quedā
falsis immiscens q; moyses fuit magnus
ꝓpheta. sed xp̄s maior ⁊ sūm⁹ ꝓphetarū:
natus ex maria virgine virtute dei absq;
semine hominis. Ait quoq; in suo alco-
rano. q; xp̄s dū adhuc puer esset. de limo
terre volucres ꝓcreauit. Sed venenum
immisit. qz xp̄m nō vere passuz nec vere
resurrexisse dixit. ſz aliū q̄dā boiez sibi
similē hmōi egisse vel passū eē docuit.
Quedam aūt matrona noie cadiga q; ꝑ-
erat quidā ꝓuincie noie Corocania. vi
dens hominē iudeoꝝ ⁊ sarracenoꝝ cōtu
bernio vallari. Extimabat in illo maie-
statē diuinā latere. ⁊ cū esset vidua ipm i
maritū accepit. ⁊ sic machumeth totius
illius ꝓuincie obtinuit ꝓnaparū. Ille
aūt suus ꝓthogjs nō solū ꝓdictā dominā
sed etiaz iudeos ⁊ sarracenos demū adeo
dementauit. vt se messiam in lege ꝓmis-
sum publice faterek. Post hoc vo ma-
chumeth cepit frequēt cadere in epi-
ca passione. Quod cadiga cernens plu
rimū contristabat. eo q; impurissimo homi
⁊ repulentico nupsisset. quā ille placare de
siderans. talib⁹ eā sermonib⁹ demulcebat
dicens. Gabriele archangelū frequenter
mecū loquēte ꝓtēplor. ⁊ nō ferēs splēdo-
rē vult⁹ eius in me deficio ⁊ tabesco. qō
sic eē mulier ⁊ ceteri crediderunt.
¶ Alibi tñ legitur q; fuit q̄dā monachus
q; machumeth instruxit nomine sergi⁹.
in errorē nestorij incidens. dū a monas-
chis fuisset ex̄pulsus ⁊ arabiā veniens ma
chumeth adhesit. Licz alibi legatur q;
fuit archidiaconus in partibus antiochie degens. et fuit (vt asserūt iacobite)
qui circumcisionem predicauit xp̄m q; ñ
deum sed hominez tm̄ iustum et sanctū
de spiritusancto conceptum et de virgi-
ne natuz affirmant. que omnia sarraceni
affirmant ⁊ credunt. Predictus igitur
sergius machumeth de nouo ⁊ veteri te
stamento (vt tradunt) plura edocuit.
Machumeth enim vtroq; parente orba
tus ꝑ patrui sui cura puericie ānos age
bat. multoq; tempore cum vniuersa gen
te sua. arabum ydolorum cultui deser-
uiuit quemadmodū in alcorano suo te-
statur deum sibi dixisse. Stephanus fui-
sti ⁊ suscepi te. in errore idolatrie diu mā
sisti. ⁊ inde eduxi te. Pauper eras et ego
locupletaui te. Vniuersa cū gens arabū
cū machumeth veneram ꝓ dea colebat.
Et inde est q; adhuc sexta feria apud sa
racenos in magna veneratione habetur
sicut apud iudeos sabbatuz et apud xp̄i
anos dies dominica colit. Machumeth
igitur predicte cadige vidue locupleta-
tus diuitijs. in tantam ꝓrupit mentis
audaciam. vt regnum arabum sibi vsur
pare cogitaret. Sed cum videret se per
violentiam hoc assequi non valere mati
me cuz a ꝓtribulib⁹ suis qui eo maiores
fuerant. despiceretur. propheram se finge
re voluit. et quos non poterat subiugā-
re per potentiam. saltem per sanctitatem
attraheret simulatam. predictiq; sergij
viri valde prudentis consilijs adhere-
bat. Ipsum enim abscondite manere sa
ciebat. ⁊ ab eo omnia requirebat. et po-
pulo referebat. ac gabrielem archangelū
nominabat. ⁊ sic machumeth totius illi
us gentis prophetam se simulando obti
nuit principatum. omnisq; sibi sponte.
vel timore gladij crediderunt. ⁊ illud ve
rius est q; illud quod dictum est de co-
lumba: Et sic tenendum. ¶ Predicto
igitur sergio cū monacho exit. voluit vita

raceni monachali habitu vterent. ſ. cucullo ſine capuno. et vt inſtar monachorū multas et ordinatas genuflexiones facerent. et ordinate valde orarent. et q̄ iudei verſus occidentē et xp̄iani verſus orientē orabant. voluit vt ſui verſus meridiem orarent. Que ola adhuc ſaraceni obſeruāt. Abſtinas autē legeꝫ machumeth p̄mulgauit. q̄o p̄dictus ſergius eū docuit. q̄ multas de moſa yca lege accepit Sepe nāq; ſaraceni ſe lauāt et manꝰ cuz orare dēbēt. Gerenda ſua manus brachia facie et os et ola mēbra corpis ablūūt vt mūdius orare poſſint. Oātes aūt vnū p̄fitent deū q̄ nullū equalē vel ſilem habeat. Et ſic deꝫ machumeth p̄bam. Jtē āno quoꝫ integꝫ menſe ieiunāt. Jeiunātes aūt nocturno tpe comedūt. Diurno vo ieiunāt. ita vt ab ea hora diei q̄ nigrū ab albo diſtinguere p̄nt. vſq; ad ſol' occaſū p̄medē vl' bibere aut ſe vxoris cōmixtiōe fedare nemo audeat. Poſt ſolis occubitū vſq; ad ſequētis diei crepuſculū ſplz eis cibo et potu et q̄ p̄ris vxoꝝ vtū. Infirmi aūt ad hoc nō obligāt. Semel autē p̄ ſinaloe āno cū recognitōis ad domū dei q̄ē mechaire p̄cipiūt et ibi adorare cāpꝫ incōſueti lib' tergumēt̄ circuire et lapides p̄ media femora pto oyabulo lapidādo iactare. Quam domū dicunt adā p̄ſtruxiſſe oibuſq; filijs eius. et abrahā et yſmahēl locum oīonis fuiſſe. Demū machumeth ſibi cūctiſq; gēnibus ſua tradidiſſe affirmāt. Oēs carnes p̄ter porcinas ſāguinez et monicinū p̄medere p̄nt. Quatuor legitimas vxores iſlit' dūcere licz. et q̄ālibet vſq; tercio repudiare. et rurſus recipere ita tñ vt q̄ternarū nūeꝝ nō trāſcēdat. Impūcias vo atq; eſpurcias quot volūt dūc licitū ē: et eas vēdere p̄nt cū velint: niſi earū aliquā in p̄gnus ſſet. Cōcedit eis de p̄pria p̄gnatōe dūc vxorem vel ſāguinis p̄les accerſcat. et fortius inter eos amicicie vinculū aſtringat. Terras poſſeſſiones repetēdas obſeruāt. vt dicit tebūs p̄bet. et nouo iuramēto ſe cō-

probet innocentē. Cū adulcera depiehē ſuo cū ea piter lapidat. Cū alia autē fornicat' occoginez vberib' placēt. Ad ach-umeth tñ dixit ſibi a dño angelo gabriele nūciāte. fuiſſe p̄ceſſū. q̄ ad aliorū vxo reo accedere poſſet: et viros virtutis. et p̄bas generaret. Quidā autē ſeruꝰ eius cū pulchā vxorē haberet. et ſibi ne cū domino ſuo loq̄rē interdixiſſet. quadā die ipam cū eo loquentē inuenit. et p̄ma ea a ſe reiecit. quaz machumeth recipiēs inē alias ſuas mulieres p̄nūeranit. Timeno vo ex hoc murmur pp̄ti. cartā de celo ſibi delatā p̄finxit. in qua p̄tinebat q̄ ſi aliquis vxorē repudiaret. eius cēt vxor q̄ cū ſuſcepiſſz: q̄ ſaraceni vſq; hodie p̄ lege obſeruāt. ſſur prima et ſcā vice vberib' placēt. tercia manꝰ ei p̄cidit: quarta pedis trūcatione punit. a vino ſeper abſtinere iubent. Seruilibus hec et alia mātata p̄miſit deus (vt aſſerūt) paduſinā. ortū deliciarū aquis p̄ter fluēntibus irrigatū: in quo ſedes habebūt p̄petuas. nec frigore aut eſtu aliquo affligent. Omnibus cibꝰ generib' veſcēt. Quicq̄d appetierint coram eis ſtati inuenīt ſeruit. veſtimēt̄ oīb' coloribꝰ induēt. et ēquitibus ſpecioſiſſimis p̄fugent. In deliciis oīb' accubabūt q̄bus angeli puerorū more cū vaſis aureis et argētis deambulabūt. In aureis lac. in argēteis vinū afferētes et dicētes. comedite et bibite leticia. et fluminā. ſ. lactis mēl. et vini optimi aromatici eos b̄e dicit machumeth in paradiſo. et q̄ angelos pulcerrimos ſūt viſuri. et adeo magnos q̄ ab vno occo angeli vſq; ad aliū ſit ſpacū vnius diei. Nō credet ibus vo deo nec machumeth erit (vt aſſerūt) ifernalis pena ſū fine. Quibuſcūq; aūt peccatis q̄libet obligat' fuerit: ſi i die mortis deo et Ad achumeth crediderit. i die iudicij machumeth inuenīt (vt aſſerūt) ſalu'erit. Hāc p̄fectō p̄bam ſaracenī tenebrōſo inuoluti. ſpūi q̄bene ſup oīa habuiſſe affirmāt. et dece angelos ſic facientes et eū cuſtodientes ea.

buisse ꝓdicãe. Addũe ꝙz ꝙ añ ꝙ dñi celũ
z terrã creasset: nomẽ machumath in cõ
spectu dei asserebat. z nisi ipe machumeth
futurus fuisset. nec celũ nec terra nec pa
radisus fuisset. ¶ Dicunt quoꝙz ꝺ eo. ꝙ luna
ad eũ accessit: quã ille in sinu recipiẽs.
in ꝓtẽo duas diuisit. z iterũ ꝓiunxit. Ve
nenũ insup sibi in carne agmina oblatuz
fuisse dicũt. Agn⁹ aũt dei locut⁹ est dicens.
Laue ne me sumas. qz in me habeo vene
num. Et tñ p⁹ plẽs ãnos venenu sibi da
uo interijt. Dz iam nũc ad lõgobardoꝝ
hystoriã ꝓsequẽdã stilꝰ si vtar. ¶ Longo
bardi igit romano imperio plimũ mo
lesti erãt. licz fidez xp̃i recepissent. Post h⁹
aũt pipin⁹ ꝓcepe maior regie dom⁹ frã
corũ defũctus ẽ. Cui successit karol⁹ filꝰ
eius. q cutices appellabaẽ. qui multas vi
ctorias fecẽa. relictę duos filios eusdem
anle regie ꝓcepe. s. karolũ magnũ z pi
pinũ. Sed karol⁹ magnus relicta seculi
pompa cassinẽsio monachus est effectus.
Pipinus aũt aulã regiam strẽne gubernabat. Dz cũ childeric⁹ rex cẽt inutilis et
remiss⁹: ꝙsuluit pipin⁹ zacharĩã papam.
An ille deberet esse rex q̃ solo noie regio
erat ꝓtent⁹. Cui papa rñdit. Ille debe
re regẽ vocari. q bene rẽpublicaz gereret.
Qua rñsione frãci aian. childericũ i mo
nasterio recluserũt z pipinũ regẽ creauerunt circa annũ dñi. dcc.l. ¶ Verũ cum
haystulphus rex lõgobardoꝝ eccliam ro
manaz suis possessionib⁹ z dñio spoliasset: stephanus papa. q zacharie successerat ad pipinũ regẽ francie ꝺ lõgobardos
auxiliũ petitur⁹ accessit. Pipin⁹ aũt co
piosũ exercitũ ꝓ gregẽs in italiã venit et
haystulphũ regẽ obsedit. A quo q̃draginta obsides acepit vt ecclesie romane
oĩa ꝓdia que abstulerat redderet. z ipsam ãpliꝰ ñ inꝺetaret. Sed recedãte pipino haystulphus totũ qꝺ ꝓmiserat irritum fecit. qui tñ p⁹ modicũ dũ venatũ pargeret: subito expirauit: z desideriꝰ
eidem successit. ¶ Per idem temp⁹ dũ
theodosius rex gothoꝝ ũ sſu imperatoꝛis italiam regeret. z ariãoꝝ hereſi ꝓfe
natus esset z boetius phũs ꝓ solario patricius qz simmacho patricio cuius gener
erat: rempublicam illustraret z autoritatem romani senatus ꝓtra theodoricũ defensaret. idez theodoricus boetiũ papie
in exilium trusit vbi libꝝ ꝺe ꝓsolatione
ꝓposuit: z tandẽ eũ extinxit. Cuius vxor
helpes nomine hymnũ apl̃oꝝ petri z
pauli qui sic incipit. felix ꝙ omnes festum
mundi cardines edidisse ferẽ. Epitaphium quoꝙz suũ ipsa ꝓposuit versiculus dicens. Helpes dicta fui sicule regiõis alũna. Quã ꝓcula a patria ꝓiugẽ egit amor
Portubus sacris iam nunc pegrina quiesco. Iudicis eterni resſificata thronum
theodoric⁹ aũt subito defunct⁹ a quodã
sancto heremita visus ẽ: a iohãne papa
z symmacho quos ipe occiderat nud⁹ et
discalceatus in ollã vulcani ꝺ mergi sicut
ait gre. in ꝺyalogo. ¶ Circa annũ dñi
sexcẽtesimũ. lxxxvij. Beda venerabil⁹
ꝓsbiter z monachus in anglia claruit.
qui licz in sanctoꝝ catalogo cõputetur.
tñ ab eccl̃ia nõ sanctus ꝫ venerabilis appellaẽ: z hoc duplici de cã. Prima est. qz
cũ ꝑ nimia senectute eius oculi coligassent. habebãt (vt aiunt) quẽdã ductorẽ
a quo ꝑ vallis z castella se duci faciebat.
et vbicz verbum dominꝰ predicabat.
Quadã vice dũ ꝑ quãdaz vallẽ magnis
lapidibus plenaz transiret: eius discipl̃s
derisionis cã eidẽ dixit. q ibi ẽt magn⁹
ꝑplus ꝓ gregarius. qui eius ꝓdicationem
silenter z quide expectaret. Tunc ille fer
uenter ꝓdicare incipiẽs. cũ in fine ꝓlis
secl̃a seculoꝝ ꝓdu sisset. mox (vt aiũt) altis voce lapides damauerũt. amẽ venerabilis pater. Quia igit venerabilẽ eũ miraculose lapides vocauerũt: ideo venerabilis pater appellaẽ. Uel (vt alij asserunt) ei angeli rñderunt. Bene venerabilis pater dixisti. Secũda cã est. qz post
eius mortez quidã clericus sibi devotus
quendam versũ edere cupiebat. quem in
eius tumulo facere sculpi volebat: ita incipiens. Hac sũt in fossa (volens versus taliter terminare) bedẽ sancti ossa. sed qz

talē finem versus ꝑ grauiras nō patiebat: ꝛ sedula mēte revolueret nec ꝑ gruū finē videret. dum quadaꝫ nocte multū super hoc cogitans: mane ad tumulū ꝓperasset manibus angelicis ꝟsum taliter sculptum reppit ꝛ inuenit. Hic ſūt in fossa bede venerabilis ossa. Cuius corpus eiꝫ devotione ꝑgrua colē apud ianuam. Per idem tēpus. sez circa ānū dñi septingētesimum catholicus rex frisonū cū baptizari deberet iam vbi pedes in lauacro intinxisset alterū retrahens interrogauit. vbi nam plēo maiorū suorū essent in inferno an in paradiso. Et audiens plēs esse in inferno intinctū pedē retrahēs. Iacē[s] est inquit plures ꝙ pauciores sequ[ar] ꝛ ita baptizat[us] ꝛ demōe ꝑmittēte ꝙ tertia die ab hinc incorpabilia bona sibi darent: ꝑ ꝙ ta die subita ꝙ eterna morte periit.

In cāpania ītalie frumētū et ordeum ꝛ legumina instar pluuie de celo ceciderisse refert. Eo ꝑide tpe. s. circa annū dñi septingentesimū ꝙdragesimū. cū corpus sācti bñdicti de mōte casino ad monasteriū floriacēse. ꝛ corp[us] sōre scolastice sororis eius apud ceromanos fuisset trāslatū karol[us] monach[us] essem in ēis corp[us] sctī bñdicti ad castrū casinū trāsferre volebat: sz miraculis a deo ostēsis ꝛ frācis resistēb[us] prohibitus fuit.

Eo tempore circa annum domini septingētesimū ꝙdragesimū terremot[us] magn[us] fact[us] ē. ꝙ vrbes ꝙdā se subuerse. alie a mōtanis ad subiecta cāpestria eū muris ꝛ habitatorib[us] suis integre ꝛ salue vsq; sex miliaria trāsmigrarūt. (et dicit) Corp[us] sce Petronelle petri apli filie trāsferē. i eius sepulchro marmoreo ipi[us] petri manu scriptū legebat. Aurea petronelle dilectissime filie: hoc aut sigbert[us].

Eo tpe tyrus armenie infestāt. in quoꝝ patria ciuitas olim pestilencia fuisset. suasu ꝛpiano[rum] modū cruces sua capita tornderūt. ꝛ qz ꝑ hoc signū salus reddita ē. hūc tonderi retinuerūt ritū.

Pipino rande post multos triumphos defuncto: karol[us] magn[us] eius filius rexq; in regnū successit cuius tpe in romana sede adrianus pontifex ꝓsidebat. Qui ad karolū magnum legatos misit. postulās ab eo auxiliū cōtra desiderium regē lōgobardoꝝ. q̄ morte patris sui Rayhulphi eccl̄iam plurimū infestabat. Cui karolus obediēs magno cōgregato exercitu ꝑ montē cenisium italiam intrauit. ꝛ papiam ciuitatez regiam potenter obsedit: ꝛ tibi desiderium captiuo cū vxore. filio ꝛ pluribus ad gallias exilio militer ꝛ omnia iura ecclesie. q̄ lōgobardi ablatulerāt sibi restituit. Erāt tūc in exercitu karoli amicus ꝛ amelius strenuissimi milites xp̄i. quoꝝ miri actus legūt. q̄ apud mortariū vbi lōgobardoꝝ karolus superauit. ceciderūt. Et hic terminatus est regnū lōgobardoꝝ. nā deinceps illiꝫ regē hēbant quē cesares sibi dabant.

Postea scēte karolo romā papa synodum centū quinquaginta ep̄oꝝ ꝑ gregauit. In qua synodo papa ius elegendi pontifice romanū ꝛ ordinādi aplicā sedem karolo dedit. Archiepos quoq; et epos ꝑ singulas ꝓuincias ānō ꝓsecratoꝛes. ab ipo infestituram accipe diffinitur. filij quoq; eius rome in reges vnguntur. scilicet Pipinus super italiam. Ludowic[us] super equitaniaꝫ. Alchuinus magister karoli tunc floruit. Pipinus karoli filius de coniuratione contra patrem conuictus in monasterium tonsuratur.

Circa annum domini septingentesimum. lxx. tempore scilicet Hadene imperatricis. et filij sui nomine constantini. Homo quidam in longis muris tracie fodiens inuenit arcam lapideam quam cum ēt purgasset et reclusisset. virum iacentem vbi repente et ytteras taliter continentes. christus nascitur ex Maria virgine ꝛ credo in eum. Sub constantino ꝛ hadene imperantibus o soliterū me videbis. Defuncto Adriano. leo in romanam sedem sublimatus est. vir per omnia reuerendus. Cuius sublimationem ꝓpinqui Adriani egreferentes. cum leuaminas maiores ageret ꝓtra eū ꝓpter cōcitato oculo seruerūt. ꝛ lingua paderē

ſz dei miraculoſe linguā ſibi ꝛ viſū reſtituit. q̄ dū ad karolū cōfugiſſet: ipe eū in ſede ſua collocauit: ꝛ eos punuit. Romā igit̄ ſua dente papa anno dñi ſeptigēſimo. lxxxiij. ſicto ſpō cōſtātino politano. vno olim ꝓſulū ipatoꝝ laudes karolo acclamāte: eūq; p manū leōis imperatorē coronāt̄ ceſarē: ꝛ auguſtū appellant. Poſt cōſtantinū eiꝰ magnū: ſpialiſ ſedes apud cōſtātinopolim debuit. ꝓ eo q̄ ꝑdict⁹ cōſtantin⁹ romanā ſedē vicarioſ dea ꝑ̄ reliquit ꝛ apud ꝑdictā vrbem ſedē ſibi ordinauit. Gerūtū ꝓpē dignitatē ipatoꝝ romani nūcupant̄ ſunt. vſq; ad illud tp̄s q̄ romanū ipium ad reges francoꝝ tranſlatum ē. Poſtea vo illi grecoꝝ ſiue cōſtādopolitāi auſti vo rōnoꝝ ipatoꝝ vocati ſūt. Hoc aūt de tāto impatore valde mirabile fuit q̄ nullā filiā ſuā q̄ diu vixit voluit cōiugio copulari. Dicebat eiꝰ ſe eā ꝛ ſubuerſio ñ poſſe carere. Et ꝛ alchuinus eiꝰ magiſ de eo ſcribit. ſz aliaſ felix erat. ſi hoc aduerſe fortune malignitatē ꝛpetuo ē. ſanꝰ declarāſ q̄d ſup hoc dicere vellet. qō tñ ita ipator diſſimulauit ac ſi de eo nulla ſuſpitio hēret: q̄uio de hoc multus ſermo fieret. Uñ et q̄cūq; ibat ſp̄ eas ſecū ducebat. Uid⁹ Karoli tpe officiū ambroſianū maxīe dimiſſi ē: ꝛ gregorianū maxime diuulgatum ſpiali auctoritate ad hᵒ plurimū adiuuāte. Ambroſius nāq; (ꝛ teſtat aug in li. ꝓfeſſionū) cū a iuſtia ipatrice armata ꝑſidia deputata ꝑ̄ eccliaꝝ paterēt ꝛ intra eccliaꝝ cū plebe catholica tñdiu ꝓ vigeret: inſtituit hymnos ꝛ pſalmos ſm modē ozientaliū decantari. ne ꝑplᵉ merorꝰ tedio ꝓtabeſceret. qō ꝑ oēs fiunt poſtmodū eccleſias deriuatū. Uex gre. poſtmodū ſuppleuiens pla mutauit. addidit. ꝛ detrūcauit. Seti eiꝰ ꝓdeſ ñ ſtatꝫ oīa ad decorē officij ꝓtinentia vidē ꝓtenerūt. ſz diuerſi diuerſa ordinauerūt. Hā ꝛ miſſe inceptio tres varietates habuit. Alꝫ eī a lectiōe inchoabat ſicut adhuc in ſabbato ſcō fit. Poſtmodū celeſtin⁹ papa pſalmos ad introitū miſſe cātari inſtituit. Gre. vo introitū miſſe cū cātu ordinauit. ꝛ vnū vſū de illo pſalmo q̄ tot⁹ cāt̄abatur: reliquit pſalmos olim circa aram in modū cotōe circūſtātes cōcorditer cōcinebant: et ide chor⁹ dī. ſz flauian⁹ ꝛ theodorus q̄ alternatim cāre inſtituerūt abſignato hoc habēteꝰ. q̄ ſup hoc diuini tus fuit ecclēſ. hiero. pſalmoſ. epiſto. euāgelia. ꝛc. mag̃ ꝑte officia diurna ꝛ nocturna ꝑ̄ cātū ordinauit. amb. gelaſi⁹ ꝛ greg. oīoes ꝛ cāt⁹ addiderūt. ꝛ cū lectōib⁹ ꝛ cū euāgelijs coaptauerūt. Hi duplia. tres ꝛ alla ambroſi⁹ gelaſi⁹ ꝛ gre. ꝛ miſſam cāre inſtituerūt. Milan⁹ addidit ad glia in excelſis. laudam⁹ te ꝛ cetera q̄ ſequunt̄. Hocherus abbas ſcti galli ſequentes ꝓ nemine ipi⁹ alla ꝑm⁹ cōpoſuit. nicola⁹ papa ad miſſas eas cantari ꝓceſſit. Germani⁹ cōtrac⁹ theutonicus fecit. Rex oipotens. Seti ſpūs aſſit nobis gīa ꝛ ave maria et antiphonā. alma redēptoris mr̄. ꝛ ſymon barriona. O glioſū lumen et hec dies. ꝛ plura alia. Pet⁹ vo de cōpoſtella ep̄s fecit. Salue regina. Sigbertus ñ dicit q̄ robert⁹ rex francoꝝ fecit ſequentiā. Seti ſpūs aſſit. ⁊. karolus (vt refert turpin⁹ archiep̄s) erat corpe decor⁹. ſz viſu fer⁹. Statura eiꝰ pedū octo et facies eiꝰ palmū ꝛ dimidiū in longitudine poſſidebat. Barba vo palmū vnū. frōs erat vni⁹ pedis. Miles ſup equū armatū ſedēteꝫ a vertice ſil' cū equo vno ictu cū ſpata ſcidebat. Quatuor feratos equoꝝ ſil' facile manib⁹ ertē debat. Miles armatū fetū ſtāt̄ ſup manū ſuā a terra vſq; ad caput ſuū ſola manu velocit̄ eleuabat. leporē integꝝ aut ouas gallinas vel anſerē edebat. Ad odciū vinū ꝛ ſiphatū bibebat. cāpanis in bibēdo erat q̄ſp in cena raro vel nū q̄ plᵘ q̄ ter bibere ſolebat. Lenobia multa ꝓfunde ac laudabiliē vitā finiuit: ꝛ in fine retū ſuaꝝ xp̄o hered̄ fecit. Cui in ipō ſuccēſſit ludouic⁹ eiꝰ filiꝰ: vir clemētiſſimus circa ānū dñi. dcc. lxxxvij. cū ꝓpe ep̄i ꝛ clerici angula auro texta ꝛ ꝛchſitas veſtes ꝛ alia oīa mēta ſecularia de

posuerūt. ¶ Theodolphus aurelianēſ epūs falso apud ipatorē accusatus. ab eo dez est custodie ādeganis mādat⁹. Cū aūt (vt in quadā cronica dī) in die palmarum p̄cessio in ēſ domū in q̄ custodiebatur transiret ille apta fenestra sacroz silentio pulcherimos illos ymnos a se editos. s. gloria laus ⁊ honor tibi sit rex xp̄e. p̄ñte ipatore cātauit. q̄ intātū ipatori placuit q̄ ipm a vinculo mox absoluit. ⁊ in sua sede restituit. ¶ Legati michaelis ipatoris cōstantinopolitani inter cetera munera detulerūt ludouico filio karoli magni libros dionisij de ecclastica hierarchia de greco i latinū trāslatos qui cum gaudio sunt recepti. ⁊ p̄x anni in ipsa nocte in eccia eius curati.

¶ Mortuo ludouico lotharius ipium tenuit. Cui fratres ei⁹. s. karolus ⁊ ludouicus bellū inducentes. tāta vtriq; facta est strages. vt nulla etas meminent tātā aliq̄n fuisse in regno francoz. Tandem pacto inito karol⁹ regnat in frācia ludouicus in germania ⁊ lotharius in italia. ⁊ p̄te frācie q̄ ab ipo lotharingia dicta est q̄ postmodū ludouico eius filio ipiū derelinquens hinz monachalē accepit. Hoc tpe (vt in alia q̄dā cronica dī) erat papa sergius natione rōn⁹ qui primo os porci dictus est sed mutato noīe vocat⁹ ē sergius. Ab illo tpe ordinatū ē vt oēs pape noīa mutēt. cū q; dño his quos in apl̄atum elegit. nomē mutauit. Tū q; sicut mutanē in noīe sic in vite p̄fectiōe. ut nec ille qui ad decoz officiū eligit̄ aliquo noīe indecoro turpet. ¶ Hinc⁹ ludouici tpe. s. anno dñi octingētesimoquīquagesimo sexto (vt in cronica q̄dā hī in prochia maguntina) malignus spūs p̄cessos domoz quasi malleis pulsando ⁊ manifeste loquendo ⁊ disponendas seminando adeo hoīes infestabat. vt quocūq; intrasset ⁊ stati illa domus eruebat. P̄cepto ite rio aūt letanias agentib⁹ et aquā benedictā spargentib⁹. inuric⁹ lapides iactabat et multos cruciabat. Tandē aliquādo ꝓquiescēs ꝓfectus est se q̄n aqua ꝑgebatur sub cappa talis sacerdotī q̄ si familiaris sui latuisse. accusanq; eū q; cū filia ꝑcuratoris i peccatū lapsus fuerit.

¶ Per idē tpa locuste innumerabiles i gallijs appuerūt. senas hīnes alas. ex pedes. duos dentes lapidib⁹ duriores. et ferroz acies nimiā volantes. spaciū diurni itineris quatuor aut quinq; milib⁹ extendentes. oia viridia in herbis et arboribus vastantes. q̄ vsq; ad mare britannicum pueniētes tādē flatu vētoz i ꝓfundo maris ōmerse sunt. se desuper oceani ad littus reiecte. ex putredine sua aerē coinquinant. vnde mortalis maxima ⁊ fames pualida ē secuta vt fere tercia pars hominum interiret. Denicq; primus otto ipauit. s. āno dñi nōgētesimonōcesimooctauo. Dū aūt in pascha li sol ēquitate dictus otto p̄ncipib⁹ ꝓuinciē ꝓpasset antiq; sederent. cuiusdā p̄ncipes filius more puerili ferculū de mēsa accepit quē dapifer fuste ꝑstrauit. Q̄ cernēs pedagog⁹ pueri. ipm dapiferum mox p̄emit. quē cum sine audientia cesar ꝓdemere vel letille cesarem ad terram deiecat et suffocare cepit. Qui cū de eius manibus vix eruptus fuisset. ipm reseruari iussit se culpabilem clamans q; festo nō detulit. Unde ipm libere abire p̄misit. ¶ Ottoni p̄mo successit otto secūdus. ⁊ dū italia pacē sepius violarēt. romā venit. et omnibus p̄tocerib⁹ magnatibus ⁊ pontificibus apud gradum eccie p̄uinciē grāde fecat. quib⁹ epulantibus latenter omnes angi fecat armatis. Deinde de violata pace q̄ simoniam mouens. iubet in scripto culpabiles reaturi. quos statim ibidem decollari fecat. alios vero epulari fatagebat.

¶ Hinc successit otto tercius anno ānū dñi nongētesimooctogesimoquartum. Iste ꝓgnominabat̄ mirabilis mundi. hic (vt in quadā cronica dī) quandam vxorē habuit q̄ cuidā comiti se ꝑsentire voluit. sed cū ille nolle tm̄ fidem ꝓmitteret alia indignata ꝓdictū comitē apud ipatorē adeo infamauit. q; eū ipator sine audiencia decollari fecat. Qui antiq; decol

laretur rogauit vxorē suā vt iudicio cā-
deret fieri post mortē eū p̄probet inocē
tez. Ad ē dies in q̄ cesar pupillis t vidu
is se asserit iudiciū faciūt assunt t vidua
marti caput secū suis portans in vlnis.
Tūc q̄sinit ab impatore q̄ morte dignus
erēt q̄ iniuste aliquē occidisset. Qui cum
p̄uatione capitis dignū eū afferēt. illa i-
mulit dicens. Tu es ille vir q̄ maritū me-
um ad suggestionē vxoris mee inocēt oc
cidi mādasti. t vt me vez dicē p̄probes
hoc cādēs fieri iudicio p̄probabo. Dō
cesar videns ob stupnē t in manu fele pu
niendū se dedit. Interuētu tamē p̄ncip
cuz t pcez inducias. x. diez. deide. viij.
tercio. viij. quarto. vj. a vidua accepit.
Tūc ispator cā examinata vtrate cognita
vxorē viuā cōcremauit. t predēptione
sui. viij. castra vidue dedit. q̄ castra sunt
in ep̄atu lymēsi t vocāt ab indutijs die
rum. x. viij. vij. vj.

¶ Post hūc beatus
heinricus q̄ fuit dux bauarie āno domi-
ni. M. ij. ipiū sumpsit. q̄ stephano regi
vngarie adhuc gentili sororē suā nomie
geysilā in vxorē dedit t tā ipz regē q̄ to
tam eius gentē ad fidē xp̄i conuertit. Cui
stephanus tāte religionis fuit vt multo-
rum miraculoz gr̄ia de⁹ ip̄m illustrē red
didit. Nā heinricus t vxor eius kune-
gundis vgines p̄mā serūt. t celebrē vitā
ducētes in pace q̄euerūt. Huic successit
cōsobrinus q̄dā dux frācoz q̄ nepez sancti
heinrici ducis vxorē. Huius tpe visa est
in celo trabs ignea mire magnitudinis
sup solē iā ad occasuz vgentē curre t ad
terrā cadē. Hic quosdā epos de ytalia i
vincula cōiecit. t q̄t mediolanen archi
epm de vinculis fugit. suburbia mediolā
incēdit. Die vo pentheccostes cū ispator
in pua eccia sec⁹ vrbē coronarēt. ad mis
sam tāgrauia tonitrua fulgura q̄ fuerūt
vt aliq̄ mēte exciderēt aliq̄ ip̄i exalarēt.
Bruno vo epūs q̄ missaz cātabat. t secre-
tarius ispatoris cū alijs dixerunt interse
missaz solēnia vidisse sanctū ambrosiuz
ispatoz cōminātē. Huius cōsulis tpe. s.
āno dñi. M. xxv. comes leopoldus (vt
in quadā cronica dr) ira regis metuens
cū vxore sua in filiā fugiēs in quodā tu-
gurio latitabat. in qua filia dū cesar ve-
naretur nocte supueniēte in eodē tugu-
rio ip̄m optauit hospitari. Cui hospita p̄
gnans. vicinaq; petiit. decenter vt potuit
strauit. t necessaria ministrauit. Eadez
nocte mulier filiū peperit t vocē tercio ad
se venientē cesar audiuit. Cōsulē hic pu
er mō pgenitus gener ei⁹ erit. Mane il-
le surgens duos armigeros sibi secretari
os ad se vocauit dicens. Ite et puerulu
illuz de manib⁹ mīs violēt auferte. et
ip̄m p̄ medium scidēte cor eius mihi por
tate. Cōcinni illi cūtes de gremio mīs pu
eruz rapuerūt. quē videtes el⁹ gāt̄ssime
forme mis cōmoti ip̄m supra q̄daz ar-
borem ne a feris deuorar̄et reposuerunt.
leporē sandentes cor ei⁹ cesari detulerūt
Eodē die dū quidā dux inde trāsiret et
puez vagientē audiuz. eū ad se duci fecit
et dū filiu nō bīet vxor eius eum nutri
ri cūq̄s a se de vxore sua genitū esse
finxit et heinr. vocauit. Cū igit iā creuis-
set erat corpe pulcherrim⁹. oīe facundus
et oībus gr̄osus. Quē cesar tā decorum et
prudentē videns a pte ip̄m penitet in cu
ria sua manē fecit. Sz cū videt puez oī-
bus gr̄osum et ab oībus cōmendari dubi
tare cepit. ne p⁹ se regnaret et ne iste fu til
le quē occidi mādauerat. volens igit esse
secur⁹ lr̄as manibus suis scriptas p eum
vxori dirigit in hūc modū. Inquisitum
est cara tibi vita tua mox vt lr̄as istas re-
ceperis. puez hūc necabis. Dū igit pgens
in quadā eccia hospitatus fuisset. t falsus
sup bancū quiesceret. t bursaz in q̄ erāt
lr̄e dependeret. sacerdos curiosit rate du-
cens bursam aperuit t lr̄as sigillo regio
munitas vidēs ipas saluo sigillo aperu-
it. t legēs scelus abhorruit. et radēs sub
tiliter quod dicebat istū necabis. scripsit
filiā nr̄am isti in vxorē dabis. Cūq; regi
na lr̄as sigillo ispatoris munitas videret
et de manu ispatoris scriptas eē cognosce
ret. cōuocatis p̄ncipibus celebrauit nu-
pcias. t filiā suā eidē in vxorē dedit. Que

nuptie a dño celebrate sunt. Cū aūt ce
sari a dicēnb⁹ narrarēt q̄ solēniter fuis-
sent filie sue nuptie celebrate, ille obsti-
pefactus a duobus armigeris et duce et
sacerdote vitate cōpta dei ordinatiōi re
sistendū nō cē vidit. et iō p puero mittēs
ē suū genēr⁹ a ꝓbauit. et p⁹ sc̄in ipso
regnare instituit. In loco aūt vbi puer
henricus nat⁹ fuit, nobile monasteriū
edificatū est q̄ vsq; hodie vsania noiata
est. Iste henricus oēs iocul atores a cu-
ria sua remouit. et q̄s dari consueuerat
pauperibus erogabat. ¶ Hui⁹ tpe tan
tum fames in eccia fuit. vt tres in sum-
mos pōtifices electi cēnt. A quo dā tādē
p̄sbitero noie gratiano. mag̃ il'data pe-
cunia cedē cessūt et ipe papatū obtinu-
it. At henric⁹ dū p sedādo famem ro-
mam pgeret. gran⁹ ei obuiā aureā co
ronam sibi obtulit vt ꝓpriā sibi haberē
Ille aūt cūcta dissimulās. synodo ꝓvo-
cata gran⁹ de symonia ꝺnauit. et alium
subrogauit. In tēp̄ boni⁹ qui⁹ misit ad
comitissam melchildā dī. q⁹ eā p̄sbiter
simplicitate ductus pontificatū sibi per
pecuniā acq̄sierit. vt famati obtinaret.
ipe postmodū errorē suū ꝑgnoscēs scipz
suadente ꝑatore deposuit. Post hunc
henric⁹ tert⁹ henricus ipat. Hui⁹ tpe
bruno in papā electus et leo vocat⁹. Qui
dū ad capescēdā sedē aplicā romā pgeret
audiuit vocē angelo⁹ canētiū. Dicat do
minus ego cogito cogitationes pacis ꝛc.
Hic de multis sanctis cantus ꝓposuit.
Hoc tpe p berēgariū turbata fuit eccia
q̄ asserebat corp⁹ et sanguinē xp̄i nō vere
sed figuratiue cē in altari. Cōtra quē scri-
psit egregie laudabil⁹ poet⁹ natione
papiens⁹. q̄ fuit magister anshelmi cāta
riensis. ¶ Deinde quart⁹ henricus im
pat anno dñi. M.lxij. cuius tpe marie
florum laudabil⁹. Ad cui⁹ eximiaz do-
ctrinam cōuolauit de burgūdia ansbel
mus vir postmodū multa virtute et sapia
ado⁹natus. et in papatu monasteriū bo
nensi successit. Sub hoc tpe bierl'm a sa
racenis capta. a fidelib⁹ recuperata ē. Os
sa. b. nicolai apl⁹ hare. l. vbi ē trāslata sūt
de quo inter cetera legē. Qđ dū in q̄dā
eccia q̄ dī sancta crux subiecta sancte ma
rie de caritate. nondum. b. nicolai nouā
hystoria cātarēt. fratres potē vt eaz sibi
cātare liceret instanius exorabāt. qui nul
latenus acquiescēs dixit in cōz. tū ē mo
rem p̄stinū de nouitatib⁹ imitare. Cuz
adhuc fratres istarēt. ille indigē⁹ rndit
Recedite fratres nūq̄ a me licentia con
cedetur, vt noua cāntica imo iocul atori a
q̄dam in mea eccia decantentur. Adue-
niente vo festiuitate eiusdē fratres cū q̄-
dam trifaria matutinarum vigilias pe-
egerunt. Cūq; omnes se in lectis recepis-
sent ecce nicolaus prior visibiliter appa-
ruit terribilis quem per capillos a lecto
abstrahens dormitorij pauimento col li
sit. Inq̄ensq; antiphonam. O pastor
eterne per singules vocum differentias.
virgio q̄o in manu tenebat grauissimo i
ictus sup dorsuz pōtis ingeminādo p ordi
nem morose canendo antiphonā ad fi-
nez vsq; pduxit. Qui cū oēs suis clamo-
ribus ecctassēt. feminius ad lectū ꝓpor-
tatur. tādē ad se rediens ait. Ite et hystoriā nouā sancti nicolai animō decātate.
¶ Hoc tempore ex mollissimēti cenobio
trij. monachi cum abbate suo boberto ci
sterciensis solitudinē adeūtes. vt ibi regl'e sue
professionem districtius obseruarent. no
uum ordinem et veteri instituerunt.
¶ Hildebrandus prior cluniacensis. ꝺ
factus papa grego. vii. est vocatus. Hic duz
in'manoribus confirmatis legatione fun
geretur. apud lugdunuz archiepiscopū
ebionensez de symonia conuict⁹ miracu
lose. Nam dum idē archiepiscopus om
nes accusatores suos cōtrumperet et cō
uinci non posset. legatus vt gloria patri
et filio spiritui sancto diceret imperauit.
Ille gloria patri et filio expedite dice-
bat. spiritui sancto vero dicere non pote
rat qui in spiritum sanctum peccauerat.
¶ Qui peccatum suum confitēs. mor
tuus est depositus. dara voce spiritum
sanctuz noiauit. Hoc miraculō recitat

bonisto in li. ad comillaz methildim.

¶ Mortuo heinrico qto spire ⁊ cū alijs regibus. sepulto. in ei⁹ epitaphio vsus iste inscriptus ē. fili⁹ b. pī b. au⁹ b. pau⁹ iacet istic. ¶ Huic successit heinric⁹ qn tus ano dñi. Mcvij. q papā cū cardinalib⁹ cepit ⁊ eos dimittēs inclusit atq epo rux et abbatū p annulū ⁊ baculū pastoralem accepit. Sub hoc tpe bersi. cū fratribus suis asterciū ingrediē. In prochia legiensi porca porcellū faciē hois habētē emisit ē. Pull⁹ galline q drupes nat⁹ est.

¶ Lotharius successit heinrico cui⁹ tpe mulier qdā in hyspania monstr bisgemmini corpis emisit ē. auersis vulnib⁹ corporib⁹ sibi cohērens. Aīa quidē effigies erat hois integro corpis mēbrox ordine distincta. Retro vo facies canis cōpis ⁊ mēbrox pprietate integra. Post hūc regnauit conradus ano. Mcxxxvij. Eo tpe Hugo de sancto victore doctor excellentissimus ⁊ in omni scīa summ⁹ ⁊ religione vnotus obijt. De quo referē q cū infirmitate vltima laboraret. ⁊ nullum cibum retinere posset. corp⁹ tm dñicū sibi dari cū multa instātia postulabat. tūc fratres eius turbationē sedare volentes simplicē hostiaz instar corpis dñici sibi dulerūt. qđ ille p spīritū recognoscens. ait. Miserear vr dñe fratres. cur me decipere voluistis. Iste enī nō ē dñs me⁹ quē deportastis. Mox illa simpelacta ad currerunt. ⁊ sibi corpus dñicū ōtulerūt sed ille videns q recipe nō valeret celestia in celū manib⁹ sic extraxit. Ascendat filius ad patrē. et spūs ad deū suū q fecit illuz ¶ Et inter hec verba spīm exalauit. et corpus dñi ibidē disparuit. Eugenius abbas sancti anastasij papa cōstituit. q ab vrbe expulsus eo q senatores aliū creauerunt gallias venit. ⁊ bernardus ante se misit vīa domini predicabat. et multa miracula faciebat. Guilibertus potrectanus florebat. ¶ Fredericus nepos cōradi ipatur ano domini. Mclxij. Quo tpe floruit magister petrus longobard⁹ epūs pisiensis q libruz suiaz glosas psalterij et epīax pauli utiliter cōpilauit. Eo tpe tres lune in celo vise sunt. ⁊ in medio signū crucis nec mltop⁹ visi sunt. ut Joseleo. Tunc alexander in papā canonice est electus. cōtra quē octauianus. iohes cremēs. tituli sancti calixti. ⁊ io. strumēs successiue in papā eligunt ⁊ fauore ipatoris fulgunt. Durauit hoc scisma anis xviij. Infra qs tps theutonici q. s. apō tu scolanū p ipatore morabāt. romanos apud montē portū inuadūt. ⁊ tota nona vsq ad vesp⁹ occiderunt. vtrūq ex romanis tot milia sint occisa licet tpe hannibalis tot occisi sunt vt tres cophinos annulorum quos de digitis pcox ablatuleraī. ipleuerint. idē hannibal extrahi fecit carthaginē destinauerit quox multi apō. s. stephanū ⁊ scēm laurēnū sepulti sunt. et hūt hoc epitaphiū. Mille decem decies et vj. decies qs sci. Imperator fredericus dū terraz sanctā visitasset. ⁊ in flumīe quodā lauare. ibidē necat⁹ pit Vel (vt alij asserūt) equo suo impingēte in aquā cecidit ibiq interijt. ¶ Huic successit heinricus filius ei⁹ ano domini mcxc. Eo tpe tāte pluuie cū tonitruis et fulminibus ⁊ tēpestatib⁹ facte sunt. quātas nulla memīnit hoīm antiqtas. Lapides cecī in quantitate ouox q dranguli miri cū pluuia de celo cadētes. arbores vineas et segetes destruxerunt. et multos homines occiderūt. Lotui qs ⁊ q̄plures aues p aera in hac tēpestate volantes visi sunt carbones vinos in rostro portare ⁊ domos incēdere. Contra romanā eccliaz sp tirānidē hanric⁹ exercuit. ⁊ io eo mortuo innocēcius tercius ne frater eius philippus p̄mouēt se opposuit. ottoni filio ducis saxonie adhesit. et eū aq̄sgnin regē alemanie coronari fecit. Eo tempe dū plures barōes frāoe p liberatiōe terre sancte vltra mare pgere cōstātinopolim ceperunt. His rpibus ordines p̄dicatox et minox fratrū orti sūt. Innocēcius tercius legatos ad philippū regē frācox misit vt terrā albigēsiū inuadēt ⁊ hēticos deleret. q oēs capiens cōcremari fecit. de

nicq; innocēcius ortonē ſpatoꝝ corona-
uit. ⁊ vt iura eccle ſaltuaret ad eo iuramē
tum creauit. q̄ ſtari ipo die cōtra iuramen
tuꝫ fecit. ⁊ rompetas expoliari iuſſit. vñ
papa eū excōicauit et ab ipio depoſuit.

¶ Eo tpe fuit ſancta elizabet filia regis
vngarie. q̄ fuit vtor lātgrauiꝫ que inter
alia inumera miracla plēs mortuos (vt
ſcribit) ſuſcitauit ⁊ cecū natū illumina-
uit. de cuius corpe vſq; hodie oleū fluē
phibet. Ottone depoſito frederic⁹ hen
rici filius eligit ⁊ ab bonorio coronat.
Leges optimas p libertate eccle et cōtra
hereticos edidit. Hic ſup oēs diuitijs ⁊
gloria abundauit. ſed eo in ſuperbia abu-
ſus fuit nā tyrānidē cōtra eccliaꝫ exercuit
duos cardiales vinculauit. plures quoſ
greg. nonus ad cōcliū p̄uocauit. capi fe
cit. ⁊ iō ab ipo excōicatur. Denicq; grego.
multis tribulationib⁹ ꝓſſus mouit. ⁊ in-
nocentius quart⁹ natione ianuens⁹ patrū
apud lugdunū p̄uocāo. ipm ſpatorem
depoſuit. Quo ꝺpoſito ⁊ defuncto. ſedes
imperij vſq; hodie vacat.

Edicatio eccle-

ſie inter alias feſtiuitates ab eccle
ſia celebrāt. Sciendū duplex ē eccla ſine
tēplū. ſ. materiale ⁊ ſpirituale. tō de hꝰ
tēpli duplicis dedicatione ḃ b. breuiter eſt
agendū. ¶ Circa dedicationē aūt tēpli
materialis tria videnda ſunt. Primo q̄re
dedicat ſiue cōſecrat. Secdo qualiter cō
ſecratur. Tercio p quos ꝓphanat. ⁊ q̄r
in tēplo duo ſunt q̄ conſecrāt. ſ. altare ⁊ ipe
tēplū. iō p̄mo videndū eſt quare cōſecra
tur altare. ſecdo quare templuꝫ.

Altare aūt cōſecra

tur ad tria. Primo ad ſacramentuꝫ dñi
offerendū Gen. viij. Edificauit noe al-
tē. Hoc aūt ſacramentū ē corpus ⁊ ſanguis
xpi q̄ in memoriā paſſionis dñice imola
mus in altē qđ nobis p̄cepit dñs. Hoc facite
in meā cōmemorationē. Hēnius enī tripli-
ce memoriale dñice paſſionis. Vnum
in ſcripto. ſ. paſſio xpi ymaginibus figura-
ta et hoc ḃz fieri ecclīe ad vtilz. Ipa quiq;
crucifix ymago ⁊ alie imagines in eccliis
fiunt ꝓpter rememorationē excitandaꝫ
deuotionē ⁊ inſtructionē. q̄ ſunt quaſi
libri laicoꝝ. Scōm in vbo. ſ. paſſio xpi
p̄dicata ⁊ hoc ḃz fieri ecclīe ad audiendum.
Tercium in ſacramēto ſ. paſſio in hoc ſacra-
mento tāſignāter expſſa in quo corpus ⁊
ſanguis xpi vacater ꝓnetur ⁊ nobis of-
fertur ⁊ hoc memoriale ḃz fieri ecclīe ad gu
ſtum. Si ergo affectū nr̄m accendit paſ-
ſio xpi deſcripta ⁊ amplius p̄dicata. mul
to fortius inflāmare ḋz in hoc ſacramento taꝫ
ſignāter expſſa. Secdo ad nomē dñi inuo
candū. gen. viij. Edificauit abraā altare
dō. q̄ tē. Hec aūt inuocatio fm aplm ad
duo. ḃz fieri aut p obſecrationes q̄ fiūt cū
adiuratione. p malor remouēdis. aut p po
ſtulationes q̄ fiūt p bōis cumulandis aut
p grāruꝫ actiones q̄ fiūt p bonis hinc con
ſeruandis. Inuocatio aūt q̄ fit ſup alta
re. ꝓprie dr miſſa. eo q̄ celeſtis miſſus. ſ.
xp̄c a pie mittē. q̄ ipaꝫ hoſtiā cōſecrat. ⁊
p eandē a nobis pfi mittē vt p nobis ē-
tercedat. Vñ hugo. Ipa hoſtia ſac miſ-
ſa vocari pōt. q̄ trāſmiſſa ē. primo a pie
nobis p incarnatiōez. ſecdo a nobis patri
p paſſionē. Gilbert⁹ in ſacramēto. primo a
pie nob p ſanctificationē q̄ nobiſcū eſſe
incipit poſt ea a nobis pfi per oblationē
q̄ p nobis intercedit. ¶ Et nota q̄ miſ-
ſa in tribus linguis cantē. ſ. greca. hebrea
⁊ latina. ad repſentandū myſtū dñice
paſſionis q̄ ſcript⁹ erat grece hebraice et
latine. Ite ad notandū q̄ oēs lingue de
bent deū laudare q̄ p hāc triplicē linguaꝫ
intelligit. Latina aūt ſunt euāgelia. eple
ones ⁊ cant⁹. Greca ſunt ℔ kyrie. xpe
leiſon. vlab⁹ cātē. et ad ſocietatē. ix. or
dinuꝫ angelor⁹ pueniam⁹. Hebraice ſunt
alla. amē ſabaoth et oſanna. Tercio ad
cātandū. eccle. xl. vij. ꝺchirilla p inimicos
potestā. ⁊ in ſono eor⁹ fecit dulces mo
dulos. Et dicit modulos in plurali. q̄r
fm hugo. ō ſancto victore tres ſunt ſpe-
cies ſonor⁹ q̄ facit tres modulos. ſ. te
ſonus pulſu. flatu ⁊ cātu. Ad citharam

ginet pulsus. Ad organuz flatus. Ad vocē cantus. Assignari potest hec ꝓsonantia sonoꝝ ꝑ cordie moꝝ. Si referaē ad pulsum citharę manuz operatiō. Ad flatū organi mētis deuotiō. Ad cantuz vocꝭ sermōis exhortatio 7 .j. Quid pdē vult cordo opus sine vult cordis. Frangio vocē. frange et volūtatē. Deinde cōsonantiā vocū sua cōcordiā moꝝ. vt p exēplū ꝑ cordes ꝓmo. p volūtatē dño p obediciā magistro. Hoc igit triplex genus musicoꝝ refert ad triplicē diaz officij eccie sicut dī immediate ō officio. Hā ēpm officiū eccie ꝑsistit in psalmis. i cantu 7 lectionib⁹. Primū igit genus musicorum ē qđ fit pulsu digitoꝝ vt in psalterio et similib⁹. 7 ad illū ꝓtinet psalmo dia ꝓo. laudate eū in psalterio 7 cithara. Sēm ē qđ fit cātu sicut in voce. Et ad istud ꝓtinēt lectiones. ꝓo. psallite ei i vocis exercitatione. Tertiuz qđ fit flatu sicut in tuba: 7 ad istud ꝓtinet cantus ꝓo. Laudate eū in sono tube.

Templum autē seu

ecclia ꝓsecrat quadruplici rōne. Primo vt inde dyabolus cui⁹ prās pena⁹ appellatur. vt refert greg in dyalogo. Qđ cuz qđā eccia arrianoꝝ fidelib⁹ reddita ꝓsecraret. 7 rediēte sancti sebastiani et beate agathe illuc ōlate fuissent. popul⁹ ibidē ꝑ greges⁹ pozeū subito intra suos pedes huc illuc discurrere senserūt. q̄ fores ecclesie ꝑcutes. a nullo videri potuit oēsq; in admiratiōnē cōmouit qđ idem sacerdos minus oīa dixit vt cūctos patefieret qđ ō loco eodē immūdus habitator exiret. Sequēti aūt nocte magnus in eisdē eccie tecti strepitus factus ē. acsi in hoc aliqs errando discurreret. Dcta itez nocte grauior sonus inerepuit. Tanto ꝯo terrore tercia insonuit. acsi ois illa eccia a fundamētis fuisset euersa. Stantiuz recessit nec ādiu illa annā hostl⁹ incursio appuit. Sz p terrorem sonitū. quē fecit inotuit. a loco qđ diu tenuerat ꝑ coactionē exibat. hec greg. ¶ Dcto ꝓsecrē vt ad eā fugientes saluarent. Unde aliq̄ eccie p⁹ dedicationem a principib⁹ ꝑsequant. vt q ad eā confugerit. salue. Dñi dicat cano. Redos sanguis defendet eccia. ne vitā pdant et medicā. Et ob hoc ioab in tabernaculum fugit. 7 cornua altaris apprehēdit. Tercio cōsecratur vt ibidē oīones exaudiantur qđ signatū ē .iij. reg. viij. vbi salomō dedicato templo ait. Quicūq; rogauerit in loco isto exaudies in loco habitaculi tui in celo. 7 cū exaudieris ꝓpitius eris.

¶ Adoram⁹ aūt i ipis ecclesijs ad oriētem qđ fit triplici rōne ſm damascenū. li. iij. c. v. Primo vt ꝑticipaz nr̄az nos regre re oēdamus. Scdo vt ad xp̄m cruciat⁹ nr̄i respicia⁹. Tercio vt veniētē iudicem nos expectare monstremus. Aliter ita fic. Deus paradisum in edē ſm orientē plantauit. Cū hominē ēgressum exulē fecit 7 añ paradisuz eu occidētē habitare fecit. Antiquā igit patriā exprementes et ad ipaz aspicientes. deū ad orientē adoram⁹. Sz 7 dñs cruc. fixus ad occidētē respiciebat et ita adoram⁹ ad ipm respicientes. 7 assumpcus ad orientē surſuz ferebat 7 ita ipm apostoli adorauerunt. 7 ita veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celū. Ipm igit expectantes ad orientē adoram⁹. hec damascenus. ¶ Quarto ꝓsecrat vt ibidez laudes deo reddant. qđ qdez fit in. viij. horis canonicis. s. matutinis. prima tercia. sexta. nona. Et licet in qualibet hora dici deus eē laudandus. tñ q: ad hoc infirmitas nr̄a nō sufficit ordinatū est. vt in his horis specialiter deū laudem⁹. eo q̄ he hore ab aliis ꝓuilegiate sunt. i aliis Hā in nocte media q̄ matutine celebrā tur. xp̄c natus ē captus 7 illusus a iudeis fuit. In hac itez hora infernū spoliauit dñs in mitali qđ i media nocte ifernuz spoliauit large accipiēdo. s. añ lucē mane surrexit hora p⁹ appuit. In media enā nocte ad iudiciū vocat⁹ asserē. xii. hiero. Meo: inquit traditionē aplicā ꝓhibuisse vt die vigiliaz pasche añ noctis medū dimittere nō liceat populos expectantes aduentū xp̄i. Et postq̄ aduenerit illis tpe securitate ꝓsumpta festū cūctos agre

diem. In hac igit̃ hora laudes deo cantam⁹. vt ei de eius natiuitate. captione ⁊ passione libera mente gr̃as agamus. ⁊ ad⁹ ad aduentū sollicite expectem⁹. Addunt̃ etiā matutinales laudes. q̃ in mare egyptios in mare submersit ut̄ō m creauit ⁊ suscepit. In hac g̃ hora laudes deo reddim⁹ ne in manibus⁹ mōi cū egyptijs demergamur. vt p nr̄a creatōne ⁊ eius resurrectione gr̃as deo reddamus. ¶ In hora p̄ma xp̄o ad tēplū manus p̄uenie bat: ⁊ ples ibidē ad eū manicabat. i. ad eū mane festinabat. vt dī luc. xxj. pilato p̄sentatus fuit. In hac etiā hora resurgēs multoribus p̄mo apparuit. Hec ē p̄ma hora diei. iō g̃ in hac hora in ecclesia laudes deo exoluimus vt xp̄m imitemur. ⁊ sibi resurgenti ⁊ apparenti gr̃as agam⁹ ⁊ deo tang̃ oim̄ principio ipsius diei p̄munas p̄solutamus. ¶ In hō terna xp̄s linguis iudeox crucifixus est. A pilato ad colūnā flagellatus ē. ⁊ ad hunc vt dī in hystoria eōdē vbi ligatus fuit vestigia cruoris ondit ⁊ a dē hora spōnsus⁹ missus ē

¶ In tertia in cruce clauis p̄fixus est tenebre p̄ vniuersū mōm facte sunt. ⁊ mox vt obscuratus sol lugens se vestibus nigris p̄tegeret: ⁊ ne diēm cruce figētibus lumē p̄beret. Et in hac hora in die ascensionis cū discipulis discubuit. ¶ In nona hō xp̄s spm̃ emisit. Ad ilesa latus eius aperuit cruor⁹ aplox ad adorandū p̄uenire p̄sistit ⁊ xp̄s in celū ascendit p̄pter hec p̄ gratias deū in his horis laudamus.

In vespera xp̄s in cena sacramentū corpis ⁊ sanguinis instituit. pedes discipulox lauit. ō cruce depositus. in sepulcro collocatus fuit. Discipulis in itin̄ peregrin⁹ se manifestauit. ⁊ p̄ his oibus in hac hora ecclia xp̄o gr̃as agit. ¶ In cōpletorio xp̄s sanguineas guttas sudauit. monumento eius custodia deputata fuit ⁊ ibidē quieuit. resurgens pacem discipulis nūciauit: ⁊ p̄ his gr̃as deo reddidim⁹ Has aūt laudes q̃liter deo exoluere debeamus dicat. b. Bern̄. ſfratres mei immolantes hostiam laudis iungam⁹ ver bis sensus: sensui affectū: affectui exultationē: exultationi maturitatem: maturitati humilitatē: humilitati libertatem.

¶ Quinto ꝯsecrāt vt ibidem sacra ecclesiastica ministrarent̃. Vñ ipsa eccia efficitur q̃ ipsa taberna dei in q̃ sacramēta ꝯficiuntur ⁊ ministrant̃. quedā etiā ministrātur ⁊ dant̃ intrantibus. vt baptismus. Quedā exeuntibus. sc̄z extrema vncio Quedam cōmotis antibus: ⁊ hoc quidā sunt ministrantes. his datur ordo. Quidā pugnantes: ⁊ horum quidam pugnē sucumbunt. his datur p̄nia. quidaz in sistunt. ⁊ his confert audacia animi. vt roborentur. ⁊ hoc p confirmationē. dat̃ cibus vt sustentetur: ⁊ hoc per eukaristie sumptionem. sit remonio impedimentū ne deficiāt: ⁊ d⁹ p matrimoniū ꝯiunctōes.

Secundo videndū

qualiter cōsecratur. sed primo de altari. secundo de ecclesia. Ad consecratōnem aūt altaris plura concurrunt. p̄mo q̃tuor cruces de aqua benedicta in q̃tuor cornibus altaris ꝯsignant̃. Secūdo ipsum septies circūit̃. Tercio aqua b̄ndicta cū ysopo septies aspergit̃. Quarto incensū in ipo crem⁹ t̃. Quinto crismate unngit̃. Sexto mōis pānis opit̃. Hec aūt remanent ea q̃ dūt die illi q̃ ad altare accedunt. dūt ei p̄mo hīe caritatē q̃rum placez p̄ crucē acq̃sitā. vt. s. obligant deū seipos. amicos ⁊ inimicos. et hec signāt̃ p q̃tuor cruces in q̃tuor cornib⁹ altaris facte. Et de his q̃tuor cornib⁹ cāritatis dicit̃ in ḡn̄. xxviij. Dilataberis ad orientem ⁊ occidentem. septentrionē ⁊ meridiem. Vel ideo quatuor cruces in q̃tuor cornibus sunt. ad significandum q̃ christus per crucem quatuor mundi partes saluauit. Vel ideo ad significandum q̃ crucem domini quatuor modis debem⁹ portare. s. in corde p meditationes. in ore p confessionē. in corpe p carnis mortificationem. in facie p assiduā impressionem. ¶ Secundo debent hīe cruram ⁊ vigilantiam q̄ significat̃ per cir

ānit⁹. Uñ ēūc cātat. Inuenierūt me vi-
gi. ⁊c. Debēt enī sollicit⁹ vigilare sup gre
gem suū. Uñ negligēnā p̄lati ponit gil-
berat⁹ inter ridiculosa. dicens. Ridicu
losa an magis periculosa res est. speculator
cecus. pastor claudus. negligens p̄lat⁹
doctor inscius. p̄co mutus. Uel p septē
circuitus circa altare significāt septē me
ditationes ⁊ cōsiderationes quas circa
septēplicē vtutē humilitatis xp̄i habere
debemus. ⁊ ipas frequēter circuire. Pri
ma vtus ē q̄ cū duces ēt. factus ē pau-
scā q̄ in p̄sepio positus. tercia q̄ paren
tibus subditus. quarta q̄ sub manu fui
caput inclinauit. quinta q̄ discipulū fu
rem ⁊ p̄ditorē sustinuit. sexta q̄ añ iniq̄
iudice mās⁹ stetit ⁊ tacuit. septi-
ma q̄ p crucifixorib⁹ clemēter orauit.
Uel p septē illos circuit⁹ significāt septē
vic xp̄i. Prima fuit de celo in vterū. scā
de vtero in p̄sepium. tercia de p̄sepio in
mōm. quarta de mōte in patibulū. quin
ta de patibulo in sepulcr̄. sexta de sepul-
cro in libū. septa de libo resurgēs i celū.
Tercio debēt habere dñice passiōis me
moriā. q̄d significat p aspsiones aq̄. Sep-
tem enim aq̄ aspsiones sunt. vij. sanguis
xp̄i effusiones. Quaꝝ pma fuit in circū-
cisione. scā in oratōe. tercia in corporis
flagellatione. quarta in capitis coronatione. quinta i manuū pforatiōe. sexta in
pedū affixiōe. septa in lateris aptione.
De aūt sanguis aspsiōes facte fuerūt cū
ysopo hūilitatis ⁊ inestimabil⁹ caritatis.
Ysopus enī ē herba hūilis ⁊ calida. Ul'
iō septies aspgit̄ ad significādū q̄ in ba
ptismo septē dona spūs. dant. Quarto
dñt habere oratione feruētē ⁊ diuotā: q̄d
significat p cōcremationē thuris. Thus
enī hz vtutē ascēdendi ex fumi levitate
cōsolidādi ex sua q̄litate. cōstrigendi ex
cōglutinitate. cōfortādi ex aromaticita
te. Sic oratio ascēdit ad dei memoriā. ani-
maꝝ cōsolidat q̄tū ad culpā p̄teritā im
petrando medēlā. Cōstringit q̄tū ad fu-
turā ipetrādo cautelā. Cōfortat q̄tum
ad p̄mēz ipetrādo tutelā. vl' p̄t dici q̄
deuota oratio p thus significat. q⁹ habz
ad deū ascēdere eccl'. xxx. oratio humi
litatis se nubes penetrabit. odorē so red
dere. apoc. v. habētes singuli citharas ⁊
phialas aureas plenas odoramētoꝝ ⁊c.
Et coīde inflāmate p̄cēdē. apoc. viij.
Data sunt illi incensa multa ⁊c. Et infra
Accepit angel⁹ thuribulū ⁊ implevit illō
de igne al. ⁊c. ¶ Quinto dñt habē nitorē
cōscie ⁊ odorē bone fame q̄d significat p
crisma q̄d cōfit ex oleo ⁊ balsamo. De-
bent enī habē puram cōsciam vt possint
dicē cū aplo. ij. cor. j. Gl'ia nr̄a hec ē. te-
stimoniū p̄scie nr̄e. Itē bonā famā. Uñ
pl'a thi. iij. oper̄ illū testimoniū habere
bonū ab his q̄ foris sūt. Cui'. clerici nul
lam dñt habē maculā. nec in vbo nec in
cogitatu. nec in facto nec in opiōe. q⁹
ipi sunt pulcritudo ⁊ vtus eccl'e. Si ma-
li fuerint totā deturpāt eccl'am. ¶ Sexto
dñt habē mōdiciā op̄tiōis bōe q̄d signi-
ficat p pānos albos ⁊ mōdos q̄bus altare
opiē. Uestis enī vestimētoꝝ iuenit⁹ ē ad te
gendū calefaciēdū ⁊ ornādū. Sic bona
opa tegūt alienā nuditatē. apoc. iij. Ue-
stimenta albis in diuaris vt ñ appareat cō
fusio nuditatis nr̄e. Ornāt aiam ad bo-
nestatē. ro. xiij. Induamur arma lu. ⁊c
Calefaciūt inflāmādo ad caritatē. Job
xxxvij. Nōne vestimēta tua calida sunt
⁊c. Ad dicū ei valēt accēdēti ad altare
si habēt dignitatē summā ⁊ vitā infimā
berñ. mōstruosa res ē sedes p̄ma et vita
ima. q̄ deus supnus ⁊ stat⁹ infim⁹ vultus
q̄is acr⁹ leuis. f'mo multus fruct⁹ null⁹.
ingēs auctoritas ⁊ animi ifabilitas.

Secundo videndū

q̄liter eccl'a cōsecretat. ⁊ ad hoc plura cō
currūt. Eps enī ipaz eccl'am ter circuit.
⁊ qualibet vice venies ad eccl'am iannā
pcutit baculo pastorali dicens. Aperite
portas p̄napes vestras ⁊c. Inter⁹ aspte
rit⁹ aqua bñdicta ipa eccl'a irrigat̄. In
pauimēto fit crux de cinere ⁊ sabulo ex
trāsuerso angulo orientis vsq̄ ad angu
lum occidētis. ⁊ lr̄is grecis ⁊ latinis scri-

bitur alphabetū. In pietibus eccle cruces depingūt. et ipe cruces illuminātur et crismate inunguē. Primū ergo sez triplex circuit⁹ signat triplicē circuitū quē fecit xp̄s ꝓpter tpīm eccle sanctificationem. Prim⁹ fuit quo de celo venit in mūdum. Scd⁹ quo ō mō descēdit ad lumbum. Terci⁹ quo de limbo rediēs et resurgēs ascēdit in celū. Vel triplex circuitus fit ad oñdēdū q illa eccia p̄fecratur ad honorē trinitatis. Vel triplex circuitus signat triplicē statū saluādox de ecclesia. q sunt v̄gines p̄nūctes et cōiugati. Hec etiā designāt in dispōne materialis eccle, sicut oñdit rich. de scto victore. Hā sanctuariū sigt ordinē v̄ginum: chorus ordinē cōtinentiū. Corpus cōiugatox. Sericius ē sanctuariū q̄ chorus et chorus q̄ corpus. qz pauciores sunt v̄gines q̄ cōtinētes. et illi q̄ cōiugati. Sanctior ē etiā locus sanctuarij q̄ chorus. et chorus q̄ corpus. qz dignior ē ordo v̄ginum q̄ cōtinentiū et cōtinētiū q̄ cōiugatox. hec rich. Scām. f. trina ad ostium passio signat triplex ius qđ hz xp̄s in ecclesia quare sibi dz apin. Est enī sua creatione. redēptiōe et glorificationis p̄missione. De hoc triplice iure dicat anselm. Certe dñe qz me fecisti. debeo amoꝛi tuo meꝛ tibi totū. qz me rēdidisti debeo amoꝛi tuo meꝛ totū qz tāta p̄mittit debeo amoꝛe tuo meꝛm totū imo tātū debeo amoꝛi tuo pl⁹ q̄ meꝛm: q̄tū tu es maioꝛ meꝛo. p quo dedisti tibi meꝛm. et cui p̄mittis te ipm. Trina aūt ꝓclamatio attollite portas principes vras. significat trinam eius potentiā. f. in celo in mūdo et inferno. ¶ Tercū. f. q̄ ter interius et exterius aqua bñdicta aspgit qđ fit triplici de ca. Primo ꝓpter dimonis expulsionē aqua et bñdicta hz ꝓpriā v̄tutē expellēdi ipm dyabolū. Vñ in exorcismo aque dicit vt fiat aqua exorcizata ad effugādā oēz inimici ptātē. Ista aūt aqua bñdicta fit ex quatuoꝛ reb⁹. f. ex aqua. vino. et sale et cinere qꝛ viꝛ quatuoꝛ sunt q̄ maxime inimicū expellūt. f. lacrimax effusio q̄ p aquā: spūalis exultatio q̄ p vinū matura discretio q̄ p sal. et p̄funda hūiliatio q̄p cinerē designāt. Scdo propter ipi⁹ eccie expiationē. ois enī terrena hec ꝓpter peccatū corrupta sunt et fedata. et iō locus ipe aqua bñdicta aspgit. vt ab omni feditate et imūnicia liberet: purgetur et expiet. Hinc ē etiā q⁹ in lege omnia pene p aquā mūdabāt. Tercio ꝓpt omnē removendā maledictionez. terra enī a p̄incipio cū fructu suo maledictionem accepit. ex eo q⁹ ex eius fructu deceptio facta fuit. aqua vero nulli maledictioni subiacuit. Dicit q⁹ dominus cōmedit piscem sed non legitur comedisse carnem nominatiz nisi forte de agno paschali ꝓpter p̄ceptū legis. in exemplum sez abstinendi aliquando a licitis. et aliquando eadem comedendi. vt ergo ois maledictio removeatur et benedictio introducatur. iō aqua benedicta aspgit. Quarto in pauimento alphabetum scribitur. qđ quidem representat connexionem. veriusq⁹ populi. vel paginez veriusq⁹ testamenti. vel articulos nostre fidei. Illud enī alphabetum ex litteris grecis et latinis in cruce factis representat vnionem in fide populi gentilis et iudaici p crucē xp̄i factā. vnde et illa crux ex transuerso angulo oriente vsq⁹ ad angulum occidentis ducit. occidēs dicitur ad significandum q⁹ ille qui prius erat dexter factus est sinister. et qui erat in capite. factus est in cauda. et econuerso. Secundo representat paginam veriusq⁹ testamenti. qđ p crucem xp̄i adimpletum est. Unde moriens dixit consummatum est. ¶ Et crux extranstuerso ducitur quia vniuersi testamentum in alio continetur. quia rota erat in rota. Tercio representat articulos fidei. ecclesie enim pauimentum est nostre fidei fundamentum. Elementa q⁹ inscribuntur sunt articuli fidei. q̄bus rudes et neopherite veroꝛ populoꝛ ecclesia eruditur qui se putuerem et cinerē reputare debent. iuxta illd qđ dixit abraham. gen. xviij. Loquar ad dominū me-

ūn cū sint pulūis ⁊ cinis. Quīto cruces in eccīa depinguntē qđ quidē fit triplici rōne. Primo ꝓpter demonū terrorē vt. s. demones q̄ inde expulsi sunt. videntes signū crucis terrentē ⁊ illuc in gredi nō p̄sumāt. timent ei valde signū crucis. Vñ crisō. Ubicūq; demones signū crucis p̄dicā viderint. fugiūt. timētes baculum quo plagā acceperunt. Scdo ꝓpter triūphi onionē. cruces enī sunt vexilla xp̄i ⁊ signa eius triūphi. Vñ vt oñdatur q̄ locus ille xp̄i dño subingat⁹ est. ideo ibidē cruces depinguntē. Hā ⁊ apud imperialē magnificentiā obtinuit. vt q̄dā aliq̄ civitas ei tradit̄. ip̄iale vexillū in ea erigitur. In hui⁹ figuratiōe dī gen. xxviij. q̄ iacob lapidem quē supposuerat capiti suo erexit in titulū. vicz in titulū p̄comialem memorialē ⁊ triūphalē. Tercio ꝓpter ap̄lōz repīsentationē. Hā illa. xij. luminaria aīn cruces posita: significāt. xij. apostolos qui p̄ fidē crucifixi totū mundum illuminauerūt. Ne igit̄ cruces illuminant̄ ⁊ crisinate vnguntē. qm̄ ap̄li fide passionis xp̄i totū mūz illūinauerūt. et ad cognitionē inflāmauerūt ⁊ amorē Unxerunt ad cōsēe nitorē qđ p oleum signāt: ⁊ ad bone vite odorē trahxerunt. qđ per balsamum intelligitur.

De tercio. s. ꝑ quos

ꝓphanat̄. sciendū q̄ ipz domū dei per tres ꝓphanatā legim⁹. s. p hieroboā. per nabusardā ⁊ p antiochū. Hieroboam enī sicut legit̄. iij. reg. xij. duos vitulos fecit. ponēs vnū in dan. ⁊ aliū in bethel. q̄ dicit̄ dom⁹ dei. ⁊ hoc ꝓpter auaritiam fecit ne. s. regnū ad roboam rediret. Per hoc significat̄ q̄ auaritia clericoz mīltū eccīaz dei ꝓfanat. q̄ in ipis clericis multum regnat hieré. vj. A minimo vsq; ad maximū oēs auaritiā sequunt̄. dicit. quez dabo mihi ō numero placoz q̄ n̄ magis inuigilet subditoz exactiōdis mar supiis q̄ vicios extirpandis. Uituli sunt nepotuli quos i bethel. i. domo dei ponūt

Eccīa etiā p hieroboā ꝓphanat̄. si exactiua vsurariox vel raptox edificatur Unde legit̄ q̄ cū q̄dā vsurarius eccīaz q̄n dam de rapinis ⁊ vsuris ꝓstruxisset. epūs ad eius dedicationē multis p̄abat⁹ immutauit. Cū igit̄ epūs cū suo clero officium cōsecratiōis ageret. vidit post altare dyabolum stantē in cathedra ⁊ habitu episcopali. q̄ dixit epō. Quare eccīam meaz ꝓfectas? Cessa q̄ iaz ad me iurisdictio eius p̄tinet. q̄ de vsuris ⁊ rapinis edificata est. Cū ergo epūs inde cū clericis territus fugeret. dyabolus ꝓnuntiā ipam ecclesiā cū grādi strepitu destruxit. Hā busardan similiter sicut legit̄. iij. reg. xxv. domuz dei cōbussit. Habuzardan aūt princeps cocoz significat illos q̄ gule ⁊ luxurie dediti sunt q̄ de vētre suo ō um suū fecerūt. Unde qđ dicit aplos. Quorum deus venter ē ꝛc. Qualit aūt venter deus dicat̄ oñdit hugo de sancto victore in suo claustrali dicēs. Solent dīs templa cōstrui. altaria erigi. ministri ad Fuiēdū ordinari. immolari pecudes. thura cōcremari. Deo siquidē vētri tēplum est coquina. altare mensa. ministri cocti. immolate pecudes. carnes coctē. fumus intensoriū. odor sapoz. ¶ Rex antiochus qui fuit superbissimus et ābitiosus domū dei polluit. ⁊ ꝓphanauit. sicut legitur. j. mach. j. Per quē significat̄ q̄ superbia et ambitio q̄ viget in clericis q̄ nō appetūt ꝓdeē ꝫ peē. multū eccīaz dei cōtaminat̄ De quorū superba ambitione dicit bernardus. Monolatri incedūt de bonis dñi q̄ dño honorē nō deferūt. Jn hos q̄ quotidie vides mētriuus nitoz. histrionicus hic? regius apparat⁹ aut in frenis ⁊ sellis ⁊ calcaribus plus calcaria q̄ altaria fulgēt Et sicut p tres ꝓphanata extinct. ita p alios tres dedicata ⁊ cōsecrata fuit. Dedicationē ei primo fecit moyses: scdo salomō tercio iudas machabeus. p qđ insinuat̄ q̄ in dedicatione eccīe debemus hīe humilitatē q̄ in moyse. sapiētiā ⁊ discretio-

nem q̄ in salamone. vere fidei cōfessionē q̄ in iuda designatur.

Secundo videndū est de consecratione tēpli spūalis. qō tēplum sumus nos. scz cōgregatō oīm fideliū. qō cōstruīt̄ ex lapidibus vivis. j. pe. ij. tāq̄ lapides vivi supedificamini. rē. Et lapidib⁹ politis. Uñ cāt̄. Tonsionibus pssiuis rē. Ex lapidib⁹ q̄dris quamor ei latera lapidis spiritual⁹ sunt fides. spes. caritas et opatio q̄ equalia. quia vt dicit greg. Quātū credis tantū speras. quātū credis et speras tātū diligis quātū credis. speras et diligis. tātū oparis. In hoc quidē tēplo altare est cor nostrum. sup qō altare ria dūe deo offerri. Primū ignis dilectiōis perpetue. leui. vj. ignis s. dilectionis erit ppetu⁹ et nūq̄ deficiet in altari. s. cordis. Secūdū incensum orationis odorifere. j. pali. vj. aaron rēbij eius ac olebūt incēsum sup altare holocaustomatis et thymiamatis. Tertium sacrificiū iustitie. qō sacrificiū cōsistit in oblatione pnie et in holocausto dilectionis pfecte. et in vitulo carnis mortificate. De his ps. Acceptabis sacrificium iustitie obla. et ho. tūcumpo. su. al. nūi vi. ¶ Tēplū aūt spūale qō sum⁹ nos. ad similitudinē tēpli materialis cōsecratur. Primo enī sum⁹ pōnifex. s. xp̄c ostium cordis clausum ineniēs ter circuit. dum peccatū cordis. ore et opere ad memoriā reuocat. De hoc triplici circuitu dicit ysa. xxxvij. Sume citharā quo ad primum circuitū ciuitatē cordis. s. quo ad sēm. mereris oblionis traditi. pter terrā.

¶ Secūdo ipm ostiū cordis clausum ter pcutit vt sibi aperiat. pcutit eū ipse cor ictu bñficij. cōsilij et flagelli. De qua triplici pcussiōe dicit. puer. j. Quātū ad malos extēdi manū meā rē. Hoc sm̄ ad collata bñficia. Despexistis omne consilium meum. hoc quantum ad inspirata consilia. et increpationes meas neglexistis. hoc quantum ad illata flagella. Vel ter pcutit dum rationalem mouet ad peccati cognitionem. concupiscibilē ad dolorem. irascibilem ad peccati vindictam et detestationem. ¶ Tercio ipsum templum spirituale ter aqua intus et extra debet irrigari. Hec autem trina irrigatio. est trina lacrimarum interiorum vel aliquando exteriorum effusio.

¶ Deus enim sancti vir (vt dicit gregorius) dolore afficitur considerando vbi fuit. vbi erit. vbi est et vbi non est. Ubi fuit inquit in peccato. vbi erit in iudicio. vbi est in miseria. vbi non est in gloria. Quando vero interiores vel exteriores lacrimas fundit. considerando scilicet. quia fuit in peccato et de ipso rationem reddet in iudicio. Tunc vltra templum iam semel aqua aspergitur.

¶ Quando autem pro miseria in qua est ad fletum compungitur. tunc secundo irrigatur. Quando pro gloria i qua non est lacrimas fundit. Tunc tertiam aquam spargit. Hec autē aque admiscētur vinum sal et cinereo. quia cum his lacrimis debemus habere vinū spiritualis exultationis. sal nature discretionis. et cinerem profunde humiliationis. Uel per vinum linpbatum intelligitur humilitas christi. quam habuit in carnis susceptione. Vinum enim linphatum est verbum humanatum. Per sal intelligitur sanctitas siue vite. que est omnibus condimentum religionis. Per cinerem intelligitur eius passio. His igitur trib⁹ cor nostrum debemus aspergere. scilicet beneficio incarnationis. per quod prouocemur ad humilitatem exemplo siue conuersationis. per quod informemur ad sanctitatem. et memoriā passionis per quam incitemur ad caritatem. ¶ Quarto scribitur in hoc templo cordis spirituale alphabetum. idest spiritualis scriptura. Hec autem scriptura que ibi scribitur. triplex est. scilicet diuinorum faciendorū. testimonia diuinorum beneficiorū. accusatio ꝓpriorū vitiorū

Bebis tribus ro. ij. Cum enim gentes q̄ legē ñ habēt naturalit ea q̄ legis sunt facūt nulmodi legē ñ habētes ipi sibi sūt lex q̄ oñdunt opus legis scriptū in cordibus suis. ecce pmum testimoniū. redentē ꝓscia ipoz. ecce secm. ⁊ inter seinuicem cogitationē accusantiū vel etiā defendētium. ecce tercū. Quinto dñt pingi crucem. i. assumi penie austeritatem q̄ quidez dñt inungi ⁊ signe illustrari. qz nō soluz ferende sunt patienter. sz etiā lubēter. qō p unctionē signat. ⁊ ardentē qō pignem Uū bernū. Qui moriat in amore. crucez xpi portat patienter. q̄ pfiat in spe portat libenter. sz q̄ ꝓsūmat in charitate amplectitur iā ardenter. Jdē. Aduln videt crucem nras. sz ñ videt unctiones nras: q̄ ergo in se hec habebit. vere xpiū ad honorez dei dedicatū erit. Bigunis plane. in quo xpc habitet ⁊ p gras. vt tādē in eo habitare dignet p gloiā. Qō ipe nob pstare dignet. q̄ vivit. acre. deꝰ p oia se. se. amē.

¶ Historia lūbardica explicit. quā iacobus de voragine fr ordinis pdicatoz epūs ianuēsis ꝓpilauit. Jpa tñ qz multorum sanctoz legendas quos hoc nro tē poze varie dyocesis venerāt ñ hz. dignū duxi etiā aliquas h ānectere. ne quos dñs ihs xpc ob eoz maria merita. miraculis clare et coti orbi inotescere voluit. a nobis silentio pretranseantur.

Elizabeth inter

ꝓtatur deus meus ꝓgnouit. vel dei mei septia. vel dei mei saturitas. Dicatur ergo primo elizabeth deꝰ meus cognouit. qz deus eā cognouit. i. suo bñplacito obseruauit ⁊ approbauit vel cognouit. i. notiā sue cognitionis sibi ifudit. Secdo dī elizabeth. i. dei mei septia. ipsa enī habuit septimā dei. vel qz septē opibus mie se exercuit. vel qz nūcē in septia etate ꝯsecutus puentura. ⁊ tādē in octaua resurgentiū. vel ꝓpter septē status in quib⁹ fuit. Jpa nāq; fuit in statu virginali. Secdo in statu viduali. Quarto i statu actiuo. Quinto in statu ꝓtemplatiuo. Sexto in statu religioso. Et nunc septio in statu glorioso. Et isti septē status manifeste ꝓnunciē in legenda sua. vt possit dici de ea qō dicit in daniele de nabucho. Septē tpa mutātur sup eā. Tercio dicit deꝰ mei saturitas. deus enī modo satiauit eā ⁊ replenit splendore veritatis. dulcedine suauitat[is] et vigore trinitatis. Uñ aug. in li. de ci. dei. agens de ciuitate dei viget. in vitate dei luget. Jn veritate dei gaudz.

Elizabeth illu/

stris regis vngarie filia. grē nobilis sed fide ac religiōe nobilior surpē. tā nobilē nobilitauit etēplis. illustrauit miraculis ⁊ decorauit gra sc̄itat[is]. Quā autoz nature sup̄ naturā quodāmō extulit. dū puella regalib⁹ nutrita delitiis oia puerilia aut oīno ꝓtemneret. aut ad dei obsequiū māciparet. vt liquido claret tenera ei⁹ infantia. quāta simplicitate viguit. quāta dulci deuotiōe inc̄pit. Ettūc siquidē cepit bonis assuescē studijs. ludos spernere vanitatis. successus ꝓsperos fugē mōi. ꝓfecere sp in reuerentia dei. Cum adhuc esset quinquennis. in ecclesia orandi gratia tamsedula permanebat. vt eam eius sodales vel ad alle allectare vix valerent. Quam cum ad alle vel coetanee obseruarent. aliquam de illis causa ludi versus capellam in sequi videbatur. vt per hoc intrandi ecclesiam opportunitatem caperet. quam ingrediens genua flectebat. aut paumento totaliter incumbebat. Et licet litterarum peritiam non haberet. tamen coram se in ecclesia sepe ꝑalterium expandebat. vt quodammodo se legere fingeret. ne velut occupatam quis impediret se quoq; cum puellis ad terram ꝓstrata ludi specie mensurabat. vt sub tali occasione deo reuerentiam exhiberet.

¶ Jn ludo etiam et annexorum aliis ludis ipem totam in deum ponebat. et ex bis que puella pusilla lucrabatur. Vel alias peculiarie possidebat. pudlio pau-

percul' decimas exhibeat ſiduc̄o eas vt ſepe oratonē dn̄icā diceret. ⁊ crebro virginem ſalutaret. Creſcēte ꝙ etate tpis creſcebat amplius affectū deuotionis. Mā beatā ꝙgnē dei genitricē in ſui patronā et aduocatā. ⁊ beatū Iohānē euangeliſtā ſue caſtitat' cuſtodē elegit. Cuz enim ſingule ſcedule ſingulo⁹ apoſtolorum noīb⁹ inſcripte altari ſponerent̄. et q̄libet alia⁹ puella⁹ eaꝝ ſibi ſcedulā c̄o tingētez acciperet. iſta oratone fuſa trib⁹ vicibus ſcedulā vbi nomē ſancti petri erat in ſcriptū vt deſiderabat accepit. ad quē tāto deuotōis feruore affectu. vt nihil i eius noīe petētibus denegaret. Ne vero mundi ſucceſſus ſibi nimiū blādiretur. quotidie in rebus p̄ſperis ſibi aliquid detrahebat. Cū ei in aliquo ludo ſibi p̄ſpere ſuccederet reliquū intermittēs dicebat nolo p̄cedere ſz ꝓpter deū reliquuz intermitto. Cū ad choreas quoq; cū puellis ceteris aduocata. cū vnū aranū p egiſſet. dicebat. Suffocat vobis vnus arcuitus eā ꝓpter deū alios diuitiam⁹ ⁊ ſic p talē modū puellas a vānitat⁹ tpabat Deſtimentoꝝ laſciuos vſus ſp abhorruit. ⁊ oēm in his honeſtatē dilexit. Certū quoq; ſibi numeꝝ oratonū indixerat. quez ſi q̄n occupatōe aliq̄ ꝓuēta nō potuiſſ pficere ⁊ ab anallio lectū ingredi cogeretur. cū celeſti ſponſo vigilias vigilanter ſoluebat. Dies quoq; ſolēnes puella nobilis tāta deuotōe colebat. vt eā manicas ſibi ꝙ ſui nulla rōne parēt̄. aliq̄ miſſarum ſolēnia cōplerēt̄. Cirotecaꝝ eaz vſus aī meridiē in diebus dn̄icis ſibi interdixit. volens in hoc et ſacre deſerre ſalutari. et ſue ſanctificare deuotōi ꝓpter q̄ ſolita erat ad beceſſia ſe p votum aſtringere ne quis eā poſſet aliq⁹ ſua ſionibus a ſuo ꝓpoſito reuocare. Officium eccliaſticū audiebat cū tāta reuerentia vt cū ſacra legerēt̄ euāgelia. vl' ſacra hoſtia cōficeret. manicas ſi forte cō ſute eſſent ſolueret et monilia deponeret et capitis ornamēta in imo locaret. ¶ At vbi gradum virginalem prudenter exit et honeſter parrit coniugalez gradum intrare compellitur. vtpote que ad hūc paterno imperio vigebatur fructuz percepturs triceſimum. que fidem trinitatis ſeruauit in decalogo p̄ceptorum. Cō ſenſit igitur licet inuita in copulam coniugalem non vt libidini conſentiret. ſz ne patris p̄ceptum contemneret. et vt filios educandos ad dei ſeruicium p̄ocrearet. Quānis enim fuerit legi thori cōiugalis affricta nulli tamē delectanōi fuit ſubiecta. qō inde manifeſte conſtat. qm̄ i manibus magiſtri cōradi vocū emiſit. q̄ ſi viro ſuo eam ſuperuiuere contingeret continentiaz perpetuā obſeruaret. Fuit igitur lantgratio nuringie ſociata cōiugio. prout regalis erebat magnificentia et diſpoſito ordinauit diuina. vt ſcz ibidem multos ad dei amorem aōduceret et in cultos hoīes edocereta ſz aūt mutauerit ſtatū mētis ñ mutauit mētis affectū. Quāte aūt fuerit deuotōis et humiliationis ad deū quāte auſteritatis et abſtinentie ad ſe ipſam. quante largitatis et miſericordie ad pauperes: ex his q̄ ſubiecta ſunt apertius declaratur. Mā in oratione tanti extitit feruoris vt eaz a cellas ad eccleſiam gradu concito petieniret vt quaſiquibuſdam clandeſtinis oratonibus aliquā dei graciam impetraret In nocte ad oratonez ſepe ſurgebat rogante eam marito vt ſibi pareret et quieti alicui corpus donaret. Ordinauit aūt cum quadā domicella ſibi inter ceteras magis familiari vt ſi forte ſamno depſſa ñ ſurgeret eā. pede tangens excitaret. Quadam vero vice pedem domine tangere voluit. et eā in pedem marito impegit qui ſubito excitatus rem vt erat dixit. et patienter ſufferens. prudenter diſſimulauit. et vt orationum ſuarum deo pingue redderet ſacrificiū ſepe ipm irrigabat. habundantia lacrimarum. q̄s quidē lacrimas fundebat io cūde et ſine aliqua indecenti vultus permutatione ita vt ſemper cum dolore flēt. et de dolore gaudēt. et hoc quadam vultus letitia

venustatz. Tāte se humilitate subiecit vt ꝓpter dei amorē vilia et abiecta nō sper neret. ꝛ in hoc cū deuotione nimia exer ceret. Hā inf rmū quēdā vultu deform em. capitis fetore horribilē. in sinu ꝓ prio recinauit et horridū crinē tūdens eius caput ancillis ridentibus lauit. In rogatiōibus sp̄ passionē nudis pedib⁹ idutꝰ lineis sequebat. ꝛ in p̄dicationū stationibus inter paupeculas tāq̄ paup er humilis residebat. In purificatiōe p⁹ partū neq̄ se vt cetē gēmis ornabat. vl̄ vestibus deauratis tegebat. sz exēplo in temerate puerpe filiū propriis gestans i vlnis ipz ad altare cū agno ꝛ cādela hu militer offēbat vt ex his ꝛ seculi pōpam cōdemnandā oñdēt. ꝛ se illibate puerpere cōformaret. Deinde domū rediēs vesti menta ipa cū q̄bus ad ecc̄ias ꝓcesserat. alicui paupi mulieri tribuebat. ¶ Accidit quoq; ad tue humilitatis p̄conū q ipa libtate p̄cellēs et dignitate sublimis cuiusdā viri. f. magistri cōradi paupis ꝛ mendici. sz tñ scia et religiōe p̄caput. sal uo iure matrimonij ꝛ cōsentiēte marito obiit. ad̄o se subiecit. vt q̄cquid p̄ciperet. ꝛ ipa cū reuerēcia et multo gaudio adiple ret. vt ex hoc et obiit caperet meritū. ꝛ dñi saluatoris qui factus ē obediēs vsq; ad mortē. imitaret exēplū. ¶ Quadā autē vice ad quandā p̄dicationē ab ipo voca ta. supueniēte marchionissa missenēse i pedim nō venit. qđ ille egreferēs. tāq; n⁹ obtentū relatare noluit. donec vsq; ad camisiā expoliatā cū quibusdā ancil lis suis q̄ culpabiles fuerāt fortiter verbe rari fecit. ¶ Sibi quoq; tāta abstinenti am et rigorē iponebat vt corp⁹ suū vigili is. disciplis et ieuniis macerare. Nam sepe a viri thoro abstinens noctes duce bat in somnis. vt orationibus posset in sistere. ꝛ in absōdito patrē celestē orare Cūq; somni interpellaret necessitas su per strata tapetia dormiebat. Sed cum marit⁹ abeēt cū spōso celesti in oratio nibus pernoctabat. Sepe etiā p manū an cillarum faciebat se in cubiculo fortiter verberari. vt saluatoris flagellato vicē re pendēt. ꝛ carcere carnē ab omni lasciua coerceret. ¶ Tantā aūt in abo ꝛ potu rantiā exhibebat. vt immensa martiū inē diuersa ferculoꝝ genera interdum pane simplici eēt contēta. Ada gister eni⁹ con tradus sibi interdixit. ne de cibis marit quicq̄ ꝓtigēt de quibus sanam cōscien tiam nō haberet. qđ ipa tāta diligētia obser uauit. vt alijs diuersis ōdimis habundā tibus. ipa cū ancillis suis cibis grossio ribus vteret. Sepe etiā ad mensam sedebat cibos manu cōtrectabat et diuidebat vt ex hoc ꝓmedē videēt ne superfluōis no tam ui currerent. sz vbanitate tali cūctos ꝓuocatos lenificaret. Quadā vice cū lon gi itineris fuisset labore depressa. ꝛ marito ꝛ sibi fuissent cibi diuersi oblati. qui (vt credebāt) de iniustis laboribus acquisiti. oino abstinuit. ꝛ nigꝝ panez et durū in aq̄ madida cālefactū cū suis ancillis pa tienter ꝓmedit. ob hoc quosdā reddie⁹ iustos vir sin⁹ sibi affligerat. de qb⁹ cuz q̄busdā ancillis suis q̄ sibi ad hec opa cō senciebāt. vinebat. Sepe aūt cibos curie respuit. ꝛ aliquotiēs bonoꝝ virorū cibaria reqsiuit. Hec aūt vir sū⁹ opa cū patiētia supportabat. asserēs q̄ hoc ꝛ ipe libenter facēt si turbationē sue familie nō timeret. Statū q̄z pauptatis in sūma glia sum mope affectabat. vt ꝛ xp̄o pauperi vicē re pendēt. ꝛ mōs in ea nil ꝓprij hīet. Qua ꝓpter iterdū cū sola eēt cū ancillis vesti mentoz vilū idutēs se ꝛ despecto velo ca put suū opiēs dicebat. talit incedaz cū ad statū venero pauptatz. Liz aūt sibi absti nēte frenū iposuerit. tāta tñ liberalitate se ad paupes effudebat. vt nullū aliq̄ ꝓ mi iedia paterēt. Sed oīb⁹ ad̄o largissime subueniebat. vt oēs cū miez pauperum ad damarēt. Septē ei mie opib⁹ tota vigi lantia insudabat. vt regnū ꝓpetuū ꝓpe tuo regētura paret ꝛ prīnā benedictionē cū būdictz ad dexterā possidēt. ipa nāq; nudos vestiebat. suis de vestimēta ipendē

bat paupib⁹ nudis. pegrinoꝝ ⁊ pauperꝝ corpibus sepeliẽdis ⁊ puerꝝ baptizãdis quos q̃dẽ pueros sepe de sacro fonte leuabat. ⁊ ꝓpꝛijs manib⁹ eoꝝ vestimenta faciebat. vt cõpatrinate ℈cta eis liberꝝ subueniꝛ. Accidit aũt vt cuidã pauper cule quoddã sat℈ bonũ tribuẽt vestimẽtum. ilia aũt videns domũ tã magnificẽtã ingẽti gaudio ẽpfusa. vt ad terrã ca dens mortua crederet. Qñ b. elizabeth videns doluit se sibi tãta dedisse rimẽ ne sibi fieret cã mõtio sed tñ ꝑ eã oranter ipsa sanata surrexit. ¶ Sepe aũt ipsa cũ ancillis ꝓpꝛijs manib⁹ lanã filabat. ⁊ illã vestimẽta fieri faciebat. vt ex b⁹ bonoꝝ labꝝ gloꝛiũ recuperet fructũ: ⁊ exẽplũ vere hũilitatis ꝑberet: ⁊ de ꝓpꝛijs corpis laboꝛibus elemosinã daret deo. Ipsa esurientes pascebat. paupib⁹ enĩ alimenta ꝑbebat adeo vt langrauio viro suo ꝑfecto ad curiã fridenci impatoꝛis (q̃ tũc erat cremone) ipse oẽm annonã de suis granarijs colligit ⁊ cõgregatis vndecũq̃ paupibus quotidie eis necessaria mi strabat. eo q̃ tũc caristia ⁊ fames valida ĩminebat. Sepe aũt cũ pecunia eis deficeret ornamẽta vendebat: vt paupibus sũ ueniret. mita ei sibi ⁊ suis ancillis cõ suenit subtrahẽ. ⁊ paupibus reseruare. ¶ Ipsa sitientes potabat. Quadã aũt vice cereuisiã paupibus distribuens: cum vnicuq̃ sufficiẽt dedisset. ⁊ inuentũ ẽ q̃ vas nullã bũit diminutõez. ſ eandẽ quã ꝑ us mensurã seruauit. ¶ Ipsa bo spitõ pegrinos ⁊ paupes suscipiebat. domũ ei maximã sũ altissimo castro suo cõ struxit. in q̃ infirmoꝝ magnã mltitudinẽ refouebat. q̃ diebus singulis nõ obstante difficultate ascensus vl' descẽsus victũs. ⁊ oia necessaria ministrabat. ⁊ ꝑ bis excitatoꝛijs ad patriã inducebat. Et licet omnẽ cotruptõnẽ ꝓximi sp egre poꝛ tauerit infirmoꝝ tñ corruptões ꝓpter dei amoꝛẽ etã rpe efluus nõ abhoꝛruit. ſ re media adhibuit. velo ꝓpꝛio capit℈ tersit ⁊ manibus ꝓpꝛijs ꝑtractauit. licet ancil letalia nõ tollerarẽt. In eadẽ q̃z domo pueulos femina⁹ nutriri cũ suma diligentia faciebat. quib⁹ se cãdulcẽ ⁊ humilem exhibebat. vt ea oẽs matrẽ vocarent et intrãtẽ domũ eiꝰ tãq̃ matrẽ filij sequerẽt. ⁊ añ se caterwati cũ summo studio collocarent. ¶ Ipa vo tollicilas. ⁊ annulos vitreos ⁊ q̃dã alia vitria emi fecerat vt pueri ludos puerilis in talibus exercerẽt. que dũ in pallio ꝓpꝛio equitans in castrꝰ deferret de rupe altissima super lapides ceciderũt. sed nulla in eis lesio ẽ inuenta. ¶ Ipsa infirmos visitabat miseroꝝ enim ꝓpassio ẽo animum eius vendicabat. quia eorum bospicia frequenter perquirens. eos sollicite visitabat eorum cauernulas familiariter et deuote subintrans. nec difficultate vie pertenta. nec longitudine lacrsitis. quibus subueniebat in necessarijs et verba exhibebat consolationis. propter q̃d ex quintuplici consideratione remunerationẽ acciperet. scilicet ex dignitatione visitationis. ex laboꝛe inneris. ex affectu cõpassionis. et affatu consolationis et ex largitione muneris. ¶ Ipsa sepulturas paupeꝝ frequentabat. Adẽ te nangz deuota paupeꝝ currebat ad funera. et vestes quas ꝓpꝛijs manibus fecerat. eorum corpoibus coaptabat. adeo vt semel velum suum lineum magnum in partes concideret. et cuiusdam pauperis corpus inuolueret. mortuũq̃ tractabat et in ipsoꝝ obsequijs deuota manebat. ¶ Inter hec laudanda est deuotio viri sui. qui licet negocijs multis esset implicatus. in dei tamen obsequio erat deuotus: ⁊ quia taliter personaliter intendere non valebat. ꝓuti sue potestatem concesserat agendi omnia que dei honoꝛem respicerent. et animne sue salutem afferrent. ¶ Cupiens vero beata ℈izabeth. vt vir suus in fidei defensionẽ potenter ne sue arma cõuerteret ipm salubri exhoꝛtatõe iduxit vt ad terrã san

ctam p̄gere visitandā. vbi dum eēt ip̄e
tam grauius p̄ncepa fidelis deuor⁹ ⁊ in
clitus fide integra ⁊ deuotiōe sincera ōo
reddidit sp̄m. suoz opez fructū recipiēs
glorioſuz. ⁊ sic ipa vidua lē statū cuz de
uotione amplectē. ne vidualis p̄tanen
tie p̄mio fundarē. ſz fructū septagesimū
paueret. vtpote q̄ decalogū p̄ceptoz cū
septē misericordie opib⁹ obseruaret. Ve
rum cū mors viri sui p totā fuiſſ turbi
giam diuulgata de p̄tia ipa tanq̄ diſſi
patrix et p̄diga a quibuſdā vaſallis vi
ri sui turpiter ⁊ totaliter eiecta. vt ex hoc
eius patia clareſceret ⁊ pauptatis diu cō
ceptuz ōsideriū obtinēt. Adducūtē igit̄
nocte in domo cuiuſdā tabernarij i loco
vbi pota iacuerāt ſe recepit ōo gras mul
tas agens. Mota vo matutinali ad do
muz fratrū minoz p̄gens. rogauit vt p
ſua tribulatiōe deo gras ageret. ⁊ te deū
laudamus cātarēt. Sequēti die domuz
cuiuſdā ſui emuli cū ſuis puellis iuſſa ē
igredi arto ſibi loco ibidē admodū aſſi
gnato q̄ dū ab hoſpite et hoſpita plūm q̄
uareē pienb⁹ valefecit dicēs libenē homi
nibus valefacerē ſi būficos inuenirē. Cō
pulſa igit̄ ad locū p̄tiōē rediit. ⁊ puellos
ſuos ad loca diuerſa alēdos tranſmiſit.
Dū vo p quandā viā ſtrictā luto p̄fun
do plenā. ſup quoſdā lapides ibidē po
ſitos p̄gēt ⁊ vetula quedā cui iam multa
bñficia p̄ſtulerat ſup eoſdē lapides trāſi
ens idē cedere recuſaret. ipa in lutū p̄to
fundū cecidit. ⁊ ſurgens veſtimenta ſua
gaudens ⁊ ridens abſterſit. ¶ Poſt hoc
autē abbatiſſa a⁹ matertera ipius nimi
um pauptati cōpatiēs. ad ep̄m bamber
genſem ip̄ius auūculū cā duxit. q̄ cā bo
neſte ſuſcipiens cautę retinuit. intendēs
ip̄am ſecūdis nuptijs copulare. Dū enz
ad alle q̄ ſecū p̄tanēnt ētā venirē dici
aſſent. ⁊ ex hoc ſe multis lacrimis afflige
rent beate elizabeth cū gemitu hoc retu
leruntē. Que eas p̄ſolās ait. Cōfido in
dño p cuius amoꝛe cōtinēnā vouī ꝑpe
tuam. q̄ meū p̄poſitū firmū cuſtodiet. ⁊
omnē violentiā cōteret. ⁊ cōſiliū bumā
num diſſoluet. Et ſi forte aūculus me⁹
voluerit me alicui copulare. ego diſſenti
am. ⁊ vbis pariter cōtradicā. Et ſi nul
lum mihi aliud euadendi ſupeēt remē
dium. naſum mihi p̄ duū denuncarem
vt me ſic deformē quilibet abhorreret.
¶ Cū igit̄ de mādato ip̄ius ep̄i ad quod
dam caſtrū inuita fuiſſet deducta. mo
tura ibidē donec in cōiugiū tenderetur
et ip̄a ſuā caſtitatē dño cū lacrimis com
mendaſſet. ecce dño diſponēte oſſa viri
ſui de vltramarinis partibus deſerunt̄.
Juſſaq̄ igit̄ ab ep̄o reduci vt oſſibus viri
ſui ꝓuota occurrat. Ip̄a ergo oſſa ab epi
ſcopo cū honorabili p̄ceſſione et ab ip̄a
cū multa deuotiōe ⁊ lacrimaꝝ effuſione
ſuſcepta ſunt. Que conuerſa ad dñm di
xit. Gratias tibi ago dñe. q̄ in ſuſcepti
one oſſium viri mei dilecti tui. me mi
ſeram cōſolari dignatus es. Tu ſcis dñe
qui a licet ip̄ſum te amantez multū ama
uerim tamen ob tui amoꝛez eius preſenti
a caruī. ⁊ in ſancte terre tue ſubſidium
deſtinaui. Et q̄uis delectabile mihi eēt
adhuc cū eo viuere tali cōditione vt cū
ip̄o per totum mundū pauperem la mē
dicarem. tamen te teſte cōtra tuam vo
lūtatem vno crine ip̄ſum non redimerem
nec ad vitam mortalem iteruz reuocarē
Ip̄ſum autem et me tue gratie commen
do. Verum ne fructum centeſimum p
deret. qui perfectionem euangelicam ſer
uantibus datur qui de ſiniſtra miſerie
ad dexteram glorie tranſferuntur. reli
gioſum habitum induit. veſtes ſcilicet
griſeas humiles et abiectas. Continen
tiam poſt mortem viri perpetuā ſeruās.
obedientiam perfectam cuſtodiēs. et vo
luntariam paupertatem amplectens.
¶ Fuit autem eius habitus tam de
ſpectus vt deferret pallium griſeum pan
no coloris alterius prolongatum. Ma
nicas etiam tunice rupeas alterius colo
ris panno habuit emendatas. Pater
vero ſuus rex vngarie audiens filiam ſu
am ad tantā deuenuiſſe inopiam. Comi
tem quendaz ad eam miſit. vt ip̄am ad

paterna limina reduce pauraret. Qui vidē eā tali habitu ornatā. cernēsq; sedē tē humiliē ⁊ silantē p cōfusiōe ⁊ admiratione exclamāx dixit. Rūē filia regia tāli habitu apparuit. nec lanā aliquā filare visa fuit. Cū vo p sua reductiōe veheminē insibuisset. nullatēn⁹ acquiuit. cū pauperibus malēs in paupertate degere: qz diuitijs multis cū pudo⁹ habūdare. vt vo eius animā in deū tot⁹ trāsiret. ⁊ intē tatiuo deuotiō nullatēn⁹ ipediretū haberet rogauit dīm vt oīm ipa lū cōtemptū sibi infunderet: ⁊ filioz dilectiōem a suo corde auelleret. et cōtra oēs cōtumelias cōtēptū ⁊ cōtrariā largiret. ffusa vo oratione audiuit dīm sibi dicētē. exaudita ē oratio tua. qđ dixit ancillis. Exaudiuit dīs vocē meā. qz et oīa talia vt stercora reputo. ⁊ de filijs meis plus q̄ de alijs p̄ximis nō curo. ⁊ mei cōtēptū ⁊ obprobria pauperdo: nihilq; aliud iā diligere video: nisi deū. Adq; quoq; cōrad⁹ sepe sibi molestia ⁊ cōtraria ponebat. ⁊ gō amplius diligere videbat. et ab eius cōsortiō separabat adeo. vt duas fideles ancillas et p̄dilectas q̄ a iuuentute sua seū fuerāt eiusmodi ab ea removerit: multa effusis lacrimis hinc et inde. Hoc faciebat autē vir sanctus vt eius voluntatez frāgeret. ⁊ vt ipa suū affectū ad deū totaliter erigeret: ⁊ ne aliq; de ancillis p̄stinam gloriā ad eius memoriaz revocaret. In his autē oībus minebatur ⁊ vdox ad obediendū ⁊ cōstās ad patiendū vt p patiendā animā suā possideret: ⁊ p obediētiā victoria decoret. Dicebat quoq; ipe deū tātū timeo hominē mortalem quātū timere debeo iudicē celestē. Jō autez ingio cōrado patri ⁊ mēdico nō aliqui diuine p̄cepo obediētiā facere voluit vt omnem occasionē malis cōsolatiōis penitus abdicaret. ¶ Quadā vice cū claustr quoꝝdam sācti monialiū ab eis obnixe rogata intrassz. nō habeta lnīa a suo magistro: fecit eā tamgrauiter vberari. vt p tres ebdomadas in ea vestigia vberum apparēt. Dicebat aūt suis ancillis se et illas cōsolās: Sicut gramē fluuio inūdante deprimit: ⁊ decrescente erigit. sic nos aliqua afflictiōe aduenīte debemus p humilitatē submitti: ecclesiastice vo ad deū p spūalē leticiā dirigi. ¶ Tante se humiliteū deprimebat vt nullaten⁹ pateret. q̄ ancille eā dīnaz appellarent. ꝛs singulari eīs ad eā nūero loqrent eo modo ꝛz quo ifermoīb⁹ loq solent⁹. Dicit illas insup aliaq; coquine vtensili ia lauabat. ⁊ ne ab ancillis p̄hiberetur. eas ad loca alia transmittebat. Dicebat etiā si vltam aliā magis despectā inuenisset mā p̄z potius eligisset. ¶ Lectz vt cū maria optimā p̄te possideret. sedule cōtemplationi vacabat. In qua q̄dē cōtēplatiōne spetialem graciam habuit lacrimas fundere celestes visiōes credo vidē. ⁊ ad amorem alios inflāmare. q̄quidem magis iocunda videbatur: nunc iocunde deuotionis lacrimas emittebat. ita vt lacrime de vultu eius iocunde tanq; de fonte sere nissimo effluere viderētur. vt simul flēs videretur ⁊ gaudens. Nunq; in deformitatē vel rugas vultum ex fletu cōuertens. Dicebat eīs de his qui vltū in fletu deformant videntur quasi dominuz deterrere dent eīs dominū qō habent cū iocunditate ⁊ hilaritate. ¶ Visiones celestes in ipa sui oratione et cōtēplatione sepe videbat. Quadam enim die sacro q̄dragesimali tempore in ecclā existens sic ad altare oculis defixis intēta manebat. ac si ibidem dei p̄sentiam miraretur. vbi per magnum spaciū cōsolata diuina est reuelatione refecta. Deinde domum reuersa dū sepe debilitate in ancille gremium appodiasset: ⁊ illa per fenestram oculos ad celum defixos attolleret: tanta hilaritate vultꝰ eius perfundit et etiam risus mirabilis sequeretur. Que cuz diu tota iocunda visione letificata fuisz subito in lacrimas est conuersa. Rursus oculos aperiens p̄stina iocunditate p̄fruit. oculosq; claudens p̄stinis lacri-

mis irrigat. ⁊ sic vsq; ad completorium talibus est diuinis consolationibus immorata. Cum vo diu taceret nullum vbum emisisset penitus tandem ꝓumpto locuta est dicens: Ita domine cu vis esse mecu; ⁊ ego tecum et nunc volo a te segari. Postmodu; aut; ab anallis rogaretur. vt ad dei honorem ⁊ ipsarum edificationes quid viderit indicaret. Illa ipsarum ipportunitate deiecta: ait. Vidi celum apertum ⁊ Jhm se ad me benignissime inclinantem vultu; ad me sincerissimum ostendentem. Ego vo ꝺ sua visione ineffabili iocunditate perfusa ꝺ suo recessu remanebaz multo merore dejecta. Qui mei miserto aterum me sui vultus ostensione letificans: ait. Si tu vis esse mecu ero tecu. Qui ego rndi: ꝓut me loquente audistis. Lu; rogare vt etiam visione; quaz iuxta altare vidit exponeret: illa respondit. Que ibi vidi ñ expedit enarrare. Jbi tamen in gaudio multo fui et dei miranda conspexi.

Sepe autez oratio eius tanta feruoris inueniebatur vt etiam alios in flammaret. Juuenem na; quendam secularem induum ad se vocans ait. Uideris nimis dissolute viuere. cum deberes creatori tuo seruire velles ne q; ꝓ te deum oraremꝰ Et ille. Volo ⁊ id vehementer exposco. Cum igitur oationi se dedisset ⁊ inuenem similiter ꝓ se orationi incubere monuisset: iuuenis alta voce damnare dicens. Cessate dña ab oratione tam cessate. Sed cu illa attentius oraret iuuenis altius clamans dixit. Cessate domina. quia totus deficio ⁊ comburor. Jpe enim tanto calore fuerat succensus. ⁊ toti sudans et fumans. corpus ⁊ brachia velut amens iactaret adeo vt plerisq; currentes ipsumq; tenentes vestes eius pre nimio sudore madidas inuenirent ⁊ estu eius ferre non possent. Ipso vo damante et dicente totus ardeo et ꝓ fumo: vt vo beata Elizabeth oratione; complente iuuenis clamare cessauit. Qui rediens ad seipm ⁊ diuina gratia illustratus ꝛ id int fratrum minorum ingressus est. Jlla autem inflammano sic ostensa feruore orationum suarum igneum demonstrabat. Qui tamen alidus extitit q; ena frigidus inflammauit sic ille carnalibus assuet et spiritualibus nondu; idoneus talia capere non valebat. Ad summum vo cumulum perfectionis ꝓter marie contemplationis ocium nō deseruit marthe officium laboriosum. sicut. ꝺ. in septe operibus misericordie est ostensum. nihilominus tamen postq; religiosum habitu; induit sedule pietatis operibus deseruiuit. Nam cum ꝓ dote sua duas marcas recepisset: partem in pauperes distribuit: et de reliquo in marpurck maginz hospitale construxit: propter quod omnes eam reputabant dissipatricem ⁊ prodigam. et cuncti appellabāt eam insanā Et quia omnes iniurias moderate accipere impetrabant ei q; nimis cito memoriam viri sui a corde abierat que taliter exultabat. Postq; antez hospitale construxerat. seruitijs pauperu; se tanq; ancillaz humilem mancipauit Nam pauperibus sollicita ministrabat vt eos etiam balnearet: ⁊ in lectis collocans adeo vt anallis gratulabunda diceret. Ybene nobiscum agitur. quia dominum sic balneamus ⁊ regimus. Jn ipso autem pauperum obsequio sic humiliter se habuit q; puerulum quendaz monoculum et scabie percussu; rena nocte septem vicibus ꝓprijs brachijs ad locum necessitatis detulit ⁊ pannos ipsius fedatos libenter lauit. Quandam etiam mulierez horribiliter leprosam se pe abluens in lectulo collocauit. ulcera tergens ⁊ ligans: medicamenta adhibēs ungens et precidens: eius etiam pedibꝰ prostram: corrigias calciamentorum solvens. ipsos autem infirmos ad confessionem ⁊ communicationem induens vt eulam penitus quandam renuentem verbere castigatam induxit. Cum vo a

pauperum vacabat officio. filabat lanaz de quodam monasterio sibi missam. z p̃ eium quod inde accipebat pauperibus dimidebat. ¶ Cum autem post multaz paupertatem quingẽtas marcas pro vestibus receptas pauperibus dimidet et omnibus ordinate locatis ipsa sucanta transiens ministraret. posita est lex: vt si quis in aliorum pauperum p̃iudiciuz locum mutaret. vt iterum acciperet capillorum suorum detruncationem. aliquam sustineret. Ecce quedã puella nomine radegundis mira capillorũ pulcritudine pollebat. inde transitura aduenit non ad elemosynam. sed vt quandam sororem suam infirmam visitaret. que cũ tanc̃ legis preuaricatrix ad beataz Elisabeth adducta fuisset. eius capillos protinus detruncari mandauit: ipsa flente z plurimum reluctante. Cum vo quidam de astantibus eam innocentem asserentalla ait. Saltem de cetero nõ poterit cum tanta capillorum ambitione ad choreas accedere nec cum illis vanitatibus eos aliquas exercere. Interrogata vero puella a beata Elizabeth. Vtrum aliquando salubrius vite propositum concepisset: respondit q̃ iamdiu habuimus religionis assumpsisset. nisi tanta fuisset ira dilectio in capillis. Et illa. carius est mihi q̃ capillos perdidisse q̃ si filius meus fuisset sublimatus. Continuo igitur puella habitum religionis induit: z in hospitale cum beata Elizabeth degẽs laudabilem vitam duxit. ¶ Cum quedam pauperecula filiam peperisset: beata Elizabeth filiam de sacro fonte leuauit z nomen suum ecclesie imposuit. z matri necessaria ministrauit. ita vt de pelliceo anolle siue manicas auferẽs ad tunicolendum puellam sibi tribueret: z calceos proprios ecclesie donaret. Post tres autem septimanas mulier dimissa puella latẽter cum viro suo aufugit. Quod cum sancte Elizabeth nunciatum fuisset in oratione se dedit. z vir z mulier vltra progredi non valentes ad ipsam coacte redierunt. Et ab ea veniam postulantes. quos vt iustum erat de ingratitudine redarguens eis puellam nutriendam tradidit z de necessariis eis p̃uidit.

¶ Appropinquante vero tempore quo dominus dilectam suam de mundi ergastulo vocare disposuit: vt que contemserat regnum mortalium. regnum perciperet angelorum. dum febre correpta decumberet. z ad parietem faciem versã tenerat. audita est a circumstantibus dulcissimam promere melodiam. Que cuz ab vna ancillarum quidnam hoc esset p̃ contata fuisset. illa respondit. Auicule quedam inter meet parietem sedentes tam suauiter cecinit q̃ me ad canendum similiter prouocauit. In ipsa autem sui egritudine semper hilaris extitit. z nunq̃ ab oratione cessauit.

¶ Ultima vero die ante eius transitum dixit eis. Quid actum esset si dyabolus ad vos aduenisset?

¶ Post paululum vero alta voce quasi dyabolum licentians fuge inquit mihi vicib? exclamauit. Deinde dixit. Ecce appropinquat media nox in qua hora christ? nasci voluit. z in p̃sepio requiescit.

¶ Appropinquante hora sui transitꝰ ait. Jam tempus instat in quo omnipotens deus eos qui amici sui sunt ad celestes nuptias euocauit.

¶ Post paululum vero anno domini M.cc.xxxj. ad extremam horam veniens dormiuit in pace. Erat autem eius venerabile corpus in domum quatuor diebus iacuisset: nullus tamen fetor ex eo prodibat. sed quidam odor aromaticus cunctos reficiens exalabat. Tunc autem vise sunt auicule multe super cacumen ecclesie congregate: quas nunq̃z aliquis prius audiuerat que tam suauimodulatione cantabant. z tanta varietate modos cantandi formabant: vt sex cunctos in admirationem adducerẽt. eo

q̄ eius exequias q̄ddā mō agere videret
Adultus aūt ibi fuit clamor pauperum
multa deuotō popolor̄ ita vt alij capil-
los capitis detrūcaret. alij pannicu las pan-
norū inciderent. ⁊ hec p̄ fumo reliquis
reclinaret. ¶ Eius aūt corpus in monu-
mentū est positū qō postmodū reddūdare
oleo ēreperti. Est igit experū in ei⁹ trā-
situ quāte ipa beata elizabeth fuerit sāc-
tatis. ⁊ hoc quo ad auricule modulatōnē
⁊ demonis expulsionē. Illā aūt auriculā
que inter ipam ⁊ pietē se posuit ⁊ tādu lci
cer ccanit. q̄ etiā ipam ad cātādū indu
xit. credimus fuisse eius angelū qui fuerat
ad eius custodiā deputatus: qui eidem
eternuz gaudiū nunciauit. Sicut ēn re-
probo. interdū añ suuz transitū reuelat̄
eterna sui damnatio ad maiorē sui p̄fu-
sionem: sic electis interdū reuelat̄ eēna
sui saluatio ad maiorē sui cōsolatōnem.
Ille aūt cant⁹ quē ipa p̄otulit fuit im-
mensū gaudiū quod ex tali reuelatōe p̄ce
pit. quod quidez tāmmēsū erant. q̄ in
corde totaliter capi ñ potuerit. sed se per
suauitatis vocem manifestauit.
¶ Dyabol⁹ insuper si forte aliq̄d ius ha-
beret ad sanctos etiā morientes accedit:
sz qua in beata elizabeth nil iuris habu-
it. ideo turpiter lic̄entius aufugit. Per
hoc igit intelligi dat̄ quante fuerit casti-
tatis: a qua ⁊ dyabolus territus fugit ⁊
cui angelus eternū gaudiuz nunciauit.
Adanifestū est secūdo quante fuerit mū
dicie ⁊ puritatis. ⁊ hoc quo ad odoris ex-
halationez. Quia enim corpus eius omni
mundicia ⁊ castitate in vita tenuit: ideo
in morte odoris suauitate fragrauit.
¶ Adanifestuz est tercio q̄nte fuerit ex-
cellētie ⁊ dignitatis: ⁊ hoc quo ad auuz
iubilationē. Illas enim aues que in ca-
cumine eccl̄sie iubilātes ⁊ cantātes appa
uerunt: credimus fuisse angelos: qui a
deo missi fuerunt: vt eius animā in celū
deferent ⁊ corpus celestibus iubilatōni
bus honorarēt. Sicut ad reprobos mo-
rientes multitudo cōuenit demonū: vt
eos terroribus cruciēt. ⁊ eor̄ animas ad
tartara rapiant. sic ad electos decedētes
multitudo p̄fluit angelorū: vt eos p̄for-
tent ⁊ eorum animas ad celestia regna p̄-
ducant. ¶ Adanifestū est quarto quāte
fuit misericordie ⁊ pietatis: ⁊ hoc quo ad
olei emanationē. De eius ēn corpe oleū
emanauit: quia in vita misericordie op̄i-
bus tota redundauit. O quātus pietatis
viscribus eius nunc affatt spūs. cui⁹ per
fundi oleo inuentū est in puluere iacens
corpus. ¶ Adanifestum est quinto quā
te sit apud deū p̄mium ⁊ meriti. ⁊ hoc mul
tiplicia miraculorū opatione. Postq̄ ei ē
corpore translijt: deus eā multiplici mi-
raculorum gloria illustrauit quorū que-
dam inferius sunt posita. mlta vero bre-
uitatis gracia intermissa. In partib⁹ si-
quidem saxonie in monasterio quodaz
bildesheimēsis d̄yocesis: manachus or-
dinis cister. beiuricus nomine: tanta fuit
infirmitate depressus. ⁊ grauibus dolo-
ribus circundat⁹ vt omnes ad compassi
onem inducerent ⁊ clamoribus inquieta-
ret. quadā igit nocte apparuit sibi q̄daz
venerabilis domina vestibus albis amic-
ta. que eum admonuit vt si sanitatem
recipere cuperet be. elizebath se deuouc-
ret. Sequenti nocte simili persuadēs ap
paruit. Ille aut̄ cum abbas ⁊ p̄ior eccl̄
sent. d̄ cōsilio supioris votū emisit. Ter
cia nocte eidem apparens signum crucis
sup eū edidit ⁊ ille continuo sanitatez
recepit. Cū autem abbas ⁊ p̄ior redeun-
tes hec audissent. mirari quidē de sanita
te ceperunt. sed de voti implet̄one pluri
mum dubitarunt. cum nulli monacho
licerat aliqua vota emittere nec se ad talia
obligare. Adiecit quoq; p̄ior mōachos
sepe ad hmōi illicita sub specie boni de-
monum apparitione deludi. ⁊ iō eēt il-
li monacho consulendum: vt mentē su-
am instabilem cōfessione firmaret. Sequ
ti igitur nocte eadem p̄sona que p̄ius si
bi apparens dixit. Infirm⁹ semper eris
donec impleas q̄d vouisti. Statim ḡ eis

dem infirmitas ipm arripuit: et eisdē dolorib⁹ torqueri cepit. Quod cū abbas audisset ipm statim licentiauit. ⁊ ceram pro imagine facienda dari pcepit. Qui mox sanitate recepta: votum suū adimplere studuit: ⁊ illius infirmitatis nihil postmodū passus fuit. ¶ Puella quedā nomine benigna magunatinēn. dyoces. cuz ab ancilla potum petisset illa ꝓ mota potū porrexit dicens. Accipe ⁊ dyabolū bibe. Assumptoq; est pudle. et ardens tyrio per eius guttur descenderet. a deo: et sc̄l collo pan clamaret. Continuo igit̄ venter eius instar vitis intumuit: ⁊ quēdā in eius ventre per singula membra discurrere visum est. Illa vero gemitus miserabiles faciens: ⁊ voces insanas emittens obsessa a demone fore credebat. In statu vo tali per biennū mansit. Deducta igitur ad tumulum sancte Elizabeth et ibidē pro ea voto emisso dum sup tumbam posita fuisset: eluit exanimis ibidē apparuit. Sed dum modicum panis ad manducandum: ⁊ aquaz benedictaz ad bibendum super eandem tūbam eidem obtulissent: mox cunctis stupentibus et admirantib⁹ sana surrexit. ¶ Vir quidam de dyocesi traiectensi gēnericus nomine: cum vna manu cōtract⁹ eius vsū penitus amisisset: sepulcrum beate elizabeth bis visitans curationem minime recepisset. Tercio cum vxore sua cum multa devotione accessit. Quo dum tēderet. senem quendam reverendi aspectus babite obuium: qui ab eo salutatus est et vnde venisset requisitus: dixit se de marpurck vbi corpus sancte elizabeth requiescit venire. Vbi de⁹ multa miracula operatur. Cum autem vir suam infirmitatez exposuisset eidem: ille manu elevata benedixit: dicens. Securus perge quia sanitatem recipies. Bonmodo manum istirmam ad caput sepulcri in quadam fovea ibi facta sub lapide misericordie quanto profundius miseris: tanto citius sanitatem obtinebis. Tunc cunctz sanctum nicolaum in memoria habens q⁹ sancte elizabeth tanq̄ comes ⁊ socius i suis miraculis ꝓperatur. Eidem adiecit etiam: stultos esse qui proiectis oblationibus suam discedunt. cum sanctis placeat: et cum perseverantia eorum suffragia postulentur. Ad ozq; senex ab eis disparuit: nec vltra ipsum videre potuerunt. Similiter quo plurimum admirari pergēbāt: plenam sanitatis recuperande fiduciam obtinentes. Vir igitur in ꝛa senio ꝓsiliuum manum sub lapide monumenti posuit: ⁊ ipsam ꝓnuo retrazit omnino sanatam. ¶ Quidam de dyocesi coloniēsi bermannus nomine. dū in carcere a iudice teneretur ad deum se totaliter cōmisit. ⁊ beatam elizabeth ⁊ magistrum cōradū in sui adiutorium devotione qua poterat invocabat. Sequenti autē nocte ambo insil' cum multo lumine sibi apparuerunt multipliciter eum cōsolantes. Eadem sola in eum data suspendit et ad spacium vnius miliaris teutonici in pabulo detinetur. Judex autem cōsilio parentibus vt ipsum deponerent: ⁊ in tumulo sepelirent. Preparata igitur fovea cum esset depositus. pater ⁊ patru⁹ ceperunt pro mortuo de elizabeth patrona invocare. ⁊ ecce mirantibus ⁊ stupentibus vniversis qui fuerat mortuus surrexit viuus.

¶ Scolario quidam de dyocesi magunatinensi ouitardus nomine dum piscationi minus cautē insisteret. in flumen captus cecidit. Ad magno autē temporis spacio interiecto dum eius corpus ēet extractum. adeo sine sensuū motu ⁊ frigidus est repertum. q⁹ nullo in eo signo vite inuento: fere mortuus ab hominibus est iudicatus. Tunc beate elizabeth implorantur merita: ⁊ cunctis videntibus et admirantibus sibi restituitur salus ⁊ vita. ¶ Juuencis quidam trez annos et dimidium habens de dyocesi magunatinensi bugelinus nomine: dum spiritum emisisset. ⁊ corpus eius per spacium qua-

tio; miliarioꝝ teutonicoꝝ rigidū ꝛ eti-
amē iacuisset: mē ad inuocandā sanctaz
Elizabeth tota deuotōe se cōmisit. ꝛ pue
rū viuū et sanū recepit. ¶ Puer q̄dam
q̄tuo: annoꝝ dū in puteū ceciderat. casu
q̄dā veniens aquam haurire aladuertit
puerū submersū intus iacere quē post
cū difficultate extraxit: ipm mortuū ex-
pendit. cuius q̄dā mortis erant indicia:
epis distortas corpis rigiditas: oꝛ ꝛ ocu
lorum horribilis aptio. denigratio cuis
veneris inflatio ꝛ inmoda sensus ꝛ mor
puatō. Prio ipo igiē fuscitādo ad beatā
elizabeth votū emittitē. ꝛ continuo vite
pristine restauratē. ¶ Quedā etiā puella
in flumine submersa dū fuisset extracta
eius mentis, prīs ē vite restituta.
¶ Aut q̄dā noīe fridericꝰ de diocesi ma-
guntinensi in arte natādi valde pitus
dum se in quadā aqua balnearet: ꝛ pau-
perem q̄ndā p beatā Elizabeth illumia-
tū deridens: an eius faciem aquā cōtepti
biliter spargeret alle puocatus dixit. Do
mina illa sctā q̄ mihi gratiaz pstitit. ō te
me vindicet. ita vt hunc ñ exeat: nisi mo
tuus ꝛ submersus. Ille aūt imp̄cationē
pauis paruipendens: ꝛ in aquā lasciue
se imittens: turbus penitus deturbatus:
se iuuare nō potuit: sz in pfundū quasi
lapis descendit. Post multū vo tpis re-
quisitus: de aqua mortuꝰ ē delatꝰ. Cunq
magnus planctꝰ fieret sup eū: q̄dā ei⁹ pro
pinqui ceperūt p eo ad beatā Elizabeth
votū facere: ꝛ eius suffragia deuotissime
iplorare. Statim igiē in eū spūs redijt: ꝛ
viuus ꝛ sanus surrexit. ¶ Quidā nomie
iohēs de diocesi maguntinensi: cuz quo
dā fure innocenter depbendisset: ꝛ suspen-
dio cui ipo adiudicatus: cūctos rogauit
vt beatā elizabeth orarent. vt ꝑm sua me
rita iuuaretur. Cū essz suspensus: audi-
uit vocem sup se dicentē: cōfide ꝛ in san
ctā elizabeth fiduciam habe ꝛ liberaberis.
Statimqz alio remanente: ipo fune fra
cto: de loco alto grauissime cecidit. nullā
tamen lesionē in cutricle notā quā sdū
tuo erat camisia rūpetur. ē exhilaratꝰ fuit
Beatā elizabeth tu me liberasti ꝛ in stratū
molle me cadere fecisti. Cū em aliqui di
cerent ipm iccr suspendendū: iudex ait.
Quem deus liberauit de nouo suspēdi nō
pmittā. ¶ Conuersus q̄dam fuit in q̄dā
monasterio diocesis maguntinensis. va
lomas noīe admodū religiosus. q̄ carnē
suā sic afflixit. vt circa annos. xx. loricaz
ad carnem portaret. ꝛ inter lapides ꝛ li-
gna iaceret. Multis manū dū in molen-
dino esset lapis molaris casu appbensaz
sic cōtriuit. vt carnē ab vtraq; pte attelle
ret. ossa et neruos contereret: ita vt in q̄
dam mortario cōtrita q̄dammō videre-
tur. Qui tanto doloris aculeo torqeba
tur. vt rogaret q; manus sibi p̄ciderentur
Cū igiē beatā elizabeth crebro in sui aū
tiliū inuocaret. que eiaz in vita sua sibi
familiaris exiterat. q̄dam nocte sibi ap-
parūt dicens. vis sanus fieri. Qui cum
rñderet libenter. Illa manum appreben
dens nerues sanguis. ossa integrauit. et
carnem ab vtraq; parte restituit. ꝛ pfecte
sanitati donauit. Mane autem facto
perfecte sanatum se reperit. ꝛ toti conuē
tui ipam manum cūctis stupentibus sa-
natam ostendit. ¶ Quidam puer quin
quennis. Discretus nomine. maguntinē
sis dyocesis. cū cecus natus esset. meritis
beate elizabeth lumen recepit. Pellis si-
quidē integra sine pilis palpebrarū vel
aliqua pellis divisione oculis supinata
fuerat adeo. vt totaliter oculos tegeret
ne substantie oculorum vllū indicium
appareret. Mater eius igitur ad sepul-
crū beate elizabeth ipm ducens. de terra
sepulchri oculos eius linuit. ꝛ super eos
dē Elizabeth merita inuocauit. ꝛ ecce
pellis integra per medium scindē. ꝛ eius
oculi parussimi. turbulenti ꝛ sanguino
lenti videntur. Sicq; puer beate Elizā
beth meritis suffragantibus. visus bñfi
cio ē potitus. ¶ Puella quedā ciuitatis

dyoceſi beatrix nomine: cum diu magnis et diuerſis fuiſſz infirmitatibus moleſtata. Tãdez gibbo in dorſo ꝛ ſtruma i pectore exceſſerunt: ſic ẽ toto corpore incuruata vt nulla ſe ratione erigeret. ſz manibus ſuper genua poſitis corpus ſuum taliter ſuſtentaret. Cum igitur mat in quadam ſporta eam ad tumulũ ſãcte elizabeth deportaſſet. ꝛ p decem dies cõmorantes ibi nullum potuiſſent ſanitatis remedium inuenire. Frater mater eius contra beatam Elizabeth murmurauit dicens. Omnibus beneficia impendis: ꝛ me miseram nõ exaudis: Reuertens igitur omnes quas potero auerſitatione tui auertere procurabo. Cum igitur irata recederet. ꝛ iam miliare ꝛ dimidiũ pegiſſz ꝛ eius filia dolorib⁹ cruciata lugeret tandem ipa puella obdormiens. vidit quãdam pulcerrimaz dominã cũ facie reſulgente que corpus eius in dorſo ꝛ pectore tetigit: dixitq. Surge ꝛ ambula. Euigilans puella ꝛ ſe ab oĩi deformitate et curuitate penit⁹ ſanatam inueniens. viſis rem matri retulit: ꝛ gaudiũ et letitiam generauit. Redeuntes igit ad ſepulcrũ ſãcte elizabeth. deo ꝛ ſibi gr̃as egerunt: et ibidem ſporta in qua puella portata fuerat: dimiſerunt.

¶ Mulier quedã gertrudis nomine eiuſdem dioceſis. p multos annos vtroq; cruce contracta ꝛ toto corpore curua in ſomnis admonetur: vt ad ſanctum nicolaum proficiſcens. eius debet merita implorare. Que ad eccleſiã ſancti nicolai portari ſe fecit. in vno cruce ſanitatem inuenit. Tandem ad ſepulcrum beate Elizabeth perducta. ꝛ ſuper eius tumulum poſita: grauiſſimis doloribus ſtimulata. ꝛ velut amens effecta: ſana ꝛ incolumis exiuerit.

¶ Mulier quedam ſcindrudis nomine eiuſdem dioceſis. cum per annum integrum penitus ceca manſiſſet: ꝛ alio mu ſemper auxilio duceretur ad rogandũ ſanctam Elizabeth tota deuotione ſe cõtulit. ꝛ amiſſum lumen recepit.

¶ Vir quidam heinricus maguntinenſis dyoceſis dum lumine oculorum penitus eſſet priuatus ſepulchrum ſancte Elizabeth viſitans plene curationis beneficium reportauit. ¶ Poſtmodum vo idem vir fluxu adeo eſt grauatus vt moriturus a familia crederetur. Accipiens vo de terra ſepulchri ſancte elizabeth: et ipſam comedens. aqua commiſcuit ꝛ bñ bene plenam ſanitatem recepit.

¶ Puella quedam nicildis nomine. treuerenſis dyoceſis. dum viſu et auditu priuata eſſet. ꝛ loquendi et ambulandi potentiam amiſiſſet. pater ſuus ꝛ mater ad beatam Elizabeth eam deuouerunt: ꝛ perfecte ſanatam deũ ꝛ elizabeth laudantes magnalia recepérant.

¶ Mulier quedam nomine belibingꝛ treuerenſis dyoceſis. cum per annum ceca penitus extitiſſet: ꝛ pro ſua curatione beate Elizabeth merita inuocaſſet ad tumulum eius duci ſe faciens: vnũ⁹ oculi lumen recepit. que ad propria reuerſa. in alio grauiter torqueri ſe ſenſit. Cum vo iterum eius merita implorauiſſet apparuit ei dicens. accedens ad aquam fac cum corporali tuos oculos tergi. ꝛ ſic recipies ſanitatez. Que cum iuſſa complouiſſet ſanitatem recepit.

¶ Vir quidam theodericus nomine maguntinenſis dyoceſis. in genibus et cruribus diu grauiſſime infirmatus. ita vt non poſſet pergere niſi ab alijs portaretur: votum fecit q̃ ſepulchrum ſancte Elizabeth cum obl̃ationibus viſitaret. ꝛ cũ loc⁹ ei⁹ a tumulo tñ p decẽ miliaria diſtaret. vix loco dict⁹ potuit peruenire.

¶ Cum vero ibidem per quatuor ſeptimanas manſiſſet ꝛ nullum remedium impetraſſet. domum redibat. ¶ Cumq; in loco quodam iuxta alium infirmum decumbens quieſceret: Vidit in ſomnio quendam ad ſe veniẽtẽ. ꝛ aq̃ tollẽ pfundentẽ. qui euigilãs cõtra ſocium iratus

ait. Quare me aqua totaliter perfudisti? Qui ait. Ego te non perfudi. sed credo q illa perfusio erit tibi cā salutis. Ille igit surgens se sanatum totaliter inueniens. baculos super humerum posuit. et ad tumulum sancte elizabeth rediens. et grās agens lect ad pp̄ria remeauit.

Cassio et memoria decem milium martirum venerātur. et colitur decimo Kalēn. iulias: qui omnes vna die pro xp̄i nomine passi sūt. sub adriano imperatore. et alij sex reges qui illuc venerant in adiutoriū. Hi facti martires cū ab imperatore ad sacrificandū idolis compellerētur dixerunt Sacrificium vanum. et immaculatum oferim⁹ nosmetipsos domino nostro ihesu xp̄o: qui pro humano genere nasci dignatus est. et descendere de celis. multis malis affligi. et ad vltimū volunte etiā p nobis crucifigi. quem tu miser ignoras. Tunc iratus imperator iussit eos diu torqueri. et ad vltimū crucifigi. Et ofa tormenta q̄ passus est dño nostro ihesus xp̄o forti animo. et fide firmissima p domino sustinuerūt. Inter quos passus est hermolaꝰ archiep̄s qui eos baptizauerat. Locus igitur vbi passi sunt beati martires mons est magnus. et vocatur ararat. et distat ab alexandria ciuitate quingent̄ q̄si stadijs. A quibus aut̄ passi sūt fuerūt exercitus regum: qui illi venerant in adiutorium. xxx. milia. hora vero sexta illi⁹ diei: terremotus factus est magnus. petre fisse sūt. sol obscuratus ē. et omnia signa que in passione domini visa fuerūt. etiaz ibi visa sunt. Tunc sancti martires fundentes oationem ad dominum dixerūt Dñe deus memento nostri in hoc patibulo crucis. et suscipe petitionem nostrā et ea que a te exposcimus. nobis cōcedere digneris vt quicunq; memoriam nostre passionis corde et ore eiz ieiunio et deuotione celebrauerint mereantur a te alleq̄ fructuosam mercedem. cribuendo eis sanitatem coꝝ. medicamē anime et domibus eorum intus et foris bonorum omnium vbertatem. cōcede. et si in p̄lio fuerint. non eis nocere p̄ualeant inimici visibiles et inuisibiles. te p eis pugnā te: sed sicut placet tibi armis tuis eos p̄tege. Dieq; vnus nostre passionis. vnuz penitentiarū annum concludat. obseruā tibus se deuoto corde. Et hoc dñator domine a te poscim⁹: dissipa omnē occupatōnē: et omnē inundū spūm omnēq; inimicitatem eoꝝ expelle. quia gloriosū et laudabile est nomē tuum p omnia secula seculorum. Et rīdentibus omnib⁹ amen facta est vox de celo dicens q̄ petistis dilectissimi mei fiatote vobis ip̄etralle. Gaudete quoq; et letamini. qz oōes vie coram xp̄o et immortali rege veraciter sunt exaudite. Et his dictis in p̄fessiōe emiserunt spiritū veraciter perceptum p̄mia regni celorū Amen.

Beatus Iodocus fuit iudabeli regis britonū filius. Habuitq; fratrē maiorē natu. beatus videlicet iudabelum. qui successit patri in regno. Isti duo fratres imo duo' gēne celestes p̄tempanee fuerunt regis francorū dagoberto. cum quo post graues inimicicias adinuicez pacificatus est ip̄e rex britonū iudabelus. et magnis ab ip̄o muneribus honorat⁹. Regressus itaq; in britoniam: cogitauit regnū terrenū p celesti regno relinq̄re et vitā monachicā duce re. fratrem suum iodocū. cui hoc se euenire fecit de suscipiendo regni gubernaculo vt suū posset adimplere p̄positū. et frui cohabitatōne monachorū. Beatus aut̄ iodocus nō minus feruens i dei dilectatōne: deliberādi inducias octo dieꝝ vix a fratre impetrauit: interī die noctuq; animus cogitare cepit: quomō possz effugere regnum. simul et patriam: et fris sui circa se studium declinare. Ipso igit in monasterio quodam (vbi tras didicerat) p̄morante: et oationi frequentius

incūbente contigit vndecim illuc pegrinos venire; cū deuotōis lumina ap̄lorū petri et pauli visitare desiderabāt. Dis secreto associatus: parisius venit cū eis ac verū vlteriꝰ cū eisdem p̄cederet: dubitauit. Consiliū tandē a spiritu sancto p̄secutus: q̄ gressꝰ ei⁹ i omnib⁹ dirigebat Ab hoc itinere ꝛa soc̄js inneris declinauit: ꝛ ad pontiuj cōtinua. q̄ antiq̄o plēa nemoribus erant. ꝛ feris ac gr̄alibus solū habitabilia festinauit. Delectatꝰ itaq; loci illius vasta solitudie. disposuit habitare cū i dicere sup fluuiū oizeiā. ſz a duce hamone illiꝰ terre dño per. vij. annos ab hoc p̄posito retardatus ē. Inē q̄s annos ll'a magis dicit: ꝛ sacros ordines suscepit. Tandē sacerdos effectus: iā dicti ducis filiū q̄ cū in maxima veneraōne habebat. de sacro fonte suscepit. Elapso septēnio ad vitaz solitariā transiēs. in loco oizeꝛ fluminis riuulis vndiq; circūdato ibid ēccia ꝛ domūcula edificauit.

Preter ea q̄ p eū dño opatus ē mirac̄la. b sūt cōsiderāda. q̄ volucres ꝛ pisces diuersi generis: ad sacrā eius manū palpabiles recepti ab eo alimentis veniebant: ꝛ recedebant quasi domestici. Quadam die dū ad victū quotidianū nō haberet: nisi panē modiaz: sibi ꝛ discipulo suo dño in spēcie pauper venit: elemosynam petens. Vir dei iodocus panē diuidi iussit in q̄tuor p̄tes. et paup̄i petenti vnā p̄tē de q̄tuor erogari. Vir egressus erat: ꝛ ecce dominus reuertitur in forma egeni deficientis inedia: ꝛ sēbo panis q̄drante sanctificatum ē eius petitioni. Nec mora regressus tertio quasi esuriens ꝛ deficiens fame: donata ē ei etiam panis portio. Consequēter visus est dominus in altera pauperis effigie rogaturus elemosynam: sicut iā tertio fecerat ante. nec erat. vnde refici̊etur. nisi de residuo panis quadrante. Viro itaq; domini iodoco ꝛ hūc erogare iubente: ait eius minister. Vis ne aliquid nobis remanet. Volo inquit sanctꝰ. totū tribue esurienti. quia potens ē dño. eriaz hodie ne pudere necessitati. Vix recessit dominꝰ et interea dum p̄solaretur seruus dei discipulum de panis erogatione p̄motū. ecce per fenestram vise sunt et inuente in alueo fluminis quatuor nauicule onuste victualibus. de quibus quis eas adduxerit. vel quo ille deuenerit. posq̄ fuerūt victualibus exonerate vsq; in hodiernā diem ignoratur. Hec et alia que per eū dominus ibidem miracula ō̄monstrare dignatus est: longe lateq; patriam ad eius visitationez ad ip̄etranda eius suffragia p̄mouerunt. Cumq; ibidem octo annis elapsis ppli frequentiam nequiret sustinere. ad vlteriꝰ deserturꝰ domino duce p̄cessit. Constructoq; ibi oratorio i hoc nore beati martini et mansiuncula. ibidem plurimas ab hoste antiquo passus est insidias per quatuordecim annos q̄ bus illic est p̄motatus. Eo in loco signo crucis ferō propria manu aquilā de sublimi p̄strauit. que gallum suum abstulit. Et vndecim gallinas singulari. gallumq; suum incolumē accipit. Non lōge post dyabolus in horn bilē mutatus colubrum'grauiter ipm mordet i pede. quale sione p̄ sancti edoctus spiritū. vt ad aliū locū trāsiret adiūcto sibi duce hamone: vastam circuibat heremum vt inueniret habitationis locum. Inquirēdo autem (cum ibidem grauī dur totiꝰ retur siti o inopia) p̄ lassitudie ꝛ sitī obdormiuit. Interim seruus dei iodocus orationi incubuit. surgēsq; baculo quo innitebat terre infixo. sicut alī moyses aquā p̄duxit. ꝛ fonte ide largiter effluentem. quo exhilarati duc et eius familia sue sitis erumperunt ardorem. et transeūtibus adhuc aquam administrat sufficienter. P̄ egressus inde versus mare i vmbrosa valle ciuium ascendit per partuz Quo delectatus hoc est inquit cathedra. hec requies mea in seculum. Duce itaq; reuerso ad propria. vir dei p̄pria manu duo ibidem cōstruit oratoria. Vnū pe

tro apostolorum principi. alterum pau/
lo gentium doctor. Profectus est etiam
postmodum romam vocatus a beatissi/
mo martino tunc romane sedis antistite. qui a multo tempore concupierat eum
videre. et a sanctissimo eius colloquio sa
nari: receptus est ab eo cum honore debi/
to & tractatus. ibidem a spiritu sancto do/
ctus est. quem in omnibus custodem et
magistrum habuit. vt ad heremum suã
reuerteretur: quam in terris sibi elegit ha
bitationem. Inde in breui exiturus a
corpore. et transmigraturus ad consortiu
angelorum. Post sacra et multa de
eternitate eloquia. & munia orationum
suffragia: inter ipsum et summum ponti
ficem habita: pciosissimis a domino pa
pa sibi collatis sanctorum reliquijs. re
uersus est cum tocius patrie gaudio ad
pontinj confinia: vbi in monte habita
tionis sue: in qua modo requiescit corpus
sancti iodoci proposito parentum consi
lio ad ducta ẽ sibi puella absq; oculis na
ta: que sic docta fuerat: in visione faciem
& loca vbi oculi debebant esse lauit de aq̃
illa: qua vir sanctus manus ablauerat: et
mox receptis oculis clare cepit videre.
Duce itaq; heymone presente cum mul
titudine dei plebisq; turba in occursum beati iodoci congregate. sanctissimis quas
secu lerat reliquijs. cum omni qua decet
et veneratione repositis. In nona beati
Martini ecclesia: in qua nunc sacrum
corpus eius requiescit. tunc de nouo fa
cta lapidea a priuato duce. Ipse vir bea
tus preparauit se ad diuina misteria ca
sula indutus ad modũ nitide albe. Qui
cum astaret altari: tertio idus iunij. & mi
nistraret cui devotione maxima diuina
manus apparuit super eum visibiliter &
ter sacrosancta misarum solennia. suũ
q; sacerdotem & locum illum assignauit
& confirmauit benedictõe perpetua cũ
promissione tali. & voce mirabili celitus
subsecuta. Quia cõtemplisti diuitias ter
renas. et refutasti paterni regni culmina
& elegisti pauper esse. & latere abiectus in
terra ista deserta: preparaui tibi coronas
inter agmina angelorum. Eroq; loci hu
ius in quo resolueris defensor ac iugis cu
stodia. Vniuersisq; hunc locum visita
turi imperpetuum cum devotione. & pu
ra cordis intentiõe pro tui nominis me
moria: diuina in terris gratia nõ defrau
dabuntur. & post ad gaudia pervenient
sempiterna. Sequenti itaq; tempore bea
tus iodocus in carne preter carnem vi
uendo non homo. sed angelus videbat
Idus decembris obdormiuit in domi
no. Ipso domino presente & angelorum
obsequijs. Domini presentiam ostendit
intolerabilis claritas splendoris. & inco
perabilis vndique odoris odoris. Cor
pus etiam eius. quia virgo fuerat. & im
munis a carnalis cõmixtionis contagio
ne. ita sanum permansit & integrum vs
q; ad annos quadraginta in tumulo: ac
si spiritus vite foret in eo. Et a custodi
bus corporis sibi vngues manuum & pe
dum & capilli capitis & barbe quasi viue
ret excrescentes incidebãtur. & radebãt
omni sabbato: quousq; successor heymo
nis eminus reuerenter & pumptuose
(immemor scripture dicẽtis. Nõ tẽpta
bis dominũ deũ tuũ) sacratius violen
ter irrupit cum satellitibus suis: & intra
uit vbi repositũ erat corpus sacratissimus
Vnde q; miraculo statim ecclesie percus
sus: versus est in amentiam. et exclamãs
ba ba sancte iodoce: surdus permansit et
mutus: quousq; die q; dausit extremũ.
Post hanc vitatem autẽ miraculorum: que p
ipsum dominus exhiberi dignatus ẽ. fu
is fidelibus in nostris temporibus vidi
mus. Sicut de plumb^a morte resuscita
to vel suspendio vel alio mortis genere
defuncto sine in aqua suffocatis. seu et
iam ipius beneficia quo ad multiplicati
onẽ bonorum temporalium: nec calamo
scribere: nec sermone enarrare sufficam^s.

Cuiusdam uenoni sibi filiuz in cunabulis iacentē cum esset incendiū vndiq; in domo circa puerum beatus iodocus miraculose conseruauit pannis quibus inuolutus fuerat ipsis cunabulis. cū puer leuatus esset in famulam ꝛ cinerem penitus resolutus. vt omnibus pateret qꝫ edacitas flamme: que lignorum ac lapidum potuit duriciam consumere. teneꝝ infantem beati iodoci custo die tradicionis non licuit ledere. Qui postmodum filiꝰ in monasterio sancti iodoci monachus factus est. Quot surdos. claudos. paraliticos ꝛ alios infirmos curauit: nō ē numero colligere. Unde est. qꝫ de regni fastigio sibi voluit post mortez retinere ne in loco vbi sacrum eius corpus requiesceret: alius ardeat liquor: nisi liquor cere.

Quod infortunio suo experti sunt tres monachi: qui in ecclesia vbi corpus eius fuit delatuz. de sepo luceruas temptauerunt accendere: nec aliquatenus potuerūt. Contingit autez in signum temeritatis sue duos ipsorum in conamenti decedere. tertium vo otio contractione puniri. Ac ita permansit omnibus diebus vite sue. Sunt autem he festiuitates beati iodoci. Prima videlicet in die beati barnabe: quando infra missarum solemnia manus domini super eum apparuit. Quod etiam miraculum sepius per alios sāctos ostensum: virtus diuina ad veritatem illius veri et sanctissimi sacrificij comprobandam coridibus fragilium misericorditer demōstrauit. Secunda ē in die sancti iacobi apt̄li: fratris sancti iobānis euangeliste. de inuentione sacri corporis eius. Tertia est de morte eius: in die sancte lucie virginis.

¶ Sequitur legenda de sancto othmaro abbate.

¶ Othmarus in prouincia alemanie natus atq; nutritus est. Dum esset puer a fratre suo curiam perdiscituret litteris imbuit. Uir tumbus tamen plus vel eque ve sciens studuit: iuxta illud sapientie. Que in iuuentute non congregasti: quomodo inuenies ea in senectute? Victori comiti eiusdem regionis factus adolescens seruiuit. Per cuius prouidentiam ac dilectionem integram ad ipsum) quia vidit in eo indolem bonam) ad sacerdotium promouetur atulo sancti florini. Cogēte principato comite prelatus ibi positus ēt propter suam religionem. scientiam ꝛ famam volantem de mundicia vite sue. Waltramin⁹ qui ex iure hereditario dominus fuit heremi illius: in qua beatus gallus cellam sibi construxerat: obtinuit a prefato comite. vt othmarus preesset illi celle in omnibus que ad ipsam pertinere videbantur. Insuper duxit eum ad pipinum regem: vt auctoritate regia cōcedente: ipsum eiusdem loci abbatem cōfirmaret. Cuius petitioni tanq; iust⁹ rex consensum prebuit et per manum regis othmaro confirmato in abbatem. Waltromin⁹ omnia bona sua seu possessiones libere ꝛ integraliter resignauit. Mandante itaq; rege: ac proprio ore ipsius ibidem vitam instituere regularem. ¶ Rediens igitur othmarus locum reformauit: ꝛ infra annos paucos tam in possessionibus qꝫ in religione valde diues effectus est. ꝛ in edificijs pluribus confirmatus. Beatus igitur othmarus abbas: cum vidisset possessiones temporales suo monasterio ex dei bonitate accrescere in immensum: tamen sue persone virtutum incrementa decrescere: a seipso incepit: ꝛ ptinonie vehementius insistebat: vt etiam i principiis ieiuniorum diebus de consuetudine biduo abstinentiam continuaret. Paupertatis ꝛ humilitatis amator precipuus. ꝛ cum bis clenosinator: magnꝰ fuit. ¶ Paupertatem eius illud ostendit. Quod Lebuino sine tunica sola tātum cappa indutus: ad monasterium

remeauit exemplo christi: Qui vilibus pannis in sua nativitate obvolutus fuit Et postea creuit in omnibus eius paupertas erat nos super instanti pecunia minime pficiamus. In necessitate mōasterij sui asello pro equo frequentius vtebat. In misericordia et elemosyna nulli secundus fuit. Unde et paupibus in xpi persona seruiuit. Leprosis non longe a monasterio habitacula fecit. Capita pauperū et pedes in propria persona lauit. Unde et pater pauperū a pluribus appellat. Nocte quoq; visitaturus eius dē (vt dictū est) diligenter obseruatus ē. Hospitale insup construxit. Ubi ceci etiā paupes recipiebantur: quorū curā adeo sollicite gessit vt etiā de nocte monasteriū egrediens: infirmitatē eorū multo obsequio deseruiret. Inter hec barinus et ruthadrus qui tunc totius almanie curā administrabāt diabolo suadente immanissimo morbo auaricie preuenti: res ecclesiarū sub sua potestate sitarum per eum sibi iniuste vēdicabant: que mala loco sancti Galli similiter inferebant. Super quibus iniurijs beatus othmarus pipino regi de ipsis querimoniā mouit: dicens se grauissima incursurū. si eis dissimulando consentiret. Quibus rex gram suā interdixit: si illi monasterio non restituerent omnia iniuste ablata. Illi vo auaricia victi regio precepto nullatenus obseruauerunt sed insuper beatū othmarum vocē reuerterentur a rege captiuantes. missis ob hoc nūtijs vinctum ad se duci fecerunt: et lampertum falsum fratrē cenobij ipsius othmari. qd ab ipis inductus fuit: vt abbatē suum falso et mēdaciter de crimine accuseret: et nequiter infamaret: cōduxerūt. Quā pditionē cōtra innocentē nequaq; ille monachus pmittere nullatenus formidauit. Itaq; concilio iniquo congregato: coram multis ipse lampertus beatum othmarum de femina accusauit. Unde ad penam exilij ipsum condemnauerunt: in insulam rheni miserabiliter relegantes. vbi post multas quas patienter sustinuit miserias. in cōfessione xpi se decimo kalēdas decembris bono fine quieuit. Dnus autem lamperti iniquam machinationem. qua suū pclatum innocentē inuoluit. deus iustus iudex sic eum punitq; ipm monachū febris adeo grauis arripuit: vt resolutō vigore membrorum caput ipius ad terram frequentius ēt reuertetur et more quadrupedū cogeretur ambulare. Uñ etiaz coactus diuino iudicio eum perurgente. vt se peccasse in sanctū dei publice fateretur. Quiescate inquit sancta synodus nicena. et nolite persequi eos: qui recte deo famulantur. et sincera voluntate superna dei mādata custodiunt: et nostris legibus subiugantur. qui decet vt carnales spirituales persequantur. Unde etiam Greg. ait. Qui calumniam illatam nō probat. penam incurrē debet. quam si probasset reus vtiq; sustineret. Consilium autem illud nequiter inchoatum nequius est finitum. Sepultus autem beatus othmarus in exilio. vbi hodie in insula capella oī dē. annis decem ibidem corpus suum incorruptū pmansit. Post decem vo annos visum est discipulis ipius. vt corpus sui abbatis ad sancti galli monasteriū. cui fm voluntatē dei pfuit in spūalib⁹ et tpalib⁹ deferre modis omnibus deberent. Pergētes itaq; ad locum. corpus tollentes in naui posuerunt. Quorū deuotionez. et corporis ipius sanctitatē. miracula crebra et plura consequūtē. Tempestas enī multa vētorum et procellarū q̄ p totū lacū cōstantiensem tūc tpis visa fuerat omni via illa nulli eoz impedimēto fuit. Uasculum etiā modicum vino plenū: quod secum tulerant ipis monachis ad refectionez consedentibus. quotiens sumptū exhaustū fuit. liquoris vini nullū sensit detrimentum: Beati igitur othmari corp⁹ ad monasterium beati Galli delatum multis ibidem precedentibus et consequentibus miraculis sollicite et honorifice recōditq.

Sanctus Conra/ dus de nobilibus pentib⁹ in alemania genit⁹: ⁊ educatus ē. Nic qꝫ multe honestatis ⁊ bonoꝝ moꝝ aduocatus. a nothingo eccie ꝓstãtem⁹ epõ. toti ep̃i scopatu audit oꝝ ꝓficiẽ causarũ. Succedente autẽ tpe in ꝓpositũ maioris eccĩe eligit. Nothingo autẽ epõ viã vniuerse carnis ingressꝰ. vocat sanctus Udalricus eccĩe augustens⁹ epũs: ⁊ ab ipso corp⁹ defuncti epi sepelit. Qui clero ⁊ populo triduanũ indixit ieiuniũ. vt benignitas dei illi eccĩe daret placentẽ sibi antistem Statuto igit die quo ad electionem. vl' potius cõmunẽ inspiratione de epõ prẽdendũ fuit. Sanctus vdalricus describit ipm ꝓpositũ beatũ conradum talẽ esse. qui cut apl's ad timotheũ ⁊ thitũ. Oportz ẽ epm irreprehensibilẽ. vnius vxoris virum. sobriũ. ornatũ. prudentẽ pudicũ hospitalẽ. doctorẽ nõ violentũ. nõ pcussorem sed modestũ. nõ litigiosũ. nõ cupidum. sue domui bñ ꝓpositũ. filios hñtem subditos cũ omni castitate. si qꝭ domui sue prẽesse nescit. quõ eccĩe dei diligentiũ habebit. nõ neophitũ. nõ in superbiã elatus ne in iudiciũ decidat diaboli. Oportet aũt ⁊ testimoniũ hñre bonũ ab his q foris sũt ne in obprobriũ nõ incidat. ⁊ in laqueũ diaboli. Jtẽ ad thimo. sic ait. Oportet. n. epm sine crimine ẽ sicut dei dispẽsatorẽ ac. seqẽ et eos q̃ contradicũt arguere. Dis oibus coꝝ multitudine a sctõ vdalrico de ipõ recitatis: oẽs ibidẽ cõsenserũt. vñ ibidez rapiẽ. ebiẽ. Gnio plurimũ renitẽs epõ instituit. In cathedrali ergo insula sublimat⁹ sanct⁹ cõrad⁹ ꝓncipalẽ sedẽ dei mris eccĩam diuauit reliquis ꝓciosis et ornatu mario. Jnsup tres cõstruxit ecclesias. vnã in ciuitate ⁊ stãcii. duas ex Jn qꝫ vna vicz eccĩa beati mauricij sepulchꝝ dñi nr̃i ihu xp̃i similitudz illi qd ẽ in hierlm cũ multa diligẽna ⁊ structi ꝓcurauit. Ubi etiã. xij. ꝓbẽdas clericꝫ ibidẽ xpo famulãb⁹ ippetuũ instituit. auxit nihilominus canonicorum numerũ maioris ecclesie cum allodio ꝓprij patrimonij. Lupiens etiam idem vir sanctus cum apostolo corpus suum efficaciter castigare: ambus viabus transfretãs versus sanctã ciuitatem hierusalẽ adiit in qua locum passionis epi ⁊ sepulture. ⁊ resurrectionis simul et ascensionis i devotione maxima visitauit. Postmodum apud castrum laufen cum sancto vdalrico existens. cũ vidisset i ipa turbine aque procellis bullande spumantibus: alios irruentes mergi et euntes. sed legit vir sanctus in spiritu duas animas forte sub specie illarũ auium: que ibidem obsederum suorum aliquando commissorum multitudinem: suum purgatorium sustinerẽt. Itaq; ambo visceribus misericordie mot. Udalricus primam missam pro defunctis celebrare non distulit. Cõradus autem ipsa die secundam missam similiter pro defunctis complere nõ pigritatus est. et sic in eorum deuotione. et solenni altaris oblatione allarium auinz species amplius non viderunt. ¶ Hebhardo quoq; adolescẽti qui cũ super epi sedem ⁊ sederat. ꝓbetabat Conrad⁹ dicens. P̃ematura sedem meam Hebharde occupasti: mihi succedet qui prior te in baccalaureã sedebit. videlicet gamelonus. ¶ Sanctus etiam conradus infra missarum solennia post consecrationez corporis et sanguinis domini nostri ihu xp̃i in die sancto pasche aranea lapsam in calicem: cum sanguine domini fiducialiter sumpsit. cũq; terminatis rite missarum solennijs (quod dignissimum) ipsa die ad prandium consedisset: aranea nimis corpore ꝑ sanctã quadragesimã nõ comedit. Interrogatus a suis cur nõ comederet: ait. Expecto hospitez in proximo venientem. ⁊ inclinato capite super mensam: ostium aranee prebet aperto ore. Quanta de tali auentu. quantus miraculo inter cunctos ibidem existentes fuerit leticia: nullus sane men-

nis significat. Obiit autem beatus Conradus epūs post multarū exercitia virtutum. vj. Kal. decembris. anno domini nonogentesimo. lxvj. Episcopat⁹ vo. lxij. Nec plenus dierū.

Hylarion sanctus

monachus fuit cuius vitā virtutibus plenā scribit hiero. Huius parentes ydolis dedicti ipse (vt dicitur) rosa de spinis flouit. alexandriam missus: et ibi grammaticā discens abiecta etiā bona pausatus ē. Totaq; illi voluptas in ecclē gregatōibus fuit. Audiens nomē anthonij in egiptū perrexit. ad videndū eum. Quē vt vidit statim habitū mutauit: et duobus mensib⁹ vix cū eo mansit. cōtemplatus est eīm ordinē vite sue grauitatez morum. ꝯ verbie in otionibus. ꝯ humil⁹ in suscipiendis fratrib⁹. ꝯ feruens in corripiendis. alacer in exhortandis. Talez etiam habuit continentiā. vt cibi eius asperitatem nullatenus eius infirmitas frangeret. His virtutib⁹ hylarion instructꝰ rediit ad patriam cum quibusdam monachis parentibus suis iam defunctis portez substantie fratribus. partē etiam pauperibus dedit. sibi nihil omnino reseruans

¶ Erat autē annorū quindecim. et soli cuidam ingressus est. sacco tm coopertus: et sagū rusticum quem beatus anthonius ei dedit. cum ab eo discessit secum tulit. Tangū quindecim carices post solis occasum comedēs. Hoc cibo ptentus fuit a quindecimo vsq; ad vicesimum etatis sue annum. Estus et pluuias brumq; frigio: quod tunc et carices temperat: dedignatus. Deinde brumem celam parauit: latitudine pedū quatuor. longitudine vero pedum quinq;: vt sepulcrum potius ꝯ domum credereris. Capillos semel in anno. vicz die pasche tondit. super nudā terram in tuguriō vsq; ad mortez cubauit. Sacco quo semel fuit indutus nunq; lauato: nec mutato altero nisi cum prosciss⁹ esset. Scripturas sactas quasi memoriter tenens. post orationem psalmos quasi deo pīte cecinit. A vicesimo primo anno vsq; ad vicesimum sextum: tribus annis panis diuidij lentis sextarium madefactū aqua frigida comedit. Aliis tribus sequētibus panē tantum cū sale et aqua sumpsit. A vicesimo septimo vsq; ad. xxx. herbis agrestibus et virgultorum radicibus crudis sustētatus est. A tricesimo vnciam panis et coctū modicū olei absq; oleo comedit. Seniens autē caligare oculos et totum corpus in impetiginem verti. et punica scabedine cōtrahi ad superiorē cibum adiecit parum olei. et hoc vsq; ad. lxiij. annum vite sue tali cui carnis gradu nihilum guttam pomorum aut leguminum seu cuiusq; alterius delectabilis rei. Die dum se videret corpore fatigatum et exitum crederet imminere a sexagesimo quarto vsq; ad. lxx. pane abstinuit incredibili feruore mentis. vt eo tempore quasi nouus accederet ad seruitutem dei quo ceteri solent remissius viuere. fiebat autem ei sorbiciuncula de faria et cum minimo olei vt pro cibo et potu quinq; vncias appendens. Sicq; complebat ordinem vite sue. Nunq; ante solis occasum nec in diebus festis nec in summa validitudine vnq; soluit ieiunium. Igitur potentissimus in miraculis sanctitate incōparabilis octuagesimo etatis sue anno cum absens esset electus: qui eū semper familiarius dilexerat quasi in testimonium testamenti breuem manu propria scripsit litteras omnes diuicias ei relinquens habuit. videlicet tunicam de sacco cucullam et palliolum. Iamq; modicus calor in pectore erat et quasi iam vix viuebat apertis oculis hec loquebatur. Egredere quid times egredere quid dubitas. Octoginta vero annis tpō fertilis et mortem times. Inter hec verba exalauit spiritum. Statimq; corpus eius humanum obriguit est. Sicq; et ip

se omnes qui ad egrotantē venerāt roga
uit. ne quidē puerum hoc post mortē
eius corpus seruaretur. Postmodus esi
uus vir sanctus. cum periculo vite post
decem fere menses corpus eius furatus ē
Et in palestina deferens monachis cre
bris prosequentibus laudibus monaste
rio condidit cum tunica. cuculla ⁊ pal
lio toto corpore quasi adhuc viuaret in
tegro. ⁊ multo fragrante odore quasi op
timo delibutum esset vnguento. in testi
monium eius sanctissime vite ad laudē
⁊ insuperabilem ipsius gloriam qui vi
uit ⁊ regnat. Festum autem ipsius recoli
tur duodecimo kalendas nouembris. q̄
videlicet die vndecimo marie virginis
et beate vrsule festum celebratur.

Turpinus re
manensis archiepiscopus. so
di⁹ Karoli quamoꝺecim an
nis. Cum hispaniam et galliciam a po
testate paganorum liberasset. que vidit
scripsit leoprando decano aquisgrani.
Primo quomodo sanctus Jacob⁹ apo
stolus apparuit Karolo. rogans vt locū
sepulture sue purgaret: eiusq; sepulcri
⁊ cum hoc eiusdem eternam possidendam
Conuersi autem fuerant multi per p̄
dicationem discipulorum Jacobi. sed re
cidiuum passi sunt. ⁊ fides christi ibi de
leta erat. vsq; ad tempus Karoli. qui his
panias ⁊ galliciam christianamq; fecit
per christum.
Primaverbs quam obsedit fuit pam
pilona. cuius mensibus nequit eam ca
pere. quia inexpugnabiles erant muri.
Orauit ergo. Domine ihesu christe pro
cuius fide huc veni da mihi hanc vrbem
sancti Jacobi si verum est q̄ mihi appa
ruisti. da mihi capere eam. Tunc muri
collapsi fundituꝰ ceciderunt saracenos
qui baptizari voluerunt viuere permisit
alios omnes occidit. Quo audito alie ci
uitates miserunt ei tributum et se ei sub
iecerunt et facta est tota illa terra sub tri
buto. Visitato sarthopbago. beatus ia
cobus venit petronum. cui infixit lan
ceam in mare dicens gratias ⁊ addidit.
Nusquā nunq̄ nisi nunc venire potui.
Tunc subiugauit sibi omnem galliciam
et hispaniam a mari vsq; ad mare.
Item vnam ciuitatem obtinuit. in qua
erant nongenta turres.
Item luceriam ciuitatem quatuor
mensibus obsedit. quam capere non va
luit: donec ⁊ sanctum Jacobum inuoca
uit. Tunc ceciderunt muri eius et est
deserta vsq; hunc. cum aliis tribus ciui
tatibus quas ipse dominus anathema
tizauit vt olim iericho: omnia ydola de
leuit preter vnum (quod vt dicunt sara
cени machumeth) quem ipse coluit cū
viueret in suo nomine fabricauerunt et
demonum legionem arte magica ibi al
ligauit. que tanta fortitudine illud ser
uant: quod a nullo vnq̄ frangi potuit.
Cum enim aliquis christianus ad illud
appropinquat. statim peritatur. sed
paganus cum orādi causa venit: illesus
abijt. Huius que super illud sedit: statim
moritur. Est igitur i maris margine la
pis altus quantum potest cornua vola
re sursum infra latus et quadratus. sup
stricto. super quem est imago illa ō au
rica leo opamo in effigie hominis fusa.
super pedes suos erecta. faciem habens
versus meridiem in manu dextra habēs
clauem magnam: que cadet de manu ei⁹
anno quo rex in gallia natus fuerit. qui
totam hispaniam christianam faciet.
Mox qui viderint clauem lapsam
gasis suis in terram positis omnes fugie
ent.
Extunc q̄s reges ⁊ principes habūt ka
rolo filiū q̄s pagani. ipse karo. fecit cōplū fā

cto Jacobo. ⁊ ornamenta multa ⁊ canonicos instituit. Similiter aquisgrani de illo edificauit. ⁊ multas alias ecclesias.

¶ Reuerso karolo pagan⁹ rex aphricanus hispaniā sibi subiugauit. xp̃ianos occidit ꝙs karolus terre custodes posuerat Quo audito karol⁹ rediit cū multis exercitibus ⁊ venit baionā vrbem vasconie vbi romaric⁹ mortē cuidā cōsiguineo ei⁹ suū equū ⁊ cetera sacerdotib⁹ ⁊ pauperibus distribuenda cōmisit quoniaz sup se audiuit demones quasi rugitus leonū. lupoꝝ et vitulorum habentes rapinas per dietas quinq; ducatus ab exercitu karoli est inuent⁹. Karolo in crastino pugnaturo cū argolando q̄ hispaniā reacquisierat in sero parant se milites karoli vt mane sint ad bellandū promptiores hastas suas ante tentoria in prato fixerūt in terra quas mane inuenerūt in corticibus ⁊ frondib⁹ decoratas: ⁊ in terra radicatas absq; derūt eas ꝑ terrā et de radicibus postea creuit magna silua. Horuz haste floruerant q̄ ipo die occidendi erāt ⁊ sanctoz martiruz numero inserendi.

Fuit autē mane occisa quadragīta milia ⁊ duz milo pater rotholandi. ⁊ equ⁹ karoli tunc stetit Karolus cum duobus militibus et spata qui dicitur gandiosa multos paganos occidit. In sero vnaq; redeunt in castra. Crastino venerunt q̄tuor nobiles cū quatuor milibus pugnatoz vnde pagani fugiunt ⁊ karolus in galliam rediit. Postea rediēs iterū cū q̄tuor milibus militū karolus. ⁊ hoz haste floruerunt. q̄ leti ⁊ p̄mi pugnauerūt. ⁊ paganos innumerabiles occiderūt. Et p⁹ ipi occisi sunt. et equus karoli ebi stans multos occidit donec fugerent pagani. Itez mādauit argolād⁹ karolo bellū Ad̄ karolus venit cū centū quadraginta quatuor milib⁹. Tūc argolād⁹ ⁊ karolus multa simul locuti sūt de casu belli et fide. Inter q̄ dixit argolād⁹. Pugnemus pro fide. si vincar baptizabor. Cauunt ergo .xx. xp̃iani cōtra .xx. paganos occidunt eos. Postea .xl. et venit et ꝑ⁹. Postea .c. ⁊ factuz est similit. Iteruz mille. sed semp xp̃ianos paganos occiderunt. ¶ Tunc dans craigis venit argolandus ad karolū baptizandus dicens karolo. Lex tua sanctior est. ⁊ ꝑpit paganis vt baptizarentur. Illi consenserunt. Tunc argolandus vidit ordines in mensa. et q̄ sunt qui essent. Rūdit karolus hos esse episcopos. hos monachos hos canonicos. hos pauperes quos dic esse nuncios dei. Cui ille. Male tractas nuncios dei propter hoc nolo baptizari Die notandū q̄ grane peccatuz sit male tractare pauperes. propter hoc karol⁹ tanta lecia a baptizandorum est priuat⁹. Crastino karolus pugnaturus habuit. cxxiij. milia. argolādus .c. milia. Ibi occisus est argolandus et sua .c. Ad. Vicecomes in sanguine stabant vsq; ad basses cuitatis. Que mox capta est paganis omnibus occisis. Tūc mille christiani nocte spoliauerunt mortuos karolo ignorante. qui onustati auro et argento cum ad karolum redire vellent. a paganis qui fugerāt sunt occisi. et b⁹ fecat eis auaricia. ¶ Princeps nauarroum mādat iterum karolo bellum. qui otauit do minum vt ostendat sibi in illo bello moturos. Crastino a moto exercitu karolus vidit rubeam crucē in humeris morientium retro super loricas quos omnes in oratorio suo retrusit ne occiderentur. Peracto bello. ⁊ occisis fere centum milibus paganorum. Karolus quos in oratorio truserat repperit mortuos. videlicet .cl. Tunc karolus expugnauit totam patriam nauarroum. ¶ Postea dicitur karolo q̄ rex babilonie miserat cōtra eum de syria viginti milia curruum. ⁊ ipsi de genere Goliath. qui vulnerari non poterant nisi i vmbilico vires quadraginta forcium habuit. Statura eius cubitorum duodecim. facies eius longa vn⁹ cubiti. digiti trib⁹ palmis. q̄ oēs ꝑ se missos portauit in ciuitatē octogīta

Primo ranaldum. secundo cōstantinum regem romanoꝝ ⁊ alium comitem tercium illos oēs sil' leuās q̄ pueros dextra ⁊ leua mittit in carcerem ⁊ viginti pugnatores quos silr deportauit. Rotholādus vero fixit eum in vmbilico. Vñ clamauit machumeth iuna. qꝫ moriot. Ac itrūt ergo pagani ⁊ portauit eū mort in ciuitatē. Et sic xpiani cum eis intrauerunt. ⁊ pfatum gigantem occidunt ⁊ ciuitatem capiunt. Rotholandus gigāti pdicauit de trinitate quereti abrahā vidit tres ⁊ vnum adorauit. Item in cithara cum sonat tria sunt: aro. manus et corda. In amigdalo tria sunt. corium testa nucleus. Sīr in sole. curpus splendor ⁊ color. In rota plaustri. medius brachia. circulus. In hoie corpus. aia. vmbra. Sic vnum est tria. Ita in deo tres pſone vnum sunt. Item querit gigas. Quō potuit virgo parere. Rñdit rotholandus. Deus q̄ fabe. gurgulioni et arboi facit gignere vermes: multoq̄ pisces et aquā pducit. vultures. apes serpentes sine masculino femine facit. plē gignere potuit idem deo ⁊ virginem facere parere. De ascensione quereti rñdit Rota molenduni quanti ad ima deseruerit de supius. tñ ascendit et conuerso. quis de monte descendat redit in altū. sol in oriente surgit ⁊ tendit in occidentem: ⁊ iterum redit in orientem. Ita et xp̄s vñ descendit iterum ascendit. Cui gigas. Adō pugnamus p fide. Postea dictū est quō execratus karoli faciem eiꝫ lineibus operuit ne viderent laruas hostium. et obstruxerunt aures equoꝝ: ne audirent tympana p que prius fugati fuerant: q̄ pagani fecerāt singulos viros ante singulos equos incedere larvatos: ⁊ tympana pcutientes. vñ modo victoriam habuerunt. Tunc karolus irrum pens vexillum in curru abscidit. at's cū nunq̄ fugissent sic occidit octo milia paganoꝝ. vibeꝫ cepit. ⁊ postea in hispania nemo karolum ausus est impugnare. Postea venit ad scūm iacobum ⁊ ola destructa ibi redificauit. statuitq̄ ad honorem scī iacobi oēs reges ⁊ principes pīntes ⁊ futuros ēpo scī iacobi obedire Tunc ego turpinus remensis archiepo sancti iacobi ecclīam ⁊ altare cum sexaginta ēpis karoli rogatu kalēdas iunij honorifice dedicaui ⁊ karolus tunc dedit ecclie sancti iacobi in dotem totaꝫ galliciam ⁊ hispaniam. et quilibet possessor domus annuatim quatuor denarios persoluere et ab omni seruitute regis et principum liberi essent: ⁊ vt ibi sint concilia et virge episcopales ⁊ oio ne regales p manus episcopi loci p̄beantur. Et beatus iacobus ⁊ iohannes cuꝫ matre pecierunt: et vnus sedeat ad dextram alter ad sinistram xp̄i. Johannes in oriente patronus est apud ephesum. iacobus in occidente. Romanā aplicaꝫ sedem petrus habet merito. qꝫ ipi erant ēpo p̄ ceteris familiares. Principalio tñ erat petrus qꝫ ēpo eum voluit esse principem apostolorum. Tante fortitudis fuit karolus. q̄ quatuor ferraturas equi simul manibus facile extendebat: ⁊ militem armatum stantem sup palmā suā a terra vsq̄ ad caput suuꝫ facile leuabat Tante largitatis. q̄ in quatuor festis ciuiam p̄cipue habuit in hispania. videlicet in nanuitate xp̄i. in pascha. pentheoste ⁊ iacobi. Per singulas noctes euꝫ custodiebāt centum viginti fortes. Prima noctis vigilia quadraginta ei astiterunt. decem ad caput, decem ad pedes decem ad dextram. decem ad sinistram dextra spatam nudam: sinistra candelaꝫ ardentem habentes. hoc modo secundam vigiliam. xl. sic. xl. terciam vigiliaꝫ fecerunt. Qui plura de virtutibus eius scire voluerit: ornar quomodo rome imperator fuit. ecclias ⁊ abbacias instituit sepulcrum domini visitauit: multoruꝫ sanctorum corpora in argento ⁊ auro locauit. quomodo lignum crucis secum tulit. vñ multas ecclesias dotauit. Cuꝫ rediret karolus de hispania. adhuc erāt duo reges pagani apud cesaream augu

stam. marsirus ꝛ beligādus frater eius a rege babilonie de gsde in hispaniam missi. qui karolo ficte subiacebat. Quibus karolus mandauit vt baptizarent & vel tributum sibi mittant. qui miserunt ei. xxx. equos oneratos auro et argento gazisq; hispanicis ꝛ. ccc. cḡs vino vtissimo oneratos pugnatoribus ad potandum: ꝛ mille sarracenos feminas formosas. Nuncio vero karoli ganaleoni triginta equos oneratos auro ꝛ argento ꝛ pallijs dederūt vt pugnatores in manus eorum traderet qđ ꝛ fecit. Nunc karolo munera tulit. sed vinum ꝛ mulieres acceperunt pugnatores. Diuitq; ret marsirus q̄ veniret baptizādus. cui occurrit karolus cum. lx. milibus: venerunt ꝛ pagani: ꝛ hoc vigintā milia occiderunt xpiani. similiter ꝛ. xxx. Ad. xpianorum a paganis sunt occisa. Propter ebrietatem animi ꝛ fornicationes eorū ibi occisi sunt oēs pugnatores. preter rotholandum ꝛ alios quinq; tunc rotholandus cum. c. viris exiuit ꝛ occidit marsirum ipse solus. uij. lanceis figus exalit Tunc marmoreum lapidem trino ictu in duas pteo diuisit a sursumo vsq; deorsum gladio suo. quem voluit frangere q̄n vidit se moriturum ne pagani eundem acciperent. cornu suum sufflando fregit: ꝛ cervicem colli sui fecit. socios vocādo. Cum sufflatiōem karolus audiuit venire voluit sed p̄fatos traditor eum auertit: dicens eum in venatōe esse. Ad hec karolus necem ꝛ traditionem suoꝝ ignorauit. Ad obitum rotholandi venit theodericus q̄ vidit compunctionem et oīonem eius. Tribus vicibus carnem suam tetigit dicens. Et in carne mea vt deo deum saluatorem meū. Sūt tetigit ꝛ oculos dicens. Quem visurus sum egoipse ꝛ. ꝛ ait. Memento mei dñe q̄ p honore tuo extul monor. memor esto sociorum meorum similiter ocasionis p te tunc signans se cruce ait. Hunc video quod oculus nō vidit ꝛ. Et sic expirauit sanctissimus martir rotholandus.

Ego turpinus nesciens rotholandū defunctum. ipso die obitus eius missam defunctorum presente karolo celebraui vij. kal'. iulij. ꝛ raptus in extasi audiui choros in celestibus cantantes ignorās quid hoc esset. Post hoc demones quasi predam ducentes. Quibus dixi quid fertis? Responderunt marsirum ad infernā sicut michael rotholandum ad celestia. Ad ista celebrata dixi hoc karolo Cum hoc dicerem venit bladuinus super equum rotholandi dicens se rotholandum dereliquisse in agonia. cito exercitus venit ad funus. sed karolus primus inuenit eum examinatum brachia super pectus posuerat in formam crucis. Tunc karolus irruit super eum Quis planctū illius explicet? Balsamo mirrha ꝛ aloe conditus est: ꝛ cum eo ibi per noctauit exercitus. triginta octo annorum obijt. Crastino armati vadunt ad locum certaminis vbi aliquis amicū suum femininum repperit aliquis mortuum. Oliuerium defunctū inuenient quatuor palis in terram fixis extensum tesubus retortis ligatum a collo vsq; ad ungulas pedum ꝛ manuum excoriatis sagittis. lanceis spatis perforatum. Totum nemus clamoribus impletur. quilibz suum amicum eulando. Tunc karolus iurauit per omnipotentem. q̄ aut rete non cessaret. donec hos hostes inueniret. Inuenit eos cenantes quatuor milia que occidit. Steterit sol immobilis ꝛ prolongata est dies vna spacio trium dierum. ꝛ inuento traditore genelano. precepit eum karolus quatuor equis fortissimis totum exercitus alligari: ꝛ super eos assessores agitantes contra quatuor plagas orbis. Et sic digna morte iterijt discerptus exemplo iude p̄ditoris. Duodecim milia talentorum aurivestes ꝛ alia data sunt p animabus defunctorum. Rotholandus in ecclesia romana sepelitur gladius eius ad caput suspenditur. Omnē terram circa oppidum blauiensis sex dieꝝ spacio vbi rotholandus

sepultus est. canonicis regularib⁹ quos ipse karolus restaurauerat: iussit dari. vt annuatim in anniuersario sui rotho landi trigintas panes oibus necessarijs vestibus induerent. cibis reficerent. triginta psalteria ⁊ tot missas p olim defunctorum aiabus occasor dicerent: de reliquo ipi viuerẽt. Post hoc karolus scũs dyonisius bonoꝛ uit. omnẽ franciam ecclesie eius in pdio dedit: ⁊ precepit vt omnes franci pfecti ⁊ fugin etiam reges pastor ecclesie obedirent: ⁊ quelibet domus annuatim q̃tor denarios darecipi ecclesie ⁊ stans apud corpus beati dyonisij otauit. p aiabus occasor in bispania ⁊ p his qui libenter pfatos denarios solueret. Hocte p̃ma regi dormienti Dyonisius apparuit eumq; exhortauit: dicens. Qui tuo exemplo in bispania occasi sunt vel occidentur: olim delictorum veniam impetrauit. Silꝛ aij. de sui vulneris medicinã impetrauit. Hoc karolus dixit oibus. Tunc karolus admodum mira miꝛi dei operatus est. Unde prouocati sunt etiam ad bona facienda multi alij. ¶ Tunc mihi turpino moꝛis karoli reuelata est hoc mõ. Cum apud viennam die quadam in extasi raptus oõni vacarem psalmõ deus in adiutoꝛium dicerem: demonum agmina p̃cedebant versus lotharingiam. Cum oĩa transissent vidi vnum q̃ ethiopez gressu tardo sequentem. Cui dixi: quo ito? Ñdit aquisgranum tollere aiam karoli. Cui dixi. Adiuro te p ꝓm vt rede as ad me dicens q̃d actum sit. Tunc patrum motari redeunt vt prius ordinat. Dixi ergo ei cui prius decerram: quid egisti? ridit. Galaciauus sine capite totlapideos ⁊ ligna ecclesiarum tulit in statera. q̃ plus appenderunt eius bona q̃ mala. Et ideo animam eius a nobis abstulit. quo dicto euanuit. Et ego cognouilla bona karolum esse defunctum. Ipse etiam mihi quando abinimicem recessimus me rogante. promisit mihi si fieri posset nunciam mꝛtẽ sue mitteret. Similiter ego sibi de mea morte promisi. Unde egrotante ad mortez precepit cuidam militi alumno suo vt mortez eius mihi nũciaret. qõ ⁊ fecit. Quinto kl. septembris obijt anno dñi octingentesimo quantodecimo.

¶ Cempe illo quo diuine placuit pietati. angloꝝ gentez de malicijs suis corrigere. ⁊ sue seruientis officijo arctius astringere. gloriosissimo normanorum duci gilberto eandem patriam debellãdo subegit ⁊ eius virtute ⁊ industria totius ecclesiastice disciplinatis in medijs reformauit. Cuius pie intentionis operibus inuidens. ille bonoꝝ omniũ inimicus dyabolus cum familiarium fraudibus. cum externoꝝ incursibus multotiens conatus est eius obsistere successibus. Sed domino protegente. ⁊ timente se regem glorificante: ad nihilum deductus est malignus. Audientes autem anglisubditez esse normannis: graviter indignati sibi quasi iure priuari. arma preparant. classem adaptant vt eos adeuntes a data sibi diuinitus patria expellant. Hoc comperto rex prudentissimus vltimum quendam religiosum abbatem remensis cenobij accersitum in datam dirigit. vt inquirat veritatem huius rei. Ac ille. vt vir admodum sagacis ingenij strenue negocium regis exequitur. quo fideliter pacto ad angliam cupiens reuerti: mare ingreditur. Etiam maximaꝝ partem maris p̃spero cursu trãsierat. cum subito deusio surgentibus undiq; ventis horrida tẽpestas celi cõmouit ⁊ undas. Fragatio igit̃ nautis nec vltra obnixa valentibus fractis remis. funibus ruptis cadentib⁹ velis. spes oĩm salutis amittit̃ nihil nisi submersionis iudicium deniq; expectatur. Cumq; de salute corporum desperata. animarum curam solũmõ creatoꝛ suo magnis clamoꝛib⁹ cõmendaret. ⁊ etiã

dei genitricem miseroꝝ. seꝝ refugiū ⁊ de
sperantium spem deuote inclamarent.
ecce subito ꝓspiciunt quendā reuerende
hitudinis virū. pontificali infula deco-
ratū. q̄i inter vndas stantē nauī ꝓximū
qui aduocans ad se abbatem visiū dis
verbis cepit compellare dī. Vis inq̄t pe
riculum maris euadere? Vis in ꝑriam
sanus redire. Cuiꝝ ille cum fletu se id
toto corde desiderare id solum expetere
rñdit. Tunc ille. Bass inquit me ad te
a dña meo genitrice dei maria. quā tam
dulciter reclamasti directum. ⁊ sic dictis
meis obtempare volueris: sanus cum co
mitib⁹ tuis ades innumeris periculīs maris
Spondet ilico se ei in oībus obtempa-
turum si hoc euaderet periculum. Ꝓo-
mitte inquit ille deo ⁊ mihi. q̄ diem cō
ceptionis mīis vbi solēniter annuatim
celebrabis. ⁊ celebrandum ꝑdicabis. Et
ille vt vir pauidus assumus. ⁊ qs inquit
dies mihi hoc festo ꝑtinet celebrandus?
Decimo ait vdus decembis hoc solenni
zandum festum tenebis. Et quo inquit
abbas seruitō vtemur in ecclesiastico of
ficio? Omne inq̄t seruitium q̄ dicit in
eius natiuitate: dicē ⁊ in ꝓceptōne eius
excepto q̄ nomen natiuitatis mutabit
in nomen ꝓceptionis. His dictis ille di
sparuit. ⁊ citius dicto sedata tempestate.
abbas cum suis incolumis concito ven
to flatu applicuit anglicis litoribus. Et
q̄ viderat ⁊ audierat. q̄bus potuit notꝝ
cauit. Statuetq̄ in remensi cenobio idē
festum solēniter celebrare. ⁊ tpe quoad
vixit: deuotis obsequijs deuote celebra-
uit. Et nos q̄ fratres dilectissimi si placet
salutif⁹ ruꝝ volumus apprehendere: dei
genitricis conceptionem congruis obse
quijs celebremus. ⁊ ab eius filio digna
mercede remunerem⁹. q̄ cum ꝑre ⁊ scō
spū viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ.

Tilia quia ceca

nata fuit. ꝑ suus eam occidere
voluit. vñ mīe q̄ quondā ancille sue eā
alendaꝝ cōmisit. q̄ ꝓter murmur ꝑpli
iubente mīe longissime cū puero fugit.
vbi cū ip̄a puella nutriret xp̄o ep̄o erbar
do de prib⁹ banarie apparuit dī. Vade
ad quoddā monasteriū qđ dī palma ibi
inuenies puellam a natiuitate cecā. quā
baptizabis nomen otilia impones ei. ⁊
mox post baptismū visuꝝ recipiet. Quo
facto cū diu optime in religione ꝓfecis-
set. misit fri suo lras dulcedie plenas vt
eā ꝑri reconcilians reuocaret. Cui cū ꝑ
nō annueret: filiꝰ incōsulto ꝑre ꝓ sorore
misit. vñ ꝑ filiū mīi verberibus castiga
tur q̄ infirmat⁹ fuit. de q̄ egritudie
obiit. Ꝑ vo ex hoc intantū ꝑturbatus
fuit ⁊ cōpunctus: q̄ ꝓ filia sua misit et
mōsterium qđ ꝓstruerat. filie cū oībus
suis appendicijs libē donauit. Post h⁹
itaq̄ defuncti est. Otilia sciens ꝑrem
suū in purgatorio vti: in latere montis
vbi nūc claustrū est sicū mīi. ⁊ tāl ternis
bilē otauit. q̄ celū sup eū. apti est ⁊ lux
magna circūfulsit eā ⁊ vox dixit ei ꝓpter
te liberatus est ꝑ tuus. ⁊ in choro ꝑnar
chaꝝ collocand⁹ ab angelis dunc. Nec
bā ꝓter dies festos nihil comedit nisi
panē ordeaceū ⁊ legumina. Pelle vsa
fuit ꝓ lecto. lapis vero ꝓ cussino. Quia
mōs alt⁹ vbi cenobiū otilie situ est. fecit
pauper querēs demoniā ⁊ pegrinos
nimis laborare. fecit inferi⁹ monasterii
ꝓ hospitali. q̄ locus soror⁹ tuꝝ placuit
vt etiam ibi orientū instituerent. Ibi in
nōie ꝑris ⁊ filij ⁊ spūssancti ꝓpria manu
tres cyrias plātauit. que vsq̄ hodie val-
de vales sunt in calore. Oriando vas
oīno vacuum impleuit vino cū quedaꝝ
soror⁹ inter diuina officia vasa esse vacua
diceret. Item q⁹ in baptismo visum re-
cepit. spūaliter. b. iohem baptistam ve-
nerabatur. ⁊ ei ecclesiaꝝ facere cogitauit

Quadā etiam nocte se dedit otoni ā
petram vbi nunc magna crux lignea lo-
catur ob memoriā tanti miraculi. ibi io
hannem rogabat oīdere sibi modū edi
ficij. qđ ⁊ fecit. Ꝺo beo eīi in forma qua
rōni baptizauit in maxima tñi claritate
sibi apparens. ecclie locū longitudinem

ꝛ lacrimis nez oñdit. qđ vidit vna sororꝝ
luarum vicz: sed iobem non vidit. Cui
otilia inhibuit ne ante ipsius obitum ali
cui visionē manifestaret. In vchoatōe
dauastri iobis boues cum plaustro lapi
dum cadūt de monte. đbz in latitudi
lex. pedeo. ꝛ illesi obuiant seruis asceñ
dendo iteꝝ honorati. Generantem̄ ser
ui cū gaudio ipos occidere. vt nō essent
obus vermiū sed bolm. Otilia suā nu
tricem ꝓpijs manibus sepeliuit. ꝛ post
lxx. annos sepulcro apto: dextre manꝰ
la nutricis integra inuenta est. q̄ eā quon
dam lactauerat. ꝛ reliquū corpus inane
ratum. Post plūa virtutū insignia oti
lia sciens finem sibi adesse: puocauit ad
se sororibus apud semī iobem p̄dicauit
eis. ꝛ rogauit eas orare ꝓ se. ꝛ pro patre
suo. Post hꝫ ꝑcepit eis vt irent in oratorium mīs dei virginis marie. ꝛ legerēt
psalteriū. interim dum hec fierent ipsa
obijt sola. tantusq odor ibi fuit q̄ omis
domus plene essent aromatibus. Rede
untes sorores cū viderēt mīem suā sine
eukaristia defunctam adeo instanteꝰ ora
uerꝰ q̄ de morte susceptata eis dixit. Cur
me inꝺeractio lucis ꝓiuncta fui ꝛ aliud
gaudiū hūi qđ oculus non vidit nec au
ris audiuit. nec in cor hois ascēdit. Rñ
derūt. Nobis fuisset ꝓfusio dñi si absq
cōione sacra obijsses. Tūc otilia calicez
ad latū in q̄ erat corpus ꝛ sanguis xpi ꝑ
pijs manibꝰ ꝓtectauit ꝛ cōicauit. Ob
hoc idez calix vsq̄mō seruat. Odor vo
p̄ dies. viij. durauit. Dormiti lucie ideo
ꝓiuncta fuit. q̄ ipsa otilia duobꝰ modis
martir fuit vo lūtate ꝛ carnis macerātōe

Passio sancti bo

nifacij martiris sub dyocleciano
ꝛ maximiano. apud tharsum ciuitatem
passi sed rome in via q̄ latina nunc capē
sep. ilū. Cū esset ꝓcurator rex cuius
dam nobilis mīrone nōie Aglaes. ꝛ cuz
eo in stupro miscerēt. tandē vēq̄ diuino
numꝰ ꝓuenit: ꝓ filiū būerunt vt ad rēdendū corpa martirū bonifaciꝰ mitterēt
si quomodo seruientes atq̄ obsequātes
eis p eorum oīones saluari mererentur
Peruenientes igitur p dies aliquot thar
sum ciuitatem: dixit ad eos qui cum eo
erant bonifacius. Viri euntes requirite
nobis bospitaz. ego aūt ibo videre eos
quos valde desidero martires certātes
festinanꝰ itaq̄ ad locum vidit beatissimos martires. alium suspensum per pe
des igne suppposito alium manibus abscissum alium stipitem in collo bñtem
affixum. ꝛ terra elevatum ꝛ sic p diuer
sa supplicia martiria ab impio carnifice
dispositio cū eminus ferueus ꝛ ipse amore xpi respiceret magnum deuz sanctoꝝ
martirum clamare cepit. ꝛ accurrens cō
sedit pedibus eorum deosculans vincula ac dicēs: Certantes martires xpi calcate dyabolum. Modicum perseverate
parum quidem labor: sz multa requies
ꝛ ineffabilis postmodum satietas. Ista
eñ tormenta que ꝓ diuinitatis amore
patimini. ꝛ talia sunt ꝛ quasi in momento transeuntia. Post brevissimi tñ ꝛpis
spacium ad perpetue felicitatis vos trāsmittet gaudia. vbi regis vestri visione
gaudentes. alliluia celestium cantationū
laudes inter choros angelorum immortalitatis decore vestiti referentes. in eter
ne calamitatis abyssos impijssimo vestros videbitis cruciari tortores. Aspiciens autem impius iudex iussit eos
applicari ad tribunal: eisq̄ dixit. Quis
es tu? Sanctus bo. dixit. Xpianus sz
bonifacius vocor. Tunc iratus iudex
iussit eū suspendi ꝛ tam diu corpus eius
ungulis radi. donec ossa eius apparerēt
Deinde calamos acutos sub vngul' manuum eius affigi. Cuiq̄ serius dei martir celum aspiciens: ꝛ lacrimiter dolores tolleraret. videns impius iudex iussit aperiri os eius ꝛ plumbum buliens infundi. Sanctus autem martir dicebat. gratias ago tibi dñe ihu xpi filii dei vīi. deinde iudex iussit afferri ollam ꝛ eam picem impleri. atq̄ verso capite sancti martirem in bulientez picem mitti. Sed cū

nihil lesus esset: iussit inde vt gladio caput eius absciderēt. Quo facto terre motus factus est magnus. ita vt multi infideles virtutē xpi in martire cernentes crederent. Conserui vo martirio bo. circumibant vbiq; requirentes eū. t nō inuenientes adinuicē dicebant. Ille nō in aduiterio aut in taberna positus est. Cū q; inter se colloquerent. accidit vt obuiaret eis vnus de cōmentarien. quē interrogant. viditq; aliquē virū pegrinū romanū. Ille ait. hesterna die vir pegrinus abscissus est capite in stadio. Et iterū interrogant. q̄lis erat aspectus eius. At illi dixerūt. Vir q̄dratus. t crassus robusto capillo, coccinis armillatis inductus. t dixit ille. quē q̄ritis apud nos hesterna die martirio est functus. Atilli. Nolem quē nos q̄rimus adulter est. t rebellis. Dixit eis ille. Venite. t videte eū. Cū q; oīa audisset eius btissimi martirio corpus et pcō sū caput eius: dixit ei. Iste est quē q̄rimus peti me. vt des nobis eum. Qui rndit. Ego grauis corpus eius dare non possū. Illi aūt dantes ei solidos q̄ngentos acceperūt corpus scī martiris. t vngentes eū aromatibus inuoluentesq; linteaminibus pciosis, posuerūt illud in basterna. t sic reuertebant gaudentes. t glorificantes deū. Angelus aūt dñi apparens oīe quid ipsius rem factā b. martiris indicauit. q̄ pfectum cū oī veneratōe obuiauit sctō corpi. t edificans ei domū dignā, reposuit illud in ea ab vrbe romana spacio stadiorū. v. Ad gr̄m iacens est aūt bonifacius. xuij. die mēsis maij apud thartsum metropolim cilicie. t sepultus est rome nonas iulij. Beata vo aglaes abrenūciauit mdo. t pompis eius: distribuens vniuersa q̄ possidebat egenis ac monasterijs erdarās vniuersam familiā suā a iugo seruitutis. t ipa sine intermissione vacans orationibus. t ieiunijs tantā gr̄am a dño ibu pmeruit. vt in ei⁹ noīe virtutū daresceret signis supuenit aūt in hiis sctimoniali ānis. xij. sepulta apud pfatum martirē opibus pijs pfummata

Oro2 nanqz bti

bñdicti scolastica noīe. oipotenti dño ab ipso puericie sue tpe dedicata ad eum semel p annum venire cōsueuerat. Ad quā vir dei non longe extra ianuam in possessione monasterij descendebat. Quadam vero die venit et more suo ad eam cum discipulis venerabilis ei⁹ descendit frater. q̄ totū diem in dei laudibus sacrisq; colloquijs ducentes. inchoabant ibus iam noctis tenebris simul accepe. unt. aboo. Cumq; adhuc ad mēsam sederēt. t. uter se sacra eloquia narrassent. taro. orq; ei. bō p̄raberet. ea dē sctimonialis femina soror eius eū rogauit di. Queso te ne ista. i. octe me deseras vt vsq; mane aliquid de celestis vite gaudijs loq̄mur. Cui ille rndit. Quid est qđ loqueris soror? Manere extra cellā nullatenus possum. Tanta vero serenitas celi erat vt nulla in aere nubes apparerat. Sctimonialis aūt femina cum verba fratris negantis audisset iuxta digitis manus ō mensam posuit. t caput in manibus oipotentem dñm rogaturā declinauit. Cumq; leuaret de mensa caput. tanta choruscationis t tonitrui vis. tantaq; inundatio pluuie erupit. vt neq; venerabilis pr̄ bñdictus neq; fres qui cum eo aderant extra loci limē quo confederant pedem mouere potuissent. Sctimonialis quippe femina caput in manibus declinans: lacrimarū fluuios in mensam fuderat p quos serenitatem aeris ad pluuias trahit. Hec paulo tardius post oīonem inundatio illa secuta est, sed tanta fuit cōuenientia oīonis et mundationis et de mensa caput iam cū tonitruo leuaret. q̄tenus vnum i de mq̄ esset momentū t leuare caput t pluuias deponere. Tunc vir dei inter choruscatiōem t tonitruos atq; ingentis pluuie inundationes. videns se ad monasterū non posse remeare cepit conq̄ri cōtristatus di. Parcat tibi deus oipotens soror qđ est qđ fecisti? Cui illa rndit. Ecce te

rogani ⁊ me audire noluisti. rogaui dominū meū ⁊ exaudiuit me. Modo ꝙ si poterio egredere. ⁊ me dimissa ad monasterium recede. Ipse aūt exire extra cellā non valens. ꝙ manere sponte noluit in loco mansit inuictus. Sicq; factuꝫ est vt totā noctem pugilem duxerit. atq; p sacra spūalis vite colloqa sese vicaria relatione sacrarent. q̄ de re dicit cum voluisse aliq̄d: sed minime potuisse. qz si venerabilis viri mentez aspicimus. dubiū non est q̄ eadem serenitatē voluit in q̄ deseruerat pmanere. sed cōtra hoc q̄ voluit in virtute oīpotētis dei ex femine petitione mutauit. Hec mirq; plus illa femina q̄ diu fratrem videre cupiebat in eodem tpe valuit. Quia cū iusta iob⁹ vocez deus caritas est. iusto valde iudicio illa plus potuit q̄ amplius amauit. ¶ Lunq; die altero eadem venerabilis femina ad cellam ꝓpriam recessisset vir dei ad monasteriuꝫ rediit. Cū ecce post triduum in cella consistens ecclesiā in aere oculis vidit eiusdem soloris fuisse ac iam de corpe egressa: in colūbe spē celi secreta penetrare. Qui tante eius glie congaudens oīpotenti deo in hymnis ⁊ laudibus gr̄as reddidit. eiusq; obitum fratribus denunciauit. quos etiā prius misit vt eius corpus ad monasterium deferrent atq; in sepulcro quod sibi ipse ꝓparauerat ponerent. Quo facto contigit vt quotq; menses⁹ semp in deo fuerat eotq; quoq; corpora nec sepet. Eodem vero anno quo de hac vita b. hūdi eius erat exiturus q̄busdam discipulis secum pmanentibus. quibus sd̄m longe manentibus scissimi sui obitus denunciauit diez. pñabus indicens vt audita p silentiū tegerent absentibus indicans q̄s vel quale eis signum fieret q̄n eius aīa de corpore exiret. Ante sextum vero exitus sui diem aperiri sibi sepulcrum iubet. qui mox correptus febribus acriter cepit ardore fatigari. Lunq; p dies singulos languor ingrauasceret. vj. die portari se in oratorium a discipulis fecit. ibiq; extrem sumpto dñici corporis ⁊ sanguinis ꝓceptione munitus atq; inter discipulorum manus imbecillia membra sustentans. erectis in celuꝫ manibus fletu ⁊ vltimum spiritum inter verba oīonis efflauit. qua sz die duobus de eo fratribus vnus in cella commorantibus alteri aūt longius posito reuelatio vnius atq; ipsius similis visionis apparuit. Viderūt nanq; q̄ strata pallijs. atq; innumeris choruscans lampadibus via recto ortentio tramite ab eius cella in celum vsq; tēdebatur. Cui venerando habitu vir desuper clarus assistens. cuius esset vias quam cernerent inquisiuit. Alij aūtem se nesire professi sunt. Quibus ipse ait. Hec est via qua dilectus dominī benedictus celum ascendit. Tunc itaq; sancti viri obitum sicut presentes discipuli viderunt. ita absentes ex signo quod eis predictum fuerat cognouerunt. Sepultus vero est in oratorio beati iohannis baptiste. quod destructa ara appollinis ipse construxit.

HOdierna festiuitas sanctissimi ac beatissimi patris nostri ruperti qua eius nobis in paradisum transitum exultabilem reddit pijs mentibus mistica gaudia exhibet. que dum annorum cursus inde volutus in nostris cordibus semper recenti iocunditate innouatur. Cum enim dicat scriptura. In memoria eterna erit iustus. digne in memoriam venit⁹ hominum qui ad gaudium transit angelorum. Cunq; dicat. Gloria patris est filius sapiens. quante huius sunt glorie qui tot barbaricas nationes ad agnitionem dei in christo ihesu per euangelium regenerauit.

¶ Tpe nanq; hyloberti regis francorū anno sz regni eius. ij. sctūs cōfessor xp̄i in vuormacia habebatur episcopus qui ex regali prosapia francorum nobiliter ort⁹ nobilior fide ⁊ potestate fuit. Erat enim māsuetus ⁊ castus. simplex ⁊ pru-

deus in laude dei deuotus. planus spū
sctō. prudens in consilio. iustus in iudi
cio a dextris ⁊ a sinistris. virtutū armis
munitus gregi suo forma bene agendi
factus. q; qō verbis monuit hec opum
progressa ꝓfirmauit. Vincendi se frēq̄n
tibus exercebat vigiliis. inde ꝓ tribuens
macerabat inedijs opus suū miscēdo or
nabat q̄ thesauros dispsit. vt sepe egēte
paupes ditesceret q̄ suū solum hoc esse
credidit qō nudus aut inops accepisset
¶ Cum igit̄ p̄ celeberrimā famā huius
viri in fines terraꝝ exisset ꝑplurimi illu
stres viri non solum a vicinis sed etiam
ab exteris nationibus ad eius sciētissimaz
ꝓfluerunt doctrinam. vt vel illius sa
crantissimo alloqō in tristicia cuiuslibet
animetur ⁊ ꝓsolationē suscipierent. vel ec
clesiastice religionis ab eo puram verita
tem audirent. Ūñ ⁊ multi illius beni
gna deuotione a lāqueis hostis antiqui li
berati sunt ⁊ vias ppetue vite ingredie
bant. Sed infideles q̄ plurimi erant in
regione vnormacensi. illius sctitatez nō
ferentes multis cū supplicijs affectum.
⁊ virgis cesum a ciuitate cū magna eie
cerunt iniuria. ¶ Igit̄ eodē tpe theoda
dus bauarorū audiens dei viri sctitatem
⁊ miracula que faciebat. desiderauit illū
videre. ⁊ missis obtimatibus suis obnixe
eū postulabat. q̄tenus regiones bauaro
rum visitare dignaret. ⁊ eius salutifere
credulitatis viā insinuaret. Sctūs vero
p̄s vbi tante legationis postulationes
p̄cepit. scieno hmōi cām ex diuina dispē
satione ꝓcedere: gr̄as celesti clemētie
agebat. q̄ sedentes in tenebris ⁊ vmbra
mortis autorē vite lumē verū xp̄m ihm
agnoscere optarent. Itaq; tū eisdem le
gatis sacerdotes suos q̄si radios fidei ad
eum dē ducē ꝓmisit. ⁊ ipe nō longo tpis
spacio interposito post eos in bauariā
iter aggredit. Qō dū p̄fat⁹ dux audisset
magno pfusus gaudio. cū p̄cessu ꝓce
rum suoꝝ obuiā ꝓperauit. ⁊ in vibe ra
tisbona cū sūma alacritate illū excepit.
Tunc ibidē sctūs rupertus indicto iciu
nio celestibus ministerijs ducē informa
uit. ⁊ in fide vera roborauit. ⁊ ydolorū
cultibus abrenūciare fecit ⁊ in nōe sctē
⁊ individue trinitatis baptizauit. Ba
ptizati sunt cū eo optimates sui ⁊ ppl'us
non modicus nobiliū ac ignobiliū trēdē
ptoꝝ mōi laudantiū. q̄ eos de tenebris
in admirabile lumē suū vocare dignat⁹
est. Bnā ꝓfessionē xp̄i p quā vbi irradi
ata sunt corda tenebrosa. ⁊ infidelium
arentia pectora fontē vite sitiebat. Ba
ptizato itaq; duce ⁊ ppl'o. q̄ diuina illu
strante gr̄a facīm salutaris lauacri fuisce
pat. obsecratus a theodone sctūs rupt⁹
nauī ascensa palneū danubij descendē
do: vicos ⁊ castellis libera voce euāgeliū
xp̄i p̄dicauit. ⁊ p terminos noricoꝝ vsq;
ad inferiorē pānoniā. ipse clara lucerna
sup candelabꝝ posita: lumen fidei mini
strādo pruenit. Indeq; p terrā reuersus
lauariacensium vibē intrauit in q̄ mul
tos a q̄ baptismatis regenerando ab ydo
loꝝ cultura ꝓuenit. ⁊ pl'es varijs lāguo
ribus oppressos in nōe dñi sanauit. Lau
riaco nāq; digressus in q̄uq; loco am
plius ferueret gentilitatis erroꝝ cognos
cit. illic intrepid⁹ accessit. destructo ydo
la. diminuens sil'acra cōmendans vbiq;
dñi nostri ihu xp̄i diuinitatē pariter et
sacrā eius incarnationē. vt vnus idēq;
deus esse crederet ⁊ hō. añ luceret a p̄re
deo verus deus genitus in fine tpm ꝓ
būana salute ex virgine mr̄e verbū dei
verus hō natus. q̄ illuminat oēm hoiez
venientē in hunc mūm. ¶ Sed cū iam
vir dñi fm postulationē ducis ⁊ ppl'i si
bi locū ad ep̄alem sedem eligere aptum
meditaret secus stagnū vnalarij lacus ve
nit. vbi eccl'iaz in honore p̄cipis ap̄l'oꝝ
petri ꝓstruxit ⁊ dedicauit. Exijt inde ad
iuuauꝝ flumū vbi olim in vano ciuitatis
fuit q̄ antiqs mirabiliē extructa ruinis.
inter bauaricas vrbes eminebat nobilis
sima. sed tūc raro incola inhabitante pene
dilapsa ⁊ virgultis erat coopta. Que lo
cū cū seruus dei ad cathedrā ep̄alem ꝓsi de
rauisse esse ydoneū. quippe inter mōtana

a ppl̃ari tumulto semotū: ꝓpterea hui⁹ a duce sibi tradita cum summo studio renouauit. ⁊ struens ibi basilicā quā in honore b. petri ap̃lorū principis dedicauit ⁊ clericoꝝ officijs rebusq; necessarijs munificentia theodonis magnifice dotauit postea vero delegato sacerdotum officio oēm ibidē q̃die cursū ꝯgruo ordine fecit celebrari. ¶ Dei⁹ itaq; vir oīi cupiens augmentare loca a p̃fato duce aliquē fiscum suū vocabulo dictū pidigrin inter zurū ⁊ argentū cū milleno cōparauit solidoꝝ. ⁊ sic deinceps deo auxiliante ex traditōne regū siue ducū siue fidelium virorū loca res acquirere cepertūt. ¶ Porro diebus q̃dam ꝓbabiles viri btō pontifici cū magna admiratione narrauerūt q̃ ipsi in heremo q̃ tunc tpis vbo appellatōis caruit. nūc vuongobi dī celestia p̃digia ardentiū lucernaꝝ ter q̃terq; vidissent. ⁊ mirifice suauitatis odore ibi redolere sensissent. Mirantibus aūt cunctis q̃ aderant sup talibus p̃digijs sc̃us ep̃s dominguū p̃sbiterū suū ad eundē locū misit ꝓpiens vt veritatē huius signi diligenter approbaret ponendo in eodem loco crucem ligneā quā ipe sc̃us sua manu bñdixit ⁊ illic dimisit. Dominguo vo cū illuc peruenisset. statim primo noctis exordio cum religiosis qui secum aderāt cerlitus amissas aspiciebat claras lucernas descendere. ⁊ totam illā regionē loci instar solaris radij irradiare. ⁊ hanc visionē p tres noctes cū suauitate mirifici odoris ibi videra tradiare Tunc ipse in eodem loco benedictā crucē erexit ⁊ supfabricato tugurio ad sc̃m ruptum regressus est ꝓpriam assertionē certa relatione confirmans. ¶ Sanctus ruptus q̃z cōcanus cōsilio cum theodone p semetipsum eundem beremū adiit. ⁊ videns locum hūanis hitatōib⁹ posse fieri aptum annosa robora extirpare siluarumq; condensa in planiciem campi redigere ac ecclīam cum bīaculis suorum dei edificare cepit. Hisdem vero quibus theodo aduersam inuidię valitudinem. Cunq; sibi vite terminū appropinquare sentiret: vocauit ad se theobertum filium suum. ⁊ ducem nouicoꝝ illum constituit. precipiens ei obedire sancto rupto ad xp̃ianitatem suam ⁊ ad opus diuinū illum diligenter adiuuare sc̃mq; locum inuanien⁹ ecclie amore. ⁊ honoribus ⁊ dignitanbus iugiter sublimare. Cunq; huiusmodi mandatis ⁊ oībus quibus voluerat filiū instruxisset. vltimū diem clausit migrās ad oīm. Post hoc vero theobertus cum optimatibus suis ad sc̃m ruptum visendi gr̃a ire prexit. ⁊ venies ad illū in supradicta bereno locum pio veneratabatur affectu dans ad ecclīam quam sc̃us ruptus ibi construxit. ac ipso duce p̃fate in honore sc̃i maximiani dedicauit. tria miliaria vndiq; de eadem silua. ⁊ villam albinā cum ceteris donarijs in alemoniaz monachorum quos sc̃us pontifex ibi deo seruiendū posuerat. ¶ His ita gestis vidēs vir dei hanc tanta dignitatis culmē iugo xp̃i sese subdidisse. ⁊ gēralitatis error plures inuolutos supesse. ad p̃riam suam repedauit. ⁊ inde cum. xij. ad p̃dicandū sibi socijs electis. inter quos erāt eximij cristianitatis cisilarius ambo p̃sbiteri. ambo viri sc̃i. ⁊ secum virginem xp̃i sc̃am erudrudem neptem suam adducens q̃ cum tot luminaribus ad vrbem inuanien sem regreditur. Tunc in supiori castro eiusdem ciuitatis cōstruxit in honore d̃ni nostri ihu xp̃i ⁊ sue sc̃e genitricis ꝑpetue virginis marie. monasterium. ⁊ ibidem congregationem sc̃imonialiū posuit sc̃am erudrudem ad seruiendum celestio regi. atq; cum theoberti ducis a stipulatione q̃ possessiones ad illud cenobium tradidit infinitas. earum ꝙuersationē p oīa rationabiliter disposuit. His ita expletis iste vir beat⁹ inceptum p̃dicationis opus cum sūmi opifics adiutorio studēs ad p̃fectionez perducere. nouella regni discipulorum suoꝝ comitante caterua circuire destinauit. ⁊ ab vrbe egredies inuanicū. gentes

quibus nondum fidei lumē resplendue rat: visitauit. ⁊ eis triticum credulitatis lolio pfide seminauit. Haz a cordibus eoꝝ barbaricis hospitibus ⁊ diabolice deceptionis pfugatis. illuc intromisit fidē catholicitatem. misericordiam. humilitatem. p q̄s pacifico⁹ dicatores xpi olim bonoꝝ largitoꝝ ⁊ origo hūane mentis domicilium intrare solz. Cūq; sic bauaroꝝ terminos circuiret. ac eōs ad fidē ⁊ meruisset deos vt in fide stabiles pmanerent admonuit. ⁊ dimissis pbiteris q̄ pplm ad diuina misteria ⁊ suescerent. ipse ad vrbē iuuauiensem remeare studuit quia spū ꝑphetico repletus die vocationis sue instare pscisit. quē discipulis suis pnunciauit. Illi tali ⁊ tam tristi indicio ꝑturbati cur eos ⁊ rām ouellē xpianitatis plebem desereret lacrimati sūt. Ille spe erecta ad xpm vt bem iuuauiensem ⁊ pplm nouicoꝝ oīpotenti deo cōmendauit. ⁊ vitalē vir sctūs ⁊ oī pplo acceptū sibi fieri successorē elegit. Cum vo dies q̄dragesimalis observantie ageret fedtū ardore vir dei fatigari cepit. Cunq; sctissima dies resurrectionis xpi illuxisset. solēnia missaꝝ celebrauit. et munitus sacro sctī corpis xpi viatico. post vultus paterne pietatis admonitiones ⁊ post extrema caritatis verba fres ꝑfirmatis. inter sctās manus lacrimantiū voces. inter pios plangentiū singultus. cetus angelica a q̄busdam religiosis viris in celo audiebant. q̄ voce canora aiam sctām ferebant ad eternam felicitatem.

Empore diocle

tiani sctus florian⁹ ptincepe offi cij militie fuit. de q̄. xl. milites crediderūt xpo. Qui ab aquilino pfecto ad partes noricoꝝ. i. bauaroꝝ destinati. apud lauretum supplicijs affecti incorrupti sunt. Tunc sctus florianus vltro se xpianum confitet ⁊ cum flecti non posset ad cultū ydoloꝝ bibo duriter cesus est. ⁊ acutis fustibus scapule eius pfodiunt. Tandem vbe ⁊ aquinus vt a ponte in flumē aquil precipitet. Erat sctus. studens lucro tesed vnus alijs astronoꝝ sctū precipitari cuius oculi statim videntibus oibus crepuerunt. Ad ortus ascendens ꝑtra fluxū fluuij in magno saxo. Aqla adulat expansis alis in modum crucis regit corp⁹ Ad fone deuote ictus apparuit. Jungit illa aiala ⁊ corpus virgulti⁹ inuoluit ne a ꝑsecutoribus videret. sed cum estu aiantia deficerent. ad preces femine fons erupit q̄ vsq; hodie fluit. Venientes q̄ boues ad locum martiri paratum vltra se mouere non poterant: ibiq; sepultus miraculis multiplicater choruscat.

Acta é persecu

tio xpianoꝝ a diocletiano imperatore vt siquis inuentus fuisset non sacrificare dijs. multis supplicijs interiret Audiens hoc b. eraſ. fugiens ex anthiochia ciuitate: heremū petijt ⁊ habitauit in ea annis. vij. vbi in monte libano die ac nocte dñm ꝑpetrans multa mirabilia egit. Nam esca a de celo veniebat p coꝝ tuum. etiam angeli loquebant cum eo. Diuerse etiam fere veniebant in cellam eius ⁊ ꝑsternebant se ad vestigia eius ⁊ facta est ad eum vox de celo di. Eraſ. descende ad tuam ciuitatem. ⁊ statim surrexit ⁊ descendit ad ciuitatē. Cunq; descendisset multi q̄dem vexabant a spiritibus immundis ⁊ occurrebant ei. Cūc b. eraſ. imponebat eis manꝰ in noīe dñi ⁊ statim salui fiebant. Multos etiam p baptismū ꝑuertebat ad dñm. hoc audiens diocle. impator iussit b. eraſ. teneri ⁊ pūcari sibi. Cum introduceret sedente impatore. ꝑ tribūali interrogauit eū di. Quid vis esse aut de quo genere es? tunc b. eraſ. dixit. Xpianus sum. ⁊ tm confiteor. Erat b. eraſ. nō solum spū ſz etiam corpore pulcer. Vultus eius angelicus. oculi eius ꝯfragij solio. loquela eius sine vlla offensione securꝝ rēdebat: nō trepidabat. Et ait impator Acquiesce ⁊ sacrifica dijs meis ne male vlciscaris. Dixit ei b. eraſ. Nō impator

nunq̃ ero facturus vt lapidibus ꝛ sculpturis quibus tuipse similis es ego sacrificem. sed ego sacrificio deo viuo qui fecit celum ꝛ terrã mare ꝛ oia que in eis sunt. ipsi soli seruio. ꝛ ea mea nam tibi nunq̃ consentio. Tunc imperator furore repletus iussit ministros plũbatis tũdi latera eius. Qui dum cederẽt: respexit in celum ꝛ dixit. gr̃as tibi ago dñe ihu xp̃e qui es via in te credentiũ. qꝫ peruenit ad qđ desiderat ꝑia mea. adiuua seruũ tuum vt non me absorbeat abyssus mortis. tunc imperator di. eras. video te inuenem pulcrum consule ate tue. ꝛ sacrifica dijs meis ꝛ dabo tibi aurum ꝛ argentũ. vestem inestimabilem ꝛ faciam te nobilem in palatio meo. Dicit d̃ b. erasmus. Lupe rapax seductor alarũ: non prestitia tua speremus me a caritate xp̃i. Nam aurum ꝛ argentum ꝛ vestes tue mechinabiles sint tecum in die perditionis tue ego aũt habeo loricam fidei quam infernus corrumpere non põt. tu vero cum patre tuo dyabolo eris in ignem eternũ orsurus. Imperator furore repletus iussit b. eras. fustibus mactari. ꝛ ter binos mutans ꝛ in dorso eius nulla macula videbatur. Vniuersa vero plebs clamabat di. Vere magnus est deus xp̃ianoꝝ qui tantam virtutẽ operat̃ in illo. Imperator dixit ad pplm. Errastis. arteo maleficorum operatur iste. Dixit b. erasmus. Nõne ꝛ tu dyabolus es similis illi qui primo ꝓthoplastum de paradiso ꝓcit. Impie carnifex. draco iniquitatis vas maleficorum. malefactis meis ꝛ xp̃s est filius dei viui qui ex virgo genuit maria et verbo p̃ris quem ꝓphete venturum p̃dicauerunt. qui soluit peccã mundi. illuminans tenebras ignorantie nr̃e. qui te puniet in eternum cui tu rationem redditurus es. Imperator furore repletus iussit beatum erasmi carnes vncis ferreis effodi: gratulans psallens ꝓphetico psalmũ deo celebrabat: dicens. Posuerunt hierusalem ꝛ ponor custodiam posuerũt morticina seruorum tuorũ deus terre. Tunc imperato furore repletur. iussit ministris plumbum. picem. sulphur. ꝛ resinam cũ cera ꝛ oleo solui. ꝛ b. erasmum perfundi. Stabat aũt angelus dñi cum eo q̃ et refrigeriũ ꝑstabat. Tũc b. eras. dixit imperatori. vbi sunt mine tue ꝛ furor tuus magnus. ecce corpori meo ꝑstitisti magnum refrigeriũ. Vniuersa vero plebs clamabat di. Dimitte hominẽ istum. ꝛ epm ciuitatis fue qꝫ deus xp̃ianorũ operatur in illo. Et ecce subito factus est terremotus magnus. tonitrua chorusca tones ita vt pene tercia pars oppidi moreret. Angelus vero dñi cũ sc̃o eras. stabat et ecce homines ad xp̃i lumen deducebat. Imperator autem fugiens quasi timẽs ciuitatem ab ira dei pire. locutus est ad populum ꝛ dixit. iste quem vidistis deũ blasphemante. ideo talis est conturbatõ. Tunc imperator repletus furore iussit beatum erasmum in carcerem introduci, et seraginea pondera ferri in cervicem vel in manibus eius poni. Et precepit ministris vt si quis inuentus fuisset panem vel aquam ei dare morte moreretur. Et fecerunt ministri sicut imperauit eis. Imperator autem anulo suo signauit ostium carceris. Et circa mediam noctem exclamauit beatus erasmus ad dominum dicens. Domine ihesu christe accelera ꝛ eripe me. ne glorientur inimici in seruis tuis ne dicant gentes vbi est deus eorum. Et ecce subito carcer illuxit. et fragrauit quasi fuisset aromatibus plenus et visa sunt velut duodecim candelabra ardentia ante beatum erasmum martirem et episcopum. Angelus domini ingressus fuerat ad eum dicens. Erasme ecce ego veni ad te. et statim liquefactum est ferrum tangẽs ea. et in medio eorum stabat psallens et benedicebat deum dicens. Benedicam dñm qui fecit celum et terram. cui astant angeli ꝛ archangeli cum tremore. et numerus martirum qui passi sunt xp̃o ꝛc. q̃ fecisti misericordiam cũ seruo tuo ꝛ liberasti animã meã de manib⁹ inimicorũ

sicut liberasti sydrac mysac ⁊ abdenago
de medio fornacis ignis ardētis ⁊ ō ma
nu nabuchodo. regis. Act sicut danielē ⁊
num tuū de lacu leonū ⁊ oblato prādio
p abachuc ꝓphetā saturasti ⁊ susannam
de falso crimine liberasti. ita ⁊ mecū feci
sti misericordiā. ⁊ ecce angelus dñi dixit
ad eū. Erasme exurge ⁊ ambula mecuꝫ
vsqꝫ in ytaliā. ibi nbi dñs eternā vita tri
buet in sc̄m seculi. Et quasi colūba xp̄i
plaudēs sic ⁊ lugrido de posuit. Alta vo
die currens ad carcerē. signatū anuli sui
ūenit. Cūqꝫ designassꝫ pcepit ministris
adducte magnū q̄ deos meos p nihilo
fecit. ingressi aūt carcerē nusq̄ eū ūenerunt. ferrū vo sicut canis inuentū ē. Et fa
ctus est clamor magnus dicentiū. homi
nem nō ūenimꝰ. nā ipꝫ ferrū nobis ca
nis videt ee. Ó vt audiuit ſpator ala
pam sibi in frōte pcussit dicēs. Ve mihi
delusuꝫ est regnū meū. q̄ dicturꝰ ero po
pulo meo? Venerūt eni quasi. xl. milia
virorꝫ et mulierꝫ ad spectaculum milicie
xp̄i. turbabaē tota ciuitas ⁊ tremore grā
di posita. xp̄iani xp̄ianū q̄rebāt. vidue et
orphani ep̄z req̄rebāt di. quid fecisti bo
mini iusto? Tūc ſpator cum ore pterritꝰ
dixit. q. a deo aꝰ in celū raptꝰ fuisset ⁊ p
mittū magnū se redemisꝫ. Et cū. b. eraſ.
in lugrido venisset mltos in xp̄i noie ba
ptizās ofa vanitatꝫ opabaē. nā infirmos
⁊ cecos ⁊ omnibus salubat. Hā erat ibi
quidā nobilis ⁊ pmarius ciuitatis noīe
anastasius. cuius filius mortuꝰ fuerat ⁊
corpus eius ad sepulcrū ducebaē. iussuꝫ
eni fuerat a dño. b. eraſ. vt eū resuscitaretꝫ
⁊ redderet pentibus suis. ⁊ appēdens
b. eraſ. corpus defuncti. dixit patri eius
Anastasi credis in dño ihū xp̄o q̄ natꝰ
est de spiritusancto ex maria virgine. re
cipies filiū tuū salū. Adulta eni turba
ppli mirabaē ad hec vba. Anastasiꝰ di
xit. et si poteris filiū meū resuscitare. Be
atus eraſ. dixit. Nō ego. ſꝫ dñs ihs xp̄s
cui ego sermo. Anastasius dixit. Si filiū
meū saluū mihi redideris credo ego et
domus mea et populꝰ vniuersus. Tunc
b. eraſ. iussit corpus eius deponi secretoꝫ
patrē ⁊ matrē iussit stare flentes gemibuſ
super corpus eius dixit. In nomine ihu
xp̄i surge. Cūqꝫ surrexisset damauit vo
ce magna. Vere quia magnus est deus
xp̄ianorum. et conuersus ad patreꝫ ait.
Pater vsqꝫ nunc errauimus. Dij eni q̄s
colebamus nihil sunt. vidi eni eos in in
ferno nō habere requiem a tortoribus.
Deus autem vnus famuli eraſ. magnꝰ
est. Et credidit anastasius et tota domꝰ
eius ⁊ populus vniuersus qui in illa ho
ra fuerunt baptizati. qui sunt quasi. xl.
milia hominum. Tunc. b. eraſ. exclama
uit voce magna di. Gratias ago tibi do
mine ihu xp̄e qui congregasti populum
tuum in via veritatis. Tu enim dixisti
ewangelica voce. Pete et accipies: que
rite et invenies. pulsate et aperietur vo
bis. Benedic populum tuuꝫ hunc quē
acquisisti. Et facta est ad eum vox de ce
lo di. Eraſ. serue bone qui pro me labo
rasti in terra. omnia quecūqꝫ petieris da
buntur tibi. Et benedixit dominus po
pulum hunc qui crediderunt. In illa
hora omnia ydola que colebantur ver
tebant. Per septem autez dies. b. eraſmꝰ
docens populum et confirmans in do
ctrina xp̄i dicebat. Custodite mandata
eius q̄ audistis. ⁊ magīa dei q̄ fecit in vo
bis. indurit fides etiam fideles esſore. Au
diens hoc maximianus ſpator q̄ facta fu
erunt in lugrido ciuitate a. pho impiissi
mo hoste ⁊ sacrilego q̄ dixit. Audi pie ſ
pator q̄ facta sunt i ciuitate tua. Regnū
tuū delusuꝫ ē. et dij nr̄i nescio quo hoste
antiocheno subuersi sunt q̄ pfitet illū ihꝫ
xp̄z qui crucifixus ē ab hoibus in iudea
deum esse. Quo audito imperator iussit
beatuꝫ erasmuꝫ teneri. ⁊ preparatum tri
bunal ascēdit et ingressus est beatus eraſ
mus. Ad quem ait imperator. ¶ Die tu
sceleratꝫ homo que nbi ē religio. Tunc
beatus erasmus tacuit. ſꝫ oculis suis re
spexit in celuꝫ. ¶ Imperator dixit.
Michi loquere. Et iussit maxillas su
as cōminui. Tunc beatus eraſmꝰ dixit.

Lupe rapax plenus iniquitate, malefice
dā psequeris seruū dei. Impator dixit
Mone h ipse est q crucifixus est ab hoib⁹
in iudea? sctūs Eras. rīdit. Ego ipius
seruus sum. Adamianus dixit. Talis
sis qlis tulle. ? sic moriaris. Tūc b. eras.
subridens ait illi. Optime impator bñ
dixisti mihi, veruīā illius ego merear ve
stigia seq; q; effusio sāguīis ei⁹ mea il-
lūinatio est. quē si velis agnoscere ? illū
credere saluus eris. Impator dixit. Tu
in illū credas ? genus tuū. Būs eras.
dixit. Optime dixisti mihi. plane q; sic
credimus. Hostias hūilitatis ? tribula
tionis munera offerimus ei qui saluauit
pplm suū a peccatis eorum. Impator dixit
Cōsule tibi ? accede ? sacrifica dijs me-
is. Sctūs eras. rīdit. Quibus dijs me
iubes sacrificare. Impator dixit. Si ti-
bi dixero: cōsentis. Būs eras. dixit. Si
videro forte facio. Tunc gaudio replet⁹
impator cū vniuerso pplo vsq; ad crēplū
Iouis iussit boiem dei deduci ad ciuita
tem firmitanā ? pcepit organa ? oēs gen⁹
musicoz in templo parari. Et b⁹ videns
b. eras. ingemuit corde ? oculos suos ad
celuz direxit di. Xpe fili dei esto pñs in
ista hora ? mitte angelū tuuz q̄ mihi ad
iuuet. ? cōfirmet me in ista hora a pu-
gna dyaboli quā mihi pparauit. Cūq;
peuenisset in templū. b. eras. di. Ubi est
deus quē iubes me adorare? Impator
aūt? pbendens manū eius ingressus ē
templū ? oīdit ei statuā eream magni-
tudinis ei⁹ cubitoz. xij. ? dixit. Ecce de⁹
meus cui ego seruio. Statim vt dyabo
lus aspexit faciez martiris xpi cecidit sta
tua ? in cinere vsa est. ? rupuit draco ma
gnus ex illa. ? occidit pene terciam ptez
ppli. Impator vt vidit se esse delusum
ascendit equū ? ad palacū pgebat. per
cutiens pectus suum dixit. Ue mihi de
lusum est regnū meum. nescio a q̄ boie
antiocena. Magna aūt pars ppli clama-
bat. Serue sctē dei ora p nobis: vt non
pereamus ab isto draconе. Tunc b. eras.
impauit draconem vt quem q̄ boiem non
deuoraret. Uidēs aūt vniuersus ppls
firmitanoz q̄ntas virtutes p seruū suū
operabatur. ceperūt oēs credē xpo. Būs
aūt eras. dixit. Ecce q̄les virtutes opat
deus in eos q̄ credunt in illū. ? baptiza-
ti sunt q̄ quadraginta milia boim. Erat
enī gaudium in celo ? spectacula ange-
loz ? quō pe dyaboli pugnabat aduer-
sus electos dei ? non valebant mentes
eoz auertere a cogitatōne dei. Tunc an
geli voce magna clamabant. Gloria in
excelsis deo. ? in terra pax hoibus bone
voluntatis. Qui sic fuerant ad dñm cō-
uersi rīderunt. amen. Conturbata est
ois firmitana. Cōterritus vero impator
misit armatos ? iussit oīes qui ad dñm
conuersi sunt. gladio puniri. Adamati-
zauerunt eciam trecentos. xxx. boies cō-
mendantes se oīonibus sctī erasmi mar
tiris. quibus ait. Ite in pace dñi felicē
ad sctām ciuitatem quā pparauit vobis
dñs. ? ego post modicū tpus subsequor
Erant aūt angelici currentes p nubes celi
suscipientes' alas voz. ? triumphantes
martires vsq; ad celum pduxerunt. Et
audita est vox psallentiuz ? dicentium
Alla. Ua iustoruz recta facta est. ? iter
sctoz pparū est. Hō audiens būs eras.
gratulauit vt bonus pastor sup oueo sa
nas quas tradidit xpo. Tūc impator fu
rore repletus iussit b. erasmū teneri ? di
uersis supplicijs torqueri. ? iussit mistris
tinicam ream aduersus statuam eius
rigneā fortiter cū festinari. Hūc video
si deus tuus eripiat te de manibus meis
Tunc b. erasmus dixit. Carnifex plen⁹
iniquitatis. filius dyaboli verecundiaz
tuam laudo q̄ deteriores es cane. dixi tibi
? nūc dico. non timeo minas tuas si am
pliora facias. cor meū non trepidabit. et
signans se signo crucis vestiuit se tunica
ignea. psallens ppheticum psalmuz di.
transiuimus p ignez ? aquā ? induxisti
nos in refrigerium. Item tanq̄ aurum
in fornace pbasti eos q̄ in te credunt. et
sicut holocaustū hostiam suscipis. Sta-
tim tunica ignea q̄ indutus fuerat facta

est frigida sicut nix et nulla macula sup eum inuenta fuisset. Tunc b. eras. dixit Ecce impator cōfusus eo. cum pīe tuo dyabolo eris in ignem eternū arsurus. nam dñs ihs xps filius dei liberauit me Populus aūt clamauit. Vere q magn' est deus xpianoꝝ q tantas virtutes opatur in illo. Tunc impator ait. Artes sūt maleficoꝝ vt igni imperet ꝛ deos nros deludat. Tunc b. eras. dixit. Stulte impator que putas maleficia mecū esse xpo filius dei ipse qui impat igni deos tuos deludit. lapides ꝛ cramēta surda ab hominibus cōflata. quibus tu similis es. Nam dñs meus ihs xps viuus est ꝛ vincit. Impator dixit. q̄diu in iuriis tuis tollerare possumus. Tunc b. eras. dixit. Etiam ꝛ ego miror vere cū diam frontis tue. q non erubescis. Tūc impator furore repletus iussit ministris suis ollam parare vnanim. xx. plumbi picis simul cuꝫ cera ꝛ resina ꝛ oleo solui ꝛ repleri ꝛ succendi. Et fecerunt ministri sicut ꝑceptum eis fuerat ꝛ feruens facta est olla. ꝛ fluctuans sicut mare. Et dixit ei impator. Nunquid ꝛ hic ars tua pōt ꝓualere. Tunc b. martir Erasmus dixit impatori. Ista olla meum est refrigerium. Et facto signaculo crucis descendit in eaꝫ: Statimq; vox dñi sup aquas deus maiestatis intonuit. ꝛ effudit vnā vndam et olla. ꝛ vsulauit impatorem. Qui clamauit ardeo homo dei ora pro me. Tunc b. eras. dixit impatori. Ve tibi super apx. ꝛ gehenne ignis quē nobi parauit deus simul cum pīe tuo dyabolo ꝛ ministrio eius. Scio q; cor tuum obduratum est: sed ꝓter ꝓlm istum arcīs stantem erit tibi dñs. ꝛ quieuit illi dolor. Multi aūt hoc videntes in illa hora crediderunt. Impator aūt videns se deludi sum esse iussit martirez dei recipi ꝛ in arta custodia hūi. ꝛ ingenti ferro ponderꝫ colligari. Cumq; orasset: apparuit ei iuuenis similis filio dei. Vocans eum et dixit illi. Ego sum Michael angelus missus ad te vt te ducam in campaniaꝫ ꝓuinciam. que vocatur formana ad docendum ꝓlm. Apprehendens eum et eiecit eum de ciuitate Syrmitana. veniensq; nauiculam a dño paratam inuenit. ꝛ transmigrauit in ꝓuinciam Campaniam. ¶ Alia vero die turbatus est impator q̄ non inuenisset eum dicens: q; deus eius eripuit eum. Sermone aūt dei ꝛ martir dñi venit ꝛ sedit in ciuitate formana ꝛ septem annis docens ꝓlm viam veritatis. Angelus aūt dñi paneꝫ ei quotidie ministrabat. Postea orabat ad dñm vt in ciuitate sue eternaliter quiesceret. ꝛ facta est ad eum vox de celo dicens. Erasme veni ꝛ requiesce in ciuitate quam parauit deus fratribus tuis martiribus ꝛ ꝓbetis ꝛ recipe laborem tuum. Per te enī bonorificatus sum in celo ⁊ in terra. Tunc beāt⁹ eras. ꝓuidus ꝛ orphanis deꝑcabatur. Dñe vnigenit⁹ dei pīe qui me fecisti requiescere in loco isto: concede vt qui in hoc loco hilarīs mee ꝓ suis necessitatibus preces effuderit. sic inde transeat exauditus vt tu ei sis hic ⁊ in futuro placatus. Et respexit beāt⁹ Erasmus in celuꝫ. vidit q; coronā inestimabilem. ꝛ occasuꝫ sibi de choro apostolorum ꝛ ꝓphetarum. ꝛ inclinauit caput suum ꝛ dixit. Domine suscipe animam serui tui. Et completa oratione sectī reddidit spiritum. ꝛ visa est anima eius candida tanq̄ nix: quando ab angelis deducebatur cum gloria magna ꝛ cum illis celum penetrabat tercio nonas iunias regnante dño nro ihu xpo.

Kilianus scotorū

genere. nobilibus parentibus. diuine in gratie factus est nobilitate darissimus. Scotia que ⁊ hibernia dicitur insula est maris. secunda quidem glebis. sed sanctissimis dario: viris. Ex qbus columbano gaudet ytalia. Gallo ditatur alemonia. Kiliano theuthonica nobilitatur francia. Qui (vt dicimus) nobili ꝓsapia editus a puericia liberalibus studijs traditus. simul cum fra-

incrementis diligēter cepit indagare viā veritatis. Tandem preueniente se grā dei. spretis humanarū lītarum studijs. omnibusq; hūi⁹ ll'e orbis monasteriū petijt abnegauit semetipm. tulitq; crucem suam t secutus est xpm. Igit̄ in monasterio positus quante obedientie. q̄nte fragilitatis. quante fuit vigilie t orationum instantie. vite pñs terminus declarauit. Quis etenī martirij palma per grām magisq; p meritum cōsec̄. bonis cūi adimplet̄ operibus. Videntes itaq; fres monasterij in virtutum p̄fectionibus bū virū p̄seuerantem primo cum p ecclīasticos ḡdus ad officiū p̄sbiteratus p̄cibus ascendere: deinde cuiusdā monasterij regiminis curā sumere coegerunt. Ille aūt sanctę p̄fectionem caritatis sine dilectione primi p̄cepti stare nō posse passus est vt primo se alienatum minoran. vt sīm p̄desse posset vtilitati. inimicitias aplīn cupientem anathema fieri xpō p fratribus t cognatis sīm carnem. Cernuntī cum fama beati viri longe lateq; crebesceret. metuens ipse ne fauor ppl'aris macule sibi ruinam infigeret. cepit mediari qualit̄ notos t ꝓpinquos relinqueret. peteretq; longe se positas terras. vbi obscur⁹ fama. t vilis genere posset bū quo liberius diuinis cultibus vacare valeret. Deliberatione itaq; recedēdi pacta. collecto fribus in quibus i deq; feruor ardebat. ad vicinam scotie britanniam deuenit. deinde galliam attigit. Qua p̄meata in p̄uinciā germanie deuenit. q̄ ab incolis terre ipsius orientalis francia vocat̄. ibiq; in vrbe herbipoli se motari disposuit. nō veritus in. regule gentis veritatem expiri. eo q̄ intrepidus colonam operaret martirij sed tīi a p̄dicationis verbo interim abstinuit. donec romano se pontifice p̄iungeret. Q̄renuo apud sedem romanā t integrius xp̄iane religionis dogma t licentiam p̄dicandi acciper. Tunc aūt p̄erat romane ecclie cano pontifex hūanis diuinisq; lītis pollens. pontificali officio congruus. t in rebus ecclīasticis ydoneus. Qui audita fide b. kiliani caritatis meritis illi gratū deo grām retulit. eiq; se caritat̄ amore imposuit. exultans semina diuini eloquij ab insulanis ac longe positis docto⁹ ab⁹ augeri. Erat cūi apud egregium pontificem non modica exultatio: qt cernebat paulatim euacuari fraudem antiqui hostis crescentibus ministris diuine operationis. Tunc ex consensu totius vrbis. bonī virum in p̄sulatus officium p̄mouit. quo t crisma conficere t ecclias dedicare. t sacros ordines dare: irreprehensibiliter valeret. his ita peractis. dimisit eum vt cepto opere insisteret. parato sibi a dño premio eterne retributionis. Beatus itaq; kilianus vrbem egressus. peracto itinere cum columbano p̄sbitero t romanno leuita ad locum s.bi destinatum peruenit. Columbano in vrbe illam reliceo. nam romam pergens gallum in alemania febre grauatum dimisit. perueniens igitur ad p̄dictam vrbem herbipolim. non enim quem in eadem prouincia ducem reliquerat inuenit sed alium nomine gosbertum. Portro venerabilis vir paulatim cepit pabula diuini verbi incredulis populis ministrare. tantāq; ei dño grām p̄ulerat. vt in breui tpe gentis loquelā p̄disceret. nisi q; p̄rio sermone semina veritatis erogaret. Adirabant̄ aūt omnes non solūz nouitatem doctrine. sed etiam eruditam eloquentie. facundiam quoq; sermonis comitabatur efficatia virtutis. Impletum est in illo qđ veritas aplīs p̄mittit dicens. Ego dabo vobis os et sapiam. Et iterum. Opera q̄ ego facio t vos facietis. Sed cū iam semina diuini eloquij sitecrescer̄et. t plebs ḡdatim multiplicar̄et. ad errore gentilitatis vsq; ad p̄ncipes ppl'i seri viri fama puenit. vt ducē q̄z p̄uincie nō lateret. Qui eūdē s.tīm vir sibi p̄tari iussit. experiri cupiens q̄ esset hec doctrina hactenus sibi incognita. Erat autem ipse p̄ncips naturali ingenio preditus licet gentilitatis errore fedat⁹

Ad quē b. Kilianus pueniens ꝓstanter vere religionis dogma insinuare cepit. docens prem̄ filium ⁊ spūm̄ sc̄m. vnum esse deū incōmutabilē. visibiliū ⁊ inuisibiliū oīm creatorē. Prefatus vero puncēps ad miratus tantā bē viri ꝓstantiaz ⁊ sermonū insuperabilē ventatē q̄ naturali (vt ita dix̄) pollebat ingenio. verbis se sentēcijs superatū. ad eius dictu libenter audiendū. volens frequenti apud se tractatu rimari. vtrū quē Kilianꝰ docebat an o yane cultus ꝓponendus foret. Dyana nāq; apud illū fama veneratione habebatur Qꝛ tñ vir egregius tanta instāna laborabat vt deo redderet alas q̄s o yabolꝰ pdere conabaē. Porro pueniens dux cernens ꝓstantiā pdicationis b. Kiliani. secreto venit ad eum. cupiens doctrinis eius instrui. q̄tenus agnito tramite veritatis. abigere valeret anfractus erroris Sed a beatissimo viro catholice fidei documentis diligenter instructus. primo die dñice resurrectionis cū multis aliis dato noīe aq̄ lotus baptismatis absolutionē ꝑcepit. p̄meruit erroris. Hicq; factū est vt pene tota ꝓuincia orientalis francie. relicto demonū cultu. diuine religioni operam daret. Predicante dux Gosbertus monitu assiduo b. Kiliani ad meliora de die in diem ꝓficiebat. Erat aūt illi coniunx fēm genitalis ritū q̄ quondā frīs ipi⁹ ꝓuigio fuerat copulata noie geilana. Sed vir dei id arco in initio fidei tale nolauit ꝓiugiū ꝓhibere. ne in pectinudine credulitatis granitate in oīb⁹ ꝓhibitus princeps duceret. ⁊ hoc est q̄d aptus nondū in fide ꝓfectus dicit. Tā q̄ parvulis in xp̄o lac vobis potū dedi. non escam. ꝓfectoꝛ eñ solidus est cibus. ideo q̄d nouerat grauius dictu licitu futurū. sil'q; diuino remelante spū sciens in bac re sibi ⁊ socijs cām ꝓstare martirij. vt mīs interes. pdesset. interim obmisit tale vānare ꝓiugiū. licet cupet dissolui ⁊ esse cū xp̄o. anhelans aplm̄ q̄ in sportā a frib⁹ p murū demissus est. non vt morē time ret. sed vt multos añ morē ꝓdesset. Verūtñ cū q̄dam die bē⁹ ꝑsul oūe familiarē alloqueret. dixisse inter cetera ferē. fili mi que p euangeliū genui. gaudeo valde in ꝓfectu fidei tue: sed multū me mouet q̄d illicit̄ nuptijs detineris ⁊ vereoꝛ ne mīs q̄d a recto itinere tali ꝓiugio retarderis. Legit eñ b. Iacobo dicente. q̄ q̄ totā legē seruauerit. offendat aūt in vno factus est oīm reus. Preterea in baptismate innouat̄ hō. ⁊ nō ex pte sz totꝰ vt aūt totꝰ innouari possit. nihil ꝓfuit retinere ex erroris. Audiens aūt dux ꝓcepis primo hesit stupore. deinde alta suspirans trahens. valde eñ diligebat eam quā habebat vxorē. tale deinde ferē dedisse eñsū. Audiui ꝑte docēte. q̄ dñs ibs ꝓcepit nubi suo amoꝛi ꝓferēde. nō ꝓfez nō mīem. nō filios. nō vxorē. ⁊ id arco q̄is vnice diligā iunctā mihi vxorem. ꝓpono tñ diuinū amoꝛē. Sed nunc nō adest mihi otiū acq̄rendi q̄ libet ea dimittā. q̄ ꝛ hostes nre reipublice festino. Cū aūt reuersus fuero inuenta opportunitate dimittendi separabor ab illa. dix̄ vo cuz ad aures geilane puenisset (q̄s eñ falle posset a mante) q̄m incanduit ira ceu rapax catulus leena dirq; secū bachata ex eo cepit q̄rere quō sc̄os viros ex eñ q̄ē Nulla eñ bestia. in hoc mō sit⁹ est mulieri male. sic hec mulier nephāda. callida meditatōe q̄rebat. q̄liter sine ppl'ari strepitu ⁊ vulgi cognitione sc̄os viros pderet. armabaē nāq; impatia ire ⁊ libi dinis furoꝛe. Et q⁹ yabolus inīq; cupientibus fomenta malice subministrat. inuenti sunt duo milites crudelitatis q̄ promitterent se satisfacturos geilane desideriis. datis sibi muneribus miserrime exercitōis. Solebat itaq; b. Kilianus post parvā dormitionē necessitat̄ ad studiū vigilare ꝓuectq; oīoīs. Quadā vo nocte cū leues somnos caperet. ita vt nec dormiret integre nec vigilaret apte. apparuit ei vir bēn⁹ formaq; pulcerrimus. dixit. Kiliane amice surge. nolo te diutius laborare. vno dūtaxat cetamine tangeris. ⁊ sic semp mecū eris. His dictis abscessit.

Euigilãs aũt egregi⁹ vir intelligẽs diuinã sibi adesse visitatiõez, ꝓuocans frib⁹ ait. ffres vigilate cito adent dñs ⁊ pulsabit ianuã: cauendũ ẽ ⁊ ne nos sõno torpentes inueniat. Addam⁹ oleũ lãpadibus dũ tps est. ne si forte defecerit cũ incipiam⁹ querere qñ nõ poterim⁹ inuenire. Illis itaq; media nocte oꝛoni vacãtibus carnifices stricis gladijs locũ i quo orabant. penetrarũt. Qõ cũ sacerdos deo intentus ẽet ait. amici ad qd venist̃. Impleb⁹ ꝑceptũ. cõsummabim⁹ cursũ. his dictis interfecti sunt. ubiq; terre mandati ne quis scire posset qd de illis factũ foret. Vestimenta quoq; cũ qbus diuina officia pagebãt sacriq; libri simul cũ eis de fossa fũr. ne qs iudiciũ neas eoꝛ deprehendi possẽ. ſz clã discessisse putarent cũ solite pegrinatiõis. erat mꝰ qdã nobilis mulier burgunda noie. q̃ a pncipio predicatiõis eoꝛ sãctis adhesserat viris. hãc cellulã intra oratoriũ sãctoꝛ quo facilꝰ diuis laudib⁹ interesse valẽt. Hec intẽta vigilijs q̃ facta fuerãt diligẽti studio iuestigauit. Recedẽtibus quoq; carnificib⁹ lintheolo mõo fusũ sanguinẽ sctoꝛ collegit ac ẽre diligẽt infodit. vigilijs ⁊ oõibus vacãs vbi sctoꝛ corpa obruta nouerat. excolebat locũ veneratõe q̃ potat hic; silẽtiũ ne sicut postea factũ est geniane iussu remoueret. esdẽ nanq; sceleratissima mulier strauis quoq; plãcis stabulũ equoꝛ in loco vbi sti martires humati erant fieri iussit. ne quo iudicio sacra corpa ꝑderẽt. ferũt mꝰ ab his q̃ tũc fuere. postea relatũ q̃ anglus ibi stabulata sup sepulcra martiꝝ nec sterco ta nec vanã iacere iussit honoꝛẽ martiꝝ exhibendo. vt qd de capite ꝓpha vaticinatus ẽ. hic in eius membris repiret. Cognouit inquiẽs bos possessoꝛe suũ ⁊c. Jſrl aũt nõ cognouit me. Taliq; mõ vt dicunt ẽ sctoꝛ corpa boibus petie ignota foret. nisi ꝑfata burgunda in extremo vite posita. qbusdam fidelibus vbi posita essẽt: reuelassẽ. Contigit aũt vt dux pacta militia reuerteret ad locum vbi sanctos viros dimiserat. Quos cũ non inuenisset. cepit studiose q̃rere. qñ ⁊ q̃ cã recesserint. quoue abierint. duo vo eoꝛ veneno malicie fedata aliq̃ rubore ꝑfusa. aliq̃ pallore depssa. aliq̃ ꝑfidẽtia roborata. diuersos amfractus nequiee sue fraudibus ꝓtendebat: dicẽs. Non se eos custodisse neq; custodes adhibuisse. qñ voluerint venisse qñ sibi placuit recessisse. quo pegrinatiõnis fuie moꝛẽ seruarẽt. Quẽ femineꝰ verba nõ emolliũt. quẽ a statu rectitudinis nõ retrahũt ⁊ Credulis itaq; vbis cõitigis ꝓceps aliquãtulũ cepta ab inquisitiõe cessit. Sz qr iusta oĩũ voluntas nihil operatũ ẽ. qđ nõ reuelẽt ⁊ occultũ qđ nõ scias. cũ ea q̃ facta fuerãt pauoꝛ oblitioni traderẽt. vnus eoꝛ q̃ sanctoꝝ vestroꝝ gladio iuuaserãt. subito demonio arripiẽ. ⁊ ꝓpriis se dentibus laniãs a ꝑsentis migrauit in eternã penã. Alter vero in rabiem versus gladio semetip̃z appenſit effusisq; visceribꝰ ꝓ tormenta pẽs tps ad eterna puenit. Hõ multo post ⁊ ip̃z bestia de qua loquimur demõibus arrepta voce magna clamabat. Juste torqueor q̃ sanctos viros tortores adhibui. ⁊ cum magno cruciatu ad cruciatum diabolo paratum peruenit.

Anno ab incarnatione dñi millesimo.lxxvi. ab vrbe aũt condita millesimo septingentesimo quinquagesimo secũdo. Ottone tercio rom̃e defuncto vacante regni solio cum de pncipe agerẽt subrogando. omniũ vota. nutu diuino ad eum inclinãt̃ qui tunc in regno potissimus habebat̃. fuit nãq; eodem tempe quidam dux Lotaroꝝ noie baiuuarus. beuuicus eiusdem gentis ducis filius. cuius temꝑibus sanctus Vuolfgangus ratisbonensiũ ꝑfuit epus tã bonitate q̃ nobilitate regia conspicuus ⁊ vniuersa moꝝ honestate pdarus. Hic initiũ sapiẽtie timoꝛẽ dñi pliter est secutus: q: erat oĩm̃ fraꝝ studio pncipaliter imbutus. ⁊ cõis sane fide ⁊ actione catholicus. Hic ergo ab oĩb⁹

pari voto ꝛ cõi ꝓfectu oim assistẽt diuina virtus disponẽte clemencia. vt ꝑ talia regni fastigia ad culmẽ regni celestis pangeret. Cũq; ꝑdict⁹ rex hainricus necdum cesaris vel ipatoris obtinẽt dignitatẽ: apparuit ei ratisbone. b. wolfgãgus epc̃s tali visiõe. Visũ mirũq; ei q; manẽs i eccia sci emmerami epi et martiris accederet oraꝺi gra ad hei wolfgãgi sepulcr̃ in ea dẽ basilica situ. Cũq; ibidẽ oim ꝛ scrũ wolfgãgũ inimis ꝓcib⁹ conaret erotare subito videbat ei ipse sctus wolfgãg⁹ astare. eũq; hmõi vbis appellare. Intue re diligẽt vras i muro q ẽ secus tumulũ scõrus. Erat aũt sicut sibi videbat scõrus solũmõ post ser. Cuigi las aũt rex retractatiõe diuturna secũ reuoluit pauissima hui⁹ visiõis scõta. In ꝓmio ergo arbitratus q; post ser dies essẽt moriturus. multa dispẽsat paupibus. Cũq; diez ser numerus ꝓterisset. ꝛ nihil i se rex molestie corꝑalis sensisset: putauit. ꝑdictã visionẽ ad ser mẽses ptinẽ. Transactis vo ser mẽsib⁹ cũ nihil infirmitatis i se patẽt arbitrat⁹ ẽ hũc numer̃ ad ser annos ptinere. ideoq; ꝛ vt sup cepit timere. Cũq; ser annor̃ numer⁹ iteger ꝓtãsisset. ꝛ septimi anni dies reuolut⁹ venisset. ipso die ꝑ optatã benedictionẽ suscepit cesar̃ dignitatẽ. Tũc tãdẽ sentiẽs q̃lis essẽt sua visio gras egit deo sancto q; wolfgãgo epõ q̃ sibi talẽ reuelare dignat⁹ est dignitatem Anctus ẽ i regẽ beatissim⁹ dei famulus hainric⁹ ꝛ talis regni nõ ꝓtẽtus angustijs ꝑ adipiscẽda imortalitatis cor. ꝛ sumi regis. cui fuire regnare ẽ. militare dispsuit. Summã eterñ diligẽtiã i amplificãdo cultu religiõis adhibuit. eccias dei ditare possessiõib⁹ ꝛ imẽsis ornatib⁹ augere cepit. Dedes q; epales huldẽsheim vicz vbi a puero fuerat enutrit⁹ ꝛ ihs edoct⁹. Magdeburg ꝛ argentinã. mussnã ꝛ merssenburg. q barbarica imanitate adiacentiũ sclauor̃ vastati fuerãt restauraut. ꝛ tã ipsis q; aliis epatib⁹ ꝑ vniuersũ regnũ in possessiõib⁹ ꝛ ornamẽtis inumera dona distribuit. Benigq; ꝓsumatis hoc vite laboribus postq; bone opinionis odorẽ longe lateq; redolere fecerat. locũq; sibi dilectũ ꝛ ectera mõasteria ditãdo ornando. ꝛ excolẽdo ad pfectũ adduxerat ad ꝙ capiẽdã imarcessibilẽ coronã a dño vocatus ẽ ab ergastulo carnis. Qui cernẽs diem mortis sibi iminere. vocat⁹ ad se parẽtib⁹ beatissime imperatrici kungundi necnon etiã q̃busdã regni proc⁹. manu eã appbẽdit ꝛ cõmẽdauit eã illis hmõi vbis memoria dignissimis. hãc ecce inq̃t mihi a vob̃ into a xpo ꝓsignatã. ipsi xpo dño nro ꝛ vob̃ resigno vginẽ imaculatã. In eius vo trãsitu terra ploratẽ celũ exultauit sicut eiã dñs ꝑ suã misericordiam reuelauit. In ipsa eterni hore exitus illi⁹ cuidã suo dei i solitudie cõmorãti dyabolas in humana specie ferẽ apparuisse. Quẽ vir dei ꝑ spũ ꝓtinus agnouit ꝛ ait ad eũ. quo pgis: Ꝛ ille rñdit. Ad exequias impatoris pgo. Cui ille ait. Vade et cõple negocia tua quãdiu a dño tibi permittit. Verũtamẽ ꝓsumato officio tuo adiurat⁹ ꝑ deũ vinũ ad me reuertẽ. vt ꝑterei exitũ possim cognoscẽ. Post modicũ vo reuersus coram suo dei gemebund⁹ aduit. ꝛ voce q̃ula cũ ingẽti eiulatu dixit. heu heu deluti sum⁹ inanib⁹ laboraui mus q̃ritãs ab angelo dei ꝓfusi discessimus. De hoc require in legenda sancti laurencij martiris.

Erat tempe mauriuani impatoris vir q̃dã gentilis in nichomedia nobilitate generis ꝓcerus ac tpaliũ rer̃ habũdãcia summus. nomine dioscorus. cui erat filia speciosissima noie barbara. Ipsa aũt̃ q; erat corpore pulcerrima. eã pat̃ plurimũ diligebat. quapropter reclusit eã in turri altissima quã eid̃ edificari fecerat. ne ab aliquo hoie videret. Erat aũt beata barbara ingeniosa ꝛ a tenera etate. vana cogitatiõe relinquẽs. cepit diuina cogitare Cũ eni sct̃ eccliã intrare videns simulq;

ra. parēdnō suis ait. Quid sibi volunt he sūmidines hoīum. Rīdent parētes. Tacras non hoīnū: sed deorum sunt ꝛ volunt adorari per illud qđ nesciūt ꝛ qđ non videtur. barbara dixit. fuerunt quondam homines quos nunc colim⁹ Respondent ita. Ex hoc beata barbara die noctuq; replicabat tacita dicens. Si homines fuerūt dij nostri. ergo nati sunt vt homines mortui sunt vt homines. Si dij essent nec nati fuissent nec mortui. qꝛ deus (vt mihi videtur) nec capit nec desinit esse. Homo etiam habet originē terre. quia terra est materia eius. Si ergo homo de terra est. ꝛ homo deus est. ergo aliquid precessit eum. qđ eius origo dicitur. sic aptius diceremus terram deū. sed quia nec terra a se ē. nec celuꝫ a se. nec aer a se. nec aqua a se. ex quibus quatuor elementis ꝓstat homo. sed creature sunt necesse est his esse creatorem. Ecce quanta sapientia in tāmi puella. Tandem tradita studijs liberalib⁹ alta transcendebat. sed defuit ei noticia veri dei. vanos aūt deos oculte sprenit. Et cum videt dijs. scꝫ lignis ꝛ lapidibus flectere genua sensibilia insensibilibus muto. animo valde corripit. Jd circo venit rumor laudis nichomediam clamans. sapientissimum virorum alexandrie fore. scilicꝫ origenem cuius facundia totā terram perfunderet qui veris iudicijs daret cognoscere veram deitatem ꝛ ydolorum confunderet vanitatem. Hec audiens beata barbara multum gaudia est in domo pectoris sui. ꝛ cepit sollicite tractare quo genere posset eum adire. Erat enim pater eius nobilis ꝛ valde potens. ergo misterium suum sꝛi non reuelauit. Cum neminem curatorē haberet recurrit ad hoc consilium vt literas eidem sapientissimo origeni dirigeret ꝛ secretius ei patefaceret in hec verba. Tiro alexandrie nobilitate. animi longe lateq; conspersa origeni barbara nichomedie tua anxilla. Deum ꝛ bonorem desiderij mei accepi forte te vere diuinitatis ostensorē. Ad prima enim scintilla ingenij mei ex toto corde concupiui vt ad veri dei noticiam pertingerem. mente concepi nullam deitatem inesse lignis ꝛ lapidibus. que humana arte compositi sunt. que nō recipiunt sensibilitatem. nec loqui nec audire possunt. vnde semper pertractaui esse falsos deos: nec homines posse esse deos. quia homo incipit ꝛ desinit esse. deus autem ante tempora fuit. non ergo vnq; deos credere potui quos homines mortales cognoui. In multis tam morbis posita semper deum nobis ignotum ꝓ cui dubio esse putaui. qui solus cuncta fecit. quem semper amaui. huic me semper devouī a quo sum id quod sum (nisi me sententia fallit) cuius spiritu animata me sentio nec desistam donec ad eū pertingam. Quapropter fame tue tumultu percussa. pater venerabilis. mentem meam bibio aperiuo voluere censui. Illum deum solūmodo vestigare cuius cognitionem apud te esse cognoui. vnde si ita est vt fama refert supplices offero preces quatenus discutere dignetis nocte ignorantie. chaos confusionis ab anxilla tua ꝛ inducere solem iustitie lumenq; discretionis. Appeto enim verum deum scire qui fecit visibilia et inuisibilia. et verum vere vnus sit vt ipsa tam nunc dudum mecū argumentata sum ꝛc. Hanc epistolam direxit alexandriam ad origenez presbiterum que est in partibus aphrice caput religionis illius. longe distans a nichomedia. Ille autem primo retur legatiōe quam legauerat ad deum quem nouerat in cubiculo cordis sui lachrymas fudit dicens. Domine firma pedē eius quem ad famulum tuum misi. ne ante me aut illum mors preueniat. exspectate legatio veniat. Dio et alijs postulationibus quibus deuote poterat nunquo alexandriam ingreditur. origenem reperit in palacio mamee matris Alexandrie cesaris. Ubi occupatur in do-

endo xpianā religionē. Qui letitia magna lras barbare accepit. laudāo deus q̄ hmōi semē suscipiebat: talia operaē. Et statī origenes doctor pstantissimus accelerat redire desiderū barbare in hunc modū. Origenes veri dei indign⁹ sacerdos: vt possibile ē oīs tot⁹ adhuc etā alexandrie nūc degēs. barbare barbarice gēis adoptionē filioz dei: ihesu xpi verā salutē. Sicut scpsi tibi scire te velle vez deū q̄ sit. Scire debes q̄ vnus ē verus deus: suba. trinus i psonis. s. pr et filius: spūscūs. q̄ cunq; hec oīa credit oīno hz quo ad deū pingere possit. Tu aūt hec intelligē: intellecta crede. si q̄d defuerit ad plenitudinē desiderij: legato reqre q̄ te legē sanctā erudiet: libros quos secū deferet tibi leget. Non etiā dubites te p noīe xpi multos tormētis tradi. Ipse enī dicit voce euāgelica. Qui p̄ diderit aiam suā: hoc modo xpē mer: i vitam eternā custodit eā. Origenes misit vnū ex pluribus cū nūcio barbare ad barbarā: q̄ modū magno desiderio ei⁹ oraret. Pcessit nūcius barbare: nūciauit nūciū vir dei adesse fecit: p̄misit eum foris stare: vez q̄ueniēs essz cū intrare. Tūc ille hoiem aduocari fecit. Qui ingressus offert⁹ salutationē i xpo. Ille assurgēs mēinit: ē: tā dei nomē q̄ hoiem venerat. Pr eius gra visitatōis ad eā veīt. vidēs vir ignotū: tremēs ingēt⁹ horruit: ē cui⁹ ⁊ Rndit. alexādrinus medēdi arte primo. q̄ spondet magīm se bīe alexandrie. q̄ ꝫ ēius medicoz etiā aias curat. Pr audiens recessit. ⁊ p̄cessit fieri cū eo colloquia. Tūc valentus sacerdos: barbarus ꝫ ferūt inē se sua mysteria. Ibi tūc plecta epla: ⁊ bñ docta q̄ defuit eple ad plenitudinē desiderij a legato q̄sivit: ⁊ ad libitū inuenit. Cognito aūt quo pr: filius: ⁊ spūs sanctus sit solus deus: ⁊ quō filius missus sit a pre. ⁊ p̄ susceptā humanitatē hoiem p̄ditū reuocasse: captiuū redemisse: ⁊ per sacr lauacr eius peccā lauisse: accelerauit ad baptismi gram. ⁊ ab eodē pbitero valentio q̄ origenes ad ipam miserat baptizat⁹ ē in turri in qua eā pr posuerat. Amplius q̄ dei erāt: q̄ sunt. que sursum sunt cupiens libros quos origenes miserat. frequenter legit. ⁊ valde creuit i scientia diuinoz etiam sine magistro et in sapientia diuina. Legit etiam ō ea q̄ q̄ pulcra fuit. quidā de optimatibus terre illius patri eius locuti sunt vt virum sibi acciperet. Ipse vo accedens ad eam i turrim psuadebat eam dicēs. ꝫ filia mea quidam de potentibus cōmemorati sūt de te. vt acciperent te in cōiugio. quid ergo vis de hoc. Ipsa vo intuita patrē cū ira dixit. Ne cogas me hoc agere pater. At ipse secessit ab ea. descendens q̄z instituit multitudinē artificum qui facerent lauacr. constituit quō fieri debuit. tribuens singulis merced⁹ eius integrum. pfectus q̄z est in regionē longinquā. Descendens q̄z famula dei videre opus q̄ factū est. vidit contra septētrionē duas solum modo fenestras. dixit artificibus. quare duas fenestras instituistis? Dicūt ei. pr tuus disposuit. Quibus illa. ꝫ facite ⁊ mihi aliam fenestrā. Qui dixerunt omen⁹ dña ne indigneē pater tuus ꝫ nos. Dicit eis famula dei. ꝫ facite mihi fenestrā ego de hoc acquiescere faciā patrem meum. Ipsi vo fecerunt aliam fenestram. Perambulans vo barbarus in natatorio contra orientē: instituit marmoribus ei⁹ digito pciosam crucē. Depost ascendēs in turrim vidit simul lacra q̄ colebat pr ei⁹ suscipiens spūm sanctū insuit in facez eoz ⁊ dixit. Similes vestri fiant qui faciunt vos ⁊ oīs qui confidūt in vob⁹. ꝫ finitoq; opere: reuersus q̄z est pr eius ō peregrinatiōe: cōtemplatus tres fenestras dixit artificib⁹. Quare tres fenestras instituistis? dicūt ei. filia tua sic nobis pcepit. Ipse vero ait filie. Tu imperasti tres fenestras fieri. At illa. etiā bene fec⁹? Hē tres fenestre illuminant totū hominē. Et assumens eā pater eius descendēs in natatorio ⁊ dixit ei. quō habundantius illuminat tres fenestre q̄ duabus. Illa respondit. tres sunt mundū illuminātes.

ꝙ stellarum cursum regulantes. pater ſꝫ filius ꝙ spiritusſanctus. ꝙ hi tres vnum ſunt in essentia. Tũc repletus furore pater tulit spatam suam vt eam occideret. Ipsa autem orabat ad dominũ. ꝙ abscissa est petra ꝙ suscepit eam intus. et exiit eam super montem in quo duo pastores erant pascentes oues suas. Et illi considerauerunt ꝙ beata barbara a facie patris extra petrã fugeret. Pater autẽ eius querendo discurrẽs venit ad p̃dictos pastores. inquirendo vt̃ vidissent barbaram filiam suam. Unus autem eorũ considerans iram patris iurauit se nescire eam. Alter vero digito eam prodidit Beata autem barbara proditori suo maledixit. ꝙ subito ipe versus est in statuam marmoream. ꝙ oues eius i locustas mutate sunt. hoc apocryphum est. At pater eam reperiens flagellauit ꝙ coma traxit. eam cathenis ꝙ claue reclusit vt non aperiret ei quisꝫ. constituitq; custodes eo ſq; dum abiens nunciaret presidi marciano. Audiens ergo preses iussit eam presentari. Preses autem videns mirã pulcritudinem eius: dixit ei. Ob vis parere ibipsi ꝙ sacrifica dijs. aut acerrimis tormentis traderis. Cui illa. Ego habeo sacrificare deo meo Ihesu christo qui fecit celum ꝙ terrã ꝙ mare ꝙ omnia que in eis sunt. De demonibus tuis dicit ꝓpheta. p̃. cxij. Os habent ꝙ non loquentur: oculos habent ꝙ non videbunt. Similes illis fiant qui faciunt eos ꝙ oĩs qui confidunt in eis. Tunc preses furore repletus. iussit eam expoliare ꝙ carnes eius nervis chaurinis sine misericordia discerpere. ita vt oĩe corpus eius inquinaretur sanguine. ꝙ iussit eam carcere reclusi. quatenus tractaret qua pena eã consumeret. Ad dicta nocte circũfulsit eã lux de celo in qua apparuit ei dñs dicens. Cõfortare filia quoniam copiosum fit gaudium in celo ꝙ in terra super passione tua. Non ergo metuas minas tyranni. ego enim sum tecum ꝙ terrã te ab omnibus plagis que inferuntur tibi et statim nusq; apparuerunt. Gaudebat autem ꝙ exultabat beata barbara super exhortatione domini. Mane facto iussit preses afferri eam. Et intuens quia illata tormenta nusq; compariuerunt: dixit ei. Ecce quomodo repropiciati sunt tui dij tibi ꝙ diligũt te. quia plagas tuas sanauerunt. Respondit barbara. Similes sunt tui surdi. ceci ꝙ muti. ꝙ quomodo plagas meas curare poterunt: qui sibi ipsis remedium conferre non possunt. Ade autem qui curauit est christus filius dei viui. quem tu non vides quia indurauit est cor tuum a dyabolo. Tũc preses vt leo frymens iussit ei lampades ardentes applicari ad latera. ꝙ malleo caput eius cedi. Ipsa autem intuita in celum dixit. Tu nosti cognitor domine: quia amoris tui occasione patior. me ergo ne derelinquas. Tunc iussit impius preses gladio abscidi mamillas eius. q̃ aspiciens in celum ait. Me proijcias me a facie tua domine. ꝙ spiritum sanctũ tuum ne auferas a me. Cum autem hanc plagam fortiter sustineret. iussit eam nudam circuire regionem illam. et plagis inferentibus flagellari. At martir christi videns in celum ait. Domine deꝰ qui operis celum nubibus. adiutor ꝙ protector meus esto. ꝙ tege nudatum corpus meum. ne videatur ab oculis impiorum virorum hec dicens: descendit angelus domini. operiẽs eã stola candida. Hoc cũ videret impius preses coepit eam gladio trucidari. Tunc furore repletus pater eius suscepit eam a preside. et perduxit eam in montem. At vero ipa gaudens super hoc festinabat. vt perfectum vite eterne bravium acciperet. et adducta in montem orabat ad dominum dicens. Domine Ihesu christe cui omnia obediunt. presta mihi hanc petitionem. vt si quis fuerit memor nominis tui. et fumule tue faciens memoriam passionis mee. Domine ne memineris peccatorũ eius in die iudicij. sed ꝓpicius esto ei. tu enim scis quia caro sumus. Et facta

est vox de celo ad eum dicens: veni pulcerrima mea: requiesce in cubilibus pris mei qui est in celis: quod postulasti donatum est tibi. Quo facto martir christi ad locum supradictum venit. ⁊ ibi martirium suum finiuit. a ꝓprio enim patre decollata est. Patre ei⁹ de monte descendente. ignis de celo descendit ⁊ combussit eum. ita vt nec pulvis eius inueniretur. ¶ Fuit vir nobilis comes saxonie q̄ inimicum suum captiuauit quem statim in turrim reclusi fecit ⁊ familie sue sub pena magna mandauit. ne sibi aliquis cibum vel potum ministraret. vt sic eo citius mortaretur fame. Cuq̄ per aliq̄ tempus sine cibo ⁊ potu mansisset. custodem turris voce lugubri ⁊ lamentabili interrogauit. vt ei modicum daret de pane ob reuerentiam gloriose virginis barbare ne sic fame moreretur. Custos nec clamorem nec preces aduertebat. ⁊ sic ꝑ aliquod temp⁹ iacebat: ⁊ nemini respondebat. Custos vero estimabat illum iam mortuum. Rogauit ergo dominū vt illum extrahi permitteret priusq̄ corpus mortuum extraret fetorem. Iniecerunt igitur funem in collum detēti. ⁊ ad summitatem deducentes sic eum ꝺ alto ꝓiecerunt. qui cum ad terram peruenisset: statim se erexit: ⁊ omnes qui aderant hoc videntes in fugā cōuersi sunt. quos ille vulciter monuit. ac ꝓpter deum rogauit. ne fugerent: sed vt ꝓpius accederent. ⁊ cum accessissent ad eum. interrogauerunt eum quomodo hoc fieret aut quomodo viuere posset? Cuibus ille respondit. beata virgo barbara me in omnibus angustijs meis custodiuit. et in eiectione turris sue sanctissimis manibus me sustentauit. ⁊ mori non possum nisi confessus. ⁊ sacra cōmunione munitus ⁊ inunctus. Interrogatus vñ hanc gratiam haberet: dixit. Jeunijs ⁊ oratōnibus omnipotē. oīm anno honorauī eam ⁊ hanc gratiam mihi apud deum obtinuit. vt motiꝰ nō possum. absq̄ sacramēto. quibus perceptis statim spiritum ꝙ alabat. ¶ Aliud exemplum legim⁹ tempore serenissimi adolphi regis romanorum accidit. vt quidam comes ex mādato regis in partibus orientalibus presideret. Labente vero tempore. famulus q̄dam de ꝓsapia iniligari. q̄ virginem vio lauerat: incusatur. qui captus. vinculis inclusus. quousq̄ cogitaret de consilio nobilium. ac ciuitatis. que contra eum esset sententia facienda. ⁊ tempore statuto omnes conuenerunt. ⁊ inuento adductus est qui inime rogauit vt confiteret Vocatur confessor audiens eum. innocentem ipsum inuenit. vnde cōfessor eū induxit. vt beate barbare perpetuū seruitium voueret. nec ad domum veniret ⁊ rediret. nisi prius locum aliquē culmen in prussia visitaret. qō ⁊ inuenis fecit. Interea mulier clamans in iudicio implorat. iuuenis ille ad iudicium ducit. inde querit ō sententia. iuuenis iam ō vita sua desperans. quidam ignotus accessit quem nemo nouit. exhortans iuuenem vt iudicem rogaret ipsum suū verbum loqui. qō factū est. Tunc tota vniuersitas eiciuit que ⁊ qualiter ille despectus vellet fari. Et rationabiliē ostēdens ꝓlatam sententiam contra iuuenē esse nullam. ⁊ constanter ꝓbans. q̄ omnia tam nobiles q̄ ciues ⁊ omnes qui aderant illud verum esse dicebant. ⁊ sic sententiam reuocauerūt. quia vltra humanum sensum ꝓtulit que nullus contradicere potuit. Et cuꝫ predictus iuuenis ante tribunal existebat. pre nimio gaudio ꝓsternere se volens. casu accidit vt collum iudicis amplecteretur. quod videntes serui iudicis. hostiliter irruerūt in eum. Hoc pater ⁊ amici videntes desperati flentes ⁊ lamentātes. quasi mortuum eum reliquerunt. qō intelligens confessor suus confidenter amicis suis ait. nequaq̄ sic de beneficijs beate barbare diffidatis quia veraciter scio q̄ sanus est. ⁊ nullam patietur corporis molestiā. accedentes pater ⁊ amici eius cum festinatione nullum vestigium vulneris in-

tenerunt in eo.gratulabantur illi et meritis ⁊ beneficijs beate barbare cōfluitis. ⁊ magnifice eam laudauerūt. ⁊ sic iuuenis tandem in seruitio beate barbare vitam suam finiuit.

SAncta Brigida virgo religiosa videō sibi instare tempus desponsationis dominiz rogauit vt aliquam deformitatem sibi immitteret. vt saltem hoc modo ꝓcerū instantiam vitaret. Tunc vnus oculꝰ eius crepuit. ⁊ liquefactus ē in capite suo. Accepto ergo sacro velamine brigida cum aliis virginibus sacris velatis ⁊ deo deuotis in opido medi exiit. vbi dominꝰ eius oratione plurima dignatus est facere miracula. ¶ Hospitem quendā mar cum nomie sanauit. Decem ⁊ octo ecclesijs ō vno modio ceruisiam a cena domini vsq in finem pasche sufficiēt ministrauit. leproso cuidam petenti lac. cū non haberet.aquam frigidam porrexit. sed in lac aqua conuersa est. eoq; hausto puella quedam sanata est. deinde leprosum curauit. duos ceros illuminauit.

Contigit. vt causa cogente iter faciens ī vadum fluuij laberetur. et fracto capite sāguis emanauit. quo multiens ore nute liniri vocem receperūt. Post hoc vas preciosum regio a manu rustica lapsum diffluit ⁊ ne rusticus damnaretur a brigida integrum restitutum est. ¶ Cuiq; mulier quedam leprosa poma negaret. brigide precibus pomerium fundituꝰ eraruit. ⁊ poma nouiter inuis relicta penitus emanuerunt. Hunc iter faciēs in curru vidit pauperem quendam cum familia sua multo sudore ligna ferentē. misertaq; dedit illi equos suos. ¶ Et illa cū puellis suis intꝛ vīā ꝓsedit. ⁊ sit fodite subcespite ꝓpinq. vt aq; ꝓrumpat ꝓpter pegrinātes. mox cespite eiecto fons ꝓfluēs emanauit. hoc facto dux inde trāsiens brigide duos eqs dedit. ¶ Appropiquante die pasche dixit brigida puellis suis. q lauabiq; infirmas nostras sorores ⁊

Cūq; ille vtpote iuuencule oēs recusarēt brigida intrauit mādb illas lauāc. ⁊ ab infirmitate sanauit. q; vna erat paralitica. alia demoniaca. alia leprosa. ¶ In domo q̄dā alicuꝰ setā brigida manēte. casu ꝓrigit vt oēs ederēt. ⁊ venerūt q̄dā petentes panē ⁊ brigida circūspiciens dixit puero ꝓpe cubāti paliteo ⁊ muto qō tamē ipa ignorabat. puer scis vbi sit dapis. ⁊ ille ñ dicit sco. dixit ei brigida. surge ⁊ ministra illis. ⁊ factū ē ita. ¶ In domo vna. xij. infirmos curauit. ¶ In ꝓalio mag̃ muliere q̄dā vni epō crucē sui ꝓpositū. cui cū brā brigida os signo crucꝭ signasset illa ītumuit a vertice capitꝭ vsq; ad plātā pedis. nec ñ vitatē ꝓfecta ē. Dixit. dic ifantule q̄s ēpī tuꝰ? Et ille ñdit. Ep̄s pī meꝰ nō ē. sz q̄dā i extrema pte ꝓalij vilimꝰ ⁊ turpis ⁊ vil. In dieb illi veit ad sctām brigidā q̄dā vgo q̄rēs elymā ab illa. Cui brigida dixit. accipe vaccā meā ⁊ abduc. Cui illa ñdit. Vacca mihi nihil ꝓdest veniēt gen latrones ⁊ auferēt eā mihi. Brigida dixit. Accipe cingulum meū ⁊ eo aqua intincto spargēs ⁊ sanab infirmos. Quo arrepto leta abiit ⁊ ab infirmis sanatꝭ. lucra mīta ꝓxit ⁊ pauperibus xp̄i distribuit. ¶ In tpe famis brigida prexit ad ep̄m ibiq; vt ab eo peteret fruges. Ille tpe. xlᵉ. cū sluū nō bēet. panem duxit cū lardo ꝓposuit ⁊ illa cū epō comedit. Bene ē illiꝰ puelle nolētes carnē comedē abscōderūt. sz ille vse sē ī duos sacerdotes vñ granē a brigida cotā epō increpate sunt. Tunc eo penitentibus illius omnibus serpentes mutati sunt in panem. post multa talia admiranda brigida migrauit ad dominum.

GAngolfus ex nobili genere burgundie oriundꝰ fuit. Qui quadam vice in campania ad fontem veniens ⁊ de aqua bibens. venit dominꝰ loci vbi fons emanauit ⁊ ei fontem vena lem exhibuit. Sanctus vō memor illius verbi dominici. Si dixeritis huic monti tolle te ⁊c. amic fontem cen-

tum solidis. Cum autem hoc vxori domum veniēs narraret ⁊ ab ea derisus baculum quem manu tenebat solo infixit, quo retracto statim fons erupit sicut ille quem emerat. ⁊ in loco vbi in campania fuerat nūq̄ plus emanauit. ¶ Vxor autem eius a quodaz clerico nephario polluitur. ita q̄ de hoc eam super his interpellaret. ⁊ ipsa instāter negaret. Immitte inquit manum in fontem vt deus qui cuncta videt veritatē ostendat. Illa imperterrita immisit. statim carnes vsq; ad ossa dependebant. Tunc ille. mortē quidem digna eo. sed ei qui cuncta iudicat reservo te. clericus vero mulieri adherens quadam nocte cernuē gangolfi abscindere volens. ipsum in coxa vulnerauit. Qui post aliquos dies sumpta cōmunione ad dominū migrauit. qui miraculis multis claruit. Clericus vo vt iudas mortuus crepuit medius. Vxor autem gangolfi cum audiuit q̄ maritus eius egros sanaret: respondit. Sic facit virtutes gangolfus. sicut anus meus statim a parte illa turpis sonus p̄dijt. Tali q; desuper subiacuit obprobrio. vt oī vita sua eodem die. sal; feria serta. quot verba protulit. tot turpes sonos ab illa parte emisit.

Dalricus ex nobili alemanorum genere ortus in monasterio sancti galli enutritur vbi dū habitū vellet accipe. ab indusa prohibetur. dicente sibi q̄ futurus esset epūs in augusta. Qō procedente tēpore factū est. ¶ Quadam vero die cum secō Conrado constantiensi episcopo ad mensaz consedit. a qua consurgēs ter missam celebrauit. Quod dum conradus innotuit dixit. Nemo illi hodie saturo: ad missam accessit. credēs eū comedisse. ¶ Per oleum in cena domini ab eo consecratū multi sunt sanati ⁊ oculi plurimi illuminati. ¶ Quodam tempore in die sancti iohannis baptiste graui infirmitate oppressus. duo iuuenes astiterunt ei. quoz vnus ait. Quare non surgis. debes emiz ad sanctum iohannem missam hodie celebrare. qui surgens bis eodem die celebrauit. Post multa mira cula anno domini nongentesimo. etatis sue. lxxxiij. ot dinationis sue. l. migrauit ad dominū. Cuius corpus cum ad lauandū fuit denudatum. tanta fragrantia ō eo emanauit vt cuncta pectora astantia replerent. Portatur igitur ad ecclesiam. supervenit wolfgangus ratisbonensis episcopus et ipsum in ecclesia sancte affre honorifice sepelinit.

Affra filia hilarie cuius progenitores a cypro venerunt. cum essent cultui veneris dediti. ipsa cum ancillis suis meretricio se dedicauerat. Marium prostibulum. Narcissus episcopus cum felice dyacono persecutionem dyocletiani demitans. ignorāter ingressus est. Et primo pro turpi amatore susceptus est. postea xp̄ianorum episcopus cognitus. Affra pedibus episcopi adoluitur. ⁊ statim conuertitur. De mane xp̄iam quer..ntur. sed affra sub lini fasciculis eos abscondit. Tunc affra episcopum ad hilariam matrem suā ducit. que etiam adoluta pedibus eius efficitur xp̄iana. tūc clamat demon super episcopum se iniuste a suis habitationibus expelli. ⁊ recusat abscedere nisi aliq̄ anima sibi in potestatem detur. Datur ergo ei dyaco magnus ab episcopo in faucibus alpium quem statim demon occidebat. Tunc narcissus domum hilarie in ecclesiam consecrauit. et dyonisium annunciatum affre episcopum ordinauit in augusta. affra vero cum solita exercere negligit. ga yo iudiq; accusatur. Cui dum iudex paganus diceret. deum xp̄ianorum meretrices abhorrere. ⁊ christum habitare in talibus non posse. Affra respondit christum p̄ peccatoribus venisse. Jubet in insula lici fluminis cremari. mater autem ⁊ ancille dum eam sepelissent. ibidē comp̄hense in igne cremāt.

OSwald⁹ rex anglor filius achie, sororis sci admundi regis, qui ⁊ p xp̃o occubuit, fuit vir magnarum ⁊ clemosinar. die pasce ab aydano lindisfarnen⁹ diuina audiens. et cum linguā ignoraret rex populo interpetrabat. Ea die dum paupes ꝓfluerēt, et iam oīa victualia essent distributa, dixit argēteū fecit ꝓfringi. ⁊ dare egenis. Cui epūs gratulans, manū eius oscullabat dicens, nūq̄ inueteraſcat hec manus. ⁊ factū ē ita. ꝑmanet enī vsq̄ hodie, q̄ eadē die ac nocte vacabat diuinis. ⁊ aut supinis aut flexis genubus grās agebat. Frater suo camfrido ab impijs perempto, dixerūt buton⁹ cum multis supse venientē ipe erecto cruc⁹ vexillo ⁊ flexis genubus supauit. Hono autē regni sui anno etatis ỽo. ⁊xxviij. rex mercior qui anteccessorem suū pemerat. ipsum in prelio occidit ⁊ caput cum manib⁹ ⁊ bra chijs ignominiose stipiti suspendit q̄ postea multis claruit miraculis. ¶ Scolasticus quidam bona dicens ⁊ mala faciens ad extrema perduct⁹ vidit se ad inferos duci. inuocat auxilium oswaldi. ⁊ allata sibi patella pali ī quo caput oswaldi cum manibus pependit. ⁊ in aqua benedicta posita ⁊ eo potato vitā obtinuit ⁊ salutem.

TEcla sponsa thamiri sedens in fenestra sua audiuit paulum qui yconiū venerat ꝺ virginitate ꝓdicantem illi adhesit. Tyrus inde ꝓfecta ⁊ paulū sic descripsit. Statura breuis, capite robusto supcilijs iūctis naso aquilino grā plenus. Tūc mr̄ tecle filiā cum aplō accusanerat. vñ ambo ad pconsulē trahūt. mater ꝑ filiā clamante q̄ sponsum suū ꝓtemuit ⁊ huic adhereat. Tūc paulus expellit. ⁊ tecla ignita nocta illesa exiuit. ⁊ inuenit paulū ꝓ se orante ⁊ statim secū antiochiā. Ibiq̄ a quodā cōcupiscit: sed videns se ꝓtegi ꝑ sacrilega studia tradit. Sequēti die tecla inter leones ⁊ leenas ⁊ viros pijat: sed omnes se inuicē interficiūt. ⁊ virgo illesa pmanst. Tunc in aquam int̄ feras pijat. ⁊ dixit. In nole pīe ⁊ filij ⁊ spūsancti. sit mihi hec aqua fons baptismi ⁊ oīa fere statim mundabant. Iterū in amphiteatro int̄ feras pijat crudeliores inbet: sed pie matrone confluūt ⁊ odorifera quedā apāt et fere dormiat ⁊ mingent. quibus statim sopor ante thauri fortissimi adducunt q̄ bus ignita ferramēta ad genitalia ligāt vt magis seuiant. ⁊ virgo ligata inter illos pijat: sed illesa combustis vinculis absoluit. Deinde iterū cum apostolo suis romam pergit. tandem a paulo recta benedictōe sumpta, yconiū rediit. ⁊ sponsū moꝛtuū repperit, mater eius ī sua nequicia permansit. ipa vo multaꝝ virginum mater exiuit ⁊ orans ad dñm migrauit.

EX nobilissimo parentum magnoꝝ videlicz augusto⁊ sanguine duo inaresibilis glorie flores emicuerunt. secūdus vicz henricus romani imperij gloriosissimū decꝰ eiusq̄ dignissima collectalis pie memorie kunegundis imparrie. Eidem vero beate ⁊ deo dilecte kunegūdis treno imperatori copulatur, nō carnalit̄ coniuncta: celesti regi virginitatē suam cōsecrauit quam vsq̄ in finē casti cōiugis consensu deo teste conseruauit. Qꝰ postmodum diuinitatis testimoniū ne lumē in tenebris lateret: ostendit. dum eā ad confundendum virginitatis hostem, et obstruendum os mendaciū contra ꝟginez xp̃i loquentium. super ignitos vomeres incederet. ⁊ illesam ꝓcedere dedit. In quibus ita constituta, paciencie sue gloriam sub terreni clamide imperij satagebat abscondere. et tanto ꝓpensius quanto efficacius poterat: ꝓmoueret. que deo instigante illo quoq̄ adiuuante ad laudem ipsi⁹ cogitabat ꝓficere. Denicq̄ postmodum nouellam fecundissime plantationis sue ecclesiam quam cum illo suo studiosissimo cooperatore henrico in lo

co bambergensi venustissime sicut hacte
nus cernit fabricauit. sub patrocinio pn
cipis apostolor beati petri 7 sancti geor-
gij martirio. monasteriū sub regula be-
ti benedicti ad aquilonarē plagā in ho-
nore sancti michaelis archangeli extru-
xit. non minori studio pdiorū quoq; ac
diversor donarijs ornamentor. Terci-
am demuz versus meridiem sub ordine
canonicor sub titulo beati pthomartiris
stephani parvo quidem sciemate sed
maiori opera de suo matrimonio eccle-
siam dedicauit. ad quam dedicandā be-
nedictum papam quem prefatus deo di
gnus imperator heinricus ad confirmā
dum bambergēn. pontificatum aduoca
uerat: venire rogauit. ipsa ḋq; illud psal
migraphi secum decantans. Domine di
lexi decorem domus tue. Diversa eidez
ecclesie iuxta imperialem magnificen-
am munera contulit. in diversis eccle sie
ornamentis. que omnia ipe domin apo
stolica. vt semper memoria fundatricꝫ
ipius illic floreat. ne quando per fraudē
aut violentiam vel furto subtrahantur
inde. extra banni sui innodatiōe septua-
ginta quoq; episcopor episcopatum qui
illic ceciderant auctoritate ipso die pfirma
uit. Item monasterium ad honorē san-
cti saluatoris nostri ihesu xpi. 7 eius vi
ctoriosissime crucis. in loco qui cōfugia
dicitur. magnifice construxit. 7 ara la-
rum dei ibidem deo fm regulam beati
benedicti servientium congregationem
decentissime dedicauit. Porro cooperan
te ei in omnibus imperiali maiestate. idē
monasterium omni ornatu decorauit. an
principale altare yconam de auro 7 lapi
dibus pretiosissimis statuit. calices au-
reos 7 argēteos. patinos aureos. aureos
vrceos. pallas 7 casulas. vela 7 cortinas.
cappas auro 7 gēmis pretiosis intextas.
7 cetera vtensilia sive vasa ad ministeria
tanto studio 7 tam sumptuosis expen
eidem ecclesie contulit. vt quicūq; ea in
tuentur regiam munificentiam et mira
strinsq; imperatoris videlicz 7 impera-
tricis deuotionem in deum. magnopere
mirari non cessent. Preter has principa
les sue operationis 7 primarias eccle sia
as. que cōuentualis ecclesia. que mona-
sterii illorum donatiuo non gloriantur
se aut in predijs dilatatas aut decoratas
ornamētis. Alias enim antiquitate col-
lapsas rectificauerunt. quasdam etiam
destructas 7 ad nihilum redactas in pri
stinum vel etiam in meliorem statuz in-
stauraverunt. Et sicut prudentes virgi
nes oleum sue misericordie in diversos
effuderunt. vt merito dicere possint xpi
bonus odor sumus in omni loco. O con
iugium non voluptate sed bona volun-
tate copulatum. O sanctum matrimo-
nium vbi vna fides inviolate castitatis.
vbi vnus spiritus misericordie 7 veritā
tis. vbi idem velle in virtutibus. idēq;
nolle in vicijs. vbi nec primus nec alter
discerni potuit dum alter quod primus
voluit. vbi par animus in multiplicibus
operum effectibus pares in duob ostēn
dit affectus. quales has nuptias dixerī:
nescio. verum scio quia nostra modo ne-
scit regio tales. dum ꝓpter regnum celo
rum se castrantes. nec plem terrene fecū
ditatis expectantes. celitus a deo gene-
rationem reciperēt. a quorū ore laus dei
nunq; deficiet. Hec est generatio querēti
um dominū. qui vincētes in xpo mem-
bra sua mortificantes ꝓpter christum su
per terram morientium. modo regnan-
tes cum christo bona domini sui vident i
regione viventium. ¶ Quoniam de vi-
ta 7 miraculis pij Heinrici xpianissimi
imperatoris 7 miserationibus vnius ꝯ
fecit in domo domini. De signis quoq;
7 miraculis que post transitum ipius
eum fecit deus. satis ac digne scripta san
cta recepit ecclesia. nunc animū pupugit
ac in mentem venit vitam me memoriā
de virginis nostre breuiter explicare. et
memorie scripto cōmendare. vt ad exem
plum eius se intuentes quecūq; virgines.
quecunq; vere vidue perfecte vite nor-
mam arbitrentur conversationem illi⁹.

Indignum enim nobis et magis opere precium digne ducimus. vt illi officium subtrahamus otio. cuius quidē ia quotidie alimēta percipimus corpis. Denico itaq; suo sue castitatis patrocinissimo semper custode vbi eam suis virginē vti transduxerat in christo resignauit. ad celestiaq; inguiter suspirabat gaudia trāslato. illa se ad deum vt semper totam contulit ipsum sue castitati necessitati ac saluti adesse illum suis ecclesijs. illiq; filijs quos ei in ipso aggregauerat presentem assore. ad uocare. vigilijs orationibus instare. die practicam cum martha nocti contemplantiam cum maria vitam agere non cessabat. Quāta vero elemosinarum largitate. quanta orationis instantia. p beati coniugis defuncti anima desudauerit. in subscripes pagina quā ipa per se (nam litterarum tantum aliarū distinguere auro gemmisq; sacras vestes paratissima fuit) composuit ⁊ scripsit q cunq; voluerit agnoscere poterit.

Runegundis diuia

dispensatione solo imperatrix nosse. specialiter dilecte congregationi confugia. quicquid iuste conuenit oilecōi. p pie ādiuersitatis sarcinā facilius (velut essimo) toleraremus. Sic vestras res saluas incolumesq; existere videremus. Quāuis enim meus p cellosissq; curarum fluctibus vndiq; quantatur vestre tamē recordationis anchora a cordis pfunditate non euellitur. Et licet longe remoti ab oculis. ab animo tamen nunq; recedat quis nos separabit a caritate xpi ⁊ casus dolorus an longinquitas remotiōis. qn quam si amisisse facultatis vsus concederetur. volūtas hec operis exhibitōe comprobaretur. Ipsum tamen modicuz q adhuc deo volente reliquum tenemus. vestre cōmunioni alienum esse nolumus. vt participatione paupertatis reuelet magnitudo deuotionis. Adat nāq; si parum habuerit parum filijs tribuit. Ecce hec modica sumptus munuscula ad refectionem vobis mittuntur carnis vt animam senioris patris vestri continua orationis alimonia reficiatis. quoniam tot iustorum preces vnanimiter cōnuiate apud deum multum possunt p ficere. iacobo attestante. multū valet deprecatio iusti assidua. Ille enā atq; enā iustus dominus qui iusticias dilexit. eā tatem supplicationis eraudare nō respuit: sed vobis in defessis intercessoribus sue pradicti cari memoriam facientibus. saluus dabit premiū. qđ ipse p merite[tui]. q pstiterauerit vsq; in finem saluus erit. Atq; bonū opus ⁊ spectu enā dei placitū esse certus. si nō solū p illis qui in hac vita posit. multa volūt dona: sed q nulla fecerūt orauerunt. Obsecro ergo vt cum a cordibus vestris nūq; abijcietis. q vos tanq; pprias amauit. atq; hūc locū vestra seruitute florere voluit. Esto te q; mee necessitat[is] mēores. sp in hilaritate cordis mei coides. Fm illud apli. dilectio sine simulatōe. Necnō vite mēt[is] i q̄dā mutue caritat[is] solidatē magis ac magis ꝓcrescat. q̄em[ad]modū tribulatōis dies more vim ipi[us] aures exaudiat. q dic. vbi duo vel tres ꝓgregati fuerit i nōie meo i medio eor sū. Sō vos oi nō p̄ueri hortor eoꝝ pstate q cū pce ⁊ fi. ⁊. f. f. vnit[ate] regnat p ola secula seculoꝝ: Amen.

Deniq; conrado si

bi succedente in regno. ipsa curis secularibus sicut iam diu desiderauerat exonerata. iam in ipso anniuersario die transitus sancti heinrici. archiepiscopus cum episcopis ad dedicationem confugientis ecclesie conuocauit. vbi inter missarū solemnia imperiali decentissime omni ornatu cultu ante principale altare virgo deo deuota p̄cessit. ibiq; thesaurum incomparabilem ligni videlicet dominici crucem. partiam quidem in materia: sed maximā i virtute dñi obtulit. at vbi lectio euangelij in qua super arborem crucis ascendes conspicientem se hiesum sibi supplere ⁊ ab eo benedictionē pusill[a]nime

fuit accipe lecta fuit regalē purpurā cruens. tunicā fustiōrē quā ipsa sibi manib⁹ suis opata fuerat. sacerdotali b̄dictōe data. vestē religionis induit ⁊ multis q̄dem p se flentibus. p illa aut̄ gaudentibus. q̄ iam secul̄ damnassz in vestib⁹. capillis qui hucusq; in eod̄ monasterio p veneratiōe seruanē pāsis. imposito sibi ab epō velo annulo fidei subarrata. gratulabunda succinuit. Posuit signū in faciē meā ⁊ annulo suo subarrauit me. d̄ns meus ihesus x̄pc. Ita sponso x̄po consecrata dum filiax suax se sanctissimo contubernio applicuissz. nō vt mat̄ filia dubus se p̄sentabat. sed oibus inseruiens. seruilez personam se ostendebat. ita t̄n vt cū omnia faceret. ostentationē fugeret singulorum. ne reciperet in p̄senti seculo mercedem suam. Operabat̄ manibus suis sciens scriptū esse. qui nō operat̄ non manducet. Sponso suo aut orans loquebat̄. aut psallens ad ecclesie limina pene ḡsa ḡperabat. nihil seueritate illius iocūdius. nihil iocū dritate severius. tristis in risu. in tristicia suauis. breui vite spaciū eterna memoria compensabat. Idem ille orōnis locus ⁊ quietis fuit. idem semper habitus. incultū corpus. dum sanct̄ rejectādas delitias corpis. q̄s paulo post vermibus exarandū fuit. semp eam legere aut legentē audire vidisses. multa illi parca contubernales deuotio. frequēs decubantū visitatio sollicita paupex consolatio ff Preterea eam fecisse plura miracula credimus. sed q̄ gloriā humanaz ⁊ oleum adulationis semp fugeret illa voluit esse suppressa. aut incurie boium seu revolutioni tempox nō defectui deputādum virtutū. Q̄n enā tante maiestati indigna scribēdi minor materia fuit. pauca tm̄ q̄ in scriptis repim⁹. vel veridica sanctimonialiū vbi illa p x̄po militabat relatiōe cognouimus. hic inserere dignuz duximus. Cū post orōnis frequēnā inē lectōis lassitudinē ancilla x̄pi i lecto nō plumis extructo: sed alicui⁹ strato membra sopore grauata remisissz. Puella sāgera q̄ de morte illi assidebat. sacros codices leges. cū fere ad medū noctis lectionē extēderet. caligātes oculos clausit. immenzq; mādibus elapsū. paleas corripiens sui fragoris circūiacentes sonores excitauit. clamoreq; excussa facto vgo x̄pi de somno excussa. dū collucrātes iā se flāmas circa se aspexit. ad orationis arma se puerit ⁊ signo crucis adustionez illam absq; oīi suax lesione vestium auerit. Tua hec x̄pe opa q̄ babilonē regez i suo furore cōfudisti. ⁊ babilonios ignes vt puer tui liberent illesi. gg Aliud miraculū tā tremendū q̄ mirandū huic placuit subscribere. i quo animu illi⁹ p̄stantiā ⁊ rigoris severitatē discere poteris. Habuit secū sororis sue filiā vtā noie. quā a p̄mis annis educatā oī disciplina secularū quoq; l̄rax sciā instruxerat. Hec matertera ñ mon⁹ religiōis q̄ dilectōis amore in monasterio secuta: ⁊ cōsecrata fuit. Hāc in oibus plene instructā. vt eius in orōnibus vigilijs ac ieiuniis p̄severantiā ⁊ a dño patiam p̄sperit. oium a sensu ⁊ rogatu p̄mā in ipo cenobio eā abbatissam p̄ficat. Cū vgo mat̄ filiā suscipiens iuxt̄ cōmunionē sancrā iāducū habitā p̄cedētū patx repetēs alloqa. monet ob salutz affectū vtilia ac deo placita sepe dicere frequenē audire. solitos religiosi iteneris vias nō deserere. magis magisq; erroz devia. ⁊ dyaboli calcare figmēta. nullā luci ac tenebris. virtuti atq; mendacio tenebrositati atq; egestati. apud deū suos docz esse coīonē. sollicite cauēne vana sectando desineret eē tēplū dei. fieret habitatio trinitatis. fieret demonio monumentū. lumia sua i dei defigere aspectū. Primāq; docz facere et fructū doctrie sue ipsa i illū deo adiuuāte posset inuenire. Hec ⁊ hmōi itez atq; itez materno studio ei inculcās. q̄si in oibus iā p̄fectā ⁊ ipa magistrā venerari cepit. Illa vbi i maturz libertate posita est paulatim a rigore suo deficere. meliorem cultū. lautiorē cibū. vicioz alimēta desiderare. virtutū in choro. prima in ludo puellaz fabulis in-

terē. ꝙ in oībus laxius se agere cepit. p hmōi lenitatibus dum eam sancta dei puellā inter se. publice cotī oībus arguēret sepius obiecraret. increparet. nec illa velut materē patrocinio aut familiaritate vane cōfisa emendaret. quadam die cum ipa cum cōuentu crucem (naz dies dñi erat) sequitur. abbatissa desinit. quā illa inquirens et repulantem cū cornu in pdauit repiens. Zelo pietatꝭ armata cum verbo cōreptionis dextraz mgillam eius percussit. q̄ quasi sigillaz quoddā formā digitor accepit. q̄ omni tpe vite sue nō carnit. De quo rumoruz facto pfiat. quia nō trī p se sz aliorum emendatione hoc ptulit. vt huius visio alijs pficeret et ad meliorīs vite flatum a vitijs suis retorqueret. ¶ fortē ꝙ illud detractoribus fabulosum ꝙ infidelibus videri ridibile putabitur. q̄ sanctitatē illius quā grata humilitas ipa hominez latere voluit elemēta loquūtē. Beniq; cum post lectionē euangelij suo solemni amore ad altare sacrificatura accederet. dextera manus sue cirotheā detrahens. cū nullus q̄ reciperet adesset. a se reiecit quā radius solis p fenestre rimulas intrans suscepit ꝙ tādiu. quasi famulando sustinuit. donec illa post sacrificium rediens eam recipet. Tale etiā quid in beati veste goarici aliq̄n diuina virtute ostensum fuisse legitur. q̄ dū a sede rufhia treuerēsis pontificis despicīē. a summa maiestate p maiores luiaris famulatuz honoratur. Omniū itaq; capax erat meritorū. q̄ indicē cunctoz meruit. hic virtutum. Quindeci in sancto ꝓposito supuixit annos. cā humilitatis qua q̄ p religionis reuerētia oībus admiranda. Tandē p nimia ei boz abstinentia. orationis ꝙ vigiliaz incredibili pleuerāntia cepit corpe languescere ꝙ ingrauescente morbo paulatim deficere. sed dū mēbra dolore cōtraberent exteri⁹ cū spū (quia laus dei in ore eius) sp ꝓfortabat interius. Vocabat sanctos angelos quorum hic vita. illic nunc cōsortio fruit. apostolos et cōfessores quoz fidē sp ꝙ cōfessionem tenuit. interpellabat. virginū xpi in suo cetu inuitabat choz. quaz emulatione in carne dū pter carnē viueret. immaculatum xpo ꝓsecrauerat choz. omniuz deo famulantiū sibi adesse sibi occurrere orabat auxiliū. Vere q̄ scriptū est. cimentibus deū oia cooperāt in bonū. in obitu tante virginis vidimus cōprobatum. necdū spiritum exalauerat. necduz xpo debitā reddiderat vitā. ꝙ iam fama volans tanti ꝓuincia luctus. nō tantū sacratas virgines aut diuersi ordines viros. sed ꝙ totius vrbis populos ad exequias cōgregabat. Sonabāt psalmi ꝙ totaz domū. vbi sacz corpusculū in medio super illo nobili fuit clitio ꝓpositū ingrediebat in sublime resonās letania. p exēte aia quatiebat. Interiz ex more regales tāq̄ ipatrici. nō vt pauperculē ꝓbendē soroti patrantur obsequie. aurea feretro obtendenda ꝓferunt vela. Cum illa pallentes vultus quos ante vt sponso venienti letos videres ad os retorquere manu annuere. amictus ille aut nō est me⁹. auferte hinc. Omnino hic alienus est. bis terreno sponso. istis celesti sum copulata. nuda ō vtero matris mee egressa suz nuda regrediar illinc. his misere vilem carnis materiā inolute. ꝙ corpusculum meū in exz tumulū fris mei ac dñi Henrici ipatoris quē me vocāte video in proprio loculo reponite. Dis iam dictis in manū dñi spīm ꝓmendās carnis sercinabiecta ad suū aia reuolauit autorē in sinū quā possessionē diu pegrinata conscendit. terris matrē cōmune se amisse flentibus. celis aūt ꝓpinē in suū ꝓsumū se suscepisse gaudentibus. Ita demū sacro illo corpe feretro supposito. nobiliū ordine pcunte. multis hinc inde ꝓfluentibus turmis cū illo sibi so familiarissimo pauperē ꝙ imberbio. ad locū pdestinatū sepulture felices exequie vsq̄ ō late sunt. Cum vero relictas vrbes. vacua rura. desolatas ciuitates vndiq; ꝙ irruere popu
los viderēs. meos pullos suos i brachijs

gestantes. infirmos in grabatis iacentes. sanitatis gratiam sperare. felicem se credere. si cui aut feretro iungi. aut ab ipso contigisset obumbrari. Tandem in ecclesiam beati petri corpus nō sine labore deportatū tridianas ibi meritis suis ac beneficijs cōdignas habuit exequias. filij quos ipsa illic in xpō aggregauerat ō matris pace iam securi. p se aut sollicti incessanter psallebant. dum eas sibi ad horam subtractam sine timore amissionis in spe ppetue intercessiōis recepisse plangebant matrē. de celo filiorū prospectāo affectum gaudebat. ita velatum sacrum corpus sacris vestibus dyademate xpi supposito. suo loculo in dextro latere. sicut hactenus veneratur repositum est. O felix bābergeñ. eccla. recepisti thesaurum quem amisisti. procax et maledica lingua detractorum occulto tuo testimonio confutata est. dum virginitas eius rebus approbata: sanctitas claresceret signis videtur testificata. per xpm dñm nostrum. ¶ Xpiane religioni profuturis fidelis ecclesia. que in euāgelio voce domini testante. dei mater et filia per gratiam nominatur. Mater quia sancte operatiōis exemplo. filios domino generat filia quia virginis filio pro salute mundi incarnato. eruditione sanctorum patrum quotidie generatur. salutē missas a dño celestis archiatri. effectibus medicine plenā rā corpis aurib⁹ animaq; duerat. ¶ Mundane machine p dictor. humano generi p inobedientiā lapso p dolēs vt eterne vite fructus faciente nouā p̄ī: tationē. s. p̄mittua ecciam inserceret. p̄i archas et pphetas mōm mittere di gt⁹ est. Qui credituī sibi officiū quoq; corpis sensib⁹ secto quoq; q̄ē spūs pphie. misterium incarnationis xpi. et oia q̄ de ipo annuncianda erant predicātes. alij aspe ritate vite. alij diuersis penarū mor tib⁹ ipi quē pphetabāt famulatū suū fideliē implenerunt. Mortuus xpō eterni patris p silio p liberandis hoib⁹ de interne ptate virginis vtero p̄cessit. vt iā ut cho: rus planes nō i missio p orbē apls ac ep̄ō suo corpe tuso cruore fabricata. nouellā superedificaret eccīam. q̄ sancte trinitat fide ibuta. et mūdata baptismi gra. martires cōfessores et infirmi sex⁹ q̄ncs. alo tū cōstantes p̄mias obtulit. Inter q̄s beati kunegundis flos bābergē. ecclie cum sancto Heinrico q̄ romanū tenuit ipium. sub p iugij specie. īmortali spōso caste virginitatis honore delectauit vñ iam eius sanctitatis merita p orbē manifesta declaratione apparent. quia in loco vbi sanctum corpus eius quieuit infirmi quacunq; laborantes egritudine sanitatem recipiunt. Vt autē ad omnia cautissimi testes simus veritatis amatoribus, etiā nostre successionibus debis que scribimus cuncta inda gandibus. s. quo tempore curationū operationes meritis p̄fate imperatricis inuitum habuerunt largiente domino. put possumus explicare volumus. ¶ Anno dominice incarnationis. Mclxxix. Indictione xij. Thiemone. xij. Bambergeñ. eccle cpo quarto pontificatus sui anno. ad limina sancti petri. ne de sanctitate p̄dicte virginis ambigeremus signorum experientia certificat summus. Nam dum solito more populus ad p̄dictum locum orationum et vigiliarum cā cōuenisset. affuit etiā quidā demoniacus de villa q̄ dicē beyrent. qui nec pietatē agnoscēs nec seelus abhorrens. filium suum igne cremauerat. hic duris funibus astrictus ad sepulcrum sancte kunegūdis ita mā sueuisse cepit. vt funali morbo absolut⁹ deū omnipotentē laudaret. eiq; cui⁹ patrocinantis meritis hoc accidisse cognouit cuz caterua q̄ pijs exiterat. debitas laudes declamaret. ¶ Igit̄ dū hec cū solemnitate chori et populi deuotiōe agerentē. quidā p tractus in suburbio de hospitali sancti Egidij addux⁹. sanitatē postulabat. et misericordiā eius quē p̄cabatur obtinuit. ¶ Dū signor⁹ famulatoꝝ bābergensez locū respersisset. et ecce de domo conradi p̄positi maioris eccle

sanitatē affectās. ꝛ ꝙuis natura in membris eius oberrasset. ei ꝓut potuit velocius reptās. venerabili sepulcro se ingessit. vbi a dño salutē optatā inuenit.

¶ Audiens hoc ceūs contractus de domo octonis in cadē eccia canonici. venit quātocius ad locū sepulcri sperans sibi ex bñficio gr̄e sanctē ceteꝝ subueniri. cui sine mora subuenitur. cē in xp̄o testamur.

GLoriosa virgo ꝛ martir Dorothea. ex pie doro et tertre thea fuit progenita ex nobili sanguine senatorū. Filio quid⁹ vigente psecutio xp̄ianoꝝ in terra romanoꝝ. Ut ipse domus spectans ydola. romana deseruiens. pdia. cū possessionib⁹. agris. vineis. castris ac omnibus. trāsire tamē cum vxore sua et duabus filiabus cristen ꝛ calisten. pretiꝫ regnū espadocie. venitq; in ciuitatem cesaream ibiq; habitās genuit filiā de cuius vita nūc intendimus loqui. Erat ipa genitrix in morte xp̄ianoꝝ occulte baptizata ē a quodaꝫ epō sancto qui nomē ei imposuit et patre ꝛ matre cōpositum. Dorothea aūt ipa puella repleta ē spūsancto. ꝛ tūc⁹ ꝛ omni pacis disciplina ibuta. formosa valde sup omnes puellas regionis illius. Quod inuidus serpens inimicus castitatis diabolus nō sustinens. fabricauꝫ terre pfectū in amorem ei⁹ ginis dorothee simulans. vt ipaꝫ carnali cōcupiscētia appeteret. Qui mittens p ea sponsum thesaurū et res absq; compti determinatione p dote pdere ipsam legitimo thoro pducendā. Audiens hoc dulcis dorothea quasi lutū terre despiciens terrenas diuitias. ꝛ intrepida ser̄pō desponsatā fatebaꝫ. Qō audiens fabricius furore succensus mox eā in dolū plenū feruētis olei mitti iussit. Ip̄aq; adiutorio xp̄i illesa manens assi balsamo ungere. Multi autez paganorum videntes hoc miraculū intra se ad xp̄m conuertuntur. Fabricius vero credēs hoc magicis artibus fieri. ipaꝫ in carcerem reduxit. ix. diebꝰ absq; cibo rum alimento. que nutrita a sancto angelo. dū pduceretur ad tribunal pulcro ꝙ nūq; visa fuerit apparuit. concitiq; mirabant ꝙ tot diebus absq; cibo tam formosa videretur. Fabricius vero dixit. Nisi deos in presentiā adores. equlei penas nō euades. Dorothea respondit. Deum adoro non demonē. dij enim tui dēmones sunt et pstrata in terra m elevans seq; celum oculis. orauit ad dominum vt ostenderet omnipotentiam suam. et ꝙ ipse sit solus deus. et non alius preter eum. Ereserat namq; fabricius columnam et desit per ydolum et ecce multitudo angelorū cum impetu veniens contrit ydolum. ꝙ nec particula columne inuenirētur. Et audita est vox demonum per aera clamantium. Dorothea cur nos sic cruciatis. et multa milia paganoꝝ ad christum manifeste conuertebantur. qui etiam martirij palmā ingressi sunt. Ipa aūt dorothea equleo ē suspensa. pectibus eleuatis. vncis laceratur corpus eius. virgis castigatur. flagellis flagellatur deinde ad mamillas virgineas facule ardentes applicate sunt. et ipsa semimortua est ꝙ ad carcerem reclusa est. Demane producta nec vlla macula nec vlla lesio apparuit. de quo eā cū ipe preses mirarēt dixit ei. Adhuc reuertario o amena puella. sanus nanq; castigata es. et misit eaꝫ ad duas sorores suas cristen et calisten ꝙ mentē mortis a christo recesserant vt ipse Dorotheam sororem suam a christo auellerent. Dorothea autem leniter alloquens predictas sorores. auferens ab eis cecitatem cordis. et eas ad christum conuertit. Quod audiens fabricius ambas sorores deorso ad dorsum ligari fecit et in ignem proijci et cremari. Et dixit dorothee. Quousq; maleficia nos protrahis. aut sacrifica ꝛ vitas. aut filia capitali plectēris. illa leto vultu respōdit. Quicqd vis passura sum ꝓ xp̄o dño ꝛ sponso meo. in cuius ortu diuine ꝛ rosas cū pomis

colligã. ꝛ letabor cũ ipso in eternũ. Hoc audiens tyrannus in seipm infremuit: cepitq; vt pulcritudo eius ꝛ facies ei⁹ baculis ꝛ fustibus cederet. ꝛ vt torto toto fatigarent. ꝛ q; nec vestigia faciei in ipsa apparerent. ꝛ in carcere seruata in crastinũ. Demane vo pduct illesa a saluatore nro curata suis capitali iudicat. Et dũ extra muros ducẽ videres eã theophilus pthonotarius regni. qi illu sorte rosas de viridario sponsi sui petes sibi mitt. q; illa pmisit. Cũ aũt venit ad locũ decollationis. rogauit dñm. p oibus q ad honorẽ sui nois sue memoriã passionis pagerẽt. vt in oibus saluarent tribulationibus. ꝛ pcipue a verecundia. paupertate. ꝛ a falso crimine liberarent. ꝛ in fine vite ꝛtritionẽ ꝛ remissiõez oim pcõrum obtinerẽt. mulieres vo plentes nomen eius inuocantes celerez sentiant in voluntibus pfectũ. Et ecce vox de celo audita est. veni electa mea oia q peregisti: impetrasti. Dorothea vo inclinata ad ictum spiculatoris. apparuit puer purpura indutus. discalciatus. crispo capite in cuius veste auree stelle fuerunt. ferẽs in manu otariũ. i. sportulã cum tribus rosis ꝛ tot malis. Cui dorothea. Obsecro te dñe mi. feras eas theophilo scribe ꝛ decollata est. ꝛ ad xpm suũ sponsum feliciter collocata ẽ. Passa ẽ aũt gloriosa virgo ꝛ martir dorothea ano oñi. cclxxxvij ydus februarij a fabricio pside sub diocleciano ꝛ maximiano imperatoribus romanor. Theophilus aũt stans in pallatio psidis ꝛ ecce puer apparuit circa eũ ꝛ suffulit eũ in parte dicens. Has rosas cum pomis mittit tibi soror mea dorothea de paradiso sponsi sui. Puer vero disparuit. Tunc theophilus prupit in voces laudando ꝛ glificando xpm deum dorothee. q; mense februario. dũ magna frigora terrã cogebãt. ne aliqd virgultũ frondib⁹ vestiẽ rosas ꝛ poma q̃bus vult mittere potens est. cuius nomẽ sit bñdictum. Et illius affirmatione ꝛ dicacõe fere tota terra puerũ. videns hec tyrannus. plibus generibus tormentor q̃ dorotheaz cruciauit. Ultimũ vo in pticulas minimas succidi iussit. ꝛ volatilib⁹ ad manducandũ pijciẽ. Theophilus vo sacro bapeismate mistico corpe ꝛ sanguine xpi cõicatus est. Perrexit ad xpm q̃ glificat scõs suos. ꝛ glificẽ ipe in eis. q̃ pñ scõq; spũi p substãialis ꝛ coeternꝰ vivit ꝛ regnat de⁹ in secula seculor amẽ

Wolfgangꝰ natione quidẽ almanus. genere vero ingenuus ab ipsis infantie rudimentis deũ fontẽ vite sitiens. ꝛ scripturarũ gra illustratus. q̃ vis mõi amatoribus videreꝝ pte mpubilis. magna meritor p̃ roganua eminere cepit. Nã reuera nece est vt quẽ mõdus odit: deligat a deo. Sctõs viros in hoc seculo pstat pegrinos esse ꝛ hospites. Cũ ꝛ reprehendit petrus q̃ tabernaculũ i mõte fieri cogitauit q; scitis in hoc mõdo tabernaculum non est quibus pñia ꝛ domus in celo est. Sancti viri funditus seculo renũciantes. ita huic mundo moriũtur. vt soli deo vivere delectentur. Quantoq; ab huius seculi cõuersatione ꝛ subtrahunt. tanto interne mentis acie. psentiam dei ꝛ angelice sotietatis frequentiam contemplantur. Qui enim renunciat rebus suis. sua abnegat. qui vero renunciat moribus pauis. semetipsum scilicet abnegat. Hoc adimplenit beatus wolfgangus. primum inter canonicos laudabilem ꝛ castam vitam duxerat. Deinde artioribus regulis implicari desiderans. in suevia apud cenobitas. q̃ solidarij vocantur monachice vite normaz p̃fessus est. In qua quanto rigore qualiqz obseruantia vixerit. ꝛ virtutũ suaꝝ ornatus ꝛ oñe sibi diuinitus visiõis patefecerit pueri⁹. Nã cum. b. wolfgangus adhuc in paterno solo positus. peregrinari p̃ amore dñi no affectaret. ꝛ huiusmõi desiderijs sanctorum se suffragijs iugiter commendaret beatum xpi confessorem othmarum cui se suaq; frequentissime commenda-

bat sibi in somnis astare videbat. quem iussus intendere ab eo bñdi accepit verba. qi rogatus a te. rogani dñm p te. manifesto tibi nunc futura quedā. p aup ⁊ inops de hac puincia egredieris: sed in alia in q̄ p amore dñi ercolabis. ep̄atum caducis rebus satis locupletē p̄destinatione diuina suscepturus eris. Cuius in admistratōe si fidelē te exhibueris exple tis. xxij. annis vitā transitoriā eris exinturus. ⁊ eternā ingressurus. Et hoc procul dubio scire te volo. q animā tuā p̄ditori reddituris eo in loco vbi sub nōe x̄pi a x̄pianis memoria mea veneratē ⁊ colitur. Quo me in hora egritus tui de egypto huius mūdi spero aduēturū cum ceteris quos de cunctis supnis ad te venturos p̄solatores hīc meruisti. ¶ Sānctus igr wolfgāgus hac visiōe recepta. eo amplius quo cerā⁹ intēdebat ac nē mētis in speculū diuine ⁊ cēplationis. reputās igit secū q̄liē i salute alios sibi p̄ceptū duplicaret talētū. Cuius rei gra mōasteriū ⁊ monachū deserēs imo f'm ap'li maiora emulari carismata cupiēs. p alemanīā venit emi i nouciā. ad cuius orientalē ptē ex bñdi comitatu p̄decēs. p̄dicādi gra pannonie petijt ⁊ finia. e qua p peligrinū patauiensem ep̄m euocat⁹ pie vt decuit humanitatis ab eo suscipit ⁊ fouet officio. Apud quē etiā rogatus ē. ⁊ iussus mansit aliquot dieb⁹. Docmē cetera prudenti secū tractās mēte. q̄re p̄hibitus sit ab adducēda ad deū pānanios gēte. Quo cōmotationis tpe idē ep̄s opie vsus. vt pote q̄ erat ap̄ me eruditus. ⁊ genē nobilissim⁹ clādestina ⁊ mānifesta dñi fuiti obseruatōe ac assidua sacre scripture indagatiōe satis p̄hauit. hūc q̄ne susceperat pegrinū nō esse gyrophagū: sed stabilē ⁊ verefidei domesticū. Un ⁊ quosdā de suis familiarit p eo alloq̄t di. O ep̄s ecclia q̄ deo volēte isto donabit sacerdote. Ergo necessariū valde videt mibi et vile. vt huic famulo dei peram regimen ranslonen⁹ epi. q̄ o time p̄uenit licubi habūdat bona volūtas. vt eā etiā ad bona opa p̄cedere faciat bene collata facultas. ¶ Bonū quippe q̄s hic vir seminare voluit. indurātis cordibus paganoꝝ et salutis obsequiū q̄s repulit cecitas illoꝝ q̄nq̄ fortassis hoc eodē agr dñicū excolenter dabit fructū suū in pplis x̄pianoꝝ. Ad hec q̄dā rñdēre dixerūt. Quō fieri pōt vt ille paup ⁊ ignotus ad honorē ac cedat tāti ep̄atus. cū iā aliq̄ alti sanguis psone. hūc apud imperatorē p̄dijs ⁊ pecunia compēsantes sibi p̄tērūt accēdere Quibus ille refert vba pōderosa: sed nō a deo mouosa. Diuīa ⁊ būana. valde inē se p̄bant distare iudicia. Sed scrutator cordiū ⁊ renū. ab initio mūdi elegit contemptibilia ⁊ ignobilia. vt cōfunderet fortia. Et ecōtrario mūdus q̄s suū ē superbe ad horā extollit. ac in breui cū cōfusiōe dissolui. Un ep̄atū cēseo. quo mittā ad marchi comitē. cui⁹ ⁊ filio multa solet facere impator. vt suggerent e ne p ambitiōem aut simoniacam bereſum. quen q̄ ep̄alem sinat accipe dignitatē. ⁊ ob eterna remuneratione. quē humilē ⁊ modestū ac eruditū inuenerit. nec nō officijs ecclasticis aptū esse p̄bauerit. hūc cuiuscūq̄ sit p̄dictōis vel parētele p̄mouere faciat ad culmē eccie. Per legationē igit ep̄i. ac suggestionē ⁊ siluarij imperatoris sue ⁊ eccliastice vtilitat admonitus. limo q̄s verius ē nutu dei cui⁹ in manu ē cor regis. p̄ tunc eps bon⁹ otto scās. aio mutatus. oēs q̄ p eodē ep̄atu adpiscendo labora bāt. auertit. ⁊ se totū ad electionē venerādi viri ⁊ uerat wolfgāgi. Sic q̄s legatos post eius celerē mittit. qui vt missi fuerāt pagentes nuncuerūt eū cum p̄nominato ep̄o cōmorantē sed iā ad patriam repedare cogitatē. Beatus autem wolfgangus ignarus erat legatiōis imperatoris. ⁊ ceteraꝝ rer. p se gestaꝝ. ⁊ idcirco animū intēdebat alio: sum. Cūq̄ legati quare venerint ei indicarēt. primū recurrit ad secretariū cordis. se suasq̄ deo cōmendās i intimis. deinde ep̄o peligrimo. cuius charitate ibi detēt⁹ erat. causam suā exponēs. id quo grauabat ep̄a-

mento leuiabat simplicitatis columbine ac prudentie serpentine. atq; in hunc modum ploquit dicens. Hoc nouum q̄ mihi per nūcios imperatoris domini ottonis secundi venit. charitas tua cognoscit. cui primū bone voluntatis absq; dubio erit. sed mee paruitati timorem incutit. quia nescio si voluntas dei sit. Et q̄ mundus sub specie religiōis multos ad vicia trahit. Cui respondens episcopus dixit. Nō dicio te timere. hoc mentis est prudē. Sed hanc in bonam spem erigit p̄s. qui dicit. Initiū sapientie timor domini. Et iterum. Timor domini sanctus permanens in seculum seculi. ¶ Talia quoq; pontifice ploquente. vir veneranda dus wolfgangus. per mentis speculatōnem. dispensationis diuine intuens moderamen. subsequitur dicēs. Ecce Fiat domini fiat mihi fm verbum tuū. Tūc arrepto itinere cum his qui missi fuerāt ab imperatore. retendit in partes occidētales bauarie. Cūq; peruentum esset ad regiam ciuitatem. clerus et populus fm morem ecclesiasticum vnanimiter vt imperator periit. sanctum wolfgangū elegerunt. atq; cum vniuersali electōne ad curiam cum regiam miserunt. Cūq; in presentiam cesaris esset delatus ante pedes eius p̄stratus. se dixit indignus. indoctum. ignobilem. sub monachi professione degentem. sine licentia sui abbatis nihil accipere debere. P̄ostremo ne locū sanctū vilitate violare implorauit. Imperator autem videns eum deifice renuentem. magis de p̄bitate eius dignitate certus. q̄uis reluctanti. multū q; gementi episcopatū cōtendanit. Deinde cum comitatu fideli multorū remissus ratisbonam est ingressus. ibiq; cum cleri ac leticie susceptus. atq; more pontificum introniz atus a clero et populo summo pastori cōmendatur. necnō a frederico archiepisco. illiusq; suffraganeis p̄ aliquot dies in sacerdotem apostolicum ibidem consecratur. Igitur post multa pietatis et equitatis opera q̄bus deo seruire studebat febricitare cepit. quam dū potius molestiam illi qui nescit occasum sedulus precabus vite sue cōmendauit et cursum dicens. Deus misereri dignetur et mihi misero peccatori. mortē nūc subrunci. et cuiq; ēi timide ac humilit aspicienti. hec cum dulciss. reuerenter oculus clausit. ac velut in somno pausando. p̄die kalen. nouembriū in pace quieuit.

Epūs quidā medio

lanensis sabinus noīe. vir vite venerabilis (sicut refert petrus rauennas in libro gestoq; notabiliū) post matrē dñi virginem katherinā in propria deuotione habebat. hanc etiā ab infantia sibi spōsam elegerat. ipsam omnibus sacris virginibus p̄ferre solebat. vtpote adiutricē fidelissimā. Cū igit p̄dictus p̄sul vltra mare nauigasset. cū abbate theodoro ō monte casslino. et duobus capellanis et militibus et quindecim fris. et sepulcr dñi visitasset. montē syna simul adierunt. Et ecce dux quidā turcoq; ferocissimus hostis xp̄ianoq; is soldano rediens cū multitudine maris eōs in pede montis occurrit. cuius cominuā vt vidit atrociter mox peremit dicens. Sicut hec familie sic facā dñis. q̄ cū dictus epūs et abbas vidissent. ceperunt diuersa rogare dicens. Licet q̄sumus nobis montē ipsius prius ascendere et gloriose virginis tumbā visitare. deinde quicq̄d tibi placuerit sustinebimus patienter. Quibus ridit. Hoc esse ē hac vice vt mea nō vestra voluntas fiat. et p̄cepit vt lingua. oculis auribus. manibus ac pedibus sumitandus vteroq; priuarē. sicq; adhuc seminui in tormentis ad tumulū veherē. dixitq;. Hunc q̄d vobis valet huius sepulcri visitatio. Et adiecit. Cū mēoria vobis renascunt q̄d impossibile est. nunc absq; dubio dei viri legibus adhereo. Cū ergo ad tumbam virginis venissent. abbas continuo expirauit. epūs vero sicut potuit p̄cessit. Et ecce circa noctis mediū mons tot vehementer p̄ruit. tantusq; terror ac pa-

tor ducem invasit cum suis. et inde fugere vellent nec valerent. Postea p triū vero horaꝝ spacia tanta luminis redundantia ibidē resplenduit. vt non solū vicini: sed etiā sarracenī in remotis pūbus p̄stituti. hora eadē vigilantes diem clarū crederent esse factū. et ipsum montē syna in solē p̄uersum estimabāt. Interea virgo katherina de mausolo p̄cessit et triste caput sui amatoris tactu blando permulcens. primo oculos. aures. nasū et linguā deinde membra omnia dolorosa pungens paulatine restituit sanitati. Cū vir dei gloriosam virginē coronatam cerneret oculis ineffabili gaudio replebat. sed fulgorem pulcritudinis eius ferre nō valens ad pedes eius cecidit quē ipsa statim p̄cipiens eleuari. Hā duo pulcerrimi iuuenes iuxta eā stabant. ipm de terra leuabant. cui virgo. Scire debes mi care. q̄ amator meus et spōsus meus ibesus xp̄c hic et in futuro te et oēs honorantes me pauio est honorare. Et q: p̄didisti xp̄ē me linguā tuā. vir in p̄pio ydeomate expedite. ecce cō modaui tibi meā in greco et latino peritissimā. P̄terea omnes aīas familie tue nouer? esse in sinu abrahe. facto itaq; die crastina cū missaꝝ solennia celebraueris. lecto euangelio singula membra abbatis de oleo qō sudat de tumulo meo punges: sicq; suscitabit et anteq̄ diuinū officiū cōpleto ad vigorē et statū p̄stinū reformabit. His dictis ego beatissima dextrā p̄ōtificis p̄bendit. dansq; illi annulū paonū et cartulam aureis liris scriptā et disparuit. et mirabi dem odoris fragrāta remāsit. Cartula vo tres verboꝝ lineas habebat et hec per ordinē p̄tinebat. P̄tima linea. sabine dilē sūt mē et te signa dilectiōis perpetue. Secūa fecit tibi meritū ingens dolor sanet tibi gaudiū vehemēs amor. Tercia. ducem baptizabis. annos ad xp̄ia membra. sicq; de cētio expleto laudabile mecū eris in celesti palatio. Tūc vir inmēsas gr̄as et laudes deo reddidit p tā ineffabili p̄solatiōe. quā ei exhibuerat p̄sentia vg̃inis gloriose. Facto igitur die dux montē ascēdit. et cū ep̄m ad altare p̄cedentē. videntē. loquentē. et oīa membra integralit dātē p̄spiceret: obstupuit vehemēt. Tūc lecto euāgelio p̄ūte duce. ep̄s membra abbatis q̄ in medio positus erat vngēs p ordinē abbas oibus videntibus redintegratus apparuit. Dicq; membris oīnibus renascentibus anteq̄ diuinū officium p̄ficeret plenissime sanatus ē. Quo viso miraculo: dux lacrimis p̄fundit. corde cōpungit. et amplectit fratē. et cum multis nobilibus p̄fecte credentibus ab ep̄o baptizat. Qui cū heredibus careret. seculo renūciauit. terrā suā vendidit et bonam portionē fratribus in mōte syna degentibus tradidit. Romā cū ep̄o et abbate et alijs multis deuotis gr̄a venit. multa auri pondera secū dextrās pauperibus tribuit. Deinde ad filiū sancti sabini: famosissimū monasteriū virginū qō dicit aula dei in honore beate katherine fundauit. qō in multis possessiōibus et diuitijs ampliauit. P̄ostremo in mōte cassino monachalē habitū suscepit. ibidēq; ep̄o regi. suoq; matri et beate katherine q̄diu vixit deuotissime militauit. Sctūs vero sabinus cū post decennū ad extremū venisset: dignū deo spiritū efflauit. sed cū lingua eius in ore eius mīme apparēt nullū dubiū quin ego gloriosa eā tulit. q̄ suo deuoto eā p decennū muniuit. In huius quoq; gloriosi ep̄i memoriā anulus et carta apud mediolanum vsq; hodie seruantur.

Finit lombardica hystoria p mādatū Georgij stuchs de Sulczpach Nurenberge impressa Anno salutis. M. cccc lxxviij. Kaleñ. octob.

De Sulczpach

Nürnberg impressa Anno 1488.

De aduentu domini §'nium.j.
De sancto andrea iiij.
De sancto nicolao vij.
De sancta lucia ix.
De sancto thoma x.
De natiuitate christi xij.
De sancta anastasia xv.
De sancto stephano pthomartire xvj.
De sancto iohanne euangelista xviij.
De sanctis innocentibus xix.
De sancto thoma xxj.
De sancto siluestro xxij.
De circūcisione christi xxv.
De epiphania domini xxvij.
De sancto paulo primo heremita xxix.
De sancto remigio xxx.
De sancto hilario xxx.
De sancto machario xxx.
De sancto felice in pincis xxxj.
De sancto marcello xxxj.
De sancto anthonio xxxij.
De sancto fabiano ⁊ sebastiano xxxiij.
De sancta agnete xxxiiij.
De sancto vincentio xxxv.
De sancto basilio xxxvj.
De sācto iohāne elemosinario xxxviij.
De conuersione sancti pauli xl.
De sancta paula xlj.
De sancto iuliano xlij.
De septuagesima xliij.
De sexagesima xliij.
De quinquagesima xlv.
De iiiunijs quatuor temporū xlvj.
De sancto ignatio xlvj.
De purificatiōe .b.marie vgis xlvij.
De sancto blasio l.
De sancta agatha lj.
De sancto vedasto lij.
De sancto amando lij.
De sancto valentino lij.
De sancta iuliana liij.
Cathedra sancti petri liiij.
De sancto mathia lv.
De san[illegible] gregorio lvij.
De sancto longino lx.
De sancto benedicto lxj.
De sancto patricio lxiiij.
De annūciatiōe.b.marie vgis lxv.
De sancto chimotheo lxvj.
De passione ihesu christi lxvij.
De resurrectione dominica lxx.
De sancto secundo lxxiij.
De sancta maria egiptiaca lxxiij.
De sancto ambrosio lxxv.
De sancto georgio lxxvij.
De sancto marco euangelista lxxix.
De sancto marcello lxxx.
De sancto vitali lxxx.
De virgine antiochena lxxx.
De.o.petro martſ.ō ordie pdi. lxxxj.
De sancto philippo ⁊ iacobo lxxxvij.
De inuentione sancte crucis xc.
De.o.iohāne ante portā latinā xcij.
De ascensione domini xcv.
De sancto spiritu xcvj.
De sancto torpdiano xcix.
De sancto nereo ⁊ achilleo xcix.
De sancto pangratio c.
De sancto vrbano c.
De sancta petronella c.
De sancto petro cj.
De sancto primo ⁊ feliciano cj.
De sancto barnaba cij.
De sancto vito ⁊ modesto cij.
De sancto quirico ciij.
De sancta marina ciij.
De sancto gernasio ⁊ pthasio ciiij.
De sancto iohanne baptista cv.
De.o.iohanne ⁊ paulo cvij.
De sancto leone papa cviij.
De sancto petro apostolo cx.
De sancto paulo apostolo cxj.
De septem fratribus cxvj.
De sancta theodota cxvij.
De sancta margaretha cxviij.
De sancto alexio cxx.
De sancta biatrede cxx.
De sancta maria magdalena cxx.

De sancto Appollinare fo. cxiij.
De sancta Cristina cxiij.
De sancto Jacobo apo. cxiiij.
De sancto Cristofero cxvij.
De septem dormientibus cxvij.
De sancto Nazario. cxix.
De sancto felice papa cxx.
De sctō Simplicio ⁊ faustino cxx.
De sancta Marcella cxxj.
De sancto Abdon et semen cxxj.
De sancto Germano cxxij.
De sancto Eusebio cxxiij.
De sanctis Machabeis cxxiij.
Vincula sancti Petri cxxiiij.
De sancto Stephano papa cxxv.
Inuentio sancti Stephani cxxvj.
De sancto Dominico cxxvij.
De sancto Sixto. cxlij.
De sancto Donato cxlij.
De sancto Cyriaco cxliij.
De sancto Laurentio cxliij.
De sctō Ypolito cū sociis suis cxlvij.
De assumptione bē virginis cxlix.
De sancto Bernhardo cl.
De sancto Thimotheo clvj.
De sancto Simphoriano clvj
De sancto Bartholomeo clvij.
De sancto Augustino clx.
De decollatione Johis bap. clxvij.
De sancto felice ⁊ Audacto clxx
De sancto Sauiniano ⁊ Sanipa clxx.
De sancto Lupo clxx.
De sancto Adomertino clxx.
De sancto Egidio clxxj.
De Natiuitate bē virginis clxxj.
De sancto Adriano clxxv.
De sctō Gorgonio ⁊ Dorotheo clxxvj.
De sctō Protho ⁊ Jacincto clxxvj.
De exaltatione sctē Crucis clxxvij.
De sancto Johanne crisostomo clxxx.
De sancto Cornelio ⁊ Cipriano clxxij
De sancta Eufemia clxxij.
De sancto Lamperto clxxij.
De sancto Matheo apo. clxxiij.
De sancto Mauricio clxxxiij
De sancta Justina clxxv.
De sctō Cosma ⁊ damiano clxxvj.
De sancto ffortseo clxxvij.
De sancto michaele clxxviij.
De sancto Hieronimo cxcj.
De sancto Remigio cxcj.
De sancto Leodegario cxcij.
De sancto francisco cxciij.
De sancta Pelagia cxcviij.
De sancta Margarita cxcviij
De sctā Thaisi meretri. cxcviij.
De sancto Dyonisio cxcv.
De sancto Calixto papa cc.
De sancto Leonardo cj.
De sancto Luca ccij.
De sancto Crisante cciij.
Undecim milium virginum ccv.
De sctō Symone ⁊ Juda ccvj.
De sancto Quintino ccviij.
De sancto Eustachio ccviij.
De omnibus sanctis ccx.
De cōmemoratione oīm aīarū ccxij.
De quatuor coronatis ccxvj.
De sancto Theodoto ccxvj.
De sancto Martino ccxvij.
De sancto Brictio ccx.
De sancta Cecilia ccxx.
De sancto Clemente ccxxj.
De sancto Crisogano ccxxv.
De sancta Katherina ccxxvj.
De sancto Saturnino ccxxviij.
De sancto Jacobo interciso ccxix.
De sancto Pastore ccxx.
De sancto Johanne abbate ccxx.
De sancto Moyse ccxxj.
De sancto Arsenio abbate ccxxj.
De sancto Agathon abbate ccxxij
De sctō Barlaam ⁊ Iosaphath ccxxij.
De sancto Pelagio ccxxvj.
Coronica inserta ccxxvij.
De dedicatione ecclesie ccxlij.
Sequuntur additiones
De sancta Elizabeth iv.

De sancto Achacio cclj.
De sancto Jodoco cclij.
De sancto Othmaro cclij.
De sancto Conrado ccliij.
De sancto Hilariane cclv.
De festo ꝯceptionis.b.M.vir. cclvj.
De sancta Otilia cclvij.
De sancto Bonifacio ep̃o cclviij.
De sancta Scolastica cclvij.
De sancto Ruperto cclx.
De sancto ꝓfloriano cclx.
De sancto Erasmo cclxj.
De sancto Riliano cclxij.
De sancto Heinrico cclxiij.
De sancta Barbara cclxiij.
De sancta Brigida cclxv.
De sancto Gangolfo cclxvj.
De sancto Udalrico cclxvij.
De sancta Affra cclxviij.
De sancto Oswaldo cclxviij.
De sancta Tecla cclxix.
De sancta Runegunde cclxx.
De sancta Dorothea cclxxj.
De sancto wolfgango cclxxij.
Miraculũ de scrã Katherina cclxxij.

Explicit Registrum

passio ꝙ mecum sedet dextr
milũ mẽm mẽ ꝙs duo
pcessi mites sunt quos
vnus vocabat Marcus ꝙ
alter Alexander venat
ꝙ cohꝫ tercia hyemis dies x
Eras Julij Qui omẽs vno
die passi sũt sb Adriano
ꝑpatore ꝙ alijs sce
tes bꝫ ꝙ venerant illa ꝑ
adi ... hiꝫ strissimum
mea ... ꝑpatore
... ad sacrificand
... sacram

... vrum ꝙ mꝝ ad alatus nostr
... affirmꝫ dixit mihi
... po mortis ꝙ vobis di
... stis ꝙ defendes ꝙ d vir
... gine nasci. ad vltimꝫ eoꝝ
... p nob voluit ẽ passi qui
... tu sapis ꝑ gras ꝙ traby at
... ꝑpator misit eos du
... diquel ꝙ multos malos
... affligi ꝙ multos misit ala
... pis redi ꝙ ad vltimꝫ ẽ passi
... et ona tormenta qe passi
... dus ꝑ ꝯ ... ꝙ ... ꝑ eos
... put qs passi ꝙ ... ermo
... laus archiepꝰ qui
... eos mees baptizauerat
... ꝙ qs vo passi sũt mees
... tegu ꝙ ... sunt xxx mi
... pagano ... ꝙ ...
... passi sũt mees ꝙ mag
... ꝙ vocat ... ꝙ ... ab
... ab vrbe Alexandꝝ que
... ꝙ Armenia qi sũt ꝯ
... gent ... hoc vo sepa
... dñs deus tremoꝝ sũt ꝙ
... magni ... ꝙ ... sunt
... ꝙ tenebꝝ ... sũt ... ꝙ ... ob ser
... vatꝫ ... et ola sũ ꝙ ... ꝑ
... passionẽ dñi aggrauent
... ꝙ ubi vsq ... deus sũ
... mees sundebes ... ꝙ
... vnanimiter dixerunt ad
... dñm. Deus dñe mi
... nto mẽ ... hc ... pabulo

1590.

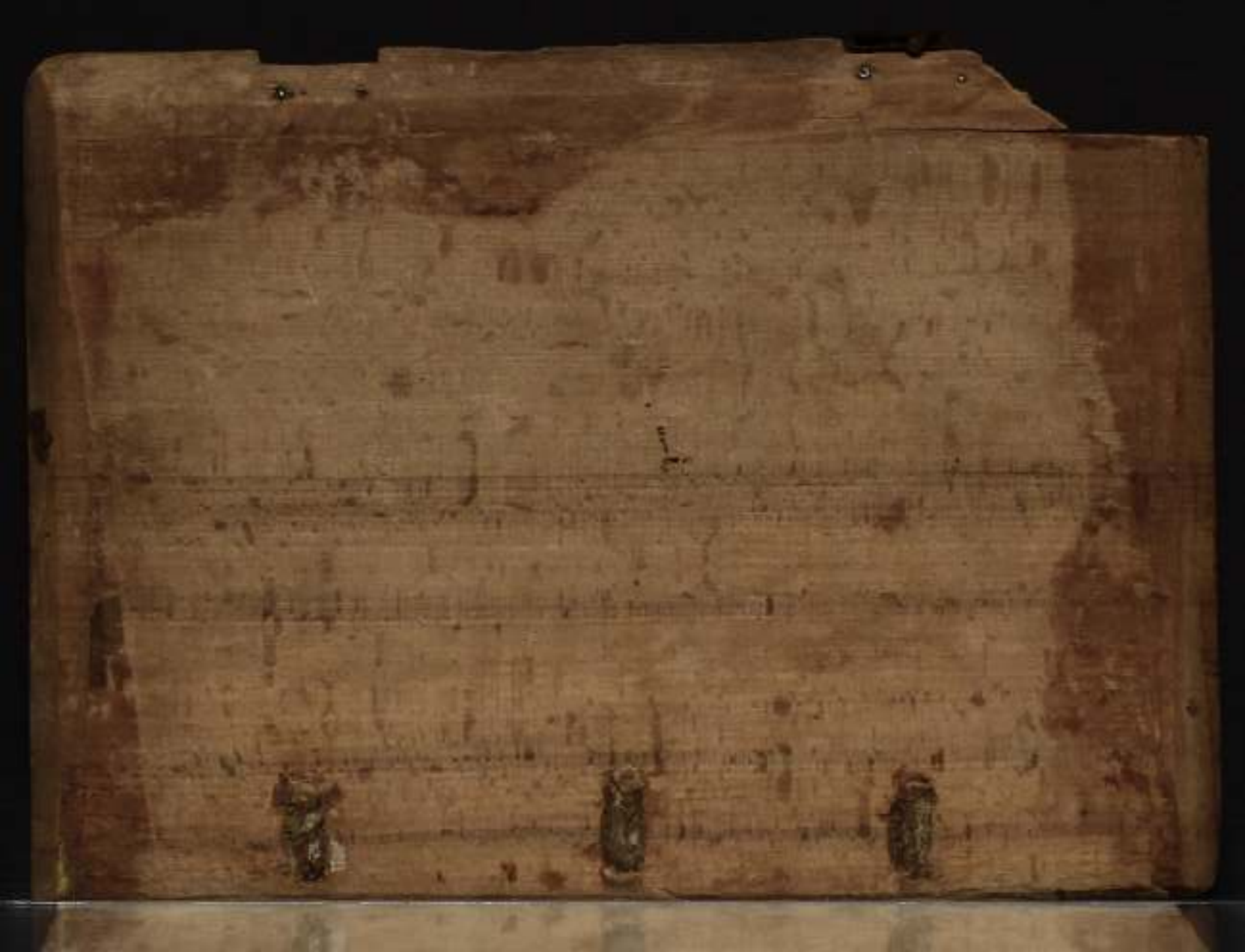

сейф III
Ст. 14.117